

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

18. YÜZYIL ÇAĞATAY TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ MİFTĀḤU'L-CİNĀN (İNCELEME- METİN- DİZİN-TIPKIBASIM)

Hazırlayan
Mehmet BULUT

Danışman
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Doktora Tezi

Mart 2023, KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

18. YÜZYIL ÇAĞATAY TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ MİFTĀḤU'L-CİNĀN (İNCELEME- METİN- DİZİN- TIPKIBASIM)

(Doktora Tezi)

Hazırlayan

Mehmet BULUT

Danışman

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SDK- 2021-11039 kodlu proje ile desteklenmiştir.

Mart 2023, KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Mehmet BULUT

İmza

T.C.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Program Adı : Doktora

Tez Başlığı : 18. Yüzyıl Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Miftāḥu'l-Cinān (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük-Tıpkıbasım)

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 1122 sayfalık kısmına ilişkin 07/03/2023 tarihinde ***Turnitin*** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı**: % 8'**dir.

Filtrelemeye **alıntılar dahil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimeden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 07/03/2022

Danışman: Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN Öğrenci: Mehmet BULUT

KILAVUZA UYGUNLUK

"18. Yüzyıl Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Miftāḥu'l-Cinān (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük-Tıpkıbasım)" başlıklı Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan	**Danışman**
Mehmet BULUT	Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Türk Dili ve Edebiyatı ABD Başkanı

Prof. Dr. Turgut KOÇOĞLU

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN danışmanlığında **Mehmet BULUT** tarafından hazırlanan **“18. Yüzyıl Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Miftāḥu’l-Cinān (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük-Tıpkıbasım)”** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalı’nda **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

.../.../2023

(Tez Savunma Sınav Tarihi yazılacak)

JÜRİ:

Danışman	: **Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN**	İmza
Üye	: **Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH**	İmza
Üye	: **Prof. Dr. Hava SELÇUK**	İmza
Üye	: **Prof. Dr. Nadir İLHAN**	İmza
Üye	: **Prof. Dr. Hikmet KORAŞ**	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun …. /…./…… tarih ve …….. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

……. /…..…../ ……..…

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Bu çalışmayı oluştururken başından sonuna kadar her an yardımcı olan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Nevzat Özkan'a büyük bir şükran borçluyum. Değerli hocalarım Prof. Dr. Mustafa Argunşah'a, Prof. Dr. Hacer Tokyürek'e, Prof. Dr. Selahittin Tolkun'a, Prof. Dr. Hava Selçuk'a, Dr. Öğr. Üyesi Rıdvan Öztürk'e, Öğr. Gör. Dr. Muhsin Uygun'a, Arş. Gör. Mustafa Cengiz'e yaptıkları katkılar için teşekkür ederim. Ayrıca metinle ilgili tarihî konuların çözümünde yardımcı olan Prof. Dr. Hayrunnisa Alan, Dr. Orhan Çınar'a; dinî konularda yardımcı olan Hüseyin Dalmaz'a ve Hasan Ünal'a; Farsça çevirilerde Salim Karasu'ya, Arapça çevirilerde Nur Yılmaz'a; metin çalışmaları sırasında yardım eden Hasan Gürcan'a da teşekkür ederim. Lund Üniversitesinde bulunan nüshayı temin etmemizde yardımı olan kütüphanenin nazik ve yardımsever çalışanı Jenny Bonnevier'a eseri hızlı ve kaliteli bir şekilde ulaştırması sebebiyle teşekkür ederim. Eserin Saint Petersburg nüshalarının okunması sürecinde Doğu El Yazmaları Enstitüsü çalışanlarından Mark Kozintcev'e ve tüm çalışanlarına teşekkür ederim.

Tezimiz Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından **SDK- 2021-11039** numarasıyla desteklenmiş olup yurtdışından kitap temini ve yurtdışı seyahat giderlerini karşılayarak maddi olarak büyük bir katkı sağlamıştır. Bu sebeple üniversitemiz yönetimine, BAP Koordinatörlüğüne ve Sosyal Bilimler Enstitüsüne de ayrıca teşekkürü borç bilirim.

Son olarak bu yola baş koymamda en büyük destekçim olan, bana yardım eden, bu zor süreci aşmamda yanımda olan sevgili eşim Fahrunisa Bulut'a ve kızlarım Asya Ece ve Gökçe'ye de teşekkür ederim.

Mehmet BULUT

Kayseri, 2023

“18. YÜZYIL ÇAĞATAY TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ MİFTAHÜ'L-CİNAN (İNCELEME-METİN-DİZİNLİ SÖZLÜK-TIPKIBASIM)”

Mehmet BULUT

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora Tezi, Mart 2023
Danışman: Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ÖZET

Miftāḥu’l-Cinān, aslı Arapça olan sonra Farsçaya çevrilen ardından da devrin valisi tarafından Türklerin anlaması için Türkçeye çevirtilen bir eserdir. Eser, İslam’ın bazı emir ve yasaklarını; önemli gün, gece, bayram vb. zamanlarda yapılması gereken veya tavsiye edilen ibadet, okunması gereken dualar; bazı hastalıklardan ve sıkıntılardan kurtulmak için tavsiye edilen dua veya ibadetler; bir Müslümanın rutin olarak yapması gerekenleri açıklayan dinî bir metindir. Tezi şu bölümlere ayırdık: 1. Dil incelemesi: Burada eserde kullanılan gramer kurallarını, fonetiğini ve yapı bilgisini ele aldık. Metinde Çağatay Türkçesinin özelliklerini ve yerelleşmeye başlayan gramer özelliklerini belirttik. Bunun yanında sonuç bölümünde metnin Yarkent’te yazılması ve müstensihinin de muhtemelen oralı olacağı düşüncesiyle yerelleşen unsurları tespit ettik. 2. Transkripsiyonlu metin: Burada 201 varaklı metni transkripsiyon alfabesiyle yazdık. Arapça ve Farsça metinler italik yazılmıştır. Önemli hususları ve kişileri dipnotlarda belirttik. 3. Bağlamlı Dizin: Burada metindeki tüm sözcük kadrosunu metindeki anlamlarıyla verilmiştir. Ayrıca hangi satırda ve sayfa olduğu, metinde kaç kez geçtiği gibi hususlar da belirtilmiştir. 4. Tıpkıbasım: Burada metni görmek isteyen araştırmacılara kolaylık olması için metnin küçük bir bölümünü verdik. Tüm metne online ulaşılabilmektedir. Bu eserle dönemin sözcük kadrosu, dil özellikleri, grameri ve dinî bilgisi göz önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Miftāḥu’l-Cinān, Doğu Türkçesi, Çağatay Türkçesi, Yeni Uygur Türkçesi, İslam.

"MİFTAHU'L-CIINAN WRITTEN IN 18TH CENTURY CHAGATAI TURKISH (REVIEW-TEXT-INDEXED DICTIONARY-TYPICAL EDITION)"

Mehmet BULUT

Erciyes University, Graduate School of Social Sciences
PhD Thesis, March 2023
Supervisor: Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ABSTRACT

Miftāḥu'l-Jinān is a work originally written in Arabic, then translated into Persian, and then translated into Turkish by the governor of the time so that Turks could understand it. The work is a religious text that explains some of the commandments and prohibitions of Islam; the prayers that should be performed or recommended to be performed on important days, nights, holidays, etc.; the prayers or worships recommended to get rid of some diseases and troubles; and what a Muslim should do routinely. The thesis is divided into the following sections: 1. Language analysis: Here we analyzed the grammatical rules, phonetics and structural information used in the work. In addition, in the conclusion section, we identified the localized elements, considering that the text was written in Yarkent and that the author was probably from there. 2. Transcribed text: Here we have transcribed the 201-volume text in transcription alphabet. Arabic and Persian texts are italicized. We have indicated important points and persons in footnotes. 3. Context dictionary with index: Here all the lexical items in the text are given with their meanings in the text. In addition, the line and page, the number of times it occurs in the text, etc. are also indicated. 4. Facsimile: Here we have given a small part of the text for the convenience of researchers who want to see the text. The whole text can be accessed online. With this work, the vocabulary, linguistic features, grammar and religious knowledge of the period have been revealed.

Keywords: Miftahu'l-Jinan, Eastern Turkish, Chagatai Turkish, Neo-Uighur Turkish, Islam.

İÇİNDEKİLER

"18. YÜZYIL ÇAĞATAY TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ MİFTAHÜ'L-CİNAN (İNCELEME-METİN-DİZİNLİ SÖZLÜK-TIPKIBASIM)"

İKİNCİ BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

ا	a, e, ā	ض	ż
آ	ā	ط	ṭ
او	o, ö, u, ü	ظ	ẓ
اي	é, ı, i	ع	ʿ
ب	b, p	غ	ġ
پ	p	ف	f
ت	t	ڤ	w
ث	s̱	ق	ḳ, w
ج	c, ç	ك	k, g
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ḏ, ẕ	نك	ŋ
ر	r	ه	h, a, e
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, ō, v
ژ	j	ۋ	w
س	s	ى	é, ı, i, ī, ī̇, y
ش	ş	ء	ʾ
ص	ṣ		

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Anabilim Dalı
BAP	: Bilimsel Araştırma Projeleri
bk.	: Bakınız
C	: Cilt
çev.	: Çeviren
ERÜ	: Erciyes Üniversitesi
ET	: Eski Türkçe
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
No	: Numara
s.	: Sayfa
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: Sayılan birkaç şeyin benzerlerinin de bulunduğunu belirtmek için kullanılan bir söz, vesaire.
vd.	: Üçten fazla yazarı olan yayınlar kaynak gösterilirken ilk adın dışında kalanları belirtirken kullanılan söz.
yy.	: Yüzyıl
Ø	: Düşmüş ses işareti

GİRİŞ

1. Eser Hakkında

Miftāḥu'l-Cinān'ın aslı Arapçadır. İslam dininin kurallarını anlatan, çeşitli sıkıntı, bela ve hastalıkların defi ve isteklerin gerçekleşmesi için çeşitli duaların ve ayetlerin olduğu bir eserdir. 16. yy.da devrin Taşkent valisi Muḥammed Kürekanī'nin isteğiyle halkın bu eserden faydalanması için Farsçadan Çağatay Türkçesine çevrilmiştir. Eserin bu çevirisinden sonra birçok farklı çevirisi de yapılmıştır. Bu çeviri faaliyeti 20. yy.ın başlarına kadar devam etmiştir. Çalıştığımız nüsha, tespit ettiğimiz nüshaların en eskisidir. Nüshanın yazılış tarihi, yazarı ve yeri 201a sayfasında şu şekilde ifade edilmiştir. Bu nüsha Molla Ḳurbān tarafından "*1163 yılı, Ramazan ayının ilk günlerinden, Perşembe günü, Yarkend beldesinde Sebik yakınında tamam oldu.*" Yani 3 Ramazan 1163 tarihi, miladi takvimde 6 Ağustos 1750'ye denk gelmektedir. Nüshanın 61a/7'de yazılan "*tārīḫ*[1] *yėtti yüz on sėkiz mübārek ẕi'l-ḥicce ayınıŋ on bėşi kim ėrdi.*" Cümlesinden yola çıkarak Farsça aslı miladi 7 Şubat 1319 tarihinden sonra yazılmıştır. Yazar ve müstensih hakkında ayrıntılı bilgiye ulaşılamamıştır.

Eser, dönemin hanı Abdürreşid Han'ın atabeyi Ali Mirek Barlas'ın oğlu Muhammed Kürekanī adına yazılmıştır. Ayrıntılı bilgi, Tarih-i Reşidī'de bulunmaktadır (Duğlat, 2006, s. 306). Ali Mirek Barlas ölünce görevi oğlu Muhammed Mirek Barlas alıyor. Abdürreşid Han 1533-1570 yılları arasında Çağatay Ulusunun 37. Hükümdarı olmuştur (Öztuna, 2005, s. 668).

Eserin asıl yazarı, Muḥammed Mucīr Vecīh Edīb'dir. Aslı Arapça olup oradan Farsçaya çevrilmiştir. Eserin Arapçadan Farsçaya çevrildiği bilgisi mevcut olan 1615/1616 tarihli Farsça nüshanın 1b sayfasında şöyle ifade edilmektedir: "*Gördüm ki bu*

---

1 tā'rīḫ şeklinde yazılmış.

zamanda insanların avamından bazıları Arapça okumuyorlar. Eğer okurlarsa da manasını anlamazlar ve onun faydasından mahrum kalırlar. Bu fakir avamın faydası için yapabildiği kadarıyla kitaplardan nakletti ve Arapça'yı Farsça'ya çevirdi. Ta ki halkın avamı ve çocukları faydadan paysız kalmasınlar." Bu nüsha Muḥammed bin Sa'īd bin Mīrzā Muḥammed Mīrzā el-Buḫārī tarafından istinsah edilmiştir.[2] Çağatay Türkçesine ise Muhammed Kürekanī'nin isteğiyle halkın bu faydalı eserden faydalanması için Farsçadan çevrilmiştir. Bu durum çalıştığımız nüshanın 1b-16, 2a-8'de ifade edilir.

Yirmi bėş bölümden oluşan eserimizin fihristi kitabın 2a-13 ile 4a-9 arasında şu şekilde sıralanmıştır:

- Bāb-ı evvel, kelime-yi tehlīl ve ẕikr ve istiġfār ve ėrte kėçe oḳır du'ālar ve durūd kėltürmekniŋ fażīletiniŋ beyānıda.
- Ėkinçi bāb, ṭahāret ve ġusl ḳılmaḳ ve mūy-ı leb pest ḳılmaḳ ve misvāk ḳılmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Bu bābda üç faṣılge şāmildür.
    1) Faṣl-ı evvel, ṭahāretniŋ ġuslnıŋ beyānıda.
    2) Ėkinçi faṣıl, mūy-ı leb pest ḳılmaḳnıŋ beyānıda.
    3) Üçünçi faṣıl, misvāk ḳılmaknıŋ beyanıda.
- Bāb-ı üçünçi, namāz-ı bāmdādnıŋ fażīletide, ṣaf-ı evvelniŋ fażīletide, cemā'atnıŋ ve ḳırā'at ve her namāznıŋ vaḳtide oḳuyturġan virdlerniŋ ve du'ālarnıŋ, Cum'a küniniŋ, Cum'a kėçesinin ve mescidniŋ bāng-ı namāznıŋ fażīletide. Bu bāb on tört faṣılge şāmil.
    1) Evvelḳı faṣıl, namāz-ı bāmdādnıŋ fażīletide.
    2) Ėkinçi faṣıl ṣaf-ı evvelniŋ fażīletide.
    3) Üçünçi faṣıl namāznı cemā'at bile ötegenniŋ fażīletide.

---

2 https://makhtota.ksu.edu.sa/makhtota/8697/5#.YqA718VBx0x (08.06.2022)

4) Törtünçi faṣıl namāz-ı bāmdādnıŋ sünnetidin kėyinki virdniŋ fażīletide.

5) Bėşinçi faṣıl, namāz-ı bāmdādnıŋ farżdın kėyinki virdlerniŋ fażīletide.

6) Altınçı faṣıl, namāz-ı işrāḳnıŋ fażīletide.

7) Yėttinçi faṣıl, namāz-ı çāştnıŋ beyānıda.

8) Sėkizinçi faṣıl, namāz-ı peşīnniŋ virdniŋ beyānıda.

9) Toḳuzunçı faṣıl namāz-ı dīgerniŋ virdniŋ beyānıda.

10) Onunçı faṣıl, şāmnıŋ virdniŋ beyānıda.

11) On birinçi faṣıl, ẖaftenniŋ virdniŋ beyānıda.

12) On ėkinçi faṣıl, Cum'a kėçesi fażīletide.

13) On üçünçi faṣıl, Cum'a küni fażīletide.

14) On törtünçi faṣıl, mescidniŋ fażīletide ve bāng-ı namāznıŋ fażīletide.

- Törtünçi bāb; rūze-yi neflniŋ, rūze-yi eyyām-ı beyażnıŋ, rūze-yi māh-ı Ramażān'nıŋ fażīletide. Bu bābda üç faṣılge şāmil.

    1) Evvelḳı faṣıl, rūze-yi neflniŋ fażīletide.

    2) Ėkinçi faṣıl, eyyām-ı beyaż rūzeniŋ fażīleti.

    3) Üçünçi faṣıl, rūze-yi māh-ı Ramażān'nıŋ fażīletide.

- Bėşinçi bāb, zekᵛatnıŋ fażīleti ṣadaḳanıŋ cūd seẖānıŋ ve baẖīlniŋ żiyāfetniŋ fażīletide. Bu bāb, bėş faṣılge şāmil.

    1) Evvelḳı faṣıl, zekᵛatnıŋ fażīletide.

2) Ėkinçi faṣıl, ṣadaḳanıŋ fażīletide.

3) Üçünçi faṣıl, seḫāvetniŋ fażīletide.

4) Törtünçi faṣıl, baḫīllıḳnıŋ beyānıda.

5) Bėşinçi faṣıl, żiyāfet ḳılmaḳnıŋ fażīletide.

- Altınçı bāb, mū‘minniŋ niyyetiniŋ s̱evābınıŋ beyānıda.
- Yėttinçi bāb, edebniŋ fażīletide.
- Sėkizinçi bāb, ḥilm ve ġażab ve ‘afv ve tekebbür ve tevażu’ ve ḥased ve ḥırṣnıŋ beyānıda ve bu bāb bėş faṣıl turur.

1) Evvelḳı faṣıl, ḥilm ve ġażab ve ‘afvnıŋ beyānıda.

2) Ėkinçi faṣıl, kibirniŋ beyānıda.

3) Üçünçi faṣıl, tevāżu‘nıŋ beyānıda.

4) Törtünçi faṣıl, ḥırṣnıŋ beyānıda.

5) Bėşinçi faṣıl, ḥasedniŋ beyānıda.

- Toḳuzunçı bāb, ḥayā ya‘ni şerm tutmaḳnıŋ beyānıda.
- Onunçı bāb, rāstlıḳ beyānıda ve yalġançılıḳ ve tilni saḳlamaḳ ve ġıybet ve ma‘ṣiyet ve riyānıŋ beyānıda ve bu bāb alte faṣıl turur.

1) Evvelḳı faṣıl, rāstlıḳnıŋ beyānıda.

2) Ėkinçi faṣıl, yalġançılıḳnıŋ mez̠emmetiniŋ beyānıda.

3) Üçünçi faṣıl, ġıybetniŋ mez̠emmetiniŋ beyānıda.

4) Törtünçi faṣıl, tilni saḳlamaḳnıŋ beyānıda.

5) Bėşinçi faṣıl, fısḳ ve ma'ṣiyetniŋ meẕemmeti ve şumluḳınıŋ beyānıda.

6) Altınçı faṣıl, ribᵛānıŋ ya'ni sūdḫōrnıŋ beyānıda.

- On birinçi bāb, ṣīla-yı raḥim ve ata ananıŋ ḥaḳḳını saḳlamaḳnıŋ yaḫşı ḫulḳ ve rıfḳnıŋ fażīleti beyānıda. Bu bābda üç faṣıl turur.

1) Evvelḳı faṣıl, ṣīla-yı raḥimniŋ beyānıda.

2) Ėkinçi faṣıl, ata ve ananıŋ ḥaḳları ve olarnıŋ ḫōşnūdluḳınıŋ beyānıda.

3) Üçünçi faṣıl, ḫōş ḫulḳ bolmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda.

- On ėkinçi bāb, şükürniŋ fażīletiniŋ beyānıda.
- On üçünçi bāb, ṣabır ve rıżānıŋ beyānıda.
- On törtünçi bāb, münācāt ve du'ā müstecāb bolur vaḳitler ve edebniŋ beyānıda. Bu bābda yėtti faṣıl turur.

1) Evvelḳı faṣıl, münācātnıŋ beyānıda.

2) Ėkinçi faṣıl du'ā ḳılmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda.

3) Üçünçi faṣıl, du'ānıŋ ādābınıŋ beyānıda.

4) Törtünçi faṣıl, du'ā müstecāb bolmaḳnıŋ şarṭlarınıŋ beyānıda.

5) Bėşinçi faṣıl, du'ā-yı müstecāb bolur vaḳitniŋ beyānıda.

6) Altınçı faṣıl, du'āsı müstecāb kişilerniŋ beyānıda.

7) Yėttinç faṣıl, du'ā müstecāb bolurġa māni' nėmerselerniŋ beyānıda. (129b-10,11)

- On bėşinçi bāb, ḥācetler revā bolmaḳ ve mühimler kifāyet bolmaḳ üçün öter namāzlar ve oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Bu bāb bėş faṣıl turur.

    1) Evvelḳı faṣıl, ḥācetler revā bolur namāzlarnıŋ beyānıda.

    2) Ėkinçi faṣıl, ḥācetler revā bolur üçün oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda.

    3) Üçünçi faṣıl, ġam ve ġuṣṣa ve endūhdın bėrür du‘ālar beyānıda.

    4) Törtünçi faṣıl, maḥbūs ve zindānīler ḥabsdin ḫalāṣ bolmaḳ üçün oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda.

    5) Bėşinçi faṣıl, pādişāhlar ve büzürgler ḳatıġa barurda oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda.

- On altınçı bāb, düşmanlarge żafer tapmaḳ üçün, ḥaḳ sübḥāne ve te‘āla cemī’ belālardın öz penāhıda selāmet tutmaḳ üçün oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Bu bāb, sėkiz faṣıl turur.

    1) Evvelḳı faṣıl, her kün ėrte ve aḫşām oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda.

    2) Ėkinçi faṣıl, öz bilen tutar du‘ā ve ṭumar ve ta’vīẕniŋ beyānıda.

    3) Üçünçi faṣıl, atlanur ve ulaġḳa minerde oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda.

    4) Törtünçi faṣıl, sefer ve ḥāżırda her vaḳit oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda.

    5) Bėşinçi faṣıl, düşmanlarge ẓafer ve nuṣret tapar üçün oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda.

    6) Altınçı faṣıl, kėmege kiriverde oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda.

    7) Yėttinçi faṣıl, raḫt ve ḳumaşnıŋ arasında ḳoyar du‘ālarnıŋ beyānıda.

    8) Sėkizinçi faṣıl, Aṣḥāb-ı Kehf’niŋ atlarınıŋ beyānıda.

- On yėttinçi bāb, zaḥmetler ve ʿilletler ve żarar tėgürür nėmerseler defʿi üçün ve yėtken nėmerseler tapılur üçün oḳur duʿālarnıŋ beyānıda. Bu bāb on bir faṣıl turur.

    1) Evvelḳı faṣıl{da} derd-i {d}ef' vird-i hā faṣıl.

(Buradan sonra fasıllar herhangi bir sıralama yapılmadan çeşitli hastalık ve sıkıntılara çare sunan dualar ve yapılacaklar tavsiye edilmektedir.)

- {On} sėkizinçi bāb, ḥıfẓnı ziyāde ḳılur ve ḥıfẓġa noḳṣān ḳılur nėmerselerniŋ beyānıda.

- On toḳuzunçı bāb, fażīletlik ve ḫāṣītlik müteferriḳ nėmerselerniŋ beyānıda.

- Yėgirmençi bāb, sebeb-i zevāl-i imān, ʿaẕāb-ı gūr ve Tamuġ'dın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda. Bu bāb alte faṣıl turur.

    1) Evvelḳı faṣıl, ʿaẕāb-ı gūrdın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda.

    2) Ėkinçi faṣıl, münker ve nekīrniŋ ʿaẕābı ve ʿuḳūbetiniŋ sebebi ve olarnıŋ ʿaẕābıdın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda.

    3) Üçünçi faṣıl, sekerāt mevtniŋ āsān bolmaḳı ve ʿAzrā'īl kėlmekiniŋ ṣıfatıda.

    4) Törtünçi faṣıl, ziyāret-i ḳubūrnıŋ keyfiyyeti ve s̱evābınıŋ beyānıda.

    5) Bėşinçi faṣıl, imānnı selāmet tutar nėmerselerniŋ ve Müsülmān ölmekniŋ ʿalāmetiniŋ beyānıda.

    6) Altınçı faṣıl, kefende pitür ve meyyit birle hemrāh ḳılur duʿālarnıŋ beyānıda.

- Yėgirme birinçi bāb, tüvāngerlik ve faḳīrlıḳ kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda.

    1) Evvelḳı faṣıl, tüvāngerlik kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda.

    2) Ėkinçi faṣıl, faḳīrlıḳ kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda.

3) Üçünçi faṣıl, ḳarżdārlıḳdın ḫalāṣlıḳ bėrür nėmerselerniŋ beyānıda.

- Yėgirme ėkinçi bāb, ba‘żı ṭa‘āmlarnıŋ ve ba‘żı mīvelerniŋ ve şerbetlerniŋ s̲evābı ve fażīletiniŋ beyānıda.
- Yėgirme üçünçi bāb, ba‘żı ḫalīfe ve ötken pādişāhlarnıŋ ḥikāyetide ve aḥvālleriniŋ beyānıda.
- Yėgirme törtünçi bāb, ‘alāmet-i ḳıyāmetniŋ beyānıda.
- Yėgirme bėşinçi bāb, ba‘żı müteberrik aylarnıŋ ve ba‘żı künlerde oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Muḥarrem ayı bėş faṣıldur, Ṣafer ayı tört faṣıl turur, du‘ā ayı toḳuz faṣıl turur, Berāt ayı altı faṣıl turur, rūze ayı bėş faṣıl turur ‘ıyd-ı ḳurbān ayı yėtte faṣıl turur.

Eserle ilgili yaptığımız araştırmada Kazan Fedaral Üniversitesi hocalarından Safiullina-Ibragimova Rezeda Rifovna’nın yazdığı bir kitapta kitabımızın Tataristan’da da basıldığını eğitimde kullanıldığını ve şunları ifade etmektedir. (Сафиуллина, 2003, s. 110)

> “Kazan'da 1883 yılında الجنان مفتاح adlı bir kitap yayımlandı. Biz bunu Gottwald Kütüphanesi'nin açıklamasından öğrendik, ancak kitabın kendisi henüz bulunamadı. UzSSR Doğu El Yazmaları Koleksiyonu'nda bulunan aynı adlı el yazmasının açıklamasında yazar adı مجير محمد اديب وجيه olarak belirtilmiştir. Eserin kendisi, XIV. yüzyılın ikinci yarısında (görünüşe göre Hindistan'da) Müslümanların dua, temizlik, zekat vb. değer ve gerekliliğinin anlaşılmasını sağlamak amacıyla derlendiğini belirtmektedir. Kitabın tüm içeriği 25 bölüme ayrılmıştır. Bu eser, Türkçe konuşan nüfus için Farsça metinden bir çevirinin yapıldığı Orta Asya'da büyük bir popülerlik kazanmıştır. Özbekçe metnin Taşkent (1896-1897) ve Konstantinopolis'te (1913) taşbaskı baskıları yapılmıştır.”

Çağatay Türkçesine ait olan eserimizde yazıldığı sahanın Uygur Türklerinin yoğun yaşadığı bir yer olması sebebiyle yerel özellikleri sıkça görebiliyoruz. Bu özelliklerin bir kısmı Çağatay Türkçesinde de mevcut olsa da yoğunluk itibariyle günümüz Uygur Türkçesinde daha sık rastlanmaktadır. Bunlar p>f, b>p, f>p değişimi;

ėke, alte, yėtte, yėgirme şeklinde sayıların yazımı; ėrken, uşundaġ kullanımı, durum eki yığılmasına tesadüf ve Yeni Uygur Türkçesine has söz varlığı gibi birçok özelliktir.

Miftāḥu'l-Cinān, dinî bir metindir ve halk tarafından anlaşılması için sade bir dil kullanılmıştır. Metnin hacimli olması sebebiyle söz dağarcığı zengindir. Bu çalışma dört ana bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölüm dil incelemesidir. Bu bölümde eserin yazım özellikleri verilmiş, fonolojik ve morfolojik yapısı incelenmiştir. İkinci bölüm metnin transkripsiyonudur. Üçüncü bölümde metnin alfabetik esaslı gramatikal dizini yapılmıştır. Dizinde 4961 madde başı sözcük tanımlanmıştır. (Dizin için turksözdiz programı kullanılmıştır.) Dördüncü bölüm, metnin araştırmacılarca da görülmesi için tıpkıbasımdır. Ancak metin 201 yaprak olduğu için tüm metin konulamamıştır. Metne online ulaşılabilmektedir.[3]

2. Çalışma Yöntemi

Kitapta yer alan özel isimlerin ulaşabilenler hakkında dipnot olarak bilgi verilmiştir. Ancak bazıları hakkında kim olduklarından emin olunamadığı için herhangi bir bilgi verilememiştir. Dinî karakterler hakkındaki bilgiler Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi sitesinden (https://islamansiklopedisi.org.tr/) alınmıştır. Eser içinde çokça İslamî kaynak adı zikredilmektedir. Ayrıca tarihî kişilik ve yer adları da eserde bolca geçmektedir. Bu sebeple tezimiz sadece dinî değil, tarihî bir önem de taşımaktadır. Eserde geçen ayet, hadis ve Arapça ifadelerin *italik* yazılması tercih edildi. Var olan ayetlerin Türkçe mealleri https://acikkuran.com/ sayfasındaki Elmalılı Hamdi Yazır'ın mealinden alınmıştır. Eserin bağlamlı dizinini oluştururken çevrimiçi şu kaynaklardan yararlanılmıştır: https://sozluk.gov.tr/, http://www.lugatim.com/, https://pauctle.com/, https://www.kamusiturki.com/, https://www.osmanlicasozlukler.com/, https://www.lexiqamus.com/ Matbu kaynaklar ise Çağatay Türkçesi Sözlüğü Suat Ünlü, Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü Emir Necipoviç Necip, Kaşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü Robert Berkly Shaw, EDPT Clauson, A Comprehensive Persian-English Dictionary Steingass. Dizinli sözlük yapılırken metinden Arapça dualar çıkarılmış ve dizin bu şekilde oluşturulmuştur. Sözcüklerin metinde kaç kez geçtiği [=Rakam] şeklinde gösterilmiştir. Eğer sözcük aynı satırda birden fazla kez geçtiyse listede bir kez gösterilmiş ama toplam

[3] http://archivesetmanuscrits.bnf.fr/ark:/12148/cc942951

sayıya dahil edilmiştir. Dizinde bir sözcük alt satıra sarkacak şekilde yazıldıysa bulunduğu ilk satır yazılmıştır.

Bu eser ve bu eserin diğer çevirileri ile ilgili çalışmalarımız devam etmekte olup çok daha geniş kapsamlı bir çalışma yapmayı planlamaktayız.

3. Yazım Ve İşaretleme Konusundaki Tercihler

Metnin transkripsiyonu sırasında karşılaşılan başlıca problemler ve bunların çözümüne yönelik tercihler şunlardır:

1) Eserin tezimize kaynaklık eden nüshasında müstensihin atladığı bölümler vardır. Bunu konu hakkında bilgi verirken yaptığı sıralamada yazmadığı sayılardan anlıyoruz. Örneğin 23b sayfasında ikinci ifadesini koymamıştır: *Evvel, köŋlini fāriġ ḳılmaḳ dünyā meşġūlıdın. {Ėkinçi} ėlig kötermek tekbīr-i evvelde. (10) Üçünçi, ḳıyām ḥālide secdegāhġa baḳmaḳ Rükū‘ ḥālide ayaġlarıġa baḳmaḳ secde ḥālide burnınıŋ (11) ucıġa baḳmaḳ ve teşehhüd ḥālide ḳoynıġa baḳmaḳ ve selām ḥālide ėki uşnige baḳmaḳ*. Bu gibi eksiklikleri ve metinde anlamı tamamlamak için eklemeler yaptık. Bunları { } işaretinin içine alarak gösterdik.

2) Müstensih istinsah sırasında metindeki bazı satırları atlamış, bunu fark ettiğinde ise sayfanın üst, sağ veya sol boşluklarına eksik kalan kısmı yazmıştır. Ayrıca sözcüklerin hemen üzerine de ilave etmiştir. Bu tür eklemeleri metnin içine dahil ederken çift tırnak “ ” işareti kullandık ve sayfanın hangi kısmına yazıldığı bilgisini de dipnot olarak verdik.

3) Metinde yeniden yazılmış unsurları ise < > işaretinin arasına alarak gösterdik.

4) Eserde okunamayan sözcükler metin içinde üç nokta (...) ile gösterilmiş ve dipnotta metinden fotoğrafı eklenmiştir.

5) Metni okurken doğru okuduğumuzdan veya verdiğimiz anlamdan şüpheye düştüğümüz sözcüklerin yanına parantez içinde soru işareti (?) koyduk.

6) Yazarın metni oluştururken yanlış yazdığı Arapça ve Farsça sözcükleri metne doğru olacak şekilde işledik ve yapılan yanlışı da dipnotta belirttik. Metne yaptığımız her türlü müdahaleyi dipnotta gösterdik.

7) Metin içinde geçen özel adların ilk harflerini büyük yazdık.

8) Metinde geçen ayet ve hadislerin sayıları ve anlamları dipnotta verilmiştir. Ancak Arapça duaların Türkçe çevirileri verilmemiştir.

9) Farsça tamlamalar *kelime-yi tevhid* şeklinde, Arapça tamlamalar ise *emīrü'l-mü'minīn* şeklinde gösterilmiştir.

10) Arapça ve Farsça sözcükler genellikle Türkçe fonetiğine göre yazılmıştır.

11) Farsça vav-ı ma'dule *ā*'dan önce üste konulmuş ^{v} ile *ḫ*^{v}*āce* şeklinde gösterilmiştir.

12) Metnin araştırmacılarca daha iyi kullanılabilmesi için kitabın sağındaki sayfaya *a*, solundaki sayfaya *b* harfi koyduk ve sayfadaki satırları 1'den başlayarak numaralandırdık.

13) Eserde kırmızı kalem tam bir netlik ile kullanılmadığı için herhangi bir belirtece yer vermedik.

14) Metinde *tur-* yardımcı fiili genellikle ayrı yazılmıştır. Ancak fiil, bazı yerlerde *-dur* şeklinde ekleşmiş ve buralarda bitişik yazılmıştır. Yazı çevriminde metnin imlasına uyularak ek fiilin ayrı yazıldığı yerlerde ayrı yazım, ekleşerek bitişik yazıldığı yerlerde bitişik yazım tercih edilmiştir.

15) Kelime ve ek sonunda bulunan *a* ve *e* ünlüleri bazen *elif*, bazen de *güzel he* ile yazılmıştır. İki durumda da son ses kısa *a* ve *e* ünlüleri aynı imla ile gösterilmiştir.

16) Metinde bir kısım ekler bazen bitişik bazen de ayrı yazılmıştır. Ancak bu tür yazımlar çeviri yazıda belirtilmemiştir.

17) Metinde Türkçe ekler +ge/+ke, -gey/-key şeklinde ünsüz uyumuna uyularak yazılmıştır. Bu tür tercihler çeviri yazıya birebir aktarılmıştır.

18) Metinde پ ve چ harfleri Türkçe sözcüklerdeki *p* ve *ç* ünsüzleri için de kullanılmıştır. Bu durumlarda p ve ç ünsüzleri çeviri yazıda gösterilmiştir.

19) Fiil çekimlerinde şahıs ekleri geleneksel imlaya göre *mėn, sėn* şeklinde ayrı yazılmıştır. Bu tercihler de çeviri yazıya yansıtılmıştır.

20) Dizin hazırlanırken özel adlar hakkında bilgiye ulaşılmışsa transkriptli metin içinde verilmiştir. Eğer bu kişilerin kim olduklarını bulamamışsak herhangi bir bilgilendirmeyi ne metinde ne de sözlükte yer verdik.

4. Eserin Nüshaları

Nüshalar hakkında bilgi verilirken ait oldukları kütüphane kayıtları aynen tercüme edilmiştir.

1. Paris 1 Nüshası

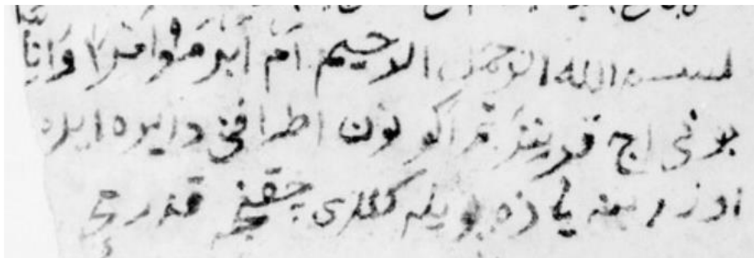
Fransa Ulusal Kütüphanesinde yer alan bu nüsha, tezimizde kullandığımız nüshadır. Bu nüshayı tercih etmemize neden olan özellikler şunlardır:

a) Temin edebildiğimiz nüshaların en eski tarihlisi ve dilinin daha sade olması,

b) Çağatay Türkçesinin özelliklerini daha çok taşıması,

c) Metnin tam olması ve yazısının okunaklı olmasıdır.

Her sayfada genellikle 17 satır bulunmaktadır. Ancak 18, 19, 20 satır olan varaklar da vardır. 133. varaktan sonra araya Arapça bir paragraf dua eklenmiştir. Bu eser dijitale aktarılırken araya eklenmiş bir metin gibi durmaktadır. Diğer nüshalarda olmayan Farsça "Bal Tefsiri" metne yazılmıştır. Ancak aynı yazı ve kalemle yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca en son sayfaya başka bir el yazısıyla üç satır ekleme daha yapılmıştır.

Eser hakkında kütüphanenin internet sitesinde Fransızcadan Google çeviri tarafından çevrilen bilgiler şunlardır:

Başlık: Muhammed Mucire'd-din ibn Vecihe'd-din tarafından dua, dinî ve ahlakî ihtiyaçlar için talimatlar içeren bir inceleme olan Miftāḥu'l-Cinān'ın Doğu Türkçesine çevirisi.

Yazar: Muhammed ibn Vacihed-din (Mucired-din). Metnin yazarı

Basım tarihi: 1751/09

Katalog notu: http://archivesetmanuscrits.bnf.fr/ark:/12148/cc942951

Tür: El yazması

Dil: Çağatayca

Format: Neshî hat, Molla Kurban tarafından Yarkent şehrinde Sebik yakınında tamam oldu ve Zilkade ayının ilk onu, hicretin 1164 yılının Perşembe günü (23 veya 30 Eylül 1751). 201 sayfa. 28,5 × 19,5 santimetre. Yeşil ipek kaplı deriden oryantal ciltleme. (Tarihlendirme hatalıdır. Bizim tespit ettiğimiz tarih 6 Ağustos 1750'dir.)

Açıklama: Miftah'ul-Cinan, Turc Osmanlı.

Açıklama: Yedek belgeden yapılan tarama: R 57017.

Açıklama: bk. no 957. Yazarı tarafından Muhammed Yunus Barlas'ın oğlu, Mirek Barlas Mirza Mahmud'un oğlu, Emir Muhammed Kürekani adlı bir Timurlu Maveraünnehir prensine ithaf edilmiştir; Miftāḥu'l-Cinān'ın yirmi beş bölümünün listesi 3-4 yaprakta ayrıntılı olarak verilmiştir.

Açıklama: Scheffer.

Haklar: Çevrimiçi olarak kullanılabilir

Kimlik: ark:/12148/btv1b10082665t

Kaynak: Fransa Ulusal Kütüphanesi. El Yazmaları Bölümü. Türkçe ek 992

Dijital koruma: Fransa Ulusal Kütüphanesi

Yayınlanma tarihi: 06/23/2019

2. Paris 2 Nüshası

Başlık: Muhammed Mucired-din ibn Vacihed-din'in dua, dinî ve ahlakî emirlerin okunmasıyla ilgili talimatlarını ele alan مفتاح الجنان "Cennetlerin Anahtarı" başlıklı Farsça eserinin Doğu Türkçesi çevirisi. Rieu tarafından oluşturulduğuna göre muhtemelen on dördüncü yüzyılın ikinci yarısında Hindu bir yazar olmalı.

Yazar: Muhammad ibn Vacihed-din (Mucired-din). Metnin yazarı

Yayın tarihi: 1701-1800.

Katalog notu: http://archivesetmanuscrits.bnf.fr/ark:/12148/cc942595

Tür: El yazması

Dil: Çağatayca

Biçim: Nestalik Buhara, 18. yüzyıldan. - 165 sayfa. - 20 × 14,5 santimetre. Yarım bağlama

Açıklama: Miftah el-Cinan, Turc Osmanlı

Açıklama: Yedek belgeden yapılan tarama: R 55818.

Açıklama: Miftāḥu'l-Cinān, Farsça metin Türkistanlılar tarafından okunamadığı için ismi açıklanmayan bir yazar tarafından Doğu Türkçesine çevrilmiştir; yirmi beş bölümün listesi 2-6 numaralı sayfalarda bulunur; biraz farklı bir ifadenin bir kopyası, no 992'de açıklanmıştır.

Açıklama: Scheffer.

Haklar: Çevrimiçi olarak kullanılabilir

Kimlik: ark:/12148/btv1b10082606s

Kaynak: Fransa Ulusal Kütüphanesi. El Yazmaları Bölümü. Türkçe Ek 957

Dijital koruma: Fransa Ulusal Kütüphanesi

Yayınlanma tarihi: 06/23/2019

3. İsveç Nüshası

Eser Gothenburg, Lund ve Uppsala Üniversitelerinin oluşturduğu Alvin portalında tespit edildi. Türkolog Jarring'in koleksiyonunda yer almaktadır. Jarring'in kitapla ilgili verdiği bilgiler şu şekildedir.

Menşei: Doğu Türkistan, 1239/1823-1824

Fiziksel tanım: 295 (yükseklik/uzunluk) x 200 (genişlik) mm 186 yaprak.

Biçim: Dijital olmayan + Dijital, yeniden biçimlendirilmiş dijital Foliation: ms. G. Jarring tarafından ciltlenir.

Durum: Kağıt, cilasız, kaba, sarımsı, Hoten kağıdı.

Durum: İyi

Muhammed Mucire'd-din ibn Vacihe'd-din tarafından İslam'ın dinî görevleri ve ahlakî yükümlülükleri üzerine bir inceleme. Eserin aslı Farsça olup ismi belirtilmeyen bir mütercim tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Sayfa 2a'da bazı insanlar Farsça okuyamadıkları için Türkçeye çevrildiğini söylüyor. Kitap, 25 bölüme ayrılmıştır. Farklı bölümlerin tam bir dizini 2b-5a arasında bulunur. 1a ve 186b okunamıyor; 153. yaprağın üst kısmından 3 satır kesilip ayrılmıştır. bk. Blochet 957, 922; Taşkent VIII, 5901: Rieu, Farsça katalog 1:40-41

Notlar: Tarih 186b sayfasında 1239/1823-1824 Ramazan ayı Çarşamba günü olarak yazılmıştır. Kopyacı 186b sayfasında yazılmıştır. Yeni Hisar şehrinde yazılmıştır.

Mülkiyet: Bir zamanlar, onu 20. yüzyılın başlarında Kaşgar veya Yarkend'de satın alan Gustaf Raquette'e aitti. Baş yaprak, G. Raquette Kaşgar Türkistan yazılarıyla Raquette'in leylak rengi lastik damgası taşır.

Satın Alma: Gustaf Raquette'in dul eşi Bayan Hanna Raquette tarafından Lund Üniversitesi'ne 1960'larda sunuldu.

Kitap Ciltleme

Cilt: Kahverengi deri cilt, arkası süslemeli ve kırmızı başlık alanı. Oldukça karmaşık bir Avrupa ciltlemesi ancak yine de Raquette'in talimatı üzerine Kaşgar'da, muhtemelen oradaki İsveç Misyonu'nun ciltçi dükkanında yapılmış olabilir.

4. İskoçya Nüshası

Edinburg Üniversitesi Kütüphanesi Or MS 608.2 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan bu nüsha eksiktir. 107 sayfası olan bu eserin ilk sayfası eksik olup çalıştığımız nüsha olan P1'in 69a/5'ten sonrası yoktur. Her sayfada 19 satır bulunmakta olup sayfa kenarları kırmızı çerve içine alınmıştır. Unutulan bölümler sayfa kenarlarına yazılmıştır. Tarihi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

5. Petersburg 360 D 460:

Petersburg Doğu Dilleri Enstitüsü kütüphanesindedir. Metin Petersburg'daki kütüphanede incelenmiştir. Bu kütüphanenin kataloğunu çıkaran Dimitrieva'ya göre bu eser hakkındaki bilgi şöyledir:

Sadık İbn Abdullah (XVI. yüzyıl).

XVI. yy'ın ikinci yarısında Muhammed Macid ibn Vacih ad-din tarafından yazılan "Miftah al Cinan - Cennetin Anahtarı" Farsçadan yapılan çeviri, Semenov tercümanın yaşam süresini ve çeviriyi esas alarak kitabın yayımını XV.yy'ın sonu olarak tanımlıyor. M. Hartmann, çevirinin 983/1575-76 yıllarında Ali Mirek Barlas ibn Mahmud ibn Muhammed Yunus Barlas tarafından yaptırıldığını düşünüyor. Belki de bu çeviri tarihi daha muhtemeldir. Ancak çevirmenin A.A. Semenov tarafından daha kesin olarak belirlendiğini düşünüyor. Çeviri yazarın önsözünü ve 25 bölüm içermektedir:

Semenov, No 114; Hartmann, No 37. Ed. trans.: Tash., 1313.

360. D 460, 01 + 180 yaprak; 32,5×21; 24,5×14; 20.

Önsöz (l 16-3 a), bölümler : I (l 3a ile), II-V (dışarıdan ayırt edilmemiş), VI

(77a-78A) vb., XXIV (161A-167A), XXV (167a-180A).

Başlangıç (l 1b): ...t y *(Arap yazısı)*

1244/1828-29 g. (l 180a), Volga Bölgesi. L 01b'de, «Kitap için para ödendi" yazısı şöyle yazılmıştır.

3 s. 50 polis . 16.III.1857; başka bir postscript: "31 Aralık 1863, D.N.I. Il-m". Çağrı.:

Vakhidov, 1934. Rus kağıdı, beyaz ve renkli. Mürekkep siyah ve kırmızıdır.

Nastalik. Ciltleme oryantal, karton, deri omurgalı.

Yaptığımız inceleme sonucu nüshanın 26 Aralık 1828 Çarşamba günü tamamlanmış olduğu tespit edilmiştir. Yazarı Muhammed Yar'dır.

Yapılan inceleme sonucunda Paris 1 nüshasıyla çok benzer olduğu görülmüştür. Muhtemelen bu nüshadan kopya edilmiştir.

6. Petersburg 361 A1088

Petersburg Doğu Dilleri Enstitüsü kütüphanesindedir. Nüsha metni bizzat yerinde incelenmiştir. Son sayfasındaki kayda göre kitap, Seyyid Abdu'l-Menān oğlı Vāḥīdī adlı birinin kütüphanesine kayıtlıdır. Yazım tarihi ise 1771'dir. Eksik bir metindir. Bu kütüphanenin kataloğunu çıkaran Dimitrieva'ya göre bu eser hakkındaki malumat şöyledir:

264 yaprak; 19,5x15,5; 15,5x9,5; 12. (Biz 262a sayfasına kadar gördük. Eksik metin.)

Aynı. Önsöz (ll 1b-4a), bölümler (yalnızca ikinci bölümde harici olarak vurgulanmıştır.)

Liste: V (886-1106), VI (111a-113a), vb., XXIV (235b-244a), XXV (244a-264b).

Başlangıç (l 16) - el yazması D 460'daki gibi (op. no. 360).

1771 (L 2646), Volga bölgesi. Koleksiyoner: Vakhidov, 1934 Rus gazetesi. Mürekkep siyah ve kırmızı. Nastalik. Oryantal ciltleme, karton, sırtı ve köşeleri deri.

7. Petersburg 362 C 1373

Petersburg Doğu Dilleri Enstitüsü Kütüphanesindedir. Nüsha bizzat yerinde incelenmiştir. İsveç nüshasıyla aynı yazım ve dil özelliklerine sahiptir ancak 113 yapraktır. Her sayfada 17 satır bulunmaktadır. Bu çeviride Barlas hükümdar ailesinden bahsedilmemektedir. Zaten bu durum yalnızca Paris 1 nüshasında karşımıza çıkmaktadır. Eksik bir metindir.

Bu kütüphanenin kataloğunu çıkaran Dimitrieva'ya göre bu eser hakkında malumat şöyledir:

362. C 1373 (Kas 785), 112 yaprak; 26x15,5; 19,5x8,5; 17.

Aynı. Eksik liste: X-XXV. bölümlerin cildindeki son kısım çıkarılmıştır. Önsöz

(ll 16-3a), bölümler: I-II (Za-28b), vb., VIII (1056-1096), IX (1096-1126).

Başlangıç (l 16) - el yazması D 460'daki gibi (op. no. 360).

19. yüzyılın başları, Orta Asya. Koleksiyoner: Ivanov, 1915 Orta Asya gazetesi.

Mürekkep siyah ve kırmızıdır. Nasta'lik. Orta Asya cildi, karton, kabartmalı, sırtı deri.

Eserin 1850'lerdan sonra taşbasmaları da vardır. Yalnız bunlardan Özbekistan nüshaları hakkında detaylı bilgimiz yoktur. Özbek makamları kitapları bize vermemiştir. Yalnız PV-382 nolu kaydın ilk 50 sayfasını paylaştılar. Bunun da taş basma olduğu görülmüştür. Geriye kalan üçünün baskı mı el yazması mı olduğu bilinmemektedir. Berlin'de 2, Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Bilim Komitesinin http://nblib.library.kz adresinden erişilebilen kütüphanesinde üç taşbaskı daha vardır.

5. Çağatay Türkçesi

Türkistan yazı ve edebiyat dilinin Harezm Türkçesinden sonraki dönemi olan Çağatay Türkçesi, adını Cengiz Han'ın oğlu Çağatay'dan almaktadır. "Çağatay" adıyla ifade edilen kavramın sınırları ve Çağatay Türkçesinin sınırları, dönemlere ayrılması ve adlandırmasında araştırmacılar arasında tam bir görüş birliği yoktur.

Çağatay Türkçesi, Orta Asya ve Çarlık Rusyası Türklüğünün XV. yüzyıldan XX. yüzyılın başlarına kadar edebi dili olarak kullanılmıştır. Bu dönem yazar ve şairlerinin büyük bir bölümü *Çağatayca, Çağatay tili* veya *Türkīsi* yerine *Türk tili, Türkī* ve *Türkçe* terimlerini tercih etmiş, bazı 16.-17. yüzyıl kaynaklarında ise Nevāyī ve döneminin Türkçesi anlamında *Nevāyī tili* veya *lugat-i Nevā'iya* adlandırmasına yer verilmiştir (Eckmann J. , 2017, s. 74-108).

15. yüzyılda Ali Şir Nevāyī kullandığı dilin Türkçe olduğunu ısrarla ifade eder. 17. yüzyılda bile Ebu'l Gazi Bahadır Han eserinde kullandığı dilin Türkçe olduğunda ısrarlıdır. "*Bu tariḫni yaḫşı ve yaman barçaları bilsün tip, Türk tili birlen ayıttım. Türkīni hem andaḳ aytıp-men kim beş yaşar oğlan tüşünür. Bir kelime Çaġatay Türkīsindin ve Farsīdin ve Arabīdin ḳoşmaymen, rūşen bolsun tip.*"[4] diyen yazar, Çağatay Türkīsinin Arapça ve Farsça ile karışmış bir dil olduğunu öne sürmektedir. (Özkan, 2015)

Bugün Özbek Türkçesi ve Yeni Uygur Türkçesi, Çağatay Türkçesinin mirasçılarıdır. Tabii Türkistan'da diğer Türk toplulukları da Çağatay Türkçesinin mirasçılarıdır. Ancak genel olarak bu iki Türk şivesinin Çağatay Türkçsinin özelliklerini daha fazla devam ettirdikleri görülmektedir. Çağatay Türkçesiyle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bilim adamları arasında adı, kapsamı, ait olduğu yıllar konusunda bir fikir birliğinin olmadığı görülmektedir.

1928 yılında Aleksandr N. Samoyloviç, Orta Asya edebi Türkçesini dört dönemde ele almıştır:

1. Karahanlı Türkçesi veya Kaşgar Türkçesi (XI-XII. yüzyıllar)

---

4 Çağatay, Saadet, *Türk Lehçeleri Örnekleri VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili,* AÜ DTCF Yay., Ankara 1977, s.229.

2. Kıpçak-Oğuz Türkçesi (XIII-XV. yüzyıllar)

3. Çağatayca (XV-XIX. yüzyıllar)

4. Özbekçe (XX. yüzyıl) (Ercilasun, 2006, s. 401)

Samoyloviç'in tasnifine en büyük itirazı Fuad Köprülü yapmıştır. Köprülü Çağatay Türkçesini beş devre ayırır:

1. İlk Çağatay Devri (XIII-XIV. yüzyıllar)

2. Klasik Devrin Başlangıcı (XIV. yüzyılın sonundan XV. yüzyılın ortalarına kadar)

3. Klasik Çağatay Devri (XV. yüzyılın ikinci yarısı)

4. Klasik Devrin Devamı (XVI. yüzyıl)

5. Gerileme ve Çökme Devri (XVII-XIX. yüzyıllar) (Köprülü, 1945, s. 270-285)

M. A. Şçerbak, Çağatay Türkçesini Özbek Türkçesinin bir kolu olarak düşünmüştür ve Özbekçeyi üç döneme ayırmıştır:

1. İlk Dönem (X-XIII. yüzyıllar): Ortak bir dönem olup Batı ve Güney Türkçesinden çeşitli özelliklerin girmeye başladığı dönemdir.

2. İkinci Dönem (XIV-XVII. yüzyıllar): Çağatay Türkçesinin yer aldığı dönemdir.

3. Üçüncü Dönem (XVII-XVIII. yüzyıllar): Özbekçeye mahalli dil unsurlarının girmeye başladığı dönemdir (Eraslan, 1986, s. 60).

Janos Eckmann ise Çağatay Türkçesini üç döneme ayırmıştır:

1. Klasik Öncesi Devir (XV. yüzyılın başlarından Nevayi'nin 1465'teki ilk divanını tertibine kadar.)

2. Klasik Devir (1465-1600)

3. Klasik Sonrası Devir (1600-1921) (Eckmann, 2017, s. 21)

Çağatay Türkçesinin ilk dönemi Nevayi'den önceki dönem; ikinci dönemi Nevayi'nin 1465'te ilk divanını tertip ettiği yıldan başlayacak şekilde (Klasik Dönem); üçüncü dönem ise XVII. yüzyılda yani Nevayi'den sonraki (Klasik sonrası) dönemde başlar, XX. Yüzyılın ilk çeyreğinde sona erer. Adına *Sosyalist Realizm* denilen gerçekte devletin sanat hakkındaki politikası, sözde akım Jdanov tarafından bu bildiri ile ilan edilir. Bununla diğer toplulukların Sovyetleştirilmesi amaçlanmıştır. (Kılıç, 2022)

Çalışma konumuz olan nüsha; Yarkent'te Klasik sonrası dönemde, Yeni Uygur Türkçesinin oluşum sürecinde kaleme alınmıştır. Bu sebeple nüshada Yeni Uygur Türkçesine has bazı özellikler görülmekte ve bugünkü Yeni Uygur Türkçesine ait fikir vermektedir.

Uygur adının yeniden bir etnonim hâline gelmesi 1921'de Taşkent'te alınan bir kararla gerçekleşmiş, bu ad hem 1926 sayımından sonra Sovyet nüfus kayıtlarında hem de 1934'te kurulan Şarki Türkistan İslam Cumhuriyetinde resmen kabul edilmiştir (Özkan, 2017, s. 288). İşte bu tarihe kadar Uygur şive özellikleri ve Çağatay Türkçesi birlikte ilerlerken kendisi başlı başına bir yazı dili hâline gelmiştir. Bu yazı dili Urumçi ağzını esas alan "Merkezi ağız grubu"nu edebi dillerine temel teşkil etmişler. (Abihan, 1985, s. 3; Gapuri, 1986, s. 1). Bu grup Urumçi merkez olmak üzere Kaşgar, Konaşehir, Yenişehir, Yarkend, Kargılık, Mekit, Yenihisar, Artuş, Aksu, Kuçar, Korlabey, Turfan, Piçan, Kumul, ve Gulca gibi Uygur Türklerinin %80'ini barındıran yirmiden fazla vilayet ve nahiyenin ağızlarından müteşekkildir (Öztürk, 1997, s. 2).

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

1.1. Yazım Tercihleri

Tezimizde esas aldığımız nüsha nesih yazı ile yazılmış ve Türkçe bölümlerde genel olarak hareke kullanılmamıştır, Arapça ayet ve hadisler ise genellikle harekeli yazılmıştır. Eser adları, önemli bazı kişi adları, bölümler ve bazı kelimeler tercihen kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Çağatay Türkçesi metinleri, Eski Uygur yazı geleneğini büyük ölçüde devam ettirmektedir. Damaksıl ŋ'nin نك ile yazılması, Türkçe sözcüklerde ünlülerin hareke ile değil harfler ile gösterilmesi, art ünlülü Türkçe sözcüklerdeki *t* ve *s* ünsüzlerinin ت ve س ile, *p* ve *ç* ünsüzlerinin ise ب ve ج ile yazılması ve eklerin sözcüklerden ayrı yazılması birçok yerde görülen Eski Uygur imlasına has özelliklerdendir.

1.1.1. Ünlülerin Yazımı

1.1.1.1. a Ünlüsünün Yazımı

Söz başındaki a ünlüsü, bazen elif (ا), aydı 86a/2, ayta ki 2a/10; bazen de medli elif (آ) ile gösterilmiştir: al-a 111a/11, alsalar 2a/5, anıŋ 19b/5.

Söz içindeki a ünlüsü, Uygur geleneğindeki gibi elifle (ا) yazılmıştır: alsalar 2a/5, barça 2a/5 bülendraḳ 1b/6, bolmas 1b/6 fakat bazı

sözcüklerin ilk hecesindeki a'nın yazılmadığı da olur: ḳapuġınıŋ 1b/10, yarattı 1b/7.

İç seslerdeki kimi a ünlüsü ise yazılmamıştır. yaḳın 6a/9, yaratıp 6a/17, yarlıḳamasaŋ 6b/5.

Söz sonunda bulunan a ünlüsü ise bazen elif (ا) bazen de güzel he (ه) ile gösterilmiştir: 'aleyhġa 112b/4, barça 2a/5, , bolsa 2a/9, ehliġa 2a/2, mesākīnġa 1b/13, ḳılsa 2a/5, talanġa 138b/3, üslūbıda 2a/7, vāṣıṭa 32b/6.

1.1.1.2. e/ė Ünlüsünün Yazımı

Eserde Eski Türkçeden bu yana kapalı e ile söylenen/yazılan sözcükler, çoğunlukla sözcüklerin başında elif-ye (اى) ile yazılır, bazen de sadece (ى) veya sadece elif (ا) ile yazılır: bėgleriŋizler 177b/8, dėdiler 2a/1, ėrdi 2a/7, ėrmiş 2a/1, ėdişdin 166a/8, ėtkeyler 177b/4, ėtken 179a/8, ėltsün181a/4, kėldi 20b/2, ėltip 67b/1, ėrse 30b/17, mėn 72b/17, sėn 20b/2, sėvinçi 5a/4, tėve 69a/7, yėne 1b/4

Arapça bir kelime olan "emīn" metinde hep kapalı e ile yazılmıştır: ėmīn 31b/10.

Eski Türkçe metinlerde kapalı e ile yazılan ancak metnimizde ye (ى) harfi yazılmayan bazı örnekler de karşımıza çıkar. Bunların da transkripsiyonu kapalı e ile

gösterilmiştir: bėrip 1b/10, , bėş 2b/16, dėp 2a/8, ėlttim 40b/6, kėltürey 2a/8, kėçe 2a/13, kėyin ki 2b/4, mėn 2a/8.

İlk hecedeki e sesi, elif (ا) ile gösterilmiştir: , eçkü 178b/27, eger 54b/1, egizrek 55b2, ejderlerniŋ 78a/5, emçekige 109b/9, ekser 54b/8, endek 2a/7, evvel 54b/8, ey 57a/9, eyvānıda 55a/7.

Sözcüğün iç hecesindeki e ünlüsü, elif (ا) ile veya harfsiz gösterilmiştir: birlen 1b/5, eşekniŋ 30a/13, ėşitse 138a/16, kėltürey 2a/8, ötegen 2b/3, Peyġamberlerdin 1b/5, tilek 2a/10.

Sözcüğün sonunda yer alan e ünlüsü ise kimi zaman elif (ا) ile kimi zaman da güzel he (ہ) ile gösterilmiştir: 1 bile 2b/3, dėse 8b/11, evvelde 162b/9, Fārsīde 2a/12, faşılge 2b/2, kėçe 2a/13, ötse 129b/3, vaḳtide 2b/1, yėne 1b/4.

1.1.1.3. ı/i Ünlüsünün Yazımı

Söz başında yer alan ı/i ünlüleri bazen elif-ye (اى) ile bazen de sadece elif (ا) ile yazılmıştır: iberdi kim 86b/17, içer 8a/12, içküdin 97b/14, ilgeri 49a/9, İncīl 28b/9, İsfahān'ını 143a/4, işrāḳ 2b/5.

Sözün iç hecelerindeki ı/i ünlüleri ye (ى) ile yazılırken bazı yerlerde de herhangi biri harf veya işaret olmaz: bile 2b/3, bilen 2a/11, birlen 1b/5, bizniŋ 1b/7, bėrip 1b/10, ėşittim 89a/17, ḳıldı 1b/5, ḳılıp 1b/9, kilidlerini 1b/10, oḳır 2a/13, Peyġamberlerdin 1b/5, tilek 2a/10.

Farklı bir şekilde esre ile de yazılan örnek vardır. din 20a/2.

Sözün sonunda yer alan ı/i ünlüsü ise ye (ى) ile gösterilmiştir: āyeti 1b/5, ba'żı 2a/4, evvelḳı 2b/2, ḳıldı 1b/5, ulusı 2a/4, yarattı 1b/7.

1.1.1.4. o/ö, u/ü Ünlüsünün Yazımı

Sözcüğün başında yer alan o/ö, u/ü ünlüleri genellikle elif vav (او) harfleri ile gösterilmiştir. Bazen de sadece elif (ا) ile yazılmıştır: oḳıdılar 125a/11, ol 1a 6, olturur 2a/10, oḳır 2a/13, ötegen 2b/3, öyümdin 20b/2,

öyüge 81b/14, özini 181b/11, uçmaḳ 1b/10, ulusı 2a/4, uyuklagay 14a/7, uyuḳlasa 44a/14, uyumasa 128a/13, üslūbıda 2a/7, üç 2a/15.

İç sesteki o/ö, u/ü ünlüleri çoğunlukla vav (و) harfiyle gösterilmiştir. Ancak harfsiz olarak da karşımıza çıkmaktadır: bolmas 1b/6, bolup 2a/4, olturur 2a/10, Türkī 2a/5, tüşüp 2a/9.

Söz sonundaki u/ü ünlüsü vav (و) ile yazılmıştır: bu 2a/15, ḳaraġu 143a/10, ḳaraŋġu 182b/2, ḳoŋraġu 63a/2.

Metinde ötre ile "ve" bağlacının ifade edildiği bir örnek vardır: bir ü bardın 5b/8.

1.1.2. Ünsüz Harflerin Yazımı

1.1.2.1. p Ünsüzünün Yazımı

Eski Uygur imlasında olduğu gibi harfi ile b ve p ünsüzleri karşılanıyordu. Bu metinde de p (پ)nin b (ب) harfiyle gösterilmesi geleneğini görmekteyiz: bėrip 1b/10, ḳılıp 1b/9, peyġamber 6a/5, putlarnı 182a/3, tüşüp 2a/9, yapmadı 170a/10, yėp 25b/3.

Ancak p (پ) ile yazılan kimi örnekler de vardır: arpa 197b/14, patur 13b/6, parça 71a/3, pāt 46b/9, pes 6a/8, peşīn 2b/6, peydā 19b/11, pūşīde 6a/11, tapar 26b/17, tapar mėn 67b/9, yapḳaylar 2a/10,

Her iki harfle de gösterildiği olur: ḳopup 45a/17.

1.1.2.2. ç Ünsüzünün Yazımı

Ön, iç ve son sesteki ç ünsüzü cim (ج) veya çe (چ) harfiyle gösterilmiştir. Cim (ج) ile gösterilenler: , , barçası 11b/8, çāşt 2b/5, çeraġ 5a/1, çıḳsa 8b/8, çöl 57a/4, çün 13b/16, içti 5b/15, keçmep 12b/3, nėçük 13b/11, Uçmaḳ 1b/10, üç 2a/15, üçün kim 10a/2.

Çe (چ) harfiyle gösterilenler: soŋıça 181b/16, çıḳsa 8b/4, keçe 11b/10.

1.1.2.3. s ve t Ünsüzlerinin Yazımı

Metnimizde Türkçe sözcüklerdeki s, sin (س) ve sad (ص); t, te (ت) ve tı (ط) harfleriyle gösterilmiştir. Ancak bu gösterim herhangi bir kurala bağlı değildir. Ancak genel kullanım sin (س) ve te (ت) harfleridir.

Sözün başında, içinde ve sonundaki s'nin sin (س) harfleriyle gösterilen örnekleri: du'āsı 129b/4, ötse 129b/3, satar 96b/13, saç 162a/8 satḳın 98a/6, sarıġ 156b/8.

Sözün başında, içinde ve sonundaki s'nin, sad (ص) harfleriyle gösterilen örnekleri: ṣatturup 67b/2, ṣalmaḳ 200b/1, ṣatḳun 67b/6. Burada görüldüğü gibi kalın ünlülü durumlarda bu harf tercih edilmiştir.

Kalın ve ince ünlülü Türkçe sözcüklerdeki t için te (ت) ve tı (ط) harfleri kuralsız bir şekilde birbirinin yerine kullanılmıştır. Te (ت) ile gösterilenler: tafıp 67a/11, taḳı 14a/16, tal 143b/13, talanġa 138b/3, tam 182a/1, tamurları 89b/16, tamuġ 89b/16, tarusda 162b/14, tėve 69a/7, tutsa 94b/16,

Tı (ط) harfi ile gösterilenler: aṭlarınıŋ 131b/11, aṭlanıp 114b/14, ṭapança 103b/4.

1.1.2.4. Damak n'siniŋ (ŋ) Yazımı

Damak n'si için metnimizde nun-kef (ن ك) harfleri kullanılmıştır: aŋa 4b/3, bāmdādnıŋ 2b/2, ḳaraŋġu 4b/17, köŋül 2a/2, maŋa 6a/9, miŋ 131b/3, oŋ 132a/15, seniŋ 11b/13, soŋ 11b/13, soŋ 131b/2, yalaŋ 25a/4, yalıŋ 194a/7, yėdürdüŋ 119a/2, yeŋ 70b/17, yiriŋ 92b/7.

1.1.3. Diğer Yazım Özellikleri

1.1.3.1. Eski Uygur imla geleneğinde gördüğümüz ve Çağatay Türkçesinde de karşımıza çıkan çekim ve yapım eklerinin sözcüklerin köklerinden ayrı yazılması metinde de karşımıza çıkmaktadır. Ancak tamamen böyle değildir: āḫiretde 1b/9, aydı 18b/1, bizniŋ 1b/6, cem'i 'ālemni 1b/7, cümledin

1b/6, dī̄nniŋ 20a/1, ėrmişligige 19a/7, ḫudāī̄ni 18b/3, ḳapuġınıŋ 1b/10, kilidlerini 1b/10, meşġūlluġıġa 14a/5, mevtni 40a/2, . Peyġamberlerdin 1b/5, peyrevī̄ligide 1b/9, vaḳtide 2b/1.

1.1.3.2. Sözcüklerin içinde veya sözcüklere ek getirilmesiyle sonucunda çift okunan bu ünsüz yazıda tek harfle gösterilmiştir. Bu durumu eklerin bitişik veya ayrı yazılmasına bakmaksızın iki durumda görmekteyiz. ayttılar 15a/3, ilttiler 15b/17, körsetti 14b/2, tuttı 113a/16, yarattı 1b/7.

Bu örneklerde doğrudan ikizleşme vardır: karraġu 48a/3, yėttinçi 2b/15.

1.1.3.3. Metinde bazı sözcüklerin farklı yazılışlarına rastlanmaktadır:

tur- 166a/6, dur- 9a/12;

tė-se 53a/4, dė-se 53a/13, tė-p 138a/7, dė-r 83a/7;

aṭlarınıŋ 131b/11, atları 132a/2 (isim, ad)

atlanur 137b/17, aṭlanıp 114b/14, 176a/3 (Ata binmek);

it 103b/2, ıṭını 115b/5 (köpek);

şalmaḳ 200b/1, salmaḳ 79b/8;

soru 23a/14, soruġ 20a/4;

ṭumar (muska) 87b/3, tumar 132b/16;

ḳuruġ 197b/15, ḳuruḳ 17b/13;

ṭa‘ām 82b/2, ta’ām 82b/3;

ünde-di 122a/8, inde-se 78b/7.

ḳoşnınıŋ 074b/7, ḳoşnuŋnıŋ 106a/11

kölegesidin 111b/10, kölgeside 111b/9

oḳı- 031b/15, oḳu- 20b/15

pitügeli 9b/1, pitigey 9a/4.

1.1.3.4. Metinde hemze birçok yerde süs unsuru olarak fazladan kullanılmıştır. Anlama hiçbir katkısı olmamıştır. derece 112a/9, cümle 136b/3, farīze 157a/15, ferişte 155a/5, ġuṣṣa 131b/15, hem-saye 115a/16, ḥesāb 163b/2, ḥıfẓım be-mertebe 146b/11, mes‘ele 191a/4, pāre 129a/6, şīşe 171a/16, tövbe 101b/3, vādī 114b/2 ża‘īfe 105b/16, zamāne 177a/1, zerre 136a/16.

Hemze, Türkçe yükleme ekleri yerine kullanılmıştır: fitneyi 180a/14, ḳatreyi, 62b/13, lokmayı 79a/14, nāmeyi 100a/5 nāmeyi 100a/9.

Türkçe iyelik eki yerine kullanılmıştır: ḥasenesi 100a/6, ḫānesi 115b/11, pāresi 94a/9.

Güzel he ile biten kelimelerle kurulan Farsça tamlamalarda kullanılmıştır: bende-yi Müsülmān 101a/9, ferişte-yi ʿaẓīm 152b/8, ḫazāne-yi raḥmetimdin 110a/9, Kaʿbe-yi Muʿaẓẓama 120b/2, nişāne-yi āḫirü'z-zamān 178a/13, ṣıla-yı raḥīm 112a/7, sermāye-yi maʿṣiyet 123b/12, tövbe-yi naṣūḥ 98a/4.

1.1.3.5. Çağatay Türkçesinde Arapça sözcüklerde yer alan uzun a (ā)nın ardından gelen hemzenin yazılmadığını (Ø) veya ye (ى) harfiyle gösterildiğini görmekteyiz: dāīre 85b/3, fāīde 2a/4, fāīde 2a/5, ḥamāīl 181b/14, ṭāīfedin 63a/8, zāīl 104b/1, zāīl 19a/16.

1.1.3.6. Farsça ve Arapça sözcükler genellikle doğru yazılmıştır. Ancak bazen yanlış harf tercih edilmiş, bazen atlanmış bu gibi sebeplerle hatalar yapılmıştır. Biz metni transkribe ederken bu hataları düzelterek yazdık. Ancak dipnotla bu durumu belirttik. Bu hatalardan bazıları şunlardır:

Unutulan veya fazla konulan noktalar: hak noktaları unutmuş 13b/9, (ī'siz) peşīn 2b/6, ṣīla-yı (ye fazladan yazılmış.) 112a/7, ẓālīm (ye fazladan

yazılmış) 98a/12, cāhīl (ye fazladan yazılmış) 102a/14, necātıŋ 125b/15 (ilk nun'un yanında he harfi fazladan), marīż (a uzun ı kısa olmalıydı.) 12b/5, māteḳaddimdin (a için elif konmuş.) 14b/2, icāzet 86a/2 (i için elif ve ye harfleri yazılmış.) fihrest (güzel h fazla yazılmış) 2a/13.

Yanlış harf yazımı: ārżū (ze yerine dad ile yazılmış) 105b/3, ḳıṣāsıdın (sad yerine sin yazılmış.) 89a/12.

1.1.3.7. Metinde sin harfinin altına bazen üç noḳta konulduğu tespit edilmiştir: aymasa 16b/5, ḥased 2b/16, ḥasene 5a/17, ḥüsn-i 19b/14, ötese 40a/9, sūāl 86a/2, satar 96b/13, sözleşsem 7b/8, sordum 10b/13, tutsa 94b/16.

1.1.3.8. Yazım hatası yaptığında üstüne bir çizgi çekilmiştir: 7a/9 fazladan yazılan ŋ harfinin üstüne çizgi çekilmiştir.

Bazı durumlarda fazla kelime veya ibare yazılmış ve üzerine çizgi çekilmiştir: kerek 44a/3. 139a/1, üçünçi 8a/1, aydı üstü çizili 18b/11, 24a/10.

1.1.3.9. Metinde ekler genellikle ayrı yazılmış (bununla ilgili örnekler daha önce verilmiştir.) ancak bitişik olarak yazılan ek veya sözcükler de bulunmaktadır: bėrgeymiz 64b/6, bolġaymėn 26b/6, , ḥaḳ sübḥane 17a/4, kirgeymėn

26b/10, körmesmen 100a/7, ol zamān kim 74b/16, yėysizler 102b/1, yoḳ turur 43a/17.

1.1.3.10. Türkçe sözcüklerde şedde de ünsüzü ikizleştirmek için kullanılmıştır: ekkiz 64b/14, ėllik 183a/9, ėlttim 40b/6, ḳarraġu 48a/3, ḳattıġ 48a/3, ögretti 33b/16, sekkizi 36b/4 şişşip 40b/2.

Arapça-Farsça sözcüklerde şedde kullanımı: diḳḳat 129b/15, gūyyā 86a/16, hakkı 14a/11, ḳaddemi 201b/9, , ḳuvvet 19b/10.

1.1.3.11. Son seste ye'nin yazımında iki nokta konduğu örnekler vardır: aydı 131a/16, aydı 18b/1, bolmadı 116a/3, boldı 15a/8, ni 112a/5, Türkī 2a/5, tamurları 89b/16, yolı 18a/13.

1.1.3.12. Metinde tenvin kullanımı: ḳaṣden 48a/9.

1.1.3.13. İle edatı ekleşerek bir yerde +le şeklinde kullanılmıştır: bu ṣıfat-ı bedle 114a/15.

1.1.3.14. Çoğul 2. şahıs eki genellikle -ŋ(lAr) şeklindeyken bir yerde "ḳılun 130b/7" şeklinde n (nun) ile yazılmıştır.

1.1.3.15. Metinde müstensih bazı sözcüklerde rahat okuma sağlamak için üstün, esre ve ötre kullanmıştır:

Üstün: dedekler 18b/9, kėltüreli 82b/2, özgege 33b/10, yėr 9b/9, yėr 30a/14, yėr 35a/2, yėp 81b/3.

Esre: dīn 19b/2, kāhil 20a/5, ḳılġan dėk 47a/2, ḳılmas 119b/13, ḳılsa 84a/5, kil 31a/7, kirmeklik 161a/8, yıdı 15b/13 yıratsa 38a/3.

Ötre: dürr 17b/2, savutḳay 47b/3, Türk 35b/13, utrusıdın 45a/1.

1.1.3.16. İyelik eki +ŋ ile yönelme eki +ge birleşince tek ŋ olarak yazılıyor: özüŋe 104a/8. Ancak bitişmediği de oluyor: ümmetiŋge 150a/3.

1.1.3.17. tanuŋnı (ton: Giysi.) 167b/13 sözcüğü elif ile yazılmış yani düzleşmiştir.

1.1.3.18. sana 111b/1'de Damak n'si ile yazılması gerekirken nun ile yazılmıştır.

1.1.3.19. Metinde ha (ح) harfinin altına bu harfi belirtmek için küçük bir işaret konmuştur: aḥvāli 132a/13, ervāḥıġa 156a/12, Ḥabeşī 161a/16, Ḥanbel 150a/10, ḥāsid 141a/16, ḥayāt ḥālide 152b/3, ḥelāldin 128b/17, ḥicāb 128b/7, iḥsān 86a/14, iḥsān 86a/15, iḥtirāz 151a/2, ṣāḥib 150a/7.

1.2. Ses Bilgisi

1.2.1. Ünlüler

1.2.1.1. Ünlü Değişmeleri

1.2.1.1.1. Kapalı ė

Kapalı e hakkında çokça araştırma yapılmıştır. Bu sesin varlığını reddedenler olmasına rağmen genel olarak bu sesin varlığı kabul görmüştür. Sir G. Clauson (Clauson, 1972) N. A. Baskakov (Baskakov, 1988), V. Thomsen (Thomsen, 2002) gibi yabancı Türkologlar ile Besim Atalay (DLT, 1998) Muḥarrem Ergin (Ergin, 2002) Talat Tekin (Tekin, 2003), Emine Yılmaz (Ceylan, 1991), Nuri Yüce (Yüce, 1993), Musa Duman (Duman, 1999), Semih Tezcan (Tezcan, 1994), Marcel Erdal (Marcel, 2004), Timur Kocaoğlu (Kocaoğlu, 2004), Nevzat Özkan (Özkan, 1996), Mustafa Argunşah (Argunşah, 2010) gibi yerli araştırmacılar da bu sesin varlığını kabul etmişlerdir.

Eski Türkçede kapalı e'nin varlığını görmekteyiz (Gabain, 2000). Karahanlı Türkçesinde ilk hecede bulunan e sesi, genellikle on dördüncü yüzyıl ortalarına kadar Harezm Türkçesinde de korunmuş; fakat daha sonraları ي ile e işaretlenen bir sese dönüşmeğe başlamıştır (Eckmann J. , 2017). Bu ses Eski Türkçeden günümüze kadarki uzun dönemleri boyunca hep dokuzuncu ünlü olarak var olmuştur (Argunşah, 2013). E ünlüsü ile teşkil edilmiş, kapalı tek heceli kelimeler ek alarak açık hece durumuna geçince hece ünlüsü ė'ye döner. Yeni Uygur Türkçesinde bu yapılar kök hâlindeyken de ė'li halleri varlıklarını korur (Öztürk, 2020).

Eski Türkçeden bu yana ilk hecesinde kapalı e ile kullanılan sözcükler metnimizde çoğunlukla bu sesi korumuştur.

Kapalı e sesi, ön seste elif ve ye (ای) harfleriyle gösterilir: ėlçi (< ET ėlçi) 180b/12, ėşit- (< ET ėşid-) 16a/11, ėrtelik (< ET ėrte) 13b/8, ėge (< ET ėdi) 73a/8, ėki (< ET ėki) 5a/7, ėşik (< ET ėşik) 83a/8, ėt- (< ET ėt-) 173b/6.

İç seste ise ى ile gösterilirdė- (< ET tė-) 39a/3, kėçe (< ET kėçe) 25b/3, kėme (< ET kėmi) 92a/7, kėt- (< ET kėt-) 162a/3, kėç (< ET kėç) 130b/9, kėyik (< ET kėyik)

135a/4, kėyin (< ET kėdin) 15b/2, kėy- (< ET kėy-) 132a/15, yė- (< ET yė-) 197a/3, yėgirme (< ET yėgirmi) 12a/15, yėt- (< ET yėt-) 17b/1, yėtmiş (< ET yėtmiş) 11a/9, dėk 168a/15.

Sadece elif (ا) ile de kapalı e gösterilmiştir, biz bunu tarihi süreci düşünerek kapalı e’li okuduk. ėdim 87a/8.

Eski Türkçeden beri kapalı e ile yazılmayan bazı sözcükler metnimizde kapalı e ile yazılmıştır: ėgil- (< ET egil-) 154a/15; ėllig (< ET ellig) 17a/5; ėm- (< ET em-) 71a/6; ėmdi (< ET amtı) 75b/7; ėŋ (<eŋ) 201b/12; ėr (<er) 21a/5 (110b/8’de erige şeklinde de yazılmıştır.), ėrnek (< ET ernek) 82a/3; ėşek (< ET eşgek) 30a/13; ėtek (< ET etek) 162b/13; dėk (< ET teg) 21b/1; kėç- (< ET keç-) 128a/8; kėl- (< ET kel-) 22a/4; kės- (< ET kes-) 74b/14; kėy- (< ET ked-) 96b/17; nėçe (< ET neçe) 20b/5; sėkiz (< ET sekiz) 25a/14; tėg- (< ET teg-) 22b/12; tėgür- (< ET tegür-) 122b/11; tėnide (<ET ten) 164a/10, tėnige 152a/15; tėpre- (< ET tepre-) 181b/1; tėşip 179b/15 (<ET teş-), tėve (< ET tebi) 18a/1.

Arapça olan “emī̄n” sözcüğü metnimizde kapalı e’li “ėmī̄n” şeklinde yani elif ve ye ile yazılmıştır.

1.2.1.1.2. Düzleşme

Kelime köklerindeki yuvarlak ünlülerin düz duruma geçmesi olayı, düzleşmedir (Korkmaz, 1992, s. 50). Çağatay Türkçesi metinlerinde yuvarlak ünlülerin düzleşmesi örnekleri çoktur (Argunşah, 2013, s. 85).

1.2.1.1.2.1. O, U > A, I

Bu ses değişmesine Eski Türkçede de rastlamaktayız. Örnek olarak savuḳ (< ET soğuḳ) 49b/3, toḳsan (< DLT toḳson) 5a/12, tan (<ton) 167b/13, talun ay (<tolun) 193b/2; bölek (<bölük) 15a/6, köter- (< ET kötür-) 79b/2, süŋek (< ET süŋük) 81a/3, türe- (< ET törü-) 86a/9; orta (< DLT ortu) 85b/9, tola (< ET tolu) 21b/17, tutaş- (< ET tutuş-) 125a/3, nėme (<nėmu) 34a/3; beri (< ET berü) 16a/2, ilgeri (< ET ilgerü) 55a/5, bit- (< ET büt-) 67a/8, inde- (<ünde-) 78b/7

1.2.1.1.3. Yuvarlaklaşma

Düz ünlülerin komşu ünlü ve ünsüzlerin etkisiyle yuvarlaklaşması hadisesidir (Ergin, 2002, s. 54). Düz bir ünlünün, yanındaki ünsüzün etkisiyle yuvarlak sıradan ünlüye dönüşmesi: kabuk, kavur-, kavuş-, savun-, avuç, yağmur, süpür-, çöz- vb. Bu olay daha çok, b, m, v gibi dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırma etkilerine bağlanmaktadır (Korkmaz, 1992, s. 174). Çağatay Türkçesinde diğer tarihî lehçelere göre daha çok yuvarlaklaşma meydana gelmektedir. Bunların sebebi yuvarlaklaşan ünlünün yanındaki ünlü veya ünsüzün etkisiyledir (Argunşah, 2013, s. 84).

1.2.1.1.3.1. A, I > O, U

Gabain, a ünlüsünün kendisini takip eden hecenin u ünlüsünden önce daha Eski Uygurcada bir kaideye bağlı olmaksızın o'ya dönüştüğünü söylemektedir. Örnek olarak taluy>toluy değişimini verir. (Gabain, 2000, s. 37) Çağataycada ilk hecenin düz ünlüsü bazen ikinci hecenin yuvarlak ünlüsünün etkisiyle yuvarlaklaşır: u ve ü'nün etkisiyle (Eckmann J. , 2017, s. 36-37). Açık ilk hecedeki a ünlüsü ikinci hecedeki u ünlüsünün etkisiyle o'ya döner (Öztürk, 2020, s. 24). obdān (<ābādān) 20a/16 (Metinde ābādān şekliyle de kullanılmıştır. 58b/1) yuġsuz (<yaġsız) 162b/17.

Çift dudak ünsüzü b'nin ve ü'nün etkisiyle e yuvarlaklaşarak ö'ye döner: ötük (< ET etük) 53a/15, söyünci 5a/4, söyünüp (ET sevin-) 62a/12, söymes (ET sev-), öy (<ET eb) 108a/1.

fütü- (<ET biti-) 134a/14, mün-üp (<min-) 70a/6, mün-er 137b/16, min-üp 138a/10, püşür-üp (<piş-) 69b/9, pitüklük (<pitiklik 176a/11) 6a/13, sėvüntürür (<sėvin-) 96a/9; süŋek (< ET siŋek) 38a/3, tėgür- (<tėg-ir-) 47a/13, temür (<ET temir) 143b/10, üzengüge (<üzengi) 137b/17, yütür- (<yitir-) 15a/13, yürü- (<ET yüri-) 167b/7.

aruḳ (<arıḳ) 168a/12, boyun (<ET boyın) 56a/1, tamurları (<ET tamır) 89b/16, oḳu- (< ET oḳı-) 20b/15 metinde oḳır şekli de mevcuttur (8b/7), unut- (< ET unıt-) 9b/16, uyuḳla- (<ET udıḳla-) 161b/2, oġurla- (< ET oġrı+la-) 125b/17, bulut (< ET bulıt) 71b/1, ḳuru- (< ET ḳurı-) 71a/10, ḳorḳunç (< ET ḳorḳınç) 15b/17, oġul (< ET oġıl) 11b/7, puçaḳ

(<fıçaḳ 81a/14) 118b/15, ṣabur (<ṣabır) 112a/12, sunuḳ (< sın-ıḳ) 163a/7, yulduz (<yıldız) 14a/3.

1.2.1.1.3.2. Ek ve Yardımcı Ünlülerin Yuvarlaklaşması (İlerleyici Benzeşme)

Çift dudak ünsüzü v ile sona eren eylemlerden sonra: evürmek (<evir-) 81b/1, ėvürüp 120b/9.

pat-ur 13b/6, aç-uḳ 170a/7, bilür 39b/15 şeklinde yardımcı ünlülerde de yuvarlaklaşmaya rastlıyoruz.

1.2.1.1.4. Öndamaksıllaşma (İncelme)

Çeşitli sebeplerle bir kelimedeki kalın sıradan ünlü veya ünsüzlerin ince sıraya geçmesi olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 87). Kalın ünlülerin ince ünlülere dönüşmesi olayı ş, ç, t, y gibi ünsüzlerin ya da ünlülerin etkisiyle olur. Metinde çoğunlukla ı'nın i'ye dönüştüğü görülür: pişür- (< ET bışur-) 69b/2, miŋ (< ET bıŋ~biŋ) 5b/12, til (< ET tıl) 113b/7, yiber-/iber- (< ET, DLT ıd-u ber-) 86b/17, 89b/6; it (< ET, DLT ıt) 103b/2, tiş (< ET tış) 142a/8, ėmdi (< ET amtı) 172b/10.

1.2.1.1.5. Artdamaksıllaşma (Kalınlaşma)

Belirli ünsüzlerin kalınlaştırma etkilerine bağlı olarak veya kelime içinden gelen başka sebeplerle ince ünlülerin kalın sıraya geçmesi olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 95). İnce ünlülerin kalın ünlüye dönüşmesidir. ısıġ (< ET isig) 111b/7, fıçaḳ (< ET biçek) 81a/14.

1.2.1.1.6. Genişleme

Mansuroğlu, Karahanlı Türkçesinde tutam < tutum 'tutam' vb. örnekleri ünlü atlaması olarak verir. Bu örneklerden ünlü genişlemesi hadisesinin Çağatay Türkçesinden önceki dönemlerde de var olduğu anlaşılmaktadır (Çelikbay, 2006). Çağatay Türkçesinde de az da olsa bu ses olayı görülür (Argunşah, 2013, s. 86). Bazı iki ve daha fazla heceli Türkçe kelimelerin dar ünlüsünün genişlediği görülür: (Öztürk, 2020, s. 27).

1.2.1.1.6.1. U, I > A

Metinde şu örneklerdeki kelime sonunda yer alan dar ünlülerin genişlediği görülmektedir: yėgirme < ET yėgirmi 4a/1, yėtte < ET yėtti 191b/12, alte < ET altı 191b/13; bazen ek ünlülerinin değiştiği görülmektedir: yolap < yolup 6a/6, sorap < sorup 74a/3, bozap < bozup 168b/5, tutaş- < tutuş- 125a/3, kölege < kölige 111b/10.

1.2.1.2. Ünlü Düşmesi

Eski Türkçede de karşımıza çıkan bu ses olayı (Gabain, 2000, s. 34) vurgusuz orta hecenin kapalı ünlüsünün düşmesidir. Bu olay özellikle ünlüyle başlayan eklerden önce bazı adların ikinci ünlülerinin düşmesinde ortaya çıkar (Eckmann J. , 2017, s. 38). Eckmann bu ses olayına çıkarma der (Eckmann J. , 2017, s. 38). Gramer birliğinde yan yana gelen iki ünlü birleşerek bir ünlü teşkil eder. Bu ünlü bazen önceki ünlüye bazen de sonraki ünlüye benzer: (Öztürk, 2020, s. 28). nėrse 16b/14. Yeni Uygur Türkçesinde de bu ses olayı gözlemlenir (Öztürk, 2020, s. 27).

1.2.1.2.1. Vurgusuz Orta Hece Ünlü Düşmesi

Düşen ünlü vurgusuz ikinci hece ünlüsüdür (Argunşah, 2013, s. 86)

- ağız (< ET ağız): ağzı 17b/12, ağzıdın 81a/8, ağzıġa 65b/14, ağzıge 81a/3, ağzınıŋ 63b/9.
- ėlig [< ET elig (ėlig ?)]: ėlgi 23a/17, ėlgide 47a/17, ėlgimge 152b/9 ėlginiŋ 44b/7.
- ḳarın (< ET ḳarın): ḳarnı 77b/12, ḳarnıdın 177b/10, ḳarnıŋda 120b/3.
- ḳoyun (< ET ḳoyun): ḳoynıda 120b/8; ḳoynıġa 23b/4, ḳoynumda 18b/17.
- kögüs (< ET kögüz): kögsi 90a/2, kögside 158a/12, kögsige 23b/3.
- köŋül (< ET köŋül): köŋli 19b/7, köŋlide 12b/6, köŋlidin 98b/12, könlige 16b/9, köŋliniŋ 7b/14.
- oğul (< ET oğıl): oğlı 17b/2, oğlıdın 168a/11, oğlıġa 11a/10, oğlum 11a/10.

- orun (< ET orun): ornı 32a/17, ornıda 9a/8, ornıdın 43b/4, ornıġa 90b/5, ornuŋdın 134a/1.

- oynat- (<ET oyun-at-) 41a/6.

- yarım: yarmıda 26a/7, yarmıdın 114a/13.

Bazı Farsça kelimelerde de bu ses olayı tespit edilmiştir:

Far. ābādan > abdān > Çağ. obdān 20a/16.

Far. cānāver > Çağ. cānvar 167b/10.

Ekleme veya birleşme neticesinde üç heceli bazı sözcüklerde orta hecedeki dar ünlü düşebilir: ėkevlen (<ėki+egü) 29b/9, ḳayda (< ḳayu+da) 46a/11, yalġuz (< yalıŋuz) 12b/14, nėmerse (<nėme +ėrse), nėçük (nėçe+ök) 46b/16, ėkevlen (<ėki+egü) 29b/9. Bazen de düşmesi gereken ünlüler düşmemiştir: ḳoyunıġa 23b/4.

1.2.1.3. Ünlü Türemesi

Çağatay Türkçesinde Arapçadan alıntı kelimelerde meydana gelmiştir (Argunşah, 2013, s. 86). Yeni Uygur Türkçesinde de sonu çift ünsüzle biten bazı alınma kelimelerde araya dar ünlüler girer: (Öztürk, 2020, s. 27; Emet, 2015, s. 213). Özellikle yabancı kökenli sözcüklerin telaffuzunda ortaya çıkan bir ses olayıdır: ‘ilim < ‘ilm 19b/7, fıḳıh < fıḳh 87b/9, ḥüküm < ḥükm 27b/7, ‘öẕür < ‘öẕr 51a/1, şükür < şükr 3a/9

1.2.1.4. Ünlü Uyumu

1.2.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçenin en belirgin özelliklerindendir ve Çağatay Türkçesinde Türkçe sözcüklerde de bu uyum büyük oranda korunmaktadır. Eckmann'a göre (Eckmann J. , 2017, s. 85) Çağataycanın asli sözcüklerinde bu uyum korunur. Ancak alıntı sözcüklerde eklerin art ünlülü şekilde gelmesi uyumu bozar. Bu hâl bazen Türkçe sözcüklerde de görülmektedir ve müstensihlerin keyfiyeti olarak düşünülmektedir (Eckmann J. , 2017, s. 32). Kemal Eraslan da Eckmann gibi düşünmekte ve Doğu Türkçesinde bazı eklerin

sözcüklere geldiği zaman ortaya çıkan uyumsuzluğun müstensihlerin hatası olduğunu, net bir imla kuralı olmamasından bu durumun kaynaklandığını ifade eder. Ayrıca art ünlülü eklerin Arapça ve Farsça sözcüklere getirilme eğilimini bu sözcüklerin kalın telaffuz edilmesiyle açıklanabileceğini fakat aynı sözcüğe hem art hem de ön ünlülü ek getirmenin imla istikrarsızlığı ve şüpheli telaffuzla ilgili olabileceğini söyler (Eraslan, 1970). Argunşah, bir kelimede kalınlık-incelik uyumunun olup olmadığını G ve K seslerinin ince veya kalın yazımından anlayabildiğimizi söyler (Argunşah, 2013, s. 80). Arapça ve Farsçadan alıntı kelimelere çoklukla kalın ünlülü ekler gelmektedir. Başta Eckmann olmak üzere bazı Türkologlar bunları bir uyumsuzluk olarak görmemektedir (Argunşah, 2013, s. 81). Arapça-Farsça sözcüklerdeki uyumsuzluklar şunlardır: ḳıbleġa 23b/1, ḥażretimizġa 26a/10, ādemīlerġa 27b/2, ṣafıge 27a/17, ümmetimġa 61b/8, merdlıḳ 64b/9, mümsiklıḳ 64b/9, gedāīġa 66b/13, zengīġa 67b/1, faḳīrlerġa 67b/14, nefsiŋġa 72b/13, merdlıḳ 73b/3, kūzeġa 74a/15, żaʿīfeŋġa 74b/16, süḫançīnġa 78a/1, ḥilmraḳ 88b/10, żaʿīfesiġa 82b/2.

Metinde büyük ünlü uyumunun görülmediği Türkçe sözcükler de bulunmaktadır: yigitlıḳdın 23a/14, yumgey 23b/5, uşnige 24a/11, tizleriġa 24a/15, ḳatıge 60b/16, başıge 62a/8, itġa 72b/13, işġa 81a/15, urmagil 124a/3, bolsagil 174a/17.

1.2.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

1.2.1.4.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Giren Yardımcı Ünlüler ve Ekler

-Inç/-Unç Eylemden Ad Türeten Ek: ḳorḳunç 15b/17, sėvinç 68a/8.

İyelik Eklerinin Bağlama Ünlüleri

+(I)m/+(U)m: dōstum 62b/5, cüftüm 60a/15, ferzendlerim 10b/4, namāzım 12a/11.

+(I)ŋ/+(U)ŋ: ḫōşnūdluġuŋ 64b/6, ḳavmiŋ 54a/16, köŋlüŋ 66b/6.

+(I)mIz/+(U)mIz: ḫaberimiz 73a/10, niyyetimiz 26a/5, özümüz 70a/16.

+IŋIz/+UŋIz: maẓlūmluḳıŋız 10a/14, meyliŋiz 18b/13, özüŋüz 81b/13.

Çağatay Türkçesi özelliklerinden biri olan tekil 3. şahıs iyelik eklerinde bağlama ünlülerinin bu uyuma girmediğini de görüyoruz: özini 85a/15, özidin 87b/4, özinde 89b/17, özige 94a/10; sözige 102a/9, sözini 104a/4, sözidin 84a/14, yolıda 85a/11, yolında 95a/3, yolı 18a/13.

Emir Kipi Çoğul 2. Şahıs Eklerinin Bağlama Ünlüleri: -Iŋ/-Uŋ/-IŋIz/-ŋlAr/-IŋlAr/-UŋlAr/-UŋlAr/-IŋIzlAr: aymaŋlar 19a/6, baḳıŋlar 20a/6, kėliŋiz 118a/14, ḳılıŋ 85a/10, öçürüŋler 20a/9, taptıŋızlar 25/15.

-(I)m/-(U)m Fiilden İsim Türeten Ek: boġumluḳ 163a/7, yarım 65a/8.

-(I)l-/-(U)l- Edilgen Çatı Ekleri: asılmış 10a/12, ḳutulġan 89a/13, pitilgen 5b/2.

-(I)n/-(U)n Fiilden İsim Türeten Yapım Eki: tütün 178b/11.

-(I)n-/-(U)n- Dönüşlülük-Edilgenlik Eki: körün- 108b/6, sağın- 32b/9, tapın- 15b/3.

Görülen Geçmiş Zaman Şahıs Ekleri

1. Tekil kişi: -DIm/-dUm: ziyāde ḳılur ėrdim. 111b/2, mundaġ ḳıldım 122a/11, Sordum 179b/5, kitābıda kördüm 192a/11.

2. Tekil kişi: -DIŋ/-DUŋ: nė işde ötkerdiŋ 23a/15, ḳıldıŋ ve aydıŋ 25a/3, dōstuŋġa ḳoşulduŋ 29b/5, tüşüŋde kördüŋ 34b/12.

2. Çoğul kişi: -dIŋIz/-dIŋIzlAr,/-dUŋUz/-dUŋUzlAr: siz şük turduŋuz 90b/1, aytur ėrdüŋüz 170a/15.

-(ı)ġ, -(u)ġ, -UK, -IK Fiilden İsim Türeten Ek: arıġ 18a/13, damaġ 164a/6, köfük 11b/4, ḳatıġ 140a/14, tirig 35a/1, soruġ 20a/4.

+(I)nçI/+(U)nçU Sıra Sayı Ekinin Bağlama Ünlüsü: birinçi 19b/7, bėşinçi 182b/4, ėkinçi 19b/7, yėgirmençi 3b/12.

-(I)p/-(U)p Zarf-Fiil Eki: baḳıp 50a/2, basıp 24b/1, bėrip 71a/4, çarlatıp 174b/9, iberip 100a/13, fütkerip 154b/6, kėçip 85b/2, ḳaçıp 126a/12, ḳılıp 166a/3, ögrenip 113b/14, saçıp 125a/13, töküp 68b/6, yarıp 27b/6.

-ş/-(I)ş/-(U)ş Fiilden İsim Türeten Ek: ḳopuş 29b/12, yaraş 98a/13.

-(I)ş-/-(U)ş- Fiilden Fiil Türeten Ek: körüş- 117a/6, külüş– 102a/9, sürüş- 112a/11.

+lIK/+lIG/+lUK İsimden İsim Türeten Ek: dünyālıḳ 13a/11, bī̇zārlıḳ 177a/4, bisyārlıḳ 13a/18, birlik 9b/10, bendelik 83a/4, āḫiretlik 20b/14, āhestelik 152b/14, düşvārlıġ 170/7, ġamlıġ 94b/4, ġayretlıġ 76b/13, ḫāmūşluḳ 103b/13, ferāmūşluḳ 83b/15, kėŋrülük 57a/13, közlük 34a/17.

1.2.1.4.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bulunmadığı Ekler ve Yardımcı Ünlüler

1.2.1.4.2.2.1. Yalnızca Yuvarlak Şekilleri Olan Ekler ve Yardımcı Ünlüler

-DUK Görülen Geçmiş Zaman Çoğul 1. Şahıs Eki: alamaduḳ 25a/9, bolduḳ 29b/6, ėrdük 62b/3, ėkendük 104a/6, kezdük 174b/8, ḳılduḳ 70a/17, kötermedük 25a/11, öltürdük 179a/10, yėdük 73a/11.

-dUr- Ettirgenlik Eki: boşandur- 47a/8, ḳıldurmaḳ 166b/15, ḳıldur- 166b/15, sındur- 112a/1, yandur- 89b/15.

-GUnçA Zarf-Fiil Eki: atġunça 45b/11, açmaġunça 80b/12, bilgünçe 121b/11, kėlgünçe 34a/12, ḳılmaġunça 118b/1, sürmegünçe 54a/5, yılıtmaġunça 72a/15, yutmaġunça 80b/18.

-ġu Şıfat-Fiil Eki: baḫtı açılġu niyyetide 144b/7, buġday urġu dėk 106b/10.

-GuçI Şıfat-Fiil Eki: ayġuçı ḳulıŋnı 6b/5, ötegüçi 23b/10, Sūāl ḳılġuçı 176b/4, yėtelegüçi 28a/14.

-GunçA Zarf-Fiil Eki: atġunça 45b/11, atḳunça 28b/11, toġḳunça 36a/3, kėlgünçe 48a/2, patḳunça 40b/9.

-GUr-, -KUr- Ettirgenlik Eki: azġurup 173a/14, kėgür- 52b/15, yėtkür- 52b/5.

-GUz- Ettirgenlik Eki: olturġuz- 152a/16, tolġuz- 79a/5, tirgüz- 126a/11.

mU Soru Edatı: bar mu 86a/4, ḳılmas mu 94a/5, 105b/3, bilür mü 108a/12, Bilmedüŋ mü 125a/13.

-sUn, -sUnlAr Emir Kipi Tekil 3. ve Çoğul 3. Şahıs Eki: ḳılsun 192b/7, ḳurusun 71a/10, oḳısun 194a/11, saḳlasun 181a/4, sorsun 40b/18, tap sun 28b/4, tutsun 60a/16, yėsün 82b/3, bėrsün 128b/7, dėsün 26a/2.

Düz ünlülü şekliyle de metinde bir yerde kullanılmıştır: ḳılsınlar 67b/17

-uḳ Eylemden Ad Türeten Ek: açuḳ 170a/7, artuḳ 27b/8, aruḳ 168a/12, olturuḳ 85b/10, savuḳ 49b/3, sınuḳ 80a/8.

-(U)r- Ettirgenlik-Oldurganlık Eki: pişür- 69b/2, siŋür- 88a/17, tüşür- 132b/6, yütür 15a/13.

-(U)r Ṣıfat-Fiil Eki: ayturġa 55b/7, bolurġa 23b/14, köterürge 2a/3, kirürige 62a/10, kirürige 62a/10.

-(U)r- Fiilden Fiil Yapım Eki: içür- 191b/4, kėçür- 7a/2, tüşür- 105b/16, tėgür- 171b/9.

-(U)r Geniş Zaman Eki: atlanur 3b/5, ḳorḳutur 70b/3, tėgürür 3b/9, tirgüzür 101a/16, tüşürür 55b/13, ündürür 165a/11, yėdürür 82b/10, yıḳılurlar 109a/8, yıratur 97b/12.

1.2.1.4.2.2.2. Yalnızca Düz Şekilleri Olan Ekler ve Yardımcı Ünlüler

+çI Addan Ad Türeten Ek: du'āçı 149b/7, saḳçı 85b/14, şefā'atçı 149b/6, yalġançı 56a/16.

-DI Görülen Geçmiş Zaman Tekil 3. Şahıs Eki: boldı 52b/15, ėrdi 166a/10, kėldi 86b/14, ḳıldı 111b/12, oġurladı 125b/17, oḳıdı 126a/10, olturdı 70b/15, saldı 118b/4, urdı 188a/9, saḳladı 85a/7, tėgürdi 40b/17.

+dIn Ayrılma Durumu Eki: tildin 103b/1, tiriklikdin 67b/4, tişdin 80b/2, ulaġdın 99b/17, ʻulemālardın 5a/6, ʻulūfesidin 186a/11, uruġıdın 44a/2, uyḳudın 44b/1, vezīrdin 173b/10.

+ġı, +KI, Aitlik Eki: aylıdaġı 167a/9, evvelġı 130b/12, ilgerki 27a/3, ḳadeḥdeki 62b/7, ḳabirdeġı 116b/2, sarāydaġı 10b/8, Taŋlaḳı 196a/9, zamānıdaḳı 182a/7.

-GIl 2. Tekil Kişi Emir Eki: ḳaçġıl 173a/16, ḳılġıl 21b/4, ḳopġıl 118a/17.

-KAr Fiilden Fiil Yapım Eki: ötkerdim 174a/8, ötkergen 183a/8.

+lA- İsimden Fiil Yapım Eki: baġlanġan 19b/4, sözlemegen 32a/4, yüzlenmiş 67a/1.

-mA- Olumsuzluk Eki: ḳalmadı 70b/9, tapmadı 68a/1, yaġmadı 54a/14.

-mAK: bėrmekni 71a/8, körsetmek 65b/17, yıratmaḳ 66a/1, yıġmaḳ 66a/1.

+nI Belirtme Durumu Eki: abdālnı 71a/17, ābādnı 23b/15, bulutnı 71b/1, çerāġnı 82b/2, çıyannı 145a/7, eẕānnı 47a/6, fıçaḳnı 81a/5, ġafletni 37b/10, gürzni 153a/10, himmetni 94a/12, yılnı 183a/8, yolnı 66a/10, zekᵛātnı 64b/15. Metinde belirtme ekini +n şeklinde de görebiliyoruz. Farsī tilin Türkī ḳılay. 2a/8, Müsülmānlarnıŋ ölümin bėrgey 156b/12.

+nIŋ İlgi Durumu Eki: muḥabbetiniŋ 40a/1, muḥsinniŋ 103a/13, mūyınıŋ 29a/11, namāznıŋ 47b/17, perīniŋ 32a/8, piyāznıŋ 166b/3, rıfḳnıŋ 3a/7.

+rAK: ḥilmraḳ 88b/10, kiçikreki 84b/5, köprek 71a/8, yaḫşıraḳ 88a/1.

-sAt-: körset 84a/3, körsetmeklik 185b/5.

+(s)I Tekil 3. Şahıs İyelik Eki: ḳulı 173b/10, ḳuyaşı 76b/9, lafẓı 14b/2, luġatı 77b/5, ma‘nāsı 7a/7, muḳtedāsı 111b/9, s̱enāsı 101a/4, sorġusı 76b/6, sürfesi 143a/17, tėvesi 138a/6, tövbesi 99a/6, tübi 17b/16, tütüni 178b/13.

Metinde tekil 3. şahıs iyelik eki +(s)I'nın +U şekline de rastlanmaktadır: öyüge 81b/14, üstüge 142a/16, ṭanbūrunı 63a/1.

Metinde sessiz harften sonra da -sI ekinin kullanıldığını görüyoruz: mū‘minniŋ ḳabirsiġa 150b/6, 150b/15.

Metinde iyelik eki kullanılmadan da isim tamlaması oluşturulmuştur: anıŋ ā‘żāsınıŋ üç ḥiṣṣe aḳardı. 60a/17,60a/1, Ṣaḥābelerdin birleri 157a/5, anıŋ yüz günāhnı 48b/10.

+sIz İsimden İsim Türeten Ek: ansız 23b/11, īmānsız 29b/10, ḳur‘asız 27a/11, misvāksız 19a/13, tilsiz 107b/12.

+UnçI Sıra Sayıları Ekinin İkinci Ünlüsü: toḳuzunçı 3b/12, onunçı 2b/6, törtünçi 2b/4, üçünçi 2a/16.

1.2.2. Ünsüzler

1.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

1.2.2.1.1. b- > m-

Eski Türkçede de karşımıza çıkan bir ses olayıdır (Gabain, 2000, s. 39). Çağatay Türkçesinde söz başındaki b ünsüzü, n ve ŋ gibi bir damak ünsüzünden önce birkaç sözde m'ye dönüşür: (Eckmann J. , 2017, s. 40). Yeni Uygur Türkçesinde de bu akıcılaşma hadisesine rastlıyoruz (Emet, 2015, s. 209).

Eski Türkçedeki b sesi, söz içi ve söz sonunda bulunan n veya ŋ ünsüzlerinin etkisiyle m-'ye dönüşür (Ölmez, 1999). Metindeki örnekleri şunlardır: "men" zamiri: mėn 7b/2; maŋa 31b/9; mende 13a/8; mendin 171a/11; meni 4b/7; menim 19a/6; meniŋ 5a/15; min-, mün- (< ET bin-) 66a/6, 138a/8; miŋ (< ET biŋ) 5b/12; muŋuz (< ET büŋüz) 153a/7.

“bu” işaret zamirinin çekime girdiği durumlarda: muŋa 11a/1, munça (< ET bunça) 38a/2; munda 74b/17; mundaġ (<ET buntaġ) 8a/6; mundın 4b/1; munı 13b/16; munıŋ 133a/14.

Çokluk şahıs zamiri “biz” hem yalın haldeyken hem de bazı ekleri aldığında ön ses “b-” korunur. Fakat şahıs eki olarak kullanıldığında hem “biz” hem de “miz” şeklinde kullanılır: müsebbi‘āt-ı ‘aşereŋ turur biz 35a/13, muḥkem bağlap turur miz. 47a/4.

1.2.2.1.2. b- > f-

Bizce bu ses değişiminde şu sıranın izlenmiş olması muhtemeldir: b- > p- > f- fatḳunça (<bat-ḳunça) 49b/15, fıçaḳlap (<bıçaḳla-p) 131b/8.

1.2.2.1.3. b > v

av (<ab) 175b/15, tėve (<tebe) 178b/17.

1.2.2.1.4. b > y

öy (<eb) 22a/3.

1.2.2.1.5. d / d̠ > y

Söz içindeki ve söz sonundaki d sesi Karahanlı ve Harezm Türkçelerinde d̠ (Clauson, 1972), Çağatay Türkçesinde ise y’ye dönüşmektedir (Ercilasun, 2006). ayaḳ 49a/5, 79b/9, ayaġ (<ET ad̠aḳ) 161b/7, 162b/13, 163a/6; ayrıl- (<ET ad̠rıl-) 142b/15; kėy- (< ET ked-) 132a/15, 172a/2, 175a/16; kėyin (<ET kėd̠in) 105a/13, 150a/4, 167a/17; ḳoy- (<ET ḳod̠-) 131b/3, 154b/3, 169b/12; ḳoyı (<ET ḳudı) 85a/16; ḳuyruġ (<ET ḳud̠ruġ) 200b/2; uyġan- “uyanmak” [<ET ud̠(u)ġan-] 44b/1, 45a/15, 123a/3; toy- (<ET tod̠-) 82b/1, 80b/13 78a/1; toyġar- (<ET tod̠ġar-) 29a/7, 29a/9; uy- (<ET ud̠-); uyat- (<ET uyad̠-) 90b/18; uyḳu (<ET ud̠ıḳ) 45a/15, 46a/1, 123a/3.

ḳuduġ 114b/4, 134a/14, 134a/16 “kuyu” (< ḳud̠uġ); örneğinde d sesinin korunduğunu görmekteyiz.

1.2.2.1.6. f > p

Arapça, Farsça ve Çinceden geçmiş kelime başı, içi ve sonunda f'li kelimeler bugün hem edebi dilde hem de ağızlarda düzenli olarak p'lidir (Emet, 2015, s. 211; Öztürk, 2020, s. 31). pāt > fāt 35b/13, Pārsī (<Farsī) 151a/5, pütkil (<fütkil) 181b/3, tefe (<tepe) 123b/6. Bu ses değişimi günümüz Özbek ve Uygur Türkçelerinde karakteristiktir.

1.2.2.1.7. -ġ- / -ḳ- > -v-

Eski Türkçede iki ünlü arasındaki -ġ-/-ḳ- sesi Harezm Türkçesinde -w-/-v-'ye, Çağatay Türkçesinde ise -v-'ye döner (Eckmann J. , 2017, s. 44). Bu ses olayına Yeni Uygur Türkçesinde de rastlamaktayız (Emet, 2015, s. 211). Metinde şu örneklerde görülmektedir: savu- (< ET soġı-) 47b/3; savuḳ (< ET soġıḳ < soġı-ḳ) 49b/3.

+aġu/+egü > +av/+ev: Ėkevlen 29b/9. Bu yapı ile birlikte kullanılan +AlA(sI), +lA(sI) yapısı metnimizde de kullanılmaktadır: ėkele 127b/5, ėkevlen 29b/9. Buna rağmen +aġu/+egü yapısını koruyan sözcükler de vardır: biregü 13a/6, ḳoŋraġu 63a/2.

1.2.2.1.8. -ḳ- > -ḫ-

Çağatay Türkçesinde bu ses olayına rastlanır (Argunşah, 2013, s. 93; Eckmann J. , 2017, s. 43). Yeni Uygur Türkçesinde de bu sızıcılaşma hadisesini görürüz (Emet, 2015, s. 208). Oḫşa- (< ET oḳşa- ~ oḫşa-) 73a/1, yaḫşı (< ET yaḳşı) 70b/11, aḫşām (<aḳşām T. aḳ + A. şām) 3b/4.

1.2.2.1.9. ŋ > n

tırnaḳ (<tırŋaḳ) 57b/11.

1.2.2.1.10. p > f

Çağatay Türkçesine ait bir özellik olup Nevayi'den beri görülen bu özellik günümüz Uygur Türkçesine kadar etkisini arttırmıştır. Çağatay Türkçesi ile ilgili hazırlanan gramer kitaplarında bu değişimin sözcük içinde görüldüğü ifade edilmiştir (Argunşah, 2013, s. 94). Söz içi ve başındaki p'nin f'ye dönüşmesi örneklerine metinde çokça rastlıyoruz: arfa (<arpa) 69b/1, fāre (<pāre) 77a/6, farça (<parça) 82b/16, fāt (<pāt)

144b/4, ḳafla- (<ḳapla-) 141b/13, köfük (<köpük) 13a/18, süfür- (<süpür-) 58b/11, taf- (<tap-) 131a/14, tefesi 123b/6, tofçaḳ (<topçaḳ) 138b/11, tofraḳ (<topraḳ) 163a/3, yafurġaġ (<yapurġaḳ) 9a/5, yafraḳ (<yapraḳ) 179b/17, yaftı (<yap-tı) 118b/3.

1.2.2.1.11. s- > ç-: çaç- (<saç-) 81a/9.

1.2.2.1.12. -ş > -ç: ḳuçḳaç (< kuş) 066b/4

1.2.2.1.13. Tonsuzlaşma / Tonlulaşma (-g/-ġ ~ -k/-ḳ)

Son sesinde tonsuz ünsüz bulunduran kelimelerin ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında tonlu duruma gelmeleri tonlulaşma olarak adlandırılır. Ses tellerinin ciğerlerden gelen havayı titreştirmemesi ve ton vermemesi; ünsüzlerin boğumlanma sırasında titreşimlerini kaybederek tonsuzluk niteliği kazanmasına tonsuzlaşma denir (Korkmaz, 1992, s. 151. 174.). Çağatay Türkçesinde sözcük sonunda ġ, ḳ, g, k damak ünsüzleri kuralsızca bir birinin yerine geçmektedir. Bu durum metnimizde de görülmektedir:

arıtmaġlıḳ 81b/4, arıtmaḳlıḳ 81b/4; arıġlıġ 18a/14, arıḳ 138a/17; āzādlıġ 196a/3, āzādlıḳ 67b/2; düşvārlıġ 170b/7, düşvārlıḳ 109b/17; ġamlıġ 151b/7, ġamlıḳ 94b/4; güvāhlıġ 169b/10, güvāhlıḳ 169b/8; heybetlıġ 153a/11, heybetlıḳ 152b/8, ḫ^{v}ārlıġ 76a/5, ḫ^{v}ārlıḳ 162b/9; ḳurbānlıġ 200b/6, ḳurbānlıḳ 198a/8; selāmetlıḳ 182b/12, selāmetliġ 137a/1; yaruġluġ 17b/1, yaruġluḳ 42a/2.

1.2.2.1.13.1 Tonsuzlaşma

1.2.2.1.13.1.1 b > p

b > p > f değişimindeki ilk merhale olarak bu ses olayına rastlarız. Hem edebi dilde hem de bütün ağızlarda b- > p- tonsuzlaşmasını gösteren pek çok kelime vardır (Emet, 2015, s. 210). pitigey (<bit-i-gey) 9a/4, pitügeli (<bit-ü-geli) 9b/1, çofan (<çoban) 176b/9, futa (<but) 122b/7, putnı (<but+nı) 74b/14, fıçaḳ (<pıçaḳ<bıçak) 131b/8, peşik (<beşik) 137b/2, patsa (<bat-sa) 172a/14, parsa (<bar-sa) 56b/2, ḳapaḳ (<ḳabaḳ) 164a/2, palçık (<balçık) 163a/3, parsa (<var-) 56b/2.

1.2.2.1.13.1.2 Sözcük Sonunda Tonsuzlaşma (-ġ > -ḳ

Kelime sonunda Yeni Uygur Türkçesinde de bu değişime rastlanır (Emet, 2015, s. 208). aġrıḳ (< ET aġrıġ) 30b/1, mundaḳ (< ET muntaġ) 70b/12, tayaḳ (< ET tayaġ) 167b/9, ḳuruḳ (< ET ḳuruġ) 17b/13; yukarıda verilen örneklerin bazılarının ilk şekillerinin de metinde yer aldığını görüyoruz: mundaġ 6b/15, taġ 76b/16, ḳuruġ 132a/13, aġrıġ 112b/9.

1.2.2.1.13.1.3. Ek Sonunda Tonsuzlaşma (-lıġ/-luġ>/-lıḳ/-luḳ)

ġamlıḳ 94b/4, heybetlıḳ 152b/8, selāmetlıḳ 182b/12, yaşlıḳ 87b/12.

Bu ekin ön ünlülü şeklinin de tosuzlaştığı kabul edilmektedir: bendelik 83a/4, 95a/17, bī-şermlik 95b/17, dilīrlik 89a/9, fażīletlik 3b/12, ġamlik 62a/15, ḫāṣīyyetlik 148a/8.

1.2.2.1.13.1.4. Ek başında -ġ > -ḳ

Bu ses olayına da Yeni Uygur Türkçesinde rastlamaktayız (Emet, 2015, s. 211). ḳısḳa 163b/12 (<ḳısġa).

1.2.2.1.13.1.5. -z > -s

Çağatay Türkçesinde geniş zamanın olumsuzunda tonlu z ünsüzü tonsuzlaşarak s olur (Argunşah, 2013, s. 95). ėmes 16a/14 <-mez, ėrmes 21b/8 <-mez, yėmes 167b/3 <-mez.

1.2.2.1.13.2 Tonlulaşma

1.2.2.1.13.2.1. Sözcük Sonunda Tonsuzlaşma (-ḳ > -ġ)

ayaġ (<adaḳ) 3a/13, ḳuduġ (<ḳuduḳ) 114b/3, uruġ 71b/5 (<ET uruḳ), yaruġluḳı 146a/6 (<ET yaruḳ), yafurġaġ (< ET yapurġaḳ) 9a/5. Bu sözcüğün p>f değişimine uğramış hâli de metnimizde yer almaktadır: yafraḳ 179b/17.

1.2.2.1.13.2.2. ḳ- > ġ

Aitlik eki +ḳı'nın tonlulaşıp "ġı" olduğunu ve iki şekilde de metnimizde kullanıldığını görmekteyiz: aylıdaġı 167a/9, çapduġı 170b/3, evvelġı 130b/12, ḥālāġı 182a/11, ḳabirdeġı 116b/2, sarāyıdaġı 10b/8, taŋlaġı 64b/5, zamāndaġı 64a/15. Doğu Türkistan Uygur ağızlarında çok az rastladığımız tonlulaşma hadiselerinden biridir (Emet, 2015, s. 207).

Metinde beş sözcüğün başındaki "ḳ" sesinin tonsuzlaşarak "ġ" olduğunu görmekeyiz: ġarış 19b/10, ġavġā 131b/8, ġuŋra- 18a/5, ġārı 113b/12, ġarż 197b/17.

1.2.2.1.13.2.3. +lıḳ/+luḳ > +lıġ/+luġ

Asli şekli +lıḳ olarak kullanılan örnekleri şunlardır: āzādlıḳ 67b/2, birlıḳ 10a/13, düşvārlıḳ 109b/17, güvāhlıḳ 110b/17, ḳurbānlıḳ 198a/8, yaḫşılıḳ 115b/10, yaḳınlıḳ 88b/16, ʿācizlıḳ 91b/10, açlıḳ 71a/7, 126a/1, aylıḳ 172a/5.

Tonlulaşmış şekli +lıġ şeklindeki kullanımları şunlardır: arıġlıġ 18a/14, āzādlıġ 196a/3, düşvārlıġ 170b/7, ġamlıġ 62a/14, güvāhlıġ 173b/12, heybetlıġ 153a/11, ḳatıġlıġ 148a/16, ḳurbānlıġ 200b/6, rıżālıġ 185b/2, selāmetlıġ 101b/12, tınıġlıġ 136b/17, yaşlıġ 85b/11.

İsimden isim yapım eki olan +lUK metinde hem ḳ hem de ġ'lı şekilde nöbetleşe kullanılmaktadır: būyluġ 196a/1, būyluḳ 59b/1; yaruḳluḳ 59a/8, yaruġluġ 17b/1.

Metinde isim-fiil eki -maḳlıḳ (Gülen, 2020) eki bazı örneklerde tonlulaşmıştır: arıtmaġlıḳ 81b/14, bolmaġlıġ 118a/2, ḳılmaġlıḳ 185b/3, oḳımaġlıḳ 185b/4, tutmaġlıḳda 37b/9, yıġlamaġlıḳ 185b/3, yutmaġlıḳ 90b/8.

1.2.2.1.13.2.4. t- > d-

Eski Türkçede söz başındaki t sesi Çağatay Türkçesinde korunmakla birlikte bazı sözcüklerde Oğuz Türkçesinin etkisiyle d'ye dönüşmektedir. Çağatay Türkçesinde kelime başındaki t- sesleri korunmaktadır. Fakat d-'li örneklere de rastlamaktayız (Argunşah, 2013, s. 94; Uygun, 2021, s. 53). Doğu Türkistan Uygur ağızlarında çok az rastladığımız tonlulaşma hadiselerinden biridir (Emet, 2015, s. 207). Bu sözcükler damaġ 164a/6, deng 96b/8, dė- 56a/14, dėk 27b/2, dur- 194a/10, durur 67b/4. Metinde t'nin d'ye

dönüştüğü örneklerin yanında t’li örnekler de vardır: teng 159a/17, taġ 76b/16, tur- 166a/6, tė- 130a/6, tarlıḳnı 30b/5.

1.2.2.2. Ünsüz Düşmesi

Türlü fonetik etkiler altında kelimelerin iç ve son seslerinde bulunan bazı ünsüzlerin düşmesidir. Ayrıca ünlü çarpışması durumunda da ünlülerden biri düşebilir: ne asıl? > nasıl? (Korkmaz, 1992, s. 159).

1.2.2.2.1. b- > ø

su (< ET sub) 23b/16.

1.2.2.2.2. -g-/-ġ- > ø

Metinde G sesinin bazı yapım eklerinde ve kimi iki heceli sözcüklerde düştüğü tespit edilmiştir: ėşek (< ET eşgek) 30a/13, kerek (< ET kergek) 101a/5, ḳulaḳ (< ET ḳulġak) 118b/4, ḳursaḳ (< ET ḳuruġsaḳ) 164a/11, ölüŋde (< ET ölüg) 89b/6; iḳtidār+a (+ġa) 1b/17, tėgen (<tėg-gen) 130a/6.

Bu sesi koruyan sözcükler de şunlardır: arıġlıġı 18a/14, ḳuruġ 132a/13, ḳapuġdın 157b/15, sarıġ 156b/8, tamuġ 148a/13, uluġ 136a/11, yalġan (< ET yalġan) 162b/3.

1.2.2.2.3. -r- > ø

“ėr-” yardımcı fiili hem ė- hem de ėr- yazımıyla metinde yer alır: ėr- (< ET er-) ėdi 13a/13, 110a/8; ėken 67b/4, 71a/16, 74b/9; ėkendük 74b/3; ėmes 10b/11, 16a/14, 22a/6, 100a/10; ėmesler 55b/1.

bile/birle/bilen/birlen edatının hem r’li hem de r’siz şekilleri de birlikte kullanılmaktadır: bile (< ET birle) 110b/16 ~ birle (< ET birle) 106a/4; bilen (< ET birlen) 128a/11~ birlen (< ET birlen) 197a/10.

1.2.2.3. Ünsüz Türemesi

Kelime ön, iç ve son seslerinde kelimenin aslında olmayan bir ünsüzün türemesi olayıdır. (Korkmaz, 1992, s. 163)

1.2.2.3.1. y türemesi

Gabain Eski Türkçede de bu türemeden bahseder (Gabain, 2000, s. 39). Metinde kelime başında y türemesi örneği de mevcuttur. yıraḳ (< Ar. ıraḳ) 137b/4, yiriŋ 92b/7.

1.2.2.3.2. h Türemesi

hür- (<ür-: üfle-) 32b/16.

1.2.2.3.3. İkizleşme

İç seste iki ünlü arasında bulunan ve vurguyu üzerinde bulunduran ikinci hece başındaki ünsüzlerin açık ve zayıf boğumlanmalı ilk hece ünlülerinin etkisi altında kendi hece sınırlarını aşacak bir yeğinlikle boğumlanmaları sonucunda, söz konusu ünsüzdeki tekrarlanmayı gösteren ses olayıdır (Korkmaz, 1992, s. 163). Çağatay Türkçesinde bu ses olayına rastlanır (Eckmann J., 2017, s. 45; Argunşah, 2013, s. 58). Yeni Uygur Türkçesinde hem edebi dilde hem ağızlarda sıkça rastlanır. Fakat bazı kelimelerin ikili şekillerine de rastlanmaktadır (Emet, 2015, s. 215; Öztürk, 2020, s. 32). aççıġımnı 19b/9 <açıġ, ıssıġ 49a3 <ısıġ, ḳattıġ 49a3 <ḳatıġ, yėtte 77a/16 <yėti, sėkkizi 36b/4 <sėkiz, toḳḳuzıda 63b/17 <toḳuz.

1.2.2.4. Göçüşme (Metatez)

Kelime içindeki komşu veya uzak seslerin yer değiştirmesi olayı. Ünsüzlerin birbiri ile karşılaşmasından doğan telaffuz zorluklarını giderme amacına dayanan bu olay, daha çok r ve l akıcı ünsüzlerinin bulunduğu kelimelerde ve ağızlarda görülür (Korkmaz, 1992, s. 74). Çağatay Türkçesinde bu ses olayına rastlanır (Eckmann J. , 2017, s. 44; Argunşah, 2013, s. 98). örgendim 34b/10; örgendiŋ 88b/3; örgengey 9b/16, 10a/1; örgetkil 6b/6, 9a/8; yamġur (< ET yaġmur) 143a/2, 146a/7, 150b/6; ḳoşnı (< ET ḳonşı) 18b/3, ḳoşnınıŋ 74b/7.

1.2.2.5. Hece Düşmesi (durur > dur)

Çağatay Türkçesinde bu ses olayına yaygın olarak rastlanır. (Eckmann, 2017, s. 45; Argunşah, 2013, s. 86). ḳılıpdur <durur 194a/9.

1.3. Biçim Bilgisi

1.3.1. Ad Çekimi

Adlar ile adlar veya adlar ile fiiller arasında geçici ilişkiler kuran eklerdir. Yapım ekleri kök ile gövdenin kendi sınırları içinde kaldığı halde, işletme ekleri kök ve gövdelere bazı anlam bağlantıları katarak onları birbiriyle ilişkiye geçiren, onlarla kelime grupları ve cümlenin öteki ögeleri arasında geçici anlam örgüsü kuran eklerdir. (Korkmaz, 2009, s. 22)

1.3.1.1. Aitlik Eki

İsimlerden zamir ve sıfat olarak kullanılan isimler yapan, içinde bulunma, bağlılık ve aitlik görevleri taşıyan +ki eki (Korkmaz, 1992, s. 6). Sıfat yapan aitlik eki +ġı/+gi, +ḳı/+ki biçimlerinde kullanılmaktadır: ayl+ıdaġı 167a/9, evvelġı 130b/12, ḳabir+deġı 116b/2, sarāy+ıdaġı 10b/8, taŋlaġı 64b/5, yuḳ+ıdaḳı 168b/15, zamān+ıdaḳı 182a/7, āḫir+ideḳı 190a/14, iç+indeki 145b/5, ilgerki 27a/3, ḳadeḥ+deki 62b/7, kėçe+ki 25a/15, kün+ki 4b/3.

1.3.1.2. Çokluk Eki +lAr

İsimlerde ve zamirlerde aynı türden birden çok varlıkları anlatmak için; fiillerde, fiilin gösterdiği oluş ve kılışı yapanın, yani şahsın çokluk olduğunu göstermek için kullanılan özel ekler (Korkmaz, 1992, s. 39). Çokluk eki metinde ad ve ad soylu sözcüklere eklenmiştir: āʿżālardın 48a/3, dūşmanlar 77b/15, du’alar 2a/13, ġamlar 133b/10, ḳoylar 178a/6.

Metinde oġul (< ET oġıl) sözcüğü hem tekil hem de +an ile birlikte oġlan (< ET oġıl+an) şeklinde kullanılmaktadır: oġul 175a/3, 175a/15, 195b/14; oġlıdın 168a/11; oġlıġa 11a/10, 72a/14, 158b/10, 169b/9, 169b/11; oġlum 11a/10, 117a/8, 118b/17, 120b/2, 169a/1, 172a/8; oġlumdın 118b/5; oġluŋ 168a/11; Oġlan 15a/14, oġlanlar 22a/11, oġlanlarıdın 121b/6.

1.3.1.3. Durum Ekleri

1.3.1.3.1. İlgi Durumu

Eklendiği isim ile başka bir isim arasında, asıl görevi itibariyle ilgi bağı kuran ektir (Korkmaz, 1992, s. 86). Metinde ilgi durumunu iki şekilde görmekteyiz. +nIŋ/+Iŋ ve +nI (Bodrogligeti, 2001, s. 31) +nI eki Çağatay Türkçesinden Özbek Türkçesine geçişin bir özelliğidir (Argunşah, 2010): sėniŋ ėlgiŋni 78a/5, mihmāndārlıḳnıŋ s̱evābı 78a/15, anıŋ ef‘āli 108b/4, meniŋ ol bendemni 108b/10, bėgiŋniŋ fermānını 108b/14, gūştiniŋ arasıda 110a/10, anıŋ tilini 148a/15, imānnıŋ ‘alāmeti 20b/5, ėlniŋ dānişmendi 34b/9.

İlgi ekinin +üŋ biçiminde de eklendiğini görüyoruz: közüŋ üstün 57b/8.

Çağatay Türkçesinde bazen ilgi eki +nIŋ yerine, bugün bazı Özbek Türkçesinde kullanıldığı gibi +nI şekli de kullanılmaktadır (Eckmann J. , 2017, s. 68). Örnekler: namāznı vaḳtini 21b/10, mū‘minlerni āḫiret yolıġa 2a/3, on nėmerseni her birini 33a/1, anı atası ve anasını 51b/3, perverdigār-ı ‘ālemni ḳahrını ve ġażabını 69b/17, birāder-i Müsülmānnı öyige 79a/1,2, birisini ḳabrini 156a/6.

Bunun yanında ilgi durumu ekinin 1. tekil şahıs zamirinde -im şeklinde kullanıldığını bir örnekte görmekteyiz. menim ḳatım 19a/6.

Eserde ayrılma ve bulunma ekinden önce ilgi eki gelen kullanımlara sıkça rastlanır: anıŋdın 31a/16, anıŋda 5a/12.

1.3.1.3.2. Belirtme Durumu

Geçişli fiil taşıyan bir cümlede fiilin doğrudan doğruya etkilediği yani fiildeki işlevin etki bakımından üzerine yüklendiği ismin içinde bulunduğu hâl (Korkmaz, 1992, s. 175). Çağatay Türkçesinde belirtme durumu ekleri +nı/+ni, 3. kişi iyelik ekinden sonra ise genellikle +n biçimlerindedir (Eckmann J. , 2017, s. 73; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 27). Metinde belirtme durumu eki +nI ve iyelik eki aldıktan sonra da +n/+ŋ şekilleriyle

bulunmaktadır: Fārsī tilin Türkī ḳılay 2a/8, közüŋ üstün 57b/8, deremiŋ 83a/15. Ayrıca hemze ile de bu durum karşılanmıştır: loḳmayı 79a/14.

Metinde belirtme durumu eki yönelme durumu göreviyle de kullanılmıştır: Anı Şems Müftī dėr ėrdiler. 58b/15, meni tėmeseŋ. 82b/12, ḫalīfeni sökti. 90a/5, raḍya'l-lahu 'anhnı sökti 90a/15, sėni söger ėrdi. 90b/3, barça peyġamberlerni sökmiş 103a/10, meni sulṭān dėmeŋler 173b/17, Meni ruḫṣat bėrgil 28a/15.

Belirtme ekinin kullanılmadığı örnekler de mevcut: büreŋ(ni) öltürdüm 92a/11.

1.3.1.3.3. Yönelme Durumu

Yaklaşma, yönelme bakımlarından ismin karşıladığı nesneyi fiile bağlayan haldir (Korkmaz, 1992, s. 173). Metinde yaklaşma durumu ekleri +ḳa/+ke,+ġa/+ge, +a/+e, +ŋa/+ŋe şeklinde kullanılmaktadır (Bodrogligeti, 2001, s. 33-34). Eckmann, ünlülerden sonra +ġa/+ge; tonlu ünsüzlerden sonra +ġa/+ge, fakat b ve d'den sonra bazen +ḳa/+ke; tonsuz ünsüzlerden sonra +ḳa/+ke, bazen de +ġa/+ge şeklinde geldiğini söyler (Eckmann J. , 2017, s. 70): a.+ŋa 4a/13, iḳtidār+a 1b/17, kitmen+ge 68b/6, kök+ke 22b/9, maŋa 123a/8, mu+ŋa 11a/1, perveriş+ke 117b/7, şehir+ge 35b/13, şīşe+ge 142a/13, ṭabīb+ge 142a/13, taġ+a 141a/8, ṭaraf+ge 127b/3, ulaġ+ḳa 3b/5, yaş+ḳa 16b/10, zaḥmet+ḳa 17a/13.

2. tekil iyelik eki +iŋ ile birlikte yönelme eki +ŋe şeklinde karşımıza çıkmaktadır: sėniŋ tab'iŋe 86b/16.

1.3.1.3.4. Bulunma Durumu

Fiilin gösterdiği oluş ve kılışın yerini ve zamanını bildiren isim hâlidir (Korkmaz, 1992, s. 29). Bulunma durumu eki +DA şeklindedir (Eckmann J. , 2017, s. 74; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 39): behişt+de 194b/2, Beytü'l-Muḳaddes+de 62b/2, bėşinç+de 184b/11, dem+de 4a/13, ṭabaḳ+da 166a/7, taġ+da 123a/13, yaraş+da 98a/13, yaruḳluḳ+da 59a/8, yıl+da 10a/2, zindān+da 76b/6.

3. kişi iyelik ekinden sonra zamir n'si alarak +nda/+nde şeklinde bulunma durumu ekine de rastlamaktayız (Eckmann J. , 2017, s. 74): mu+nda 74b/17, a.+ nda 102a/3.

Bu ekin ayrılma durum eki göreviyle de kullanıldığı örnekler vardır: ḳayda kėldin? 40b/15, üç ḥiṣṣeside bir ḥiṣṣesi ḳara bolġay. 48a/8,9, üç ḥiṣṣede bir ḥiṣṣesi ötse 189b/5.

1.3.1.3.5. Ayrılma Durumu

Kelime gruplarında ve cümlede fiilin gösterdiği oluş ve kılışın kendisinden uzaklaştığını göstermek için kullanılan ve isimlere eklenen ektir (Korkmaz, 1992, s. 37). Çağatay Türkçesinde ayrılma durumu eki daima +dIn biçimindedir (Eckmann J. , 2017, s. 76; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 42). Metnimizde de bu şekildedir: abdāl+dın 34b/9, açlıḳ+dın 107b/3, altun+dın 47a/17, ayaḳ+dın 81a/4, Baġdād+dın 131a/15, behişt+din 195b/1, birbiri+din 84b/7, böri+din 178a/6.

Bu ek metinde farklı bir anlamda da kullanılmıştır. "ondın oḳısa" 184a/16 ondan fazla ya da on kez gibi bir anlamı vermektedir.

1.3.1.3.6. Vasıta Durumu

İsimleri vasıta hâline sokan ektir (Korkmaz, 1992, s. 165). Çağatay Türkçesinde vasıta durum eki kalıplaşmış yapılarda +n/+In/+Un ve +lA(n) şeklinde kullanılır (Eckmann J. , 2017, s. 81; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 47) Ėkele 127b/5. Metinde +n vasıta durumu eki *ėkülen, ėkevlen* örneğinde ve bile~birle edatı ile kalıplaşarak bilen~birlen sözcüğünde kullanılmıştır: ėkevlen 29b/9, ėkülen 29b/6, bilen 128a/11, birlen 42b/2, ʻamūd āteşin birlen 152a/8. Metinde ayrıca ile, bile, bilen, birlen şekilleriyle de bu durum karşılanmaktadır: bu bāb üç faṣıl ile müştemel turur. 59b/3, raḥmet birle naẓar ḳılur 61b/10, öz ėligleri bile dıraḫt yėtkürüp mī̇vesidin yėgeyler. 70a/11, ėkile ayaġnı tikip üstide oltursa 79b/13.

1.3.1.3.7. Eşitlik Durumu

İsimlerde ve isim soylu kelimelerde eşitlik derecesi gösteren ek (Korkmaz, 1992, s. 56). Eşitlik durumu eki +çA'dır (Eckmann J. , 2017, s. 80; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 48). Eklendiği sözcüklere "küçültme, eşitlik, kadar, gibi" anlamları katar: deryā+çe 11b/4, eger+çe 6a/3, kök+çe 180a/6, ḳuçḳaç+çe 78b/13, kün+çe 178a/4, pesendāne+çe 91a/10.

1.3.1.3.8. Yön Gösterme Durumu

Fiildeki oluş ve kılışın yönünü göstermek için yönle ilgili yer ve zaman adlarını yön gösterme hâline sokan ektir (Korkmaz, 1992, s. 173). Metinde yön gösterme eki +GArI,+KArI,+rA şeklindedir (Eckmann J. , 2017, s. 81): taşḳarı 18a/8, yuḳḳarı 15a/2, il+geri 10a/13, soŋ+ra 11b/12.

1.3.1.4. İyelik Ekleri

İsmin karşıladığı nesnenin bir şahsa veya nesneye ait olduğunu belirten çekim ekleri (Korkmaz, 1992, s. 92)**.**

- **1. Tekil Kişi +m, +Im/+Um:** ana+m 71a/1, āyet+im 15a/9, aylımdın 87a/8, cān+ım 51b/1, dōst+um 62b/5, gūr+umġa 152b/8, ḳol+umda 33b/7, kögs+ümde 158b/12, köz+üm 43a/1, peşāne+m 158b/15, rıżā+m 59b/15, sevdā+mnı 97a/6, uca+m 120b/3, yaġı+m 105a/17,

- **2. Tekil Kişi +ŋ, +Iŋ/+Uŋ:** dōst+uŋ 107a/12, ġusl+uŋ 17b/3, könl+üŋ 66b/6, köz+üŋ 46b/15, mertebe+ŋdin 173a/13, nāme+ŋ 83b/16, ‘ömr+üŋ 14a/13. ölü+ŋde 89b/6, rıżā+ŋ 61b/2, tövbe+ŋ 105a/13, uyḳu+ŋ 34a/12, ümmet+iŋge 150a/3, yan+ıŋdın 120b/8, yār+iŋ 29b/5, yol+uŋ 42b/2.

- **3. Tekil Kişi +sI/+I:** pāy+ıġa 23b/4, pōst+ı 110a/9, rāḥat+ı 187a/17, raḫt+ını 93a/12, refıḳ+ı 72a/4, sarāy+ıdaġı 10b/8, silāḥ+ı 9b/2, süt+i 144a/12, şā‘ir+i 76b/4, şükrāne+si 36b/3, teb‘ā+sı 123b/6, tėve+si 138a/6.

- **1. Çoğul Kişi +mIz, +ImIz/, +UmIz:** barça+mızġa 52a/9, hem-sāye+mizniŋ 171b/6, ḳaysı+mız 84b/1, kişi+mizni 47a/3, rıżā+mıznı 59a/2, tefsīr+mizde 88b/14.

- **2. Çoğul Kişi +IŋIz/+UŋIz:** aġz+ıŋızlarnı 18a/13, aġrıḳ+larıŋıznı 66b/17, ‘ālim+leriŋizler 177b/9, bėg+leriŋizler 177b/8, bīmār+larıŋızġa 4b/9, birlıḳ+ıŋızġa 10a/13, könl+üŋizlerġa 129b/15, maẓlūmluḳ+ıŋız 10a/14, ton+uŋıznı 170a/16.

- **3. Çoğul Kişi +lArI:** ḳul+ları 131b/8, ḳum+ları 190a/7, ḳurçaḳ+larını 15b/15, namāz+ları 20a/6, nāreside+lerige 109b/10, nebīre+leridin 80a/13.

-

1.3.1.5. Adlarda Soru

Adlara soru anlamı kazandırmak için soru sıfatları, soru edatları ve soru zamirleri kullanılır:

1.3.1.5.1. Soru Sıfatıyla

ḳaysı ni‘met 123a/17, nė şūr 131b/7.

1.3.1.5.2. Soru Edatıyla

Soru anlamını adlara vermek için mU soru edatı kullanılmıştır: mu; her kün uş ol ta‘ayyün tapḳan vaḳitde oḳuġuluḳ mu turur? 35a/7, buġday urġu dék bolup mu turur 106b/10, Émdi saŋa kec ẖulḳ ve yaman bolup mu turur? 116a/4, Yéne sordı kim mundın özge yéne héç némerse alġan mu turur? 173a/3. Mü; Müsülmān mu turur yā émes mü turur? 22a/6, ‘ibādetiŋizdin müsebbi‘āt-ı ‘aşereniŋ ḥikāyetini éşitip mü érdim kim 34b/7, hem kim ölüg mü turur yā tirig 132a/13.

1.3.1.5.3. Soru Zamiriyle

Bu devlet ve sa‘ādetni ḳandın taptıŋ? 13a/2. Her ḳayan tilesem ėltür mėn 8b/9. Su ḳayda turur? 46a/11. munça mālnıŋ ziyāde bolmaḳı ḳaydın turur? 96b/9,10.

1.3.1.6. Ad Çekiminde Kullanılan Farsça Öğeler

1.3.1.6.1. İzafet Terkibi

Farsçada tamlama oluşturmak için kullanılan bu yapı metinde çokça karşımıza çıkmaktadır.

Bazen eki yazılmadan da bu tamlama kurulmuştur: Ādāb-ı namāz 23a/17, ferzend-i Ādem 30a/17, ġusl-ı cenābetde 17b/9, perverdigār-ı ‘ālem 21a/6, sekerāt-ı mevtni 40a/2.

Eki yazılan örneklerin sayısı daha fazladır: beḳā-yı imān 40b/1, Fetvā-yı Ḥacce’de 41b/14, H̱udā-yı te'ālā 19a/11, ḳażā-yı ḥācetġa 19a/6, muḳtedā-yı ‘ālem 25a/7,

Hemze ile de tamlama oluşturulmuştur. ṣīla-yı raḥim 27a/16.

1.3.1.6.2. Yā-yı Vahdet

Metinde Arapça ve Farsça sözcüklerde bu ek kullanılmıştır: bir ʻabdī "bir kul" 84b/14, Ādemī "bir insan" 9b/6, bir esīrī 69b/10.

Eklendiği sözcüğe "yalnız, tek, bir" anlamı veren bu ek kimi sözcüklerde "bir" sıfatıyla kullanılarak pekiştirme sağlanmıştır: bir ʻazīzīdin 187a/4,5, bir Aʻrābī 178a/9, bir ʻifrītī 135b/17, bir ẓālimīġa 88b/16, bir büzürgīdin 88a/3.

1.3.1.7. Zamir n'sinin Kullanımı

Zamir n'si, Çağatay Türkçesi ile Batı Türkçesi arasındaki en belirgin özelliklerinden biridir. Batı Türkçesinde kullanılan bu yapı Çağatay Türkçesinde kullanılmamaktadır. Ancak metinde birçok örnekte bu durumun tersine zamir n'sinin kullanıldığını görüyoruz: anası ḳatında 19a/5, anıŋ aylında 46b/7, biri sol ḳolında 73b/13, ḥaḳ dergāhında 29a/11, Ḥiṣārıŋ üstündin 76b/16, Ḫudā-yı te'ālānıŋ ṭāʻatlarında 41a/4, ḳılġuçınıŋ ḥaḳḳında 51a/3, mundın 74a/14, te'ālānıŋ yolında 68a/10.

1.3.2. Sıfatlar

1.3.2.1. Sıfatlarda Karşılaştırma ve Üstünlük

+rAK eki sıfatlarda üstünlük ve karşılaştırma bildirip derecelendirme sağlar: āsān+raḳ 169a/1, ʻazīz+raḳ 126b/13, būyluġ+raḳ 196a/1, bülend+raḳ 1b/7, dōst+raḳ 15a/14, dūşmān+raḳ 17a/14, egiz+rek 56a/2, ḥilm+raḳ 88b/10, siyāh+raḳ 4b/17, yaḫşı+raḳ 54a/9.

1.3.2.2. Belgisiz Sıfatlar

andaġ: andaġ zaḥmetler 80b/3,4, andaġ perestiş 86a/15,16, andaġ fiʻilidin 101a/12, Andaġ bende 128b/6, andaġ yarlıġ 194a/13, andaġ kėçedür 194b/16, andaġ ṣāḥib-i cemāl 17a/17.

barça: barça peyġamberlerġa 19b/1, Barça kitāblarda 22a/7, barça ḥālde 22/3, barça āfet 49a/2, barça imān 51b/6, barça Müsülmānlarnıŋ 51b/14, barça ümmetlerdin 62a/16, Barça ḫalḳ 67a/15, barça aṣḥābnıŋ 68a/8, barça ʻālemni 68b/17, barça ṣadaḳalardın 71a/8, barça günāhlarnıŋ 78a/14.

bir: bir kün 82b/15, bir kėçe 25a/13, bir kişi 27b/10, bir namāz 28a/2, bir rūzedārnı 29a/7, bir kāfirni 29a/14, bir nėme 34a/3, bir büzürg 35b/11, bir köşkde 36a/14, bir ḥadī̱s̱de 39b/4, bir ẖatun 41a/10.

bir nėçe: bir nėçe kişi 64a/10

cemī‘: cemī‘ günehlerini 64a/2, cemī‘ günāhlarını 84a/17.

cümle: cümle s̱evābını 50a/12, cümle belālardın 136b/3, cümle ẖalāyıḳ 10b/17, cümle zaḥmetlerġa 18a/17, cümle ferişte 24b/2.

falān: falān bulut, falān yėrge barġıl ve falān kişiniŋ 71b/1,2, falān ‘abdġa 84b/17, falān tirikliki 98b/2, falān ẖatun 100a/16, falān kelte veyā falān uzun veyā falān aẖsaḳ veyā falān ḳarraġu 100b/9.

her: her kişi 100b/12, her belāyı 101b/10, her endīşe 103b/11, her naẓarı 103b/12, her nėmersege 103b/14, her kün 110a/14, her birige 113a/14, Her kėçe 114a/15, Her mū’miŋ 115a/15.

hezār: Hezār cān 119a/16, ṣad-hezār şükür 123a/17, hezār dīnār 173a/2.

hėç: hėç nėmerse 173a/3, hėç kişi 180a/9, Hėç peyġamberi 180b/17, hėç āferīdege 181a/8, hėç ḥayvānātdın 182a/16, hėç ferişte 189b/5, hėç günāhı 194b/2, hėç köz 194b/7, hėç günāh 199a/13.

köp: köp bisyār fāīde-mend kitāb 2a/1, köp su 16b/13, köp fırṣat 23a/8, köp ḳuyu 23b/2, köp bülend 127a/12, köp teşviş 141a/13, köp ‘iṭā 189b/4.

munça: munça ṣadaḳanı 38a/2, munça işni 45a/9, munça ṣadaḳanı 65b/16, munça dōst 67b/9,10, munça ḥācılarnıŋ 174a/1, munça s̱evāb 78b/12, munça ḥilmni 88b/3, munça dīn da‘vāsı 92a/17, munça mālnıŋ 96b/9.

mundaġ: Mundaġ işler 6b/15, mundaġ ẕikrni 8a/6, mundaġ kişi 8a/17, mundaġ sözdin 9a/13, mundaġ merḥamet 14a/15, mundaġ ẖarāb 21b/6, mundaġ ‘ibādetler 26a/1, mundaġ kişi 28b/9, mundaġ āvāz 71b/3.

nėçe: nėçe derem 172a/4, nėçe müddet 173b/7, nėçe türlük 178a/6, nėçe kişiler 182a/8, nėçe nėmersedin 19a/2, nėçe namāz 50a/17, nėçe yıl 74a/11, nėçe künler 74b/12.

özge: özge ṭa'āmlarġa, özge peyġamberlerġa 79a/6, özge ẖatunlarġa 79a/7, 80a/17, özge Müsülmān 103a/12, özge ā'żāsını 111b/15, özge işġa 148b/3, özge vaḳitlerde 159a/9.

tamām: tamām Tevrāt birle 104a/17, tamām ėrige 12a/12, Tamām ėl emānetlerini 114a/4.

ziyāde: ziyāde ṭa'ām 63a/6.

1.3.2.3. İşaret Sıfatları

bu: bu kelimātnı 198b/12, 198b/13, bu namāznı 199a/9, bu tesbī̇ḥni 199b/3, bu vilāyetniŋ 2a/4, bu ẖiẕmetni 2a/7, bu kitābnı 2a/11, Bu bābda 2a/15, bu ḥadī̇s̱ni 6a/11, bu ẕikrni 6b/1.

o: o yılnı 183a/8, o rūzedin 20b/6, o söz 25b/6, o bir hafta 28a/3, O yigit 86b/1, O tün 93a/6, o yan 124b/7.

ol: ol sütūn 6b/4, ol ferişte 6b/1, ol sā'at 6b/1, ol mū'minġa 7b/5, Ol meclisdin 7b/5, ol bendeniŋ 7b/6, ol sebeb 9b/8, ol sarāyıdaġı 10b/8, ol kün 11b/10.

şubu: şubu ṭarī̇ḳa 201b/11.

uş ol/bu/şol: uş ol kün 171a/9, uş ol yıl 63a/3, Uş ol zamān 71a/9, Uş ol kün 13b/6, uş ol ta'ayyün 35a/7, uş bu ẖiṭāb 23a/3, uş bu cevābnı 30a/2, Uş bu tesbī̇ḥni 31b/15, uş ol ṭarī̇ḳde 5b/16, Uş bu sebebdin 55a/10, Uş bu ḥālde 68b/7, uş şol yıl 63a/3, uş şol yıl zinā ötken bolġay 63a/3.

1.3.2.4. Sayı Sıfatları

1.3.2.4.1. Asıl Sayı Sıfatları

bir ḳata 184b/15, on bir ayda 186b/14, bir yıl 189a/15, bir ḥiṣṣesi 189b/5, bir *Fātiḥā* 189b/10, ėki rek'at 191b/17, ėki şādumānlıḳ 195b/15, on ėki yıl 198b/7, üç nėmerse 7b/11, tört miŋ peyġamberniŋ 6a/13, tört nėmerse 17b/17, bėş nėmedin 23a/14, bėş ḳadem 27a/14, bėş vaḳit 29a/1, altı rek'at 36b/7, yėtti ḳat 39a/15, sėkiz yüz yılḳı 50b/5, sėkiz rek'at 51a/15, toḳuz ata 91b/5, on tenge 101a/11.

1.3.2.4.2. Sıra Sayı Sıfatları (+nç, +InçI +UnçI)

Bėşinç faṣıl 129a/11, Altınç faṣıl 130a/2, yėttinç faṣıl, 130a/10, üçünç rek‘at 130b/13, altınçı bāb 135a/11, On toḳuzunçı bāb 148a/8, Yėgirme bėşinçi bāb 182b/4, Törtünçi faṣıl 138a/12.

Evvelḳı ve burunḳı sıra sayı adları *birinçi*'den daha çok kullanılır (Argunşah, 2013, s. 85). evvelḳı rek‘atıda 31b/5, burunḳı ‘azīzlerni 64b/3, burunḳı peyġamberlerniŋ 65a/5.

1.3.2.4.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

+Ar, +rAr ekleriyle yapılır. birer ḳata 188a/18, birer otġa 15b/15, birer mertebe 41b/5, birer ḳaṭre 62b/16, birer nėmerse 129a/11, yėttirer ḳatar 132a/15.

1.3.2.4.4. Kesir Sayı Sıfatları

nīm: nīm merd 73b/5.

yarım: yarım yılça 182a/12, yarım kefçi 197b/12, yarım mis̱ḳāl 65a/8, yarım ḫurmā 71a/13.

1.3.2.4.5. Topluluk Sıfatları

+Av: +AgU ekinin değişimiyle oluşmuşmuştur. ėkevlen 29b/9,

+lA: Sayılara gelerek zarf türetir. ėkelesi 126b/10.

1.3.2.5. Soru Sıfatları

nė: nė sebebdin 14b/16, Nė kişi sėn 17b/3, nė işde 23a/15.

nėçe: nėçe nėmedin 37b/8, nėçe kişimizni 47a/3, nėçe namāz 50a/17.

1.3.3. Zamirler

1.3.3.1. Bağlama Zamirleri

Bu görev için "kim" ve "ki" kullanılır (Eckmann J. , 2017, s. 92): aytıp turur *kim* ol kişiler *kim* maŋa imān kėltürüpdürler. 195b/11,12; Elbette kerek kim mücāme‘at ḥālinde 164b/10, her kişi kim Müsülmānlardın ėr yā ḫatun 164a/7; ‘afv ayta ki 2a/10, ol pādişāh sėn ki 5b/1, Mādāmī ki ol ayġuçı 6b/5.

1.3.3.2. Belirsizlik Zamirleri

Barça: barçadın 154a/8, 156a/10, 156a/11; barçada 8b/8; barçadın 76a/13, 94b/6, 98b/14, 98b/15, 110a/16, 139b/1 barçaġa 112a/6, 139b/13, 147b/15.

Bażı: bażı 178b/13, 182b/4, 182b/5.

Bir nėçe: bir nėçe aysa 110a/11

Biri: Biri ol kişi kim113a/2, biri birige peş kėlse 112a/13, yėne biri aydı 125a/13.

Falān: Ey falān, mėn ol sebebdin mundaġ ḳıldım 122a/11, maŋa falān nėmerseni bėrgil 127b/13.

Her biri: her birini her 33a/1, 40b/4, her birige 113a/13; her biriniŋ 113a/14; her biriŋizlerniŋ 170b/1,2; her biri 177a/5.

Her ḳaysı: her ḳaysı 17b/6, 24a/12; her ḳaysısını 41b/17; her ḳaysıdın 82a/2; her ḳaysımız 84b/1; her ḳaysıŋızlardın 89b/16; her ḳaysını 132a/7; Her ḳaysısı 138a/4; her ḳaysıŋızlar 181a/3; her ḳaysınıŋ 194b/6; her kim 60b/5, 82a/16.

Hėç kim: hėç kim 15a/15, 17a/17.

Nėme: tört nėme kerek 149b/7, ol yılda nėme ki vāḳi‘ boladur 195b/3.

Nėmerse: ol tilegen nėmersede bolmaġay 128a/8, ėki nėmerseni iḥtiyāṭ ḳılsa 128b/15.

1.3.3.3. Birliktelik Zamirleri

Bu zamirler için biri bir veya bir biri kullanılır (Eckmann J. , 2017, s. 90): ėki kişi biri biri birlen da‘vā ḳılıp 5b/13, hėç kişi biri birini atı birle oḳımaġaylar 180a/9, biri birige söz aymaġlıḳ 184/13.

1.3.3.4. Dönüşlülük Zamirleri

Dönüşlülük zamirleri, iyelik ekleri ve öz sözcüğünden oluşur (Eckmann J. , 2017, s. 89): öz 103a/9, 104b/3, 105b/1; özi 13b/8, 54a/13, 68b/6; özide 102b/3; özidin 21b/9, 87b/4, 123a/15; özige 31a/12, 35b/6, 39a/8; özinde 89b/17; özini 9b/6, 16a/6, 32a/13; öziniŋ 6b/16, 53b/3, 156a/8, 167b/17; öziŋizlerni 151a/4; özleri 109a/2, 137b/3, 177b/14.

1.3.3.5. İşaret Zamirleri

Asıl işaret zamirleri bu ve ol'dur (Eckmann J. , 2017, s. 88): bu 183b/2, 183b/9, 93a/17; bular 98b/3, 109a/4, 109a/8; bularnı 101b/17, 109a/1; bularġa 124b/11; bularnıŋ 142b/1; bularnı 162b/11; munı 186a/13, 196a/9; munıŋ 7a/11, 9b/1; mundın 13b/3, 24b/5; munça 38a/2, 45a/9; muŋa 11a/1, 137b/14, 196a/17. Ol 2a/10, 4a/13.

Eserde işaret zamiri "bu"daki ön ses b- sesi korunmuştur. Durum eki ve dėg edatı aldığında çoklukla m-'ye dönüşür: bu 47a/2,3,4; bular 109a/1,4,6; munda 114b/2, 118b/4; mundaġ 122a/11, 122b/1.

1.3.3.6. Kişi Zamirleri

1. tekil kişi: mėn; maŋa 5b/9, mėn 2a/8, mende 13a/8, mendin 5a/17, meni 4b/7, menim 19a/6, meniŋ 41a/11.

2. tekil kişi: sėn; sėn 5b/1, sėnde 31a/14, sėndin 5b/1, sėni 8b/5, sėnidin 84b/13, sėniŋ 5a/4. Metinde saydı ifadesi olarak 2. tekil kişiye siz şeklinde hitaplar da vardır (Tolkun, 2015). Yā Resūlu'l-lah, ol kişi mėni siziŋ ḳaşıŋızda sökti, siz şük turduŋuz. 90b/1, yā Resūlu'l-lah, Emī̄rü'l-mū'minī̄n Ebū Bekir Ṣıddīḳ kirdi ėrse siz hėç ḥicāb ḳılmadıŋız. 170a/14.

3. tekil kişi: Eckmann, Çağatay Türkçesinde üçüncü kişiyi bildiren kişi zamiri yoktur; yerine işaret zamiri ol kullanıldığını ifade eder (Eckmann J. , 2017, s. 87). Ancak metnimizde "o" üçüncü tekil kişi zamiri olarak kullanılmaktadır: o yėne Ḫudā ve resūl-i Ḫudāġa 'āṣī̄ bolur. 110a/17. Ol zamirli örnekler ise şöyledir: ol 74a/4, 74a/8, 107a/1; aŋa 4a/13, 4b/3, 4b/10; anda 10b/15, 20a/8, 27a/11; andėk 45a/9, 113b/6; andın 4b/2, 5b/6, 5b/9; anı 5a/15, 5a/16, 6b/14; a.+ nıŋ 1b/8, 1b/10, 4a/14; anıŋça 65a/10; anıŋda 5a/12; anıŋdın 31a/16, 48a/11, 128b/14.

1. çoğul kişi: biz; biz 168b/9, 177a/15, 179b/4; bizde 68a/16; bizdin 28a/6, 48a/11, 70a/8; bizge bizge 50a/16, 52a/8, 52a/9; bizler 179b/4; bizni 46a/12, 46b/16, 47a/3; bizniŋ 1b/7, 6a/14, 6a/15.

1. çokluk şahıs zamiri "biz" hem yalın haldeyken hem de bazı ekleri aldığında ön ses b- korunur. Fakat şahıs eki olarak kullanıldığında hem "biz" hem de "miz" şeklinde

kullanılır: ʻamel ḳılmas miz 168b/9, mescidge yaḳın öy alur miz 27b/16, derece tapar miz 37a/15.

2. çoğul kişi: siz; siz 45b/7, 53a/4, 67a/5; siziŋ 34b/6; sizler 6a/15, 10a/13, 13b/10; sizlerdin 86b/7, 89b/16, 108a/13; sizlerġa 44a/13, 68a/16; sizlerge 46a/14, 47a/14; sizniŋ 29b/17, 35a/12.

2. çoğul kişi zamiri siler şeklinde de metinde yer alır: Siler 39b/1, 39b/15, 20a/9, 25b/16, silerge 36b/1, 47a/9, silerniŋ 26a/4, 36b/1, Silerdin 74b/9, 80a/2, silerniŋkide 74b/8, silerni 76a/5, 105a/8.

3. çoğul kişi: olar 177a/16, 179a/8, 179a/10; o.+ larda 107b/13; olardın 6b/11, 24b/17, 53a/2; olarge 51a/10; olarnı 26a/2, 26a/6, 27b/5; olarnıŋ 3a/8, 3b/15, 4b/14.

1.3.3.7. Soru Zamirleri

Üç gruba ayrılır (Eckmann J. , 2017, s. 90):

kim ve kimler: ol yılda anasıdın *kim* toġuladur ve *kim* vücūdġa kėledür ve *kim* dünyādın naḳil ḳıladur *kim* Saʻīd ve *kim* şaḳī. 196b/7,8; munça ḥilmni kimdin örgendiŋ 88b/3, Hārūnu'r/Reşīd sordı, kimdür? 14b/7, Sėniŋ nūr dīdeŋ kimler turur? 107a/14, bular kimler tururlar? 109a/1, kim 76a/1, 172b/13, 181b/7.

nė ve nėler: saŋa nė bolup turur 110b/2, bu nė ẖatun turur? 112b/2, saŋa nė boldı 114b/8, nė 182a/16, 186b/12.

ḳa kökünden türetilmiş sorular: Bu devlet ve saʻādetni ḳandın taptıŋ? 13a/2. Her ḳayan tilesem ėltür mėn 8b/9. Su ḳayda turur? 46a/11. munça mālnıŋ ziyāde bolmaḳı ḳaydın turur? 96b/9,10, ḳandın 13a/2; ḳayda 74b/17, 117b/8, 122a/16; ḳaydın 168a/12, 168a/13, 175a/17; ḳaysı 129b/6, 135a/15, 150a/8; ḳaysıdın 82a/2, ḳaysıġa 22b/1; ḳaysılar turur 88a/12, 90b/8; ḳaysısı 97a/10, 138a/4; ḳaysısını 41b/17.

1.3.4. Zarflar

1.3.4.1. Yer-Yön Zarfları

alıda 5a/10, 46a/10, 46b/5, 67b/6; aldıġa 136a/17; anda 20a/8; astın 161b/7, 162b/13; ilgeri 149a/15, 161b/3, 167a/17; ḳoyı 86a/16; utru 45a/1; üstün 176b/10,

197a/11, 200b/7; üze 68b/13; taşḳarı 153a/7, 163a/13, 174a/6; yaḳın 138b/1, 138b/10, 139b/17; yıraḳ 137b/4, 145b/1, 181b/2; yuḳḳarı 85a/16, 92b/16, 116a/17.

1.3.4.2. Zaman Zarfları

āḫir 176a/1; aḫşam 4a/12; ʻāḳıbet 67b/2; burun 108b/5; çaġda 46a/1, 153a/3, 193b/6; dāim 6a/17; evvel 188b/2, 188b/6, 195b/15; evvelḳı 2b/2, 2b/10, 2a12; evvelġı 130b/12; hemīşe 160b/12, 164a/5, 178b/16; hergiz 190a/13, 191b/3, 196b/7; ėmdi 172b/10, 173a/16, 179a/8; ėrte 160b/16, 161b/3, 163a/6; kėçe 196b/5, 196b/8, 201b/4; kündüz 157a/17, 169a/3, 169a/4; nāgāh 97a/1, 97b/16, 146b/12; pāt 76a/3; soŋra 11b/12; tün 141a/7, 144a/8, 196b/16; taŋla 79b/2, 175a/1, 179b/12; vaḳtide 8a/5; yėne 199b/10, 199b/15, 200a/5.

1.3.4.3. Durum Zarfları

āheste aymış 8a/7, āheste salsa 81a/8; andaġ bilgil 89a/1, andaġ bolġay 103a/10; āsān bolġay 141b/16, āsān ḳılġay 142b/8; besī 112b/2; bile 135a/3; birle 135a/4; bisyār 127b/9; *ġāyet* rencīde ḳılmaḳ 106b/2; köp 95a/14; mundaġ ḳıldıŋ 151a/17, mundaġ bolup 8b/3; pāt (<bāt) 120a/7; yaḳın bolduŋ 14a/14, yaḳın kėldi 86a/4; yalġuz ḳaldım 138b/5, yalġuz telḳīn ḳılsa 12b/14.

1.3.4.4. Soru Zarfları

ḳaçan 176b/6, 178a/9, 190b/18; nėçe 178b/16, 182a/8, 185a/16; nėçük 178a/6, 182a/14, 199b/7; nėge 10a/17, 111b/9, 170a/3; nė üçün 67a/5, 81b/13.

1.3.4.5. Ölçü-Miktar Zarfları

artuḳ 92a/13, 119b/3, 120a/3; az 144b/2, 29b/9; besī 88b/3, 112b/5; çendān 35a/9, 196a/13, 198b/3; köp 31a/12, 67a/12.

1.3.4.6. Zarflarda Üstünlük ve Karşılaştırma

Derecelendirme ve üstünlük bildiren +raḳ/+rek eki metinde zarflara getirilerek yapılır: uluġraḳ bolġay 6b/13, dōstraḳ bolmasam 15a/16, yaḳınraḳ bolġanı 21b/14, rūşenraḳ kördüm 34b/1, yamanraḳ bolġay men 42b/2, yamanraḳ bolmas 73a/14, münāsibraḳ bolġay 76a/6, ḳattıġraḳ tolġaġıl 89a/11.

1.3.5. Edatlar

1.3.5.1. Çekim Edatları

1.3.5.1.1. Yalın Kullanılan Edatlar

1.3.5.1.1.1. Türkçe Kökenli Olanlar

- **ara:**
  - Müsülmānlar ara 169b/6
  - sėniŋ zehir bėrgeniŋ ėl ara fāş bolup turur. 173a/15
  - ol kėçe ėl ara ʿacāyib ve hem ḳorḳunç bolġay 180a/15.
- **bile:** bėş bile cemīʿ bolmas 98a/15
  - ḫatunı bile zinā ḳılsaŋ 106a/11,12
  - keremim bile ferişṭelerge 110b/16
  - ügey ḳızları bile bilen zinā ḳılġaylar 115a/5
  - dōstları bile yaḫşı aşinālıḳ ḳılsa 120a/15
  - zemzem bile yup içse135a/3
  - fermānı bile ol żaʿīfe ḥāmile bolġay 144a/8.
- **bilen:** şerāʾiti bilen edā ḳılsa 32a/12
  - üç nėmerse bilen cemīʿ 37a/13
  - şehādet derecesi bilen bolġay 39b/12
  - Eyyūb peyġamber bilen ṣoḥbet ḳılġan bolġay 51b/9
  - şādumānlıḳlar bilen yanıp bardı 52a/11

- Bu ṭarīḳ bilen yėtti yıl 56a/11
- sa'ādet bilen bolsun 59a/14.

- **birle:** za'ferān birle pitip 144a/11
    - arıġ su birle yup 144a/14
    - āb birle sürtse 145a/5
    - raḥm ḳılıŋlar ṣadaḳa birle 150b/12
    - bėş vaḳit namāz birle 151a/1
    - ġażab birle musallaṭ ḳılġay 152a/13
    - imām birle berāber taptı 29b/7.

- **birlen:**
    - Ol māl birlen nė 'amel ḳıldıŋ 75b/8
    - ol birlen ṣīla-yı raḥim 75b/9
    - tamuġ otı birlen 'uḳūbet ḳılġay 77b/1
    - mihribānlıḳ birlen mihmānġa naẓar ḳılġay 79a/10
    - sirke birlen ṭa'ām yėgey 79b/10
    - tuz birlen ḳılsa 80a/5
    - rīzeni ta'ẓīm birlen terip yėse 80a/12.

- **dėk:**
    - buġday urġu dėk bolup 106b/10
    - sėniŋ dėk 'azīz 68b/11

- çıyan dėk nėmerselerni 66a/2
- ṣadaḳa bėrgen dėk 65b/10
- kömür dėk ḳara 60a/12
- ṣırāṭ’dın ot çıḳan dėk ötkey 58a/16
- balıḳ dėk turur 58a/8
- siler dėk pāk bolsun 56b/13
- çerāġ dėk yaruġluḳ bėrgey 42a/2
- duhul dėk şişip 40b/2.

ile:

- bu bāb üç faṣıl ile müştemel turur 59b/3
- Bu şarṭ ile kim 86b/17.

ḳanı:

- ḳanı ol bėgiŋ saŋa asıġ ḳılġanı? 108b/14.

sarı:

- Tamuġ sarı yüzlenseler 10b/17
- Çūn bende namāzda özge sarı baḳsa 22b/17
- mėniŋ sarı baḳġıl 23a/2
- Müsülmānlarnıŋ ḥarāmları sarı baḳmaḳ 41a/5.

üze:

- tizim üze ḳoyup 68b/13.

- **yaŋlıġ:**
  - āsumānġa sütūn yaŋlıġ yuḳḳarı çıḳar ėrdi. 116a/17.

1.3.5.1.1.2. Yabancı Kökenli Olanlar

bā-vücūd 10b/9, 11a/8; çūn 11b/17, 12b/5, 13b/16, eger 67a/11, 68a/3, 69a/12; līk 93b/1; līkīn 37a/17, 103a/1, 108a/15; meger 27b/1, 28a/12, 32b/4, meger kim 79a/10, 79b/1, 80a/9; velīkin 68a/4, 168b/9.

1.3.5.1.2. Ayrılma Durum Ekiyle Kullanılan Edatlar

- **artuḳ:**
  - ėldin artuḳ bilse. 92a/13
  - mendin artuḳ körer ėrdi 119b/3
  - anasıdın artuḳ körse 120a/3.
- **bėri:**
  - ėşitkendin beri 11b/12.
- **burun:**
  - andın burun 27b/10
  - imāmdın burun 30a/11
  - toġmasdın burun 32b/17
  - batmasdın burun 33b/13
  - farīżasıdın burun 40a/15
  - namāz-ı bāmdāddın burun 48a/14
  - aymasdın burun 58a/9

- imāmdın burun 58a/13
- ṣadaḳa bėrmesdin burun 65b/9
- belā kėlmesdin burun 67a/1.

- **ilgeri:**
  - barçadın ilgeri 98b/14
  - dünyā işidin ilgeri 161b/3
  - ölmesdin ilgeri 14a/16
  - namāzdın ilgeri 22a/10
  - mendin ilgeri 29b/7
  - namāz-ı dīgerdin ilgeri 39b/5
  - özümüzdin ilgeri 70a/16,17.

- **kėyin:**
  - ḳabūl bolġandın kėyin 105a/13
  - Fātiḥā'dın kėyin 150a/4
  - yüz yıldın kėyin 177a/6
  - selām bėrgendin kėyin 198a/16,
  - tamām ḳılġandın kėyin 200a/12
  - andın kėyin 15b/2
  - körgendin kėyin 35a/1
  - namāz-ı dīgerdin kėyin 39b/17

- Vitirdin kėyin 44a/5.
- **özge:**
  - durūddın özge 47b/1
  - selāmdın özge 48a/12
  - celāledin özge 59b/10
  - irādetidin özge 94a/7
  - Ḫudā-yı te'ālādın özge 98a/17
  - istiġfārdın özge 101b/1
  - ḥükmidin özge 112a/2
  - ėgesiniŋ ėşigidin özge124a/9
  - fermānıdın özge 167a/17
  - mundın özge 173a/3.
- **soŋ:**
  - *Fātiḥā*'dın soŋ 34a/6
  - toġḳandın soŋ 36a/7
  - andın soŋ 36a/13
  - selām bėrgendin soŋ 36b/15
  - namāz-ı peşīndin soŋ 38a/10
  - namāz-ı peşīndin soŋ 38b/3
  - namāzdın soŋ 39a/4

- namāz-ı farī̇żadın soŋ 39a/6
- kemāl tapġandın soŋ 39b/16
- silerdin soŋ 149b/6.

- **soŋra:**
  - farī̇ża-yı namāzdın soŋra 11b/12.

1.3.5.1.3. İlgi Durum Ekiyle Kullanılan Edatlar

- **bilen:**
  - ėligleriŋ bilen 127b/4
  - sėniŋ bilen 173b/17
  - anıŋ bilen 23b/12
  - munıŋ bilen 111b/2
  - bizniŋ bilen 114b/15.
- **birle:**
  - anıŋ birle 180b/1
  - munıŋ birle 7a/11
  - sėniŋ birle 7b/8.
- **birlen:**
  - anıŋ birlen 194a/1
  - sėniŋ birlen 11b/13
  - meniŋ birlen 126a/15

- munıŋ birlen 133a/14.

- **dėk:** sėniŋ dėk bolġay 21b/1
  - meniŋ dėk bolay 21b/3
  - anıŋ dėk 112b/6
  - meniŋ dėk 126a/16

1.3.5.2. Kuvvetlendirme Edatları

1.3.5.2.1. Türkçe Kökenli Olanlar

- **oḳ:** Kuvvetlendirme edatı yalın halde ve ekleşmiş hâliyle (< nė+çe ök) metinde kullanılmıştır:
  - ba‘żı ‘ulemānıŋ ḳatında kirgeç oḳ burun ötemiş kerek 54b/9,10
  - Biz aŋa nėçük iḳtidā ḳılalı? 56b/11
  - sordılar kim ḥal nėçük? 57a/3
  - munça ṣadaḳanı nėçük edā ḳılġay? 65b/16
  - mėn nėçük bende turur mėn 68b/14
  - Günāhnı nėçük kim öçürür 69b/15.

- **taḳı:**
  - ḳulaġıŋnı tolġaġandın taḳı ḳattıġraḳ tolġaġıl. 89a/11
  - sėniŋ velāyetimizde mundın taḳı ziyāde ėrzir 97a/5
  - ‘ayb-ı noḳṣān birle taḳı günāh ḳılġay 14a/16
  - olar taḳı mendin namāz-güẕārraḳ tururlar 22a/2.

- **yėne:**

- ve yėne vaṣiyyet ḳıldı 169b/11
- ve yėne Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. 170b/15
- ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur 171a/10

1.3.5.2.2. Yabancı Kökenli Olanlar

- **elbette:**
  - elbette tirig bolġay 172a/6
  - elbette ümmetige fitne/yi Deccāl’dın ḫaber bėrdi 180b/17
  - Elbette ol bendeni yarlıḳar 190b/2.
- **hem:**
  - münāfıḳnıŋ hem üç nişānesi bar. 29b/13,14
  - namāzını hem sizniŋ arḳaŋızda edā ḳılġay 29b/17
  - Fevāīde’l-Fevād’da hem meẕkūr turur. 31a/16
  - tüşüŋde kördüŋ ol hem körgey 34b/12
  - özge meşġūllukları hem bar ėrdi 35b/1
  - eger ötemesek günāh hem yoḳ turur 37a/16
  - żaʻīfesini hem uyġatsa 44a/17

1.3.5.3. Onaylama Edatı

- **ārī:**
  - Eger aysam kim ārī meni Ḫudā urġusı turur. 98a/1
  - Ārī edā ḳılıp turur. 117b/12

- Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellimniŋ tab'ige kėldile{r} ve aydılar. Ārī. 83b/4
- Aydı. Ārī. 20b/3
- Aydı. Ārī, andaġ turur 66a/17.

- **belī:**
  - Belī yā resūlu'l-lah 44b/13
  - Belī. O yigit ta'ẓīm tamām birle mesciddin çıḳtı. 86b/1
  - Belī, ey Zeyneb 179b/5

1.3.6. Bağlaçlar

- **ammā:**
  - Ārī, andaġ turur ammā ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz Kelām-ı Mecīdī'de ḫaber bėrür. 66a/17
  - günāh buyurur ammā ol kim raḥmendin turur. 70b/3,4
  - kāfirlerniŋ 'aẕābını ḳatıġ ḳılġıl ammā ol kim Civān merd turur. 72a/1
  - barçanı öltürgil ammā ol kişini öltürmegil 72a/12
  - Leys bin Sa'īd'ġa her kün miŋ aḳ tenge kirür ėrdi ammā hėç vaḳitde aŋa lāzım bolmadı 72b/4.

- **anıŋ üçün kim:**
  - Aŋa kişi ḳulaḳ salġay anıŋ üçün kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellim aydı. 87b/7
  - Ma'ṣiyeti ve günāhı kim şehvetdin bolsa ümīd āmirziş ve 'afv bar anıŋ üçün kim Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah 'aleyhniŋ ma'ṣiyeti şehvet sebebidin ėrdi. 91a/12,13

- bir Müsülmānnı ġıybet ḳılmaḳ zinādın ḳatıġ ve yamanraḳ turur anıŋ üçün kim zinā ḳılġan kişi eger tövbe ḳılsa ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ tövbesini ḳabūl ḳılur 99a/4,5,6.

- **çün:**

  - meniŋ bendem çün tövbe ḳılsa, tövbe-yi naṣūḥ, men; öz fażl ve keremim bile ferįştelerge unutturur mėn 110b/15,16

  - ‘Aīşe raḍya’l-lahu ‘anhümā aydı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellim çün yatar bolsa ėrdi. 44b/16.

- **eger/egerçe:**

  - peyġamberlıḳġa yubarıp turur. Eger tamāmı ümmetim miŋ günāh-ı kebīre birle ölgen bolsalar 47b/7,8,

  - köŋli ḳararġay ve eger üç namāz-ı Cum‘a’ġa barmasa 48a/4, bu künlerde ḥacāmat ḳılsa eger aŋa her teşvīşi vāḳi‘ bolsa ayġıl 52b/13

  - tamāmı günāhkār bolġaylar ve eger cemā‘at Ḳurān oḳırġa veyā ẕikir ayturġa meşġūl bolsalar 55b/7

  - Rūzedār ‘ibādetġa meşġūl turur. Egerçe uyḳuda bolsa tüşüŋde. 59b/12,13

  - Yā ‘Alī, ‘azīz tutġıl hem-sāyeni egerçe kāfir bolsa 70a/1.

- **gūyā/gūyā ki:**

  - mū’eẕẕinlerniŋ ḳāmetleri ve boyunları özge ėldin egizrek gūyā kim olar süvāre tururlar 56a/1,2

  - Fermān kėldi kim mėn anı günāhlarıdın andaġ çıḳarur mėn kim gūyā uş ol kün anasıdın toġup turur 125a/2,3

  - Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ fermānı birle fi’l-ḥāl ṣıḥḥat taptı. Gūyā ki hergiz aġrıġanı yoḳ ėrdi. 171a/6,7.

- **ḥattā/ḥattā kim:**
  - ḳıbleniŋ arasıda nėmerse ḳoyġay ḥattā kim muṣḥafnı ötrüde ḳoyup bolmas 53b/3,4
  - aġzını yumgey ve sürfe ḥālide ḥattā lā-mekān anıŋ defʿige kūşiş ḳılġay 23b/5.
- **hem…hem:**
  - Baḳıŋlar meniŋ bendemge kim hem zirāʿat dünyā{lıḳ} ḳılur hem zirāʿat āḫiret{lik}. 20b/13,14
  - hem öyge nafaḳa ve hem yol ḫarcısı ḳılġay mėn 74a/16,17
  - ėkinçi İslām ḥaḳḳı ve hem-sāye hem Müsülmān ve hem ḳuyaş anıŋ üç ḥaḳḳı bar. 115b/1,2.
- **ki/kim:**
  - ʿafv ayta ki birlen yapḳaylar 2a/10
  - Sėn ol pādişāh sėn ki sėndin hergiz miḳdār-ı ẕerre-yi ẓulm kėlmes. 5b/1
  - Sa'ādeti ki taptım 13a/3
  - lahdın ol ayttı ki Ḫudā-yı tebārek ve teʿālā vaḥī ḳıldı. 14a/10,11
  - Zihī bī/şerm bendedür ki ḥaḳ teʿālā kemāl ḳudret tuvānāsı birle 14a/15
  - Melfūẓ atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim mübārek lafẓı bilen meşāyiḫ müteḳaddimdin ėşitilgen 14b/2
  - ḫaber bėrdiler kim Ebū Bekir Şiblī ötüp bara dur 14b/7
- **meger/meger kim:**
  - ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ kitābınıŋ ḥükmidin özge ḳılsa meger kim ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ḳılġay anı faḳīr 112a/1,2

- yėtmegey ol derecege meger pādişāh-ı ‘ādil ve kişi kim ṣīla-yı raḥim ber-cāy kėltürgen bolġay 112a/10
- ta‘accübde ḳalıp aydı kim meger ‘Ömer ‘Abdu'l-lah ‘Azīz ḫalīfe bolup turur 171b/12,13
- meniŋ ümmetimge kim ‘ālimlerni tanımaġaylar meger libās-ı ḫūb birle ve ḥāfıẓlarnı tanımaġaylar. 176b/14.

- **pes:**
  - Çūn silerge zaḥmet teb vāḳi‘ bolsa pes yėŋler çīlānnı. 165a/4
  - Ārī, edā ḳılıp turur. pes ol ḫatun aydı 117b/12.

- **şāyed/şāyed kim:**
  - sizler ilgeri boluŋlar kim şāyed ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sizlerniŋ birlıḳıŋızġa raḥm ḳılġay 10a/13
  - ilgeri salġaylar kim şāyed ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sizlerniŋ maẓlūmluḳıŋız ve ża‘īflıḳıŋızlarġa raḥm ḳılġay 10a/14
  - eger kelime-yi tehlīlni yalġuz telḳīn ḳılsa şāyed kim arīż ol ḥālde *ne‘ūẕu bi’l-lah* aġır kėlgey. 12b/14,15,
  - Egerçe aṭġa münüp kėlse ya‘ni şāyed ol aṭ aŋa ‘ādiyyet bolġay 70a/6
  - bu māl birle ġanī bolġay ve şāyed kim māl sebebidin ėl aŋa raġbet ḳılġaylar 76a/12.

- **tā/tā ki:**
  - ḳatıge kėlip gedāīlıḳ ḳıldı. Şu‘be bin Ḥaccāc, öyinde hėç nėmerse tapmadı kim sāīlġa bėrgey. Otınıŋ ber-pālarını soġurup bėrdi, tā maḥrūm yanmadı ve ‘öẕrḫᵛāhlıḳ ḳıldı. 76a/14, 15
  - ėlgiŋni ejderlerniŋ aġzıġa soḳsaŋ tā sėniŋ ėlgiŋni çaynasa 78a/5

- hergiz tapmas sizler uçmaḳnı tā ki nafaḳa ḳılmay 66b/1

- **ve, u/ü:**
  - maŋa körsettiler ve özgege körsetmesler 33b/10
  - ‘aleyhi ve sellimdin 33b/16
  - uçmaḳnı maŋa körküzdiler ve uçmaḳda bir köşki kördüm 34a/15
  - sütdin ve ‘aseldin 34a/17
  - ėlgimni aldılar ve būse ḳıldılar 34b/5
  - ṭa‘ām ve şarābdın 34b/12
  - ‘izzeti ve celāleti 34b/14
  - güft ü gūy 60a/3
  - ḫarīd ü Fürūḫt 96b/4
  - dest ü pāy 139b/14
  - ehl ü ‘ayāli 161a/6.

- **ve līkin:**
  - ėki rek‘atġaça ve līkin ẓāhir rivāyet ol turur 37a/17
  - Ḫudā-yı te‘ālā bizge ḥarām ḳılıp turur peyġamberlerniŋ gūştini ve līkin mėn anıŋ ḥālidin ḫaber aymas mėn 103a/1,2
  - ḥasenāt birlen kėltürgeyler ve līkin ayġaylar 108a/15

- **veyā:**
  - arpa veyā ḫurmā 197b/14
  - her kėçe veyā her künde 201/4

- özinŋ veyā ehl-i ‘ayāliniŋ 6b/16
- hem-sāyeleri veyā ehl-i evlādı 8a/5
- dī̄vāne veyā fāsıḳ 8a/16
- āẕī̄ne kėçesi veyā kündüzi 47b/2
- kefş veyā na‘leynni 53a/8
- oŋ ṭarafı veyā arḳasıda 53b/1

● **yā/yā….yā:**

- yėrge sürseŋizler yā eger necāseti tėgen bolsa 54a/2
- arıġ turur yā pelī̄d turur 54a/10
- bolsa yā bolmasa 54b/11
- meniŋ rūzemni dergāhda ḳabūl ḳıldılar yā meniŋ yüzümge yandurup urdılar 64b/2
- yā çār-pāy yā cān-varı 70a/9
- yuḳḳarı yā ḳoyı 85a/16

● **yā’nī̄:**

- Ėkinçi bir til birle yā’nī̄ her ḥarfni maḥrecidin edā ḳılıp vaḳıflarını ri‘āyetḳılıp oḳısa. 24a/12,13
- istiġfār aytsa ya‘nī̄ *estaġfuru’l-lah ve etübi ileyh* dėse 11b/1
- Ḫāmyāze ya‘nī̄ esnetür maḥalde 23b/4,5

1.3.7. Ünlemler

● **ey:**

    - ey ferişteler 4b/1
    - ey Muḥammed 5a/4
    - ey bendem 5a/16
    - ey Ḥuẕeyfe 6a/8
    - Ey birāder 7a/3
    - Ey dōst 7a/8
    - Ey Muẓaffer Deryā 16b/13
    - Ey perverdigārım 18a/6
    - ey Müsülmānlar 20a/8
    - ey ferzend-i Ādem 21a/11.
- **yā:**
    - yā Resūlu'l-lah 28a/13
    - yā ʻAlī 30a/17
    - yā Şeyḫ 31a/4
    - yā Allah 31b/12
    - yā İbrāhīm 34a/4
    - yā Resūl 34b/10
    - yā Dāvud 44a/14
    - yā ʻUḳbe 44b/11
    - yā S̱evrī 55a/17.

- **zihī:**
  - Zihī bī-şermlik ve bī-ḥayālıḳ. 95b/17
  - Zihī bī-şerm bendedür 14a/15
  - zihī ẖōş sa‘ādetlıġ bendesiŋ 39a/3.

1.3.8. Eylem

1.3.8.1. Eylem Çekimi

1.3.8.1.1. Basit Çekim

1.3.8.1.1.1. Şimdiki Zaman

1.3.8.1.1.1.1. -A/-y + DUr/turur + şahıs eki

- **1. tekil kişi -A/-y + DUr/turur + men:** Bilmeydür mėn 120b/7, tanımaydur mėn 17b/3, almaydur mėn 19a/2, almaydur mėn 97b/14, öyümdin yaman ḳorḳa turur men. 20b/2, ser/gerdān bola turur mėn. 75a/1.

- **2. tekil kişi -A/-y + DUr/turur + sėn:** ‘amel ḳılmay sėn 35/3.

- **3. tekil kişi -A/-y + DUr/turur:** yėtedür 195a/13, vücūdġa kėledür 195b/7, öteydür 24a/7, tişleydür 47a/3, yürüydür 86b/13, fāriġ bolmaydur 9b/1, tutmaydur 54a/16, mundın ma‘lūm bola turur 97b/2

- **1. çoğul kişi -A/-y + DUr/turur + biz/miz:** almaydur miz 51a/9.

- **2. çoğul kişi -A/-y + DIr/DUr/turur + siz:** Metinde örneği yoktur.

- **3. çoğul kişi -A/-y + dIrlAr/dUrlAr/tururlar:** almaydurlar 109b/1, ḳılmaydurlar 118a/16.

Şimdiki zamanın olumsuzları -mAy eki ile yapılır: aymay sėn 35a/15, ‘amel ḳılmay sėn. 35b/3.

1.3.8.1.1.1.2. -A/-y + şahıs eki

gerdenkeşlik ḳıla sėn 173b/13.

1.3.8.1.1.2. Geniş Zaman

- **1. tekil kişi -r/-Ar/-Ur men:** yarlıḳar mėn 148a/14, ḳorḳar mėn 151b/17, satar mėn 167b/15, tutar mėn 169b/16, saḳlar mėn 188a/5, yıġlar mėn 67a/5, tüşer mėn 71a/5, tiler mėn 72b/3, Körer mÈn 72b/11, kefşdūz turur mėn 74a/12, ḳılur mėn 78b/14, bėrür mėn 115b/12. Olumsuzu "mA-s mėn" şeklinde yapılır: çıḳmas mėn 8b/1, tutmas men. 11a/14.

- **2. tekil kişi -r/-Ar/-Ur sėn:** çıḳar sėn 118b/17, satar sėn 167b/13, tutar sėn 17a/15, tişler sėn 47a/5, körer sėn 86a/16, rivāyet ḳılur sėn 87b/16, aytur sėn 88b/2, bilür sėn 117a/9, bėrür sėn 119a/1, öterür sėn 122b/5. Olumsuzu -mAs sėn şeklinde yapılır: tutmas sėn 10a/17, ḳılmas sėn 15b/2.

- **3. tekil kişi -r/-Ar/-Ur:** dōst tutar 127b/8, çaḳar 136b/12, çıḳar 180a/6, rūze tutar 107b/11, körer 31a/9, ḳılur 73b/15. Olumsuzu -mAs ekiyle yapılır: tamām ḳılmas 6b/1, ḳılmas 15a/6, arınmas 17b/13, yıġmas 24b/9.

- **1. çoğul kişi -r/-Ar/-Ur miz/biz:** tapar miz 37a/15, turur miz 47a/4, müfāḫarat ḳılur miz 116b/10, bėrür miz. 28a/9, ötkerür miz. 64b/5. helāk bolur biz mü? 179b/4, ḫōşnūd ḳılur biz. 199b/15. Olumsuzu /mAs biz/miz ekiyle yapılır: ḳılmas miz 76b/3.

- **2. çoğul kişi -r/-Ar/-Ur siz(ler):** dōst tutar sizler 66b/2, yıġlar siz 67a/5, ḫiẕmet ḳılur siz 81b/13, barur sizler 142a/14. Olumsuzu -mAs sizler şeklinde yapılır: aymas sizler 15a/5, almas sizler 39b/1, tapmas sizler 66b/1.

- **3. çoğul kişi -rlAr/-ArlAr/-UrlAr:** çıḳarlar 179b/16, ḳaçarlar 180a/1, baḳarlar 192a/15, urarlar 109a/15, öterler 125a/14, piterler 139b/16, dėrler 152a/16.

Olumsuzu /mAslAr şeklinde yapılır: oḳımaslar 133a/12, körsetmesler 33b/10, kirmesler 130b/3.

Geçmiş zaman ekinin daralmadığı örnekler de mevcuttur. Buyardı 119a/10, bolar 155a/7, kėler 67b/16, ḥad urar 168b/2, uralur 169a/14 yaturlar 179b/11.

1.3.8.1.1.3. Görülen Geçmiş Zaman

Çağatay Türkçesinde bu ek -DI/-DU'dur. Üzerine iyelik kökenli kişi ekleri gelir.

- **1. tekil kişi -DIm/-DUm:** köçmedim 138b/5, ḳaldım 138b/5, sançdım 151b/1, aldım ve aydım 152b/10, ėşittim 159a/17, çıḳtım 68b/12, taptım 72b/15, uşattım 74b/17, yarattım 91a/1. Sordum 18b/12, uluġ yaşlıġ boldum 191a/2. Olumsuzu -mADIm şeklinde yapılır: tanımadım 33b/8, körmedim 9b/15, Pitimedim 15b/2.

- **2. tekil kişi -DIŋ/-DUŋ:** ötkerdiŋ 23a/15, ḳıldıŋ 23a/16, aydıŋ 25a/3, yėdiŋ ve içtiŋ 34b/12, aydıŋ 45b/9, ėrdiŋ 85a/1, tanıdıŋ 91b/9, kördüŋ 34b/12, yėtkürdüŋ 52a/6. Olumsuzu -mADIŋ ekiyle yapılır: Bilmedüŋ 125a/13, bilmediŋ 128b/13, bėrmediŋ 95b/5, aymadıŋ 128b/13.

- **3. tekil kişi -DI:** ėrdi 128b/4, bolmadı 128b/1, aydı 127a/11, bėrdi 95b/15, kėldi 95b/2, ḳıldı 94b/11, Aydı 94a/5. Olumsuzu -mAdI ekiyle yapılır: bėrmedi 102b/13, kėlmedi 90b/5, dėmedi 85a/8, türetmedi 78a/8.

- **1. çoğul kişi -DUK:** ḳılduḳ 75b/1, ḳoyduḳ 73a/13, tapduḳ 73a/12, saḳladuḳ 25a/10, sınaduḳ 11a/15. Olumsuz hâli -mAdUK ekiyle yapılır: almaduḳ 138b/14, tapmaduḳ 4b/2, körmedük ve bilmedük 114a/7.

- **2. çoğul kişi -DIŋIz(lAr)/-DUŋUz(lAr):** ḥicāb ḳılmadıŋız 170a/16, Aymadıŋızlar 105a/9, ḳıldıŋızlar 105a/8, kördiŋizler 105a/6, tepridiŋiz 90b/2, ėrdiŋiz 170a/15, şük turduŋuz 90b/1.

- **3. çoğul kişi -DIlAr:** boldılar 171a/10, sordılar 100a/1, ḳıldılar 96b/10, Aydılar 90a/5, ḳaldılar 77a/2, kėltürdiler 77a/2, bėrdiler 69b/8, sürdiler 53a/3.

1.3.8.1.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zaman

1.3.8.1.1.4.1. -p -DUr/Durur + şahıs eki

- **1. tekil kişi -p -DIr/DUr/Durur men:** körüp turur mėn 98a/6, aytıp turur mėn 101a/5, ḳıldurup turur mėn 116a/5, ḳılıp turur mėn 116a/12, bolup turur men. 116b/8, kėlip turur mėn 124a/4, toymapdur mėn 21b/17.

Metinde turur ve -DUr sıklıkla birlikte kullanılmaktadır.

- **2. tekil kişi -p -DIr/DUr/Durur sėn:** Metinde örneği yoktur.

- **3. tekil kişi -p -DUr/Durur:** toġupdur 191a/14, kėltürüp turur 192a/4, kėlip turur 26a/6, bolup turur 192a/7, kėlip turur 15/6, ḳılıp turur 20a/8, kėltürüpdür 52b/14, dėpdür 98a/8, toġupdur 191a/14, ḳılıpdur 194a/9.

- **1. çoğul kişi -p (DUr/Durur) miz:** Metinde örneği yoktur.

- **2. çoğul kişi -p (DUr/Durur) siz:** Metinde örneği yoktur.

- **3. çoğul kişi -p DIrlAr/DUrlAr/Dururlar:** ötüpdürler 140a/6, dėpdürler 194a/11, kėltürüpdürler 195b/12, aytıpdurlar 54b/8, atapdurlar 195b/1, aytıp tururlar 196a/16, ḳılıp tururlar 7b/16, ḳoyup tururlar 27a/2.

1.3.8.1.1.4.2. -p + şahıs eki

- **1. tekil kişi -p men:** Olardın kėlip mėn 114b/9, özümge revā tutup mėn 174b/11.

- **2. tekil kişi -p sėn:** kebīre günāhdın ma‘ṣūm yaratıp sėn 56b/11, uzun ‘ömür tafıp sėn 67a/11.

- **3. tekil kişi -p:** Metinde örneği yoktur.

- **1. çoğul kişi -p miz:** Metinde örneği yoktur.

- **2. çoğul kişi -p siz/sizler:** nė sebebdin baġlap sizler 47a/3, yaman gümān ėltip sizler. 47a/9.

- **3. çoğul kişi -p:** Metinde örneği yoktur.

Eserde az sayıda olmak üzere Dur- yardımcı fiili yerine ėr-/ė- fiilinin de kullanıldığı örnekler mevcuttur: olturup ėrdi. 6a/6, olturup ėrdi. 9a/12, ḳapıġıġa pitüp ėrdi.10a/5, Tili sözdin ḳalıp ėrdi.12a/3, oŋ ḳolıġa olturup ėrdi.14b/1.

1.3.8.1.1.4.3. -GAn DUr/Durur

Nā-ḥaḳ alġan turur 173a/2, müyesser bolġan turur 192a/6, istiḥrāc ḳılġan turur 23b/12, ḫāliṣ ʻibādetni saŋa ḳılġan turur miz. 26a/5, nėmerse ḳutulġan turur 89a/13.

1.3.8.1.1.5. Gelecek Zaman

1.3.8.1.1.5.1. -GAy/-KAy + şahıs eki

- **1. tekil kişi --GAy/-KAy men:** edā ḳılġay mėn 31a/8, bolġay mėn 31b/14, alġay mėn 34a/4, ḳoyġay mėn 56b/17, olturġay mėn 81b/16, baḳmaġay mėn 82b/13, buyurġay mėn 83a/4, yandurġay mėn 97a/6, bėrgey mėn 6b/17, içmegey mėn 21b/5, tapḳay mėn 101b/8, tartḳay mėn 29b/4, ėtkey mėn 172a/3. Olumsuzu -mA ekiyle yapılır: bolmaġay mėn 190b/2, terk ḳılmaġay mėn 21b/5, içmegey mėn 21b/5.

- **2. tekil kişi -GAy/-KAy sėn:** ötegey sėn 34a/5, kėlmegey sėn 46a/16, ötkermegey sėn 51a/3, bolġay sėn 51a/6, edā ḳılġay sėn 51a/6, ḳılmaġay sėn 51a/2, oḳumaġay sėn 44b/15, yatḳay sėn 174a/5. Olumsuzu /mA ekiyle yapılır: kėlmegey sėn 46a/16, ötkermegey sėn 51a/3, ḳılmaġay sėn 104b/3, bolmaġay sėn 104b/4.

- **3. tekil kişi -GAy/-KAy:** bolġay 104b/8, tapġay 96b/7, tutmaġay 95b/17, yaratmaġay 95b/2, ḳılġay 94b/2, basılġay 90a/2, kėlgey 92b/7, bilgey 94b/2, tilegey 94b/11, yėmegey 78b/4, kirmegey 78a/9, işletkey 107a/2, ötkey 58a/16, yėtkey 56b/15, içkey 34b/13, yarlıḳay 36b/8, çıḳay 45a/3. Olumsuzu -mA ekiyle yapılır: ḳoymaġay 46a/2, barmaġay 47b/16, ölmegey 50a/6, içmegey 51b/12.

- **1. çoğul kişi -GAy/-KAy biz/miz:** alġay miz 27b/17, bėrgey miz 64b/6,

- **2. çoğul kişi -GAy/-KAy siz:** Metinde örneği yoktur.

- **3. çoğul kişi -GAylAr, -KAylAr:** terk ḳılġaylar 65a/3, bolġaylar 65a/4, salġaylar 69a/8, ḳoparġaylar 71/16, tartḳaylar 82a/11, tutḳaylar 134b/6, yapḳaylar 2a/10,

içürkeyler 92b/17, ėltkeyler 95b/9, külüşkeyler 102a/9, kėltürgeyler 108a/15, dėgeyler 75b/11.

Olumsuzu -mA ekiyle yapılır: körmegeyler 76b/7, bilmegeyler 137b/14, almaġaylar 138b/7, ḳorımaġaylar 15b/4, yatmaġaylar 18b/5.

1.3.8.1.1.5.2. -GU/-KU + iyelik (DUr/turur)

- **1. tekil kişi -GU + m (dur/turur):** ṣırāṭ köprügi üstün dādımnı sėndin alġumdur. 175a/4.

- **3. tekil kişi -GUsI + dur/turur:** ḥasret ve nedāmet bisyār bolġusı turur 7a/5,6, Ḫudā-yı te'ālā 'azīz ḳılġan nėmerseni ḫᵛōr ḳılsa özi ḫᵛōr bolġusı turur. 54a/13, Mėn iḳrār ḳılay ve ḳāḍı meni sėniŋ bu ḳarżıŋ üçün zindānda ḥapis sorġusı turur. 76b/5,6, ḳıyāmet künige kim elbette bolġusı turur 86a/8, tā ḳıyāmetġa tėgrü hem revān bolġusı turur. 68b/11,12.

1.3.8.1.1.6. Şart

- **1. tekil kişi -sAm:** bolsam 181a/2, ḳılsam 17b/10, oḳusam 19a/1, tapsam 29a/8, toyġarsam 29a/9, tapsam 29a/8, bėrsem 33b/14, öltürsem 29a/16, bilsem 20b/16, yibersem 20a/13. Olumsuzu -mAsAm ekiyle yapılır: ḳılmasam 16a/13, yarlıḳamasam 190b/2, körmesem 84b/10.

- **2. tekil kişi -sAŋ:** bolsaŋ 84b/11, ḳılsaŋ 86a/7, almasaŋ 101b/17, tutsaŋ 113b/4, barsaŋ sorsaŋ 115a/11, aysaŋ 160b/16, bėrseŋ 173a/8, iberseŋ 174a/14, kėltürseŋ 175a/15, tileseŋ 10a/7, ölseŋ 20b/4. Olumsuzu -mAsAŋ ekiyle yapılır: Bolmasaŋ 111b/2, ḳılmasaŋ 123b/12, baḳmasaŋ 127b/3, yürmeseŋ 102a/5, kėltürmeseŋ 113b/3, bėrmeseŋ127b/4.

- **3. tekil kişi -sA:** aysa 127b/13, bolsa 11a/2, aytsa 11b/1, oḳusa 12a/3, ursa 13a/5, aysa 13a/11, dėse 13b/1, ėrse 14b/9, tüşse 15b/4, ölse 15b/8, ötese 16a/12, kėlse 16b/5. Olumsuzu -mAsA ekiyle yapılır: ḳılmasa 11a/3, bolmasa 11b/8, almasa 18a/2, ḳoymasa 23b/1, salmasa 23b/3, bėrmese 26b/8, bilmese 28b/5.

- **1. çoğul kişi -sAK:** aytsaḳ 53a/5, barsaḳ 51a/10, ḳılsaḳ 134b/14, ötesek 37a/15, yėsek 82b/1. Olumsuzu -mAsAk ekiyle yapılır: Ötemesek 37a/16.

- **2. çoğul kişi -sAŋIz:** ḳılsaŋız 19a/10. Metinde bu ekten başka bir kullanım daha vardır: aŋa bir loḳma bėrseŋler nė ėrdi? 74b/11. Çūn ėlgiŋizlerde nān ḳoysaŋlar ve nānnı ayaḳġa ser-pūş ḳılmaŋlar 81b/10.

- **3. Çoğul kişi eki -sAlAr:** aytsalar 55a/11, bėrseler 71a/15, bolsalar 12a/16, çıḳsalar 46b/4, ḳılsalar 176b/8, ḳoysalar 10b/15, sözleseler 67a/13. Olumsuzu -mAsAlAr ekiyle yapılır: Aymasalar 8a/6, ḳılmasalar 41a/8, ötemeseler 56b/9, bėrmeseler 112a/5.

1.3.8.1.1.7. Emir Kipi

- **1. tekil kişi -Ay, -y:** bol-ay 18a/6, terk ḳılmay 40b/7, uyġanay dėp 45b/17, żāmin bolay 46a/7, sizlerge yol başlay ve sunı körsetey. 46a/14, Uçmaḳ ehlidin ẖaber bėrey 49b/2.

- **2. tekil kişi -GIl, Ø:** ayġıl 5b/8, ḳoyġıl 6a/8, aytġıl 9a/10, oḳuġıl 10a/8, bolmaġıl 11a/9, uyaḳlaġıl 19a/3, Ḳorḳmaġıl 20b/3, açġıl 21a/16, tutmaġıl 21b/4, çıḳġıl 22a/12, ḳoşġıl 29b/4. Emir eksiz bir şekilde de yapılır: Yā Resūl, ayt 34b/10, başıġa bir ḳoy 200a/17, tut istiġfārnı 11b/7, bir kün rūze tut 61a/1, mü’ez̠z̠inlik ḳıl 26b/11.

- **3. tekil kişi -sUn:** Evvelḳı saṭırı bu kim ger bolsun 63a/12, Cühūdlarġa la‘net ḳılsun 67b/13, mihmān baẖīl bolmasun 79b/1, oltursun 90a/1, namāz ötesün 134a/15, te‘ālāġa penāh ėltsün 181a/4.

- **1. çoğul kişi –AlI:** gerdenige ḳoyalı 56b/14,15, biz mihmāne ḳılıp çerāġnı öçüreli 82b/2, oẖşar ḳılıp olturalı 82b/3, biz nėçük bu günāhnı ḳılalı dėp 105a/9,10, Her nė kim ḥāṣıl bolsa sėn ve mėn dermiyān köreli ve şerīk bolalı. 124a/4,5, nėçük öteli 12a/10, kök ehli bilen ḥarb ḳılalı 179a/9.

- **2. çoğul kişi -(I)ŋ, (I)ŋlAr, (I)ŋIzlAr:** Namāz kėyin ḳıluŋ 130b/7, Yā Muḥammed, aytıŋ ümmetleriŋizge bu kėçeni. 195a/7, Ṭaleb ḳılıŋlar 196a/15, Edā ḳılıŋlar

197b/11, kiriŋler Ḫudā-yı te‘ālānıŋ raḥmeti bilen 37b/15, dīvān-ı a‘mālide pitiŋler 39a/14, sizler aytıŋızlar 57b/16, minnet ḳılmaŋızlar 93a/15.

- **3. çoğul kişi -sUnlAr:** bisyār ḳılsunlar 19b/14, yėsünler 165a/2.

1.3.8.1.1.8. İstek

İstek çekimi -A/-y eki ile yapılır (Bodrogligeti, 2001, s. 172). al-a barıp 111a/11, ayt-a 10a/15, öt-ey 29a/15, çıḳ-a 189a/5, oḳu-y 31b/13, sına-y 172b/10, bola-y 18a/6, ḳıl-alı 111a/14, ḳıl-ay 118b/13.

1.3.8.1.1.9. Gereklilik

- **-mAK kerek:** tutmaḳ kerek 184b/8, oḳımaḳ kerek 16b/17, sürmek kerek 54a/6, olturmaḳ kerek 54b/7, bilmek kerek 107b/7, ötemek kerek 200a/10.

- **-mIş kerek:** ḳılmış kerek 7a/15,16, aymış kerek 8a/7, oḳımış kerek 12a/13, ḳılmış kerek 17b/9, kötermiş kerek 24b/12, ḳılmış kerek 36b/12, ötemiş kerek 54b/8.

- **-sA kerek:** bolsa kerek 7a/9, ḳılsa kerek 8a/2, aysa kerek 8a/5, ḳılsa kerek 24a/6, bolsa kerek 53a/14, ḳoysa kerek 53b/1, ḳılmasa kerek 61a/16, kėlse kerek 81a/3.

1.3.8.1.2. Birleşik Çekim

1.3.8.1.2.1. Hikâye Birleşik Çekimi

1.3.8.1.2.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi -r(mAs) ėrdi + şahıs eki

iş ḳılur ėrdim 13a/2, fermān ḳılur ėrdi 4b/6, aytur ėrdim 13a/3, satar ėrdiler 168a/12, pitür ėrdim 15a/17, ‘ibādet ḳılur ėrdim. 33b/7, oḳır ėrdi 35b/2, du‘ā ḳılur ėrdi 50a/1, buyurur ėrdi 57b/16, bilür ėrdi 71a/2, ḳılur ėrdiŋ. 83b/17, sėn körer ėrdiŋ 105a/16, bėrür ėrdiŋ 173a/7, pitimes ėrdim 15b/1, kirmes ėrdi 54a/5, bolmas ėrdi 54a/15, toyaymas ėrdiler 167b/3.

1.3.8.1.2.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi -p ė(r)di + şahıs eki

kėçmep ėdi 13a/13, olturup ėrdi 111b/7, nehī ḳılıp ėrdim 108b/13, kėlip ėrdi 102a/16, ḳılıp ėrdim 100a/6, aytıp ėrdim 97a/8, olturup ėrdiler 92a/14.

1.3.8.1.2.1.3. Gelecek Zamanın Hikâyesi -GAy ėrdi + şahıs eki

bolmaġay ėrdi 94b/16, yaratmaġay ėrdi 95b/2, bolmaġay ėrdiler 151b/5, bilgey ėrdiler 30b/11, bėrmegey ėrdiler 30b/12.

1.3.8.1.2.1.4. Şart Kipinin Hikâyesi -sa ėrdi + şahıs eki

aysa ėrdi 19a/5, bolsa ėrdi 28a/3, bolmasa ėrdi 45b/2, ḳılsa ėrdi 83b/17, bolmasa ėrdi. 103a/6, kėlse ėrdi 188a/7, ötse ėrdi 21a/15, ötse ėrdi 87a/10.

1.3.8.1.2.2. Rivayet Birleşik Çekimi

Metinde rastlanmamıştır.

1.3.8.1.2.3. Şart Birleşik Çekimi

1.3.8.1.2.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı -DI + şahıs eki + ėrse

kördi ėrse 47a/1, kėldi ėrse 10b/2, barı bėrmedi ėrse 12b/5, kėltürdi ėrse 12b/7, sürdi ėrse 14b/9, kirdi ėrse 52b/15, kirdi ėrse 55a/14, bėrdiler ėrse 124a/6, kördiler ėrse 158b/15, uçtı ėrse 172a/12, içti ėrse 5b/15, dünyādın bardım ėrse 174a/8, uyġandım ėrse 19a/4, muḥtācġa bėrdiŋ ėrse 66b/15, fāriġ bolduḳ ėrse 87a/7.

1.3.8.1.2.3.2. Geniş Zamanın Şartı

Geniş zaman ekinin üzerine gelen ėr- yardımcı fiilinin şart çekimiyle yapılır. Ancak metnimizde bu kullanıma rastlamadık.

1.3.8.2. Eylemlerde Soru

Fiil cümlelerinde soru, soru edatı mU ile sağlanır. Ayrıca şu yollarla da soru sağlanmıştır:

● **Soru Edatı:** ṣādır bolup mu turur 4b/1, meni tanur mu sėn 17b/2, barur mu sėn? 20b/3, saḳlar mu sėn 33b/11, oḳuġuluḳ mu turur 35a/7, bilmes mü sėn 13a/9, öter mü sėn 20b/3, ėşitip mü ėrdim 34b/7, bilür mü siler 38b/15, ögretey mü 44b/12.

● **Soru Zarfları:** nėge tam kölgeside olturmas sėn? 111b/9, Nėge sėndin bu ‘itāb vāḳi‘ boldı 170a/3 Mėn nėçük ḥicāb ḳılmay 170a/17, nėçük mu‘āmele ḳıldı 173b/17, nėçük ayaġ sünüp yatḳay sėn 174a/5.

● **Eksiz Soru:** Sordum kim yā Resūl, misvākġa meger meyliŋiz bar turur? 18b/12,13, ey ḫatun, bu nė meşakkat turur kim körer sėn? 117b/5.

1.3.9. Fiilimsiler

1.3.9.1. İsim-Fiil

● **-mAK:** Metinde -maḳ/-mek isim-fiilinin farklı kullanımları vardır. Bunlar: Eylemin adı olarak: oḳımaḳ 166b/17, ḳılmaḳ 166b/16, baḳmaḳ 166b/16, ḳıldurmaḳ 166b/15, tapmaḳ 3b/3, tutmaḳ 3b/3, aymaḳ 4a/9, oḳumaḳ 7a/17, uyuḳlamaḳ 14a/8, içmek 18a/13, ötemek 18a/17, kėltürmek 19a/11, tėgürmek 23b/15, kötermek 24a/9.

Bu fiilimsiler çekim ekleri alarak ve de yapım ekleriyle de genişleyerek başka görevlerde kullanılmaktadır: ziyāde bolmaḳı ḳaydın turur 96b/9,10, bendleri aġrımaḳı ve közleriŋ tīre bolmaḳı ve iştihā kem bolmaḳı ve ferzendlerniŋ bāliġ bolmaḳı 154a/15,16, yamanını aytmaḳdın 101b/14, şerm tutsa ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālāġa ‘āṣī bolmaḳdın 95b/13, ‘arżıŋ ol māl ṣarf ḳılmaḳdın ol ėrdi 75b/11, meni körmekke 105b/3, Tamuġ’ḳa kirmekke 151a/6, ḳılmaġlıḳ 185b/3, oḳımaġlıḳ 185b/4, tutmaġlıḳda 37b/9.

Bu fiilimsiler edatlarla birlikte edat grubu oluşturur: ölmek üçün 77b/14, yėmek üçün 77b/15, bėrmek üçün 98a/13, bolmaḳ üçün 130b/6, tutmaḳ üçün 3b/3.

İsim-fiiler kerek sözcüğü ile birlikte gereklilik çekimini oluşturur: oḳımaḳ kerek 16b/17, olturmaḳ kerek 54b/7, barmaḳ kerek 114b/3, bilmek kerek 115a/17, sürmek kerek 54a/6.

● **-Iş:** ėdiş 99b/17, uruş 182a/10, ḳaruş 171b/14.

1.3.9.2. Sıfat-Fiil

- **-aturġan/-yturġan:** oḳuyturġan virdlerniŋ 2b/1.

- **-GAn, -KAn:** ‘ibādet ḳılġan birle 9b/11, köŋlide ḳılġan tövbesini 12b/6, kėçe ve kündüz ḳılġan günāhlarını 13b/9, müdāvemet ḳılġan sebebdin 14b/17, ṭahāretdin ḳalġan sudın 17a/6, bir yıl ġazāt ḳılġan birle 17a/12, bėrgen ni‘metleridin 8b/17, ziyāde kėlgen sunı 17a/7, dōst tutḳan sebebidin 20b/9, ta‘ayyün tapḳan vaḳitde 35a/7, Şeb-i Ḳadir’ni tapḳan bolġay 44a/1, kėçken küfürlerġa 57a/12, sökken kitmen 68b/4, ötken aḥvālini 74b/6.

-GAn, -KAn sıfat-fiil ekleri iyelik ve durum eklerini de alarak adlaşırlar: ṣādır bolġanı yoḳ 83b/14, ağrıġanı yoḳ ėrdi 171a/7, su ḳalġanı yoḳ ėrdi 18b/14, Ḳalġanını futasınıŋ ucıda 122b/7, her kerret oḳuġanıġa 32a/6, ḥaḳ güẕārlıġını ḳılġanıŋ yoḳ 116a/7, maḥrūm ḳalġannıŋ ma‘ṣiyeti 125b/1, bāng-ı namāz ayġannıŋ 129b/11, taḥṣīl ḳılġanım yoḳ 191a/1, salġanım yoḳ 5a/17, ‘ibādet ḳılġanıŋdın efżal turur 7b/4, bir orunda olturġanıda 11a/14, ḳadem ḳoyġanımızġa 28a/8, durūd ayġanıŋlarnı 47a/15, mürüvvet ḳılġanıŋlar yoḳ 74b/10, şirk kėltürgeniŋ yoḳ 21a/4, baş kötergeni yoḳ 30a/11, Her körgenimde 31b/8, yėrige sürgeniŋdin 54a/10, Ramażān’nıŋ kėlgenige 62a/11.

- **-GU, -KU:** Bu ek şu şekillerde kullanılmıştır:

İsim yaparak gövdeye çekim eklerini almıştır: közgüsidin 2a/2,3, külgüdin 124b/8, ölgüsidür 136a/17.

Bir örnekte edat grubu içinde kullanılmıştır: buġday urġu dėk 106b/10.

Fiillerin üzerine eklendiğinde iyelik eki ve dur/Durur yardımcı fiiilini almıştır: ölgüsidür 136a/17, bolġusı turur 175a/1, bolġusıdur 199b/15, sorġusı turur 76b/6, urġusı turur 98a/2.

- **-GUçI, -KUçI:** namāz terk ḳılġuçınıŋ ḥaḳḳında 51a/3, Ḳurān oḳuġuçılarnı 59b/12, ṭā‘at ḳılġuçıġa 73a/1, ġıybet ḳılġuçı 100b/16, yėgüçiler turur 109a/6, ḥelāl bilgüçige 111b/13, namāz ötegüçiniŋ 124a/11, istiġfār aytḳuçılar 195a/15, yaratḳuçı 105a/9, ėşitküçi 126b/10.

● **-GUlUK:** Ṣıfat fiil göreviyle olduğu gibi isim de yapmıştır: ri‘āyetḳılġuluḳ turur. 115b/3, ‘ahd ḳılġuluḳ turur 13b/11, ta‘ayyün tapḳan vaḳitde oḳuġuluḳ mu turur 35a/7, tedbīr ḳılġuluḳ turur 41b/9, ḥased ḳılġuluḳ ėrmes 94b/1, bilgülük turur 132a/17, anı yėrge sürgülük turur 54a/3.

● **-mAs:** Bol- yardımcı fiiliyle birleşik fiil kurmuştur: ḳılmas bolġay 15a/6, bolmas bolsa 52b/6, toġmas bolmas 144a/6, sözleşmes bolsa 185a/13, körmes bolsaŋ 86a/16.

Metinde +lIḳ ekini ve durum ekini alabilir şekilde kullanılmıştır: yėtkürmeslikde 89a/16, yumaslıḳ 145b/17, barmaslıḳdın 156a/2, tapmaslıḳ 164b/4, barmaslıḳda 37b/14.

● **-mIş:** ḫalāṣlıḳ bolmış bolġay 4b/2, bir ḥarf bolmış bolġay 4b/17, Müsülmānlıḳda ṣarf ḳılmış bolġay 6b/14.

● **-(A/U)r:** Metinde farklı kullanımları vardır. Bunlar yardımcı fiillerle birlikte karmaşık fiil kurar: yatar bolsa 44b/16, yatar bolsaŋ 46a/6, ḳadem ḳoyar bolsaŋ 53b/15, rūzesini tutar bolsaŋ 61a/2, baḳar bolġay 91b/16, ant içer bolsa 98b/1, tilek tiler bolsa 127a/15, alur bolsa 136b/7, ḳılur bolġaylar 29b/9, alur bolsalar 49a/6, kirür bolsa 53a/14, maŋa kişini ḥased ḳılur ḳılġıl ve meni kişige ḥased ḳılur ḳılmaġıl. 94a/15, oḫşar ḳılıp 82b/3, ilgeter ḳılmasa 55a/2,

İsim durum eklerini de alırlar: ant içerni 107a/16, ḫōş-būy tutarnı 124b/15, ‘izzet ḳılurġa 10b/2, ḳabż ḳılurġa 19b/5, berṭaraf bolurġa 23b/14, tili birle ayturdın ‘āciz 12b/7.

1.3.9.3. Zarf-Fiil

● **-A/-U; -yu/-y:** öyümdin yaman ḳorḳ*a* turur men 20b/2, mescidni ālūde ḳıl*a* turur 54a/16, sünnetini terk ḳılma*y* hemīşe öter ėrdim 40b/7, tili kelime-yi şehādetġa ur*u* almas 119/5. Çağatay Türkçesine -y olarak geçmekle birlikte zaman zaman karşımıza Eski Türkçenin bir uzantısı olarak -yU şeklinde de çıkabilmektedir (Uçar, 2011): Taŋrı te’ālādın penāh tile*yü* 37a/5, dīn ḳavī bolġay dė*yü* 75b/3.

● **–(A)rdA/-UrdA:** bu yanıġa urul*urda* Allah dėse Ḥaḳ sübḥāne ve te’ālā anı yarlıḳaġay 44b/5, bu du‘ānı her kėçe yat*arda* oḳısa andaġ bolġay 45b/8, ḫaṭīb ḫuṭbe oḳı*rda* ḫāmūş bolsa 49a/14, Ḳurān oḳırġa veyā ẕikir ayt*urġa* meşġūl bolsalar 55b/7,

● **-GAç, -KAç:** ḳıymet bol*ġaç* satḳaylar 110b/5, yeŋi ay kör*geç* kelime-yi şehādet aysa 182b/15, ‘ulemānıŋ ḳatında kir*geç* oḳ olturmasdın burun ötemiş kerek 54b/9, gūrdın çıḳ*ḳaç* bī-ḥesāb tamuġḳa kirgeyler. 65a/1.

● **-GAlI/-KAlI/:** mėn şerm tutar mėn saŋa ‘aẕāb ḳıl*ġalı* 14a/15, müsebbi‘āt-ı ‘aşereni oḳı*ġalı* tevfīḳ tapmaġay. 35a/4, munıŋ s̱evābını pitü*geli* meşġūl ḳıldılar 9b/1, namāz öte*geli* ėkülen mescidge barduḳ 29b/6, 67b/13, İbrāhīm Edhem raḥmetu’l-lah ‘aleyhni bir meclisge ṭa‘ām yė*geli* indediler. 99a/16, tüşkeli 117a/4.

Zarf-fiil eki olarak kullanılsa da metinde emir kipi göreviyle de kullanılmıştır: Her kişiniŋ mālı bolmasa ṣadaḳa bėr*geli*. 67b/13.

● **-GAndA, -KAndA:** ol bende dünyādın bar*ġanda* ferişteleri yiberür mėn 125a/4, Āḫir münācāt ḳıl*ġanda* ḫiṭāb kėldi 129b/2, her ėrte orundın ḳop*ġanda* yėtti ḳata *Fātiḥā* sūresini oḳıp 13a/4, cevāb-ı bāng-ı namāz ay*ġanda* ve āẕīne küni namāz-ı dīger vaḳtide ve bu vaḳitlerde du‘ā müstecāb bolur 129b/12, ol sūrelerni oḳır ḥālde ve yat*ḳanda* hem anıŋ ḳatıda hėç ḫatun kişidin bolmasa 132a/11, suyını ṣar‘ā zaḥmeti tut*ḳanda* ṣar’āġa sepse 143b/8, kün toġ*ḳanda* ėki rek‘at namāz öteseŋ 36b/2, orunġa kirgende on ḳata aysa 45a/2, faḳīr ḳuyaşlarıġa bėr*gende* ėki s̱evāb turur 66a/3, ġażabı kėl*gende* açççıġını bassa 103b/7, her kişi ḳabirġa yaḳın yėt*kende* aysa 150a/6, tört yaşda ėr*kende* nāresīde oġlanlar kėlip aytur 22a/11.

● **-GAndIn, -KAndIn:** namāzdın fāriġ bol*ġandın* soŋ yėtmiş ḳata aysa 184a/9, Vefāt ḳıl*ġandın* soŋ tüş kördiler 157a/15, Bu kelimeni ayt*ġandın* soŋ aytġıl 9a/10, bu dünyādın bar*ġandın* soŋ tüş kördiler 11b/13, kün toġ*ḳandın* soŋ ḳopsa ėki rek‘at namāz ötese 36a/7, Bende çūn “Ḥaḳ” birle meşġūl bolsa ḫalḳnı unutur, unut*ḳandın* soŋ açççıġı ḳalmas 89b/3, āfitāb bülend çıḳḳandın soŋ ėllig rek‘at namāz ötese 191a/12, tün yarımıdın (4) öt*kendin* soŋ başıŋnı ḳuduġḳa [5] soḳup feryād ḳılġıl 114b/4, namāz-ı vitirni öte*gendin*

5 <başıŋnı ḳuduġḳa>

soŋ kişige aymay, ėllig bir ḳata *Sūre-yi Ve'ḍ-Ḍuḥā*'nı oḳısa 132b/2, bu tüşni kör*gendin* kėyin tört ay tirik bar ėrdi 35a/1.

- **-ġuça:** dünyā āḫiret bol*ġuça* her kişi anasıdın toġar 10b/14, 'ıyd namāzıdın yan*ġuça* rūze tutsa 198b/8

- **-GUnçA, -KUnçA:** pīr bol*ġunça* 'ömrini İslām birle ötkerse 63a/16, 'ömrüm içinde savuḳ sunı tā yılıtma*ġunça* içmegey mėn. 72a/15, ḳarnı açma*ġunça* ṭa'ām yėmese 80b/12, ol ḫaṣletlerni ḳoymaġunça Müsülmān bolmas. 97b/9, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā köz yumup aç*ḳunça* fırṣat ḳoymas 124a/16, taŋ at*ḳunça* ayaġın turup ötkerdim 174a/8, kün fat*ḳunça* ekṯer 'ulemā bu ḳavl birlen 'amel ḳılurlar 49b/15, aṣlā arḳasıge baḳmasa tā öyge yėtkünçe 134a/17.

- **-mAsdIn:** nā-gāh edā ḳıl*masdın* ve ṣāḥib-i mālnı ḫōşnūd ḳıl*masdın* burun ölgey 6b/17, kün patmasdın burun ẕikir birlen meşġūl bolsa 14a/2, kün toġ*masdın* burun namāz-ı dīgerdin soŋ ve kün pat*masdın* burun on nėmerseni her birini yėtti ḳata oḳımış kerek 32b/17, mescidge kirse oltur*masdın* burun ötep andın olturmaḳ kerek 54b/7, Her kişi bāng-ı namāz ay*masdın* burun mescidge ḥāżır bolsa 58a/9, İkisi ṣadaḳa bėrmesdin burun turur 65b/9.

- **-mAy:** namāz öte*mey* oltursa 16b/3, namāz-ı dīgernīŋ sünnetini terk ḳıl*may* hemīşe öter ėrdim 40b/7,8, yaḫşı niyyetiŋni żāyi' ḳıl*may* ḳılġannıŋ s̱evābını pitdi. 83b/17,84b/1, ol kişi kim oltur*may* yanıp bardı 85b/6, tövbe ḳıl*may* ölse 98b/15, biregüni atını tut*may* ġıybet ḳılsa 99b/11, Bu āyetni oḳı*may* tėvesige mündi ėrse 138a/7,8,

- **-p/-Ip/-Up:** mescidlerni süfür*üp* süfüründini taşḳarı taşla*p* mescidlerni arıġ tutar ėrdi 58b/16, amāz-ı bāmdād vaḳtide uyuḳla*p* ḳaṣden namāznı terk ḳılġaylar. 65a/2, bir farça çārbūnı yala*p*, ėm*ip* ve bir köhne eski köŋlekni 'avreti pūş ḳıl*ıp*, feryād fiġān ḳıl*ıp* yürür ėrdi 80a/5. Zarf-fiil ekinin daralmadığı örnekler de mevcuttur: Bir ṣāḥib-i ḥüsn ḳıznı yasap ve bozap Nīl deryāsıġa salur (6) ėrdiler 168b/5.

-p zarf/fiil eki bir örnekte -mAk isim fiil göreviyle kullanılmıştır: Anıŋ üçün kim ol vaḳitde saḥūr yėp bolmas.

- **-UbAn:** meclisde her yėrde yuḳḳarı yat*uban* oltururġa rāżı bolsa 92b/16.

1.3.10. Ek-fiiler

ė-/ėr- Bu yardımcı fiil, -ken zarf-fiili, -GAndA zarf-fiili, -GAn sıfat-fiili, -dük sıfat-fiili ve isimlerde olumsuzluk yanında, öğrenilen geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman, geniş zaman ve şart ekleriyle fiillerin birleşik çekimlerinde kullanılır (Argunşah, 2013, s. 175):

- **ė-/ėr- + zarf-fiil ekleri:**

◊ ė(r)-ken: ümmīdvār *ėrken* 67b/4, yėr *ėrken* 74b/2, sınuḳ bar *ėrken* 80a/9, bir künlükümni alıp ḳalsam *ėken* 71a/16, büryān ḳılıp yėr *ėken* 7b/9.

◊ ė(r)-kende: Yaḥyā peyġamber ‘aleyhi’s/selām tört yaşda *ėrkende 22a/*11.

- **ė-/ėr- + sıfat-fiil ekleri:**

◊ ė(r)-di+Şahıs eki: fāīde-mend kitāb ėrmiş 2a/1, mėn yaman ėrdim 13a/2, kitābet ḳılur ėrdim14b/17, ėşitip mü ėrdim 34b/7, ḳażā-yı ḥācetge barur ėrdim 57a/5, Sėn aytıp ėrdiŋ 154a/12, taṣadduḳ ḳılur ėrdiŋ 85a/1.

Geniş Zamanın Olumsuzu ė(r)-mes: perverdigār ėmes mėn 16a/14, kėçe ėmes turur 25b/3, ol Müsülmān ėrmes 21b/8, hėç namāz ėrmes 43a/10, namāzı namāz ėrmes ve zekᵛatı zekᵛāt ėrmes ve ḥaccı ḥac ėrmes ve ol bizdin ėrmes 48a/11.

1.3.11. Birleşik Fiiller

1.3.11.1. Yeterlilik Eylemi

Çağatay Türkçesinde yeterlilik al- fiiliyle yapılır. Oğuz Türkçesinin etkisiyle bil- ve u- fiilleri de kullanılır (Argunşah, 2013, s. 177). Olumsuz şekli de al- ve bil- yardımcı fiilleri kullanılarak oluşturulur: yād tuta almaydur mėn 19a/1,2, Cum‘a’ġa kėle almaydur miz. 51a/9, taḥammül ḳıla almay 74b/4, çāre ḳıla almaydur mėn 97b/14, ṣabır ḳıla almay 124a/8, anı ḳıla almasa 22a/17, tuta almaduḳ 25a/9, taḥammül ḳıla almay 74b/4, oltura bilmegeyler 137b/14, bara bilmegey 145b/2, ẕebḥ ḳıla bilür 200b/6, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ fażlıdın çū̄n bu mārıżnıŋ tili tövbeġa barı bėrmedi 12b/5, çıḳa almas 163a/13. -A DUr yapısı da bu görevle kullanılmıştır: bir Müsülmānnıŋ mālını nėçük aladur 176a/10.

1.3.11.2. Tezlik

Bėr- ve kir- yardımcı fiilleri ile yapılır, asıl fiillere ise -A, -U veya -p zarf fiil ekleri getirilir: salıp bėrdi 136a/16, yėtküre bėrgil 150b/15, ḳuyaş uruġları sora kirip ėrdiler 69a/12, ‘Āmmārī raḥmetu’l-lah ‘aleyhniŋ aġrıġını sora kirip ėrdiler 132b/4, baḫşiş ḳılıp bėrgen 73a/6, hem-sāyeġa ėltip bėrdim 75a/2, ber-pālarını soġurup bėrdi 76a/15, tapşura bėrür mėn 174b/12.

1.3.11.3. Süreklilik

Genel Türkçede olduğu gibi Çağatay Türkçesinde de Dur- yardımcı fiiliyle yapılmaktadır. Asıl fiiller -A, -U, -y veya -p zarf fiil ekleri alırlar (Argunşah, 2013, s. 178; Bodrogligeti A. J., 2001, s. 237): köprek açadur 21b/17, yaḫşı aytadur 125a/14, baradur 14b/7, ma‘lūm boladur 191a/5, nidā ḳıladur 195a/9, serzeniş ḳıla durlar 172a/1, toġuladur 195b/7, ālūde ḳıla turur 54a/17, bola turur mėn 75a/1, uyuḳlay tururlar 47a/6, yıġlay turur 117b/8, bilmey turur 123a/10, kėlip turur 77b/8, kėltürüp turur 78a/1, olturup turur 79b/14, yaşap turur 84a/14.

Bir örnekte -a kėl- yapısı bu anlamı vermektedir: ḳabż ḳıla kėlse 155a/1.

1.4. Metinde Görülen Yerel Unsurlar

1.4.1. Yerelleşen Unsurlar

Bu unsurlar arasında metinde çoğunlukla Yeni Uygur Türkçesinin yerel özellikleri görülmektedir.

1.4.1.1. Ses Değişimleri

- **b > f:** bıçak > fıçaḳ 081a/14, bāsūr > fāsūr 143b/1, çoban > çofan 171b/12, bat- > pat- 131b/10, bit- > füt- 181a/12 (Çimen, 2022).

- **b > m:** biŋ- > miŋ- 66a/6, bin > miŋ 5b/12, bėn > mėn 66b/3, bunça > munça 67b/9, buz > muz 122a/2 (Emet, 2015, s. 209).

- **b > p:** ḳabaḳ > ḳapaḳ 164a/2 (Emet, 2015, s. 210).

- **f > p:** Farsī > Pārsī 151a/5, fütkil > pütkil 181b/3. (Emet, 2015, s. 211; Öztürk, 2020, s. 31).

- **d > t:** tōst (<dōst) 80b/7.

- **e > ė:** e ünlüsü ile teşkil edilmiş, kapalı tek heceli kelimeler ek alarak açık hece durumuna geçince hece ünlüsü ė'ye döner. Yeni Uygur Türkçesinde bu yapılar kök hâlindeyken de ė'li halleri varlıklarını korur: (Öztürk, 2020, s. 25; Malov, 2005) yer > yėr, men > mėn, sen > sėn, ber- > bėr- , de- > dė-.

- **I > e:** tėre < deri, alte < altı, yėtte < yedi 191b/12 , ėke < iki 62b/2, yėgirme ėke < yigirmi iki 62b/2.

- **-ġ- > -ḳ-:** ḳısġa > ḳısḳa 163b/12 (Emet, 2015, s. 211).

- **ḳ- > ġ-:** ḳarı > ġārı 113b/12, ḳarış > ġarış 106a/6, ḳarż > ġarż 197b/17, ḳavġā > ġavġā 131b/7 (Emet, 2015, s. 207).

- **-ḳ > -ġ:** ayaḳ > ayaġ 163a/6, uruḳ > uruġ 071b/5, yaruḳ > yaruġ 042a/2 (Emet, 2015, s. 208).

- **-ḳ- > -ḫ-:** aḳşām > aḫşām 160a/13, masḳara > masḫara 151a/9, oḳşa- > oḫşa-179b/9 (Emet, 2015, s. 208).

- **p > f:** yarım kefçi buġday (<kepçi) 197b/12, tafıp (<tapıp) 52a/1, ḳaflap (<kaplap) 141b/13 (Çimen, 2022), tefesi (<tepe) 123b/6.

- **s > ç:** saç- > çaç- 122a/14 (Emet, 2015, s. 204; Necip, 2013, s. 67; Shaw R. B., 2014, s. 79).

- **-ç- > -çç-:** açıġ > aççıġ 103b/8 (Emet, 2015, s. 216).

- **-k- > -kk-:** ḳatıġ > ḳattıġ 049b/3 (Emet, 2015, s. 216).

- **-l- > -ll-:** ėlig > ėllig 155b/10 (Emet, 2015, s. 216).

- **-s- > -ss-:** ısıġ > ıssıġ 179a/10 (Emet, 2015, s. 215; Öztürk, 2020, s. 32).

1.4.1.2. Ek Yığılması

öyünige 118a/16, olarnıŋ ḳabrisiniŋ 156a/6, ėligini köksüsige 190b/14.

1.4.1.3. +(I/U)ŋlAr Çokluk İkinci Şahıs İyelik Eki

Klasik Çağatay Türkçesinde çokluk ikinci şahıs iyelik eki için +(I/U)ŋız(lAr) kullanılır (Argunşah, 2013, s. 170). Yeni Uygur Türkçesinde ise bu ek +(I/U)ŋlAr şeklindedir (Öztürk, 2020, s. 56). Öz fażlı birlen imān*ıŋlar*nı şeyṭānnıŋ ġāretidin saḳlaġay 41/13, māl*ıŋlar*ġa 64b/11, du'ā*ŋlar* 194/14, bīmār*ıŋlar*ġa 64b/12; örneklerinde görüldüğü gibi çokluk ikinci şahıs iyelik ekleri +ŋlAr şeklinde kullanılmıştır.

1.4.1.4. -sAŋlar Çokluk İkinci Şahıs Şart Çekimi

Çağatay Türkçesinde bu ek için -sAŋızlar kullanılır (Argunşah, 2013, s. 170): yubarsaŋızlar 76a/6, ḳılsaŋızlar 91a/3, bolsaŋızlar 121b/16. Yeni Uygur Türkçesinde ise -sAnlAr şeklindedir (Öztürk, 2020, s. 90). Tapmasaŋlar 71a/13, sorsaŋlar 191a/4, ḳoysaŋlar 81b/10.

1.4.1.5. -GAn, -KAn + ı yoḳ Görülen Geçmiş Zaman Eki

Çağatay Türkçesinde Görülen Geçmiş Zaman -DI/-DU eki ile yapılır (Argunşah, 2013, s. 158). -ġan/-gen/-ḳan/-kėŋ+ı yoḳ şeklinde kullanılan bu yapıya yoḳ yerine bar da eklenerek Yeni Uygur Türkçesinde kullanılmaktadır (Öztürk, 2020, s. 81). toġḳanı yoḳ 25b/3, yaratḳanı yoḳ 103b/1, ḳalġanı yoḳ 27a/2, fevt bolġanı yoḳ ėrdi 27b/9, baş kötergeni yoḳ 30a/11, kėlgeni yoḳ 83b/14.

1.4.1.6. Bol- Yardımcı fiili ile Şartlı Birleşik Fiil Çekiminin Yapılması

Yeni Uygur Türkçesinde şartlı birleşik çekim ė-/ėr- ek-fiili yerine bol- fiili ile yapılmaktadır (Öztürk, 2020, s. 104).

- **Geniş Zamanın Şartı:** ber-ṭaraf bolur bolsa 7a/9, oḳır bolsa 11a/2, öter bolsa 24b/3.

- **Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı:** bolġan bolsa 42b/13, ḳalġan bolsa 50a/16, olturġan bolsa 90a/1.

1.4.1.7. Künlerde bir kün 67a/14 ifadesi Yeni Uygur ve Özbek Türkçesinde bu şekliyle kullanılmaktadır. Türkiye Türkçesinde bu ifade günlerden bir kün şeklinde yani -DAn ayrılma durum ekiyle oluşturuluyor.

1.4.1.8. ḳaruşḳu: Kurt, börü. Sözcüğünün Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü'nde (Necip, 2013, s. 224) ağızdan alınma bir sözcük olduğunu belirtilir.

1.4.1.9. torul- : Fiili Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü'nde (Necip, 2013, s. 421) Siper olmak, engel olmak anlamında kullanılmaktadır.

1.4.1.10. tolġaġ: Sözcüğü Doğum sancısı anlamıyla metinde kullanılmaktadır. t. 141b/13 (Shaw, 2014, s. 265).

1.4.1.11. Unutḳaḳ; unutkan anlamındaki bu sözcük bugün Yeni Uygur Türkçesinde kullanılmaktadır (Necip, 2013, s. 438).

1.4.1.12. Şük turmak: sessiz olmak. Günümüz Yeni Uygur Türkçesinde de kullanılmaktadır (Necip, 2013, s. 383; Shaw R. B., 2014, s. 240). ṭa'ām yėrde söz ve ḥikāyet aytmay, şük turmaḳlıḳ ve ṭa'āmnı köp yėp ḳarınnı ḥabḳ ḳılmaḳlıḳ 81b/2,3.

1.4.1.13. eçküniŋ 178b/17 (Necip, 2013, s. 109).

1.4.1.14. uşundaġ 47a/15 (Shaw, 2014, s. 289).

1.4.1.15. iber- 34b/15, ibert- 14b/7 (Shaw, 2014, s. 121).

1.4.1.16. tırmaḳ: tırnak (Necip, 2013, s. 414; Shaw R. B., 2014, s. 261).

1.4.1.17. tutaşıp 109a/12, tutaştururlar 75b/14 (tutuş-) (Shaw, 2014, s. 275).

1.4.1.18. şubu: işte bu 201b/11 (Shaw, 2014, s. 240).

1.4.1.19. tire: deri< ET teri 200b/4 (Necip, 2013, s. 409; Shaw R. B., 2014, s. 259).

1.4.1.20. çaḳna-: parlamak (Necip, 2013, s. 69).

1.4.1.21. ṭumar 87b/3, tumar 132b/16 (muska) (Necip, 2013, s. 426; Shaw R. B., 2014, s. 271).

1.4.1.22. ḳuçḳaç: Kuşçuk 66b/4 (Necip, 2013, s. 247; Shaw R. B., 2014, s. 169).

1.4.1.23. tamurları: damarları 89b/16 (Shaw, 2014, s. 246).

1.4.1.24. saŋul-: Sarkmak, asılmak 109b/8 (Necip, 2013, s. 341; Shaw R. B., 2014, s. 217).

1.4.1.25. turuḳsa-: duraksamak 166b/7 fiili bugün Yeni Uygur Türkçesinde bu şekilde kullanılmaktadır (Necip, 2013, s. 428).

1.4.1.26. Ø > y: yıraḳ (< Ar. ıraḳ) 137b/4, yiriŋ 92b/7.

1.4.1.27. Birte 69a/2 kullanımı günümüz Özbek-Uygur Türkçesi özelliklerindendir (Öztürk, 2011, s. 13).

1.4.1.28. +nI ilgi eki Çağatay Türkçesinden Özbek Türkçesine geçişin bir özelliğidir (Argunşah, 2010). namāznı vaḳtini 21b/10, mū'minlerni āḫiret yolıġa 2a/3, on nėmerseni her birini 33a/1.

1.4.1.29. Özbek Türkçesinde kullanılan -adiġan, -ġan ekinin tur- tasvir fiili ile kaynaşarak ekleşmiş şeklidir (Öztürk, 2011, s. 64). oḳu*yturġan* virdlerniŋ 2b/1, ḳıl*adurġan* ḫiẕmetleriŋni 174a/15 sözcüklerindeki -*yturġan* eki Özbek Türkçesinin tesiridir. İlk kez klasik öncesi, yoğunluklu olarak da klasik sonrası devir Çağatay Türkçesi döneminde kullanılan -A/yDur Gan yapısı yalnız başına ve geniş zamana bağlı bir hareket gösteren geçici bir isim olarak kullanılabildiği gibi iyelik, çokluk ve isim çekimi eklerini de alabilmekte, yüklem olarak da kullanılabilmektedir (Eker, 2019).

1.4.2. Oğuz Türkçesi Unsurlar

1.4.2.1. Eski Türkçede söz başındaki t sesi, Çağatay Türkçesinde korunmakla birlikte bazı sözcüklerde Oğuz Türkçesini etkisiyle d'ye dönüşmektedir. Doğu Türkistan Uygur ağızlarında çok az rastladığımız tonlulaşma hadiselerinden biridir (Emet, 2015, s.

207). Bu sözcükler damaġ 164a/6, deng 96b/8, dė- 56a/14, dėk 27b/2, dur- 194a/10, durur 67b/4.

Metinde genellikle *turur* olarak kullanılan kelime *dur*- şeklinde de yazılmaktadır: Mėn sėni tanımaydur men. 17b/3, nėge ḥāliŋ mundaġ bolup durur? 8b/3, ol kele durdı, aydı. 9a/12, Ḥadīs̱de rivāyetde kėlip durur kim 67b/5, ala dur dėp 176a/10.

1.4.2.2. Metinde yönelme eki Çağatay Türkçesinde olduğu gibi genellikle +ġa/+ge olarak kullanılmaktadır. Bir örnekte ise +a'dır. iḳtidār+a 1b/17.

1.4.2.3. Metinde bėr- fiili genel kullanımdır. Ancak bir yerde ver- fiili yardımcı fiil olarak kullanılmaktadır: kėmege kiriverde 3b/7.

1.4.2.4. "ėki rek'at namāz ḳılmasa" 16a/11 örneğinde namaz kıl- birleşik fiili Oğuz Türkçesi özelliğidir. Çünkü Özbekler ve Uygurlar namaz okı- şeklinde söyler.

1.4.2.5. Çağatay Türkçesinde yeterlilik al- fiiliyle yapılmasına rağmen Oğuz Türkçesinin etkisiyle bil- ve u- fiilleri de kullanılır (Argunşah, 2013, s. 177). oltura bilmegeyler 137b/14, bara bilmegey 145b/2, ẕebḥ ḳıla bilür 200b/6.

1.4.2.6. Çağatay Türkçe bol- fiili kullanılırken Oğuz Türkçesinde ol- şeklinde kullanılır. Metnimizde bir yerde ol- şekilnde kullanılmıştır. Revā olar 74b/15.

SONUÇ

- ✓ Metinde Eski Uygur yazı geleneğinin devamı olarak şu özellikler tespit edilmiştir:
- ✓ Damaksıl ŋ'nin kef ve nun ك ن ile yazılması. s. 34.
- ✓ Türkçe sözcüklerde ünlülerin hareke ile değil harfler ile gösterilmesi: s. 28-31.
- ✓ Kalın ünlülü Türkçe sözcüklerdeki t ve s'nin genellikle ت ve س ile, p ve ç ünsüzlerinin ise ب ve ج ile yazılması. s. 33.
- ✓ Eklerin sözcüklerden ayrı yazılması. s. 48.
- ✓ Metinde bir sözcüğün farklı yazılışlarına rastlanmaktadır. s. 49.
- ✓ İle edatı ekleşerek bir yerde +le şekliyle kullanılmıştır: bu ṣıfat-ı bedle 114a/15.
- ✓ Metinde müstensih bazı sözcüklerde rahat okuma sağlamak için üstün, esre ve ötre kullanmıştır. s. 50.
- ✓ Metinde ha (ح) harfinin altına küçük bir işaret konarak hı harfi ile karışmasını engelliyor. s. 51.
- ✓ 2. tekil iyelik eki +ŋ ile yönelme eki +ge birleşince tek ŋ olarak yazılıyor: özüŋe 104a/8. Ancak bitişmediği de oluyor: ümmetiŋge 150a/3.
- ✓ Arapça olan "emīn" sözcüğü metnimizde her zaman kapalı e'li "ėmīn" şeklinde yani elif ve ye ile yazılmıştır.

✓ Çağatay Türkçesinin önemli özelliklerinden yuvarlaklaşma olayı metnimizde de rastlanmaktadır. s. 58.

✓ Metinde büyük ünlü uyumu çoğunlukla korunmaktadır ancak bu uyumun görülmediği Türkçe sözcükler de vardır: yigitlıḳdın 23a/14, yumgey 23b/5, uşnige 24a/11, tizleriġa 24a/15, ḳatıge 60b/16, başıge 62a/8, itġa 72b/13, işġa 81a/15, urmagil 124a/3, bolsagil 174a/17.

✓ Düzlük-yuvarlaklık uyumu metinde görülmemektedir. Bunun sebebi bazı eklerin tek şekilli olmalarından kaynaklanmaktadır. Uyuma girmeyen bu ekler şunlardır: -DUK; -dUr-; -GUnçA; -ġu, -GuçI, -GunçA; -GUr-, -KUr-; -GUz-, mU; -sUn, -sUnlAr; -uḳ, -Ur, -, +çI, -DI, +dIn; +ġı, +KI; -GIl; -KAr, +lA-, -mA-, -mAK, +nI, +nIŋ; +rAK, -sAt-, +(s)I, +sIz, +UnçI.

✓ Metinde görülen ses olayları şunlardır: +aġu/+egü > +av/+ev; b- > ø; b- > m- ; b- > f- ; b > p; b > v; b > y; d / ḏ > y; d / ḏ > g; f > p; -g-/-ġ- > ø; -ġ > -ḳ; -ġ- / -ḳ- > -v- ; ḳ- > ġ-; -ḳ > -ġ; -ḳ- > -ḫ-; +lıḳ/+luḳ > +lıġ/+luġ; ŋ > n; p > f; -r- > -ø-; s- > ç-; -ş > -ç; t- > d-; -z > -s.

✓ Ünsüz türemesi: y türemesi, h Türemesi, ikizleşme.

✓ Göçüşme (metatez).

✓ Metinde hāl ekleri şu şekildedir:

✓ İlgi durumunu metinde iki şekilde görmekteyiz. +nIŋ/+Iŋ ve +nI: sėniŋ ėlgiŋni 78a/5, mihmāndārlıḳnıŋ s̲evābı 78a/15, anıŋ ef'āli 108b/4, meniŋ ol bendemni 108b/10, bėgiŋniŋ fermānını 108b/14, gūştiniŋ arasıda 110a/10, anıŋ tilini 148a/15, imānnıŋ 'alāmeti 20b/5, ėlniŋ dānişmendi 34b/9; namāznı vaḳtini 21b/10, mū'minlerni āḫiret yolıġa 2a/3, on nėmerseni her birini 33a/1, anı atası ve anasını 51b/3.

✓ Bunun yanında ilgi durumu ekinin 1. tekil şahıs zamirinde -im şeklinde kullanıldığını bir örnekte görmekteyiz. menim ḳatım 19a/6.

- ✓ Eserde ayrılma ve bulunma ekinden önce ilgi eki gelen kullanımlara sıkça rastlanır: anıŋdın 31a/16, anıŋda 5a/12.
- ✓ Belirtme durumu eki +nI ve iyelik eki aldıktan sonra da +n şekilleriyle bulunmaktadır: Fārsī tilin Türkī ḳılay 2a/8, közüŋ üstün 57b/8.
- ✓ Metinde belirtme durumu eki yönelme durumu göreviyle de kullanılmıştır: Anı Şems Müftī dėr ėrdiler. 58b/15, meni tėmeseŋ. 82b/12, ḫalīfeni sökti. 90a/5, raḍya'l-lahu ʻanhnı sökti 90a/15, sėni söger ėrdi. 90b/3, barça peyġamberlerni sökmiş 103a/10, meni sulṭān dėmeŋler 173b/17, Meni ruḫṣat bėrgil 28a/15.
- ✓ Belirtme ekinin kullanılmadığı örnekler de mevcut: büreŋ(ni) öltürdüm 92a/11.
- ✓ Yönelme durumu ekleri +ḳa/+ke,+ġa/+ge, +a/+e, +ŋa/+ŋe şeklinde kullanılmaktadır: ṭabīb+ge 142a/13, ṭaraf+ge 127b/3, kitmen+ge 68b/6, kök+ke 22b/9, perveriş+ke 117b/7, ulaġ+ḳa 3b/5, yaş+ḳa 16b/10, zaḥmet+ḳa 17a/13, iḳtidār+a 1b/17, taġ+a 141a/8, a.+ ŋa 4a/13, maŋa 123a/8, mu+ŋa 11a/1.
- ✓ Bulunma durumu eki +DA şeklindedir: ṭabaḳ+da 166a/7, taġ+da 123a/13.
- ✓ 3. kişi iyelik ekinden sonra zamir n'si alarak +nda/+nde şeklinde bulunma durumu ekine de rastlamaktayız: mu+nda 74b/17, a.+ nda 102a/3.
- ✓ Ayrılma Durumu metnimizde daima -dIn şeklindedir: abdāl+dın 34b/9, açlıḳ+dın 107b/3, altun+dın 47a/17.
- ✓ Vasıta durum eki kalıplaşmış yapılarda +n/+In/+Un ve +lA şeklinde kullanılır: ėkevlen 29b/9, ėkülen 29b/6, bilen 128a/11, birlen 42b/2. Metinde ayrıca ile, bile, bilen, birlen şekilleriyle de bu durum karşılanmaktadır: bu bāb üç faṣıl ile müştemel turur. 59b/3, raḥmet birle naẓar ḳılur 61b/10, öz ėligleri bile dıraḫt yėtkürüp mīvesidin yėgeyler. 70a/11, ėkile ayağnı tikip üstide oltursa 79b/13.
- ✓ Eşitlik durumu eki +çA'dır. deryā+çe 11b/4, eger+çe 6a/3.
- ✓ Yön gösterme eki +GArI, +KArI,+rA şeklindedir: taşḳarı 18a/8, yuḳḳarı 15a/2, il+geri 10a/13, soŋ+ra 11b/12.

- ✓ Zamir n’si Çağatay Türkçesi ile Batı Türkçesi arasındaki en belirgin özelliklerinden biridir. Batı Türkçesinde kullanılan bu yapı Çağatay Türkçesinde kullanılmamaktadır. Ancak metinde birçok örnekte bu durumun tersine zamir n’sinin kullanıldığını görüyoruz: anası ḳatında 19a/5, ḥaḳ dergāhında 29a/11, Ḫudā-yı te'ālānıŋ ṭā‘atlarında 41a/4, anıŋ aylında 46b/7, ḳılġuçınıŋ ḥaḳḳında 51a/3, anıŋ rūzgārında 62a/9, te'ālānıŋ yolında 68a/10, biri sol ḳolında 73b/13, mundın 74a/14, Ḥiṣārıŋ üstündin 76b/16.

- ✓ Çokluk şahıs zamiri “biz” hem yalın haldeyken hem de bazı ekleri aldığında ön ses b- korunur. Fakat şahıs eki olarak kullanıldığında hem “biz” hem de “miz” şeklinde kullanılır: ‘amel ḳılmas miz 168b/9, mescidge yaḳın öy alur miz 27b/16, derece tapar miz 37a/15; ‘aşereŋ turur biz 34/13, ḳorḳar biz 114b/1, bizler helāk bolur biz mü? 179b/4.

- ✓ Eserde işaret zamiri “bu”daki ön ses b- sesi korunmuştur. Durum eki ve dėg edatı aldığında çoklukla m-‘ye dönüşür: bu 47a/2,3,4; bular 109a/1,4,6; munda 114b/2, 118b/4; mundaġ 122a/11, 122b/1.

- ✓ Eckmann, Çağatay Türkçesinde üçüncü kişiyi bildiren kişi zamiri yoktur; yerine işaret zamiri ol kullanılmaktadır (Eckmann, 2017, s. 87) demektedir. Ancak metnimizde “o” üçüncü tekil kişi zamiri olarak bir örnekte kullanılmaktadır: o yėne Ḫudā ve resūl-i Ḫudāġa ‘āṣī̄ bolur. 110a/17.

- ✓ Günümüz ağızlarında otra şeklinde kullanılmaktadır (Shaw, 2014, s. 198). otru şekli Eski Türkçede ve DLT’de kullanılmaktadır (Mahmud, 1999, s. 442). Otruda 53b/4, otrusıda 53b/1.

- ✓ Metinde Yeni Uygur Türkçesi özelliklerini (1.4. nolu maddeler) ve eserin yazıldığı yerin Yarkend olduğunu düşündüğümüzde Çağatay Türkçesinin artık Uygur ve Özbek yazı dillerine doğru evrildiğini söyleyebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

MİFTĀḪU’L-CİNĀN

[1b] (1) *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (2) *El-ḥamduli’l-lahi rabbu’l-‘ālemīn ve’l-‘āḳıbetü’l-muttaḳīn ve’ṣ-ṣalātü ve’s-selām ṣallī resūluhi Muḥammed* (3) *ve ālihi cemi‘īn. Ḥamd bī-ḥad ve s̱enā-yı bī-‘aded ve ma‘būd bir ḥaḳ ve pādişāh-ı muṭlaḳ ḳādir ber-kemāl ṣān’i lem yezel* (4) *ve lā yezāl Ḫudā-yı yektā perverdigār bī-hemtā vācibü’l-vücūdġah celle celāle ve ‘umm nevāleh* kim Ādemī-zādnı envā‘ maḫlūḳāt (5) güzīde ḳılıp *leḳad kerremnā benī Ādeme*[6] āyeti birlen mükerrem ve mu‘azzez ḳıldı ve ferzend-i Ādem’din yėne ba‘żını (6) ba‘żıdın *veref‘enā ba‘żehum fevḳa ba‘żın derecātın*[7] āyeti birlen bülend mertebe ḳıldı. Peyġamberlerdin (7) bülendraḳ mertebe bolmas. Ḫuṣūṣān ol cümledin biziŋ peyġamberimiz ṣāḥib-i şerī‘at Muḥammed Muṣṭafā ṣalla’l-lahu (8) ‘aleyhi ve sellem, seyyid-i kā‘ināt ve server-i mevcūdātnı yarattı ve cem‘ī-yi ‘ālemni anıŋ ṣafīidin[8] yarattı kim *levlāke* (9) *lemmā ḫalaḳtu’l-eflāk ṣalla’l-lahu ‘aleyhe ve sellem ve ‘alā alihi ve aṣḥābihi ecma‘īn* ve Müsülmānlarnı (10) anıŋ peyrevīligide ümmet ḳılıp, ḫil‘at-i fāḫre-yi imān ve İslām birlen dünyā ve āḫirīn ḳılıp, āḫiretde hem (11) envā‘-yı ni‘metler [9] bėrip, dīdārı birlen müşerref ḳılıp, uçmaḳ ḳapuġınıŋ kilidlerini hem ba‘żı (12) maḫṣūṣ bendelerinin ėlgige erzānlıḳ i‘ṭā ḳıldı ve ol cümledin ve ol ṣāḥib-i devleti kim tevfīḳ-i rabbānī ve (13) ‘ināyet seccānı himmetde bī-hemtā cür‘et ve seḫāvetde yektā rif‘at ve celālet bā-ṣafā ser ve bülend ammā tevāżu‘ ve ḥüsn-i (14) iḫtilāṭda bir faḳīr ve derd-mend ceberūt ve tekebbür ehlige cebbār, fuḳarā mesākinġa yār ve müṣāḥibkārını (15) ḥażret-i

[6] İsra suresi 70. ayet.
[7] Zuhruf suresi 32. ayet.
[8] ṭafīidin şeklinde yazılmış.
[9] Mürekkep aktığı için okunamadı.

emīr-i kebīr, rūşen-i żamīr bā-tedbīr mürebbīü'l-'ulemā' ve'ṣ-ṣalāḥā[10] ve'l-faḳīr mükerrem ve mu'aẓẓam, muḥterem, kāfī, ümmehāt (16) mühimmāt 'azze'd-devlete's-sulṭāniye rükne's-salṭanate'l-ḫaḳaniyye Şecā'ad-dīn cümlete'l-mülk Emīr Muḥammed Kūrekānī (17) ibn Mirzā 'Alī Mīrek Barlas {ibn} Mirzā Maḥmūd bin Muḥammed Yūnus Barlas ża'īf iḳtidāra 'ināyet ḳılıp **[2a]** (1) andaġ dėdiler kim bu kitāb Miftāḥu'l-Cinān bisyār fāīde-mend kitāb ėrmiş; ṭā'at ve 'ibādet (2) ehliġa destūrī dil pesend-i ẓulmet, ābād-ı cehālet, gümrāhlarıġa yaruḳ mes̱'el ve ġaflet zenkārını köŋül közgü- (3) sidin köterürge şayḳalu'l-ḥāṣıl kitābı turur. Muḫtaṣar, mu'teber mū'minlerni āḫiret yolıġa rehber ammā Fārsī (4) vāḳi' bolup turur. Fāīdesidin ba'żı behrever ve ba'żı maḥrūm ve bī-behre ve bī-ḫaber ve bu vilāyetniŋ ulusınıŋ (5) tili eks̱er Türkī. Eger Türkī tili birlen tercüme ḳılsa fāīdesidin barça ḫāṣ 'ām behre ve nef' alsalar. Pes ḫūb (6) ve müteḥassin bolġay ėrdi ve yėne nė miḳdār Müsülmānlarġa sebeb-i sa'ādet āḫiret bolġay ėrdi, dėp bu faḳīr (7) bī-biżā'atnıŋ çün Türkī tili ve be-ḳadir ḳuvveti bar ve Türkī üslūbıda endek ḳudreti bar ėrdi. Fī'l-ḥāl bu ḫiẕmetni (8) mėn ber-cāy kėltürey ve Fārsī tilin Türkī ḳılay, dėp ḳabūl ḳıldım. İnşā'al-lah kim Müsülmānlarġa pesendīde (9) tüşüp naẓar-ı ḳabūl ve istiḥsān birlen naẓar ḳılġaylar ve her ḫaṭā ve ẕelil kim tilindin ve ḳalemdin vāḳi' bolmuş bolsa (10) 'afv ayta ki birlen yapḳaylar ve Ḥaḳ celle ve 'alādın tilek ol turur kim bu nüsḫanı barça müsülmanlarġa 'ale'l-ḫuṣūṣ (11) ve'l-ḫulūṣ ol 'ālī ḥażretġa meymūn ve mübārek ḳılġay ve bu kitābnı mażmūnı birlen 'amel rūzī ḳılġay. Āmīn (12) ve rabbu'l-'ālemīn ve bāblar ve faṣıllarnıŋ fihristiniŋ tertībi uş ol ṭarīḳ turur kim nüsḫa-yı Fārsī'de turur. (13) Fihrestü'l-ebvāb. Evvel bāb, kelime-yi tehlīl ve ẕikr ve istiġfār ve ėrte kėçe oḳır du'ālar (14) ve dur{ū}d kėltürmekniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ėkinçi bāb, ṭahāret ve ġusl ḳılmaḳ ve mūy-ı leb pest ḳılmaḳ (15) ve misvāk ḳılmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Bu bābda üç faṣılge şāmildür. Faṣl-ı evvel, ṭahāretniŋ (16) ġuslnıŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, mūy-ı leb pest ḳılmaḳnıŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, misvāk ḳılmaknıŋ beyanıda. Bāb-ı üçünçi namāz-ı bāmdādnıŋ fażīletide, ṣaf-ı evvelniŋ fażīletide, cemā'atnıŋ **[2b]** (1) ve ḳırā'at ve her namāznıŋ vaḳtide oḳuyturġan virdlerniŋ ve du'ālarnıŋ, Cum'a küniniŋ, Cum'a kėçesinin (2) ve mescidniŋ, bāng-ı namāznıŋ fażīletide. Bu bāb on tört faṣılge şāmil. Evvelḳı faṣıl, namāz-ı bāmdādnıŋ (3) fażīletide. Ėkinçi faṣıl, ṣaf-ı evvelniŋ fażīletide. Üçünçi faṣıl, namāznı cemā'at bile ötegenniŋ fażīletide. (4) Törtünçi faṣıl, namāz-ı bāmdādnıŋ

---

[10] Hemze konulmuş. Hemze metinde birçok sözcükte metne herhangi bir anlam katmaksızın kullanılmıştır. Bu kullanımları yeri geldikçe dipnotta gösterdik.

sünnetidin kėyinki virdniŋ fażīletide. Bėşinçi faṣıl, namāz-ı bāmdādnıŋ farżdın (5) kėyinki virdlerniŋ fażīletide. Altınçı faṣıl, namāz-ı işrāḳnıŋ fażīletide. Yėttinçi faṣıl, namāz-ı çāştnıŋ beyānıda. (6) Sėkizinçi faṣıl, namāz-ı peşīnniŋ virdniŋ beyānıda. Toḳuzunçı faṣıl, namāz-ı dīgerniŋ virdniŋ beyānıda. Onunçı faṣıl, namāz-ı (7) şāmnıŋ virdniŋ beyānıda. On birinçi faṣıl, ḫaftenniŋ virdniŋ beyānıda. On ėkinçi faṣıl, Cum'a kėçesi (8) fażīletide. On üçünçi faṣıl, Cum'a küni fażīletide. On törtünçi faṣıl, mescidniŋ fażīletide ve bāng-ı namāznıŋ fażīletide. (9) Törtünçi bāb; rūze-yi neflniŋ, rūze-yi eyyām-ı beyżniŋ, rūze-yi māh-ı Ramażān'nıŋ fażīletide. (10) Bu bābda üç faṣılge şāmil. Evvelḳı faṣıl, rūze-yi neflniŋ fażīletide. Ėkinçi faṣıl, eyyām-ı beyż rūzeniŋ fażīleti. (11) Üçünçi faṣıl, rūze-yi māh-ı Ramażān'nıŋ fażīletide. Bėşinçi bāb; zek^{v}atnıŋ fażīleti, ṣadaḳanıŋ (12) cūd-ı seḫānıŋ ve baḫīlniŋ żiyāfetniŋ fażīletide. Bu bāb, bėş faṣılge şāmil. Evvelḳı faṣıl, zek^{v}atnıŋ (13) fażīletide. Ėkinçi faṣıl, ṣadaḳanıŋ fażīletide. Üçünçi faṣıl, cūd-ı seḫāvetniŋ fażīletide. Törtünçi (14) faṣıl, baḫīllıḳnıŋ beyānıda. Bėşinçi faṣıl, żiyāfet ḳılmaḳnıŋ fażīletide. Altınçı bāb (15) mū'minniŋ niyyetiniŋ s̲evābınıŋ beyānıda. Yėttinçi bāb, edebniŋ fażīletide. Sėkizinçi (16) bāb, ḥilm ve ġażab ve 'afv ve tekebbür ve tevāżu' ve ḥased ve ḥırṣnıŋ beyānıda ve bu bāb bėş faṣıl turur. (17) Evvelḳı faṣıl, ḥilm ve ġażab ve 'afvnıŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, tekebbürrniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, tevāżu'- **[3a]** (1) nıŋ beyānıda. Törtünçi faṣıl, ḥırṣnıŋ beyānıda. Bėşinçi faṣıl, ḥasedniŋ beyānıda. Toḳuzunçı (2) bāb, ḥayā ya'nī şerm tutmaḳnıŋ beyānıda. Onunçı bāb, rāstlıḳ beyānıda ve yalġançı-(3) lıḳ ve tilni saḳlamaḳ ve ġıybet ve ma'ṣiyet ve riyānıŋ beyānıda ve bu bāb alte faṣıl turur. Evvelḳı (4) faṣıl, rāstlıḳnıŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, yalġançılıḳnıŋ mez̲emmetiniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, ġıybetniŋ (5) mez̲emmetiniŋ beyānıda. Törtünçi faṣıl, tilni saḳlamaḳnıŋ beyānıda. Bėşinçi faṣıl, fısḳ ve ma'ṣiyetniŋ mez̲emmeti (6) ve şumluḳınıŋ beyānıda. Altınçı faṣıl, rib^{v}ānıŋ ya'nī sūdḫōrnıŋ beyānıda. On birinçi bāb, ṣīla-yı raḥīm (7) ve ata ananıŋ ḥaḳḳını saḳlamaḳnıŋ ve yaḫşı ḫulḳ ve rıfḳnıŋ fażīleti beyānıda. Bu bābda üç faṣıl turur. Evvelḳı (8) faṣıl, ṣīla[11]-yı raḥīmniŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, ata ve ananıŋ ḥaḳları ve olarnıŋ ḫōşnūdluḳınıŋ beyānıda. Üçünçi (9) faṣıl, ḫōş ḫulḳ bolmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. On ėkinçi bāb, şükürniŋ fażīletiniŋ beyānıda. (10) On üçünçi bāb, ṣabır ve rıżānıŋ beyānıda. On törtünçi bāb, münācāt ve du'ā müstecāb (11) bolur vaḳitler ve edebniŋ beyānıda. Bu bābda yėtti faṣıl turur. Evvelḳı faṣıl, münācātnıŋ beyānıda. (12)

---

[11] ṣıla şeklinde yazılmış.

Ėkinçi faṣıl, du‘ā ḳılmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, du‘ānıŋ ādābınıŋ beyānıda. Törtünçi (13) faṣıl, du‘ā müstecāb bolmaḳnıŋ şarṭlarınıŋ beyānıda. Bėşinçi faṣıl, du‘ā-yı müstecāb bolur vaḳitniŋ beyānıda. (14) Altınçı faṣıl, du‘āsı müstecāb kişilerniŋ beyānıda. On bėşinçi bāb, ḥācetler revā bolmaḳ (15) ve mühimler kifāyet bolmaḳ üçün öter namāzlar ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Bu bāb bėş faṣıl turur. (16) Evvelḳı faṣıl, ḥācetler revā bolur namāzlarnıŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, ḥācetler revā bolur üçün (17) oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, ġam ve ġuṣṣa ve endūhdın ḫalāṣlıḳ bėrür du‘ālar beyānıda. **[3b]** (1) Törtünçi faṣıl, maḥbūs ve zindānīler ḥabsdin ḫalāṣ bolmaḳ üçün oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. (2) Bėşinçi faṣıl, pādişāhlar ve büzürgler ḳatıġa barurda oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. On altınçı bāb (3) düşmanlarge[12] ẓafer tapmaḳ üçün, Ḥaḳ sübḥāne ve te‘āla cemī‘ belā{la}rdın öz penāhıda selāmet tutmaḳ üçün oḳır (4) du‘ālarnıŋ beyānıda. Bu bāb sėkiz faṣıl turur. Evvelḳı faṣıl, her kün ėrte ve aḫşām oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. (5) Ėkinçi faṣıl, öz bilen tutar du‘ā ve ṭumar ve ta‘vīẕniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, atlanur ve ulaġḳa minerde (6) oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Törtünçi faṣıl, sefer ve ḥażarda her vaḳit oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Bėşinçi faṣıl (7) düşmanlarge[13] ẓafer ve nuṣret tapar üçün oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Altınçı faṣıl, kėmege kirürde oḳur du‘ā- (8) larnıŋ beyānıda. Yėttinçi faṣıl, raḫt ve ḳumaşnıŋ arasında ḳoyar du‘ālarnıŋ beyānıda. Sėkizinçi faṣıl, Aṣḥāb-ı Kehf- (9) niŋ atlarınıŋ beyānıda. On yėttinçi bāb, zaḥmetler ve ‘illetler ve żarar tėgürür nėmerseler def‘i üçün (10) ve yėtken nėmerseler tapılur üçün oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Bu bāb on bir faṣıl turur. Evvelḳı faṣıl{da} derd-i {d}ef’ (11) vird-i hā faṣıl.[14] {On} sėkizinçi bāb, ḥıfẓnı ziyāde ḳılur ve ḥıfẓġa noḳṣān ḳılur nėmerselerniŋ beyānıda. (12) On toḳuzunçı bāb, fażīletlik ve ḫāṣītlik müteferriḳ nėmerselerniŋ beyānıda. Yėgirmençi bāb (13) sebeb-i zevāl-i imān, ‘aẕāb-ı gūr ve tamuġdın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda. Bu bāb alte faṣıl turur. (14) Evvelḳı faṣıl, ‘aẕāb-ı gūrdın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda. Ėkinçi faṣıl, münker ve nekīrniŋ ‘aẕābı ve ‘uḳūbeti- (15) niŋ sebebi ve olarnıŋ ‘aẕābıdın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, sekerāt-ı mevtniŋ āsān (16) bolmaḳı ve ‘Azrā‘īl kėlmekiniŋ ṣıfatıda. Törtünçi faṣıl, ziyāret-i ḳubūrnıŋ keyfiyeti ve s̱evābınıŋ beyānıda. (17) Bėşinçi faṣıl, imānnı selāmet tutar nėmerselerniŋ ve Müsülmān ölmekniŋ ‘alāmetiniŋ beyānıda. Altınçı faṣıl **[4a]** (1) kefende

12 dūşmanlarge şeklinde yazılmış.
13 dūşmanlarge şeklinde yazılmış.
14 Diğer on faslı burada yazmayı unutmuş. Burada çeşitli sıkıntılar için dualar, ayetler önerilmektedir.

pitür ve meyyit birle hemrāh ḳılur du‘ālarnıŋ beyānıda. Yėgirme birinçi bāb, tüvāngerlik ve faḳīrlıḳ (2) kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. Bu bāb üç faṣıl turur. Evvelḳı faṣıl, tüvāngerlik kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. (3) Ėkinçi faṣıl, faḳīrlıḳ kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. Üçünçi faṣıl, ḳarżdārlıḳdın ẖalāṣlıḳ bėrür nėmerse- (4) lerniŋ beyānıda. Yėgirme ėkinçi bāb, ba‘żı ṭa‘āmlarnıŋ ve ba‘żı mīvelerniŋ ve şerbetlerniŋ s̠evābı (5) ve fażīletiniŋ beyānıda. Yėgirme üçünçi bāb, ba‘żı ẖalīfe ve ötken pādişāhlarnıŋ ḥikāyetide (6) ve aḥvālleriniŋ beyānıda. Yėgirme törtünçi bāb, ‘alāmet-i ḳıyāmetniŋ beyānıda. Yėgirme bėşinçi bāb (7) ba‘żı müteberrik aylarnıŋ ve ba‘żı künlerde oḳur du‘ālarnıŋ beyānıda. Muḥarrem ayı bėş faṣıl turur, Ṣafer ayı (8) tört faṣıl turur, du‘ā ayı toḳuz faṣıl turur, Berāt ayı alte faṣıl turur, rūze ayı bėş faṣıl turur (9) ‘Iyd-ı Ḳurbān ayı yėtte faṣıl turur. Bāb-ı evvel, kelime-yi tehlīl ya‘nī *lā ilahe illa’llah Muḥammedin Resūlu’l-lah* aymaḳ (10) ve ẕikir ve istiġfār ve dur{ū}d ve her kün ėrte ve aẖşām oḳur du‘ālarnıŋ s̠evābı ve fażīletiniŋ beyānıda. (11) Bu bāb bėş faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, kelime-yi tehlīlniŋ beyānıda. Ḥadīs̠de andaġ kėlip turur kim her bende-yi mū‘min kim (12) ėrte ve aẖşām *bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm lā ilahe illa’l-lāh Muḥammedin Resūlu’l-lāh* dėse Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā yėtti türlük (13) fażīlet ve devlet i‘ṭā ḳılġay. Evvel ol kim āẖir demde imān naṣīb ḳılġay. Ėkinçi, cān bėrmeklik aŋa āsān (14) bolġay. Üçünçi, anıŋ gūrını pür-nūr ḳılġay. Törtünçi, Münker ve Nekīr {anıŋ} birle yaẖşı mu‘āmele ḳılġay. Bėşinçi, ḳıyāmet küni nāme-yi (15) a‘mālini oŋ ḳolıġa bėrgeyler. Altınçı, terāzū-yı a‘mālide pelle-yi ḥasenāt ve ṭā‘atı aġır kėlgey. Yėttinçi, pelle-yi ṣırāṭdın (16) āsān kėçkey. Ḥuẕeyfe bin Yemānī[15] raḍya’l-lahu ‘anhdın andaġ rivāyet turur kim ḳıyāmet küni (17) *āmennā ve ṣaddaḳna* Mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıŋ ḳavmidin bir kişini kėltürgeyler. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın nidā kėlgey ferişteslerġa kim **[4b]** (1) ey ferişteler, bu bendeġa mülāḥaẓa ḳılıŋlar kim hėç ‘amel-i ẖayrı mundın ṣādır bolup mu turur kim sebeb-i restkārlıḳ (2) ve ẖalāṣlıḳ bolmış bolġay. Ferişteler ayġaylar kim pākā perverdigārā, hėç ‘amel-i ẖayrı andın tapmaduḳ kim (3) bu künki kün aŋa sebeb-i necāt bolġay. Meger kim ol yüzükniŋ naḳşı kim *lā ilahe illallah Muḥammedin Resūlu’l-lah* (4) ḳıldurup turur. Ḥaḳ celle ve ‘alādın fermān kėlgey kim bu kelimeniŋ bereketidin ol bendemniŋ cemī‘ günāhlarını (5) yarlıḳadım ve müsteḥaḳ behişt-i cāvidānī ḳıldım, fermān ḳılıŋlar kim uçmaḳġa kirsün, dėp. Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya’l-lahu (6) ‘anh andaġ

[15] Ebū Abdillāh Huzeyfe b. Huseyl (Hisl) b. Cābir el-Absī (ö. 36/656) Hz. Peygamber’in sırdaşı olan sahabi.

rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ṣaḥābeġa fermān ḳılur ėrdi kim *lā ilahe illa'l-lah'*nı ve *estaġfuru'l-lah-* (7) nı bisyār aytıŋlar kim şeyṭān aytur. Mėn Müsülmānlarnı günāh ve maʻṣīyet birlen helāk ḳılur mėn. Olar mėni (8) *lā ilahe illa'l-lāh ve estaġfurullah* birle helāk ḳılurlar. ʻAbdu'l-lah bin ʻAbbās raḍya'l-lahu ʻanh peyġamber ṣalla'l-lahu ʻaleyh (9) ve sellemdin rivāyet ḳılur kim telḳīn ḳılıŋlar ölügleriŋizġa yaʻnī öler ḥālġa yėtken bīmārlarıŋızġa (10) kelime-yi şehādetni. Pes her kişi kim öler ḥalde kelime-yi şehādet aytsa vācib bolur aŋa behişt. Ṣaḥābeler sordılar kim (11) yā Resūlu'l-lah, eger ṣıḥḥat ḥālide aytsa nėçük bolur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ėki ḳata tekrār ḳılıp aydılar kim aŋa (12) uçmaḳ vācib bolur. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim telḳīn ḳılıŋlar öler ḥāliġa yėtken bīmārlarıŋızġa (13) kelime-yi ṭayyibe ve kelime-yi şehādetni. Olarġa teklīf ḳılmaŋlar, aytġıl, dėp ol ḥālde olarġa düşvār kėlgey veyā der-ġażab (14) bolġaylar. *Neʻūẕu billah min ẕalike bilkümmi*[16] özüŋüz olarnıŋ ḳatıda bu kelimeni bülend aytıŋ tā olar hem sizlerni ėreşip (15) ayġaylar, yā köŋülleride ayġaylar. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Emīrü'l-mūʻminīn ʻAlī kerimu'l-lah (16) vecīhe rivāyet ḳılur kim ḳıyāmet küni *āmenna bih ve ṣadaḳna* biregüniŋ nāme-yi aʻmālini ėlgige bėrgeyler ve ol nāme (17) ḳaraŋġu tündin tārīk ve siyāhraḳ bolġay ve ol nāmede bir ḥarf bolmış bolġay kim anıŋ nūrı ve yaruġluḳı **[5a]** (1) çerāġdın rūşenraḳ bolġay ve ol ḥarf kelime-yi *lā ilahe illa'l-lāh* bolġay. Ḥaḳ celle ve ʻalā fermān bolġay kim (2) ol bendem maŋa s̱enā aymaḳ ve örelmekde mübālaġa ḳılıpdur. Mėn hem bu künki kün anı ḫōşnūd[17] ve rıżā (3) ḳılmaḳda mübālaġa ḳılur mėn. Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim (4) aydı. Birāderim Cebrāʻīl ṣalātu'l-lah ʻaleyh aydı kim ey Muḥammed, beşāret ve söyünci sėniŋ ümmetleriŋġa kim her kişi kim (5) *eşhedüen lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah illall'a-lahu vaḥdehu lāşerīke lehü ve eşhedü enne Muḥammeden ʻabduhu ve resūluhü* dėse uçmaḳġa kirgey (6) ve tamuġ otı aŋa ḥarām bolġay. Baʻżı ʻulemālardın menḳūl turur kim Āḫirü'z-zamān'da hėç ṭāʻat ve ʻibādetide (7) fażīlet ve s̱evāb bolmas, meger ėki nėmersede: Biri kelime-yi şehādet aytmaḳ, ėkinçi dur{ū}d[18] aytmaḳda. Anıŋ üçün kim eks̱er ṭāʻat (8) ve ʻibādetler riyā ve ʻucubdın ḫālī bolmas. Meger bu ėkide kim riyā ve ʻaceb riyā bolmas. Şeyḫ Fuḍayl[19]

---

16 Cesur ve silahlı şu kimseden Allah'a sığınırız.
17 ḫoşnūd şeklinde yazılmış. Tüm metinde bu kelime böyle tercih edilmiştir.
18 dur{ū}d şeklinde yazılmış.
19 Ebū Alī el-Fudayl b. İyāz b. Mesʻūd et-Temīmī el-Yerbūī (ö. 187/803) Horasan'ın ilk büyük sufilerinden.)

raḥmetu'l-lah (9) 'aleyh aytur kim bisyār bolġay kim bende ayta du{r} *lā ilahe illa'l-lah* ve mėn aŋa ḳorḳar mėn, aŋa āteş dūzaḫdın. Sordılar kim (10) yā Fuḍayl, nė üçün? Aydı kim biregüniŋ aldıda biregüni ġıybet ḳılġay, aŋa ḫōş kėlgey ve ayġay. *Lā ilahe illa'l-lah* (11) veyā *sübḥāna'l-lah.* Pes ol müsteḥaḳ dūzaḫ turur. Rivāyetde kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (12) Ḥāżır ḳılġaylar ḳıyāmet küni *āmenna bih ve ṣadaḳna* bir bendeniŋ toḳsan toḳuz nāme-yi a'mālini. Anıŋda heme günāh- (13) lar ve ḫaṭālar bolġay. Her nāmėniŋ uzunluḳı maşrıḳdın maġribġaça. Pes bu nāmelerni terāzūnıŋ bir pelle- (14) siġa salġaylar ve yėne bir pelleġa ṭā'at ve 'ibādet ve yaḫşı 'amālini salġaylar. Pes seyyi'āti ḥasenātıdın aġır (15) kėlgey. Anı tamuġ sarı revān ḳılġaylar. Ḥaḳ celle ve 'alādın ferişterġa fermān kėlgey kim mėniŋ bendemni (16) yanduruŋlar. Pes Allah te'ālā ayġay kim ey bendem, sėniŋ bir ḥasene ḫayrıŋ mėniŋ ḳatımda bar turur kim anı terā- (17) zū-yı a'māliŋġa salġanım yoḳ. Pes ol bende ayġay. Pākā perverdigārā mėndin hėç ḥasene vücūdġa **[5b]** (1) kėlgen ėrmes ve bilmes mėn. Sėn ol pādişāh sėn ki sėndin hergiz miḳdār-ı ẕerre-yi ẓulm kėlmes. Pes Ḥaḳ celle (2) ve 'alā ayġay. Mėniŋ ḳatımda sėniŋ bir emānetiŋ bar turur. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ẓāhir ḳılġay. Bir ėlig ḫaṭṭı kim pitilgen (3) bolġay. *İnde lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden Resūlu'l-lah.* Pes bu parça ḫaṭnı bir pelle-yi terāzūda ḳoyġaylar ve ol toḳsan toḳuz (4) nāme-yi günāh kim beyān ḳılduḳ, bir pelle-yi terāzūda ḳoyġaylar. Pes aġır kėlgey, bu kelime pelle-yi günāhlarġa. Pes ol bendege (5) fermān bolġay kim uçmaḳġa ėltkeyler. Kifāye-yi Şe'bī[20]de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de andaġ kėlip turur kim (6) Mūsā 'aleyhi's-selām münācāt ḳıldı ve aydı. Yā rab, mėni bir 'amelġa yol körset kim mėniŋ nefsimge andın meşaḳḳati (7) yėt{me}gey. Fermān boldı kim Yā Mūsā, dėgil *lā ilahe illa'l-lah.* Mūsā 'aleyhi's-selām *lā ilahe illa'l-lah* dėdi. Hėç meşaḳḳati aŋa (8) ḥāṣıl bolmadı. Ėkinçi ve üçünçi mertebe du'ā ḳıldı. Bir ü bardın fermān uş bu boldı kim ayġıl *lā ilahe illa'l-lah.* (9) Törtünçi mertebe du'ā ḳıldı. Aydı. Yā rab, mėn 'amel ve ṭā'atı tiler mėn kim maŋa andın meşaḳḳati bolġay. Fermān kėldi kim (10) yā Mūsā, mėn bu kelimeni aytmaḳnı saŋa āsān ḳılıp turur mėn ammā bu kelimeni aytmaḳ kāfirlerġa düşvār ve ḳatıġraḳ (11) turur, taġnı tiş birlen kėsmekdin. Ḥadis̱de andaġ kėlip turur kim her kim kelime-yi *lā ilahe illa'l-lah*{nı} med birlen telaffuẓ (12) ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ günehleridin miŋ kebīre günāhnı yarlıḳaġay. Tefsīrimizde andaġ kėltürü- (13) p durur kim ėki kişi biri biri birlen

[20] Ebū Amr Āmir b. Şerāhīl b. Abd(illāh) el-Hemdānī eş-Şa'bī (ö. 104/722) Hadis alimi, tabii.

da‘vā ḳılıp ḥażret-i Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėldiler. (14) Resūl ‘aleyhi’s-selām birige sevgend buyurdı. Ol nā-ḥaḳ and içip aydı kim *bi’l-lah elleẕī lā ilahe illa’l-lah hüve* ve med birlen (15) aydı. Çūn and içti ėrse Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām kėldi ve aydı kim bu kişi nā-ḥaḳ and içti. Ammā Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (16) anıŋ günāhını med birlen aytḳan sebebidin yarlıḳadı. Faḳīh Ebū’l-Leyṡ raḥmetu’l-lah ‘aleyh Tenbīh[21] atlıġ (17) kitābda kėltürüp turur kim vācib turur kim barça Müsülmānlarġa kim *lā ilahe illa’l-lah Muḥammedin Resūlu’l-lah-* **[6a]** (1) nı bisyār ayġaylar kim hėç sā‘ati bu kelimeni özleridin cüdā ḳılmaġaylar kim bu kelimeniŋ bereketidin (2) cemī‘ günāhlarıdın pāk bolġaylar. Mażmur atlıġ kitābda kėltürüp turur kim eger bir kişi Müsülmānġa aysa kim (3) ayġıl. *Lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden Resūlu’l-lah* ve ol aymasa kāfir bolġay. Egerçe mu‘teḳid bolsa imānġa. Kifāye-yi Şe‘bī’de (4) kėltürüp turur kim Ḥuẕeyfe raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Mėn peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemniŋ dünyādın öter (5) bī-ḥużūrluġıda ḥāżır boldum. Peyġamber ‘aleyhi’s-selāmnıŋ ḳatıda Emīrü’l-mū‘minin ‘Alī kerimu’l-lah vecīhe (6) olturup ėrdi. Peyġamber’aleyhi’s-selām aydı kim mėni yolap tutuŋlar. Mėn Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī’ġa (7) aydım kim peyġamber ‘aleyhi’s-selāmnı arḳasıdın yolap olturur mėn. Peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydılar kim (8) sėn ḳoyġıl kim ‘Alī yolap olturmaḳġa evlā turur. Pes peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydılar kim ey Ḥuẕeyfe (9) maŋa yaḳın kėlgil. Ḥuẕeyfe aytur. Mėn yaḳın bardım ėrse peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı kim her kişi kim āḫir demide (10) kelime-yi şehādet bilen bolsa uçmaḳġa kirgey ve her kişi kim āḫir demide rūze birlen bolsa uçmaḳġa kirgey ve her kişi kim (11) bir faḳīrġa ṭa‘ām bėrse uçmaḳġa kirgey. Peyġamber ‘aleyhi’s-selāmġa aydı kim bu ḥadīṡni pūşīde ḳılġay yā āşikāre? (12) Peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydı kim bu ḥadīṡni pūşīde ḳılmaġıl. Bil kim āşikāre ḳılġıl. Şeyḫ ‘Abdu’l-lah raḥmetu’l-lah ‘aleyh (13) Şerīfü’n-Nebī atlıġ kitābıda andaġ kėltürüpdür kim yüz yėgirme tört {miŋ} peyġamberniŋ peşāneside pitüklük ėrdi (14) *lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden Resūlu’l-lah.* Nėçük kim bizniŋ peyġamberimizniŋ ümmetleriġa lāzım turur kim burunḳı (15) peyġamberlerġa imān kėltürüp sizler, burunḳı peyġamberlerniŋ ümmetleriġa vācib ėrdi kim bizniŋ peyġamberimiz (16) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa heme imān kėltürgeyler. İbn ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur kim Resūl (17) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydılar. Ḥaḳ sübḥāne te‘ālā bir ferişte yaratıp turur kim *lā ilahe illa’l-lah* ẕikrini dāīm ayġay **[6b]** (1)

[21] tenbih şeklinde yazılmış.

ve ol ferişte lā-yenḳaṭı‘ aytur ve hergiz tamām ḳılmas ve her sā‘at kim ol ferişte bu ẕikrni tamām ḳılsa uş ol sā‘at İsrāfīl’ġa (2) fermān bolġay kim ṣūrnı çalġay ve ḳıyāmet ḳāīm bolġay. Tefsīr-i Muġnī’de ḥadīs̠ kėlip turur. Mażmūnı bu kim ḥażret-i Ḥaḳ celle (3) ve ‘alā ‘arşḳa bir sütūnı yaratıp turur kim anıŋ tübi yėtti ḳat yėr astıda turur. Çūn bende-yi mū‘min *eşhedennelā ilahe illa’l-lah* (4) *vaḥdehu lā şerīke leh ve eşhedenne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūluhu* dėse ol sütūn ḥareketġa kėlgey. Ḥażret-i Ḥaḳ celle ve ‘alādın fermān bolġay kim (5) sākin bol. Pes ol {sütūn} ayġay kim mėn nėçük sākin bolay? Mādāmī ki ol ayġuçı ḳulıŋnı yarlıḳamasaŋ. Ebū Ẕer Ġıfārī[22] (6) raḍya’l-lahu ‘anh’dın rivāyet turur kim aydı, mėn aydım. Yā Resūlu’l-lah, maŋa bir ‘amel örgetkil kim mėn anıŋ birle uçmaḳġa (7) yaḳın bolay ve mėni tamuġdın yıraḳ ḳılġay. Resūl ‘aleyhi’s-selām aydı. Ebū Ẕer çūn sėndin yaman iş ṣādır boldı (8) cehd ḳılġıl tā andın soŋ on yaḫşı iş ḳılġay sėn. Aydım. Yā Resūlu’l-lah; *lā ilahe illa’l-lah* aytmaḳ yaḫşı mu turur? (9) Resūl ‘aleyhi’s-selām aydı. *Lā ilahe illa’l-lah* aytmaḳ barça yaḫşı işdin yaḫşı turur. Faḳīh Ebū’l-Leys̠ raḥmetu’l-lah ‘aleyh kėltürüp (10) turur kim barça ėrge ve ḫatunġa vācib turur. Hemīşe *lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden Resūlu’l-lah* dėgeyler ve hemīşe Taŋrı te‘ālādın (11) tilegeyler kim bu kelimeni olardın almaġaylar ve özlerini muṣībetdin yıġḳaylar. Bisyār kişi turur kim bu kelimeni ayġay. (12) Günāh ma‘ṣiyetleriniŋ şumluġıdın, āḫir demde dünyadın bī-imān barġaylar ve ḳıyāmet küni *āmennā ve ṣaddaḳna* (13) kāfirler cemā‘atıdın bolġaylar. *Ne‘ūẕü bi’l-lah min ẕalike* ve ḳaysı belā ve ḥasret mundın uluġraḳ bolġay kim heme ‘ömrini (14) Müsülmānlıḳda ṣarf ḳılmış bolġay ve ḳıyāmet küni kāfirler ḳavminde ḳopġaylar. Ḥasret ol kişige ėrmes kim anı putḫāne- (15) din tamuġḳa ėltkeyler. Mundaġ işler barça fısḳ ve fesād {ve} ḥarām işlerġa dilīr bolmaḳdın turur. Bisyār kişi (16) bolġay kim kişiniŋ nėmersesi kişiniŋ ḳolıġa tüşkey ve ol nėmerseni öziniŋ veyā ehl-i ‘ayāliniŋ ḥaḳḳında ṣarf (17) ḳılġay. Bu ḫayāl birle kim ėgesige bahāsını bėrgey mėn, dėp nā-gāh edā ḳılmasdın ve ṣāḥib-i mālnı ḫōşnūd ḳılmasdın **[7a]** (1) burun ölgey ve bisyār kişi bolġay kim anıŋ ve ked-ḫudāynıŋ arasında nikāḥda ḫilāf bolmış bolġay (2) ve ayġay kim bu ḫatunnı nėçük ḳoyay kim ferzendlerimniŋ anası turur ve zinā bilen evḳāt kėçürgey. Nā-gāh ecel yėtkey (3) ve uş ol fi‘il ḥarām birle dünyadın barġay. Bu fi‘ilniŋ şūmluġıdın bī-imān dünyādın barġay. Ey birāder, cehd ḳılġıl kim (4) dīniŋni ölmesdin burun ṣalāḥġa kėltürgil ve ḫaṣımlarnı ḫōşnūd ḳılġıl ve āḫiret isti‘dādını müheyyā (5) ḳılġıl

22 Ebū Zer Cündeb b. Cünāde b. Süfyān el-Gıfārī (ö. 32/653) Servet terakümü konusundaki görüş ve mücadelesiyle tanınan sahabi.

kim sėn bilmes sėn kim ölüm ḳaçan kėlür? ʻÖmür az turur, istiʻdād köp kerek. Ḥasret ve nedāmet bisyār (6) bolġusı turur. Fevāʼīdeʼl-İslāmʼda kėltürüp turur kim *lā ilahe illaʼl-lah Muḥammeden Resūluʼl-lah* bir ḳata aymaḳ imān (7) kėltürür ḥālde farż turur. Andın soŋ tekr{ār} ḳılmaḳ sünnet turur. *Lā ilahe illaʼl-lah*nıŋ maʻnāsı andaġ bolur kim yoḳ turur (8) hėç ẕātı tanımaḳġa ve Ḫudāylıḳġa sezāvāri be-ḫaber Ḫudāyı yegāne ve bī-hemtā. Ey dōst, ʻazīz mėn andaġ bilgey kim kelime-yi (9) *lā ilahe illaʼl-lah*nı bir mertebe aymaḳ birle yüz yılḳı küfür ve kāfirlıḳ maḥv ve ber-ṭaraf bolur bolsa kerek eger mūʻmin hemīşe bu kelimeni (10) yėme vird ḳılsa tā andın her nė küfür ṣādır bolġan bolsa ol ber-ṭaraf bolġay ve imān hemīşe bu kelimeniŋ penāhında selāmet (11) bolġay. Ḥayāt ḥālide munıŋ birle ʻādet ḳılsa āḫir demide uş bu kelime anıŋ tiliġa kėlgey ve yėne dünyādın imān birle barġay. (12) Andaġ kim mażmūn ḥadis̱ turur kim *Temūtūne kemā tubaʻs̱ūne*[23] ve ḥadīs̱de andaġ kėltürüp (13) turur kim *min ḫateme ve lā ilahe illaʼl-lah daḫaleʼl cenneh*. Yaʻnī her kişiniŋ sözi kelime-yi *lā ilahe illaʼl-lah* bolsa elbette uçmaḳġa (14) kirgey. Kitāb-ı Taḳvīmʼdin menḳūl turur kim her kişi Muḥammed ʻaleyhiʼs-selāmnıŋ peyġamberlıḳıġa imān kėltürse ammā bilmese kim (15) ḳaysı Muḥammed turur. Yaʻnī atası ve uluġ atasınıŋ atlarını bilmese anıŋ imānı dürüst ėrmes. Andaġ iʻtiḳād ḳılmış (16) kerek kim Muḥammed ibn ʻAbduʼl-lah bin ʻĀbduʼl-Muṭṭalib bin Hāşim bin ʻĀbduʼl-Mennāf. Peyġamber ḫudā Resūl bir ḥaḳ turur. (17) Ėkinçi faṣıl, ẕikir aytmaḳ ve tefekkür ḳılmaḳ ve Ḳurān oḳumaḳ ve *bismʼil-lahiʼr-raḥmaniʼr-raḥīm*niŋ fażīletiniŋ beyānıda. **[7b]** (1) Ḫālaṣteʼl-Ḥaḳāyıḳʼda Resūl ṣallaʼl-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ḫaber bėrür, yarlıḳar kim mėn öz bendem birle (2) turur mėn. Mādāmī ki ol mėniŋ ẕikrim birlen meşġūl turur. Ḫālaṣteʼl-Ḥaḳāyıḳʼda kėltürüpdür kim Resūl ṣallaʼl-lahu (3) ʻaleyhi ve sellem Ebū Derdā raḍyaʼl-lahu ʻanhġa aydı kim yā Ebū Derdā, bir sāʻat ẕikir aytur kişilerniŋ ḳatında olturmaḳıŋ (4) miŋ yıl ʻibādet ḳılġanıŋdın efżal turur. Mūʻmin çūn ẕikir aytur meclisinde oltursa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā (5) ol mūʻminġa raḥmet ḳapuġlarını açḳay. Ol meclisdin henūz ḳopmaġan bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anıŋ cemīʻ günehlerini (6) yarlıḳaġay. Feriştelerġa nidā ḳılġay kim ey ferişteler, ol bendeniŋ nāme-yi aʻmālini yeŋ başdın ḳalem ḳoyuŋlar kim burnaḳı (7) günehlerini ʻafv ḳıldım. İbn ʻAbbās raḍyaʼl-lahu ʻanh Resūl ṣallaʼl-lahu ʻaleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā Mūsā (8) ʻaleyhiʼs-selāmġa vaḥī ḳıldı kim yā Mūsā, mėn tiler mėn kim sėniŋ birle hem-

[23] Öldüğünüz gibi diriltilirsiniz.

nişīn bolsam ve sėniŋ birle sözleşsem. Çūn Mūsā (9) ‘aleyhi’s-selām ėşitti ėrse ḳopup ta‘ẓīm ḳılıp olturdı. Pes Ḫudā-yı te‘ālādın vaḥī kėldi kim yā Mūsā, mėni yād ḳılsaŋ mėn sėniŋ (10) birle hem-nişīn turur mėn ve sözleşür mėn. Ka‘b e’l-Aḫbār[24] raḍya’l-lahu ‘anhdın andaġ rivāyet turur kim Mū‘minġa şeyṭāndın (11) üç nėmerse ḥiṣār turur. Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ẕikri ve mescid. Rivāyetde kėlip turur kim bir kişi ḥażret-i Resūl (12) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ḳatıġa kėldi ve aydı. Yā Resūlu’l-lah, Şerāī’-yi İslām’dın maŋa endek nėmerse ta‘līm ḳılġıl. Resūl (13) ‘aleyhi’s-selām aydı kim hemīşe Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ẕikri birle bolġıl. Saŋa uş bu bende turur. Ḥadīs̱de andaġ kėlip (14) turur kim peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydı. Her nėmersege ṣayḳalı[25] turur. Ādemī-zādnıŋ köŋliniŋ ṣayḳalı Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ẕikri turur. (15) Resūl ‘aleyhi’s-selām aydı kim bihterīn ẕikir kelime-yi *lā ilahe illa’l-lah* turur. Mīrṣādü’l-‘İbād’da[26] kėltürüp turur kim bisyār meşāyiḫ (16) *lā ilahe illa’l-lah* ẕikrini iḫtiyār ḳılıp tururlar kim bu kelimede ḫāṣiyyet-i ‘aẓīm turur, Ādemīniŋ bāṭınını rūşen ḳılmaḳda. Ma‘rifetü’l (17) Mürīdin’de kėltürüp turur kim meşāyiḫ ṭabaḳātnıŋ üç türlük ẕikri bar. Biri kelime-yi *lā ilahe illa’l-lah*, ėkinçi kelime-yi **[8a]** (1) *sübḥāna’l-lah ve’l-ḥamduli’l-lah ve lā ilahe illa’l-lah ve Allahu ekber*. Üçünçi *yā ḥayy yā ḳayyūm leyse kemis̱lihi şey’un* (2) *ve huve’s-semī’ü’l-baṣīr*[27]. Eger *lā ilahe illa’l-lah* ẕikrini iḫtiyār ḳılsa kerek kim toḳuz ḳata *lā ilahe illa’l-lah* dėse (3) onunçıda *Muḥammeden Resūlu’l-lah* dėgey. Eger *sübḥāna’l-lah* ẕikrini iḫtiyār ḳılsa yėgirme bir mertebe *sübḥāna’l-lah* dėgey. (4) Andın kėyin *Rabbi’l-ḥıḳnī ḫayran ve ruşda*[28] eger *yā ḥayy yā ḳayyum*’nı iḫtiyār ḳılsa kerek kim otuz ḳata (5) ayġay ve eks̱er ẕikirni seḥer vaḳtide āvāz-ı bülend birle aysa kerek kim hem-sāyeleri veyā ehl-i evlādı anıŋ bereketidin (6) behre alġaylar ve eger aymasalar barça ėşitkeyler ve bu vaḳitde mundaġ ẕikrni aymaḳdın bereketi ve ḫāṣiyyeti ve s̱evabı (7) köp turur. Ma‘rifet’de andaġ kėlip turur kim ba‘żı meşāyiḫdin menḳūl turur kim ẕikirni āheste aymış kerek ammā kelime-yi Allah’nı bülend aymış kerek. (8) Çendān ẕikir aymış kerek kim her ter mūy ẕikriġa meşġūl turur ve heme ā‘żāsıda gūyā kim til peydā bolġan bolġay. (9) Fażīlet-i *bismi’l-lahi’r-*

---

24 Ebū İshāk Kā‘b b. Māti‘ b. Heynū‘ el-Himyerī el-Yemānī (ö. 32/652-53 [?]) Beni İsrail’e dair rivayetleriyle tanınan tabii.

25 sayḳalı şeklinde yazılmış.

26 Necmuddin-i Daye, on üçünçi yüzyılda Moğol saldırılarının önüne katıp yerinden yurdundan ettiği ve Anadolu’ya sığınmak zorunda bıraktığı büyük ālimlerden birisi olan Necmuddīn-i Dāye’nin Farsça kaleme aldığı ve kendi ismi ile özdeşleşmiş en ünlü tasavvuf eserlerinden biri olan Mirsādu'l-İbād.

27 Şura suresi 11. Āyet. “O'nun benzeri gibi birşey yoktur. O, öyle işiten, öyle görendir.”

28 Rabbim beni hayra ve doğru olana ulaştır.

raḥmāni'r-raḥīm. Ḥadī̱s'de {a}ndaġ kėlip turur kim çūn biriŋizler öyge kirer ḥālde *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* (10) aymasa şeyṭān anıŋ birle pelle kirgey ve eger *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėse şeyṭān ayġay. Maŋa bu öyge kirmekke naṣīb yoḳ (11) turur ve eger ṭa'āmġa ḳavl kėltürse, *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėmese şeyṭān ol ṭa'āmġa şerīk bolġay. Eger *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* (12) dėse şeyṭān ayġay. Maŋa bu ṭa'āmdın naṣīb ve behre yoḳ turur ve eger su içer ḥālde *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėmese andın (13) burun şeyṭān aġız ḳoyġay ve pelle içkey ve eger *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėse şeyṭān maḥrūm ve bī-behre bolġay ve eger ḥelāli bilen (14) cimā' ḥālide *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėmese şeyṭān anıŋ birle berāber cimā' ḳılġay ve bu sözniŋ ṣıḥḥatiġa delīl Kelām-ı Mecīd'din bu (15) āyet turur kim *ve şārīküm fī'l-emvāli ve'l-evlād* şerīk bolmaḳ emvālde yėmekde ve içmekde turur ve şerīk bolmaḳ (16) evlādda ol turur. Her ferzendi kem 'aḳıl ve dīvāne veyā fāsıḳ veyā bir 'użvı anıŋ ā'żāsıdın ma'yūb bolsa ol (17) şeyṭānnıŋ e̱seridin turur. Şeyṭān eger mundaġ kişi tapsa aytur kim öy taptım, ṭa'ām ve şarāb taptım ve yaḫşı yatḳış **[8b]** (1) taptım. Bu öydin çıḳmas mėn, dėr. Öydin çıḳar ḥālde *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėse şeyṭān ol öydin ḳaçḳay ve eger aytmasa (2) anıŋ boynıġa mingey ve anı ulaġ ḳılġay. Ḥikāyet'de andaġ kėlip turur kim bir aruḳ şeyṭān bir sėmiz şeyṭānġa peş kėldi. (3) Sėmiz şeyṭān aruḳ şeyṭānġa aydı kim nėge ḥāliŋ mundaġ bolupdurur? Aruḳ şeyṭān aydı kim mėn bir kişige (4) musallaṭ bolup turur mėn kim öyge kirse ve çıḳsa, yatsa ve ḳopsa, her nė yėse ve içse *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėdür. (5) Mėn andın bīzār turur mėn ve maŋa andın hėç naṣībi yoḳ turur. Aruḳ şeyṭān sėmiz şeyṭāndın sordı kim sėni bisyār (6) ḫōş-ḥāl ve sėmiz körer mėn. Nė üçün turur? Sėmiz aydı kim mėn bir kişige musallaṭ bolup turur mėn kim eger öyge (7) kirse ve çıḳsa Ḫudā-yı te'ālānı yād ėtmes. Ġāfil turur ve her nė iş ḳılsa, tėse ve içse, yatsa ve ḳopsa *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* (8) dėmes. Anıŋ üçün mėn aŋa barçada şerīkdür mėn ve çūn öydin çıḳsa anı ulaġ ḳılıp boynıġa miner mėn (9) ve her ḳayan tilesem ėltür mėn. Pes sünnet ol turur kim mū'min öydin çıḳar ḥālde *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* (10) *tevekkeltü 'alā'l-lahi ve 'alā milleti resūlu'l-lahi ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lah. Allahümme a'ṣimnī* (11) *dīni ve dünyānı ve āḫīreti* dėse Ḫudā-yı te'ālā aŋa bir ferişteni müvekkel ḳılġay kim her ḳayda barsa anı belā ve (12) ḳażādın saḳlaġay tā selāmet yanıp kėlgey. Tefsīrimizde andaġ kėltürüpdür kim mū'minniŋ 'ilācı İblīs'ġa ol (13) turur kim ṭa'āmnıŋ evvelide *bismi'l-lah* dėse ve çūn ṭa'āmdın fāriġ bolsa *el-ḥamduli'l-lah* dėse ve çūn günāhı andın (14) ṣādır bolsa *estaġfiru'l-lah* dėse ve çūn Ḳurān

oḳusa *e'ūẕu bi'l-lah* dėse ve çūn şeyṭān vesvese ḳılsa (15) *lā ilahe illa'l-lah sübḥāna'l-lah* dėse. Veṣāye, Resūl 'aleyhi's-selāmdın menḳūl turur kim Resūl 'aleyhi's-selām aydı. (16) Yā 'Alī, her kim yėgirme bir ḳata aysa *Allahümme bāriklī fī'l-mevti ve fīmā ba'de'l-mevt*[29] Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa dār-ı dünyāda (17) bėrgen ni'metleridin ḥesāb tilemegey. Tefsīrimiz kėltürüp turur. 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhnıŋ rivāyeti **[9a]** (1) birlen ḥażret-i peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā maŋa aydı kim ayġıl. Ey Muḥammed, *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamdu* (2) *li'l-lah ve lā ilahe illā'l-lahu va'l-lahu ekber ve lā ḥavle ḥavle ve lā ḳuvve ilā bi'l-lahi'l-'aliü'l-'aẓīm 'adede mā 'alimu'l-lahu* (3) *ve melā'mā 'alima'l-lahu* ve her kişi kim bu kelimeni aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa alte nėmerse i'ṭā ḳılġay. Biri ol kim anıŋ atını (4) ẕākirlerniŋ ḳatarıda pitigey ve ėkinçi, kėçe kündüz Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ yādı birlen bolmış dėk bolġay ve üçünçi (5) anıŋ üçün uçmaḳda ravża[30] binā ḳılġay. Törtünçi, günehleri ḫazān yafurġaġı dėk tökülgey. Bėşinçi ol kim Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te'ālā aŋa raḥmet naẓarı birlen baḳġay. Altınçı ol kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ ṣāliḥ bendeleridin bolġay. Ḥadīs̱'de kėlip (7) turur kim bir kişi ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ ḳatıġa kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn Ḳurān oḳır bilmes mėn. (8) Maŋa bir nėmerse örgetkil kim Ḳurān'nıŋ ornıda anı oḳuġay mėn. Resūl 'aleyhi's-selām buyurdı kim ayġıl. *Sübḥāna'l-lah (9) ve'l-hamduli'l-lah ve lā ilahe illā'l-lahu va'l-lahu ekber*. Pes ol kişi sordı kim bu ḫō{d} Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ s̱enāsı (10) turur ve naṣīb ve behre nė turur? Resūl 'aleyhi's-selām aydı. Bu kelimeni aytġandın soŋ aytġıl kim *Allahümme aġfirlī verḥamnī* (11) *ve 'āfinī biraḥmetike yā er-raḥīmü'r-rāhimīn*. Ḥadīs̱'de kėlip turur kim Ebū'l-Fetḥ atasıdın naḳil ḳılur kim ḥażret-i (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ ṣaḥābeleridin bir kişi bir kele minip ėrdi kim ol kele durdı, aydı. La'net saŋa. Resūl (13) 'aleyhi's-selām ėşitti, aydı. Mundaġ dėmegil kim mundaġ sözdin şeyṭān semirür ve ulġayur kim ayġıl *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* (14) ve bu kelimedin şeyṭān ża'īf ve aruḳ bolġay. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ebū Hureyre[31] raḍya'l-lahu 'anh (15) aydı kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim kök ehli yėr ehliniŋ ẕikir ayturlarını yaruḳ ve pür-nūr körerler. Nėçük kim (16) yėr ehli kökdeki yulduzlarnı yaruḳ körerler? Andaġ kėltürüpdür kim bir kişi ṭavāf-ı Ka'be'ġa barur ḫālde (17) yolda bir

---

29 Allah'ım ölümümü ve sonrasını mübarek eyle.
30 Hemze konulmuş.
31 Ebū Hüreyre Abdurrahmān b. Sahr ed-Devsī (ö. 58/678) Çok hadis rivayet etmesiyle tanınan sahabi.

mescidge kirip namāz ötedi ve tiledi kim *el-ḥamduli'l-lah 'alā külli ḥāl* dėgey. Āvāzı ėşitti kim yā falānī, yėtti yüz miŋ **[9b]** (1) ferişteni munıŋ s̱evābını pitügeli meşġūl ḳıldılar. Henūz andın fāriġ bolmaydur. Ḥāṭim {Eṣam}'din menḳūl turur kim (2) aydı. Şeyṭānnıŋ silāḥı[32] saŋa ol turur kim ėl saŋa medḥ u s̱enā ve ḫōş-āmed ayġaylar[33] (3) ve sėniŋ silāḥıŋ şeyṭānġa ol turur kim sėn Ḫudā-yı te'ālā ẕikrini aysaŋ. Ebū Hureyre raḍya'l-lahu 'anh (4) rivāyet ḳılur, peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin. Aydı kim çūn üç ḳata *yā rab, yā rab, yā rab* dėse Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te'ālā *bī-kām bī-zebān* ayġay. *Lebbeyk yā 'abdī.*[34] Fażīlet-i tefekkür. Tefsīr-i Zāhidī'de andaġ kėltürüpdür kim (6) tefekkür üç türlük turur. Biri ol kim Ādemī öz 'ayblarıda tefekkür ḳılsa yā 'ayblarıġa muṭṭali' bolup özini ṣalāḥġa (7) kėltürse ve her sā'at bu ṭarīḳ tefekkür ḳılmaḳ bir kėçe ve kündüz 'ibādet birle berāber turur. Ėkinçi tefekkür ol turur kim Ḥaḳ sübḥāne (8) ve te'ālānıŋ bėrgen ni'metleride tefekkür ḳılsa ol sebeb şükür ve ṭā'at turur ve bir sā'at bu ṭarīḳ tefekkür ḳılmaḳ bir yıl (9) 'ibādet ḳılġan birle berāber turur. Üçünçi tefekkür ol turur kim yėr ve kök Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ maḫlūḳātı[35] tefekkür ḳılsa (10) ve andın soŋ Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ birlik ve barlıḳ ve kemāl ḳudretini ve 'aẓametini ma'lūm ḳılsa bir sā'at bu ṭarīḳ (11) tefekkür ḳılmaḳ altmış yıl 'ibādet ḳılġan birle berāber turur. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (12) aydı. Bir sā'at tefekkür ḳılmaḳ yėtmiş yıl 'ibādet ḳılġandın efżal turur. Fażīlet-i Ḳurān. 'Uḳbe bin 'Āmir[36] peyġamber 'aleyhi's-selām- (13) dın rivāyet ḳılur kim her kişi Ḳurān'nı pūşīde oḳusa andaġ bolġay kim āşikāre ṣadaḳa bėrmiş bolġay ve her kişi Ḳurān (14) nı āşikāre oḳusa andaġ bolġay kim Ḫudā-yı te'ālā birlen bī-ḥicāb sözleşken bolġay. Peyġamber 'aleyhi's-selām aydı kim Mi'rāc (15) kėçesi ümmetlerimniŋ günāhlarını 'arż ḳıldılar. Hėç günāhı andın uluġraḳ körmedim kim kişi Ḳurān bilgey ve oḳumay. (16) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim kişi kim Ḳurān örgengey ve oḳumaġay ve unutġay. Ḳurān'nıŋ her āyetiniŋ 'adediçe (17) anıŋ derecesi ve mertebesidin āḫiretde kem bolġay ve ḳıyāmet küni *amenna bih ve ṣaddaḳnā* Ḳurān aŋa ḫaṣım bolġay. Resūl **[10a]** (1) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Ḳurān örgengey ve unutḳay, ḳıyāmet küni ol bīnī bürīde bolġay. Ebū Hureyre (2) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim bir yılda ėki mertebe Ḳurān tamām

32 ṣilāḥı şeklinde yazılmış.
33 <ve ḫōşāmed ayġaylar>
34 Buyur, ya kulum.
35 maḫlūḳatıd şeklinde yazılmış.
36 Ebū Mes'ūd Ukbe b. Amr b. Sa'lebe el-Bedrī {ö. 42/662 (?)} Sahabi.

ḳılsa Ḳurān'nıŋ ḥaḳḳını ötemiş bolġay. Anıŋ üçün kim (3) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ol yıl kim maŋa fermān-ı ecel kėlür ėrdi. Cebrāil 'aleyhi's-selām, maŋa ėki ḳata Ḳurān (4) nı 'arż ḳıldı. İmām Aḥmed Ḥanbel[37] raḥmetu'l-lah 'aleyh aydı kim mėn ḥażret-i 'izzetni celle celāleni miŋ ḳata tüşümde kördüm (5) ve aydım kim pākā perverdigārā, ḳaysı 'ibādet turur kim bendeleriŋge sėniŋ dergāhıŋdın taḳarrüb ḥāṣıl bolur? Ḥażret-i (6) Ḥaḳ celle ve 'alādın fermān boldı kim yā Aḥmed, Ḳurān oḳumaḳ birlen. Pes aydım. Yā rab, fehm ḳılsa ya ḳılmasa ma'nāsını? (7) Ḥaḳ te'ālādın fermān boldı. Yā Aḥmed, fehm ḳılsa yā ḳılmasa. Resūl 'aleyhi's-selām aydı kim eger tileseŋ kim Ḥaḳ sübḥāne ve (8) te'ālā saŋa söz ayġay. Pes Ḳurān oḳuġıl ve eger tileseŋ kim sėni Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālāġa rāz ayġay sėn. Pes namāz ḳılġıl. (9) Fażīlet-i *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*. Ḫᵛāce İmām Faḫrī rāżı raḥmetu'l-lah 'aleyh ḥadīs̱ rivāyet ḳılur. Resūl 'aleyhi's-selāmdın isnād-ı (10) dürüst birle kim ferdā-yı ḳıyāmet *amennā bih ve ṣaddaḳnā* her bende kim anıŋ nāme-yi a'mālide sėkiz yüz ḳata *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* çıḳsa (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol bendeni dūzaḫ otıdın ḫalāṣ ḳılġay. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de Ḫᵛāce İmām Muḥammed Ṭayyār rivāyet ḳılur kim ferdā-yı (12) ḳıyāmet 'Araṣāt ehli kim müsteḥaḳ 'uḳūbet bolmış bolġaylar ve ġażab ferişteleri olarġa asılmış bolġay. Yigitler birle perīler[38] ayġaylar (13) [39] kim sizler ilgeri boluŋlar kim şāyed Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sizlerniŋ birlıḳıŋızġa raḥm ḳılġay ve perīler[40] maẓlūm ża'īfelerni (14) ilgeri salġaylar kim şāyed Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sizlerniŋ maẓlūmluḳıŋız ve ża'īflıḳıŋızlarġa raḥm ḳılġay. Dīv uş bu aḥvāl (15) birle dūzaḫ ḳıraġıġa kėlgeyler. Bende kim dār-ı dünyāda *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm*ni bisyār ayta 'ādet ḳılsa ve bisyār vird (16) ḳılmış bolsa ḳadem tamuġḳa ḳoyarda *bismi'l-lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm* dėgey. Tamuġ andın bėş yüz yılçılıḳ yıraḳ kėtkey. Mālik (17) dūzaḫ otıġa feryād ḳılġay kim bularnı nėge tutmas sėn? Tamuġ ayġay kim tuta bilmegey kim mėniŋ perverdigārımnı raḥīmlıḳ **[10b]** (1) ve raḥmanlıḳ birle yād ḳıldı. Ḥażret-i 'izzet-i celle ve 'alādın fermān bolġay kim olar mėniŋ bendelerim turur ve ot (2) mėniŋ āyetimni 'izzet ḳılurġa andın evveli turur. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da çūn Ādem 'aleyhi's-selām dünyaġa kėldi ėrse ferzend- (3) leriġa Ḫudā-yı te'ālānıŋ 'aẕābı ve belāsıdın ḳorḳtı. Çūn *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* nāzil boldı ėrse aydı. *El-ḥamduli'l-*

[37] Ebū Abdillāh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybānī el-Mervezī (ö. 241/855) Hanbeli mezhebinin imamı, muhaddis, fakih.

[38] perler şeklinde yazılmış.

[39] <lar>

[40] perler şeklinde yazılmış.

lah kim (4) ferzendlerim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*niŋ bereketidin selāmet boldılar. Zāde'l-Ervāḥ'da kėltürüp turur kim Fir'avun (5) 'aleyhi'l-la'net, Ḫudāylıḳ da'vāsı ḳılmasdın burun *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*ni sarāyınıŋ ḳapıġıġa pitüp ėrdi. Çūn (6) Ḫudāylıḳ da'vāsı ḳıldı ėrse Mūsā ṣalātu'l-lah 'aleyhanı imānġa Da'vet ḳıldı. Ol ḳabūl ḳılmadı. Mūsā kördi kim hergiz (7) ḳabūl ḳılmas. Anıŋ helāki üçün du'ā ḳıldı. Ol ḳabūl ḳılmadı. Ḥaḳ celle ve 'alādın vaḥī kėldi kim yā Mūsā; sėn, anıŋ helākini (8) tiler sėn ve anıŋ küfriġa naẓar ḳılur sėn. Mėn anıŋ ol sarāyıdaġı *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*ġa naẓar ḳılur mėn. Pes kişi kim (9) bā-vücūd küfür ve kāfirlıḳ ve da'vā-yı Ḫudāylıḳ ḳılur. Anıŋ sarāyında pitüken *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*niŋ bereketidin ėmīn boldı. (10) Pes bende-yi mū'min kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*ni bilgey ve hemīşe oḳuġay. Eger dünyā ve āḫiretde cemī' belā ve beliyye 'aẕāb-ı 'uḳūbet- (11) din emān bolsa hėç 'aceb ve ġarīb ėmes. Ḥadīs̱'de kėlip turur. Muẓaffer Deryā, Resūl 'aleyhi's-selāmdın *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (12) niŋ fażīletidin ve bu āyetniŋ s̱evābı ve fażīletidin sordı. Peyġamber 'aleyhi's-selām aydı. Ey Muẓaffer Deryā, Mi'rāc tüni Ḥaḳ celle (13) ve 'alādın sordum. İlahī sėniŋ fażlıŋ ve keremiŋ ümmetimġa köp turur. Ḳaysı minnet turur kim hėç minnet keremiŋ anıŋ (14) birle berāber ėrmes? Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın fermān boldı kim yā Muḥammed, bu zamāndın tā dünyā āḫiret bolġuça her kişi anasıdın (15) toġar ve aŋa at ḳoysalar kim anda *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*niŋ ḥurūfıdın bir ḥarf bolsa çūn ḳıyāmet ḳāīm bolsa (16) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ḫalḳ evvelīn āḫirīn cemī' bolsalar, cebbār 'ālem celle celāledin fermān ve *in minküm illā vāriduhā*[41] (17) tėse ve cümle[42] ḫalāyıḳ Taŋrı te'ālānıŋ fermānı bile tamuġ sarı yüzlenseler sėniŋ ümmetiŋdin bir kişi kim atıda (18) *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* ḥarfdin bir ḥarf bolsa, ol ḥarf sebebidin tamuġ otı aŋa kār ḳılmasa. Nė 'aceb kim ol **[11a]** (1) bende-yi mū'min kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* bilgey ve oḳuġay, tamuġ otı ol bende-yi mū'minġa nėçük kār ḳılġay? Muŋa ḳıyās (2) ol kişi kim tamām Ḳurān'nı oḳır bolsa aŋa nė miḳdār menzelet ve derecāt bolġay? Ḥadīs̱'de andaġ kėlip turur kim her kişi kim (3) *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* pütise ve mīmlerini ve ḥālarını kör ḳılmasa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ dīvān-ı a'mālide miŋ yaḫşı- (4) lıḳ ve ṭā'at pitügey ve miŋ yamanlıḳ ve günehlerini maḥv ḳılġay ve aŋa miŋ miŋ derece uçmaḳda i'ṭā ḳılġay. Şerīfü'n-Nebī'de (5) ḥadīs̱ kėlip turur kim mu'allim çūn nāresīdege *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*ni ta'līm ḳılsa ol nāresīde

[41] Meryem suresi 71. Āyet "İçinizden oraya varmayacak hiçbir kimse yoktur."
[42] Hemze konulmuş.

bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm dėse Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te'ālā ol nāresīdeni atasını ve anasını ve üstādını yarlıḳaġay ve āteş dūzaḫdın āzād ḳılġay. Üçünçi faṣıl (7) istiġfārnıŋ s̲evābı ve fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim her derdge dārūsı turur ve günāhnıŋ (8) dārūsı tövbe turur ve istiġfār turur ve ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bā-vücūd ol kim cemī' günehleridin ma'ṣūm ėrdi. (9) Ḳasem yād ve aydı. Ġāfil bolmaġıl kim mėn her kün yėtmiş ḳata istiġfār kėltürür mėn ve bu istiġfār ümmetniŋ ta'līmi üçün (10) ėrdi. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Loḳmān Ḥekīm oġlıġa aydı. Ey oġlum, ġāfil bolmaġıl kim ḫurūs sėndin (11) zīrekraḳ turur. Seḥerlerde ol Ḫudāynıŋ yādı birle istiġfār ayġay ve sėn ġaflet uyḳusıda bolġay sėn. Ḥadīs̲'de kėlip turur. (12) Üç āvāz turur kim anı Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā dōst tutar. Biri, ḫurūsnıŋ āvāzı. Ėkinçi, Ḳurān üni. Üçünçi, seḥerlerde istiġfār üni. (13) Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim her bende bilse kim mėn anı günāhlarını yarlıḳamaḳġa ḳādir turur mėn, günāhlarını yarlıḳar mėn (14) ve hėç bāk tutmas mėn. 'Abdu'l-lah ibn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ bir mescliside, bir orunda olturġanıda (15) sınaduḳ kim yüz ḳata aydı. *Rabbiġfirlī ve tüb 'aleyye inneke ente't-tevvābü'r-raḥīm.*[43] Ḥadīs̲'de kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne (16) ve te'ālā Mūsā 'aleyhi's-selāmġa aydı. Yā Mūsā, her kişi kim her vaḳtide istiġfār aysa çūn ḫalḳ evvelīn ve āḫirīn 'arṣa-yı (17) 'Araṣāt cemī' bolsa uçmaḳ ehlini tamuġ ehlidin cüdā ḳılur mėn, rūze-yi beyż ve istiġfār seḥergāh birle. Tefsīr-i Muġnī'de **[11b]** (1) kėltürüp turur kim ṣıdḳ ve iḫlāṣ birle istiġfār aytsa ya'nī *estaġfuru'l-lah ve etübi ileyh*[44] dėse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā cemī' (2) günāhlarını yarlıḳaġay. Egerçe yėne ol tövbesidin yansa. Ḥadīs̲'de kėlip turur kim bu istiġfārnı aytsa *estaġfiru* (3) *'l-lah ellez̲ī lā ilahe illā hüve'l-ḥayyu'l-ḳayyum ve etübü ileyh* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ cemī' günāhlarını yar- (4) lıḳaġay egerçe köfük deryāçe bolsa. Rivāyetde kėlip turur kim bir kişi Emīrü'l-Mü'minīn Ḥüseyin raḍya'l-lahu 'anh ḳatıġa kėldi (5) ve aydı. Yā imām-zāde, mėn bisyār māldār [45] turur mėn. Ammā mėniŋ hėç ferzendim yoḳ turur. Maŋa bir nėmerse ta'līm ḳılġıl. Şāyed kim (6) anıŋ bereketidin Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā maŋa ferzend i'ṭā ḳılġay. Emīrü'l-Mü'minīn Ḥüseyin raḍya'l-lahu 'anh aŋa aydı kim sėn özüŋge lāzım (7) tut istiġfārnı. Ol kişi her künde yėtti yüz ḳata istiġfār aytur ėrdi. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa on oġul i'ṭā ḳıldı (8) barçası ṣāliḥ.

---

43 "Ya Rabbi! Beni bağışla; tövbemi kabul buyur. Şüphesiz sen tövbeleri kabul eden merhamet sahibisin"

44 "Allah'tan mağfiret dilerim ve O'na tevbe ederim"

45 <māldār>

Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim her kimniŋ mālı bisyār bolmasa kim taṣadduḳ ve ḫayrāt ḳılġay. Ol kerek kim (9) Müsülmānlarġa āmirziş tilegey. Taŋrı te'ālādın ol hem ṣadaḳa turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kim bu istiġfārnı (10) kündüz aytsa eger ol kün aḫşām bolmadın burun ölse ol behiştī turur. Her kişi kim kėçe aytsa eger ṣabāḥdın (11) burun ölse ol hem behiştī turur. İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı kim bu istiġfārnı vāsıṭ ḥażret-i Resūl (12) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşitkendin bėri farīża-yı namāzdın soŋra vird ḳılıp turur mėn. İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhnı (13) bu dünyādın barġandın soŋ tüş kördiler. Sordılar kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sėniŋ birlen nėçük mu'āmele ḳıldı? Cevāb aydı kim (14) mėni yarlıḳadı ve uçmaḳ rūzī ḳıldı ve ol istiġfār bu turur kim *Allahümme ente rabbī lā ilahe illā ente* (15) *ḫalaḳteni ve ene 'abdüke ve ene 'alā 'ahdike ve va'dike māsteṭa'tü ve e'ūẕü bike min şerri* (16) *mā ża'atü ebūleke ni'metike 'aliyye ve ebūleke biẕenbī fāġfirlī ẕūnūbī feinnehü lā yaġfirü'ẕ-ẕünūbe* (17) *illā ente.*[46] Tefsīr-i Ẕāhidī'de kėltürüp turur kim çūn Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah 'aleyh günāh ḳıldı. **[12a]** (1) Uçmaḳdın anı dünyāda saldılar. Üç yüz yıl yıġladı. Andın soŋ Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ günāhını yarlıḳadı. (2) Andaġ kim Kelām-ı Mecīd ve Furḳān-ı Ḥamīd içinde ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *feteḳḳā'l-ademu min rabbihi kelimātin fe tābe* (3) *'aleyh.*[47] Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī kerimu'l-lah ve vecīhedin rivāyet ḳılurlar kim her kim bu istiġfārnı oḳusa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (4) anıŋ cemī' günehlerini yarlıḳaġay. Egerçe günāhı beyābān ḳumlarıdın ve deryā mevcleridin köprek bolsa (5) ve istiġfār bu turur. *Lā ilahe illā ente sübḥāneke ve biḥamdike rabbī 'amilet sū'en ve ẓalamtü nefsi* (6) *fāġfirlī fāente ḫayru'l-ġāfirīn lā ilahe illā ente sübḥāneke ve biḥamdike rabbī 'ameletü sū'en* (7) *ve ẓalamtü nefsī fetüb 'aleyye inneke ente't-tevvābü'r-raḥīm. Lā ilahe illā ente sübḥāneke ve biḥamdike* (8) *rabbī 'amiltü sū'en ve ẓalamtü nefsī ferḥamnī feente ḫayru'r-rāḥimīn.* Ḫalāṣte'ş-Ṣalāt'da kėltürüp (9) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kimniŋ namāzı mėniŋ namāzım dėk bolmasa anıŋ namāzı ḳabūl ėrmes, merdūd turur. (10) Sordılar kim yā Resūlu'l-lah, nėçük öteli kim sėniŋ namāzıŋ dėk bolġay? Resūl 'aleyhi's-selām aydı. Her kişi kim namāz ötegeydin (11) soŋ üç ḳata bu istiġfārnı aytsa. Anıŋ

46 "Allah'ım! Sen benim Rabbimsin. Sen'den başka ibadete lāyık ilah yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Ezelde sana verdiğim sözümde ve vaadimde hala gücüm yettiğince durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden sana sığınırım. Bana lutfettiğin nimetleri yüce huzurunda minnetle anar, günahımı itiraf ederim. Beni affet, şüphe yok ki günahları senden başka affedecek yoktur."

47 Bakara Suresi 37. ayet. "Bu ara Âdem Rabbinden bir takım kelimeler belleyip ona yalvardı. O da tevbesini kabul buyurup ona yine baktı. Gerçekten tevbeyi çok kabul eden ve çok merhamet eden ancak odur!"

namāzı mėniŋ namāzım dėk bolur. *Allahümme innī estaġfirike min külli ẕenbin* (12) *ev nebtehü ʻamden müteʻammiden ev etūbü ileyh mine'ẕ-ẕī ʻālemü ve mine'ẕ-ẕünubi'ẕ-ẕī lā ʻālem* (13) *inneke ente ʻallāmu'l-ġuyūb*. Bu meẕkur bolġan istiġfārnı bėş namāzdın soŋ oḳımış kerek kim s̱evāb (14) bī-nihāyet turur. Tefsīrimizde İḥyāʻu'l-ʻUlūm'da ḥadīs̱i kėltürüp turur kim her kişi Taŋrı teʻālādın Müsülmānlarġa (15) āmirziş tilese yėgirme altı ḳatar bu istiġfārnı oḳusa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ḫaşımlarını ḫōşnūd ḳılur. Egerçe (16) tamām rūy-i dünyā aŋa ḫaşım bolsalar ve aŋa ḫaber bolmaġay kim cemīʻ Müsülmānlar anıŋ ḥaḳḳıda şefāʻat ḳılġay (17) ve istiġfār bu turur. *Allahümmaġfir li'l-mūʻminīne ve'l-mūʻmināti ve'l-mūslimīn ve'l-müslimāti ḥayyühüm ve meyyitühüm ve şāhidühüm* **[12b]** (1) *ve ġāībühüm ve kebbīrühüm ve ẕekerühüm ve ünṡehüm inneke tʻālemü müteḳallibihüm ve mes̱vahüm inneke ʻalā külli şeyin ḳadīr*. Rivāyet Resūl (2) ʻaleyhi's-selām aydı. Enṣārdın her kişiniŋ ağrıġnı sora bardım ve ol nezʻ ḥālide ėrdi. Resūl ʻaleyhi's-selām aŋa tövbe (3) ʻarż ḳıldı. Tili sözdin ḳalıp ėrdi. Ayta bilmedi. Bu ḥālini körüp Resūl ʻaleyhi's-selām yıġladı. Sāʻati kėçmep ėrdi kim (4) Resūl ʻaleyhi's-selām, teyemmüm ḳıldı. ʻÖmer Ḫaṭṭāb[48] raḍya'l-lahu ʻanh bu ḥāldin sūāl ḳıldı. Resūl ʻaleyhi's-selām aydı. Taʻaccüb ḳıldım. Ḫudā-yı (5) teʻālānıŋ fażlıdın çūn bu mārıżnıŋ[49] tili tövbeġa barı bėrmedi ėrse Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ [50] dergāhıda teveccüh (6) ḳılıp nedāmet ḳıldı. Pes Ḫudā-yı teʻālā uş ol köŋlide ḳılġan tövbesini ḳabūl ḳılıp anı yarlıḳadı ve aydı. Mėniŋ bendem (7) tili birle ayturdın ʻāciz bolup köŋlide nedāmet kėltürdi ėrse mėn anı ḳabūl ḳıldım ve yarlıḳadım. Rivāyet (8) turur kim ʻAbdu'l-lah bin Ebū Ḥāfıẓ aydı. Atam Ebū Ḥıfẓ bir mārıżnı[51] sora kirdi. Mārıż nezʻ ḥālide ėrdi. Pes ol (9) mārıżge aydı. Yā Ebā Muḥammed, ayġıl *estaġfuru'l-lah el-leẕi lā ilahe illā hüve'l-ḥayye'l-ḳayyūm ve etübü ileyh.* Ol mārıż[52] (10) bisyār cehd ḳıldı. Tā teşvīş tamām birle bu istiġfārnı aydı ve naḳil ḳıldı. Andın soŋ bir ʻazīzniŋ tüşige (11) kirdi ve ol ʻazīz sordı. Yā Ebā Muḥammed, Ḥaḳ teʻālā sėniŋ birle nėçük muʻāmele ḳıldı? Cevāb aydı kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā yarlıḳadı. (12) Sordı. Nė ʻameldin? Aydı kim Ebū Ḥafıẓ ol istiġfārnı telḳīn ḳıldı. Ol sebebdin atam Ebū Ḥafıẓ aytur (13) ėrdi kim her mārıżge[53] kişi mülāzemet bolsa kerek kim bu istiġfārnı telḳīn bėrgey ve

48 Āsım b. Ömer b. Hattāb Ebū Ömer (Ebū Amr) Āsım b. Ömer b. el-Hattāb el-Kureşī el-Adevī (ö.70/689) Hz. Ömer'in oğlu, sahabi.
49 marīżnıŋ şeklinde yazılmış.
50 <nıŋ>
51 marīżnı şeklinde yazılmış.
52 marīż şeklinde yazılmış.
53 marīżge şeklinde yazılmış.

bu istiġfārda ėki nėmerse cemī‘ turur. (14) Hem istiġfār ve tövbe hem kelime-yi tehlīl ve eger kelime-yi tehlīlni yalġuz telḳīn ḳılsa şāyed ki mārıż[54] ol ḥālde *ne‘ūẕu bi'l-lah* (15) aġır kėlgey. Törtünçi faṣıl, ṣabāḥ oḳur evrādnıŋ beyānıda. Şeyḫ Ferīdü'l-ḥaḳḳ ve'd-dīn raḍya'l-lahu ‘anh Melfūẓ (16) atlıġ kitābıda kėltürüpdür kim tāb‘iīnniŋ ḥikāyetleride andaġ körüldü kim bir yigit bar ėrdi. Bisyār fāsıḳ (17) hemīşe ma‘ṣiyet ḳılur ėrdi ammā ėrte ve aḫşām bu kelimeni aytur ėrdi. Andın soŋ işige meşġūl bolur ėrdi. Ol yigit dünyādın **[13a]** (1) naḳil ḳıldı ėrse anı tüş kördiler kim uçmaḳda ‘ayş ve tena‘um ḳılıp yürür ėrdi. Sordılar kim bu devlet ve sa‘ādet- (2) ni ḳandın taptıŋ? Cevāb bėrdi kim egerçe mėn yaman ėrdim ammā bir iş ḳılur ėrdim. Ėrte ve aḫşām *māşāa'l-lahu lā ḥavle* (3) *ve lā ḳuvvete illā billahi'l-‘aẓīm'*ni bisyār aytur ėrdim. Her sa‘ādeti ki taptım, bu kelimeni aymaḳdın taptım. Fevāīde'l-Fevād'da (4) ve Ümmü'l-Ma‘ānī'de andaġ kėltürüp turur kim her ėrte orundın ḳopġanda yėtti ḳata *Fātiḥā* sūresini oḳıp cemī‘ (5) ā‘żāsıġa ursa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı on sėkiz miŋ belādın saḳlaġay. Şerīfü'n-Nebī'de andaġ kėltürüp (6) turur kim İbn ‘Ömer raḍya'l-lahu ‘anh andaġ rivāyet ḳılur kim ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem ḳatıge biregü kėldi ve faḳīr (7) itidin bisyār şikāyet ve nāliş ḳıldı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, dünyā mėndin yüz urup turur. Hėç nėmerse dünyālıḳ- (8) dın mėnde yoḳ turur. Resūl ‘aleyhi's-selām aydı. Sėn ferişteleriŋ namāzı ve ḫalāyıḳlarnıŋ tesbīḥi kim anıŋ birle nāzil (9) bolur. Āsumāndın rızḳ bilmes mü sėn ve tesbīḥ bu turur kim ṣubḥ-ı ṣādıḳdın kėyin namāz-ı bāmdādnıŋ sünnet (10) farīżasınıŋ arasında yüz ḳata ayġıl kim *sübḥāna'l-lah ve biḥamdih sübḥāna'l-lahu'l-‘aẓīm ve biḥamdih estaġfuru'l-lah* Ḥaḳ sübḥāne (11) ve te‘ālā saŋa çendān dünyālıḳ bėrgey kim sėniŋ ḳatıŋda ḫār bolġay ve her bar kim bu kelimeni aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ferişteni andın (12) yaratḳay kim ḳıyāmet{ġa} tėgrü Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ‘ibādeti ve tesbīḥ birlen meşġūl bolġay ve s̱evābını ol ẕikir ayġuçı- (13) nıŋ nāme-yi a‘mālide pitigeyler. Müddeti kėçmep ėdi kim bu tesbīḥni ol kişi vird ḳıldı. Dünyā çendān ḥāṣıl boldı kim (14) maḫlūḳ anıŋ ėşigidin bī-niyāz boldı. Tefsīr-i Muġnī'de andaġ kėltürür kim Bu ėki kelimeniŋ mażmūnı turur kim Ḥaḳ sübḥāne (15) ve te‘ālā anı dōst tutar ve tiliġa yeŋil turur ve terāzūda aġır turur. *Sübḥāna'l-lah ve biḥamdih sübḥāna'l-lahu'l-‘aẓīm ve biḥamdih* (16) *estaġfuru'l-lah.* Peyġamber ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kim ėrte ve aḫşām bu tesbīḥni yüz ḳata aytsa ḳıyāmet küni *amenna bih* (17) *ve ṣaddaḳnā* ‘Arṣa-yı ‘Araṣāt'da ḥāżır

[54] marīż şeklinde yazılmış.

bolmaġay, hėç kişi andın fāżıl ve yaḫşıraḳ. Meger ol kişi kim bu tesbīḥni andın ziyāde (18) aymış bolġay ve her kişi kim bu tesbīḥni yüz ḳata aytsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā cemī' günehlerini yarlıḳaġay egerçe bisyārlıḳı köfük deryāçe (19) bolsa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim her kişi yüz ḳata *lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke leh lehü'l-mülkü* **[13b]** (1) *ve lehü'l-ḥamdi biḥayy ve yümīt ve hüve ḥayy lā yemūt ve hüve'alā külli şey'in ḳadīr* dėse aŋa yüz bende āzād ḳılġannıŋ s̱evābını bėrgey (2) ve pitkey anıŋ dīvān-ı a'mālide yüz yaḫşılıḳlar ve arıtılġay. Andın yüz günāh ve yamanlıḳ ve bu tesbīḥ aŋa kėçe ve (3) kündüz şeyṭāndın ḥiṣār bolġay ve ḳıyāmet küni andın fāżılraḳ kişi bolmaġay. Meger ol kişi kim mundın (4) ziyāde aymış bolġay. Vesīletü'l-Ḳulūb'da ḥadīs̱de kėlip turur kim on ḳata *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (5) *lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā billahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm* dėse yüz ferişte ol kün ḳılġan 'ibādetiniŋ s̱evābını aŋa (6) baġışlaġaylar. Her kim kün patur vaḳitde on ḳata oḳısa cemī' günehleridin çıḳay. Uş ol kün anasıdın (7) toġḳan dėk bolġay Menāfi'ü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim naḳl-i İmām Ca'fer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu 'anhdın her kişi kim (8) *Sūre-yi Cum'a*'nı pitüp özi birle tutsa ve ėrte ve aḫşām oḳusa şeyṭānnıŋ şerridin ėmīn bolġay (9) ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ kėçe ve kündüz ḳılġan günāhlarını yarlıḳaġay. Tefsīr-i Muġnī'de andaġ kėltürüp (10) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ṣaḥābeġa aydı kim sizler naġu 'āciz bolur? Sizler Ḫudāy birlen 'ahd (11) ḳılıŋ, her ėrte ve aḫşām. Aydılar kim Ḫudā-yı te'ālā bilen nėçük 'ahd ḳılġuluḳ turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (12) ve sellem aydı. Oḳuŋlar her ėrte ve aḫşām bu 'ahdnāmeni *Allahümme fāṭırı's-semavāti ve'l-arḍı 'alimü'l-ġaybı* (13) *ve'ş-şehādeti inni 'ahedü inneke fī heẕihi'l-ḥayāti'd-dünyā biannī eşhedü lā ilahe illā ente vaḥideke lā şerīke leke* (14) *ve eşhedü enne Muḥammeden 'abduke ve Resūlike lā tekelleni ilā nefsi feinneke in* (15) *tekelleni ileyhe taḳarribüni mine'ş-şerri ve tübā 'iẕnī mine'l-ḫayri ve inni lā ās̱iḳu illā biraḥmetike fec'al lī 'indeke 'ahden tūffe yevme'l-ḳıyāmeti inneke lā* (16) *tuḫlifü'l-mī'ād.* Çūn bende-yi mū'min munı oḳısa Ḫudā-yı te'ālānıŋ fermānı bilen ferişteler mihr ḳılġaylar (17) 'arşda saḳlaġaylar Çūn ḳıyāmet küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳna* münādī nidā ḳılġaylar kim ḳayda tururlar? (18) Ol kişiler kim olarnıŋ Ḫudā-yı te'ālā birlen dürüst 'ahdleri bar. Uçmaḳġa kirsünler. Veṣāyā'dın **[14a]** (1) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin menḳūl turur kim Resūl 'aleyhi's-selām aydı kim her kişi ṣubḥ-ı ṣādıḳdın burun ve kün (2) toġardın soŋ ve kün patmasdın burun ẕikir birlen meşġūl bolsa āferīde-kār 'azze ve celle şerm tutḳay kim anı 'aẕāb (3) ḳılġay, tamuġ otı birle. Egerçe anıŋ günāhları deryālar köfügi ve kökdeki

yulduzlar sanıça bolsa yėtmiş ḳata. Faḳīh Ebū'l-Leys̱ (4) raḥmetu'l-lah ʻaleyhdin menḳūl turur kim Resūl ʻaleyhi's-selām aydı. Her kişi kim ėrte ḳopsa ve anıŋ uluġ ġamı dünyā bolsa Ḫudā-yı teʻālā anı üç {belā} (5) birlen giriftār ḳılġay. Evvel, aŋa bir ġam ve endūhı salġay kim hergiz münḳaṭiʻ bolmaġay. Ėkinçi, meşġūlluġıġa giriftār ḳılġay kim (6) hergiz andın fāriġ bolmaġay. Üçünçi, faḳīrlıḳġa tüşkey kim hergiz pāyānı bolmaġay. Vesīletü'l-Ḳulūb'da ḥadīs̱ kėltürüp (7) turur kim *men nāme aṣabāḥ bāle'ş-şeyṭān fī üz̠neyh* yaʻnī kişi uyuḳlaġay tā taŋ atḳay, Şeyṭān anıŋ ḳulaḳlarıġa peşāb (8) ḳılġay. Çūn uyuḳlamaḳ ve dünyā sözi ve namāzı taṭavvuʻ ötemek. Her üçi bu vaḳitde mekrūh turur. Pes z̠ikir ve tesbīḥ birle (9) meşġūl bolmış kerek tā ol kün saŋa mübārek bolġay ve anıŋ es̱eri sėniŋ ʻameliŋ ve rızḳıŋda ẓāhir bolġay. Ḫālaṣte'l (10) Ḥaḳāyıḳ'dın Süleymān Dārānī[55] raḥmetu'l-lah ʻaleyh rivāyet ḳıldı. Ṣāliḥ bin ʻAbdu'l-Celīl raḥmetu'l-lahdın ol ayttı ki (11) Ḫudā-yı tebārek ve teʻālā vaḥī ḳıldı. Dāvud peyġamber ṣalātu'l-lah ʻaleyhġa ayttı. Ey Dāvud, ʻaẓametim ve celāliyyetim ḥaḳḳı ḥürmeti (12) mėn ki perverdigār-ı ʻālemdür mėn her bāmdād şebānegāh naẓar ḳılur mėn. Bir bendelerimniŋ yüzige aŋa aytur mėn ki ey mėniŋ (13) bendem, saḳalıŋ aḳardı ve üstḫᵛānıŋ süst boldı ve teniŋ żaʻīf boldı; ʻömrüŋ uluġ boldı. Hengām (14) ol vaḳtiŋ boldı kim mėniŋ dergāhımġa kėlmekke yaḳın bolduŋ, mėndin şerm tutġıl. Be-taḥḳīḳ mėn şerm tutar mėn (15) saŋa ʻaz̠āb ḳılġalı. Zihī bī-şerm bendedür ki Ḥaḳ teʻālā kemāl ḳudret tuvānāsı birle mundaġ merḥamet (16) ḳılsa bu bende anıŋ dergāhıda kemāl ʻayb-ı noḳṣān birle taḳı günāh ḳılġay. İlahī hemege ölmesdin ilgeri (17) ḫᵛāb-ı ġafletdin bīdārlıḳ rūzī ḳılġay. Sėn *biḥaḳu'n-nebiyyi ve ileh ecma'in biraḥmetike yā eraḥmü'r-raḥīmīn.* **[14b]** (1) Bėşinçi faṣıl, dur{ū}d[56] kėltürmekniŋ beyānıda. Mülkü'l-meşāyiḫ ve'l-evliyā Şeyḫ Ferīdü'l-Ḥaḳ ve'd-dīn ḳuddus sırrıhu'l-ʻazīz (2) Melfūẓ atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim mübārek lafẓı bilen meşāyiḫ müteḳaddimdin[57] ėşitilgen ve bu kitābda hem kėltürüp turur kim (3) her kişi bu ṣalavātnı bir ḳata oḳısa günāhlarıdın andaġ pāk bolġay kim gūyā anasıdın uş ol kün toġmış {dėk} bolġay ve miŋ ḥasene anıŋ nāme-yi (4) aʻmālide pitilgey ve ḥikāyeti hem kėltürüp turur kim Hārūnu'r-Reşīd nevvera'l-lah merḳadehġa zaḥmeti ʻārıż bolup ėrdi. (5) Bir yıl ve altı ay ol zaḥmet birlen giriftār ėrdi ve bister helāketde yatıp ėrdi, nezʻ ḥālide kim nā-gāh Şeyḫ Ebū Bekir (6) Şiblī ḳuddus sırrıhu'l-ʻazīz anıŋ alnıda ṣalāt aytıp ötti[58]. Üni

55 Ebū Süleymān Abdurrahmān b. Ahmed b. Atıyye ed-Dārānī (ö. 215/830) İlk zahidlerden.
56 durud şeklinde yazılmış.
57 māteḳadimdin şeklinde yazılmış.
58 ünni şeklinde şedde ile n'li yazılmış.

Hārūnu'r-Reşīd'niŋ ḳulaġıġa kėldi. Hārūnu'r-Reşīd (7) sordı. Kimdür? Ḫaber bėrdiler kim Ebū Bekir Şiblī ötüp baradur. Kişi ibertip ʻizzet tamām bile alıp kėldiler. Hemīn ki Şeyḫ (8) Hārūnu'r-Reşīd'ni kördiler. Ḫāṭrıŋnı cemīʻ ḳılġıl ki ėmdi yaḫşı bolduŋ, dėp. Şeyḫ bu ṣalavātnı bir mertebe oḳıp (9) Hārūnu'r-Reşīd'ge dem ḳılıp ėligini sürdi ėrse derḥāl Hārūnu'r-Reşīd ol zaḥmetdin ḫalāṣ taptı ve aŋa ṣıḥḥat kāmil (10) boldı ve hem Şeyḫü'l-İslām mübārek lafẓıda andaġ aydı kim dur{ū}d[59] ve ṣalavāt bisyār turur ammā bu bėş ṣalavāt tamām ṣalavātdın fāżılraḳ turur. (11) Ṣalavāt-ı ḫamse bu turur. *Allahümme ṣalli ʻalā Muḥammedin ve ʻalā āli Muḥammedin bi'adedi min ṣallī ʻaleyhi'l-Allahümme ṣalli* (12) *ʻalā Muḥammedin ve ʻalā āli Muḥammedin bi'adedi min lem yuṣallī ʻaleyhi'l-Allahümme ṣalli ʻalā Muḥammedin ve ʻalā āli Muḥammedin kemā tuḥibbü* (13) *ve terḍī en tüṣallī ʻaleyhi'l-Allahümme ṣalli ʻalā Muḥammedin ve ʻalā āli Muḥammedin kemā ementebā bi'ṣ-ṣalavāti ʻaleyhi* (14) *Allahümme ṣalli ʻalā Muḥammedin ve ʻalā āli Muḥammedin kemā yenbeġī'ṣ-ṣalavātu ʻaleyhi* Faḳīh Ebū'l-Ḥasan raḥmetu'l-lah ʻaleyh kitābıda kėltürüp (15) turur kim Ḥażret-i İmām Şāfiʻī[60] raḥmetu'l-lah ʻaleyhniŋ vefātıdın soŋ tüş kördi ve aydı. Ey İmām, Müsülmānān Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā sėniŋ bilen (16) nėçük muʻāmele ḳıldı? İmām cevāb aydı kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā mėni yarlıḳadı. Ol ʻazīz sordı kim nė sebebdin? İmām aydı kim bu ẕikir ḳılġan (17) bėş dur{ū}dnı[61] müdāvemet ḳılġan sebebdin. Ẕikir[62] fażīleti ol kim bir kün mihter-i mevcūdāt ve sürūr-ı kā'īnāt[63] Muḥammed Muṣṭafā ṣalla'l-lahu **[15a]** (1) ʻaleyhi ve sellem olturup ėrdiler ve Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh ḥażretniŋ oŋ ḳolıġa olturup ėrdi. Nā-gāh (2) bir yigit kėldi. El-ḥażret-i ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemġa taʻẓīm ḳılıp turdı. Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanhdın yuḳḳarı orun körsettiler. (3) Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh teemmül ve tefekkürde boldılar ve ṣaḥābeler gümān ayttılar kim bu yigit ḥażretġa nė bolġay (4) dėp. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanhġa müteveccih bolup aydılar kim Yā Ebā Bekir Ṣıddīḳ (5) ol kişi maŋa ol miḳdār dur{ū}d[64] aytur kim hėç ḳaysıŋızlar maŋa ol miḳdār dur{ū}d[65] aymas sizler. Bu ol kişi turur. (6)

---

59 durud şeklinde yazılmış.
60 Ebū Abdillāh Muhammed b. İdrīs b. Abbās eş-Şāfiī (ö. 204/820) Şafii mezhebinin imamı, büyük müctehid.
61 durudnı şeklinde yazılmış.
62 ẕīkir şeklinde yazılmış.
63 kāīnāt şeklinde yazılmış.
64 durud şeklinde yazılmış.
65 durud şeklinde yazılmış.

Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu 'anh aydı kim Yā Resūl'l-lah, o yigit meger dur{ū}d[66] aytmaḳdın bölek yėne iş ḳılmas bolġay. (7) Resūl 'aleyhi's-selām aydılar. Özge meşġūlātını hem ḳılur ammā bu ṣalavātnı maŋa kündüz bir ḳatar, kėçe bir ḳatar aytur. (8) Cinānçe meẕkūr boldı. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim maŋa dur{ū}d[67] ve ṣalavāt aytsa (9) barça ferişteler aŋa Taŋrı te'ālādın āmirziş tilegeyler. Mādāmī ki mėniŋ āyetim ol kitābda bolsa. Ḥadīs̱de kėltürüpdür kim (10) her kişi kim bu ṣalavātnı aytsa kim *Allahümme ṣalli 'alā Muḥammedin fī'l-ebyāe ve 'alā esme fī'l-esmāe ve 'alā cesede fī'l-ecsād* (11) *ve 'alā ḳabre fī'l-ḳabūr ve 'alā rūḥa fī'l-ervāḥ*. Pitilgey anıŋ nāme-yi a'mālide miŋ yaḫşılıḳ ve arıtılġay miŋ yamanlıḳ. (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim maŋa yüz ḳata dur{ū}d[68] aytsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ her künde yüz ḥācetini revā ḳılġay ve her kişi kim (13) mėni unutsa ve dur{ū}d[69] aytmasa yütürgen bolġay, ol uçmaḳnıŋ ḳapuġını. Tefsīrimizde ḥadīs̱i kėltürüp turur kim mażmūnı (14) bu turur. Kişide kim imān kāmil bolmasa mādām ki mėn mālı ve oġlan uşaḳı ve barça Ādemīlerdin dōstraḳ (15) bolmasa ve yėne bir ḥadīs̱de kėltürüp turur kim hėç kim imān ḥalāvetini tapmaġay tā mėn ki Muḥammed turur mėn, atası ve anası (16) ve ferzendleri ve 'ayāl ve tenidin ve barça Ādemīlerdin aŋa dōstraḳ bolmasam. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (17) Ḥamza ibn Muḥammed aydı. Mėn ḥadīs̱de kitābet ḳılur ėrdim ve her ḳaçan kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ atıġa yėtsem pitür ėrdim. **[15b]** (1) Ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemni pitimes ėrdim. Pes Resūl 'aleyhi's-selāmnı tüş kördüm kim Maŋa aydı. Ey Ḥamza, nė üçün maŋa (2) dur{ū}d[70]nı tamām ḳılmas sėn? Ḥamza aytur. Pitimedim andın kėyin meger ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem Şeyḫ 'Abdu'l-lah Şerīfü'n-Nebī atlıġ kitābıda (3) kėltürüp turur kim ḳıyāmet küni *āmenna bih ve ṣaddaḳnā* her mū'mini ki anıŋ peşāneside Muḥammed atı pitiklik bolsa anı ḳıyāmet küni (4) ḳorıġaylar kim uçmaḳġa kirgey ve eger bolmasa ḳorımaġaylar. Zīrā ki her peyġamberge bir vaḳı'a-yı müşkil tüşse ėrdi. (5) Muḥammed ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ atını şefī' kėltürür ėrdiler. Veṣāyā Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin menḳūl turur kim (6) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, her kişi kim dur{ū}d[71] aytsa maŋa her kün ve her kėçe yüz ḳata. Ėki

66 durud şeklinde yazılmış.
67 durud şeklinde yazılmış.
68 durud şeklinde yazılmış.
69 durud şeklinde yazılmış.
70 durud şeklinde yazılmış
71 durud şeklinde yazılmış

ḳata aydı kim bolġay aŋa (7) vācib, mėniŋ şefāʿatim egerçe günāh-ı kebīre ve ṣaġīre andın ṣādır bolsa. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (8) ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Muḥammed ve ḫānedān-ı Muḥammed ʿaleyhi's-selāmnıŋ muḥabbeti bilen ölse ol şehīd, maġfūr ve tövbe bilen (9) ölgey ve imān-ı kāmil ve sünnet ve cemāʿat birle ölgey ve mihter-i ʿAzrāʿīl aŋa ölerde uçmaḳ beşāreti (10) yėtkürgey ve iʿzāz ve ikrām tamām birlen uçmaḳġa ėltkeyler. Andaġ kim ʿarūsnı dāmādġa ėltken dėk (11) ve anıŋ gūrıġa derīçe açılġay uçmaḳdın ve anıŋ ġurı raḥmet feriştaleriniŋ mezārı bolġay ve her kişi kim Muḥammed ve ḫānedān-ı (12) Muḥammed ʿaleyhi's-selāmnıŋ ʿadāveti bilen ölse ḳıyāmet küni *āmenna bih ve ṣaddaḳnā* kėlgey, anıŋ peşāneside pitiklik bolġay kim bu kişi (13) nevmīd turur, Ḫudā-yı teʿālānıŋ raḥmetidin ve kāfir ölgey. Hergiz uçmaḳ yıdı yıdamaġay. *Neʿūẕü bi'l-lah min ẕālike.*(14) Ḥikāyetde kėlip turur kim bir kişiniŋ bir ḳızı bar ėrdi. Ol ḳurçaḳ oyunı ḳılur ėrdi ve bir ḳurçaḳnı kėysüler birlen (15) seyyid ṣūretide yasap ėrdi. Ol ḳıznıŋ atası bir kün ḳurçaḳlarını birer otġa saldı ve ol seyyid ṣūretideki (16) ḳurçaḳını kėysülerini körüp, ḥürmet tutup otġa salmadı. Çūn ol kişi fevt boldı ėrse anı tüşediler. (17) Sordılar kim sėniŋ aḥvāliŋ nėçük turur? Aydı kim mėni çūn kürsī-yi ḳażā{ġa} ėlttiler ėrse ḳorḳunç maŋa bisyār ḥāl düşvār **[16a]** (1) ėrdi kim nā-gāh ḥażret ʿizzet celle ve ʿalādın fermān boldı kim sėniŋ barça günāhlarıŋnı yarlıḳadım kim sėn sādātġa (2) oḫşatḳan sebebdin taʿẓīm ḳılıp ol ḳurçaḳnı otġa salmadıŋ. Biz hem bu künki künġa sėni tamuġ otıdın ḫalāṣ (3) ḳılduḳ. Ėkinçi bāb, ṭahāret ve ġusl ḳılmaḳ ve mūy-ı leb pest ḳılmaḳ ve misvāk ḳılmaḳ fażīleti (4) beyānıda bolup bėş faṣıl turur. Faṣl-ı {evvel} ṭahāret ve ġuslnıŋ fażīletide. Bende-yi mūʿmin kerek kim hemīşe ṭahāret bilen (5) bolsa devām ṭahāret bilen ʿādet ḳılsa kim hėç belā ve beliyyet mübtelā bolmaġay ve her kimge kim belā[72] vāḳiʿ bolsa (6) ve ol bī-ṭahāret bolsa ayġıl. Melāmet ḳılmasun meger özini andaġ kim ḥadīs̱de kėlip turur kim *min iṣābeti beliyyet* (7) *ve hüve muḥdis̱ün felā belev mine'l-enfüseh* ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim *men māte ʿalā el-vüżūʿ māte şehiden* (8) yaʿnī her kişi kim ṭahāret bilen ölse ol şehīd ölgey. Yaʿnī şehīd s̱evābını tapġay ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim *el-vużuʿ* (9) *silāḥü'l-mūʿmin*[73] yaʿnī vüżūʿ mūʿminniŋ silāḥı turur ve ḥiṣārı turur. Kişi ḥiṣārda silāḥ birlen bolsa aŋa hėç (10) düşman[74] kār ḳılmaġay. Ṣalāt-ı Mesʿūdī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Mėn

72 Hemze konulmuş.
73 "Abdest müminin silahıdır."
74 dūşman şeklinde yazılmış.

perverdigār-ı celle celāle- (11) din ėşittim kim. Aydı. Her kişi kim ṭahāreti sınsa ve ṭahāret ḳılsa ėki rek'at namāz ḳılmasa taḥḳīḳ kim maŋa cefā ḳılmış bolġay. (12) Her kişi kim ṭahāret sınsa ve ṭahāret ḳılsa, ėki rek'at namāz ötese ve her türlük ḥāceti dīnī ve dünyevī mėndin (13) tilese, eger anıŋ du'āsını müstecāb ḳılmasam be-taḥḳīḳ kim mėn aŋa cefā ḳılmış bolġay mėn. Cefā ḳılġuçı ve ẓulm ḳılġuçı (14) perverdigār ėmes mėn. 'Uḳbe bin 'Āmir[75] raḍya'l-lahu 'anh ḥadīs̱i rivāyet ḳılur. Mażmūnı bu kim her kişi kim ṭahāretdin fāriġ (15) bolsa pes *eşhedü enne lā ilahe illā'l-lahu vaḥdehu lā şerike leh ve eşhedü enne Muḥammeden 'abduhu ve Resūlühü* dėse (16) ḳıyāmet küni *amenna bih ve ṣaddaḳnā* aŋa uçmaḳ ḳapuġlarını açuḳ ḳoyġaylar tā her ḳaysı ḳapuġdın tilese (17) kirgey. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüpdür kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. On nėmerse turur ol cefā turur. **[16b]** (1) Biri ol kim kişiniŋ ṭahāreti sınsa, ṭahāret ḳılmasa; ėkinçi ṭahāret ḳılsa, ėki rek'at namāz ötemese; üçünçi ol kim (2) namāz ötese ve ḥācetini Allah te'ālādın tilemese ve du'ā ḳılmasa; törtünçi ol kim du'ā ḳılsa atası ve anasıġa (3) du'ā ḳılmasa; bėşinçi ol kim mescidge kėrse, namāz ötemey oltursa; altınçı ol kim kelāmu'l-lahnı açsa, Ḳurān oḳumay (4) yapsa; yėttinçi ol kim atası ve anasını atı bilen aytsa; sėkizinçi ol kim Da'vetiġa oḳısalar, ol barmasa; toḳuzunçı (5) mėniŋ āyetimni ėşitseler yā bir gülniŋ yıdı anıŋ meşāmıġa kėlse dur{ū}d[76] aymasa; onunçı ol kim ėki kişi biri biri birlen müṣāḥabet (6) ve iḫtilāṭ ḳılsa biri biriniŋ atını sormasa bu on nėmerse barçası cefā turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim *el-vüżū-yı* (7) *nūr 'alā nūr* ya'nī ṭahāret üstün ṭahāret ḳılmaḳ, ḳıyāmet küni nūr üstün nurdur ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim (8) ṭahāret üstün ṭahāret ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā pitigey anıŋ dīvān-ı a'mālide on ḥasene ve yaḫşılıḳ. Şeyḫü'ş-Şüyūḫ Şeyḫ Celāle'd-dīn (9) Kirmānī Ṭayyibu'l-lah Şirāh'dın menḳūl turur kim her kişi ṭahāretdin fāriġ "bolup" bu du'ānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı ėlniŋ köŋlige dōst (10) ḳılġay ve anı yüz yėgirme yaşḳa tėgürgey. Du'ā bu turur. *Allahümme ce'alnī maḥbūben fī ḳulūbü'l-mū'minīne ve belliġnī ilā mi'etin* (11) *ve 'işrīne seneten fā'l-lahu ḫayrun ḥāfiżā ve hüve erḥamü'r-rāḥimīn*. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (12) Ümmetimniŋ merdleri ol kişiler turur kim çūn ṭahāret ḳılsalar az su birlen ve ümmetimniŋ yamanları ol kişiler turur kim (13) ṭahāretde köp su ḫarc ḳılsa. Ḫıżır 'aleyhi's-selām aydı. Ey Muẓaffer Deryā, otnı ėki nėmerse bile öçürüp bolur: su ve tofraḳ. (14) Su, tofraḳ birlen ṭahāret ḳıl tā ḳıyāmet küni tamuġ otını bu ėki nėrse bilen

[75] Ebū Hammād Ukbe b. Āmir b. Abs el-Cühenī (ö. 58/678) Suffe ehlinden, Mısır valisi.
[76] durud şeklinde yazılmış.

öçürgey sėn. Veṣāyā Resūl ‘aleyhi’s-selām (15) ḥadīs̱ kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, çūn ṭahāretdin fāriġ bolsaŋ ayġıl. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm.* (16) *Allahümme innī esālüke tamāme’l-vużū‘ı ve tamāme’ṣ-ṣalāti ve tamām rıżvānike ve maġfiretike biderstike* ṭahāretdin soŋ (17) bu du‘ānı oḳımaḳ kerek ṭahāretniŋ zek^{v}atı turur. Şeyẖ Fuḍayl ‘İyāż[77] raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. Belā yėtmiş türlük turur. **[17a]** (1) [78] Anıŋ ...[79]si faḳīrlıḳ turur. Her kişi kim ṭahāretdin soŋ üç ḳata bu du‘ānı oḳısa *bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm lā ḥavle* (2) *ve lā ḳuvvete ilā bi’l-lahü’l-‘alāe’l-‘aẓīm lā melī’e ve müncā‘e min Allah ilā ileyh* Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bu belānı andın def‘ ḳılġay. (3) Veṣāyā Resūl ‘aleyhi’s-selāmdın menḳūl turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı kim Yā ‘Alī, özünge lāzım tut (4) ṭahāretdin fāriġ bolup ayaġlarıŋnı yuġandın soŋ *İnnā Enzelnāhu* süresini oḳımaḳnı kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (5) her ṭahāretġa ėllig yıl ‘ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını bėrgey. Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī kerimu’l-lah vecīhedin rivāyet (6) turur kim ṭahāret ḳılıp, ṭahāretdin ḳalġan sudın öre turup içti ve ḥadīs̱i rivāyet ḳıldı kim her kişi (7) ṭahāretdin ziyāde kėlgen sunı içse Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı zaḥmetlerige şifā ḳılġay kim ṭabīb anıŋ mu‘ālecesidin ‘āciz bolmış (8) bolġaylar. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anhnıŋ rivāyeti birlen Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (9) din kim aydı. Her kişi kim ṭahāret tamām ḳılġandın soŋ tāze su alıp, mesḥ tartıp bu tesbīḥni aytsa kim *sübḥāneke āllahümme ve biḥamdik eşheden* (10) *en lā ilahe illā ente vaḥdike lā şerīke ve estaġfiruke ve etūbi ileyke* andın soŋ yėrge baḳıp aytsa kim *ve eşhedü enne Muḥammeden ‘abdike ve resūlike* (11) *vacībike* sübḥāne ve te‘ālā anıŋ ṣaġīre ve kebīre günāhlarını yarlıḳaġay. H̱ālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim ḳış küni ṭahāret ḳılmaḳ (12) bir yıl ġazāt ḳılġan birle berāber bir turur. Ebū İmām Behlī raḥmetu’l-lah ‘aleyh Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim aydı. (13) Müsülmānnıŋ ṭahāretidin ḳalġan sunı içmek yėtmiş türlük zaḥmetḳa şifā turur. Ḥadīs̱de kėltürüp turur kim Resūl (14) ‘aleyhi’s-selām’din sordı kim Ādemīlerdin saŋa ḳaysı düşmanraḳ[80] turur? İblīs aydı. Kişi kim hemīşe ṭahāret birle bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu (15) ‘aleyhi ve sellem aydı kim nė üçün düşman[81] tutar

[77] Ebū Alī el-Fudayl b. İyāz b. Mes‘ūd et-Temīmī el-Yerbūī (ö. 187/803) Horasan’ın ilk büyük sufilerinden.

[78] <turur>

[79] Sözcük okunamadı.

[80] dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.

[81] dūşman şeklinde yazılmış.

sėn? İblīs aydı. Mādāmī ki ṭahāret birle bolsa, namāz andın fevt bolmasa mėniŋ ḳattıġ (16) ġamım andın turur. Fażīlet-i ġusl. Tefsīr-i Muġnī'de ḥadīs̱i kėltü{rüp} turur kim mażmūnı bu kim iḥtilām bolġanda kişi kim ġusl ḳılsa ḳıyāmet (17) küni bu bendeniŋ ḳaşıġa bir ṣāḥib-i ḥüsnī kėlgey. Hėç kim andaġ ṣāḥib-i cemāl ve ẖōş ṣūretini körmegen bolġay ve anıŋ başıda **[17b]** (1) [82] tācı bolġay nūrdın kim yaruġluġı maşrıḳdın maġribġa yėtkey ve ol tācı yėtmiş rükn bolġay. Her rüknide (2) bir aḳ dürr ve ḳızıl yāḳūt ve yaşıl zeberced bolġay ve ayġay. Ey falānınıŋ oġlı falānī, mėni tanur mu sėn? Ol ġusl (3) ḳılġan kişi ayġay. Mėn, sėni tanımaydur mėn. Nė kişi sėn? Ol ṣāḥib-i ḥüsn ayġay. Sėniŋ ġusluŋ turur mėn kim falān kün iḥtilām (4) ġusl ḳılıp ėrdiŋ. Pes anı uşnige kötergey, pelle-yi Ṣırāṭ'dın Buraḳ yaŋlıġ alıp ötkey ve uçmaḳ ḳapuġıġa yėtip uçmaḳ (5) ḳapuġını ḳaḳġay. Sorġaylar kim sėn kim sėn? Ayġay kim mėn ġusl turur mėn. Uçmaḳ ḳapuġlarını açuḳ ḳoyġaylar ve ayġaylar kim (6) her ḳaysı ḳapuġdın kim tilersen kirgil ve ol ġusl ḳılġuçınıŋ tenideki ter mūy ʿadediçe ʿāṣīlerni şefāʿat (7) ḳılġay. Ḫudā-yı teʿālā her ḳaṭre sunıŋ sanıça uçmaḳda çeşmeler iʿṭā ḳılġay ve kök yulduzları ve yamġur ḳaṭreleri ve beyābān (8) ḳumları ve deryā köfükleri sanıça uçmaḳda köşkler binā ḳılġay ve çendān devlet birle müşerref ḳılġay kim hėç ḳulaḳ (9) ėşitmegen ve hėç köz körmegen bolġay ammā ġusl-ı cenābetde niyyet ḳılmış kerek kim *nevveytü en eġtesilün tenẓīfe* (10) *mine'l-cenābet* yaʿnī niyyet ḳıldım tā ġusl ḳılsam cenābetdin pāk bolmaḳ üçün. Ġusl-i cemīʿde niyyet ḳılmış kerek kim (11) *nevveytü en iġteselün naẓifen lilcuma'ti ve ġasli ʿıydde nevveytü en iġtesele ġaslen tenẓīfen lil'ıydi ve ġasli cenābeti* (12) evvel kerek kim aġzı ve burnıġa su alurda mübālaġat ḳılsa eger rūzedār bolmasa ve istincā ḳılsa ve bisyār iḥtiyāṭ (13) ve kūşiş ḳılsa kim her ter mūynıŋ tübige su tėgürse kim eger bir ter mūy ḳuruḳ ḳalsa cenābetdin arınmas (14) ve ġusl ʿuhdesidin ẖalāṣ bolmas. Ėkinçi faṣıl, mūy-ı leb pest ḳılmaḳnıŋ beyānıda. Ṣalāt-ı Mesʿūdī'de (15) kėltürüp turur kim būrūt almaḳ sünnet turur ve būrūt almaḳ ve bülend ḳılmaḳ bidʿat ve şūm turur kāh bolġay kim (16) ṭahāretde tübi ḳuruġ ḳalġay ve bī-ṭahāret namāz ötegey. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi kim būrūtını pest tutsa (17) Ḫudā-yı teʿālā aŋa tört nėmerse iʿṭā ḳılġay. Bir nūr yüzinde, bir nūr közinde, bir nūr ḳıyāmetde ve çendān s̱evāb iʿṭā ḳılġay kim [83] **[18a]** (1) yüz {ḳırḳ} yıl tėve satḳın alıp Ḫudā-yı teʿālānıŋ rıżāsıda ṣarf ḳılmış bolġay ve yėne bir ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla (2) al-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim būrūt almasa Ḫudā-yı teʿālā

---

[82] <ve anıŋ başıda>

[83] 17a sayfa bitişinde "yüz ḳırḳ yıl" yazmaktadır.

anı üç nėmerse bilen ‘uḳūbet ḳılġay ve mėniŋ şefā‘atimdin bī-naṣīb (3) bolġay ve ḥavż-ı Kevs̱er’din maḥrūm ḳalġay. Münker ve Nekīr aŋa ġażab bilen peş kėlgeyler ve yėne bir ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla (4) al-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Çūn bende-yi mū‘min būrūtını alsa ve kelime-yi şehādet aysa ol kelime-yi şehādetġa yėtti kök ḥicāb (5) ve hāyil bolmaġay tā ‘arşḳa yėtkey ve ‘asel herisi dėk ġuŋrap yürgey. Ḥażret-i ‘izzet celle ve ‘alādın ḫiṭāb kėlgey kim (6) ey kelime-yi şehādet, nė üçün sākin bolmas sėn? Ayġay. Ey perverdigārım, mėn nėçük sākin bolay tā mėni ayġuçını yarlıḳa- (7) maġay sėn. Ḫiṭāb kėlgey kim sėni ayġuçını yarlıḳadım. Ol zamān sākin bolġay ve eger būrūt almaġan bolsa ve kelime-yi (8) şehādet aysa ol kelime-yi şehādet aġzıdın taşḳarı çıḳmaġay. Kirāmen kātibin ayġaylar kim nė üçün taşḳarı (9) çıḳmas sėn kim sėniŋ s̱evābıŋnı nāme-yi a‘mālide pitigeyler. Kelime-yi şehādet ayġay. Mėn nėçük çıḳay kim perde-yi hā'il mėniŋ yolumda turur. (10) Ḥadīs̱de kėlip turur kim ḳıyāmet küni *āmenna bih ve ṣaddaḳnā* ehl-i ‘Araṣāt barça perverdigār-ı ‘ālem celle celāleġa secde-yi (11) taḥiyyet ḳılġaylar. Meger kāfirler ve ol kişiler kim būrūtlarını almaġan bolġaylar kim ollarnıŋ būrūtını nīze (12) yaŋlıġ yėrge ḳad alġay ve olarġa secde ḳılmaḳdın māni‘ kėlgey. Üçünçi faṣıl, misvāk ḳılmaḳnıŋ fażīleti ve s̱evābınıŋ (13) beyānıda. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Arıġ tutuŋlar aġızıŋızlarnı misvāk birlen kim Ḳurān’nıŋ yolı turur ve yėne bir ḥadīs̱ (14) bu turur kim *Es-sevāke muṭahharete lilfemme merḍāti li’r-rabbi* ya‘nī misvāk ḳılmaḳ aġzıŋ arıġlıġı turur ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḫōşnū{d}luġı- (15) nıŋ sebebi turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Tört nėmerse turur, mėniŋ sünnetim turur ve burunḳı mürsil peyġamberlerniŋ sünneti turur. (16) Ked-ḫudā bolmaḳ ve şermḳīn bolmaḳ ve ḫ{ō}ş būy tutmaḳ ve misvāk ḳılmaḳ. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ėki rek‘at (17) namāz misvāk bilen ötemek, yėtmiş rek‘at namāz misvāksız ötegendin efżal turur ve misvāk cümle[84] zaḥmetlerġa şifā turur **[18b]** (1) ölümdin özge. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Maŋa birāderim Cebrā‘īl (2) ‘aleyhi’s-selām tört nėmersede çendān mübālaġat ḳıldı. Gümān[85] boldı kim mėniŋ ümmetlerimġa farż bolġay. Ked-ḫudāynı yaḫşı (3) saḳlamaḳda çendān mübālaġat ḳıldı. Maŋa gümān boldı kim ṭalāḳ mėniŋ ümmetlerimġa ḥarām bolmış bolġay ve yėne ḳoşnı (4) ḥaḳḳını yaḫşı saḳlamaḳda çendān mübālaġat ḳıldı. Maŋa gümān boldı kim hem-sāyedin mīrās̱

84 Hemze konulmuş.

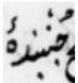
85 [Arabic script] şeklinde yanlış yazılmış.

ėltkey ve yėne namāz-ı (5) teheccüdde çendān mübālaġat ḳıldı. Maŋa gümān boldı kim ümmetlerim kėçeler yatmaġaylar ve yėne misvāk ḳılmaḳda çendān mübālaġat (6) ḳıldı kim maŋa gümān boldı kim ümmetlerimġa farż bolmış bolġay. Rivāyetde andaġ kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ āḫir (7) tesbīḥi bu ėrdi kim *sübḥāna'l-lahi ve'l-ḥamdu li'llahi ve lā ilahe illā'l-lahu va'l-lahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete* (8) *illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm* ve āḫir du'āsı bu ėrdi kim *Allahümme hun sekerāt* ve āḫir vaṣiyeti kim ḳıldı (9) bu ėrdi kim *Eṣ-ṣalāt ve melekūt imānekūm* ya'nī namāznı ber-pāy tutuŋlar ve zīr-i dest ḳul, dedekleriŋizlerni (10) yaḫşı saḳlaŋlar; köp āzürde ḳılmaŋlar ve āḫir fi'il kim ḳıldı, misvāk ėrdi. Rivāyet ḳılurlar kim 'Aīşe raḍya'l-lahu 'anhümā (11) aydı. Ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem sekerāt ḥālide mübārek ucasını yėrge ḳoyup yatıp ėrdi kim Muḥammed ibn Ebī Bekir raḍya'l-lahu (12) 'anh ḥücresidin çıḳıp kėldi. Destārıda misvāk bar ėrdi. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem misvākıġa baḳtı. Sordum kim yā Resūl, misvākġa (13) meger meyliŋiz bar turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bar turur. "Birāderim" Muḥammed bin Ebī Bekir'din misvāknı aldım ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem- (14) niŋ mübārek aġzıda ol miḳdār su ḳalġanı yoḳ ėrdi kim misvāk yürütkey. Öz aġzımnıŋ suyı birlen meded ḳılıp Resūl 'aleyhi ve sellem (15) es-selāmnıŋ mübārek aġzını misvāk ḳıldım. Dārū'l-Fenā'dın Dārū'l-Beḳā'ġa rıḥlet ḳıldı. Bu sebebdin 'Aīşe raḍya'l-lahu 'anhā Resūl 'aleyhi's-selāmnıŋ (16) özge 'ayāllarıġa mefāḫiret ḳılur ėrdi kim āḫir demide mėniŋ aġzımnıŋ suyı Resūl 'aleyhi's-selāmnıŋ mübārek aġzıġa boldı (17) ve yėne ol kim Resūl 'aleyhi's-selām mėniŋ ḳoynumda cān be-ḥaḳ teslīm ḳıldı ve İbrāhīm Necefī raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Resūl ṣalla'l-lahu **[19a]** (1) 'aleyhi ve sellemni tüşümde kördüm. Özümdin şikāyet ve nāliş ḳıldım ki yā Resūlu'l-lah her nėmerse kim oḳusam yād tuta (2) almaydur mėn ve ferāmūş bolur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Sėn nėçe nėmersedin bī-ḫaber sėn, ṭa'ām kem yėgil ve kem (3) uyaḳlaġıl ve Ḳurān bisyār oḳuġıl ve her namāzġa ṭahāret ḳılġıl ve her ṭahāretde misvāk ḳılġıl. Çūn uyḳum- (4) dın uyġandım ėrse Resūl 'aleyhi's-selāmnıŋ vaṣiyyetlerini ber-cāy kėltürdüm ėrse endek fırṣatda muḳtedā-yı (5) 'ālem boldum. Çūn anıŋ ża'īfesi "andın" anası ḳatında aysa ėrdi. Anası aytur ėrdi. Ol pür-ḫōrdur anıŋ ḥikāyetini (6) mėnim ḳatımda aymaŋlar kim ol her ayda bir ḳata ḳażā-yı ḥācetġa barur mėn. Ėki ayda bir ḳażā-yı ḥācetġa barur mėn kim (7) 'Abdu'l-lah bin Mübārek[86] raḍya'l-

[86] Ebū Abdirrahmān Abdullāh b. el-Mübārek b. Vāzıh el-Hanzalī el-Mervezī (ö. 181/797) Tebeu't-tabiinin ileri gelenlerinden, muhaddis, zahid ve fakih.

lahu ‘anhdın rivāyet turur. Her kişi kim misvāk sünnet ėrmişligige münker bolsa pādişāhġa tėger. (8) Anıŋ birle ḥarb ḳılsa nėçük kim kāfirler bilen ḥarb ḳılur. Şerḥü’s-Sünne’din menḳūl turur kim Ebū Derdā[87] raḍya’l-lahu ‘anh (9) rivāyet ḳılur kim Peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Kerek kim sizler misvāknı özüŋüzlerġa lāzım bilseŋizler ve (10) misvāk bisyār ḳılsaŋızlar ve andın ġāfil bolmasaŋızla{r} ve müdāvemet ḳılsaŋız kim be-dürüstī ki misvākda yėgirme tört fażīlet (11) ve ẖāṣiyyet {bar} turur. Evvel, Ḫudā-yı te‘ālā “andın” ẖ{ō}şnūd bolġay. Uçmaḳġa kirgey. Ėkinçi, sünnetni ber-cāy kėltürmek turur. Her kişi kim (12) sünnetni ber-cāy kėltürse Resūl ‘aleyhi’s-selām ẖ{ō}şnūd bolġay ve şefā‘at ḳılġay. Üçünçi, misvāk birle ėki rek‘at namāz, yėtmiş (13) rek‘at namāz misvāksız birle berāber turur. Törtünçi, tüvāngerlik kėltürgey ve rūzī kėŋ bolġay ve faḳīrlıḳ ber-ṭaraf bolġay (14) ve kişige muḥtāc bolmaġay. Bėşinçi, aġızını pākīze ḳılġay. Altınçı, tişini berkitkey. Yėttinçi, derd-i serni ber-ṭaraf ḳılġay. Sėkizinçi, tiş (15) aġrıġı körmegey. Toḳuzunçı, ferişteler anıŋ {birle} deryāb ḳılġaylar. Çūn pākīzelik ve nūr anıŋ yüzide (16) körgeyler. Onunçı, tişni aḳ ḳılġay. Her küni çirkīn-i zāīl ḳılġay. On birinçi, ferişteler anıŋ soŋıda (17) yürgeyler. Mesciddin öyge ve öydin mescidge barur da. On ėkinçi; ‘arşnı köterür ferişteler, aŋa Taŋrı **[19b]** (1) te‘ālādın āmirziş tilegeyler. On üçünçi, barça peyġamberlerġa iḳtidā ve mütāba‘at ḳılmış bolġay. On törtünçi (2) uçmaḳ ḳapuġlarını aŋa açuḳ ḳoyġaylar tā her ḳapuġdın kim tilese kirgey, bī-ḥesāb. On bėşinçi, anıŋ dīvān-ı a‘mālide (3) pitilgey. Ol misvāk ḳılġandın tā ḳıyāmetḳa tėgrü Müsülmān bolġan kişilerniŋ ‘adediçe ḥasene ve ṭā‘at. On altınçı (4) baġlanġan aŋa tamuġ ḳapuġları. On yėttinçi, aŋa āmirziş tilegeyler barça peyġamberler. On sėkizinçi, melekü’l-mevt (5) anıŋ cānını ṭāhir ve muṭahhar ḳabż ḳılġay. On toḳuzunçı, ‘Azrā‘īl anıŋ cānını ḳabż ḳılurġa ṣūreti birle ẓāhir bolġay (6) kim peyġamberlerniŋ cānlarını ol ṣūret bilen ḳabż ḳılmış bolġay Yėgirmençi, dünyādın teşne barmaġay tā uçmaḳ şerbeti- (7) din içmegey. Yėgirme birinçi; anıŋ ḥāfıẓası ziyāde bolġay ve köŋli ‘ilim, ḥikmet ẖazānesi bolġay. Yėgirme ėkinçi, gūrı küşād (8) bolġay ve gūr ‘aẕābı körmegey. Yėgirme üçünçi, ziyān yėtkürmegey aŋa hėç çerende[88]. Yėgirme törtünçi, peyġamberler bilen uçmaḳ- (9) ġa kirgey, bī-ḥesāb. Muḥīṭü’l-Fetāvā’da kėltürüp turur kim misvāk açççıġ yıġaçlar

[87] Ebü’d-Derdā’ Uveymir b. Kays b. Zeyd el-Hazrecī (ö. 32/652 [?]) Dımaşk kadılığı ve Kur’an muallimliği yapan sahabi.

[88] şeklinde yazılmış.

dıraḫtıdın bolsa kim aġzını ḫōş (10) būy ḳılur ve tişleriŋ tübini bėrkitür ve mi'deġa ḳuvvet bėrür ammā misvāk kerek kim uzunluġı bir ġarış bolġay (11) ve yoġunluġı hem ėligniŋ kiçik ėrnekiçe bolsa ve eger misvāk peydā bolmasa engüşt-i şehādet birle misvāk (12) ḳılmış kerek. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mi'rāc tüni uçmaḳdın öterde (13) mėni körüp ḥūrīler selām ḳıldılar ve mėn selāmlarıġa cevāb bėrdim. Olar maŋa aydılar kim yā Muḥammed, ümmetileringa (14) ayġıl kim misvāk bisyār ḳılsunlar, be-dürüstī kim her çigāh olar misvāk ḳılsa{la}r, bizniŋ ḥüsn-i cemālimiz ziyāde (15) bolur ve *Allah te'ālā ā'lem*. Üçünçi bāb; taŋ namāzınıŋ ve ṣaf-ı evvelniŋ, namāz-ı cemā'at{niŋ} fażīleti (16) ve her vaḳit namāzda oḳır evrād ve du'ālarnıŋ fażīleti ve āẕīne kėçesi ve kündüziniŋ fażīleti ve mescid ve bāng-ı (17) namāznıŋ fażīletiniŋ beyānıda ve bu bāb on tört faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, namāznıŋ fażīletiniŋ **[20a]** (1) ve s̱evābınıŋ beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Namāz dīnniŋ sütūnı turur. Her kişi kim namāznı terk (2) ḳılsa anıŋ dīniniŋ öyi ḫarāb bolġay. Pes *ne'ūẕu bi'l-lah* kişi eger dīn öyini ḫarāb ḳılıp bu fānī dünyānıŋ öyini (3) 'imāret ḳılsa aŋa nė fāīde ve kemāl nādānlıḳ bolġay. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (4) 'aleyhi ve sellem aydı. Ḳıyāmet küni *āmenna ve ṣaddaḳnā* ol nėmerse kim bendedin ḥesāb tilerler ve soruġ süāl (5) ḳılurlar, namāzdın turur. Eger namāznı kāhil edā tapmış bolsa kāmil piterler eger noḳṣān birle edā (6) bolmış bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā feriştelerge fermān ḳılġay kim baḳıŋlar taṭavvu' nāfile namāzları bolmasa (7) anıŋ birle cebr-i noḳṣān ḳılıŋlar ve özge 'amelleriniŋ hem ḥükmi uş bu turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (8) aydı. Be-dürüstī kim Ḫudā-yı te'ālā bir ferişte ḫalḳ ḳılıp turur kim her namāz vaḳtide anda ḳılur kim ey Müsülmānlar, şitāb (9) ḳılıŋla{r} namāzġa ve namāz birlen öçürüŋler ol otnı kim siler üçün yandurup turur. (10) İbn Sīrīn[89] raḥmetu'l-lah aytur. Eger mėni muḥayyer[90] ḳılsalar uçmaḳnıŋ ve ėki rek'at namāz arasıda be-dürüstī kim (11) mėn ėki rek'at namāznı iḫtiyār ḳılur mėn. Anıŋ üçün kim namāz perverdigār-ı 'ālemniŋ ḫ{ō}şnū{d}luġı turur. (12) Uçmaḳġa kirmekde nefsniŋ ḫ{ō}şnū{d}luġı turur. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. (13) Naḳl-i Dāvud 'aleyhi's-selāmdın kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aydı. Her kün tiler mėn kim 'aẕāb yibersem dünyā ehlige (14) ammā üç gürūh bendelerim sebebidin 'aẕāb yibermes mėn. Biri ol kim Ḫudā-yı te'ālānıŋ rıżāsı üçün (15) ėki kişi biri biri bilen ve dōstluġ ḳılsalar. Ėkinçi, ol mū'minler kim seḥerlerde istiġfār (16) birlen

89 Ebū Bekr Muhammed b. Sīrīn el-Basrī (ö. 110/729) Rüya tabiriyle tanınan hadis ve fıkıh alimi, tabii.
90 muḫayyer şeklinde yazılmış.

meşġūl tururlar. Üçünçi, ol Müsülmānlar kim mescidlerni namāz birlen obdān ve ma‘mūr tutarlar. (17) Rivāyet turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Tört nėmerse bilen tört nėmerseni bağlaŋlar. Mālnı **[20b]** (1) zekᵛat birlen ve imānnı namāz birle, ten-dürüstluḳnı ṣadaḳa birlen ve ‘ilmni kitāb birlen. Rivāyet turur kim biregü Ebū Hureyre (2) raḍya’l-lahu ‘anh ḳatıge kėldi ve aydı kim yā Ebū Hureyre, öyümdin yaman ḳorḳa turur men. Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Sėn bėş (3) vaḳit namāznı cemā‘at bilen öter mü sėn? Aydı. Ārī. Sordı kim namāz-ı Cum‘a’ġa barur mu sėn? Aydı. Āri. Aydı. Ḳorḳmaġıl kim (4) her nėçük ölseŋ ölgil kim saŋa bāk yoḳ turur. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin (5) sordılar kim imānnıŋ ‘alāmeti mū‘minde nėçe turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, mū‘minniŋ üç nişānesi bar. (6) Namāz ötese, rūze tutsa ve ṣadaḳa bėrse. Murād-ı rūzedin māh-ı Ramażān turur ve murād ṣadaḳadın zekᵛat māl turur. (7) ‘Aīşe raḍya’l-lahu ‘anhümādın sūāl ḳıldılar kim sebebidin turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā Kelām-ı Mecīd’de namāznı bisyār yād ḳılıp (8) turur ve hėç ‘ibādetni andaġ yād ḳılġanı yoḳ. ‘Aīşe raḍya’l-lahu ‘anhümā aydı. Her kim her nėmerseni kim dōst tutar, anı (9) bisyār yād ḳılur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā namāznı dōst tutḳan sebebidin Ḳurān’da bisyār yād ḳılıp turur. Veṣāyā’dın (10) menḳūl turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bendeleridin dōstraḳ ol bende turur kim (11) başnı secdege ḳoyup aysa kim *Rabbī innī ẓalemtü nefsī fāġfirlī ẕünūbī feinnehü lā yaġfirü* (12) *ü’ẕ-ẕünūbī illā ente.* Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim İbrāhīm peyġamber ṣalᵛātu’l-lah ‘aleyh zirā‘at (13) ḳılur ėrdi. Çūn vaḳit namāz boldı ėrse namāzġa meşġūl boldı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā feriştelerġa aydı. Baḳıŋ- (14) lar mėniŋ bendemge kim hem zirā‘at dünyā ḳılur hem zirā‘at-ı āḫiret. Şeyḫ Ebū Bekir Verrāḳ Tirmiẕī[91] raḥmetu’l-lah (15) ‘aleyh aydı. Tört kitāb Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā{dın} peyġamberlerġa nāzil bolup turur. Oḳudum ve barçasınıŋ ma‘nā- (16) sını yaḫşı fehm ḳıldım. Bu maḳṣūddın bilsem kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḫalḳnı nė sebebdin yaratḳan bolġay? (17) Āḫir ma‘lūm ḳıldım kim ėki nėmerse üçün yaratıp turur. *E’t-ta‘ẓīmu’l-emra’l-lah ve’ş-şefḳatü ‘alā ḫalḳi’l-lah* **[21a]** (1) ya‘nī Ḫudā-yı te‘ālānıŋ fermānını ta‘ẓīm birle ber-cāy kėltürmek ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ bendeleriġa şefḳat ḳılmaḳ. (2) Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim Peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aydı kim ey bendem, tā sėn mėni (3)

---

[91] Ebū Bekr Muhammed b. Ömer b. Fazl el-Verrāk el-Hakīm et-Tirmizī (ö. 280/893) İlk sufi müelliflerden.

birlik ve barlıḳ birle bilseŋ kim perverdigārım günehlerimni yarlıḳar. Eger yėr yüzideki günāh birle kėlseŋ sėni yarlıḳar mėn. (4) Çūn maŋa şirk kėltürgeniŋ yoḳ. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim biregü İbn Semmāk[92] raḥmetu'l-lahġa aydı kim ey (5) büzürgvār, maŋa vaṣiyyeti ḳılġıl kim anıŋ birle 'amel ḳılġay mėn. İbn Semmāk aydı. Mėn saŋa üç nėmerse vaṣiyyet ḳılur mėn kim ol (6) saŋa efżal turur kim miŋ ḥadīs̱ mażmūnıdın kim pitip turur mėn. Evvel ol kim köŋül firāġı birlen perverdigār-ı 'ālem (7) celle celāleniŋ ḫiẕmeti ve ḳulluġıġa meşġūl bolġıl tā ḫalḳ sėniŋ ḫiẕmetiŋġa meşġūl bolġaylar. Ėkinçi, ḫalḳdın (8) ṭama' ḳılmaġıl tā ėl sėni düşman[93] tutmaġaylar ve ḫvār bolmaġay sėn. Üçünçi, yaḫşılıḳ ḳılġıl tā Ḫudā-yı te'ālānıŋ (9) ġażabıdın necāt tapġay sėn. Süfyān S̱evrī[94] raḥmetu'l-lah 'aleyhdin menḳūl turur kim sordılar kim (10) 'acebdin 'aceb ḳaysı turur? Aydı. 'Acebde 'aceb ol turur kim Ḫudā-yı te'ālānı tanımış ve bilmiş bolġay ve anıŋ ṭā'at 'ibādetini (11) ḳılmaġay. Rivāyet turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā Tevrāt'da pitip turur kim ey ferzend-i Ādem, bilgil. Be-dürüstī kim hergiz (12) uçmaḳdın ümīdvār bolmaġıl tā mėniŋ ṭā'atımġa ṣabır ḳılmasaŋ. Pes hergiz tamuġdın çıḳmaġay sėn tā (13) günāh ma'ṣiyetdin ṣabır ḳılmasaŋ. Pes her kim ṣabır ḳılsa ṭā'atımġa aŋa uçmaḳ i'ṭā ḳılur mėn ve her kim ṣabır ḳılsa (14) ma'ṣiyetdin necāt ve ḫalāṣlıḳ bėrür mėn aŋa tamuġdın. Ḥabīb 'Acemī[95] raḥmetu'l-lah 'aleyhniŋ 'ādeti andaġ ėrdi kim (15) çūn kėçedin bir pās ötse ėrdi. Ża'īfesini uyġatıp uyutur ėrdi kim ey 'imāle ḳoyġıl ve közüŋni (16) ġaflet uyḳusıdın açġıl kim ḳāfile ötti ve sefer uzun ve azuḳ-ı āḫiret ve isti'dād kim Tefsīr-i Muġnī'de (17) kėltürüp turur kim İblīs 'aleyhi'l-la'net, burun zamānda ėlniŋ közige körünür ėrdi. Biregü İblīs'ni körüp **[21b]** (1) aydı kim ey İblīs, mėn nėçük iş ḳılsam sėniŋ dėk bolġay mėn? İblīs aydı ve ey saŋa, ey falānī bu nė ārzū[96] (2) turur kim sėn tilersen ol kişi aydı. Mėn bisyār dōst tutar mėn kim sėniŋ dėk bolsam. İblīs 'aleyhi'l-la'net (3) aŋa aydı. Eger sėn tilesen ki mėniŋ dėk bolay dėseŋ ėki iş iḫtiyār ḳılġıl. Biri ol kim namāznı ötemegil (4) ve ḫvār tutġıl. Ėkinçi, ḥayn ve yalġan ant içmekdin bāk tutmaġıl ve ant içmekni 'ādet ḳılġıl. Pes ol (5) kişi aydı kim mėn Ḫudāy ḳatıda 'ahd ḳıldım kim namāznı terk ḳılmaġay mėn ve 'ömrümde ant içmegey mėn. İblīs aydı. (6) Hėç kişi mėni mundaġ ḫarāb fażīḥat ve rüsvā ḳılmaġay kim sėn ḳıldıŋ. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (7) turur kim Emīrü'l-

[92] Ebü'l-Abbās Muhammed b. Sabīh el-Kūfī (ö. 183/799) İlk dönem vaiz ve zahidlerinden.
[93] dūşman şeklinde yazılmış.
[94] Ebū Abdillāh Süfyān b. Saīd b. Mesrūk es-Sevrī el-Kūfī (ö. 161/778) Kendi adıyla anılan fıkıh mezhebinin imamı, müfessir, muhaddis ve zahid.
[95] Ebū Muhammed Habīb b. Īsā b. Muhammed el-Acemī el-Fārisī (ö. 130/747-48{?}) Basralı zahid.
[96] ārzū şeklinde yazılmış.

mū'minīn 'Alī kerimu'l-lah vecīhe aydı. Her kişi kim bāng-ı namāznı ėşitip icābet ḳılmasa (8) ya'nī namāz ötemese, bī-'öẕr; ol Müsülmān ėrmes ve her kişi kim terk-i cemā'at ḳılsa ol mübtedi' turur. (9) Ḫudā-yı te'ālā bereketni özidin ve mālıdın kötergey. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (10) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāznı vaḳtini ötkerip andın soŋ ḳażā ḳılsa (11) Ḫudā-yı te'ālā bir ḥıḳbe tamuġda 'aẕāb ḳılur ve ḥıḳbeniŋ ma'nāsı seksen yıl bolur ve her yıl üç yüz altmış (12) kün bolġay ve ḳıyāmetniŋ bir küni dünyānıŋ yılıça bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim "öltürse" yėtmiş (13) miŋ velīni ya'nī Ḫudā-yı te'ālānıŋ evliyālarıdın ve köydürse yėtmiş miŋ muṣḥafnı ve zinā ḳılsa yėtmiş miŋ (14) bikr ḳız birle ve öltürse yėtmiş miŋ ferişte-yi muḳarrebini. Pes bu kişi Ḫudā-yı te'ālānıŋ raḥmetiġa yaḳınraḳ bolġanı (15) ol kişidin kim terk ḳılġay namāznı vaḳtidin ötkergey, bī-'öẕrī. Sālikü's-Sülūk'da kėltürüp (16) turur kim bir kün biregü ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ḳatıġa kėldi, aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn hergiz (17) yėp toymapdur mėn. Her nėçe tola nėmerse yėsem. Henūz köprek açadur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem **[22a]** (1) aydı. Meger sėn namāz ötemes sėn. Aydı. Yā Resūlu'l-lah, namāz öter mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Meger (2) sėniŋ ehl-i 'ayāliŋ namāz ötemeydü{r} bolġay. Aydı. Yā Resūlu'l-lah, olar taḳı mėndin namāz-güẕārraḳ tururlar. (3) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ta'accübde ḳalıp aydı. Ol öy kim anıŋ ehl-i namāz-güẕār bolġay. Faḳīr ve fāḳa ol öyde (4) nė tilegey. Fermān kėldi kim bir bī-namāznıŋ naẓarı bu kişiniŋ öyige tüşti. Ḳırḳ yıl boldı kim ol bī-namāznıŋ (5) naẓarınıŋ şūmluġıdın bu kişiniŋ ḫāne-yi vādīsidin bereket köterilip turur. İmām Ebū Ḥafṣ Kebīrī Buḫārī[97] (6) raḥmetu'l-lah 'aleyhdin sūāl ḳıldılar bu mes'eleni kim kişi namāz ötemegey, Müsülmān mu turur yā ėmes mü turur? İmām (7) aydı. Barça kitāblarda naẓar ḳıldım ve cemī' Ḳurān'da mülāḥaẓa ḳıldım, delīli ve ḥücceti tapmadım. Kişi kim namāz öte- (8) megey, Müsülmān bolġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Çūn bende bėş (9) vaḳit namāznı vaḳtide ötese, ādāb ve erkānını yaḫşı ri'āyetḳılsa ol kişi hemīşe Ḫudā-yı te'ālānıŋ (10) 'ahdi birlen turur ve her kişi kim namāz ötemese ve dünyā işini namāzdın ilgeri körse Ḫudā-yı te'ālā anıŋ 'ahdi- (11) din bīzār bolġay. Rivāyet turur kim Yaḥyā peyġamber 'aleyhi's-selām tört yaşda ėrkende nāresīde oġlanlar (12) kėlip aytur ėrdiler. Yā Yaḥyā, öydin bu yan çıḳġıl kim oyun ḳılalı. Yaḥyā

97 Ebū Hafs Ahmed b. Hafs b. ez-Zibrikān el-İclī el-Buhārī (ö. 217/832) Buhara'nın İslamlaşma sürecinde önemli etkisi olmuş Hanefi fakihi.)

‘aleyhi’s-selām aydı. Mėni Ḫudā-yı te‘ālā (13) oyun üçün yaratmadı. Mėni ḳoyuŋlar kim perverdigārımnıŋ ṭā‘atıġa meşġūl bolay ve ‘amel āḫiret dereceyi (14) ḥāṣıl ḳılay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim İblīs ‘aleyhi’l-la‘net çūn namāz vaḳti bolsa leşkerini tarḳatḳay ve ayġay kim ėlni (15) namāz ötemekdin men‘ ḳılıŋla{r} ve dünyā işiġa meşġūl ḳılıŋlar. Pes şeyṭānlar ėlni vesvese ḳılġanı kėlgeyler (16) ve biregüniŋ ḳatıge kėlgey ve ol kişi namāz birle meşġūl bolġay. Şeyṭān kėlip turur kim anı dünyā işi birle meşġūl ḳılġay (17) ve eger anı ḳıla almasa barı vesvese ḳılġay. Rükū‘ ve sücūd ve ḳırā‘at ve şebaḥda noḳṣān ḳılġay ve eger munı **[22b]** (1) ḳıla almasa anıŋ köŋlini namāzda meşġūl ḳılur ve namāzdın ġāfil ḳılġay ve eger hėç ḳaysıġa ḳādir (2) bolmasa. Şeyṭān menkūb ve ḫacīl ve rüsvā bolup yanġay. Pes mū‘minge lāzım turur kim Şeyṭān’nıŋ (3) vesvesedin ġāfil bolmasa ve köŋlini namāzda cemī‘ tutsa ve ḥāżır bolsa ve barça ḥālde tevekkül Ḫudā-yı te‘ālāġa ḳılsa (4) ve her kim tilese kim Şeyṭān’nıŋ şerridin ėmīn bolsa kerek kim her laḥẓa ve her sā‘at Ḫudā-yı ‘ālem celleġa teveccüh (5) bolsa ve anıŋ şerridin penāh tile{se}, bu du‘ānı oḳusa kim *allahümme inni e‘ūẕü bike min şerri nefsī* (6) *ve min şerrü’ş-şeyṭānī ve vesvese*. Ḫudā-yı te‘ālā anı öz penāhıda ve ‘iṣmetide saḳlaġay. Tefsīr-i Muġnī’de (7) kėltürüp turur kim her kişi ṭahāret kemāl ḳılsa ve namāz ötese Rükū‘ ve sücūd, ādāb ve erkānını kāmil edā ḳılsa ve köŋli- (8) ni namāzda ḥāżır tutsa ol namāz aŋa ayġay kim Ḫudā-yı te‘ālā sėni saḳlaġay, nėçük kim sėn mėni saḳladıŋ. Pes yuḳḳarı (9) kökke revān bolġay ve ol namāz pes rūşen[98] ve nūrānī bolġay. Pes kökniŋ ḳapuġları açılġay ve ol namāz ḥażret-i (10) ‘izzet celle celāleniŋ dergāhıda ötegüçini şefā‘at ḳılġay ve eger kişi namāzını żāyi‘ ḳılmış bolsa Rükū‘ ve sücūd (11) ve ḳırā‘atnı tamām edā ḳılmamış bolsa ol namāz aŋa ayġay kim Ḫudā-yı te‘ālā sėni żāyi‘ ḳılġay, nėçük kim sėn mėni żāyi‘ (12) ḳıldıŋ. Ol namāz besī siyāh bolġay ve tīre kökke tėgey. Kökniŋ ḳapuġları aŋa baġlanġay. Pes ol namāznı eski (13) tonġa yörgegen dėk turup ėgesiniŋ yüzige urġaylar. Ḥadīs̱de kėlip turur kim üç nėmerse turur kim Resūl (14) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḫudā-yı te‘ālā ḳatıda aŋa miḳdār bir peşe ḳadir ve ḳıymet bolmas. Evvel, namāz be-‘ādet. Ėkinçi, ẕikr-i ġaflet (15) Üçünçi, dur{ū}d bī-ḥürmet ve bī-‘izzet. Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. (16) Çūn bende-yi mū‘min namāzġa tursa şürū‘ ḳılsa anıŋ ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ arasıdın ḥicāb köterilgey. Be-dürüstī kim tā bende (17) namāzda turur. Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḳatıda turur. Çūn bende namāzda özge sarı baḳsa perverdigār-ı

---

98 rūşīn şeklinde yazılmış.

‘ālem celle celāle, aŋa **[23a]** (1) ayġay kim kimge baḳar sėn kim ol saŋa mėndin yaḫşıraḳ bolġay? Ey ferzend-i Ādem, ḥażretimġa kėlgil ve mėniŋ (2) sarı baḳġıl. Be-dürüstī kim mėn saŋa ol nėmersedin yaḫşıraḳ turur mėn kim aŋa baḳar sėn. Pes çūn bende (3) ėkinçi mertebe baḳsa ḥażret-i ‘izzet celle celāledin yėne uş bu ḫiṭāb kėlgey. Çūn törtünçi mertebe baḳsa ḥażret-i (4) ‘izzet celle celāle andın i‘rāż ḳılġay. *Ne‘ūẕü bi’l-lah min ẕalike*. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Şeyṭān bir kün Resūl (5) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ḳatıge kėldi. Resūl ‘aleyhi’s-selām andın nėmerseler sordı ve ol cevāb bėrdi. Öz ef‘ālini (6) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa beyān ḳıldı. Aydı. Yā Resūlu’l-lah, eger sėniŋ ümmetleriŋdin tilese kim namāz (7) ötese ve tilese kim vaḳtide ötegey. Mėn aŋa bir şeyṭānnı müvekkel[99] ḳılur mėn kim ol aŋa aytur. Henūz (8) vaḳti ėrte turur ve henūz köp fırṣat bar. Her nev‘ meşġūlluḳdın anıŋ ḫāṭırıġa salġay ve vaḳt-i namāz (9) ötkey ve eger munıŋ birle meşġūl ḳılmasa Ādemīlerdin bir küni aŋa musallaṭ ḳılur mėn tā ḥikāyet ve eşġāl-i (10) dünyevīġa meşġūl ḳılġay tā namāz vaḳti āḫir bolġay. Pes ol kişi ḳopup ıżṭırāb tamām birle Rükū‘ ve sücūdnı (11) tamām edā ḳıla almaġay. Namāz ötegey. Pes ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* anıŋ ol namāzını yandurup (12) yüzige urġayar. Meger ol kim Ḫudā-yı te‘ālānıŋ dergāhıda tövbe ḳılmış bolġay ve yanmış bolġay kim tövbe be-ṣıdḳ (13) ve iḫlāṣ günāhlarını maḥv ḳılur. Tefsīrimiz’de kėltürüp turur kim ḥadīs̱i kėlip turur kim bende hergiz ayaġ (14) tepretmegey. Ḳıyāmet küni Ḫudā-yı te‘ālānıŋ alnıda bėş nėmedin soru alġay. Evvel, yigitlıḳdın sorulġay kim (15) nė işde ṣarf ḳıldıŋ? Ėkinçi, ‘ömürdin soru alġay kim nė işde ötkerdiŋ ve māldın sorulġay kim (16) ḳaydın peydā ḳıldıŋ ve ḳayda ḫarc ḳıldıŋ? Üçünçi, ‘ilmdin sorulġay kim ‘ilmiŋ birle nė ‘amel ḳıldıŋ? (17) Ādāb-ı namāz. Şerḥ-i Evrād’da kėltürüp turur kim ādāb-ı namāz ol turur kim namāz ḳıyāmıda ḳoparda ėki ėlgi **[23b]** (1) birle yėrni tayanıp ḳoymasa ve ḳıyām ḥālide ėki ḳademini ḳıbleġa rāst tutsa ve ėki ḳademiniŋ arasıda tört ėlig (2) yėriçe yėr ḳoysa ve tekbīr-i tāḥrīme ayturda ėliglerini yeŋleridin çıḳarsa ve ḳıyām ḥālide başını köp ḳuyu (3) salmasa kim saḳalı[100] köksige tėgey ve hem ḳıyām ḥālide kerek kim naẓarı secdegāhıġa bolġay ve Rükū‘ ḥālide naẓarı püşt-i (4) pāyıġa bolġay ve sücūd ḥālide naẓarı burnınıŋ ucıġa bolġay ve ḳā‘idede naẓarı ḳoyunıġa bolġay. Ḫāmyāze ya‘nī (5) esnetür maḥalde kerek kim aġzını yumgey ve sürfe[101] ḥālide ḥattā lā-mekān anıŋ def‘ige kūşiş ḳılġay ve selām bėrürde (6)

99 Mü‘ekkel şeklinde yazılmış.
100 saḳaḳı şeklinde yazılmış.
101 şurfe şeklinde yazılmış.

evvel oŋ uşnige ve andın sol uşnige baḳġay. Çū̃n mū̃ʻez̠z̠in[102] tekbī̄r tüşürürde *ḥayy ʻale'l-felāḥ* dèse imām (7) kerek kim ḳopġay ve çū̃n *ḳad ḳāmete'ṣ-ṣalāt* dèse kerek kim imām namāzġa şürūʻ ḳılsa. Enes bin Mālik raḍya (8) al-lahu ʻanh aydı. ʻAmelleriŋ ādābını riʻāyetḳılmaḳ ʻalāmet ḳabūl ʻamel turur. (9) ʻAbdu'l-lah bin Mübārek[103] raḥmetu'l-lah ʻaleyh aydı. Her kişi kim ḫᵛār tutsa ādābını anıŋ ʻuḳūbetini ol bolġay kim Ḫudā-yı teʻālānıŋ Maʻrifeti- (10) din bī̄-naṣī̄b bolġay. *Neʻūẕü bi'l-lah min ẕalike*. Ṣıfat-ı namāz. Rivāyetde andaġ kèlip turur kim namāz ötegüçi èki rekʻat namāzda (11) on èki mesʻelege muḥtāc turur, kerek bilse ve eger azsa ansız namāz dürüst bolma{s}. Bu on èki mesʻeleni on èki (12) miŋ mesʻeledin istiḥrāc ḳılġan turur kim ṭahāret ve namāz anıŋ bilen tamām bolur. Evvel, ʻilim turur ve tamām ʻilim üç (13) nèmerse turur. Ḥelālni ḥarāmdın, farī̄żanı sünnetdin ve ilhāmnı vesvesedin farḳ ḳılmaḳ. Èkinçi, vaḳit turur (14) ve tamām vaḳit üç nèmerse turur. Müheyyā bolmaḳlıḳ, vaḳitġa muntaẓır bolmaḳlıḳ, vaḳit ber-ṭaraf bolurġa bāng-ı namāz èşitmek. (15) Üçünçi, vüżūʻ ḳılmaḳ turur ve tamām vüżūʻ[104] üç nèmerse turur: su tègürmek farż yèrlerge ve sünnet ve ādābnı (16) farī̄ża birle edā ḳılmaḳ ve bāṭınnı pāk nūr Maʻrifet birle, nèçük kim ṭahāret pāk bolur su birle. Törtünçi, cāy (17) pāk ve anıŋ bolmaḳ üç nèmerse turur. Aṣlı kerek kim ḥelāldin bolġay ve sünnet vaḥī̄ birle tikilmiş bolġay **[24a]** (1) ve iḫlāṣ birle kèymiş bolġay. Bèşinçi, ḳıbleni bilmek turur. Anıŋ tamāmı üç nèmerse turur. Evvel bilse kim Kaʻbe Müsülmān- (2) larnıŋ ḳıblesi turur ve her kimniŋ yüzi namāzda ḳıble ṭarafıdın urulsa namāzı fāsid bolur ve her kimniŋ (3) köŋli ḥaḳ yolıdın urulsa dī̄ni fāsid bolur. Èkinçi, namāz ötegüçi niyyet-i Kaʻbe ve niyyet-i maḳām ḳılsa (4) kerek ve eger niyyet-i maḳām ve niyyet-i Kaʻbe ḳılmasa namāzı revā bolmaġay. Andaġ kim Kelām-ı Mecī̄d'de ḫaber bèrür, yarlıḳar kim (5) *ḳavlehu teʻālā fevelli vecheke şaṭra'l-mescidü'l-ḥarām.* Üçünçi bilse kerek kim peyġamber ʻaleyhi's-selām imām turur. Andaġ (6) iʻtiḳād ḳılsa kerek gūyā ki maḳām-ı İbrāhī̄m'de turur. Altınçı niyyet turur. Anıŋ tamāmı üç nèmerse turur. Evvel (7) bilse kim ḳaysı namāznı öteydür, farī̄ża yā sünnet. Èkinçi bilse kerek kim maŋa fermān bolup turur. Ṭāʻatımnı (8) tā edā ḳılmaġunça, gerdenimdin sāḳıṭ bolmas. Üçünçi bilse kim kim alıda turup turur. Yèttinçi, tekbī̄r turur. (9) Anıŋ tamāmı üç nèmerse turur. Evvel, köŋlini fāriġ ḳılmaḳ dünyā meşġūlıdın. {Èkinçi} èlig kötermek tekbī̄r-i evvelde. (10) Üçünçi; ḳıyām ḥālide secdegāhġa baḳmaḳ,

102 mū̃'ez̠z̠ī̄n şeklinde yazılmış.
103 Ebū Abdirrahmān Abdullāh b. el-Mübārek b. Vāzıh el-Hanzalī̄ el-Mervezī̄ (ö. 181/797) Tebeu't-tābiinin ileri gelenlerinden, muhaddis, zahid ve fakih.
104 żū şeklinde yazılmış.

Rükū‘ ḥālide ayaġlarıġa baḳmaḳ, secde ḥālide burnınıŋ (11) ucıġa baḳmaḳ ve teşehhüd ḥālide ḳoynıġa baḳmaḳ ve selām ḥālide ėki uşnige baḳmaḳ. Sėkizinçi, ḳırā‘at turur. (12) Anıŋ tamāmı üç nėmerse turur. Biri ol kim Ḳurān'dın her ḳaysı sūre kim aŋa āsān bolsa oḳısa. Ėkinçi, tertīl (13) birle ya‘nī her ḥarfni maḥrecidin edā ḳılıp vaḳıflarını ri‘āyetḳılıp oḳısa. Üçünçi, *Fātiḥā* oḳısa üç āyet (14) Ḳurān birle. Toḳuzunçı, Rükū‘ turur. Anıŋ tamāmı üç nėmerse turur. Başını ucası birle rāst tutsa ve ėki (15) kefini tizleriġa berāber ḳoysa ve ėligleri ve ayaġları muḳābil ḳıble bolsa ve üç *sübḥāne rabbiye'l-‘aẓīm* dėse. (16) Onunçı, sücūd turur. Anıŋ tamāmı üç nėmerse turur. Ol tizini andın ėligini, andın peşānesini burnı birle (17) yėrge ḳoysa ve üç ḳatar *sübḥāne rabbī'l-a'lā* dėse. On birinçi, *Et-taḥiyyāt* oḳımaḳ turur ve anıŋ tamāmı üç **[24b]** (1) nėmerse turur. Evvel; oŋ ayaġını tikip, sol ayaġını basıp oltursa ve *Et-taḥiyyāt*'nı tā *‘abduhu ve Resūluhu'*ġa tėgrü ve oḳısa (2) ve ṭarīḳa ve sünnet birle selām bėrse ve selāmıda cümle[105] ferişte ve cümle ehl-i ṭā‘at ve imāmnı niyyet ḳılsa. (3) On ėkinçi, iḫlāṣ turur ve anıŋ tamāmı üç nėmerse turur. Namāz ötegüçi çūn yalġuz öter bolsa andaġ (4) ötese kim ėl ḳatıda öter ve ėl birle andaġ ötese kim ḫalvetde öter ve niyyeti ol bolsa kim namāzı kim (5) bu namāzdın soŋ yėne öter, anı mundın yaḫşı ötey, dėp. Pes kişi kim bu mes‘eleler birle ‘amel ḳılur. Anıŋ ṭahāreti (6) ṭahāret ve namāzı namāz tamām turur. Andaġ kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā Kelām-ı Mecīdī'de ḫaber bėrür. Yarlıḳar kim *eṣ-ṣalātü yenhī* (7) *‘ine'l-faḥşā'i ve'l-münker* andaġ bilgil kim namāzda ėki ḫāṣiyyet bar. Namāzı turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ (8) [106] dergāhıġa bendeni yaḳın ḳılur ve ol bu ṭarīḳ namāz turur kim beyān ḳılduḳ ve bendeni yaman işlerdin (9) yıġmas ve nā-meşrū‘ātlardın yıġar ve namāzı turur kim bendeni nā-meşrū‘ātdın yıġmas. Pes bendege (10) ol namāzdın ḥażret-i bī-çūn celle celāleniŋ dergāhıġa taḳarrüb ḥāṣıl bolmas. Bil kim andaġ namāz bendeni dergāh- (11) dın yıratḳay. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī'de kėltürüp turur kim İmām Ṭavūs Yemānī[107]niŋ ḳavli birle tekbīr-i tāḥrīmede ėligni (12) baş berāberidin yuḳḳarı kötermiş kerek ve İmām Mālik'niŋ ḳavli bilen başnıŋ berāberi kötermiş kerek. (13) İmām Şāfi‘ī'niŋ ḳavli bilen uşunnıŋ berāberi kötermiş kerek. İmām-ı Ā‘ẓam[108] raḥmetu'l-lah ‘aleyh aytur. Maŋa ḥadīs̱i (14) pitip turur. Meşhūr mażmūnı kim ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* bende-i müsteḥaḳ ‘az̠āb ve

105 Hemze konulmuş.
106 <nıŋ>
107 Ebū Abdirrahmān Tāvūs b. Keysān el-Hemdānī el-Yemānī el-Havlānī el-Himyerī (ö. 106/725) Muhaddis ve fakih tabii.
108 Ebū Hanīfe Nu'mān b. Sābit b. Zūtā b. Māh (ö. 150/767) Hanefi mezhebinin imamı, büyük müctehid.

‘uḳūbet bolmış (15) bolġay. ‘Aẕāb ferişteleri anı tamuġ sarı ėltürler. Ḥażret-i ‘izzet celle celāledin ḫiṭāb yėtkey kim (16) ey ferişteler, mėniŋ bendemdin ėlig yıġıŋlar kim mėniŋ ḳatımda anıŋ bir ṭā‘atı bar turur kim anıŋ andın ḫaberi (17) yoḳ turur. Ol bendedin ėlig yıġḳaylar. Çūn bende olardın ḫalāṣ tapsa ayġay kim pākā perverdigārā- **[25a]** (1) nıŋ nė ṭā‘atım, nė sėniŋ dergāhıŋda bar ėrdi kim mėniŋ andın ḫaberim yoḳ turur. Ḫiṭāb-ı müsṭā-yı rabbu’l-erbāb (2) yėtkey kim mėniŋ bendelerim dār-ı dünyāda namāz öterde tekbīr-i tāḥrīmede ėlgini uşnıḳaça köterdi. Sėn, aŋa emr-i ma‘rūf (3) ḳıldıŋ ve aydıŋ kim ėligni ḳulaḳnıŋ nermesiḳaça kötermek evlā turur, dėp. Bu sebebdin sėni yarlıḳadım ve yėne bilmek (4) kerek. Üç yėrde ėligni yalaŋ tutmaḳ sünnet turur. Biri, tekbīr-i tāḥrīmede; ėkinçi, du‘ā ve münācāt ḥālide; üçünçi, ėligni (5) Müsülmān birāderiŋ ėligige ḳoyarda. İmām Ebū Yūsufe’l-Ḳāḍı raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. Mėn bu sünnetge (6) müdāvemet ḳılġan sebebidin perverdigār-ı celle celāle mėni üç devlet bilen müşerref ḳıldı. Biri ol kim (7) dünyāda ‘azīz boldum. Ėkinçi ol kim tüvānger boldum. Üçünçi ol kim muḳtedā-yı ‘ālem boldum. Fevāīd-i (8) Zevāīd’de İmām Ebū’l-Ḥasan Rüstaġnī ve Ḫᵛāce İmām Muḥammed Yuḥyī raḥīmehümā Allah kėltürüp turur kim bisyār cedd (9) cehd ḳılduḳ tā köŋlimizni namāzda ḥāżır tutḳay miz, tuta almaduḳ meger üç ḫaṣlet birle. Biri (10) ol kim ṭahāretni noḳṣāndın saḳladuḳ. Ėkinçi, tonumıznı endek necāsetdin saḳladuḳ ve (11) ḫalḳımıznı ḥarām ve şüphelik ṭa‘āmdın saḳladuḳ ve ḳıyām ḥālide közümizni secdegāhdın kötermedük. (12) Bu ḫaṣletler birle müdāvemet ḳılġan sebebidin ḫāṭrımıznı namāzda ḥāżır tapduḳ. Muẓafferī Deryā aydı. (13) Ḥażret-i Ḫıżır ‘aleyhi’s-selāmdın sordum kim bir kėçe kündüzde on yėtti rek‘at namāz farż bolmaḳda ḥikmet (14) nė turur? Ḥażret-i Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı kim ey Muẓaffer Deryā; bilgil, ḥikmet ol turur kim kündüzki sėkiz rek‘at namāz- (15) dın sėkiz uçmaḳ ėşiki saŋa açılġay ve kėçeki yėtti rek‘at namāzdın yėtti tamuġ ḳapuġı saŋa baġlanġan ve bu namāz (16) tört rek‘at namāz-ı peşīn turur ve tört rek‘at namāz-ı dīger turur ve üç rek‘at namāz-ı şām turur ve tört (17) rek‘at namāz-ı ḫaften turur. Anıŋ üçün kim uçmaḳ rūşen turur ve anıŋ ümmīdide[109] sėkiz rek‘at namāz **[25b]** (1) rūz-ı rūşende ötelür. Anıŋ üçün kim tamuġ tārīk ve ḳaraŋġu turur. Yėtti rek‘at namāz anıŋ ḳorḳunçıdın ḳaraŋġu (2) tünde ötelür, bāḳī ḳaldı. Ėki rek‘at namā{z}-ı bāmdād, nė kėçede turur ve nė kündüzde. Anıŋ üçün kim kün (3) toġḳanı yoḳ ve kėçe ėmes turur. Anıŋ üçün kim ol vaḳitde saḥūr yėp bolmas. Bu ėki rek‘at namāz anıŋ (4)

---

109 Şeddeli yazılmış.

üçün turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bir rek‘at birle kündüzki günāhlarını ‘afv ḳılur ve bir rek‘at birle kėçeki günāhnı (5) ‘afv ḳılur ve yarlıḳar. “Ẕikr-i iḫlāṣ.” Tefsī̇rimizde kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ‘amel ḳılsa (6) dünyā üçün aŋa ol ‘ameldin āḫiret naṣī̇bi bolmaġay ve o söz delālet ḳılur kim kelāmu’l-lah ögretmek üçün (7) ve imāmet üçün ve mū̃‘eẕẕinlik[110] üçün ve ḥac ṭavāf ḳılmaḳ üçün ve özge ‘ibādetler üçün hem maḫlūḳ- (8) dın ücūre almaḳ revā bolmaġay. Anıŋ üçün kim ücūre almaḳ dünyā maṣlaḥatı turur. Ḥadī̇s̱de kėlip turur kim (9) çū̃n ḳıyāmet küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ümmetimni üç gürūh ḳılġaylar. Bir gürūh ol kişiler bo- (10) lġaylar kim Ḫudā-yı te‘ālāġa iḫlāṣ birle ‘ibādet ḳılmış bolġaylar ve yėne bir gürūh ol kişiler bolġaylar (11) kim Ḫudā-yı te‘ālāġa riyā birle ‘ibādet ḳılmış bolġaylar ve yėne bir gürūh ol kişiler kim Ḫudā-yı te‘ālāġa ḥużūr-ı dünyā (12) üçün ‘ibādet ḳılmış bolġaylar. Ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ḥażret-i ‘izzet celle ve celāledin (13) ḫiṭāb kėlgey kim dār-ı dünyāda maŋa nėçük ‘ibādet ḳıldıŋlar? Ayġaylar. İlahī̇, pākā perverdigārā, sėn (14) bī̇nā ve dānā sėn kim bizniŋ maḳṣūdımız ‘ibādetdin dünyā ėrdi. Ḥażret-i ‘izzet celle ve celāledin (15) ḫiṭāb yėtkey kim her nė tilep ėrdiŋizler, dünyāda taptıŋızlar ve murādlarıŋız ḥāṣıl boldı. Bu ṭā‘ife- (16) ni tamuġḳa ėltkeyler. Yėne ol gürūh kim riyā ve sum‘a birle ‘ibādet ḳılıp turur. Ḫiṭāb kėlgey kim siler maŋa nėçük (17) ‘ibādet ḳıldıŋızlar? Olar ayġaylar kim pākā perverdigārā, sėn dānā ve bī̇nā sėn kim bizniŋ ġarażımız **[26a]** (1) ‘ibādetdin riyā sum‘a ėrdi ya‘nī̇ ėl körmek ve ėşitmek üçün ėrdi kim falānī̇ mundaġ ‘ibādetler (2) ḳılur dėsün, dėr ėrdük. Olarġa ḫiṭāb kėlgey kim maḳṣūduŋuzlar dünyāda ḥāṣıl boldı. Olarnı (3) tamuġḳa ėltkeyler. Andın soŋ ol gürūh kim iḫlāṣ birle ‘ibādet ḳılıp turur. Olarġa ḫiṭāb kėlgey kim (4) silerniŋ maḳṣūdıŋız ‘ibādetdin nė ėrdi? Olar ayġaylar kim pākā perverdigārā, sėn dānā ve bī̇nāsın kim (5) bizniŋ niyyetimiz ve i‘tiḳādımız sėn ėrdiŋ. Ḫāṣ ve ḫāliṣ ‘ibādetni saŋa ḳılġan turur miz. Pes Ḥaḳ te‘ālādın (6) fermān bolġay kim rāst aydıŋlar, ey müsülmanlar. Olarnı uçmaḳġa ėltkeyler. Ḥikāyet’de kėlip turur kim (7) biregü tün yarmıda ėki rek‘at namāz-ı teheccüd ötedi ve ḳoptı kim yėne ėki rek‘at namāz ötegey. Biregü anıŋ ḳatıdın (8) ötti. Bu namāz ötegüçiniŋ ḫāṭırıġa ḫōş kėldi kim bu kişi mėni bu vaḳit Taŋrı te‘ālānıŋ ‘ibādeti ḫiẕmetide (9) kördi, dėp “namāzdın” fāriġ bolup közi uyḳuġa bardı. Tüşide kördi kim aŋa aydılar. Bu ėki rek‘at namāz kim (10) sėn ḳıldıŋ, bizniŋ ḥażretimizġa şāyeste ėrmes. Bizniŋ

[110] mū̃’eẕẕī̇nlik şeklinde yazılmış.

ḥażretimizġa ‘amel kerek kim riyādın ḫālī bolġay. (11) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Mėn birāderim Cebrā‘īl’din sordum kim (12) Cebrā‘īl aydı. Mėn perverdigārımdın sordum kim iḫlāṣ nė turur? Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā maŋa aydı kim iḫlāṣ sırrı (13) turur. Mėniŋ esrārımdın kim ḫāṣ bendelerimniŋ köŋüllerinde emānet ḳoyup turur mėn. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (14) aydı. *El-iḫlāṣ, el-iḫlāṣ* yā‘nī lāzım tutuŋlar iḫlāṣnı, be-dürüstī ki ḳıyāmet küni bendege ḫalāṣlıḳ bolmas (15) meger iḫlāṣ birle Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı kim *en-nāsu küllühüm mevtā* (16) *illā’l-‘ālimūne ve’l-‘ālimūn küllühüm mevtā ve’l-‘āmilūne ve’l-‘āmilūn küllühüm mevtā il* (17) *e’l-muḫliṣūn ve’l-muḫliṣūn ‘alā ḫaṭarin ‘aẓīmin* yā‘nī barça ėl ölüg tururlar meger ‘ālemler ve ‘ālimler **[26b]** (1) barça ölüg tururlar meger ‘āmiller ve ‘āmiller barça ölüg tururlar meger muḫallişler [111] ḫāṭr-ı ‘aẓīmde- (2) dürler. Muḫalliṣ, dėp ol kişini ayturlar kim anıŋ imānıda hėç şeki ve noḳṣānı bolmaġay ve anıŋ ‘amelide hėç (3) gümānı ve riyāsı bolmaġay. Şeyḫ Fuḍayl raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. ‘İbādetni terk ḳılmaḳ ėl cihetidin şirk ve küfür (4) turur ve iḫlāṣ ol turur kim anı Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı öz penāh ve ‘iṣmetide bu ėkidin saḳlaġay. Büzürgī aytıp turur. (5) Be-dü{r}üstī kim mėn şerm tutar mėn, perverdigārımdın kim aŋa tamuġ otı ḳorḳunçıdın ‘ibādet ḳılġay mėn. Pes mėn bende (6) be-ġāyet yaman bolġay mėn kim eger ḳorḳutsa iş ḳılsam ve eger ḳorḳutmasa iş ḳılmasam ve be-dürüstī kim mėn şerm (7) tutar mėn perverdigārımdın kim ‘ibādet ḳılsam aŋa uçmaḳ ümīdide. Pes mėn teraḥḥi bolmış bolġay mėn eger (8) müzd bėrse ‘amel ḳılsam ve müzd bėrmese ‘amel ḳılmasam. *Ne‘ūẕü bi’l-lah min ẕalike*. Ėkinçi faṣıl, ṣaf-ı evvelniŋ fażīleti- (9) niŋ beyā{nıda.} Rivāyetde kėlip turur kim biregü ḥażret-i Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemniŋ ḫiẕmetige kėldi ve aydı. Yā Resūlu’l-lah (10) maŋa bir ‘amel ögretkil kim mėn ol ‘amel birle uçmaḳġa kirgey mėn. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. İmāmet- (11) lik ḳıl ve eger anı ḳılmasaŋ mū‘eẕẕinlik[112] ḳıl eger anı ḳıla almasaŋ namāznı ṣaf-ı evvelde ötegil (12) imāmnıŋ soŋıda yā oŋ ḳolıda. Fetāvā-yı Nefī’de kėltürüp turur kim ṣaf-ı evvel efżal turur, ėkinçi ṣafdın (13) ve ėkinçi ṣaf efżal turur, üçünçi ṣafdın. *‘Alā heẕe’l-ḳıyās*[113] ḥadīs̱de turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ raḥmeti evvel imāmġa (14) nāzil bolur. Andın evvelḳı ṣafnıŋ tamamıġa andın ėkinçi ṣafġa ‘*alā heẕe’l-ḳıyās* tā āḫir. Pes bendege lāzım

111 <muḫallişler>
112 mū’eẕẕīnlik şeklinde yazılmış.
113 Bu kıyas üzerine.

turur (15) cehd ḳılsa tā imāmġa yaḳın ṣaf-ı evvelde oltursa yā imāmdın soŋ raḥmet nāzil bolsa tehẕībde kėltürüp (16) turur kim orunnıŋ yaḫşıraḳı namāzda ṣaf-ı evvel turur. İmāmġa yaḳın yā imāmnıŋ soŋıda yā oŋ ḳolıda eger kişi (17) ṣaf-ı evvelde fürce tapmasa ėkinçi ṣafda tursun. Hem uş ol s̱evābnı tapar. Mażmurāt'da kėltürüp turur kim **[27a]** (1) eger kişi ṣaf-ı evvelde fürce körmese kerek kim ėkinçi ṣafnı yarıp ötse ve evvel ṣafnıŋ fürcesini alsa anıŋ üçün kim (2) ėkinçi ṣafge ḥürmet ḳalġanı yoḳ. Ol sebebdin kim evvelḳı ṣafda fürce ḳoyup tururlar. 'Avārif'de kėltürüp turur kim (3) her kişi terk ḳılsa ṣaf-ı evvelni ol sebebdin kim ilgerki ṣaf ehliġa yėr tar bolmaġay ve ėkinçi ṣafda oltursa (4) Ḫudā-yı te'ālā aŋa ṣaf-ı evvelniŋ s̱evābını bėrgey, bī-noḳṣān. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüpdür kim Resūl (5) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim terk ḳılsa ṣaf-ı evvelni bu ḳorḳunçdın kim Müsülmānġa żararı tėgmegey ve ėkinçi (6) ve üçünçi ṣafda namāz ötese Ḫudā-yı te'ālā aŋa dū-çendān ṣaf-ı evvelniŋ s̱evābını i'ṭā ḳılġay. Tefsīr-i Dur{ū}d'da (7) kėltürüp turur kim Vehb bin Münebbih[114] raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur kim Ka'b e'l-Aḫbār raḍya'l-lahu 'anhnı kördüm. (8) Āḫirī ṣafda namāz ötedi. Sūāl ḳıldı kim Yā Ka'b, nėçükdin āḫirḳı ṣafda namāz ḳılur sėn? Aydı. Tevrāt (9) da körüp turur mėn kim ümmet-i Muḥammed'din kişiler bolġay kim anıŋ secdesi sebebidin Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mėni yarlıḳaġay. (10) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Üç nėmerse turur kim eger Müsülmānlar bilseler (11) anda nė miḳdār s̱evāb turur, biri biri birlen ḳur'asız hergiz iş ḳılmaġaylar. Biri, mescidge ėrte barmaḳ. (12) Ėkinçi, bāng-ı namāz aymaḳ. Üçünçi, ṣaf-ı evvelde turup namāz ötemek. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi ṣaf-ı (13) evvelni çaġlasa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa uçmaḳda öy binā ḳılġay ve derece-yi rūzī ḳılġay. Kīfāye'l-Şe'bī'de (14) ḥadīs̱i kėltürüp turur kim Mażmūnı bu kim bėş ḳadem ḳoymaḳ turur kim anıŋ s̱evābını Ḫudā-yı te'ālādın özge (15) kişi bilmes. Biri ol kim ḳadem ursa tā ṣaf-ı evvelniŋ fürcesini baġlaġay. Ėkinçi, ḳadem ursa ṭaleb-i (16) 'ilim üçün. Üçünçi, ḳadem ursa ṣīla-yı raḥīm üçün. Törtünçi, ḳadem ursa ġazāt üçün Müsülmān- (17) larnıŋ ṣafıdın kāfirlerniŋ ṣafıge uruşda. Bėşinçi, ḳadem urmaḳ ėki Müsülmānnıŋ arasıda ıṣlāḥ ḳılmaḳ **[27b]** (1) üçün. Be-dürüstī kim bu ḳademlerniŋ s̱evābını kişi bilmes. Meger Allah te'ālā ḥadīs̱de kėlip turur kim ṣaf-ı evvelniŋ fażīleti (2) özge ṣaflar peyġamber 'aleyhi's-selāmnıŋ fażīleti dėk turur. Özge Ādemīlerġa Resūl 'aleyhi's-selām aydı. Ėrenler- (3) niŋ ṣaflarınıŋ yaḫşıraḳı ṣaf-ı evvel

---

[114] Ebū Abdillāh Vehb b. Münebbih b. Kāmil es-San'ānī (ö. 114/732) Yemenli tabii.

turur ve yamanraḳı ṣaf-ı āẖir turur ve ḥatunlarnıŋ ṣaflarınıŋ (4) yaẖşıraḳı ṣaf-ı āẖir turur ve yamanraḳı ṣaf-ı evvel turur. Rivāyet ḳılurlar kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (5) Cemā'ati bolġay mėniŋ ümmetimdin kim olar hemīşe ṣaf-ı āẖirde namāz ötegeyler. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā olarnı tamuġ otıda (6) te'ẖīr ḳılġay. Bu ḥadīs̱niŋ mażmūnı birle müsteḥab turur kim namāz-güẕār ṣaflarnı yarıp ötse ve ṣaf-ı evvelniŋ (7) fürcesini bağlasa eger mümkün bolsa bu ḥüküm farīża namāzlarda turur ammā namāz-ı cenāzede ṣaf-ı āẖirde turmış (8) kerek. Anıŋ üçün kim ṣaf-ı āẖir, ṣaf-ı evveldin artuḳ turur. H̱ālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (9) Sa'īd bin el-Müseyyeb[115] raḥmetu'l-lahnıŋ ḳırḳ yıl namāzı cemā'at birle hergiz fevt bolġanı yoḳ ėrdi (10) ve ṣaf-ı evvelde namāz öter ėrdi. Bir kün mescidge kirdi. Bir kişi andın burun mescidge kirip anıŋ ornıda (11) olturup ėrdi. Bisyār te'essüf ḳıldı. Hātifdin āvāz kėldi kim ey Sa'īd bin Müseyyeb, uş ol turġan (12) yėriŋde iḳrār ḳılġıl ve namāz ötegil kim ṣaf-ı evvelniŋ s̱evābını taptıŋ. Bu muṣībet ve te'essüfüŋniŋ (13) cihetidin taptıŋ ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sėni yarlıḳadı. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim 'Abdu'l-lah bin 'Abbās (14) raḍya'l-lahu 'anhümā aydı. Bir kün Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. H̱udā-yı te'ālā raḥmet "ḳılur", ol kişilerni kim (15) ṣaf-ı evvelde namāz ötegeyler. Ṣaḥābeler ėşittilerse ṣaf-ı evvelġa rağbet ḳıldılar ve cemā'ati kim öy- (16) leri mesciddin yıraḳ ėrdi. Aydılar kim biz öylerimizni satıp mescidge yaḳın öy alur miz (17) tā ṣaf-ı evvelde orun alġay miz. Ḥażret-i Ḥaḳ celle ve 'alādın ẖiṭāb kėldi kim mėn ol H̱udāy turur mėn kim **[28a]** (1) ṣaf-ı evvelni körer mėn ve bendelerimġa açar ve mükāfāt olarnıŋ niyyetige yaraşu bėrür mėn. Ebū Süfyān (2) S̱evrī raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Burunḳı ṣāliḥler ve 'azīzler andaġ ėrdiler kim eger bir namāz olarġa fevt (3) bolsa ėrdi, o bir hafta muṣībet ve ta'ziyet bolur ėrdi ve eger ṣaf-ı evvel fevt bolsa ėrdi, olarġa (4) bir kün ta'ziyet vāḳ'i bolur ėrdi. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim peyġamber 'aleyhi's-selām, ėlge ṣaf-ı evvel- (5) niŋ fażīleti ve s̱evābını beyān ḳılur ėrdi. Cemā'ati kim öyleri mesciddin yıraḳ ėrdi. Aydılar kim biz öy- (6) lerimizni satıp mescidge yaḳın öy alalı tā ṣaf-ı evvel bizdin fevt bolmaġay. Pes Resūl 'aleyhi's-selām (7) aydı. Her kişi kim mescid{ge} kėlse her ḳademi kim ḳoysa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā çendān derece anıŋ atıda uçmaḳda binā ḳılġay. (8) Çūn ėl munı ėşittiler ėrse öylerini satıp mesciddin yıraḳ öy aldılar tā her ḳadem ḳoyġanımızġa (9) s̱evāb bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa vaḥī kėldi kim biz s̱evābını olarnıŋ niyyetige yaraşu bėrür

115 Ebū Muhammed Saīd b. el-Müseyyeb (el-Müseyyib) b. Hazn el-Kureşī el-Mahzūmī (ö. 94/713) Medineli meşhur yedi tabiin fakihinden biri.

miz. (10) Üçünçi faṣıl, namāz-ı cemā‘atniŋ fażīleti ve s̱evābınıŋ beyānıda. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim (11) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Maŋa fermān ḳıldı, birāderim Cebrā‘īl. Namāz-ı cemā‘atġa terġīb ḳıldı ve çendān (12) ḥikāyet ḳıldı maŋa kim ḳorḳtum, namāz ḳabūl bolmaġay meger cemā‘at birle. Rivāyetde kėlip turur kim ‘Abdu’l-lah (13) bin Ümmü Meknūn[116] nābīnā ėrdi. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ḳatıge kėldi, aydı. Yā Resūlu’l-lah, mėn (14) nābīnā turur mėn. Mėniŋ öyümniŋ ve mescidniŋ arasıda yolda ḳalın dıraḫtlar bar ve mėniŋ yėtelegüçi (15) kişim yoḳ. Mėni ruḫṣat bėrgil kim namāz-ı ḫaften ve namāz-ı bāmdādnı öyümde ötey. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (16) aŋa ruḫṣat bėrmedi. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim namāz be-cemā‘at sünnet-i mü‘ekkede turur. Cemā‘at- (17) ni terk ḳılmaḳ, ma‘ṣiyet ve bid‘at turur ve cemā‘atni ber-pāy tutmaḳ, sebeb-i rest-kārlıḳ ve sa‘ādet turur. **[28b]** (1) Ravżatu’l-‘Ulemā’da kėltürüp turur kim İmām Dāvud Tāī[117] ve İmām Aḥmed Ḥanbel “raḥmetu’l-lah ‘aleyh”niŋ ḳavli birle namāznı (2) cemā‘at birle ötemek farż turur. Eger kişi yalġu{z} ötese namāzı revā bolmaġay. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim (3) [118] eger imām Rükū‘da bolsa bir muḥteşem kişi mescidge kirse ve imām Rükū‘da tevaḳḳuf ḳılsa kim ol kişi bu (4) rek‘at namāznı tapsun, dėp. Be-dürüstī kim imām kāfir bolġay. *Ne‘ūẕü bi’l-lah min zalike.* Eger muḥteşem kişi bolmasa (5) ve imām bilmese kim nė kişi turur. Eger Rükū‘da muntaẓır bolsa tā ol kişi bu rek‘at namāznı tapsun, dėp. Ba‘żı meşāyiḫ- (6) niŋ ḳatıda mekrūh ve ba‘żınıŋ ḳatında ėrmes. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi namāznı cemā‘at birle ötey (7) dėp mescid ṭarafıge revān bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā pitigey anıŋ her bir ḳademiġa on ḥasene ve ṭā‘at ve arıtḳay (8) anıŋ nāme-yi a‘mālidin on günāh ma‘ṣiyet. Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı kim (9) terk-i cemā‘at Zebūr ve İncīl {ve} Furḳān’da mel‘ūn turur ve eger mundaġ kişi yėr yüzinde yürise yėr aŋa la‘net (10) ḳılur. ‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim biregü sūāl (11) ḳılur ve aydı. Yā Resūlu’l-lah, eger biregü taŋ atḳunça namāz ḳılsa ve kündüzi rūze tutsa ve cemā‘at- (12) ḳa ḥāżır bolmasa anıŋ ḥükmi nė turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ol tamuġda. Rivāyetde kėlip turur (13) kim ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* Ḫudā-yı te‘ālā tört ṭā‘ifeniŋ ‘öẕrini ḳabūl ḳılmaġay. Biri, ol kişi (14) kim

[116] Abdullāh (Amr) b. Kays b. Zāide el-Kureşī el-Āmirī (ö. 15/636) Hz. Peyġamber’in müezzini, āmā sahabi.
[117] Ebū Süleymān Dāvūd b. Nusayr et-Tāī (ö. 165/781 {?}) İlk dönem sufi ve zahidlerinden.
[118] <turur kim>

bāng-ı namāznı ėşitkey ve cemā‘atġa ḥāżır bolmaġay, bī-‘öẕr. Ėkinçi, ol kişi [119] mücerred kim ḥac aŋa vācib bolġay (15) ve ḥac ötemegey. Üçünçi, ol kişi kim ṭa‘ām yėmekke meşġūl bolġay ve sāīl anıŋ ṭa‘āmı üstün kėlgey (16) ve ol sāīlġa bu ṭa‘āmdın bėrmegey. Törtünçi, ol kişi kim bir nā-meşrū‘ aŋa peş kėlgey ve ber-ṭaraf ḳılurġa (17) ḳādir bolġay ve men‘ ḳılmaġay. Bu tört ṭā‘ifeniŋ ‘öẕri hergiz ḳabūl ėrmes. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī'de kėltürüp **[29a]** (1) turur kim Enes ibn Mālik raḍya'l-lahu ‘anh Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kişi bėş vaḳit (2) namāznı cemā‘at bile ötese Ḫudā-yı te‘ālā miŋ şehīdniŋ s̱evābını anıŋ dīvānıda pitigey. Emīrü'l-Mū‘minīn Ebū Bekir (3) Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ‘anh Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kişi kim Ḳurān'nı tamām ḫatim ḳılsa (4) her ḥarfi kim Ḳurān'da bar turur. Anıŋ ‘adediçe köşk uçmaḳda anıŋ atıda binā ḳılġay ve eger maŋa tevfīḳ bolsa kim (5) miŋ ḳata Ḳurān'nı ḫatim ḳılsam ve ol mėndin fevt bolsa maŋa ol miḳdār elem bolmas kim bir tekbīr-i evvel imām (6) birle fevt bolġay. Emīrü'l-Mū‘minīn ‘Ömer raḍya'l-lahu ‘anh Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kim bir (7) gürsineni yā bir rūzedārnı ṭa‘ām birle toyġarsa Ḫudā-yı te‘ālā her ẕerre[120] kim ol "ṭa‘ām"dın bar turur. Anıŋ ‘adediçe (8) köşk uçmaḳda anıŋ atıda pitigey ve eger mėn tevfīḳ tapsam barça gürsinelerni ve rūzedārlarnı ṭa‘ām (9) birle toyġarsam ve ol mėndin fevt bolsa maŋa ol miḳdār elem bolmas kim bir tekbīr-i evvel imām birle fevt (10) bolġay. Emīrü'l-Mū‘minīn ‘Os̱mān raḍya'l-lahu ‘anh, Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kişi kim bir tėve (11) Ḥaḳ dergāhında ḳurbān ḳılsa Ḫudā-yı te‘ālā ol tėveniŋ her ter mūyınıŋ ‘adediçe köşk uçmaḳda anıŋ atıda binā (12) ḳılġay ve eger mėn tevfīḳ tapsam kim tamām ‘ālemniŋ tėvelerini Ḥaḳ dergāhında ḳurbān ḳılsam ve ol mėndin (13) fevt bolsa maŋa ol miḳdār ‘ilim bolmas kim bir tekbīr-i evvel imām birle fevt bolġay. Emīrü'l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya (14) ‘l-lahu ‘anh, Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kişi kim ġazātda ma‘reke küni bir kāfirni öltürse (15) Ḫudā-yı te‘ālā ol kāfirniŋ ā‘żāsıdaḳı ter mūyınıŋ ‘adediçe köşk uçmaḳda anıŋ atıda binā ḳılġay ve eger mėn (16) tevfīḳ tapsam, tamām ‘ālem kāfirleriniŋ tamāmını öltürsem ve ol mėndin fevt bolsa maŋa ol (17) miḳdār ‘ilim bolmas kim bir tekbīr-i evvel imām birle fevt bolġay. Bu cihetdin kim ḥadīs̱ vāḳi‘ bolup turur kim **[29b]** (1) *et-tekbīrü'l-ūlā ḫayrun mine'd-dünyā ve mā fīhā* ya‘nī tekbīr-i evvel yaḫşıraḳ turur dünyādın ve her nėmersedin (2) kim dünyāda turur. Rivāyet

---

119 <kim>
120 Hemze konulmuş.

turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ zamānıda ėki kişi birbiri birle dōst (3) bolup 'ahd-i iḫvān baġlap ėrdiler. Birisi dünyādın naḳil ḳıldı. Ol dōstı du'ā ḳıldı kim ilahī, mėni hem (4) aŋa ḳoşġıl kim maŋa ol ṭāḳat yoḳ turur kim anıŋ firāḳını tartḳay mėn. Müddeti kėçmep ėrdi kim ol heme (5) dünyādın naḳil ḳıldı. Pes anı tüş kördiler ve sordılar kim sėn ol yāriŋ ve dōstuŋġa ḳoşulduŋ mu? (6) Aydı. Yoḳ. Sordılar nė sebebdin bu derecātını taptıŋ? Aydı. Bir kün namāz ötegeli ėkülen mescidge barduḳ. (7) Ol mėndin ilgeri mescidge kirdi ve tekbīr-i evvelni imām birle berāber taptı ve mėn tapmadım. Ol sebebdin yārimġa (8) yėte almadım. Rivāyet turur. Ḳattıġda ḳattıġ muṣībet dünyāda bėş muṣībet turur. Biri ol kim kişiniŋ birāderi (9) vefāt tapġay kim ėkevlen az bėrey. Ḫudā dōstluḳ ḳılur bolġaylar. Ėkinçi, meclis-i 'ilim fevt bolġay. Üçünçi, tekbīr-i evvel (10) imām birle fevt bolġay. Törtünçi, bā-vücūd ḳudret-i ḥac fevt bolġay. Bėşinçi, *ne'ūzu bi'l-lah* āḫir demde īmānsız veyā (11) bī-tövbe barġay. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī'niŋ baḫt kişilerniŋ (12) üç 'alāmeti ve nişānesi bar. Biri ol kim anıŋ ḳuvveti ḥelāldın bolġay. Ėkinçi ol kim olturuşı, ḳopuşı (13) ve iḫtilāṭı 'ālimler birle bolġay. Üçünçi, bėş vaḳit namāznı cemā'at bile ötegey ve bed-baḫt ve münāfıḳnıŋ hem üç nişānesi (14) bar. Ol kim ḳuvveti ḥarāmdın bolġay ve 'ālemlerdin yıraḳ bolġay ve olar birle iḫtilāṭı kem bolġay ve namāznı yalġuz (15) ötegey. 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhümā rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin. Biregü sūāl (16) ḳıldı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, kişi zekᵛat māl bėrgey ve rūze-yi māh-ı Ramażān tutḳay[121] ve ḥac edā ḳılġay ve tört vaḳit (17) namāzını hem sizniŋ arḳaŋızda edā ḳılġay ammā namāz-ı ḫaftenġa cemā'at kėlmegey. Anıŋ ḥükmi nė bolur? Resūl ṣalla **[30a]** (1) al-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. *Hüve fī'n-nār* ya'nī ol tamuġda turur. Ol sūāl ḳılġuçı bir ayġa tėgrü sūāl ḳılur (2) ėrdi. Resūl 'aleyhi's-selām aŋa uş bu cevābnı bėrür ėrdi. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (3) aydı. Her kişi kim ḳırḳ kėçe kündüz namāznı cemā'at birle ötegey ve tekbir-i evvel andın fevt bolmaġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (4) aŋa ėki bīzār nāme pitigey. Biri bīzār bolmaḳ nifāḳdın ya'nī imānını kāmil pitigey. Ėkinçi, bīzār bolmaḳ tamuġ otıdın. (5) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ėki namāz kim ḳaraŋġuda ötelür. Anı cemā'at birle ötese (6) ol mū'min turur ve her kişi kim ėki namāzda cemā'atġa ḥāżır bolmasa ḥaḳḳa kim ol münāfıḳ turur ve ol ėki namāznıŋ (7) biri namāz-ı ḫaften ve yėne biri namāz-ı bāmdād

[121] tutuḳay şeklinde yazılmış.

turur. *Ḳale Resūlu'l-lah ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem enne es̱ḳale'ṣ-ṣalāt* (8) *'alāe'l-münāfiḳīne ṣalatü'l-fecr* ya'nī namāzla{r}nıŋ aġırraḳı münāfıḳlarġa namāz-ı ḫaften ve namāz-ı bāmdād (9) turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāzda perhīzkār ve 'abdġa iḳtidā ḳılsa andaġ bolġay kim (10) peyġamberġa iḳtidā ḳılġan dėk bolġay. Bu ḥadīs̱din ma'lūm bolur kim 'ālim 'ābiddin efżal turur ammā muḳtedīġa (11) revā ėrmes. Secdede imāmdın burun baş kötermek ve eger ma'lūm ḳılsa kim imām henūz baş kötergeni yoḳ. Kerek kim (12) yėne başını secdege ḳoyġay ve imāmġa mütāba'at ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim imāmdın burun (13) baş köterse Ḫudā-yı te'ālā anıŋ gūrda başını ėşekniŋ başıdıŋ ḳılġay. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim üç vaḳit- (14) de yėr ve kök ḥażret-i Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālāġa nāliş ḳılġay kim 'arş ol 'aẓameti birle ḥareketġa kėlgey. Biri, ol vaḳitde kim (15) kişi zinā ḳılıp zinādın ġusl ḳılġay. Ėkinçi, ol vaḳitde kim yetimini bī-cihet āzār ḳılġay ve yıġlatḳay. Üçünçi, ol vaḳit- (16) de kim tekbīr-i evvel mū'mindin bī-'öẕrī fevt bolġay. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (17) [122] aydı. Yā 'Alī, Cebrā'īl 'aleyhi's-selāmġa ārzū turur kim ferzend-i Ādem birle yėtti ḫaṣletde şerīk bolġay. Biri, bėş vaḳit **[30b]** (1) namāz cemā'at birle ötemekde. Ėkinçi, 'ālimler birle hem-nişīn bolmaḳda. Üçünçi, aġrıḳ sora barmaḳda. (2) Törtünçi, cenāzeniŋ soŋıda barmaḳda. Bėşinçi, bir teşnege su bėrmekde. Altınçı, ėki Müsülmānnıŋ arasıda (3) ṣulḥ ḳılmaḳda. Yėttinçi, yetim ve bī-keslerniŋ köŋlini almaḳda. Yā 'Alī, sėn ḥarīṣ bolġıl. Ol nėmerselerge kim (4) Cebrā'īl 'aleyhi's-selām anı ārzū ḳılur. Tenbīh Faḳīh Ebū'l-Leys̱'de kėltürüp turur kim her kişi namāzını cemā'at (5) birle ötese Ḫudā-yı te'ālā aŋa bėş ḫaṣlet kerāmet ḳılur. Evvel, faḳīrlıḳ ve tarlıḳnı andın kötergey. Ėkinçi (6) 'aẕāb-ı gūrnı ber-ṭaraf ḳılġay. Üçünçi, anıŋ nāme-yi a'mālini oŋ ḳolıġa bėrgeyler. Törtünçi, pelle-yi ṣırāṭdın (7) āsān kėçkey. Bėşinçi, bī-ḥesāb uçmaḳġa kirgey ve her kişi namāznı cemā'at birle ötese Ḫudā-yı te'ālā on ėki nėmerse bile (8) giriftār ḳılġay. Üçi dünyāda, üçi āḫiretde, üçi öler ḥālde ve üçi gūrda ammā evvel üç kim dünyāda turur. (9) Biri ol turur kim anıŋ kesbi ve rūzgārıdın bereketni kötergey. Ėkinçi, anıŋ çehresi müteġayyir bolġay. Üçünçi, Ḫudā-yı (10) te'ālā anı 'ayālniŋ köŋlide düşman[123] ḳılġay ammā ol üç kim öler ḥālde turur. Biri ol turur kim melekü'l-mevt (11) anıŋ cānını gürsine ve teşne ḳabż ḳılġay. Ḫalḳ, ol nez' ḥāliniŋ düşvārlıġını bilgey ėrdiler. Ādemī ve (12) perī hergiz namāznı ėlgidin

[122] <ve sellem>
[123] dūşman şeklinde yazılmış.

bėrmegey ėrdiler. Ėkinçi, cān bėrmeki düşvār bolġay. Üçünçi, kelime-yi şehādet (13) anıŋ tiliġa kėlmegey, *ne'ūẕü bi'l-lah min ẕalike* ammā ol üç kim gūrda turur. Biri ol kim Münker ve Nekīr aŋa siyāset (14) birle kirgeyler. Ėkinçi, gūrı ḳaraŋġu bolġay. Üçünçi, gūrı tar bolġay ammā ol üç kim āḫiretde turur. (15) Evvel Ḫudā-yı te'ālā, aŋa ġażab birle peş kėlgey. Ėkinçi, 'aẕābı ḳattıġ bolġay. Üçünçi, ḥesāb düşvār bolġay. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ (16) da kėltürüp turur kim Ḫᵛāce İmām Mu'āẕ Seyfī[124] nevvera'l-lah merḳadeh aydı. Şeyḫ Şaḳīḳ Belḫī[125] raḥmetu'l-lah 'aleyhġa namāz-ı (17) peşīn cemā'ati fevt boldı ėrse ėllig aḳ tenge fuḳarā ve miskīnġa taṣadduḳ ḳıldı ve bir ay ta'ziyet tutup **[31a]** (1) her kün yıġlar ėrdi ve aytur ėrdi. *Allahümme a'ṭini ecri mā fāteni̇̄* ya'nī ey bārā-Ḫudā yā i'ṭā (2) ḳılġıl, ol cemā'at birle fevt bolġan namāznıŋ s̱evābını. Rivāyetde kėlip turur kim Rebi' bin (3) Ḥüs̱eym[126] raḥmetu'l-lah 'aleyhniŋ fālic zaḥmeti bar ėrdi. Ėki ṭarafıge kişi kirip yolap düşvār ḥālde mescidge (4) bėş vaḳit namāz cemā'atġa ḥāżır bolur ėrdi. Aŋa aydılar kim yā şeyḫ, saŋa ruḫṣat turur kim öyde öteseŋ. (5) Şeyḫ aydı. Nėçük kişi bolġay kim *ḥayy 'alā'l-felāḥ*nı ėşitkey ve icābet ḳılıp cemā'atḳa ḥāżır bolmaġay egerçe (6) tizi birle yürür bolsa. Rivāyetde kėlip turur kim nābīnā kişi yamġur kėçesi kim ḳaraŋġu ve yollar (7) lāy ve kil bolup ėrdi. Mescidge revān boldı kim namāz-ı ḫaftenni cemā'at birle ötegey. Ḫatunı aydı. Nėçükdin (8) öyde ötemes sėn? Aydı. Mescidge barur mėn tā ėl kim ve ayaġımnıŋ şükrini edā ḳılġay mėn. Pes çūn mescidge (9) barıp namāznı cemā'at birle ötep, öyge kėlip yattı ėrse ėrte ḳoptı; körer kim közleri açılıp turur. Aydı. (10) Ḫōş perverdigārı turur. Mėniŋ perverdigārım kim çūn anıŋ ni'metleriniŋ şükrini aydım ėrse maŋa ni'met (11) ziyāde ḳıldı. Ḥikāyet turur kim burun zamānda şeyḫi bar ėrdi kim ḫalḳ aŋa bisyār cemī' boldı ve ėlniŋ (12) teveccühi ve rücū'ı aŋa köp boldı egerçe ol zamānda uluġ meşāyiḫler köp ėrdiler. Ol şeyḫ özige aytur (13) ėrdi kim ol miḳdār ṭā'at ve 'ibādet kim meşāyiḫlerde bar, mėnde yoḳ turur. Bu ḫalḳnıŋ teveccühi maŋa nė sebeb- (14) din bolġay? Hātifdin āvāz bėrdi kim ey falānī, sėnde bir ḫāṣiyyeti ve şerefi peydā bolup turur. Ol ḫāṣiyyet (15) ol turur kim namāz be-cemā'atġa bisyār cedd ü cehd ḳılur sėn ve bu 'ameliŋ bizniŋ dergāhımızda ḳabūl bolup turur. (16) Anıŋdın sėniŋ ṣıḫḫatiŋġa ḫalḳ rāġıb bolup tururlar. Fevāīde'l-Fevād'da hem meẕkūr turur. Törtünçi faṣıl (17) taŋ namāzınıŋ

124 nesfī şeklinde yazılmış.
125 Ebū Alī Şakīk b. İbrāhīm el-Ezdī el-Belhī (ö. 194/810) Horasanlı sufi.
126 Ebū Yezīd er-Rebī' b. Huseym b. Āiz es-Sevrī et-Temīmī el-Kūfī (ö. 65/685 {?}) Muhaddis tabii, zahid.

sünnetidin soŋ oḳur du‘ālar ve dur{ū}d[127]larnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Kėltürüp turur kim **[31b]** (1) Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhdin rivāyet turur kim aydı. Her kişi kim sünnet namāz-ı bāmdādnı öyde (2) ötep farżge mescidge barsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa üç nėmerse kerāmet ḳılġay. Evvel ol kim anıŋ rūzī- (3) sini kėŋ ḳılġay. Ėkinçi anıŋ ked-ḫudāy ve ehl-i ḫānesiniŋ arasında nizā‘[128] ve uruş kem bolġay. Üçünçi (4) dünyādın imān birle barġay. Kitābu'l-Levh'din menḳūl turur kim her kişi kim taŋ namāzınıŋ ėki rek‘at (5) sünnetiniŋ evvelḳı rek‘atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *Elem Neşraḥ* oḳısa ve ėkinçi rek‘atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Sūre-yi Elem tere kehf* (6) oḳısa aŋa hergiz bevasīr zaḥmeti ‘arż bolmaġay ve eger müdāvemet ḳılsa ‘ömri içinde bu zaḥmetni körmegey (7) ve bisyār mücerreb turur. Ḫᵛāce İmām Aḥmed ‘Alī Ḥākim Tirmiẕī[129] raḥmetu'l-lah ‘aleyh aydı. Mėn ḥażret-i ‘izzet celle ve celāleni (8) miŋ merātib tüşümde kördüm. Her körgenimde sūāl ḳıldım. Zevāl-i imāndın kim be-dürüstī andın sėni ḳorḳa- (9) dımdın Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā maŋa fermān ḳıldı. Bu tesbīḥni namāz-ı bāmdādnıŋ sünneti ve farīżasınıŋ arasında (10) aymak ḳırḳ bir ḳata ve aydı. Her kişi kim munı vaẓīfe ḳılsa zevāl-i imāndın ėmīn bolġay ve tesbīḥ bu turur. (11) *Yā ḥayy yā ḳayyūm yā bedī'us-semavāti ve'l-arḍ yā yāẕü'l-celāle ve'l-ikrām yā lā ileh illā ente* (12) *eselüke en yuḥyyī ḳalbī binūri Ma‘rifetike yā Allah yā Allah*. Şeyḫ Ebū Bekir Kitābī raḥmetu'l-lah ‘aleyh (13) aydı. Ḥażret-i risālet ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemni tüşümde kördüm ve aydı kim yā Resūlu'l-lah, nė du‘ānı oḳuy kim (14) zinde-dil bolġay mėn. Ḥaḳ celle ve ‘alā mėniŋ köŋlümni öltürmegey. Ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem (15) aydı. Uş bu tesbīḥni oḳı, dėp buyurdılar. Yuḳḳarı meẕkūr boldı. Bėşinçi faṣıl (16) namāz-ı bāmdādnıŋ farīżasınıŋ soŋıda oḳur virdlerniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (17) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Namāzlarnıŋ aġırraḳı münāfıḳlarġa ėki namāz turur: Namāz-ı bāmdād **[32a]** (1) ve namāz-ı ḫaften. Eger bilseler kim bu ėki namāzda nė miḳdār fażīlet ve s̱evāb turur, hergiz taḳṣīr ḳılmaġay- (2) lar ve elbette ötegeyler egerçe tizleri birle yürür bolsa. Vesīletü'l-Ḳulūb'da kėltürüp turur kim (3) Ebū Ẕer Ġıfārī raḍya'l-lahu ‘anhnıŋ rivāyeti birlen kişi kim namāz-ı bāmdādnıŋ farīżadın soŋ kim henūz (4) dünyā sözi sözlemegen bolġay ve tizini yėrdin kötermegen bolġay. On ḳata aytsa kim *lā ilahe illa'l-lah* (5) *vahdehu lā şerīke lehü'l-mülkü ve lehü'l-ḥamdu yuḥyi ve yumīt ve hüve hayy lā yemūt*

---

127 durud şeklinde yazılmış.
128 Hemze konulmuş.
129 Ebū Abdillāh Muhammed b. Alī b. Hasen et-Tirmizī (ö. 320/932) Velilik konusundaki görüşleriyle tanınan sufi.

biyedihü'l-ḫayr ve hüve 'alā külli şey'i ḳadir. Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te'ālā her kerret oḳuġanıġa anıŋ nāme-yi a'mālide on ḥasene pitigey ve on derece uçmaḳda aŋa rūzī (7) ḳılġay ve bende āzād ḳılġannıŋ s̲evābını i'ṭā ḳılġay ve ol kün Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḥıfẓ-ı emānıda bolġay. (8) Dīv ve perīniŋ şerridin ve cemī' günāhlardın emānda bolġay. Tercümānu'ṣ-Ṣalāt'da ḥadīs̲ kėlip turur. (9) Maẓmūnı bu kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aydı. Mėniŋ fermānımnıŋ 'izzeti ve celāletini ve 'aẓameti ḥaḳḳı ḥürmeti kim her bende[130] ki (10) her farīża namāzdın soŋ *Fātiḥā*'nı ve bu āyetlerni oḳısa mėn perverdigār turur mėn. Her kün aŋa yėtmiş ḳata (11) naẓar-ı raḥmet ḳılur mėn ve yėtmiş ḥācetini revā ḳılur mėn. Dārū'l-celāl'de kim va'degāh-ı dīdār turur. Aŋa rūzī (12) ḳılur mėn. Her nėçük günāh bilen kim kėlgen bolsa ya'nī çün bėş vaḳit namāznı şerāīti bilen edā ḳılsa ve bu (13) āyetlerni oḳısa egerçe ol özini günāhkār bilse mėn anıŋ günāhlarıġa munı kefāret ḳılıp maḥv ḳılur mėn. (14) Āyetler bu turur. *Fātiḥā*'dın soŋ *Āyetü'l-kürsī ve amene'r-Resūlü* ve *şehda'l-lah* ve *ḳul allahüm mālikü'l-mülk.* (15) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı bāmdāddın (16) soŋ her kün yüz ḳata aytsa *lā ilahe illalla'l-lah e'l-melikü'l-ḥaḳḳu'l-mübin*. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa üç nėmerse kerāmet ḳılġay. (17) Evvel ol kim tüvānger bolġay. Ėkinçi, 'az̠āb-ı gūr aŋa bolmaġay. Üçünçi, anıŋ ornı uçmaḳda bolġay. **[32b]** (1) Tefsīrimizde kėltürüp turup turur kim peyġamber 'aleyhi's-selām aydı. Her kişi namāz-ı bāmdādnı ötese (2) ve söz sözlemese on ḳata *Ḳul huva'l-lahu eḥad*'nı oḳusa aŋa ol hėç günāh vāḳi' bolmaġay. Her cünd kim şeyṭān (3) vesvese ḳılsa, Ebū İmāme-yi Bāhlī raḥmetu'l-lah 'aleyh Resūl 'aleyhi's-selāmdın rivāyet ḳılur kim aydı. Her kişi (4) *Āyete'l-Kürsī'ni* her farīża namāznıŋ soŋıda oḳısa anıŋ ve uçmaḳnıŋ arasıda ḥā'īli bolmaġay meger ölüm. 'Abdu'l-lah (5) bin 'Ömer raḍya'l-lahu rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim her kişi kim *Āyete'l-Kürsī*'ni her farīża namāznıŋ soŋıda (6) oḳısa ḥażret-i Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ cānını öz ḳudreti birle ḳabż ḳılġay, bī-vāsıṭa. İmām Ca'fer Ṣādıḳ (7) raḍya'l-lahu 'anhümā rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kim *Āyete'l-Kürsī*'ni her namāzdın soŋ (8) tā *ḫāldūn*'ġaça oḳısa ėmīn bolġay, şeyṭānnıŋ vesvesesidin ve eger faḳīr bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (9) anı tüvānger ḳılġay ve rūzīsini kėŋ ḳılġay. Andaġ yėrlerdin aŋa rızḳ yėtkürgey kim ol hergiz saġınmaġan (10) bolġay ve ornını uçmaḳda körmekünçe ölmegey. İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhdın rivāyet

[130] Hemze konulmuş.

turur kim aydı. (11) Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām, Mūsā kelīm ṣalātu’l-lah ‘aleyhniŋ ḳatıġa kėldi ve aydı. Ḫudā-yı ‘azze ve celleniŋ fermānı turur. Her kişi kim (12) her farīża namāznıŋ soŋıd{{a} bir ḳata bu du‘ānı oḳısa kim *Allahümme inni uḳaddimü ileyke beyne yedeyye küllü nefsin ve lemḥatin* (13) *ve ṭarafetin yāṭrifü bihe ehlü’s-semavāti ve ehlü’l-arż ve külle şeyin hüve fī ilmüke keyne ev ḳad kāne* (14) *uḳaddimü ileyke beyne yedeyye ẕalike küllehü* ve Āyete’l-Kürsī’ni aŋa pütse, oḳısa be-dürüstī ve rāstī kim kėçe ve kündüz (15) yėgirme tört sā‘at turur. Her sā‘ati maŋa ol bendemdin yėtmiş miŋ ḥasene kėlgey tā İsrāfīl ṣūr- (16) nı hürkünçe, anıŋ ḥesābıġa meşġūl bolġaylar. Fażīlet-i müsebbi‘āt-ı ‘aşere. Şeyḫü’ş-şüyūḫ nevvera’l-lah merḳadeh (17) Evrād’da kėltürüp turur kim namāz-ı bāmdāddın soŋ kün toġmasdın burun namāz-ı dīgerdin soŋ **[33a]** (1) ve kün patmasdın burun on nėmerseni her birini yėtti ḳata oḳımış kerek. Bu tertīb birle evvel, *Sūre-yi Fātiḥā.* (2) Ėkinçi, *Ḳul e‘ūẕu bi-rabbi’l-felaḳ*. Üçünçi, *Ḳul e‘ūẕu bi-rabbi’n-nās*. Törtünçi, *Ḳul huva’l-lahu eḥad.* Bėşinçi, *Ḳul yā eyyühe’l-kāfirūn.* (3) Altınçı, *Āyete’l-Kürsī.* Yėttinçi, *sübhana’l-lah ve’l-ḥamdu lillah ve lā ilahe illa’l-lah ve’l-ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete ilā bi’l-lahü’l-‘alā* (4) *el-aẓīm* ve bir ḳata aytsa *‘adede mā ‘ilma’l-lahi ve zente mā ‘ilma’l-lah.* Sėkizinç, *Allahümme ṣalli ‘alā muḥammedin ‘abdike ve nebiyyike ve habibīke ve resūlike* (5) *en-nebiyyü’l-ümmiyi ve ‘alā ālihi ve bārike ve sellem ‘aleyhi.* Toḳuzunçı, *Allahümme aġfirlī veli vālidiyye ve limen tüvālide verḥamne kemā rabbeyāni* (6) *ṣaġīren. Allahümmaġfir licemi’ü’l-mū‘minin ve’l-mū‘mināti ve’l-müslimīn ve’l-müslimāte’l-eḥyā’i minhüm ve’l-emvāti biraḥmetike* (7) *er-raḥīmü’r-rāḥimīn.* Onunçı *Allahümme yā rabbī ef’al bī ve bihim ‘ācilen ve ecilen fī’d-dīni ve’d-dünyā ve’l-aḥireti mā ente lehü* (8) *ehlü ve lā tef’al binā yā mevlānā mā naḥnü lehü ehlü inneke ġafūru ḥalīmün cevadün kerīmü ra’ūfü’r-raḥīm.* (9) Üç ḳata aytsa *sübḥāna’l-lahi’l-‘aliyyü’d-deyyān sübḥāna’l-lahi’l-ḥannāni’l-mennān sübḥāna’l-lahi şedīdü* (10) *el erkāne sübḥāne mn lā yeşġalühü şānün ‘an şāni sübḥāne men yeẕhebü bi’l-leyli ve yā’etī* (11) *bi’n-nehār* namāz-ı dīgerdin soŋ oḳırda *sübḥāne men yeẕhebü bi’n-nehār ve yā’etī bi’l-leyl* ve bir ḳata aytsa *sübḥān* (12) *allahi ve biḥmadike ‘alā ḥilmike ba’ade ‘ilmike sübḥāna’l-lahi ve biḥamdike ‘alā ‘afvike ba’ade ḳuddretike* (13) *sübḥāne beyne lehü elṭāfü ḫafiyyetün fesübḥāna’l-lahi ḥīne tümsūne ve ḥīne tuṣbiḥūn* (14) *ve lehü’l-ḥamdü fī’s-semavāti ve’l-arḍ ve ‘aşiyyen ve ḥīne tuẓhirūne yuḫricu’l-ḥayye mine’l-meyyite* (15) *ve yuḫricu’l-meyyit mine’l-ḥayyi ve yuḥyi’l-ārḍ ba’ade mevtihā ve keẕelike tuḫrecūn sübḥāne* (16) *rabbike rabbi’l-‘izzeti ‘ammā yeṣifūne ve selāmün ‘alā’l-mürselīn ve’l-ḥamdu lillah rabbi’l-*

‘ālėmīn (17) *felillahi’l-ḥamdu rabbü’s-semavāti ve rabbiü’l-arḍı rabbu’l-‘ālemīne ve lehü’l-kibri yā’ fī’s-semavāt* **[33b]** (1) *ve’l-arḍ ı ve hüve’l-‘azīzü’l-ḥākim ve’l-ḥamdu lillahi naḥmeduhu ve neste’īnühü ve nestaġfirühü ve nū’min bihi* (2) *ve nütevekkelü ‘aleyhi ve neşhedü en lā ilahe illā’l-lahu vaḥdehü lā şerīke lehü ve neşhedü enne Muḥammeden* (3) *‘abduhu’l-Muṣṭafā ve Resūlühü’l-müctebā erselehü bi’l-hüdeī ve dīnü’l-ḥaḳḳı liyüẓhirehü ‘alā’d-dīn ve levkerihe* (4) *el-müşrikūne men yehdī’l-lahu felā mużille lehü ve men yüżlihü felā hādiye lehü ve ne‘ūẕü bi’l-lah min* (5) *neşrūri enfüsinā ve min seyyāti a‘mālinā. İz Bostānü’l-Muḥsīn ve iz Ḳulūtu’l-Ḳulūbe ve iz İḥyā‘u’l* (6) *‘Ulūm.* İbrāhīm Teymī[131] raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. Bir kün Ka‘be-yi mu’ẓẓama arḳasıda olturup Taŋrı tebārek ve te‘ālāġa (7) ‘ibādet ḳılur ėrdim. Biregüni kördüm kim kėldi mėniŋ oŋ ḳolumda olturdı. Aŋa baḳtım, kördüm. Besī ḫūb çehre (8) ve ḫōş-būy. Mėn anı tanımadım ve sordum kim ey bende-yi Ḫudāyī, ḳaydın kėlür sėn? Aydı. Ḫıżır peyġamber turur mėn. (9) Çūn bu sözni ėşittim ėrse köŋlümge bir heybeti tüşti. Aydım. Ey peyġamber-i Ḫudāy, nėçük boldı kim özlerini (10) maŋa körsettiler ve özgege körsetmesler ve aydılar. Anıŋ üçün kim sėn Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ve peyġamberleri- (11) niŋ dōstı sėn. Yā İbrāhīm, eger mėn saŋa hediye bėrsem saḳlar mu sėn? İbrāhīm aydı. Saḳlar mėn Ḫudā-yı te‘ālā tevfīḳı (12) birle sin[132] aydı. Yā İbrāhīm, namāz-ı bāmdād{dın} soŋ, kün toġmasdın burun ve namāz-ı dīgerdin soŋ, kün (13) batmasdın burun müsebbi‘āt-ı ‘aşereni oḳıġıl ve süreler nėçük kim yuḳḳarı pitilip turur ve ẕikir ḳılduḳ. (14) Pes Ḫıżır peyġamber aydı, ‘aleyhi’s-selām. İbrāhīm, tamām ‘ömrüŋde bir ḳata oḳısaŋ saŋa kifāyet kim ve eger tevfīḳ (15) tapsaŋ kim her künde oḳısaŋ anıŋ s̱evābını Ḫudāy ‘ālem celle ve celāledin özge kişi bilmes. İbrāhīm aydı. (16) Ey peyġamber-i Ḫudāy, munı saŋa kim ögretti? Ḥażret-i Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı. Mėn Muḥammed Muṣṭafā ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin (17) ėşittim. İbrāhīm aydı. Ḫaber ḳıl maŋa bu müsebbi‘āt-ı ‘aşereniŋ s̱evābıdın. Ḥażret-i ‘aleyhi’s-selām aydılar. Mėn anıŋ s̱evābını **[34a]** (1) beyān ḳıla almas mėn. Eger maŋa Taŋrı ‘azze ve celleniŋ ‘ināyetini bolup ḥażret-i Muḥammed Muṣṭafā ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (2) ni tüşüŋde körseŋ, ḥażretdin sūāl ḳılsaŋ enḥażret ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem saŋa bu müsebbi‘āt-ı (3) ‘aşereniŋ s̱evābını beyān ḳılġaylar. Pes İbrāhīm aydı. Ey peyġamber-i Ḫudāy, maŋa bir nėme ögret kim Resūl (4) ṣalla’l-lahu

131 Ebū Esmā İbrāhīm b. Yezīd b. Şerīk et-Teymī el-Kūfī (ö. 92/710-11) Muhaddis ve fakih tabii.

132 Metinde yalnız bir sin harfi konulmuştur. Anlam olarak Hızır konuşmaya devam etmekte.

‘aleyhi ve sellemni tüşümde kör alġay mėn. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı. Yā İbrāhīm, çūn namāz-ı şām öte- (5) seŋ hėç kimge söz aymaġıl tā ol vaḳitġaçe kim namāz-ı ḫaften ötegey sėn. Pes sėn ėki rek‘at (6) namāz ötegil. Her rek‘atı *Fātiḥā*’dın soŋ yėtti ḳata *Ḳul huva’l-lahu ehad* oḳuġıl. Pes baş secdege ḳoyup (7) yėtti ḳata ayġıl. *Sübḥāna’l-lah ve’l-ḥamdu lillah ve lā ilahe illalla’l-lahu ve allahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete ilā bi’l-lahü’l-‘alā* (8) *el-‘aliyyü’l-‘aẓīm*. Pes baş secdedin köterip bu du‘ānı oḳıġıl. *Yā ḥayy yā ḳayyum yā ẕe’l-celāl ve’l-ikrām* (9) *yā erḥamü’r-raḥīmīn yā raḥmeni’d-dünyā ve ilā āḫiret ve raḥmehümā yā ilahe ilāhen evvelīn ve’l-āḫirīn el evvelü ente* (10) *ḳabl külle şeyin ve’l-āḫirü ba‘de külli şeyin yā rab yā rabbya rab yā Allah yā Allah yā Allah yā raḥman* (11) Andın soŋ her nė kim olturup oḳup ėrdük. Öre turup oḳuġıl. Andın soŋ oŋ (12) ḳoluŋnı basıp yüz ḳıbleġa ḳılıp yatġıl tā uyḳuŋ kėlgünçe peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa dur{ū}d (13) ayġıl. Pes İbrāhīm aydı. “Her nė kim” Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām “aydı.” Uş ol tertīb bile namāz ötedim ve ol du‘ā ve tesbīḥni (14) nėçük kim buyurup ėrdi, ḳıldım ve uyıdım. Tüşümde körer mėn kim kökdin ferişteler tüştiler (15) ve mėni kökke ėlttiler. Uçmaḳnı maŋa körgüzdiler ve uçmaḳda bir köşki kördüm, ḳızıl yāḳūtdın (16) ve yėne bir köşki kördüm, yaşıl zümürrüddin ve yėne bir köşki kördüm, aḳ zümürrüddin. Her köşkide aḳar (17) arıḳlar kördüm sütdin ve ‘aseldin ve her köşkde bī-ḳıyās ve bī-nihāyet ḳara közlük ḥūrlar kördüm. **[34b]** (1) Olturup ėrdiler ve olarnıŋ yüzlerini āfitābdın rūşenraḳ kördüm. Feriştlerdin sordum kim bu köşk- (2) ler ve ḥūrlar kimler üçün turur? Aydılar. Ol kişi üçün turur kim bu ‘amel kim sėn ḳıldıŋ, ol hem ḳılġay. Pes uçmaḳ (3) mīvelerini yėdim ve ol arıḳlardın su içtüm. Andın soŋ Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemni kördüm. Yėtmiş peyġamber (4) birle ve yėtmiş ṣaf ferişteler birle kim her ṣaf maşrıḳdın maġribġa tėgrü mėniŋ ḳatımġa kėldiler. Barça maŋa [133] (5) selām ḳıldılar. Peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem mėniŋ ėlgimni aldılar ve būse ḳıldılar ve besī laṭīf ve nevāziş birle (6) peş kėldi. Mėn hem mübārek ėlgini aldım ve būse ḳıldım ve aydım kim yā Resūlu’l-lah, Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām siziŋ şīrīn, mübārek (7) lafẓıŋız ve şükür bar ‘ibādetiŋizdin müsebbi‘āt-ı ‘aşereniŋ ḥikāyetini ėşitip mü ėrdim kim maŋa ḫaber bėrdi. Ḥażret-i (8) peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydı. Yā İbrāhīm, Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām ol ḥikāyet kim saŋa aydı. Ḥaḳ turur ve rāst turur. (9) Ol yėr yüzideki ėlniŋ dānişmendi turur ve abdāldın turur ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ yėr yüzideki leşkeridin (10) turur. Be-dürüstī kim

---

[133] <selām>

mėn müsebbi‘āt-ı ‘aşereni Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selāmdın örgendim. Pes İbrāhīm aydı. Yā Resūlu’llah (11) aŋa nė miķdār s̱evāb bolur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Bu ‘amel kim sėn ķıldıŋ, ol ķılsa nėçük kim sėn mėni (12) tüşüŋde kördüŋ, ol hem körgey ve uçmaķ ṭa‘ām ve şarābdın nėçük kim sėn yėdiŋ ve içtiŋ, ol (13) hem yėgey ve içkey ve Ḥaķ te‘ālā anıŋ ṣaġīre ve kebīre günāhlarını yarlıķaġay. Ḫudā-yı te‘ālā andın ġażabnı kötergey ve Ḫudā-yı (14) te‘ālā öz ‘izzeti ve celāleti birlen sol ķol feriştelerige fermān ķılġay kim anıŋ günāhlarını yėne yıl- (15) ġaça pitmegeyler. Be-ḥaķķın ol Ḫudāy kim mėni peyġamberlıķġa iberip turur. Müsebbi‘āt-ı ‘aşere birle kişi ‘amel ķılġay (16) meger ol kişi kim Ḫudā-yı te‘ālā anı nīk-baḫt yaratķan bolġay. İbrāhīm Teymī raḥmetu’l-lah ‘aleyh aydı. Kişi kim (17) müsebbi‘āt-ı ‘aşereġa i’tiķā{d} ķılmaġay ve terk ķılġay meger kim Ḫudā-yı te‘ālā anı bed-baḫt yaratķan bolġay. **[35a]** (1) Andaġ ḥikāyet ķılurlar kim İbrāhīm Teymī raḥmetu’l-lah ‘aleyh bu tüşni körgendin kėyin tört ay tirig bar (2) ėrdi ve hėç ṭa‘ām yėmedi ve su içmedi. Anıŋ üçün kim her kişi kim uçmaķ ṭa‘ām ve şarābıdın yėr ve içer. Bu (3) dünyā ṭa‘āmı ve şarābıġa iḥtiyācı ķo almas. İḥyā‘u’l-‘Ulūm’da kėltürüp turur kim hergiz kişi müsebbi‘āt-ı ‘aşereni (4) oķıġalı tevfīķ tapmaġay. Meger kim ol kişi Ḫudā-yı te‘ālā raḥmeti ve ‘ināyetiġa ehl bolmaġay ve dünyādın ötmegey (5) tā özini uçmaķda körmegey ve ölmegey tā uçmaķ ṭa‘āmıdın yėmegey. Fevāīde’l-Fevād’da kėltürüp (6) turur kim her türlük ḥācet üçün müsebbi‘āt-ı ‘aşereni oķımaķ kerek. Bende ‘arż-dāşt ķıldı kim (7) her kün uş ol ta‘ayyün tapķan vaķitde oķuġuluķ mu turur? Aydı kim eger mühim[134] dīnī ve dünyevī (8) peş kėlse anıŋ niyyetide oķımış kerek. Elbette [135] ol mühim[136] kifāyet bolġay. Ḫvāce ‘aleyhü’r-raḥme müsebbi‘āt-ı (9) ‘aşereniŋ fażīletide çendān ta‘kīd ve mübālaġa ķıldı ve aydı. Biregü bar ėrdi kim müsebbi‘āt-ı ‘aşereni (10) oķır ėrdi. Nā-gāh seferde cemā‘atı ķaraķçılar peş kėldi. Ķaṣd ķıldılar kim mālını alġaylar ve özini helāk (11) ķılġaylar. Uş ol ḥālde mübāriz bahadur yigitler peydā boldılar. Ķaraķçılarnı helāk ķıldılar. O kişi (12) kördi tamāmı yalaŋ baş ėrdiler. Sordılar, sizler kimler sizler? Olar aydılar kim sizniŋ (13) oķuġan müsebbi‘āt-ı ‘aşereŋ turur biz kim her kün yėttirer ķatar oķır ėrdiŋ. Yėne sordı kim nė (14) sebebdin yalaŋ baş sizler? Olar aydılar. Ol sebebdin kim oķırda *bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (15) aymay sėn. Muṣannif aytur. Mėn fi’l-ḥāl Ḫvāce ‘aleyhi’r-raḥmedin sordum kim *bismi’l-lahi’r-*

[134] mühīm şeklinde yazılmış.
[135] <elbette>
[136] mühīm şeklinde yazılmış.

*raḥmani'r-raḥīm*ni nė yėrde (16) oḳuġuluḳ turur? Ḫᵛāce ʻaleyhi'r-raḥme aydı. Her sūreniŋ başıda ḥikāyet ḳıldı. Ḳāḍı Kemāle'd-dīn **[35b]** (1) Caʻfer Hinduvānī[137] ʻaleyhi'r-raḥmėniŋ bā-vücūd ol kim ḳāḍılıḳnıŋ meşġūlluḳı ve özge meşġūlluḳları hem bar ėrdi. (2) Ḳurān bisyār oḳır ėrdi ve yėne vaẓīfelerdin ḳaldı ėrse andın sordılar kim evḳātıŋnı nėçük (3) kėçürür sėn kim ol vaẓīfeler birle ʻamel ḳılmay sėn. Aydı. Mėn müsebbiʻāt-ı ʻaşere birlen pesende ḳılıp (4) turur mėn kim barça evrād vaẓīfelerniŋ ḫāṣiyyeti anda bar ve s̱evābı köp turur. Melfūẓ atlıġ kitābda (5) kėltürüp turur kim Şeyḫü'l-İslām Şeyḫ Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn ḳuds sırrıhu'l-ʻazīz mübārek lafẓı birle andaġ aydı kim (6) kişi bir nėmerseni özige vird ḳılsa kerek kim vaẓīfesini terk ḳılmaġay. Eger kündüz oḳıy almasa (7) kerek kim kėçe oḳısa ve eger kėçe oḳıy almasa kündüz oḳısa, beher ḥāl öz vaẓīfesini terk ḳılmasa (8) kim anıŋ şūmluġı barça şehir ėlige esīr[138] ḳılġay ve ol şehir ve vilāyet ḫarāb bolġay, dėp bu (9) taḳarrübde ḥikāyeti hem ẕikir ḳıldı ve aydı kim vaḳti bir şaḫıṣ cihān-gişte bu duʻā gūynıŋ ḳatıġa kėldi (10) ve aydı kim Şām vilāyetiniŋ şehirleridin bir şehrige yėttim kim besī ḫarāb ėrdi. Yėgirme eyvānda bir obdānı (11) yoḳ ėrdi. Tefaḥḥuṣ ḳıldım. Anda bir büzürg ʻazīzi taptım. Sordum kim bu şehriŋ ḫarāblıḳı nė sebebdin (12) turur? Ol ʻazīz aydı. Bu şehirde evrādlıḳ Müsülmānlar bisyār bar ėrdiler. Olar vaẓīfe ve evrād- (13) larını terk ḳıldılar. Pāt müddetde Ḫudā-yı teʻālā ḳahrını bu şehirde musallaṭ ḳıldı. Şehirge Türk ve Mōġūl (14) kirdiler. Şehirni ḫarāb ḳıldılar ve Müsülmānlarnı esīr ḳıldılar. Bu barça olar vaẓīfelerini terk ḳılġan- (15) nıŋ şūmluġudın ėrdi. Altınçı faṣıl, namāz-ı işrāḳnıŋ fażīleti beyānıda. Tefsīr-i Dur{ū}d[139]da (16) ḥadīs̱ kėlip turur. Mażmūnı bu kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim taŋ namāzını ötep oltursa **[36a]** (1) ve Ḫudā-yı teʻālānıŋ ẕikri birle meşġūl bolsa kün toġunça Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ol bendeniŋ ve tamuġ (2) nıŋ arasıda ḥā'il ve penāh ḳılġay ve aŋa uçmaḳda yėtmiş derece iʻṭā ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (3) her kişi namāz-ı bāmdād ötese ve tevfīḳ tapsa kim namāz ötegen ornıda oltursa kün toġḳunça ol (4) miḳdār s̱evāb bolġay kim İsmāʻīl peyġamber ʻaleyhi's-selāmnıŋ ferzendleridin kim kāfirlerġa esīr tüşmiş bolġaylar. (5) Tört kişini satḳun alıp āzād ḳılmış bolġay. Tenbīh[140] atlıġ kitābda Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah ʻaleyh (6) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her

[137] Ebū Caʻfer Muhammed b. Abdillāh b. Muhammed el-Hinduvānī el-Belhī (ö. 362/973) Hanefi fakihi, müctehid.
[138] es̱ir şeklinde yazılmış.
[139] durud şeklinde yazılmış.
[140] tenbih şeklinde yazılmış.

kişi kim namāz-ı bāmdād ötese ve kün toġḳunça (7) namāz ötegen ornıda oltursa ve kün toġḳandın soŋ ḳopsa ėki rek'at namāz ötese Ḥaḳ (8) sübḥāne ve te'ālā aŋa tamuġ otıdın penāh bėrgey. Yevāḳāt'de kėltürüp turur kim Enes ibn Mālik (9) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim aydı. Her kişi kim namāz-ı bāmdād ötep namāz (10) ötegen ornıda oltursa kün toġḳunça kün toġḳandın soŋ ḳopup ėki rek'at namāz (11) ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ tenini dūzaḫ otıġa ḥarām ḳılġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim taŋ namāzını ötep mescidde oltursa Ḫudā-yı te'ālānıŋ (13) ẕikri birle meşġūl, kün toġḳunça andın soŋ ḳopsa ėki rek'at namāz ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (14) anıŋ her bir rek'atıġa miŋ miŋ köşk uçmaḳda aŋa binā ḳılġay kim her bir köşkde miŋ miŋ ḥūrlar (15) bolġay ve her ḥūrġa miŋ miŋ ḫiẕmetkār bolġay. Fevāīde'l-Fevād'da ḥadīs̱i kėlip turur. Mażmūnı bu kim her kün (16) kim kün toġsa ferişte[141] Beytü'l-Maḳdis'niŋ üstige çıḳıp münādī ḳılġay kim ey Taŋrı te'ālānıŋ **[36b]** (1) bendeleri ve ey ümmet-i Muḥammed, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā silerge yeŋi kün i'ṭā ḳıldı ve silerniŋ bir küni bar kim (2) ol ḳıyāmet küni turur. Ol künniŋ zaḫīresi üçün bu künde iş ḳılıŋla{r} ve iş ol turur kim kün toġḳanda (3) ėki rek'at namāz öteseŋ ol kün şükrānesi üçün her rek'at *Fātiḥā*'dın soŋ bėş ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ*. (4) Ravżatu'l-'Ulemā'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem Rebi'ü'l-Evvel aynıŋ sėkkizi düşenbe küni namāz-ı bāmdād- (5) dın yanıp mübārek ucasını miḥrābġa ḳılıp aydı. Her kişi kim taŋ namāzını ötep namāz ötegen yėrde oltursa (6) tā ol ġāyet kim kün toġsa ve nīze būyı köterilse andın soŋ ėki rek'at namāz ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (7) yarlıḳa{ġa}y. Bendeleriniŋ cem'īde pitigey ve eger altı rek'at namāz ötese muḫalliṣ bendeleriniŋ cem'īde pitigey. 'Arż-ı (8) maḳṣūdī her işdin bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā yarlıḳay ve eger sėkiz rek'at namāz ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (9) anıŋ atını evliyāu'l-lahnıŋ cemī' pitigey kim olarġa ḳıyāmet küni ġamı ve endūhı ve ḳorḳunçı bolmaġay. (10) Andaġ kim Kelām-ı Mecīd'de kėltürüp turur kim *e lā inne evliyā Allahi lā ḫavfun 'aleyhim ve lā hum yaḥzenūn.*[142] (11) Şeyḫu'ş-Şüyūḫ nevvera'l-lah merḳadeh Evrād atlıġ kitābda kėltürüp turur. Namāz-ı işrāḳnıŋ niyyetini bu ṭarīḳ (12) ḳılmış kerek kim niyyet ḳıldım. Öter mėn ėki rek'at namāz-ı taṭavvu' bu künniŋ şükrānesi üçün Taŋrı te'ālāġa (13) 'ibādet ḳılur mėn, yüzüm ḳıbleġa, ḳıblem ciheti Ka'be'ġa *ḫālaṣā li'l-lah te'ālā Allahu ekber*. Evvelḳı rek'atda Fātiḥā- (14) dın soŋ *Āyete'l-Kürsī* oḳısa ve

---

[141] Hemze konulmuş.
[142] Yunus suresi 62. ayet "Uyan! Allah dostlarına ne korku vardır, ne de onlar mahzun olurlar!"

ėkinçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Āmene'r-Resūlu* tā sūreniŋ āḫiriġa (15) oḳısa *Allahu nūru's-semavāti ve'l-arḍ*[143] āyetini oḳısa 'alimġa tėgrü ve selām bėrgendin soŋ dur{ū}d (16) aytsa andın bu du'ānı oḳısa kim *Allahümme innī aṣbaḥtü illā staṭī'a rafe'a mā ekrehü ve lā emlikü* **[37a]** (1) *nef'ī mā ercū aṣbaḫtü ve mürtehinen bi'amelī ve aṣbaḥe'l-emrü biyedi ġayrī felā faḳīran faḳrü minnā allahümme* (2) *teşmet lī 'aduvvī ve lā tesū'lī Ṣıddīḳī ve lā tec'allī muṣībeti fī dīnī ve dünyānī ve lā fī'l-aḥiret ve lā tec'al* (3) *ed-dünyā ekrimni ve lā mebliġ 'ilmī ve lā tusalluṭ 'aleyyi men lā yiraḥmeni fī'd-dünyā ve'l-aḥireti allahümme inni e'ūẕibike* (4) *mine'ẕ-ẕünūbe'l-leti tezyil bihā'n-ne'imi ve mine'ẕ-ẕünūbi'l-leti yūcibu bihā'n-ni'ami biraḥmetike yā eraḥimi'r-rahimīn.* (5) Namāz-ı isti'āẕe ya'nī Taŋrı te'ālādın penāh tileyü ve şeyṭānnıŋ şerridin ve cemī' dīv, perī, çerende ve perrende (6) ziyānkār nėmerselerdin ėki rek'at namāz ötemiş kerek ve niyyet mundaġ ḳılmış kerek kim niyyet ḳıldım. Öter mėn (7) ėki rek'at namāz isti'āẕe yüzüm ḳıbleġa, ḳıblem cihet Ka'be'ġa *ḫālaṣen li'l-lah te'ālā Allahu ekber*. Evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın (8) soŋ[144] *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaḳ*, ėkinçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās* oḳımış (9) kerek ve selām bėrgendin soŋ ṣalᵛāt aytıp bu du'ānı oḳımış kerek. *Allahümme innī e'ūẕübike bismike'l-e'ẓam* (10) *ve kelimetike't tāammete ve'l-hāmmete ve e'ūẕü bismike'l-e'ẓam ve kelimetike't-tāmmeti min şerri 'ibādike ve min şerri* (11) *'aẕābike ve e'ūẕi bismike'l-a'ẓim ve kelimetike't-tāmmet min şerri mā tecrī bihi'l-leyle ve'n-nehāra ve enne rabbī allah* (12) *elle-ẕī lā ilahe illa hüve 'aleyh tükkeltü ve hüve rabbi'l'arşü'l-'aẓīm.* Yėttinçi faṣıl, namāz-ı çāştnıŋ fażīleti- (13) niŋ beyānıda. Fevāīde'l-İslām'da kėltürüp turur kim üç nėmerse turur kim üç nėmerse bilen cemī' bo- (14) lmas. Evvel günāh tövbe birle, ėkinçi tüvāngerlik zinā birle, üçünçi faḳīrlıḳ ve teng-destlik namāz-ı çāşt birle. (15) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa farż ėrdi ammā biz ümmetleriġa sünnet turur. Eger ötesek s̱evāb "ve" derece tapar miz (16) ve eger ötemesek günāh hem yoḳ turur ammā 'aded rek'atda[145] 'ulemānıŋ arasıda ėki rek'atdın tā on (17) ėki rek'atġaça ve līkin ẓāhir rivāyet ol turur kim tört rek'at kėlip turur. Evvel rek'atda *Fātiḥā*'dın kėyin **[37b]** (1) *Ve'ş-Şems,* ėkinçi rek'atda *Ve'l-Leyl,* üçünçide *Ve'ḍ-Ḍuḥā,* törtünçi rek'at *Elem Neşraḥ* oḳımış kerek. (2) Evrād atlıġ kitābda kėltürüp turur kim bende kerek kim künniŋ tört ḥiṣṣesidin bir ḥiṣṣesi ötkende (3) on ėki rek'at namāz ötese

---

143 Nūr suresi 35. ayet. "Allah göklerin ve yerin nurudur."

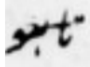
144 <Fātiḥā'dın soŋ>

145 rek'ātda şeklinde yazılmış.

evvelḳı tört rek‘at namāzda her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *Āyete’l Kürsī* bir ḳata (4) ve *İḫlāṣ* üç ḳata oḳısa andın soŋḳı tört rek‘atnıŋ evvelḳı rek‘atıġa *Fātiḥā*’dın soŋ *Ve’ş-Şems*, ėkinçide (5) *Ve’l-Leyl*, üçünçide *Ve’ḍ-Ḍuḥā*, törtünçide *Elem Neşraḥ* andın soŋḳı tört rek‘atnıŋ her rek‘atıda *Fātiḥā*- (6) dın soŋ bir ḳata *Elem Neşraḥ*, üç ḳata *İḫlāṣ* oḳusa ve namāzdın fāriġ bolup yüz ḳata aysa *Allahümm* (7) *aġfirli verḥamnī verzüḳnı ve tüb ‘aleyye inneke ente’t-tevvābü’r-raḥīm*. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de (8) kėltürüp turur kim Ḫᵛāce İmām Ebū’l-Ḳāsım Ḥakīm Tirmiẕī[146] aydı. Nėçe nėmeni nėçe nėmedin taptım. Evvel ten-dürüstluḳ- (9) nı rūze tutmaġlıḳda taptım. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem andaġ ḫaber bėrür kim ḳāle’n-nebī ‘aleyhi’s-selām *ṣūmū teṣıḥḥū* (10) ya‘nī rūze tutuŋlar ṣıḥḥat taptıŋlar ve ġafletni ṭa‘ām köp yėmek taptuḳ ve ‘ilim ve ḥikmetni aç ḳarında (11) taptuḳ ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ rıżāsını muḫālefet-i nefisde taptuḳ ya‘nī nefsiŋ fermānıça barmaslıḳda. (12) [147] Rızḳ ve rūzī ve bereketni namāz-ı çāştda taptuḳ. Bevāḳīt’da kėltürüp turur kim peyġamber (13) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim uçmaḳnıŋ bir ḳapuġınıŋ atı *Ḍuḥā* turur. Çūn ḳıyāmet küni bolsa (14) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ol ḳapuġ nidā ḳılġay kim ḳayda tururlar, ol kişiler kim namāz-ı Ḍuḥā ötep turur. Bu mübārek (15) ḳapuġ sizler üçün açuḳ turur; kiriŋler, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ raḥmeti bilen. Ḥadīs̱de kėltürüp turur kim (16) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem şeyṭān-ı la‘īn“din” sordı. Ḳaysı ‘amel turur kim sėn anı barça ‘ameldin köprek (17) düşman[148] tutar sėn? Aydı. Namāz-ı çāşt ve rūze-yi eyyām-ı beyż. Tefsīr-i Muġnī’de Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh **[38a]** (1) ve sellem aydı. Ādemīniŋ üç yüz altmış peyvendi bar turur. Her peyvendiġa ṣadaḳa vācib turur. Aydılar. Yā Resūlu’l-lah (2) kimniŋ ṭāḳatı bar turur kim munça ṣadaḳanı ber-cāy kėltürgey? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ol kişi kim burnınıŋ (3) suyını mescidde salmasa ve yoldın Müsülmānlarġa żarar tėgürür nėmerseni yıratsa mes̱elā tiken ve süŋek (4) ve necāset dėk nėmerselerni ve eger anı ḳıla almasa, ėki rek‘at namāz-ı çāşt ötese barça ṣadaḳalar birle (5) berāber bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Müdāvemet ḳılmas namāz-ı çāşt birle ol kişi kim Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te‘ālānıŋ nīkūkār bendeleridin bolmaġay ve *Allah te‘ālā ā’lem.* Sėkizinçi faṣıl, namāz-ı peşīnde (7) oḳur virdlerniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu

---

146 Ebū Abdillāh Muhammed b. Alī b. Hasen et-Tirmizī (ö. 320/932) Velilik konusundaki görüşleriyle tanınan sufi.

147 yazıp üstünü çizmiş.

148 dūşman şeklinde yazılmış.

‘aleyhi ve sellem (8) aydı. Her kişi kim namāz-ı peşī̄nni cemā‘at birle ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa yėgirme bėş namāznıŋ s̲evābını (9) bėrgey. Yėtmiş derece i‘ṭā ḳılġay kim her dereceniŋ arası yüz yılçılıḳ bolġay. Ḥadī̄s̲de kėltürüp turur (10) kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı peşī̄ndin soŋ yüz ḳata aysa *Allahümme ṣalli ‘alā Muḥammed ve ‘alā ālī̄* (11) *Muḥammed ve bārik ve sellem* Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa üç nėmerse kerāmet ḳılġay. Evvel ol kim ḳarżdār bolmaġay (12) eger ḳarżdār bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz kenc ve ḫazānesidin bī̄-renç anıŋ ḳarżını edā ḳılġay. Ėkinçi ol kim (13) zevāl-i imāndın ėmī̄n bolġay. Üçünçi ol kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḳıyāmet küni bėrgen ni‘metleridin (14) ḥesāb tilemegey ve taḳṣī̄rleri üçün i‘ṭā ḳılmaġay. Fevāī̄de’l-Fevād’da kėltürüp turur kim (15) Ḫᵛāce ḳudsu’l-lah sırrıhu’l-‘azī̄z aydı. Her kişi kim namāz-ı peşī̄nni edā ḳılġandın soŋ on rek‘at namāz (16) ötese bėş selām birle ve ol on rek‘at namāzda Ḳurān’nıŋ āḫirindeḳı on sūreni oḳısa (17) ya‘nī̄ *Elem tere keyf*’din *Ḳul e‘ūẕu bi-rabbi’n-nās*ġaça ve aydı kim bu namāznı Ṣalāte’l-Ḫayr dėrler. Ol sebebdin kim **[38b]** (1) her kişi bu namāz birle müdāvemet ḳılsa elbette ol kişi ḥażret-i ‘aleyhi’s-selām birlen mülāḳāt ḳılġay ve hem (2) ṣoḥbet bolġay. Şeyḫü’ş-Şüyūḫ ḳuṭbu’l-muḥaḳḳī̄n Şeyḫ Şehābe’d-dī̄n ḳudsu’l-lah rūḥu’l-‘azī̄z (3) ḥıfẓ-ı imān üçün buyurup turur kim namāz-ı peşī̄ndin soŋ ėki rek‘at namāz ötemiş kerek. (4) Evvelḳı rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ bu āyetni oḳısa kim *inne rabbikümü’l-lahu’ẕ-ẕī̄ ḫalaḳa’s-semavāti* (5) *ve’l-arḍ fī̄ sitteti eyyāmin s̲ümmeestevī̄ ‘alāe’l-‘arş yuġşiye’l-leyle’n-nehhār yāṭlubuhu ḥas̲īs̲āen* (6) *Ve’ş-Şems ve’l-ḳamere ve’n-nucūm musaḫḫarātin biemrihi ilā lehü’l-ḫalḳ ve’l-emr tebāreke’l-lahu* (7) *rabbu’l-‘ālėmī̄n ud’ū rabbiküm tāḍarru’an ve ḫufyeh innehü lā yuḥibbu’l-mu’tedī̄n ve lā tufsidū* (8) *fi’l-arḍ ba‘de ıṣlāḥihā ve ed’ūhu ḫavfen ve ṭama‘an inne raḥmetu’l-lah ḳarī̄bun mėne’l-muḥsinī̄n*. Ėkinçi (9) rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ bu āyetni oḳımaḳ kerek. *İnne’l-leẕī̄ne āmenü ve ‘amilu’ṣ-ṣaliḥāti kānet* (10) *lehüm cennetü’l-firdevs nüzülen ḫālidī̄n fihā lā yubġūn ‘anhā ḥıvalan ḳul levkāne’l-baḥr* (11) *midedene’l-kelimāti rabbī̄ ve lev cinnā bimis̲lihi meden ḳul innemā ene beşerü mis̲lüküm yūḥay* (12) *ileyye ennemā ilāhükğm ālihü vaḥid femen kāne yercūu’l-ḳa’e rabbihi felī̄’mel ‘amelen ṣāliḥen ve lā yüşrik* (13) *bi’ibādeti rabbihi eḥāden*[149] Selām bėrgendin soŋ dur{ū}d aytsa ve bu tesbī̄ḥni

[149] Kehf suresi 107-110. ayet “İman edip güzel güzel işler yapan kimselere gelince, onlar için Firdevs cennetleri bir konukluk olmuştur. İçlerinde sonsuza dek kalırlar, onlardan çıkmak istemezler. De ki: "Eğer Rabbimin sözlerini yazmak için deniz mürekkep olsaydı, kesinlikle Rabbimin sözleri tükenmeden deniz tükenirdi, bir misli de yardımcı getirsek bile." De ki: "Ben ancak sizin gibi bir insanım, bana ancak ilahınızın bir tek ilah olduğu vahyolunuyor, onun için her kim Rabbine kavuşmayı arzu ederse, güzel bir amel işlesin ve Rabbine yaptığı ibadete hiçbir şirk karıştırmasın!"

aytsa kim *sübḥāne men* (14) *lem yezelü kāne kemā hüve'l-āne sübḥāne men lā yezelü yekūnu kemākāne kemā hüve'l-āne sübḥāne men lā yetaġayyaru biẕātihi* (15) *ve lā fī ṣıfātihi ve lā fī ismihi biḥudūs̱i'l-ekvān. sübḥāne'd-dāīmü'l-ḳadīm sübḥāne'l-ḥayyü'l-ḳayyūm. sübḥāne* (16) *el-ḥayyü'ẕ-ẕeylī yemūt ebeden sübḥāne'ẕ-ẕey yümītü'l-ḫalāīḳ ve hüve ḥayyü lā yemūt sübḥāne'l-evvel* (17) *el-mübdī'ü sübḥāne'l-bāḳīü'l-muġnī sübḥāne men yüssemī ḳable en semmī sübḥāne'l-'aliyyü illa a'lā* **[39a]** (1) *sübḥāne ve te'ālā sübḥāne sübḥāne sübḥāne fesübḥane'l-leẕī biyedihi melekūt külli şey'in ve ileyh turca'ūn.* Cābir bin (2) 'Abdu'l-lah Enṣārī[150] raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur kim Cebrā'īl ṣalātu'l-lah 'aleyh, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ḳatıge (3) kėldi ve aydı. Yā Resūl, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā saŋa selām dėdi ve aydı kim zihī ḫoş sa'ādetlıġ bendesiŋ ümmet- (4) leriŋdin kim tevfīḳ tapsa tā her namāzdın soŋ *lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-ḥamdīḥī ve yemit* (5) *ve hüve ḥayy lā yemūt bīdehü'l-ḫayr ve hüve 'alā külli şey'in ḳadīr* üç ḳatar aytsa. Zāḥitü'l-Ḳulūb'da ḥadīs̱ī kėltürüp (6) turur kim mażmūnı bu kim Resūl bā-ṣafā "Muḥammed" Muṣṭafā ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim her namāz-ı farīżadın soŋ (7) üç ḳata *İḫlāṣ,* üç ḳata dur{ū}d[151] aytsa andın soŋ bu āyetni oḳısa kim *ve men yetteḳı'l-lahe yece'al lehu maḥrecā* (8) *likülli şey'in Ḳadirā*[152] andın soŋ kökke baḳıp özige hürse ḥażret-i 'izzet celle ve celāle ol bendege üç türlük (9) ni'met i'ṭā ḳılġay. Uzun 'ömür ve māl bisyār ve bir ḫōr-dārlıḳ mālıdın ve bī-ḥesāb uçmaḳġa (10) kirgey. *İnşāa'l-lah te'ālā*. İbrāhīm Ḫalīl ṣalātu'r-rahmenniŋ tesbīḥi her namāz-ı peşīndin soŋ (11) bu ėrdi kim *el-ḥamduli'l-lah ḳable külli eḥadin ve'l-ḥamduli'l-lah ba'de külli eḥadin ve'l-ḥamduli'l-lah 'alā külli ḥāl.* (12) Çūn bende-yi mū'min aysa kim *el-ḥamduli'l-lah ḳabli külli eḥad* Taŋrı tebārek ve te'ālādın a'mālini pitügüçi ferişte- (13) lerġa fermān kėlgey kim her nėmerse kim köklerde yaratıp turur mėn. Anıŋ 'adediçe s̱evāb ol bendeniŋ (14) dīvān-ı a'mālide pitiŋler ve çūn aytsa kim *el-ḥamduli'l-lah ba'de külli eḥad* perverdigār-ı 'ālem celle ve celāledin ol (15) feriştelerge fermān kėlgey kim her nėmerse kim yėtti ḳat yėrlerde yaratıp turur mėn. Anıŋ 'adediçe s̱evāb (16) ol bendeniŋ dīvān-ı a'mālide pitikler ve çūn aysa kim *el-ḥamduli'l-lah 'alā külli ḥāl* ḥażret-i 'izzet celle ve celāledin **[39b]** (1) [153] fermān kėlgey kim feriştelerge siler

---

[150] Ebū Abdillāh Cābir b. Abdillāh b. Amr b. Harām el-Ensārī (ö. 78/697) En çok hadis rivayet eden sahabilerden biri.
[151] durud şeklinde yazılmış.
[152] Talak Suresi 2-3. ayet.
[153] <din>

anıŋ s̱evābını pite almas sizler. Anıŋ s̱evābı ve ecri ol miḳdār (2) tiler mėn, bėrür mėn. Toḳuzunçı faṣıl, namāz-ı dīgerniŋ vaẓīfe virdleriniŋ beyānıda. (3) Fetāvā-yı Ḥüccet'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem her kişi kim namāz-ı dīgerniŋ tört rek'at (4) sünnetini ötese ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* tamuġ otıġa penāh bolġay ve yėne bir ḥadīs̱de kėltürüp (5) turur kim her kişi kim tört rek'at namāz taṭavvu' farīża-yi namāz-ı dīgerdin ilgeri ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (6) anıŋ tenini dūzaḫ otıġa ḥarām ḳılġay. Fevāīde'l-Fevād'da Ḫᵛāce 'aleyhi'r-raḥme aydı. Her kişi kim sünnet namāz-ı dīgerde (7) *Ve's-semā' iẕātü'l-burūc*[154] oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı zaḥmetlerdin ḫalāṣ ḳılġay. Fevāīd (8) el-Fevād{da} kėltürüp turur kim Ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥme aydı. Her kişi kim tört "rek'at" sünnet namāz-ı dīgerde *Sūre-yi Ve'l-'Aṣr* on (9) ḳata oḳısa bu tertīb bilen kim evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın kėyin *Ve'l-'Aṣr* tört ḳata, ėkinçi rek'atda üç ḳata (10) üçünçi rek'at"da" ėki ḳata, törtünçi rek'atda bir ḳata. Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Behāu'd-dīn Ẕekeriyā[155] ḳudsu'l-lah (11) sırrıhu'l-'azīz'din rivāyet turur kim her kişi bu ṣıfat birle sünnet namāz-ı dīgerni müdāvemet ḳılsa anıŋ ölümi (12) şehādet derecesi bilen bolġay ve hem Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim Ḫᵛāce 'aleyhi'r-raḥme aydı. Her kişi kim (13) namāz-ı dīgerdin soŋ *Ve'n-Nāzi'āt*'nı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā "anı" gūrda yalġuz ḳoymaġay ve hem gūrıda (14) bir namāz vaḳtidin ziyāde bolmaġay. Andın soŋ Ḫᵛāce 'aleyhi'r-raḥme közlerini pür-āb ḳılıp aydı kim (15) bilür mü siler kim kişiniŋ gūrıda bolmaslıḳı nėçük bolur? Aydılar. 'İnāyet ḳılıp aytıŋ bizlerge. (16) Aydı. Ol andaġ bolur kim üçi kemāl tapar, kemāl tapġandın soŋ ḳalıpnı ceẕb ḳılur ve ḥażret-i (17) Ḥaḳ celle ve 'alāġa vāṣıl bolur. Her kişi kim namāz-ı dīgerdin kėyin *Sū{r}e-yi 'Amme*'ni bėş ḳata oḳısa ol kişi **[40a]** (1) ḥażret-i Ḥaḳ celle ve 'alānıŋ muḥabbetiniŋ esīri bolur. Ḥadīs̱de "kėlip" turur kim her kişi *Sūre-yi 'Amme*'ni namāz-ı dīgerdin soŋ bir ḳata oḳısa (2) ḥażret-i Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa sekerāt-ı mevtni āsān ḳılġay ve dünyāda nā-bīnālıḳdın saḳlaġay. Ḥadīs̱de kėlip (3) turur kim her kişi namāz-ı dīger"din" soŋ yüz ḳata bu istiġfārnı aysa kim *estaġfiru'l-lah min külli ẕenubi* (4) *ve etūbü ileyh* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa üç nėme kerāmet ḳılġay. Biri ol kim anıŋ bir yıllıḳ günāhını yarlıḳaġay. (5) Ėkinçi, rūzīsini küşāde ḳılġay. Üçünçi, her du'āyı ki ḳılsa müstecāb bolġay. Ḥażret-i

154 Buruc suresi 1. ayet.
155 Ebū Muhammed (Ebü'l-Berekāt) Zekeriyyā b. Vecīhiddīn b. Kemāliddīn el-Mültānī (ö. 661/1262 [?]) Sühreverdiyye tarikatının Hindistan ve Pakistan'a yayılmasını sağlayan sufi.

Şeyḫü'l-İslām Rükne'd-dīn[156] (6) ḳudsu'l-lah sırrıhu'l-'azīz'din menḳūl turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne küni namāzdın soŋ (7) yėtti ḳata aytsa *Allahümme ente rabbī ve innā 'ābdike ve esālüke en tuṣāllī 'alā Muḥammedin 'abdike ve Resūlike* (8) *ve ḥabībike.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ yėtmiş yıl"lıḳ" günāhını yarlıḳaġay ve yėne haftaġa tėgrü aŋa hėç günāh pitmegey- (9) ler. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi āẕīne küni namāz-ı Cum'a'nı ötese, namāz-ı dīgerni cemā'at bile ötemese (10) kerek kim ol şenbedin taġrīb tutsa yėne āẕīne kėlgünçe. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi kim namāz-ı dīgerdin soŋ (11) on ėki ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa elbette nez'-i cān ḥālide dünyādın imān bile barġay. Tefsīr-i Ġarīb'de (12) kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı dīgerni fevt ḳılsa andaġ bolġay kim (13) biregüni ve ehl-i 'ayālini öltürüp mālı ve esbābını nā-ḥaḳ almış bolġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (14) her kişige namāz-ı dīger fevt bolsa anıŋ ol küni a'māli ḥabṭ bolġay. Seyyid İmām Ebū Şecā'a raḥmetu'l-lah 'aleyh ve sellim (15) ḥadīs̱i rivāyet ḳılıp turur. Resūl 'aleyhi's-selāmdın her kişi namāz-ı dīgerniŋ farīżasıdın burun tört (16) rek'at namāz-ı taṭavvu' ötese ve her rek'atı[157]da *Fātiḥā*"dın" soŋ bir ḳata *Ve'l-'Aṣr* sūresini oḳısa (17) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā on ėki yıl 'ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını anıŋ nāme-yi a'mālide pitigey ve muŋa **[40b]** (1) müdāvemet ḳılmaḳ sebeb beḳā-yı imān turur. Rivāyet turur kim Ḥaccāc bin Yūsuf[158] miŋ sünnī[159] (2) Müsülmānnı ve Sa'īd bin Cübeyr atlıġ ṣaḥābeni nā-ḥaḳ öltürdi. Tüş kördiler kim duhul dėk şişşip (3) ėrdi. Besī nā-ḫōş andın kėlür ėrdi. Sūāl ḳıldılar kim ey Ḥaccāc, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sėniŋ bile (4) nėçük mu'āmele ḳıldı? Aydı. Her ḫōn nā-ḥaḳ kim ḳılıp ėrdim. Her biri üçün mėni bir ḳatar öltür"diler" (5) ammā Sa'īd bin Cübeyr üçün mėni yėtmiş ḳatar öltürüp sordılar. Ey Ḥaccāc, sėn dünyādın (6) imān ėlttiŋ mü? Aydı. İmān ėttim ve Ḫudā-yı te'ālā mėni yarlıḳadı. Sord"ılar" kim nė sebebdin? Ḥaccāc aydı. (7) [160] Ol sebebdin kim mėn hergiz tört rek'at namāz-ı dīgernīŋ [161] sünnetini terk ḳılmay (8) hemīşe öter

[156] Şeyh Rükneddin babasının (Gengūhī ö. 944/1537) menkıbelerini bir araya getirerek Leṭā᾽if-i Ḳuddūsī (Delhi 1311) adlı eseri kaleme almıştır. Sābiriyye tarikatı onun çalışmalarıyla belli esasları olan disiplinli bir tarikat haline gelmiştir. Batıni ve zahiri ilimler ve semā konusunda kendine has görüşleri olan Gengūhī, vahdet-i vücūd düşüncesinin Hindistan'da en kuvvetli taraftarlarından biridir.

[157] "ve her rek'atı" yazılıp üstü çizilmiş.

[158] Ebū Muhammed el-Haccāc b. Yūsuf b. el-Hakem es-Sekafī (ö. 95/714) Zalim lakabıyla meşhur Emevi valisi.

[159] Hemze konulmuş.

[160] <aydı>

[161] "tört rek'at" yazılıp üstü çizilmiş.

ėrdim. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem her kişi kim namāz-ı dīgerni (9) cemā'at birle ötese, pes ẕikir birlen meşġūl bolsa tā kün patḳunça ol miḳdār s̱evāb bolġay kim İsmā'īl peyġamber (10) 'aleyhi's-selāmnıŋ ferzendleridin kāfirlerġa esīr tüşmiş bolġay. Ol kişi satḳın alıp āzād ḳılmış bolġay. (11) Kenzü'l-Mevāḳıyt'da kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aydı. (12) Ey ferzend-i Ādem, mėniŋ yādım ve ẕikrim birle meşġūl bolġıl. Namāz-ı bāmdāddın soŋ bir sā'at namāz-ı dīger- (13) din soŋ bir sā'at be-dürüstī kim bu ėki vaḳitde ẕikir birlen meşġūl bolmaḳıŋ bende turur, bu ėki (14) sā'atniŋ arasıdaḳı günāhıŋnı yarlıḳamaḳġa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim İblīs 'aleyhi'l-la'ne (15) peyġamber 'aleyh ḳapuġıġa kėldi. Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey mel'ūn, ḳayda kėldiŋ? İblīs aydı. (16) Yā Resūlu'l-lah, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın maŋa ferişte fermān tėgürdi. Aydı. Resūl 'aleyhi's-selām teb'aige (17) barġıl tā sėndin nėmerse sorsun, sėn rāst birle cevāb bėrgil, dėdi. Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem **[41a]** (1) sordı kim pīrler ve abuşḳalarġa nėçük kirür sėn? Aydı. Yā Muḥammed, mėn olarġa andaġ nėmerse buyrumas mėn kim (2) olarnıŋ ḳolıdın kėlmegey ve mėniŋ fermānımnı tutmaġay ve ber-cāy kėltürmeġaylar ammā mėn olarġa (3) yalġan sözlemek ve ġıybet ḳılmaḳ ve masḫaralıḳ ḳılmaḳ ve yalġan tanuḳluḳ bėrmek ve namāz-ı dīgerni (4) te'ḫīr ḳılmaḳ ve Ḫudā-yı te'ālānıŋ ṭā'atlarında kāhillıḳ buyurur mėn ammā yigitlerġa fısḳ ve fesād ve cevr ve ẓulm (5) ve 'aceb ve tekebbür ve Müsülmānlarnıŋ ḥarāmları sarı baḳmaḳ buyurur mėn ammā nāresīdeler mėniŋ ḳoltuḳumda (6) tururlar. Her nėçük kim tiler mėn, olarnı oynatur mėn ammā kendepīr ḫatunlarġa töhmetçilıḳ ve zinā sözlemek (7) ve yalġan sözlemek ve yaman işlerġa sa'y ḳılmaḳda ve ėlge ṭa'n{e} ḳılmaḳ ve namāznı ḫvār tutmaḳ (8) buyurur mėn ammā ḫatunlarnıŋ ve mėniŋ aramda hėç ḫilāfet yoḳ turur. Mėniŋ fermānımdın tecāvüz ḳılmasalar (9) ve buyurur mėn tā olar yüzlerini nā-maḥremge körsetkeyler ve zinā ḳılġayla{r} ve yalġan sözlegeyler (10) ve Müsülmānlarnıŋ ḫānumānını ber-āndāḫte ḳılġaylar. Mėniŋ ḫatundın bir ḫatun bolġay kim mėniŋ (11) buyruġumġa 'amel ḳılmaġaylar, mėniŋ ėrdin ėr bolġay. Mėniŋ fermānım birle 'amel ḳılġay. Onunçı (12) faṣıl, namāz-ı şāmnıŋ virdleriniŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (13) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı şāmnı cemā'at birle ötese aŋa yėgirme namāznıŋ s̱evābı (14) bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa yėtmiş derece uçmaḳda i'ṭā ḳılġay kim her bir dereceniŋ arası yüz yılçılıḳ bolġay. (15) Kifāyetü'l-İslām'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem

aydı. Her kişi kim namāz-ı şāmdın (16) soŋ ėki rek'at namāz-ı nāfile ötese elbette mėn anı şefā'at ḳılur mėn. Egerçe mėniŋ ferzendlerimni nėmerse (17) öltürgen bolsa Yez̤īd bu ḥadīs̱ni köŋlige naḳış bağlap peyġamber 'aleyhi's-selāmnıŋ ferzend- **[41b]** (1) leriġa öltürmek ḳaṣd ḳıldı kim namāz-ı şāmdın soŋ bu ėki rek'at nāfile namāznı ötegey. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi (2) ve sellemniŋ şefā'atıġa müşerref bolġay. Hergiz tevfīḳ tapmadı. Çūn namāz-ı şāmnıŋ farż ve sünnetini edā ḳılur ėrdi. (3) Ḥażret-i 'izzet celle ve celāle anı sekte zaḥmeti birle giriftār ḳılur ėrdi tā namāz-ı ẖaftende 'aḳlıġa kėlür (4) ėrdi. Maḳṣūd ol kim şefā'atdın maḥrūm boldı. Bu derece-yi 'alā birle müşerref bolmadı. (5) Her rek'atda *Fātiḥā* ve *Āyete'l-Kürsī* ve üç sūre *İẖlāṣ* ve birer mertebe *Mu'avvezeteyn*[162]ni oḳısun. (6) Rivāyetde andaġ kėlip turur kim Şeyẖ Ḥasan Başrī[163] 'aleyhü'r-raḥmeni vefāt ḳılġandın soŋ tüş kördiler. (7) Sordılar kim ey Müsülmānlarnıŋ imāmı ve ümmetniŋ muḳaddesi[164], Müsülmānlarnın ḥālini nėçük kördüŋüz? Aydı. (8) Besī düşvār[165] kördüm. Ol sebebdin kim miŋ Müsülmāndın üç yüz Müsülmān imān birle barıp turur (9) ve yėtti yüzi *ne'ūẕü bi'l-lah* dünyādın bī-imān barıp turur. Sordılar. Büzürg-vār nė tedbīr ḳılġuluḳ turur? (10) Aydı. Namāz-ı şāmnıŋ sünnetidin soŋ ėki rek'at namāz-ı nāfile öteŋler. Evvelḳı rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ (11) *Sūre-yi En'ām*'nıŋ evvelidin bėş āyet oḳuŋlar tā *yestehzi'ūn'*ġaça ve ėkinçi rek'atda *Fātiḥā*'dın (12) soŋ bu āyetni oḳusa kim *Elem yerav ehleknā min ḳablihim* tā *mā kānū bih yestehzi'ūn*ġaça.[166] Ḥaḳ sübḥāne (13) ve te'ālā öz fażlı birlen imānıŋlarnı şeyṭānnıŋ ġāretidin saḳlaġay ve ol bendeni öz (14) keremi birle maẖṣūṣ ḳılġay. Bu namāznı ṣalātu'n-nūr dėrler. Fetvā-yı Ḥacce'de kėltürüp turur kim (15) Mu'allimī aydı. Mėn 'Abdu'l-lah ibn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhnıŋ mübārek ẖaṭṭı birlen kördüm kim her kişi namāz-ı (16) şāmdın soŋ ėki rek'at namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ üç ḳata *İẖlāṣ* ve *Ḳul e'ūẕu* (17) *bi-rabbi'l-felaḳ* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās* her ḳaysını üç ḳata oḳısa selām bėrgendin soŋ bu **[42a]** (1) du'ānı oḳısa kim *Allahümmec'al hez̤īhi'ṣ-ṣalāte sirācen fī ḳabrī ve fī ḳubūri cem'ü'l-müslimīn.* (2) Ḫudā-yı te'ālā anıŋ gūrıġa bir ferişte ibergey kim çerāġ dėk yaruġluḳ bėrgey tā ḳıyāmet (3) künige tėgrü. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı şām, namāz-ı ẖaftenniŋ arasıda ėki rek'at (4) namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın [167] soŋ üç ḳata

[162] Felak ve Nas sureleri
[163] Ebū Saīd el-Hasen b. Yesār el-Basrī (ö. 110/728) Basralı meşhur tabii, alim ve zahid.
[164] muḳāddesi şeklinde yazılmış.
[165] dīşvār şeklinde yazılmış.
[166] Enam suresi 6-10 ayet.
[167] <dın>

Sūre-yi İḫlāṣ oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (5) aŋa [168] ölüm sekerātını āsān ḳılġay. Tefsīr-i Zāhidī'de kėltürüp turur kim (6) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı şāmdın soŋ ėki rek'at namāz ötese her rek'atıda (7) *Fātiḥā*'dın soŋ on bėş ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa çūn ḳıyāmet küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* (8) bu bende ḥāżır bolsa barça 'Araṣāt ehli anı körüp ayġaylar kim Ḫudā-yı tebārek ve te'ālānıŋ (9) Ṣıddīḳ bendeleridin turur. Çūn ṣıddīḳlar cemā'atidin ötse ayġaylar kim bu kişi şehīd- (10) lerdin turur. Çūn şehīdlerdin ötse ayġaylar kim bu kişi peyġamberlerdin turur. Çūn (11) peyġamberlerdin ötse anıŋ ve 'arşü'r-raḥmannıŋ arasıda ḥicābi bolmaġay. Ṣıfat ṣalāt-ı (12) evvābīn Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim Ḫᵛāce Faḫr Zāhid raḥmetu'l-lah 'aleyh Ḫᵛāce İmām Aḥmed Seraḫsī[169]niŋ (13) derside ḥāżır ėrdi. Ḥadīs̲i çıḳtı kim her kişi namāz-ı şāmdın soŋ ėki rek'at namāz ötese her rek'atıda (14) *Fātiḥā*'dın soŋ bir ḳata *Āyete'l-Kürsī* ve *Āyet-i Şehidu'l-lah*[170] bėş ḳata *Ḳul huva'l-lahu eḥad* ve bir ḳata *Ḳul e'ūz̲u bi-rabbi'l-felaḳ* (15) ve bir ḳata *Ḳul e'ūz̲u bi-rabbi'n-nās* oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā bu bendege tā öler ḥāldin uçmaḳġa kirgünçe (16) bu aradaḳı düşvārlıḳlarnı[171] āsān ḳılġay. Bu namāznı namāz-ı evvābīn anıŋ üçün dėrler kim uçmaḳnıŋ (17) bir ḳapuġınıŋ atı *Bābu'l-Evvābīn* turur. Çūn bende dār-ı dünyāda bu namāznı öterni 'ādet ḳılsa ḳıyāmet küni **[42b]** (1) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* başını laḥiddin kötermek birle ol ḳapuġ nidā ḳılġay kim ey velīu'l-lah, mėniŋ (2) sarı kėlgil kim sėniŋ yoluŋ ve güz̲arıŋ birlen turur. Ḥażret-i Şeyḫ Şehābe'd-dīn ḳuds sırreh (3) ul-'azīz Evrād atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim her kişi namāz-ı şāmdın soŋ ėki rek'at namāz ötese (4) her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ bėş ḳata bu āyetni oḳısa kim *rabbena lā tuziġ ḳulūbena ba'de iz̲hedeytena* (5) *veheb lena men ledünke raḥmeh inneke ente'l-vehhāb*[172] bėş ḳata bu āyetni oḳısa kim *rabbī* (6) *ḳad āteynī mine'l-mülki ve 'allemtenī min te'vīli'l-eḥadis̲ fāṭırı's-semavāti ve'l-arḍ* (7) *ente veliyyi fī'd-dünyā ve'l-āḫireh teveffeni müslimīn veve'l-ḥıḳnı bi'ṣ-ṣāliḥīn*[173] ve namāzdın soŋ (8) bėş ḳata oḳısa *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamdu lillah ve lā ilahe illalla'l-lahu ekber lā*

168 <Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa>

169 Ebū Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebī Sehl Ahmed es-Serahsī (ö. 483/1090 {?}) *el-Mebsūṭ* adlı eseriyle tanınan Hanefi fakihi.

170 Ali İmran suresi 18. ayet.

171 dīşvārlıḳlarnı şeklinde yazılmış.

172 Ali İmran suresi 8. ayet "Ey Rabbimiz, bizleri doğru yoluna erdirdikten sonra kalplerimizi yamultma ve bize katından bir rahmet ihsan et. Şüphesiz, çok bağış yapan yalnız sensin."

173 Yusuf suresi 101. ayet "Ey Rabbim, Sen bana mülkten bir nasip verdin ve bana rüyaların tabirinden bir ilim öğrettin. Gökleri ve yeri yaratan Rabbim, dünya ve ahirette benim velim Sensin! Benim ruhumu Müslüman olarak al ve beni iyiler arasına kat!" dedi."

ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm. (9) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ imānını ġāret-i şeyṭāndın öz penāhıda saḳlaġay. Tefsīrimizde (10) kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim Resūl 'aleyhi's-selām aydılar. Her kişi kim bu āyet- (11) ni oḳısa kim *fesübḥāna'l-lahi ḥīne tumsūne ve ḥīne tuṣbıḥūn*[174] tā *ve keẕalike tuḫrecūn'*ġaça[175] ve *sübḥāne* (12) *rabbike rabbi'l-'izzeti 'ammā yāṣifūn ve selāmün 'ale'l-mürselīn ev'l-ḥamdlillahi rabbi'l-'ālemīn.* Her bar namāz-ı şāmnıŋ (13) soŋıda oḳısa her taḳṣīr kim aŋa kündüz bolġan bolsa barçasıġa tedārik ḳılġan bolġay. (14) Namāz-ı bāmdāddın tā ol vaḳitġa tėgrü 'ibādet birlen meşġūl bolġan bolġay ve eger namāz-ı bāmdād- (15) nıŋ soŋında hem oḳısa ḥükmi uş bu turur ve eger her namāznıŋ soŋıda oḳısa namāzları ḳabūl (16) bolġay ve s̠evāb bī-ḥesāb anıŋ dīvān-ı a'mālide pitilgey. 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. (17) Mėn peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin hėç ḥadī̠s̠i ėşitkenim yoḳ turur kim bu ḥadī̠s̠ni ėşitkençe **[43a]** (1) közüm yarup köŋlüm şādımān bolġay. Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (2) namāz-ı şāmdın soŋ yüz ḳata *lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resūlu'l-lah* dėse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa üç nėmerse kerāmet ḳılur. Biri (3) ol kim hėç günāhınıŋ şūmluġıda imānı zevāl tapmaġay. Ėkinçi, ḫaṣımları ḫōşnūd[176] bolġay. Üçünçi, ġażab-ı gūr (4) körmegey, v*a'l-lahu te'ālā ā'lem.* On birinçi faṣıl, namāz-ı ḫaftenniŋ beyānı. Her kişi kim namāz-ı ḫaftenni (5) cemā'at birle ötese Şeb-i Ḳadir'niŋ s̠evābını tapḳay. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim Ḫᵛāce İmām (6) Faḫr Zāhid raḥmetu'l-lah isnād-ı dürüst birlen Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ḥadī̠s̠ rivāyet ḳılur. (7) Mażmūnı bu kim her kişi namāz-ı vitirdin soŋ ėki rek'at namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ bu āyet- (8) ni oḳısa kim *el-leẕīne yeḳūlūne rabbenā innenā amennā*[177] tā *hüve'l-'azīzü'l-ḥakim*[178]ġaça ve āyetniŋ āḫiride aysa kim *ve ene* (9) *'alā ẕalike mine'ş-şāhīdin*[179] ve bu namāz sebeb-i beḳā-yı imān turur ve bu namāznı öyde ötemek evlā turur kim (10) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. *Lā ṣalāte fī'l-mescid*

---

174 Rum suresi 17. ayet "O halde akşama girdiğiniz zamān da sabaha girdiğiniz zamān da Allah'ı tesbih edin."

175 Rum suresi 19. ayet "O ölüden diri çıkarır diriden de ölü çıkarır ve toprağa ölümünden sonra hayat verir. Sizler de işte öyle çıkarılacaksınız."

176 ḫoşnūd şeklinde yazılmış.

177 Ali İmran 16. ayet " Onlar ki: "Rabbimiz, inandık iman getirdik; artık bizim suçlarımızı bağışla ve bizleri o āteş azabından koru!" derler."

178 Ali İmran 18. ayet "Allah kendisinden başka tanrı olmadığına şahittir. Bütün melekler ve ilim ululları da adaleti yerine getirerek şahittirler. O'ndan başka tanrı yoktur; güçlüdür, hikmet sahibidir O."

179 "Evet, öyledir. Ben de buna şāhitlik edenlerdenim"

illā mektūbetih ya'nī hėç namāz ėrmes mescidde meger (11) farīża namāzlar ve eger ṭālibü'l-'ilm kim ḥāfıẓası bu almasa, ḥıfẓ niyyetide bu namāznı ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (12) anıŋ ḥāfıẓasını ziyāde ḳılġay. Her nėmerse kim oḳısa özge unutmagey, *ve Allahu te'ālā 'ālem.* Emīrü'l-Mū'minīn (13) 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhnıŋ ḳızları Ḥafiẓe raḍya'l-lahu 'anhümā peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ ked-ḫudāsı ėrdi. Resūl (14) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur. Her kişi kim namāz-ı vitirdin soŋ üç ḳata bu tesbīḥni aysa kim *tevekkeltü* (15) *'ale'l-mülkü'l-ḥayye'l-leẕī lā yemūtu fesübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah rabbi'l-'ālemīn.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālāġa (16) seksen yıl ḳabūl bolġan ṭā'at ve 'ibādetniŋ s̲evābını nāme-yi a'mālide pitigey. Melfūẓ'da kėltürüp (17) turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem, Fāṭıma raḍya'l-lahu 'anhümāġa aydı. Hėç kişi yoḳ turur ėr veyā ḫatun **[43b]** (1) Müsülmānlardın kim vitirdin soŋ ėki secde ḳılsa evvelḳı secdede bėş ḳata aysa *sebbūh ḳuddūs rabbī* (2) *il-melā'ikete ve'r-rūḥ.* Pes secdedin baş köterip bir ḳata *Āyete'l-Kürsī* oḳısa yėne baş secdege (3) ḳoyup bėş ḳata aysa *sebbūh ḳuddūs rabbi'l-melā'iketi ve'r-rūḥ.* Be-ḥaḳ ol Ḫudāyī ki Muḥammed'niŋ cānı anıŋ (4) fermānıda turur. Ol henūz ornıdın ḳopġan bolġay kim Ḫudā-yı te'ālā anı yarlıḳaġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (5) aŋa yüz maḳbūl ḥacnıŋ ve şehīdlerniŋ s̲evābını i'ṭā ḳılġay ve miŋ ferişte ibergey kim anıŋ atıda (6) nāme-yi a'māl{ide} yaḫşılıḳ pitigeyler ve Ḫudā-yı te'ālānıŋ rıżāsı üçün yüz bende āzā{d} ḳılġannıŋ s̲evābını (7) pitigeyler ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ du'āsını icābet ḳılġay ve ḳıyāmet küni şefā'at ḳılġay. Yėtmiş (8) kişini kim müsteḥaḳ dūzaḫ bolġanı bolġaylar. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydılar kim her kişi kim namāz-ı ḫaften- (9) din soŋ yüz ḳata aysa *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamdu lillah ve lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber* (10) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa üç nėmerse kerāmet ḳılġay. (11) Evvel ol kim ėki miŋ kebīre günāhlarını yarlıḳaġay. Ėkinçi ol kim ėki miŋ yaḫşılıḳlar anıŋ dīvān-ı (12) a'mālide pitkeyler. Üçünçi, ėki miŋ köşk anıŋ atıda uçmaḳda binā ḳılġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp (13) turur kim İmām-ı Ā'ẓam muḳtedā-yı muḳaddem Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī raḥmetu'l-lah 'aleyh ḥadīs̲i rivāyet ḳılur, Eyyūb (14) 'Ābid ve Mücārib bin Ves̲s̲ār raḍya'l-lahu 'anhümādın ve olar 'Abdu'l-lah bin 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhdın, olar (15) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin. Mażmūnı bu kim her kişi namāz-ı ḫaftendin soŋ tört rek'at namāz ötese (16) evvelḳı

rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Elif lam mim tenzīle's-secde*[180] ve ėkinçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Sūre-yi Yasin,* üçünçi rek'atda (17) *Fātiḥā'dın* soŋ *Sūre-yi Duḫān*, törtünçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Sūre-yi Tebāreke'l-leẕi beyedihi'l-mülk*[181]ni **[44a]** (1) oḳısa ol miḳdār s̱evāb bolġay kim Şeb-i Ḳadir'ni tapḳan bolġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa gūr (2) 'aẕābıda emān bėrgey. Yėtmiş kişi kim tamuġ otıġa sezāvār bolmış bolġaylar. Anıŋ ḳuyaş uruġıdın (3) şefā'at bėrgey ve tamuġdın ḫalāṣ ḳılġay. "Eger"çe bu namāznı her yılda bir ḳata ötese hem [182] ṣıfat (4) ṣalātu's-sa'ādet meşāyiḫ raḥimehimu'l-lah bu namāznı ötep tururlar. Ötemekke hem bisyār mübālaġa (5) vaṣiyyet ḳılıp tururlar. Eger kişi tilese kim bu namāznı ötese kėçe ötegey. Vitirdin kėyin tört rek'at (6) namāz ötese rek'at-ı evvelde *Fātiḥā*'dın on ḳata *İḫlāṣ* ve ėkinçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ yėgirme (7) ḳata *İḫlāṣ*, üçünçi rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ otuz ḳata *İḫlāṣ* ve törtünçi rek'atda *Fātiḥā*- (8) dın soŋ ḳırḳ ḳata *İḫlāṣ* oḳısa ve namāzdın fāriġ bolup baş secdege ḳoyup aysa (9) *Allahümmerzuḳnī sa'ādete'd-dünyā ve'l-āḫireh* ve bu namāznı ḥażret-i Ādem ṣafī ve Nūḥ necī (10) ve İbrāhīm Ḫalīl ṣalātu'l-lah 'aleyhüm ecma'īn ötep tururlar. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (11) aydılar. Bu namāznı fāsıḳlarġa ögretmeŋler kim bu namāznıŋ i'timādıda fısḳ ve fesādġa (12) dilīr bolurlar ve bu namāznıŋ bereketidin Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā olarnıŋ her türlük ḥācetlerini (13) revā ḳılur. Sizlerġa vebāl-i 'aẓīm bolur. Ṣalātu't-teheccüd Ravża'dın naḳil ḳılıp turur kim Ḥaḳ sübḥāne (14) ve te'ālā Dāvud 'aleyhi's-selāmġa vaḥī ḳıldı kim yā Dāvud, her kişi kim tünni tamām uyuḳlasa ol mėniŋ (15) uçmaḳımġa sezāvār ėrmes. Tefsīrmizde kėltürüp turur kim Enes bin Mālik raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu (16) 'aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim kėçe uyġanıp ḳopup arıġ ṭahāret ḳılıp ėki rek'at namāz ötese (17) ve ża'īfesini hem uyġatsa tā ol hem ėki rek'at namāz ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ atını ve ża'īfesi **[44b]** (1) bisyār ẕākir bendeleriniŋ cemī'de pitigeyler. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim her kişi uyḳudın uyġanıp (2) aysa kim *lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerike lehü'l-mülkü ve lehü'l-ḥamdu yuḥyi ve yumīt ve hüve ḥayy lā yemūt* (3) *biyedihi'l-ḫayr ve hüve 'alā külli şey'in ḳadīr. Sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamdu lillahi ve lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber ve lā ḥavle* (4) *ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim.* Andın her ḥāceti kim bolsa, tilese elbette isticāb bolġay. Her kişi kim kėçe yatḳanda (5) ol yanıdın bu yanıġa urulurda Allah dėse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā

---

180 Secde suresi 1-2. ayet.
181 Mülk suresi.
182 kerek yazılıp üstü çizilmiş.

anı yarlıḳaġay. Kenzü'l-'İbād'da kėltürüp (6) turur kim Şeyḫü'l-İslām Behāve'd-dīn Ẕekeriyā raḥmetu'l-lah 'aleyh aytıp turur kim her kişi yatur vaḳitde *kef-he-ye-'ayn-ṣad*[183] (7) dėse ve ḥarflerini oŋ ėlgi birle sınap birer birer ėrneklerini yumsa ve sol ėlginiŋ ėrnek- (8) leri birle *ḥa mīm ayn sin ḳaf*'[184]nıŋ ḥurūfını sınap birer birer yumsa ve ėki ėlgige hürüp başı ve yüzi ve gūrnige (9) ve cemī' ā'żāsıġa sürtse her tört ṭarafġe Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā kündüzki kün belāsıdın ve kėçeki tün (10) belāsıdın anı öz penāh-ı 'iṣmetide saḳlaġay. Vesīletü'l-Ḳulūb'da kėltürüp turur kim 'Uḳbe bin (11) 'Āmīr[185] raḍya'l-lahu 'anh aydı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir kün mėni körüp aydı. Yā 'Uḳbe, mėn saŋa (12) üç sūre ögretey mü kim andın yaḫşı sūre bolmaġay. Hergiz Tevrāt ve İncīl ve Zebūr ve Furḳān'da (13) nāzil bolmaġan bolġay. Aydı. Belī yā resūlu'l-lah, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Oḳuġıl (14) *Ḳul huva'l-lahu eḥad* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaḳ* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās* ve hėç kėçe yatmaġay sėn (15) tā bu sūrelerni oḳumaġay sėn. Be-dürüstī kim bu sūreler emān bėrür saŋa cemī' belālardın. (16) 'Aīşe raḍya'l-lahu "'anhā" aydı. Resūl [186] ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem çūn yatar bolsa ėrdi. Bu üç mezkūr (17) bolġan sūreni oḳır ėrdi ve ėki ėlgige hürüp cemī' ā'żāsıġa ve her ḳayda kim mübārek ėlgi **[45a]** (1) yėtse sürer ėrdi. Arḳası ve utrusıdın ve üç ḳata mundaġ [187] ḳılıp özge tiler ėrdi. (2) Ḥadīs̱de kėltürüp turur. Her kişi kim orunġa kirgende on ḳata aysa kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (3) *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim* günāhlarıdın andaġ çıḳay kim kün anasıdın toġmış dėk. (4) Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi orunġa kirip üç ḳata aysa *estaġfiru'l-lah el-leẕi lā ilahe illa hüve'l-ḥayy* (5) *el-ḳayyūm ve etūbi ileyh.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ cemī' günehlerini yarlıḳaġay egerçe miḳdār-ı köfük deryā bolsa. (6) Veṣā[yā]'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, kerek kim her kėçe bėş türlük iş (7) ḳılıp özge yatsaŋ, evvel kerek kim tört miŋ derem ṣadaḳa bėrseŋ ve tamām Ḳurān'nı ḫatim ḳılsaŋ ve uçmaḳnı (8) bī-bahā alsaŋ ve ṭavāf-ı Ka'be'ni ber-cāy kėltürseŋ ve ḫaṣımlarıŋnı ḫōşnūd[188] ḳılsaŋ Emīrü'l-Mū'minīn (9) 'Alī kerimu'l-lah vecīhe aydı. Yā Resūlu'l-lah, endek fırṣatda munça işni nėçük ḳılġay mėn? Resūl ṣalla'l-lahu (10) 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, kerek kim yatar ḥālde tört

183 Meryem suresi
184 Şura suresi
185 Ebū Hammād Ukbe b. Āmir b. Abs el-Cühenī (ö. 58/678) Suffe ehlinden, Mısır valisi.
186 <Resūl>
187 mundaġ yazıp üstünü çizmiş.
188 ḫoşnūd şeklinde yazılmış.

ḳatar *Sūre-yi Fātiḥā*'nı oḳuġıl kim tört miŋ derem (11) [189] ṣadaḳa bėrgen bolġay sėn ve üç ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳuġıl kim kelāmu'l-lahnı tamām ḫatim ḳılġan (12) bolġay sėn ve on ḳata dur{ū}d[190] ayġıl kim uçmaḳnı satḳın alġan bolġay sėn ve tört ḳata kelime-yi (13) *sübḥāna'l-lah*'nı tā āḫiriġaça tėgrü oḳuġıl kim ḥac ötegen bolġay sėn ve on ḳata istiġfār ayġıl kim (14) ḫaṣımlarıŋnı ḫ{ō}şnūd[191] ḳılġan bolġay sėn. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim çūn bende kėçe (15) uyḳusıdın uyġanıp baş secdege ḳoyup aysa; yā rabb, ḥażret-i Ḥaḳ celle ve 'alādın fermān (16) kėlgey kim mėniŋ 'izzetim ve celāliyyetim 'aẓametim vücūd ve keremim ḥaḳḳı kim perverdigār turur mėn. Saŋa mundın (17) hėç zaḥmeti ve renci ve belānı yibermegey mėn. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi tünniŋ ötreside ḳopup **[45b]** (1) ėki rek'at namāz ötese aŋa ol yaḫşıraḳ turur, dünyādın ve her nėmerse [192] kim dünyāda (2) turur ve eger mėniŋ ümmetimge düşvār[193] bolmasa ėrdi, teheccüd namāzını olarġa farīża dėr ėrdim. Evrād'da (3) kėlip turur kim teheccüdniŋ azı tört rek'at turur ve tolası ol miḳdār kim ötemekde maḳdūrī (4) bolsa her ėki rek'atdın soŋ kerek kim zamānı öltürüp tesbīḥ ve istiġfār ve dur{ū}d[194] aysa. Ḥadīs̱de (5) kėlip turur kim bir ża'īfe[195] ḥażret-i peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn 'ahd (6) ḳılıp turur mėn kim hėç ėrge tėgmegey mėn. Meger ol kişige tėger mėn kim ol her kėçe miŋ rek'at namāz (7) ötese. Biregü ḳoptı, aydı. Yā Resūlu'l-lah, be-dürüstī ki siz mübārek lafẓıŋız birlen maŋa bu du'ānı ögretip (8) ėrdiŋiz. Her kişi kim bu du'ānı her kėçe yatarda oḳısa andaġ bolġay kim her kėçe miŋ rek'at namāz ötegen bolġay. (9) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Rāst aydıŋ ve ol ḫatunnı ol kişige nikāḥ ḳılıp bėrdiler. Du'ā bu turur. (10) *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm sübḥāne'l-muḳaddiru limā yeşā'u biḳudretihi fe'ālü limā yurīdu bi'zzetihi*. Tefsīrimizde (11) kėltürüp turur kim her kişi namāz-ı ḫaftendin soŋ *Āmene'r-Resūlu*'ni tā āḫir oḳısa kėçe taŋ atḳunça tünep (12) ṭā'at ḳılġannıŋ s̱evābı bolġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi *Şehidu'l-lah* āyetini yatar vaḳitde oḳısa (13) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ s̱evābıdın yėtmiş miŋ ferişte ḫalḳ ḳılġay kim tā ḳıyāmetġa tėgrü aŋa Taŋrı te'ālā- (14) dın āmirziş tilegeyler. Veṣā{yā}'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, her kişi kim (15) yatar vaḳitde

---

189 <derem>
190 durud şeklinde yazılmış.
191 ḫoşnūd şeklinde yazılmış.
192 ve her nėmerse yazılıp üstü çizilmiş.
193 dīşvār şeklinde yazılmış.
194 durud şeklinde yazılmış.
195 Hemze konulmuş.

Sūre-yi Kehf'niŋ āḫirini ya'nī *ḳul innemā ene beşerun mis̱lüküm yūḥā*[196] āyetini āḫiriġa tėgrü oḳısa (16) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ atıda nūrdın köşkler binā ḳılġay. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim her kişi bu (17) āyetni yatar vaḳitde oḳıp yatsa ve niyyet ḳılsa ki bir vaḳitde uyġanay, dėp Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā uş ol **[46a]** (1) niyyet ḳılġan çaġda anı uyḳusıdın bīdār ḳılġay ve her kişi bu du'ānı yatar vaḳit oḳısa (2) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı gūrda yalġuz ḳoymaġay ve anıŋ gūrını pür-nūr ḳılġay. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (3) *yā ḥayy yā ḳayyūm yā ḥalimu yā ḥakimu yā 'alīm yā celīlu yā ḥamīdu yā kebīru yā 'aliyyü 'aẓīmu yā münī' yā vitr es'elüke en* (4) *yüṣallī 'alā Muḥammed ve 'alā ali Muḥammed ve en lā nez'inī fī ḳabri ferdā ve ente ḫayrü'l-vārisin ve ṣalla'l-lahu 'alā ḫayra ḫalḳihi* (5) *Muḥammed ve ila ecma'īn biraḥmetike yā erḥami'r-rāḥimīn.* Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem Ḫıżır (6) 'aleyhi's-selāmġa aydı. Yā Ḫıżır, çūn kėçe yatar bolsaŋ *Sūre-yi Fātiḥā* ve *Āyete'l-Kürsī* ve *Āmene'r-Resūlu*'nı āḫiriġa (7) tėgrü ve çehār ḳul[197]nı oḳıġıl kim mėn saŋa żāmin bolay, uçmaḳġa. Namāz-ı ḫaftenni terk ḳılmaḳ- (8) nıŋ beyānıda. Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī kerimu'l-lah vecīheniŋ Enīs 'Uḳayl raḍya'l-lahu 'anh (9) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ soŋıda bir seferge barıp ėrdi. Teşnelik aŋa ġālib boldı. (10) Aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn be-ġāyet teşne boldum. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ aldıda bir kėyik ḥāżır (11) boldı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey kėyik, nuṣḥ til birle aydı kim su ḳayda turur? Kėyik aydı. (12) Yā Resūlu'l-lah, sunıŋ mesāfeti yıraḳ turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey kėyik, bizni suġa yol (13) başlaġıl. Aydı. Yā Resūlu'l-lah, yaşġına ferzendlerim bar turur, barıp olarġa süt emizip (14) kėley. Andın sizlerge yol başlay ve sunı körsetey. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Andaġ (15) ḳılġıl. 'Uḳayl raḍya'l-lahu 'anh aydı. Yā Resūlu'l-lah, şāyed fāt kėlmegey. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydılar. (16) Andaġ bolġay kim kėlmegey sėn. Kėyik aydı. Yā Resūlu'l-lah, revā bolġay ki mėn sözümde ḫilāf ḳılġay mėn. (17) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ mübārek ḳulaḳıġa bir söz aydı ve revān boldı. 'Uḳayl raḍya'l-lahu 'anh aydı. **[46b]** (1) Kėyik āheste nė söz aydı? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Eger mėn kėl{me}sem namāz-ı ḫaftenni terk ḳılġan (2) bed-baḫtlardın yamanraḳ bolġay mėn. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (3) 'aleyhi ve sellem

196 Fussilet suresi 6. ayet "De ki: "Ben, sadece sizin gibi bir insanım, ancak bana tanrınızın bir tek tanrı olduğu vahyolunuyor. Onun için hep O'na yönelin ve O'nun bağışlamasını isteyin; vay haline o ortak koşanların."

197 *ḳul yā, Ḳul huva'l-lahu, Ḳul e'ūẕu birabbi'l-felaḳ, Ḳul e'ūẕu birabbi'n-nās.*

aydı. Her kişi kim namāz-ı ḫaftenni ötep mescidde ol miḳdār oltursa barça ėl mesciddin (4) çıḳsalar andın soŋ ol çıḳsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ferişteler'ġa fermān ḳılġay kim 'ilm-i nūrdın (5) anıŋ aldıda kötergeyler ve çū̄n ṭahāret birle yatsa ferişteler ol 'ilmni anıŋ yastuḳıda (6) tikkeyler ve tā ḳıyāmetġaça ol bendeġa āmirziş tilegeyler ve çū̄n ėrte ḳopsa arıġ ṭahāret ḳılıp (7) mescidge revān bolsa ol 'ilmni anıŋ aylında köterip mescidge barġaylar. Çū̄n namāz ötese ve mescidde (8) kün toġḳunça oltursa andın soŋ ol 'ilm-i nūr anıŋ birle hemrāh bolġay ve eger mesciddin te'cī̄l (9) birle pāt çıḳsa dėyüler, 'ilm-i ḫıyānetni anıŋ atıda kötergeyler ve faḳī̄rlıḳ vehmi ve endī̄şesini (10) anıŋ ḫāṭırıġa salġaylar ve faḳī̄rlıḳdın ḳorḳutḳaylar. Andaġ kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā kelāmıda ḫaber bėrür (11) yarlıḳar kim *eş-şeyṭānu ye'idukumu'l-faḳra ve ye'murukumbi'l-faḥşā'*[198] ve baḫī̄llıḳ ve ḥased ve yaman ṣıfatlarnı (12) anıŋ köŋlige salġaylar. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim eger kişi namāz-ı ḫaftenni terk ḳılsa (13) anıŋ ḥaḳḳıda va'ī̄d nė turur, dėp süāl ḳıldılar. Cevābını aydılar. Enes bin Mālik raḍya'l-lahu 'anh rivāyet (14) ḳıldı. Peyġamber 'aleyhi's-selāmdın aydı. Namāz-ı ḫaften ötemey yatsa tā anıŋ vaḳti ötse barça ferişte- (15) ler aŋa du'ā-yı bed ḳılġaylar kim sėniŋ közüŋ rūşen bolmaġay, dur{ū}d[199]dın hergiz ḫalāṣ bolmaġay sėn. (16) Sėni Ḫudā-yı te'ālā uçmaḳ ve tamuġnıŋ arasıda ḥapis ḳılġay. Nėçük kim sėn bizni ḥapis ḳıldıŋ. (17) Tefsī̄r-i Muġnī̄'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir tėveni kördi kim bir tamġa muḥkem baġlap **[47a]** (1) ėrdiler. Çū̄n Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemni kördi ėrse nāliş ḳıldı. Andaġ kim yaş 'ayāl, ata, aŋa- (2) sını körüp nāliş ḳılġan dėk seyyid-i kā'ināt[200] ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ol cemā'atdın sordı kim bu tėveni (3) nė sebebdin baġlap sizler? Olar aydılar kim bu tėve besī̄ bed fi'il bizni tişleydür. Bizniŋ nėçe kişimizni (4) tişlep turur. Ol ḳorḳunçdın helāk ḳılmaġay, dėp bu ṭarī̄ḳ muḥkem baġlap turur miz. Resūl ṣalla'l-lahu (5) 'aleyhi ve sellem tėvege aydı. Bularnı nėçükdin tişler sėn? Tėve aydı. Yā Resūlu'l-lah, bular namāz-ı ḫaftenni (6) ötemey, uyuḳlay tururlar ve mėn ḳorḳar mėn kim mebādā Ḫudā-yı te'ālādın olarġa bir belāyı ve ī̄ẕānı (7) nāzil bolġay. Mėn. olarnıŋ belāsı birlen giriftār bolġay mėn ve mėn olarnı rencī̄de ḳılur mėn (8) tā olar bu yaman işdin ḫaberdār bolġaylar. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Boşanduruŋlar (9) bu tėveni kim ol silerge yaḫşılıḳ tilep turur ve sizle{r} yaman gümān ėltip sizler. On ėkinçi (10) faṣıl, āẕī̄ne keçesiniŋ

---

198 Bakara suresi 268. ayet "Şeytan, sizi yoksullukla korkutup çirkin çirkin şeylere teşvik ediyor."
199 Durud şeklinde yazılmış.
200 kāī̄nāt şeklinde yazılmış.

fażīletiniŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (11) 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi āẕīne kėçesi maŋa yüz ḳata dur{ū}d[201] aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ yüz ḥācetini (12) āḫiret ḥācetleridin revā ḳılġay ve otuz ḥācetni dünyā ḥācetleridin revā ḳılġay. Ḥaḳ sübḥāne (13) ve te'ālā ferişte-yi müvekkel ḳılıp turur. Dur{ū}d[202] üçün kim yıraḳ yaḳın her ḳaydın kim bolsa maŋa tėgürür. (14) Nėçük kim sizlerge ṭabaḳlarda hediye ve peşkeşler kėltürürler. Be-dürüstī ki mėn nėçük kim ḥālā ḥayāt (15) ḥālinde silerniŋ dur{ū}d[203] ayġanıŋlarnı bilür mėn. Ölgendin kėyin hem uşundaġ bilür mėn. Resūl ṣalla'l-lahu (16) 'aleyhi ve sellem aydı. Ḫudā-yı te'ālānıŋ ferişteleri turur kim olarnı nūrdın yaratḳan turur. Olar dünyaġa (17) kėlmes. Meger āẕīne kėçesi ve kündüzleri ve olarnıŋ ėlgide ḳalemler turur altundın ve divitler kümüş- **[47b]** (1) din ve kāġuẕları nūrdın. Olardın dur{ū}d[204]dın özge nėmerse pitümesler. Bisyār aytıŋlar āẕīne kėçesi (2) ve āẕīne küni dur{ū}d[205]nı maŋa. Pes her kişi tevfīḳ aŋa yār bolup ā"ẕ"īne kėçesi veyā kündüzi maŋa dur{ū}d[206] aysa (3) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa tamuġ otını savutḳay ve tamuġ ḳapuġlarını aŋa baġlaġay ve uçmaḳ (4) ḳapuġlarını açḳay. Ḥadīs̱de Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne kėçesi ėki rek'at (5) namāz ötese her rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *İḫlāṣ* yėtmiş ḳata oḳısa çūn namāzdın (6) fāriġ bolup yėtmiş ḳata *estaġfuru'l-lah* dėse bu ėki rek'at namāznıŋ s̱evābını. Resūl ṣalla'l-lahu (7) 'aleyhi ve sellem aydı. Nėçük ol Ḫudāy ki mėni rāstlıḳ birle ḫalḳġa peyġamberlıḳġa yiberip turur. Eger tamāmı (8) ümmetim miŋ günāh-ı kebīre birle ölgen bolsalar bu ėki rek'at namāznı ötegüçi olarnıŋ ḥaḳḳıda (9) du'ā ḳılsalar Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā olarnıŋ tamāmını anıŋ şefā'ati birle uçmaḳġa kėgürgey. Resūl (10) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne kėçesi namāz-ı vitirni öyde ötese tā yėne āẕīneġaça günāh (11) pitümegeyler ve eger yėne āẕīneġaça ölse şehīd ölgey ve her rek'atıġa Ḫudā-yı te'ālā bir yılḳı günāh- (12) larını yarlıḳaġay ve bir yıl 'ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını pitügey ve anıŋ atıda şehr-i uçmaḳda (13) binā ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı şām ve namāz-ı ḫaften- (14) niŋ arasıda ėki rek'at namāz ötese ve oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *Āyete'l-Kürsī* bir ḳata (15) *İḫlāṣ* yėgirme bėş ḳata. Çūn namāzdın fāriġ bolsa yėtmiş ḳata *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyy* (16)

---

201 durud şeklinde yazılmış.
202 durud şeklinde yazılmış.
203 durud şeklinde yazılmış.
204 durud şeklinde yazılmış.
205 durud şeklinde yazılmış.
206 durud şeklinde yazılmış.

ü’l-‘aẓīm dėse ol bende dünyādın barmaġay tā özini uçmaḳda körmegey. On üçünçi (17) faṣıl, namāz-ı Cum‘a’nıŋ virdi ve āẕīne küni ġusl ḳılmaḳnıŋ beyānıda. [**48a]** (1) Fevāīde’l-Fevād’da kėltürüp turur kim namāz-ı Cum‘a’ġa barmaslıḳġa hėç te‘vīli ve hėç sebebi ve hėç bahāne[207] (2) ḳılıp bolmas. Meger kişi kim bende bolġay yā misāfir yā aġrıġ bolġay kim āẕīne namāzıġa kėlgünçe maḳdūrı bolmaġay. (3) Yā ayaġı bolmaġay yā ḳarraġu bolġay. Eger bu ‘öẕü{r}lerdin hėç ḳaysı bolmas. Namāz-ı Cum‘a’ġa barmasa ḳattıġ köŋli ḳara (4) bed-baẖt turur ve eger kişi bir namāz-ı Cum‘a’ġa barmasa fāre[208] anıŋ köŋli ḳararġay ve eger üç namāz-ı Cum‘a’ġa barmasa (5) anıŋ tamām köŋli ḳararġay ve *ne‘ūẕü bi’l-lah min ẕalike*. Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn (6) ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Her kişi kim bir namāz-ı Cum‘a’ġa bī-‘öẕr barmay terk ḳılsa ol namāzġa tā ḳıyāmetġa (7) tėgrü hėç nėmerse kefāret bolmas. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (8) aydı. Her kişi kim āẕīne namāzını bī-‘öẕr ve bī-bahāne ḳaṣden terk ḳılsa anıŋ köŋliniŋ üç ḥiṣṣeside (9) bir ḥiṣṣesi ḳara bolġay ve eger ėki āẕīne bī-‘öẕr ḳaṣden terk ḳılsa ėki ḥiṣṣesi ḳara bolġay ve eger üç namāz-ı Cum‘a’nı (10) bī-‘öẕr ḳaṣden terk ḳılsa anıŋ tamāmı köŋli ḳara bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Mundaġ kişiniŋ (11) namāzı namāz ėrmes ve zekᵛatı zekᵛāt ėrmes ve ḥaccı ḥac ėrmes ve ol bizdin ėrmes ve biz anıŋdın (12) ėrmes. Bizniŋ millet-i İslāmdın özge her milletde tilese bolsun. Ḥadīs̱de kėlip turur kim *men tereke* (13) *el-Cum‘ate biġayri ‘öẕrin fehū münāfıḳun* ya‘nī her kişi kim üç namāz Cum‘a’nı bī-‘öẕr terk ḳılsa ol münāfıḳ turur. (14) Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur. Her kişi kim āẕīne küni ṣubḥ vaḳtide namāz-ı bāmdāddın burun (15) bu istiġfārnı üç ḳata oḳısa kim *estaġfuru’l-lah elleẕi lā ilahe illā hüve’l-ḥayyu’l-ḳayyūme ve etūbu ileyhi* (16) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı ve ata, anasını yarlıḳaġay egerçe günāhı deryā mevcleriniŋ sanıça bolsa. *Va’l-lahu ‘ālem*. (17) Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi kim āẕīne kėçesi *Sūre-yi İẖlāṣ*’nı bir ḳata oḳısa be-dürüstī kim ol Şeb-i Ḳadir’ni tapġan **[48b]** (1) bolġay. Maṭlūbu’l-Müslimīn’de kėltürüp turur kim mu‘teber tefsīrlerde körülüp turur kim her kişi namāz-ı Cum‘a- (2) dın selām bėrse ve tizini yėrdin kötermesdin burun yėtti ḳata *Fātiḥā* ve yėtti ḳata *İẖlāṣ* ve yėtti (3) ḳata *Ḳul e‘ūẕu bi-rabbi’l-felaḳ* ve yėtti ḳata *Ḳul e‘ūẕu bi-rabbi’n-nās* oḳısa bu āẕīnedin yėne āẕīneġaça (4) cemī‘ belā ve ḳażādın ėmīn bolġay ve bu ‘ameli penāhı bolġay. Aŋa şeyṭāndın ve ‘ulemā-yı raḥimehimu’l-lah aytıp (5) tururlar kim müsteḥab

[207] Hemze konulmuş.
[208] Hemze konulmuş.

turur. Her kişige kim namāz-ı Cum'a'dın soŋ bu du'ānı oḳısa *Allahümme yā ġaniyyü yā ḥamīd* (6) *yā mebdīü yā mu'īdü yā raḥīmu yā vedūdu*[209] *aġsini biḥalālike 'an ḥarāmike ve biṭā'tike 'an ma'ṣiyetike ve bifażlike* (7) *'an min sevāke* bu du'ānıŋ isnādıda kėltürüp turur kim her kişi bu du'āġa müdāvemet ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne (8) ve te'ālā anı tüvānger ḳılġay ve anıŋ rızḳ-ı naṣībesini yėrlerdin yėtkürgey kim andın hėç kişi gümān (9) ėltmegen bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem {aydı.} Her kişi kim namāz-ı Cum'a'dın soŋ yüz ḳata aysa *sübḥāna'l-lah* (10) *ve biḥamdihi sübḥāne'l-'aẓīm ve biḥamdihi*. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ yüz günāhnı ve ata anasınıŋ yėgirme tört (11) günāhını yarlıḳaġay ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne küni namāz-ı dīgerdin soŋ (12) yėtti ḳata aysa *Allahümme ente rabbī ve ene 'abdüke ve ene 'alā 'ahdike ve va'dike ve eselüke en tuṣalli* (13) *'alā Muḥammedin 'abduke ve resūlike ve ḥabībike*. Ḫudā-yı te'ālā anıŋ yėtmiş yılḳı günehlerini yarlıḳaġay. Vesīletü'l-Ḳulūb'da (14) ḥadīs̱i kėltürüp turur. Mażmūnı bu kim her kişi āẕīne küni maŋa yüz ḳata dur{ū}d[210] aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ 'ömri (15) içinde ḳılġan günehlerini yarlıḳaġay. Tefsīrimizde kėltürüp turur. Her kişi kim āẕīne küni zevāldın (16) ilgeri *Sūre-yi kehf*'ni oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı ve mālı ve ferzendini öz penāhıda saḳlaġay. (17) Tercüme-yi İḥyā'da kėltürüp turur kim her kişi āẕīne kėçesi veyā kündüzi *Sūre-yi Kehf*'ni oḳısa **[49a]** (1) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa nūrı i'ṭā ḳılġay. Oḳıġan ornıdın tā Ka'be-yi mu'aẓẓamaġa tėgrü ve yėne āẕīneġaça (2) günāhlarını yarlıḳaġay ve yėtmiş miŋ ferişteler aŋa āmirziş tilegeyler ve barça āfet ve belālardın (3) ėmīn bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı Deccāl-ı la'īnniŋ fitnesidin öz emānıda saḳlaġay. Tefsīrimizde (4) her kişi āẕīne küni cünüb bolmay, ġusl ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā tenideki her te{r}-mūyınıŋ 'adediçe nūr ḳıyāmet küni (5) i'ṭā ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bende-yi mū'min kerek kim her āẕīne küni egerçe bir ayaḳ sunı (6) bir ḳızıl altun tengeġa alur bolsalar. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne küni ġusl ḳılsa ve (7) misvāk ḳılsa ve mūy-ı leb pest ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı cüẕām[211] baraṣ ve fālic ve ḳulunç ve dīvānelıḳ (8) ve ẕātü'l-cenb zaḥmetleridin ve fitne-yi Deccāl'dın emānda saḳlaġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüpdür kim (9) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Āẕīne küni Mescid-i Cum'a'da her kişi kim Müsülmānlarnı basıp ilgeri ötse (10) Ḥaḳ

[209] durud şeklinde yazılmış.
[210] durud şeklinde yazılmış.
[211] cüzām şeklinde yazılmış.

sübḥāne ve te‘ālā anı tamuġ otıġa ḳıyāmet küni köprük ḳılġay. Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī kerimu’l-lah vecīhe aydı. (11) Çaġır içmek mėniŋ ḳatımda yaḫşıraḳ turur kim Mescid-i Cum‘a’da ėlniŋ boynıġa basıp ötkendin. Resūl ṣalla’l-lahu (12) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne küni ġusl ḳılsa ve yaḫşı ėgin kėyse ve ḫōş būy ḳılsa eger dest resā-(13) lıḳı bolsa mescidge barsa ve ėlni basıp ötmese ya‘nī ėldin mescidge ḥāżır bolsa ve namāz (14) ötese ve ḫaṭīb ḫuṭbe oḳırda ḫāmūş bolsa ve söz sözlemese anıŋ cemī‘ günehleriġa bu haftadın (15) yėne haftaġaça kefāret bolġay. Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. (16) Her kişi kim ḫuṭbe oḳur ḥālde söz sözlemese, kişini til birle men‘ ḳılsa ve aysa kim ḫuṭbe oḳur ḥālde (17) sözlemegil, aŋa ol namāz-ı Cum‘a’nıŋ s̲evābıdın naṣībi bolmaġay. Şer‘iyyetü’l-İslām’da ėlgi birlen (18) hem işāret ḳılıp men‘ ḳılmasa kerek. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı Cum‘a’nı ötese **[49b]** (1) aŋa yüz şehīdniŋ s̲evābı bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem bir kün aṣḥābġa, mėn silerge (2) uçmaḳ ehlidin ḫaber bėrey. Ṣaḥābeler aydılar. Yā Resūlu’l-lah, uçmaḳ ehli kimler turur? Resūl ṣalla’l-lahu (3) ‘aleyhi ve sellem aydı. Uçmaḳ ehli ol kişiler turur kim olarġa ḳattıġ ıssıġ ve ḳattıġ savuḳ ve yamġur (4) ve kil ve lāy namāz-ı Cum‘a’dın māni‘ kėlmes. Pes Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim namāz-ı Cum‘a ötese (5) rūze tutsa ve aġrıġ sorsa ve namāz-ı cenāzeġa ḥāżır bolsa ve ḫuṭbe tevessü‘ ḥāżır bolsa vācib (6) bolġay aŋa uçmaḳ. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstīge Ḫudā-yı te‘ālā raḥmet ḳılur ve felişteler āmirziş (7) tilerler ol kişilerge kim destār baġlap namāz-ı Cum‘a öterler. Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim (8) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām mėniŋ ḳatımġa kėldi ve anıŋ ėlgide bir nėmerse (9) kördüm, közgüge oḫşarraḳ ve anda bir yaşıl noḳṭa kördüm. Pes aydım. Yā eḫī Cebrā‘īl, bu nė (10) turur? Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām aydı. Bu āẕīne küni turur kim perverdigār-ı ‘ālem celle ve celāle saŋa ve sėniŋ (11) ümmetleriŋġa ‘arż ḳılur ve bu āẕīne saŋa ve sėniŋ ni‘metleriŋġa ‘abd bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (12) aydı. Sordum kim yaşıl noḳṭa nė turur? Cebrā‘īl aydı. Ol āẕīne künideki mübārek sā‘at turur kim (13) her kişi kim ol sā‘atda her nė kim Taŋrı tebārek ve te‘ālādın ḥācet tilese Ḫudā-yı te‘ālā öz fażl-ı (14) keremi birle icābet {ḳılġay}. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin sūāl ḳıldılar kim ol mübārek sā‘at ḳaysı (15) turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Namāz-ı dīgerdin soŋ kün fatḳunça eks̲er ‘ulemā bu ḳavl birlen (16) ‘amel ḳılurlar ve her ḳavlde ol turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Namāz-ı Cum‘a’nıŋ tekbīr-i evveliniŋ (17) vaḳti turur.

Rivāyet turur kim ḫatun ḳıyāmet Fāṭıma-yı Zehrā raḍya'l-lahu 'anhümā āẕīne küni namāz-ı "dīger"din **[50a]** (1) soŋ çūn āfitābnıŋ ḳurṣının yarmı ġāyib bolsa du'ā ḳılur ėrdi ve bir ḳulnı egiz yėrge çıḳarur (2) ėrdi ve ol baḳıp turur ėrdi. Çūn āfitāb bolsa ḫaber ḳılur ėrdi ve Fāṭıma raḍya'l-lahu 'anhümā (3) du'ānı pes ḳılur ėrdi. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim her kişi āẕīne küni tört rek'at namāz-ı nāfile[212] (4) ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ ėllig ḳata *İḫlāṣ* oḳısa tört rek'at namāzda ėki yüz *İḫlāṣ* (5) bolġay. Bu namāznıŋ fażīleti köp turur ve İmām Ġazālī Zāde'l-Āḫire'de kėltürüp turur kim bu namāz- (6) nı ötegüçi ölmegey tā özini uçmaḳda körmegünçe. *Va'l-lahu 'ālem*. Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu (7) aydı. Çūn āẕīne küni bolsa ėrte bile şeyṭānlar bāzārlarġa barurlar ve ėlni dünyā işiġa ve sevdā (8) ve mu'āmeleġa meşġūl ḳılurlar ve nėmerselerni olarnıŋ ḫāṭırıġa salurlar kim olarnı āẕīne namāzıdın (9) men' ḳılġaylar ve ferişte Mescid-i Cum'a'nıŋ ḳapuġıda oltururlar ve kişi kim mescidge ilgeri kirse piterler kim (10) falānī evvel sā'atde kirdi, falānı ėkinçi sā'atde kirdi tā ol zamānġa tėgrü kim ḫaṭīb ḫuṭbe (11) üçün minberġa çıḳḳay. Andın soŋ ferişteler ḳopup mescidge kirgeyler. Namāzda mū'minler birle (12) muvāfaḳat ḳılġaylar, her s̱evābı ki Ḫudā-yı te'ālā olarġa baḫşiş ḳılur. Ol cümle s̱evābnı mū'minān (13) ümmet-i Muḥammed'ge baḫşiş ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ṭa'ām yėmeŋler tekye ḳılıp ve ṭa'ām (14) yėmeŋler ġayr-ı bālda ve mescidge cāy-ı namāz ėltmeŋler ve mescidde ėlni basıp ilgeri ötmeŋler. (15) Kefāret namāzınıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Rivāyet-i Ṣaḥīḥ'de isnād-ı dürüst birlen Resūl ṣalla (16) al-lahu 'aleyhi ve sellemdin bizge pitip turur kim her kişiniŋ namāzı bisyār ḳażā ḳalġan bolsa ve 'adedini (17) bilmese kim nėçe namāz ḳażā ḳalıp turur. Āẕīne küni sünnet namāz-ı Cum'a'dın burun tört rek'at (18) namāz ötese bir selām birlen her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ bir *Āyete'l-Kürsī* ve on bėş ḳatar *İnnā a'ṭaynā* **[50b]** (1) *Kevs̱er*. Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu 'anh aydı. Mėn peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim ki aydı. Ėki yüz yıl- (2) lıḳ ḳażā namāzıġa kefāret bolur ve Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı. Aytur mėn peyġamber ṣalla'l-lahu (3) 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim tört yüz yılḳı ḳażā namāz"lar"ıġa kefāret bolur ve Emīrü'l-Mū'minīn 'Os̱mān raḍya'l-lahu (4) 'anh aytur. Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim altı yüz yılḳı namāzıġa kefāret bolur ve Emīrü'l-Mū'minīn (5) 'Alī raḍya'l-lahu aytur. Mėn peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim sėkiz yüz yılḳı ḳażā namāzlarıġa (6) kefāret

212 nefl şeklinde yazılmış.

bolur. Ṣaḥābeler aydılar kim yā Resūlu'l-lah, sizniŋ ümmetleriŋizniŋ 'ömri kemdür kim yėtmiş (7) seksendin ötegey. Bu miḳdār mübālaġa ve ṣıfat nėçükdin bolġay? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (8) Eger olarnıŋ 'ömri vefā ḳılmasa ataları ve anaları ve ḳuyaş uruġı ve ferzendleriniŋ ḳażā (9) ḳalġan namāzlarıġa kefāret bolġay ve ötegen namāzları ḥażretde ḳabūl bolur ve namāzdın (10) soŋ bu du'ānı oḳısa *Allahümme yā sābıḳu'l-fevti ve yā semi'u'ṣ-ṣavti ve yā muḥyi'l-'iẓāmi* (11) *ba'de'l-mevti ṣalla'l-lahu 'alā Muḥammedin ve 'alā āli Muḥammedin vec'allī fercen ve muḥrecen mimmā inne fīhi inneke te'alümü ve lā 'ālem* (12) *ve ente taḳdiru ve lā aḳderu ve ente 'allāmu'l-ġayyūbi yā erḥame'l-'aṭāyā yāġāfirü'l-ḫaṭā yā yāsebbūḥe* (13) *yā ḳuddūs yā rabbi'l-melāikete ve'r-rūḥe rabbīġfiru verḥam ve tecāveze 'amme t'ālem feinneke* (14) *ente'l-'aliyye el-a'ẓim yā sātirü'l-'uyūb yā erḥame'r-rāhimīn ve ṣalla'l-lahu 'alā ḫayrihi ḫalḳihi* (15) *Muḥammedün ve alihi ecma'īn* ve bu namāznıŋ niyyetini bu ṭarīḳ ḳılsa kim niyyet ḳıldım. Öter mėn tört rek'at (16) namāz-ı nāfile tā cemī' 'ömrüm içide ḳażā bolġan namāzlarımġa kefāret bolmaḳ üçün, yüzüm ḳıbleġa (17) ḳıblem cihet Ka'be'ġa *ḫālaṣān Allah te'ālā Allahu ekber*. Ey dōst, 'azīz mėn andaġ bilgil ve āgāh bolġıl (18) kim bu ḥadīs̱ va'de-yi ṭarīḳde vāḳı'a bolġan ol kişilerniŋ ḥaḳḳıda kim namāzlarınıŋ taḳṣīr- **[51a]** (1) lıḳı bu 'öẕür cānibidin bolġan bolġay. Muŋa maġrūr bolup ve bu ḥadīs̱ḳa i'timād ḳılıp (2) cehālet arḳasını ġaflet tamıġa bėrip ḳaṣd birlen namāzlarıŋı ḳażā ḳılmaġay sėn, vaḳtidin (3) ötkermegey sėn. Anıŋ üçün kim ve 'ıyd ve tehdīd namāz terk ḳılġuçınıŋ ḥaḳḳında yüz miŋ derece (4) turur. Ey Taŋrı te'ālānıŋ bendesi, Ḫudā-yı te'ālānıŋ ġażabıdın ḳorḳġıl. Nėçük kim Ḫudā-yı te'ālā- (5) nıŋ atı raḥmān raḥīm turur. Cebbār ve ḳahhār hem bar, sa'y ḳılġıl tā Taŋrı tebārek ve te'ālānıŋ fermānını (6) vaḳtidin ötkermey, edā ḳılġay sėn tā müsteḥaḳ-ı raḥmet, sezāvār-ı maġfiret bolġay sėn. (7) Fażīlet-i namāz. A'rābī, Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Zeyd bin S̱ābit[213] raḍya'l-lahu 'anh rivāyet (8) ḳılur kim bir kün bir A'rābī Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve selām ḳıldı ve aydı. Yā Resūl (9) ul-lah, biz ṣaḥrā-nişīn kişiler turur miz. Şehirdin yıraḳ ve her āẕīne küni şehirge namāz-ı Cum'a'ġa kėle almaydur miz. (10) Bizge bir 'ilmī yol körset kim çūn öz ėlimizge yanıp barsaḳ olarge ḫaber bėrsek. Be-dürüstī kim (11) biz ol yėrde kim sākin turur miz. Namāz-ı Cum'a ötep bolmas. Ol sebebdin sėni ġamkīn turur miz. (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey A'rābī, āẕīne küni bolsa āfitāb bülend bolġan ḥālde

---

[213] Ebū Hārice (Ebū Saīd) Zeyd b. Sābit b. Dahhāk el-Hazrecī en-Neccārī (ö. 45/665 {?}) Sahabi.

ėki (13) rek'at namāz ötegil. Evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın {soŋ} bir ḳata *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaḳ,* ėkinçi rek'atda *Fātiḥā-* (14) dın kėyin *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās* oḳuġıl ve selām bėrgendin soŋ yėtti ḳata *Āyete'l-Kürsī* (15) oḳuġıl. Andın soŋ ḳopup sėkiz rek'at namāz ötegil. Ėki selām birlen her rek'atda *Fātiḥā*'dın (16) soŋ bir ḳata *İẕā cā'e naṣru'l-lah*[214] ve yėgirme bėş ḳata *Ḳul huva'l-lahu eḥad* oḳuġıl ve çūn namāzdın fāriġ (17) bolsaŋ yėtmiş ḳata oḳuġıl *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm.* Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem **[51b]** (1) ḳasem yād ḳıldı ve aydı. Be-ḥaḳ ol Ḫudāy kim mėniŋ cānım anıŋ ḳudret fermānıda turur. İmān kėltürgen (2) her ėr, ḫatun kim āẕīne küni bu namāznı ötese mėn ki Muḥammed turur mėn, żāmin turur mėn ve vekīl turur mėn. (3) Aŋa uçmaḳġa ve henūz ötegen yėridin ḳopmaġan bolġay kim anı atası ve anasını yarlıḳaġay. (4) Olar Müsülmān bolsalar münādī-yi 'arşdın ḳalġay kim ey bende-yi Ḫudāy ve 'amelni yėne ḳılġıl kim Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te'ālā sėniŋ ḳılġan, ḳılmaġan günāhlarıŋnı 'afv ḳılġay ve Ḫudā-yı te'ālādın nāzil bolġan tört (6) kitābnı kim Tevrāt ve İncīl ve Zebūr ve Furḳān turur. Tamām oḳımış bolġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā barça imān (7) kėltürgen bendelerniŋ 'adediçe ṭā'at ve 'ibādet anıŋ dīvān-ı a'mālide pitigey. Andaġ bolġay kim (8) gūyā Ka'be-yi Mu'aẓẓama'nı ve Mescid-i Medīne'ni ve Mescid-i Beytü'l-Maḳdis'ni öz ėlgi bile binā ḳılıp ėtken bolġay (9) ve ḥażret-i Mūsā kelīm ve Dāvud peyġamber ve Eyyūb peyġamber birlen ṣoḥbet ḳılġan bolġay. Ṣalātu'l-lah 'aleyhim ecma'īn (10) ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı dünyā ve āḫiret belāsıdın emānda tutḳay ve ol bende ḳıyāmet küni *āmennā* (11) *bih ve ṣaddaḳnā* yüz kişini ḳuyaş ve uruġı ve hem-sāyeleridin şefā'at ḳılġay ve dünyādın barmaġay (12) tā Ḥavż-ı Kevs̱er'din su içmegey ve uçmaḳ mīveleridin yėmegey tā uçmaḳda özini körmegey. (13) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydılar. Ey A'rābī, her kişi kim bu namāznı ötegeli tevfīḳ tapsa aŋa (14) Şeb-i Ḳadir'ni tapḳannıŋ s̱evābı bolġay ve barça Müsülmānlarnıŋ esīrlerini satḳın alıp (15) āzād ḳılġannıŋ s̱evābı bolġay. Bil kim andın yaḫşıraḳ ve miŋ ḳızıl tenge altundın Ḫudā-yı te'ālā- (16) nıŋ rıżāsı üçün taṣdīḳ ḳılġannıŋ s̱evābı bolġay, bil kim andın yaḫşıraḳ anıŋ gūrı tar ve (17) ḳaraŋġu bolmaġay ve aŋa Münker ve Nekīr'din hėç ḳorḳunç bolmaġay ve anıŋ gūrıġa altmış raḥmet **[52a]** (1) ḳapuġı açılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey A'rābī, her kişi kim tevfīḳ tafıp bu namāznı ötese (2) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ du'āsını müsteḥab ḳılġay. Dünyā ve āḫiret ḥācetlerini revā ḳılġay ve anıŋ (3) her künige bir yıl 'ibādet

214 Nasr suresi.

ḳılġannıŋ s̠evābını pitigey ve Ḫudā-yı te'ālā anıŋ tenini tamuġ otıġa ḥarām (4) ḳılġay. Çūn Resūl 'aleyhi's-selām bu ḥadīs̠ni tamām ḳıldı ėrse Zeyd bin S̠ābit raḍya'l-lahu 'anh on (5) ėki kişi ṣaḥābelerdin ḥāżır ėrdiler. Ḳopup ol A'rābī başıġa būse bėrdiler ve aydılar. Sėn bizni (6) bu devletġa yėtkürdüŋ, dėp A'rābī hem Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem "mübārek" başıge būse ḳıldı (7) ve ṣaḥābeler hem ḥażretniŋ mübārek başıġa būse ḳıldılar ve medḥ u s̠enā aydılar ve du'ā ḳıldılar ve barça (8) ṣaḥābeler yıġlap ol A'rābī'niŋ ḳatıge kėldiler kim bizge bu fażīlet ve kerāmet sėniŋ sebebiŋdin (9) ḥāṣıl boldı. Bu künki kün saŋa ve bizge barçamızġa fāīdeler ḥāṣıl boldı. 'Abdu'r-raḥman bin 'Avf[215] (10) raḍya'l-lahu 'anh ėki ton ve miŋ aḳ tenge ol A'rābī'ġa bėrdi ve yėne bir ṣaḥābe bir du'ānı ve yėtmiş ḳızıl tenge (11) bėrdi. Pes ol A'rābī öz ḳavmiġa besī ḫōş dillıḳ ve şādımānlıḳlar bilen yanıp bardı. (12) Cāīzetü'l-Muḫtār'da kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh aydı kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (13) ve sellem aydı. Her kişi kim tamām 'ömride bir ḳata āẕīne küni tört rek'at namāz-ı çāşt ötese her rek'atıda *Fātiḥā-* (14) dın soŋ çehār ḳul'nı onar ḳata oḳısa namāzdın fāriġ bolup ve yėtmiş ḳata istiġfār aysa (15) ve yėtmiş ḳata *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah ve lā ilahe illa'l-lahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm* (16) ve yėtmiş ḳata dur{ū}d[216] aysa Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi bu namāznı ötese Ḥaḳ sübḥāne (17) ve te'ālā kök ehliniŋ belāsıdın ve yėr ehliniŋ şerridin öz penāhıda tutḳay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem **[53b]** (1) aydı. Be-ḥaḳ ol Ḫudāy ki mėni rāstlıḳ birlen ḫalḳġa peyġamberlıḳġa iberip turur. Her kişi kim bu namāznı (2) ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay ve āzād ḳılġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol āẕīne küni ol namāz- (3) nıŋ berekātıdın yėtmiş miŋ 'āṣī ve günehkār bendeleri kim sezāvār dūzaḫ bolmış bolġaylar. Tamuġ otıdın (4) öz raḥmeti birlen maḫṣūṣ ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi bu namāznı ötese eger Fir'avn-ı (5) la'īnniŋ barça sāḥirleri aŋa ḳaṣd ḳılsalar hergiz āzārı yėtkür almaġaylar. Eger her ėr ve ḫatun (6) kim aŋa ferzend bolmas bolsa çūn bu namāznı ötese, Ḫudā-yı te'ālādın ferzend tilese Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (7) öz fażl-ı keremi bilen aŋa ferzend i'ṭā ḳılġay ve eger nādānlıḳ cānibidin kişini ġıybet ḳılġan bolsa (8) ve barça ṣaġīre ve kebīre günāhlarını āşikāre ve pūşīde günāhlarını yarlıḳaġay ve eger bu namāznı öte- (9) gendin soŋ ölse şehīd ölgey. Bu namāznıŋ fażīleti köp ėrdi. İḫtiṣār

---

[215] Ebū Muhammed Abdurrahmān b. Avf b. Abdiavf el-Kureşī ez-Zührī (ö. 32/652) Hz. Peygamber'e ilk iman eden ve cennetle müjdelenen on sahabiden biri.

[216] durud şeklinde yazılmış.

ḳılduḳ. (10) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim āẕīne küni tırmaḳ alsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anıŋ ėrnek- (11) leridin ve barça āʿżāsıdın derdni kötergey ve ṣıḥḥat ve şifā iʿṭā ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyh (12) ve sellem menʿ ḳılur ėrdi, ḥacāmat ḳılmaḳdın, āẕīne ve şenbe ve çehārşenbe ve aytur ėrdi. Her kişi kim (13) bu künlerde ḥacāmat ḳılsa eger aŋa her teşvīşi vāḳiʿ bolsa ayġıl kim melāmet ḳılmasun meger özini (14) Ṣalāt-ı Mesʿūdī'de kėltürüpdür kim āẕīne küni ėrdi kim Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah ʿaleyhniŋ ḳalbiġa cān (15) kėgürdi. Cān kirdi ėrse ḳopup ʿaṭse kėltürdi, *el-ḥamduli'l-lah* dėdi. Maʿlūm boldı. ʿAṭse kėltürmek (16) Allah teʿālānıŋ niʿmeti turur kim ḥamd lāzım turur ve hem āẕīne küni ėrdi kim feriştelerge fermān boldı kim (17) Ādem ʿaleyhi's-selāmġa secde ḳıldılar ve hem āẕīne küni ėrdi. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā Ḥavvā raḍya'l-lahu ʿanhümānı Ādem **[53a]** (1) ʿaleyhi's-selāmnıŋ sol ṭarafıdaki ḳaburġasıdın vücūdġa kėltürdi ve hem āẕīne küni ėrdi kim (2) nė ḳaṣd olardın ol ḫaṭā ve zillet vücūdġa kėldi ve hem āẕīne küni ėrdi kim olarnı uçmaḳdın (3) sürdiler ve Ādem ʿaleyhi's-selāmnıŋ tesbīḥi bu ėrdi kim *rabbenā ẓalemnā enfüsenā ve illem teġfir lenā* (4) *ve terḥamnā lenekūnenne mine'l-ḫāsirīn.*[217] Pes siz kerek kim atamıznıŋ sünneti birle her ḳaçan niʿmeti yėse (5) ḥamd aytsaḳ, her vaḳit günāh vāḳiʿ bolsa istiġfār aytsaḳ. On törtünçi faṣıl (6) mescidniŋ fażīleti ve bāng-ı namāznıŋ fażīleti ve mescidge kirmek ve kefş ve naʿleyn ḳoymaḳ ve mescidni (7) arıġ tutmaḳnıŋ beyānıda. Fetāvā-yı Sirācī[218]de kėltürüp turur kim bende-yi mūʿmin çūn mescidniŋ (8) asitānesiġa yėtse kefş veyā naʿleynni ėlgige alıp kirgey. Kefş ve naʿleyn birle kirmek mekrūh turur. (9) Andaġ kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā öz Kelām-ı Mecīdī'de ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *fāḫle' naʿleyke.*[219] Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (10) kėltürüp turur kim bende-yi mūʿmin çūn mescidniŋ asitānesiġa yėtse kefş veyā naʿleynni ėlgige alıp (11) yalaŋ ayaġ kirse edeb ve taʿẓīm üçün kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā Mūsā ʿaleyhi's-selāmġa ḫiṭāb ḳılıp (12) turur kim *feḫlaʿ naʿleyke* ve eger tereddüd bolsa kim ėl bisyār kirür sebebidin şāyed mülevve<u>s</u>[220] bolmış (13) bolġay, dėse ol sebebdin kefş ve naʿleyn birle kirse revā turur ve eger mescidge kefş ve naʿleyn (14) birle kirür bolsa kerek ol mesciddin taşḳarı yėrge sürtüp, ḫūb arıtıp andın soŋ kirse (15) kerek. Ṣalāt-ı Mesʿūdī'de kėltürüp turur kim namāznı ötük birle ötemek efżal turur ve kefş ve naʿleyn

[217] Araf suresi 23. ayet.
[218] Ebū Hafs Sirācüddīn Ömer b. İshāk b. Ahmed el-Gaznevī eş-Şiblī (ö. 773/1372) Hanefi fakihi. Fetāvā. Fetvalarını derlediği bu kitap, Kāriülhidāye'nin el-Fetāva's-Sirāciyye adlı eseriyle karıştırılmaktadır.
[219] Taha suresi 12. ayet "Haberin olsun, Benim Ben, Rabbin, hemen pabuçlarını çıkar."
[220] mülevves şeklinde yazışmış.

(16) alında ḳoymaḳ sünnet turur tā eger gezende cān-varlardın peydā bolsa ayaġı birlen basıp yā kefş (17) ve na‘leyn birlen urup helāk ḳılsa. Tercümetü’l-İḥyā’da kėltürüp turur kim kerek kim namāz ötegüçi **[53b]** (1) kefş ve na‘leyn oŋ ṭarafı veyā arḳasıda ḳoymasa ve otrusıda ḳoysa kerek anıŋ üçün kim (2) köŋli aŋa meşġūl bolur ve yüzige hem muḳābil ḳoymasa kerek. Bil kim bir ṭarafġe māi̇̄lraḳ ḳoysa kerek (3) ol sebebdin mekrūh turur kim namāz ötegüçi öziniŋ ve ḳıbleniŋ arasıda nėmerse ḳoyġay ḥattā kim muṣḥafnı (4) otruda ḳoyup bolmas. Evrād’da kėltürüp turur kim çū̄n bende-yi mū‘min mescidniŋ ḳapuġıġa (5) yėtse laḥẓa[221] turup bu du‘ānı oḳısa kim *ilahī ‘abdike bibābike müẕnibün müs’iün bibābike nercū raḥmetike ve yeḥāfe* (6) *‘uḳūbiteke yā muḥsinu ve ḳad emrete’l-muḥsinu minnā en yetecāvezü’l-mesiyyü ve ente’l-muḥsinu ve inne’l-mesiyyü* (7) *fetecā veze ḳabīḥike ‘indī yā kerīm.* Andın soŋ oŋ ayaġını mescidge ḳoysa ve aysa kim *bismi’l-lah ve’l-ḥamduli’l-lah* (8) *ve’ṣ-ṣalātu’s-selāmu ‘alā Resūli Allahümmaġfirli ẕünūbī veftaḥlī ebvāb raḥmetike ve fażīlike bismi’l-lah* (9) *deḫalnā ve ‘alā’l-lahi tevekkelnā*. Eger mescidde kişi bolsa selām ḳılsa ve eger kişi bolmasa aysa *es-selāmu ‘aleynā* (10) *ve ‘alā ‘ibādu’l-lahi’ṣ-ṣālihīn.* Vesīletü’l-Ḳulūb’da kėltürüp turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn Ḥasan bin ‘Alī raḍya’l-lahu[222] (11) ‘anh çū̄n mescidge kirse aytur ėrdi. *İlahi ‘abdike bibābike miskīnike bibābike sāi̇̄like bibābike* ya‘nī ḳuluŋ kėldi (12) dergāhıŋġa, gedāi̇̄iŋ kėldi dergāhıŋġa, sāi̇̄liŋ kėldi dergāhıŋġa. Andın soŋ bisyār yıġlap zārī ve taẓarru‘ ḳılıp (13) ve tevāżu‘ tamām körsetip andın soŋ ḫacālet tamām birle mescidge ḳadem ḳoyar ėrdi. Ey dōst, ‘azīz mėn (14) andaġ bilgil ve āgāh bolġıl kim ol şehzāde-yi dünyā ve āḫiret ėrdi. Perverdigārnı niyāznıŋ dergāhıda (15) bu ṭarīḳ ‘arż ḳılur bolsa ve sėn ġāfilāne mescidge ḳadem ḳoyar bolsaŋ, ol hergiz ṭarīḳdin bolġay mu? (16) Ol ‘azīzler uş ol ṭarīḳde mescidni ḥürmet tutup Taŋrı te‘ālānıŋ fermānını ta‘ẓīm ḳılġan sebebidin (17) murād ve maḳṣūdlarıġā yėtip ‘ālem ehliniŋ serveri bolup tururlar. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp **[54a]** (1) turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Çū̄n tileseŋizler kim mescidge kirseŋizler, evvel kerek kim (2) ayaġlarıŋıznı mesciddin taşḳarı yėrge sürseŋizler yā eger necāseti yėtken bolsa anı (3) yėrge sürmek birlen arır. Egerçe kefş ve ötük ve na‘leyn arıġ bolsa hem anı yėrge sürgülük turur (4) sünnetni ber-cāy kėltürmek üçün. Bu delīl bilen kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh bā-vücūdı kim ayaġı (5) arıġ ėrdi. Yėrge sürmegünçe mescidge kirmes ėrdi. Bizge andın ma‘lūm boldı kim egerçe ayaġı (6) arıġ

[221] Hemze konulmuş.
[222] Ebū Muhammed el-Hasen b. el-Hasen b. Alī b. Ebī Tālib (ö. 97/715-16) Hz. Hasan’ın oğlu.

bolsa hem yėrge sürmek kerek sünnetni ber-cāy [223] kėltürmek üçün. Rivāyet turur kim (7) İmām-ı Āʻẓam muḳtedā-yı muḳaddem Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī raḥmetu'l-lah ʻaleyh bir kün mescidge kirip olturup ėrdi. (8) Biregü kirdi ve ayaġını mescidniŋ ṣaḥnıge sürdi. Ḥażret-i İmām-ı Āʻẓam raḥmetu'l-lah ʻaleyh aydı. Ey falānī (9) eger sėn ayaġlarıŋnı mėniŋ meḥāsinimġa[224] sürseŋ yaḫşıraḳ ėrdi kim mėniŋ ḳatımda mescidniŋ (10) yėrige sürgeniŋdin maʻnā ol kim ėki vecihdin ḫālī ėrmes. Sėniŋ ayaġın arıġ turur yā pelīd turur. (11) Eger pelīd bolsa sėn pelīd ḳıldıŋ ,ol yėrni kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā fermān ḳılıp turur. Anı arıġ tutmaḳġa (12) ve eger ayaġıŋ arıġ turur; sėn ḫᵛār ḳıldıŋ, ol yėrni kim Ḫudā-yı teʻālā ʻazīz ḳılıp turur. Her kişi kim (13) Ḫudā-yı teʻālā ʻazīz ḳılġan nėmerseni ḫᵛār ḳılsa özi ḫᵛār bolġusı turur. Sālikü's-Sülūk'da kėltürüp (14) turur. Andaġ rivāyet ḳılurlar kim Benī İsrā'īl zamānıda yüz tört yıl yamġur yaġmadı ve her nėçe (15) duʻā ve zārī ve tażarruʻ ḳılur ėrdiler. Hergiz müstecāb bolmas ėrdi. Ol zamānıŋ peyġamberiġa (16) vaḥī kėldi kim sėniŋ ḳavmiŋ köçelerini arıġ tutmaydur. Ol köçeleri birle mescidge barıp mescidni (17) ālūde ḳıla turur. Ol sebebdin olarnıŋ duʻāsıġa es̱eri yoḳ turur ve müstecāb bolmas. **[54b]** (1) Ẕikr-i taḥiyyet-i mescid ve ḥürmet-i mescid. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim eger evḳāt-ı mekrūbede (2) mescidge kirse, taḥiyyet-i mescid ötey almasa kerek kim tört ḳata aysa, *Sübḥāna'l-lah ve'lḥamduli'l-lah ve lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah* (3) *illa'l-lah ve Allahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-ʻaliyyü'l-ʻaẓīm.* Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā aŋa taḥiyyet-i mescid ötegen- (4) niŋ s̱evābını bėrgey. Fetvā-yı Ẓahirī'de kėltürüp turur kim taḥiyyet-i mescid, İmām-ı Āʻẓam raḥmetu'l-lah ʻaleyhniŋ (5) mez̲hebide sünnet turur. İmām-ı Şāfʻī raḥmetu'l-lah ʻaleyhniŋ mez̲hebide vācib turur ammā her kün (6) taḥiyyet-i mescid ėki rekʻat ötese kifāyet turur ammā ʻulemā iḫtilāf ḳılıp tururlar kim mescidge (7) kirse olturmasdın burun ötep andın olturmaḳ kerek veyā olturup andın (8) soŋ ḳopup ötemiş kerek ve eks̱er ʻulemā aytıpdurlar kim mescidge kirip evvel olturur. (9) Andın soŋ ḳopup ötemiş kerek ve baʻżı ʻulemānıŋ ḳatında kirgeç oḳ olturmasdın (10) burun ötemiş kerek. Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah Tenbīh[225] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim mescidniŋ (11) [226] ḥürmeti on bėş nėmerse turur. Evvel ol kim çūn mescidge kirse, kişi bolsa yā bolmasa ve eger (12) ėl namāzġa meşġūl bolsalar, aysa *es-selamu ʻaleynā ve ʻalā ʻibādu'l-lahuṣ-sāliḥīn*. Ėkinç ol kim çūn

223 kerek yazılıp üstü çizilmiş.
224 meḥāsīnimġa şeklinde yazılmış.
225 tenbih şeklinde yazılmış.
226 <mescidniŋ>

(13) mescidge kirse olturmasdın burun ėki rek‘at nāme-yi taḥiyyet-i mescid, dėp ötese andın (14) soŋ oltursa. Ḥadī̱s̱de kėlip turur. Peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her nėmersege taḥiyyet turur (15) mescidniŋ taḥiyyeti ėki rek‘at namāz turur. Üçünçi ol kim mescidde ḫarīd ve fürūḫt ve sevdā ve mu‘āmele ḳılmasa. (16) Törtünçi ol kim kişi ḳılınç tartmasa. Bėşinçi ol kim yėtken nėmerseni istemese. Altınç ol kim mescidde āvāz-ı (17) bülend ḳılmasa meger Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ẕikri bile. Yėttinçi ol kim dünyā sözini sözlemese. Sėkizinçi ol kim mescidde **[55a]** (1) ėlni basıp ötmese. Toḳuzunçı ol kim mescidde kişi birlen cenk ve cedel ḳılmasa. Onunçı ol kim (2) ṣafnı ėlge tar ḳılmasa. On birinçi ol kim mescidde tükrük salmasa. On ėkinçi ol kim namāz ötegüçi- (3) niŋ aylıdın ötmese. On üçünçi ol kim ėr“ne”klerini çıḳarmasa ve ün ḳıldurmasa. On törtünç (4) ol kim mescidni arıġ tutsa ve nāresīdelerni dīvānelerni kėgürmese. On bėşinçi ol kim Ḫudā-yı te‘ālādın (5) bisyār tilek tilese. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim mescid biregüge ḳopup ta‘ẓīm ḳılsa andaġ (6) bolġay kim Ḫudā-yı te‘ālādın özgege ta‘ẓīm ḳılġan bolġay. Ṣalāt-ı Naḥşebī[227]de kėltürüp turur kim (7) Taŋrı te‘ālānıŋ eyvānıda mescidde Ḫudā-yı te‘ālādın özgege ta‘ẓīm ḳılmaḳ revā ėrmes. Andaġ (8) kim ḥadī̱s̱de kėlip turur kim *lā ta‘ẓīmūni fī beyti rabbī cāy ki* ḥażret-i risālet penāhı ṣalla’l-lahu (9) ‘aleyhi ve sellem ol fażl ve kemāl birle mescidde mėni ta‘ẓīm ḳılmaŋlar. Pes Taŋrı te‘ālādın özgeni (10) mescidde ta‘ẓīm ḳılmaḳ ġāyet bī-edeblikdin bolġay ve ḳaçan revā bolġay. Uş bu sebebdin (11) burunḳı dānişmendler çūn mescidge kirip ders aytsalar ėrdi. Şākirdleriġa vaṣiyyet ve (12) mübālaġat ḳılur ėrdiler kim bizge mescidde ḳopmaŋlar ammā mescidge kirürde kerek kim evvel oŋ (13) ayaġını ilgeri ḳoysa ve mesciddin çıḳarda sol ayaġını ilgeri ḳoysa. Rivāyetde andaġ (14) kėlip turur kim Şeyḫ Aḥmed Baṣrī raḥmetu’l-lah ‘aleyh bir ḳata mescidge sol ayaġı birlen kirdi ėrse yüz (15) ḳul anıŋ kefāreti üçün āzād ḳıldı ve yėne rivāyetde kėlip turur kim Süfyān S̱evrī raḥmetu’l-lah (16) ‘aleyhni evvelde Süfyān Zāhid dėr ėrdiler. Künlerde bir kün unutup mescidge kirerde sol (17) ayaġını ilgeri ḳoydı ėrse āvāzı ėşitti kim yā S̱evrī anıŋ üçün mesciddin çıḳtı ėrse (18) her kişi anı körüp Süfyān S̱evrī dėdiler. Beyānü’l-Aḥkām’da kėltürüp turur kim eger kişi mescidge **[55b]** (1) kirse eger bilse kim cemā‘at namāzġa meşġūl ėrmes veyā Ḳurān bülend oḳımas veyā ẕikr-i bülend ėmesler. (2) Kerek kim olarġa selām bu lafẓ birle kim *es-selamu ‘aleyküm yā selamun ‘aleyküm* olar bu lafẓ birle (3) cevāb aysalar kim

---

227 Hāce Ziyāüddīn Nahşebī (ö. 751/1350 {?}) Hindistan’da yaşamış mutasavvıf ve şair.

‘aleyküm es-selām ve raḥmetu’l-lah ve bereketüh ve eger *‘aleyküm es-selām* birle iktifā ḳılsa (4) ‘uhde-yi cevāb selāmdın çıḳay ammā evvelḳı cevāb-ı selām yaḫşıraḳ turur ve olarġa tėgmes kim (5) cevāb-ı selām bėrmegeyler ve ḫāmūş bolġaylar kim cevāb-ı selām vācib turur. Eger cemā‘at- (6) dın bir kişi cevāb-ı selām bėrse ḳalġanınıŋ gerdenidin sāḳıṭ bolġay ve eger hėç kişi cevāb (7) bėrmese tamāmı günehkār bolġaylar ve eger cemā‘ati Ḳurān oḳırġa veyā ẕikir ayturġa meşġūl bolsalar (8) kirgüçi kerek kim aysa *es-selāmun ‘aleynā ve ‘alā ‘ibadu’l-lahu’ṣ-ṣāliḥīn.* Ravżaʼda kėltürüp turur kim (9) bėş yėrde selām ḳılmaḳ mekrūh turur ve selām ḳılġuçı günehkār bolur ve Müsülmānlarġa cevāb bėrmek (10) lāzım ėrmes. Evvel, ḫuṭbe-yi namāz āẕīne vaḳtide. Ėkinçi, ėl namāzġa meşġūl bolġan vaḳitde. (11) Üçünçi, cemā‘ati Ḳurān bülend oḳır yėrde ammā eger bir kişi oḳır bolsa özge ėl ėşitür bolsa (12) cevāb-ı selām aymış kerek. Ol sebebdin kim ėkilesi fażīletni almaḳ mümkin[228] turur. Törtünçi (13) ders aytur ve baḥis̱ ḳılur ḥālde. Bėşinçi, bāng-ı namāz ve tekbīr tüşürür ḥālde kim cemā‘at cevāb-ı (14) bāng-ı namāz ve cevāb-i tekbīr birlen meşġūl tururlar ammā ‘ulemālar aytıp tururlar kim eger cemā‘atdın (15) bir kişi cevāb-ı selām aysa revā turur. Anıŋ üçün kim ėkilesiniŋ fażīletini cemī‘ ḳılsa bolur. Fetvā-yı (16) Sirācīʼde kėltürüp turur kim mekrūh turur söz söz{le}meklik mescidde ve cenāzeniŋ soŋıda (17) ve cimā‘ ḥālinde ve ḫelā cāyda. Ṣalāt-ı Mes‘ūdīʼde kėltürüp turur kim her kişi mescidde dünyā sözini (18) sözlese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ ḳırḳ yılḳı ‘ibādetini ḥabṭ ḳılġay. Tefsīrimizde kėltürüp **[56a]** (1) turur. Ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* mū‘eẕẕinlerniŋ ḳāmetleri ve boyunları (2) özge ėldin egizrek gūyā kim olar süvāre tururlar ve özge ėl piyāde özge ėlniŋ (3) başı ġam ġuṣṣadın töben bolsa olarnıŋ başı yuḳḳarı bolġay, ‘izzet ve cāh ve menzelet ve (4) şādımānlıḳdın. Tefsīr-i Muġnīʼde kėltürüp turur kim her kişi ḫᵛāṣ ve ḫāliṣ yėtti yıl Ḫudā-yı (5) te‘ālā rıżāsı üçün mū‘eẕẕin bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bīzār nāme[229] bėrgey tamuġ otıdın. Her kişi (6) bir yıl bāng-ı namāz aysa ṣıdḳ ve iḫlāṣ birle ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* aŋa uçmaḳ ėşigide (7) orun bėrgeyler ve fermān ḳılġaylar kim her kişini kim tileseŋ şefā‘at ḳılıp uçmaḳġa (8) alıp barġıl. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Üç ṭā‘ife turur kim olarġa ḳıyāmet küni (9) ḥesāb bolmaġay ve ḳıyāmet ḳorḳunçları ve ġam ve endūhlardın emānda bolġaylar. Evvel mertebe (10) Ḳurān-ḫᵛān ḥāfıẓ, ėkinç ol kişiler kim Ḫudā-yı te‘ālānıŋ rıżāsı üçün dünyā maṣlaḥatını naẓarıge (11) kėltürmegey ve ḫalḳdın mürüvvet

[228] mümkīn şeklinde yazılmış.
[229] Hemze konulmuş.

ṭama‘ ḳılmaġay. Bu ṭarīḳ bilen yėtti yıl mū‘eẕẕinlik ḳılġan bolġay. (12) Üçünçi ol bende-yi maḫlūḳnıŋ {ḫvāce}sı[230] bolġay. Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ‘ibādetide taḳṣīr ḳılmaġay. Ḫvāce-(13) siniŋ ḫiẕmetini hem ber-cāy kėltürgey. Rivāyet’de kėlip turur kim Bilāl raḍya’l-lahu ‘anh bāng-ı (14) namāz aytur ėrdi. Çūn *eşhedenne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūluh* dėdi ėrse “ya‘nī tanuḳluḳ bėrür mėn kim Muḥammed bende-yi Ḫudā ve Resūl-i Ḫudā turur, dėdi ėrse.”[231] bir Tersā ėşitip aydı. (15) Ḫudā-yı te‘ālā köydürsün yalġançını. Çūn öyde çerāġ öçürmekke meşġū{l} ėrdi kim bī-kübār ot (16) şu‘le[232] urdı ve ol Tersā ser tā ḳadem köydi. Anıŋ üçün kim yalġançı özi ėrdi. **[56b]** (1) Faḳīh Ebū’l-Leys̱ Tenbīh[233] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. (2) Bėş ṭā‘ife turur kim olarġa żāmin turur mėn. Uçmaḳġa evvel ḫatunı kim parsa bolġay (3) ve ėrige fermān-berdār bolġay. Ėkinçi ol ferzend kim atası ve anasıġa fermān-berdār bolġay. (4) Üçünçi ol kim ḫōş ḫūy ve ėl andın rāżı bolġay. Törtünçi ol kişi kim Ka‘be yolıda ölgey. (5) Bėşinçi ol kişi kim bī-ṭama‘ ḫāliṣu’l-lah mū‘eẕẕin bolġay. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla’l-lahu (6) ‘aleyhi ve sellem aydı. Hėç şehri yoḳ turur kim anda mū‘eẕẕin bisyār bolġay ve ol şehriŋ sermāyesi kem (7) bolġay. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi- (8) niŋ kim namāzı ḳażā bolmış bolsa ve bāng-ı namāz ve ḳāmet birle öter bolsa kātib-i a‘māl perişte- (9) ler aŋa iḳtidā ḳılıp ol namāz“nı” anıŋ birle ötegeyler ve eger bāngda ḳāmet birle ötemeseler (10) ol perişteler münācāt ḳılġaylar kim pākā perverdigārā, bizni ṣaġīre ve kebīre günāhdın ma‘ṣūm (11) yaratıp sėn ve ol ālūde-yi günāh ve ma‘ṣiyet turur. Biz aŋa nėçük iḳtidā ḳılalı? Ḥażret-i ‘izzet (12) celle ve celāledin ḫiṭāb kėlgey kim anıŋ barça günāhını gerdenidin köteriŋler tā ol hem (13) siler dėk pāk bolsun. Andın iḳtidā ḳılıŋlar namāzdın fāriġ bolġandın kėyin ol (14) perişteler yėne münācāt ḳılġaylar kim pākā perverdigārā, fermān nė turur? Anıŋ günāhını gerdenige (15) ḳoyalı yā yoḳ. Ḥażret-i ‘izzetdin fermān yėtkey kim mėn kerīm-i muṭlaḳ turur mėn ve kerīm mėniŋ (16) ṣıfatım turur. Mėniŋ keremimdin revā ėrmes kim bar günāhnı bir żа‘af nātüvānnıŋ gerdenidin (17) köterip yėne anıŋ gerdeniġa ḳoyġay mėn. Anıŋ günāhlarını tamuġḳa salıŋlar, tamām köysün (18) tā ḳıyāmet küni ol bendem pāk mėn perverdigār pāk bī-niyāz ḥażretge kėlgey. *İnşā’a’l-lah te‘ālā.* **[57a]** (1) Bāng-ı

---

[230] Ekten önceki kelime yazılmamış. P2 51a 5’te “kişiniŋ ḳulı” olarak yazılmış.
[231] Metin sayfanın yanına dik olarak yazılmış.
[232] Hemze konulmuş.
[233] tenbih şeklinde yazılmış.

namāz ėşitmek ve cevāb aytmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim (2) Hārūnu’r-Reşīd ḫalīfeniŋ ḫatunı Zübeyde ḫatun raḥīmeha’l-lah ‘aleyhi çūn dünyādın naḳil ḳıldı ėrse (3) tüş kördiler, sordılar kim ḥal nėçük? Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā mėni yarlıḳadı. Aydılar. Ṣadaḳa ve ḫayrāt (4) bisyārnıŋ sebebidin mü yā çöl ve bādiyelerde ḥavżlar ḳazıp su salġan sebebidin mü? Pes nė sebebdin? (5) Aydı. Ol sebebdin kim bir kün ḫalācāy-ı ḳażā-yı ḥācetge barur ėrdim kim mū‘ez̠z̠in bāng-ı namāz oḳıdı. (6) Namāz bünyād ḳıldı. Mėn mū‘ez̠z̠inniŋ ḳatında tevaḳḳuf ḳılıp ez̠ānnı tamām ḳılġunça turdum ve bāng-ı (7) namāzġa cevāb aydım. Mū‘ez̠z̠in bāng-ı namāznı tamām ḳılıp fāriġ bolġandın kėyin ḳażā-yı ḥācetġa bardım. (8) Ol bāng-ı namāznı ta‘ẓīm ḳılıp turġan sebebidin Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā mėni yarlıḳadı. Rivāyet turur kim (9) Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām, Muẓaffer’din sordı kim ey Muẓaffer Deryā, bilür mü sėn kim bāng-ı namāznı peydā ḳılmaḳda nė ḥikmet (10) turur? Aydı. Bilmes mėn. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı. Ol sebebdin kim bende-yi mū‘min ferāmūşkār ve ġāfil (11) turur. Bisyār bolġay. Şirk-i ḫafī bendedin ṣādır bolġay ve ol ayġandın ġāfil bolġay ve bilmegey. (12) Çūn bāng-ı namāznı ėşitkey, cevāb ayġay. Ol ġaflet birle kėçken küfürlerġa kefāret bolur. (13) Vesīlete’l-Ḳulūb’da kėltürüp turur kim Cābir bin ‘Abdu’l-lah Enṣārī raḍya’l-lahu ‘anh Resūl ṣalla’l-lahu [234] (14) ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim her kişi bāng-ı namāznı tamām ėşitse pes aysa *Allahümme rabbi* (15) *hez̠ihi’d-Da‘veti’t-tāmeti ve’ṣ-ṣalate’l-ḳā’imeti āti Muḥammedini’l-vesīleteh ve’l-fażīleteh ve’d* (16) *derecete’r-rafī’a veb’as̠hü maḳāme’l-maḥmūdeni’l-lez̠i ve ‘adtehu “verzüḳnā şefā‘atehu inneke lā tuḫlifu’l-mi’ād*”[235]. Ḥelāl bolġay kim aŋa mėniŋ (17) şefā‘atim ḳıyāmet küni. Ḥadīs̠de kėltürüp turur kim her kişi bāng-ı namāznı ėşitse **[57b]** (1) çūn mū‘ez̠z̠in aysa *Eşhedenne lā ilāhe illa’l-lah* ol hem aysa *Eşheden lā ilāhe illa’l-lah* andın soŋ (2) *rażītü bi’l-lahi te‘ālā rabben ve bi’l-İslāmi dīnen ve bi-muḥammedin ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve selleme nebiyen ve resūlen* Ḥaḳ sübḥāne (3) ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günehlerini yarlıḳaġay. Meşāyiḫ-i Kibār’dın menḳūl turur. Her kişi kim cevāb-ı bāng-ı (4) namāz aysa. Çūn mū‘ez̠z̠in aysa *Eşhedenne Muḥammeden Resūlu’l-lah* ėşitküçi bu kelimātnı aysa *Merḥaben* (5) *biḥabībī ḳurrate ‘aynī bike yā seyyidī Muḥammed Resūlu’l-lah ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem* ve ėki baş ėrnekiniŋ (6) tırnaḳını ėki közi üstün ḳoysa heme-yi ‘ömride köz ağrıġı körmegey. Ṣalūḥsī’de kėltürüp (7) turur kim çūn mū‘ez̠z̠in evvel kerret *Eşhedenne Muḥammeden*

---

234 <‘aleyh ve sellem>
235 Sayfanın sol kenarına yazılmış.

Resūlu'l-lah dėse sėn ayġıl. *ḳurrete 'aynī bike yā* (8) Resūlu'l-lah andın soŋ ėki baş ėrnekiŋniŋ tırnaḳnı ėki közüŋ üstün ḳoyġıl ve tartmaġıl (9) ve bu du'ānı oḳuġıl. *Allahümme mette'inī bi's-semi' ve'l-baṣari*. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. *Men semi'a ismī* (10) *fī' l-eẕān ve vużı'a ibhā meyhi 'alā 'ayneyhi feenne ṭālibü fī ṣuhūfi'l-ḳıyameti ve ḳā'idehü 'ile'l-cennetih* (11) ya'nī her kişi mėniŋ mübārek atımnı bāng-ı namāzda ėşitse ve ėki baş ėrnekiniŋ tırnaḳını ėki közi (12) üstün ḳoysa mėn ki Muḥammed turur mėn, anı 'Araṣāt-ı ḳıyāmetde ṣaflarda tilep tafıp (13) uçmaḳ sarı aŋa yol körsetür mėn. Rivāyetde andaġ kėlip turur kim ėki tırnaḳı- (14) nı ėki közi üstün ḳoyġuluḳ turur ammā közge tartmaḳ ve būse ḳılmaḳ mekrūh ve bid'at (15) turur. Vesīlete'l-Ḳulūb'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ża'īflerġa (16) buyurur ėrdi kim çūn bāng-ı namāz aysa her nė kim ol aysa sizler aytıŋızlar tā sile{r}niŋ nāme-yi (17) a'māliŋlerde miŋ yaḫşılıḳ pitilgey ve miŋ yamanlıḳ andın maḥv bolġay ve ber-ṭaraf bolġay **[58a]** (1) ve miŋ derece Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sizlerge uçmaḳda i'ṭā ḳılġay ve hem ḥadīs̱de kėlip turur kim (2) çūn mū'eẕẕin *ḥayy 'ale'ṣ-ṣalah ḥayy 'ale'l-felāḥ* dėse cevābda *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l* (3) *'aliyyü'l-'aẓim* dėmiş kerek. Mescidniŋ fażīleti ve mescid ėtmekniŋ s̱evābınıŋ beyānıda. Ḥadīs̱de (4) kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mescidler āḫiretniŋ bāzārı turur ve mescidniŋ sākin- (5) leri bezirgānlar tururlar. Her kişi öz sermāyesi birle sevdā ḳılur. Ey ḫōş ol kişiler kim ḥaḳ (6) sübḥāne ve te'ālā birlen bezirgānlıḳ ve sevdā ve mu'āmele ḳılġay. Bende-yi mū'min çūn mescidge kirse (7) kerek kim pāt çıḳar te'cīl ḳılmasa kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mū'min mescidde gūyā ki sudaḳı (8) balıḳ dėk turur ve münāfıḳ mescidde uçar cān-var dėk turur ḳafesde. Ḫᵛāce İmām Faḫr Zāhid raḥmetu'l-lah (9) aydı. Ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi bāng-ı namāz aymasdın burun mescidge ḥāżır bolsa (10) üç yüz yėgirme bėş miŋ ḳabūl namāznıŋ s̱evābı anıŋ nāme-yi a'māli{de} pitilgey ve eger ḳāmet vaḳtide (11) ḥāżır bolsa yėgirme bėş miŋ ḳabūl namāznıŋ s̱evābı anıŋ nāme-yi a'māli pitigey ve eger ḳāmet vaḳtide (12) ḥāżır bolsa bir namāznıŋ s̱evābı anıŋ nāme-yi a'māli pitigey ve eger namāzda imāmdın burun baş (13) köterse ve imāmdın burun tüşse ol namāzġa hėç s̱evāb pitilmegey. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (14) ve sellem Ebū Derdā raḍya'l-lahu 'anhġa aydı. Her kişi kim mescidde ol turur nė iḫtiyār ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne (15) ve te'ālā anı bėş ḫaṣlet birle mükerrem ḳılġay. Anıŋ ma'īşeti ve rızḳı kėŋ bolġay ve andın 'aẕāb- (16) nı kötergey ve nāme-yi a'mālini oŋ ḳolıġa bėrgey Pelle-yi Ṣırāṭ'dın ot çıḳḳan dėk ötkey (17) ve bī-ḥesāb uçmaḳġa kirgey. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her belāyı ki

āsumāndın yėr ehlige nāzil **[58b]** (1) bolur. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā Ḳurān oḳır kişilerni [236] ve mescidni ābādān tutar kişilerni ol (2) belādın selāmet tutḳay. Ḥadī̄s̱de kėlip turur. Her kişi kim mescid binā ḳılsa Ḫudā-yı te‘ālānıŋ (3) rıżāsı üçün Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa köşki binā ḳılġay, uçmaḳda. Mescid cārūb ḳılmaḳ (4) fażīleti beyānıda. Ḥadī̄s̱de kėlip turur kim her kişi kim mescidni cārūb ḳılsa andaġ bolġay kim tört yüz (5) ḳata ġazāt ḳılġan bolġay ve tört yüz ḳata ḥac ḳılġan bolġay ve tört yüz yıl rūze (6) tutḳan bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ s̱evābıdın za‘ferān ḫalḳ ḳılġay ve ol za‘ferān- (7) dın tört yüz ḥūr yaratḳay kim ḳıyāmet küni uçmaḳda aŋa nikāḥ ḳılıp bėrgeyler ve yėne ḥadī̄s̱- (8) de kėlip turur kim her kişi mescidni cārūb ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günehlerini (9) arıtḳay, nėçük kim ol mescidni ḫus ḫāşākdın arıtıp turur. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da (10) kėltürüp turur kim İbn ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin rivāyet (11) ḳılur. Her kişi kim mescidni süfürse ve süfüründini taşḳarı taşlasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ (12) kebīre günehlerini yıratḳay ve yėne bir ḥadī̄s̱de kėlip turur kim [237] bir kişi (13) [238] bir ḫasırnı mesciddin taşḳarı taşlasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa ėki kefīl (14) s̱evābı i‘ṭā ḳılġay ve her kefīl yėtmiş miŋ yaḫşılıḳnı ayturlar. Ḥikāyet’de kėlip turur kim (15) Bedaḫşān vilāyetide bir kişi bar ėrdi. Atı Şems Müftī dėr ėrdiler. Ol her kün yürüp (16) mescidlerni süfürüp süfüründini taşḳarı taşlap mescidlerni arıġ tutar (17) ėrdi ve hemīşe işi uş bu ėrdi. Çūn ol dünyādın naḳil ḳıldı ėrse anıŋ **[59a]** (1) kefeni ve meṣāliḥini āmāde ḳılıp anıŋ ḳatıge kėldiler. Ol ölgen ornıda yoḳ ėrdi. (2) Müteḥayyir ve müte‘accib bolup turur ėrdiler. Āvāzı ėşittiler kim ey bendelerim, her kişi kim bizniŋ rıżāmıznı (3) tiler ve bizniŋ ḫiẕmetimizni ḳılur, biz anı ḳaçan yalġuz ve żāyi‘ ḳoyar miz. Mescidge çerāġ ve būriyā (4) bėrmekniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḥadī̄s̱de kėlip turur. Her kişi kim mescidge çerāġ bėrse Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḳıyāmet (5) küni aŋa nūrı i‘ṭā ḳılġay ve yėne ḥadī̄s̱de kėlip turur kim her kişi kim mescidge çerāġ kėgürse Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te‘ālā ol çerāġdaḳı yaġnıŋ her ḳaṭresiçe on yaḫşılıḳ anıŋ dīvān-ı a‘mālide pitigey. Maḥv ve ber-ṭaraf ḳılġay (7) andın on yamanlıḳnı ve i‘ṭā ḳılġay, aŋa on derece ve şefā‘at. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa ḳıyāmet küni (8) on ‘āṣī ümmetniŋ ḥaḳḳıda bėrgey. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā her namāzı kim ol çerāġnıŋ yaruḳluġluḳda ötelip turur. (9) Anıŋ sanıça nūrı tamām ḳıyāmetde ve berāt, ḫalāṣlıḳ aŋa bėrgey, tamuġ otıdın. Ḥadī̄s̱de kėlip (10) turur

[236] niŋ yazılıp üstü çizilmiş.
[237] Bedaḫşān vilāyetide yazılıp üstü çizilmiş.
[238] bar ėrdi yazılıp üstü çizilmiş.

kim her kişi kim mescidge ḳandīl assa yėtmiş miŋ ferişte Ḫudā-yı te‘ālādın aŋa āmirziş tilegeyler. (11) Tā ol zamān kim fitīl ol ḳandīlde köymekdin sākin bolġay ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi (12) mescidge būriya bėrse yėtmiş miŋ ferişte Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın aŋa āmirziş tilegey tā ol būriya (13) mescidde bolsa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim uçmaḳnıŋ altınçı ḳapuġıġa bu kelimāt pitiklik turur kim (14) *lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah.* Her kişi tilese kim anıŋ ölümi ḫōşānlıḳ ve sa‘ādet bilen bolsun (15) kerek kim ėlge yaḫşı ve yumşaḳ söz aysa ve her kişi tilese kim anıŋ laḥdi ḳaraŋġu bolmaġay kerek kim mescidlerni (16) [239] rūşen tutḳay. Her kişi tilese kim gūrı kėŋ bolġay ve bedenini ḳurt yėmese kerek kim (17) ol mescidlerni süfürse. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi mescidni ḫōş-būy ḳılsa çūn ḳıyāmet **[59b]** (1) küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* bėş yüz yılçılıḳ yėrdin ėlniŋ melāmıġa andın ḫōş-būyluḳ (2) kėlgey. Törtünçi bāb, rūze-yi neflniŋ ve rūze-yi eyyām-ı beyż ve rūze-yi māh-ı Ramażān- (3) nıŋ fażīletiniŋ beyānıda ve bu bāb üç faṣıl ile müştemel turur. Faṣl-ı evvel, rūze-yi neflniŋ beyānıda. (4) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir kün rūze-yi nefl tutsa ḫāṣ (5) ve ḫāliṣ Ḫudā-yı te‘ālā aŋa behişt-i cāvidānı i‘ṭā ḳılġay. Rivāyet Sa‘īd bin Cübeyr[240] raḍya'l-lahu 'anh (6) vaṣiyyet ḳıldı kim Ādemīġa necāt bėrgüçi nėmerseler tört turur. Rūze-yi bī-ġıybet ya‘nī rūzedār rūze tutḳan (7) küni kişi ġıybet ḳılmasa ve ġıybetni hem ėşitmese ve namāz bī-sehv ya‘nī ādāb ve erkānı ve köŋül ḥużūrı (8) bile ötese ve dil bī-ḫıyānet ya‘nī nā-meşrū‘ işni köŋli niyyet ḳılmasa ve ḳūt ḥelāl yėse. Ḫālaṣte'l- (9) Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir kün rūze-yi taṭavvu‘ andaġ (10) tutsa kim Ḫudā-yı te‘ālā celle ve celāledin özge āferīde muṭṭali‘ bolmasa aŋa cezāsı ve müzdi bolmas (11) uçmaḳdın özge. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim rūze ve Ḳurān şefā‘at ḳılur- (12) lar ḳıyāmet küni rūzedārnı, Ḳurān oḳuġuçılarnı ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Rūzedār (13) 'ibādetġa meşġūl turur, egerçe uyḳuda bolsa tüşüŋde. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (14) Rūzeyi kim bī-riyā bolġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḫaber bėrür, yarlıḳar kim ol rūze mėniŋ turur ve ol rūze- (15) niŋ müzdi ve s̱evābını mėn bėrür mėn. Be-dürüstī kim ol bendem mėniŋ rıżām ve ḫ{ō}şnūdluḳumnı tilep (16) yėmek ve içmek ve cimā‘dın özini yıġıp nefsiniŋ rıżāsıdın kėçip turur ve Resūl

239 <mescidlerni>
240 Ebū Abdillāh (Ebū Muhammed) Saīd b. Cübeyr b. Hişām el-Esedī (ö. 94/713 {?}) Hadis ve tefsir konusundaki rivayetleriyle bilinen tabii.

ṣalla'l-lahu (17) ʻaleyhi ve sellem aydı. Rūzedār ʻibādet birlen meşġūl turur. Ėrtedin aḫşāmġa tėgrü ḫᵛāhī **[60a]** (1) olturġan ḫᵛāh namāzda ḫᵛāh uyḳuda ḫᵛāh ḥikāyetde bolsa mādām kim kişini ġıybet ḳılmaydur ve çūn (2) andın ġıybet ṣādır bolsa rūzesi anıŋ dürüst ėrmes, yaʻnī taḳvā. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp (3) [241] turur kim bir kün rūzeniŋ fażīletide güft ü gūy bolur ėrdi. Bu ḥadīs̱ meẕkūr boldı. (4) *Li'ṣ-ṣāīm ferḥātāni ferahte ʻinde'l-ifṭāri ve ferḥate ʻinde liḳā'ü'l-cebbār.* Ḫᵛāce ʻaleyhi'r-raḥme aydı kim şādımānlıḳ rūze- (5) dārġa ifṭār ḥāletide turur. Ol ėrmes kim içmek sebebidin bolġay, bil kim rūzedār rūzesini (6) tamām ḳılġanġa ferahı ḥāṣıl bolur kim *el-ḥamduli'l-lah* kim bu ṭāʻat mėndin itmāmġa yėtti ve mėn ümmidvār (7) niʻmet dīdār-ı mülk-i cebbār boldum ve yėne Ḫᵛāce ḳuds sırrıhu'l-ʻazīz aydı. Her ṭāʻatnı ve ʻibādetiġa s̱evāb (8) muʻayyin turur. Çūn rūzeniŋ s̱evābı niʻmet-i dīdār turur. Lā-cürüm rūzedār şādımān bolur, ol niʻmetniŋ (9) ümīdide. Ėkinçi faṣıl, rūze-yi eyyām-ı beyżniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Reyāḥīn'de kėltürüp (10) turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn ʻAlī kerimu'l-lah vecīhe Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim (11) aydı. Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām maŋa aydı kim çūn Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah ʻaleyh dünyāġa kėldi ėrse (12) mübārek āʻżāsı tamām āfitābnıŋ tābıdın kömür dėk ḳara köyüp ėrdi ve ayġa on üç (13) ėrdi ve Ādem ʻaleyhi's-selām bisyār yıġladı tā ol ḫad[242] kim anıŋ yaşıdın arıḳlar revān (14) boldı ve aytur ėrdi. Yā Cebrāʻīl, ḳayan boldı mėniŋ ol ḥulle libāslarım ve ḳayan boldı (15) cüftüm Ḥavvā? Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām aydı. Yā Ādem, mėn bilmes mėn, Ḫudā-yı ʻālimü's-sırrū ve'l-ḫafiyyāt (16) bilür ve pes Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālādın Cebrāʻīl'ġa vaḥī kėldi kim yā Cebrāʻīl, Ādem'ġa ayġıl kim {rūze} tutsun. (17) Uş ol kün kim aynıŋ on üçi ėrdi kim Ādem ʻaleyhi's-selām rūze tuttı ėrse anıŋ āʻżāsınıŋ **[60b]** (1) üç ḥiṣṣedin bir ḥiṣṣe aḳardı. Taŋlası on törti ėrdi. Rūze tuttı ėrse ėki ḥiṣṣesi aḳardı (2) ve yėne taŋlası aynıŋ on bėşi ėrdi. Rūze tuttı ėrse tamām āʻżāsı aḳardı ve cemāli nėçük kim burun (3) bar ėrdi. Aŋa müyesser boldı. Bu üç künki rūzeni eyyām-ı beyż ol sebebdin dėrler ve beyżniŋ (4) maʻnāsı aḳ nėmerseler nė dėrler? Pes her kişi kim eyyām-ı beyżdin bir kün rūze tutsa günāhlarıdın bir ḥiṣṣesi (5) maḥv ve ber-ṭaraf bolġay. Her kim ėki kün rūze tutsa anıŋ günāhlarıdın ėki ḥiṣṣesi maḥv ve ber-ṭaraf bolġay (6) ve her kişi üç kün rūze tutsa barça günāhlarıdın arıġ ḫalāṣ bolġay. Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām Resūl (7) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemġa aydı. Yā Muḥammed, ümmetleriŋġa bisyār fermān ḳılġıl kim eyyām-ı beyżniŋ rūzesini (8) tutsunlar. Be-dürüstī kim köŋülleri

[241] <kėltürüp>
[242] ḥad şeklinde yazılmış.

rūşen ve yüzleri aḳ bolġay. Andaġ rivāyet turur kim Ādem (9) ṣalātu'l-lah 'aleyh hemīşe bu rūzeni tuttı tā dünyādın naḳil ḳıldı. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim (10) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, rūze tutġıl. Her aydın üç kün on üçi, on törti, on (11) bėşi be-dürüstī kim saŋa evvelḳı künge on miŋ yıl, ėkinçi künge otuz miŋ yıl, üçünçi künge yüz miŋ yıl (12) 'ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını pitigeyler. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (13) Mėn İblīs-i la'īndin sordum kim ḳaysı 'amel turur, barça 'amellerdin saŋa düşmanraḳ[243]? İblīs aydı. (14) Namāz-ı çāşt ve eyyām-ı beyż. Reyāḥīn'de kėltürüp turur kim 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhümā (15) aydı. Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem eyyām-ı beyżde hergiz ḫaṭā ḳılmas ėrdi, nė seferde nė ḥāżarda. Rivāyet (16) turur kim bir kün 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhümā ḳatıge biregü kėldi ve sūāl ḳıldı. Yā 'Abdu'l-lah, mėn (17) rūze-yi neflde ḳaysı rūzeni iḫtiyār ḳılay? İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. Eger Dāvud 'aleyhi's-selāmnıŋ rūze- **[61a]** (1) sini tutsaŋ bir kün rūze tut ve bir kün ifṭār ḳıl ve eger oġlı Süleymān 'aleyhi's-selām- (2) nıŋ rūzesini tutar bolsaŋ her aynıŋ evvelide üç kün rūze tutġıl ve eger Meryem raḍya'l-lahu (3) 'anhnıŋ rūzesini tutar bolsaŋ ėki kün rūze tut ve bir kün ifṭār ḳıl ve eger oġlı 'İsā (4) 'aleyhi's-selāmnıŋ rūzesini tutar bolsaŋ *ṣāīme'd-dehr* bolġıl ya'nī heme-yi evḳāt rūze tutġıl ve eger (5) seyyid-i kā'īnāt[244] ve sürūr-ı mevcūdāt Muḥammed Muṣṭafā ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ rūzesini tutar bolsaŋ her ay- (6) dın eyyām-ı beyżni kim on üçi ve on törti ve on bėşi turur, rūze tutġıl. Fevāīde'l-Fevād'da (7) kėltürüp turur kim tārīḫ[245] yėtti yüz on sėkiz mübārek ẕi'l-ḥicce ayınıŋ on bėşi[246] kim ėrdi. Ḫᵛāce ḳuds sırrıhu- (8) niŋ şerefi mülāzımġa müşerref boldum. 'Arż-ı dāşt ḳıldım kim bu aynıŋ on üçide eyyām-ı şerīḳ sebebidin (9) eyyām-ı beyż rūzesi nėçük bolur? Ḥażret-i Ḫᵛāce aydılar kim ḥażret-i İmām Şāfī' raḥmetu'l-lah 'aleyh hemīşe eyyām-ı (10) beyżni on törti ve on bėşi ve on altısıda tutar ėrdi. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (11) rūze ādābıdın biri ol turur kim rūzedār kerek kim Müsülmānlar ṭa'ām bir meclisge barmasa ve eger bī-ḳaṣd (12) andaġ vāḳi' bolsa kerek kim rūze açmasa ve ėlniŋ sözige ol maġrūr bolmasa kim Müsülmānnıŋ (13) köŋlini saḳlamaḳ rūzedin efżal turur ve Müsülmānnıŋ köŋlini saḳlamaḳ vaḳti turur. (14) Da'vet ḳılmaḳdın maḳṣūd ol bolsa ve cemā'ati anıŋ ṭufeylide ṭa'ām yėr bolsa ve ol ṭa'ām (15) ėgesi ve ol cemā'atniŋ

243 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.
244 kāīnāt şeklinde yazılmış.
245 tā'rīḫ şeklinde yazılmış.
246 Miladi 7 Şubat 1319.

ḫāṭrını ġamkīn ḳılmasa kerek. Ol künki rūzeni yėne kün ḳażā ḳılsa (16) bu ḥüküm rūze-yi taṭavvu'da turur ammā eger rūze-yi neẕr veyā rūze-yi ḳażā bolsa elbette ifṭār ḳılmasa kerek (17) beher ḥāl kim bolsa *va'l-lahu'l-hādī.* Üçünçi faṣıl, rūze-yi māh-ı Ramażān fażīletiniŋ **[61b]** (1) beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah 'aleyh aydı. Pākā perverdigārā (2) mėn Tevrāt'da körüp turur mėn, ümmetim bolġay kim sėniŋ rıżāŋ üçün māh-ı Ramażān'nı (3) rūze tutḳaylar ve olarnıŋ tamām günāhı ol sebebdin 'afv bolġay. İlahī, olarnı (4) mėniŋ ümmetim ḳılġıl. Ḥażret-i 'izzet celle celāledin fermān boldı kim yā Mūsā, olar ümmet-i Muḥammed tururlar (5) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem. Pes ḥażret-i Mūsā ṣalātu'l-lah 'aleyh aydı. Yā rab, ol mübārek aynı maŋa naṣīb (6) ḳılġıl. Fermān kėldi kim ol ay ḫāṣṣa ümmet-i Muḥammed üçün turur. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (7) turur kim Cābir bin "'Abdu'l-lah" Enṣārī raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılur kim be-dürüstī kim (8) i'ṭā bolur, tört miŋ ümmetimġa, māh-ı Ramażān'da bėş nėmerse kim mėndin burun hėç peyġamberniŋ ümmetiġa (9) i'ṭā bolġan ėrmes. Biri ol kim māh-ı Ramażān'nıŋ evvel kėçesi bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā olarġa (10) raḥmet birle naẓar ḳılur ve her kişi kim Ḫudā-yı te'ālā{ġa} naẓar ḳılur. Evvel, hergiz 'aẕāb körmes. Ėkinçi ol kim (11) olar rūze tutḳanda aġzı yıdı yaḫşıraḳ turur, Ḫudā-yı te'ālānıŋ ḳaşıda yıfardın. Üçünçi (12) ol kim ferişteler āmirziş tilerler olarġa, heme-yi Ramażān kėçe ve kündüzi. Törtünçi ol kim fermān (13) bolġay Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın uçmaḳda kim özüŋni sāḫte ve ārāste ḳılġıl. Miŋ rūzedār bende (14) bendelerim kim besī renc ve teşvīşler tarttılar, olarnıŋ meşaḳḳatleri sėniŋ birle ber-ṭaraf bolsun. (15) Bėşinçi ol kim çūn māh-ı Ramażān'nıŋ āḫir kėçesi bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā barçanı yarlıḳaġay. Aydılar. Yā Resūlu'l-lah (16) ol kėçe meger Şeb-i Ḳadir turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā barçanı yarlıḳaġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Şeb-i Ḳadir (17) ėrmes ammā bilmes mü siler kim çūn biregü biregüniŋ işini tamām ḳılsa ve 'amel-i dünyādın fāriġ bolsa **[62a]** (1) ol zamān ücūresini tamām bėrilür. Ba'żı ehl-i ḥaḳīḳat aytıp tururlar kim bir birāderniŋ du'āsı birlen (2) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā on bir birāderniŋ günāhlarını tamām 'afv ḳıldı ve olardın ḫ{ō}şnūd boldı. Pes (3) ümīdvār turur kim māh-ı mübārek māh-ı Ramażān ayınıŋ bereketide ḳalġan on bir aynıŋ tamām günehlerini (4) 'afv ḳılġay ve barçasıġa kefāret bolġay ve bu tems̱īl Yūsuf 'aleyhi's-selāmnıŋ tems̱īli turur kim on bir birāderi- (5) niŋ ḥaḳḳıda du'ā ḳıldı. Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Şeyḫ Ferīde'd-dīn ḳuds sırrıhu'l-'azīz Melfūẓ atlıġ kitābıda (6) kėltürüp turur kim çūn mübārek māh-ı Ramażān ayı bolsa bu ayd{a} her kėçe bir ferişte

ṭabaḳ-ı raḥmet birle kökdin (7) nāzil bolur. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ fermānı birlen kim çūn bendelerim ifṭār ḳılsalar bu ṭabaḳ-ı raḥmetni olar- (8) nıŋ başıge nis̱ār ḳılıŋlar ve her kişi kim mübārek māh-ı Ramażān ayınıŋ kirürige şādımān bolsa. Ḥaḳ sübḥāne (9) ve te'ālā anı hergiz ġamnāk ḳılmaġay ve anıŋ rūzgārında ḫayr, bereket ziyāde ḳılġay ve her kişi kim māh-ı Ramażān (10) çıḳarıġa dil-teng bolsa ya'nī ġamnāk bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa ėki dünyā şādımānlıḳını rūzī ḳılġay (11) ve hėç vaḳit ġam körmegey. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim her kişi māh-ı Ramażān'nıŋ kėlgenige (12) söyünüp çıḳarıġa ġamlıġ Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā cemī' günehlerini yarlıḳaġay. Kifāyete'l-Şe'bī'de kėltürüp turur kim (13) her kişi māh-ı Ramażān ayınıŋ çıḳarıġa ḫōşḥāl bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı maḥşer küni ġamlik ḳılġay. (14) Ramażān ayınıŋ fażīletidin ol kişi maḥrūm bolġay. Ḥadīs̱de kėltürüp turur kim ḳıyāmet küni (15) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* çūn ḫalḳ evvelīn ve āḫirīn cemī' bolsa münādī nidā ḳılġaylar kim ey rūzedār, ümmet-i (16) Muḥammedler cüdā boluŋlar, barça ümmetlerdin. Pes cüdā bolġaylar. Yėne münādī nidā ḳılġay kim ey ümmet-i Muḥammed'niŋ (17) rūzedārları, be-dürüstī ve rāstī Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā fermān ḳılur kim her nė kim silerniŋ ve mėniŋ aramda bar ėrdi. **[62b]** (1) Anı tamām 'afv ḳıldım ve her nė kim silerniŋ birbiriŋizniŋ arasıda bar ėrse birbiriŋizge 'afv ḳılıŋ- (2) lar ve behişt-i cāvidānġa kiriŋler. Muẓaffer Deryā aydı. Mėn ve Ḫıżır 'aleyhi's-selām ėke kün Beytü'l-Maḳdis'de (3) ifṭār ḳılur ėrdük. Ḫıżır 'aleyhi's-selāmġa aydım ki ey Ḫıżır, mübārek Ramażān'nıŋ fażīletidin bir nėmerse beyān ḳılġıl. (4) Ḫıżır 'aleyhi's-selām aydı. Ey Muẓaffer Deryā, çūn Ramażān bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā Cebrā'īl'ġa fermān ḳılġay kim (5) ey Cebrā'īl, uçmaḳ şerbetleridin bir ḳadeḥ alıp dōstum Muḥammed"niŋ" rūzesiġa alıp barġıl ve ayġıl kim (6) sėniŋ ümmetleriŋ ifṭārġa meşġūl boldılar, sėn hem ifṭār ḳılġıl. Cebrā'īl 'aleyhi's-selām rūzege (7) barıp ḥürmet ve ta'ẓīm birle Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ selāmını yėtkürüp ḳadeḥdeki şerbetni Resūl ṣalla'l-lahu (8) 'aleyhi ve sellemniŋ ėlgige bėrgey. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ayġay kim mėn bu şerbetni ümmetimsiz içmes mėn. (9) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın fermān kėlgey kim sėniŋ ümmetleriŋġa naṣīb ḳılur mėn, ol zamān Resūl 'aleyhi's-selām ol (10) ḳadeḥdin ifṭār ḳılġay. Ol sebebdin turur te'cīl ḳılmaḳ ifṭārda müsteḥab turur tā muvāfıḳ tüşkey ümmet- (11) niŋ ifṭārı Resūl 'aleyhi's-selāmnıŋ ifṭārı birle. Ol şerbetni içerde çūn Resūl 'aleyhi's-selām ifṭār (12) ḳılsa pāḳī māīde şerbetni Cebrā'īl 'aleyhi's-selām ėlgige alġay ve ayġay. Pākā perverdigārā, ḳalġan bu şerbetni (13) nė ḳılay? Fermān kėlgey. Mū'min kim ifṭār ḳılur bolsa bir ḳaṭre-yi anıŋ ayaḳıġa ḳoşġıl. Uş ol sā'at kim ol (14) bende uş ol

sudın içse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ayġay kim ey bendem, tamuġ otıdın āzād bolduŋlar. Cebrā'īl (15) 'aleyhi's-selām bu şerbetdin barça Müsülmānlarnıŋ öyige ve her Müsülmānnıŋ ifṭār ḳılur suylarıġa (16) birer ḳaṭre[247] bu şerbetdin ḳoşḳay ve tamāmisi tamuġ otıdın āzād bolġaylar meger on ėki öyge (17) kim raḥmet naẓarı birlen baḳmaġay. Biri ol öyge kim çaġır bolġay. Ėkinç, ol öyge kim esbāb ve ālet **[63a]** (1) fısḳ bolġay, meṡel ṭanbūrunı ve envā' sāzlar. Üçünçi, ol öyge kim anda yalġan söz ve ġıybet köp (2) kėçer bolsa. Törtünçi, ol öyde kim tutḳaḳ it saḳlaġay. Bėşinçi, ol öyge anda zengūle ya'nī ḳoŋraġu (3) asḳan bolġay. Altınçı, ol öyde kim uş şol yıl zinā ötken bolġay. Yėttinçi, ol öyde kim süfüründini (4) taşlamaġan bolġay. Sėkizinçi, ol öyde kim anda ṣūret bolġay. Toḳuzunçı, ol öyde kim anda māl (5) ribᵛā[248] bolġay yā aşlıḳ bolġay, anı satḳın alıp saḳlamış bolġaylar tā ġalle ḳıymet bolġay, vaḳtide (6) satmaḳ üçün. Onunçı, ol öyde kim bir künlük ḳūtlarıdın ziyāde ṭa'ām bolup gedāīni maḥrūm (7) yandursalar. On birinçi, ol öyde kim öyde mālı bolup Müsülmānlarnıŋ ḳarżını pāt edā ḳılmas (8) bolsa. On ėkinçi, ol öyde kim peder āzār, māder āzār bolsa. Bu on ėki ṭā'ifeniŋ arasıda ėki (9) ṭā'ifeni Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā be-ġāyet düşman[249] tutḳay. Biri ol kim peder āzār, māder āzār bolġay. Ėkinçi ol kim (10) bī-namāzlıḳ 'ādet ḳılġan bolġay ve *Allahu 'ālem*. Rivāyet'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn (11) 'Osmān raḍya'l-lahu 'anhnı şehīd ḳılġandın kėyin öyinde bir ṣandūḳı taptılar, mühürluḳ. Çūn (12) açtılar ėrse ol ṣandūḳda bir ḫaṭ[250] çıḳtı, bėş saṭır ėrdi. Evvelḳı saṭırı bu kim ger bolsun (13) 'Osmān raḍya'l-lahu 'anhnıŋ mübārek ḳulaḳları eger bu ḥadīslerni Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ (14) mübārek lafẓıdın bī-vāsıṭa ėşitmegen bolsa. Ėkinçi saṭırı bu ėrdi kim her kişi kim Ḳurān'nı oḳısa (15) ẓāhir ve bāṭın ya'nī lafẓı ve ma'nāsı birle Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay elbette elbette. Üçünçi saṭırı (16) bu ėrdi kim her yigit kim pīr bolġunça 'ömrini İslām birle ötkerse ve Ḫudā-yı te'ālāġa şirk kėltürmese hėç nėmerseni. (17) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay elbette elbette. Törtünçi saṭırı bu ėrdi kim her kişi bir mū'minniŋ köŋlini **[63b]** (1) şād ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay elbette elbette. Bėşinçi saṭırı bu ėrdi kim her kişi māh-ı mübārek (2) Ramażān'nıŋ kündüzi rūze tutsa ve kėçesi namāz-ı ḫaften ve vitr ve terāvīḥni ötese (3) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay elbette elbette. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (4) 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim

247 Hemze konulmuş.
248 ribā şeklinde yazılmış.
249 dūşman şeklinde yazılmış.
250 ḫaṭā şeklinde yazılmış.

Ramażān’nı rūze tutsa ve ḥarāmdın perhīz ḳılsa ve kişige töhmet (5) ve bühtān söz aymasa ol kişini ġıybet ḳılmasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā andın ḫ{ō}şnūd bolġay (6) ve uçmaḳ aŋa vācib bolġay. Ebū’l-Leys̱ raḥmetu’l-lah ‘aleyh Tenbīh[251] atlıġ kitābıda kėltürüp- (7) dür kim peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā mėniŋ ümmetimġa bėş nėmerse i‘ṭā (8) ḳılıp turur kim hėç peyġamberniŋ ümmetiġa i‘ṭā ḳılġanı yoḳ. Biri ol kim mėniŋ ümmetimniŋ rūze- (9) dārınıŋ aġzınıŋ yıdı Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḳatında būy-ı mis̱kdin yaḫşıraḳ turur. Ėkinçi (10) ferişteler olarġa āmirziş tilegeyler ifṭār ḳılur ḥālde. Üçünçi, Ramażān kirse bu ümmet- (11) niŋ maṣlaḥatı üçün şeyṭān la‘īnlerni bend ḳılġaylar. Törtünçi, uçmaḳnı olar üçün (12) ārāste ḳılġaylar. Bėşinçi, Şeb-i Ḳadir kim ḫāṣṣa bu ümmet turur. ‘Aẓīm bī-nihāyet s̱evāblar i‘ṭā ḳılġay. (13) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ey ṣaḥābeler, tiler mėn kim silerge ḥikāyeti aysam, Şeb-i Ḳadir’niŋ (14) fażīletidin ammā ḳorḳar mėn kim siler aŋa tekye ḳılıp ṭā‘at ‘ibādetde taḳṣīr ḳılġay sizler. Şeb-i Ḳadir’niŋ (15) fażīleti andın köp turur kim beyān ḳılıp bolġay ammā Şeb-i Ḳadir’ni eger tiler bolsaŋızlar dėse āḫirīn- (16) niŋ ṭāḳlarında tileŋizler ya‘nī yėgirme bir nidā ve yėgirme üçi ve yėgirme bėşi ve yėgirme yėttisi ve yėgirme (17) toḳḳuzıda. Şeb-i Ḳadir’niŋ ‘alāmeti ol turur kim tüni bolġay nė ıssıġ ve nė savuḳ. Ṣabāḥı kim āfitāb **[64a]** (1) çıḳsa şu‘ā‘ı her kündekidin kemrek bolġay. Her kişi kim ol kėçe ṣıdḳ ve iḫlāṣ birle ėki rek‘at (2) namāz ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günehlerini yarlıḳaġay. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp (3) turur kim Enes ibn Mālik raḍya’l-lahu ‘anh Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhidin rivāyet ḳılur kim be-dürüstī ve rāstī Ḥaḳ sübḥāne (4) ve te‘ālā kātib-i a‘māl feriştelerge vaḥī ḳılġay kim mėniŋ bendem kim rūzedār turur. Namāz-ı dīgerdin soŋ (5) hėç günāh pitimegeyler ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (6) bir kün Ramażān’dın rūze tutsa, tilini mā lā ya‘nī sözlerdin yıġsa ve ẕikir, tesbīḥ ve tehlīl (7) tāḥmī ve tekebbür bilen bolsa Ḫudā-yı te‘ālā ḥelālini ḥelāl ve ḥarāmını ḥarām bilse pitilgey. Aŋa her tesbīḥ- (8) niŋ ‘ivażıġa bir köşk uçmaḳda yaşıl zeberceddin ve ḳızıl yāḳūtdın. Enes ibn Mālik raḍya’l-lahu ‘anh (9) aydı. Mėn bir kün Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aında cemā‘ati ṣaḥābeler birle olturup ėrdim. (10) Tersālardın bir nėçe kişi kėlip Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin sūāl ḳıldılar kim yā Resūlu’l-lah (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā saŋa ümmetle{r}iŋġa nė sebebdin otuz kün māh-ı Ramażān’nı farż ḳıldı? Resūl (12) ṣalla’l-

251 tenbih şeklinde yazılmış.

lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim atamız Ādem ṣalātu’l-lah buġday dıraḫtıdın kim Ḥaḳ te‘ālā men‘ (13) ḳılıp ėrdi. Yėdi ėrse bir ay anıŋ mi‘deside bar ėrdi. Ol sebebdin Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ferzend-i (14) Ādem’ġa ol miḳdār müddet rūze tutmaḳnı farż ḳıldı. Tersālar aydılar. Ṣaddaḳte yā Muḥammed. Rāst aydıŋ (15) yā Muḥammed. Rivāyet turur kim burun zamāndaġı ‘ābidlerdin bir ‘ābid ‘ıyd küni köhne ve çirkīn ton (16) birlen ‘ıydgāhġa ‘ıyd namāzıġa kėldi. Aŋa aydılar kim ey falānī, ‘ıyd küni yeŋi ton ve pākīze ėgin kėymek (17) sünnet turur. Ol ‘ābid aydı. Sünnet ol kişilerniŋ ḥaḳḳıda turur kim şādımān bolsalar ve mėn ġamlıġ **[64b]** (1) ve muṣībetzede ve ta‘ziyetlıḳ turur mėn, mübārek Ramażān ayı ötken sebebdin. Bilmes mėn kim (2) mėniŋ rūzemni dergāhda ḳabūl ḳıldılar yā mėniŋ yüzümge yandurup urdılar. Ey dōst, ‘azīz mėni (3) mülāḥaẓa ḳılġıl kim burunḳı ‘azīzlerni körüŋler kim dīn ġamıda yürekleri pū bolup nėçük (4) riyāżetler iḫtiyār ḳılıp tururlar ve bu zamānda hėç ġam ve endīşe[252]din ve āḫiret yoḳ ve ‘ömrümizni (5) ġaflet birle ötkerür miz. Taŋlaġı kim ‘Arṣa-yı ‘Araṣāt’da ḫalḳ evvelīn ve āḫirīn cem‘ bolsalar nėçük (6) cevāb bėrgey miz? Pākā perverdigārā, barça ümmet-i Muḥammed’ġa tevfīḳ ‘alā bėrgil. Sėniŋ rıżāŋ, ḫ{ō}şnūdluġuŋ (7) anda bolġay ve barçanıŋ rūze namāzını öz fażīletiŋ ve keremiŋ birle ḥażretde ḳabūl ḳılġıl. (8) Yā ekremü’l-ekremīn veyā erḥame’r-rāḥimīn. Bėşinçi bāb, zekᵛatnıŋ fażīleti beyānıda. (9) Bu bāb bėş faṣıl turur ve civān-merdlıḳ ve mihmāndārlıḳnıŋ ve baḫīllıḳ ve mümsiklıḳ- (10) nıŋ meẕemmeti beyānıda. Bu bāb bėş faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, zekᵛatnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣt- (11) e’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥiṣār ėtiŋler, mālıŋlarġa (12) zekᵛat birle ve dārū ḳılıŋlar, bīmārıŋlarġa ṣadaḳa birle. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (13) zekᵛat bėrmes anıŋ namāzı namāz ėrmes. Eger ölse gürsine ölgey ve her ṭarafıdın yėgirme ferseng Ḥaḳ sübḥāne (14) ve te‘ālānıŋ raḥmetidin yıraḳ bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Namāz ve zekᵛat ėkilesi ėkkiz (15) toġḳan dėk tururlar. Her yėrde kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā Kelām-ı Mecīdī’de yād ḳılıp turur; zekᵛatnı, namāznı (16) hem yād ḳılıp turur. Ol sebebdin turur kim eger si[253]niŋ bėride ḫalel ẓāhir bolsa yėne bėride hem ẓāhir (17) bolur. Pes zekᵛat bėrmegen kişiniŋ namāzı namāz ėrmes. Tėmek bu ma‘nā turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh **[65a]** (1) ve sellem aydı. Tört ṭā‘ife turur kim gūrdın çıḳḳaç bī-ḥesāb tamuġḳa kirgeyler. Ṣaḥābeler aydılar. Yā Resūlu’l-lah (2) olar kimler tururlar? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve

[252] Hemze konulmuş.
[253] si şeklinde yazılmış.

sellem aydı. Bir ṭā'ife ol kişiler kim namāz-ı bāmdād vaḳtide uyuḳlap (3) ḳaṣden namāznı terk ḳılġaylar. Ėkinçi ṭā'ife ol kişiler kim zekᵛat māl bėrmegeyler. Üçünçi ṭā'ife ol (4) kişiler turur kim şehvetlerige tāb'i bolġaylar. Törtünçi ṭā'ife ol kişiler turur kim namāz-ı ḫaftendin (5) ġāfil bolġaylar ve ötemegeyler. Rivāyet turur kim burunḳı peyġamberlerniŋ ümmetiġa māllarınıŋ (6) tört ḥiṣṣede bir ḥiṣṣesini zekᵛat bėrmek farż ėrdi ammā bizniŋ peyġamberimizniŋ 'öşriniŋ tört ḥiṣṣede (7) bir ḥiṣṣesini bėrmek farż boldı. Andaġ ėki yüz deremdin bėş derem rub' 'öşr turur ve yėgirme mis̲ḳāl (8) altundın yarım mis̲ḳāl rub' 'öşr turur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ va'desi turur kim zekᵛat bėrmek birlen (9) sėniŋ mālıŋnı ziyāde ḳılur mėn, kem ḳılmas mėn. Bu künki künge bėrseŋ mėn saŋa taŋlaġı künde on (10) anıŋça bėrür mėn kim *men cā'e bi'l-ḥaseneti felehü 'aşru ems̲ālihe*[254] Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā müstaġnī ve bī-niyāz (11) turur. Zekᵛat mālıŋnı hem öz cāyıŋdın muḥtāc birāde{r}iŋġa bėrür sėn kim *el-mū'minü aḫu'l-mū'minu.* (12) pes himmet ve mürüvvetdin ėrmes kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ fermānıda muṭābaḳat[255] ve ḥissiyet[256] ḳılġay sėn (13) ve zekᵛat kim sėniŋ mālıŋnıŋ çirki turur. Aytmaḳda te'allül ve bahāne ḳılġay sėn ve dünyānı Resūl ṣalla'l-lahu (14) 'aleyhi ve sellem murdār atadı. Hėç 'āḳlı murdārnı dōst tutmas ve cemī' ḳılmas. *Ḳāle'n-nebiyyü 'aleyhi's-selām* (15) *ed-dünyā cīfetü ve ṭālibühā kilebü* ya'nī dünyā murdār turur. Anı ṭaleb ḳılġuçı āyet (16) mes̲ellik turur. Pes her kişi kim dünyānı dōst tutsa müsrifni fuḳarā ve mesākinlerġa ṣarf ḳılmasa (17) ve dünyanıŋ muḥabbeti anıŋ köŋlide Ḫudā ve Resūl'niŋ muḥabbetidin ġālib bolsa bī-şek ol bed-baḫt it **[65b]** (1) bolġay. Bil kim itdin yamanraḳ. Meşāyiḫ raḥimehimu'l-lah aytıp tururlar kim zekᵛat üç türlük turur. Zekᵛat-ı (2) şerī'at, zekᵛat-ı ṭarīḳat, zekᵛat-ı ḥaḳīḳat. Zekᵛat-ı şerī'at ol turur kim ėki yüz deremdin bėş derem bėrse. Zekᵛat-ı (3) ṭarīḳat ol turur. Ėki yüz deremdin bėş derem alıp ḳalsa ve bāḳīni tamām bėrse ve zekᵛat-ı ḥaḳīḳat ol turur kim (4) ėki yüz deremni tamām bėrse hėç nėmerse alıp ḳalmasa māl dünyādın ḫalāṣ taptım, dėp üzesige şükrāne (5) bėrgey ve ehl-i taḥḳīḳ aytıp "tururlar." Her nėmersege zekᵛat turur. Öyniŋ zekᵛatı ol turur kim mihmān üçün 'alā ḥidde āmāde (6) ḳılsa ve devlet ve hükūmetniŋ zekᵛatı ol turur kim maẓlūmlarnıŋ feryādıġa yėtse ve 'ilmniŋ zekᵛatı ol turur kim (7) 'ilim birle 'amel ḳılsa. Ėkinç faṣıl, ṣadaḳanıŋ beyānıda. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüpdür kim Şeyḫü'l-meşāyiḫ (8) raḥmetu'l-lah 'aleyh aydı. Çūn ṣadaḳada bėş

[254] Enam suresi 160. ayet.
[255] mużābaḳat şeklinde yazılmış.
[256] ḫissiyet şeklinde yazılmış.

nėmerse mevcūd bolsa bī-şek ve bī-şübhe ol ṣadaḳa ḳabūl bolġay (9) ve bėş nėmerse şarṭge aytıldı. İkisi ṣadaḳa bėrmesdin burun turur ve ikisi ṣadaḳa bėrür ḥālde turur (10) ve bir şarṭı ṣadaḳa bėrgen dėk{din} soŋ turur ammā ol ėki şarṭ kim ṣadaḳa bėrmesdin burun turur ol (11) turur kim vecih ḥelāldın ḥāṣıl ḳılsa. Ėkinçi niyyetide ol bolsa kim ṣāliḥ kişilerge bėrey ve fısḳ ve fesādda (12) ḫarc ḳılmasa ammā ol ėki şarṭ kim ṣadaḳa bėrür ḥālde turur. Evvel turur kim köŋlini kėŋ tutup şādımānlıḳ (13) ve bī-küdūret bėrse, ėkinçi ol kim ḫafiye bėrse ammā ol şarṭ kim ṣadaḳa bėrgendin soŋ turur. Bėrgen nėmerseni (14) aṣlā aġzıġa almasa ve tiliġa kėltürmese ve bėrgen kişige minnet ḳılmasa. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (15) kėltürüp turur kim her pāre-yi üstḫᵛānġa her kün ṣadaḳa vācib turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim (16) Ādemī-zādġa üç {yüz} altmış üstḫᵛān turur. Ṣaḥābeler sordılar. Yā Resūlu'l-lah, munça ṣadaḳanı nėçük edā ḳılġay? Resūl 'aleyhi's-selām (17) aydı. Yol yüttürgen kişige yol körsetmek ṣadaḳa turur. Tilni nā-meşrū'dın ve perīşān sözdin **[66a]** (1) yıġmaḳ ṣadaḳa turur. Müsülmānlarġa żarar tėgürür nėmerselerni yoldın yıratmaḳ ṣadaḳa turur. Me<u>s</u>el tiken ve taş (2) ve kesek ve necāset yılan ve çıyān dėk nėmerselerni yıratmaḳ ṣadaḳa turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (3) Eger ṣadaḳa bīgāne faḳīr ve miskīnge bėrmekde bir <u>s</u>evāb bolsa faḳīr ḳuyaşlarıġa bėrgende ėki <u>s</u>evāb turur. Bir <u>s</u>evāb-ı (4) ṣadaḳa, ėkinç <u>s</u>evāb-ı ṣīla-yı raḥīm. Ebū Hureyre raḍya'l-lahu rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (5) her kişige her kün kim āfitā{b} ṭulū' ḳılur, ṣadaḳa lāzım bolur. Pes her kişi kim ėki Müsülmān arasıda 'ādil ḳılur. Ol (6) ṣadaḳa bėrür ve her ża'īfi ve nātüvānı kim ulaġıġa mine almasa mindürse veyā yükini yükley {a}lmasa yüklese (7) ṣadaḳa turur ve yoldın yıratmaḳ Müsülmānlarġa ziyān tėgürür ve āzār bolur nėmerseni ṣadaḳa turur. (8) Yumşaḳ ve şīrīn söz aytmaḳ ṣadaḳa turur. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (9) ve sellem aydı. Her Müsülmānġa her kün ṣadaḳa lāzım turur. Ṣaḥābelerdin biregü ḳoptı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah (10) kimge ṭāḳat turur kim her kün ṣadaḳa bėrgey? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yolnı arıtmaḳ Müsülmānġa (11) āzār bėrür nėmerseni ṣadaḳa turur. Emr-i ma'rūf nehī münker ḳılmaḳ ṣadaḳa turur ve cenāzeniŋ soŋıda (12) barmaḳ ṣadaḳa turur ve ḥelāli bilen cimā' ḳılmaḳ ṣadaḳa turur. Nėçük ṣadaḳa turur kim ādāb-ı şehvet (13) ḳıladur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ol sebebdin kim özini ḥarāmdın yıġıp ḥelāliġa tutadur. (14) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim her nė kim vech-i ḥelāliŋdin yėr sėn ol ṣadaḳa turur ve her ṭa'āmı kim (15) ked-ḫudāiŋ veyā ḫi<u>z</u>metkārıŋġa bėrür sėn, ol saŋa ṣadaḳa turur. Rivāyet turur kim 'Abdu'l-lah bin 'Ömer

raḍya’l-lahu (16) ‘anh hemīşe ḳand ve şeker bėrür ėrdi. Aŋa aydılar kim ‘Abdu’l-lah eger şekerniŋ bahāsını fuḳarāġa bėrseŋ nef‘i köprek (17) bolmaġay mu? Aydı. Ārī, andaġ turur ammā Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz Kelām-ı Mecīdī’de ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *len tenālū {birre}* **[66b]** (1) *ḥattā tunfiḳū mimmā tuḥibbūn*[257] ya‘nī hergiz tapmas sizler, uçmaḳnı tā ki nafaḳa ḳılmay. Sizler fuḳara ve miskīnġa (2) ol nėmersedin kim anı özüŋler dōst tutar sizler. Be-dürüstī kim Ḫudā-yı ‘ālem bilür kim mėni şükürni (3) bisyār dōst tutar mėn. Ol sebebdin kim anı ṣadaḳa bėrür mėn. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her (4) gedāīġa ṭa‘āmdın her nė kim ḥāżır bolsa [258] bėriŋler eger ḳuçḳaç başıça bolsa beher ḥāl (5) maḥrūm yandurmaŋlar. Menḳūl turur kim Ṣāliḥ Merdī aydı. Şeyḫ Ḥasan Baṣrī raḥmetu’l-lah ‘aleyhdin sordum (6) kim sāīl ve gedā bisyār turur. Ṣadaḳanı kimge bėrgülük turur? Şeyḫ Ḥasan Baṣrī aydı. Her kişige sėniŋ köŋlüŋ yumşar (7) ve raḥmiŋ kėlür, aŋa bėrgil. Ol ṣadaḳa müsteḥaḳ uş ol kişi turur. ‘Abdu’l-lah {bin} Mübārek raḍya’l-lahu ‘anh aydı. (8) Her kişi kim her kün on ėki rek‘at namāz ötese be-dürüstī ol kişi namāz ḥaḳḳını edā ḳılmış bolġay. Her kişi kim (9) her ayda üç kün rūze tutsa be-dürüstī ol kişi rūzeniŋ ḥaḳḳını edā ḳılmış bolġay ve her kişi kim her kün (10) yüz āyet Ḳurān oḳısa be-dürüstī ol kişi Ḳurān’nıŋ ḥaḳḳını edā ḳılmış bolġay ve her kişi kim her haftada (11) bir derem ṣadaḳa bėrse be-dürüstī ol kişi ṣadaḳanıŋ ḥaḳḳını edā ḳılmış bolġay. Mālik Dīnār[259] raḥmetu’l-lah (12) ‘aleyh aytur. Bir ża‘īfeniŋ yaş ‘ayāli bar ėrdi. Anı böri [260] alıp ḳaçtı ėrse ol (13) ża‘īfe ol ḥālde bir gedāīġa bir tāh nān bėrdi. Böri, ol ‘ayālni taşladı ve ḳaçtı (14) revān boldı. Ol ża‘īfe, ‘ayālini selāmet aldı. Āvāzı ėşitti kim ey ‘avrat, bir loḳma ṭa‘āmı kim (15) sėn bir muḥtācġa bėrdiŋ ėrse biz sėniŋ nāresīdeŋni kim böri loḳması bolup ėrdi. Saŋa (16) selāmet bėrdük. Ḫālaṣte’l-ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. (17) Aġrıḳlarıŋıznı dārū ḳılıŋ ṣadaḳa birle ve mālıŋızlarġa ḥiṣār ḳılıŋ zekᵛat birle ve du‘ā **[67a]** (1) ḳılıŋlar, belā kėlmesdin burun du‘ā yüzlenmiş belānı red ḳılur. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp (2) turur kim ḥadīs̠de eger dervīş bir ḳatar *sübḥāna’l-lah*nı tā āḫir aytsa, tüvānger on miŋ derem ṣadaḳa bėrse (3) tā s̠evābı dervīş bile berāber bolur. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu (4) ‘anhnıŋ Ḥāris̠ atlıġ şākirdi aydı. Mėn bir kün ḥażret-i

257 Ali İmran suresi 92. ayet “Sevdiğiniz şeylerden başkalarına da vermedikçe, tam bir iyilik vasfına eremezsiniz.”
258 <her nė kim ḥāżır bolsa>
259 Ebū Yahyā Mālik b. Dīnār el-Basrī (ö. 131/748’den önce) İlk zahidlerden.
260 <anı böri>

ṣāhnı kördüm. Ėşikiŋde turup yıġlar ėrdi. (5) Sordum kim yā Emīrü’l-Mū‘minīn, nė üçün yıġlar siz? Aydı. Bu sebebdin yıġlar mėn kim üç kün boldı (6) mėniŋ ėşikimde hėç gedāī kėlmedi. Ḳorḳadur mėn, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ‘aẕābı ve ‘uḳūbetiġa sezāvār bolġay mėn. (7) Rivāyet turur kim Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām Muẓaffer Deryā’dın sordı. Bilür mü sėn faḳīrlerniŋ işi nėçükdin (8) bī-tertīb ve bī-sāmān bolup turur? Muẓaffer Deryā aydı. Bilmes mėn. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı kim [261] (9) faḳīrniŋ işi nėçük tertīb ve sāmān birle bolsun kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā nān bėrip tā nān-ı ḫüriş (10) bėrgünçe yėtmiş kün arada kėçse kim ‘Iyd-ı Ramażān’da nān bėrür ve ‘Iyd-ı Ḳurbān’da nān-ı ḫüriş ya‘nī güşt. (11) Muẓaffer Deryā aytur. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selāmdın sordum kim sėn nėçükdin uzun ‘ömür tafıp sėn ve eger sėni kişi tilese (12) ḳaydın tapar? Aydı. Ey Muẓaffer Deryā, ḳayda kim yalġan söz köp bolsa mėn andın ḳaçar mėn. Ol sebeb- (13) din kim ol yalġan sözdin būy nā-ḫōş kėlür ve her yėrde rāst sözleseler ve rāstlıḳ üstün (14) bolsalar mėni anda bolur mėn. Künlerde bir kün bir dervīş mescidge kirdi ve aydı kim ey mescid ehli (15) Ḫudāy üçün maŋa bir nėmerse bėriŋler. Hėç kişi aŋa hėç nėmerse bėrmediler. Barça ḫalḳ mesciddin çıḳtı- (16) lar mėn ki Ḫıżır turur mėn. Aŋa aydım kim Ḫudā-yı te‘ālā celāleti ve ‘aẓameti ḥaḳḳı ve ḥürmeti kim mėnde nān yoḳ turur. (17) Mėn özümni saŋa baġışladım, mėni bāzārġa ėltip satġıl, ol dervīş mėniŋ sözümni ḳabūl ḳılıp **[67b]** (1) bāzārġa ėltip bir zengīġa sattı ve ol zengī mėni öyige alıp bardı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ celāleti ve ‘aẓameti ḥaḳḳı (2) kim mėn özümni fuḳarā’[262] ḥaḳḳıda yėtmiş miŋ ḳatar ṣatturup ‘āḳıbet Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā āzādlıḳ naṣīb ḳılıp uzun ‘ömür (3) i‘ṭā ḳıldı. Ḥadīs̱de kėltürüpdürler kim [263] Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydılar. Ṣadaḳanıŋ yaḫşısı ol (4) durur kim bende ṣıḥḥat ḥālinde ve tiriklikdin ümmīdvār ėrken ve mālġa dil besteliki bar ėken ḫōş-ḥāl- (5) lıḳ birle taṣadduḳ ḳılsa ve faḳīrlıḳdın ḳorḳmasa. Ḥadīs̱de rivāyetde kėlip durur kim ‘Abdu’l-lah bin (6) ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anh bir kenīzek ṣatḳun aldılar ve besī müddet anıŋ aldıda yār ėrdi ve besī aŋa māīl ėrdi (7) ve besī dōst tutar ėrdi. Anı āzād ḳıldı ve birüge nikāḥ ḳılıp bėrdi. Ol kenīzek ol kişidin (8) bir ferzend kėltürdi. Ol ferzendni İbn ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anh ḳoynıge alıp aydı kim mėn sėniŋ anaŋnıŋ yıdını (9) sėndin tapar mėn. Aŋa aydılar. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, ol kenīzekdin “saŋa” ḥelāldin naṣīb ḳılıp ėrdi. Çūn anı munça (10) dōst tutar ėrdük. Sėn nėçükdin özüŋdin cüdā ḳıldıŋ?

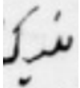
---

261 <aydı kim>
262 Hemze konulmuş.
263 Ey yazılıp üstü çizilmiş.

Bu āyetni oḳıdı kim *len tenālū* (11) *birre ḥattā tunfiḳū mimmā tuḥibbūn*[264] anı āḫiret va‘desi üçün kim ḥaḳ turur ve rāst āzād (12) muṭlaḳ ḳıldım. Bu dünyā ...[265] işi besī sehl turur. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp durur kim Resūl (13) ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydılar. Her kişiniŋ mālı bolmasa ṣadaḳa bėrgeli. Pes ol Cühūdlarġa la‘net ḳılsun (14) kim ṣadaḳa ol bolur. Ḥadīs̱de kėlip durur kim çūn ḳıyāmet küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* faḳīrlerġa fermān bolġay kim dār-ı (15) dünyāda kişi kim silerge dem-i ābı veyā loḳma-yı ṭa‘ām veyā pūşişi bėrgen bolsa olarnı tapıp, uçmaḳḳa alıp kiriŋler. Ḥadīs̱de (16) kėltürüp durur kim Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem ve ṣaḥābeler mescidde her kėçe olturup aydılar. Faḳīr gedāī kėler ve gedāī- (17) lıḳ ḳıldı. Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem ṣaḥābelerġa aydılar kim her kişi be-ḳadir ḳuvvet bu sāīlġa taṣdīḳ ḳılsınlar[266] **[68a]** (1) ṣaḥābeler barça ḳabūl ḳılıp öylerige yandılar. Ṣaḥābelerdin biri öyge barıp hėç nėmerse tapmadı. (2) Ġāyet faḳīrlıḳdın öyde hėç nėmerse yoḳ ėrdi. Ḥażret-i ‘izzet celle celāleġa münācāt ḳılıp aydı kim pākā perverdigārā (3) sėn dānā ve bīnā sėn kim maŋa mihmānī kėlip turur ve mėniŋ hėç nėmersem yoḳ kim aŋa taṣadduḳ[267] ḳılġay mėn. Eger mėniŋ mülkümde nėmerse (4) bolsa ėrdi, mėn taṣadduḳ[268] ḳılur ėrdim. Velīkin ol miḳdār bar kim öz nefsimġa mālik turur mėn. Öz nefsimni Ḫudā-yı te‘ālā- (5) nıŋ rıżāsı üçün sėniŋ ṣāliḥ bendeleriŋga taṣadduḳ[269] ḳıldım. Çūn her ṣaḥā{be} taṣadduḳını alıp Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aiġa (6) kėltürüp ḳoydılar ėrse ol ṣaḥābe kėldi ve mescidniŋ köşesinde ...[270] ve ġamkīn bolup olturdı. Cebrā‘īl ‘aleyhi's-selām (7) kėldi ve Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemge ḫaber bėrdi kim ol ṣaḥābe kim özini Ḫudā-yı te‘ālānıŋ rıżāsı üçün taṣadduḳ[271] ḳıldı. (8) Aŋa ḫaber bėrgil ve söyünç tilegil ve ayġıl kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėniŋ ṣadaḳaŋnı ḳabūl ḳıldı ve barça aṣḥābnıŋ (9) taṣadduḳlarını[272]

---

264 Ali İmran suresi 92. ayet "Sevdiğiniz şeylerden başkalarına da vermedikçe, tam bir iyilik vasfına eremezsiniz."

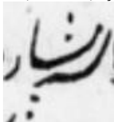
265 okunamadı.

266 ḳılsıŋlar şeklinde yazılmış.

267 taṣaddūḳ şeklinde yazılmış.

268 taṣaddūḳ şeklinde yazılmış.

269 taṣaddūḳ şeklinde yazılmış.

270 sözcük okunamadı.

271 taṣaddūḳ şeklinde yazılmış.

272 taṣaddūḳlarını şeklinde yazılmış.

hem sėniŋ bereketiŋdin ve niyyetiŋniŋ yaḫşısıdın ḳabūl ḳıldı ve saŋa uçmaḳnı vācib ḳıldı. (10) Pes peyġamber ʻaleyhi's-selām aydı kim ḳaydadur ol kişi kim öz nefsini Ḫudā-yı teʻālānıŋ yolında ṣadaḳa ḳılġan bolġay? (11) Ol kişi şerm tutup cevāb bėrmedi. Andın peyġamber ʻaleyhi's-selām atını aydı kim ey falānī̄niŋ oġlı falānī̄, cevāb bėrgil. (12) Ol zamān ol kişi başnı köterdi, peyġamber ʻaleyhi's-selām aŋa aydı. Ḫōş ḫaber saŋa kim taḥḳīḳ sėndin bu ṣadaḳanı (13) ḳabūl ḳıldı ve barçanıŋ ṣadaḳalarını sėniŋ yaḫşı niyyetiŋniŋ sebebidin ḳabūl ḳıldı. Ḥadīs̱de kėlip turur kim ṣaḥābe- (14) lerniŋ faḳīrleri peyġamber ʻaleyhi's-selām ḳatıge kėldiler ve şikāyet ḳıldılar ve aydılar kim yā Resūlu'l-lah, tüvānger- (15) ler ṣadaḳa ve zekᵛat bėrürler ve ḥac ṭavāf ḳılurlar ve açlarġa ṭaʻām bėrürler ve yalıŋlarġa ton bėrürler (16) bizde ol nėmerselerdin hėç yoḳ. Peyġamber ʻaleyhi's-selām aydı. Be-taḥḳīḳ Ḫudā-yı teʻālā sizlerġa bir nėmerse iʻṭā (17) ḳılıp turur, andın ġāfil bolmaŋlar kim ol yaḫşı ve ḫūbraḳ turur. Ol nėmerselerdin tüvāngerlerde bar turur. **[68b]** (1) Ṣaḥābeler aydılar kim ol nėmerse ḳaysı turur? Peyġamber ʻaleyhi's-selām aydı. Ol sübḥān kelimesi turur. (2) El-ḳıṣṣa. Çūn zengī mėni çūn öyge ėltti ėrse buyurdı kim ey ḳul, mėn rūstāġa barur mėn. Mėn kėlgünçe (3) sėn bu tūde tofraḳnı taşḳarı taşıp salġıl. Çūn zengī çıḳıp bardı ėrse Ḫıżır ʻaleyhi's-selām (4) aydı. Mėn sökken kitmen alıp tofraḳnı taşır ėrdim. Hātifdin[273] āvāz kėldi kim ey Ḫıżır sėn turġıl kim (5) bu işniŋ kifāyeti bizge turur. Mėn bu sözni ėşitip yıraḳ turdum. Her zamān ol sökken (6) özi ḥabḳ bolup hėç ėlig araġa kirmey ve kitmenge iḥtiyāc bolmay. Barıp ol töger (7) yėrde tögülür ėrdi. Uş bu ḥālde ol zengīniŋ bir nėmersesi unutulup, ḳalıp ėrdi. (8) Ol anıŋ üçün yanıp öyge kėldi. Körer kim ol tofraḳ kim anı yėlde köterip bolmas ėrdi. (9) Bir laḥẓada köterilip turur. Müteḥayyir bolup aydı. Ey ḳul, sėn nė kişi turur sėn? Aydım. Mėn sėniŋ bende-yi (10) zerḫarīdiŋ turur mėn. Aydı. Bu nė ḥāl turur? Aydım. Ḫudā-yı teʻālānıŋ fażlı ve keremi aydı. Sėni (11) mālımdın ḳıldım kim sėniŋ dėk ʻazīz ḳaçan revā turur kim maḫlūḳnıŋ bendeligide bolġay. Barġıl kim (12) sėn āzād sėn. Ḫıżır ʻaleyhi's-selām aydı. Çūn ol zengīniŋ öyidin çıḳtım ėrse beyābānġa barıp bir kūşede (13) olturdum ve başımnı tizim üze ḳoyup tefekkür ḳılıp öz özümge aytur ėrdim kim *sübḥāna'l-lah* (14) mėn nėçük bende turur mėn kim hėç maḫlūḳ mėni bendelikge ḳabūl ḳılmas. Der-sāʻat Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām kėldi (15) ve aydı. Yā Ḫıżır, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā saŋa selām aydı ve aydı kim sėni mėn öz bendeligimge ḳabūl ḳıldım. (16) Sėni pādişāh-ı zamāne ḳıldım. Ol

---

273 hātīfdin şeklinde yazılmış.

sebebdin kim sėn bir sā'atde özüŋni mėniŋ rıżām üçün (17) bendelikge revā kördüŋ. Barça 'ālemni sėniŋ ḳademiŋ altını ḳıldım. Her ḳayda kim rāst kūy bolsa **[69a]** (1) anıŋ yāri sėn bolġay sėn. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (2) aydı. Ġanīmet biliŋler, ṣadaḳa bėrmekni ṣıḥḥat ḥālinde be-dürüstī kim ṣıḥḥat ḥālinde birte nān bėrmek (3) efżal turur. Renc ve zaḥmet ḥālide miŋ aḳ tenge bėrgendin ve bėrürem. Renc ve zaḥmet ḥālide taṣadduḳ ḳılmaḳ (4) efżal turur, ölgendin soŋ miŋ derem ṣadaḳa bėrgendin. Enes bin Mālik raḍya'l-lahu 'anh rivāyet (5) ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Çūn faḳīrġa taṣadduḳ ḳılsaŋ anıŋ oŋ ėligige bėrgil kim (6) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı ḳabūl ḳılur ve ol ṣadaḳanı perveriş ve terbiyet ḳılur. Nėçük kim siler aṭ ḳoynı (7) ve tėveniŋ būtesini perveriş ve terbiyet ḳılıp uluġ ḳılur sizler tā ol ṣadaḳa Uḥud taġı[274] (8) berāberi bolġay. Ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ol ṣadaḳanı bendeniŋ terāzū-yı a'māliġa salġaylar (9) ve yaḫşılıḳ pellesi aġır kėlgey. Tefsīr-i Muġnī'de āyet kėltürüp turur kim *ve yuṭ'imūne'ṭ-ṭa'āme 'alā ḥubbehi* (10) *miskīnan ve yetīman ve esīran*[275] Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī keremu'l-lah vecīheniŋ şānıda nāzil bolġandur (11) ve ol ḳıṣṣa andaġ ėrdi kim dünyā ve āḫiret şehzādeleri Emīrü'l-Mū'minīn Ḥasan ve Ḥüseyin (12) raḍya'l-lahu 'anhümā aġrıp ėrdiler barça ḳuyaş uruġları sora kirip ėrdiler, emīrü'l-mū'minīn (13) 'Alī keremu'l-lah vecīheġa aydılar. Ey şāh-ı merdān, bir neẕr ḳılıŋ tā Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā şehzādelerġa (14) ṣıḥḥat bėrgey. Ḥażret-i şāh-ı merdān aydı. Eger Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā eger ferzendlerimġa ṣıḥḥat bėrse neẕr ḳıldım kim (15) üç kün rūze tutḳay mėn. Ḫatun ḳıyāmet Fāṭıma-yı Zehrā raḍya'l-lahu 'anhümā aydı. Mėn uş bu ṭarīḳ neẕr ḳıldım (16) ve bir kenīzekleri bar ėrdi, Fıżża atlıġ. Ol aydı. Mėn hem uş bu ṭarīḳ neẕr ḳıldım. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā çūn (17) şehzādelerġa ṣıḥḥat bėrdi ėrse neẕirge vefā ḳılmaḳ lāzım boldı. Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī keremu'l-lah vecīhe **[69b]** (1) Şem'ūn atlıġ Cühūd'dın üç kefçi arfa ḳarż aldı ve rūze tuttı ve Fāṭıma raḍya'l-lahu 'anhā ol (2) arfadın bir kefçi yarġuçaḳda tartıp ṭa'ām pişürdi. Çūn vaḳit ifṭār boldı ėrse ol ṭa'āmnı (3) ḥāżır ḳılıp ėrdi kim bir dervīş ėşikke kėldi. Ey Muḥammed Resūlu'l-lahnıŋ ḫāne-yi vādesi miskīn turur mėn ve hėç (4) nėmersem yoḳ turur, ḳarnım aç turur. Ḫudāy üçün bir nėmerse bėriŋler. Ḥażret-i şāh-ı merdāne öz (5) naṣībini ol sāīlġa bėrdi. Fāṭıma-yı Zehrā raḍya'l-lahu 'anhā ve Fıżża yėmey muvāfaḳat ḳılıp öz (6) naṣīblerini tamām bėrdiler. Ol

274 Medine'nin kurulduğu düzlüğü kuzeyden kuşatan 8 kilometre uzunluğundaki Uhud Dağı'nın Mescid-i Nebevi' ye uzaklığı 5 kilometredir.
275 İnsan suresi 8 ayet "Yoksula, yetime, esire seve seve yemek yedirir."

kėçe barça aç yattılar. Ėkinçi küni yėne bir kefçini yarġuçaḳda tartıp (7) nān pişürüp yėne ifṭār ḥālide ḥāżır ḳılıp olturup ėrdiler. Bir yetimī kėldi ve aydı. Muḥammed Resūlu'l-lah (8) sėniŋ ḫāne-yi vādesi mėn yetim turur mėn ve ḥācet-mend. Her üçelesi nānlarını ol yetimge bėrdiler (9) ve ol kėçe hem aç yattılar. Üçünçi yėne bir kefçini yarġuçaḳda tartıp, nān pişürüp, ifṭār ḥālide ḥāżır (10) ḳılıp ėrdiler kim bir esīrī kėldi. Ey Muḥammed, Resūlu'l-lahnıŋ ḫāne-yi vādesi mėn esīr turur mėn (11) ve ḳarnım aç, Ḫudāy üçün maŋa raḥm ḳılıp bir nėmerse bėriŋler. Üçelesi yėne nānlarını ol esīrge (12) bėrdiler. Yėne ol kėçesi aç yattılar. Bu üç kėçe ve kündüzi hėç ṭa'ām yėmey, aç ötkerip (13) ėrdiler kim bu āyet nāzil boldı. *Ve yuṭ'imūne'ṭ-ṭa'āme 'alā ḥubbihi miskīnan ve yetīman ve esīra*[276] (14) Tefsīr-i Muġnī'de ḥadī̱si kėltürüp turur. Mażmūnı bu kim ṣadaḳa-yı pinhānı basar ve öçürür, Ḫudā-yı (15) te'ālānıŋ ḳahrını ve ġażabını ve ber-ṭaraf ḳılur günāhnı nėçük kim öçürür, su otnı ve bağlar yėtmiş (16) belā ḳapuġını. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, ṣadaḳa-yı pinhānı (17) basar ve öçürür perverdigār-ı 'ālemni ḳahrını ve ġażabını, ṣadaḳa-yı āşikāre ḥicāb bolur tamuġ otıdın. **[70a]** (1) Yā 'Alī, 'azīz tutġıl hem-sāyeni egerçe kāfir bolsa ve 'azīz tutġıl mihmānnı egerçe kāfir bolsa ve 'azīz tutġıl (2) ataŋ bėrse anaŋnı. Egerçe kāfir bolsa ve maḥrūm yandu{r}maġıl gedānı, egerçe kāfir bolsa. Yā 'Alī, Ṣıddīḳ (3) ve maḳber bendeniŋ ėki 'alāmeti bar turur. 'İbādet pūşīd{e} ḳılur ve ṣadaḳa bėrse pūşīde bėrür. Tefsīr-i Muġnī'de (4) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bende-yi mū'minġa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın (5) hediye[277] turur kim ėşikige gedāī kėlse. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Gedāīġa nėmerse bėrmek lāzım turur. (6) Egerçe aṭġa münüp kėlse ya'nī şāyed ol aṭ aŋa 'ādiyyet bolġay ve *Allahu 'ālem*. (7) Çūn ṣaḥābelerniŋ ėşikige sāīl kėlse ėrdi. Aytur ėrdiler. Şesteger bizniŋ ėşikimizge (8) kėlip turur kim bizdin sehl nėmerse alur, biz"ni" tamām günāhlarıdın arıtur. Ḥadī̱sde kėlip turur her kişi kim (9) dıraḫt tikse veyā zirā'atı ḳılsa pes yėse andın Ādemī yā çār-pāy yā cān-varı. Pitigey Ḥaḳ sübḥāne ve (10) te'ālā aŋa ḳıyāmetġa tėgrü ṣadaḳa-yı maḳbūlnıŋ s̱evābını. Mālik Dīnār raḥmetu'l-lah 'aleyh aydı. Mėn Tevrāt'da (11) pitiklik kördüm kim ḫōş ol kişiler kim öz ėligleri bile dıraḫt yėtkürüp mīvesidin yėgeyler. (12) Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah 'aleyh Tenbīh[278] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (13) Çūn sāīlī

[276] İnsan suresi 8. ayet "Yoksula, yetime, esire seve seve yemek yedirir."
[277] Hemze konulmuş.
[278] tenbih şeklinde yazılmış.

silerdin nėmerse tilese aŋa dürüşt aymaŋlar ve sözini kesmeŋler ve ḳoyuŋlar tā sözini (14) tamām ḳılsun. Şāyed kim ferişte sizlerni imtiḥān ḳılu{r} kėlgen bolġay. Rivāyet turur kim uçmaḳnıŋ (15) ḳapuġıge[279] üç ḫaṭ pitiklik turur. *Evvel lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah.* Ėkinçi ḫaṭ *ümmetühü müẕnebetün ve* (16) *rabbun ġafūrun.* Üçünçi ḫaṭ *reyḥanā māḳaddemnā ve ṣaberenā ḫalaḳnā* ya'nī söz ḳılduḳ, her nė kim özümüz- (17) din ilgeri iberdük ve ziyān ḳılduḳ, her nė kim özümizdin kėyin ḳoyduḳ. 'Abdu'l-lah {bin} 'Abbās **[70b]** (1) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Ėki nėmerse turur kim ol raḥmendin turur ve ėki nėmerse turur kim ol şeyṭāndın (2) turur. Bu āyetni oḳıdı kim *eş-şeyṭānu ye'dükümü'l-faḳra ve ye'muruküm bi'l-faḥşai'*[280] ya'nī şeyṭān silerni faḳīrlıḳ- (3) dın ḳorḳutur ve ṣadaḳa bėrmekdin māni' ḳılur. Bā-vücūd ol ma'ṣiyet ve günāh buyurur ammā ol kim raḥmendin (4) turur. Bu āyetni oḳıdı. *Va'l-lahu ye'idüküm <min> maġfireten {minhuve} ve fażlen*[281] ya'nī Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ṣadaḳa bėrmek (5) buyurdı tā anıŋ Allah te'ālādın āmirziş tilegeyler ve fażl bendege ẓāhir bolġay. *Va'l-lahu Vāsi' 'ālem.*[282] (6) Ya'nī Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ fażlı bisyār turur. Ol bendelerġa kim ṣadaḳa bėrip tururlar. Rivāyet'de kėlip turur kim (7) 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu 'anhā teb'aige 'Abdu'l-lah bin Zübeyr[283] raḍya'l-lahu 'anh seksen miŋ aḳ tenge kėtürdi. 'Aīşe (8) raḍya'l-lahu 'anhā ol kün rūze ėrdi. Ol tengeni aḫşāmġa tėgrü bāḳī ėlge üledi. Bir tenge bāḳī (9) ḳalmadı. Çūn ifṭār vaḳti boldı ėrse kenīzekge buyurdı. Bir nėmerse kėtür, ifṭār ḳılay; dėp. Kenīzek (10) nān ve nān-ı ḫūrişġa zeyt yaġı kėtürdi. 'Aīşe ifṭār ḳıldı. Kenīzek aydı. Ėlge ülegen (11) māldın eger bėrürem alıp ḳalınsa yaḫşı ėrdi tā gūşt alıp ifṭār ḳılsa. 'Aīşe raḍya'l-lahu 'anhā (12) aydı. Ey kenīzek, mundaḳ ögretmegil kim eger mālnı ol ḥālde hem yād bėrseŋ ėrdi. Mėn ḳabūl ḳılmas (13) ėrdim. 'Urve bin Zübeyr[284] raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur kim 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu 'anhā bir kün yėtmiş miŋ (14) aḳ tenge taṣadduḳ ḳıldı ammā özi bir köŋlek kėyip ėrdi kim yamaġları bar ėrdi. Rivāyet turur kim bir kün (15) 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu 'anhā olturup ėrdi kim bir ḫatun selām ḳılıp kirip olturdı (16) ve ėlgini yeŋidin çıḳarmas ėrdi. 'Aīşe raḍya'l-lahu 'anhā aydı kim ey ḫatun, nėdin ėlgiŋni (17) yeŋdin çıḳarmas sėn? Ol ḫatun aydı. Ey Resūl, bir ḥaḳnıŋ mihribān ked-

---

279 ḳapuḳıġıge şeklinde yazılmış.
280 Bakara suresi 268. ayet "Şeytan, sizi yoksullukla korkutup çirkin çirkin şeylere teşvik ediyor."
281 Bakara suresi 268. ayet "Allah ise, kendi katından bir bağışlama ve fazla bir kar va'dediyor."
282 Bakara suresi 268. ayet "Allah'ın gücü geniş, ilmi çoktur."
283 Ebū Bekr Abdullah b. ez-Zübeyr b. Īsā el-Kureşī el-Humeydī (ö. 219/834) Hadis hafızı ve fakih.
284 Ebū Abdillāh Urve b. ez-Zübeyr b. el-Avvām b. Huveylid el-Kureşī el-Esedī (ö. 94/713) Medineli meşhur yedi fakihten biri, hadis ve siyer alimi.

ḫudāy ve Müsülmānlarnıŋ anası. **[71a]** (1) Ḳıṣṣa ol turur kim mėniŋ atam ve anam besī ḫōş-ḥāl ve mün'am ėrdiler. Anam faḳīr ve miskīnġa taṣadduḳ ḳılmaḳnı (2) düşvār bilür ėrdi ve hergiz andın ḫayır ve taṣadduḳ hėç faḳīrġa tilemes ėrdi ammā atam fuḳarā ve mesākinġa (3) bisyār ḫayır ve taṣadduḳ ḳılur ėrdi. İttifāḳan andaġ boldı kim bir kün anam bir parça çārbū (4) ve bir parça eski köŋlek bir dervīşge bėrip ėrdi. Çūn ėkilesi dünyādın öttiler ėrse (5) bir kėçe tüşer mėn kim ḳıyāmet ḳāīm bolup turur. 'Arṣa-yı 'Araṣāt'da anamnı kördüm kim bir farça (6) çārbūnı yalap, ėmip ve bir köhne eski köŋlekni 'avreti pūş ḳılıp, feryād fiġān ḳılıp yürür (7) ėrdi kim āh teşnelik, āh açlıḳ ve atamnı kördüm kim ḥavż-ı Kevs̱er yaḳasıda turup ėlge (8) su bėrür ėrdi ve atam dār-ı dünyāda barça ṣadaḳalardın su bėrmekni köprek dōst tutar ėrdi. (9) Atamdın bir ḳadeḥ su tilep, ėltip anamġa bėrdim. Uş ol zamān tübem ṭarafıdın bir ün (10) ėşittim kim kişi kim ol bed-baḫt żaʻīfeġa su bėrdi. Ėlgi ḳurusun. Çūn uyḳumdın uyġandım (11) ėrse ėliglerim ḳurup ėrdi. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (12) ve sellem tamuġ otınıŋ 'az̠ābını beyān ḳılur ėrdi. Aydı kim perhīz ḳılıŋlar, tamuġ otıdın ṣadaḳa (13) birlen egerçe yarım ḫurmā bolsa ve eger anı hem tapmasaŋlar yaḫşı söz birle ehl-i Maʻrifet aytıp (14) tururlar kim faḳīrniŋ tört yüz derecesi bar, ednā derecesi ol turur kim eger tamām dünyānı (15) bir faḳīrġa bėrseler ol faḳīr uş ol tamāmīsini ḫarc ḳılsa eger anıŋ ḫāṭrıġa kėçse kim kāşkī (16) bir künlükümni alıp ḳalsam ėken, dėse ol faḳīrlıḳda ṣādıḳ ėrmes. Tefsīr-i Muġnī'de (17) kėltürüp turur. Abdāllar kim 'ālem olar bilen ber-pāy turur. Bir abdālnı kördüm kim aydı. **[71b]** (1) Mėn bir aḳ bulutnı kördüm, bar ėrdi. Āvāzı ėşittim kim ey falān bulut, falān yėrge barġıl ve (2) falān kişiniŋ zirāʻatıġa yaġḳıl. Pes ol bulut kėldi ve ol kişiniŋ zirāʻatıġa yaġdı. (3) Pes ol zirāʻat ėgesini tilep taptım, sordum kim sėniŋ nėçük 'ameliŋ bar kim mėn mundaġ āvāz (4) ėşittim. Ol ṣāḥib-i zirāʻat aydı. Çūn ḫarman vaḳti bolsa mėn işlıḳımnı üç baḫş ḳılur mėn. (5) Bir baḫşnı uruġ maṣlaḥatıda ḳoyar mėn ve bir baḫşnı öz ehl-i 'ayālımġa nafaḳa ḳılur mėn ve yėne bir baḫşnı (6) fuḳarā ve mesākinġa taṣadduḳ ḳılur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Uçmaḳnıŋ ėşigide (7) pitiklik turur kim ḳarż-ı ḥaseneġa on sėkiz s̱evāb turur ve ṣadaḳaġa on s̱evāb. Cebrāʻīl 'aleyhi's-selām- (8) dın sordum kim nėçükdin mundaġ bolur? Cebrāʻīl 'aleyhi's-selām aydı. Anıŋ üçün kim tā bisyār (9) muḥtāc bolmaġunça ḳarż tiley kėlmes ve ṣadaḳa kāh bolġay kim muḥtācġa bėrilgey, kāh bolġay kim ġayr-ı muḥtācġa (10) bėrilgey. Üçünçi faṣıl, civān-merdlıḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (11) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḫudā-yı teʻālā ferişte

ḫalḳ ḳılıp turur kim (12) uçmaḳnıŋ ėşikleride her kün nidā ḳılur. Her kişi kim bir Müsülmānġa ḳarż-ı ḥasene bėrse Ḥaḳ sübḥāne (13) ve te‘ālā aŋa ḳıyāmet küni s̱evāb bī-nihāyet i‘ṭā ḳılġay. Ḥadīs̱-i Ḳudsī’de kėltürüp turur kim (14) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aydı. Be-dürüstī kim civān-merddin def‘ ḳılur mėn. ‘Aẕāb-ı gūr düşvārlıḳını[285] ve ḳıyāmet (15) düşvārlıḳlarını[286] ve ėrte aḫşām aŋa mėndin āmirziş kėlgey ve ḳıyāmet küni civān-merdlerni (16) peyġamberlerniŋ cemā‘atide ḳoparġaylar ve olar bile uçmaḳġa kėgürgey mėn. ‘Abdu’l-lah {bin} ‘Abbās (17) raḍya’l-lahu ‘anhā aytur kim peyġamber ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın **[72a]** (1) ḳıyāmet küni mālik dūzaḫḳa fermān bolġay kim kāfirlerniŋ ‘aẕābını ḳatıġ ḳılġıl ammā ol kim civān-merd turur. (2) Anıŋ ḫayır seḫāvetiçe ‘aẕābını kem ḳılġıl. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḫudā-yı te‘ālā dōst (3) tutar civān-merdlıḳnı egerçe ḫurmā[287] bolsa ve dōst tutar civān-merdlıḳnı eger bir yılan öltürse. Resūl ṣalla’l-lahu (4) ‘aleyhi ve sellem aydı. Civān-merdlıḳ uçmaḳda Ḥaḳ celle ve te‘alānıŋ civār raḥmetide turur. Mėn anıŋ refīḳı ve muṣāḥibi (5) turur mėn ve baḫīl Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ raḥmetidin yıraḳ turur ve özni tamuġda turur. İblīs-i la‘īn, anıŋ (6) refīḳı ve muṣāḥibi turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selāmġa vaḥī kėldi kim (7) yā Cebrā‘īl, eger sėni dünyāġa ibersem ve dünyā ehlidin ḳılsam nė ‘amel ḳılur sėn? Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām aydı. (8) Pākā perverdigārā, āşikāre ve nihān hėç sırrı saŋa pūşīde aymas kim mėn eger dünyā ehlidin bolsam (9) üç ‘amel iḫtiyār ḳılur mėn. Evvel ‘ayāl-mendlerġa nafaḳa yėtkürür mėn ve Müsülmānlarnıŋ ‘aybını yapar mėn. (10) Hėç āferīde maṭla‘ bolmaġay ve teşnelerġa su bėrür mėn. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh (11) ve sellem bir cemā‘ati esīrlerge öltürmek buyurdı ve olardın bir kişini cüdā ḳıldı ve aydı kim hemīn zamān (12) maŋa Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām vaḥī kėltürdi kim barçanı öltürgil ammā ol kişini öltürmegil. Ol civān-merd (13) turur. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā civān-merdlıḳ sebebidin anı ḫalāṣ ḳıldı. ‘Āḳıbet şeref-i selām (14) bilen müşerref ḳıldı. İmām Şāfi‘ī raḥmetu’l-lah oġlıġa ḳasem-i be-ḫudā-yı rabbu’l-‘izzet ki eger mėn (15) bilsem kim savuḳ su civān-merdlıḳġa żarar ḳılur, mėn hergiz ‘ömrüm içinde savuḳ sunı tā yılıtmaġunça (16) içmegey mėn. Rivāyet turur kim ‘Abdu’l-lah bin ‘Utbe[288] biregüge yėr sattı. Seksen miŋ aḳ tengege ve barça- (17) sını muḥtāclarġa taṣadduḳ ḳıldı. Aŋa

[285] dīşvārlıḳını şeklinde yazılmış.
[286] dīşvārlıḳlarını şeklinde yazılmış.
[287] ḫūrmā şeklinde yazılmış.
[288] Ebū Ubeydillāh Abdullāh b. Utbe b. Mes‘ūd el-Hüzelī el-Medenī el-Kūfī (ö. 74/693) Fakih sahabi.

aydılar kim ferzendleriŋġa hėç nėmerse zaḫīre ḳılmadıŋ. (18) Aydı. Ol mālnı özümġa zaḫīre ḳıldım. Ferzendlerimniŋ zaḫīresi Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ ḫazīneside **[72b]** (1) turur. Rivāyet ḳılur kim Ebū Süfyān raḥmetu'l-lah 'aleyhġa ėllig ėki miŋ aḳ tenge mīrās tėgip ėrdi. Tamāmīsini (2) yārānlar ve dōstlarıġa üledi ve hėç nėmerse alıp ḳalmadı ve aydı. Mėn, dōstlarġa hemīşe bėş vaḳit (3) namāzda uçmaḳ tiler mėn. Pes ḫuṣūṣ dünyālıḳnı olardın derīġ ḳılġay mėn. Ḥikāyet turur kim (4) Leys bin Sa'īd'ġa her kün miŋ aḳ tenge kirür ėrdi ammā hėç vaḳitde aŋa lāzım bolmadı ve her kün- (5) de üç yüz altmış miskīnġa ṭa'ām bėrür ėrdi. Ḥikāyet turur kim İmām Şāfi'ī raḥmetu'l-lah 'aleyh öler ḥālde (6) vaṣiyyet ḳıldı kim mėni falān kişi yusun, dėp. Vefāt bolġandın soŋ ol kişige ḫaber bėrdiler. (7) Ol kişi ḥāżır boldı ve imāmnıŋ ferzendleriġa aydı kim imām çeklerini ḥāżır ḳılıŋlar. Çūn (8) çeklerini ḥāżır ḳıldılar ėrse imāmnıŋ yėtmiş miŋ aḳ tenge ḳarżı çıḳtı. Ol kişi uş ol (9) sā'at tamām ḳarżını öz mālıdın edā ḳıldı ve aydı. Mėniŋ yumaḳlıḳım uş bu turur kim (10) imāmnıŋ vaṣiyyeti ėrdi, mėni yusun, dėp. Rivāyet'de kėlip turur kim Muḥammed bin Vāsi'[289] raḥmetu'l-lah (11) 'aleyh bir kün mėn köçe birle öter ėrdim. Körer mėn bu baġnıŋ tamı üstün bir ḳul oltu- (12) rup turur. Anıŋ ėlgide bir tāh nān ve bir it anıŋ alında turup turur bir loḳma özi (13) yėdür ve bir loḳma itġa bėredür. Mėn aydım. Ey ḳul, naġu öz nefsiŋġa ziyān tėgürüp it- (14) ġa bėrür sėn. Ol ḳul aydı. Anıŋ közleri mėniŋ közlerimġa baḳıp turur. Mėn şerm tutar mėn (15) ki özüm yėgey mėn ve aŋa bėrmegey mėn. Ol ḳulnıŋ ḫvācesini taptım, ol ḳulnı āzād ḳıldım ve ol (16) baġnı aydım kim sėniŋ mülkiŋ ḳıldım. Ol ḳul aydı. Ey ḫv āce, eger sėn bu sözni rāst aytur sėn. (17) Mėn, hem ol bāġıż fuḳarā ḥaḳḳıd{a} vaḳıf ḳıldım. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim ṭā'at ėki türlük (18) turur: Ṭā'at-ı lāzım ve ṭā'at-ı müte'addiye. Ṭā'at-ı lāzım ol turur kim ol ṭā'atnıŋ fāīdesi ve menfa'ati uş ol **[73a]** (1) ṭā'at ḳılġuçıġa bolsa mes̱el namāz ve rūze ḥac ve evrād-ı tesbiḥāt ve aŋa oḫşar 'ibādetler (2) ve ṭā'at-ı müte'addiye ol turur kim ol ṭā'atdın fāīde ve menfa'ati ġayrġa tėgse mes̱el zekvat ve ṣadaḳa (3) ve evḳāf ve ribāṭ ve ḫānḳāh ve aŋa meŋzer nėmerseler, ṭā'at-ı müte'addiyeniŋ s̱evābı ṭā'at lāzım- (4) dın köp turur ve ṭā'at lāzımda iḫlāṣ bolmaġunça s̱evāb tapmas ve ṭā'at-ı müte'addiyede her nev' (5) kim 'amel ḳılsa s̱evāb bolur. Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhnı men' ḳıldı ve aydı. (6) Sėn baḫşiş ḳılıp bėrgen nėmerseŋni satḳın almaġıl egerçe dānikiġa bėrür bolsa. Rivāyet turur kim (7) Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh

[289] Ebū Bekr Muhammed b. Vāsi' b. Cābir el-Ahnes el-Ezdī (ö. 123/741) Muhaddis ve sufi.

Müsülmānlarnıŋ maḳberesiġa kirdi ve aydı. *Es-selāmun ‘aleyküm* (8) *yā ehlü’l-ḳubūr.* Andın soŋ aydı. Ey Müsülmānlar, mālıŋlarġa özgeler ėge boldı ve öyleriŋiz- (9) lerde özgeler oltururlar ve ḫatunlarıŋızlarnı özgeler ḫatunlanurlar. Biz bilür miz (10) sizlerniŋ ḫaberiŋizler bu turur ve sizler bilür mü sizler bizniŋ ḫaberimiz nė turur? Āvāzı ėşitti kim (11) *‘aleyke’s-selām yā Emīrü’l-Mū‘minīn, reyyehnā mā ḳaddeminā ve ḫusrnā mā ḫalḳnā* ya‘nī her nė kim yėdük, ḫarc ḳılduḳ (12) ve ṣadaḳa bėrdük, sūd ḳılduḳ ve her nė ilgeri iberdük, tapduḳ ve her nė kim özümizdin kėyin (13) ḳoyduḳ, ziyān ḳılduḳ. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ėki (14) ḫaṣlet turur kim andın yamanraḳ bolmas. Biri, Taŋrı te‘ālāġa şirk kėltürmek; ėkinçi, Ḫudā-yı te‘ālā- (15) nıŋ bendeleriġa ziyān tėgürmeklik. Rivāyet turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh (16) namāz öter ėrdi kim bir faḳīr kėlip gedāīlıḳ ḳıldı, ḳorḳtı kim mėn namāzdın yanıp fāriġ bolġunça (17) şāyed maḥrūm yanıp barġay, dėp; namāz içinde on(?)[290] ėlgindeki yüzügige işāret ḳıldı. **[73b]** (1) Ol faḳīr kėldi ve yüzügini ėlgidin çıḳarıp aldı ve bu iş şāh-ı merdānnıŋ kemāl civān-merdlıḳ (2) mürüvvetiġa delīl ḳılur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim bu tört kelime uçmaḳ ėşiginde pitiklik turur. ‘Afv ḳılmaḳ (3) ḳudret ḥālide ve tevāżu‘ ḳılmaḳ ya‘nī özni kiçik tutmaḳ, devlet ḥālide ve civān-merdlıḳ ḳılmaḳ (4) az nėmersedin ve i‘ṭā ḳılmaḳ bī-minnet. Muẓaffer Deryā aydı. Mėn, Ḫıżır ‘aleyhi’s-selāmdın sordum kim (5) merd ḳaysı turur, nīm merd ḳaysı turur? Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı kim Hirāt mem{le}ketide şeyḫi bardı. Anıŋ mürīd- (6) leridin biregü alte yıl ėrdi kim Mekke’ge sefer yapıp çūn yanıp kėldi ėrse aydı. Nė yėrlerge yėttiŋ (7) ve kimlerge mülāzemet ḳıldıŋ? Aydı. Ḳuṭb’nıŋ mülāzemetiġa yėttim. Aydı. Hėç nėmerse sorduŋ mu? Aydı. (8) Munı sordum kim merd ḳaysı turur ve nīm merd ḳaysı turur? Ḳuṭb aydı. Merd ol turur kim kirde-yi dürüst (9) bir Müsülmān alıda ḳoysa ve nīm merd ol turur kim havāda uçsa veyā cāy namāzını su üstün salıp (10) namāz ötese. Ḫayru’l-Mecālis’de kėltürüp turur kim Ḫᵛāce ḳudsu’l-lah rūḥu’l-‘azīz ḥikāyet ḳılur. Büzürglerdin (11) kim büzürgvār ḥac ṭavāfġa barıp ėrdi. Ḥac ötegendin soŋ ve ḫalḳ ṭavāfdın yanıp barġandın (12) ol ‘azīz ḥarām Ka‘be’ġa kirip murāḳabe barıp turur. Körer kim kökdin ėki ferişte kėlip biri oŋ ḳolında (13) ve biri sol ḳolında olturdı. Sol ḳolındaḳı ferişte oŋ ḳolındaḳı ferişteдin sordı kim bu yıl (14) nėçe kişiniŋ ḥaccı ḳabūl boldı? Ol ferişte aydı kim hėç

---

290 Mürekkep aktığı için okunmuyor.

kişiniŋ ḥaccı ḳabūl bolmadı ammā biregü kim Mışır'da (15) kefşdūzluḳ ḳılur, atı 'Alī Muvaffaḳ turur, anıŋ ḥaccınıŋ bereketidin tamām ḥācılarnıŋ ḥaccı ḳabūl boldı. (16) Ol büzürg aydı. Çūn özümge kėldim ėrse aydım kim Mışır şehrige baray ve 'Alī Muvaffaḳ'nı tapay **[74a]** (1) ve andın bu ma'nānı taḥḳīḳ ḳılay kim sėnde nė ḫaṣlet turur kim munça ḥācılarnıŋ ḥaccı sėniŋ (2) ḥaccınıŋ [291] sebebidin ḳabūl boldı. Andın soŋ ol büzürg Ka'be'din çıḳıp Mışır ṭarafige revān (3) [292] boldı. Çūn Mışır şehrige yėtti ėrse 'Alī Muvaffaḳ'nıŋ dükkānını[293] sorap taptı ve anıŋ birle (4) mülāḳāt ḳıldı ve aydı kim mėni sėniŋ birle mühimmātım[294] bar ve saŋa 'arż ḳılay ve 'arż-dāştım ol kim (5) mėn ṭavāf-ı Ka'be-yi Mu'aẓẓama'ġa barıp ėrdim ve ḥac-ı İslām ber-cāy kėltürdüm ve barça ėl yandılar ve mėn (6) ḥarām Ka'be'ġa kirip murāḳabede olturup ėrdim. Körer mėn kim ėki ferişte kökdin tüşti. Biri oŋ (7) ḳolumda ve biri sol ḳolumda turdılar. Sol ḳolımdaḳı ferişte, oŋ ḳolumdaḳı ferіştedin sordı kim (8) bu yıl nėçe kişiniŋ ḥaccı ḳabūl boldı? Ol ferişte cevāb bėrdi kim hėç kişiniŋ ḥaccı ḳabūl bolmadı. Meger ol kim (9) 'Alī Muvaffaḳ'nıŋ ḥaccınıŋ bereketidin tamām ḥācılarnıŋ ḥaccı ḳabūl boldı. Aydı. Sėn maŋa beyān ḳılġıl kim (10) nė mu'āmele ḳılıp sėn? 'Alī Muvaffaḳ aydı. Ey Şeyḫ, bilgil kim mėn hergiz ḥacġa barġanım yoḳ ve bu yıl mėn (11) ḥac ötegenim yoḳ ammā ol 'amel kim mėndin vücūdġa kėlip turur. Şāyed ol bolġay kim nėçe yıl turur kim (12) maŋa dağdaġa ṭavāf-ı Ka'be turur ammā mėn kefşdūz turur mėn ve maŋa ol miḳdār istiṭā'at (13) ve sāmān yoḳ ėrdi kim ehl-i 'ayālimġa nafaḳa ḳılġay mėn ve hem yol ḫarcısı bolġay. Özümge (14) aydım kim mundın her nė ḥāṣıl bolsa her kün bir nėmerse zaḫīre ḳılay ve bāḳīsini rūzgārımda (15) ḫarc ḳılay. Bir kūze alıp yėrde kömdüm. On bėş yıldur kim künde bir nėmerse ol kūzeġa (16) saldım ve bu yılġa tėgrü kördüm ol miḳdār nėmerse cemī' bolup turur kim ve hem öyge nafaḳa (17) ve hem yol ḫarcısı ḳılġay mėn. Bu fikirde ėrdim kim bu yıl Mekke seferi ḳılġay mėn. Bu arada andaġ boldı kim **[74b]** (1) bir kün mėniŋ ḫatunum ḳoşnınıŋ öyige ot tiley kirip turur. Olar gūşt-i büryān ḳılıp (2) yėr ėrken ve mėniŋ ḫatunum aġır būy ėrdi ve aġır būy ḫatunlar andaġ kim resim turur. (3) Ba'żı nėmersege yürük bolurlar, gūştġa yürük ėkendük. Aŋa besī ārzū bolup turur kim (4) gūşt bir loḳma aŋa bėrgeyler. Mürüvvet ḳılġanları yoḳ, taḥammül ḳıla almay. Olardın tilep turur kim (5) bėrgenleri yoḳ. Ḫatunum öyge kėldi. Körer mėn kim beşeresi müteġayyir bolup turur.

291 <nıŋ>
292 <revān>
293 dūkkānını şeklinde yazılmış.
294 mühīmmātım şeklinde yazılmış.

Sordum kim (6) saŋa nė aḥvāl turur kim aḥvāliŋni besī̄ müteġayyir körer mėn. Yıġlap ötken aḥvālini maŋa beyān ḳıldı. (7) ʻAlī̄ Muvaffaḳ aydı. Çū̄n mėn bu ḥālni ėşittim ėrse ḳoşnınıŋ öyige bardım ve aydım. Ey birāder, nėçe yıl- (8) lardur kim bizniŋ ḥaḳ hem-sāyeligimiz bar, mėniŋ ẖatunum silerniŋkide ot maṣlaḥatıda kirip turur. (9) Siler gūşt-i büryān ḳılıp yėr ėken sizler, aŋa ārzū bolup turur. Silerdin tilep turur bir loḳma[295] (10) gūşt hem mürüvvet ḳılġanıŋlar yoḳ. Nė boldı kim dōstluḳ ve hem-sāyelıḳ ḥaḳḳını saḳlap aŋa bir loḳma (11) bėrseŋler; nė ėrdi? Hem-sāye aydı. Ey ʻAlī̄ Muvaffaḳ, eger mėn aḥvālimni saŋa ʻarż ḳılsam bizniŋ ḥāletimizdin (12) sėniŋ yüregiŋ kebāb bolġay. Bilgil kim nėçe künler ėrdi ḳūt maʻnāsıdın meniŋkide yoḳ ėrdi (13) ve ferzendlerim bī̄-ṭāḳatlıḳdın soŋ çıḳtım ki ḳūtı bularġa ḥāṣıl ḳılay. Körer mėn kim bir murdār bolġan (14) ḳoynı aẖlāṭ cāy salıp tururlar. Anıŋ bir putnı kėsip ferzendlerimġa kėltürüp büryān ḳılıp (15) bėrdim. Ol murdār gūştni yėmek bizge revā olar, ḥālimizde mübāḥ ėrür. Biz yėdük ammā sėniŋ (16) żaʻī̄feŋġa bėrmek lāzım ėrmes ėrdi. Murdārdın aŋa bėrmedük. ʻAlī̄ Muvaffaḳ aydı. Çū̄n bu sözni ėşittim (17) ve öyümge kirdim ve ol kūzeni çıḳarıp uşattım ve aydım. Mėniŋ ḥaccım munda turup mėn ḳayda **[75a]** (1) ser-gerdān bola turur mėn. Ḫudāy ʻazze ve celle kerī̄m turur. Şāyed ki mėniŋ bu ʻamelimni öz dergāhıda ḳabūl (2) ḳılġay dėdi. Her nė kim ol kūzede cemī̄ʻ bolup ėrdi, ol hem-sāyeġa ėltip bėrdim ve aydım. Munıŋ (3) birle ticāret ḳılıp oġlan uşaḳıŋnıŋ evḳātlarını köçürgil. Çū̄n bu ḥālni müşāhede ḳıldı. (4) Maŋa bisyār duʻālar ḳıldı ve bisyār şādımānlıḳ ḳıldılar. Meger mėniŋ uş bu muʻāmelem dergāhda ḳabūl (5) bolġan bolġay kim tamām ḥācılarnıŋ ḥaccı bu sebeb ḳabūl tüşken bolġay. *Va'l-lahu ʻālem*. Ey birāder-i (6) ʻazī̄z, saŋa maʻlūm bolsun kim civān-merdlıḳnıŋ netī̄celeridin Ādemī̄ġa şeref-i dünyā ve āẖiret ḥāṣıl bolur. (7) Eger saŋa dünyā müyesser bolsa bu ʻaẓī̄m devletni ėlgidin bėrmegil tā şeref-i dünyā ve āẖiret birlen (8) müşerref bolġay sėn. Tefsī̄rimizde kėltürüp turur kim Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Maŋa Resūl (9) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı kim çū̄n Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ėlni ḥesāb ḳılsa (10) ol bu kişini kėltürgeyler kim ol kişi heme[296] Ḳurān'nı tamām bilgen ve ʻilim bisyār oḳuġan bolġay ve yėne (11) biregüni kėltürgeyler kim mālı bisyār bolmış bolġay ve yėne biregüni kėltürgeyler kim ġazātda ölgen (12) bolġay. Ḳurān-ẖᵛāndın sorġaylar kim biz saŋa kelāmnı iʻṭā ḳılduḳ ve ʻilim bėrdük ve ol Ḳurān (13) bile ve ʻilim bile nė ʻamel ḳıldıŋ? Ol bende ayġay kim pākā

[295] Hemze konulmuş.
[296] Hemze konulmuş.

perverdigārā sėn bilür sėn kim kėçe ve kündüz (14) sėniŋ rıżāŋ üçün Ḳurān oḳır ėrdim. Ḥaḳ celle ve ʻalādın ḫiṭāb kėlgey kim yalġan aytur sėn ve ferişte- (15) ler ayġaylar kim yalġan aytur sėn. Bil kim sėniŋ maḳṣūduŋ Ḳurān oḳumaḳdın ve ʻilim ögrenmekdin (16) ol ėrdi kim sėni ehl-i Ḳurān-ḫᵛān ve ʻālim dėgeyler ve sėni ʻizzet ḳılġaylar ve sėniŋ maḳṣūduŋ (17) dünyāda ḥāṣıl boldı. Ėmdi, ėltiŋler anı tamuġḳa. Andın soŋ ġāzīlerni kėltürgeyler ve sorġaylar kim **[75b]** (1) biz saŋa ḳuvvet ve şevket bėrdük ve dilāver ḳılduḳ ve bahadurluḳ sėniŋ vücūduŋda ḳoyduḳ. (2) Sėn anıŋ birle nė ʻamel ḳıldıŋ? Ġāzī ayġay kim pākā perverdigārā, sėniŋ rıżāŋ üçün kāfir- (3) ler birlen kėçe ve kündüz ġazāt ḳıldım tā İslām ve dīn ḳavī bolġay dėyü ve öz cānımnı sėniŋ (4) üçün fedā ḳıldım ve şehīd boldum. Ḥaḳ celle ve ʻalā ayġay. Yalġan aytur sėn ve ferişteler ayġay. (5) Yalġan aytur sėn. Bil kim ol ġazāt ve uruş ḳılmaḳdın sėniŋ murādıŋ ol ėrdi kim (6) sėni ėl ara mübāriz ve bahadur dėgeyler, āb-ı rūy ve ʻizzetler körgey sėn. Ol kim murādıŋ dünyāda (7) bar ėrdi, taptıŋ. Ėmdi, ėltiŋler anı tamuġḳa. Andın soŋ tüvāngerni kėltürgeyler ve sorġaylar kim (8) biz saŋa māl bėrdük. Ol māl birlen nė ʻamel ḳıldıŋ ve ḳaysı ḫayır işlerde ṣarf ḳıldıŋ? Tüvānger ayġay. (9) Pākā perverdigārā, ol birlen ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürdüm ve ṣadaḳalar bėrdim ve köprükler saldım (10) ve ribāṭ ve mescidler ėttim, ḫāṣ ve ḫāliṣ sėniŋ rıżāŋ üçün. Ḥaḳ celle ve ʻalā ayġay. Yalġan aytur sėn. (11) Bil kim ʻarżıŋ ol māl ṣarf ḳılmaḳdın ol ėrdi kim sėni ėl ara civān-merd dėgeyler ve atıŋ ʻālemde (12) meşhūr bolġay. Mescid ve ribāṭ saŋa mübāhāt bolġay, ol kim maḳṣūduŋ ėrdi dünyāda taptıŋ. (13) Ėmdi, ėltiŋler anı tamuġḳa. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʻanhnıŋ tizige mübārek (14) ėlgini ḳoydı ve aydı. Yā Ebū Hureyre, bu üç ṭāʻife turur kim tamuġ otını bular bilen tutaştu- (15) rurlar. *Neʻūẕü bi'l-lah min ẕalike.* Veṣāyā'dın menḳūl turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (16) Yā ʻAlī, ol zamān kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā uçmaḳnı yarattı. Uçmaḳ münācāt ḳıldı ve aydı. Yā rabb (17) mėni kim üçün yarattıŋ? Fermān kėldi kim civān-merd ve pür-hünerkār üçün. Uçmaḳ aydı. Mėn rāżı boldum **[76a]** (1) ve ol zamān kim tamuġnı yarattı. Tamuġ münācāt ḳıldı ve aydı. Yā rabb, mėni kim üçün yarattıŋ? Fermān (2) kėlgey. Baḫīl ve mütekebbir üçün. Tamuġ ayġay kim mėn hem pāt müddetde olarnıŋ sezāsını bėrgey mėn. (3) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ṣaḥābeġa aydı kim eger silerniŋ (4) mėniŋ bile ḥācetiŋler bolsa maŋa yüz ötrü aymaŋlar ve mėndin yüz ötrü tilemeŋler. (5) Ol sebebdin kim maŋa ol ṭāḳat yoḳ turur kim silerni tilek ḫᵛārlıġıda körsem meger ḥācetiŋ- (6) lerni bir ruḳʻada pitip maŋa yiberseŋizler, münāsibraḳ bolġay. Rivāyet turur

kim bir faḳīr (7) ḫatun Ḥasan[297] bin Süfyān[298] ḳatıge kėldi ve andın bir derem tiledi ve Ḥasan[299] çūn ol (8) ḫatunnı kördi ėrse tört yüz altun tenge bėrdi aŋa. Ol ḫatun sėndin bir derem (9) tiledi, sėn aŋa tört yüz ḳızıl tenge bėrmekke sebeb nė ėrdi? Ḥasan[300] aydı. Ançа bėrmek sebeb (10) ol ėrdi kim ol ḫatun kördüm, besī ṣāḥib ḳorḳtum. Ol yėne yėrlerge nėmerse tiley (11) barġay ve ėl aŋa ‘āşıḳ bolġay, fısḳ ve fesād vāḳi‘ bolġay. Tört {yüz} ḳızıl tenge bėrdim tā ol (12) bu māl birle ġanī bolġay ve şāyed kim māl sebebidin ėl aŋa raġbet ḳılġaylar ve ol ḫatun bu ihānet (13) ve meẕelletni tartmaġay, barçadın ḫalāṣ bolġay. Rivāyet turur kim sāīli Şu‘be bin Ḥaccāc[301] (14) ḳatıge kėlip gedāīlıḳ ḳıldı. Şu‘be bin Ḥaccāc, öyinde hėç nėmerse tapmadı kim sāīlġa bėrgey. Otınıŋ (15) ber-pālarını soġurup bėrdi tā maḥrūm yanmadı ve ‘öẕür-ḫᵛāhlıḳ ḳıldı. Rivāyet turur kim (16) biregüni ölgendin soŋ tüş kördiler, aydılar kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėniŋ birle nėçük mu‘āmele (17) ḳıldı? Aydı. Mėniŋ a‘mālimniŋ yaḫşılıḳ pellesi yeŋil kėlip ėrdi. Nā-gāh bedre[302] kėlip tüşti ve ol **[76b]** (1) pelle aġır kėldi. Sordum, bu bedre nė nėmerse turur? Aydılar. Bu ol muşt tofraḳ turur kim dünyāda (2) birāder-i mū‘minniŋ gūrıge defin ḳılur ḥāld{e} salıp ėrdiŋ. Sėniŋ bu miḳdār ‘ameliŋni birāder-i mū‘min- (3) niŋ ḥaḳḳıda ḳıldıŋ. Biz żāyi‘ ḳılmas miz. Ḥikāyet ḳılurlar kim pür-mezīd kim meşhūr civān-merdlerdin (4) ėrdi. Anıŋ ḳatıge bir şā‘irī ḳaṣīde aytıp kėldi. Pür-mezīd aydı. *Va’l-lahu* kim mėnde hėç nėmerse mevcūd ėrmes kim (5) saŋa bėrgey mėn ammā sėn mėni ḳāḍı teb‘aige alıp barġıl ve maŋa on miŋ tenge da‘vā ḳılġıl. Mėn iḳrār ḳılay (6) ve ḳāḍı mėni sėniŋ bu ḳarżıŋ üçün zindānda ḥapis sorġusı turur. Sėn ḥapis ḳılġıl, mėniŋ ḳuyaşım, uruġum (7) ve yār dōstum mėni zindānda revā körmegeyler ve bu ḳarż edā ḳılıp mėni zindāndın ḫalāṣ ḳılġaylar. (8) Ol şā‘ir uşundaġ buyrup ėrdi. Anı ḳāḍı teb‘aige alıp da‘vā ḳıldı ėrse ol iḳrār (9) ḳıldı ve anı ḥapis ḳıldılar. Anıŋ ḳuyaşı ve ehl-i beyti barça cem‘ bolup on miŋ aḳ tenge şā‘irġa (10) bėrip zindāndın ḫalāṣ ḳıldılar. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Çūn (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā her ḳavimġa kim yaḫşılıḳ tilegen bolsa tevfīḳ bėrür olarġa, civān-merdlıḳ ve ḫayır (12) ve seḫāvetġa ve ṣadaḳaġa. Veṣāyā’dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, ġayyūr bolġıl. (13) Ḥaḳ sübḥāne ve te’{ālā}

---

297 Ḥasān şeklinde yazılmış.
298 Ebü’l-Abbās el-Hasen b. Süfyān b. Āmir eş-Şeybānī (ö. 303/916) Hadis hafızı.
299 Ḥasān şekilnde yazılmış.
300 Ḥasān şeklinde yazılmış.
301 Ebū Bistām Şu‘be b. el-Haccāc b. el-Verd el-Ezdī el-Basrī (ö. 160/776) Tebeu’t-tābiin neslinden muhaddis, rical alimi.
302 Hemze konulmuş.

dōst tutar ġayretlıġ kişilerni ve bahadur bolġıl kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā (14) dōst tutar bahadurluḳını. Ḥikāyet ḳılurlar kim Sulṭān Şemse'd-dīn[303] enāru'l-lah burhāne (15) çūn Kuvālyur[304] ḥiṣārını fetḥ ḳıldı ėrse kāfirler[305]ni buyurdı ėrse kim ḥiṣārıŋ fażīlidin kim (16) ol taġ başıda turur tamām taşlaġaylar, ḥiṣārıŋ üstündin birer birer tamām taşladılar. (17) Ol kėlip taġnıŋ kemerige tėgip andın kėlip ẕerre ẕerre bolur ėrdi. Bir kāfirni ḥiṣārdın taşladılar **[77a]** (1) taġnıŋ kemerige tėgip and{ın} kėlip yėrge tüşti. Selāmet hėç āsībi ve zaḥmeti aŋa tėgmedi. Barça (2) ėl taʿaccüb ve taḥayyürde ḳaldılar ve sulṭānnıŋ ḳatıge kėltürdiler ve aḥvālidin sordılar kim (3) nėçük boldı kim sėn selāmet ḳaldıŋ? Kāfir aydı. Çūn taġnıŋ kemerige kėlip tüştüm ėrse (4) tūde yüŋ üstün tüştüm ve çūn andın yėrge tüştüm ėrse hem tūde yumşaḳ (5) yüŋ üstün tüştüm. Ol sebebdin maŋa hėç cerāḥati ve żararı tėgmedi. Mėniŋ (6) bir fāre ḳoyum bar ėrdi. Anıŋ yüŋni her nė kim ḥāṣıl bolur ėrdi. Fuḳarā ve mesākinġa (7) taṣadduḳ ḳılur ėrdim. Sulṭān, anı ʿafv ḳılıp ḳoydı. Törtünçi faṣıl (8) baḫīllıḳnıŋ meẕemmetiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (9) ʿaleyhi ve sellem aydı. Ėki ḫaṣlet turur kim mūʿmin bendede cemʿ bolmas: baḫīllıḳ ve yaman ḫulḳ. (10) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī Ḫudā-yı teʿālānıŋ ʿarşnıŋ astıda ferişteler bar (11) turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ ilhāmı bilen bir kün ėki ḳata bir kün toġmas burun (12) ve bir kün kün patmasdın burun nidā ḳılur kim her kişi ehl-i ʿayāli ve ḳuyaş uruġı ve hem-sāye- (13) leriġa nafaḳada kėŋrülük ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anıŋ rızḳ-ı rūzīsini dünyā ve āḫiretde (14) kėŋ ḳılġay ve her kişi kim maʿāş ıda ehl-i ʿayāli ve hem-sāyeleri birlen tarçılıḳ bilen zindegānlıḳ ḳılsa (15) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anıŋ rızḳ ve rūzīsini ve gūrını tar ḳılġay ve ʿİsā ʿaleyhi's-selām aydı. Her kişi (16) kim sāīlni nevmīd ve maḥrūm yandursa anıŋ öyige yėtte kün, kėçe ferişteler ḥāżır bolmaġaylar. (17) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir gürsinedin ṭaʿāmnı yėse Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ḳıyāmet **[77b]** (1) küni öz fażl ve keremini andın yėtġay ve anı tamuġ otı birlen ʿuḳūbet ḳılġay. Resūl (2) ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Ādemīlerniŋ yamanraḳı ol kişi turur kim ṭaʿām yalġuz yėgey ve

303 Ebü'l-Muzaffer Şemsü'd-dünyā ve'd-dīn İltutmış b. İl (İlem) Hān (ö. 633/1236) Delhi Sultanlığı'nın gerçek anlamda kurucusu kabul edilen Türk asıllı hükümdar (1211-1236)

304 Gwalior, Hindistan'ın Madhya Pradesh eyaletine bağlı tarihi bir kenttir. Başkent Yeni Delhi'nin 319 km güneyinde, eyalet başkenti Bhopal'ın 423 km kuzeyinde yer almaktadır. Kentin sınırları içinde yer alan Gwalior Kalesi tarih boyunca birçok kez el değiştirmiş; 8. yüzyılda Tomaralar, daha sonra ise Mughallar ve Marathaların egemenliği altında kalmıştır. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Gwalior) (03.04.2022)

305 <ler>

dedekini (3) bī-günāh ʿaẕāb ḳılġay ve gedānı maḥrūm yandurġay ve Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Üç (4) ṭāʿife turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā olarnı söymes ve olar Ḫudā-yı teʿālānı ve Resūl Ḫudāynı (5) ve ferişteleriŋ laʿneti astın tururlar. Evvel baḫīl, ėkinçi mütekebbir, üçünçi pür-ḫᵛār ve baʿżı (6) ehl-i taḥḳīḳ aytıpdurlar ve baḫīl üç ḥarf turur. Üç kelimedin turur. Be belādın, ḫā ḥayrāndın (7) lām levndin yaʿnī baḫīl hemīşe belāda ve hemīşe zināda ve hemīşe melāmetde turur. Ḥadīs̱de (8) kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. İblīs ʿaleyhi'l-laʿnet aydı. Ādemīlerdin maŋa (9) düşmanraḳı[306] fāsıḳ civān-merd turur ve dōstraḳı ʿābid baḫīl. Kifāye-yi Şeʿbī'de kėltürüp (10) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim kėçe ḳarnı toḳ yatsa ve hem-sāyesi aç bolsa (11) ḳıyāmet küni ol hem-sāye aŋa daʿvā ḳılġay ve ayġay kim yā rabbī, mėniŋ dādımnı andın (12) alıp bėrgil kim ol ḳarnı toḳ yattı ve mėn aç ėrdim. Kenzü'l-Bevāḳıt'da kėltürüp (13) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Hėç kėçe kündüz yoḳ turur kim ėki ferişte kökdin nidā ḳılġaylar kim (14) ey dünyā ehli, toġuŋlar ölmek üçün ve ʿimāret ḳılıŋlar ḫarāb bolmaḳ üçün ve māl cemīʿ (15) ḳılıŋlar. Düşmanlar[307] yėmek üçün ḳıyāmet küni ḥesābını sizler bėrür sizler. Veṣāyā-yı ʿAlī'din (16) menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Yā ʿAlī, uçmaḳ ḳapuġıda kördüm, pitiklik turur kim (17) Ey behişt, sėn ḥarām sėn baḫīlġa, sėn ḥarām sėn riyā bilen iş ḳılġuçılarġa ve sėn ḥarām sėn peder āzār **[78a]** (1) ve māder azarġa ve sėn ḥarām sėn süḫançīnġa. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (2) Emīrü'l-Mūʿminīn ʿAlī kerimu'l-lah vecīhe rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. (3) Ḫudā-yı teʿālā söymes baḫīllıḳnıŋ tiriklikini ve söymes civān-merd ölümini. Ebū Hureyre (4) raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā Dāvud ʿaleyhi's-selāmġa (5) aydı kim ėlgiŋni ejderleriŋ aġzıġa soḳsaŋ tā sėniŋ ėlgiŋni çaynasa yaḫşıraḳ (6) turur kim nev-kīsedin ėlig sünüp ḥācet tilegey sėn yaʿnī yeŋi māl peydā ḳılur kişidin. (7) Emīrü'l-Mūʿminīn ʿAlī kerimu'l-lah vecīhe rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim (8) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā öz yed ḳudreti bilen türetmedi meger üç nėmerseni ve Ādem ve Firdevs atlıġ (9) uçmaḳnı ve fermān ḳıldı kim kirmegey saŋa üç ṭāʿife baḫīl ve deyyūs̱ [308] ol kişini (10) ayturlar kim anıŋ ehl ve ʿayāli üçün reşk ve ġayreti bolmasa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (11) bir kün İblīs

[306] dūşmanraḳı şeklinde yazılmış.
[307] dūşmanlar şeklinde yazılmış.
[308] <deyyūs̱>

‘aleyhi’l-la‘net Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėldi. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (12) andın sordı kim yā İblīs, bilür mü sėn kim nėçe ḫaṣlet bilen mėniŋ ümmetim helāk bolur? Şeyṭān (13) aydı. Üç ḫaṣlet turur kim anı mėndin her kişi kim ḳabūl ḳılur. Ḳıyāmet küni helāk bolur. Biri, baḫīllıḳ kim (14) barça günāhlarnıŋ başı turur. Ėkinçi, şerī‘atda ḥarām oyunlarnı ḳılmaḳ kim küfürniŋ bir şāhı[309] (15) turur. Üçünçi günāhlarnı unutmaḳ. Bėşinçi faṣıl, mihmāndārlıḳnıŋ s̱evābı fażīleti (16) ve ṭa‘ām yėmekniŋ ādābınıŋ beyānıda. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu (17) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim birāder-i mū‘minġa tehī nānı bėrse, anıŋ ḳarnı toysa, dem-i ābı bėrse **[78b]** (1) tā anıŋ susalıḳı ḳansa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ ve tamuġnıŋ arasıda yėtte ḫendeḳ peydā ḳılġay (2) ve her ḫendeḳniŋ kėŋligi bėş yüz yılçılıḳ bolġay. ‘Aīşe raḍya’l-lahu ‘anhā rivāyet ḳılur kim (3) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Eger bende bilse kim mihmān bilen ṭa‘ām yėmek mėniŋ Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (4) ḳatıda nė miḳdār s̱evābı ve fażīleti bar hergiz yalġuz yėmegey ve eger kişi mihmān bolmasa (5) kerek kim hem-sāyesi bile yėse ve eger hem-sāyesi bolmasa kerek kim ehl ve ‘ayāli bile yėse. Ebū Derdā (6) raḍya’l-lahu rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin aydı. Be-dürüstī kim her kişi birāder-i mū‘minni (7) ṭa‘ām üçün indese ve ol rūze-yi nefl tutḳan bolsa birāder-i Müsülmānnıŋ ḫāṭrı üçün (8) ifṭār ḳılsa ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol ṭa‘ām ėgesiniŋ atıġa her kün ṭa‘ām bėrgenge miŋ kün (9) ṭa‘ām bėrgenniŋ s̱evābını tapḳay ve eger ol mihmān rūzesiniŋ ḳażāsını tutsa (10) pitigey. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ atıda ėki miŋ kün rūze tutḳannıŋ s̱evābını tapḳay. Resūl ṣalla’l-lahu (11) ‘aleyhi ve sellem aydı. Ol mihmānnıŋ rūzesini yėmegey ki ṣāḥib-i ṭa‘āmnıŋ ḫāṭrını ḫōş ḳılmaḳ (12) sebebidin turur. Ol cihetdin aŋa munça s̱evāb bolur. Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur kim (13) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Eger biregü maŋa hediye kėltürse egerçe bir ḳuçḳaçça bolsa ḳabūl (14) ḳılur mėn, derd ḳılmas mėn ve eger ṭa‘ām üçün Kurā‘ atlıġ mevżi‘ġa indeseler. Elbette icābet (15) ḳılıp barur mėn ve Kurā‘[310] Medīne yėrige yaḳın bir mevżi‘ turur kim anıŋ ve Medīne’niŋ arasıda mesāfeti (16) yol turur kim anıŋ ve Medīne’niŋ arasıda mesāfeti ‘alā yol turur. Rivāyet turur kim Resūl (17) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Tümi mihmāndārlıḳınıŋ yamanraḳı ol turur kim ol ṭa‘āmda tüvānger kişini **[79a]** (1) indeseler ve faḳīrlerni ṭaleb ḳılmasalar. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi bir birāder-i Müsülmānnı (2) öyige ṭa‘ām üçün indeseler ol

309 ṣāḫı şeklinde yazılmış.
310 Medine’nin kuzeybatısında eski bir ziraat bölgesi.

barmasa be-dürüstī kim ʿāṣī bolġay. Ḫudā ve Resūl-i Ḫudāġa ʿAlī (3) raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim biregüniŋ ṭaʿāmıġa indemey (4) ḥāżır bolsa ve anıŋ ṭaʿāmıdın yėse ve ṣāḥib-i ṭaʿām anıŋ kėlgendin ḫoş kėlmese ḳıyāmet küni (5) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* anıŋ ḳarnını tolġuzġaylar, tamuġ otıdın. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. (6) Tarbuznıŋ özge ṭaʿāmlarġa baḳıp ol miḳdār fażīleti bar kim mėniŋ fażlım özge peyġamberlerġa (7) ʿAīşe raḍya'l-lahu ʿanhānıŋ fażlı özge ḫatunlarġa. Ebū Hureyre "raḍya'l-lahu ʿanh" rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu (8) ʿaleyhi ve sellem aydı. Her nėmerseniŋ zekᵛatı bar. Öyniŋ zekᵛatı ol turur kim mihmān üçün menzili āmāde (9) ḳılıp ḳoysa tā mihmān kėlip anda tüşkey. Ḥadīs̱de kėlip turur kim hėç ḳavmi yoḳ turur kim olarġa (10) mihmān kėlgey ve öy ėgesi mihribānlıḳ birlen mihmānġa naẓar ḳılġay meger kim ḥarām ḳılur, Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā (11) aŋa tamuġ otını. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim düşman[311] tutar mihmānnı, Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā (12) anı düşman[312] tutar ve her kişi kim dōst tutar mihmānnı, Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anı dōst tutar. Ḥadīs̱de (13) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Çūn silerdin biriŋizler mihmān birle ṭaʿām yėseŋizler (14) pes loḳmayı[313] mihmānnıŋ aġzıġa tike soḳup bėrse veyā ėlgige bėrse taʿẓīm ve ikrām birlen Ḥaḳ sübḥāne (15) ve teʿālā aŋa altmış yıl ʿibādet ḳılġannıŋ s̱evābını kim kündüzi rūze tutmış ve kėçesi (16) taŋ atḳunça namāz ötemişniŋ s̱evābını iʿṭā ḳılġay. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (17) isrāf ḳılmaḳlıḳ ṭaʿāmnı nā-revā turur ve isrāfdın biri ol turur kim ḳarınnıŋ toḳıda **[79b]** (1) ṭaʿām yėse meger kim mihmān ḫacīl bolmasun, dėp mihmānġa muvāfaḳat ḳılur. Ṭa'ā{m} yėse veyā aŋa (2) niyyet-i rūze bolsa kim taŋla rūze tutar ve zelle kötermek beher-ḥāl ḥarām turur. Meger ol kim (3) ṣāḥib-i ṭaʿām icāzet bėrse zelle kötermekke. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim Ḫᵛāce (4) ʿaleyhi'r-raḥme aydı. Eger kişi bir deremge mihmān üçün ṭaʿām müheyya ḳılsa yaḫşıraḳ turur kim yėgirme derem ṣadaḳa bėrgendin. (5) Kenzü'l-ʿİbād'da kėltürüp turur kim bilgil kim ṭaʿām yėmekde farīża bar, sünnet bar, müsteḥab bar ve edeb bar (6) ve menhī ve mekrūh bar ammā farīża tört turur. Ḥelāl vechi yėmek ve niʿmetni Ḥaḳ teʿālādın bilmek ve bėrgenige (7) rāżı bolmaḳ ve ol ṭaʿāmnıŋ ḳuvveti bilen Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālāġa günāh ḳılmamaḳ ammā sünnet yėgirme üç (8) turur. Evvel kefş ve naʿleynni salmaḳ ve ėlgini ṭaʿāmdın burun

311 dūşman şeklinde yazılmış.
312 dūşman şeklinde yazılmış.
313 Hemze ile belirtme eki sağlanmış.

yumaḳ ve ṭa'āmnı sofrada ḳoymaḳ (9) ve sofranı yėrde ḳoymaḳ ve ayaḳ kerek kim sefālīn veyā çūbīn bolsa ve kerek kim sirke ve tere ol ṭa'āmda (10) bolsa. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim sirke birlen ṭa'ām yėgey. Feriște anıŋ başıda (11) anıŋ üçün āmirziş tilegey tā ol zamānġaça kim ol sirke yėmekdin fāriġ bolġay ve yėne sünnet ol (12) turur kim sol ayaġınıŋ üstide oltursa oŋ ayaġnı tikip namāzda olturġan dėk ve eger (13) ėkile ayaġnı tikip üstide oltursa revā bolġay kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ėki ayaġınıŋ (14) ucı ve tizi bilen olturup turur ve *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėse ve eger ṭa'āmnıŋ evvelide (15) unutḳan bolsa ṭa'ām yėr arada ve āḫirde aysa ve bülend aysa tā her kişi kim ėşitse ol hem aysa (16) ve eger *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėmese şeyṭān ol ṭa'āmda şerīk bolur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėgendin (17) soŋ kerek kim bu du'ānı oḳısa *Allahümme bārik lenā fīhi verzūḳnā ḫayran minhü* ve eger süt içer **[80a]** (1) bolsa aysa *Allahümme bārik lenā fīhi ve zidnā minhü* ve ṭa'āmnı oŋ ėlgi bilen yėse. Resūl (2) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim silerdin ṭa'ām yėr. Kerek kim oŋ ėlgi bilen yėse ve her kişi kim (3) su içse kerek kim oŋ ėlgi bilen içse ve her nėmerse kim bėrse kerek kim oŋ ėlgi bilen bėrse (4) be-dürüstī kim şeyṭān sol ėlgi bilen bėriş alış ḳılur ve sünnet ol turur kim ibtidā tuz birlen ḳılsa (5) tükencüsini hem tuz birlen ḳılsa. Veṣāyā'dın Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, ṭa'ām (6) yėr bolsaŋ ibtidā tuz birlen ḳılġıl ve tükencüsini hem tuz birlen ḳılġıl. Be-dürüstī kim şifā turur, yėtmiş (7) türlük zaḥmetḳa. Meṡel cüẕām[314] ve baraṣ ve dīvānelıḳ ve ḳursaḳ aġrıġı ve tiş aġrıġı ve dīger mekrūh (8) turur, nemekdānnı nān üstün ḳoymaḳ. Kerek kim nānnı ėkile ėlgi bilen uşatsa veyā sınuḳ (9) bar ėrken bütün nānnı uşatmasa ve ṭa'āmnı üç ėrneki bilen yėse öz aylındın yėse. Meger kim (10) mīvedin bolsa 'ayb ėrmes kim her ṭarafdın alıp yėse ve ṭa'āmnıŋ ortasıdın yėmese ve hem (11) üstündin yėmese kim bereket ṭa'āmnıŋ üstünide, ortasıġa nāzil bolur ve kerek kim nān (12) rīzeni ta'ẓīm birlen terip yėse kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim nān rīzesini terip (13) yėse anıŋ rızḳı kėŋ bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā andın ve oġul uşaḳı ve nebīreleridin ḥamāḳatnı (14) yıratḳay ve nān rīze uçmaḳ ḥūrlarınıŋge sini turur ve yėne sünnet turur kim ṭa'ām yėgendin soŋ (15) ayaḳnı yalasa. Ḥadīṡde kėlip turur. Her kişi ayaḳnı yalasa ol ayaḳ Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın aŋa (16) āmirziş tilegey ve çūn ṭa'ām yėmekdin fāriġ bolsa *el-ḥamduli'l-lah* dėse ve ėrneklerini yalasa (17) özge nėmerse bile arıtmasdın burun.

[314] cüzām şeklinde yazılmış.

Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi ėrneklerini yalasa (18) ferişteler aŋa du‘ā ḳılġaylar ve ṭa‘ām yėgendin soŋ kerek kim tişini ḫilāl ḳılsa ammā kerek kim **[80b]** (1) dendānge ve mürūd yıġaçı ve enār yolġun yıġaçı ve ḳamış ve süfürgedin bolmasa kerek kim (2) tişdin çıḳan nėmerseni yutmasa ve andaġ taşlasa kim bir Müsülmānnıŋ eŋnige tėgmese ve ṭa‘ām- (3) dın soŋ ėliglerini yusa ve anıŋ fāīdesi ol turur kim hergiz dīvāne bolmaġay ve envā‘ (4) zaḥmetler andın ber-ṭaraf bolġay ve kerek kim barça bir çılapçada ėlig yusalar ve her kişige ‘alā ḥidde (5) ḥāli ḳılıp kėlmese kim ol āteş-perestlerniŋ resmi turur. Biri ol kim barça ehl ve ‘ayāl ve (6) ferzendleri birle bir yėrde cemī‘ bolup ṭa‘ām yėseler kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. ṬA‘ĀMnı (7) cem‘īyyet birle yėmekd{e} bereket turur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā tōst tutar. Ol ṭa‘āmnı kim anda ėlig (8) köp bolsa ve ṭa‘ām yėmek bir birāder-i mū‘min birle barça derd, zaḥmetḳa şifā turur ve Ādemīlerniŋ (9) yamanraḳı ol kişi turur kim ṭa‘āmnı yalġuz yėgey. Ėkinçi müsteḥab ol turur kim ṭa‘ām meclisde Resūl ṣalla’l-lahu (10) ‘aleyhi ve sellemniŋ atı anda bolġay. Üçünçi müsteḥab ol turur kim ehldin burun ṭa‘āmġa ėlig kėltürmese (11) ve ėldin burun ṭa‘āmdın ėlig yıġmasa. Törtünçi müsteḥab ol turur kim ėligni yup ėlniŋ yüzi (12) ṭarafıge silkimese ammā edeb yėgirme alte turur. Tā iştihā ṣaf bolmaġunça ve ḳarnı açmaġunça ṭa‘ām (13) yėmese ve toymasdın burun ṭa‘āmdın ėlig yıġsa ve ṭa‘āmdın burun ėlig yusa ve hėç (14) nėmerse bilen arıtmasa ve ṭa‘ām yėrde bu du‘ānı oḳısa kim *bismi’l-lah ḫayru’l-esmā’ bismi’l-lah* (15) *rabbu’l-‘arżı ve rabbu’s-semā‘i bismi’l-lahi’l-leẕī lā yāḍurru ma’asmihi şey’en fī’l-arḍı* (16) *ve lā fī’s-semā‘ ve hüve’s-semī’u’l-‘alīm.* Egerçe ol ṭa‘āmnı zehr-i ālūd bolsa hėç żarar ḳılmaġay (17) ve ṭa‘āmġa tā büzürgī ve pīrī kim ol meclisde ḥāżır bolsa ol ėlig kėltürmegünçe ėlig kėltürmese (18) ve loḳmanı kiçik köterse ve loḳmanı yaḫşı çaynasa tā bir loḳmanı yutmaġunça yėne loḳma kötermese ve başını (19) yuḳḳarı köterip aġzını uluġ açmasa ve her loḳmanıŋ evvelide *bismi’l-lah* dėse ve āḫiride *el-ḥamduli’l-lah* **[81a]** (1) dėse ve her ṭaraf ṭa‘ām yėr ėlge naẓar ḳılmasa ve özi yėr ṭa‘āmġa naẓar ḳılsa ve eger sürfe veyā (2) ‘aṭse kėlse yüzini sofra ve ṭa‘ām ṭarafıdın urup sürfe veyā ‘aṭse ḳılsa ve eger (3) nā-muvāfıḳ nėmerse veyā süŋek aġzıge kėlse kerek yüzni urup sol ėlgi bilen alsa (4) ve curb loḳmanı sirkege urmasa ve şerīk ėligni ayaḳdın kötermegünçe ol ėlig soḳmasa (5) ve süŋek ve fıçaḳnı taşlamasa ve öz alıda cemī‘ ḳılsa ve mihmānġa bīmārġa köp mübālaġa ḳılmasa ṭa‘ām yėmek (6) üçün ve loḳmanı andaġ köterse kim ayaġḳa veyā sofraġa hėç nėmerse tapmasa ve ėlig āfitābnı oŋ ėlgi (7) bile red ḳılsa ve kişiniŋ ėlgige su ḳoyarda aŋa du‘ā ḳılsa, aysa *Allahümme ṭahhir mine’ẕ-ẕünūbi*

(8) yā aysa *ṭuharrik Allahu mine'ẕ-ẕünūbi* ve aġzıdın sunı çılapçıġa andaġ nerm ve āheste salsa kim (9) kişiniŋ tonıġa çaçramaġay ve ėlig yürde su içmese ve ṭa'āmdın soŋ ėki rek'at namāz ötese (10) şükrāne-yi ni'met üçün ammā menhī on tört nėmerse turur. Nā-ḫōş bolmaḳ ṭa'āmdın meger kim ziyān (11) ḳılur nėmerse bolġay ve ṭa'āmnı 'ayb ḳılmaḳ ve nānnıŋ ötesini yėp ḳırġını ḳoymaḳ kim ḳır- (12) ġıdın yėmekke meşġūl bolsa ve ḳaraŋġuda ṭa'ām yėmek ve cebīn tüşken ṭa'āmnı yėmey terk (13) ḳılmaḳ ve öre turup ṭa'ām yėmek ve yol yürüp ṭa'ām yėmek ve gūştni tiş bilen (14) toġramaḳ ve nānnı fıçaḳ bilen kėsmek ve ėligni ayaḳda silkmek ve başnı yuḳḳarı ḳılıp (15) loḳmanı aġzıġa salmaḳ ve ṭa'ām yėrde kişiniŋ ta'ẓīmi üçün ḳoymaḳ ve ṭa'āmnı mu'aṭṭal ḳılıp yėne işġa (16) salıp barmaḳ meger kim cemā'at fevt bolur bolsa veyā emr-i ḫaber żarūrī bolsa ve sofra destūrḫᵛān-[315] (17) nı kötermesdin burun ḳopmaḳ ammā mekrūh on ėki turur. Mesīne(?) ve rūyīne kāsede **[81b]** (1) ṭa'ām yėmek ve ayaḳnı nān üstün ḳoymaḳ ve tartḳan ṭa'āmnı te'ḫīr ḳılmaḳ ve ṭa'āmġa evürmek- (2) lik ve ṭa'āmnı yıdlamaḳlıḳ ve ṭa'āmnı ıssıġ içmeklik ve yėne kişiniŋ loḳmasıġa naẓar ḳılmaḳ ve ṭa'ām yėrde (3) söz ve ḥikāyet aytmay, şük turmaḳlıḳ ve ṭa'āmnı köp yėp ḳarınnı ḥabḳ ḳılmaḳlıḳ ve ėligni (4) ve fıçaḳnı nān birle arıtmaḳlıḳ meger kim ol nānnı yėgey, kāġuẕġa arıtmaġlıḳ ve yolda olturup (5) ṭa'ām yėmeklik ammā ḥarām ėki turur. Biri ol kim ḳarın toḳ turup ṭa'ām yėse meger kim mihmān ciheti- (6) din bolġay veyā ol kim taŋlası rūze tutḳay. ṬA'ĀMnı ėrte yėmekniŋ hem nefisge ve ṭab'ge (7) hem fāīdesi bar ve aḫşām ve kėçe yėmekniŋ Ādemni fāt pür ve ża'īf ḳılur yėse hem hemīşe kerek. (8) Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur kim kirāmī tutuŋlar nānnı ve nānnı 'azīz (9) tutmaḳ ol turur kim nān-ı ḫūriş bolmasa. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Çūn ėlgiŋizlerde (10) nān ḳoysaŋlar ve nānnı ayaḳġa ser-pūş ḳılmaŋlar kim nānnıŋ ihāneti turur. Her kişi kim (11) nānnı ser-pūş ḳılsa mübtelā bolmaġay meger ecel birle. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (12) rivāyet ḳılur. Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhġa mihmānı kėldi. Emīr ḳoptı ve mihmānnıŋ (13) ḫiẕmetini özi ḳılur ėrdi. Bu ḥāldın sordı kim nė üçün özüŋüz ḫiẕmet ḳılur siz? (14) Aydı kim mėn Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşitken turur mėn kim çūn biregüniŋ öyüge mihmān (15) kėlse ferişteler ol öyde mihmānnıŋ ta'ẓīmi sebebidin tamām öre turġaylar ve mėn şerm (16) tutar mėn kim olturġay mėn ve ferişteler öre turġan bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (17) aydı. Her kişi kim mihmānnı "öre" taptı

[315] destāḫᵛān şeklinde yazılmış.

ḳadem barsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa “yėtti tamuġ” [316] ḳapuġını **[82a]** (1) [317] baġlaġaylar ve kişi kim sėkiz ḳadem ursa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa sėkiz uçmaḳ ḳapuġını (2) açuḳ ḳoyġanlar tā her ḳaysıdın tilese kirgey. Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu (3) ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Bir ėrnek birle ṭa‘ām yėmek şeyṭānnıŋ yėmegi turur ve ėki ėrneki birle ṭa‘ām yėmek mütekebbir (4) ve cābirlerniŋ yėmegi turur. Üç ėrnek birle yėmek peyġamberlerniŋ yėmegi turur ve mekrūh turur ṭa‘ām yėr (5) ḥālde ölümni yād ḳılmaḳ ve maraż ve ‘aẕāb ḥikāyetini aymaḳ. Ḥadīs̱de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (6) aydı. Sāḳīü’l-ḳavm ve āḫir hem süreyyā ya‘nī ol kişi kim ėlge su bėrür özi kerek kim ėldin soŋ içse (7) ve ṭa‘ām ülegüçi hem kerek kim ėldin soŋ içse ṭa‘ām yėse. Fevāīde’l-Fevād’da kėltürüp turur kim (8) ṭa‘āmdın burun ėlig yürde kerek kim yigitler yusa andın pīrler yusa ṭa‘āmdın soŋ ėlig yürde (9) evvel pīrler ėlig yusa, andın yigitler yusa. Fetāvā-yi Sirācī’de kėltürüp turur kim eger ṭa‘āmdın burun (10) pīrler evvel ėlig yusa pīrler eşṭārlıḳ tartḳaylar, yigitler üçün ṭa‘āmda. Eger yigitler burun (11) yusa yigitler eşṭārlıḳ tartḳaylar pīrle{r} üçün, ṭa‘āmda yigitlerniŋ eşṭārı pīrle{r} üçün (12) yaḫşıraḳ turur. ‘Aksidin ve ṭa‘āmdın soŋ hėç nev‘i eşṭārlıḳ yoḳ turur. Pes pīrler evvel yumaḳ münāsib (13) bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ṭa‘ām yėse *el-ḥamduli’l-lahil-leẕi eṭ’amenī min heẕihi’ṭ-ṭa‘āmi verzuḳnihi* (14) *min ġayr ḥavle minni ve lā ḳuvvete*. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā yarlıḳaġay, anıŋ ötken günāhlarını. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (15) [318] aydı. Her kişi kim bir nėmerse ve ġayrnıŋ közi ol nėmersege tüşse ve ol aŋa andın bėrmese Ḥaḳ sübḥāne (16) anı bī-ilāc belā bilen mübtelā ḳılġay. Her kim ṭa‘ām yėgendin kėyin bu du‘ānı oḳusa Ḫudā-yı te‘ālā günāhnı maġfiret ḳılur. *El-ḥamdu’lillahil-leẕī aṭ’amnī heẕe eṭ-ṭa‘āmi verzuḳnī min ġayrı ḥavle minni ve’l-ḳuvvete*. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim ṣaḥābe raḍya’l-lahu ‘anhdın biregüge bir kėçe mihmān (17) kėldi. Ol ṣaḥābeniŋ öyinde ol miḳdār ṭa‘ām yoḳ ėrdi kim mihmānġa ve bu ṣaḥābeġa ve bu ża‘īfġa vefā ḳılġay. Ol ṣaḥābe **[82b]** (1) [319] ża‘īfesiġa aydı kim eger bu ṭa‘āmnı biz yėsek mihmān aç ḳaladur ve eger pelle yėsek mihmān toymas. (2) ŻA‘ĪFesiġa aydı kim mihmānnıŋ aylıġa kėltüreli ve biz mihmāne ḳılıp çerāġnı öçüreli ve biz ṭa‘ām yėr kişi- (3) lerge oḫşar ḳılıp olturalı tā tamām ṭa‘āmnı[320]

[316] uçmaḳ yazıp üstü çizilmiş.
[317] <tamuġ ḳapuġını>
[318] <ve sellem>
[319] <ol ṣaḥābe>
[320] ta’āmnı şeklinde yazılmış.

mihmān yėsün. ŻA'ĪFeniŋ sözi ėrige ḫōş kėldi (4) andaġ ḳıldılar. Çūn ṣabāḥ boldı ėrse Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ol ṣaḥābeġa aydı kim siler mihmānġa (5) nė 'amel ḳıldıŋızlar kim ferişteler sizlerniŋ ol yaḫşı işiŋizlerdin ta'accüb ḳılurlar ve ol ṣaḥābe (6) ḳıṣṣa-yı ḥālni beyān ḳıldı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Barġıl kim devlet ve sa'ādet saŋa ḳarin (7) boldı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her öyge mihmān barmas, ferişteler ol öyge barmaslar. (8) Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anhnı biregü mihmān çarladı. Ḥażret-i şāh-ı merdān (9) aydı. Mėn ḳılur mėn bu şarṭ birle kim tört nėmerseni mėndin żāmin bolsaŋ ve mėn sėndin tört (10) nėmerseni żāmin bolsam. Evvel ol kim maŋa yėdürür ṭa'āmıŋ ḥelāl bolsa, ėkinç nė miḳdār kim (11) yėsem ziyāde teklīf ḳılmasaŋ, üçünçi çūn vaḳit namāz kėlse mėni namāzdın men' ḳılmasaŋ (12) törtünç her vaḳit kim barmaḳ daġdaġa ḳılsam mėni tėmeseŋ. Ol törti kim mėn żāmin turur mėn. (13) Evvel ol kim mėn sėniŋ ḥaremiŋ sarı baḳmaġay mėn. Ėkinçi ol kim sėniŋ öyüŋniŋ 'aybını taşḳarı (14) ėltmegey mėn. Üçünçi ol kim sėniŋ ṭa'āmıŋnıŋ ḳuvveti birlen Ḫudā-yı te'ālānı āzürde ḳılmaġay mėn. (15) Faḳīh Ebū'l-Leyṡ raḥmetu'l-lah 'aleyh rivāyet ḳılur. 'Abdu'l-lah 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhdın kim bir kün yolda (16) barur ėrdi. Bir farça nān taptı, ḳulıġa aydı kim bu nānnı alġıl ve arıtġıl ve çūn rūze-yi ifṭār (17) ḳılsam aḫşām maŋa bėrgil. Çūn vaḳit ifṭār boldı ėrse ol nānnı andın tiledi. Ol **[83a]** (1) ḳul aydı. Nānnı mėn yėdim. İbn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı. Sėni āzād ḳıldım kim peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin (2) ėşitken turur mėn kim aydı. Her kişi kim bir farça nān tüşüp ḳalġan bolsa anı alıp yėse henūz ol (3) nān anıŋ ḳarnıġa yėtmegen bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı yarlıḳaġay ve mėn dōst tutmas mėn (4) kim bendelik ve ḫiẕmet buyurġay mėn. Kişi kim Taŋrı tebārek ve te'ālā anı yarlıḳamış bolġay. 'Aṭā raḍya'l-lahu (5) 'anh aytur. Çūn İbrāhīm Ḫalīl ṣalātu'l-lah 'aleyh ve sellim [321] ṭa'ām-ı çāşt yėr bolsa ėrdi. Kişi tiler ėrdi (6) tā anıŋ birle ṭa'ām yėgey ve eger kişi tapmasa bir mīl tā ėki mīl yol tiley barur ėrdi. 'İkrime raḍya'l-lahu 'anh (7) aytur. İbrāhīm Ḫalīl ṣalātu'l-lah 'aleyhni Ebū'ḍ-Ḍīfān dėr ėrdiler ya'nī mihmān üçün atası (8) bir öy rāst ḳılıp ėrdi kim anıŋ tört ėşigi bar ėrdi. Mihmān her ḳaysı ėşikdin kim tilese (9) kirür ėrdi. Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer Ḫaṭṭāb raḍya'l-lahu 'anh çūn ṭa'ām müheyyā ḳılsa (10) ėrdi. Eger bir ġanī ve tüvānger ötse anı ṭaleb ḳılmas ėrdi ve eger miskīn ve faḳīr ötse (11) anı ṭaleb ḳılur ėrdi ve aytur ėrdi kim ṭa'āmnı fuḳarā ve mesākin birle yėgen

[321] aytur yazılıp üstü çizilmiş.

sezāvār yaḫşıraḳ (12) turur. Enes bin Mālik raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim tört (13) nafaḳa turur kim ḳıyāmet küni aŋa ḥesāb bolmas. Evvel ol kim ata anaġa nafaḳa ḳılġay. Ėkinçi (14) māh-ı Ramażān'da ṣarf bolġay. Üçünçi, ėr ḫatunıġa nafaḳa bėrgey. Törtünçi, ġazāt maṣlaḥatı üçün (15) ḫarc bolġay ve deremiŋ fuḳarā ve mesākinġa ṣarf bolġay ve deremiŋ kişi ehl ve 'ayāliġa ḫarc ḳılġay. Fāżılraḳı (16) ol turur kim kişi ehl ve 'ayāliġa ve nāresīdeleriġa nafaḳa ḳılġay. Ḫayru'l-Mecālis'de kėltürüp turur kim (17) bir kün meclis-i ṭa'ām ėrdi. Biregü bu āyetni oḳıdı kim *fekülllü mimma razaḳakümu'l-lah ḥelālen ṭayyiben*[322] **[83b]** (1) Ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥmedin sūāl ḳıldılar kim ḥelāl ṭayyib ḳaysı turur? Cevāb aydı kim ṭa'ām yėseŋ (2) ve bilseŋ kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā saŋa nāẓır turur ve ṭa'āmı anıŋ rıżāsı üçün yėseŋ ve niyyetiŋ ol (3) bolsa kim her ḳuvveti bu ṭa'āmdın ḥāṣıl bolsa kim anı ṭā'at ve 'ibādetide ṣarf ḳılay. Rivāyet turur kim (4) bir kün ṣaḥābe raḍya'l-lahu 'anhüm ecma'īn Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ teb'aige kėldile{r} ve aydılar. Ārī. (5) Resūlu'l-lah 'aleyhi ve sellem aydı. *İctemi'ū 'alā ṭa'āmiküm vez̲kürisme'l-lahi 'aleyhe* ya'nī bölüp (6) bir yėrde ṭa'ām yėŋler ve evvelide *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėŋler, ṭa'āmıŋlarda bereket peydā bolur. (7) Altınçı bāb, mū'minniŋ niyyetiniŋ s̲evābınıŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (8) kėltürüp turur kim Peyġamber ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim terk ḳılsa tört nėmerseniŋ birini (9) pes ol tamuġda turur. Ṣaḥābeler sordılar. Yā Resūlu'l-lah, ol tört nėmerse ḳaysı turur? Resūl (10) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mū'minniŋ köŋliniŋ niyyeti ve 'amel-i ṣāliḥī ve Ḥaḳ sözü ve mėniŋ niyyetim turur. (11) Ḥadīs̲de kėlip turur kim ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* biregüni ḥesāb maḳāmıda ḥāżır ḳılġaylar ve anıŋ (12) nāme-yi a'mālini oŋ ḳolıda bėrgeyler ve ayġaylar, oḳuġıl nāme-yi a'māliŋni. Körgey kim ol nāmede bisyār (13) 'amel ḫayr ve ṭā'atlar pitiklik turur. Ḥac ve 'umre ve ġazāt ve ṣadaḳat ve envā' ḫayrāt. Ol bende ayġay. (14) Yā rabb, mėndin bu ṭā'atlar vücūdġa kėlgeni yoḳ turur ve mėndin bu ḫayrātlar ṣādır bolġanı yoḳ (15) turur. Aŋa ayġaylar kim bu kün ol küni turur kim munda ḫaṭā ve ġalaṭ ferāmūşluḳ revā ėrmes. Bu nāme (16) sėniŋ nāmeŋ turur kim dünyāda bu işlerni niyyet ḳılıp ėrdiŋ. Eger saŋa māl ḥāṣıl bolsa ėrdi (17) ve fırṣat vefā ḳılsa ėrdi, ḳılur ėrdiŋ. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sėniŋ ol yaḫşı niyyetiŋni żāyi' ḳılmay **[84a]** (1) ḳılġannıŋ s̲evābını pitdi. Bu ma'nādın turur kim ḥażret-i risālet ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aytur. *Niyyetü'l-mū'minu* (2) *ḫayrun min*

[322] Nahl suresi 114. ayet " Artık Allah'ın size rızık olarak verdiği şeylerden helal ve temiz olarak yeyin."

‘amelihi[323]. Ḥadī̱s̱de kėlip turur kim Mūsā ‘aleyhi’s-selām münācāt ḳıldı ve aydı. Pākā perverdigārā (3) mėni bir ‘amelġa yol körset kim sėniŋ dergāhıŋġa andın yaḳınraḳ yol bolmaġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın (4) vaḥī kėldi kim yā Mūsā, çūn niyyet ḳıldıŋ maḳṣūdġa niyyetiŋ. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (5) ėrte ḳopsa ve niyyet ḳılsa kim bu kün mėn Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ dergāhıda bolay, Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (6) aŋa ol kün ṭā‘at ve ‘ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını i‘ṭā ḳılġay egerçe ol kün ṭā‘at ḳılmay (7) ma‘ṣiyetġa meşġūl bolsa. ‘İkrime raḍya’l-lahu ‘anh aytur. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bendeniŋ niyyetige ol miḳdār (8) s̱evāb bėrür kim ‘amelġa ol miḳdār s̱evāb bėrmes ol sebebdin kim ‘amelde riyā bolur ve niyyetde riyā bo- (9) lmas. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi ab-ı zemzemni her niyyet bilen içse maḳṣūdı ḥāṣıl (10) bolur. Eger aç bolsa toyar ve eger bīmārlıḳdın şifā niyyetide içse şifā tapar ve eger ḥācet niyyetide (11) içse [324] revā bolur. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim Süleymān peyġamber ‘aleyhi’s-selām bir kün öter (12) ėrdi, kördi kim bir ḳuçḳaç mādesiġa aytur. Maŋa yaḳın kėlgil kim sėniŋ birlen cüftleşeli. Şāyed (13) kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bizge ferzendi rūzī ḳılġay kim H̱udā-yı te‘ālānıŋ ẕikrini ayġay kim biz pes (14) uluġ yaşap turur miz. Süleymān peyġamber ‘aleyhi ve sellem bularnıŋ sözidin ta‘accüb ḳıldı, aydı. Bularnıŋ (15) bu niyyeti mėniŋ cemī‘ memleket ve pādişāhlıḳımdın yaẖşıraḳ turur. Ḥadī̱s̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla- (16) ‘l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ėrte ḳopsa ve niyyet ḳılsa kim bu kün mėn hėç Müsülmānıġa ẓulm ḳılmay (17) dėp Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günāhlarını yarlıḳaġay. Ḥikāyetde kėlip turur kim üç zāhidi (18) ittifāḳ ḳıldılar kim Taŋrı te‘ālānıŋ dōstlarıdın biregüni ṭavāf ḳılġaylar. Yolda bir uluġ su **[84b]** (1) peş kėldi. Hėç nev‘ birle kėçe bilmediler üçelesi ittifāḳ ḳıldılar kim her ḳaysımız bir yaẖşı niyyet ḳılay (2) ve deryāġa ‘aṣā uralı. Şāyed kim anıŋ bereketidin küẕer tapḳay miz. Evvel ol kim muḳaddem ve uluġ ėrdi. (3) Su yaḳasıġa barıp bir nėmerse, dėp ‘aṣāsını deryāġa urdı. Hėç yol bėrmedi andın soŋ andın (4) kiçikreki su yaḳasıġa barıp bir nėmerse, dėp ‘aṣāsını deryāġa urdı ėrse hėç yol bėrmedi. (5) Andın soŋ andın kiçikreki su ḳıraġıġa barıp bir nėmerse, dėp ‘aṣāsını deryāġa urdı ėrse (6) deryā cüdā boldı. H̱udā-yı ‘azze ve celleniŋ fermānı bile her üçelesi kėçtiler, su yėne bardı. Bir yėrde cemī‘ (7) boldı ve revān boldı. Andın soŋ birbiridin niyyetleridin sordılar. Uluġları aydı kim (8) mėniŋ niyyetim bu ėrdi kim barça Müsülmānlarnı hemīşe du‘āda yād ḳılġay mėn. Ėkinçi

[323] Mü‘minin salih ve güzel niyyeti amelinden hayırlıdır.
[324] şifā tapar yazılıp üstü çizilmiş.

aydı. Mėniŋ niyyetim ol (9) ėrdi kim her nė yaḫşılıḳ özümge tilesem niyāġa hem andaġ tilesem ve her nė iş kim özümge (10) pesend bolmasa niyāġa hem revā körmesem. Üçünçi aydı. Mėniŋ niyyetim ol ėrdi kim ey bārā-Ḫudā yā (11) eger kişini ümmet-i Muḥammed’din tamuġ otıda ‘aẕāb ḳılur bolsaŋ anıŋ ornıda mėni ‘aẕāb ḳılġıl ve anı (12) mėniŋ ornumda uçmaḳġa kėgürgil. Eger mėn uçmaḳlıḳ bolsam Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā mėniŋ bu dürüst (13) niyyetim sebebidin küşād bėrdi. Faḳīh Ebū’l-Leys̱ raḥmetu’l-lah ‘aleyhi ve sellem Tenbīh[325] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim (14) Benī İsrā’īl zamānıda bir ‘abdī bar ėrdi. Bir kün bir tūde ḳumġa küẕeri tüşti ėrse köŋlide aydı. (15) Ey kāşkī, bu tūde ḳum un bolsa ėrdi kim anı mėn Benī İsrā’īl’niŋ faḳīrleriġa taṣadduḳ ḳılsam (16) ėrdi. İttifāḳan uş ol yıl ḳaḥṭī vāḳi‘ boldı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın ol zamāneniŋ peyġamberiġa vaḥī kėldi kim (17) falān ‘abdġa ayġıl kim eger ol tūde ḳum un bolsa ėrdi ve sėn fuḳarā ve mesākinġa taṣadduḳ ḳılur **[85a]** (1) ėrdiŋ nė miḳdār s̱evāb bolsa biz uş ol miḳdār sėniŋ yaḫşı niyyetiŋge bėrdük kim mėniŋ bende- (2) lerimġa ḫayr ve şefḳat ve mihribānlıḳ ber-cāy kėltürdüŋ. Yėttinçi bāb (3) edebniŋ beyānıda. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem hemīşe (4) bu du‘ānı oḳır ėrdi. *Allahümme kema ḥassenet ḫalḳī feḥassen ḫulḳī* ‘azīzler kelām ma‘nāsıda (5) andaġ aytıp tururlar kim kemāl ni‘met-i ḥüsn ve ḫulḳdur. Kemāl edeb-i ḥüsn ve ḫulḳda turur. Rivāyet (6) ḳılurlar kim Eyyūb peyġamber ‘aleyhi’s-selām ḥażret-i Ḥaḳ celle ve ‘alāġa münācāt ve aydı. *İnni messeniye* (7) *e‘d-durrū ve ente erḥamu’r-rāḥimīn* edeb saḳladı ve aymadı. *Erḥamnī* ya‘nī pākā perverdigārā, mėni (8) renc ve belā ve miḥnet ve mażarrat mesās ḳıldı ve sėn *erḥamü’r-raḥīmīn* sėn, dėdi ve dėmedi mėniŋ ḥālim- (9) ġa raḥm ḳılġıl. Ḥadīs̱de kėlip turur kim bāzārda nėmerse yėmek ve ḫāsiyyet ve dūn hemt ve pestlik (10) ve terk-i edeb turur. ‘Azīzī aytıp turur kim perhīz ḳılıŋ, tört la‘netdin. Evvel, Müsülmānlarnıŋ (11) öter yolıda ḥadīs̱ ḳılmaḳdın ve suġa peşāb ḳılmaḳdın ve Müsülmānlarnıŋ tüşkün yėride (12) ḥadīs̱ ḳılmaḳdın ve mīvelik dıraḫt tübide ḥadīs̱ ḳılmaḳdın. İbrāhīm Teymī raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. (13) Bir ḫiṣṣe edeb ėki ḫiṣṣe ‘ilimdin yaḫşıraḳ turur. Ol sebebdin kim ‘ilim bile büzürgluḳ ḥāṣıl bolur. (14) ‘Abdu’l-lah Ṭāhir aytur. Her kişi kim pādişāhnıŋ ḫiẕmetide bolsa çūn ḳatıge kirse közini kör ḳılsa (15) ve çūn çıḳsa kerek kim özini kėŋ ḳılsa. Fevāīde’l-Fevād’da kėltürüp turur kim kişi büzürgniŋ meclisige (16) kirse kerek her yėrde kim yėr tapsa oltursa ve anıŋ derbendide bolmasa kim yuḳḳarı yā ḳoyı olturġay.

---

325 tenbih şeklinde yazılmış.

(17) Her yėrde kim fürce bolsa kėlgüçiniŋ ornı uş ol turur. Bir kün Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem meclisige üç kişi kėldi. **[85b]** (1) Biri dāʾīrede fürce tafıp olturdı ve biri dāʾīrede fürce tapmadı, arḳada olturdı ve biri (2) yėr tapmaġandın urulup yandı. Sā'ati kėçip ėrdi kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Maŋa (3) Cebrā'īl vaḥī kėltürdi kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aytur kim ol kişi kim kėlip dāʾīre fürce tafıp olturdı. (4) Aŋa biz öz penāhımızda orun bėrdük ve ol kişi kim dāʾīre orun tapmadı uyatdın (5) ėlniŋ arḳasıda olturdı. Biz hem öz raḥmetimizniŋ uyatıdın ferdā-yı ḳıyāmet *āmennā* (6) *bih ve ṣaddaḳnā* anı feṣāḥat[326] ve rüsvā ḳılmas miz ammā ol kişi kim olturmay yanıp bardı. Ol bizniŋ (7) raḥmetimizdin bīzār turur. Andın soŋ Ḫᵛāce 'aleyhi'r-raḥme aydı. Edeb ol turur kim her kişi her yėrde kim (8) meclisde orun tapsa oltursa ve eger orun tapmasa arḳada oltursa ve meclisniŋ ötreside (9) olturmasa her kişi kim ortada olturur. Ol mel'ūn turur ve raḥmetdin yıraḳ. Fetāvā-yı Sirācī (10) de kėltürüp turur kim 'Alī'ġa tėgmes kim nėçe pīr bolsa 'ālemġa olturuḳda ve yol yürürde (11) taḳdīm ḳılsa her nėçe kim 'ālem kiçik yaşlıġ bolsa. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim peyġamber ṣalla'l-lahu (12) 'aleyhi ve sellem aydı. Büzürglerġa peş destlik ve taḳdīm ḳılmaŋlar, günāh-ı kebīre turur. Olarġa peş (13) destlik ḳılmaġay meger mel'ūn sordılar yā Resūlu'l-lah, büzürgler kimler turur? Resūl ṣalla'l-lahu (14) 'aleyhi ve sellem aydı. 'Ālimler ve ṣāliḥler ve 'ālimlerdin saḳçılar turur ve ṣāliḥlerdin 'āmilleri (15) bularnıŋ ta'ẓīmi, dīnniŋ ta'ẓīmi turur. Şerī'atü'l-İslām'da kėltürüp turur kim üstādnıŋ (16) ḥaḳḳı barça Müsülmānlarnıŋ ḥaḳḳıdın ve ata ananıŋ ḥaḳḳıdın muḳaddem turur. Ṣalāte'l-Mes'ūdī'de kėltürüp (17) turur kim ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir kün mescidde olturup ėrdi. Bir ḫūb ṣūret **[86a]** (1) A'rābī mėŋizlik yigit mescidniŋ ėşigige kėldi. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa selām ḳıldı (2) ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem cevāb-ı selām aydı ve ol yigit destūr tiledi kim kirgey. Resūl ṣalla'l-lahu (3) 'aleyhi ve sellem icāzet bėrdi ve mescidge kirdi. Her ḳademi kim ḳoyar ėrdi ve destūr tiledi tā çendānī kim (4) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemge yaḳın kėldi ve aydı. Destūrı bar mu kim oltursam? Resūl ṣalla'l-lahu (5) 'aleyhi ve sellem destūr bėrdiler, olturdı ve yėne destūr tiledi kim süāl ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ruḫṣat (6) bėrdi. Pes süāl ḳıldı kim yā Muḥammed, imān ḳaysı turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. İmān ol turur kim (7) fütseŋ ve taṣdīḳ ḳılsaŋ Ḫudā-yı te'ālānıŋ birligi ve barlıḳıġa ve ferişteleriġa ve

[326] feṣīḥat şeklinde yazılmş.

kitāblarıġa ve peyġamber- (8) leriġa ve ḳıyāmet künige kim elbette bolġusı turur ve pütseŋ kim ve yaḫşılıḳ ve yamanlıḳ barça Ḫudā-yı (9) ‘ālem celle celāledin turur ve barçanı türetgüçi bir ve bar perverdigār celle celāle turur. Ol yigit (10) aydı. Ṣaddaḳat yā Resūlu’l-lah. Yėne sūāl ḳıldı kim İslām ḳaysı turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (11) aydı. İslām bināsı bėş nėmerse turur. Evvel, kelime-yi şehādet ya‘nī *eşhedenne lā ilahe illa’l-lah vaḥdehu* (12) *lā şerike leh ve Eşhedenne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūlih* dėse ve bėş vaḳit namāz ber-pāy tutsa ve Ramażān (13) ayı rūze tutsa ve ḥac-ı İslām ber-cāy kėltürse eger ḳudreti ve dest resālıḳı bolsa ve bir rivāyetde (14) cenābetdin arınmaḳġa ġusl ḳılsa. Ol yigit aydı. Ṣaddaḳat yā Resūlu’l-lah. Yėne sordı kim iḥsān (15) ḳaysı turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. İḥsān ol turur kim Ḫudā-yı tebārek ve te‘ālāġa andaġ (16) perestiş ve ḳulluġ ḳılsaŋ kim gūyyā körer sėn eger sėn körmes bolsaŋ be-dürüstī kim Ḫudā-yı te‘ālā (17) sėni körer. Ol yigit aydı. Ṣaddaḳat yā Resūlu’l-lah ve aydı. İcāzet bar mu turur kim yansam? Resūl **[86b]** (1) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Belī. O yigit ta‘ẓīm tamām birle mesciddin çıḳtı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (2) ṣaḥābelerdin birini çıḳardı kim ol ḥālā çıḳan yigitni çarlap kėlgil. Ol ṣaḥābe çıḳıp (3) her nėçe tilediler, tapmadılar. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ol yigit, A‘rābī ėrmes ėrdi. (4) Mėniŋ birāderim Cebrā‘īl ėrdi. Silerge edeb ta‘līm ḳıla kėlip ėrdi. Ol sebebdin kim yeŋi İslāmġa (5) kirip ėrdiler ve ‘Arablar bī-edebāne Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin nėmerseler sūāl ḳıldılar. (6) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Sūāl nėçük ḳılġuluḳ turur ve üstādnıŋ alında nėçük edeb ve icāzet (7) bile olturġuluḳ turur ve sizlerge ta‘līm ḳıldı. Eger kişi sizlerdin imān ve İslām ve iḥsāndın sūāl (8) ḳılsa nėçük cevāb bėrgülük turur? Rivāyet turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī keremu’l-lah vecīhe bir kün Resūl (9) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėldi ėrse sūāl-i mes‘eleni unuttı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Bā‘i<u>s</u> (10) nė ėrdi, kėldiŋ? Yā Resūlu’l-lah, bir sūāli ḫāṭrımda bar ėrdi. Pūşīde boldı. Aydı. Yā ‘Alī, yolda sėndin (11) nė ‘amel vücūdġa kėldi. Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Hėç iş vücūdġa kėlmedi. Resūl ṣalla’l-lahu (12) ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, yaḫşı fikir ḳılġıl. Aydı.Yā Resūlu’l-lah, yolda Cühūdī birle hemrāh boldum, kördüm (13) kim ol köp āheste yürüydür. Andın öttüm. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, bī-edeblik ḳılıp sėn (14) barġıl ve andın baḫīllıḳ tilegil. Ḥażret-i şāh-ı merdān, ol Cühūd’ḳa tėge kėldi; baḫīllıḳ tiledi. Ol (15) Cühūd aydı kim yā emīr, sėn maŋa nė ḳıldıŋ kim mėndin baḫīllıḳ tiler sėn? Ḥażret-i şāh-ı merdān ol Cühūd’ḳa (16) aydı kim mėn bī-edeblik ḳılıp ıżṭırāb bilen sėndin öttüm.

Mėni Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem sėniŋ (17) teb‘aiŋe iberdi kim sėndin baḫīllıḳ tilegey mėn. Bir Cühūd aydı. Saŋa baḫīl ḳıldım. Bu şarṭ ile kim mėni **[87a]** (1) Muḥammed Resūlu’l-lah ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige ėltseŋ. Ḥażret-i emīr anı Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige (2) alıp kėldi. Çūn Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemniŋ mübārek dīdārını körüp fi’l-ḥāl imān kėltürdi (3) ve aydı. *Eşhedü enne lā ilahe illa’l-lah vaḥdehu lā şerīke lehü ve eşhedü enne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūluhu*. ‘İkrāş bin (4) Ẕüeyb raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur kim mėn kiçik ėrdim. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem mėni özi (5) bilen Ümmü Seleme raḍya’l-lahu ‘anhānıŋ ḳatıge alıp kirdi. Bir ayaḳda işgene ḳılıp kėldiler. Mėn her (6) ṭarafdın alıp yėr ėrdim. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem maŋa edeb ögretti ve aydı. Öz aylıŋdın yėgil kim (7) işgenede tefāvüt bolmas ve çūn ṭa‘āmdın fāriġ bolduḳ ėrse ḫurmā[327] kėltürdiler. Edeb saḳlap (8) öz aylımdın yėr ėdim. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ey kūdek, her ḳaydın kim ḫāṭrıŋ tilese alıp (9) yėgil kim mīvede tefāvüt yoḳ turur. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Benī İsrā’īl zamānıda (10) ḳā‘ide andaġ ėrdi kim çūn kiçik uluḳdın bī-edebāne ötse ėrdi veyā ‘āmiyāne ‘ālimīġa bī-edebāne (11) peş kėlse ėrdi. Yėr yarılıp uş ol zamān yėrge kirür ėrdi. Enes bin Mālik raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet (12) ḳılur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ferzendini körse kim ol oyunġa meşġūl turur. Aŋa (13) kūşmāl ve edeb bėrse Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ ḳırḳ künki namāzını ḳabūl ḳılmaġay. Cābir bin ‘Abdu’l-lah Enṣārī (14) raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (15) raḥmet ḳılur ol bendege kim anıŋ öyünde ḳamçı asıġlıḳ turur. Ehl ve ‘ayālni edeb bėrmek üçün. (16) Faḳīh Ebū’l-Leyṯ raḥmetu’l-lah ‘aleyh Tenbīh[328] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim edeb ėrmes kim ‘āḳil kişi **[87b]** (1) burnını muşḳurup yā tükrükini ėlniŋ közide salġay yā ėlniŋ ayaġıġa yā eŋnige (2) tėgey veyā körüp ṭabī‘atlarıġa nā-ḫōş kėlgey, kerāhiyet bolġay. Sirācī’de kėltürüp (3) turur kim ṭumar asmaḳ, ta‘vīẕ baġlamaḳ, bākī yoḳ turur ammā terk ḳılmaḳ yaḫşıraḳ turur. (4) Eger ṭumar baġlasa ṭahāret sındururda ve cimā‘ ḳılur ḥālinde özidin cüdā ḳılsa (5) mes‘elede ata ananı ve ḫatunnı revā ėrmes kim atı birle ataġay. Faḳīh Ebū’l-Leyṯ raḥmetu’l-lah (6) ‘aleyhi ve sellem Bistān atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim revā ėrmes ėki kişi biri biri birle (7) meşveret yā Necefī ḥikāyeti bolġay. Aŋa kişi ḳulaḳ salġay. Anıŋ üçün kim Resūl ṣalla’l-lahu (8) ‘aleyhi ve sellem

327 ḫūrmā şeklinde yazılmış.
328 tenbih şeklinde yazılmış.

aydı. Her kişi bir cemā'atiniŋ sözige ḳulaḳ salġay kim olarġa ḫōş kėlmegey. (9) Ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* anıŋ ḳulaḳlarıġa ḳurġaşun ḳoyġaylar. Niṣābü'l-Fıḳıh'da (10) kėltürüp turur kim kişi kim mescidge kirip ṣaf-ı evvelde orun almış bolġay. Andın soŋ eger kişi kirse kim (11) yaş veyā 'ilmde andın uluġ bolġay, aŋa tėger kim özi ṣaf āḫirġa kėlgey ve ol 'ālim veyā uluġ (12) yaşlıḳ kişini ilgeri kim ṣafge ta'ẓīm ḳılıp ötkerse. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn (13) 'Os̱mān raḍya'l-lahu 'anh aydı kim mėn hergiz endām pūşīdemġa oŋ ėlgimni yėtkürgenim yoḳ. Ol zamāndın (14) biri kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem birle bī'at ḳılıp ėlig alışıp turur mėn. Muẓaffer Deryā aytur. (15) Mėn Ḫıżır 'aleyhi's-selāmdın sordum kim yā Ḥażret-i Ḫıżır, nėçük ḥāl turur kim her nė kim sėndin sūāl ḳılsam sėn bir kişi- (16) din rivāyet ḳılur sėn kim sėniŋ ḫāḳ-i pāyiŋniŋ andın şerefi bar turur ya'nī İblīs-i la'īndin. Ḫıżır 'aleyhi's-selām (17) aydı. Ey Muẓaffer Deryā, mundın soŋ maŋa mundaġ ḥikāyet aymaġıl kim sulṭānu'l-'ārifīn Bestāmī'din **[88a]** (1) ėşitip turur mėn kim aydı. Her kişi kim [329] gümān ėltse kim mėn itdin yaḫşıraḳ turur mėn. (2) Anıŋ birle ṣoḥbet tutup bolmas ve yėne aydı. Ey Muẓaffer Deryā, mėn Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin (3) ėşitip turur mėn kim her kişi bir büzürgīdin naḳil ḳılsa derḥāl Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā üstād melāike (4) İblīs-i la'īnni yarlıḳaġay ve mėn besī dōst tutar mėn kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā üstād melāik İblīs-i (5) la'īnni yarlıḳaġay. Sėkizinçi bāb, ḥilm ve ġażab ve 'afv ve tekebbür ve tevāżu' ve ḥased ve ḥırṣnıŋ beyānıda (6) ve bu bāb bėş faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, ḥilm ve ġażab ve 'afvnıŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (7) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir belāyıġa mübtelā bolsa ve ṣabır ḳılsa ve eger ḫayrı (8) veyā ni'meti tapsa, şükür ḳılsa ve eger kişige ẓulm ḳılsa, andın peşīmān bolsa ve eger kişi aŋa ẓulm ḳılsa, 'afv ḳılsa. (9) Resūl 'aleyh ṣalla'l-lahu ve sellem aydı. Ferdā-yı ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* olar ol kişilerdin bolġaylar kim (10) Ḫudā-yı te'ālānıŋ 'aẕābıdın ėmīn bolġaylar ve olarnıŋ hėç ḳorḳunçı bolmaġay ve olar dünyāda (11) rāst yol tapḳan bolġaylar. 'Uḳbe bin 'Āmīr raḍya'l-lahu 'anh aytur. Mėn Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem- (12) din sūāl ḳıldım kim yā Resūlu'l-lah, a'māldin ve fażīletlik 'amel ḳaysılar turur? Resūl ṣalla'l-lahu (13) 'aleyhi ve sellem aydı. 'İṭā bėrseŋ ve in'ām ḳılsaŋ kişige kim sėni maḥrūm ḳılıp turur. Aşinālıḳ ve iḫtilāṭ (14) ḳılsaŋ kişi birle kim sėndin aşinālıḳnı kėsip turur ve 'afv ḳılsaŋ kişidin kim saŋa ẓulm ḳılıp turur. (15) 'Abdu'l-lah bin 'Ömer

---

[329] <her kişi kim>

raḍya'l-lahu ʻanh aytur. Mėn sūāl ḳıldım. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim nė nėmerse turur (16) kim mėni Ḥaḳ sübḥāneniŋ ġażabıdın yıratḳay? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı kim hėç kişige ġażab ḳılmaġıl (17) ve eger ġażabıŋ kėlse anı basġıl ve açççıġıŋnı siŋürgil kim s̱evāb bī-ḳıyās turur. Rivāyet ḳılurlar kim **[88b]** (1) biregü Ḥanef bin Ḳays'nı bisyār düşnām ḳıldı. Çūn düşnām ḥaddin ötti ėrse Aḥnef[330] ornıdın ḳoptı (2) ve aydı. Ey Ḫᵛāce, ʻayblar kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā aŋa muṭṭaliʻ turur ve pūşīde turur. Munda ol kim sėn aytur sėn (3) andın ziyāde turur. Ol kişi besī ḫacīl boldı ve aydı. Ey Aḥnef, munça ḥilmni kimdin örgendiŋ (4) ve nė kişidin kesb ḳıldıŋ? Aydı. Ḳays bin ʻĀṣım[331] raḍya'l-lahu ʻanhdın sordılar. Anıŋ ḥilm nė miḳdār turur? (5) Aydı. Kenīzek bir kün ot alıp öter ėrdi. Pāre-yi ot anıŋ ėlgidin cüdā boldı. Şīrḫᵛāre (6) nāresīdeniŋ vücūdıġa tüşti ve ol nāresīde köydi ve derḥāl cān bėrdi. Kenīzek çūn bu ḥālni (7) müşāhede ḳıldı ėrse ol vaḥşet yidi ḳorḳtı. Ḳays bin ʻĀṣım aydı. Bu vaḥşet ve ḳorḳunç (8) bu kenīzekdin ber-ṭaraf bolmas. Meger ol kim anı āzād ḳılġay mėn. Aydı. Āzād ḳıldım [332] ve (9) günāhıŋnı ʻafv ḳıldım ve bu işiŋdin saŋa bāk yoḳ turur. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur (10) kim ṣaḥābelerniŋ arasıda ḥażret-i Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh ḥilmraḳ ėrdi ve ḳatı bir fāsıḳ (11) aŋa bir ʻayb birle ṭaʻne ḳıldı ve Emīrü'l-Mūʻminīn Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Ey Ḫᵛāce (12) ol miḳdār ʻayb kim munda bar turur kim saŋa sehl nėmerse rūşen bolup turur. Bu sözler bilen (13) anı şerminde ḳıldı. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her kişi birāder-i mūʻminġa bir günāhı (14) sebebidin serzeniş ḳılġay. Ol serzeniş ḳılġuçı ölmegey tā ol günāh andın vücūdġa kėlmegey. Tefsīr- (15) mizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ey mūʻminler, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ dergāhıġa (16) taḳarrüb ve yaḳınlıḳ tileŋ fāsıḳlarnı düşman[333] tutmaḳ birle her kişi kim bir ẓālimīġa duʻā ḳılsa ve uzun ʻömür tilese (17) Müsülmānlarġa cefā ḳılmış bolġay. Kifāye-yi Şeʻbī'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu **[89a]** (1) ʻanh aydı. Ey bende-yi mūʻmin, andaġ bilgil ve āgāh bolġıl kim nė miḳdār kim Taŋrı teʻālānıŋ bende- (2) leriġa raḥm ḳılur sėn Ḫudā-yı teʻālādın ol miḳdār ṭamaʻ raḥmet ḳıl ve nė miḳdār kim Resūl ṣalla'l-lahu (3) ʻaleyhi ve sellemniŋ sünnetini ber-cāy kėltürüp mütābiʻni ḳılur sėn. Ol miḳdār ṭamaʻ şefāʻat ḳıl. (4) Rivāyet turur kim

330 Ebū Bahr Sahr b. Kays b. Muāviye el-Ahnef es-Saʻdī et-Temīmī (ö. 67/686-87) Fetihleri, cesareti ve zekası ile tanınan tabii.
331 Ebū Alī (Ebū Talha, Ebū Kabīsa) Kays b. Āsım b. Sinān b. Hālid et-Temīmī el-Minkarī (ö. 47/667) Şair sahabi.
332 < ve günāhıŋnı>
333 dūşman şeklinde yazılmış.

Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Os̱mān raḍya’l-lahu bir küni ḳulıġa ḫiẕmeti buyurdı. (5) Ol ḳul ḫiẕmetde taḳṣīr ḳıldı. Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Os̱mān raḍya’l-lahu ‘anh ol ḳulınıŋ ḳulaġını (6) tolġadı. Pes sā‘ati ötti ėrse Emīrü’l-Mū‘minīn pişmān boldı, aydı. Ḳul, sėn hem kėlgil; mėniŋ (7) ḳulaġımnı tolġaġıl. Ḳul fikirde ḳaldı ve ḳulaġını tutmadı. Emīrü’l-Mū‘minīn aydı. Ey ḳul (8) eger maŋa ‘āṣī bolmay dėseŋ ḳulaġımnı tutġıl, nėçük kim mėn sėniŋ ḳulaġıŋnı tolġadım. (9) Ḳul, dilīrlik ḳılıp Emīrü’l-Mū‘minīn’niŋ ḳulaġını tutu almas ėrdi. Üçünçi mertebe aydı. Ey ḳul, her nė kim (10) mėn fermān ḳılur mėn, ḳılġıl. Ḳul kėlip emīrniŋ ḳulaġını tolġadı. Emīrü’l-Mū‘minīn aydı. Mėn sėniŋ (11) ḳulaġıŋnı tolġaġandın taḳı ḳattıġraḳ tolġaġıl. Ḳul aydı. Ey Ḫᵛāce, sėn bā-vücūd ol fażl (12) ve kemāl birle ḳıyāmet ḳażāsıdın mėn hem āḫiret ḳażāsıdın ḳorḳar mėn. Ḥadīs̱de (13) kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Tört nėmersedin tört [334] nėmerse ḳutulġan turur. (14) Rūzīniŋ kėŋligi, ata anaġa yaḫşılıḳ ḳılmaḳda ve ‘ilmniŋ bereketi, üstādnı ta‘ẓīm ḳılmaḳda ve (15) imānnıŋ ber-pāylıḳı, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ fermānını saḳlamaḳda ve emān tapmaġlıḳ, ḳıyāmet küni Müsülmān- (16) larġa żarar ve āzār tėgürmeslikde. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām aydı. Ey Muẓaffer Deryā, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (17) din ėşittim kim aydı. Her kişi kim aççıġı kėlse kerek kim ṭahāret ḳılsa ve namāz ötese ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ẕikrini **[89b]** (1) aysa. Aydılar. Yā Resūlu’l-lah, munda ḥikmet nė turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Anıŋ üçün kim ḳahr (2) ve ġażab tamuġ otıdın. Bende çūn ṭahāret ḳılsa su otnı öçürür ve namāz Taŋrı tebārek ve te‘ālā (3) birle rāzlaşmaḳ turur. Bende çūn “Ḥaḳ” birle meşġūl bolsa ḫalḳnı unutur, unutḳandın soŋ aççıġı (4) ḳalmas. Tefsīrimizde kėltürüp “turur” kim Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (5) din aydı. ‘İsā rūḥu’l-lah, Yaḥyā peyġamber ‘aleyhi’s-selāmġa aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėni günāhdın ma‘ṣūm ḳıldı (6) ve sėni raḥmet ḳıldı ve selām yiberdi, tirikiŋde ve ölüŋde ve ḥaşr küni andaġ kim Kelām-ı Mecīd’de ḫaber bėrür (7) yarlıḳar *ve’s-selāmu ‘aliyye yevme vulidtu ve yevme emūtu ve yevme ub’as̱u ḥayya*[335] ve yėne maŋa ḫaber (8) bėrgil kim Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ġażabıdın maŋa nė nėmerse necāt bėrür? Yaḥyā ‘aleyhi ve sellem aydı. Ey ‘İsā (9) Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḫalḳı açççıġ işletmegil. ‘İsā ṣalātu’l-lah ve selām aydı. Ey Yaḥyā, aççıġ nėmersedin peydā? (10) Yaḥyā aydı. Aççıġ andın peydā bolur kim özni özgedin artuḳ tutsa ve devlet ve

334 <tört>

335 Meryem suresi 33. ayet “Selam bana; hem doğduğum gün, hem öleceğim gün, hem de diri olarak kaldırılacağım güne!”

cāhıġa maġrūr bolsa. (11) Pes ʻİsā ʻaleyhi'S-selām aydı. Yā Yaḥyā, Ādem'ni tamuġ otıdın nė nėmerse necāt bėrür? Aydı. Ol kim (12) zinā ḳılmasa. ʻİsā ʻaleyhi'S-selām aydı. Zinā nėdin ḥāṣıl bolur? Aydı. Köz körse, köŋül tilese. (13) Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Bir kün Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem bizge ḫuṭbe oḳıp vaʻaẓ (14) aytur ėrdi ve ol ḫuṭbede aydı. Ey cemāʻat-i Müsülmānlar, biliŋler kim ġażab otı turur kim Ādem'iŋ (15) köŋlige yandurulup turur. Körmes mü sizler kim ol vaḳit kim kişiniŋ açççıġı kėlür, nėçük köz- (16) leri ḳızıl bolur ve tamurları köper. Sizlerdin her ḳaysıŋızlardın tamuġ otıdın es̲eri (17) özinde körer. Elbette kerek kim aysa *eʻūẕu bi'l-lahi's-semīʻü'l-ʻalīm mine'ş-şeyṭāni'r-raḥīm* eger öre **[90a]** (1) [336] turġan bolsa oltursun ve eger olturġan bolsa arḳasıça yatsa ve ėlig- (2) lerini köksi üstün ḳoysa tā ol açççıġ basılġay ve eger bas almasa kerek kim ġalaṭ ursa (3) ve aġnasa. Faḳīh Ebū'l-Leys̲ raḥmetu'l-lah ʻaleyh Tenbīh[337] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim ol zamānda kim (4) ʻÖmer ʻAbd'ul-ʻazīz nevvera'l-lah merḳadeh ḫalīfe ėrdi. Bir mestī peş kėldi, tiledi kim aŋa ḥad urġay. (5) Ol mest ḫalīfe ḫalīfeni sökti. Ḫalīfe aydı, anı ḳoyuŋlar. Mestni ḳoydılar. Aydılar kim yā Emīr- (6) ül-mūʻminīn, ol sėni düşnām ḳıldı, sėn anı ḳoyduŋ. Aydı. Anıŋ üçün ḳoydum kim ol (7) mėniŋ açççıġımnı kėtürdi. Mėn eger anı bu ḥālde ḥad ursam öz nefsim üçün urġan bolġay ėrdim. (8) Rivāyet turur kim Meymūn bin Mihrān[338]nıŋ bir kenīzeki bar ėrdi. Bir ayaḳda ṭaʻām kėltürür ėrdi. (9) Çūn yaḳın yėtti ėrse yıḳıldı ve ṭaʻām töküldü ve ayaḳ sındı. Meymūn'nıŋ aŋa açççıġı kėldi (10) ve kenīzekke tīz tīz naẓar ḳıldı. Kenīzek aydı. Ey Ḫᵛāce, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ Kelām-ı Mecīdī'ni işġa buyurġıl (11) ve anıŋ birle ʻamel ḳılġıl kim *el-kāẓimīne'l ġayẓ*[339] yaʻnī açççıġıŋnı basġıl. Meymūn küldi ve aydı. (12) Taŋrı fermānı birlen ʻamel ḳıldım ve kelāmını işġa buyurdum. Andın soŋ aydı. *Ve'l-ʻāfīne ʻani'n-nās*[340] (13) yaʻnī bu āyet bilen ʻamel ḳıl. Meymūn aydı. ʻAfv ḳıldım, kenīzek aydı. *Va'l-lahulu yuḥibbü'l-muḥsīnin*[341]. Meymūn aydı. (14) Barġıl kim öz mālımdın āzād ḳıldım. Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur kim bir kün biregü Emīrü'l-Mūʻminīn (15) Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanhnı sökti ve Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ḫāmūş boldı ve hėç nėmerse dėmedi. (16) Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh söz bünyād ḳıldı ve şikāyet āġāz ḳıldı ėrse Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (17) salıp ḳoptı ve

336 <eger öre>
337 tenbih şeklinde yazılmış.
338 Ebū Eyyūb Meymūn b. Mihrān el-Cezerī er-Rakkī (ö. 117/735) Tabiin alimi ve kadı.
339 Ali İmran suresi 134. ayet "öfkelerini yutanlar"
340 Ali İmran suresi 134. ayet "ve insanların kusurlarını bağışlayanlar"
341 Allah iyilik yapanları sever.

revān boldı. Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ soŋınça **[90b]** (1) bardı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, ol kişi mėni siziŋ ḳaşıŋızda sökti, siz şük turduŋuz (2) ve çūn mėn söz bünyād ḳıldım ėrse salıp tepradiŋiz. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā (3) Ebā Bekir, bilgil kim her nė kim ol kişi sėni söger ėrdi. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā bir ferişte yiberip ėrdi kim (4) ol aŋa cevāb aytur ėrdi. Çūn sėn söz bünyād ḳıldıŋ, ol ferişte bardı ve fürce (5) ḫālī ḳaldı ve anıŋ ornıġa dīv kėldi. Maŋa ḫōş kėlmedi kim dīv olturġan yėrde bolġay mėn. (6) Sālikü's-sülūk'da kėltürüp turur kim Şeyḫ Ebū Bekir Verrāḳ Tirmīẕī[342] raḥmetu'l-lah 'aleyh aydı. (7) Bu zamānede tört nėmerse tilerler. Muḥāldur kim tapḳaylar. Bir mürīd sordı kim yā Şeyḫ ol (8) tört nėmerse ḳaysılar turur? Şeyḫ aydı. Loḳma-yı ḥelāl aççıġnı yutmaġlıḳ ve siŋürmeklik (9) turur ve yār-ı muvāfıḳ Ḳurān turur ve ṭā'atnı riyā tefekkür turur ve 'ālemni ṭama' Ḫudā-yı 'ālem celle (10) celāle turur kim 'ālemü'l-ġayb. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (11) ve sellem aydı. Mėniŋ ümmetimniŋ ża'īfleri üç ṭā'ife turur. Bir ḫatunlar, ėkinç yetimler (12) üçünç bendeler. Her kişi kim bu üç ṭā'ifeni yaḫşı saḳlasa ve 'azīz tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (13) anı 'azīz tutḳay. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi (14) kim ḳulı, dedekini bī-günāh tabança ursa anıŋ kefāreti ol turur kim anı āzād ḳılsa ve *bi'l-lahü't-tevfiḳ*[343]. (15) Ėkinçi faṣıl, tekebbürniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim özini (16) özgedin efżal körse ya'nī artuḳ tutsa fażīletde ve 'ilmde ol kişi andaġ bolmasa. (17) Ehl-i riyāżet aytıpdurlar. Her kişi kim tekebbür ḳılur, ol Ḫudā-yı te'ālādın ḳorḳmas ve ḫalḳdın (18) uyatmas. Ebū Hureyre raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Ḥaḳ sübḥāne **[91a]** (1) ve te'ālā fermān ḳılur kim ey ferzend-i Ādem, yarattım tofraḳdın ve bāzgeştiŋler hem tofraḳ turur. (2) Pes tekebbür ḳılmaŋlar mėniŋ bendelerimġa, ḥaseb ve naṣīb ve mālda. Pes her çigāhi kim sizler tekebbür (3) ḳılsaŋızlar; [344] sizler mėniŋ aldımda ḫᵛārraḳ sizler, mūrçedin. Be-dürüstī her kişi kim (4) dünyada tekebbür ḳılıp turur. Ḳıyāmet küni anı ėlniŋ ayaġıda pāyimāl ḳılur mėn, çumalı dėk. Ḥadīs̱de (5) kėlip turur kim her kişi kim ḫayl ve ḥaşmī ve ḫiẕmetkārları sebebidin uluġluḳ ve tekebbür ḳılsa (6) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḫᵛār ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim eger kişi tekebbür ḳılıp libāsını uzun kėyse kim (7) ėtegi yėrge tėgse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa

---

342 Ebū Bekr Muhammed b. Ömer b. Fazl el-Verrāk el-Hakīm et-Tirmizī (ö. 280/893) İlk sufi müelliflerden.

343 Muvaffakiyet sadece Allah'tandır.

344 mūrçe yazılıp üstü çizilmiş.

naẓar-ı raḥmet ḳılmaġay. ‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh (8) {rivāyet} ḳılur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḫaber bėrey mėn silerge nėmersedin kim Nūḥ ‘aleyhi’s-selām (9) ferzendlerini andın men‘ ḳılıp turur ve aytıp turur kim ve uçmaḳġa kirmes kişi kim anda miḳdār (10) pesendāneçe tekebbür bolsa. Ba‘żı ehl-i ṭarīḳat aytıp turur kim nėçük tekebbür ḳılġay? Ferzend-i Ādem kim (11) dūbāre peşāb ḳılur, pelīd necis yėrdin çıḳan bolġay. Ḫᵛāce Serīr Saḳaṭī[345] raḥmetu’l-lah ‘aleyh (12) aytur. Ma’ṣiyeti ve günāhı kim şehvetdin bolsa ümīd āmirziş ve ‘afv bar anıŋ üçün kim Ādem (13) ṣafī ṣalātu’l-lah ‘aleyhniŋ ma‘ṣiyeti şehvet sebebidin ėrdi. Tövbesi ḥażretde ḳabūl boldı ve her (14) ma‘ṣiyeti ve günāhı kim tekebbür cānibidin bolsa ümīd-i ‘afv ve āmirziş yoḳ turur. Ol sebebdin kim (15) İblīs ‘aleyhe’l-la‘ine ma‘ṣiyeti tekebbür cānibidin ėrdi, rānde-yi dergāh ve mel‘ūn. Rivāyetde kėlip (16) turur kim çūn Mūsā ‘aleyhi’s-selām Fir‘avun’nı imānġa Da‘vet ḳıldı ėrse Fir‘avun tiledi kim imān (17) kėltürgey. Hāmān birlen meşveret ḳıldı. Hāmān aydı kim munça dīn da‘vāsı Ḫudāylıḳ da‘vāsını **[91b]** (1) ḳıldıŋ. Ėmdi nėçük bolġay kim bende bolġay sėn ve bendelik ḳılġay sėn. Tekebbürniŋ şumluḳı (2) cihetdin ėrdi kim mel‘ūn boldı. Ḥadī<u>s</u>de kėlip turur kim ḥażret-i Mūsā ‘aleyhi’s-selām teb‘aige (3) ėki kişi biri biri birlen ata analarınıŋ naṣīblerini güft {ü} gūy mefāḫiret ḳılıp kėldiler. (4) Birisi aydı. Mėniŋ atam falānī ve uluġ atam falānī tā toḳuz atalarını <u>z</u>ikir ḳıldı. Pes Mūsā (5) ‘aleyhi’s-selāmġa vaḥī kėldi. Yā Mūsā, aŋa ayġıl kim ol toḳuz ata ve ecdādıŋ kim <u>z</u>ikir ḳıldıŋ (6) barça tamuġda tururlar. Tekebbür sebebidin ve onunçı sėn sėn. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp (7) turur kim ḥadī<u>s</u>de kėlip turur. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā Mūsā ‘aleyhi’s-selāmġa vaḥī ḳıldı kim yā Mūsā (8) mėni tanıġıl ve özüŋni hem tanıġıl. Mūsā ‘aleyhi’s-selām aydı. Yā rab, sėni tanıdım ve (9) özümni hem tanıdım. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın nidā kėldi kim mėni nėçük tanıdıŋ ve özüŋni (10) nėçük tanıdıŋ? Mūsā ‘aleyhi’s-selām aydı. Sėni barça nėmersege ḳādirlıḳ birlen ve özümni ‘ācizlıḳ birlen. (11) Pes vaḥī kėldi kim ey Mūsā, sėnde kemāl taptı Ma‘rifet. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl (12) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Çūn Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bendesige yaḫşılıḳ tilese aŋa dünyāda perhīzkārlıḳ i‘ṭā ḳılġay (13) ve rāġıb ḳılġay. Anı āḫiret işleride ve öz ‘ayblarıġa bīnā ḳılġay. Faḳīh Ebū’l-Ley<u>s</u> raḥmetu’l-lah ‘aleyh Tenbīh[346] atlıġ kitābıda (14) kėltürüp turur kim Mūsā kelīm ṣalātu’l-lah ‘aleyh münācāt ḳıldı ve aydı. Yā rab, saŋa

345 Ebü’l-Hasen Serī b. el-Mugallis es-Sakatī (ö. 251/865) Bağdatlı ilk sufilerden.
346 tenbih şeklinde yazılmış.

barça ẖalāyıḳdın kim düşmanraḳ[347] turur? Ḫiṭāb (15) kėldi kim yā Mūsā, ol kişi kim ey anıŋ köŋlide tekebbür bolġay ve tili dürüşt bolġay ve közi şūẖ bolġay. Ya‘nī ẖıyānet közi (16) birle baḳar bolġay ve ėlgi rest ya‘nī baẖīl bolġay. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim ebr-i evvel mezūr kim her kişi kim nė körse ve ornıdın (17) yaẖşı taṣavvūr ḳılsa egerçe bu kişi ṭā‘at bile meşġūl bolsa ve ol kişi ma‘ṣiyet bile şāyed kim munıŋ ṭā‘atı āẖir bolġay, ṭā‘at **[92a]** (1) ve anıŋ ma‘ṣiyeti [348] āẖir bolġay. Ḫᵛāce ‘aleyhü'r-raḥme ḥikāyet ḳıldılar kim Şeyẖ Ḥasan Baṣrī raḥmet (2) u'l-lah ‘aleyh aydı. Mėniŋ ṭarīḳim andaġ ėrdi kim her kişi kim körer ėrdim. Anı özümdin yaẖşıraḳ (3) taṣavvūr ḳılur ėrdim. Meger ol kim bir kün ġalaṭ ḳıldım ve ol işde hem sezāmnı taptım ve ol ḳıṣṣa (4) andaġ ėrdi kim bir Ḥabeş'ni kördüm deryā yaḳasıda olturup turur, aylında bir ḳarabe ḳoyup turur. (5) Her zamān ol ḳarabedin ḳadeḥi içer ve bir ża‘īfe[349] anıŋ ḳatıda olturup turur. Ḫāṭırımda (6) kėçti kim barı beher ḥāl kim mėn andın yaẖşıraḳ turur mėn. Mėn bu fikirde ėrdim kim kėme deryāda (7) ġarḳ boldı, kėme yėtti kişi ėrdiler. Fī'l-ḥāl ol Ḥabeşī, özini suġa taşlap altı kişini (8) tutup çıḳtı. Maŋa müteveccih bolup aydı kim ey şeyẖ, çūn mėndin yaẖşıraḳ sėn, ol bir kişini sėn (9) tutup çıḳġıl. Şeyẖ Ḥasan Baṣrī aytur. Mėn bu sözdin müteḥayyir boldum. Andın soŋ maŋa aydı kim ey Şeyẖ (10) bizniŋ ḥaḳḳımızda yaman gümān ėltme kim bu ḳarabede çaġır ėrmes, su turur ve bu ża‘īfe kim mėniŋ yanımda (11) olturup turur. Mėniŋ anam turur mėn, sėniŋ imtiḥānıŋ üçün bu reng olturdum. Rivāyet (12) turur kim ‘Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu ‘anhādın sordılar kim Ādemī ḳaçan yaman bolur? Aydı. Her çigāh özini (13) ėldin artuḳ bilse. Şeyẖ Ḥasan Baṣrī raḥmetu'l-lah ‘aleyh Ferezdaḳ[350] şā‘ir, ėkilesi bir yėrde (14) olturup ėrdiler. Cemā‘atdın bir kişi āvāz-ı bülend birle aydı kim Ādemīlerniŋ yaẖşıraḳı bu meclisde (15) ḥāżır turur ve Ādemīlerniŋ yamanraḳı hem bu meclisde ḥāżır turur. Ferezdaḳ şā‘ir, şeyẖḳa baḳıp aydı. (16) Ėşittin mü kim bu kişi nė dėdür? Şeyẖ Ḥasan Baṣrī raḥmetu'l-lah ‘aleyh aydı kim bilür kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ḳatıda (17) yaẖşı kim ve yaman kim. Ferezdaḳ şā‘ir aydı. Ādemīlerniŋ yaẖşıraḳı sėn sėn ve Ādemīlerniŋ yamanraḳı mėn turur mėn. **[92b]** (1) Çūn Ferezdaḳ şā‘ir vefāt ḳıldı ėrse tüş kördiler ve anıŋ aḥvālini sordılar. Aydı. Çūn (2) mėni kürsī-yi ḳażāġa ėlttiler ėrse maŋa besī ḳorḳunç "ters" ġālib boldı. Fermān kėldi kim ey Ferezdaḳ, biz sėni (3) uş

---

347 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.
348 <ma‘ṣiyeti>
349 Hemze konulmuş.
350 Ebū Firās Hemmām b. Gālib b. Sa'saa et-Temīmī (ö. 114/732) Emeviler devrinde eski üslubu devam ettiren üç büyük hiciv şairinden biri.

ol kün yarlıḳaduḳ kim sėn özüŋni Ādemīlerniŋ yanmanraḳı bildiŋ. Faḳīh Ebū'l-Leys̱ (4) raḥmetu'l-lah ‘aleyh Ka‘b e'l-Aḫbār raḍya'l-lahu ‘anhdı rivāyet ḳılur kim aydı. Mütekebbirlerni ḳıyāmet (5) küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* çumalınıŋ ṣūretide ḥāżır ḳılġaylar. Bir yėrde kim olarġa ḫvärlıḳ (6) ve mez̠elletle{r} ḥaḳ bolġay. Ėl ayaġınıŋ [351] astında yinçilgeyler andın soŋ olarġa fermān (7) kėlgey kim tamuġḳa sürgeyler ve olarġa tamuġluḳlarnıŋ yiriŋ ve ḳanıdın içürgeyler. (8) Ḥadīs̱de kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā üç gürūhnı düşman[352] tutar ve yėne üç gürūhnı (9) andın düşmanraḳ[353] tutar. Fāsıḳlarnı düşman[354] tutar ve pīr fāsıḳnı düşmanraḳ[355], ėkinçi baḫīl- (10) lerni düşman[356] tutar ve tüvānger baḫīlni düşmanraḳ[357], üçünçi mütekebbirlerni düşman[358] tutar ve (11) faḳīr mütekebbirni düşmanraḳ[359]. *Ne‘ūz̠u bi'l-lah min z̠alike.* Üçünçi faṣıl, tevāżu‘nıŋ beyānıda. (12) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Hėç peyġamberni (13) ḫalḳ üstün ibermedi. Meger kim tevāżu‘ ėrdi ve Ādemīlerniŋ yaḫşıraḳı Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḳatıda (14) ol kişi turur kim mütāvażı‘ bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Tevāżu'dın turur kim kişi birlen (15) mülāḳāt bolsa ol selām ḳılsa her kişi kim selām ḳılsa selāmıġa cevāb aysa ve meclisde her yėrde (16) yuḳḳarı yatuban olturурġa rāżı bolsa ve kişi anı ögmekni dōst tutmasa. Resūl ṣalla'l-lahu (17) ‘aleyhi ve sellem aydı. Kişi ḫiz̠metkārı bilen bir yėrde ṭa‘ām yėmek tevāżu‘dın turur. her kişi kim ḫiz̠metkārı **[93a]** (1) ve ḳulı, dedeki bilen ṭa‘ām yėse uçmaḳ aŋa müştāḳ bolġay. Emīrü'l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya'l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur kim (2) peyġamber ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Ḫudā-yı tebārek ve te‘ālānıŋ rıżāsı üçün tevāżu‘ ḳılsa (3) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ mertebesini bülend ḳılġay ve her kişi kim tekebbür ḳılsa anıŋ mertebesini pest ḳılġay (4) ve her kişi kim ḳanā‘at ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı tüvānger ḳılġay ve her kişi kim Ḫudā-yı te‘ālānıŋ z̠ikrini (5) bisyār aytsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı dōst tutḳay ve raḥmet ḳılġay. Rivāyet turur kim Ebū Hureyre raḍya'l-lahu (6) ‘anh Medīne'de emīr ve ḥākim ėrdi. O tün yürüp kėlip Medīne bāzārıda kirip ėlge aytur ėrdi. (7) Emīr ve ḥākimiŋlerġa yol bėriŋler. Uṣūl-u Ṣaġār'da ḥadīs̱ kėltürüp turur

351 <nıŋ>
352 dūşman şeklinde yazılmış.
353 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.
354 dūşman şeklinde yazılmış.
355 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.
356 dūşman şeklinde yazılmış.
357 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.
358 dūşman şeklinde yazılmış.
359 dūşmanraḳ şeklinde yazılmış.

kim *men tevāżu‘* (8) *liġaniyyi vehebe sülüsā dīnihi* ya‘nī her kişi kim tüvāngerge tevāżu‘ ḳılsa mālı sebebidin anıŋ dīniniŋ üç (9) ḥiṣṣeside ėki ḥiṣṣesi barġay. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī kerimu’l-lah (10) rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin aydı. Tört ḫaṣlet turur kim ol tört ḫaṣlet her kişide (11) bolsa ol mütāvażı‘lardın turur. Her kişi kim ḫiẕmetkārı bilen ṭa‘ām yėse ve özge lāsını özi baḳsa (12) ve merkeb münse ve metā‘ ve raḫtını bāzārġa [360] özi köterip ėltse. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de (13) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. A‘māliŋizlerniŋ yaḫşıraḳı Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḳatıda (14) ol turur kim tevāżu‘ ḳılsaŋlar ḳudret ve devlet barıda ve civān-merdlik ḳılsaŋızlar az nėmersedin (15) ve eger ḫayr seḫāvet ḳılsaŋızlar, minnet ḳılmaŋızlar ve eger kişiniŋ arasıda cenk ve ‘adāvet bolsa naṣīḥat birle (16) ṣulḥġa küşiş ḳılsaŋız. Çūn bende bu manṣıbda bolsa anı muḥsin dėrler ve muḥsinlerniŋ va‘desi (17) Kelām-ı Mecīd’de bu turur kim *inne raḥmeta’l-lah ḳarībun mine’l-muḥsīnin*[361] Törtünçi faṣıl, ḥırṣnıŋ beyānıda. **[93b]** (1) Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim ḥırṣ ḳanā‘atnıŋ żıddı turur ve ḥased biregüniŋ ni‘meti līk zevālini (2) tilemeklik turur. Bu ėki ṣıfat ebter ve yaman ṣıfatlardın turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Benī İsrā’īl- (3) din biregüniŋ teni dā'īm ten-dürüst ėrdi ve hėç zaḥmeti müddet-i ‘ömride bolmadı ve māl ve ferzendleri (4) bisyār ėrdi. Ol ġāyet ḥırṣdın henūz mālı ziyāde bolmaḳıda kūşiş ḳılur ėrdi. Künlerde bir kün (5) ol kişi aydı. Yā rab, mėn nėçe saŋa ‘āṣī bolay; mėni hėç ‘uḳūbet ḳılmas mu sėn? Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın (6) ol zamāneniŋ peyġamberiġa vaḥī kėldi kim ayġıl, mėn anı nėçe ‘uḳūbet ḳılay ve ol hėç ‘ibret almas. (7) Aŋa ṣıḥḥat ten bėrip turur mėn ve hemīşe ol ḥırṣ cānibidin mālınıŋ ziyāde bolmaḳıda kūşiş ḳılur. (8) Ol aŋa ‘uḳūbet turur ve eger aŋa bir zaḥmeti ve elemi bėrsem ėrdi. Anıŋ günāhlarıġa kefāret bolur ėrdi (9) ve anıŋ ḥırṣıdın pāresi[362] kem bolur ėrdi. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Mėndin soŋ ėlge zamāne[363] kėlgey kim (10) olarnıŋ dünyāġa ḥarīṣraḳı pīrleri[364] bolġay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ferzend-i Ādem pīr bolur, yigit (11) bolur. Anda ėki ḫaṣlet bar turur. Ḥarīṣ mālġa ḥarīṣ ziyādeti ‘ömürġa. Rivāyet turur kim Nūḥ ‘aleyhi’s-selām (12) kėmege kirgende bir perīni kördi kim oŋ ayaġnı sol tiziniŋ üstide ḳoyup olturup turur. (13) Nūḥ ‘aleyhi’s-selām aydı. Ey per, sėn nė kişi sėn? Ol per aydı. Mėn

360 < bāzārġa>
361 Araf suresi 56. ayet “Allah'ın rahmeti, iyilik yapanlara yakındır.”
362 Hemze ile iyelik eki sağlanmış.
363 Hemze konulmuş.
364 pirleri şeklinde yazılmış.

İblīs turur mėn. Nūḥ ʻaleyhi'ṣ-selām aydı. (14) Ey melʻūn, sėni munda kim kėltürdi? İblīs aydı. Ol kerīmī kim maŋa mühlet bėrip turur tā vaḳit maʻlūm pes aydı. (15) Yā Nūḥ, mėn sėndin uluġ minnetdār turur mėn kim nėçe miŋ ḳavim sėniŋ duʻāŋ birle suda ġarḳ boldılar ve kāfir (16) öldiler ve mėniŋ birle tamuġda şerīk bolġuları ol sebebdin saŋa bir naṣīḥat ḳılay kim anı ḳabūl ḳılġıl (17) tā saŋa fāīdeler bolġay. Yā Nūḥ, yıraḳ bolġıl ḥarīṣlıḳdın kim ḥırṣ sebebidin ataŋ Ādem ṣalātu'l-lah ʻaleyh [**94a]** (1) uçmaḳdın süründü boldı [365] ve yıraḳ turġıl ḥaseddin kim ḥased sebebidin mėn mundaġ (2) melʻūn ve müsteḥaḳ-ı dūzaḫ boldum. Eger naṣīḥatımnı saḳlar sėn, dünyā ve āḫiret belāsıdın emān taptıŋ. (3) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Muʻtemir bin Süleymān[366] raḥmetu'l-lah ʻaleyh aydı. Bizniŋ öyümiz- (4) niŋ ʻimāreti ḫarāb bolup ėrdi. Atam ḫayme tikip olturdı. Anamġa aydılar kim nė üçün öyüŋni (5) ʻimāret ḳılmas? Aydı. ʻÖmür aŋa ḳaçan vefā ḳılur? Andın soŋ otuz yıl ʻömür kördi. Bėşinçi (6) faṣıl, ḥasedniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim ehl-i ḥikmet aytıp tururlar (7) ḥased ṣāḥib-i niʻmetniŋ [367] zevālini tilemeklik Ḫudā-yı teʻālānıŋ ḫᵛāstı ve irādetidin özge. (8) Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ ḫᵛāstı ol turur kim niʻmet anda bolsa ve ḥāsid tiler kim ol niʻmet anda bolmas. (9) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Mūʻmin ʻaṭabet ve münāfıḳ ḥased [368] ḥarām turur ve ʻaṭabet ḥarām (10) ėrmes, ʻaṭabet ol turur kim biregüde niʻmet körse Taŋrı tebārek ve teʻālādın uşundaġ özige (11) hem tilese ve aŋa zevāl niʻmet tilemese. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Meger zaḥmeti turur kim anıŋ (12) ʻilācı özini bilmek ve tevāżuʻ turur ve ḥased zaḥmeti turur kim anıŋ ʻilācı himmetni bülend tutmaḳ ve Taŋrı (13) teʻālānıŋ ḳısmetiġa rāżı bolmaḳ turur. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (14) ʻaleyhi ve sellem duʻā ḳılur ėrdi. *Allahümme ec'elnī maḥsūden velā tec'alnīḥāsiden* yaʻnī bārā-Ḫudā yā (15) maŋa kişini ḥased ḳılur ḳılġıl ve mėni kişige ḥased ḳılur ḳılmaġıl. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim (16) ḥased ėki türlük turur. Birisi ḫūb ve revā turur ve yėne birisi yaman nā-revā turur ammā ol ḥased kim (17) yaḫşı ve meşrūʻ turur. Ol turur kim biregüniŋ ṭāʻati ve ʻibādetini körüp ḥased ėltse andaġ Resūl ṣalla'l-lahu **[94b]** (1) ʻaleyhi ve sellem aydı. *Lā ḥasede illā fī isnīn* yaʻnī ḥased ḳılġuluḳ ėrmes meger ėki kişige biri ol kişige kim (2) Ḳurān yād bilgey ve Ḳurān birle ʻamel ḳılġay ve yėne biri ol kişige kim mālı bolġay Allah teʻālānıŋ (3) tevfīḳi bilen ḫayr ve seḫāvet ve taṣadduḳlar ḳılġay

---

365 ve ḥased yazılıp üstü çizilmiş.
366 Ebū Muhammed Muʻtemir b. Süleymān b. Tarhān et-Teymī (ö. 187/803) Muhaddis tabii.
367 <ni'metniŋ>
368 <ḥased>

ammā ol ḥased kim nā-revā ve yaman turur kişige, bir nėmerseni (4) kör almasa ve hemīşe ġamlıḳ bolsa andaġ kim Cühūdlar Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa ḥased ėltür ėrdiler. (5) Ḥākim aytıp tururlar ef'āl kim Ādemīde yaman ve 'ayıb turur, yalġançı ve ḥased ve ġażab ve tekebbür ve baḫīllıḳ (6) ve ḫıyānet turur ve barçadın yamanraḳı ḥased turur. Toḳuzunçı bāb, ḥayā ya'nī şerm tutmaḳ- (7) nıŋ beyānıda. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥayā imān turur (8) ve imān uçmaḳdın turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim tört nėmerse turur kim barça peyġamberlerniŋ sünneti turur (9) ḫōş-būy tutmaḳ ve nikāḥ ve misvāk ve şerm. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Evvel nėmerse kim köterilür. Mėniŋ (10) ümmetimdin şerm turur ve emānet. Rivāyetde kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, Dāvud peyġamber ṣalātu'l-lah (11) 'aleyhġa vaḥī ḳıldı kim yā Dāvud, be-dürüstī kim mėn şerm tutar mėn bendemdin kim ol mėndin nėmerse tilegey (12) ve mėn icābet ḳılġay mėn. Nėçük turur kim bendem, mėndin şerm tutmas kim anı ṭa'ātġa oḳıġay mėn. (13) ve ol icābet ḳılmas. Bā-vücūd evvel mėn özgermem birle anıŋ 'ayblarını yapar mėn ve mėn pādişāh-ı (14) kerīm turur mėn. Ḥadīs̱de kėlip turur kim ḥayāsız ve şermsiz bolmas. Meger ferzendiŋ kim ḥayż ḥālinde (15) bolmış bolġay veyā ḥarāmzāde bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Eger Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (16) eger ḫatunġa ḥayā bėrmegen bolsa ėrdi, ḫatunlarnıŋ bolmaġay ėrdi. Meger bir muşt tofraḳ. (17) Vehb bin Münebbīh[369] raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim **[95a]** (1) birāder-i Müsülmānnıŋ 'avretige naẓar ḳılsa ḳabūl bolmas anıŋ namāzı tā ḳırḳ kün. Zeyd bin Ḥasib (2) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Be-dürüstī mėn şerm tutar mėn ölüglerdin. Nėçük kim şerm tutar mėn (3) tiriklerdin? Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim Müsülmānlarnıŋ öter yolında yol (4) ḳılsa 'alāmet-i ferzend bī-nikāḥ turur. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (5) 'aleyhi ve sellem aydı. İmān ve şerm gūyā[370] kim ėkilesi biri birige baġlıġ turur. Eger biri barsa (6) yėne biri hem anıŋ soŋıda barur. Selmān-ı Fārsī raḍya'l-lahu 'anhdın rivāyet turur kim (7) aydı. Çūn Ḫudā-yı te'ālā tilese kim bendesini helāk ḳılġay, ol şermni andın köterür (8) ve köŋlini bī-raḥm ḳılur ve tilni dürüşt ḳılur. Yā'nī ḳatıġ sözlük kim Müsülmānlarnıŋ köŋli (9) andın āzār tapḳay. Çūn bende bu mertebege yėtse Müsülmānlıḳnıŋ köŋlegini anıŋ başıdın (10) soġurġaylar *ve ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* 'Azīzler aytıp tururlar kim bendege nīk-baḫt 'alāmeti (11) bėş nėmerse turur.

[369] Ebū Abdillāh Vehb b. Münebbih b. Kāmil es-San'ānī (ö. 114/732) Yemenli tabii.
[370] gūyyā şeklinde yazılmış.

Evvel köŋliniŋ yumşaḳlıḳı, ėkinç köz yaşı, üçünç dünyānı dōst tutmamaḳlıḳ (12) törtünçi ārzūnı[371] kem ḳılmaḳlıḳ, bėşinç şerm bisyār tutmaḳlıḳ ve bende[372] kim bed-baẖt bolġay. (13) Anda bėş ʻalāmet bar. Evvel köŋliniŋ ḳatıġı ve közniŋ ḳatıġı ve "dünyā" dōst bolmaḳ ve ārzū[373] (14) köp bolmaḳ ve şerm kem bolmaḳ. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (15) aydı. Āẖir zamānda İblīs öz ferzendlerini Ādem ferzendleriġa ḳoşḳay. Aṣḥāb aydılar. (16) Ādem ferzendini şeyṭān ferzendidin nėçük bilip bolur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (17) Bī-şermlik bī-raḥmlik bilen bilip bolur. Kifāye-yi Şeʻbī'de kėltürüp turur kim Mūsā **[95b]** (1) ṣalātu'l-lah ʻaleyh münācāt ḳıldı ve aydı. Yā rab, beyān ḳılġıl kim maŋa nė yaẖşıraḳ? Ḥaḳ sübḥāne (2) ve teʻālā{dın} vaḥī kėldi kim yā Mūsā, saŋa yaẖşıra{ḳ} ol ėrdi kim sėni hergiz yaratmaġay ėrdim. Mūsā ʻaleyhi's-selām (3) aydı. Yā rab, çūn mėni yarattıŋ ėrse beyān ḳılġıl kim maŋa nė yaẖşıraḳ? Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālādın (4) vaḥī kėldi kim yā Mūsā, saŋa yaẖşıraḳ ol ėrdi kim çūn sėni yarattım ėrse bāliġ bolmasdın burun (5) saŋa ölüm bėrgey ėrdim. Mūsā aydı. Yā rab, çūn maŋa bulūġdın burun ölüm bėrmediŋ (6) ėrse ėmdi beyān ḳılġıl kim maŋa nė yaẖşıraḳ? Ḥażret-i ʻizzet celle celāledin fermān kėldi. Yā Mūsā (7) ėmdi saŋa ol yaẖşıraḳ kim sėni pīrlıḳġa yėtkürsem ve mėn H̱udā-yı kerīm turur mėn. Şerm tutar mėn (8) kim fermān ḳılġay mėn. Müsülmānnı kim aḳ saḳal veyā aḳ başlıġ bolġay. Anı ʻaẕāb ḳılġaylar ve tamuġḳa (9) ėltkeyler. Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah, Tenbīh[374] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim şerm ėki türlük (10) turur. Bir şerm turur kim Ādemīlerniŋ arasında turur ve yėne bir şermi turur kim ve H̱udā-yı teʻālānıŋ ve (11) bendeniŋ arasında turur ammā ol şermi kim Ādemīlerniŋ arasında turur kim kişiniŋ yüzige baḳa almasa (12) ve ol şermi kim bendeniŋ ve Ḥaḳ celle ve ʻalānıŋ arasında turur. Ol turur kim anıŋ niʻmetleriġa şükür aysa (13) ve şerm tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālāġa ʻāṣī bolmaḳdın. İbn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhdın rivāyet (14) ḳılurlar kim aydı. Bir kün mėn Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige kirdim, "kördüm. Yıġı bilen meşġūl turur." Resūlu'l-lah nė üçün yıġlar siz? (15) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām maŋa ẖaber bėrdi kim Ḥaḳ celle ve ʻalā şerm tutar ol bendedin kim (16) İslām'da saḳal aḳartmış bolġay. Anı ʻaẕāb ʻuḳūbet ḳılġay. Naġu ol bir nā-bāliġ aḳ saḳalı bilen (17) şerm tutmaġay kim günāh ve maʻṣiyet ḳılġay, zihī bī-şermlik ve bī-ḥayālıḳ. H̱alaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (18) kėltürüp turur

371 ārżūnı şeklinde yazılmış.
372 Hemze konulmuş.
373 ārżū şeklinde yazılmış.
374 tenbih şeklinde yazılmış.

kim Zeyd bin S̱ābit[375] raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim şerm tutmas ẖalḳdın, şerm **[96a]** (1) tutmas Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın. *Va'l-lahu 'ālem ba'ṣ-ṣavāb.* Onunçı bāb (2) rāstlıḳ ve yalġançılıḳ ve tilni saḳlamaḳ ve ġıybet ve riyānıŋ beyānıda. Bu bāb altı faṣıl turur. (3) Faṣl-ı evvel, rāstlıḳnıŋ beyānıda. H̱ālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim 'Abdu'l-lah bin 'Abbās (4) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Soruldı, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim Ādemīniŋ kemāli nė nėmersede turur? Resūl (5) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sözni aytmaġlıḳ ve rāstlıḳ bile 'amel ḳılmaġlıḳ. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (6) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā Dāvud 'aleyhi's-selāmġa vaḥī ḳıldı kim yā Dāvud[376], her kişi kim rāst bolsa mėniŋ birle nihānda (7) mėn anıŋ birle rāst turur mėn, ėl aylında āşikāre. 'İsā ṣalātu'l-lah aytıp turur kim her kişi kim (8) dōst tutsa kim anıŋ 'ameli niyāġa ma'lūm bolsa pes ol 'amelde ṣādıḳ ėrmes. Ḥadīs̱de (9) kėlip turur. Her kişi kim söyüntürür bolsa anı bu kim H̱udā-yı te'ālā dōst tutar. Pes kerek kim evvel (10) rāst kūy bolsa, her nė aysa, rāst aysa ve emānetlerġa ẖıyānet ḳılmasa ve hem-sāyeleri (11) bilen yaẖşı zindegānlıḳ ḳılsa. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim münācāt (12) ḳılur ėrdi. *Allahümmec'al serirāti ẖayran min 'alā niyyeti vec'al 'alā niyyeti ṣāliḥaten* ya'nī ey bārā-H̱udā yā (13) mėniŋ pinhānī a'mālimni āşikāre a'mālimdin yaẖşı ḳılġıl ve āşikāre a'mālimni ṣāliḥ ḳılġıl. Rivāyet (14) turur kim Ādemīniŋ rāstlıḳınıŋ 'alāmeti ol turur kim āşikāre ve nihānı berāber bolsa. Şeyẖ (15) Cüneyd ḳudsu'l-lah sırrıhu'l-'azīz aytur. Ḥaḳīḳat-ı imān rāst turur kişi kerek kim rāstlıḳnı (16) peşe ḳılsa ve yalġançılıḳnı terk ḳılsa imānnıŋ yaruġluḳnı dünyā ve āẖiretde körgey. (17) Şeyẖ Aḥmed H̱aḍraveyh[377] raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Her kişi dōst tutsa kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ bilen bolġay **[96b]** (1) ve hemīşe aŋa 'ināyeti bolġay. Pes kerek kim özige tutsa rāstlıḳnı anıŋ üçün kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (2) öz Kelām-ı Mecīd'de ẖaber bėrür, yarlıḳar kim *inna'l-lahe me'a'ṣ-ṣādıḳīn*[378]. Şeyẖ Ẕū'n-nūn Mıṣrī[379] (3) raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Be-dürüstī kim rāstlıḳ Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ tīġı turur. Her nėmersege kim ḳoyar sėn (4) kėser sėn. H̱ayru'l-Mecālis'de kėltürüp turur kim H̱ᵛāce 'aleyhü'r-raḥme aydı. H̱arīd ü fürūẖt (5) ḳılurda kerek kim yalġan kėçse eger metā' satar bolsa kim anı bėş deremġa alġan bolsa, aysa kim (6) alte derem alıp turur mėn, dėp yėtti deremge satsa ol sevdādın hergiz bereket

375 Ebū Hārice (Ebū Saīd) Zeyd b. Sābit b. Dahhāk el-Hazrecī en-Neccārī (ö. 45/665 {?}) Sahabi.
376 dāvūd şeklinde yazılmış.
377 Ebū Hāmid Ahmed b. Hadraveyh el-Belhī (ö. 240/854) İlk sufilerden ve Melāmetiyye'nin ilk temsilcilerinden.
378 "Muhakkak ki Allah sadıklarla beraberdir."
379 Zünnūn Ebü'l-Feyz Sevbān b. İbrāhīm el-Mısrī el-İhmīmī (ö. 245/859 {?}) İlk dönem sufilerinden.

tapmaġay. Bil kim (7) ziyān tapġay ve anıŋ mālı ṭaleb bolġay ammā eger aysa kim mėn bėş deremge alıp turur mėn. (8) Bėş derem ve dengiġa satar mėn, dėp uş ol bėş derem ve dengiġa satsa aŋa ol dengi- (9) de bereket bolġay ve anıŋ mālı ziyāde bolġay ve ol bilmegey kim munça mālnıŋ ziyāde bolmaḳı (10) ḳaydın turur ve ḥażret-i ḫᵛāce ḳudsu'l-lah sırrıhu'l-'azīz bu taḳrībde ḥikāyeti hem ḳıldılar kim (11) Ḥace'l-İslām İmām Muḥammed Ġazālī raḥmetu'l-lah 'aleyhi ve sellem kitābıda kėltürüp turur kim dīn büzürgleridin (12) 'azīzi bar ėrdi. Anı Muḥammed Münkedir dėr ėrdiler ve ol bezzāzlıḳ ḳılur ėrdi ve havā-yı zemistānda (13) ḳabālar tiktürüp satar ėrdi ve çūn özi ba'żı ṭā'at ve 'ibādetlerġa meşġūl bolsa (14) öz ornıda ḳulı bar ėrdi. Her metā'nıŋ bahāsını ta'yīn ḳılıp kim mundın ziyāde "ve kem" satmaġıl. (15) Künlerde bir kün bir A'rābī kėldi ve ol ḳuldın sordı kim bu ḳabānı nėçe dīnārġa satar sėn? (16) Ol cins ḳabānı Ḫᵛāce Muḥammed Münkedir ėki dīnār bahā ḳılıp ėrdi. Ol ḳul, üç dīnār bahā ḳıldı. (17) A'rābī üç dīnār bėrdi ve ol ḳabānı satḳın aldı ve kėyip yolġa kirip barur ėrdi kim **[97a]** (1) Nā-gāh Muḥammed Münkedir peş kėldi ve ol ḳabānı tanıdı. A'rābī'din sordı kim ey birāder, bu ḳabānı (2) nėçege aldıŋ? A'rābī aydı. Üç dīnārġa. Muḥammed Münkedir aydı. Bu ḳabānı ėki dīnārdın artuḳḳa (3) ėrzimes, bir dīnārnı sėndin ziyāde alıp turur. Ėltkil ve bu ḳabānı ėgesige yandurġıl (4) ve hėç ẓāhir ḳılmadı kim dükkān mėniŋ turur. A'rābīler, besī nāzük mizāc bolurlar. Aççıġı (5) kėldi ve aydı. Ey Ḫᵛāce, bu ḳabā biz sėniŋ vilāyetimizde mundın "taḳı" ziyāde ėrzir, naġu mėniŋ (6) sevdāmnı bozar sėn. Ġarażıŋ ol turur kim mėn ėgesige yandurġay mėn ve sėn satḳın alḳay (7) sėn. Ḫᵛāce Muḥammed Münkedir çūn kördi kim A'rābī bisyār nefes aydı. Ey birāder, sėn teşvīşde bolmaġıl kim (8) bu ḳabānı mėniŋ dükkānımdın ve mėniŋ ḳulumdın satḳın alıp sėn. Mėn aŋa aytıp ėrdim kim bu (9) cins ḳabānı ėki dīnārġa satġıl, dėp ve ol üç dīnārġa satıpdur. Mėniŋ birle barġıl (10) sėniŋ bir dīnārıŋnı saŋa yandurup bėrey ve ḳabālardın hem ḳaysısı yaḫşıraḳ anı bėrey. (11) A'rābī çūn kördi kim ol merdī rāst ve mütedeyyin turur. Anıŋ birle hemrāh bardı ve bir dīnārını (12) aŋa yandurup bėrdi. A'rābī çūn yandı ėrse ėldin sordı kim bu nė kişi turur kim? Yaḫşı diyānet- (13) lıḳ turur. Aydılar. Anı Ḫᵛāce Muḥammed Münkedir dėrler. Nėçe vaḳitler turur kim biz atını ėşitip ėrdük, bu müşkil (14) işlerde anıŋ atını şefī' kėltürüp bizge küşāyiş bolur ėrdi. Biz ḫayāl ḳılur ėrdük kim meşhūr (15) meşāyiḫlerdin turur, ol mestūru'l-ḥāl bir bezzāz ėkendür. Maḳṣūd bu ḥikāyetdin, ol (16) 'azīzniŋ rāstlıḳıdın maḳṣūdġa yėtip muḳarrib dergāh bolġaynıŋ beyānı turur. Ḫᵛāce Muḥammed 'Alī (17) Ḥākim Tirmiẕī raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz Kelām-ı Mecīdī'de

ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *ricālün ṣadaḳū* **[97b]** (1) *mā ʻahedū'l-lahe ʻaleyhi* yaʻnī ėrenler kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā bilen ʻahdlarıġa yaḫşı vefā ḳılıp tururlar. (2) Pes mundın maʻlūm bola turur kim ėrenler ṣādıḳlar turur ve her kişi kim rāst ve ṣādıḳ bolmasa (3) ol ėrenler cemāʻatidin bolmaġay. Ėkinçi faṣıl, yalġançılıḳnıŋ meẕemmetiniŋ beyānıda. (4) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim ḥadīs̱de andaġ vāḳiʻ bolup turur. Yalġan ant içmek kesb- (5) din bereketni köterür. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem duʻā ḳılur ėrdi. (6) *Allahümme innī eʻūẕu bike mine'l-küfri ve'l-keẕibi ve'd-dīn* yaʻnī pākā perverdigārā küfür ve kāfirlıḳdın (7) ve yalġan söz ayturdın ve ḳarżdārlıḳdın. Rivāyet turur kim İbn Mesʻūd raḍya'l-lahu ʻanhdın. (8) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Üç ḫaṣlet turur kim her kişide kim ol üç ḫaṣlet bolsa ol (9) münāfıḳ turur tā ol ḫaṣletlerni ḳoymaġunça Müsülmān bolmas. Ol üç ḫaṣlet ol turur kim (10) çūn söz aysa, yalġan aysa ve çūn vaʻde ḳılsa, ḫilāf ḳılsa ve çūn anı ėmīn bilseler (11) ḫıyānet ḳılsa. Resūl ṣalla'l-lahu aydı. Silerge lāzım turur kim yalġandın perhīz ḳılsaŋızlar. (12) Be-dürüstī ki yalġan söz yıratur imānnı Ādem'din. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige (13) biregü kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn mübtelā bolup turur mėn, üç günāh birle ve andın hėç ṣabır (14) ve çāre ḳıla almaydur mėn, zinādın ve yalġan sözdin ve içküdin. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (15) aydı. Sėn yalġan sözlerdin tövbe ḳılġıl. Eger mėniŋ ḫ{ō}şnūdluġumnı tiler sėn. Ol kişi (16) ḳabūl ḳıldı. Yolda barur ėrdi, nā-gāh zinā peş kėldi ve özige aydı. Eger mėn bu fāḥişe işni **[98a]** (1) ḳılsam çūn Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem mėndin sorsa kim zinā ḳıldıŋ mu? Eger aysam kim ārī, mėni (2) Ḫudā urġusı turur ve eger aysam yoḳ yalġan ayġan ve ʻahd sındurġan bolġay mėn. (3) Zinānı terk ḳıldı ve ol günāhdın hem tayıp boldı. Andın soŋ aŋa çaġır peş kėldi. (4) Andın hem köŋlide kėçti. Anı hem terk ḳılıp tövbe-yi naṣūḥ ḳıldı. Bir rāstlıḳnıŋ sebebidin barça (5) belādın ėmīn boldı. Ḥadīs̱de kėlip turur kim barça iftirālardın üç iftirā turur kim (6) uluġ turur. Biri ol kim kişi gūrige iftirā ḳılsa ve aysa kim mėn mundaġ tüş körüp turur mėn (7) ve körmegen bolsa. Ėkinçi iftirā ata anasıge ḳılsa ve öz atasını ḳoyup yėne kişini özige (8) ata dėse. Üçünçi ol kim peyġamber ʻaleyhi's-selām mundaġ dėpdür, dėp ḥadīs̱ naḳil ḳılsa ve (9) ol ḥadīs̱ mėndin ṣādır bolmasa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (10) Ferdā-yı ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* kişi kim yalġan tanuḳluḳ bėrgey, anıŋ tili uzun ve avīzān (11) bolġay, tamuġ otıda. İmām Caʻfer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu ʻanh aytur. Yalġan revā ėrmes meger ėki (12) işde biri ol kim ẓālimniŋ ẓulmı defʻ bolmaḳ sebebidin. Ėkinçi, ėki kişi arasıda ıṣlāḥ (13) bėrmek üçün ve baʻżı

‘ulemānıŋ ḳatında muṭallaḳa revā ėrmes meger uruş ve yaraşda. Ḥadī̱s- (14) de kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Uçmaḳġa kirmes tamām ya‘nī süẖançīn ḥakīmi (15) aytıp turur kim bėş nėmerse bėş bile cem‘ bolmas. Ġażab ‘aḳl birle ve şerm tilek birle (16) ve ṭā‘at ġıybet birle ve uluġluḳ ḥased birle ve kerem yalġan birle. ‘Abdu’l-lah {bin} ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anh- (17) dın rivāyet turur kim aydı. Ḫudā-yı te‘ālādın özge nėmerse birle ant içmek şirk turur ve ant “içmek Ḫudā-yı te‘ālānıŋ atı birle hem yaẖşı ėrmes”[380] **[98b]** (1) meger żarūret ḥālinde. Şerī‘atü’l-İslām’da kėltürüp turur kim her kişi ant içer bolsa ant içsün (2) Ḫudā-yı te‘ālā birlen. Yā ẖāmūş bolsun ve ant içmesün, ata anasınıŋ atı birle ve falān tirikliki (3) birle ve Ka‘be birle ve Müsülmānlıḳdın bīzār bolmaḳ birle. Her kişi bular birlen rāst ant içse ẖavf (4) küfür turur. *Ne‘ūẕu bi’l-lah min ẕalike*. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim yalġan ant içse Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te‘ālā ‘aẕāb ḳılġay anı tamuġ otı birle. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (6) aydı. Her kişi kim rāst ant içse tar ḳılġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ gūrını. Fetāvā-yı Ṣaġirā’da kėltürüp (7) turur kim yalġan aytmaḳ üç yėrde revā turur. Biri uruş maṣlaḥatıda, ėkinçi ėki uruşġuçnı (8) yaraşturur maṣlaḥatıda, üçünçi ẖatunġa ėriŋ uruş ve vaḥşeti bolur sebebidin. Faḳīh Ebū’l-Ley̱s (9) de hem meẕkūr bolup turur. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim ḥadī̱sde kėlip turur. Her kişi kim (10) bir ḳata yalġan aytsa aŋa nāzil bolur yėtmiş miŋ la‘net. [381] ‘Alā’dın menḳūl turur kim (11) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Alī, her kişi kim yalġan köp aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā köterür anıŋ (12) yüzidin ve köŋlidin imān nūrını. Üçünçi faṣıl, ġıybetniŋ meẕemmetiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da (13) kėltürüp turur kim Mūsā ṣalātu’l-lah ‘aleyhdin rivāyet turur kim aydı. Her kişi ölse ġıybetdin (14) tövbe ḳılıp ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* barçadın ilgeri uçmaḳġa kirgey ve her kişi kim ġıybet- (15) din tövbe ḳılmay ölse barçadın ilgeri tamuġḳa kirgey. Rivāyet turur kim ‘Aīşe-yi Ṣıddīḳa (16) raḍya’l-lahu ‘anhā bir ża‘īfeni aydı kim anıŋ ḳaddı pest turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yā ‘Aīşe (17) anı ġıybet ḳıldıŋ. Ḥadī̱sde kėlip turur kim vaḥī kėldi, Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın. Mūsā ṣalātu’l-lah **[99a]** (1) ‘aleyhġa kim ey Mūsā, arıġ tutġıl tiliŋni ve köŋlüŋni ġıybetdin. Pes Mūsā ṣalātu’l-lah (2) aydı. Yā rab, köŋülni arıġ tutmaḳ nėçük bolur? Ḥażret-i ‘izzet celle celāledin fermān kėldi kim (3) her yėrde kim ġıybetni ėşitseŋ aŋa rāżı bolmaġıl ve saŋa ẖōş kėlmesün ve ol meclisdin (4) yıraḳ bolġıl. Ḥadī̱s kėlip turur

380 Sol boşluğa yazılmış.
381 Farklı mürekkep rengiyle yazmış ve arka sayfanın mürekkebi yüzünden bir sözcük okunamadı.

kim *el-ġıybetü eşeddü mine'z-zinā'ı* ya'nī bir Müsülmānnı ġıybet ḳılmaḳ (5) zinādın ḳatıġ ve yamanraḳ turur. Anıŋ üçün kim zinā ḳılġan kişi eger tövbe ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (6) anıŋ tövbesini ḳabūl ḳılur ammā ol kişi kim ġıybet ḳılıp turur. Eger tövbe ḳılsa anıŋ tövbesi (7) ḳabūl bolmas tā ol ġıybet ḳılġan kişidin baḫīllıḳ tilep ol 'afv ḳılmaġunça. İbn 'Ömer raḍya (8) 'l-lahu 'anhümā rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim ġıybet ḳılmaḳ ṭahāret ve rūzeni sındurur. (9) Ḥadīs̲de kėlip turur kim eger biregü biregüni ġıybet ḳılur bolsa ve bir Müsülmān anı ġıybet ḳılurdın (10) men' ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol men' ḳılġuçıġa dünyā ve āḫiret işleride nuṣret ve yāri bėrgey (11) ve barça türlük belālardın öz penāhında tutḳay. *İnşā'al-lah te'ālā*. Ḥadīs̲de kėlip turur kim (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim birāder-i Müsülmānını ġıybet ḳılsa ḳıyāmet küni *āmennā bih* (13) *ve ṣaddaḳnā* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ yüzini arḳası ṭarafıge ḳılġay. Ḥadīs̲de kėlip turur kim her kişi kim (14) bir Müsülmānnıŋ aşını yėse, dünyāda ya'nī ġıybet ḳılsa ferdā-yı ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ol gūştni (15) anıŋ aylıġa kėltürgeyler ve ayġaylar kim yėgil bu murdārnı. Dünyāda nėçük kim dünyāda yėp sėn. (16) Ḥikāyet ḳılurlar kim İbrāhīm Edhem[382] raḥmetu'l-lah 'aleyhni bir meclisge ṭa'ām yėgeli indediler. Çūn ol (17) meclisde ḥāżır olturdı ėrse meclis ehlidin biregü aydı kim falānī 'acāyib yoġun ve sėmiz kişi **[99b]** (1) turur kim ayaġını baḫīl köterip, maŋıp yürür. İbrāhīm Edhem raḥmetu'l-lah 'aleyh ol meclisdin (2) çıḳtı ve aydı kim mėn ḥāżır bolmas mėn, ol meclisge kim Müsülmānını anda ġıybet ḳılur bolsalar. (3) Faḳīh Ebū'l-Leys̲ raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur kim ġıybet tört nev' turur ve bir nev'i küfür turur ve bir nev'i (4) nifāḳ turu{r} ve bir nev'i günāh ve ma'ṣiyet turur ve yėne bir nev'i mübāḥ turur ammā ol kim küfür turur ol (5) turur kim biregü bir Müsülmānını ġıybet ḳılsa ve yėne biregü aŋa aysa kim ġıybet ḳılmaġıl. Ol aysa kim (6) ġıybet ėrmes. Mėn rāst aytur mėn. Be-dürüstī ki ol ġıybet ḳılġuçı ḥelāl bildi, Taŋrı te'ālā (7) [383] ḥarām ḳılġan nėmerseni. Pes kāfir bolġay ammā ol kim günāh ve ma'ṣiyet turur. Ol turur kim (8) biregüniŋ atını tutup ġıybet ḳılsa ve bilse kim bu ma'ṣiyet turur ve ḥelāl bilse ol 'āṣī (9) bolġay ammā ol kim mübāḥ turur. Ol turur kim fāsıḳı veyā mübtedi'ini ġıybet ḳılsa bu ṭama'da kim (10) eger ėşitse şāyed ol işni terk ḳılġay. Bu nev' ġıybet mübāḥ turur ve günāh bolmas ammā (11) ol kim nifāḳ turur. Ol turur kim biregü biregüni atını tutmay ġıybet ḳılsa ve ol kişi (12) bilse kim kimni ġıybet aytur. Pes ol münāfıḳ turur. İḥyā'u'l-'Ulūm'da kėltürüp turur (13)

382 Ebū İshāk İbrāhīm b. Edhem b. Mansūr (ö. 161/778 {?}) Zahid, sufi ve muhaddis.
383 <te'ālā>

kim ġıybet bir Müsülmānınıŋ yamanını yād ḳılmaḳ turur, arḳasıda[384] ve ġıybet anı ayturlar kim bir Müsülmānī- (14) nıŋ arḳasıda bir nėmerse bilen yād ḳılsa kim ol ḫaber aŋa yėtse, ṭabī‘atıġa aġır kėlse ve nā-ḫōş (15) bolsa ḫvāh ol ẕikir ḳılġan nėmerse teniniŋ noḳṣānı bolsa ve ḫvāh tişniŋ ve ḫvāh libāsınıŋ (16) ve ḫvāh dünyā a‘mālidin ve ḫvāh āḫiret a‘mālidin ve ḫvāh fi‘ili ve ḳılıḳıdın ve ḫvāh öyüdin ve ḫvāh (17) müner ulaġıdın ve ḫvāh ėdiş ayaḳıdın barça ġıybetde dāḫil turur. Tefsīrimizde kėltürüp **[100a]** (1) turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin sordılar kim ġıybet ḳaysı turur? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (2) aydı. Eger sėn birāder-i Müsülmānını yād ḳılsa bir nėmerse birle kim eger ol ḫaber aŋa yėtkeç nā-ḫōş kėlse (3) eger ol ṣıfat anda bolsa ġıybet ḳılıp sėn ve eger ol ṣıfat anda bolmasa pes bühtān ve töhmet (4) ḳılıp sėn. Ḥadīs̱de kėlip turur kim çūn ḳıyāmet bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ḥażret-i Ḥaḳ celle ve ‘alānıŋ (5) ḳatıġa ġıybet ḳılġuçını ḥāżır ḳılġaylar ve nāmeyi anıŋ ėlgige birgeyler. Ol nāmede körgey kim hėç ‘amel ḫayrı (6) ve hėç ḥasenesi yoḳ. Ayġay kim bu nāme mėniŋ ėrmes ve mėn bisyār ṭā‘atlar ḳılıp ėrdim ve bisyār ḫayr (7) işler mėndin ṣādır bolup ėrdi ve bu nāmede hėç nėmerse andın körmes mėn. Aŋa ayġaylar kim ol (8) ṭā‘atlarıŋ tamām ḥabṭ boldı, Müsülmānlarnı ġıybet sebebidin ve yėne biregüni ḥāżır ḳılġaylar (9) ve nāmeyi anıŋ ḳolıġa bėrgeyler. Ol nāmede bisyār ṭā‘atlar körgey kim hergiz ḳılmaġan bolġay ayġay kim (10) bu nāme mėniŋ ėrmes kim bu ṭā‘atlar mėndin vücūdġa kėlgen ėmes. Aŋa ayġaylar kim falān kişi (11) sėni ġıybet ḳılur ėrdi. Anıŋ ṭā‘atlarını saŋa alıp bėrdiler. Rivāyet turur kim Şeyḫ Ḥasan Başrī’ġa (12) aydılar kim falān kişi sėni ġıybet ḳıldı, ol bir ṭabaḳ ḫurmā aŋa iberdi ve aydı kim sėn barça ṭā‘at- (13) larıŋnı maŋa hediye iberip sėni mėn hem tiledim kim anıŋ mükāfātını saŋa yėtkürgey mėn (14) ammā mu‘ẕūr tut kim mundın ziyādege dest resālıḳım yoḳ. Kenzü’l-‘İbād’da kėltürüp turur kim (15) ġıybet nėçük kim söz bilen bolur, fi‘il ve işāret ve ḥareket birlen hem bolur. Anıŋ üçün kim ‘Aīşe (16) raḍya’l-lahu ‘anhümā ėlgi bilen işāret ḳıldı kim falān ḫatun pest bālā turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (17) aydı. Anı ġıybet ḳıldıŋ ve ġıybetni ėşitküçi hem ġıybet ḳılġuçı birlen günāhda şerīk turur ve eger **[100b]** (1) ėşitip şük tursa ve günāhdın ḫalāṣ bolmaġay. Meger vaḳti kim men‘ ḳılsa anı tili birle ve aysa (2) ḫāmūş bolġıl ve bī-ma‘nā aymaġıl dėse ve eger ayta almasa, köŋlide aŋa münker bolsa ve rıżā (3) bolmasa ve eger mundaġ ḳılmasa günehkār bolġay ve eger tili bilen men‘ ḳılsa ve köŋlige ḫōş (4) kėlse ol

384 şeklinde yazılmış.

münāfıḳlarnıŋ işi turur ve günāhdın çıḳmaġay mādām kim köŋlige nā-ḫōş (5) kėlmegey aŋa ol ġıybet. Tefsīr-i Zāhīdī'de kėltürüp turur kim eger fāsıḳī kim fısḳnı āşikāre ḳılur (6) bolsa ve bī-bāk bolsa anıŋ 'aybnı aymaḳ ġıybet ėrmes. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (7) aydı. Her kişi cāver çıyānı yüzidin kötergen bolsa her nė kim dėr sėn anıŋ ḥaḳḳıda, ġıybet ėrmes (8) ve eger fāsıḳī fısḳnı pūşīde ḳılur bolsa pes anıŋ ġıybeti ġıybet turur. Eger biregüni biregü bildürmek (9) üçün aysa falān kelte veyā falān uzun veyā falān aḫsaḳ veyā falān ḳarraġu. (10) Bu ġıybet ėrmes. Andaġ kim beyān eḥādīs̱ ḳılur kişilerniŋ atıda bar turur kim Ḥumeyd Ṭavīl (11) ve kemāl a'rec ve ḥātem ve aṣam ve eger serzeniş ve ṭa'ne vechi birlen aytur bolsa ol ġıybet (12) turur. Fetāvā-yı Sirācī'de kėltürüp turur kim her kişi kim bir şehr ehlini veyā bir kent ehlini (13) ġıybet ḳılur bolsa ġıybet ėrmes yā cemā'atini ta'yīn ḳılıp atı birlen ẕikir ḳılmaġay. Eger biregü (14) birāder-i Müsülmānnıŋ yamanlıḳlarını ihtimām vechi birlen şefḳat ḳılur, aytur bolsa bākī (15) yoḳ turur, ol ġıybet ėrmes ve eger ġaraż anıŋ 'aybı ve noḳṣānını ėl alında ẓāhir ḳılmaḳ (16) bu ġıybet turur. İḥyā'u'l-'Ulūm'da kėltürüp turur kim vācib turur. Ġıybet ḳılġuçı bed-baḫt- (17) ḳa kim tövbe ḳılsa ve pişmān bolsa ol ḳılġan ġıybetidin tā ḥaḳ Allah'dın ḫalāṣ **[101a]** (1) bolġay. Andın soŋ baḫīllıḳ tilese ol kişidin kim anı ġıybet ḳılıp turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (2) ve sellem aydı. Kişi kim anı ġıybet ḳılıp sėn, aŋa Taŋrı te'ālādın āmirziş tilegil ve ba'żı ayturlar. (3) Ġıybetniŋ kefāreti ol turur kim ġıybet ḳılġan kişiniŋ nėçük kim 'aybı ve yamanlıḳını aytıp turur. Kerek kim (4) medḥi ve s̱enāsı ve yaḫşılıḳını hem aysa ve anıŋ ḥaḳḳıda du'ā-yı ḫayr ḳılsa ve ba'żı aytıp tururlar. (5) Kerek kim ol kişiniŋ ḳatıge barsa ve aysa kim yalġan aytıp turur mėn ve ẓulm ve yamanlıḳ ḳılıp (6) turur mėn. Eger tileseŋ mėndin ḥaḳḳıŋnı alġıl ve eger tileseŋ 'afv ḳılġıl ve eger ol kişi (7) ġāyib bolsa veyā ölgen bolsa kerek kim aŋa Taŋrı te'ālādın āmirziş tilese ve du'ā (8) ḳılsa. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim Ḫvāce 'aleyhü'r-raḥme aydı. Tövbe üç ḳısım turur. Ḥāl ve māżī (9) ve müteḳabil ammā ḥāl ol turur kim bende-yi Müsülmān ya'nī ḳılġan ma'ṣiyetidin nedāmet kėltürse (10) ammā māżī ol turur kim ḫaṣımlarını ḫ{ō}şnūd ḳılsa eger biregü biregüdin ol derem ġaṣb ḳılġan bolsa (11) bir nėçe aysa tövbe, tövbe ol tövbe ėrmes ve tövbe ol turur kim anıŋ on tengesini yandurup (12) bėrse ve anı ḫ{ō}şnūd ḳılsa andın soŋ andaġ fi'ilidin tövbe ḳılsa ol tövbe, tövbe turur ve eger (13) kişiniŋ yamanını ayġan bolsa, barsa ve andın 'öẕür ḳılsa[385] ve baḫīllıḳ tilese ve anı ḫ{ō}şnūd (14) ḳılsa ve eger biregü biregüni

[385] ḳolsa şeklinde yazılmış.

öltürmiş bolsa ve andın vāri̱s bolmasa kim olarnı ẖ{ō}şnūd (15) ḳılġay. Tedbīr ol turur bendeyi āzād ḳılġay, ol sebebdin kim her kişi kim bende āzād ḳılur, gūyā ölügni (16) tirgüzür ve eger kişi biregüniŋ ẖatunı veyā dedeki birlen zinā ḳılmış bolsa anıŋ ėridin (17) veyā ẖᵛācesidin ʻöẕür-ẖᵛāhlıḳ tilegen birle bolmas, cüzʻ Ḫudāy ʻazze ve cellege zārī ve nāliş **[101b]** (1) ḳılmaḳdın ve tövbe istiġfārdın özge ve eger içküçi çaġırdın tövbe ḳılsa tedbīr ol turur kim (2) Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ luṭf-ı şerbetler ve ısıġ havāda savuḳ su bėrse ve ötken günāh- (3) {la}rınıŋ keffārnı üçün ammā tövbe[386] ki müstaḳbel turur. Ol tövbe turur kim tövbe ḳılġuçınıŋ niyyeti ol (4) bolsa kim ol günāhnıŋ üstünige tā ʻömri bar, mundın soŋ kėlmegey ve *bi'l-lahi'l-tevfīḳ ve'l-ʻiṣmet*. (5) Törtünçi faṣıl, tilni tutmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (6) turur kim Süfyān bin ʻAbdu'l-lah Naḳfī raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Mėn sūāl ḳıldım, Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyh (7) ve sellemdin ve aydım kim yā Resūlu'l-lah, mėni bir işḳa Müsülmānlıḳda buyurġıl kim mėn ol iş birlen (8) necāt tapḳay mėn ve ol iş maŋa destgīr bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ayġıl *zillu'l-lah* (9) pes istiḳāmet ḳılġıl. Aydım. Yā Resūl, pes maŋa ḳorḳunç nėdin turur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (10) işāret mübārek tiliġa ḳıldı ve aydı. Belā bu turur yaʻnī her belāyı kim vāḳiʻ bolur, tilidin bolur. (11) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ekse̱r ferzend-i Ādem üçün ėrte ḳopsa barça āʻżāsı tiliġa ayturlar kim (12) Ḫudāy üçün perhīz ḳılġıl ve özüŋni saḳlaġıl, be-dürüstī kim sėniŋ selāmetlıġıŋ bizniŋ (13) selāmetlıġımız turur ve sėniŋ mażarratıŋ bizniŋ mażarratımız turur. Ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi (14) kim tilni saḳlasa Müsülmānlarnıŋ yamanını aytmaḳdın, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anıŋ cemīʻ günehlerini ʻafv ḳılġay. (15) Rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige bir Aʻrābī kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėni bir ʻamelġa (16) yol körset kim mėn ol ʻamelni ḳılay, uçmaḳġa barġay mėn. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Gürsinelerġa (17) ṭaʻām bėrgil ve teşnelerge su bėrgil ve emr-i maʻrūf ve nehī münker ḳılġıl ve eger bularnı ḳıl almasaŋ tiliŋni **[102a]** (1) taya tutġıl ve söz sözlemegil meger ol söz kim andın s̱evāb ḥāṣıl bolur. Ḥadīs̱- (2) de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim aydı. Necāt ve rastkārlıḳ nė nėmersede (3) turur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Necāt anda turur kim tiliŋ sėniŋ fermānıŋda (4) bolsa ve mā lā yaʻnī sözlerdin yıġsan, ḳanāʻat ḳılsaŋ ve ṭamaʻ üçün ėlniŋ (5) ėşikige yürmeseŋ ve ötken ʻömrüŋ ve günāhlarıŋġa teʻessüf ḳılsaŋ ve yıġlasaŋ.

386 Hemze konulmuş.

(6) Ḥadī̱sde kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Tiliŋni taya tutġıl (7) ve söz sözlemegil. Meger ḫayr sözi birle be-dürüstī kim şeyṭān ġalebe ḳılur, Ādemīġa (8) til birle. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Veyl atlıġ tamuġ ol kişilerge kim (9) meclisde yalġan söz ayġan ve ėl olarnıŋ sözige külüşkeyler [387] Veyl (10) olarġa. [388] Rivāyet turur kim Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu 'anh bir farça taşnı (11) aġzıġa salıp yürür ėrdi. Veyller mundaġ kėçürür ėrdi ve hergiz çıḳarmas (12) ėrdi. Meger ṭa'ām yėrde ve namāz öterde ol ḳorḳunçdın kim mebādā bir mā lā ya'nī söz (13) mėndin ṣādır bolġay, dėp. Ḥikāyet turur kim Ḫıżır 'aleyhi's-selām Mūsā ṣalātu'l-lah (14) 'aleyhġa aydı kim yā Mūsā, köp söz aymaḳ Ādemīġa eger 'āḳil bolsa 'aybnı ve eger cāhil[389] (15) bolsa ḥamāḳatını āşikāre ḳılur. Naḳil ḳılurlar kim Sulṭān İbrāhīm {bin} Edhem raḥmetu'l-lah 'aleyhge (16) bir kün mihmān kėlip ėrdi, ṭa'ām kėltürdi. Mihmān henū̄z ṭa'āmġa ėlig kėltürmep aydı kim (17) ġıybet bünyād ḳıldı. Sulṭān aydı. 'Aceb ḥālī turur kim bizdin burunḳı Müsülmānlar nānnı **[102b]** (1) gūştdin burun yėr ėrdiler ve sizler gūştni nāndın burun yėysizler. (2) Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim eger kişi biregüge bir 'ayb ṭa'ne ḳılur bolsa kerek kim (3) endīşe ḳılsa kim ol 'ayb özide bar yā yoḳ. Eger ol 'ayb özide bolsa (4) bā-vücūd ol kim özi ol 'aybı birle mübtelā turur. Kerek kim niyāġa ṭa'ne ḳılmasa. (5) Şer'iyyatü'l-İslām'da kėltürüp turur kim eger sizlerge tā mekrūhı vāḳi' (6) bolsa zamāneni yaman dėmeŋler ve zamānedin bilmeŋler kim her nė ḳılsa Ḫudā-yı (7) te'ālā ḳılur. Pes zamāne ve rūzgārnı sökmek yaḫşı ėrmes. Kifāye-yi Şe'bī'de (8) kėltürüp turur kim ḥadī̱s kėlip turur. Çū̄n Yūsuf peyġamber 'aleyhi's-selāmnı aġa- (9) ları ėltip, ḳuduġḳa salıp, bir börini tutup, aġzını ḳanġa bulġap ve (10) köŋlegini pāre pāre ḳılıp ve ḳanġa bulġap, yıġlaşıp, ataları Ya'ḳūb 'aleyhi's-selām (11) ḳatıge kėldiler ve aydılar kim Yūsuf'nı uş bu böri yėp turur. Aġaları bir kerret (12) ėki kerret sordılar kim ey böri, bizniŋ ḳarındaşımız Yūsuf'nı naġu yėdiŋ? Böri (13) hėç cevāb bėrmedi. Mihter Ya'ḳūb ṣalātu'l-lah 'aleyh börige aydı. Nė üçün cevāb (14) bėrmes sėn? Böri aydı. Olar 'āṣīler turur ve maŋa ḫōş kėlmes kim 'āṣī- (15) lerġa söz ayġay mėn. Pes Ya'ḳūb 'aleyhi's-selām sordı kim mėniŋ ferzendim ve nūr dīdem ve (16) dilbend Yūsuf'umnı naġu yėdiŋ? Böri aydı. Mėn yėgen ėrmes mėn. Ya'ḳūb (17) 'aleyhi's-selām aydı. Ol ḳayda turur ve ḥāli nė turur? Böri aydı. Ol sėniŋ ferzendiŋ **[103a]** (1) peyġamber-i Ḫudāy turur ve Ḫudā-yı te'ālā bizge

387 <Veyl olarġa>
388 <Veyl olarġa>
389 cāhīl şeklinde yazılmış.

ḥarām ḳılıp turur peyġamberlerniŋ gūştini ve līkin mėn (2) anıŋ ḥālidin ḫaber aymas mėn kim mėniŋ tilim bilen bir Müsülmānnı fażīḥat ve rüsvā bolġay. (3) Ḥikāyet turur kim biregü ṭālibü'l-'ilim ėrdi ve taḥṣīl birle meşġūl ammā tilni fuḥş ve perīşān (4) sözlerdin yıġmas ėrdi. Bir kün tüşide körer kim ėki ferişte anıŋ ḳatıge kėldiler. (5) Biriniŋ ėlgide bir ṭabaḳ bir cānibide meşk ve yėne bir cānibide serkīn. Pes ol ferişteler biri birige aydılar kim (6) nė ḫūb ėrdi kim bu serkīn necis bu meşk ḳatıda bolmasa ėrdi. Bu ṭālibü'l-'ilim fehm ḳıldı kim olar nė (7) dėdürler. Ya'nī nė yaman ve ḳoc turur. Bu 'ilim birlen bu fuḥş ve perīşān sözlemek ol ṭālib-i 'ilim (8) çūn fi'ilidin āgāh boldı ėrse ol fuḥş ve perīşān sözlemekdin ve cemī' ma'ṣiyetler- (9) din tövbe ḳıldı ve öz zamānıdaġı meşhūr zāhidlerdin boldı. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp (10) turur kim her kişi ölügni sökse andaġ bolġay kim barça peyġamberlerni sökmiş bolġay. Rivāyet (11) turur kim ṣaḥābe raḍya'l-lahu 'anhüm sordılar kim yā Resūlu'l-lah, Müsülmānlıḳnıŋ nişānesi nė turur? (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Müsülmānlıḳnıŋ nişānesi ol kişide turur kim özge Müsülmān- (13) lar anıŋ tili ve ėlgidin selāmet bolġaylar. Yėne sūāl ḳıldılar kim muḥsinniŋ nişānesi (14) nė turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Muḥsinniŋ[390] üç nişānesi bar turur. ṬĀ'ATlarda (15) ėldin burun ḳadem ḳoysa ve ḥarāmlardın perhīz ḳılsa ve yaḫşılıḳ ḳılsa ol kişige kim (16) anıŋ ḥaḳḳıda yamanlıḳ ḳılıp turur. Her kişide kim bu bėş ḫaṣlet bolsa anıŋ binā-yı Müsülmānlıḳı (17) üstḫᵛān[391] ve muḥkem turur. Veṣāyā'dın kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. **[103b]** (1) Yā 'Alī, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā yaratḳanı yoḳ; Ādemīde tildin yaḫşıraḳ nėmerse kim anıŋ birle hem Ādemī (2) uçmaḳġa barur ve hem tamuġḳa. Pes bend ḳılġıl anı be-dürüstī kim ol tutḳaḳ it turur. (3) Faḳīh Ebū'l-Leyṡ raḥmetu'l-lah 'aleyh Tenbīh[392] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (4) 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ḳulını bī-günāh bir ṭapança ursa anıŋ kefāreti ol turur kim ol ḳulnı (5) āzād ḳılġay ve her kişi kim tilini Müsülmānlarnıŋ īẕāsıdın ve fuḥş ve mā lā ya'nī dīn yıġsa (6) Ḫudā-yı te'ālā anı gūr 'aẕābıdın saḳlaġay ve her kişi kim 'avretini pūşīde tutsa Ḥaḳ sübḥāne (7) ve te'ālā ḳıyāmet küni fażīḥat bolurdın penāh bėrgey ve her kişi kim …[393] ve ġażabı kėlgende (8) aççıġını bassa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa tamuġ 'aẕābıdın emān bėrgey. Her kişi kim Ḥaḳ

---

390 muḥsīnniŋ şeklinde yazılmış.
391 üstḫān şeklinde yazılmış.
392 tenbih şeklinde yazılmış.
393 metin okunamıyor.

sübḥāne (9) ve teʿālānıŋ dergāhıġa yanıp ʿöẕür maḳāmıda bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anıŋ ʿöẕrini ḳabūl (10) ḳılġay. ʿİsā ṣalātu'l-lah ʿaleyh aytur. Her sözi kim Ḫudā-yı tebārek ve teʿālānıŋ ẕikri anda (11) bolmasa ol laġv turur ve her endīşe[394] kim ol āḫiret endīşesi bolmasa ol ġaflet (12) turur ve her naẓarı kim andın ʿibret ḥāṣıl bolmasa ol oyun turur. Ey ḫōş, ol kişi- (13) ler kim olarnıŋ sözi Allah teʿālānıŋ ẕikri bolġay ve ḫāmūşluḳları āḫiret fikri (14) ve her nėmersege baḳmaḳlıḳları ʿibret almaḳ bolġay. İmām Evzāʿī[395] raḥmetu'l-lah ʿaleyh aytur. (15) Mūʿmin ol kişi turur kim sözi kem bolsa ve ʿameli köp ve münāfıḳ ol kişi turur kim ʿameli (16) kem bolsa ve sözi köp. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ebū Seleme[396] raḍya'l-lahu (17) ʿanh rivāyet ḳılur, Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʿanhdın kim aydı. Mėn Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin **[104a]** (1) ėşittim kim her ʿużvıġa zinādın naṣībi bar turur. Közniŋ zināsı ol turur kim nā-maḥremġa baḳsa (2) ve tilniŋ zināsı ol turur kim nā-maḥremġa söz aysa ve ėligniŋ zināsı ol turur kim nā-maḥremni (3) tutsa ve ayaġnıŋ zināsı ol turur kim nā-maḥrem sarı barsa ve ḳulaḳnıŋ zināsı ol (4) turur kim nā-maḥremniŋ sözini ėşitse. Ḥikāyet ḳılurlar kim Rebīʿ bin Ḥüs̱eym[397] raḥmetu'l-lah ʿaleyh (5) hemīşe közini baġlap yürir ėrdi tā ėl aytur ėrdiler kim be-taḥḳīḳ ol nābīnā turur (6) ve żaʿīfeler aytur ėrdiler kim bu kişi nė ṣāḥib-i ḥüsn kişi ėkendük eger ḳarraġu bolmasa. (7) Ḥikāyet ḳılurlar kim biregü seferge barur ėrdi. Ḫatunı ve siŋli aŋa aydılar kim bizni hem (8) özüŋe hemrāh ḳılıp, alıp barġıl. Ol kişi aydı. İmkānı yoḳ turur kim silerni hemrāh (9) ḳılıp bolġay mėn? Aydılar. Pes seferde özüŋni ḥarāmdın saḳlaġıl tā bizni Ḥaḳ sübḥāne (10) ve teʿālā öyde fażīḥat ve rüsvā bolurdın saḳlaġay. Ḥikāyet ḳılurlar kim Ḥasan[398] bin (11) Ebī Süfyān'nıŋ ḫatunı Ḥubbān'ġa aydı kim çūn namāz-ı ʿıyddın yandıŋ ėrse kėlgünçe (12) nėçe ṣāḥib-i cemāl ḫatun kördüŋ? Aydı. Ey żaʿīfe, mėniŋ ḥaḳḳımda gümān-ı bed ḳılmaġıl. *Va'l-lah* ki (13) mėn barıp kėlgünçe közümni ḳademge hem dīn kötergenim yoḳ. Ḥākimī'din sordılar. Fāsıḳ (14) kim turur? Aydı. Ol kişi kim ėlniŋ ḥaremleriniŋ ėşigi ṭarafıge köz salsa. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ (15) da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā Mūsā (16)

---

394 Hemze konulmuş.

395 Ebū Amr Abdurrahmān b. Amr b. Yuhmid el-Evzāī (ö. 157/774) Evzāiyye mezhebinin kurucusu, fıkıh ve hadis alimi.

396 Ebū Hafs Ömer b. Ebī Seleme Abdillāh b. Abdilesed el-Mahzūmī (ö. 83/702) Hz. Peyġamber'in üvey oğlu.

397 Ebū Yezīd er-Rebīʿ b. Huseym b. Āiz es-Sevrī et-Temīmī el-Kūfī (ö. 65/685 {?}) Muhaddis tābii, zahid.

398 Ḥasān şeklinde yazılmış.

‘aleyhi’s-selāmġa Tevrāt’nı yiberdi. Bu kelime birle tamām ḳıldı ve aydı kim eger bu bėş kelime birle (17) ‘amel ḳılsaŋ be-dürüstī kim tamām Tevrāt birle ‘amel ḳılġan bolġay sėn ve eger bu bėş kelime birle ‘amel **[104b]** (1) ḳılmasaŋ pes kömgil Tevrāt’nı tofraḳ altın. Evvel ol kim pādişāhlıḳnı mėndin zāīl bolur (2) dėmegünçe. [399] Pes ḳorḳmaġıl dünyā pādişāhlarıdın. Ėkinçi ol kim mādām kim mėniŋ ḫazānemnı ḫālī (3) bilmegünçe ṭama‘ ḳılmaġay sėn ėldin. Üçünçi ol kim mādām kim öz ‘aybıŋdın fāriġ bolmaġunça (4) niyānıŋ ‘aybınıŋ mülāḥaẓasında bolmaġay sėn. Törtünçi ol kim mādām kim şeyṭānnı ölüp turur (5) dėmegey sėn, anıŋ mekridin ġāfil bolmaġay sėn. Bėşinçi ol kim mādām kim ėki ayaġıŋnı (6) uçmaḳda ḳoymaġunça ėmīn bolmaġay sėn, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ḳahrı ve ġażabıdın. Bėşinçi (7) faṣıl, fısḳ ve ma‘ṣiyetniŋ meẕemmeti ve şumluḳınıŋ beyānıda. Ḥadīs̱ kėlip turur kim (8) her kişi meclisge ḥāżır bolsa anda fısḳ ve ma‘ṣiyet aŋa ḫōş kėlmese andaġ bolġay kim (9) ol meclisde ḥāżır ėrmes ve her kişi kim ol meclisde ḥāżır ėrmes ammā ḫāne-nişīn turur. (10) Men‘ ḳılmas. Ol fısḳ ve ma‘ṣiyetni dōst tutar. Gūyā andaġ turur kim ol meclisde ḥāżır (11) turur. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Sāzlarnıŋ ünini ėşitmek (12) ve ol meclisde olturmaḳ fısḳ ve ma‘ṣiyet turur ve olardın leẕẕet ḳılmaḳ küfür turur ya‘nī (13) eger ḥelāl ve mübāḥ bilse. Ḥadīs̱de kėlip turur. Müsülmānlarġa zamāne[400] kėlgey kim zindegānlıḳ (14) ḳılıp bolmaġay ėl birle meger ma‘ṣiyet birle. Ya‘nī ėldin menfa‘at köterip bolmaġay. (15) Meger olarnıŋ kütmegünçe ma‘ṣiyetlerde. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Pes çūn mundaġ (16) zamāneġa kişi peş kėlgey. Ḥelāl turur ol ėlge kim ked-ḫudā bolmaġaylar. Rivāyet turur (17) kim Süleymān bin ‘Alī “aydı.” Ḥumeyd Ṭavīl[401] raḍya’l-lahu ‘anhġa kim maŋa pendī bėrgil. Ḥumeyd aydı. Mėn saŋa va‘aẓı **[105a]** (1) aytay ammā muḫtaṣar Süleymān aydı. Ayġıl. Ḥumeyd aydı. Eger ḫalvetde günāh ve ma‘ṣiyet ḳılsaŋ (2) ve gümānıŋ ol bolsa kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėni köre turur. Pes sėn dilīrlik ḳılmaġıl (3) ve ḳılġan bolġay sėn Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālāġa ve eger gümānıŋ ol bolsa kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (4) mėni körmes. Pes kāfir bolġay sėn. Tefsīrimizde kėltürüp turur. Ḥadīs̱de (5) kėlip turur kim çūn ḳıyāmet küni bolsa *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ‘āṣīlerġa ayġay (6) kim mėni barça körer kişilerdin ḫᵛār kördiŋizler, günāh ḳılur ḥālde hem-sāyelerdin (7) şerm tuttuŋuzlar ve olar körer, dėp iḥtirāz ḳıldıŋızlar ve ḳul, dedek ḫiẕmetkār- (8)

---

399 Yazı silik, okunamıyor.

400 Hemze konulmuş.

401 Ebū Ubeyde (Ebū Ubeyd) Humeyd b. Ebī Humeyd Tīrūye el-Basrī (ö. 143/760) Hadis hafızı, tabii.

larıŋızdın şerm tutuŋuzlar ve olardın iḥtirāz ḳıldıŋızlar ve mėn kim silerni (9) yaratḳuçı perverdigār turur mėn. Aymadıŋızlar kim ol körer ve bilür biz nėçük bu günāh- (10) nı ḳılalı, dėp. ʿĀṣī bendeler ḥayrān ve mużṭar bolup cevābdın ʿāciz bolġaylar. (11) Rivāyetde kėlip turur kim çūn Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah ʿaleyh dünyaġa kėldi ėrse (12) üç yüz yıl yıġladı ve aŋa beşāret kėldi. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā sėniŋ günāhıŋnı ʿafv (13) ḳıldı ve tövbeŋ ḳabūl boldı ve tövbe ḳabūl bolġandın kėyin henūz tā müddeti yıġladı. Çūn (14) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālādın vaḥī kėldi. Ey Ādem, ėmdi bu yaġı nė üçün turur? Ādem ṣalātu'l-lah (15) ʿaleyh aydı. Yā rab, egerçe mėniŋ günāhım dergāhda ʿafv boldı. Mėn ol zamān kim günāhġa (16) ḳadem ḳoydum ve sėn menʿ ḳılġan dıraḫtdın alıp yėdim ve sėn körer ėrdiŋ. (17) Mėniŋ bu yaġım ol şermendelikdin turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim ol zamān kim **[105b]** (1) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā mūʿminlerni öz dīdārı bilen müşerref ve mükerrem ḳılġay. Mūʿmin bolġay kim (2) ḥażret-i ʿizzet celle ve ʿalā ṭarafıġe baş köterip baḳ almaġay. Ḥaḳ celle ve ʿalādın fermān kėlgey kim (3) ey mėniŋ bendem, saŋa ārzū[402] yoḳ mu turur mėni körmekke ve saŋa iḥtiyāc yoḳ mu turur mėniŋ dīdārım (4) bile müşerref bolmaḳġa? Ol bende-yi mūʿmin ayġay kim pākā perverdigārā, sėn kemāl raḥmetiŋ ve keremiŋ- (5) din mėniŋ günāhlarımnı ʿafv ḳıldıŋ ammā ol zamān kim mėn günāh birle meşġūl ėrdim. Sėn (6) körer ve bilür ėrdiŋ. Ol ḫacālet maŋa māniʿ kėlür kim baş köterip sėniŋ dīdārıŋ bilen (7) müşerref bolġay mėn. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ fermānı bilen luṭf salḳını ol bendeniŋ köŋlidin (8) ḫacālet zengārını ve şermendelik ġubārını kötergey ve ol bende Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ liḳāsını bī-çūn ve (9) bī-çegūne ki dīdārı birlen müşerref bolġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi kim maḫlūḳġa fermān (10) berdārlıḳ ḳılsa bir işide kim ol iş birlen Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālāġa ʿāṣī bolur. Be-dürüstī kim ol (11) kişi Ḫudā-yı teʿālādın özgeni Ḫudāylıḳ bilen bilmiş bolġay. *Neʿūẕu bi'l-lah min ẕalike* ve yėne ḥadīs̱de (12) kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālādın laʿnet nāzil bolur, ol kişilerge kim bir ẓālimīniŋ mülāzemetide (13) bolġaylar ve ol ẓālim bir maẓlūmnı urar ve īẕā ḳılur bolġay. Mādām kim anıŋ defʿide kūşiş (14) ḳılmaġaylar. Fetvā-yı Kebirī'de kėltürüp turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā nehī ḳılġan nėmerselerdin (15) küfür ve bidʿat ve maʿṣiyet ammā bidʿat maʿṣiyetdin yuḳḳarraḳ ve küfürġa yaḳınraḳ turur. (16) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim żaʿīfe[403] ferzendini tüşürmek üçün ʿilāc ḳılsa günehkār bolmas. (17) Mādām kim ṣūret baġlamaġan bolsa her çigāh kim ṣūret-i peydā

402 ārzū şeklinde yazılmış.
403 Hemze konulmuş.

bolmaġan bolsa ol nuṭfe ḥükmide **[106a]** (1) turur ve Ādemī ėrmes. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Kişi bolġay silerdin (2) kim ʻömrini ṭāʻat ʻibādet ve aʻmāl ḫayırlar birlen kėçürmiş bolġay tā ol miḳdār kim (3) anıŋ ve uçmaḳnıŋ arasıda bir ġarış yėr ḳalmaġan bolġay. Andın soŋ bir iş ṣādır (4) bolġay kim anıŋ birle tamuġḳa barġay ve anıŋ ḫatimkārı bed-baḫtlik ve şeḳāvet birlen (5) bolġay. *Neʻūẕu bi'l-lah min ẕalike* ve yėne silerdin kişi bolġay kim cemīʻ ʻömrini günāh ve maʻṣiyet (6) birlen kėçürmiş bolġay. Anıŋ ve tamuġnıŋ arasıda bir ġarış yėr ḳalmaġan bolġay (7) ḳażā-yı āsumāndın. Andın bir iş ṣādır bolġay kim anıŋ birlen uçmaḳġa barġay ve ḫatim- (8) kārı nīk-baḫtlik ve saʻādet bilen bolġay, Taŋrı tebārek ve teʻālānıŋ ʻibādeti birlen *ve bi'l-lah* (9) *el-ʻiṣmet ve'l-tevfīḳ*. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin sordılar kim günehlerdin ḳaysı güneh (10) uluġraḳ turur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Evvel ol kim Ḫudā-yı teʻālāġa şirk kėltür- (11) seŋ, ėkinçi ol kim ferzendiŋni öltürseŋ, üçünçi ol kim ḳoşnuŋnıŋ ḫatunı bile zinā (12) ḳılsaŋ. İmām-ı Āʻẓam raḥmetu'l-lah ʻaleyh aytur. Her kişi kim barça ṭāʻatnıŋ yaḫşıraḳı īmān (13) turur. Ber-cāy kėltürseŋ ve barça maʻṣiyetlerniŋ yamanraḳı kim küfür turur. Andın perhīz (14) ḳılsaŋ Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālādın ümīd bar turur kim ol bendeni öz raḥmeti birlen maḫṣūṣ (15) ḳılġay. Kifāye-yi Şeʻbī'de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyh (16) ve sellem aydı. Her kişi kim Müsülmānīni bī-ciheti şerʻī rencīde ḳılsa andaġ bolġay kim Kaʻbe'ni yėtmiş (17) ḳata ḫarāb ḳılġan bolġay. Sordılar kim yā Resūlu'l-lah, kişini rencīde ḳılmaḳ ʻināyeti ve nihāyeti **[106b]** (1) ḳaysı turur? Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Eger biregü ornıdın ḳopsa ve ėtegide gerd (2) bolsa ve anı silkise andaġ kim Müsülmānlarġa ġubārı kėlgey, ġāyet rencīde ḳılmaḳ turur. Pes ol (3) kişiler kim Müsülmānlarnı nā-ḥaḳ öltürür ve urar ve söker ve ẓulm ve taʻddī ḳılur bolsalar (4) olarnıŋ ḥāli nėçük bolġay? Ḥikāyet'de kėlip turur kim biregü bar ėrdi, fāsıḳ ve hemīşe (5) fısḳ ve maʻṣiyet bilen meşġūl. Anıŋ bir ḳulı bar ėrdi, pes ṣāliḥ ve perhīzkār. Ḫᵛācesini (6) hemīşe fısḳ ve maʻṣiyetdin menʻ ḳılur ėrdi ve aytur ėrdi. Ey Ḫᵛāce, tövbe ḳıl ve Ḫudā-yı teʻālā- (7) nıŋ dergāhıġa yanġıl ve taḳvā iḫtiyār ḳılġıl. Ḫᵛāce aytur ėrdi. Ey ḳul, Ḫudā-yı teʻālā kerīm raḥīm (8) turur. Bir kün Ḫᵛāce bu ḳulġa buyurdı kim barġıl ve falān yėrni buġday tarıġıl. Ol ḳul bardı. (9) Ol yėrni tamām arfa [404] tarıdı. Çūn derev maḥāllī boldı ėrse Ḫᵛāce aydı. Barıp körey (10) buġday urġu dėk bolup mu turur yā yoḳ; barıp körer kim ol ḳul, ol yėrni barça arfa (11) tarıp turur. Ḫᵛāce aydı. Ḳul,

[404] <tā>

mėn saŋa buyurmap mu ėrdim kim buġday tarıġıl, sėn naġu (12) mundaġ bī-fermānlıḳ ḳılıp arfa tarıp sėn? Ḳul aydı. Ey Ḫᵛāce, mėn gümān ėlttim kim arfa (13) tarısam hem şāyed buġday bolġay. Ḫᵛāce aydı. Ey ḳul, dīvāne bolup mu sėn, nėçük söz aytur sėn? (14) Nė muḥāl turur kim arfadın buġday bolġay? Ḳul aydı. Ey Ḫᵛāce, mėniŋ ʻarżım sėniŋ ḥāliŋniŋ (15) tems̱īli ėrdi. Sėn, perverdigār-ı ʻālem celle celāleġa hemīşe günāh ve maʻṣiyet ḳılur sėn ve andın (16) raḥmet-i ümīd tutar sėn. Pes Ḫᵛāce öz fiʻilidin āgāh bolup Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālāġa yandı ve tövbe (17) ḳıldı. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne **[107a]** (1) ve teʻālā bendeniŋ barça günehlerini yarlıḳaġay. Meger ol kim bende[405] kim sūd-ḫōr bolġay veyā zehir yėp (2) ölgey veyā kişige ücūre ḳabūl ḳılıp işletkey ve ücūresini bėrmegey yā ol kim bir āzād (3) Müsülmānnı bende dėp satḳay. Ṣalāt-ı Mesʻūdī'de kėltürüp turur. Resūl ṣalla'l-lahu (4) ʻaleyhi ve sellem aydı. Sübḥāne ve teʻālā üç gürūhġa laʻnet ḳılıp turur. Biri ol kişige kim (5) özini ḫatunlarġa oḫşatıp ḫatunlarnıŋ libāsını kėygey. Ėkinçi ol ḫatun kim (6) özini ėrenlerge oḫşatıp ėrenlerniŋ libāsını kėygey. Üçünçi ol kişi kim ḫatun (7) almay dedek birle iktifā ḳılġay ve dedekni ḫatunlanġay ve āzād ḫatun alġunça ḳudreti (8) bolġay ve murādı ol bolġay kim ferzend bolmasun, dėp. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (9) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her kişi ārzū[406] ḳılsa narḫ aġır bolsun, dėp mėniŋ (10) ümmetimġa eger bir kėçe ve kündüz bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ā{lā} anıŋ ḳırḳ yılḳı ʻibādetini ḥabṭ ḳılġay. (11) Ḥadīs̱de kėlip turur kim İblīs ʻaleyhi'l-lā'ne, Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige kėldi. (12) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Melʻūn, sėniŋ dōstuŋ kim turur? İblīs aydı. Yā Resūlu'l-lah (13) sėniŋ ümmetleriŋdin mėniŋ dōstum sūd-ḫōrlar ve içküçiler turur. Resūl ṣalla'l-lahu (14) ʻaleyhi ve sellem aydı. Sėniŋ nūr dīdeŋ kimler turur? İblīs aydı. Ol kişiler kim ṭalāḳ ant (15) içer bolsa egerçe rāst. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Nė üçün İblīs ol cihet- (16) din kim çūn ṭalāḳ ant içerni ʻādet ḳılsa kāh bolġay kim bī-kübār yalġan ant anıŋ (17) tiliġa kėlgey ve nikāḥı ḫalel tapḳay ve andın soŋ her cimāʻı kim ḳılsa zinā bolġay ve ferzend- **[107b]** (1) leri ḥarāmzāde bolġaylar. Bu cihetdin olar mėniŋ nūr dīdem tururlar. Resūl ṣalla'l-lahu (2) ʻaleyhi ve sellem sordı. Ey laʻīn, sėniŋ yėmegiŋ [407] ḳaydın turur? İblīs aydı. Yā Resūlu'l-lah, eger (3) ėl rāst peymāne ḳılsalar ėrdi ve terāzūnı rāst tutsalar ėrdi, biz

405 Hemze konulmuş.
406 ārżū şeklinde yazılmış.
407 <yėmegiŋ>

açlıḳdın helāk (4) bolur ėrdük. Her tüvāngerniŋ ḫazīnedārı bar turur ve bizniŋ ḫazīnedārımız kim peymāne ḳılġuçılar (5) ve ḳalb terāzūdārlar turur. Rivāyet'de kėlip turur kim Allah te'ālānıŋ ḥuḳūḳıdın bendeler- (6) niŋ ḥuḳūḳı düşvārraḳ[408] turur. Be-dürüstī kim Ḥaḳ te'ālā kerīm raḥīm turur ve raḥm ḳılur öz ḥaḳḳıdın (7) kėçer ve 'ādil turur. Bendeleriniŋ ḥaḳḳını żāyi' ḳılmas ve yėne bilmek kerek kim Ādemīlerniŋ ḥaḳḳı- (8) dın tilsiz ḥayvānātnıŋ ḥaḳḳı düşvārraḳ[409] turur. Anın üçün kim Ādemīde ol ṣalāḥiyet (9) bar kim kėçkey ve ḫ{ō}şnūd bolġay ve anıŋ üçün kim 'aḳlı bar ve hem tili. Eger ḫaṣmı tirig bolsa (10) ve ḥāżır andın baḫīllıḳ tiler veyā nėmerse bėrip 'öz{r}-ḫᵛāhlıḳ ḳılur ve eger ölgen ve ġāyb (11) bolsa anıŋ ḥaḳḳıda taṣadduḳ ḳılur ve namāz öter ve rūze tutar ve meyyit ümīdvār turur, tirik- (12) lerniŋ du'ā ve taṣadduḳ ve ḫayrātıdın ammā tilsiz ḥayvānātda nė 'aḳıl bar ve nė til (13) olarnı urmaḳ ẓulm turur. Anıŋ üçün kim olarda temiz yoḳ turur kim olar Ādemīniŋ (14) Ṭurıça sülūk ḳılġaylar ve murādlarıça barġaylar. Pes olardın ḫ{ō}şnūdluḳ tilemekniŋ imkānı (15) yoḳ turur. Egerçe olarġa kāh ve 'alef ve arfa bėrilse. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (16) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Zelzele ya'nī yėr tepremek üç nėmersedin turur. Biri ol kim (17) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā her çigāhi kim yėr ṭarafıge naẓar ḳılsa yėr Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ hestidin **[108a]** (1) titrer. Ėkinçi ol kim yėrni kötergen uy veyā balıḳ teprese yėr hem tepṛer. Üçünçi ol kim bende- (2) lerniŋ günāhı ve ma'ṣiyeti ve fısḳ ve fesādı köp bolġandın hem tepṛer. Ḥadīs̱de (3) kėlip turur kim Tevrāt'da Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḫaber bėrür, yarlıḳar kim ey ferzend-i Ādem, şerm (4) tutġıl sėn günāh ḳılmaḳdın; be-dürüstī kim mėn şerm tutar mėn sėni 'aẕāb ḳılmaḳdın (5) ḥadīs̱de kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā 'Üzeyir peyġamber 'aleyhi's-selāmġa vaḥī ḳıldı ve aydı. (6) Ey 'Üzeyir, eger saŋa muṣībeti vāḳi' bolsa ḫalḳġa mėndin şikāyet ḳılmaġıl kim sėndin bisyār (7) ma'ṣiyetler maŋa vāḳi' bolur ve mėn sėndin ferişteleṛge şikāyet ḳılmas mėn. Ebū Hureyre (8) raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Alte ṭā'ife (9) alte nėmerse bilen tamuġḳa barurlar. Pādişāhlar cevr, ẓulm ḳılmaḳ birle ve 'Arab ehli (10) ta'aṣṣub ḳılmaḳ birle ve dehḳānlar ḳaḥṭ endīşlıḳ sebebidin ve bezirgānlar ḫıyānet (11) sebebidin ve rūşenā ehli nādānlıḳ sebebidin ve 'ālimler kim dünyā dōst bolġaylar (12) biri birige ḥased ḳılmaḳ "sebebidin." Ḥadīs̱de kėlip {turur} Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey ṣaḥābeler, bilür mü (13) siler kim sizlerdin müflis kimler turur? Aṣḥāb

408 dīşvārraḳ şeklinde yazılmış.
409 dīşvārraḳ şeklinde yazılmış.

aydılar kim Ḫudā ve Resūl Ḫudā ʻālimraḳ[410] (14) turur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Müflis ol kişiler turur kim olarnı ḳıyāmet küni (15) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* kūh kūh ḥasenāt birlen kėltürgeyler ve līkin ayġaylar kim bu kişiler (16) birāder-i Müsülmānnı ġıybet ḳılıp tururlar, ḫaṣımları olarnıŋ barça ḥasenātlarını alġaylar (17) ve hėç ḥasenāt olarġa bāḳī ḳalmaġay. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Enes bin Mālik **[108b]** (1) raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim çūn Ḫudā-yı teʻālā (2) bendesige yaḫşılıḳ tilese ölmesdin burun bir yıl "ferişte" aŋa musallaṭ ḳılġay kim barça yamanlıḳ- (3) larını anıŋ köŋlige savutḳay ve barça maʻṣiyetlerni anıŋ közige ḫᵛār körsetkey. (4) Barça yaḫşılıḳlarnı anıŋ közige ḫūb körsetkey tā anıŋ efʻāli barça yaḫşılıḳ bolġay (5) ve her bende[411] kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā aŋa yamanlıḳ tilese ölmesdin bir yıl burun anıŋ (6) efʻāli bozulġay ve barça yaḫşı işler aŋa yaman körüngey ve barça yaman işler (7) aŋa yaḫşı körüngey. *Neʻūẕu bi'l-lah min ẕalike*. Rivāyet turur kim Ḫıżır ʻaleyhi's-selām aydı. Ey Muẓaffer Deryā (8) bir kėçe ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ṣaḥābelerġa ders aytur ėrdi kim ferdā-yı (9) ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* bir ẓālimni kėltürgeyler kim biregüni nā-ḥaḳ öltürgen bolġay. (10) Pes Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ol ẓālimġa[412] ʻitāb ve ḫiṭāb ḳılġay kim ey ẓālim[413], mėniŋ ol bendemni (11) nė üçün öltürdüŋ? Ol ẓālim[414] ayġay. Maŋa pādişāh buyurdı. Mėn anıŋ fermānı bilen (12) öltürdüm. Ḥażret-i ʻizzet celle ve ʻalādın fermān kėlgey kim mėn sėni çūn nā-ḥaḳ ḳılmaḳ- (13) dın nehī ḳılıp ėrdim. Sėn mėniŋ fermānımnı kim perverdigār-ı ʻālem turur mėn ḳoyup (14) bėgiŋniŋ fermānını ber-cāy kėltürdüŋ. Ḳanı ol bėgiŋ saŋa asıġ ḳılġanı? (15) Ėltiŋler ve sernigün-sār cehennem atlıġ kim ʻaẕābı ḳatıġ turur. Salıŋlar. *Neʻūẕu bi'l-lah min ẕalike*. (16) Tefsīrimizde Miʻrāc ḳıṣṣasını beyānıda kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (17) Miʻrāc kėçesi tamuġnı maŋa körsettiler, cemāʻatini kördüm kim olarnıŋ irinini miḳrāż **[109a]** (1) bilen kėser ėrdiler. Aydım. Yā aḫī Cebrāʻīl, bular kimler tururlar? Aydı. Bular sėniŋ ümmetiŋ- (2) niŋ dānişmendleri turur kim ėlni ʻamel-i ṣāliḥġa buyurdılar ve özleri fısḳ ve fesād bilen (3) meşġūl boldılar ve yėne bir cemāʻatini kördüm kim olarnıŋ tilini kėser ėrdiler. Sordum kim (4) ey Cebrāʻīl, bular kimler tururlar? Aydı. Şāʻirler turur kim Müsülmānlarnı hicve ḳılur ėrdiler

---

[410] ʻālīmraḳ şeklinde yazılmış.
[411] Hemze konulmuş.
[412] ẓālīmġa şeklinde yazılmış.
[413] ẓālīm şeklinde yazılmış.
[414] ẓālīm şeklinde yazılmış.

(5) ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim tamuġ otı olarnıŋ ḳarnınıŋ içide ʿılḳ urup köyer. (6) Sordum kim bular kimler turur? Aydı. Bular yetimlerniŋ mālını nā-ḥaḳ alıp yėgüçiler turur ve yėne (7) bir cemāʿatini kördüm kim olarnıŋ dühūl dėk ḳarnı uluġ isig bolup turur ve her zamān (8) yüzleri bilen yıḳılurlar. Sordum kim bular kimler tururlar? Aydı. Bular sūd-ḫᵛōrlar tururlar (9) ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim olardın kende yıdı ve būy-ı nā-ḫōş kėlür ėrdi. Sordum kim (10) bular kimler turur? Aydı. Bular, zinākārlar turur ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim olarnıŋ ḳulaḳ- (11) larıġa közlerige mīḫ[415] urup ėrdiler. Sordum kim bular, kimler turur? Aydı. Bular, süḫançīn- (12) ler turur ve yėne bir cemāʿatīni kördüm kim başıdın ayaġıġa ot tutaşıp turur. Sordum (13) kim bular, kimler turur? Aydı. Ol kişiler turur kim ṭahāret ve ġuslnı tamām ḳılġan ėrmesler (14) ve cenābetdin özlerini yaḫşı pāk ḳılġan ėrmesler ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim (15) olarnıŋ başlarıġa otdın ėtken ʿamūdlar bilen urarlar. Sordum kim bular kimler turur? (16) Aydı. Bular ol kişiler turur, terāzūda ve peymāne ėlge kem tutup tururlar ėldin ziyāde (17) alġan tururlar ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim olarnıŋ ucalarıġa nīzeler urup tururlar **[109b]** (1) ve hergiz ėkile almaydurlar. Sordum kim bular kimler turur? Aydı. Bular ol kişiler (2) turur kim Rükūʿ ve sücūdnı tamām ḳılġan ėrmesler ve yėne bir cemāʿatini kördüm kim tilleri (3) üzep aġızlarıdın töben tüşüp turur. Sordum kim bular kimler turur? Aydı. (4) Bular, ol kişiler turur kim Müsülmānlarnı ġıybet ḳılur ėrdi ve yėne bir cemāʿatini kördüm. (5) Leblerini anbūrlar birlen açıp otdın ėtken ḳadeḥler birlen tamuġluġlarnıŋ (6) zerdāb ve yiriŋ ḳanlarını olarnıŋ boġzıge ḳoyar ėrdiler. Sordum kim (7) bular kimler turur? Aydı. Bular şarāb-ḫᵛārlar turur ve yėne bir cemāʿatīni, ḫatunlarnı (8) kördüm kim emçekleri saŋulap turur. Tėveçe çaġlıġ yılanlar ve çıyānlar olarnıŋ (9) emçekige yapuşup çaḳarlar. Sordum kim bular kimler turur? Aydılar. Bular ol (10) ḫatunlar turur kim aruḳlar biz, dėp nāresīdelerige süt bėrgenleri yoḳ (11) ve yėne bir cemāʿatīni kördüm kim feryād ve fiġān ḳılurlar ve uylah dėrler. Sordum kim (12) bular kimler tururlar? Aydı. Bular, ol kişiler turur kim yalġan tanuḳluḳ bėrip tururlar. (13) Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Ek̲ser tamuġ ehli tüvāngerlerni kördüm kim māllarınıŋ (14) zekᵛatını bėrmep tururlar ve ḫatunlar ve Cühūdlar ve Tersālar ėrdiler. Tefsīrimizde (15) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir ḳata zinā ḳılsa yėtmiş yılḳı (16) ṭāʿatı ḥabṭ bolġay ve eger biregü ḳıyāmet küni *āmennā bih ve*

415 mıḫ şeklinde yazılmış.

ṣaddaḳnā yėtmiş zinā birlen kėlse (17) ança düşvārlıḳ[416] ve ʻaẕāb ve ʻuḳūbet bolmaġay kim bir piyāle çaġır içken bolġay. Ḥadīs̱de **[110a]** (1) kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Müsülmānlar, perhīz ḳılıŋlar zinādın kim zināda (2) altı türlük yaman ḫaṣletler bar. Üçi dünyāda, üçi āḫiretde ammā ol üç kim dünyāda turur. (3) Ādemīniŋ yüziniŋ nūrı köterilür ve faḳīrlıḳ kėltürür ve ʻömriġa noḳṣān ḳılur ammā ol (4) üç kim āḫiretde turur. Ḥaḳ te'ālā aŋa ġażab bilen peş kėlgey ve ḥesābı ḳatıġ bolġay, hemīşe (5) tamuġda ḳalġay. Vehb bin Münebbih raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Mėn Tevrāt'da körgen turur mėn kim (6) zinā ḳılġuçı dünyā gūr bolmaġunça ölmegey. Meger ol kim tövbe ḳılġay bu belādın, ḫalāṣ tapḳay. (7) Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Şarāb-ḫᵛār ḳıyāmet küni gūrdın (8) ḳopġay ve anıŋ yıdı ve būy-ı nā-ḫōş sasıp ḳalġan murdārdın künderaḳ bolġay ve bir (9) kūze çaġır anıŋ gerdenide asġan bolġay ve ėlgide bir ḳadeḥ bolġay ve anıŋ pōstı ve (10) gūştiniŋ arasıda yılan ve kejdümler bolġay ve otıdın ayaġıġa naʻleyn kėydürgeyler kim (11) teftidin başıda maŋası ḳaynaġay ve gūrdın bir ḳapuġ açılġay, tamuġḳa ḳıyāmet küni (12) *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* tamuġda Firʻavun ve Şeddād[417] ve Nemrūd bilen bir yėrde bolġay. *Neʻūẕu bi'l-lah min ẕalike*. (13) Şaṭranç ve ḳumārnıŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (14) Be-dürüstī kim yėr ehliġa her kün Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ üç yüz altmış naẓar-ı raḥmeti bar turur ve (15) şaṭranç oynar kişilerge hėç naṣībi yoḳ turur ol raḥmetlerdin. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (16) Ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* barçadın soŋ ehl-i şaṭrançnıŋ ḥesābı bolġay ve her bir sebāṭī` (17) kim o yėne Ḫudā ve resūl-i Ḫudāġa ʻāṣī bolur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim turur Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem **[110b]** (1) aydı. Bir kün Cebrāʻīl ṣalātu'l-lah ʻaleyh mėniŋ ḳatımġa kėldi ve beşeresiniŋ rengi müteġayyir bolup (2) turur. Aydım. Ey birāder Cebrāʻīl, saŋa nė bolup turur kim beşereŋni müteġayyir körer mėn. Aydı. Yā Resūl (3) u'l-lah, naẓar ḳıldım tamuġḳa; bir vādīyi kördüm kim otdın ḳaynar ėrdi. Mālik dūzaḫdın (4) sordum kim bu vādī-yi pür-heybet kimler üçün turur? Aydı. Üç ṭāʻife üçün turur. Biri muḥtekir (5) üçün turur yaʻnī ol kişiler kim aşlıḳ satḳın alıp saḳlaġaylar tā ḳıymet bolġaç satḳaylar. (6) Ėkinçi, şarāb-ḫᵛārlar üçün. Üçinçi, meḳābirler üçün. Ḫatunlarnıŋ ḫıyānetiniŋ beyānıda. (7) Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her

---

416 dīşvārlıḳ şeklinde yazılmş.

417 Yemen'deki Ad kavmi hükümdarlarındandır. Nemrud ve Firavun gibi ilahlık davasında bulunan zalim bir hükümdardır.

ẖatun kim ẖıyānet ḳılsa (8) erige orunda veyā mālda uçmaḳdın aŋa hėç naṣībi bolmaġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā naẓar-ı raḥmeti- (9) din maḥrūm bolġay, dünyā ve āẖiretde. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. (10) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ ġażabınıŋ ḳatıġraḳı ol ẖatunġa turur kim ẖıyānet ḳılsa mālda vaṭan- (11) da ve rūzgārda. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her ẖatun kim Meryem raḍya'l-lahu ʿanhānıŋ (12) ʿibādetini ḳılsa ammā ėri andın rāżı bolmasa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ḳabūl ḳılmas, anıŋ ibadetini (13) ve kigürür anı münāfıḳlar bilen tamuġḳa. Meger vaḳti kim tövbe ḳılġay ve ėrini ẖ{ō}şnūd ḳılġay. (14) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ebū Derdā raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu (15) ʿaleyhi ve sellemdin kim aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ẖaber bėrür, yarlıḳar kim mėniŋ bendem çūn tövbe ḳılsa tövbe-yi (16) naṣūḥ. Mėn öz fażl ve keremim bile feriştelerge unutturur mėn tā ḳıyāmet küni anıŋ yaman- (17) lıḳlarġa güvāhlıḳ bėr almaġalar. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne **[111a]** (1) ve teʿālā fermān ḳılur. Ḳıyāmet küni kim çıḳarıŋlar tamuġdın ol kişini kim mėni yād ḳılsa (2) turur ve ḳorḳup turur mėniŋ ġażabımdın. Maʿṣiyet ḳılur ḥālde ve terk ḳılıp turur, ol günāh- (3) nı mėniŋ ḳorḳunçumdın. Ḥadīs̱de kėlip turur kim ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* peyġamber (4) ʿaleyhi's-selām tamuġdın bir cemāʿatīniŋ ünini ėşitkey kim ayġaylar kim ve Aḥmed āh ve enbiyā-yı vāsid āh. (5) Pes peyġamber ʿaleyhi's-selām ayġay. Yā rabb, ümmeti [418] Ḥaḳ celle ve ʿalādın ẖiṭāb kėlgey kim olar (6) ʿāṣīler turur. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem ayġay. Yā rab, mėniŋ şefāʿatim ḳayda turur? Ḥaḳ sübḥāne (7) ve teʿālā ayġay. Olar ẖūnīler ve ẓālimler[419] turur. Pes Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem ayġay. Yā rab (8) sėniŋ raḥmetiŋ ḳayda turur ve ʿināyet ve fażlıŋ ḳayda turur? Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ayġay. Çıḳarıŋ- (9) lar tamuġdın ve ẖaṣımlarını ẖ{ō}şnūd ḳılıŋlar, mėniŋ ẖazāne-yi raḥmetimdin ve uçmaḳġa ėltiŋler. (10) Ḥikāyet ḳılurlar kim ʿAbdu'l-lah bin Mübārek raḥmetu'l-lah ʿaleyhniŋ mübārek ẖāṭrı üzüm tiledi (11) ėrse baḳḳāl dükkānıġa üzüm satḳın ala barıp, bir dāne üzüm anıŋ üzümiden (12) alıp yėp baḳtı. Nėçük kim resim ve ʿādet turur evvelde tatıp baḳarlar. Ol dāne üzümi (13) yėgendin soŋ ẖāṭrıġa kėldi kim bu dāne üzüm kim baḳḳālnıŋ ḥaḳḳı ėrdi, naġu yėdim? (14) Baḳḳālġa aydı. Ey birāder, kėl sėniŋ bilen ṣulḥ ḳılalı, dengi al mėndin ve ol dāne üzümni (15) kim yėdim, baḥīl ḳılġıl. Baḳḳāl ḳabūl ḳılmadı tā on aḳ tenge bėrey, dėdi. Ḳabūl ḳılmadı. (16) Yėgirme aḳ tenge

418 < ümmeti>
419 ẓālīmler şeklinde yazılmış.

bėrey, dėdi. Henūz ḳabūl ḳılmadı. Güft u gūyı bisyār birlen yüz aḳ tengege rāżı (17) boldı ve aydı. Kėltür yüz aḳ tengeni. Şeyḫ raḥmetu'l-lah 'aleyhi fi'l-ḥāl kīsesidin yüz aḳ tengeni **[111b]** (1) sana baḳḳālġa edā ḳıldı. Baḳḳāl küldi ve aydı. Bir dāne üzümniŋ 'ivażıda yüz aḳ tenge aldım. (2) Şeyḫ raḥmetu'l-lah 'aleyh aydı. Eger munıŋ bilen rāżı bolmasaŋ ėrdi, mėn henūz ziyāde ḳılur ėrdim (3) tā on bėş miŋ aḳ tengege tėgrü kim mėniŋ mülkümde bar ėrdi ve andın ziyādeġa mālik (4) ėrmes ėrdim. Baḳḳāl bu sözni ėşitti ėrse barça yaman işlerdin tövbe ḳıldı ve Ḥaḳ te'ālā- (5) nıŋ dergāhıġa yanıp tövbe ḳıldı, zühd-i taḳvā iḫtiyār ḳıldı. Altınçı faṣıl, (6) ribᵛānıŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim İmām-ı Ā'ẓam Ebū Ḥānife-yi Kūfī raḥmet (7) u'l-lah 'aleyhni kördiler kim bir kün havā ısıġ ėrdi. İmām āfitābda olturup ėrdi ve (8) aŋa yaḳın tamnıŋ sāyesi bar ėrdi. Aydılar. Ey Müsülmānlarnıŋ imāmı ve 'ālim ehli- (9) niŋ [420] muḳtedāsı, nėge tam kölgeside olturmas sėn? Aydı. Bu tamnıŋ ėgesi (10) mėniŋ ḳarżdārım turur. Maŋa ḫōş kėlmes kim anıŋ tamınıŋ kölegesidin nef' alġay mėn (11) ve ribᵛā-ḫᵛārlar cemī'idin bolġay mėn. Ḥikāyet'de kėlip turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu (12) 'anh aydı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem la'net ḳıldı, ribᵛā ḫᵛārlarġa ve ribᵛā alġucıġa ve ribᵛā- (13) nıŋkini yėtküçige ve la'net ḳıldı, ribᵛānı ḥelāl bilgüçige ḫᵛāh ėr bolsun ve ḫᵛāh ḫatun (14) ve la'net ḳıldı, ol kişige kim ve mālınıŋ zekᵛatını bėrmegey ve la'net ḳıldı, ol ḫatunġa kim (15) yüzini veyā özge ā'żāsını yiŋne bilen çekip naḳış ḳılġay veyā ḳıldurġay. Ḥadīs̱de (16) kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bėş nėmerse bėş nėmersege mevḳūf turur. Aydılar. (17) Yā Resūlu'l-lah, ol ḳaysılar turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her ḳavmi kim 'ahdiġa turmasa **[112a]** (1) ve 'ahdini sındursa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa musallaṭ ḳılġay düşmanlarını[421] ve her kişi kim Ḥaḳ sübḥāne (2) ve te'ālānıŋ kitābınıŋ ḥükmidin özge ḳılsa meger kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḳılġay, anı faḳīr ve fāḳa birlen (3) ve her çigāh kim ẓāhir bolsa olarnıŋ arasıda fāḥişe ve zinā. Ḥaḳ te'ālā salġay olarġa merg müfācāt (4) ve her çigāh kim terāzū peymāneni kem tutsalar kötergey, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā olarnıŋ zirā'atlarıdın bereket- (5) ni ve her çigāh kim ribᵛā-ḫᵛārlıḳ ėl ara āşikāre bolsa ve māllarıdın zekᵛat bėrmeseler Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (6) men' ḳılġay olardın yamġurnı ve öz raḥmetini. Pākā perverdigārā, barçaġa tevfīḳ tövbe ve ṭā'at rūzī (7) ḳılġıl. *Yā ilahu'l-'ālemīn veyā ḫayru'n-nāṣırīn.* On birinçi bāb, ṣīla-yı raḥīm ve ata ananıŋ ḥaḳḳını (8) saḳlamaḳnıŋ beyānıda ve bu bāb üç faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, ṣīla-yı

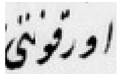
[420] <ehliniŋ>
[421] düşmanlarını şeklinde yazılmış.

raḥīmniŋ fażīletiniŋ beyānıda. (9) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Uçmaḳda derece[422] (10) turur kim yėtmegey ol derecege meger pādişāh-ı ʻādil ve kişi kim ṣıla-yı raḥīm ber-cāy kėltürgen bolġay. (11) Ya'nī ḳuyaşları birle peyvestelik ve ḳuyaşlıḳ sürüşken bolġay ve yėne ol kişi kim ʻayāl-mend (12) bolġay ve faḳīrlıḳġa ve olarnıŋ yükige ṣabur ḳılsa. Ehl-i taḥḳīḳ aytıp tururlar, ṣıla-yı raḥīm (13) ol turur kim eger biri birige peş kėlse, selām ḳılsa ve ṭaʻām bolsa, pelle yėse ve eger ġāyib bolsa (14) oġlan uşaḳınıŋ aḥvālidin ḫaberdār bolsa ve eger aġrısa ve zaḥmeti vāḳi' bolsa, aġzıġını (15) sürse ve şefḳat bilen peş kėlse, bu sebebdin turur kim ʻazīzler aytıp tururlar. Aşinālıḳ (16) ve kėlmek barmaḳ bilen bīgāneler ḳuyaş bolur ve biri birini soruşmaslıkdın ve aşinālıḳ (17) ḳılmasdın ḳuyaşla bīgāne bolurlar. Ebū'ṭ-Ṭufeyl[423] raḍya'l-lahu ʻanhdın rivāyet turur kim aydı. **[112b]** (1) Mėn kördüm kim bir ḫatun Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige kėldi ėrse Resūl ʻaleyhi's-selām aŋa (2) mübārek revāsını töşep besī ta'ẓīm birle üstünide urḳuntı[424]. Sordum kim bu nė ḫatun turur? Aydılar. (3) Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemniŋ süt ėmizgen anası turur. Şeyḫ Şaḳīḳ Belḫī[425] raḥmetu'l-lah ʻaleyhniŋ bir (4) ḫatunı bar ėrdi, besī bed-ḫūy. Şeyḫ raḥmetu'l-lah ʻaleyhġa aydılar kim bu żaʻīfedin saŋa besī żararlar (5) ve teşvīşler vāḳi' bolur ve sėni besī rencīde ḳılur. Naġu anı ḳoymas sėn? Şeyḫ aydı. Eger (6) mėn anı ṭalāḳ ḳılsam mėn hem anıŋ dėk bed-ḫūy ve bed-ma'āş bolġay mėn ve yėne bir Müsülmānı anıŋ (7) yaman ḫūyı bilen giriftār bolġay. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ebū Hureyre raḍya'l-lahu (8) ʻanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim Müsülmānlarnıŋ ḥaḳḳı biri birige altı nėmerse (9) turur. Aġrıġ sormaḳ ve cenāzesige ḥāżır bolmaḳ ve ʻaṭse ḳılsa cevāb bėrmek ve peş (10) kėlgende selām ḳılmaḳ ve eger ṭaʻām indese icābet ḳılmaḳ ve eger naṣīḥat ḳılsa ḳabūl ḳılmaḳ. (11) Şeyḫ Ẕū'n-nūn Mıṣrī[426] raḥmetu'l-lah ʻaleyh aydı. Uçmaḳlıḳnıŋ ʻalāmeti bėş nėmerse turur. Biri ol kim (12) ḫūb rūy ve şādımān rūy bolsa ve yėne ḫōş ḫulḳ bolsa ve ṣıla-yı raḥīm ber-cāy kėltürse (13) ve tili arıġ ve şīrīn suḫan bolsa ve ḥarāmdın özini yıġsa ve tamuġ ehliniŋ ʻalāmeti bėş (14) nėmerse turur: bed-ḫūy ve köŋli ḳatıġ ve dürüşt zebān turş-ı rūy bolsa ve günāhlardın (15) özini yıġmasa. *Ne'ūẕu*

---

422 Hemze konulmuş.

423 Ebü't-Tufeyl Āmir b. Vāsile b. Abdillāh el-Leysī (ö. 100/718-19) En son vefat eden sahabi.

424 şeklinde yazılmış ancak sözcük anlamlandırılamadı.

425 Ebū Alī Şakīk b. İbrāhīm el-Ezdī el-Belhī (ö. 194/810) Horasanlı sufi.

426 Zünnūn Ebü'l-Feyz Sevbān b. İbrāhīm el-Mısrī el-İhmīmī (ö. 245/859 {?}) İlk dönem sufilerinden.

bi'l-lah min ẕalike. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (16) 'aleyhi ve sellem aydı. Uçmaḳġa barmaġay ol kişi kim ḳuyaş uruġıdın iḫtilāṭ kėsilgey (17) ve ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürmegey. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. **[113a]** (1) Üç ṭā'ife turur kim 'arşnıŋ sāyesinde bolġaylar, ḳıyāmet küni; hėç sāye bolmaġay (2) 'arşnıŋ sāyesidin özge. Biri ol kişi kim ḳuyaş uruġı bilen yaḫşı iḫtilāṭ ḳılıp (3) ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürgey. Anıŋ hem 'ömri uzun ve hem rūzīsi kėŋ bolġay ve ol (4) ḫatun kim ėri ölüp tul ḳalmış bolġay. Uşaḳ yetimler birlen olarnıŋ maṣlaḥatı- (5) dın yėne ėrge tėgmegey ve yėne ol kişi kim yaḫşı ṭa'āmlar müheyyā ḳılıp yetimler ve miskīnlerge (6) bėrgey. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ėr ol kişi (7) turur kim her kişi kim andın kaṭ'a aşinālıḳ ḳılsa ol anıŋ birle iḫtilāṭ ve aşinālıḳ ḳılsa (8) ėkinçi ol kişi 'afv ḳılsa ol kişidin kim anı rencīde ḳılsa üçünçi ol kişi kim 'iṭa ḳılsa (9) ol kişige kim anı maḥrūm ḳılġan bolsa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim üç ṭā'ife ḫatun turur kim (10) olarġa gūr 'aẕābı bolmaġay ve ḳıyāmet küni Fāṭıma raḍya'l-lahu 'anhā bilen ḥaşr ḳılġay. Biri (11) ol kim ėriniŋ künisi ve reşkige ṣabır ḳılġay. Ėkinçi ol kim ėriniŋ cefāsıġa ṣabır ḳılġay. (12) Üçünçi ol kim ḥaḳḳı ve kābinini tamām ėrige fedā ḳılġay. Ḫudā ve Resūl-i Ḫudā'nıŋ rıżāsı üçün (13) baġışlaġay. Bu üç ṭā'ife ḫatundın her birige Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā miŋ şehīdniŋ s̱evābını (14) i'ṭā ḳılġay ve her biriniŋ dīvān-ı a'mālide pitigey, miŋ yıl 'ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını. (15) Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah 'aleyhi ve sellem, Tenbīh[427] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (16) ve sellem teb'aige bir kün bir A'rābī kėldi ve tėvesiniŋ mehārını tuttı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah **[113b]** (1) maŋa ḫaber bėrgil bir 'ameldin kim mėni uçmaḳġa kigürgey ve tamuġdın yıratḳay. Resūl (2) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ol nėmerse kim sėni uçmaḳġa yaḳın ḳılur ve tamuġdın yıratur. (3) Ol turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānı birlik barlıḳ bilen bilseŋ ve aŋa şerīk kėltürmeseŋ (4) ve namāznı ber-pāy tutsaŋ ve zekᵛat bėrseŋ ve ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürseŋ. Ḥadīs̱de (5) kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem [428] aydı. Ḫaber bėrey silerge bir 'ameldin kim (6) andėk bolġay ve s̱evābı bisyār. Ol 'amel, ol turur kim aştī bėrse ve yaraştursa ėki kişini kim (7) uruşup biri birige til baġlaġan bolġay. Rivāyet turur kim Ebūẕer raḍya'l-lahu 'anh aydı. (8) Eger kişi sėkiz nėmersedin 'āciz kėlse kerek kim sėkiz nėmersedin 'āciz kėlmese eger kişi namāz-ı teheccüdniŋ (9) s̱evābıdın maḥrūm bolsa uyḳu sebebidin kerek kim

---

427 tenbih şeklinde yazılmış.
428 teb'aige yazılıp üstü çizilmiş.

kündüzi günāh ḳılmasa ve her kişi kim rūze-yi (10) taṭavvu'nıŋ s̲evābını rūze tutmay, tapay dėse kerek tilini ġıybetdin ve nā-şāyeste söz- (11) lerdin saḳlasa ve her kişi tilese kim 'ālemlerniŋ fażlı ve s̲evābını tapay, dėp kerek kim āḫiret (12) işlerinde tefekkür ve endīşe ḳılsa ve her kişi kim ġarılarnıŋ s̲evābını tapay dėse kerek kim öyinde (13) olturup nefsi ve şeyṭān bilen ḥarb ḳılsa ve olarnı cefāda tutsa ve her kişi kim ṣadaḳa- (14) nıŋ s̲evābını tapay dėse ve mālı bolmasa kerek kim 'ilim ve mes'ele ögrenip ėlge ögretse (15) ve her kişi kim ḥac ötemekdin 'āciz bolsa kerek kim namāz-ı Cum'a'nı ber-pāy tutsa ve her kişi kim 'ābidler-`(16) niŋ fażīletini tapay, dėse kerek kim uruşḳan mū'minlerniŋ arasında aştī bėrse ve **[114a]** (1) yaraştursa ve her kişi kim tilese kim abdāl ve evtādnıŋ fażīleti ve s̲evābını tapay dėse (2) kerek kim her nė kim özige pesend tutmasa yėne bir Müsülmānġa hem anı pesend tutmasa. Faḳīh Ebū'l-Leys̲ (3) raḥmetu'l-lah 'aleyhi ve sellem, Tenbīh[429] atlıġ kitābıda kėltürüpdür kim vaḳti Mekke'de bir zāhid Ḫorāsānī bar ėrdi (4) besī emānetdār ve mütedeyyin. Tamām ėl emānetlerini aŋa ḳoyar ėrdiler. Bir vaḳitde (5) biregü aŋa on miŋ aḳ tenge emānet ḳoydı ve seferge bardı. Çūn müddeti kėçkendin (6) soŋ Mekke'ge yanıp kėldi ėrse ol zāhid Ḫorāsānī vefāt ḳılıp ėrdi. Anıŋ ehl-i (7) evlādıdın sordı ėrse olar aydılar kim biz sėniŋ mālıŋnı körmedük ve bilmedük. (8) Ol kişi Mekke'niŋ müftīleri ve faḳīrleri ḳatıġa kėldi ve aydı kim falān Ḫorāsānī'ġa mėn on (9) miŋ aḳ tenge emānet ḳoyup ėrdim, ḥālā ol vefāt ḳılıp turur. Ḫatunı ve ferzendleridin (10) sordum, olar bizniŋ ḫaberimiz yoḳ ve 'ilmimiz yoḳ turur, dėdüler ve 'ālemler maŋa bu vāḳı'ada (11) nėçük tedbir körsetür ėrkinler? 'Ālimler aydılar. Bizniŋ gümānımız ol turur kim ol Ḫorāsānī (12) elbette behiştī turur. Ol sebebdin kim besī perhīzkār ve müttaḳī ėrdi. Andın soŋ aydılar kim (13) çūn tün yarımıdın ötse barıp başıŋnı cāh-ı zemzemge soḳup ün ḳılġıl kim (14) ey falān bin falān, mėn falān kişi turur mėn kim sėniŋ ḳatıŋda bu miḳdār emānet ḳoyup ėrdim (15) dėgil. Şāyed kim cevāb bėrgey ol ṣāḥib-i emānet üç künge tėgrü. Her kėçe bu ṣıfat-ı bedle (16) barıp cāh-ı zemzemde na're ḳılur ėrdi ve hėç kişi aŋa cevāb bėrmedi. Ol kişi yėne faḳīhler ve (17) müftīlerġa rücū' ḳıldı ve aḥvālidin ḫaber bėrdi kim her nė kim buyurdıŋızlar ḳıldım, hėç cevāb **[114b]** (1) tapmadım. Faḳīhler aydılar. *İnnā'l-lah ve inne'l-ileyhi rāci'ūn*. Biz ḳorḳar biz kim ol Ḫorāsānī (2) tamuġluġ bolmaġay. Pes ṣāḥib-i emānetge aydılar kim munda bir vādī[430] turur, Berehūt[431]

[429] tenbih şeklinde yazılmış.
[430] Hemze konulmuş.
[431] Yemen'de Bi'riberehūt adlı ünlü mağaranın bulunduğu vadi.

dėrler. (3) Saŋa anda barmaḳ kerek ve ol vādī̄de bir ḳuduġ turur. Ol ḳuduġ ḳabarıp tün yarımıdın (4) ötkendin soŋ başıŋnı ḳuduġḳa [432] soḳup feryād ḳılġıl kim ey falān (5) bin falān, mėn ṣāḥib-i emānet turur mėn. Ol emānet kim saŋa ḳoyup ėrdim, bėrgil. Baḳġıl kim (6) cevāb tapar mu sėn yā yoḳ. Ṣāḥib-i emānet ol vādī̄ġa barıp evvel kerret kim ol cāhġa (7) feryād ḳılıp ėrdi. Āvāz kėldi. Bu kişi ta'accüb ḳılıp aydı kim besī̄ yaḫşı kişilerdin ve perhī̄zkārlar- (8) dın ėrdiŋ, saŋa nė boldı kim mundaġ bu cāhda giriftār bolup sėn? Aydı. Andaġ ėrdi kim (9) mėniŋ Ḫorāsān'da ḳuyaş uruġum bar ėrdi. Olardın kėlip mėn Mekke'de kėlip ṭā'at (10) ve 'ibādetġa meşġūl bolup olturdum. Ol sebebdin, ṣīla-yı raḥī̄m ber-cāy kėltürmedim. (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mėni müsteḥaḳ-ı dūzaḫ ḳıldı ammā sėniŋ ol emānetiŋni falān yėrde kömüp (12) turur mėn. Barġıl ve mėniŋ ferzendlerimġa ayġıl kim mėn nişān bėrgen yėrdin ḳazıp alıp (13) bėrsünler. Ol ṣāḥib-i emānet uşundaġ ḳıldı kim buyurup ėrdi ve ol emānetni (14) anda tafıp aldı. Ḥadī̄s̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir ġazātġa aṭlanıp (15) ėrdi. Ėlge fermān ḳıldı kim her kişi kim hem-sāyesiġa żarar tėgürgen bolsa bizniŋ bilen seferde (16) hemrāh bolmasun. Biregü ḳoptı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn hem-sāyemniŋ tamınıŋ tübide (17) peşāb ḳılur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı kim sėn bizniŋ bilen pes muṣāḥib **[115a]** (1) bolmaġıl. Ḥadī̄s̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, yėtti (2) gürūhġa naẓar-ı raḥmet ḳılmaġay ve ayġay olarġa kim ey tamuġluġlar tamuġḳa barıŋlar. Evvel (3) ġulām pāreler. Ėkinçi ol kişiler kim ab-ı menī̄lerini bilen 'ilāc ḳılıp çıḳarġaylar. Üçünçi (4) ol kişiler kim ḫatunlarınıŋ arḳasıġa barġaylar. Törtünçi ol kişiler kim ḥayvānāt bilen (5) cimā' ḳılġaylar. Bėşinçi ol kişiler kim ügey ḳızları bile bilen zinā ḳılġaylar. Altınçı ol kişiler kim (6) hem-sāyeniŋ ḫatunı bilen zinā ḳılġaylar. Yėttinçi ol kişiler kim hem-sāyeni āzürde ḳılġaylar (7) veyā olarġa la'net oḳıġaylar. Faḳī̄h Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah, Tenbī̄h[433] atlıġ kitābıda kėltürüp (8) turur kim sulṭānu'l-meşāyiḫ ḳuṭbu'l-evliyā Ḫᵛāce Ḥasan Baṣrī̄ raḥmetu'l-lah 'aleyh rivāyet ḳılur. Resūl (9) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Sordum, Cebrā'ī̄l ṣalātu'l-lah 'aleyhdin kim ḥaḳ hem-sāye nė turur? (10) Cebrā'ī̄l aydı. Ol turur kim eger hem-sāye nėmerse ḳarż tilese ḳarż bėrseŋ ve eger ṭa'āmġa indese (11) barsaŋ ve eger aġrısa sorsaŋ ve eger bir işde yarı tilese yarı bėrseŋ ve eger aŋa muṣī̄bet (12) vāḳi' bolsa ta'ziyet yėtkürsen ve eger aŋa şādımānlıḳ vāḳi' bolsa mübārek-bād ḳılsaŋ ve eger (13)

---

432 <başıŋnı ḳuduġḳa>
433 tenbih şeklinde yazılmış.

vefāt ḳılsa cenāzesiġa ḥāżır bolsaŋ ve eger ġāyib bolsa veyā seferge barsa anıŋ ehl-i evlādını (14) muḥāfaẓat ḳılsaŋ ve eger her nėmerse kim ṭa‘āmdın püşürseŋ aŋa naṣībi iberseŋ. Ḫālaṣt (15) e’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her mū‘min kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā- (16) nıŋ birlik ve barlıḳıġa ve kıyametḳa taṣdīḳ ḳılıp turur kerek kim ‘azīz tutsa hem-sāyeni (17) ammā bilmek kerek kim hem-sāye[434] turur kāfir, anıŋ bir ḥaḳḳı bar kim ol hem-sāyelik ḥaḳḳı turur. Besī ve hem-sāye[435] **[115b]** (1) turur Müsülmān. Anıŋ ėki ḥaḳḳı bar. Biri hem-sāyelik, ėkinçi İslām ḥaḳḳı ve hem-sāye[436] hem Müsülmān ve hem ḳuyaş (2) anıŋ üç ḥaḳḳı bar. Hem-sāyelıḳ ve İslām ve ḳuyaşlıḳ. Bu hem-sāyelerniŋ ta‘ẓīm ve eger emīni hem (3) uş ol merātib bilen ri‘āyetḳılġuluḳ turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin sordılar kim (4) yā Resūlu’l-lah, hem-sāye hem-sāyeġa żarar tėgürmek ve rencīde ḳılmaḳnıŋ ḥaddi ḳaysı turur? Resūl (5) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Çūn hem-sāyeniŋ ıṭını urduŋ, be-dürüstī kim hem-sāyeniŋ ḫāṭrını (6) rencīde ḳıldıŋ ve żarar tėgürdüŋ. Ėkinçi faṣıl, ata ananıŋ ḥaḳları ve olarnıŋ ḫ{ō}şnūd (7) luḳınıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (8) her ferzendi kim ata anasıġa raḥmet ve şefḳat közi bilen baḳsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā pitigey anıŋ dīvān-ı (9) a‘mālide s̲evāb-ı ḥac ve ‘umre. Vehib bin Münebbih raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (10) din kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ‘Üzeyir peyġamberġa vaḥī ḳıldı kim yā ‘Üzeyir, yaḫşılıḳ ḳıl, ata anaŋnıŋ ḥaḳḳıda. (11) Be-dürüstī her kişi yaḫşılıḳ ḳılsa ata anasıġa, mėn ki perverdigār-ı ‘ālem turur mėn. Andın ḫ{ō}şnūd bolur mėn (12) ve anıŋ ‘ömri ve mālıda bereket bėrür mėn. Bu bereket anıŋ ḫāne-yi vādeside tā tört püşt anıŋ (13) neslide bāḳī bolġay ve her kerret ki ferzend ata anasıġa ‘āṣī bolsa mėn aŋa der-ḳahr ve ġażab birle (14) bolur mėn ve aŋa la‘net ḳılur mėn. Ḥadīs̲de kėlip turur kim çūn ḳıyāmet küni bolsa *āmennā* (15) *bih ve ṣaddaḳnā* ferzend-i Ādemni evvel namāzdın sorulġay. Andın ata ananıŋ ḥaḳḳıdın sorulġay (16) ve bendeni evvel namāzdın sorulġay, andın ḫᵛācesiniŋ ḥaḳḳıdın. Enes bin Mālik raḍya’l-lahu (17) ‘anh aydı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige biregü kėldi ve aydı. Yā Resūlu’l-lah, mėniŋ anam bar **[116a]** (1) besī kec ḫulḳ ve bed-zebān. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aŋa ḳatıġ aydı kim ol ḥāmile ėken sėniŋ yüküŋni (2) kötergende hėç kec ḫulḳ ėmes ėrdi ve saŋa ėki yıl kim

[434] Hemze konulmuş.
[435] Hemze konulmuş.
[436] Hemze konulmuş.

tamām süt ėmizdi. Hėç kec ḫulḳluḳı körünmes (3) ėrdi ve sėniŋ cihetiŋdin kėçeler uyḳunı özige ḥarām ḳılġanda hėç kec ḫulḳluḳı ẓāhir bolmadı. (4) Ėmdi saŋa kec ḫulḳ ve yaman bolup mu turur? Pes uş ol kişi aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn anı ėki uşnumda (5) köterip, Ka'be'ġa ėltip, ḥac ṭavāf ḳıldurup turur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (6) Be-ḥaḳ ol Ḫudāy kim mėni rāstlıḳ birle ḫalḳġa peyġamber iberip turur kim sėn anıŋ ẕerre (7) renciniŋ ḥaḳ güẕārlıġını ḳılġanıŋ yoḳ. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (8) Bende-yi mū'min çūn terk ḳılsa ata anasıġa du'ā ḳılmaḳnı Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ rūzīsini (9) tar ve ma'īşetni tīre ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mūsā kelīm (10) ṣalātu'l-lah 'aleyhi ve sellem 'arşnıŋ üstünide biregüni kördi ve aydı. Yā rab, bu nė kişi turur? Ḫiṭāb (11) kėldi kim yā Mūsā, mėn anıŋ atını aymas mėn. Ammā anda üç ḫaṣlet bar turur kim öz fażlım (12) ve keremimdin aŋa i'ṭā ḳılıp turur mėn. Ata anasıġa besī yaḫşılıḳlar ḳılġan turur ve hergiz süḫançīn- (13) lik ḳılġan ėrmes ve ėlge bėrgen ni'metimġa ḥased ḳılġan ėrmes. Veṣāyā'dın menḳūl (14) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, yaḫşılıḳ ḳılġıl, ata anaŋnıŋ ḥaḳḳıda kim ata anaġa (15) yaḫşılıḳ ḳılmaḳ, 'ömrini ziyāde ḳılur ve yalġan söz aymaḳ rızḳġa noḳṣān ḳılur. Ḥadīs̱de (16) kėlip turur kim Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah 'aleyh bir maḳberedin öter ėrdi, kördi kim bir ḳabirdin nūrı (17) āsumānġa sütūn yaŋlıġ yuḳḳarı çıḳar ėrdi. Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah 'aleyh ėki rek'at namāz ötedi **[116b]** (1) ve münācāt ḳıldı ki kim pākā perverdigārā, ol meyyitniŋ aḥvālidin mėni ḫaberdār ḳılġıl. Ḥaḳ celle ve 'alādın (2) fermān kėldi kim yā Mūsā, ol ḳabirġa barġıl ve ol ḳabirdeġı meyyitniŋ aḥvālini taḥḳīḳ ḳılġıl. Pes Mūsā (3) 'aleyhi's-selām ol üstige bardı. Ḥażret-i Ḥaḳ celle ve 'alānıŋ fermānı bilen ol ḳabir ortasıdın (4) yarıldı Mūsā 'aleyhi's-selām körer kim ol meyyitniŋ aylında bir ḫᵛān-ı zerrīnde elvān ṭa'āmlar (5) ḳoyup tururlar ve ol bende andın tenāvül ḳılur ėrdi. Mūsā 'aleyhi's-selām andın sordı kim bu mertebe (6) saŋa ḳaydın müyesser boldı ve bu devlet ve sa'ādetġa nė 'amel birlen müşerref bolduŋ? Ol meyyit aydı. (7) Be-dürüstī mėniŋ dünyāda bir ferzend-i ṣāliḥim bar, ol maŋa du'ā ḳılur. Anıŋ du'āsı birlen bu devletġa (8) müşerref bolup turur mėn. Mūsā 'aleyhi's-selām aydı. Siler ferzend-i ṣāliḥ bilen müfāḫarat ḳılur mu sizler? (9) Meyyit aydı. Peyġamber ḫudā be-dürüstī ve rāstī sizler nėçük kim peyġamberlıḳ birlen müfāḫarat ḫalḳġa (10) ḳılur sizler? Biz hem ferzend-i ṣāliḥ birle uşundaġ müfāḫarat ḳılur miz. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp (11) turur kim 'azīzīdin soruldı kim ata anaġa yaḫşılıḳ ḳılmaḳnıŋ ḥaddi ḳaysı turur? 'Azīzī aydı. (12) Ol kim ata anaŋ ḫiẕmetige kāhil bilen

ḳopmasa. Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim biregü anasını (13) māde ḫar, dėp sökti. Çū̃n ol kişi öldi ėrse anı defin ḳıldılar. Her kėçe anıŋ gūrıdın (14) ėşikniŋ ünini ėşitür ėrdiler. Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim ḥikāyet Allah te'ālādın kim (15) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aydı. Her kişi kim ata anasıġa bī-fermānlıḳ ḳılsa olarnı āzād ḳılsa egerçe mėniŋ (16) fermānımnı tutsa ve ṭā'at ve 'ibādet ḳılsa pütür mėn ol bendeni bed-kārlardın ve eger (17) ata anasıġa fermān-berdār bolsa ve mėniŋ fermānımnı tutmasa pitür mėn, ol bendeni nīkūkārlar- **[117a]** (1) dın. Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim her kişi tutsa ata anasını Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ 'ömrini ziyāde ḳılġay (2) rūzīsini kėŋ ḳılġay ve du'āsını müstecāb ḳılġay ve yaman ölüm bilen ölmegey. Rivāyet (3) turur kim çū̃n Ya'ḳūb peyġamber ṣalātu'l-lah 'aleyh Yūsuf 'aleyhi's-selām birle mülāḳāt boldı ėrse (4) Yūsuf 'aleyhi's-selāmnı aṭdın tüşkeli ḳoymadılar. Atası bilen aṭ üzeside körüştiler. Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te'ālādın Yūsuf 'aleyhi's-selāmġa vaḥī kėldi kim eger sėn atalıḳnıŋ ḥaḳḳını saḳlap ataŋ bilen (6) tüşüp körüşseŋ ėrdi ve ta'ẓīm ber-cāy kėltürseŋ ėrdi. Sėniŋ püştüŋdin yėtmiş (7) peyġamber mürsil çıḳarur ėrdim. Pes anı ḥarām ḳıldım saŋa ve sėndin es̠ḳāl ḳıldı, bu devlet aġa- (8) larıŋġa. Ḥikāyet'de kėlip turur kim biregü atasını tüşide kördi, aydı kim oġlum mėni nė (9) üçün ziyāret ḳılmas sėn? Oġlı aydı kim ey baba, sėn nė bilür sėn mėniŋ kėlgenimni. Atası (10) ant içti ve aydı. *Va'l-lahu* kim sėn çū̃n yıraḳdın peydā bolsaŋ sėniŋ sarı baḳar mėn (11) ve sėni körer mėn, olturġaŋnı ma'lūm ḳılur mėn ve çū̃n mėniŋ ḳatımdın barsaŋ tā naẓar- (12) dın ġāyib bolġunça baḳıp turur mėn. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (13) 'aleyhi ve sellem aydı. Her mū'min kim bu āyetni oḳısa *velehü'l-kibriyā'u fī's-semavāti ve'l-arḍ* (14) *ve hüve'l-'azīzü'l-ḥākim*[437] s̠evābını ata anasıġa baġışlasa olarnı barça ötemiş bolġay. (15) Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi nėmerse taṣadduḳ ḳılıp faḳīrlerġa (16) minnet ḳılsa ol mel'ūn turur ve kişi kim ata anasıġa ve ėgeçi siŋlisiġa minnet ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne (17) ve te'ālādın yıraḳ ve feriştelerdin yıraḳ turur ve raḥmetdin yıraḳ turur ve tamuġ otıġa **[117b]** (1) yaḳın turur ve du'āsı müstecāb ėrmes ve ḥāceti revā ėrmes ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa dünyā (2) ve āḫiretde naẓar-ı raḥmet ḳılmas. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer Ḫaṭṭāb[438] (3) raḍya'l-lahu 'anh bir kün cemā'at-i aṣḥāb bilen taşḳarı çıḳıp ėrdi. Bir ḫatunnı kördi (4) boynıġa bir pür-ża'īfīni mindürüp peydā boldı.

---

[437] Casiye suresi 37. ayet "Göklerde ve yerde büyüklük O'na aittir. O, öyle güçlüdür. Öyle hikmet sahibidir."

[438] Ebū Ömer (Ebū Amr) Āsım b. Ömer b. el-Hattāb el-Kureşī el-Adevī (ö. 70/689) Hz. Ömer'in oğlu, sahabi.

Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh sordı kim (5) ey ḫatun, bu nė meşaḳḳat turur kim körer sėn? Ol ḫatun aydı. Ey Emīrü'l-Mū'minīn, bu mėniŋ (6) atam turur, anıŋ mizācı yaş 'ayāllar dėk bolup turur. Bir sā'at bir nėmerseni ārzū[439] ḳılur. (7) Gāhi ṭa'ām gāhi su nėçük kim yaş 'ayāllar perverişke muḥtāc tururlar, bu hem andaġ turur. (8) Her çigāh kim anıŋ alındın ġāyib bolsam mėni tilep yıġlay turur. Ol sebeb her ḳayda (9) barsam köterip barur mėn ve özümdin bir sā'at anı cüdā ḳılmas mėn ve bir zamān (10) her nėmerse kim tiler, peydā ḳılıp bėrür mėn. Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh ta'accüb ḳılıp aṣḥābıġa (11) aydı. Bu ża'īfe kim mundaġ ḥikāyet ḳılur, atasınıŋ tamām ḥaḳḳını edā ḳılıp turur. Besī [440] (12) [441] aṣḥāb aydılar. Ārī, edā ḳılıp turur. Pes ol ḫatun aydı. Ey emir (13) ü'l-mū'minīn, sėn ġalaṭ ḳıldıŋ kim henūz mėn anıŋ ḥaḳḳını edā ḳılġanım yoḳ. Be-dürüstī (14) ol zamānı kim mėn nāresīde ėrdim. Ol mėni mundın yaḫşıraḳ perveriş ḳılur ėrdi. (15) Taŋrı tebārek ve te'ālādın tirikligimni tilep mėniŋ ölerimdin nā-ḫ{ō}şnūd bolur ėrdi. (16) Ḥālā mėn egerçe anıŋ ḫiẕmetini ḳılur mėn. Ammā anıŋ ḥayātıġa nā-ḫōş bolup ölerini (17) tiler mėn. Emīrü'l-Mū'minīn, 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı. Ey Müsülmānlar güvāh boluŋlar kim barça ėl **[118a]** (1) 'ömürdin dānişmendraḳ "turur." Ḥadīs̱de kėlip turur Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Atalarnıŋ ölmeki (2) ferzendlerdin yaḫşılıḳ munḳaṭı' bolmaġlıḳ turur. Rivāyet'de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (3) ve sellem bir kün gūristān-ı Baḳī'ġa barıp ėrdi. Bir gūrdın āvāzı ėşitti kim *yā ümmehü fevḳī nār* (4) *ve taḥtī nār ū yemīni nār ve yesāri nār* ya'nī ey anam, mėniŋ üstünümde ot ve astınımda (5) ot ve oŋ yanımda ot ve sol yanımda ot turur. Maŋa feryād yėtkil. Resūl ṣalla'l-lahu (6) 'aleyhi ve sellem aydı. Civān-merd sėn nė kişi sėn? Aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn sėniŋ ümmetleriŋdin (7) enṣārı cemā'atidin turur mėn ve on ėki yıl turur kim Ḫudā-yı tebārek ve te'ālā bu 'aẕāb-ı 'uḳūbet (8) bilen giriftār ḳılıp turur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Nė sebebdin? Aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėniŋ anam- (9) nı indegil meger kim mėn anamġa kūdeklik ve nāresīdelik ḥālid{e} taḳṣīr ḳılġan bolġay mėn ve mėn (10) andın bī-ḫaber. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Anaŋ ḳayda turur? Aydı. Emīrü'l-Mū'minīn Ebū Bekir (11) Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu 'anhnıŋ öyide ėki yıl turur kim 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu 'anhāġa dāyelik ḳıla turur. (12) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Atı nė turur? Aydı. Atı Cemīle turur ve ḥālā 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa anıŋ

[439] ārżū şeklinde yazılmış.
[440] ol yazılıp üstü çizilmiş.
[441] Ḫātūn aydı yazılıp üstü çizilmiş.

başını (13) taramaḳġa meşġūl turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem, Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya’l-lahu ‘anhġa aydı. Anı oḳıp (14) kėliŋiz. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem özi yaman ıżṭırāb ḳıldı kim barıp anasını ḥāżır ḳılġay (15) aydı. Yā Resūlu’l-lah, sėn barmaġıl kim bu sā‘at sėniŋ şerī̄f-i muḳaddemiŋniŋ bereketidin mėni (16) ‘aẕāb ḳılmaydurlar. Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya’l-lahu ‘anh öyünige barıp anıŋ anasıġa ḫaber ḳıldı kim (17) sėniŋ ferzendiŋni ‘aẕāb ḳılurlar, ḳopġıl anıŋ ḳatıġa barġıl. Ol kempī̄r aydı. Mėn tā ‘Aī̄şe-yi **[118b]** (1) Ṣıddīḳa raḍya’l-lahu ‘anhānıŋ ḫiẕmetini tamām ḳılmaġunça hergiz barmaġay mėn, ṣad-hezār anıŋ dėk ferzend (2) ‘Aī̄şe-yi Ṣıddīḳa’nıŋ bir ter mūyġa fedā bolsun. Çū̄n ḫiẕmetini tamām ḳıldı ėrse Resūl ṣalla’l-lahu (3) ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėldi. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem mübārek revāsını ḳabirġa yaftı ve kempī̄rge (4) aydı kim kėlip munda ḳulaḳ salġıl kempir. Çū̄n yaḳın kėlip ḳulaḳ saldı ėrse feryād ḳılıp (5) aydı. Ey perverdigār-ı ‘ālem, mėn oġlumdın ḫ{ō}şnūd turur mėn. Anıŋ ġażabı ve ‘uḳūbeti nė sebeb- (6) din ėrkin? Hātifdin āvāz kėldi kim ol günehkār turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Anıŋ (7) günāhı nė ėrdi? Cebrā‘ī̄l ‘aleyhi’s-selām kėldi ve aydı. Yā Muḥammed, ol anasıġa ‘āṣī̄ bolur ėrdi. (8) Andaġ kim māh-ı Ramażān kėçeleridin bir kėçe bir ḳadeḥ su ėlgige aldı tā ifṭā{r} ḳılġay. Anası aydı. (9) İfṭarġa henū̄z ėrte turur, içmegil. Oġlı aydı. Ṣāḥib-i şerī̄‘atnıŋ fermānı andaġ turur kim (10) ifṭārda te‘cī̄l ḳılmaḳ kerek, dėdi ve ifṭār ḳıldı ve anasıġa ‘āṣī̄ boldı. Kempī̄r aydı. Ey ber (11) Ḫudā yā, mėn andın ḫ{ō}şnūd boldum ve günāhıdın kėçtim. Ḥikāyet turur kim Semerḳand’da biregü bir zaḥmeti (12) ‘ārıż boldı. Neẕr ḳıldı kim eger Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā maŋa şifā bėrse āẕī̄ne künleri her nė kim ḥāṣıl (13) ḳılur mėn. Atam anamnıŋ rūḥıġa taṣadduḳ ḳılay. Çū̄n ṣıḥḥat taptı ėrse neẕrini ber-cāy (14) kėltürür ėrdi. Bir āẕī̄ne küni andaġ boldı kim hėç nėmerse ḥāṣıl bolmadı kim taṣadduḳ ḳılġay. (15) Bir ‘ālimniŋ[442] ḳatıge barıp sordı kim mėniŋ neẕrim nėçük bolur? Ol ‘ālim aydı. Puçaḳlarnıŋnı (16) yıġḳıl ve merkebiŋge salġıl ve s̱evābnı olarnıŋ rūḥıġa baġışlaġıl. Neẕr ‘uhdesidin (17) çıḳar sėn, uşundaġ ḳıldı. Uş ol kėçe tüş körer kim atası aŋa aydı. Ey oġlum **[119a]** (1) biz sėndin ḫ{ō}şnūd turur miz kim bizge hemī̄şe āb, aş bėrür sėn ve biz bisyār ḳaġunġa ārzūmend[443] (2) ėrdük. Bizge uçmaḳ ḳaġunlarıdın yėdürdüŋ. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī̄’de kėltürüp turur kim (3) günāh-ı kebī̄re günāhlardın bėş günāh andaġ turur kim aŋa dünyāda kefāret yoḳ turur. Kāfir (4) bolmaḳ imān kėltürgendin soŋ ve ata ananı āzār ḳılmaḳlıḳ ve ma‘reke küni bir Müsülmān (5) ėki

442 ‘ālī̄mniŋ şeklinde yazılmış.
443 ārżūmend şeklinde yazılmış.

kāfirdin ḳaçmaḳ ve yalġan ant içmek ve ḫūn nā-ḥaḳ ḳılmaḳ. Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh (6) aydı. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemniŋ zamānıda ʻAlḳame[444] atlıġ bir yigit bar ėrdi. Be-ġāyet civān-merd (7) ve ṭāʻatlarġa ḥarīṣ vaḳti aŋa ḳatıġ zaḥmet ve bī-ḥużūrluḳ vāḳiʻ boldı ėrse ʻAlḳame'niŋ (8) ḫatunı Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tebʻaige kėldi, aydı. Yā Resūlu'l-lah, ʻAlḳame'niŋ ḥāli ḫarāb ve nezʻ (9) ḥālide turur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem Emīrü'l-Mūʻminīn ʻO̱smān ve Bilāl ve Selmān Fārsī[445]ni raḍya'l-lahu (10) ʻanhüm yiberdi, aṣḥāb barıp ʻAlḳame'ni kördiler kim ḥāli özge bolup turur. Aydılar. Yā ʻAlḳame (11) ayġıl *eşhedü enne lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke leh ve eşhedü enne Muḥammeden abduhu ve resūluhu.* Hėç nevʻ tili (12) urulmadı. Bilāl raḍya'l-lahu ʻanhġa Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ata anası tirig bar mu (13) ėrkin? Aydılar. Yā Resūlu'l-lah, anıŋ anası tirig bar. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem Bilāl'ġa aydı kim (14) ey Bilāl, barıp anıŋ anasıġa mėndin selām yėtkürgil ve ayġıl. Eger kėle alsa mėniŋ ḳatımġa (15) kėlsün ve eger kėlgünçe mecāli bolmasa mėn anıŋ ḳatıge baray. Bilāl raḍya'l-lahu ʻanh çūn barıp (16) ḫaber ḳıldı ėrse ʻAlḳame'niŋ anası kempīr ʻaṣā ėlgige alıp revān boldı ve aydı. Hezār cān (17) kirāmī Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem mübārek ḳademiġa fedā bolsun kim özüm barur mėn, dėp Resūl ṣalla'l-lahu **[119b]** (1) ʻaleyhi ve sellem aydı. Ey kempir, rāst ayġıl kim ʻAlḳame'niŋ aḥvāli ve aşinālıḳı sėniŋ birle nėçük ėrdi? (2) Kempīr aydı. Yā Resūlu'l-lah, ʻAlḳame besī namāz-güẕār ve rūzedār ve ḫayr seḫāvet bisyār ḳılur ėrdi. Ammā (3) mėn anıŋ birlen nā-ḫ{ō}şnūd ėrdim. Ol sebebdin kim ol ḫatunını mėndin artuġ körer ėrdi (4) ve ḫatununıŋ buyruġıça yürür ėrdi ve mėniŋ fermānım birle ʻamel ḳılmas ėrdi. Besī Resūl ṣalla'l-lahu (5) ʻaleyhi ve sellem aydı. Sebeb uş bu turur kim ʻAlḳame'niŋ tili kelime-yi şehādetġa uru almas. Resūl ṣalla'l-lahu (6) ʻaleyhi ve sellem Bilāl'ġa fermān ḳıldı kim barġıl ve ötün. Cemʻ ḳılġıl ve ot urġıl tā mėn barıp (7) ʻAlḳame'ni köydürey. Anası aydı. Ey ʻālem ehliniŋ bir güzīdesi ve ey Ḫudāvend-i ʻālem celle celāle- (8) niŋ resūlı, ol mėniŋ ferzendim turur ve mėniŋ cānımnıŋ peyvendi turur. Mėniŋ bī-çāre köŋlüm nėçük (9) bolġay kim sėn anı otġa köydürgey sėn. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ey ʻAlḳame'niŋ anası (10) āḫiretniŋ ʻaẕābı yüz miŋ mertebe bu dünyā ʻaẕābıdın ḳatıġraḳ turur. Eger tileseŋ kim Ḥaḳ sübḥāne (11) ve teʻālā anıŋ günāhlarını ʻafv ḳılġay ve aʻmāli dergāhda ḳabūl bolġay ve anı yarlıḳaġay, sėn

444 Ebū Şibl Alkame b. Kays b. Abdillāh b. Mālik en-Nehaī el-Kūfī (ö. 62/682) Abdullah b. Mes'ud'un seçkin talebesi, Kufe fıkıh ve tefsir mektebinin önde gelen temsilcilerinden.

445 Ebū Abdillāh Selmān el-Fārisī (ö. 36/656 {?}) İslamiyet'i kabul eden İran asıllı ilk sahabi.

(12) andın ẖ{ō}şnūd bolġıl, be-ḥaḳ ol Ḫudāy kim Muḥammed'niŋ cānı anıŋ fermānıda turur. Namāz ve rūze aŋa (13) hėç fāīde ḳılmas tā sėn andın ẖ{ō}şnūd bolmaġay sėn. Pes anası ėlig aydı. Pākā perverdigārā (14) sėn ki Ḫudāvend bir Ḥaḳ sėn, güvāh bolġıl kim mėn 'Alḳame'din ẖ{ō}şnūd boldum. Pes Resūl ṣalla'l-lahu (15) 'aleyhi ve sellem aydı. Ey Bilāl, 'Alḳame ḳatıġa barġıl ve körgil kim aḥvāli nėçük turur? Bilāl raḍya'l-lahu (16) 'anh 'Alḳame ḳatıġa kėldi ėrse körer kim āvāz-ı bülend birle aytur. *Eşhedü enne lā ilahe* (17) *ve ḥidehü lā şerīke lehü ve eşhedü enne Muḥammeden 'abduhu ve resuluhu.* Pes 'Alḳame dünyadın vefāt **[120a]** (1) ḳıldı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem sordı tā anı buyurdılar ve kefen ḳıldılar ve Resūl ṣalla'l-lahu (2) 'aleyhi ve sellem aṣḥāb bilen namāz ötediler. Andın soŋ anıŋ ḳabri üstün turup aydı. Her kişi kim (3) ẖatununı ata[446] anasıdın artuḳ körse Ḫudā-yı te'ālā aŋa la'net ḳılġay ve āẖiret 'aẕābı bilen (4) giriftār ḳılġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ hėç farīżasını ve nāfile 'ibādetini ḳabūl ḳılmaġay. (5) Rivāyet'de kėlip turur kim atanıŋ ferzendde on ḥaḳḳı bar. Biri ol kim çūn özi ṭa'ām yėse (6) aŋa hem bėrse, ėkinç ol kim anıŋ alında bī-edebāne ḥareketi andın bolmasa, üçünçi ol kim anı her (7) mertebe kim indese icābet ḳılıp pāt ḥāżır bolsa, törtünçi ol kim her çigāh kim anıŋ ẖiẕmetiġa muḥtāc (8) bolsa ẖiẕmetini ḳılġay, bėşinçi ol kim her nė kim fermān ḳılsa fāt ol fermānını ber-cāy kėltürse (9) altınçı ol kim anıŋ birle müvāsā{t} ḳılsa ve her zamān dil-cūyluḳ ḳılsa, yėttinçi ol kim atasını atı (10) bilen atamasa, sėkizinçi ol kim alında zerẖarīd bendeler dėk sülūk ḳılsa, toḳuzunçı ol kim her nė kim (11) özige pesend tutmas ve revā körmes, anı anasıġa pesend tutmasa ve revā körmese, onunçı ol kim (12) hemīşe du'ā bilen yād ḳılsa. Rivāyetde kėlip turur kim eger kişiniŋ anası nā-ẖ{ō}şnūd (13) ve nā-rāżı ölgen bolsa olarnı ẖ{ō}şnūd ḳılmaḳ üç nėmerse bilen turur. Biri ol kim ferzend (14) özi ṣalāḥ bilen bolsa kim hėç nėmerse ata anaġa ferzend-i ṣāliḥdin yaẖşıraḳ bolmaġay. Ėkinçi ol kim (15) ata anasınıŋ ḳuyaş uruġı ve dōstları bile yaẖşı aşināliḳ ḳılsa ve olarnı 'azīz ve mükerrem (16) tutsa. Üçünç ol kim olarġa du'ā ḳılsa ve Taŋrı tebārek ve te'ālādın āmirziş tilese ve olar- (17) nıŋ ḥaḳḳıda ẖayr ve taṣadduḳ ḳılsa. Ḥikāyet'de kėlip turur kim Sehl 'Ānī raḥmetu'l-lah 'aleyh bir kün **[120b]** (1) anasıdın sordı kim ey aŋa, sėniŋ dünyāda hėç ārzūŋ[447] bar mu turur kim mėn anı müyesser ḳılsam. Aydı. (2) Oġlum mėniŋ ārzūm[448] ol turur kim ṭavāf-ı Ka'be-yi Mu'aẓẓama ḳılsam. Şeyẖ Sehl aydı.

---

446 ana şeklinde yazılmış.
447 ārżūŋ şeklinde yazılmış.
448 ārżūm şeklinde yazılmış.

Ey ana, *va'l-lah* kim mėn (3) sėni ucamda ve gerdenimde köterip baray. Nėçük kim sėn mėni ḳarnıŋda köterip ba-vücūd żaʿīf- (4) lıḳıŋ ve bī-ḳuvvetlıḳıŋ bile mėniŋ meşaḳḳatimni tarttıŋ, dėp Kaʿbe seferige bardı. Tört yılda Kaʿbe'ġa (5) anasını tėgürdi ve Kaʿbe ṭavāf ḳıldılar ve Kaʿbe'niŋ asitānesini tutup aydı. Pākā perverdigārā (6) yıraḳ yėrdin anamnıŋ yüki ve meşaḳḳatini tartıp müddet-i medīdde sėniŋ dergāhıŋġa tėgürdüm. (7) Bilmeydür mėn kim anamnıŋ ḥaḳḳını edā ḳıldım yā yoḳ? Çūn kėçe yatıp uyuḳladı ėrse tüşide (8) körer kim aŋa aydılar. Sėn edā ḳılġanıŋ yoḳ. Meger ol miḳdārı kim sėni ḳoynıda alıp bir yanıŋdın (9) yėne bir yanıŋġa ėvürüp turur ammā ferzend ata aŋa ḥaḳḳıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (10) Emīrü'l-Mūʿminīn ʿAlī raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin kim ḫuṭbe ḳılıŋlar (11) nāresīdelerni, toġḳannıŋ yėttinçi küni be-dürüstī ol sezāvārraḳ turur. Tenge ve pāt yaḫşılar (12) ve köŋül andın cemʿ bolur. Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem- (13) din kim aydı. Her kişi kim ferzendige düşnām ḳılıp aysa laʿnet saŋa. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā aŋa (14) günāh pitigey kökdeki yulduzlarnıŋ sanıça ve anıŋ gūrıġa tamuġdın bir ḳapuġ açılġay. (15) Cābir bin ʿAbdu'l-lah Enṣārī raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin kim (16) aydı. Her kişi kim ferzendiġa laʿnet oḳısa özi melʿūn turur ve ḳabūl ḳılmas. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā (17) hėç farīża ve nāfile ṭāʿatını ve pitigey anıŋ dīvān-ı aʿmālide anıŋ tenideki ter mūy ʿadediçe **[121a]** (1) günāh. Faḳīh Ebū'l-Leys̱ raḥmetu'l-lah ʿaleyh Tenbīh[449] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʿanh (2) rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin kim aydı. Ferzendlerniŋ atada üç ḥaḳḳı bar. Biri ol kim (3) aŋa yaḫşı at ḳoysa, ėkinçi ol kim aŋa Ḳurān ögretse, üçünçi ol kim ked-ḫudā ḳılsa. Enes bin Mālik (4) raḍya'l-lahu ʿanh aydı. Yėtti gürūh kim olarġa ölgendin soŋ hem s̱evāb piterler. Biri ol kim kişi mescidi (5) binā ḳılġay tā mādām kim ol mescidde namāz öterler, aŋa s̱evāb piterler. Ėkinçi ol kişi kim kārizi (6) veyā arıḳı çıḳarmış bolġay. Mādām kim çerende ve perrende cān-varlar andın su içseler ve menfaʿat (7) ėltürler aŋa, s̱evāb piterler. Üçünçi kişi kim muṣḥafı pitügey tā her kişi kim ol muṣḥafda Ḳurān (8) tilāvet ḳılur, aŋa s̱evāb piterler. Törtünçi ol kişi kim dıraḫtı tėgey tā ol dıraḫtnıŋ (9) mīvesidin Ādemī yā cān-varī yėgey veyā sāyesidin menfaʿatı alġay, aŋa s̱evāb piterler. Bėşinçi (10) ol kişi kim bir yaḫşı ṭarīḳa ėl arasıda peydā ḳılıp barġay tā her kişi kim ol ṭarīḳa bilen ʿamel ḳılur (11) aŋa s̱evāb

449 tenbih şeklinde yazılmış.

piterler. Altınçı, ol kişi kim biregüge ‘ilim ögretse. Mādām kim anıŋ ögretken ‘ilmi bilen (12) her kişi ‘amel ḳılur, aŋa s̲evāb piterler. Yėttinç ol kişi kim andın ferzend-i ṣāliḥ ḳalsa ve ol ferzend (13) aŋa du‘ā ḳılsa Taŋrı tebārek ve te‘ālādın āmirziş tile{se} aŋa s̲evāb piterler. Tefsī̄r-i Muġnī̄’de (14) kėltürüp turur kim her kişi Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa üç oġul i‘ṭā ḳılsa ve birisiniŋ atını (15) olardın Muḥammed ḳoymasa ol cāhillerdin turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Maŋa (16) Cebrā‘ī̄l ‘aleyhi’s-selām kėldi. Yā Muḥammed, be-dürüstī̄ Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā saŋa selām yiberdi, aydı ve mėniŋ ‘izzetim (17) ve celāletim ve ‘aẓametim ḥaḳḳı kim her Müsülmānı kim sėniŋ atıŋ bilen bolsa ḳıyāmet küni mėn anı tamuġ otı **[121b]** (1) bilen ‘aẕāb ḳılmas mėn. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ferzendige Muḥammed at ḳoysa (2) ve Muḥammed, dėp çarlasa ‘arş kötergen ferişteler ayġaylar. *Lebbeyk yā velī̄u’l-lah.* Be-dürüstī̄ kim sėn bizge (3) şerī̄k bolduŋ ve ḳıyāmet küni Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā cümle[450] ‘arşnıŋ s̲evābını saŋa bėrür. Ḥadī̄s̲de (4) kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī̄ kim ėrniŋ ve ḫatunnıŋ yümni ve bereketi (5) turur kim evvel ferzendleri ḳız toġsa. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim mī̄velerniŋ (6) evvelidin yeŋilıḳ kėltürüp evvel ḳız ‘ayāllarıġa bėrse oġlanlarıdın burun (7) ve olarnıŋ köŋlini şādımān ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ köŋlini şādımān ḳılġay (8) ḳıyāmet künideki endūh ve ġuṣṣada. Şerī̄‘atü’l-İslām’da kėltürüp turur kim nāresī̄deniŋ çū̄n (9) tili çıḳsa ve söz aysa kerek kim aŋa evvel bu āyetni telḳī̄n ḳılsa kim *fete‘āla’l-lahu’l-melikü’l-ḥaḳḳu* (10) *lā ilahe illā hüve rabbu’l-arşü’l-kerī̄m.*[451] Andın *Āyete’l-Kürsī̄* telḳī̄n ḳılsa, andın *Sūre-yi Ḥaşr*’nıŋ āḫirini (11) telḳī̄n ḳılsa kim *huva’l-lahu’l-elleẕi lā ilahe ilā hüve*[452] tā āḫir ve çū̄n oŋını ve solını bilgünçe bolsa (12) kerek kim yaḫşı işler ve yaḫşı ḳılıḳlarnı aŋa ‘ādet ḳıltursa ve çū̄n yėtti yaşġa kirse (13) namāzġa buyursa ve çū̄n on yaşġa yėtse eger namāz ötemese ursa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol (14) bendedin ḳıyāmet küni ḥesāb tilemegey. Üçünçi faṣıl, ḫoş ḫulḳ bolmaḳnıŋ fażī̄leti- (15) niŋ beyānıda. Emī̄rü’l-Mū‘minī̄n ‘Alī̄ raḍya’l-lahu rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. (16) Silerge lāzım turur kim ḫoş ḫulḳ bolsaŋızlar kim Ādemī̄ ḫoş ḫulḳluġı birlen uçmaḳġa (17) kirür ve sizlerge lāzım turur kim perhī̄z ḳılsaŋızlar kec ḫulḳluḳ ve bed-ḫūyluḳdın kim Ādemī̄

450 Hemze konulmuş.
451 Müminin suresi 116. āyet “Demek ki Allah, o hak padişah yüksek, çok yüksek! Başka tanrı yoktur; ancak O vardır. O, şanlı Arş'ın sahibidir.”
452 Haşr suresi 22. ayet “O, öyle Allah'tır ki, O'ndan başka tanrı yoktur. Görülmeyeni de bilir, görüleni de. O, çok esirgeyen, çok bağışlayandır.”

ḫulḳnıŋ **[122a]** (1) yamanıdın tamuġḳa barur. İbn ʻAbbās raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem- (2) din kim aydı. Ḫōş ḫulḳluḳ arıtur, günāhlarnı, nėçük kim arıtur su muznı. Ebū Mūsā E'l-Eş'arī[453] (3) raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim aydı. Ḫōş ḫulḳluḳ mehārı (4) turur Ḫudā-yı teʻālānıŋ raḥmetidin feriştениŋ ėlgide. Ėltür Ādemī ḫōş ḫulḳnı uçmaḳġa (5) ve bed-ḫulḳluḳ mehārı turur, Ḫudā-yı teʻālānıŋ ġażabıdın. Şeyṭānnıŋ ėlgide ėltür Ādemī bed-ḫūynı (6) tamuġḳa. Rivāyet turur kim Hārūn peyġamber ʻaleyhi's-selāmnıŋ zamānıda biregü andaġ ant içti (7) kim mėn Hārūn ʻaleyhi's-selāmnıŋ yüzige tükürey, dėp. Çūn Hārūn ʻaleyhi's-selām bu ḥāldin (8) ḫaberdār boldı ėrse ol kişini ündedi ve aydı kim ey falān, mėniŋ yüzümde bir nėmerse (9) peydā bolup turur, maŋa besī teşvīş bėrür, aŋa tükürgil kim tā ol zaḥmet mėndin defʻ bolġay. (10) Pes ol kişi Hārūn ʻaleyhi's-selāmnıŋ mübārek yüzige tükürdi. Pes Hārūn ʻaleyhi's-selām aydı. (11) Ey falān, mėn ol sebebdin mundaġ ḳıldım kim sėn ant içkeniŋniŋ ʻuhdesidin (12) ḫalāṣ bolġay sėn. Kifāye-yi Şeʻbī'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu (13) ʻanhnıŋ zamānıda bir kempīr żaʻīfe fertūt ferūmāndeniŋ kimersesi yoḳ ėrdi. Emīrü'l-Mūʻminīn (14) ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh her kėçe anıŋ kulübesiġa kėlip, öyni süfürüp, su çaçıp, yarġuçaġını tartıp (15) barça ḫiẕmetlerini müheyyā ḳılur ėrdi. Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh bir kün kėlip kempirniŋ (16) ėşikini ḳaḳtı ėrse kempīr aydı. Kim sėn? Emīr aydı. Mėn turur mėn ʻÖmer. Kempīr aydı. Ḳayda kėldiŋ? (17) Emīr aydı. Kėldim tā ḫiẕmeti ve ḥāceti bolsa kifāyet ḳılay, dėp. Kempīr aydı. Sėndin burun **[122b]** (1) bir pīr kėlip barça ḫiẕmetlerni müheyyā ḳılıp bardı. Emīr bu cevābnı ėşitti ėrse nėçe kėçe kėlip mundaġ (2) cevāb ėşitip yandı. Taʻaccübde bolup aydı kim bu nė pīr boldı? Mėn munı kemīnde turup körey kim (3) nė kişi turur. Bir kėçe kemīnde turup ėrdi kim Emīrü'l-Mūʻminīn Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh kėldi. (4) Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Ey Ṣıddīḳ, mėn besī teʻessüf ḳılur mėn kim barça ḫayr işlerde (5) sėn mėndin ötkerür sėn. Rivāyet kėlip turur kim ḳuṭbu'l-evliyā sulṭānu'l-ʻārifīn (6) Bāyezīd Besṭāmī[454] raḥmetu'l-lah ʻaleyhge zaḥmeti ʻārıż bolup ʻilāc cihetidin Hemedān şehrige barıp ėrdi. (7) Anda dārū üçün tuḫm-ı muʻaṣfer[455] satḳın aldı. Pāre[456]

453 Ebū Mūsā Abdullāh b. Kays b. Süleym el-Eş'arī (ö. 42/662-63) Hakem Vak'ası'nda Hz. Ali'yi temsil eden fakih sahabi.
454 Ebū Yezīd Tayfūr b. Īsā b. Sürūşān (ö. 234/848 {?}) İlk büyük mutasavvıflardan.
455 Maʻṣar şeklinde yazılmış.
456 Hemze konulmuş.

andın ḫarc boldı. Ḳalġanını futasınıŋ ucıda (8) töküp Besṭām[457] şehrige kėldi. Çūn öyinde anı açtı, körer kim ol tuḫm-ı mu‘aṣferniŋ[458] arasıda (9) mūrçe[459] kėlip turur ėrdi. Bu yaḫşı bolmaġay kim mėniŋ sebebimdin bir mūrçe[460] ġurbet elemi bilen (10) giriftār bolġay ve öz vaṭanıdın yıraḳ tüşkey. Yaḫşıraḳı ol turur kim Hemedān'ġa sefer ḳılsam (11) ve ol mūrçe[461] żaʻīfeni öz vaṭanıge tėgürey, dėp sefer ḳıldı. On ėkinçi bāb (12) şükürniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim İbn ‘Abbās raḍya'l-lahu ‘anh (13) rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim and{a} üç ḫaṣlet bolsa Ḥaḳ sübḥāne (14) ve te‘ālā aŋa öz penāhıda orun bėrgey ve raḥmetini aŋa nessār ḳılġay ve uçmaḳda aŋa orun (15) naṣīb ḳılġay. Aydılar. Yā Resūlu'l-lah, ol üç ḫaṣlet ḳaysılar turur? Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem (16) aydı. Evvel kim çūn biregüge ni‘met vāṣıl bolsa anıŋ şükrini edā ḳılsa ve çūn günāhkārıġa ḳādir (17) bolsa andın ‘afv ḳılsa ve çūn aççıġı kėlse taḥammül ḳılsa ve aççıġını bassa. Rivāyet turur kim **[123a]** (1) Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ni‘meti kim şükür ḳılınmas günāhı turur kim ‘afv ḳılınmas. (2) Ḥadīsde kėlip turur kim turur kim Nūḥ peyġamber ṣalātu'l-lah ‘aleyh çūn ṭa‘ām yėse aytur ėrdi, *el-ḥamduli'l-lah* (3) ve çūn uyḳusıdın uyġansa aytur ėrdi, *el-ḥamduli'l-lah* ve çūn ton kėyse aytur ėrdi (4) *el-ḥamduli'l-lah*. Pes anı Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bende[462] şükür dėdi. Ḥakīmler aytıp tururlar. Eger kişi ṭa‘ām pişürġan (5) bolsa ve gümān ėltse kim bu bir ni‘met turur. Be-dürüstī kim ol ḫaṭā ḳılıp turur. Anıŋ üçün kim (6) su bir ni‘met turur ve tuz bir ni‘met turur ve lezzeti yėrde ḥāṣıl bolur, bir ni‘met turur. Rivāyetde (7) kėlip turur kim biregü Mūsā ‘aleyhi's-selām teb‘aige kėldi ve aydı. Ey peyġamber-i Ḫudā, du‘ā ḳılġıl tā (8) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā maŋa dünyā ve āḫiret ni‘metlerini i‘ṭā ḳılġay. Pes Mūsā ‘aleyhi's-selām (9) du‘ā ḳıldı ėrse fermān kėldi kim ey Mūsā, mėn aŋa besī ni‘metler i‘ṭā ḳılıp turur mėn (10) ammā ol anı bilmey turur. Be-dürüstī kim aŋa muvāfıḳ ked-ḫudā naṣīb ḳılıp turur mėn ve (11) ṣıḥḥat-i beden i‘ṭā ḳılıp turur mėn ve ġamlardın fāriġ ḳılıp turur mėn. Ol mėniŋ bu ni‘met- (12) lerimniŋ şükrini ḳılmas. Ḫayru'l-Cālis'de kėltürüp turur kim Ḫᵛāce ‘aleyhü'r-raḥme ḥikāyet (13) ḳıldı.

457 İran'ın Semman Eyaleti'ne bağlı Shahrud İlçesi'nde bulunan küçük bir bölgedir. Felsefecesi, filozof Bāyezid-i Bistāmī'nin yaşadığı ve öldüğü topraklar olarak bilinmektedir. (Vikipedi, 2022)
458 mu'aṣarnıŋ şeklinde yazılmış.
459 Hemze konulmuş.
460 Hemze konulmuş.
461 Hemze konulmuş.
462 Hemze konulmuş.

Tağı turur Şām vilāyetide kim anı Likām[463] dėrler. Ol tağda bir dervīş bar ėrdi. (14) Ėlgi ve ayağı tamām cerāḥat ve cemī‘ ā‘żāsı verem ve cübn ġalebe ḳılġan ve ol dervīşge (15) ṭāḳat ve ḳuvvet yoḳ kim cübnlerini özidin yıratḳay ammā bir zamān tili ẕikridin (16) ḫālī ėrmes ėrdi. *Allah Allah Allah.* ‘Azīzi anıŋ ḳatıġa bardı ve aydı kim ey dervīş (17) ḥāliŋ nė turur? Aydı. Ṣad-hezār şükür. Ḫudā-yı ‘ālemġa celle celāle ol ‘azīz aydı. Ḳaysı ni‘met **[123b]** (1) üçün şükür aytur sėn? Eger ṣıḥḥat-i beden dėgey sėn, sėnde yoḳ ve eger köŋül murādı dėseŋ (2) ol hem yoḳ ve barça ā‘żāŋ mecrūḥ ve cübnleriŋ belāsı bilen dermānda. Aydı. Ey Şeyḫ (3) şükür aytur mėn, imān ni‘metige kim ol ni‘meti turur kim eger mėniŋ her ter mūyumda miŋ til (4) peydā bolsa anıŋ şükrini edā ḳıla almas mėn kim uçmaḳġa sebeb-i imān turur ve Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te‘ālā dīdārı bilen müşerref bolmaḳġa "sebeb-i" imān turur. Rivāyet'de kėlip turur kim Şeyḫ (6) Cüneyd ḳuds sırrıhu'l-‘azīz yėtti yaşda ėrdi ve Şeyḫ Serīr Saḳaṭī[464] raḥmetu'l-lah ‘aleyh anıŋ tefesi (7) ėrdi. Şeyḫ Cüneyd'ni Mekke seferige hemrāh ėltip ėrdi. Mescid-i Ḥarām'da tört yüz pīr ṣāḥib-i (8) kemālniŋ arasıda şükür mes‘eleside güft {ü} gū{y} bolur ėrdi ve bu tört yüz meşāyiḫ şükürni yüz (9) nev‘ beyān ḳıldılar. Şeyḫ Serīr Saḳaṭī, ol nāresīdege kim Şeyḫ Cüneyd turur. Baḳtı ve aydı kim ey (10) oğlan, sėn hem bir nėmerse dėgil. Şeyḫ Cüneyd sā‘ati başnı töben salıp baş köterip (11) aydı kim *e'ş-şükrānü lā tā'ṣī'l-lahe bi-ni'metihi* ya‘nī şükür ol turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ni‘metini (12) sermāye-yi ma‘ṣiyet ḳılmasaŋ ve ol ni‘metniŋ ḳuvvetini ma‘ṣiyetde ṣarf ḳılmasaŋ (13) barça meşāyiḫler bī-kibār aydılar. *Aḥsenet yā ḳurrete'l-'ayni* ya‘nī yaḫşı aydıŋ, ey dīdelerniŋ (14) nūrı ve köŋüllerniŋ sürūrı. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişide kim (15) ėki ḫaṣlet bolsa ol Ḫudā-yı te‘ālānıŋ şākir ve ṣābir bendeleridin turur. Biri ol kim Müsülmānlıḳ (16) dīni üçün şükür aysa, ėkinç ol kim her kişi kim anıŋ dīni özidin ziyāde bolsa anı ‘izzet (17) ve ta‘ẓīm ḳılsa. On üçünçi bāb, ṣabır ve rıżānıŋ beyānıda. Kifāye-yi Şe‘bī'de **[124a]** (1) kėltürüp turur kim ṣāliḥlerdin biregü üç kün ṭa‘ām tapmadı. Ṭāḳatı ṭāḳ bolġandın (2) ḳaṣd ḳıldı kim gedāīlıḳ ḳılġay. Bir tüvānger ḫᵛāceniŋ ėşigige yaḳın kėlip ėrdi kim bir it aŋa urup (3) kėldi. Ol ṣāliḥ aydı kim ey Taŋrı te‘ālānıŋ cān-varı, maŋa urmagil kim mėniŋ ṭāḳatim ṭāḳ (4) bolġandın gedāīlıḳġa kėlip turur mėn. Her nė kim ḥāṣıl bolsa sėn "ve" mėn dermiyān köreli ve (5) şerīk bolalı. İt, ḫāmūş boldı ve dem urmadı. Dervīş gedālıḳ ḳıldı ėrse ol (6) ḫᵛāceniŋ öyidin bir tāh nān dervişge çıḳarıp bėrdiler ėrse dervīş nānnı sındurup

---

463 Suriye Lübnan sınırında bir dağ.

464 Ebü'l-Hasen Serī b. el-Mugallis es-Sakatī (ö. 251/865) Bağdatlı ilk sufilerden.

(7) yarımnı itniŋ alında ḳoydı ve yarımnı ḳoynıġa saldı. Hātifdin āvāz kėldi kim ey (8) nā-civān-merd, şerm tutmay mu sėn kim üç köŋli açlıḳġa ṣabır ḳıla almay. Ġayrnıŋ ėşigige bardıŋ (9) ve ol it on kün turur kim açlıḳġa ṣabır ḳılıp ėgesiniŋ ėşigidin özge yėrge barmas (10) ve açlıḳdın nāliş ḳılmas. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (11) aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā namāz ötegüçiniŋ bereketidin def' ḳılur belānı namāz ötemegüçidin (12) ve rūzedārnıŋ bereketidin def' ḳılur belānı, rūze tutmaġuçıdın ve zekᵛat bėrgüçiniŋ bereketi- (13) din def' ḳılur "mėn" belānı, zekᵛat māl bėrmegüçidin ve ġazāt ḳılġuçınıŋ bereketidin def' (14) ḳılur mėn belānı, ġazāt kılmaġuçıdın ve ḥācınıŋ bereketidin def' ḳılur mėn belānı, ḥac (15) ṭavāf ḳılmaġuçıdın ve ṣāliḥlerniŋ bereketidin def' ḳılur mėn belānı, fısḳ ḳılġuçılardın (16) ve eger barça terk ḳılġaylar bu 'amellerni. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā köz yumup açḳunça fırṣat ḳoymas kim (17) belānı yiberür. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne **[124b]** (1) ve te'ālā bir ṣāliḥ Müsülmānnıŋ bereketidin yüz kişiniŋ anıŋ ehl-ü[465] beytidin ya'nī ḫatunı (2) oġlı, uşaḳıdın ve hem-sāyelerini belādın saḳlaġay. Tefsīrimizde kėltürüp (3) turur kim ṣabır üç türlük turur. Bir, ṣabır ma'ṣiyet ḥālide; ėkinçi, ṣabır ṭā'at ḥālide; üçünçi, ṣabır (4) [466] ma'ṣiyetdin. Her kişi kim ma'ṣiyet ḥālinde ṣabır ḳılsa cez' ve fez' ḳılmaḳdın (5) ve yaḳa yırtmaḳdın ve saç ve saḳal yolmaḳdın ve yüzüküz tartmaḳdın, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (6) aŋa uçmaḳda üç yüz derece i'ṭā ḳılġay ve her kişi kim ḳılsa ṭā'at ḳılurda riyā ve 'aceb- (7) din ve namāz ḳılurda köziniŋ ucı bilen o yan bu yan baḳardın ve ā'żāsını ḳaşımaḳdın (8) söz sözlemekdin ve rūze tutḳanda ṣabır ḳılsa oyun külgüdin ve ġıybet ḳılmaḳdın (9) ve yalġan aymaḳdın Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa uçmaḳda altı yüz derece i'ṭā ḳılġay ve her kişi kim (10) ṣabır ḳılsa ma'ṣiyetdin ya'nī zinādın ve çaġırdın ve ḫūn nā-ḥaḳdın ve süḫan-çīnlıḳ (11) ve bularġa meŋzer nėmerselerdin Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa uçmaḳda toḳuz yüz derece i'ṭā ḳılġay. (12) Terġību'ṣ-Ṣalāt'da kėltürüp turur kim meşāyiḫ Buḫārī raḥīmehumu'l-lah ayturlar. Ḥāżırġa ta'ziyet (13) üç kün turur ve ġāyibġa bir kün. Ḥadīs̱de kėlip turur kim ḥelāl ėrmes hėç ḫatunġa (14) ta'ziyet tutḳay, hėç ölügige üç kündin ziyāde. Meger ked-ḫudāy üçün kim vācib turur aŋa (15) tört ay on kün ta'ziyet tutmaḳlıḳ ve zīb ve zīnetni terk ḳılmaḳlıḳ ve ḫōş-būy tutarnı (16) terk ḳılmaḳlıḳ. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Eger silerniŋ biriŋizlerniŋ (17) bend-i na'leynni üzülse kerek kim *inne lillahi*

[465] Üzerine ötre konmuş.
[466] <üçünçi ṣabır>

ve inne ileyhi rāci'ūn[467] dėse kim bu miḳdār [468] nėmerseler hem **[125a]** (1) ma‘ṣiyet turur. Ḥadīs̱de Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah ‘aleyh münācāt ḳıldı. İlahī, ol kişi kim (2) aġrıġ sorar; anıŋ s̱evābı nė bolur? Fermān kėldi kim mėn anı günāhlarıdın andaġ çıḳarur mėn kim (3) gūyā uş ol kün anasıdın toġup turur. Yėne münācāt ḳıldı ve aydı. İlahī, ol kişi kim cenāze-(4) niŋ kėyinide barur, anıŋ s̱evābı nė bolur? Fermān kėldi kim ol bende dünyādın barġanda feriştelerni (5) yiberür mėn kim anıŋ gūrıda aŋa mūnis bolup tā ḳıyāmet āmirziş tilerler. Yėne münācāt (6) ḳıldı ve aydı. İlahī, ol kişi kim bir ma‘ṣiyet vāḳi‘ bendege ta‘ziyet tėgürgey. Anıŋ müzdi (7) ve s̱evābı nė bolur? Fermān kėldi kim ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ‘arşnıŋ sāyesi (8) anıŋ bolur. Rivāyet turur kim Süleymān peyġamber ṣalātu'l-lah ‘aleyhniŋ bir oġlı vefāt (9) ḳıldı ėrse Süleymān ‘aleyhi's-selām besī dil-teng bolup cez‘ ve fez‘ ḳılur ėrdi. Ḥaḳ sübḥāne (10) ve te‘ālā ėki feriştege fermān ḳıldı tā Ādemī ṣūreti bilen bolup Süleymān ‘aleyhi's-selām (11) teb‘aige kėlip da‘vā ḳıldılar. Birisi aydı kim mėn bir yėrde zirā‘at ḳılıp ėrdim, henūz ol (12) zirā‘at maḥṣūlġa kėlgeni yoḳ ėrdi kim bu kişi ol zirā‘atnı basıp ötüp zirā‘atımnı (13) ḫarāb ḳıldı ve yėne biri aydı kim uruġnı yolda saçıp ėrdiŋ. Bilmediŋ mü kim ėl bu yoldın (14) öterler ve çāre ḳılıp bolmas. Süleymān aydı. Yaḫşı aytadur. Pes ol ferişte aydı. Ey Süleymān, sėn ferzendiŋ (15) üçün nėçe köyer sėn ve nėçükdin ġuṣṣa yėr sėn? Bilmediŋ mü kim Ādemīlerġa ölümdin çāre yoḳ turur. (16) Süleymān ‘aleyhi's-selām mütenebbih boldı kim ḥāliniŋ tems̱īli ėrkendür. Andın soŋ cüz‘ ve fez‘ni pes ḳıldı (17) ve ṣabır peş tuttı. ‘Abdu'l-lah Mübārek raḍya'l-lahu ‘anh aydı. Ma'ṣiyet bir turur çūn cez‘ ve fez‘ ḳılsa ėki bolur. **[125b]** (1) Bir ḫōd ölüm ma‘ṣiyeti, ėkinçi s̱evābdın maḥrūm ḳalġannıŋ ma‘ṣiyeti kim bu ma‘ṣiyet [469] (2) ol ma‘ṣiyetdin uluġraḳ turur. Rivāyet turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın nāzil bolġan ba‘żı (3) kitāblarda körülüp turur. Her kişi kim ėrte ḳopsa ve aŋa dünyā ḥırṣı bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (4) ol kün aŋa ḳahır ve ġażab bilen bolġay ve her kişi kim ma‘ṣiyet vāḳi‘ bolsa ve ol şikāyet (5) ve gile ḳılsa andaġ bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın gile ve şikāyet ḳılmış bolġay ve her kişi kim (6) günāhdın pāk tutmasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anı tamuġ bilen ‘aẕāb ḳılġay ve hėç ‘öẕri (7) ḳabūl bolmaġay ve her kişi kim anıŋ egiz himmeti şehvet bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ḳorḳunçı (8) anıŋ köŋlide bolmaġay ve günāhlarıġa dilīr bolġay ve her kişi kim ma‘ṣiyet ḳılmaḳdın şerm

---

467 Bakara suresi 156. ayet “Biz Allah'a aitiz ve sonunda O'na döneceğiz.”
468 Mürekkep aktığı için bir sözcük okunamadı.
469 <ol ma‘ṣiyet>

(9) tutmasa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anı ḳatıġ ʻaẕāb ḳılġay ve her kişi kim kāfiriġa mālı sebebidin (10) tevāżuʻ ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anı faḳīrlıḳ bilen mübtelā ḳılġay ve anıŋ kesbi ve rūzgārı- (11) dın bereketni kötergey. *Neʻūẕu bi'l-lah min ẕalike*. On törtünçi bāb (12) münācāt ve duʻā müstecāb bolur vaḳitlerniŋ beyānı ve bu bāb yėtti faṣıl turur. Faṣl-ı evvel (13) münācātnıŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (14) aydı. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā bir ferişte ḫalḳ ḳılıp turur kim ol müvekkel[470] turur duʻāġa be-dürüstī (15) her çigāhi kim üç ḳata aysa *yā erḥame'r-rāḥimīn* ol ferişte ayġay kim her necātıŋ bolsa tilegil kim (16) Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā *erḥame'r-rāḥimīn* turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim peyġamberlerdin bir peyġamberniŋ (17) merkebini biregü oġurladı. Ol peyġamber münācāt ḳıldı kim ey bār-Ḫudā yā, mėn sėniŋ peyġamberiŋ **[126a]** (1) turur mėn. Maŋa āgāhlıḳ bėrgil kim merkebimni kim oġurlap turur, biley. Ḥażret-i Ḥaḳ celle ve ʻalādın (2) fermān kėldi kim ey peyġamber-i zamāne, ol kişi kim sėniŋ merkebiŋni oġurlap turur; mėndin tilek tiler kim (3) saŋa ẓāhir ḳılmaġay mėn, anıŋ tilegini icābet ḳılur mėn ve sėniŋ tilegiŋni hemrev ḳılmas mėn (4) ve ol merkebiŋniŋ ʻivażıġa merkeb turu{r} tā mėniŋ ol bendem fażīḥat ve rüsvā bolmaġay. Şeyḫ (5) Cüneyd Baġdādī raḥmetu'l-lah ʻaleyh çūn bu āyetġa yėtti kim *fenāda fi'ẓ-ẓulumāti en lā ilahe illā ente* (6) *sübḥāneke inni küntü mine'ẓ-ẓālimīn*[471] aydı. İlahī Yūnus peyġamber ṣalātu'l-lah ʻaleyh (7) bu münācātnı ḳıldı ėrse anı ḳabūl ḳılıp üç ẓulumātdın yaʻnī deryānıŋ ẓulumātıdın (8) ve yėne anı yutḳan balıḳnıŋ ẓulumātıdın necāt bėrdiŋ. Bu duʻā münācātnı mėn hem ḳılur mėn. (9) Mėniŋ duʻāmnı icābet ḳılġıl ve maŋa günāhlarımnıŋ ẓulumātlarıdın necāt bėrgil ve çūn (10) bu āyetni oḳıdı ėrse kim *rabbī erini keyfe tuḥyīü'l-mevtā*[472] aydı. İlahī, İbrāhīm Ḫalīl ṣalāt (11) u'l-lah ʻaleyh sėndin tiledi kim ölügni tirgüzgey sėn, nūr Maʻrifet bilen. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (12) Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah ʻaleyhi ve sellem çūn Firʻavun'dın ḳaçıp barurda Medyen[473] ṭarafıge kėldi ėrse aydı. (13) Öz aḥvālıġa ve şikesteligige yıġladı ve ḥażret-i ʻizzetġa münācāt ḳıldı ve aydı. Ey bār-Ḫudā yā, mėn ġarīb (14) turur mėn ve bī-ḥużūr ve faḳīr turur mėn ve bī-kes. Fermān kėldi. Ey Mūsā, aydıŋ kim ġarīb turur mėn. (15) Ġarīb ol kişi bolġay kim anıŋ

470 mü'ekkel şeklinde yazılmış ve hemze konulmuş.

471 Enbiya suresi 87. ayet "Zünnun'u (Yunus'u) da. Hani öfkelenerek gitmişti de Bizim kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı; derken karanlıklar içinde: "Senden başka ilah yoktur, seni tenzih ederim, ben gerçekten zalimlerden oldum diye." seslendi."

472 Bakara suresi 260. Ayet.

473 Hz. Şuayb'ın peygamber olarak gönderildiği kavmin ve bu kavmin yaşadığı yerin adı.

mėniŋ birlen aşinālıḳı bolmaġay ve yėne aydıŋ kim mārıż[474] turur mėn. (16) Mārıż[475] ol kişi bolġay kim anıŋ mėniŋ dėk ḥabībi bolmaġay ve aydıŋ kim faḳīr turur mėn. Faḳīr ol kişi (17) bolġay kim anıŋ mėniŋ dėk pādişāhı bolmaġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem münācātı bu ėrdi. *İlahi bi-ḥürmeti* **[126b]** (1) *ve men telāhā ve bi-ḥürmeti yes ve miŋ ḳarā'hā ve bi-ḥürmeti'l-aṣri ve miŋ ṣalāhā belliġ nefsī ilā minnāhā* (2) Ėkinçi faṣıl, du'ā ḳılmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (3) turur kim bende-yi mū'min hėç ḥālde kerek kim du'ānı terk ḳılmasa kim du'ā hem 'ibādet turur andaġ kim (4) ḥadīs̱de kėlip turur *e'd-du'ā-yı muḫḫu'l-'ibādeteü* ya'nī du'ā 'ibādetniŋ maġzı turur. Rivāyet turur kim (5) her kişi tört nėmerseni terk ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı tört nėmersedin maḥrūm ḳılġay. Her kişi kim (6) rāstlıḳnı terk ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı bereketdin maḥrūm ḳılġay ve her kişi kim ṣadaḳa bėrmek- (7) ni terk ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı ten-dürüstluḳ ve selāmetlıḳdın maḥrūm ḳılġay ve her kişi kim (8) namāznı terk ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā āḫir demide imāndın bī-naṣīb ḳılġay ve her kişi kim du'ānı (9) terk ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā icābetdin maḥrūm ḳılġay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (10) Du'ā ḳılġuçı ve āmīn tėgüçi ėkelesi s̱evābda şerīk tururlar ve yėne Ḳurān oḳuġuçı (11) ve ėşitküçi ėkilesi s̱evābda şerīk tururlar. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim her kişi kim (12) du'ā ḳılmasa ḥażret-i perverdigārnı niyāzġa niyāz-mend bolmasa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı düşman[476] (13) tutar. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yoḳ turur, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḳatıda hėç nėmerse girāmī ve 'azīz- (14) raḳ du'ādın. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā bendesiġa du'ā ḳılmaḳġa tevfīḳ (15) bėrmes tā icābetni taḳdīr ḳılmaġay ve bendesiġa tövbe ḳılmaḳġa tevfīḳ bėrmes tā ol ḳabūl tövbeni (16) taḳdīr ḳılmaġay. Fetāvā-yı Ḫānī'de kėltürüp turur kim eger kişi du'ā ḳılsa ve du'āda köŋlini ḥāżır (17) ḳıla almasa bā-vücūd ol kerek kim du'ānı terk ḳılmasa. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl **[127a]** (1) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişige şükür rūzī bolsa ol ni'metdin (2) maḥrūm bolmas ve her kişige kim tövbe rūzī bolsa ol ḳabūl tövbedin maḥrūm bolmas (3) ve her kişige kim istiġfār rūzī bolsa ol āmirzişdin maḥrūm bolmas (4) ve her kişige kim du'ā rūzī bolsa ol icābetdin maḥrūm bolmas. Üçünçi (5) faṣıl, du'ānıŋ ādābınıŋ beyānıda. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp (6) turur kim ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥmeniŋ mecliside söz

474 marīż şeklinde yazılmış.
475 marīż şeklinde yazılmış.
476 dūşman şeklinde yazılmış.

du‘ādın çıḳtı ėrse ḥażret-i (7) ḫᵛāce aydılar kim bende du‘ā ḳılur ḥālde her günāh kim ḳılmış bolsa (8) kerek kim ḫāṭrıġa kėltürse ve her ṭā‘atı kim ḳılġan bolsa kerek kim (9) ḫāṭrıġa kėltürmese ve du‘ā ḳılur ḥālde ḫāṣ ve ḫāliṣ teveccühi ḥażret-i (10) bī-niyāz celle celāleniŋ raḥmetiġa bolsa andaġ köz tutsa kim elbette mėniŋ (11) bu du‘ām müstecāb turur ve yėne andaġ aydı kim du‘ā ḥālide ėki ėlgini biri (12) birige peyveste tutsa ve köp bülend tutmasa ve andaġ ṣūretde (13) tutsa kim köyse anıŋ ėlgige uş bu zamān bir nėmerse bėrürler. Ḫālaṣt (14) e’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (15) aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālādın bende tilek tiler bolsa kerek kim ėki (16) ėlginiŋ kefini açuḳ tutup tilek tilese ve çūn du‘ādın fāriġ (17) bolsa kerek kim ėliglerini yüzige kėltürse. Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp **[127b]** (1) turur kim du‘ānıŋ ādābıdın ol turur kim çūn du‘āġa ėlig köterseŋ (2) kerek kim edeb bilen bolsaŋ ve ‘aḳıl ve hūşuŋ özüŋ bilen bolsa (3) ve her ṭarafge baḳmasaŋ ve Ḥaḳ celle ve ‘alānıŋ yādıdın özge beyhūde endīşe (4) ḫāṭrıŋġa yol bėrmeseŋ ve ėliglerиŋ bilen oyun ḳılmasaŋ (5) ve közüŋni alınıŋda tutsaŋ ve ėkele ėlgiŋni yalaŋ tutsaŋ (6) ve du‘āda āvāz-ı bülend ḳılmasaŋ ve āvāz-ı pest bilen zārī ḳılsaŋ (7) kim du‘ā ḳılurda āvāz-ı bülend ḳılmaḳlıḳ ma‘ṣiyet turur ve du‘āda pest (8) zārī ḳılmaḳnı Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā dōst tutar [477] (9) ve cidd cehd ve mübālaġat bisyār ḳılmış kerek kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā dōst tutar (10) du‘āda mübālaġat ḳılmaḳnı ve yėne du‘ānıŋ ādābıdın ol turur kim du‘āda iḫtiyār (11) ḳılmasaŋ kim iḫtiyār şūm turur, bendege tėgmes kim özi iḫtiyār ḳılġay. Bil kim (12) iḫtiyār Ḥaḳ te‘ālānıŋ turur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā iḫtiyārnı özige iżāfet ḳılıp turur kim (13) *ve rabbike yaḫluke mā yeşāu’ ve yāḫtār* ve du‘āda iḫtiyār ol turur kim aysa ilahī, maŋa falān nėmerseni (14) bėrgil ve mėni falān şehirge yėtkürgil veyā falānnıŋ ṣoḥbetni maŋa rūzī ḳılġıl. Bil kim aysa ilahī her (15) nėmerse kim mėniŋ dīnim ve dünyāmnıŋ ṣalāḥı turur. Anı maŋa rūzī ḳılġıl. Andaġ kim Kelām-ı Mecīd ve Furḳān-ı Ḥamīd içinde (16) ḫaber bėrür, yarlıḳar. Bendeleriġa ta‘līm ḳılur kim *Rabbenā ateynā fī’d-dünyā ḥaseneten ve fī’l-āḫireti ḥaseneten ve ḳınā ‘aẕābe’n-nār*[478] (17) Her kişi kim bu du‘ānı vird ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā dünyā belālarıdın ėmīn ve gūr ġażabıdın ėmīn ve āḫiret belālarıdın ėmīn tutḳay “tā uçmaḳġa kirgünçe. Tö{r}tünçi faṣıl”[479] **[128a]** (1) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişige kim şükür rūzī bolsa ol ni‘metdin maḥrūm bolmas ve her kişige kim (2) tövbe rūzī

[477] du‘āda mübālaġat ḳılma yazılıp üstü çizilmiş.
[478] Bakara suresi 201. ayet “Rabbimiz, bize dünyada bir güzellik, ahirette de bir güzellik ver ve bizi ateş azabından koru!”
[479] Sayfa altına yazılmış.

bolsa ol ḳabūl tövbedin maḥrūm bolmas ve her kişige kim istiġfār rūzī bolsa (3) ol āmirzişdin maḥrūm bolmas ve her kişige kim du‘ā rūzī bolsa ol icābetdin maḥrūm (4) bolmas[480]. Törtünçi faṣıl, du‘ā müstecāb bolmaḳnıŋ şarṭlarınıŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de (5) kėltürüp turur kim du‘ā icābet bolmaḳ ve ḥācet revā bolmaḳ özgetir ve icābet du‘ā ol turur kim (6) bende çū̃n aysa yā rab Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ayġay. *Lebbeyk ‘abdī* dėyü. Her mū‘mini muvaḥḥidġa mevcūd turur (7) ammā ḥācet revā bolmaḳlıḳ anıŋ murādını bėrmeklik turur. Ol kāh bolġay kim pāt bolġay ve kāh bolġay kim (8) kėç bolġay ve müddeti ötkey veyā āḫiretde bolġay veyā anıŋ ḫayriyyeti ol tilegen nėmersede bolmaġay (9) ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā nėmerse i‘ṭā ḳılġay kim anıŋ ḫayriyyeti anda bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā muḳarrer turur kim anıŋ (10) maṣlaḥatını andın yaḫşıraḳ bilür. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Hemīşe (11) bende ḫayr sa‘ādet bilen turur. Mādām kim şitāb ḳılmas du‘ānıŋ müstecāb bolmaḳıġa ve aymas kim (12) mėn du‘ā ḳıldım, icābet bolmadı. Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim çū̃n bende tevfīḳ tapsa (13) du‘ā ḳılmaḳġa kerek kim müstecāb bolmaḳġa köp uyumasa ve bī-edeblik ve küstāḫlıḳ ḳılmasa (14) bil kim loḳmasını mülāḥaẓa ḳılsa kim ḥarāmdın bolmaġay kim her kişiniŋ ḳarnıda bir loḳma ḥarāmdın bolsa (15) kerek ol du‘āsınıŋ müstecāb bolmaḳını köz tutmasa. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişiniŋ ḳarnıda (16) bir loḳma ḥarāmdın bolsa anıŋ du‘āsı tā ḳırḳ kün müstecāb bolmas ve yėne bilmiş kerek kim ba‘żı du‘ālar (17) andaġ turur kim eger müstecāb bolsa bendeniŋ helāketi turur ve bende öz maṣlaḥatını bilmes ve ḫayāl ḳılur kim **[128b]** (1) mėniŋ du‘ām müstecāb bolmadı ammā yaḫşı mülāḥaẓa ḳılsa anıŋ du‘āsı müstecāb bolup turur kim ve ba‘żı (2) du‘ālar andaġ turur kim anıŋ murādı bu dünyāda müyesser bolmas ve anıŋ netīcesi āḫiretde ẓāhir (3) bolur. Çū̃n mū‘min āḫiret du‘āsınıŋ s̱evāb ve s̱emerātını müşāhede ḳılsa aytur. Ey kāşkī (4) mėniŋ hėç du‘ām dünyāda müyesser bolmasa ėrdi ve barça zaḫīre[481] āḫiret bolsa ėrdi ve yėne andaġ (5) bilgil kim eger sėniŋ du‘āŋ kec-revlik kim sėnde bar müstecāb bolmasa dil-teng bolmaġıl sėn. (6) Andaġ bende[482] fermān-berdār ėrmes sėn kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ve sėniŋ du‘āŋnıŋ arasıda (7) ḥicāb bolmaġay sėn bende sėn bende kerek ḫᵛācesiniŋ fermānıda bolsa ḫᵛāh murādını bėrsün (8) ve ḫᵛāh bėrmesün ammā eger bende fermān-berdār bolsa anıŋ du‘āsı ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ arasıda (9) hėç ḥicāb

480 1. satırdan buraya kadar üstü farklı rekli bir kalemle çizilmiş.
481 Hemze konulmuş.
482 Hemze konulmuş.

bolmaġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim biregü Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın ferzend (10) tileyü du'ā ḳıldı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa ve muḫanne<u>s</u> ve ḫīra ferzend bėrdi. Aydı. Yā rab (11) mėn sėndin ferzend tiledim. Maŋa muḫanne<u>s</u> ferzend bėrdiŋ. Hātifdin āvāz kėldi, ėşitti kim (12) ey falānī, mėn sėniŋ tilegiŋni icābet ḳıldım. Sėn mėndin muṭlaḳ ferzend tilediŋ ve (13) du'ānıŋ şerāīṭini bilmediŋ ve aymadıŋ kim maŋa ferzendi bėr kim ṣāliḥ bolġay ve mübārek (14) ve anıŋdın nesil bolġay nėçük kim Ẕekeriyā peyġamber 'aleyhi's-selām du'ā ḳıldı. Terġību'ṣ-Ṣalāt'da (15) kėltürüp turur kim her kişi tilese kim du'āsı müstecāb bolsa kerek kim ėki nėmerseni iḥtiyāṭ (16) ḳılsa biri ol kim du'ā ḳılur ḥālde köŋlini ḥāżır tutsa ve yėne loḳması ve pūşişi vech-i (17) ḥelāldin[483] ḳılsa tā du'āsı müstecāb bolġay. Ḥadī<u>s</u>de kėlip turur kim *lev kāne* **[129a]** (1) [484] *fī beytin mū'minin milkün min ḥarāmin lem yestecib Da'vetihi* ya'nī her bende-yi mū'min- (2) niŋ öyide kim rişte tā bī-ḥarāmdın bolġay. Anıŋ du'āsı hergiz müstecāb bolmas. (3) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim biregü bir 'ālimīdin sordı kim mėn nėçük ḳılsam (4) du'ām müstecāb bolġay? Ol 'ālim aydı. Loḳmayı ḥelāl yėgil ve libās ḥelāl kėygil. Andın soŋ du'āŋ- (5) nıŋ müstecāb bolmaḳını ümīd ḳılġıl. Ol kişi aydı. Bu zamānede ḥelāl tapmaḳ besī müşkil. Pes ol 'ālim[485] (6) aydı. Deryā yaḳasıġa barġıl ve barça libāsıŋnı salıp deryāġa kirgil ve pāre[486] ol sudın (7) içkil. Pes ḥelāl yėgen ve ḥelāl kėygen bolġay sėn. Andın soŋ her nė kim du'ā ḳılur sėn ve tilek (8) tiler sėn. Ümīd bar kim müstecāb bolġay. Şeyḫ Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn ḳuds sırrehu Melfūẓ atlıġ (9) kitābıda kėltürüp turur kim du'ānıŋ müstecāb bolmaḳınıŋ şarṭlarıdın biri ol turur kim (10) du'ānıŋ evvelide *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėse, ėkinç ol turur kim du'ā ḳılmasdın burun (11) ve soŋ ṣalāt yiberse ve birer nėmerse taṣadduḳ ḳılsa. Bėşinç faṣıl, du'ā müstecāb (12) bolur evḳātnıŋ beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu (13) 'anh aydı. Kerek kim du'ā bir ṭā'at 'ibādetniŋ soŋıda ve bir taṣadduḳnıŋ soŋıda bo- (14) lsa kim ol icābetġa yaḳın turur. Ḥadī<u>s</u>de kėlip turur kim Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah (15) 'aleyh perverdigār-ı 'ālem celle celāleġa münācāt ḳıldı ve aydı kim yā rab, ḳaysı sā'at turur kim (16) mėn anda du'ā ḳılsam ve sėn icābet ḳılġay sėn? Ḥażret-i 'izzet celle celāledin fermān (17) kėldi kim sėn mėniŋ bendem sėn ve mėn sėniŋ perverdigārıŋ. Her

---

483 helāldin şeklinde yazılmış.
484 <lev kāne>
485 'ālīm şeklinde yazılmış.
486 Hemze konulmuş.

vaḳit kim tilek tileseŋ **[129b]** (1) icābet ḳılur mėn. Nėçe kerret uşundaġ [487] münā{cā}t ḳıldı. Uşundaġ cevāb ėşitti. Āḫir münācāt (2) ḳılġanda ḫiṭāb kėldi kim ey Mūsā, tün yarımıda tilek tilegil kim ol vaḳitde du'ā müstecāb (3) bolur. Meşārıḳ'da ḥadī̱si kėltürüp turur, mażmūnı bu kim çū̃n tün yarımıdın ötse ṣubḥ-ı (4) ṣādıḳ bolġunça yėr ehlige ḥażret-i 'izzetdin nidā kėlgey kim hėç tileklik bende bar mu turur kim du'āsı (5) icābet bolġay. Ḥadī̱sde kėlip turur kim biregü Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve aydı. (6) Yā Resūlu'l-lah, ḳaysı sā'at turur kim anda köprek müstecāb bolur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (7) Tünni altı ḥiṣṣe ḳılġıl kim elbette müstecāb bolur ve yėne müstecāb bolur vaḳitlerdin turur. (8) Yeŋi ay körgende ve Şeb-i Ḳadir'de ve ėki ṣaf uruş küni muḳābele bolġanda ve tekebbür tüşürür (9) vaḳitde ve yamġur vaḳitde. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ẕū'l-ḳa'de ayınıŋ onı kėçesi (10) hem du'ā müstecāb bolur kim ol kėçe Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā barça mū'minlerġa naẓar-ı raḥmet ḳılġay ve 'arefe kėçesi (11) ve rūze-yi ifṭār ḳılur ḥālde ve her farīża namāzdın soŋ ve taṣadduḳnıŋ soŋıda ve mū̃'ezzin bāng-ı namāz ayġannıŋ (12) soŋıda yā cevāb-ı bāng-ı namāz ayġanda ve āẕīne küni namāz-ı dīger vaḳtide ve bu vaḳitlerde du'ā müstecāb bolur ve ḥācet elbette revā (13) bolur. Faḳīh Ebū'l-Ley̱s raḥmetu'l-lah 'aleyh Tenbīh[488] atlıġ kitābıda kėltürüp turur kim her namāzı kim anıŋ soŋıda sünnet (14) yoḳ turur. Ėlgini pāt du'āġa kötermek sünnet turur. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, Kelām-ı Mecīdī'de ḫaber bėrür; yarlıḳar. (15) kim *feiẕā feraġte fenṣab*[489]. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh ve sellim ve sellem aydı. Ġanīmet tutuŋlar du'ānı silerniŋ (16) köŋlüŋizlerġa diḳḳat ḥāṣıl bolġan vaḳit kim eger du'ā ḳılur vaḳḳitde közdin yaş peydā bolsa (17) ol du'ānıŋ müstecāb bolmaḳınıŋ 'alāmeti turur. Ḥadī̱sde kėltürüpdür bėş kėçe turur kim du'ā ol **[130a]** (1) kėçelerde elbette müstecāb turur. Āẕīne kėçesi ve Receb ayı başı kėçesi ve Berāt kėçesi ve Şeb-i Ḳadir (2) ve 'ıyd kėçesi. *Va'l-lah te'ālā ā'lem*. Altınç faṣıl, du'āsı müstecāb bolur kişilerniŋ (3) beyānıda. Ḥadī̱sde kėlip turur kim birāderniŋ du'āsı birāderniŋ ḥaḳḳıda red bolmas (4) ve kişi kim bīmār bolġay, anıŋ du'āsı müstecāb turur ve ata ve ananıŋ du'āsı ferzend ḥaḳḳıda müstecāb (5) turur ve ḥac ve 'umre ötegen kişiniŋ du'āsı ve misāfirniŋ du'āsı ve maẓlūmnıŋ du'āsı ya'nī (6) biregü kim aŋa cefā ve ẓulm ve sitem tėgen bolġay ve bī-çāre ve miskīnlerniŋ du'āsı ve pādişāh-ı (7) 'ādilniŋ du'āsı ve büzürg 'ālimlerniŋ du'āsı ve

[487] cevāb ėşitti şeklinde yazılıp üstü çizilmiş.
[488] tenbih şeklinde yazılmış.
[489] İnşirah suresi 7. ayet. "O halde boş kaldığında yine kalk yorul!"

ġam ve ġuṣṣalıḳ kişi kim anıŋ feryādresi bolmaġay (8) Ḫudā-yı te‘ālādın özge. Anıŋ du‘āsı müstecāb turur ve hergiz red bolmas. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (9) aydı. Perhīz ḳılıŋlar, feryādresi yoḳ kişilerniŋ du‘āsıdın kim elbette [490] müstecāb turur (10) ẕikir red bolmas. Yėttinç faṣıl, du‘ā müstecāb bolurġa māni‘ nėmerselerniŋ (11) beyānıda. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aytur. Müstecāb ḳılmas mėn, ol kişiler- (12) niŋ du‘āsını kim rāżı bolġaylar. Ḫatunları ayaġ ve ėliglerige ünük ḫalḫāl salmaḳġa ve müstecāb (13) bolmas ol kişilerniŋ du‘āsı kim namāznı cemā‘at bilen ötemesler. Ya‘nī terk-i cemā‘at ḳılurlar. (14) Ḥadīs̱de kėlip turur kim üç kişiniŋ du‘āsı müstecāb bolmas. Biri ol kişi kim anıŋ ẕimme- (15) side kişiniŋ ḳarżı bolġay ve ḳudreti bolup ol ḳarżı ötemegey. Ėkinç ol kişiniŋ du‘āsı (16) kim mālını nādānlar ve fāsıḳlarġa bėrse ve isrāf ḳılsa kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā andın men‘ ḳılıp turur. **[130b]** (1) *Ve lā tū’tu’s-süfehāe’ emvāleküm*[491] ve ol kişiniŋ du‘āsı müstecāb bolmas kim (2) anıŋ ḫatunı kec ḫulḳ ve bed-baḫt bolġay ve anı ṭalāḳ ḳılmaġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (3) ferişteler kirmesler ol öyge kim anda çaġır veyā def ve ṭanbūr veyā nerd bolġay (4) ve ol öy ehliniŋ du‘āsı müstecāb bolmas. Ḥadīs̱de kėlip turur, her kişige kim zekᵛat (5) vācib bolġay ve bėrmegey. Anıŋ du‘āsı müstecāb bolmas. On bėşinçi bāb (6) ḥācetler revā bolmaḳ ve mühimler[492] kifāyet bolmaḳ üçün öter namāzlar ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. (7) ve bu bāb bėş faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, ḥācetler revā bolmaḳ, namāzlarnıŋ beyānıda. *Namāz kün fe yekün*[493] (8) her kişige ġamı veyā endūhı bolsa veyā mühimi peş kėlse bu namāznı ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ (9) ḳudretini müşāhede ḳılġay, kėç arada ötemegey kim ġam ve ġuṣṣadın necāt küşāyişler bolġay (10) ve şek kėltürmese kim ḫavf küfür turur. *Ne‘ūẕu bi’l-lah min ẕalike*. Evvel kerek kim ġusl ḳılsa ve arıġ ton (11) kėyse andın soŋ tört rek‘at namāz ötese āẕīne kėçesiniŋ evvelide namāz-ı ḫaftendin soŋ (12) bu ṭarīḳde kim evvelḳı rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ yüz ḳata aysa *ve ufevviḍu emrī ilā’l-lah*[494] ėkinç rek‘atda (13) *Fātiḥā*’dın soŋ yüz ḳata aysa “*elā ila’l-lahi teṣiru’l-umūr*[495] üçünç rek‘at *Fātiḥā*’dın soŋ yüz ḳata aysa”[496] *naṣrun*

---

490 <elbette>

491 Nisa suresi 5. ayet “Allah'ın sizi başına diktiği mallarınızı beyinsizlere vermeyin.”

492 mühimler şeklinde yazılmış.

493 Kün fe yekün Kur'an'ın çeşitli ayetlerinde geçen ve Arapça "Ol!" ile "olur" anlamına gelen kelimelerden oluşan bir kalıptır. Kalıp "ol der, o da hemen oluverir." veya "Ol, der ve olur." gibi farklı şekillerde tercüme edilmektedir.

494 Mümin suresi 44. ayet.

495 Şura suresi 53. ayet.

496 Sayfanın sağ boşluğuna yazılmış.

mina'l-lahi ve fetḥun ḳarīb ve beşşirü'l-mū'minīn[497] törtünç rek'atda (14) *Fātiḥā*'dın soŋ yüz ḳata aysa *inne feteḥnā leke fetḥan mübīnā*[498] çūn selām bėrse yüz ḳata aysa *ġufrāneke* (15) *rabbenā ve ileyke'l-maṣīr*. Pes baş secdege ḳoyup yüz ḳata aysa *estaġfuru'l-lah ve etūbu ileyhi* (16) Henūz secdedin baş kötermegen bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz fāżl ve keremi birlen ve kemāl **[131a]** (1) ḳudreti birlen ḥācetini revā ve müheymīni kifāyet ḳılġay ve bu namāz besī mücerreb turur ve Delīl (2) e'l-Ḥāḥ atlıġ kitābda kėltürüp turur, kifāyet mühimmāt[499] üçün bu namāznı buyrup turur (3) ve yėne mihter Ḫıżır 'aleyhi's-selāmdın menḳūl turur kim ḥācet revā bolmaḳ üçün ṣubḥdın burun (4) ėki rek'at namāz ötese evvelḳı rek'atda *Fātiḥā* yėtti ḳata *ve Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* bir ḳata. Ėkinç rek'atda (5) *Fātiḥā* yėtti ḳata *ve Ḳul huva'l-lahu eḥad* bir ḳata ve selām bėrgendin soŋ olturup on ḳata aysa (6) *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah ve lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahü'l-'aẓīm* (7) ve on ḳata *māṣā'allah kāne ve mālem yeşā'u lem yekün eşhedü enne allah 'alā külli şey' ḳadīr ve enne allah ḳadaḥāṭ* (8) *bikülli şey'in 'ilmen ve aḥṣā külli şeyin 'adeden* ve on ḳata ṣalāt ve on ḳata *estaġfuru'l-lah* aysa ve on (9) ḳata *yā ḥayy yā ḳayyūm* dėse besī baş secdege ḳoyup on ḳata aysa *yā ġayāṡe'l-müstaġīṡīne igṡenā.* (10) Pes rāst olturup, yalaŋ baş bolup, ėlig köterip on ḳata aysa *yā erḥame'r-raḥīmīn* (11) ve evvel ḥāceti kim tiler Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın āmirziş tilese andın soŋ her ḥāceti kim bolsa (12) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā barça ḥācetlerini öz fażl ve keremi birle revā ḳılġay ve yėne namāz ḥācet (13) kėltürüp tururlar kim Ḫalīfe-yi Baġdād şehri ḫᵛāceleridin biregü bilen yaman boldı ve ḳaṣıd[500] ḳıldı kim (14) anı öltürgey. Ol ḫᵛāce; ḫaber tafıp, ḳaçıp, şehirdin çıḳıp bir 'ābdī ḳatıġa (15) bardı ve ol 'ābid andın sordı kim Baġdād'dın nė üçün çıḳtıŋ? Ol ḫᵛāce, keyfiyet-i ḥāldin beyān (16) ḳıldı kim Ḫalīfe-yi Baġdād mėniŋ birle düşman[501] bolġan sebebidin ḳaçıp çıḳtım. Ol 'ābid aydı. **[131b]** (1) Barġıl, ṣaḥr{ā}da bir dāīre ḫaṭṭı tartġıl ve taşlarnı cem' ḳılıp Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ ḳabrini (2) yasaġıl ve ėki rek'at namāz ötegil ve her nė kim Ḳurān'dın bilür sėn namāzda oḳuġıl. Pes namāzdın soŋ (3) miŋ ḳata vird ayġıl. Andın soŋ yüzüŋni tofraḳġa sürtüp baş secdege ḳoyġıl ve secdede (4) ayġıl kim ilahī, mėn sėniŋ resūluŋ ve peyġamberiŋniŋ ravżasıge barmaḳdın 'āciz turur mėn. (5) Bir ḳabir anıŋ

---

497 Saff suresi 13. ayet "Allah'tan yardım ve yakın bir zafer! Müjdele müminleri!"
498 Fetih suresi 1. ayet "Doğrusu Biz sana apaçık bir fetih açtık."
499 mühīmmāt şeklinde yazılmış.
500 ḳaṣīd şeklinde yazılmış.
501 dūşman şeklinde yazılmış.

ḳabriniŋ ṣūreti turur, anıŋ ḥaḳḳı ve ḥürmeti kim maŋa ol ẓālimdin[502] necāt ve ḫalāṣlıḳ bėrgil. (6) Ol ḫᵛāce uşundaġ kim ol ʻābid buyrup ėrdi. Beyābānġa barıp ḳıldı ve öyi ṭarafige yandı. (7) Çūn Baġdād şehriniŋ dervāzesiġa yėtip ėrdi. Şūrı ve fitne ve ġavġāyı ėşitti, sordı kim bu nė şūr (8) ve ġavġā turur. Aydılar. Ḫalīfeni ḳulları fıçaḳlap öltürüp turur. Ėkinç faṣıl, ḥācetler (9) revā bolur üçün oḳır duʻālarnıŋ beyānıda. Eger kişi bir renci ve belāyı ve zaḥmeti birlen giriftār bolġan bolsa kim (10) behc-i nevʻ ʻilāc-ı peẕīr bolmasa kim kerek kim āẕīne küni namāz-ı dīger ötep kün patḳunça hėç nėmersege meşġūl (11) bolmay. Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ bu üç büzürg aṭlarınıŋ ẕikriġa meşġūl bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ ʻināyeti (12) ve fażlı birlen ol renc ve zaḥmetdin ḫalāṣ tapḳay. Şeyḫü'l-İslām Ferīde'd-dīn ḳuds sırrehu Melfūẓ (13) atlıġ kitābıda mübārek lafẓı birlen andaġ kėltürüp turur kim mėn, ḥażret-i İmām Muḥammed bin Ḥasan Şībānī[503] (14) raḥmetu'l-lah ʻaleyhniŋ ravżasında pitiklik kördüm. İmām Caʻfer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu ʻanhnıŋ rivāyeti birle Resūl (15) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim her kişige ġamı ve ġuṣṣa[504] peş kėlse ve ḳābil ıṣlāḥ bolmasa çūn namāz-ı bāmdāddın (16) yansa yüz ḳata aysa *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-ʻaliyyü'l-ʻaẓim yā ḳadīm yā ḳayyūm yā ferid yā vitr yā eḥad yā ḥamd.* **[132a]** (1) Pes eger anıŋ ḥāceti revā bolmasa laʻnet ḳılsun, bu ḥadīs̱ni rivāyet ḳılġuçıġa. Ammā laʻnet Ḫudā-yı (2) teʻālā ol münāfıḳ bed-baḫtġa bolsun kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ büzürg atları kelāmıġa iʻtiḳādı (3) bolmasa ve yėne her kişi kim dermāndelıḳ ʻācizlıḳ ḥālinde bu kelimelerni miŋ ḳata oḳısa elbette (4) [505] ol mühīm kifāyet bolġay ve ol kelimeler bu turur. *Aḳvā muʻayyinün ve ehdā delīlün bi-ḥaḳḳ* (5) *iyāke na'bud ve iyāke nesta'īn.* Kitābü'l-Feraḥ'da kėltürüp turur kim eger saŋa bir düşvār iş ve müşkil (6) ḥāli tüşse ve belāyı bilen dermānda bolsaŋ kerek kim arıġ ṭahāret ḳılıp arıġ töşekke (7) kirip *Sūre-yi Ve'ş-Şems*, *Sūre-yi Ve'l-Leyl*, *Sūre-yi Ve't-Tīn* her ḳaysını yėttirer ḳatar oḳıġıl. Pes ayġıl (8) *Allahümmec'alnī fercen min emri.* Elbette evvelḳı kėçe yā ėkinçi kėçe veyā üçünçi kėçe yā yėttinçi kėçe tüşünde bir ferişte (9) kėlip ḫaber bėrgey kim sėniŋ ḫalāṣlıḳıŋ bu nėmersede turur ve bu aġrıġnıŋ ʻilācını turur. Bisyār (10) zindānī ve maḥbūslar ve bīmārlar dermāndeler munı tecrübe ḳılıp maḳṣūdları ḥāṣıl bolup turur. (11) Ammā şarṭı ol turur kim ve ol sūrelerni oḳır ḥālde ve yatḳanda hem anıŋ ḳatıda hėç

---

502 ẓālīmdin yazılmış
503 Ebū Abdillāh Muhammed b. el-Hasen b. Ferkad eş-Şeybānī (ö. 189/805) Ebū Hanife'nin önde gelen talebesi, eserleriyle Hanefi mezhebinin görüşlerini kayıt altına alan müctehid.
504 Hemze konulmuş.
505 <elbette>

ḫatun kişidin (12) bolmasa ve eger ḫatun kişi oḳıp yatsa kerek kim anıŋ ḳatıda hėç ėr kişidin bolmasa ve ġāyibniŋ (13) aḥvālidin hem kim ölüg mü turur yā tirik. Bu ṭarīḳ birle ḫaber alsa bolur ve eger ḳuruġ ḳalġan bolsa (14) veyā kömgen. Andın hem bu ṭarīḳ birle ḫaber alsa bolur ve yėne bir rivāyetde kėlip turur kim her kişi kim (15) *Sūre-yi Ve'ş-Şems'*ni ve *Sūre-yi İḫlāṣ'*nı yėttirer ḳatar oḳısa ve arıġ libās kėyip ḳıble yüzlük oŋ ḳolını (16) basıp yatsa be-dürüstī kim evvelḳı kėçe yā bėşinçi yā yėttinç kėçe elbette tüşide uş ol ṭarīḳ kim beyān ḳılduḳ. (17) Ma'lūm ḳılġaylar ve eger körmese bilgülük turur kim anıŋ ṭahāretide veyā ḳırā'atıda[506] veyā tonıda ve kėyimide **[132b]** (1) ḳuṣūrı bar turur. Tābi'īn raḍya'l-lahu 'anhümdin menḳūl turur kim her kişige bir ġamı ve endūhı peş (2) kėlse kerek kim namāz-ı vitirni ötegendin soŋ kişige aymay, ėllig bir ḳata *Sūre-yi Ve'ḍ-Ḍuḥā'*nı oḳısa (3) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā küşāyiş bėrgey. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de kėltürüp turur kim Ḫᵛāce İmām Faḫr Zāhid Şeyḫ (4) Burhān raḥima'l-lah 'aleyhimā Ḫᵛāce İmām Ebū Bekir 'Āmmārī raḥmetu'l-lah 'aleyhniŋ aġrıġını sora kirip ėrdiler. (5) Ḥadīs̱i rivāyet ḳıldı kim eger kişige müheymī peş kėlse anıŋ oŋ ḳulaḳıġa bāng-ı namāz aytıp sol (6) ḳulaġıġa tekebbür tüşürse elbette anıŋ ol müheymī kifāyet bolġay. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ fażlı ve keremi (7) birlen ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişige bir ḥāceti ve müheymī peş kėlse ve anıŋ murādāt ḥāṣıl (8) bolmas. Bolsa kerek kim miŋ ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ'*nı oḳısa fi'l-ḥāl maḳṣūdı ḥāṣıl bolġay ve müheymī (9) kifāyet bolġay. Besī mücerreb turur ve her 'illeti ve zaḥmeti kim kiçige tartsa ve dārū aŋa kār ḳılmasa veyā (10) zaḥmeti aŋa 'ārıż bolġan bolsa kim kişi anıŋ 'ilācnı bilmes bolsa kerek kim *Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* (11) sūresini miŋ ḳata oḳısa derḥāl ṣıḥḥat tapḳay. Şeyḫü'l-İslām Niẓāme'd-dīn ḳuds sırrehu'l-'azīzdin (12) menḳūl turur kim her kişi kim namāz-ı çāşt ötegendin soŋ *Sūre-yi Yasin* oḳısa du'ā ḳılsa yėne *Sūre-yi Yasin* (13) oḳısa elbette ol du'ā müstecāb bolġay. Menāfi'ü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim İmām Ca'fer Ṣādıḳ (14) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim *Sūre-yi Enfāl'*ni özi birle tutsa ve ḥākimler[507] ve pādişāhlar ḳatıġa (15) barsa elbette ri'āyettapḳay ve ḥāceti revā bolġay ve eger kişi *Ṭaha* sūresini pitip yaşıl tavar (16) birle ḳaplap tumar ḳılsa ve biregüni ked-ḫudā ḳıla cavcılıḳġa (?) barsa elbette anıŋ sözi (17) ḳabūl bolġay ve eger ėki cemā'atniŋ arasıda ṣalāḥ üçün yürse hem anıŋ sözidin **[133a]** (1) tecāvüz ḳılmaġaylar ve her kişi kim *Sūre-yi Ḳıyāmet'*ni dāīm oḳısa kelām yād kėlür niyyetide tā ḥāfıẓ bo- (2) lmaġunça ölmegey ve her nev' uluġ niyyetide oḳısa ol

506 Hemze konulmuş.
507 ḥākīmler şeklinde yazılmış.

ḥāceti revā bolġay ve her kişi kim (3) *Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn*'nı kün toġar ḥālde on ḳata oḳısa her ḥācet niyyetide ḥāceti revā (4) bolġay ve her kişi kim bu āyetni pitip özi bilen tutsa ve eger ėr bolsa kim anıŋ ḫatunı (5) bolmasa ve eger ḫatun bolsa kim anıŋ ėri bolmasa olarġa münāsib[508] cüft rūzī ḳılġay (6) ve eger unutḳaḳ bolsa andın soŋ unutmaġay ve eger faḳīr bolsa ġanī bolġay ve eger mārıż[509] (7) bolsa şifā tapḳay. Āyet bu turur. *Ve lā temuddene 'ayneyke ilā mā metta'nā bihi ezvācen minhum zehret* (8) *e'l-ḥayāti'd-dünyā lineftinehum fīhi ve rızḳu rabbike ḥayrun ve ebḳā ve mur ehleke bi'ṣ-ṣalāti* (9) *vaṣṭabir 'aleyha lā neseluke rızḳan naḥnu nerzuḳuk ve'l-'aḳıbetu li't taḳvā*[510]. Üçünçi faṣıl (10) ġam ve ġuṣṣa ve endūhdın ḫalāṣlıḳ bėrür du'ālarnıŋ beyānıda. Faḳīh Ebū'l-Leys rahmetu'l-lah 'aleyh (11) kitābıda kėltürüpdür kim ta'accübde turur mėn gürūhıdın kim belāyı birlen giriftār tururlar (12) ve oḳımaslar *lā ilahe illa ente sübhaneke enī künte mine'ẓ-ẓālimīn* anıŋ üçün kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (13) öz Kelām-ı Mecīdī'de ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *festecebnā lehü ve necceynāhu mine'l-ġamm ve keẕalike nunci'l-mū'minīn*[511]. (14) Eyyūb peyġamber ṣalātu'l-lah 'aleyh nėçe kün munıŋ birlen müdāvemet ḳılıp ėrdi. Ol belālardın (15) giriftār ėrdi, ḫalāṣ boldı ve ġam ve ġuṣṣadın necāt taptı ve ta'accübde turur mėn, ol cemā'at- (16) din kim biregüdin ḳorḳarlar ve aymaslar. *Ḥasbinā'l-lah ve ni'me'l-vekīl ni'me'l-mevlā ve ni'me'ṣ-ṣabr.* (17) Mevlānā Żiyāve'd-dīn Müfessel raḥmetu'l-lah 'aleyh ve Ṭāīf atlıġ kitābıda kėltürüp turur. Her kişi kim [512] **[133b]** (1) āẕīne küni ḫaṭīb bizdin tüşer ḥālde bu du'ānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa barça ġam ve endūh- (2) lardın necātlıḳ bėrgey ve ḥācetlerini revā ḳılġay. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (3) *sübḥāne illahi'l-vāḥidü'l-eḥadu sübḥāna'l-lahi'l-ferdi'ṣ-ṣamedü sübḥāna'l-lah min refa's-semāvati* (4) *biġayri 'amedine'l-münferidü bilā ṣāḥibihi ve leveled sübḥāne lem yelid ve lem yüled ve lem yekün lehü küfūven ehad* (5) *rabbenā emmette neeṡneteyni ve aḥyeyteneṡneteyni fe'terefnā biẕünūbinā fe hel ilā ḥurūcin* (6) *min sebīl.* 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh

508 münāsīb yazılmış.

509 marīż şeklinde yazılmış.

510 Taha suresi 131-132. ayet "Kâfirlerden birkaç çiftini, kendilerini fitneye düşürmek için, dünya hayatının cicibicisi olarak yararlandırdığımız şeylere gözlerini dikme sakın! Oysa Rabbinin rızkı (nimeti) hem daha hayırlı, hem daha kalıcıdır. Hem ailene (ümmetine) namazı emret, hem de kendin ona sabırla devam et! Biz, senden bir rızık istemiyoruz, seni Biz rızıklandırırız; güzel sonuç takvanındır."

511 Enbiya suresi 88. ayet "Biz de duasını kabul ettik, kendisini üzüntüden kurtardık ve işte müminleri böyle kurtarırız."

512 Sayfanın altına sonradan başka kalem ve yazı ile Arapça bazı sözcükler eklenmiş.

rivāyet ḳılur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem- (7) din. Emīrü'l-Mūʻminīn ʻAlī raḍya'l-lahu ʻanhġa aydı. Yā ʻAlī, tiler mü sėn kim bir nėmerse ögretsem (8) kim maŋa Cebrāʻīl ʻaleyhi's-selām ögretken turur ve ayġay turur kim bu saŋa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ (9) hediyesi turu{r}, barçası on bėş kelime turur. Her kişi kim bu kelimelerni oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā aŋa (10) barça ġamlar ve ḳorḳunçlardın ve āfetlerdin ve sulṭānnıŋ cevrindin ve şeyṭānnıŋ (11) şerridin ve ot belāsıdın öz penāhıda tutḳay. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Tört (12) kelime İsrāfīl ʻaleyhi's-selāmnıŋ peşāneside pitiklik turur ve tört kelime[513] Mikāʻīl ʻaleyhi's-selāmnıŋ (13) peşāneside pitiklik turur ve tört kelime ʻarş-ı ʻaẓīmde ve üç kelime Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ ʻilmide (14) pitiklik turur. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm yā ʻamme ve men lā ʻammā velehe veyā daẖr men lā deẖareleh* (15) *veyā senedin men lā senede leh veyā ġayā̱se leh veyā ẖururun men lā ḥurura leh veyā kerīmü'l ʻafv* (16) *veyā ḥasene't-tecāvüze ve ʻaẓīmü'r-ricā' veyā müte'ade'l-vaḥī veyā müncī'l-helkī veyā muḥsin veyā* (17) *min'am yā mufaṣṣal ente'l-le̱zi secdeleke sevāde'l-leyl ve beyāżu'l-nehhār ve vuḍue'l-ḳamer ve şifā'* (18) *e'ş-şemsü ve devāe'l-mā'e ve ḥafīfü'ş-şecere yā Allah yā Allah yā Allah lā şerīk leke yā rab.* Resūl **[134a]** (1) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Yā ʻAlī, andın soŋ ḥācet tilegil be-dürüstī kim henūz andın ornuŋdın (2) ḳopmaġan bolġay sėn kim duʻāŋ müstecāb bolġay ve ḥācetleriŋ revā bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne (3) ve teʻālā bu duʻāŋ bereketide barça günāhlarıŋnı yarlıḳaġay ve bu duʻānı nādān ve sefīhlerġa (4) ögretkülük ėrmes. Törtünçi faṣıl, maḥbūs ve zindānīler ḥapisdin ẖalāṣ bolmaḳ üçün (5) oḳur duʻālarnıŋ beyānıda. Ḥadī̱sde kėlip turur her maḥbūsı kim bu āyāt kelām-ı rabbānī ve tenzīl-i (6) āsumānını iʻtiḳād ve iẖlāṣ dürüst oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anı barça ġamlardın ve ḥapis ve zindān- (7) dın ẖalāṣ ḳılġay ve āyetler bu turur kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm ḳul men yuneccikūm min ẓulumātü'l-berri* (8) *ve'l-baḥri ted'ūnehu teḍarru ʻān ve ẖufyehü le'in encāne min he̱zihü le nekūnenne mine'ş-şākirīn. Ḳuli'l-lahu* (9) *yüneccīküm minha ve min "külli" kerbin s̱ümme entüm tüşrikūn*[514]. Ḫᵛāce İmām Yūnus raḥmetu'l-lah aytur her kişi- (10) ge kim kār müşkil ve ḥāl düşvār[515] tüşse veyā bend ve zindānda giriftār bolsa ve ümīd ẖalāṣlıḳ (11) bolmasa kerek kim bu kelimelerni yėtti künġaça hėç terk ḳılmaġay.

---

513 kelīme şeklinde yazılmış

514 Enam suesi 63.-64. ayet "De ki: "Karanın, denizin karanlıklarından, gizliden gizliye yalvara yalvara: "Ahdimiz olsun eğer bizi kurtarırsan, hiç şüphesiz şükredenlerden oluruz." dediğinizde kim kurtarır sizi? De ki: "Allah kurtarır sizi ondan ve her sıkıntıdan, sonra da siz yine ortak koşarsınız."

515 dīşvār şeklinde yazılmış.

Künde bir farça kāġuẕge pitüse (12) eger arada terk bolsa kerek kim yėne başdın alsa tā bir haftaḳaça her kün peyderpey pitse eger ol (13) haftada tamām bolmasa yėne haftada pitip tüketse eger maḳṣūdı ḥāṣıl bolmasa ferdā-yı ḳıyāmet (14) anıŋ ėlgi bolsun miŋ ayta kim ve kün kim fütür aḳar suġa salsun. Eger aḳar su bolmasa ḳuduġḳa (15) salsuŋ kim anıŋ çeşmesi bolġay ve eger maḥbūs and{a} bar almasa ėki rek'at namāz ötesün ve bir namāz-güẕār kişige (16) bėrsün kim ol ėltip salsun ve her kāh kim aḳar suġa veyā çeşmedār ḳuduġḳa salsa kerek kim yanıp (17) kėlürde aṣlā arḳasıge baḳmasa tā öyge yėtkünçe kerek kim bu 'amelni iḫlāṣ bilen ḳılsa ve şek kėltürmese [516] **[134b]** (1) maḳṣūdı ḥāṣıl bolġay. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim bismi'l-lah* (2) *e'l-mülkü'l-ḥaḳḳu'l-mübīn mine'l-'abde'l-leẕīl ile'r-rabbu'l-mevlāe'l-celīl rabbī innī messeniye'ż-żurru ve'l-ḫavfü ve entüm* (3) *erḥame'r-raḥīmīn biḥaḳḳın Muḥammedün ve 'alī Muḥammedin yekṣ̱ifun külli hemmin ve ḥazine ve tefriḥ 'anni yā erḥame'r-raḥīmīn ve'l-ḥamduli'l-lahi* (4) *ve selām 'alā Resūluhi Muḥammedin ve ālihi ecmaīn.* Bėşinçi faṣıl, pādişāhlar ve büzürgler ḳatıġa barurda (5) oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Her kişi kim bu āyetlerni özi bilen tutsa barça ḫalāyıḳlar anı dōst (6) tutḳaylar ve eger oḳuġuçınıŋ düşmanları[517] bolsa aŋa dōst ve mihribān bolġaylar. Āyetler (7) bu turur. *Bismi'l-lah tevekkeletü 'alā'l-lahi lā ilahe illa hüve'l-ḥayyu'l-ḳayyūm ve etübü ileyhi lā yüdrike'l-ebṣār* (8) *ve hüve yüdrike'l-ebrār ve hüve'l-laṭīfü'l-ḫabīr ve 'alā'l-lah felyetū külli'l-mū'minīn ve fī's-semā' rızḳuküm* (9) *ve mā tū'adūne ve inne tu'addune ve inne ni'metu'l-lahi lā tuḥṣūhe tenzīlü min rabbu'l-'ālimīn yā allah* (10) *biraḥmetike yā erḥāme'r-raḥīmīn* ve eger kişi ẓālimīdin ḳorḳar bolsa veyā pādişāhıdın ḳorḳar bolsa (11) bu du'ānı pitip özi bilen tutsa yā oḳıp, suġa hürüp ol su bilen yüzini yusa (12) ve yüzini arıtmasa, pādişāh ḳatıġa barsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol pādişāh ve ẓālimniŋ köŋlige (13) anıŋ muḥabbetni salġay ve aŋa i'zāz ve ḥāṭıram peş kėlgey ve bu du'ānıŋ ṣaffeti köp turur. (14) Eger beyān ḳılsaḳ söz köp uzaġay, dėp iḫtiṣār ḳılduḳ. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (15) *bismi'l-lah elāmānu'l-emān yā burhānü'l-emānu'l-emān yā ḥannānu'l-emānu'l-emān* (16) *yā deyyānu'l-emānü'l-emān yā mennānu'l-emānu'l-emān min fitneti'z-zamāni ve ḥafā'u'l-eḥvān* (17) *ve min şerri'ş-şeyṭāni ve ẓulmi's-sulṭāni bifaḍlike yā raḥīmü yā raḥmīn yā ẕe'l-celīli ve'l-ikrām* **[135a]**

[516] Nüsha dijitale aktarılırken araya Arapça bir dua eklenmiş. Bu durum metnin safya sayısını etkilemeksizin olmuş.

[517] düşmanları şeklinde yazılmış.

(1) *yā erḥāme'r-raḥīmīn ve ṣalla'l-lahu 'alā ḫayrı ḫalḳıhi Muḥammedin ve alihi'l-ecma'īn.* Menāfi'ü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim (2) İmām Ca'fer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim *Sūre-yi Muḥammed* 'aleyhi's-selāmnı kāġuẕda pitise ve ab-ı (3) zemzem bile yup içse ėl alıda 'azīz maḳbūl bolġay ve anıŋ her nė sözini ḳabūl ḳılġaylar (4) ve her kişi kim bu āyetni kėyik tėresige za'ferān yā gülāb birle pitip ėr yā ḫatun oŋ bāzūsıġa (5) baġlasa ėl ara maḳbūl ve ḫalḳnıŋ köŋlige yaḳın bolġay ve ol āyetler bu turur. *Yurīdūne* (6) *li yuṭif'ū nūra'l-lahi biefvāhihim va'l-lahu mütimmu nūrihi ve lev kerihe'l-kāfirūn huva'l-leẕi ersele* (7) *resūlehu bi'l-hudā ve dīni'l-ḥaḳḳı li yuzhirehu 'ale'd-dīni küllihi ve lev kerihe'l-müşrikū.*[518] Her kişi kim (8) biregüdin ḳorḳsa bu āyetni oḳıp ḳatıge barsa anıŋ ėlgi ve tilidin selāmet bolġay (9) ve hėç belāyı ve āfeti andın aŋa tėgmegey ve ol āyet bu turur. *'Asā'l-lahu en yac'ale beyneküm* (10) *ve beyne'l-leẕīne 'ādeytüm minhüm meveddeh va'l-lahu ḳadīr va'l-lahu ġafūrun raḥīm*[519]. On (11) altınç bāb, düşmanlarge[520] ẓafer tapmaḳ üçün ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā cemī' belālardın (12) öz penāhıda selāmet tutmaḳ üçün oḳır du'ālarnıŋ beyānıda ve bu bāb sėkiz faṣıl turur. (13) Faṣl-ı evvel, her kün ėrte ve aḫşām oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (14) kėltürüp turur kim biregü Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ḳatıge kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah (15) ḳaysı du'ā efżal turur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Taŋrı tebārek ve te'ālādın 'afv (16) ve 'āfiyet tilegil kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, saŋa 'afv ve 'āfiyet rūzī ḳılġay. Dünyada ol (17) sebeb raḥmet-i perverdigār turur ve āḫiretde. Pes hėç du'āyı mundın yaḫşıraḳ bolmaġay **[135b]** (1) ve ḥażret-i şeyḫü'ş-şüyūḫ ḳuds sırrehu'l-'azīz bu du'ānı hemīşe oḳır ėrdi ve ol du'ā bu turur. (2) *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm inni esālike'l-'afve ve'l-'afiyete ve'l-mu'āfāte biraḥmetike yā erḥam* (3) *e'r-raḥīmīn.* Ḳuvvete'l-Ḳulūb'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (4) bu du'ānı ėrte oḳısa tā aḫşāmġa tėgrü aŋa hėç belāyı vāḳi' bolmaġay ve eger aḫşām (5) oḳısa ėrtege tėgrü cemī' belālardın öz emānıda tutḳay ve du'ā bu turur. *Allahümme ente rabbī* (6) *lā ilahe illā ente 'aleyke tevekkeltü ve ente rabbi'l-'arşu'l-'aẓīm māşā'a'l-lah ve mā* (7) *lem yeşā'u lem yekün ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyi'l-'aẓīm ve ā'lemu enna'l-lah 'alā külli şey' ḳadīr* (8) *ve enna'l-lahe ḳad aḥāṭ bikülli şey'in i'lme ve aḥṣā külli şey'in 'adeden allahümmü inne e'uẕubike min şerri nefsī ve min şerri* (9) *ġayrı ve min şerri külli*

[518] Saff suresi 8-9. ayet.
[519] Mümtehine suresi 7. ayet "Umulur ki, Allah, sizinle onlardan düşmanlaştıklarınız arasında bir dostluk meydana getirir. Allah gücü yetendir. Allah çok bağışlayandır, merhamet edendir."
[520] dūşmanlarge şeklinde yazılmış.

dābbetin ente aḫiẕün binâṣiytihe inneke rabbu'l-'arşı'l-'aẓīm. Tefsīr-i Muġnī'de (10) kėltürüp turur kim turur kim her kişi her kün ėrte yėtti ḳata oḳısa *ḥasbīa'l-lahu lā ilahe hüve rabbi* (11) *u'l-'arşu'l-'aẓīm*. Ėmīn bolġay ol kün tā aḫşāmġa tėgrü suda ġarḳ bolmaḳdın ve (12) otda köymekdin ve oġrı ḳaraḳçıdın ve eger aḫşām oḳısa ėmīn bolġay, ėrtege tėgrü (13) ve Resūlu'l-lah 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim her kün on ḳata *İḫlāṣ* ve on ḳata *Āyete'l-Kürsī* {oḳısa} (14) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, anı yėtmiş türlük belādın öz penāhıda tutḳay. Ḥadīs̱de kėlip turur (15) her kişi kim *Āyete'l-Kürsī*'ni yatar vaḳitde oḳıp yatsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā bir ferişte yibergey kim (16) anı saḳlaġay ṣubḥġa tėgrü ve her belā ve ḳażādın Cebrā'īl 'aleyhi's-selām Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (17) ve sellemġa aydı. Be-dürüstī kim perīlerdin bir 'ifrītī turur kim saŋa ḳaṣd ḳılıp turur anı **[136a]** (1) özüŋdin yıratḳıl, *Āyete'l-Kürsī* birle ve her kişi kim *Āyete'l-Kürsī*'ni yatar vaḳitde oḳıp yatsa Ḥaḳ sübḥāne (2) ve te'ālānıŋ ḥıfẓı ve penāhıda bolġay; özi ve hem-sāyeleri kim anıŋ tėgreside tururlar, cemī' belā ve (3) āfetlerdin. Ḥadīs̱de kėlip turur her kişi kim öyidin çıḳar ḥālde *Āyete'l-Kürsī* oḳıp çıḳsa (4) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā yėtmiş miŋ ferişte ḫalḳ ḳılġay kim aŋa āmirziş tilegeyler ve du'ā ḳılġaylar tā öyige (5) yanıp kėlgünçe ve eger öyige kirür ḥālde oḳıp kirse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā faḳīr ve fāḳanı anıŋ öyidin (6) kötergey ve bereket rūzī ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi kim peyveste bu du'ānı oḳır bolsa (7) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ özini ve dīnini ve mālını ve ehl ve evlādını öz emānıda tutḳay. Du'ā (8) bu turur. *Allahümme innī estevdu'ke nefsī ve dīnī ve imānī ve ḫāteme 'alā ve cemī'a mā en'amtü 'alā* (9) *fī'd-dünyā ve'l-āḫiret fe inneke lā tuḍī'u ve dāī'i ve innī 'ālemü inne bin yecīrni mina'l-lahu eḥade ve bin* (10) *eḥadi min dūnihi mülteḥade*. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim Benī İsrā'īl'de bir zāhid bar ėrdi. (11) Besī büzürg ve uluġ yaşlıġ anıŋ bir civān kenīzeki bar ėrdi ve ol zāhiddin bitig her kimge (12) peş kėlse kele ḳılur ėrdi kim nė tedbīr bilen bu zāhiddin ḫalāṣ bolġay mėn. Anıŋ hem-sāyeside bir kibir (13) bar ėrdi. Andın tedbīr tiledi ėrse ol aydı. Andın ḫalāṣ bolmaḳ nė miḳdār iş (14) turur mėn saŋa zehr-i helāhil bėrey. Anıŋ ifṭār ḳılur suyıġa salıp bėrgil. Ol içken (15) zamān helāk bolġusıdur. Andaġ kim ol kempīr buyurup ėrdi. Zehirni anıŋ ifṭār ḳılur suyıġa (16) salıp bėrdi, zāhid ol sunı tamām içti. Ẕerre[521] aŋa zehir kār ḳılmadı ve ol kenīzek muntaẓır kim (17) dem-be-dem ölgüsidür ve hėç teşvīş zāhidġa bolmadı ėrse bī-taḥmīl bolup, zāhidniŋ aldıġa kėlip **[136b]** (1) aydı. Ey zāhid, mėni ḫᵛāh öltürgil ve

---

[521] Hemze konulmuş.

ḫᵛāh satġıl ve ḫᵛāh saḳlaġıl kim mėn saŋa zehir bėrdim. Nėçük (2) boldı kim saŋa kār ḳıldı? Zāhid tebessüm ḳılıp aydı kim mėn bir du‘ānı bilür mėn kim her kişi ol du‘ānı (3) oḳısa zehir nė bolġay kim cümle[522] belālardın ėmīn bolġay ve hėç nėmerse aŋa żarar tėgür almagey. Ol (4) du‘ānıŋ bereketidin ve ol du‘ā bu turur. *Bismi'l-lah ḫayru'l-esmā' bismi'l-lah* (5) *rabbu'l-arż ve rabbü's-semā'i bismi'l-lahi'l-ellezi lā yāḍurru ma' ismihi şey'ün fī'l-ārḍ* (6) *ve lā fī's-semā'i ve hüve's-semī'ü'l-'alīm*. Evrād'da kėltürüp turur kim her kişi kim bu du‘ānı oḳıp (7) andın soŋ ṭa‘ām yėse ol ṭa‘āmdın aŋa żarar ve ziyān bolmas eger zehr-i ālūd bolsa. ‘Abdu'l-lah bin (8) Mes‘ūd[523] raḍya'l-lahu ‘anh aytur. Mėn bir kün Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem birle ṣaḥrā ṭarafıge çıḳıp bardım. Resūl (9) ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem ötüklerini mübārek ayaġıdın çıḳarıp salıp ėrdi. Zamānı kėçmep ėrdi kim (10) bir ḳarġa kėlip ötükni taşlap havāġa alıp uçtı ve ol ötükdin bir ḳara yılan kėlip yėrge tüşti. (11) Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa aydı. Yā Resūlu'l-lah, eger ötükni mübārek ayaġıŋġa kėyseŋ ėrdi, ol (12) yılan çaḳar ėrdi. Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Mėni çaḳmas ėrdi, ol sebebdin kim mėn (13) her kün ėrte ve aḫşām üç ḳata oḳır mėn kim *allahümme innī e'ūẕu bike min şerri men yemşi* (14) *'alā beṭnihi ve min şerri men yemşi 'alā ricleyhi ve min şerri min yemşi 'alā erb'a yaḫluḳu'l-lahe* (15) *mā yeşā'u inna'l-lahu 'alā külli şey'in ḳadīr*. Bu du‘ā Meşārıḳu'l-Ḥadīs̱'de hem kėlip turur (16) bir kişi *Sūre-yi Ve'l-Fecr*'ni kün toġar ḥālde oḳısa taŋlası yėne kün toġḳunça barça uçuġluḳ (17) ve tınıġlıġnıŋ şerridin emānda bolġay. Tefsīr-i Zāhidī'de kėltürüp turur kişi *Sūre-yi Yasin*'ni **[137a]** (1) öz ‘āfiyet ve selāmetlıġı üçün her kün oḳısa ve ol kün kim oḳıp turur. Hėç derdi (2) ve belāsı ve zaḥmeti birle giriftār bolmaġay ve ol oḳıġan kün müfācāt ölümi birlen (3) ölmegey ve eger kėçe oḳısa hem ḥākimi uş bu turur. Muḳātil bin Süleymān[524] raḍya'l-lahu ‘anh vaṣiyyet ḳıldı (4) ve aydı kim yā ‘Alī, her kişige kim tevfīḳ bolsa tā bu du‘ānı oḳısa yā özi bilen tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (5) anı cemī‘ belālardın ve āfetlerdin ve bīmārlıḳdın ve şeyṭānnıŋ şerridin ve sulṭānnıŋ (6) cevridin ve deryāda ġarḳ bolmaḳdın ve otda köymekdin ve bed-ḫᵛāhlarnıŋ mekridin (7) ve ḥāsidlerniŋ ḥasediniŋ şerridin necāt bėrgey ve ol du‘ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (8) *allahümme innī esālike biḥaḳḳin lā ilahe illa'l-lahu Muḥammedün resulu'l-lahu ve*

522 Hemze konulmuş.
523 Ebū Abdirrahmān Abdullāh b. Mes‘ūd b. Gāfil b. Habīb el-Hüzelī (ö. 32/652-53) İlk Müslümanlardan ve aşere-i mübeşşereden biri, Kufe tefsir ve fıkıh mekteplerinin kurucusu.
524 Ebü'l-Hasen Mukātil b. Süleymān b. Beşīr el-Ezdī el-Belhī (ö. 150/767) Kuran'ı baştan sona kadar tefsir eden ilk müfessir.

esālike biḥaḳḳin heẕihe'l-esmā' (9) *ve'l-furḳānu'l-'aẓīme ve esālike biḥaḳḳin heẕe'l-kelimātü ve cümlete'l-'arşi ve'l-kerūbīn* (10) *ve eselüke bi-rabbī Cebrā'īl ve İsrāfīl ve 'Azrā'īl ve Derdā'īl ve esālike biḥaḳḳin ḫātima'l-lahu* (11) *e'n-nebiyyīn ve esālike biḥaḳḳin ḫātim Süleymān bin Dāvud 'aleyhüme's-selām ve esālike biḥaḳḳin Ādem ṣafīu'l-lah* (12) *ve Nūḥ baḫīu'l-lah ve İbrāhīm ḫalīlu'l-lah ve Mūsā kelīmu'l-lah ve 'İsā rūḥu'l-lah ve Muḥammed Resūlu'l-lah* (13) *va'l-lahu ġālibe 'alī emrihi ve lekinne ekṡerānnesi lā yā'lemūn ḳulnā yā nārekūnī* (14) *berdan ve selāmen 'alā İbrāhīm ve arādūbihi keyde feca'lnāhüme'l-aḫsarīn mā ci'tüm bihi* (15) *e's-siḥru ena'l-lahe saṭlibihu inna'l-lah lā yuṣliḥu 'amele'l-müfsidīne bi-raḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn.* (16) Ėkinçi faṣıl, öz bilen tutar du'ā ve ṭumar ve ta'vīẕniŋ beyānıda. Tefsīrimizde (17) kėltürüp turur kim İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. Mūsā 'aleyhi's-selāmnıŋ 'aṣāsıda bu kelimāt **[137b]** (1) pitiklik *hī meh eh bihi ihyā şerri ihyā* ve bu kelimelerniŋ maŋası ol bolur kim *inne'l-evvelü ve inne'l-āḫir* (2) *ve inne'l-ḥaye'ẕ-leẕī lā yemūtu ebeden* ve her kişi kim bu ẕikir bolġan atlarnı nāresīde oġul ḳızlarnıŋ bėşikige (3) pitip baġlasa veyā ḥāmile ḫatunlar özleri bilen tutsa veyā öyiniŋ tüŋlügide ve derīçeleride (4) pitip assa ümīd turur kim bar"ça" āfet ve belālar andın yıraḳ bolġay. Şeyḫü'l-İslām Şeyḫ Ferīde'd-din (5) ḳuds sırrehu'l-'azīz öz mübārek lafẓı birlen ḥikāyet ḳıldı kim vaḳti Baġdād'da biregüni yėtti şīrniŋ arasıda (6) saldılar. Helāk ḳılsun, dėp yėtti kün ol kişi ol şīrlerniŋ aylıda yatıp ėrdi. Hėç mu'teriż (7) bolmadılar ve helāk ḳılmadılar. Āḫir selāmet olarnıŋ aylıdın ḫalāṣ boldı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ penāh (8) bėrgeni üçün bu du'ā ve İsm-i Ā'ẓam'nıŋ bereketidin ve ol du'ā bu turur. *Yā dā'īmen bilā efnā'in (9) ve ḳā'īmen bilā zevālin ve yā mudebbiren bilā vezīrin* ve ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām meẕkūr ḳuds sırrehu'l-'azīz (10) aydı. Her kişi tilese kim düşmannıŋ[525] şerri andın def' bolġay, hemīşe bu du'ānı oḳısun ve her kişi kim (11) bu tört büzürg atlarnı yufḳa kāġuẕge yinçige ḫaṭ bilen pitip, mūmġa alıp, kümüş bilen (12) ġılāf[526] ḳılıp özi bilen tutsa ol kişi hergiz suda ġarḳ bolmaġay ve otda köymegey (13) ve barça belālardın ėmīn bolġay ve eger bu büzürg atlarnı tiliniŋ arasıda tutsa ḳılıç aŋa hergiz (14) kār ḳılmaġay ve her cünd düşmanları[527] aŋa ḳaṣd ḳılsalar öltüre bilmegeyler ve her kişi muŋa (15) şek kėltürse kāfir bolur. *Ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike* ve ol āyetler turur. *Yā eṡbū ṡā ṡebū ṣa'nā* (16) *aḫnūṡa.* Üçünçi faṣıl, atlanur ve ulaġḳa müner zamānda

---

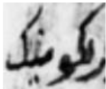
525 dūşmannıŋ şeklinde yazılmış.
526 ġīlāf şeklinde yazılmış
527 dūşman şeklinde yazılmış.

oḳır du‘ālarnıŋ (17) beyānıda. Her kişi kim [528] atlanur bolsa kerek kim oŋ ayaġını üzengüge ḳoyup aysa *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* **[138a]** (1) ve çū̃n ulaġ üstün rāst oltursa aysa *el-ḥāmdulillah 'alā külli sübḥāne'l-leẕī* (2) *seḫḫare lenā heẕā ve mā künna lehü muḳrīnin ve inna ilā rabbina le münḳalibūn*[529] ve üç ḳata tekbīr aysa (3) ve üç ḳata tehlīl aysa ve çū̃n ulaġdın tüşse aysa *rabbī enzelnī münzi'len mübāreken* (4) *ve ente ḫayru'l-münzilīn*. Ḥikāyet'de cemā‘ati seferge revān bolur ėrdiler. Her ḳaysısı (5) ulaġıġa müner ėrdiler. *Sübḥāne'l-leẕī seḫḫare lenā heẕā ve mā künna lehü muḳrīnin ve inna (6) ilā rabbina le münḳalibūn* ve olarnıŋ arasında bir kimüŋ(?)[530] bir aruḳ māde tėvesi bar ėrdi. (7) Ol müsāhilet ḳıldı ve aydı. Bu mėniŋ fermānımda turur, tėp iltifāt ḳılmay. Bu āyetni (8) oḳımay tėvesige mündi ėrse ol aruḳ tėve nėçe ḳadem barıp ėrdi kim ürküp ol (9) nā-murādnı cinān kötürüp çaldı kim mühre-yi gerdeni rīze rīze boldı. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (10) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her çigāh kim mėniŋ ümmetimdin biregü ulaġḳa münip bu (11) āyetni oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ barça günāhlarını yarlıḳaġay ve barça āfet ve belālardın (12) öz penāhıda saḳlaġay. Törtünçi faṣıl, sefer ve ḥażarda her vaḳitde oḳır du‘ālarnıŋ (13) beyānıda. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim her kişi ra‘d ünini ėşitse ve aysa *sübḥāne men sebbaḥe* (14) *e'r-ra‘du bi-ḥamdihi ve'l-melā'iketü min ḫīfetih ve hüve 'alā külli şey'in ḳadīr*[531]. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı (15) yaşın belāsıdın öz emānıda tutḳay. İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim ra‘d ünini (16) ėşitse, bu āyetni oḳısa. Eger aŋa ṣā‘ḳa ya‘nī yaşın tüşse ḳıyāmet küni anıŋ ve demige żāmin. (17) İsnād-ı ser āyet-i kelamu'l-lah İbn Sīrīn raḥmetu'l-lah 'aleyh vaḳt-i ḳāfile bilen kėlip bir arıḳ yaḳasıda **[138b]** (1) tüşüp ėrdük. Bir kentge yaḳın ol kent ehlidin kişiler kėlip bizge aydılar kim bu menzil- (2) din pāt köçüŋler kim her kişi kim menzilde tüşer, anıŋ mālı ve raḫt ve ḳumaşı ġāret ve (3) talanġa barur. Mėniŋ hemrāhlarım ve yārānlarım barça andın köçtiler ve revān boldılar. (4) Mėn 'Abdu'l-lah {bin} 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılġan ḥadīs̱ḳa i‘timād (5) ḳılıp köçmedim ve ol menzilde yalġuz ḳaldım ve ḥadīs̱niŋ mażmūnı bu ėrdi kim her kişi, bu otuz üç (6) āyetni kėçe veyā kündüz oḳısa ol kėçe ve ol kündüz

---

528 <her kişi kim>

529 Zuhruf suresi 14-15. ayet.

530 şeklinde yazılmış.

531 Rad suresi 13. ayet

aŋa hėç cān-var-i derende ve gezende (7) ve hėç fāsıḳı ve hėç oġrı ve ḳaraḳçı żarar ve zaḥmet tėgür almaġaylar ve anıŋ özi ve mālı Taŋrı (8) tebārek ve te'ālānıŋ 'işmeti ve penāhıda bolġay. Çūn kėç boldı ėrse uyḳum kėlmedi. Körer mėn kim (9) ḳaraḳçılar ḳılınç suġurup peydā boldılar. Otuz ḳata bil kim ziyāderaḳ maŋa ḳaṣd ḳıldılar. (10) Yaḳın kėle bilmediler ve maŋa ẓafer tapmadılar. Çūn ėrte ol menzildin revān bo- (11) ldum ėrse bir pīrni[532] kördüm kim bir tofçaḳ atġa münüp mėniŋ ḳatımġa kėldi ve aydı. (12) Ey Ḫvāce, sėn Ādemī mü sėn yā perī mü sėn ve nė zād sėn? Bilmeydür mėn. Mėn aydım. Ferzend-i Ādem (13) turur mėn. Aydı. Biz kėçe yėtmiş kişidin ziyāderaḳ ėrdük kim ḳaraḳçılıḳġa kėlip ėrdük her nėçe (14) ḳaṣd ḳılduḳ, saŋa kir almaduḳ kim sėniŋ ve bizniŋ aramızda bir ḥiṣār-ı āhenīn ḥāīl[533] boldı. Aydım. (15) Ey pīr, andaġ bilgil kim 'Abdu'l-lah bin 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin maŋa bir ḥadīs̱i rivāyet (16) ḳılġan turur kim her kişi bu otuz üç kelām rabbānīni kėçe yā kündüz oḳısa aŋa hėç oġrı (17) ḳaraḳçı żarar tėgür almaġaylar. Hėç āfeti ve belāyı aŋa vāḳi' bolmaġay ve özi ve ehl ve evlādı **[139a]** (1) ve mālı Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā [534] nıŋ penāh-ı 'işmeti bolġay çūn (2) ol pīr, munı ėşitti ėrse atdın tüşti ve oḳ yasını tamām uşattı ve Ḫudā-yı te'ālā bilen 'ahd ḳıldı (3) kim andın soŋ ḳaraḳçılıḳ ḳılmaġay ve tövbe-yi naṣūḥ ḳıldı ve dergāhda maḳbūl boldı ve ṣāliḥ (4) bendelerdin boldı ve yėne andaġ bilgil kim bu āyetler yüz türlük zaḥmetlerge şifā (5) turur kim ol cümledin turur. Cüẕām[535] ve baraṣ ve ḳulunç ve fālic ve istisḳā ve bād-ı ṣar'a ve bevāsīr (6) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi tevfīḳ tapsa kim bu otuz üç āyetni oḳıġay. (7) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ barça dünyā ve āḫiret ḥācetlerini revā ḳılġay ve barça belālardın (8) ve āfetlerdin ve eger oḳuġuçı faḳīr bolsa tüvānger bolġay ve mārıż[536] bolsa şifā tapḳay (9) ve eger maḥbūs ve zindānī bolsa oḳısa ḫalāṣ tapḳay ve eger ġamlıġ bolsa köŋli bī-ġam bolġay (10) ve Ādemīler ve dīvler ve perīlerniŋ şerridin ve münāfıḳlar ve kāfirler ve cāruçılar ve (11) sāhirlerniŋ şerridin ve barça çerende ve perrende ve ḥaşerāt ve żarar tėgürür nėmerse- (12) lerniŋ şerridin Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz penāhıda tutḳay ve her kişi kim bu otuz üç (13) āyet birle müdāvemet ḳılsa ėmīn bolġay ẓālimlerniŋ ẓulmidin ve ḥāsidlerniŋ (14) ḥasediniŋ şerridin ve mekkārlarnıŋ mekridin. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol bendeniŋ rūzīsini (15) kėŋ ḳılġay ve bu

532 pirni şeklinde yazılmış.
533 hāīl şeklinde yazılmış.
534 ve hėç afeti ve belāyı aŋa vaḳi' bolmaġay yazılıp üstü çizilmiş.
535 cüzām şeklinde yazılmış.
536 marīż şeklinde yazılmış.

āyetlerni eger yaş ‘ayāllarnıŋ boynıge bağlasa barça āfetler ve belā- (16) lardın ėmīn bolġay ve her öyde kim bu āyetler bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, ol öyni ot ve su (17) belāsıdın ve oğrı ve ḥarām-zādedin emānda tutḳay. Ol öy, ferişteleriŋ ziyāretgāhı bolġay ve ol **[139b]** (1) öyde bereket ve ‘āfiyet ve ṣalāḥ ẓāhir bolġay ve ol ḫāne ve öy barçadın emānd{a} bolġay ve *bi'l-lahi'l-'iṣmet ve't-tevfīḳ* (2) ve ol otuz üç āyet bu turur. Evvel kerek kim *Sūre-yi Fātiḥā* oḳısa andın *Sūre-yi Baḳara*'nıŋ evvelidin (3) *mefleḥūn*ġaça ve *Āyete'l-Kürsī*'ni *ḫāldūn*ġaça *Sūre-yi A'rāf*'dın *inne rabbikümü'l-lahü'l-leẕī ḫalḳu's-semavāti ve'l-arḍ* (4) *tāmene'l-muḥsīn*ġaça ve *Sūre-yi Sübḥān*'dın *ḳulid'ullahe evid'u'r-rahman* tā āḫir ve *Sūre-yi Ve'ṣ-Ṣāffāt* (5) nıŋ evvelidin *min ṭīnı'l-aẕab*ġaça *eure e'r-raḥman'*dın yā *ma'şerü'l-cen ve'l-insni felātenetṣırān'*ġaça (6) ve *Sūre-yi Ḥaşr*'dın *levānezlenā lenā heze'l-Ḳurān'*nı āḫirġaça ve *Sūre-yi Ḳul Uḥiye'*niŋ evvelidin *ṣa'ṭṭā*ġaça (7) ve *Sūre-yi Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* ve *Sūre-yi İḫlāṣ* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaḳ* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās.* (8) Her kişi tevfīḳ tapsa kim bu otuz üç āyetni özige vird ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ barça murād ve maḳṣūd- (9) larını muḥaṣṣal ḳılġay ve Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemniŋ şefā‘ati birle maḫṣūṣ ḳılġay ve bī-çūn ve bī-çegūne (10) dīdārı birlen müşerref ve mükerrem ḳılġay. *Āmīn rabbu'l-'ālemīn.* Bėşinçi faṣıl, düşmanlarge[537] (11) ẓafer ve nuṣret tapar üçün oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Menāfi‘ü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim her kişi kim (12) *Sūre-yi Hūd*'nı kėyik tėresige pitip özi bilen tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ā{lā} aŋa bisyār ḳuvvet bėrgey ve eger (13) yüz kişi ma‘reke küni muḳābele bolsa barçaġa nuṣret tapḳay ve barçanıŋ köŋlige andın heybeti tüşkey (14) ve dest ü pāy yėgeyler. Anı mücerred körmek bilen süst bolġaylar ve eger na‘re ursa anıŋ selāmet[538] (15) ve siyāsetidin barça ḳaçḳaylar ve yėne maṣāf küni meydānġa kirür ḥālde atnıŋ ėki ḳulağınıŋ (16) arasıda ḳamçınıŋ başı bilen işāret birlen pitip nėçük kim ḳalem birlen piterler bu āyetni kim (17) *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm lā teḫāfu dereken ve lā tāḫşā*[539] hėç düşman[540] aŋa yaḳın kėle almaġay **[140a]** (1) ve eger kişi düşmanlarıdın[541] ḳorḳsa veyā olardın ḳaçsa bu āyetni oḳıp özige hürse (2) olarnıŋ şerridin ėmīn bolġay. Altınç faṣıl, kėmege kirürde oḳır du‘ālarnıŋ (3) beyānıda. Delīlü'l-Ḥāc'da kėltürüp turur kim ‘Abdu'l-lah bin ‘Abbās raḍya'l-lahu ‘anh aydı. Her kişi kim (4) bu āyetlerni ve bu

537 dūşmanlarge şeklinde yazılmış.
538 selābet şeklinde yazılmış.
539 Taha suresi 77. ayet
540 dūşman şeklinde yazılmış.
541 dūşmanlarıdın şeklinde yazılmış.

du‘ālarnı kėmege münerde ve ulaġḳa münerde oḳısa eger ol (5) helāk bolsa ḳıyāmet küni anıŋ dīnige mėn żāmin ve bu du‘ānı bisyār tecrübeler ḳılıp deryā (6) āfetleridin selāmet ötüpdürler ve ol āyetler ve du‘ālar bu turur. (7) *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm ve mā ḳaderu’l-lahe ḥāḳḳa ḳadrihi*[542] *ve’l-arḍu cemī‘en* (8) *ḳabḍatuhu yevme’l-ḳıyāmeti ve’s-semavātu maṭviyyātün bī yeminh sübḥānehü ve te‘ālā ‘amme yuşrikūn*[543] (9) *ve ḳālerkebū fīha bismi’l-lah mecrāha ve mursīha inne rabbī le ġafūru raḥīm*[544] (10) *ve mā āyātihi en ne yürsile’r-riyāḥa mübeşirātin ve li neẕ yuzīḳaküm min raḥmetehi ve li tecryee’l-fulku* (11) *bi emrihi i ve li tebteġu min fażlihi ve le a’lleküm teşkerūn*[545] *allahümme rabbi’s-semavāti’s-seba’* (12) *ve mā ażżalelne ve rabbi’l-arḍı’s-seba’ ve mā aḳalelne ve rabbü’l-cibāli ve mā erseyne* (13) *ve rabbi’l-biḥār ve mā ecrayne ve rabbi’s-siḥābu ve mā yüsḫarun en yüsḫıra lenā heẕā kemā saḫḫaret* (14) *Mūsā ‘aleyhi’s-selām inneke ‘alā külli şey’īn ḳadīr* ve her çigāh kim ḳatıġ bād ve ṭūfān bolsa ve deryā (15) mevc ursa ve kėme ġarḳ bolur ḥālġa yėtse kerek kim bu āyetlerni yėtti varaḳ kāġuẕge pitip maşrıḳ ṭarafıge (16) baḳıp birer birer suġa salsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ fermānı birlen sākin bolġay ve ol āyetler (17) bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm e’lem tere inne’l-fülke tecrī fī’l-baḥri bi-ni‘meti’l-lahi* **[140b]** (1) *lī yüriyeküm min āyātihi inne fī ẕalike lā āyātin likülli ṣabbārin şekūr ve iẕā ġaşiyehüm mevcun kā’ẓ-ẓuleli* (2) *de’avā’l-lahe muḫliṣīne lehu’d-dīn fe lemmā neccāhüm i’lel berri fe minhüm muḳteṣıd ve mā yecḥadu bi āyātinā* (3) *illa kulli ḫattārin kefūr*[546] ve her kişi kėmege münerde aysa *bismi’l-lah mecrāha ve mürseha inne rabbi* (4) *le ġafūrun raḥim* ve çūn kėmedin taşsa aysa *rabbī enzelna menzelā mübāreken ve ente ḫayru’l-münzilīn.* (5) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol bendeni hemīşe öz ‘iṣmeti ve penāhıda tutḳay ve ġarḳ bolmaġay (6) *ve bi’l-lahü’l-‘iṣmetih ve’t-tevfīḳ.* Yėttinç faṣıl, raḫt ve ḳumaşnıŋ arasıda ḳoyar du‘ālar- (7) nıŋ beyānıda. Menāfi‘ü’l-Ḳurān’da kėltürüp turur kim İmām Ca‘fer Ṣādıḳ raḍya’l-lahu (8) ‘anh aytur. Her kişi kim bu āyetni kėyik tėreside pitip ṣandūḳda veyā raḫt ve ḳumaş arasıda (9) veyā ḫazīnede ḳoysa ėmīn bolġay, ol māl oġrıdın ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bereket bėrgey (10) ol mālġa ve barça belālar ve āfetlerdin emānda tutḳay ve ol āyet bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (11) *ẕalike faḍlu’l-lahi yu'tihi men yeşau, vallahu ẕūl faḍlil azim*[547] ve her kim defin

542 Hac suresi 74. ayet
543 Zümer suresi 67. ayet.
544 Hud suresi 41. ayet.
545 Rum suresi 46. ayet.
546 Lokman suresi 31-32. ayet.
547 Cum‘a suresi 4. ayet.

ḳılur mālġa (12) *Sūre-yi Ve'l-'Aṣr*'nı oḳıp urup defin ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ferişte müvekkel ḳılġay kim (13) ol mālnı tā açıp alġunça saḳlaġay ve her kişi kim Aṣḥāb-ı Kehf'niŋ atlarını pitip raḫt (14) ve metā'ınıŋ arasıda ḳoysa ėmīn bolġay, ol raḫt ve metā' oġrıdın ve deryāda ġarḳ (15) bolmaḳdın ve otda köymekdin besī mücerreb turur. Sėkizinç faṣıl, Aṣḥāb-ı Kehf'niŋ (16) atlarınıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur, Resūl (17) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin. Her kişi kim atlarnı seferde ve ḥażarda oḳısa ol bende Ḥaḳ sübḥāne **[141a]** (1) ve te'ālānıŋ penāhıda bolġay ve her kişi kim özi bilen tutsa ol hem Ḥaḳ'nıŋ penāhıda bolġay (2) ve her kişi vird ḳılıp hemīşe oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā yėtmiş kişini anıŋ ḳuyaş uruġıdın emānda (3) tutḳay ve eger bu kişi nīze ve ḳılıçnıŋ arasıda yürüse hėç żarar ve zaḥmet tėgmegey ve derd-i şikemdin (4) ve yėtmiş türlük belādın, Ḥaḳ celle ve 'alānıŋ emānıda bolġay ve yėtmiş türlük derd ve zaḥmetdin (5) emānda bolġay ve yėne nėçe türlük ḫāṣiyyetleri bar. Biri ol kim eger kişi kėmede bolsa ve tilese kim (6) deryā mevcidin ėmīn bolġay. Bu āyetlerni oḳısa yā özi birlen tutsa hergiz ġarḳ bolmaġay. (7) Ėkinç ol kim bu āyetlerni pitip tün veyā raḫt ve metā'nıŋ arasıda ḳoysa hergiz otġa köymegey. (8) Üçünç ol kim bir yėrge ot tutaşḳan bolsa bu āyetlerni bir arıġla taġa pitip bir taşḳa baġlap (9) ol otġa taşlasa ol ot teskīn tapḳay. Törtünç, her kişi bu atlarnı pitip ḫazīnede veyā raḫt (10) ve metā' içinde ḳoysa oġrıdın ve ġarḳ bolmaḳdın ve köymekdin emānda bolġay. Bėşinç, bu atlarnı (11) pitip sol yutasıġa baġlasa ve her cünd yürise hamaġay.(?) Altınç, eger zirā'atḳa milḥ tüşken (12) bolsa bu āyetlerni pitip zirā'atnıŋ arasıda salsa ol zirā'atḳa milḥ ziyān tėgürmegey. (13) Yėttinç, her ḫatunı kim toġuttıda köp teşvīş tartsa bu atlarnı pitip ol ḫatunnıŋ sol (14) yutasıġa baġlasa fi'l-ḥāl āsānlıḳ bilen tevellüd ḳılġay. Sėkizinç, ol kişi kim bu atlarnı pitip (15) özi bilen tutsa ḫalḳara 'azīz ve mükerrem bolġay. Toḳuzunç, her kişi kim bu atlarnı oḳısa yā özi bilen (16) [548] tutsa hėç düşman[549] ve hėç ḥāsid aŋa ẓafer tapmaġaylar ve her niyyet üçün oḳısa elbette ol (17) mühim kifāyet bolġay ve ol atlar bu turur. Yemliḫā, Mekselmīna, Keşefūṭaṭādurfaṭyūş **[141b]** (1) Keşāfṭayyūş, Sūşbūes būnes[550] itleriniŋ atı Ḳıtmir ve bu atlarnıŋ (2) āḫirinde bu āyetni oḳımış kerek *ve 'ilā'l-lahi ḳaṣdu's-sebīli ve minhā ḥābira ve levşā'e liyehdīküm* (3) *ecma'in.* Barça işleri anıŋ murādıça bolġay ve barça ḥācetleri revā bolġay, be-ġāyet (4) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā. On

548 <bilen>
549 dūşman şeklinde yazılmış.
550 Metinde ifadeler çok anlaşılmaz şekilde yazılmış. Mislina, Mernuş, Debernuş, Şazenuş diğer isimler olmalı.

yėttinçi bāb, zaḥmetler ve ʿilletler ve żarar (5) tėgürür nėmerseler defʿi üçün ve yėtken nėmerseler tapılur üçün oḳılur duʿālarnıŋ (6) beyānıda. Menāfiʿü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur. Her kişi kim *Sūre-yi Fātiḥā*'nı arıġ piyālede gülāb (7) ve zaʿferān birle pitip arıġ su bilen yup zaḥmetlıḳ kişi ol su bilen yüzni yusa Ḥaḳ sübḥāne (8) ve teʿālā şifā bėrgey ve eger ḫafāḳān zaḥmetlıḳ kişi yaʿnī kişiniŋ yürek salur zaḥmeti bolsa ol sudın (9) içse Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ol zaḥmetdin ḫalāṣlıḳ bėrgey ve yürek sākin bolġay ve her kişi kim *Sūre-yi* (10) *Aʿrāf*'nı gülāb ve zaʿferān birle pitip özi bilen tutsa yürek aġrıġıdın ėmīn bolġay (11) ve her kişi kim *Sūre-yi Ḳaṣaṣ*'nı kėyik tėresinde pitip özi bilen tutsa barça zaḥmetlerdin ḫuṣūṣan (12) derd-i ciger ve ishāl andın defʿ bolġay ve her kişi kim *Sūre-yi Tebbet*'ni oḳısa yā pitip yup içse (13) tolġaġ zaḥmeti andın defʿ bolġay ve her kişi kim bu āyetlerni Ramażān ayınıŋ on törti kėçesi (13) aḳ raḫt üstün meşk ve gülāb ve zaʿferān ve kāfūr birle pitip bir nėmerse ḳaflap özi (14) bilen tutsa, her nėçük kim zaḥmet ve renc bolsa me̱sel teb-ḥısbe veyā teb-lerze veyā köz aġrıġı (15) veyā ḫala yaʿnī sançıḳ turġan bolsa veyā tiş aġrıġı veyā baş aġrıġı andın defʿ bolġay ve eger ḥāmile (16) ḫatunlar özi bilen tutsa toġutları āsān bolġay ve eger nāresīdelerge ṭumar **[142a]** (1) ḳılsalar barça āfetler ve belālardın ėmīn bolġay ve ol āyet bu turur. *Muḥammeden Resūlu'l-lah* (2) *ve'l-le̱zīne me'ahu eşiddaü ʿale'l-küffāri ruḥamāu beynehum terahum rukkean succeden yebteġūne* (3) *faḍlen mina'l-lah ve rıḍvanen sīmāhum hüm fī vucūhihim min e̱seri's̱-s̱ucūd ẕalike me̱selühüm fī't-tevrāt* (4) *ve me̱selehum fī'l-incīl kezer'in aḫrec şeṭ'ahu fe a̱zerehu festeġleẓa festeva ʿalā sūḳıhi* (5) *yu'cibu'z-zurrā' lī yaġiẓa bihimü'l-küffār ve ʿada'l-lahu'ẕ-ẕīn āmenū ve ʿamilū'ṣ-ṣāliḥāt* (6) *minhüm meġfireten ve ecren ʿaẓīmā*[551] her kişi kim şaḳīḳa aġrıġıġa giriftār bolsa *Sūre-yi Secde*'ni (7) pitip özi birle tutsa şifā tapḳay ve eger kişiniŋ tiş aġrıġı bolsa *Sūre-yi El-Ḥāḳḳa*'nı pitip (8) özi bilen tutsa derdi sākin bolġay ve yėne tiş aġrıġı üçün bu duʿānı oḳıp aġrıġ (9) tişḳa oḳıp ursa şifā tapḳay ve duʿā bu turur. *Yā eyyuhe'l-fersi'l-mefrūs ente fī* (10) *el-ġam maḥbūs esken ent bāẕena'l-lahu'l-mülkü'ḳ-ḳuddūs lekül binā'in müstaḳrū sūf te'alemūn* (11) ve her kişi kim ḳulaḳıdın ün kėlür bolsa *Sūre-yi Sebbiḥ ism-i rabbike'l-aʿlā'l-leẕīni* anıŋ ḳulaġıġa (12) oḳısa ber-ṭaraf

[551] Fetih Suresi 29. ayet "Muhammed, Allah'ın peyġamberidir. Onun beraberindekiler ise, kâfirlere karşı çok çetin, kendi aralarında son derece merhametlidirler. Onları cemaatle rükü ve secde ederek, Allah'ın lütfunu ve hoşnutluğunu dilerken görürsün. Nişanları yüzlerindedir secde eserinden. Bu onların Tevrat'taki misalleri, İncil'deki misalleri ise, kendileriyle kâfirleri öfkelendirmesi için, filizini çıkarmış, onu güçlendirmiş sonra kalınlaşıp sapı üzerine dimdik doğrulmuş, çiftçilerin hoşuna giden bir ekin gibidir. Onlardan iman edip de iyi iyi işler yapanlara Allah hem bir bağışlama vaad buyurdu hem de büyük bir mükafat."

bolġay. Ḥikāyet'de kėltürüp turur kim Muḥammed bin Semmāk raḥmetu'l-lah 'aleyhġa zaḥmeti (13) vāḳi' bolup ėrdi. Anıŋ peşābını şīşege alıp Tersā ṭabībge ėltür ėrdiler. Yolda (14) bir ḫōş ṣūret, ḫōş būy ve pākīze libāslıġ kişi peş kėldi ve aydı kim ḳayan barur sizler? (15) Aydılar, falān ṭabībge. Aydı. Sübḥāna'l-lah Ḫudāy'nıŋ dōstı üçün Ḫudāī'niŋ düşmanıdın[552] feryād-res (16) tiley barur sizler, yanıŋızlar ve İbn Semmāk'ḳa aytıŋlar kim zaḥmetlıġ yėriniŋ üstüge (17) ėligini ḳoyup bu āyetni oḳısun kim ve *bi'l-ḥaḳḳı enzelnāhu ve bi'l- ḥaḳḳı nezel ve mā erselnāke* **[142b]** (1) *illā mubeşşiren ve neẕīra*[553] ve ol kişi kim bularnıŋ naẓarıdın ġāyib boldı. Yanıp kėlip İbn Semmāk (2) raḥmetu'l-lah 'aleyhġa aydılar. Ol zaḥmetlıġ yėri üstün ėlgini ḳoyup bu āyetni oḳıdı. (3) Uş ol sā'at ṣıḥḥat taptı ve ol peş kėlgen kişi Ḫıżır 'aleyhi's-selām ėrdi. Vesīlete'l-Ḳulūb'da (4) kėltürüp turur kim 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu 'anhā aydı. Çün Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem öz mübārek (5) bedenide zaḥmeti körse ėrdi *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaḳ* ve *Ḳul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās*'nı oḳıp (6) ve ėlgige urup mübārek ā'żāsıġa sürer ėrdi. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim (7) çūn ḫatun kişiniŋ toġutı düşvār[554] bolsa bu āyetlerni bir arıġ piyālede pitip, yup içürse (8) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa āsān ḳılġay ve ol āyetler bu turur. *Lā ilahe illa'l-lahü'l-ḥalīmü'l-kerīm sübḥān* (9) *al-lahu rabbü's-semavāte's-seb'a ve rabbi'l-'arşu'l-'aẓīm keenehüm yevme yeravnehā lem yelbis̱ū illa-'aşiyeten* (10) *evḍuḥuḥā kennehüm yevme yeravne mā yū'dūne lem yelbes̱ū illa se'aten min nehhārin belāġ fehel yühliü* (11) *ille'l-ḳavmü'l-fāsiḳūn* ve yėne toġut düşvārlıḳı[555] üçün bu āyetlerni bu du'ānı (12) pitip ża'īfeniŋ yutasıġa baġlasa derḥāl āsānlıḳ bilen yükidin ḫalāṣ bolġay (13) ve ol āyetler ve du'ālar bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm iẕāe's-semā'unşaḳḳat ve eẕinet* (14) *li rabbiha ve ḥuḳḳat ve iẕel arḍu müddet ve elḳat ma fihā teḫallet*[556] *yā ḳadīr yā muḳtedir* (15) *yā evvel yā āḫir yā ẓāhir yā bāṭın ḥasbi'l-lah ve 'alāa'l-lah felyetevekelli'l-metūkkelūn* çūn yükidin ayrılsa (16) fi'l-ḥāl andın yazıp almış kerek. Eger kişi toġut zaḥmeti üçün Aṣḥāb-ı Kehf'niŋ atlarını (17) pitip ża'īfeniŋ sol yutasıġa baġlasa veyā piyālede pitip içürse fi'l-ḥāl āsānlıḳ **[143a]** (1) bilen ferzend kėltürgey ve yükidin ḫalāṣ bolġay. Menāfi'ü'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim (2) her kişi

552 dūşmanıdın şeklinde yazılmış.
553 İsra suresi 105. ayet "Bunu (Kuran'ı) gerçeğin ifadesi olarak indirdik, o da gerçek bir şekilde indi. Seni ancak sevabımızın müjdecisi ve azabımızın habercisi olarak gönderdik."
554 dīşvār şeklinde yazılmış.
555 dīşvārlıḳı şeklinde yazılmış.
556 İnşikak suresi 1-4. ayet. "Gök yarıldığı zaman, Rabb'inin buyruğunu yerine getirdiği zaman, Yeryüzü uzatıldığı zaman, İçinde ne varsa atıp boşaldığı zamān"

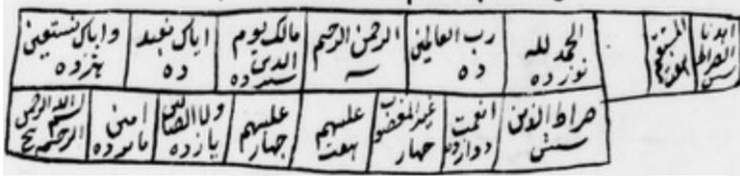
Fātiḥā’nı mis̲k ve za‘ferān birle şīşe-yi piyālede pitip, yamġur suyı birlen yup aynıŋ (3) muḳābelesinde ḳoysa ol vaḳitde kim āfitā{b} cedī ber cüdā bolġay ve ol yuġan suda sürme-yi (4) İsfahān’ını ṣalāye ḳılıp közige tartsa közi besī rūşen bolġay ve anıŋ közini Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te‘ālā közde peydā bolur barça zaḥmetler ve ‘illetlerdin saḳlaġay ve eger bu sürmeġa aḳ ḫurūs (6) yā ḳara mākiyānıŋ otıdın ḳoşup közige tartsa közi be-mertebe-yi rūşen bolġay kim rūḥānī- (7) lerni müşāhede ḳılġay ve her kişi kim aġrıġ közige *Sūre-yi İḫlāṣ*’nı oḳıp ursa derdi (8) teskīn bolġay. Şeyḫ Rükne’d-dīn ḳuds sırrehu’l-‘azīzdin rivāyet turur kim her kişi ėrte (9) bu āyetni kim *Allahu nūru’s-semavāt ve’l-arḍ*[557]nı ‘aleyhimġa tėgrü oḳıp ėlgige urup (10) közige sürtse bėş ḳata Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ közini barça āfetlerdin ve ḳaraġu bolmaḳ- (11) dın öz emānıda tutḳay ve her kişi kim zaḥmet-i teb-lerze bolsa ya‘nī bezgek bolsa bu āyetni (12) nānġa pitip yėse fāīde ḳılġay ve teb-lerze andın def‘ bolġay ve āyet bu turur. *Felemmā tecellā rabbuhu* (13) *lil cebeli ce’alehu dekkān ve ḫarra Mūsā ṣa’ḳān*[558] ve her kişide kim sügel zaḥmeti bolsa bu āyetni üç ḳata oḳıp (14) üç parça kesekge urup sökülge{y}. Çürüp aḳar suġa salsa nėçük kim kesek suda urır (15) ve ber-ṭaraf bolur sügel hem andın ber-ṭaraf bolġay ve āyet bu turur. *Ve yesālūneke ‘ani’l-cibāli fe ḳul* (16) *yensifuhā rabbī nesfā feyez̲eruhā ḳā’an ṣafṣafā lā terā fīhā ‘ivecen ve lā emtā*[559] ve her kişi kim (17) sürfe zaḥmeti üçün bu āyetni oḳıp su birle efsūn ḳılıp içse sürfesi teskīn bolġay. **[143b]** (1) Āyet bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm efeḥasibtüm ennemā ḫalaḳnāküm ‘abes̲en (2) ve enneküm ileynā lā turce’ūn fete‘āla’l-lahu’l-meliku’l-ḥaḳḳu lā ilahe illā hū rabbu’l-‘arşi’l-kerīm*[560] ve her kişi- (3) de kim türlük cerāḥat veyā āmās bolsa *Sūre-yi Ḳaṣaṣ*’nı pitip aŋa baġlasa ol teşvīş andın (4) def‘ bolġay ve her kişi kim *Fātiḥā*’nı bir arıġ piyālede zaġīr yaġı bilen pitse ve yėtmiş ḳata *Fātiḥā*’nı oḳıp (5) ursa ve ol yaġnı ā‘żāsıġa sürtse fālic ve ḳulunç ve ‘ırḳu’n-nesā ya‘nī zaḥmet-i ḳuyan andın (6) def‘ bolġay ve her kişi kim *Sūre-yi Secde*’ni pitip özi bilen tutsa ṣar‘ā zaḥmetidin emānda bolġay. (7) Her kişi kim *Sūre-yi Lem Yekün*’ni pitip yeraḳān zaḥmetlıḳ kişige baġlasa ol zaḥmet andın def‘ bolġay

557 Nur suresi 35. ayet.
558 Araf suresi 143. ayet “Rabbi dağa tecelli buyurunca onu un ufra (toz duman) ediverdi. Musa da baygın düştü.”
559 Taha Suresi 105-107. ayet “Bir de sana dağlar hakkında soruyorlar. De ki: "Rabbim, onları un ufak edip savuracak!”
560 Mü‘minun suresi 115-116. ayet “Yoksa siz, Bizim sizi boş yere yarattığımızı ve bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız? Demek ki Allah, o hak padişah yüksek, çok yüksek! Başka tanrı yoktur; ancak O vardır. O, şanlı Arş'ın sahibidir.”

(8) ve her kişi kim *Sūre-yi ʻAyn sin ḳaf*'nı[561] pitip, yup suyını ṣarʻā zaḥmeti tutḳanda ṣar'āġa sepse ṣar'ānıŋ (9) dīvi köygey ve Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ fermānı birle yėne ol zaḥmet anı tutmaġay. Eger ṣāḥib-i laḳve (10) *Sūre-yi İẕā Zülzilet*'ni temür ṭaştda pitip, baḳıp oltursa ol zaḥmet andın def' bolġay (11) ve her kişi kim *Sūre-yi Sebbiḥısme rabbike'l-ʻa'lā*[562]nı fāsūr zaḥmetiġa oḳıp hürse ol zaḥmet andın def' (12) bolġay ve her kişi kim ḫanāzīr zaḥmeti bilen giriftār bolsa veyā boġzıda bėz bolsa kerek kim ol zaḥmet-(13) lıġı kişiniŋ boynıŋı tal yıġaçınıŋ ḫabçesini peydā ḳılıp ḳırḳ bir ḳata oḳıp, ḳırḳ bir kere ḳılıp (14) zaḥmetlıġı kişige ol ḫabçeni baġlasa şifā tapḳay ve ol duʻā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (15) *eʻūẕu bi'izati'l-lahi ve ḳudreti'l-lahi ve ʻaẓīmetü'l-lahi ve burhāna'l-lahi ve kīfa'l-lah ve cevvāra'l-lah* (16) *ve emānu'l-lahi ve ḥarzu'l-lah ve lāṭfu'l-lah ve bahā'u'l-lah ve celāli'l-lah ve kemāni'l-lah min şerri mā* (17) *ecde cāvirehu* ve her kişiniŋ içidin ḳan barur bolsa her kün bu duʻānı nānġa **[144a]** (1) pitip nāşitāġa yėse bir haftaġa tėgrü elbette ol zaḥmetdin ḫalāṣ tapḳay kerek kim ibtidā (2) şenbe künidin ḳılsa. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm likeylā y'ālemü baʻde ʻilmü* (3) *şey'en inna'l-lah ʻalīmun ḳadīrun feseyek fīkhümü'l-lahu ve hüve's-semī'u'l-ʻālīm iyyāke ne'abud ve iyyāke* (4) *neste'in bismi'l-lah eşfīke ve bi'l-lahi arḳīke min külli ve'en yūdek* ve her kişi kim seng-i mes̲āne (5) zaḥmeti bolsa *Sūre-yi Elem Neşraḥ*'nı zaʻferān birle pitip, yup içse def' bolġay. Menāfiʻü'l-Ḳurān'da (6) kėltürüp turur kim eger kişiniŋ ferzendi bolmasa veyā ḫatunı toġmas bolmas. Bu āyetlerni (7) āẕīne kėçesi tün yarımıda gülāb ve zaʻferān birlen bir parça ḳandġa pitip, şerbet ḳılıp içse ve (8) ḫatunıġa hem ʻalā ḥidde pitip içürse Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ fermānı bile ol żaʻīfe ḥāmile bolġay (9) ve ferzend kėltürgey. Āyet bu turur. *Yā eyyühe'n-nasutteḳu rabbekumu'l-leẕi ḫalaḳakum min nefsin vaḥideten* (10) *ve ḫalaḳa minhā zevcehā ve bes̲s̲eminhuma ricālen kes̲īran ve nisā'a ve't-teḳūu'l-lahu'l-leẕi tesā'elūne bihi ve'l-erḥām* (11) *inna'l-lah kāne ʻaleyküm raḳībā*[563] ve her kim *Sūre-yi Ḥicr*'ni zaʻferān birle pitip süti kem ḫatunġa içürse anıŋ süti (12) bisyār bolġay. Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ fermānı birlen ve eger *Sūre-yi Ḥicr*'ni ḥāmile ḫatun özi bilen tutsa (13) Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anıŋ ḥāmilini[564] barça āfetlerdin öz emānıda tutḳay

561 Şura suresi
562 A'la suresi.
563 Nisa Suresi 1. ayet "Ey bütün insan kümeleri, sizleri birtek kişiden yaratan sonra ondan eşini yaratıp ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinize karşı gelmekten sakının! O Allah'a karşı gelmekten korkun ki, siz O'nun ve o rahimlerin (akrabalık) hürmetine birbirinizden isteklerde bulunursunuz. Şüphesiz ki Allah, üzerinizde gözcü bulunuyor"
564 ḥamilini şeklinde yazılmış.

ve her kişi kim *Sūre-yi Ḳaf*'nı (14) pitip arıġ su birlen yup tişi çıḳar ʿayālnıŋ aġzını yusa tişi āsānlıḳ bilen çıḳġay (15) ve her kişi kim yaş ʿayālnı sütdin ayırur ḥālde *Ve's-semāʿ ẕātu'l-bürūc*[565] sūresini pitip ʿayālġa (16) ṭumar ḳılsa sütdin āsānlıḳ bilen cüdā bolġay ve her kişi kim *Sūre-yi Sübḥān*'nı zaʿferān birle (17) pitip, yup tili çıḳar ḥālde ʿayālġa içürse Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ fermānı birlen tili dürüst ve faṣḥ **[144b]** (1) bolġay ve her kişi kim yeŋi toġḳan yaş ʿayālġa *Sūre-yi Lā uksimu bi haze'l-beled*[566]ni pitip ṭumar ḳılsa barça (2) belālardın ve āfetlerdin ėmīn bolġay. Her kişi tilese kim oġlanlarġa çiçek az çıḳġay ve nėçe (3) dānedin ziyāde bolmaġay. Bir taʿvīẕni bu nevʿ naḳış ḳılıp anıŋ yastuḳı altın ḳoysa Ḥaḳ sübḥāne (4) ve teʿālānıŋ fażlı ve keremi birlen çiçek az çıḳġay ve pāt ṣıḥḥat tapḳay ve ol taʿvīẕ bu turur (5) ve her kişi kim *Sūre-yi Aḥzāb-*

[567]

(6) nı kėyik tėreside yā yufḳa [568]

(7) kāġuẕda pitip ḳızlarnıŋ baḫtı açılġu niyyetide boynıda saḳlasa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ fermānı birlen (8) ḳızlarnıŋ baḫtı açılġay ve her ṭarafdın ėl olarġa ḫᵛāstekārlıḳıġa kėlip māllar ṣarf ḳılġaylar (9) ve iʿzāz ve ikrām tamām birlen olarnı ḳabūl ḳılġaylar ve her kişi kim *Sūre-yi Aʿrāf*'nı gülāb ve zaʿferān (10) birle pitip özi birlen tutsa ėmīn bolġay yılan ve çıyān çaḳmaḳdın ve düşmanlarnıŋ[569] şerridin (11) ve seferlerde yol yüttürmek ve azıḳmaḳdın ve her kişi kim *Āyete'l-Kürsī*'ni su tėgmegen safālda pitip (12) aşlıḳ anbārıġa salsa ol aşlıḳḳa hergiz mītā kirmegey ve ol aşlıḳda bereketler peydā bolġay. (13) Her kişi kim *Sūre-yi Mūʾmin*'ni aḳ raḫtda pitip ḫᵛārnıŋ gerdenige baġlasa şarābḫᵛārlıḳnı (14) terk ḳılġay ve şarāb içer kişini körse düşman[570] tutḳay ve her kişi kim *Sūre-yi Ḳaṣaṣ*'nı kėyik tėreside (15) pitip ḳaçḳı veyā oġrı ḳulnıŋ gerdenige baġlasa ol yaman ḫaṣletler andın defʿ bolġay. Ḥaḳ sübḥāne (16) ve teʿālā aŋa tevfīḳ tövbe bėrgey ve her kişi kim *Sūre-yi Yasin*'ni her kėçe yatarda oḳıp yatsa ol kėçe aŋa iḥtilām (17) vāḳiʿ bolmaġay. Tefsīr-i

565 Zariyat suresi 7. ayet.
566 Beled suresi 1. ayet.
567 Kutu içinde Fatiha suresi yer almaktadır.
568 5 ve 6. satırı kapsayacak şekilde yazılmış.
569 düşmanlarnıŋ şeklinde yazılmış.
570 düşman şeklinde yazılmış.

Muġnī’de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. Eger kişige peşe ve meges ziyān **[145a]** (1) yėtkürür bolsa kerek kim bir ḳadeḥ su alsa ve bu āyetni yėtti ḳata oḳıp ursa ve ol sunı tüşençisiniŋ (2) çevreside sepse be-dürüstī kim ol ėmīn bolġay, olarnıŋ şerridin ve āyet bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (3) *ve mālenā enlā netevekkelü ‘alāa’l-lahi ve ḳad yehdinā subulenā ve le naṣbiranne ‘alā mā az̠eytumūnā ve ‘alāa’l-lahi fel yetevekkelü* (4) *ül-mū‘min fān kentüm amentüm bi’l-lah fekfū i’nā şerriküm ve ez̠aküm.* Her kişi kim çıyān çaḳmış bolsa *Sūre-yi İḫlāṣ* (5) nı *Mu‘avvaz̠eteyn*[571]ni oḳıp çıyān çaḳḳan yėrge nemek āb birle sürtse şifā tapḳay. ‘Aīşe-yi Ṣıddīḳa (6) raḍya’l-lahu ‘anhā rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Mėn bī-vāsıṭa ėşittim kim aydı. Her kişi kim (7) öltürse bir herini veyā bū veyā çıyānnı Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā maḥv ve ber-ṭaraf ḳılġay, anıŋ nāme-yi a‘mālidin (8) yėtti günāhnı ve ‘Abdu’l-lah {bin} Mes‘ūd raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Mėn ėşittim kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim her kişi kim (9) öltürse bir herini pitilgey, anıŋ nāme-yi a‘mālide üç yaḫşılıḳ ve arıtılġay andın yėtti günāh ve yamanlıḳ. (10) İmām Ca‘fer Ṣādıḳ raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Her kişi kim *Sūre-yi En‘ām*’nı pitip yılḳı ve kelesiniŋ boynıge baġlasa (11) barça āfet ve belālardın ėmīn bolġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişiniŋ bir nėmersesi yėtken bolsa (12) veyā oġrıġa aldurġan bolsa kerek kim arıġ ṭahāret ḳılıp ėki rek‘at namāz ötese evvelḳı rek‘atda (13) *Fātiḥā*’dın soŋ bir ḳata *Ve’ḍ-Ḍuḥā,* ėkinçi rek‘atda *Elem Neşraḥ* oḳısa ve selām bėrgendin soŋ ėlig (14) köterip aysa *allahümme yā hādīe’ḍ-ḍalāli ve’ḍ-ḍāleti aridū ḍāle yā’retek ve sulṭānike feinnehā* (15) *min faḍlike.* Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz kemāl keremi birle ol yėtken veyā ol oġrı alġan nėmerseni (16) aŋa rūzī ḳılġay. Eger kişiniŋ ḳulı veyā dedeki ḳaçḳan bolsa kerek kim ḳuflġa *Sūre-yi Yasin’ni* (17) *ve ce’alnī mine’l-mükremīn’*ġa tėgrü yėtti ḳata oḳıp āḫiride ḳaçḳan ḳul yā dedekniŋ atını yād ḳılıp **[145b]** (1) ḳuflnı bėrkitip suluġ kūzeġa salsun. Ol ḳaçḳan ḳul veyā dedek ser-gerdān bolġay ve yıraḳ (2) bara bilmegey ve pāt müddetde tapılġay ve yėne her kişiniŋ ḳulı veyā dedeki ḳaçmış bolsa kerek kim mürebba’ (3) kāġuz̠da *Sūre-yi Ve’ḍ-Ḍuḥā*’nı müdevver pitse ve tört burcıda çehār yārnıŋ atlarını tertīb bilen pitse (4) evvel Emīrü’l-Mū‘minīn Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya’l-lahu ‘anh, ėkinçi Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anh, üçünçi Emīrü’l-Mū‘minīn (5) ‘Os̱mān raḍya’l-lahu ‘anh, törtünçi Emīrü’l-Mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh ve dāīreniŋ içindeki beyāżda bir aḳ (6) tenge-yi şehir revā ḳoyup, kāġuz̠nı teh ḳılıp muṣḥafnıŋ arasıda

571 Felak ve Nas sureleri.

veyā ḳaçḳa{n} ḳul dedekniŋ yatar (7) ornıda aġır nėme basurup ḳoysa ümīd turur kim uş ol kün peydā bolġay ve yėne her kişiniŋ (8) berdesi ḳaçḳan bolsa namāz-ı ḫaftendin soŋ ḳırḳ ḳata *Sūre-yi Ve'ḍ-Ḍuḥā*'nı oḳıp öyiniŋ (9) tört burcunda tört ḳata bāng-ı namāz ve ḳāmet aysa ve aldı ṭarafige baḳıp altı ḳatar bu āyet- (10) ni oḳısa kim *ve ce'alnā fī a'nāḳihim aġlālen fehiye ilā'l-eżḳāni fehüm muḳmuḥūn ve ce'alnā min beyni* (11) *eydihim seddev vemin ḫalfihum sedden feāġşeynā hum fehum lā yubṣirūn*[572] Elbette ol ḳaçḳan berde ser-gerdān (12) bolup özi yanıp kėlgey. On sėkizinçi bābda ḥāfıẓanı ziyāde (13) ḳılur ve ḥāfıẓaġa noḳṣān ḳılur nėmerselerniŋ beyānıda. Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl (14) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, bilgil kim bėş nėmerse Ādemīġa ferāmūşluḳ kėltürür. Biri (15) sıçḳan tėggen nėmerseni yėmek, ėkinç ḳıble yüzlük turup peşāb ḳılmaḳ, üçünç turḳun (16) suda peşāb ḳılmaḳ, törtünç köl üstün peşāb ḳılmaḳ, bėşinç ḥarām yėmek. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ (17) da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Başnı yumaslıḳ ve çirkīn tutmaḳlıḳ **[146a]** (1) ḥāfıẓaġa noḳṣān ḳılur ve başnı yumaḳ ve pākīze tutmaḳ ḥāfıẓanı ziyāde ḳılur. İḥyā'u'l-'Ulūm'da (2) kėltürüp turur kim Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh aydı. Üç nėmerse turur kim ḥāfıẓanı ziyāde (3) ḳılur ve balġamnı kem ḳılur ve ġamnı köŋüldin köterür. Evvel Ḳurān oḳımaḳ, ėkinçi rūze tutmaḳ (4) üçünçi misvāk ḳılmaḳ. Rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin isnād-ı dürüst birle (5) aydı. Her kişi kim bu du'ānı za'ferān birle arıġ ṭabaḳ yā ṭaşt yā rūyīneġa pitip egiz yėrde tutsa kim (6) yulduzlarıŋ yaruġluḳı ol ṭabaḳḳa tüşse, ṭabaḳnıŋ ve yulduzlarnıŋ arasıda hėç (7) nėmerse ḥāyil bolmasa andın soŋ yamġur suyı birlen yup üç kün üç mis̱ḳāl şeker birle (8) nāşitāda içse ḥāfıẓı andaġ bolġay kim her nėmerseni kim bir ḳata ėşitse yād kėlgey, Allah te'ālānıŋ ḳudreti (9) birlen. Du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm allahümme innī eselüke ve lā eselü ġayruke ve rāġibü illā ġāyruke* (10) *yā mu'ṭıyu's-sā'ilīne ve müntehe'r-rāġibīne ve mā mine'l-ḫā'ifīne ve cāre'l-müstecirīne yā fetāḥu'l-ḫayrāt* (11) *yā muḳabbilu'l-'işarāt yā merciye's-seyyāt yā kātibu'l-ḥasenāt yā refi'u'd-derecāt ve eselüke* (12) *yā fażl esmā'ike küllihā ve a'ẓamehā ve'l-ḥaḥehe'l-leẕī lā yanbeġī lil'ibādāti yeselüke illā bihā* (13) *yā Allah yā raḥman ve bi esmā'ike'l-ḥüsnī küllehā ve bi esmā'ike'l-'ulyā ve aḥsenahā ve eşrafehā 'indeke* (14) *menzelehe ve aḳrabehā minke vesīlehe ve iḥra behā minke icābeten*

[572] Yasin Suresi 8-9 ayet "Çünkü biz onların boyunlarına kelepçeler geçirmişiz. O kelepçeler çenelerine dayanmıştır da burunları yukarı, gözleri aşağı somurtmaktadırlar. Hem önlerinden bir sed, arkalarından bir sed çekmişiz, kendilerini sarmışızdır. Baksalar da görmezler."

ve bi esmā'ike'l-maḥzūne'l-meknūne'l-celīle (15) *li eceli'l-'aẓīme'l-leẕi naḥbehü ve terżāh ve terżī 'ammin de'āke bihi ve yestecib lehü de'āhu ḥaḳḳān 'aleyke en* (16) *li ekrem bihe's-sā'ilīne ve biḥaḳḳi külli ismike de'āke bihi cümlete 'arşike ve melā'iketike ve enbeyyā'ike* (17) *ve aṣfiyā'ike min ḫalḳike ve biḥaḳḳi rāġibīne ileyke ve'l-müte'avveẕīne bike'l-müteżarra'īn ledeyke ve biḥaḳḳin* **[146b]** (1) *külli 'abdi fī berrān ve baḥrin evsehlin evcebelin de'āke bihi du'ā'e min ḳad işteddet fīhi ve 'aẓīmet ḥürmeteh* (2) *veża'ate ḳuvveteh ve işraḳte 'ale'l-tehlüketi nefsihi yā Allah yā raḥmen yā raḥīm ilahī ente'r-rab* (3) *ve enne'l-'abdi ilahī ente'l-melik ve enne'l-memlūki ve ente'l-ḳavī ve ene'ż-ża'īf ve ente* (4) *el-'azīz ve ene'ẕ-ẕelīlü ente'l-ġaniyyü ve ene'l-faḳīru ente'r-raḥimu ve ene'l-ḫāṭīü ente'l-muḥsinīn* (5) *ve ene'l-müsīe ente'l-kerīmu ve enelle'īm allahümme feküm min müẕnibin ḳadġufirte lehu ve kem min müsī'in* (6) *ḳad cāvezet 'anhü ve kem min ṣa' ḳad şarḳīhi ve kem ṭarīru ḳad evtīheu ve kem min belā' ḳad ve tahu* (7) *feinnā 'abdike ilahī ferzuḳnī ḥıfiẓuke fī ḳalbī kemā inneke'l-ḫuẕtu İbrāhīm ḫalīlā ve kelimetu* (8) *Mūsā biküllimā ve eyyedet birūḥu'l-ḳudusi ve kāne ebrā'e illā'e'l-ekmehe ve'l-ebraṣa ve yuḥyi'l-mevtī* (9) *bi iẕnike yā ilahī eselüke Da'vete'l-mużṭarrīn ve mu'ṭyee's-sā'ilīn inneke ni'me'l-mevlā ve ni'me'n-naṣīru biraḥmetike* (10) *yā erḫame'r-raḫimīn*. Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh aytur. Çūn mėni bu pitilgen du'ā birlen 'amel (11) ḳıldım ėrse ḥāfıẓam be-mertebe[573] ziyāde boldı kim her nė ėşittim ėrse yād tuttum. Hergiz unut (12) bolmadı. Eger nā-gāh sevād-ḫᵛān[574] naḳş-ı kūylarnıŋ āvāzı veyā nūçekerleriŋ ünini (13) ėşitsem ėrdi, ḳulaġımġa ėrnekimni ḳoyar ėrdim. Her nė kim olar ayturlar maŋa yād (14) kėlmegey, dėp. 'Abdu'l-lah bin 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhdın uşundaġ menḳūl. Fetāvā'da kėltürüp (15) turur kim Ḫᵛāce Muḥammed Hażim raḥmetu'l-lah 'aleyhdin rivāyet ḳılurlar. Her kişi bu du'ānı yufḳa nān (16) üstün pitip üç kün nāşitāda yėse ḥıfẓı ziyāde bolġay. Be-ġāyet mücerreb turur ve du'ā (17) bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm allahümme innī eselüke biḥaḳḳın kitābike'l-leẕī ce'altü fī ṣadri nebiyyike* **[147a]** (1) *Muḥammed 'aleyhi's-selām inne 'aleynā cemī'e ve ḳurānühü feiẕe ḳarā'nāhu yemḥūa'l-lahu māīşā' veyuşebbitu ve 'indehu* (2) *ümü'l-kitābi eselüke en yemḥūe's-sehvi min ḳalbī ve en yuṭahirehu min desī' ve hüm ḥattā ad'ī* (3) *kitābike ve mā tarḍā bihi 'annā feinneke tehdī min hedīte min nefsike yā ḥābiru min ḥayret* (4) *yā nūr yā nūrā melā' ḥū finā binūrike yā melikü yā muḳtedirü eşhedü inneke 'alā māyeşā'u ḳadīr ve ṣalli* (5) *allahu*

573 Hemze konulmuş.
574 sevādḫān şeklinde yazılmış.

ʻalā ḫayri ḫalḳihi Muḥammed ve alihi ecmaʻīn ve her kişi kim āfitāb bülend bolmasdın burun bu tertīb (6) bilen oḳısa ol *Fātiḥā* üç ḳata *ve sübḥāna'l-lah ve'l-ḫamdulillah* tā āḫir üç ḳatar ve üç ḳata ṣalāt (7) yiberse ve bu āyetni on ḳata oḳısa kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (8) *Fe fehhemnāhā suleymān ve kullen ateynā hukmen ve ʻılmen ve seḫḫarnā me'a dāvūde'l-cibāle yusebbiḥne vet ṭayr* (9) *ve kunnā fā'ılīn.*[575] ve bir ḳata bu duʻānı oḳısa kim *allahümme yā rab Mūsā ve Hārūn ve yā rab (10) ʻİsā ve İbrāhīm ve yā rab Muḥammed ṣalla'l-lahu ʻaleyhim ecmaʻīn ekrimni bi'l-fehmi ve'l-ḥıfẓı verzuḳnī (11) el-ʻilmü ve'l-ḥikmetüh ve tilāveti'l-Ḳurān yā ḳāḍīe'l-ḥācāti iḳza ḥācetī ve ekrimni bienvāʻ (12) el-ḫayrāti yā ḳarīben ġayra ba'īdi biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn.* Kişi kim *Āyete'l-Kürsī*'ni yėtti ḳata ėlgi- (13) niŋ kefige pitip yalasa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anıŋ ḥıfẓını ziyāde ḳılġay ve her nėmerse kim ėşitse (14) hergiz unutmaġay. İmām Caʻfer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu ʻanhdın rivāyet turur. Her kişi kim *Sūre-yi Yasin*'ni (15) gülāb ve zaʻferān birle pitip, yup içse ḥıfẓını andaġ ziyāde ḳılġay kim her nė ėşitse aŋa (16) yād kėlgey ve hergiz unutmaġay ve her kişi birle baḫs ḳılsa ġālib kėlgey ve ḫalḳ ara ʻazīz ve mükerrem **[147b]** (1) bolġay ve yėne her kişi kim *Sūre-yi Fātiḥā*'nı misk ve zaʻferān birle āb-gīne piyālede pitip gülāb birle (2) yup yėtti kün nāşitā tā içse eger kende ṭabʻ bolsa tīz-i ṭabʻ bolġay ve her nė ėşitse yād (3) kėlgey ve bu sūreniŋ ḫāṣiyyeti ol turur kim ḥıfẓnı ziyāde ḳılur ve beynini ḳavī ḳılur ve ʻilim- (4) ni köŋülde sābit ḳılur ve Maʻrifetni ziyāde ḳılur ve yėne her kişi aynıŋ evvelḳı penç-şenbe küni evvelḳı (5) sāʻatda arıġ cāmda misk ve zaʻferān birle bu āyetni pitip, yup üç kün rūze tutup (6) her kün ifṭār ḳılur ḥālinde içse ḥıfẓı be-ġāyet ziyāde bolġay. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (7) *elif lam mīm zalike'l-kitābu lā reybe fīh* tā *humu'l-mufliḥūn*ḳaça[576] ve yėne her kişi kim bu āyetni pitip özi bilen (8) tutsa egerçe ferāmūşkār bolsa yaʻnī unutḳaḳ bolsa andın soŋ unutmaġay ve ol (9) zaḥmet andın ber-ṭaraf bolġay, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālānıŋ ʻināyeti birle. Āyet bu turur. *Ve lā temuddenne* (10) *ʻayneyke ila mā metta'nā bihi ezvācen minhum zehrete'l-ḥayati'd-dunyā lineftinehum fih ve rızḳ* (11) *rabbike ḫayrun ve ebkā ve ʻmur ehleke bi's-salāti*

---

575 Enbiya suresi 79. ayet "Derhal onu Süleyman'a anlattık; bununla berāber herbirine bir hüküm ve bir ilim vermiştik. Dağları Davud'un emrine amade kılmıştık, kuşlarla berāber tesbih ediyorlardı; Biz bunları yaparız!"

576 Bakara Suresi 1-5 ayet.

vaṣṭabir ʻaleyha lā nes'āluke rızḳā naḥnu nerzuḳuk ve'l-ʻaḳıbetu (12) *littaḳva.*[577] Şeyḫü'l-İslām Ferīde'd-dīn nevvera'l-lah merḳadehdin rivāyet turur kim eger kişige Ḳurān yād (13) tutmaḳ ārzū[578] bolsa kerek kim ol *Sūre-yi Yūsuf*'nı yād tutsa kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol sūreniŋ (14) bereketidin tamām Ḳurān'nı yād tutḳan dėk bolġay ve ḥāfızlıḳ derecesi bilen müşerref bolur. Pākā (15) perverdigā{r}, barçaġa bu derece-yi ʻalādın naṣīb ḳılġıl. İmām Caʻfer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu ʻanhdın rivāyet (16) turur kim kişi her ėrte namāz-ı bāmdāddın soŋ *Sūretü'l-Ḳıyāmet*'ni oḳısa Taŋrı tebārek ve te'ālā- **[148a]** (1) dın tilese kim kelāmu'l-lah aŋa yād kėlgey, ol dünyādın barmaġay tā tamāmı Ḳurān aŋa yād kėlmegey (2) ve her nevʻ ḥāceti kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın tilese revā bolġay ve yėne her kişi sebaḳ oḳımasdın burun (3) her kün bu duʻānı oḳısa andın soŋ sebaḳ oḳısa her nė ėşitken ve tilegen unutmaġay (4) yād tutḳay ve duʻā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm allahümmeftaḥ ʻaleynā ḥikmetike* (5) *ve eşriḥ ṣadrenā bifaḍlike ve keramike yā ẕe'l-celāli ve'l-ikrāmi. Yā meysera külli ʻasīr feinne tesīrü'l-ʻasīr ʻaleyke (6) seraīke ʻalā māye'şā'u ḳadīr allahümme a'limnī ve fehimnī ve fefehtenī fī'd-dīni ve ḥabenī fī ḳulūbi ʻibādike* (7) *verzuḳnī ʻilmen nāfi'ān vādien yā kāmilā allahümme inni eselike fī'l-ʻilmi ziyādehu ve fī'r-rızḳah berekehu biraḥmetike yā erḥam* (8) *er-rāḥimīn.* On toḳuzunçı bāb, fażīletlik ve ḫāṣiyyetlik müteferriḳa nėmerselerniŋ (9) beyānıda. Fevāīde'l-Fevād'da kėltürüp turur kim Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh aydı. *Bil'lahü'l-ʻaẓīm* be-dürüstī (10) rāstī kim ḥadīs̱i rivāyet ḳıldı maŋa. Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh ve aydı. *Bi'l-lahi'l-ʻaẓīm* kim ḫaber bėrdi (11) maŋa Muḥammed Resūlu'l-lah ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem ve aydı. *Bi'l-lahi'l-ʻaẓīm* be-dürüstī ve rāstī kim maŋa Mikāʻīl ve aydı. *Bi'l-lahi'l-ʻaẓīm* (12) be-dürüstī ve rāstī kim maŋa ḫaber bėrdi İsrāfīl ve aydı. *Bi'l-lahi'l-ʻaẓīm* kim ḥażret-i perverdigār celle celāledin (13) bī-kāmnı zebān ve bī-ṣūret ve bī-elḥān bu nidānı ėşittim kim mėniŋ ʻizzetim ve celāletim ḥaḳḳı kim her mūʻmini kim (14) bir ḳata *Sūre-yi Fātiḥā*'nı *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* birle peyveste oḳısa mėn anıŋ (15) tamām günāhlarını yarlıḳar mėn ve barça ṣāliḥ ʻamellerini dergāhda ḳabūl ḳılur mėn ve ḳasem yād ḳılur mėn kim (16) anıŋ tilini tamuġ otı birlen köydürmes mėn ve ḳıyāmet hevlleridin ve gūr ʻaẕābıdın ve ḥesāb (17) ḳatıġlıġıdın, ferdā-yı ḳıyāmet *āmennā bih ve ṣaddaḳnā.*

---

[577] Taha Suresi 131-132. ayet "Kâfirlerden birkaç çiftini, kendilerini fitneye düşürmek için, dünya hayatının cicibicisi olarak yararlandırdığımız şeylere gözlerini dikme sakın! Oysa Rabbinin rızkı (nimeti) hem daha hayırlı, hem daha kalıcıdır. Hem ailene (ümmetine) namazı emret, hem de kendin ona sabırla devam et! Biz, senden bir rızık istemiyoruz, seni Biz rızıklandırırız; güzel sonuç takvanındır."

[578] ārzū şeklinde yazılmış.

Pelle-yi Ṣırāṭ’dın āsān kėçkey ve maḳāmı evliyā enbiyālar **[148b]** (1) birlen bolġay ve anıŋ ėlgige mens̱ūr emān bėrilgey. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm’*niŋ mīmini *el-ḥamd*’nıŋ lāmıġa (2) muttaṣıl telaffuẓ ḳılsa ve ba‘żınıŋ ḳatıda ol turur kim *bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (3) niŋ ve *Fātiḥā* oḳır arasında öz{ge} sözge ve özge işġa meşġūl bolmasa ve özge endīşe ḫāṭırında (4) kėçmese ve ẓāhir ve bāṭınını ḳırā‘atġa müteveccih ḳılsa tā s̱evāb ḥāṣıl bolġay. Tefsīrimizde kėltürüp (5) turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ dünyāda bendeleri bolġay kim zindegān- (6) lıḳları ‘āfiyet bilen bolġay ve ölümleri hem ‘āfiyet birlen bolġay ve gūrġa kirgeyler (7) ‘āfiyet birle ve ḳıyāmet küni uçmaḳda orun tapḳay, ‘āfiyet birlen. Aydılar. Yā Resūlu’l-lah (8) nė sebeb birle? Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ol sebebdin ol bende dünyāda bu āyetni (9) bisyār oḳıġay kim *rabbenā ateynā fī’d-dünyā ḥaseten ve fī’l-āḫireti ḥasaneten ve ḳınā ‘aẕābe’n-nār* (10) ve ‘āfiyetniŋ ma‘nāsı selāmet bolmaḳ turur, cemī‘ āfetler ve belālar ve ḳorḳunçlardın. Şeyḫü’l-İslām (11) Ferīde’d-dīn ḳuds sırrehu’l-‘azīz aytur kim mėn, İmām Ḍeḥḥak raḍya’l-lahu ‘anhnıŋ tefsīride andaġ kördüm kim (12) her kişi tilese kim anıŋ a‘māli şeref-i ḳabūl birlen ārāste bolġay. Bu āyetni köp oḳısun kim *rabbenā* (13) *teḳabbel minnā inneke ente’s-semiu’l-‘ālīm*[579] ve her kişi tilese kim barça ḥālde ṣābir bolġay ve ṭā‘at (14) ve ‘ibādetde ve barça işlerde s̱ābit ḳadem ve düşman[580] aŋa ẓafer tapmaġaylar. Bu āyetni bisyār (15) oḳısun kim *rabbenā efriġ ‘aleyna ṣabren ve s̱ebbit eḳdāmenā venṣurnā ‘ale’l-ḳavmi’l-kāfirīn*.[581] (16) Eger kişi tilese kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa ferzend-i ṣāliḥ bėrgey, bu āyetni oḳısun kim *rabbenā heb lenā* (17) *min ledünke ẕürriyeten ṭayyibeh inneke semī’ud-du‘ā*.[582] Ẕekeriyā peyġamber ‘aleyhi’s-selām münācātda **[149a]** (1) uş bu āyetni oḳıdı ėrse Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā du‘āsını müstecāb ḳılıp Yaḥyā peyġamber ṣalāt (2) ul-lah ‘aleyh dėk ferzend aŋa i‘ṭā ḳıldı. Eger kişi tilese kim peyġamberlerniŋ va‘deleride şerīk (3) bolġay ve ḳıyāmet küni ‘Araṣāt renci ve teşvīş körmegey, bu āyetni köp oḳısun kim (4) *rabbenā ve atinā mā va’adtenā ‘alā rusulike ve lā tuḫzinā yevme’l-ḳıyameh inneke lā tuhlifu’l-mīād.*[583] (5) Vesiletü’l-Ḳulūb’da kėltürüp

---

[579] Bakara Suresi 127. ayet “Ve o zaman ki, İbrahim Beyt'in temellerini yükseltiyordu. İsmail ile birlikte şöyle dua ettiler: "Ey Rabbimiz, bizden kabul buyur. Çünkü daima işiten, daima bilen Sensin ancak Sen!”

[580] dūşman şeklinde yazılmış.

[581] Bakara Suresi 250. ayet “"Ey bizleri yetiştiren Rabbimiz, üzerimize sabır dök, ayaklarımıza sebat ve dayanıklılık ver ve bizi bu kâfirler topluluğuna karşı zafere ulaştır."

[582] Ali İmran 38. ayet “Ey Rabbim, bana katından temiz bir soy ihsan eyle; şüphesiz sen duayı işitensin!”

[583] Ali İmran Suresi 194. ayet “Ey Rabbimiz, peygamberlerinle bize va'd ettiklerini ver. Kıyamet gününde yüzümüzü kara çıkarma! Şüphesiz Sen, sözünden caymazsın!”

turur kim ṣaḥābeler rıḍvānu'l-lah te'ālā 'aleyhim ecma'īn Resūl (6) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin rivāyet ḳılurlar kim her kişi kim bir ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa Ḥaḳ sübḥāne (7) ve te'ālā anıŋ ḫāne-yi vādīside bereket i'ṭā ḳılġay ve her kişi üç ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa (8) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ ḫāne-yi vādīside bereket i'ṭā ḳılġay ve her kişi on iki ḳata *İḫlāṣ* oḳısa (9) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā on ėki ḳaṣr anıŋ atında uçmaḳda binā ḳılġay. Her kişi kim yėgirme ḳata oḳısa (10) *ferdā-yı ḳıyāmet āmennā bih ve ṣaddaḳnā* peyġamberler 'aleyhüme's-selām birlen cinān yaḳın bolġay kim engüşt-i (11) şehādet ötre ėrnek birle. Her kişi kim yüz ḳata oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ yėgirme bėş yılḳı (12) günāhlarını yarlıḳaġay ve her kişi kim bėş yüz ḳata oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā rıżāsı üçün (13) ölgen tört yüz şehīdniŋ s̱evābını i'ṭā ḳılġay ve her kişi kim miŋ ḳata oḳısa dünyādın (14) barmaġay tā ornını uçmaḳda körmegey. Tefsīrimizde ve Ḳaddemū'n-Nefsiküm'niŋ tefsīride (15) İbn 'Abbās ve Mücāhid Raḍya'l-lah 'anhüm aytıp tururlar kim ilgeri iberiŋler, bī-çārelıḳ küni (16) üçün s̱evābı ve ol s̱evāb ol turur kim kişi ḫatunı birlen yaḳınlıḳ ḳılur ḥālde kerek kim (17) ol Ḫudā-yı te'ālānıŋ atını yād ḳılsa eḥadīs̱ kitāblarıda andaġ kėltürüp tururlar kim **[149b]** (1) çūn ḫatunġa ėlig süner bolsaŋ *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* dėgil ve *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳıġıl. (2) Andın soŋ ayġıl *allahümmecnebī'ş-şeyṭāne vecenbi'ş-şeyṭāne mimmā razaḳanī ve mā lā* ya'nī söz (3) arada aymaġıl ve ża'īfeniŋ oŋ ṭarafıdın aġıp sol ṭarafıdın tüşkil ve sekīn köŋlünde (4) ayġıl *el-ḥamduli'l-lah el-lez̠ī eḥalle'n-nekā ve ḥarrame's-sefāḥa verzuḳnī ḥelālen ṭayyibe.* Muḳātil bin Süleymān[584] (5) raḍya'l-lahu 'anh aytur. Çūn mücāme'at bu ṭarīḳ bolsa eger ferzendi bolsa ve silerdin burun (6) ölse ḳıyāmet küni silerge şefā'atçı bolur ve eger silerdin soŋ ḳalsa silerge (7) du'āçı bolur. Ḫᵛāce İmām raḥmetu'l-lah 'aleyh aytur. Cimā' ḳılur ḥālde niyyet tört nėme kerek (8) tā s̱evāb bisyār ḥāṣıl bolġay. Bir niyyet ol bolsa kerek kim ḥelāl şehvetimni ber-ṭaraf ḳılur mėn (9) tā ḥarāmġa tüşmegey mėn. Ėkinç ol kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, ferzend-i ṣāliḥ rūzī ḳılġay kim Ḥaḳ sübḥāne (10) ve te'ālānı birlik ve barlıḳ ve pāḳlıḳ birlen yād ḳılġay. Üçünç ol kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā- (11) nıŋ fermānı birlen ḫatunnıŋ nafaḳasını edā ḳılur mėn tā anıŋ hem şehveti def' bolġay (12) ve ḥarāmġa tüşmegey. Törtünç ol kim bu cimā' sebebidin maŋa ġusl lāzım bolur ve mėn ġusl (13) ḳılur mėn ve maŋa ol sebebdin s̱evāb ḥāṣıl bolur ve günāhlarım yarlıḳayur. *Va'l-lahu'l-muvaffiḳ* (14) *ve'l-me'īn.* Yėgirmençi bāb, sebeb-i zevāl-i imān, 'az̠āb-ı gūr ve

584 Ebü'l-Hasen Mukātil b. Süleymān b. Beşīr el-Ezdī el-Belhī (ö. 150/767) Kur'an'ı baştan sona kadar tefsir eden ilk müfessir.

tamuġ- (15) dın emān bėrür nėmerselerniŋ beyānıda ve bu bāb altı faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, ‘aẕāb-ı gūrdın (16) emān bėrür nėmerselerniŋ ve sebeb-i zevāl-i imānnıŋ beyānıda. Rivāyet ḳılur, Emīrü’l-Mū‘minīn (17) ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim Cebrā‘īl ṣalātu’l-lah ‘aleyhġa aydı kim ey rūḥ **[150a]** (1) ul-emīn, maŋa bir nėmerse ta‘līm ḳılġıl kim çūn mėn anı ümmetimġa ögretsem olar anıŋ birlen ‘amel ḳılıp (2) ‘aẕāb-ı gūrdın ḫalāṣ bolġaylar. Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām aydı. Yā Resūlu’l-lah, andaġ bilgil kim Ḥaḳ sübḥāne (3) ve te‘ālā sėniŋ ümmetiŋge hediye[585] iberip turur. Aydı. Ėki rek‘at namāz turur kim āẕīne kėçesi ötese (4) ve oḳısa her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın kėyin *Āyete’l-Kürsī* bir ḳata ve *İẕā Zülzilet* üç ḳata. Her kişi kim bu namāz- (5) nı ötese elbette aŋa ‘aẕāb-ı gūr bolmaġay. Vesiletü’l-Ḳulūb’da kėltürüp turur kim her kişi ḳabirġa (6) yaḳın yėtkende aysa *bismi’l-lah ve ‘alā millete* Resūlu’l-lah Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḳırḳ kün ol (7) ṣāḥib-i gūrdın ġażabnı kötergey. Uṣūl-u Ṣaġār’da kėltürüp turur kim Ḫᵛāce Ebū’l-Ḳāsım (8) Ḥakim Semerḳandī[586] raḥmetu’l-lah ‘aleyhdin soruldı. Ḳaysı günāhlar turur kim anıŋ şumluḳıdın (9) imān-ı zevāl tapar? Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bendesige ni‘met-i imān ve Müsülmānlıḳ rūzī ḳılġay (10) ve anıŋ şükrini aymaġay ve namāznı terk ḳılġay. ‘O<u>s</u>mān bin İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmetu’l-lah ‘aleyhdin (11) rivāyet turur kim her kişi tilese kim imān selāmet bolġay, üç nėmerseni lāzım tutsun. Biri (12) ol kim barça ḥālde İslām ni‘metiniŋ şükrini aysun. Ėkinçi ol kim zevāl-i imāndın ḳorḳunçaḳ (13) bolsun. Üçünçi ol kim Müsülmānlarġa raḥmet ve şefḳat ḳılsun ammā ‘aẕāb-ı gūr ba‘żı mū‘min- (14) lerġa peşābdın perhīz ḳılmasdın ve namāznı te‘ḫīr ḳılmaḳdın ve Ḳurān’nı unutmaḳdın (15) bolur. Faḳīh Ebū’l-Ley<u>s</u> raḥmetu’l-lah ‘aleyh aytur. ‘Aẕāb-ı gūr bėş nėmersedin bolur ve namāz terk (16) ḳılmaḳdın ve ġıybet ḳılmaḳdın ve süḫan-çīnlik ḳılmaḳdın ve yėne gūr kėŋ ve rūşen (17) bolmak bėş nėmersedin turur: devām ṭahāretdin ve namāznı terk ötemekdin ve Ḳurān **[150b]** (1) oḳımaḳdın ve tesbīḥ aymaḳdın ve ṣadaḳa bėrmekdin. Ḥadī<u>s</u>de kėlip turur kim Resūl (2) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim *Sūre-yi Tebāreke’l-leẕi biyedihil mülk’ni* üç ḳata bu du‘ānı oḳısa kim (3) *allahümme innī eselüke biḥaḳḳı Muḥammedin en lā mu’ẕẕibe heẕe’l-meyyite* Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz fażlı birlen ol meyyitdin (4) ‘aẕāb-ı gūrnı kötergey tā ḳıyāmet küni İsrāfīl ‘aleyhi’s-selām ṣūrnı ürkünçe. Kifāye-yi Şe‘bī’de (5) kėltürüp turur kim Enes bin Mālik raḍya’l-lahu rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim (6) mū‘minniŋ ḳabirsiġa

585 Hemze konulmuş.
586 <u>S</u>emerḳandī şeklinde yazılmış.

salḳın tėgmek ve yamġur yaġmaḳ anıŋ günāhlarıġa kefāret turur. (7) Muẓaffer Deryā aytur. Ḫıżır ‘aleyhi’s-selām rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. (8) Ėki gürūhġa ‘aẕāb-ı gūr bolmas. Biri ol kim āẕīne küni ölgen, ėkinç ol kim māh-ı Ramażān’da ölgen. (9) Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā gūrda (10) ‘aẕāb ḳılmas mū‘eẕẕinni ve şehīdni ve yėne ol kişini kim āẕīne küni veyā kėçesi ölgey. Ḥadīs̱de (11) kėlip {turur kim} Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Meyyitge hėç kėçe evvelḳı kėçedin ḳatıġraḳ ḥāl bolmas (12) ve ölügleriŋizlerġa raḥm ḳılıŋlar, ṣadaḳa birle. Eger ṣadaḳa bėr almasaŋızlar, ėki rek‘at (13) namāz öteŋler. Her rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ *Āyete’l-Kürsī* bir ḳatar ve *Sūre-yi İḫlāṣ* bir ḳata (14) ve *El-Hākīmu*[587] on bir ḳatar çūn selām bėrseŋizler, aytıŋlar. Ey bār Ḫudā yā, bu namāznıŋ s̱evābını (15) falān meyyitniŋ rūḥıġa yėtküre bėrgil. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol meyyitniŋ ḳabirsiġa miŋ ferişte (16) ibergey, nūrlar ve hediyeler birle ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā i‘ṭā ḳılġay, ol meyyitge miŋ şehīdniŋ (17) s̱evābını. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi tilese kim ‘aẕāb-ı gūrdın necāt tapḳay. **[151a]** (1) Özige lāzım tutsun tört nėmerseni: evvel mülāzemet ḳılsun, bėş vaḳit namāz birle ve Ḳurān (2) oḳımaḳ ve tesbīḥ aymaḳ birle ve yėne tört nėmersedin iḥtirāz ḳılsun, peşābdın ve cenābet- (3) din ve bī-ṭahāret mescidge kirmekdin ve mescidde dünyā sözi sözlemekdin. Resūl ṣalla’l-lahu (4) ‘aleyhi ve sellem aydı. Özüŋizlerni pāk tutuŋlar peşābdın kim eks̱er ‘aẕāb-ı gūr andın bolur. (5) Erba‘īn’din menḳūl turur kim Selmān Pārsī raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (6) din kim aydı. On nėmerse turur kim tamuġḳa kirmekke sebeb bolur: evvel, Ḫudā-yı te‘ālānıŋ fermānlarını (7) ḫᵛār tutmaḳ; ėkinçi, fāsıḳ kişiler bilen dōstluḳ ḳılmaḳ; üçünçi, ża‘īfelerġa ḳatıġ peş (8) kėlmek; törtünçi, pīrler ve büzürglerni ḫᵛār ḳılmaḳ; bėşinçi, seyyid ve ‘ālim kişilerni ta‘ẓīm ḳılmaḳ; altınç (9) gedāīġa çırāy çırtmaḳ; yėttinçi, cevāb-ı selām aymamaḳ; sėkizinçi, ėlni masḫara tutmaḳ; toḳuzunç, hem-sāyelerini (10) rencīde ḳılmaḳ; onunçı, ḳul dedekni bī-günāh āzürde ḳılmaḳ. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de her kişi bir meyyitge kefen atsa (11) özige uçmaḳ ḥulleleridin āmāde ḳılġan bolġay ve her kişi kim Ḫudā-yı te‘ālā rıżāsı üçün bī-‘ārż (12) ve bī-ṭama‘ dünyāda bir meyyitni yusa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı barça günāhlarıdın pāk ḳılġay ve her kişi kim (13) tevfīḳ tafıp ölügini gūrġa ḳoyar ḥālde bir muşt tofraḳ alıp, kelāmu’l-lah’dın bir āyet Ḳurān oḳıp (14) ol gūrġa saçsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol

---

[587] Tekasür Süresi 1. ayet.

tofraḳnıŋ zerreleri sanıça sevāb anıŋ dīvān-ı a'mālide (15) pitigey ve ol meyyitge āsāyiş bolġay tā ḳıyāmetġa tėgrü. Sevbān raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur kim (16) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir gūristānġa yėtti ėrse ėki ol şāḫnı uşatıp ėki ḳabirniŋ başında (17) sançıdı, mėn aydım. Yā Resūlu'l-lah, nė sebebdin mundaġ ḳıldıŋ? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bu ėki gūrnıŋ **[151b]** (1) ėgesi müsteḥaḳ 'aẕāb tururlar ve ḥālā olarnı 'aẕāb ḳılur ėrdiler. Mėn bu ėki şāḫnı and sançdım (2) ėrse olarnıŋ 'aẕābı āsān boldı. Anıŋ üçün kim her ot yā dıraḫt kim ol turur. Ol Ḥaḳ sübḥāne (3) ve te'ālāġa senā ve tesbīḥ aytur. Sevbān raḍya'l-lahu 'anh aydı. Mėn sūāl ḳıldım ki yā Resūlu'l-lah olar nė sebebdin (4) bu 'aẕāb birle giriftār bolup tururlar? "Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Biri süḫan-çīn ėrdi ve yėne biri eŋnini peşābdın saḳlamas ėrdi." Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Eger bular bir kün Receb ayıdın (5) rūze tutḳan bolsalar ėrdi. Bu 'aẕāb bilen giriftār bolmaġay ėrdiler. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (6) kėltürüp turur kim Şeyḫ Ebū Bekir Verrāḳ Tirmiẕī raḥmetu'l-lah çūn vefāt ḳıldı ėrse ba'żı 'azīzler (7) anı tüş kördiler kim be-ġāyet ġamlıġ ėrdi. Sordılar kim ey Şeyḫ, nė üçün ġamlıḳ siz? Şeyḫ aydı. Nėçük (8) ġamlıḳ bolmay kim bizniŋ ḳatımızġa on cenāze kėldi. Biri Müsülmān ėrmes. Aydılar. Ey Müsülmānlarnıŋ (9) imāmı, hėç tedbīr bar mu turur kim imān selāmet bolġay? Şeyḫ aydı. Her ėrte ve kėçe oḳımış kerek kim (10) *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm allahümme innī e'ūẕu bike min üşrike bike şey'en* (11) *ve ene 'ālemu ve estaġfurike limā lā 'ālem inneke ente 'allāmu'l-ġuyūb* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mū'minlerni (12) zevāl-i imāndın öz penāhıda tutḳay, amīn. *Rabbu'l-'ālemīn va'l-lahu'l-muvaffaḳ ve'l-mu'ayyin.* Ėkinç (13) faṣıl, münker ve nekīrniŋ 'aẕābı ve 'uḳūbetiniŋ sebebi ve olarnıŋ 'aẕābıdın emān bėrür (14) nėmerselerniŋ beyānıda. Şeyḫü'l-İslām Ferīde'd-dīn nevvera'l-lah merḳadehdin ėrse münker ve nekīrdin (15) ve olarnıŋ heybeti ve siyāseti ve gūrnıŋ tarlıġıdın sūāl ḳıldılar. Ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥme mübārek lafẓīleri (16) birlen andaġ aydı kim biregü 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhādın sordı kim mėn münker ve nekīrdin (17) andaġ ḳorḳar mėn. 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhümā aydı. Mėn saŋa bir nėmerse ögretey kim eger sėn **[152a]** (1) anıŋ birle 'amel ḳılsaŋ olardın hėç ḳorḳmaġay sėn. Aydı. Ol ḳaysı 'amel turur? 'Abdu'l-lah bin 'Abbās (2) raḍya'l-lahu 'anhümā aydı. Her āẕīne kėçesi ėki rek'at namāz ö{te}gil her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ yüz ḳata *Sūre-yi* (3) *İḫlāṣ* oḳıġıl; bu 'amel saŋa sebeb-i emān turur, münker ve nekīrdin. Andın soŋ Şeyḫü'l-İslām (4) Ferīdü'l-Ḥaḳ ve'd-dīn ḳuds sırrehu'l-'azīz aydı kim çūn ol kişi dünyādın naḳil ḳıldı ėrse anı tüş kördiler (5) sordılar kim Ḫudā-yı te'ālā sėniŋ {birlen} nėçük mu'āmele ḳıldı? Münker ve

nekīrge nėçük cevāb bėrdiŋ ve olarnıŋ (6) ‘aẕābıdın nėçük emān taptıŋ? Aydı. Olar mėniŋ ḳatımġa evvel hest ve ‘aẓamet birlen kim meşhūr (7) tururlar ve bilür sizler. Kėldiler ve mėndin sūāl ḳıldılar. Mėn olarnıŋ cevābıdın ‘āciz (8) boldum. Ḳaṣd ḳıldılar kim ‘amūd āteşin birlen başımġa urġaylar. Bu ḥāletde rabbu’l-‘izzet celle (9) celāledin fermān yėtti kim andın ėlig yıġıŋlar kim mėn anıŋ günehlerini tamām yarlıḳadım. Ol āẕīne kėçesi (10) ötegen namāznıŋ sebebidin olar mėndin ėlig yıġdılar. Ṣalāt-ı Mes‘ūdī’de kėltürüp turur kim (11) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim būrūt almay uzatsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı ‘uḳūbet (12) ḳılġay, üç nėmerse birle. Biri ol kim mėniŋ şefā‘atimdin maḥrūm bolġay. Ėkinç ol kim ḥavż-ı Kevs̱er- (13) din su içmegey. Üçünç ol kim münker ve nekīrni aŋa ḳahr ve ġażab birle musallaṭ ḳılġay. Tefsīr-i Muġnī’de (14) kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. Çūn bendeni gūrda ḳoysalar anıŋ cānını yėne (15) tėnige kėgürürler ve ėki ferişte hest ve siyāset birlen anıŋ ḳatıge kėlürler kim olarnı (16) münker ve nekīr dėrler ve ol meyyitni gūrda rāst olturġuzurlar ve andın sūāl ḳılurlar. (17) *Men rabbike ve mā dīnike ve men nebiyyeke ve mā kitābike ve mā ḳıbletek* ya‘nī sėniŋ perverdigārıŋ kim turur **[152b]** (1) ve dīniŋ nė turur ve peyġamberiŋ kim ve kitābıŋ ḳaysı turur ve ḳıbleŋ nė turur? Bende-yi mū‘min cevāb bėrgey kim perverdigārım (2) Ḫudā-yı te‘ālā turur ve dīnim İslām turur ve peyġamberim Muḥammed Resūlu’l-lah turur ve ḳıblem Ka‘be turur ve kitābım Ḳurān turur. (3) Münker ve nekīr ayġaylar kim nėçük dünyāda ḥayāt ḥālide Taŋrı tebārek ve te‘ālānıŋ birlik ve barlıḳıġa ve kitāblarıġa (4) ve peyġamberleriġa ve ferişteleriġa ve ḳıyāmet künige iḳrār ḳılıp Müsülmān ėrdiŋ, ḥālā hem uş ol ḥāl birle (5) s̱ābit bolġıl. Andın soŋ kökdin ferişte[588] nidā ḳılġay kim rāst aydıŋ. Ey bende-i mū‘min ve necāt taptıŋ (6) aynıŋ baḫt ve şehādet derecesi taptıŋ ve anıŋ gūrını közetti mi yėr kėŋ ḳılġaylar. Ḥikāyet Yezīd bin (7) Harūn raḥmetu’l-lah ‘aleyhni ölgendin soŋ tüş kördiler ve aydılar kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėniŋ birle (8) nėçük mu‘āmele ḳıldı? Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā mėni yarlıḳadı ammā mėniŋ gūrumġa ėki ferişte-yi ‘aẓīm heybetlıḳ (9) kirdiler ve mėndin sūāl ḳıldılar kim *men rabbike ve mā dīnike ve men nebiyyike.* Mėn aḳ saḳalımnı ėlgimge (10) aldım ve aydım kim mėndin bu sūālnı ḳılur sizler. Be-dürüstī kim mėn seksen yıl Müsülmānlarnıŋ (11) ölüglerige silerniŋ cevāblarıŋızlarnı ta‘līm ḳılġan bolġay mėn. Pes ol ferişte biri birige (12) baḳtılar ve mėniŋ aylımdın yanıp kėttiler. Vesiletü’l-Ḳulūb’da kėltürüp turur. Ḥadīs̱de (13) kėlip turur kim

588 Hemze konulmuş.

Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Eger silerdin biregü maraż-ı mevtde bolsa aŋa (14) āhestelik ve yumşaḳlıḳ birlen aytıŋlar. Andaġ kim ol fehm ḳılġay kim sizler aŋa nė dėr sizler (15) bu kelimeni kim *Eşhedenne lā ilāhe illa'l-lah ve eşḥedü lā şerīke leh ve eşhedü enne Muḥammeden 'abduhu ve Resūluhü enne Muḥammeden 'abduhu ve resuluh lā ilahe illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah* (16) *illa'l-lah Muḥammeden resulu'l-lah sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah ve lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber* (17) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm.* Her kişi kim öler ḥālde bu kelimelerni aysalar **[153a]** (1) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa münker ve nekīrniŋ işini āsān ḳılġay. Andaġ kim her renci ve teşvīşi olardın (2) aŋa tėgmegey. Ṣalāt-ı Mes'ūdī'de ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi maraż-ı mevtde vefāt (3) maḥallī bolġan çaġda *Ḳul huva'l-lah eḥad'*nı oḳısa andın soŋ dünyā sözi sözlemese (4) ol kişi münker ve nekīrniŋ ġażabı bilen giriftār bolmaġay ve gūr ġażabıdın hem ėmīn bolġay. (5) Tefsīrimizde kėltürüp turur kim münker ve nekīrniŋ ṣıfatıda 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh- (6) dın kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Münker ve nekīrniŋ tişleri temürdin bolġay ve (7) ḥayvānātnıŋ muŋuzları dėk aġızlarıdın taşḳarı çıḳan bolġay ve olarnıŋ (8) közleridin ot çaḳnaġay, berḳ yaŋlıġ ve ünleri ra'd üni dėk ve biriniŋ (9) ėlgide gürzi bolġay tamuġ otıda ḳızıtḳan temürdin kim eger barça ehl-i dünyā cem' bolsa- (10) lar ol gürzni kötere bilmegeyler ve olarnıŋ saçları ẖurmā[589] dıraẖtınıŋ yıldızı dėk bolġay. (11) Bu ṭarīḳ heybetlıġ ferişteler bende-yi mū'minniŋ gūrıġa kirip na're urġaylar ve ayġaylar kim (12) *men rabbike* eger bende-yi mū'minġa tevfīḳ-i refīḳ bolup cevāb bėrse kim rabbī Allah. Yėne na're bola ayġay kim (13) *ve mā dīnike* ol bende ayġay. *Dīniyü'l-İslām.* Yėne sorġaylar kim *ve men nebiyyike* cevāb bėrip ayġay kim (14) *nebiyyi Muḥammed Resūlu'l-lah.* Emīrü'l-Mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı. Yā Resūlu'l-lah, ol sā'at ve o ol (15) ḳorḳunç ve heybetde kim cevāb bėre bilgey? Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālādın bu āyet nāzil boldı kim (16) *yus̱ebbitu'l-lahu'l-leẕīne āmenū bi'l-ḳavli's̱- s̱ābit fi'l-ḥayāti'd-dünyā ve fī'l-āẖiret ve yużillu* (17) *ul-lahu'ẓ-ẓālimīne ve yef'alu'l-lah mā yeşā'u.*[590] Eger bende kāfir bolsa *ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* **[153b]** (1) Her üç sūālde ayġay; āh, bilmes mėn! 'Amūd āteşin başıġa urġaylar kim ol 'amūdnı eger taġḳa (2) ursalar ẖākister bolġay. *Ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* Üçünç faṣıl, sekerāt-ı mevtniŋ āsān (3) bolmaḳı ve 'Azrā'īl'niŋ kėlmeginiŋ

589 ẖūrmā şeklinde yazılmış.

590 İbrahim suresi 27. ayet. "Allah iman edenleri hem dünyada, hem de ahirette değişmeyen sözle sağlamlaştırır. Haksızlık edenleri ise şaşırtır ve Allah, ne isterse onu yapar."

şıfatıda. Ḥadī̱s̱de kėltürüp turur kim her kişi namāz-ı dī̱ger- (4) din soŋ *‘Amme* sūresini oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa ölüm düşvārlıḳını ve ḳatıġ (5) cān bėrmekni ol kişige āsān ḳılġay. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Ebī Ka‘b raḍya’l-lahu ‘anh (6) rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin. Her kişi kim *Sūre-yi Ḳaf*’nı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa (7) ḳatıġ cān bėrmeklikni āsān ḳılġay. Ḥadī̱s̱de kėlip turur kim uçmaḳnıŋ altınç ėşikide (8) pitiklik turur kim *lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden resulu’l-lah* her kişi“ge” kim Ḥaḳ te‘ālānıŋ ‘ināyeti bolup tevfīḳ-i refīḳ (9) bolsa tā öler ḥālde bu kelimeni aysa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa tamuġ otıdın necāt ve ḫalāṣlıḳ (10) bėrür. Vesiletü’l-Ḳulūb’da ḥadī̱s̱de kėlip turur kim her kişi öler ḥālde bu bėş kelimelerni (11) aysa tamuġ otıdın ḫalāṣ tapḳay egerçe teniniŋ yarımı tamuġ otıġa kirmiş bolsa (12) ve ol kelimeler bu turur. *lā ilahe illa’l-lah vaḥdehu lā şerīke leh lehü’l-mülkü ve lehü’l-ḥamdu lā ilahe illa’l-lah va’l-lahu (13) ekber lā ilahe illa’l-lah lā ḥavle ve lā ḳuvve te’l-illa bi’l-lah lā lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden resulu’l-lah.* Tefsīr-i (14) Zāhidī’de kėltürüp turur kim eger kişi *Sūre-yi Yasin*’ni bīmārġa öler ḥālinde oḳısa melekü’l-mevt (15) anıŋ cānını ḳabż ḳıla kėlgende ol sūreniŋ ḥurūfınıŋ ‘adediçe raḥmet feriştelerі nāzil (16) bolup, alında turup ol bendeġa du‘ā ve alḳış ḳılġaylar ve āmirziş tilegeyler ve ol bendeni (17) yür ḥālde hem ḥāżır bolġaylar ve cenāzesiniŋ soŋıda barġaylar ve namāzını ötegeyler ve anı **[154a]** (1) defin ḳılur ḥālde hem ḥāżır bolġaylar; tā ḫazin, behişt uçmaḳ şerbetleridin bir ḳadeḥ (2) şerbet aŋa içürmegey. Melekü’l-mevt anıŋ cānını ḳabż ḳılġay ve ol bendeniŋ cānını alur (3) ḥālde sīrāb bolġay ve dünyādın sīrāb barġay ve uçmaḳġa hem uşundaġ sīrāb kirgey (4) Allah te‘ālānıŋ fażlı inayeti birle. Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da kėltürüp turur kim rivāyet ḳılurlar. (5) Dāvud peyġamber ṣalātu’l-lah ‘aleyh eyyām-ı ‘ömrini üç ḳısımda ḳılıp ėrdi. Üç kün dād-ḫᵛāh sorup ėl (6) ara ḥüküm ḳılur ėrdi ve ėki kün ḫiẕmetkār ve ehl-i ‘ayāli bilen meşġūlluḳ ve kesb-i ma‘āş ḳılur ėrdi (7) ve ėki kün ṣavma‘ada olturup Taŋrı tebārek ve te‘ālāġa ‘ibādet ḳılur ėrdi. Çū̃n eceli yaḳın (8) yėtti ve dünyādın küç köterür vaḳit boldı ėrse bir kün ṣavma‘ada olturup ėrdi. (9) Kördi kim ‘Azrā‘īl ḳatıge kėldi. Çū̃n Dāvud ‘aleyhi’s-selām ‘Azrā’īl’ni kördi ėrse barça ā‘żā- (10) larıġa titrek kirdi ve aydı. Ey birāderim ‘Azrā’īl, nė üçün kėlip sėn? Aydı. Kėlip turur mėn (11) tā sėniŋ cānıŋnı ḳabż ḳılġay mėn. Dāvud ‘aleyhi’s-selām aydı. Ey birāderim ‘Azrā’īl, sėniŋ birle (12) ‘ahdim ḳaçan mundaġ [591] ėrdi. Sėn aytıp ėrdiŋ kim ecel yėtmesdin nėçe kün (13) burun saŋa ḫaber

591 <ḳaçan mundaġ>

bėrey, dėp ėrdiŋ. Aydı. Ey Dāvud, saŋa mėniŋ ėlçilerim ḫaber bėrdiler. (14) Sėn olarnıŋ ḫaberini üstüvār tutmadıŋ. Dāvud ‘aleyhi’s-selām aydı. Ol ḫaber bėrgüçi ḳaysılar (15) turur? Maŋa ma‘lūm ėrmes. Evvel, pīrlıḳ kim ölümniŋ ėlçisi turur. Ėkinç, üstḫᵛānnıŋ ża‘īf bolmaḳı (16) ve ḳāmetniŋ ėgilmegi ve ā‘żāŋ pest bolmaḳı ve ā‘żānıŋ bendleri aġrımaḳı ve közleriŋ (17) tīre bolmaḳı ve iştihā kem bolmaḳı ve ferzendlerniŋ bāliġ bolmaḳı ve hem-sāyeler ve muṣāḥibler ölmegi. **[154b]** (1) Dāvud peyġamber ‘aleyhi’s-selām aydı. Rāst aydıŋ ammā maŋa bir sā‘at mühlet bėrgil tā barıp ferzend- (2) lerim ve ehl-i ‘ayālimni körey ve olardın baḫīllıḳ tiley ve ḫayr-abād ḳılay. ‘Azrā‘īl aydı. Fermān (3) yoḳ turur. Dāvud ‘aleyhi’s-selām aydı. Mėni ḳoyġıl tā perverdigārımġa secde ḳılıp dünyādın baray. (4) Baş secdege ḳoyup ėrdi kim ‘Azrā‘īl rūḥ-ı pākini ḳabż ḳıldı. Çūn nėçe kün ötti ėrse Dāvud ‘aleyhi’s-selāmnı (5) kördiler kim ṣavma‘asıdın çıḳmas. Ferzendleri anı tiley. Kirdiler, körerler kim ṣavma‘asıda (6) baş secdege ḳoyup Taŋrı te‘ālānıŋ fermānını fütkerip turur. Dār-ı Fenā’dın, Dār-ı Beḳā’ġa (7) rıḥlet ḳılıp turur. *İnna’l-lah ve inna ‘aleyhi rāci’ūn*. Ḥadīs̠de kėlip turur kim çūn bende-yi mū‘minniŋ (8) vefātı yaḳın kėlse yėtti ṣaf feriştelerdin peydā bolġaylar, ėki ṣaf meyyitniŋ pāy üstün (9) turġaylar ve ol bīmārġa ayġaylar. *Lā teḫaf ve {lā} taḥzen*[592] ve yėne bir ṣaf anıŋ alında turġaylar (10) ve ayġaylar. *Ve ebşiru bi’l-cenneti’l-letī kuntumtū’adūn* ve yėne bir ṣaf oŋ ḳolıda turġay- (11) lar ve aŋa ayġaylar. *Naḥnu evliyā’ukum fi’l-ḥayāti’d-dunyā ve fi’l-aḫireh*[593] ve yėne bir ṣaf havāda (12) turġaylar ve aŋa ayġaylar. *Nuzūlān min ġafūrin raḥīm*[594] ve yėne bir ṣaf kökde turġaylar ve (13) aŋa ayġaylar. *Ve telez̠z̠u’l-a’yun ve entum fīhā ḫālidūn*[595] ve yėttinç ṣaf aŋa işāret bėrgey- (14) ler kim sėn Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ raḥmetiġa yaḳın bolduŋ ve ayġaylar kim *yā mū‘min leke’l-beşārete* (15) *bi’l-beḳā’ ve’l-ḫulūde fī’l-cennete* ve mundaġ beşāretler Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ iltifātı ve ‘ināyeti (16) ol bendeġa turur kim Ḫudā-yı te‘ālānıŋ fermānlarını ber-cāy kėltürmiş bolġay ve dīn-i (17) İslām’da s̠ābit ḳadem bolġay. Vehb bin Münebbih raḍya’l-lahu ‘anh aytur. Çūn melekü’l-mev,t ferzend-i Ādem- **[155a]** (1) niŋ cānını ḳabż ḳıla kėlse anıŋ birle yėne üç ferişte kėlürler. Biri melekü’l-erzāḳ (2) ya‘nī Ādemīniŋ rızḳıġa müvekkel ferişte, ėkinç melekü’l-as̠ār ya‘nī Ādemīniŋ fi‘illeri ve ḥareket- (3) leriġa müvekkel ferişte, üçünç melekü’l-enfās ya‘nī Ādemīniŋ dem ve nefsiġa müvekkel ferişte. (4) Melekü’l-mevt, melekü’l-erzāḳdın sorġay

592 Ankebut suresi 33. ayet “Korkma ve üzülme”
593 Fusillet suresi 31. ayet "Biz, dünya hayatında da, ahirette de sizin velilerinimiziz”
594 Fusillet suresi 32. ayet “Bağışlamasına ve merhametine nihayet olmayan Allah'tan konukluk olarak.”
595 Zuhruf suresi 71. ayet “Ve siz orada ebedi kalacaksınız.”

kim bu bendeniŋ rızḳıdın hèç nèmerse bāḳī ḳalıp mu turur? (5) Loḳma-yı ṭa‘āmı yā dem-i ābı ferişte[596] kim müvekkel rızḳ turur, ayġay. Bir loḳma ṭa‘ām veyā bir dem-i āb (6) henūz rızḳıdın bāḳī ḳalıp turur. Melekü’l-As̲ār’dın sorġay kim anıŋ es̲eridin hèç nèmerse bāḳī (7) ḳalıp mu turur? Melekü’l-As̲ār ayġay. Bir yanıdın yène bir yanıġa uru almek henūz bāḳī bar bolar. (8) Ol bīmārdın vücūdġa kèlse yène sorġay kim hèç nèmerse bāḳī ḳaldı mu? Ayġaylar. Es̲eri bāḳī (9) ḳalmadı ve rızḳı kesildi. Andın Melekü’l-Mevt, Melekü’l-Enfās’dın sorġay kim hèç nèmerse (10) anıŋ dem-i nefsidin bāḳī ḳaldı mu? Ayġay. Uş bu nefes anıŋ nefes-i āḫiri turur kim tamām (11) bolur. Pes ol zamān ṭabaḳı ḥāżır ḳılġay, nūrdın kim pitilgen bolġay anda *bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm.* (12) Melekü’l-mevt, ol bende-yi mū‘minniŋ cānıġa ayġay. Ḳabūl ḳılġıl, Taŋrı tebārek ve te‘ālānıŋ (13) fermānını. Pes cān tendin çıḳġay, köz yumup açḳunça fırṣatda. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ (14) civār raḥmetide orun tapġay. *Va’l-lahu’l-hādi*. Törtünç faṣıl, ziyaret-i ḳubūrnıŋ (15) keyfiyeti ve s̲evābınıŋ beyānıda. Şerḥ-i Evrād’da kèltürüp turur kim pençşenbe èrtesi ve āz̲īne küni namāz-ı Cum‘a (16) dın soŋ yā şenbe küni kün toġmasdın burun ziyaret-i ḳubūrġa barmış kerek kim mū‘minlerniŋ (17) rūḥları bu vaḳitlerde ḥāżır bolurlar. Ziyaretġa barġuçı kerek kim ḳıble ṭarafıdın kirse ve aysa **[155b]** (1) *es-selāmu ‘alā ehli lā ilahe illa’l-lahu keyfe ve ceddüttüm ḳavlü lā ilahe illa’l-lah allahümmaġfirlenā velimen* (2) *ḳāle lā ilahe illa’l-lahu vahşurnā fī zümreti men ḳāle lā ilahe illa’l-lah Muḥammeden resulu’l-lah.* Andın soŋ kerek kim (3) meyyitniŋ yüziniŋ berāberide oltursa ve *Sūre-yi Fātiḥā, İz̲ā Zülzilet*[597] ve *Şehidu’l-lah* āyetini āḫiriġa (4) tègrü oḳısa bu ṭarīḳ ziyāret ḳılġuçılarġa bisyār dereceler ḥāṣıl bolġay ve ol meyyitni Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te‘ālā öz raḥmeti birle maḫṣūṣ ḳılġay. Mefātiḥü’l-Mesāil’de kèltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu (6) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi tilese kim ziyāret-i ḳubūr ḳılġay kerek kim öyinde èki rek‘at namāz ötese her rek‘atıda (7) *Fātiḥā*’dın soŋ *Āyete’l-Kürsī* bir ḳata ve *İḫlāṣ* üç ḳata oḳısa bu namāznıŋ s̲evābını ol meyyitge baḫşiş (8) ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol meyyitniŋ gūrını pür-nūr ḳılġay ve bu namāznı ötegüçige bèrgey, s̲evāb-ı (9) ḥac ve ‘umre[598] maḳbūl. Ḥadīs̲de kèlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir bende-yi mū‘minniŋ (10) ḳabrisiniŋ başında turup bu du‘ānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol meyyitniŋ èllig yılḳı (11) günāhlarını yarlıḳaġay ve pitigey anıŋ

596 Hemze konulmuş.
597 Zilzal suresi.
598 Hemze konulmuş.

dī̄vān-ı a‘mālide ḳırḳ bėş miŋ yaḫşılıḳ ve du‘ā bu turur. (12) *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm el-ḥamduli’l-lahi’l-leẕi lā yabḳā illā vechihi (13) ve lā yedūmu illā mülkehü eşhedenne lā ilāhe illa’l-lah vaḥdehu lā şerīke leh ilāhen vaḥiden eḥaden ṣameden ferden vitran* (14) *lem yeteḫıẕ ṣāḥibeten ve lā veleden ve eşhedü enne Muḥammeden ‘abduhu ve resūluhu cezā Allahu Muḥammedu’n-nebiyye’l-ümmī ‘annā (15) mā hüve ehlihi ve müsteḥaḳḳihi ve belaġa rūḥehu fī heẕihi’t-taḥiyyete ve selāmen.* Şeyḫ Ḥasan Baṣrī raḥmetu’l-lah ‘aleyh (16) aytur. Ziyāretlerniŋ yaḫşıraḳı ve efżali ol turur kim kişi ata anasınıŋ ziyāretini ḳılġay (17) ve ziyāret ḳılur künlerniŋ yaḫşıraḳı āẕīne künleri, ‘ıyd künleri turur. Bu müteberrik **[156a]** (1) künlerde tiriklerniŋ ziyāretidin ölügler besī ḫōş ve āsūde ḥāl bolurlar ve ziyāretḳa (2) barmaslıḳdın ġamkīn ve endūhḳīn bolurlar. Reyāḥīn’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu (3) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ziyāret ḳılġay, ata anasınıŋ ḳabrini veyā olardın birisini (4) āẕīne küni Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günehlerini yarlıḳaġay ve pitkey anıŋ atını ṣāliḥ ve nīkūkār (5) bendelerniŋ cem‘īde. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi ata anası- (6) nıŋ ḳabrini veyā olardın birisini ḳabrini āẕīne küni ziyāret ḳılsa ve olarnıŋ ḳabrisiniŋ (7) başında *Sūre-yi Yasin* oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol sūreniŋ ḥurūfı ve āyetleriniŋ ‘adediçe (8) ata anasınıŋ ve öziniŋ günāhlarını yarlıḳaġay. Ebū Hureyre raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. (9) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim *Āyete’l-Kürsī*’ni ve bu kelimāt-ı temḥīdni bir ḳata (10) oḳısa ve s̱evābını ata anasınıŋ rūḥlarıġa baġışlasa ol ata anasınıŋ barça ḥaḳ- (11) larını edā ḳılmış ve ber-cā kėltürmiş bolġay ve eger kişi üç ḳata oḳıp s̱evābını barça kėçken (12) Müsülmānlarnıŋ ervāḥıġa baġışlasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz fażl ve keremi birle her Müsülmānnıŋ (13) ḳabriġa kėgürgey, maşrıḳdın maġribġa[599] tėgrü rūşenālıḳ ve kėŋ ḳılġay olarnıŋ gūrını (14) ve ol kelimāt bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm fe lillahi’l-ḥamdu rabbi’s-semavāt ve* (15) *rabbi’l-arḍ rabbi’l-‘ālemīn ve lehu’l-kibriyā’ fī’s-semavāt ve’l-arḍ ve hüve’l-‘azīzü’l-ḥākim.*[600] *Felillahi’l-ḥamde rabbi* (16) *es-es-semavāti ve rabbi’l-arḍa rabbi’l-‘ālemīne ve lehu’l-‘aẓametüh fī’s-semavāti ve’l-arḍı ve hüve’l-‘azīz* (17) *el-ḥākim. Felillahi’l-ḥamdu rabbi’s-semavāti ve rabbi’l-arḍı rabbi’l-‘ālemīne ve lehu’n-nūra fī’s-semavāti* **[156b]** (1) *ve’l-arḍa rabbi’l-‘ālemīne ve lehu’n-nūra fī’s-semavāti ve’l-arḍı ve*

599 maġrībġa şeklinde yazılmış.
600 Casiye suresi 36-37. ayet “o halde hamd, göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve bütün alemlerin Rabbi olan Allah'adır.” “Göklerde ve yerde büyüklük O'na aittir. O, öyle güçlüdür. Öyle hikmet sahibidir.”

hüve'l-'azīzü'l-ḥākim. Vesilet (2) el-ḳulūb'da kėltürüp turur. Her kişi kim bu āyetni gūristānda oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ehl-i gūristān- (3) nı yarlıḳaġay ve ol oḳuġuçını öz raḥmeti birle maḫṣūṣ ḳılġay ve āyet bu turur. *E'ūẕu bi'l-lah* (4) *mine'ş-şeyṭāni'r-racīm ze'ame'l-leẕīne keferū en len yub'aṡū ḳul belā rabbī le tüb'aṡunne ṡümme* (5) *le tünebbeūnne bimā 'amiltüm ve ẕalike 'alāa'l-lahi yesīr.*[601] Bėşinç faṣıl, imānnı (6) selāmet tutar nėmerselerniŋ ve Müsülmān ölmekniŋ 'alāmetleriniŋ beyānıda. Fevāīd (7) el-Fevād'da kėltürüp turur kim bende-yi mū'min imān birle dünyādın barurnıŋ (8) 'alāmeti ol turur kim öler ḥālde çehresi sarıġ bolġay ve peşānesidin ter kėlgey. (9) Tefsīrimiz ve Vesiletü'l-Ḳulūb'da kėltürüp turur kim her kişi tilese kim anıŋ zinde- (10) gānlıḳı ḫayr birle ve ölümi İslām birle bolġay. Bu āyetni bisyā{r} oḳısun kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (11) *rabbenā efriġ 'aleynā ṣabren ve ṡebbit eḳdamenā venṣurnā ale'l-ḳavmi'l-kāfirīn*[602] ve her kişi (12) tilese kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa Müsülmānlarnıŋ ölümin bėrgey ve ḳıyāmet küni ṣāliḥ bende- (13) leri birlen ḥaşr ḳılġay. Bu āyetni bisyār oḳısun. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (14) *{Rabbi} ḳad ateyteni mine'l-mülki ve 'allemteni min te'vīlü'l-eḥadīṡ fāṭıra's-semavāti ve'l-arḍı ve ente (15) veliyyi fī'd-dünyā ve'l-āḫireh teveffeni müslimėn ve'l-ḥıḳni bi'ṣ-ṣāliḥīn*[603] ve her kişi kim tilese kim (16) imān nūrı anıŋ köŋlide kāmil bolġay. Bu āyetni bisyār oḳısun. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (17) *Rabbenā etmim lenā nūrenā vaġfirlenā inneke 'alā külli şey'in ḳadīr*[604] ve her kişi tilese kim köŋli **[157a]** (1) zevāl-i imāndın ėmīn bolġay. Bu āyetni bisyār oḳısun kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (2) *rabbenā lā tuzi' ḳulūbenā ba'de iẕ hedeytenā veheb lenā min ledunke raḥmeh inneke ente'l-vehhāb.*[605] (3) İsnād-ı seyyidü'l-istiġfār rivāyet turur kim vaḳti Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem bir kün mescidde (4) olturup ėrdiler. Resūl 'aleyhi's-selām kėçken peyġamberlerniŋ aḥvālidin ḥikāyet aytur ėrdi. (5) Ṣaḥābelerdin birleri ḳoptı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, nėçük ḳılġay mėn kim köŋlüm imāndın (6) ėmīn bolġay ve zevāl bolmaḳdın köŋlüm ḳarār tapḳay?

601 Tegabun suresi 7. ayet "Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl! Çünkü iyilikler, kötülükleri giderir. Bu, algılaması olanlara bir öğüttür."

602 Bakara suresi 250. ayet. "Ey bizleri yetiştiren Rabbimiz, üzerimize sabır dök, ayaklarımıza sebat ve dayanıklılık ver ve bizi bu kâfirler topluluğuna karşı zafere ulaştır."

603 Yūsuf suresi 101. ayet. "Ey Rabbim, Sen bana mülkten bir nasip verdin ve bana rüyaların tabirinden bir ilim öğrettin. Gökleri ve yeri yaratan Rabbim, dünya ve ahirette benim velim Sensin! Benim ruhumu Müslüman olarak al ve beni iyiler arasına kat! dedi."

604 Tahrim suresi 8. ayet. "Ey Rabbimiz, bizlere nurumuzu tamamla ve bizi bağışla; şüphesiz ki sen her şeye kadirsin!"

605 Alı̇ İmran suresi 8. ayet "Ey Rabbimiz, bizleri doğru yoluna erdirdikten sonra kalplerimizi yamultma ve bize katından bir rahmet ihsan et. Şüphesiz, çok bağış yapan yalnız sensin.

Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem [606] (7) bu sözdin endīşede ėrdi kim Cebrā'īl 'aleyhi's-selām kėldi ve aydı. Yā Muḥammed, ḥażret-i perverdigārdın saŋa (8) bu istiġfārnı kėltürdüm, ümmetleriŋġa ta'līm ḳılġıl. Her kişi kim bu istiġfār birle müdāvemet ḳılsa (9) Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ köŋlini zevāl-i imāndın ėmīn ḳılġay ve dünyādın imān birle barġay. Resūl ṣalla'l-lahu (10) 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bu istiġfārnı her kün bir ḳata oḳısa eger ol kün ölse ol bende uçmaḳlıḳ (11) turur ve istiġfār bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm allahümme ente rabbī lā ilahe illā ente ḫalaḳtenī ve ene* (12) *'abdüke ve ene alā 'ahdike ve va'dike mes'teṭa'tü ve e'ūẕu bike min şerri mā ṣan'atü ebūleke bini'metike* (13) *'aleyye ve ebū'u biẕenbī fāġfirlī ve nev bī feinnehu lā yaġfiru'ẕ-ẕünūbe illā ente.* 'Abdu'l-lah bin 'Abbās (14) raḍya'l-lahu 'anhümā aytur. Çūn mėn bu istiġfārnı Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim ėrse her (15) farīża[607] namāznıŋ soŋıda vird ḳıldım ve hergiz terk ḳılmadım. Vefāt ḳılġandın soŋ tüş kördiler (16) ve sordılar kim yā 'Abdu'l-lah, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sėniŋ birle nėçük mu'āmele ḳıldı? Aydı. Mėni yarlıḳadı (17) ve uçmaḳ rūzī ḳıldı. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim her kişi tevfīḳ tapsa kim kėçe yā kündüz **[157b]** (1) bu kelimātnı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa uçmaḳ rūzī ḳılġay, öz fażlı ve 'ināyeti birle ve ol kelimāt (2) bu turur. *Eşhedenne lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke leh ve eşhedenne Muḥammeden 'abduhu ve resūluhu ve inne 'İsā 'indu'l-lah* (3) *ve ümmeteh ve kelimetehü ilḳāhe ilā Meryem ve Nūḥun minhu ve inne'l-cennete ḥaḳḳun ve'n-nāra ḥaḳḳun ve'ṣ-ṣırāṭa ḥaḳḳun ve'l-ba'ẟe* (4) *ḥaḳḳun ve'l-mīzāne ḥaḳḳun ve'l-ḥisābe ḥaḳḳun ve'ş-şefā'ate ḥaḳḳun ve enne's-sā'ate ātiyetün lā raybe fīhā ve enna'l-lahe* (5) *ba'ẟe men fī'l-ḳubūr.* Mażmurāt'da ḥadīẟde kėlip turur kim her kişi kim āẕīne küni tört rek'at (6) namāz ötese, oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ on bėş ḳata *İḫlāṣ* ve selām bėrgendin (7) soŋ aysa yüz ḳata *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā āḫir demide imānını (8) selāmet tutḳay. *İnşā'a'l-lah te'ālā*. Rivāyet turur kim bir kün Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (9) namāzda bu āyetni oḳıdı, tamuġ otınıŋ ṣıfatıda kim *likulli bābin minhum cuz'un maḳsūmun*[608]. A'rābī (10) aydı. Yā Resūlu'l-lah, 'amel ḳılay kim ol 'amel birle tamuġ otıdın ḫalāṣ tapḳay mėn. Ḥażret-i risālet (11) penāhı ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bende āzād ḳılġıl. Besī ol A'rābī aydı. Yėtti bende āzād ḳıldım tā maŋa Ḥaḳ sübḥāne (12)

---

606 <bu söz>
607 Hemze konulmuş.
608 Hicr suresi 44. ayet "Her kapıya, onlardan bir grup ayrılmıştır."

ve te‘ālā yėtti tamuġdın ḫalāṣlıḳ rūzī bėrgey ve sebeb bolġay kim yėtti ā‘żāmnı[609] yėtti derekāt-ı (13) dūzaḫdın āzād ḳılġay. Pes Cebrā‘īl kėldi ve Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa ḫaber bėrdi kim beşāret yėtkürgil. (14) Ol A‘rābī kim be-dürüstī ve rāstī Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḥarām ḳıldı, aŋa tamuġ otını ve ḳapuġlarını (15) anıŋ yüzige baġladı ve uçmaḳ ḳapuġlarını aŋa açuḳ ḳoydı ve tā her ḳaysı ḳapuġdın kim tilese (16) kirer. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (17) aydı. Eger Müsülmānī vefāt ḳılsa ve namāz ötese aŋa yüz kişi ve Taŋrı tebārek ve te‘ālādın āmirziş **[158a]** (1) tileseler Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol meyyitni elbette yarlıḳaġay ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim (2) çūn bende[610] ölse ve güvāhlıḳ bėrse aŋa üç kişi hem-sāyeleridin kim bu meyyit yaḫşı kişi ėrdi ve ehl-i (3) ḫayr ve ṣalāḥdın ėrdi, dėp. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı uçmaḳlıḳlardın ḳılġay. Rivāyet turur kim (4) Sa‘īd bin Cübeyr[611] raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Mėn, Selmān Fārsī raḍya’l-lahu ‘anhnıŋ aġrıġını sora kirip ėrdim (5) kim Selmān aydı. Ey Sa‘īd, mėn Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin ėşitip turur mėn kim aydı. Muntaẓır bo- (6) luŋlar, meyyitge öler ḥālde üç nėmersege. Biri ol kim peşānesi ‘ıraḳ ḳılsa ve közleridin yaş (7) revān bolsa ve burnınıŋ tişükleri kerilse delīl turur kim ol bendege Ḫudā-yı te‘ālānıŋ raḥmeti (8) nāzil bolup turur ve ol bende uçmaḳlıḳ turur. Eger ḫafa bolġan tėvege oḫşar ün ḳılsa (9) ve reng rūy-i ḫākister reng bolsa ve aġzıdın köpük kėlse delīl turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ ‘az̠ābı (10) aŋa nāzil bolup turur. *Ne‘ūz̠u bi’l-lah min ġazabu’l-lah.* Altınçı faṣıl, kefende pitir ve meyyit birle hemrāh (11) ḳılur du‘ālarnıŋ beyānıda. ‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Her kişi kim bu kelimātnı bu āyetlerni (12) kāġuz̠da ve ketende pitip meyyitniŋ kökside ḳoysa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ bereketidin ol meyyitge (13) raḥmet ḳılġay ve anıŋ ḳatıġa ferişte[612] raḥmet ibergey. Uçmaḳ ḥulleleridin aŋa libās kėltürgey (14) ve ṭabaḳlarda nūr kėltürgey ve uçmaḳ ḳapuġlarıdın bir ḳapuġ anıŋ gūrige açılġay ve ol (15) meyyitge ‘az̠āb-ı gūr bolmaġay ve ol kelimāt āyetler bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm (16) eşhedenne lā ilahe illa’l-lah “vaḥdehu lā şerīke leh” ve eşhedenne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūluhu ve eşhedenne’l-cennete ḥaḳḳun ve’n-nāra ḥaḳḳun (17) ve’ṣ-ṣırāṭa ḥaḳḳun ve’l-mīzāne ḥaḳḳun ve’l-ḥesābe ḥaḳḳun ve’l-ba’s̱e ḥaḳḳun ve’s-sā‘ate ḥaḳḳun*

609 ā‘żāmnı şeklinde yazılmış.
610 Hemze konulmuş.
611 Ebū Abdillāh (Ebū Muhammed) Saīd b. Cübeyr b. Hişām el-Esedī (ö. 94/713 {?}) Hadis ve tefsir konusundaki rivayetleriyle bilinen tābii.
612 Hemze konulmuş.

ve'r-rū'yete ḥaḳḳun (18) ve ente ḥaḳḳen ve ḳavlike ḥaḳḳen ve fi'like ḥaḳḳen ve leḳā'ike fī'l-cennet ḥaḳḳen ve enne's-sā'at āyeten lā rīb fīhā **[158b]** (1) *ve enna'l-lahe yeb'as̱u men fī'l-ḳubūr eḳımı'ṣ-ṣalāte ṭarafeyn nehāri ve zülefen mine'l-leyl inne'l-ḥasenāti* (2) *yuẕhibne's-seyyiāt ẕalike ẕikrā li'ẕ-ẕakirīn*[613] *e fe men şereḥa'l-lahu ṣadrehu li'l-İslāmi fe hüve 'alā* (3) *nūrin min rabbih fe veylun lil ḳāsiyeti ḳulūbuhum*[614] *ve'l-kāẓımīnel-ġayẓa ve'l-'āfīne 'ani'n-nās* (4) *va'l-lahu yuḥibbu'l-muḥsinīn*[615] *vaṣbir fe inna'l-lahe lā yuḍī'u ecre'l-muḥsinīn*[616] *eḳımı'ṣ-ṣalāte li dulūki* (5) *eş-şemsi ilā ġasaḳi'l-leyli ve Ḳurāne'l-fecr inne kurane'l-fecri kāne meşhūdā*[617] *fe in tevellev fe ḳul* (6) *ḥasbiya'l-lah lā ilahe illa huve 'aleyhi tevekkeltü ve huve rabbu'l-'arşi'l-'aẓīm*[618] andın soŋ *Elem Neşraḥ* sūre- (7) sini pitse. Ḥadīs̱de Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bu du'ānı pitip meyyit- (8) niŋ köksi üstün ḳoysa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol meyyitdin 'aẕāb-ı gūrnı kötergey, öz fażlı (9) 'ināyeti birle. Ol du'ā bu turur. *Sübḥāneke ente rabbī ve ene 'abduke rabbī aġrifli ve erḥamnī* (10) *biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn*. Kifāye-yi Şe'bī'de kėltürüp turur kim biregü aġrıġıda oġlıġa (11) vaṣiyyet ḳıldı kim çūn mū'min dār-ı fenādın, dār-ı beḳāġa rıḥlet ḳılsam ve mėni yusaŋızlar (12) kerek kim mėniŋ peşānemde ve köksümde *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm'*ni pitiŋler. Oġlı atasınıŋ (13) [619] vaṣiyyetini ber-cāy kėltürdi. Nėçe maḥaldin soŋ atasını tüşide kördi sordı kim ey ata, aḥvāliŋ (14) nė turur? Aydı. Ol zamān kim mėni gūrda ḳoydılar, 'Aẕāb ferişteleri mėniŋ ḳatımġa kėldiler. (15) Çūn peşānem ve köksümde *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm*'ni pitiklik kördiler ėrse yandılar (16) ve aydılar. Sėn ėmīn bolduŋ, 'aẕāb-ı gūrdın. Mūsā ṣalātu'l-lah 'aleyhniŋ münācātnāmeside (17) meẕkūr turur. Her kişi kim bu du'ānı meyyitniŋ kefenide pitse ol bende miŋ yılġaça 'aẕāb-ı gūr körmegey (18) ve ol du'ā bu turur. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm innī esālike bismike'l-'aẓīmü'l-leẕī hüve ḳuvāme'd-dīn* (19) *ve esālike bismike'l-leẕī yerzaḳ bihe'l-'ālemīn.* Yėgirme birinç bāb **[159a]** (1) tüvāngerlik ve faḳīrlıḳ kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. Bu bāb üç faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, tüvāngerlik (2)

613 Hud suresi 114. ayet "Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl! Çünkü iyilikler, kötülükleri giderir. Bu, algılaması olanlara bir öğüttür."

614 Zümer suresi 22. ayet "Demek ki, Allah kimin bağrını İslama açmış ise işte o, Rabbinden bir nur üzerinde değil midir? O halde vay kalpleri, Allah'ın zikrinden (boş kalıp) kaskatı olanlara."

615 Ali İmran suresi 134. ayet.

616 Hud suresi 115. ayet "Ve sabret, çünkü Allah iyi davrananların mükafatını ziyan etmez."

617 İsra suresi 79. ayet "Güneşin kaymasından, gecenin kararmasına kadar namazı güzel kıl; bir de kıraatıyle seçkin olan sabah namazını; çünkü sabah Kur'an'ı gerçekten şahitlidir."

618 Tevbe suresi 129. ayet "Eğer aldırmazlarsa de ki: "Bana Allah yeter! O'ndan başka ilah yoktur! Ben O'na dayanmaktayım ve O, o büyük Arş'ın sahibidir!"

619 <nıŋ>

kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. Eger kişi tilese kim rızḳı kėŋ bolġay kerek kim ėki rek'at namāz ötese (3) ve oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ üç ḳata *innā a'ṭaynā* ve üç ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* ve üçer ḳatar *Mu'avvaẕeteyn*[620]. (4) Selām bėrgendin soŋ bu du'ānı oḳısa kim *allahümme yā rāziḳa'l-muḳallīne ve yā rāḥimü'l-mesākīne ve yā* (5) *veliyye'l-mū'minīne ve yā ġıyāse'l-müstaġīsīne iġfirlī verzuḳnī ve ente ḫayru'r-razıḳīn allahümme* (6) *inkāne rızḳī fī's-semā' feenzilhu ve inkāne fī'l-arḍı feaḫracehu' ve inkāne be'īden faḳarrabehu ve* (7) *ve inkāne ḳarīben feyessirhu ve inkāne kesīren fekesserahu ve inkāne kesīren fetebāreke lī inneke* (8) *'alā külli şey'in ḳadīr biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn* ve yėne her kişi kim faḳīrlıḳ ġalebe ḳılmış bolġay ve rūzgārı (9) tīre bolġay. Her kün her vaḳitde kim tilese ḫᵛāh bėş farīżanıŋ vaḳtide ve ḫᵛāh özge vaḳitlerde (10) ėki rek'at namāz ötese, oḳısa evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* üç ḳata ve soŋḳı (11) rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Sūre-yi İḫlāṣ* üç ḳatar baş secdege ḳoyup bu du'ānı oḳısa kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (12) *yā men yedeke mebsūṭetāni tünfiḳu keyfe yeşā' ebsaṭ 'aleynā bifaḍlike'l-Vāsi'a yā men leyse le'enāke* (13) *'āmetehu irḥam men leyse lifaḳrihi nihāyet biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz fażlı ve keremi (14) birle anıŋ rūzgārıda bereket peydā ḳılġay ve ma'īşeti ḫōş kėçkey. Kifāye-yi Şe'bī'de ḥadīsde kėlip turur kim (15) her kişi sünnet namāz-ı bāmdādnı öyinde ötep farīżage mescidge cemā'atke ḥāżır bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (16) anıŋ rızḳını kėŋ ḳılġay. Şeyḫü'l-İslām Ferīde'd-dīn nevvera'l-lah merḳadeh aytur. Mėn Şeyḫü'l-İslām Ḳuṭb (17) ed-dīn Baḫtiyār Ṭayyibu'l-lah Mażca'dın ėşittim kim aydı. Her kişiniŋ ma'āş ı teng bolsa rızḳı küşāde **[159b]** (1) bolmaḳ üçün bu du'ānı oḳısun kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm yā dāīmü'l-'izze ve'l-beḳā' yā ẕü'l-celāli ve'l-cūdi ve'l-'aṭā'* (2) *yā vedūdu yā ẕū'l-'arşi'l-mecīd fe''ālül limā yürīd* ve her kişi tilese kim bereket ve raḥmet anıŋ ḫānedānıġa nāzil bolġay, bu āyet- (3) ni bisyār oḳısun kim *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm rabbenā enzil 'aleynā mā'ideten mine's-semā'i tekūnu lenā 'ıyden li evvelinā* (4) *ve āḫirinā ve āyeten minke verzuḳnā ve ente ḫayru'r-rāzıḳīn*[621]. Menāfi'u'l-Ḳurān'da kėltürüp turur kim her kişi (5) *Āyete'l-Kürsī*'ni hem *fīhā ḫāldūn*'ġaça her farīża namāzdın soŋ oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı öz fażlı ve keremi birle (6) tüvānger ḳılġay ve faḳīrlıḳdın saḳlaġay ve bī-ḥesāb rūzī aŋa yėtkürgey. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (7) Resūl ṣalla'l-

620 Felak ve Nas sureleri.

621 Maide suresi 114. ayet "Meryem oğlu İsa şöyle yalvardı: "Allah, ey bizim yegane Rabbimiz, bize gökten bir sofra indir ki, bizim için, önce ve sonra gelenlerimiz için bir bayram ve kudretinden bir nişane olsun! Bizleri rızıklandır. Sen rızık verenlerin en hayırlısısın!"

lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim her kün yüz ḳata aysa *Lā ilahe illa’l-lahu’l-mülkü’l-ḥaḳḳu’l-mübīn* dervīş- (8) lik ve faḳr ū fā{ḳa}dın emānda bolġay. Ya‘nī Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol bendeni dervīşlik ve faḳīrlıḳ- (9) dın saḳlaġay kim anıŋ dīniġa żarar ḳılġay veyā faḳīrlıḳ sebebidin ėl ara ḫᵛār bolġay. *Ne‘ūẕu bi’l-lah min ẕalike* (10) ve faḳīrlıḳ kim ziyānkār turur ol turur kim dünyālıḳġa ḥarīṣ bolsa ve ḥarīṣ tamuġ otıġa meŋzer. (11) Ol ma‘nī bilen kim her nė tapsa köydürür ve hėç kişi bilmes kim ḳayan bardı ve faḳīr ḥarīṣ andaġ (12) turur kim her nėçe dünyālıḳ köprek tapsa köŋli yėne tiler ve hergiz ol közige körünmes ve ol nėmersedin hem (13) hergiz ṭamaṭṭī tapmas. Aḳdāmu’l-İslām’da kėltürüp turur kim her kişi her kün yüz ḳata aysa *lā ḥavle* (14) *ve lā ḳuvve te’l-illa bi’l-lahi’l-‘aliyyü’l-‘aẓim* ol bende hergiz faḳīr ve muḥtāc bolmaġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā yėtmiş (15) türlük belānı andın def‘ ḳılġay kim anıŋ anası faḳīrlıḳ ġamı bolġay. Fevāīde’l-Fevād’da (16) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi namāz-ı bāmdādnıŋ sünnet ve farīżası- (17) nıŋ arasında yėtmiş ḳata bu āyetni oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı ma‘āş tarlıġıdın saḳlaġay **[160a]** (1) ve ol āyet bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm ve in te’uddu ni‘metu’l-lah lā tuḥṣūhā* (2) *inne’l-insāne le ẓalumūn keffār*[622] ve her kişi kim *Sūre-yi erāyite’l-leẕī*’ni ḳırḳ bir ḳata oḳısa ol niyyet (3) birlen kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ ferzendlerini ve ehl-i ‘ayālini belālardın ve muḥannetler ve muḥtāc bolmaḳ- (4) dın saḳlaġay. Elbette maḳṣūdı ḥāṣıl bolġay. Ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi kim *İẕā vaḳa’at*[623] sūresini (5) her kėçe oḳısa hergiz ol faḳīrlıḳ zaḥmeti ve rūzgār tarlıḳınıŋ teşvīşini körmegey. Tefsīr-i Muġnī’de (6) kėltürüp turur kim her kişi bu bėş sūreni oḳımaḳ birle ‘ādet ḳılsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı (7) faḳr ū fāḳadın ve ma‘āş tarlıḳıdın öz emānda tutḳay. Tefsīr-i Zāhidī’de kėltürüp (8) turur kim Enes bin Mālik raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi (9) kim āẕīne künleri yüz ḳata aysa kim *allahümme ekfini biḥelālike ‘an ḥarāmike ve aġnini bifżalike* (10) *‘ammnn sevāke*. Ėki hafta ötmegey kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anı tüvānger ḳılġay. Rivāyet turur kim biregü Resūl (11) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėldi. Faḳīr ve teng-destlikdin nāliş ḳıldı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (12) aydı. Mėn saŋa bir nėmerse ögretey kim faḳr ū fāḳa ve muḥannetlıḳ sėniŋ rūzgārıŋda ḳalmasun. (13) Aydı. Belī, yā Resūlu’l-lah. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve

[622] İbahim suresi 34. ayet “Allah'ın nimetini saysanız onu bitiremezsiniz. Gerçekten insan çok zalim, çok nankördür.”

[623] Vakıa suresi.

sellem aydı. Her ėrte ve aḫşām bu āyetni oḳıġıl kim (14) *bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm tevekkeltü 'ala'l-mülkü'l-ḥayyu'l-leẕī lā yemūtu ve ḳuli'l-elḥamdu lilahi'l-leẕī lem yetteḫıẕ ṣāḥibetihi* (15) *ve lā veleden ve lem yekun lehu şerīkun fī'l-mülkü ve lem yekun lehü veliyyün mine'ẕ-ẕülli ve kebbirhu tekbīra*.[624] Pes ol kişi (16) bu āyetni vird ḳılıp hemīşe oḳır ėrdi. Nėçe kün kėçmedi kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā faḳr ū fā{ḳā}nı ve muḥannet (17) ve teşvīşini andın yırattı ve tüvānger ḳıldı. Ḥikāyet turur kim bir kün bir A'rābī Resūl ṣalla'l-lahu **[160b]** (1) 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve teng-destlik ve faḳīrlıḳdın besī nāliş ve zārī ḳıldı. Resūl ṣalla'l-lahu (2) 'aleyhi ve sellem aydı. Her farīża namāzdın soŋ on ḳata *Sūre-yi İnnā Enzelnāhu*[625]nı oḳıġıl ve āẕīne küni (3) tırnaḳ alġıl. A'rābī uşundaġ ḳıldı. Endek rūzgār kėçmep ėrdi kim A'rābīġa ol miḳdār (4) māl ve dünyālıḳdın cem' boldı. Anıŋ meşġūlluḳıdın A'rābī ṭā'at ve 'ibādetdin ḳaldı. (5) A'rābī ḳorḳtı ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve öz aḥvālini 'arż ḳıldı. Seyyid 'ālim ṣalla'l-lahu (6) 'aleyhi ve sellem aydı kim tırnaḳıŋnı tişiŋ birlen alġıl ve ėtegiŋ birlen yüzüŋni arıtġıl. (7) A'rābī, uşundaġ ḳıldı ėrse endek fırṣat kėçmep ėrdi kim faḳr ve teng-dest boldı. Şeyḫü'l-İslām (8) Ferīde'd-dīn nevvera'l-lah merḳadehniŋ Melfūẓ atlıġ kitābıda meẕkūr turur. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (9) her kişi tilese kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa 'izzet ve şeref ve māl rūzī ḳılġay, bu āyetni bisyār (10) oḳısun kim *ve men yetteḳıllahe yec'al lehü maḫrecā ve yerzuḳhu min ḥays̱u lā yeḥtesib ve men yetevekkel* (11) *'alā'l-lahi fehuve ḥasbuh innallahe bāliġu emrih ḳad ce'alallahu li külli şey'in ḳadrā.*[626] Pāt müddetde Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (12) anı tüvānger ḳılġay. Faḳr ū fāḳadın saḳlaġay ve hergiz kişige muḥtāc bolmaġay ve hemīşe ḫalḳ ara (13) 'azīz ve mükerrem bolġay. Rivāyet turur kim bir kün Ḳabīṣa[627] raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (14) teb'aige kėldi ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, mėn ża'īf ve nābīnā bolup turur mėn ve dünyā miḥnetige giriftār (15) ve ehl ve 'ayālimniŋ közleride ḫᵛār. Ol meclisdeki ṣaḥābeler barça anıŋ ḥāliġa yıġladılar. Resūl (16) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ey Ḳabīṣa, kerek kim her ėrte ve aḫşām bu tesbīḥni aysaŋ kim rūzī (17) ḳapuġları

---

624 İsra suresi 111. ayet "Ve şöyle de: "Hamd o Allah'a ki, hiçbir çocuk edinmedi; O'na mülkte bir ortak da olmadı; O'na aczi yüzünden bir yardımcı da olmadı." O'nu tekbir ile büyükle de büyükle!"

625 Kadir suresi.

626 Talak suresi 2-3. ayet. "Allah, ona bir çıkış yolu nasip eder. Ve Allah, ona ummadığı yerden rızık verir. Kim Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter. Kuşkusuz Allah, buyruğunu yerine getirir. Allah, her şey için bir ölçü belirlemiştir."

627 Ebū Saīd (Ebū İshāk) Kabīsa b. Züeyb b. Halhale el-Huzāī el-Kā'bī (ö. 86/705 {?}) Muhaddis ve fakih, tabii.

saŋa açılġay. Ḳabīṣa raḍya'l-lahu 'anh ol tesbīḥni özige vird ḳıldı ėrse henūz **[161a]** (1) yıl tamām bolġanı yoḳ ėrdi kim barça ėldin ġanī ve māldār boldı ve barça murād ve maḳṣūdı (2) ḥāṣıl boldı ve ol tesbīḥ bu turur. *Sübḥāna'l-lah ve biḥamdihi sübḥāna'l-lahü'l-'aẓīm ve biḥamdihi estagfuru'l-lah* (3) *ve etūbu ileyhi lā ḥavle ve lā ḳuvvete'l-illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim māşā'a'l-lah kāne ve mālem yeşā' lem yekün*. Ḫālaṣt (4) el-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur, ḥadīs̱de kėlip turur kim üç nėmerse sebeb-i tüvāngerlıḳ turur. Evvel (5) şükür bisyār aymaḳ; ėkinçi, kelime-yi temeccüdni bisyār oḳımaḳ; üçünçi, istiġfār aymaḳ ve yėne ḥadīs̱de (6) kėlip turur. Her kişi kim özige tört nėmerseni lāzım tutsa hergiz özi ve ehl ü 'ayāli muḥtāc bolmaġaylar. (7) Evvel, ṣubḥdın burun ḳopmaġlıḳ; ėkinç, namāz vaḳti kirmesdin burun ṭahāret ḳılmaḳlıḳ; üçünç (8) mescidge bāng-ı namāz aymasdın burun kirmeklik; törtünç, namāz-ı vitir ötegendin soŋ dünyā sözi (9) sözlemememeklik. Selmān Parsī raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim (10) aydı. On nėmerse turur kim ol sebeb-i tüvāngerlik turur. Evvel, ata anaġa yaḫşılıḳ ḳılmaḳ; ėkinç (11) 'aḳīḳ yüzük ėligge salmaḳ; üçünç, Ḫudā-yı te'ālāġa şükür bisyār aymaḳ; törtünç, penç-şenbe küni (12) tırnaḳ almaḳ; bėşinç, ḳaraġu kişilerniŋ ėligni tutup yol başlamaḳ; altınç, na'leyn kėymek; yėttinç (13) mescidlerni süfürmek; sėkizinç, ḥac ötemek; toḳuzunç, sevdā ve mu'āmelede rāstlıḳ ḳılmaḳ (14) onunç, zirā'at ḳılmaḳ. Ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi kim zümürrüd yüzük ėligge salsa hergiz (15) faḳīr ve muḥtāc bolmaġay. 'Abdu'l-lah {bin} 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl 'aleyhi's-selāmdın kim aydı. (16) Her kişiniŋ öyinde Ḥabeşī ėr yā ḫatun bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol öyde bereket peydā ḳılġay. (17) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur. Eḥadīs̱de körülüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem **[161b]** (1) tüvāngerlıḳ ve ḫōş vaḳitlıḳnıŋ esbābını beyān ḳılıp turur. Esbāb tüvāngerlıḳdın evvel kim kişi ehl-i (2) 'ayāli birlen müttefiḳ bolġay ve yėne ol kim ġazāt ḳılġay ve namāz-ı bāmdāddın soŋ uyuḳlamaġay (3) ve āḫiret işini dünyā işidin ilgeri tutḳay, ėrte ve aḫşām mescidde olturġay ve ked-ḫudāy- (4) nı namāzġa buyurġay, ṭā'at ve 'ibādet bilen müdāvemet ḳılġay, penç-şenbe ve āẕīne künleri (5) rızḳı küşāde bolur üçün du'ā ḳılġay ve emānetdār bolġay ve barça işide tevekkelu'l-lah te'ālāġa (6) ḳılġay ve taḳvā iḫtiyār ḳılġay ve pākīze rūzgār bolġay ve bosaġasınıŋ aylını süfürgey (7) ve nān rīze kim ayaġ astın tüşmiş bolġay, terip yėgey ve ata anasıġa du'ā ḳılġay ve ṣubḥdın (8) burun ḳopġay ve taṣadduḳ bėrgey

ve öyüge kėlgen ʿālimlerni[628] taʿẓīm ḳılġay ve berāʿat kėçesi duʿā (9) birlen bolġay ve ʿāşūre küni ehl-i ʿayāliġa nafaḳa ziyāde ḳılġay ve ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürgey ve ata (10) anası ve ḳuyaş uruġıġa yaḫşılıḳ ḳılġay ve Ḫudā-yı teʿālādın ḳorḳunçluḳ bolġay ve civān-merdlıḳ ḳılġay (11) ve günāh maʿṣiyetdin özini yıġḳay ve yalġan sözlemegey ve yalġan tanuḳluḳ bėrmegey (12) ve zinānı terk ḳılġay ve mütevażīġa kirgende söz aymaġay ve köp ḥarīṣ bolmaġay ve Taŋrı teʿālā- (13) nıŋ bėrgen niʿmetlerige şükür bisyār ayġay ve ked-ḫudālıḳ iḫtiyār ḳılġay ve mihmānnı ʿazīz tutḳay (14) ve ṭaʿāmdın burun ve soŋ ėlgini yuġay ve namāz-ı ḫaftenni cemāʿat birle ötegey ve öyinde (15) sirke saḳlaġay ve üstādınıŋ taʿẓīmini ber-cāy kėltürgey ve pādişāhınıŋ ḥaḳḳıda yaman söz (16) aymaġay. Bu nėmerselerdin kim ẕikir boldı. Barça tüvāngerlıḳnıŋ ve ḫōş vaḳitlıḳnıŋ esbābı (17) turur ve *bi'l-lahi'l-tevfīḳ*. Ėkinç faṣıl, faḳīrlıḳ kėltürür nėmerselerniŋ beyānıda. **[162a]** (1) Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim öre turup (2) saçnı veyā saḳalını tarasa ḳarżdār bolġay ve aŋa be-ġāyet ġam ve ġuṣṣa vāḳiʿ bolġay ve her kişi kim (3) ṭaʿāmġa ursa bereket ol ṭaʿāmdın kėtkey ve her kişi kim ata anasıġa duʿā ḳılmaḳnı terk ḳılsa (4) Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā anıŋ rūzīsini dünyāda kem ḳılġay. Rivāyet turur kim Süleymān peyġamber ʿaleyhi's-selām aydı. (5) Her öyde kim üç nėmerse bolsa ol öyde bereket bolmaġay. Evvel ḫıyānet, ėkinç zinā, üçünç oġrılıḳ. (6) Emīrü'l-Mūʿminīn ʿAlī kerimu'l-lah vecih aydı. Ḫaber bėrey mėn, silerge nėçe nėmersedin kim andın iḥtirāz (7) ḳılmaḳ vācib turur. Aydılar. Ey velīu'l-lah, ayġıl. Ḥażret-i şāh-ı merdān aydı. Örmecükniŋ avāsını (8) öyde ḳoymaḳ ve saç saḳalnı öre turup şāne urmaḳ, süfüründini öyde ḳoymaḳ ve yalġan (9) ant içmek ve zinā ḳılmaḳ ve dünyālıḳġa ḥarīṣ bolmaḳ, namāz-ı şām ve namāz-ı ḫaftenniŋ arasında (10) uyuḳlamaḳ ve sevādḫānnıŋ ünini köp tıŋlamaḳ ve sāīlni maḥrūm yandurmaḳ ve ehl-i (11) ʿayāli bilen bed-maʿāş bolmaḳ ve olar birlen mevā saḳlamaḳ ve ṣıla[629]-yı raḥīmni kėsmek. Bu meẕkūr nėmerse- (12) ler barça Ādemīġa faḳir kėltürür. Kifāye-yi Şeʿbī'de kėltürüp turur kim Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʿanh (13) rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin kim aydı kim ferzendiŋlerġa duʿā-yı bed ḳılmaŋlar kim (14) olarġa faḳīrlıḳ kėltürür ve maʿīşetleri düşvārlıḳ[630] bilen kėçer. Eḥadīs̱-i Erbaʿīn (15) din menḳūl turur kim Selmān Fārsī raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin

628 ʿālīmlerni şeklinde yazılmış.
629 sīla şeklinde yazılmış.
630 dīşvārlıḳ şeklinde yazılmış.

(16) kim. Aydı. On nėmerse turur kim ol sebeb-i faḳīrlıḳ ve teng-destlıḳ turur. Ölüg ḳatında ṭaʻām (17) yėmek ve izārnı öre turup kėymek ve destārnı olturup çırmamaḳ ve pestni tirig **[162b]** (1) taşlamaḳ ve saçnı veyā mūy-ı ʻānesini miḳrāż bilen kėsmek ve āb-ı tābedin su içmek ve (2) kefş, ötük ve naʻleynniŋ oltaŋıġa baḳmaḳ ve kāhil namāz bolmaḳ ve ėlni neng tutmaḳ (3) ve yalġan söz ʻādet ḳılmaḳ. Ḥadīs̱de kėlip turur kim her öyde çaġır veyā def veyā ṭanbūr veyā (4) nerd bolsa ol öy ehliniŋ duʻāsı müstecāb bolmaġay ve ferişteler ol öyge kirmegeyler (5) ve Ḥaḳ teʻālā bereketni ol öydin kötergey. Ḥadīs̱de kėlip turur kim üç kişige hergiz uçmaḳ (6) rūzī bolmaġay. Evvel ferzendi kim andın ata anası bīzār bolġay. Ėkinç ol ḫatun kim ėriniŋ (7) ḥaḳḳıda ḫıyānet ḳılġay. Üçünçi ol kişi hem-sāyeleri birle yaman bolġaylar ve hem-sāyelik ḥaḳḳını (8) saḳlamaġay. Fevāīde'l-Fevād'da ve Meşārīḳ'da bu ḥadīs̱ni kėltürüp turur kim *lā yeduḫulu hez̠ā* (9) *beytün ḳavmüllā duḫulu'l-lez̠ī* yaʻnī bu yıġaç hėç ḳavminiŋ öyige kirmes. Meger kim kirür evvelde ḫᵛārlıḳ (10) ve faḳīrlıḳ. Bu ḥadīs̱, zirāʻat esbābı ve amāc ve keşkīn dėk yıġaçlarnıŋ māddesinde vāḳiʻ (11) bolup turur. Yaʻnī bularnı olturura kigürmek faḳīrlıḳ kėltürür. Ḥadīs̱de kėlip turur kim nėçe (12) nėmerse turur kim ol faḳīrlıḳ ve teng-destlik kėltürür. Evvel, zinā ḳılmaḳ ve yalġan sözlemek ve nān (13) rīze ayaġ astın tüşürmek ve yüzni ėtek birle pāk ḳılmaḳ ve öyni süfürmek, çirkīn tutmaḳ (14) ve örmecükni tam ve tarusda ḳoymaḳ ve ṣubḥ vaḳtide uyuḳlamaḳ ve süfüründini öyde (15) ḳoymaḳ ve kėçe öy süfürmek ve bir vaḳit namāzdın ziyāde cünüb[631] yürmek, cenābet ḥālinde nėmerse (16) yėmek. Meger kim ėlgini ve aġzını yusa ve bosaġada olturmaḳ ve ḳızan ayaḳnı aş ve ṭaʻām (17) pişürüp yuġsuz ḳoymak, kāse ve ṭabaḳnı yumay ṭaʻām yėmek ve ferzendlerni ḫᵛār tutmaḳ **[163a]** (1) ve nėmersesi turup ėldin gedāīlıḳ ḳılmaḳ, her ḫas ve ḫāşāk birlen tiş kevlemaḳ (2) ve yalġan ant içmek ve ṭahāret ḳılur ḥālde söz sözlemek ve bī-ṭahāret Ḳurān oḳımaḳ (3) sīr ve piyāznıŋ pōstını köydürmek ve mesciddin ıżṭırāb birle çıḳmaḳ ve tofraḳ ve palçık (4) bilen ėlig yumaḳ ve ėşikniŋ yaŋaḳıġa tekye ḳılıp turmaḳ ve ata ananı atı bilen aymaḳ (5) ve ėginni tende tikmek ve gedāīniŋ gedāīlıḳ ḳılıp yıġḳan ṭaʻāmnı satḳın almaḳ ve çerāġnı (6) pū dėp öçürmek ve bāzārġa ėrte barmaḳ ve keç yanmaḳ ve ḳalem rīzeni ayaġ altın salmaḳ ve (7) boġumluḳ ḳalem birle ḫaṭ pitmek ve sunuḳ tarġaḳ birle baş veyā saḳal taramaḳ ve tırnaḳ- (8) nı tiş birle kėsip almaḳ ve uluġlarnıŋ aylıdın bī-edebāne ötmek ve secde-yi tilāvetni teʻḫīr (9) ḳılmaḳ ve bu mez̠kūr nėmerseler barça

[631] cūnūb şeklinde yazılmış.

faḳr u fāḳa kėltürür. *Va'l-lahu te'ālā 'ālem.* Üçünç faṣıl (10) ḳarżdārlıḳdın ḫalāṣlıḳ bėrür nėmerselerniŋ beyānıda. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim Mu'āz (11) bin Cebel[632] raḍya'l-lahu 'anhdın rivāyet turur kim nėçe kün mescidge ḥāżır bolmadı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (12) ve sellem anıŋ ḥālidin tefaḥḥuṣ ḳıldı. Mu'āz raḍya'l-lahu 'anh 'arż-dāşt ḳıldı kim yā Resūlu'l-lah 'aleyye- (13) din ya'nī besī ḳarżdār turur mėn ve ḳarż-ḫᵛāhlarnıŋ ḳorḳunçıdın taşḳarı çıḳa almas mėn. (14) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bu āyet ve bu du'ā bilen müdāvemet ḳılġıl kim pāt müddetde ve yaḳın (15) fırṣatda ġanī ve tüvānger bolur sėn. Mu'āz bin Cebel raḍya'l-lahu 'anh Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ fermānı (16) bilen müdāvemet ḳıldı ėrse endek fırṣatda ġanī ve māldār boldı ve ḳarżlarını tamām edā (17) ḳıldı ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim eger bendeniŋ yėr yüzideki taġlarça ḳarżı bolsa Ḥaḳ sübḥāne **[163b]** (1) ve te'ālā öz ḫazānesidin anıŋ ḳarżlarını ötegey. Ol āyet ve du'ā bu turur. *Ḳul allahümme mālikü'l-mülk* (2) tā tab'īr-i ḥesāb du'ā bu turur. *Allahümme yā fāriḥu'l-hemmi ve yā kāşife'l-ġammi ve yā mucībe Da'vete'l-muḍḍarrīn* (3) *yā raḥmeni'd-dünyā ve'l-āḫiretü ve raḥīmehumā tu'ṭī minhümā men teşā'u ve temne' men teşā'u' allahümmerḥamnī raḥmeteh* (4) *tuġninī bihā raḥmeteh min sivāke veġnunī mine'l-faḳri ve'l-'ayli vaḳżi 'anni dīnī bikeremike yā ekrem* (5) *el-ekremīne ve yā erḥame'r-raḥīmīn.* Ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi kim ḳarżdār bolsa kerek kim üç ḳata saḳalını (6) tarap üç ḳata bu du'ānı oḳısa bu du'ānıŋ bereketidin ḳarżları tamām ötegey. *Bismi'l-lahi'r-raḥmani'r-raḥīm* (7) *yā ḳadīm yā dāīm yā ḥay yā ḳayyūm yā ferd yā vitr yā men lem yelüd ve lem yūled ve lem yekün lehu kufuven eḥad allahüme yā nūru's-semavāt ve* (8) *el-arḍ yā ẕü'l-celāl ve'l-ikrām yā erḥame'r-raḥīmīn.* İmām Ca'fer Ṣādıḳ raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi *Sūre-yi Lime tuḥarrimu*[633]nı (9) oḳımaḳnı vaẓīfe ḳılsa, ḳarżı anıŋ bī-ḥad bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā öz ḫazāne-yi keremidin barçasını edā ḳılġay. (10) Veṣāyā'dın menḳūl turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yā 'Alī, nėçe nėmerse turur kim Ādemīni pāt ḳarıtur (11) ve ḳarż bisyār ḳılmaḳ ve ḫatun birle bir orunda yatmaḳ ve ḫōş-būy öz birlen bisyār tutmaḳ ve balġamī mizāc (12) bolmaḳ ve bu nėmerseler Ādemīni pāt pīr ve 'ömrüni ḳısḳa ḳılur. *Va'l-lahu te'ālā 'ālem.* Yėgirme ėkinç bāb (13) ba'żı ṭa'āmlarnıŋ ve ba'żı mīvelerniŋ ve şerbetlerniŋ s̱evābı ve fażīletiniŋ beyānıda. Tefsīr-i Vurar'da (14) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Çūn silerge ḥelvā 'arż ḳılsalar anı red ḳılmaŋlar (15) ve andın

---

[632] Ebū Abdirrahmān Muāz b. Cebel b. Amr el-Ensārī (ö. 17/638) Sahabi.
[633] Tahrim suresi.

yėŋler ve yėne ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim bir birāder-i müsülmanıġa bir loḳma ḥelvā bėrse Ḥaḳ sübḥāne (16) ve te'ālā aŋa uçmaḳ ṭa'āmlarıdın rūzī ḳılġay ve cān bėrmek açıġını aŋa āsān ḳılġay ve ḳıyāmet (17) küni 'Araṣāt heybetidin emānda tutḳay ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bir loḳma ḥelvā bir Müsülmānġa **[164a]** (1) Ḫudā-yı te'ālānıŋ rıżāsı üçün bėrse çūn ol bende gūrdın ḳopsa bī-ḥesāb uçmaḳġa barġay. (2) *Va'l-lahu'l-hāvī*. Ḳapaḳ aşınıŋ fażīleti. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim 'Aīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu (3) 'anhā aydı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem maŋa buyurdı kim yā 'Aīşe, ḳapaḳnı ḳazanġa köp toġrap (4) salġıl ve çūn anı süt birle pişürseŋ anı yaḫşı yėgil. Be-dürüstī her kişi kim ḳapaḳnı süt birlen (5) pişürüp yėse anıŋ köŋli ġamlıḳ ve endūhluḳ bolmaġay ve hemīşe ḫōş-ḥāl bolġay ve gūrı- (6) nıŋ nūrı ziyāde bolġay ve damaġı ḳavī bolġay ve ḥıfẓı ziyāde bolġay ve ab-ı menīni ziyāde (7) ḳılġay ve tenni pākīze ḳılġay. Ey 'Aīşe, her kişi kim Müsülmānlardın ėr yā ḫatun ḳapaḳ aşı (8) yėse pitilgey, anıŋ her loḳmasıġa yėtmiş miŋ yaḫşılıḳ ve ber-ṭaraf bolġay, anıŋ dīvān-ı a'mālidin (9) yėtmiş miŋ yamanlıḳ ve i'ṭā ḳılġay, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa uçmaḳda yėtmiş miŋ derece. Ey 'Aīşe (10) her kişi kim ḳapaḳ aşı yėse bolmaġay, ol kün anıŋ tėnide derd-i meṡel, derd-i ser ve derd-i çeşm (11) ve ḳulaḳ aġrıġı ve ḥalḳ aġrıġı ve yürek ve baġır, ḳursaḳ aġrıġı ve ḳol ve fevt ve sīne ve pehlū (12) aġrıġı ve her kişi ḳapaḳ aşını kėçe yėse aŋa hėç belāyı ve āfeti vāḳi' bolmaġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı (13) saḳlaġay, dīvānelıḳdın ve cüẕām[634] ve baraṣ[635] ve ḳulunç ve yeraḳān ve istisḳādın ve cemī' āfetlerdin (14) emānda tutḳay. Ḫurmānıŋ[636] fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yėŋler, nāşitāġa ḫurmānı be-dürüstī kim (15) ol mi'deniŋ ḳurtını öltürür ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ferzend-i Ādem'niŋ ḳarnıda kūşe bar turur kim (16) barmas ol kūşeġa hėç ṭa'āmı meger ḫurmā[637] ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā dōst (17) tutar ḫurmānı[638] ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Seḥerde yėr ṭa'āmlarnıŋ yaḫşıraḳı ḫurmā[639] turur **[164b]** (1) ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḫatunlarġa nifās ḥālinde ḫurmā[640] bėriŋler. Her ḫatunī

634 cüzām şeklinde yazılmış.
635 baraż şeklinde yazılmış.
636 ḫūrmānıŋ şeklinde yazılmış.
637 ḫūrmā şeklinde yazılmış.
638 ḫūrmānı şeklinde yazılmış.
639 ḫūrmā şeklinde yazılmış.
640 ḫūrmā şeklinde yazılmış.

kim (2) anıŋ ṭa'āmı nifās ḥālinde ḫurmā[641] bolsa anıŋ ferzendi ḥakīm ve zīrek ve dānā toġḳay. Ol sebebdin kim (3) ḫurmā[642] Meryem 'aleyhi's-selāmnıŋ ṭa'āmı ėrdi. Çūn 'İsā 'aleyhi's-selām mütevellid boldı ėrse Resūl 'aleyhi's-selām (4) aydı. Eger ėl tileseler ėrdi kim ḫurmāda[643] nė menfa'at turur, elbette anı tapmaslıḳ cihetidin mātem (5) tutḳay ėrdiler. Mevīzniŋ fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yaḫşı ṭa'ām turur, mevīz. Ol (6) sebebdin kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ 'ġażabını pest ḳılur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mevīz yėgüçidin ḫ{ō}şnūd (7) bolur ve tişlerniŋ tübini bėrkitür ve tendin rencni köterür ve aççıġnı basar ve aġızınıŋ (8) būyını ḫōş ḳılur ve balġamnı def' ḳılur ve Ādemīniŋ beşeresini ṭarāvatlıġ ḳılur ve sīneni ṣāf (9) ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi ḫᵛāhsa kim anıŋ ferzendi ṣāḥib-i cemāl ve ḫōş (10) ṭab' ve ḫōş ḫūy bolġay. Elbette kerek kim mücāme'at ḥālinde mevīz yėse. Enārnıŋ fażīleti. Resūl (11) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Özüŋlerge lāzım tutuŋlar, enār yėmekni. Ol sebebdin kim (12) her dāne-yi enārdın mi'deġa tüşer, köŋülni rūşen ḳılur ve ol bendeni Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā şeyṭān- (13) nıŋ şerridin tā ḳırḳ künġaça emānda tutḳay. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Enārda bir ḳaṭre-yi (14) uçmaḳ suyıdın bar turur. Behīniŋ fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa Ṭāīf vilāyetidin (15) behī hediye kėltürüp ėrdiler. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem anı yıdladı ve ėki közige ve mübārek (16) yüzige sürtti ve aydı. Ey bār-Ḫudā yā, nėçük kim anı bu dünyāda biz"ge" naṣīb ḳıldıŋ, āḫiret hem bizge (17) rūzī ḳılġıl ve bizni andın maḥrūm ḳılmaġıl. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yėŋler behīni **[165a]** (1) be-dürüstī kim köŋülni pāk ḳılur ve dilīr ve bahadurluḳnı ziyāde ḳılur ve ferzendiŋlerni ṣāḥib-i (2) cemāl toġar ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥāmile ża'īfelerġa behī bėriŋler tā yėsünler. (3) Be-dürüstī kim ferzend ḫōş ḫūy ve ṣāḥib-i cemāl kėlür. Çīlānnıŋ fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (4) aydı. Çūn silerge zaḥmet-i teb vāḳi' bolsa pes yėŋler çīlānnı. Be-dürüstī kim def' ḳılur teb- (5) niŋ ḥarāretini. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Çūn silerdin biriŋizlerge balġam zaḥmeti (6) vāḳi' bolsa yėtmiş dāne çīlān yėŋler. Be-dürüstī kim ḳannı kem ḳılur ve ẕerdeni basar ve balġam- (7) nı kėser. Üzümniŋ fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā hėç peyġamber-i mürsel- (8) niŋ cānını ḳabż ḳılmadı. Meger kim aŋa üzüm ārzūsı bar ėrdi. Resūl ṣalla'l-lahu

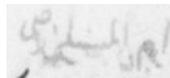
[641] ḫūrmā şeklinde yazılmış.
[642] ḫūrmā şeklinde yazılmış.
[643] ḫūrmāda şeklinde yazılmış.

‘aleyhi ve sellem aydı. (9) Yėŋler üzümni be-dürüstī kim ol yaḫşırak̢ turur ve bedenge siŋer ve tenge āsāyiş turur. K̢ağun- (10) nıŋ fażīleti. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. K̢ağun tört türlük turur. Şīrīn ve miyāne ve turş (11) ve bī-meze ammā ol kim şīrīn turur, Ādemīğa. Ḫaber bu ündürür ve ol kim turş turur mi‘deniŋ (12) k̢urtını öltürür ve ol kim miyāne turur, Ādemīni semirütür ve mi‘deġa k̢uvvet bėrür ve ol kim bī-meze (13) turur. Ādemīdin bu esīrni def‘ k̢ılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yėŋler k̢ağunnı (14) ve ta‘ẓīm k̢ıldıŋlar, anı. Be-dürüstī kim ol Ḫudā-yı te‘ālānıŋ raḥmeti turur ve uçmak̢dın turur. Şeker (15) ve ‘aselniŋ fażīleti. Ḥadīs̱de kėlip turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-dürüstī kim Ḥak̢ sübḥāne (16) ve te‘ālā şekerde ḫayır bereket k̢oyu{p} turur. Barça zaḥmetler ve derdlerġa şifā turur ve her kişi kim her ayda bir k̢ata (17) şeker şerbeti içse Ḥak̢ sübḥāne ve te‘ālā anı yėtmiş yėtti nev‘ ‘illet ve zaḥmetdin öz penāhıda tutk̢ay **[165b]** (1) kim andın ėkisi cüzām ve fālic turur. ‘Aīşe raḍya’l-lahu ‘anhādın rivāyet turur kim Resūl (2) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ‘asel ve ḥelvānı bisyār dōst tutar ėrdi. Sütniŋ fażīleti. Resūl ṣalla’l-lahu (3) ‘aleyhi ve sellem aydı. İçiŋler sütni kim Mi‘rāc tüni maŋa üç k̢adeḥ kėltürdiler. Biride su ve biride (4) ḫamr ve biride süt. Mėn sütni iḫtiyār k̢ıldım ve Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (5) süt içse bu du‘ānı ok̢ısun kim *allahümme bārike lenā fīhi ve zidnā minhu.* Sirkeniŋ (6) fażīleti. Ḥadīs̱de kėlip turur kim be-dürüstī ve rāstī Ḥak̢ sübḥāne ve te‘ālā sirke içer kişige [644] (7) ėki ferişteni müvekkel k̢ılıp turur kim ol sirke içken küni aŋa āmirziş tilerler. Resūl (8) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Hergiz fak̢īrlık̢ tartmağay, ol kişi kim anıŋ öyinde sirke bolġay. (9) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Nāşitāġa içiŋler, sirkeni be-dürüstī kim sirke bereket turur (10) ve yėne Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi sirke içse Ḥak̢ sübḥāne ve te‘ālā çık̢arġay, anıŋ (11) köŋlidin ġıll ve ġış ve şek ve şirk ve ḥased ve ‘adāvet ve nifāk̢nı. Herīseniŋ fażīleti. (12) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Cebrā‘īl ṣalātu’l-lah ‘aleyh maŋa kėldi ve aydı. Yā Muḥammed, yėgil (13) herīseni tā sėniŋ pōstuŋ k̢avī bolġay ve saŋa k̢uvvet-i ṭā‘at ve ‘ibādet ḥāṣıl bolġay. (14) Gūştniŋ fażīleti. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi k̢ırk̢ kün peyveste gūşt yėse (15) bed-ḫulk̢ ve bed-fi‘il bolġay. Ḥadīs̱de kėlip turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (16) gūştni özige ḥarām k̢ılsa ve gūşt yėmekni terk k̢ılsa ol mėniŋ ümmetimdin ėrmes. Resūl (17) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Yėŋler gūştni, be-

[644] kişige yazılıp üstü çizilmiş.

dürüstī kim ol Ādemīniŋ ḫalḳını yaḫşı ḳılur. **[166a]** (1) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Nān ḫūrişlerniŋ yaḫşıraḳı dünyā ve āḫiretde gūşt (2) turur ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemni her bar kim gūşt yėmek üçün ündep tururlar. Elbette icābet (3) ḳılıp tururlar. Her vaḳit kim gūşt hediye kėltürüp tururlar, ḳabūl ḳılıp turur. Resūl (4) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem büryān ḳılġan gūştni bisyār dōst tutar ėrdiler. …[645] raḍya (5) al-lahu 'anhādın rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa bir kün kebāb hediye kėltürdiler. (6) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem andın yėdi ve namāzġa turdı ve ṭahāret tāze ḳılmadı. Enes bin (7) Mālik raḍya'l-lahu 'anh aydı. Mėn kördüm, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemni kim ḳaḳ gūştni ṭabaḳda (8) ḳoyup yėdi. Andın soŋ ḳopup sifāl ėdişdin su içti. Yaġnıŋ fażīleti. Resūl (9) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ḳoynıŋ ve uynıŋ ve tėveniŋ süti şifā turur ve olarnıŋ yaġı (10) dārū. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ ḳatıda ni'metlerniŋ yaḫşıraḳı yaġ ve süt ėrdi. (11) Siyāh dāneniŋ fażīletide. Resūl ṣalla'l-lahu aydı. Yā 'Alī, ferişte āmirziş tilerler ol kişini kim (12) anıŋ ḫᵛrākī siyāh dāne "ve 'asel bolġay" barça derdlerġa dārū ve barça zaḥmet ve 'illetler şifā turur. Ḫıyārnıŋ (13) fażīletide. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Yėŋler ḫıyārnı be-dürüstī kim anda şifā turur ve yėne (14) aydı. Her kişi kim ḫıyārnı tuz birle yėse Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı cüẕām[646] ve baraṣ ve fālic 'illetidin saḳlaġay. (15) 'Adesniŋ fażīleti. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Özüŋlerge lāzım tutuŋlar, 'ades yėmekni. (16) Biliŋler be-dürüstī kim ol mübārek turur. Ādemīniŋ köŋlini nerm ḳılur ve āb-ı dīdeni ziyāde ḳılur. (17) Be-dürüstī ve rāstī kim yėtmiş peyġamber 'aleyhime's-selāmnıŋ fażīleti "bereketi" anda bar. Ḥadīs̱ kėlip turur kim **[166b]** (1) her ṭa'āmı kim anda mis̱ḳāli 'adesdin bolġay. Ol ṭa'āmda mis̱ḳāli uçmaḳ yıdıdın bar turur. (2) İbrāhīm ḫalīlu'l-lah ve Muḥammed ḥabību'l-lah ṣalātu'l-lah 'aleyhimā 'adesniŋ ḥaḳḳıda du'ā ḳılıp tururlar. (3) Pes anda tamām ḫayır, bereket bolġay. Piyāznıŋ fażīleti. Ḥadīs̱de kėlip turur kim biregü anıŋ (4) ferzendi bolmas ėrdi. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kėldi ve aḥvālidin şikāyet ḳıldı (5) ėrse Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aŋa piyāz fermān ḳıldı. Emīrü'l-Mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh (6) rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Çūn sizler bir şehri ve diyārıġa (7) kirseŋizler ve turuḳsaŋızlar, ol şehrniŋ zaḥmet ve āfetleridin kerek kim sizler (8) piyāz yėseŋizler. Be-dürüstī ve rāstī

---

645 Mürekkep aktığı için özel ad okunamadı.
646 cüzām şeklinde yazılmış.

kim piyāz yėmek rūşen ḳılur, közni ṭarāvertlik saç (9) ve saḳalnı ve ziyāde ḳılur, ab-ı menī̇ni. Ḥikāyet turur kim Süfyān S̠evrī̇ raḥmetu'l-lah ʻaleyhġa (10) zaḥmeti vāḳiʻ bolup ėrdi. ʻAbdu'l-lah {bin} Mübārek raḥmetu'l-lah ʻaleyh anı sora kirdi ve piyāz tiledi ve pāre ḳılıp (11) Süfyān raḥmetu'l-lah ʻaleyhġa bėrdi kim yıdlaġıl. Çū̃n Süfyān ʻaleyhi'r-raḥme yıdladı ėrse ʻaṭse ḳıldı (12) ve aydı. *El-ḥamdullillah rabbi'l-ʻālemī̇n* kim derdim teskī̇n boldı ve şifā taptım. H̱ālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da (13) kėltürüp turur kim Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim (14) aydı. On nėmerse turur kim Ādemī̇ni ferāmūşkār ḳılur. Sī̇r yėmek ve sıçḳan yėp ḳalġan nėmerseni yėmek (15) ve turş almanı yėmek ve küncī̇d yėmek ve kişn{ī}z yėmek ve kiçikide ḥacāmat ḳıldurmaḳ ve ėki ẖatun- (16) nıŋ arasıdın ötmek ve asıp öltürgen kişige baḳmaḳ ve turḳun suda pī̇şāb ḳılmaḳ (17) ve pestni tirig taşlamaḳ ve ḳabirniŋ ẖaṭṭını oḳımaḳ ve piyāznı ẖām yėmek. ʻAbdu'l-lah bin **[167a]** (1) Mesʻūdī̇ raḍya'l-lahu ʻanhdın rivāyet turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Eger turp yėseŋiz- (2) ler ve tileseŋizler kim sizlerge anıŋ yıdı kėlmegey. Evvel tişler ḥālde maŋa dur{ū}d aytıŋlar (3) tā anıŋ yıdıdın ẖalāṣ bolġay sizler ve ṣıḥḥatlıḳ sizlerniŋ vücūduŋuzlarda peydā (4) bolġay ve ferişteler sizlerdin iẖtirāz ḳılmaġay ve silerniŋ köŋlüŋüzler ġam ve endūh- (5) dın fāriġ bolġay. *Va'l-lahu teʻālā ʻālem.* Yėgirme üçünç bāb (6) baʻżı ẖalī̇fe ve ötken pādişāhlarnıŋ ḥikāyeti ve aḥvāllarınıŋ beyānıda. Tefsī̇r-i Muġnī̇'de ve Kifāye-yi (7) Şeʻbī̇'de ve Tenbī̇h[647] Faḳī̇h Ebū'l-Leys̠ ve H̱ālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da ve yėne kitāblarda hem meẕkūr turur kim Süleymān (8) ʻaleyhi's-selāmġa ol miḳdār memleket ve salṭanat ve pādişāhlıḳ kim aŋa müyesser bolup ėrdi. Hėç āferī̇de- (9) ġa müyesser bolġanı yoḳ. Ḍaḥḥāk raḍya'l-lahu ʻanh aydı kim Süleymān peyġamber ʻaleyhi's-selāmnıŋ aylıdaġı (10) ẖiẕmetkārları Ādemī̇din tört yüz miŋ kişi ėrdi ve barça dī̇v ve perī̇ler ve barça çerende (11) ve perrende anıŋ taẖt-ı fermānıda ėrdi ve tefsī̇rlerde andaġ kėltürüp turur kim anıŋ leşkergāhı (12) yüz ferseng yėr ėrdi. Yėgirme bėş fersengde perī̇ler ve yėgirme bėş fersengde Ādemī̇ler ve yėgirme bėş (13) fersengde dī̇vler ve yėgirme bėş fersengde çerende ve perrende cān-varlar bolur ėrdiler ve çū̃n (14) Süleymān peyġamber ʻaleyhi's-selām taẖtda oltursa ėrdi. Ėki yüz miŋ taẖt altundın oŋ (15) ḳolıda Ādemī̇ler üçün ve ėki yüz miŋ taẖt altun sol ḳolıda perī̇ler üçün tėger ėrdiler (16) ve otuz miŋ minber meymene ve meyserede [648] peyġamber-zāde ve dānişmendler üçün tėger ėrdiler (17) ve ilgeri kėyin dī̇vler ve perī̇ler

647 tenbih şeklinde yazılmış.
648 niŋ yazılıp üstü çizilmiş.

yürir ėrdiler. Her nė kim buyursa fermānıdın özge ḳılmas **[167b]** (1) ėrdiler ve Süleymān ʻaleyhi's-selām ve ehl-i ʻayāli bā-vücūd bu salṭanat ve ʻaẓamet birle zenbīl bāftlıḳ (2) ḳılıp ḳuruġ arfa nānı yėp evḳāt kėçürür ėrdiler ve Süleymān ʻaleyhi'sselām hergiz arfa nānını hem (3) toya yėmes ėrdiler kim faḳīrler miskīnlerniŋ ḥālidin bī-ḫaber bolmaġay ve Yūsuf peyġamber ṣalāt (4) ul-lah ʻaleyh hem ḳaḥṭ bolġan yılı ėlge ṭaʻām ve aşlıḳ bėrür ėrdi ve özi aç ḳalur ėrdi tā ḫalḳ- (5) nıŋ aḥvāli aŋa ferāmūş bolmaġay ve olar birlen muvāfaḳat ḳılġan bolġay. Ḥadī̱sde kėlip turur kim (6) çūn Ādem ṣafī ṣalātu'l-lah ʻaleyhġa zirāʻat buyurdılar ėrse zirāʻatġa meşġūl bolup çift (7) sürüp yürür ėrdi. Uy kāhillıḳ ḳıldı. Ādem ʻaleyhi's-selām uyġa bir tayaḳ saldı ėrse (8) uy tilġa kėlip aydı. Ey Ādem, ol zamān kim sėn per"ver"digār-ı ʻālem celle celāleġa ʻāṣī bolduŋ ėrse (9) hėç kim sėni urmadı. Ėmdi sėn, mėni tayaḳ urur mu sėn? Ādem ʻaleyhi's-selām çūn bu sözni (10) ėşitti ėrse bī-hōş bolup yıḳıldı. Çūn hūşıġa kėldi, aydı. Ey cān-var, rāst aytur sėn. (11) Saŋa tėger kim maŋa serzeniş ḳılġay sėn. Andın soŋ tövbe ve ʻöẕür-ḫᵛāhlıḳ ḳıldı. Menāḳıb (12) Emīrü'l-Mūʻminīn Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh çūn ḫalīfe boldı ėrse eŋnideki tonını bāzārġa (13) kigürdi tā satḳay. Aydılar. Yā Emīrü'l-Mūʻminīn, tanuŋnı naġu satar sėn? Emīrü'l-Mūʻminīn aydı. (14) Tā bu zamānġa tėgrü ḫalīfe ėrmes ėrdim ve ehl-i ʻayālimniŋ nafaḳası üçün kesb ḳılur ėrdim. (15) Ḥālā kesbdin ḳaldım, anı satar mėn tā ehl-i ʻayālimġa nafaḳa ḳılġay mėn. Ol zamān ṣaḥābeler (16) cemʻ bolup beytü'l-māldın vaẓīfe taʻyīn ḳıldılar. Her kün bir aḳ tenge ve yėne bir aḳ tengeniŋ (17) üç ḥiṣṣede ėki ḥiṣṣesi her kün bu miḳdār nėmerse beytü'l-māldın alıp öziniŋ ehl-i ʻayāliniŋ **[168a]** (1) ḥaḳḳıda ṣarf ḳılur ėrdi. Çūn ḳażā-yı ecel yaḳın kėldi ėrse cüzvī nėmerse nafaḳa ḳılur tengedin (2) öyde bāḳī ėrdi. ʻAīşe raḍya'l-lahu ʻanhāġa vaṣiyyet ḳıldı kim anı Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhġa teslīm (3) ḳılġay sėn. Çūn ʻAīşe raḍya'l-lahu ʻanhā Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhāġa ol bāḳī ḳalġan deremni (4) teslīm ḳıldı ėrse Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh bisyār yıġladı ve aydı. Raḥmet Ḫudā-yı teʻālā Ebū Bekir'ge kim (5) özidin soŋḳılarġa ʻadāletni taʻlīm ḳıldı. Ṣaḥābelerdin biregü rivāyet ḳılur. Ol vaḳit kim (6) Ebū Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh ḫalīfe ėrdi. Mübārek köŋlegide on ėki yamaġ bar ėrdi. Menāḳıb Emīr (7) ül-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhnıŋ ḫilāfetide bir ḫatun Emīrü'l-Mūʻminīnniŋ ḫatunıġa hediye iberdi. (8) Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh ol hediyeni barıp ḫatundın aldı, alıp beytü'l-mālġa ḳoştı ve aydı. (9) Mėn Müsülmānlarnıŋ kārkunı turur mėn. Bu beytü'l-mālġa yaḫşıraḳ ve Müsülmānlarġa yėtkeni fāżılraḳ. (10) Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh bir

kün bāzārdın öter ėrdi. Kördi, bir sėmiz tėve (11) bağlıġ turur. Sordı kim bu tėve kimniŋ turur? Aydılar. Bu tėve sėniŋ oġluŋ ʻAbdu'l-lah'nıŋ turur. Oġlı- (12) dın sordı kim bu tėveni ḳaydın aldıŋ? Aydı. Ḥācılardın, satar ėrdiler. Besī aruḳ ėrdi. Anı bahāġa (13) satḳın aldım. Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Ḳaydın semrüttüŋ? Aydı. Beytü'l-māldın. (14) Aydı. Ey ferzendim, beytü'l-māl sėniŋ ḥaḳḳıŋ ėrmes ėrdi. Ėmdi ėki işdin birini iḫtiyār ḳıl. (15) Tėveni Müsülmānlarnıŋ maṣlaḥatıda işlet tā burunḳı dėk aruḳlasun veyā bėrgen bahāŋnı alġıl (16) ve tėveni beytü'l-mālġa salġıl. ʻAbdu'l-lah raḍya'l-lahu ʻanh uşundaġ ḳıldı. Rivāyet turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn (17) ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh her kėçe özni ḥesābġa tartar ėrdi. Eger yaḫşılıḳları yamanlıḳlarıġa ġālib kėlse **[168b]** (1) ḥażret-i ʻizzet celle celāleġa zārī tażarruʻ ḳılur ėrdi ve şükür bisyār aytur ėrdi ve eger yamanlıḳları yaḫşılıḳ- (2) larıġa ġālib kėlse özni ḥad urar ėrdi ve aytur ėrdi. Ey bī-edīb ve ey nefs-i ḫasīs, mundaġ (3) yaman ḳıldıŋ. Ḥikāyet turur kim Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhnıŋ zamānıda Nīl deryāsınıŋ suyı kem (4) boldı ve aḳardın ḳaldı. Emīrü'l-Mūʻminīn'ġa ḫaber ḳıldılar. Emīr aydı. Cāhiliyet zamānıda mundaġ vāḳiʻ (5) bolsa nė ḳılur ėrdiler? Aydılar. Bir ṣāḥib-i ḥüsn ḳıznı yasap ve bozap Nīl deryāsıġa salur (6) ėrdiler. Deryā, revān bolur ėrdi. ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh, bir parça kāġuẕ tiledi ve ol kāġuẕda pitidi kim (7) *min ʻindi'l-lahi Emīrü'l-Mūʻminīne ileyye ve vāde'n-nīle immā baʻde mā lā yeşteġale birusūme'l-cāhiliyeti velīkin seriyye* (8) *biẕni'l-lahi teʻālā* yaʻnī bu ruḳʻa Taŋrı tebārek ve teʻālānıŋ bendesi Emīrü'l-Mūʻminīn ʻÖmer'din deryā-yı Nīl'ġa (9) pitildi. Deryāyı bilgil kim biz cāhiliyet resmi birlen ʻamel ḳılmas miz ve velīkin sėn, Taŋrı tebārek ve teʻālā- (10) nıŋ fermānı birlen revān bolġıl. Deryā-yı Nīl'ġa salıŋlar. Ėltip saldılar ėrse emīrniŋ mübārek (11) nefsiniŋ bereketidin su revān boldı ve henūz revān turur tā ḳıyāmetġa tėgrü hem revān bolġusı (12) turur. Rivāyet turur kim Emīrü'l-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanhġa Şām vilāyetidin zeyt yaġı kėltürdi. (13) Ayaḳlarġa alıp ėrdiler ve emīr anı ėlge ḳısmet ḳılur ėrdi. Emīrniŋ ḳatıda bir nāresīde (14) ferzend ḥāżır ėrdi ve bu oġlan yaġ sarı bisyār baḳar ėrdi ammā zehresi yoḳ ėrdi kim ol (15) yaġdın alıp başıġa sürtkey. Çūn ayaḳlar yaġdın ḫālī boldı ėrse ayaḳnıŋ yuḳıdaḳı (16) yaġ birle başını yaġladı. Emīrü'l-mūʻminīn, anıŋ ṭarafıge baḳıp bu işdin vāḳıf boldı (17) ėrse aydı. Ey ferzend, sėni ehlniŋ ḥaḳḳıġa raġbetlıġ körer mėn. Pes ol oġlannıŋ ėlgini alıp **[169a]** (1) ser-tırāş ḳatıge ėltip saçnı tırāş ḳıldurdı ve aydı. Ey oġlum, bu saŋa āsānraḳ (2) turur kim ḥesāb āḫiretdin ve ʻaẕāb-ı ḳıyāmetdin. Rivāyet Emīrü'l-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh (3) bir kez ārām almas ėrdi. Nė kėçe ve nė kündüz aytur ėrdiler. Ey

emīr, nėçük turur kim bir zamānı āsāyiş ḳılmas (4) sėn? Emīr aytur ėrdi. [649] Kündüz yatsam Müsülmānlarnıŋ işni żāyi‘ ḳılġan (5) bolġay mėn ve eger kėçe yatsam özümniŋ işni żāyi‘ ḳılġan bolġay mėn. Pes bu ėki meşġūlluḳ (6) birle nėçük uyuḳlap bolur? Rivāyet turur kim Emīrü'l-mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh, Selmān Fārsī raḍya'l-lahu (7) 'anhnı bir vilāyetġa ḥākim ḳılıp ėrdi. Selmān Fārsī, ol vilāyetġa barıp müddeti anda sākin boldı (8) ve aŋa ol vilāyetde ol miḳdār nėmerse ḥāṣıl bolmadı kim vilāyetniŋ keyfiyyetni ḫaṭ ḳılıp "emīrge" ibergey. (9) Pes bir piyādeni aytıp iberdi kim mėn bu ḫākimlıġımdın bahā-yı kāġuẕ üçün muḥtāc turur mėn kim (10) öz aḥvālimni saŋa 'arż-dāşt pitip ibergey mėn. Emīrü'l-mū'minīn cevābıda pitidi kim ey Selmān (11) ḳalemni bārīk ḳılġıl ve sözni muḫtaṣar, endek kāġuẕ saŋa kifāyet ḳılur. Rivāyet turur kim tābi'īndin (12) biregü aydı. Mėn kördüm kim Emīrü'l-mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhnıŋ mübārek ucasıda ḳamçı izleri (13) bar ėrdi. 'Abdu'l-lah {bin} Mübārek raḍya'l-lahu 'anh aydı. *Sübḥāna'l-lah* ol ḫalīfe[650] ber-ḥaḳ urur anı kim ḳamçı (14) uralur ammā emīr resmi ol ėrdi kim her āẕīne kėçesi özini ḳamçı iḥtisāb ḳılıp ḳamçı urar (15) ėrdi ve aytur ėrdi. Ey nefis ve haftada sėndin ḫaṭālar vāḳi' boldı. Sėni ḥad urġu- (16) luḳ turur. Rivāyet turur kim Emīrü'l-mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anhnı Ebū Lū'lū', namāz"da" zaḫm urdı (17) ėrse andın soŋ üç kün tirig bar ėrdi. Emīrü'l-mū'minīn 'Alī ve 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anhümā **[169b]** (1) anı sora kėldiler. Emīrü'l-mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh bisyā{r} yıġladı. Olar aydılar kim ey Emīrü'l-mū'minīn (2) nė üçün yıġlar siz? Aydı. Mėniŋ bu yıġım ol sebebdin ėrmes kim mėn dünyādın barur mėn (3) ve līkin mėniŋ yıġım ol cihetdin turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mėni ümmet-i Muḥammed Muṣṭafā ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (4) üstün emīr ḳıldı ve mėn, ḳorḳar mėn kim eger Ḥaḳ celle ve 'alā mėndin sūāl ḳılsa kim mėniŋ bendelerim- (5) niŋ ḥaḳḳında nė ḳıldıŋ, dėp ve mėn, nė cevāb bėrey? Olar aydılar. Ey 'Ömer, ḳorḳmaġıl kim Müsülmānlar (6) ara 'ādil[651] ḳıldıŋ. Pes 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh aydı. Eger siler, mundaġ güvāhlıḳ bėrseŋizler yaḫşı bolġay. (7) 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh sākit boldı. Emīrü'l-mū'minīn 'Alī raḍya'l-lahu 'anh aydı. Ey 'Abdu'l-lah bin (8) 'Abbās, nė ḫacīl sükūt turur. Ḥażret-i perverdigār celle celāleniŋ ḳatında hem güvāhlıḳ turur, 'Ömer'niŋ (9) 'adlige. Pes Emīrü'l-mū'minīn 'Ömer raḍya'l-lahu 'anh, oġlıġa aydı. Ey 'Abdu'l-lah; divit, ḳalem ve kāġuẕ kėltürgil (10)

---

649 <emīr aytur ėrdi>
650 Hemze konulmuş.
651 'adl şeklinde yazılmış.

ve bularnıŋ güvāhlıġını pitigil. Be-dürüstī ki Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem bu ėki kişiniŋ güvāhlıġını (11) ḳabūl ḳılġan turur ve yėne vaṣiyyet ḳıldı, oġlıġa kim zinhār bu ḫaṭnı mėniŋ kefenimniŋ arasıda (12) ḳoyġıl tā ferdā-yı ḳıyāmet Ḫudā-yı teʻālā dergāhında maŋa ḥuccet bolġay. Emīrü'l-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh (13) fevt boldı ėrse ʻAbdu'l-lah bir yıldın soŋ tüş kördi kim atasınıŋ ėlgide ol ḫaṭ bar (14) [652] ėrdi. Sordı kim ey Emīrü'l-mūʻminīn, Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā sėniŋ birle nėçük muʻāmele ḳıldı? (15) Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, mėndin ḥesāb tiledi ve mėndin Müsülmānlarnıŋ işleride (16) taḳṣīrlıḳlar taptı. Pes Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā aydı kim mėn, şerm tutar mėn kim bu ėki kişiniŋ (17) güvāhlıḳını red ḳılġay mėn. Pes mėni yarlıḳadı. ʻAbdu'l-lah bin ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh aydı. Ḳaysı **[170a]** (1) taḳṣīr birle saŋa ʻitāb ve ḫiṭāb vāḳiʻ boldı? Aydı. Ol taḳṣīr birlen kim beytü'l-māl tėve- (2) leriniŋ biriniŋ zānū-bendi köhne bolup köhnesini taşlap. Sārbānlar yėne yeŋi zānū-bend (3) ḳılur ėrdiler. Nėge sėndin bu ʻitāb vāḳiʻ boldı ki köhneni nėge żāyiʻ ḳıldıŋ ve cemʻ ḳılıp (4) satsaŋ ėrdi. Yėne bir yıllıḳ zānū-bend andın ḥāṣıl bolur ėrdi. Bu miḳdār beytü'l-mālnı (5) żāyiʻ ḳıldıŋ ve Müsülmānlarnıŋ işide müsāhilet ḳıldıŋ, dėp. Menāḳıb Emīrü'l-mūʻminīn ʻO̱smān (6) raḍya'l-lahu ʻanh, Meṣābiḥü'l-Ḥadī̱s'de kėltürüp turur. ʻAīşe-yi Ṣıddīḳa raḍya'l-lahu ʻanhādın rivāyet (7) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem bir kün öyde tekye ḳılıp ėrdi ve mübārek saḳları açuḳ (8) ėrdi. Emīrü'l-mūʻminīn Ebā Bekir Ṣıddīḳ raḍya'l-lahu ʻanh, icāzet tilep kirdi. Anıŋ soŋıda (9) Emīrü'l-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh, icāzet tilep kirdi ve ḥikāyetġa meşġūl boldılar. Resūl (10) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem, [653] mübārek saḳlarını yapmadı. Andın soŋ Emīrü'l-mūʻminīn (11) ʻO̱smān raḍya'l-lahu ʻanh, icāzet tilep kirdi ėrse Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem tünlerini rāst (12) ḳılıp mübārek saḳlarını yaptı. Zamānıdın soŋ barça çıḳtılar ėrse ʻAīşe raḍya'l-lahu ʻanhā (13) aytur. Mėn, Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin sūāl ḳıldım kim yā Resūlu'l-lah, Emīrü'l-mūʻminīn Ebū Bekir (14) Ṣıddīḳ kirdi ėrse siz hėç ḥicāb ḳılmadıŋız. Uşundaġ beşāşet ve ḥaremlıḳ bilen ḥikāyet (15) aytur ėrdüŋüz. Çūn Emīrü'l-mūʻminīn ʻÖmer raḍya'l-lahu ʻanh, kirdi ėrse hem uşundaġ ėrdiŋiz. Çūn (16) Emīrü'l-mūʻminīn ʻO̱smān, kirdi ėrse ḳopup tonuŋıznı rāst ḳılıp andın besī ḥicāb ḳıldıŋız. Resūl (17) ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Mėn, nėçük ḥicāb ḳılmay ol kişidin kim ferişteler, andın ḥicāb ḳılurlar. **[170b]** (1) Rivāyet Ṭalḥa bin

652 <bar>
653 <ʻaleyh ve sellem>

‘Abdu’l-lah[654] raḍya’l-lahu ‘anh aydı kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Silerniŋ her biriŋiz- (2) lerniŋ refīḳı ve müṣāḥibi bar turur ve mėniŋ refīḳım uçmaḳda Emīrü’l-mū‘minīn ‘Os̱mān turur. Raḍya’l-lahu ‘anh (3) rivāyet turur kim bir kün Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemniŋ ġazāt çapduġı besī cedd cehdi bar ėrdi (4) ve ṣaḥābelerġa aytur ėrdi kim ġazāt çapduġıda meded ḳılıŋlar. Emīrü’l-mū‘minīn ‘Os̱mān raḍya’l-lahu ‘anh (5) ḳoptı ve aydı. Yā Resūl, mėn yüz tėve barça esbāb ve meṣāliḥi ve irġābçısı birle Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālānıŋ (6) rıżāsı üçün bėrey. Ėkinç kerret yėne Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem kim turur kim ġazāt işde meded (7) yėtkürgey kim bu yılḳı ġazāt ‘usr ve düşvārlıġ[655] yılı turur. Yėne Emīrü’l-mū‘minīn ‘Os̱mān raḍya’l-lahu ‘anh (8) ḳoptı ve aydı. Yā Resūlu’l-lah, mėn ėki yüz tėve bėrey, barça esbāb ve meṣāliḥi birle. Resūl ṣalla’l-lahu (9) ‘aleyhi ve sellem aydı. Ey ‘Os̱mān, saŋa hėç bāḳī yoḳ turur. Mundın soŋ kim bu ‘amel-i ṣāliḥni ḳıldıŋ. (10) Bu hediye ve i‘ṭā ve iḥsān kim sėndin vücūdġa kėldi. Allah tebārek ve te‘ālānıŋ rıżāsı üçün (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā sėni tamām yarlıḳadı. Menāḳıb Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī keremu’l-lah vecih, Müṣābiḥü’l-Ḥadīs̱- (12) de kėltürüp turur kim Sa‘d bin Vaḳḳāṣ[656] raḍya’l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur; Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem- (13) din kim aydı. Ey ‘Alī, sėn maŋa Hārūn dėk sėn; Mūsā’dın ya‘nī nėçük kim Hārūn, Mūsā ‘aleyhi’s-selām- (14) nıŋ birāderi ėrdi. Sėn, mėniŋ birāderim sėn. Meger kim Hārūn peyġamber ėrdi mėndin soŋ (15) peyġamber bolmas ve yėne Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-ḥaḳ ol H̱udāy kim barça maẖlūḳātnı yarattı (16) ve barça ot ve dıraẖtlarnı yeşertti ve türetti. Her kişi kim dōst tutar Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī’ni be-dürüstī kim (17) ol mū‘min turur. Rivāyet turur kim Sehl bin Sa‘d raḍya’l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh **[171a]** (1) ve sellem, H̱ayber atıda aydı kim taŋlaki kün mėn, ‘ilm-i İslām’nı bir kişige bėrür mėn kim fetiḥ ve ẓafer anıŋ (2) ėlgide bolġay ve H̱udā ve Resūl-i H̱udā anı dōst tutḳay ve ol kişi hem H̱udā ve Resūl H̱udā’nı (3) dōst tutḳay. Çū̄n ṣabāḥ boldı ėrse Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī (4) keremu’l-lah vecihni tiler boldı. Aydılar. Yā Resūlu’l-lah, emīrge köz aġrıġı bolup turur. Resūl (5) ‘aleyhi’s-selām, kişi iberip ündep kėldi. Çū̄n emīr ḥāżır[657] boldı ėrse seyyid-i kā’īnāt[658] ve sürūr-ı (6) mevcūdāt ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem, mübārek aġzınıŋ suynı emīrniŋ

---

654 Ebū Abdillāh Talha b. Abdillāh b. Avf ez-Zührī el-Medenī (ö. 97/715) Medine valisi ve kadısı, tabii.
655 dişvārlıġ şeklinde yazılmış.
656 Ebū İshāk Sa‘d b. Ebī Vakkās Mālik b. Vüheyb (Üheyb/Vehb) el-Kureşī ez-Zührī (ö. 55/675) Aşere-i mübeşşereden olan sahabi, kumandan.
657 ḥāżīr şeklinde yazılmış.
658 kāīnāt şeklinde yazılmış.

közige sürtti. Ḥaḳ sübḥāne (7) ve teʻālānıŋ fermānı birle fiʼl-ḥāl şıḥḥat taptı. Gū̄yā ki hergiz ağrıġanı yoḳ ėrdi. Andın (8) soŋ ʻilmni Emī̄rüʼl-mūʻminī̄n ʻAlī̄ʼniŋ ėlgige bėrdi ve muḥārebede uruşġa meşġūl (9) boldılar. Uş ol kün Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, Müsülmānlarġa fetiḥ ve nuṣret bėrdi ve Ḫayber kāfirleri (10) hezī̄met boldılar ve yėne ḥadī̄s̱de kėlip turur kim Resūl ṣallaʼl-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. (11) Be-dürüstī̄ kim ʻAlī̄ mėndin turur ve mėn ʻAlī̄ʼdin turur mėn. Ḥikāyet, ḫatun ḳıyāmet (12) Fāṭıma-yı Zehrā raḍyaʼl-lahu ʻanhā maraż-ı mevtde ėrdi kim Emī̄rüʼl-mūʻminī̄n ʻAlī̄ keremuʼl-lah vecihġa (13) vaṣiyyet ḳıldı ve aydı. Ey ʻAlī̄, mėniŋ tört vaṣiyyetimni mėndin soŋ kerek kim ber-cāy (14) kėltürseŋ. Biri ol kim çū̄n mėn vefāt ḳılsam kerek kim mėni sėn, öz ėlgiŋ birle (15) defin ḳılsaŋ. Ėkinç ol kim mėniŋ cenāzemni kėçe çıḳarsaŋ tā nā-maḥremniŋ naẓarı mėniŋ (16) cenāzemġa tüşmegey. Üçünç ol kim ol ṭāḳçeda[659] şī̄şe[660] turur pür-āb kim Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā- (17) nıŋ ġażabı ve siyāsetiniŋ ḫavfıdın közümdin barġan yaş turur. Anı mėniŋ birlen **[171b]** (1) hemrāh ḳılġıl tā ferdā-yı ḳıyāmet ʻArṣa-yı ʻAraṣātʼda maŋa āb-rūy bolġay. Törtünç ol kim Ḥasan ve Ḥüseyin (2) ni yaḫşı saḳlaġıl ve olarnıŋ ḥāliġa şefḳat ve merḥamet ḳılġıl kim olar şikeste dil (3) bolurlar. Çū̄n Fāṭıma raḍyaʼl-lahu ʻanhā, Dārūʼl-Fenāʼdın Dārūʼl-Beḳāʼġa rıḥlet ḳıldı ėrse (4) şāh-ı merdān tüşide kördi. Sordı kim ey ḫatun, ḳıyāmet sėniŋ ḥāliŋ nėçük turur? Aydı. (5) Ey ʻAlī̄, bilgil; ḥālim be-ġāyet ḫūb turur ammā mėniŋ işim mevḳūf turur, bir nėmersege. Emī̄r aydı. (6) Ol nė nėmerse turur? Fāṭıma raḍyaʼl-lahu ʻanhā aydı. Bir kün hem-sāyemizniŋ ḫatunıdın bir neŋne (7) ʻāriyyet tilep alıp ėrdim. Anı unutup ėgesige tėgürgenim yoḳ, ḥālā. Ol neŋne öyde (8) falān yėrde turur. Anı ėgesige bėrgil tā mėn öz maḳāmımġa yaḳın bolup turur mėn. Aŋa (9) vāṣıl bolay. Emī̄rüʼl-mūʻminī̄n ʻAlī̄ raḍyaʼl-lahu ʻanh, ol neŋneni alıp ėgesige tėgürdi ėrse (10) Fāṭıma raḍyaʼl-lahu ʻanhā anıŋ ʻuhdesidin ḫalāṣ bolup derece-yi ʻālā ve mertebelerge müşerref boldı. (11) Menāḳıb Emī̄rüʼl-mūʻminī̄n ʻÖmer ʻAbduʼl-ʻAzī̄z[661] raḍyaʼl-lahu ʻanh rivāyet turur kim ʻÖmer ʻAbduʼl-ʻAzī̄z, ḫalī̄fe (12) boldı. Bir çofan kördi kim böri ḳoy birle bir yėrde su içer, taʻaccübde ḳalıp aydı kim meger ʻÖmer ʻAbd (13) ul-ʻAzī̄z, ḫalī̄fe bolup turur ve fī̄ʼl-vāḳiʻ uşundaġ ėrdi. Ḥikāyet ḳılurlar kim tā ol zamān kim (14) ʻÖmer ʻAbduʼl-ʻAzī̄z ḫalī̄fe ėrdi. Hėç çofanı aymadı kim ḳoynı ḳaruşḳu yėdi, anıŋ ḫilāfetiniŋ (15) heybet ve siyāsetidin. Rivāyet turur kim çū̄n ʻÖmer ʻAbduʼl-ʻAzī̄z ḫalī̄fe

659 taḳçada şeklinde yazılmış.
660 Hemze konulmuş.
661 Ebū Hafs el-Melikü'l-Ādil el-Eşecc Ömer b. Abdilazī̄z b. Mervān b. Hakem el-Ümevī̄ (ö. 101/720) Emevi halifesi (717-720)

boldı ėrse bir kün (16) taḫt-ı ḫilāfet ve salṭanatda olturup ėrdi. Oġlı yıġlap kėldi ve aydı. Büzürgvār (17) tā mėn ėmdi mektebge barmas mėn. Nė sebebdin? Aydı. Anıŋ üçün kim mekteb ve ėki oġlanlar **[172a]** (1) serzeniş ḳıladurlar kim sėn ḫalīfe-yi zamānnıŋ oġlı bolġay sėn ve yeŋi ton tapḳanıŋ (2) yoḳ, eski ton kėyip sėn; dėdür. Ḫalīfe aydı. Ey ferzendim, mėniŋ ḳolumda ve mülkümde ol miḳdār (3) nėmerse yoḳ turur kim saŋa yeŋi ton ėtkey mėn. Beytü'l-māl ḫazīnedārıġa ḫaṭ pitidi kim (4) maŋa mundaġ ḥāl peş kėlip turur. Maŋa nėçe derem beytü'l-māldın ḳarż bėrgil tā aŋa ton (5) ėtey ve sėn, mėniŋ kėlür aylıḳ vaẓīfemġa ḥesāb ḳılġıl. Ḫazīnedār cevāb pitidi kim ey ḫalīfe (6) mėn, ḫōd bu işni ḳılay ammā saŋa i'timād bar mu turur kim kėlür ayda elbette tirig bolġay (7) sėn veyā mundaġ ḫalīfe bāḳī ḳalġay sėn ve müsteḥaḳ vaẓīfe bolġay sėn. 'Ömer 'Abdu'l-'Azīz (8) çūn bu sözni ėşitti ėrse giryān boldı, rāst aytıp turur. Ey oġlum, munda ol miḳdār (9) nėmerse yoḳ kim saŋa yeŋi ton ėtkey mėn, ṣabır ḳılġıl ve bu oġlanlarnıŋ serzenişġa taḥammül (10) ḳılġıl. Bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā saŋa libās 'afv ve maġfiret kėydürgey ve sėniŋ sebebiŋdin (11) faḳīr ataŋnı hem yarlıḳaġay. Rivāyet ḳılurlar kim 'Ömer 'Abdu'l-'Azīz raḍya'l-lahu 'anh, bir kėçe olturup (12) beytü'l-mālnıŋ defterlerini mülāḥaẓa ḳılur ėrdi. Çerāġ uçtı ėrse özi ḳopup çerāġnı (13) rūşen ḳıldı ve bir ḳulı ḳatıda olturup ėrdi. Aydılar kim ḳulġa, nėge buyurmadıŋ kim (14) çerāġnı ol rūşen "ḳılsa". Ḫalīfe aydı kim çūn kün patsa ḫᵛāceniŋ ḳulıġa dest taṣarrufı ḳalmas. (15) Bu sebebdin çerāġnı özüm rūşen ḳıldım. Rivāyet turur kim 'Ömer 'Abdu'l-'Azīz raḍya'l-lahu 'anh (16) her çigāhi kim müşk kėltürseler ėrdi, māl ġanīmet anı ėlge ḳısmet ḳılur ėrdi ve özi (17) ėlgini burnıġa ḳoyar ėrdi tā müşkniŋ būyı damaġıġa barmaġay. Aydılar. Yā Emīrü'l-mū'minīn **[172b]** (1) nė üçün mundaġ ḳılur sėn? Aydı. Biliŋler kim müşkde hėç menfa'ati yoḳ turur, būydın taş. (2) Pes maŋa düşvār[662] kėlür kim inek yıdı burnumġa kirgey ve mėn andın menfa'at alġay mėn. (3) Mebādā kim ḳıyāmet küni barça Müsülmānlar mėniŋ birle ḫuṣūmet ḳılġaylar. Ḥikāyet ḳılurlar kim (4) 'Ömer 'Abdu'l-'Azīz raḍya'l-lahu 'anhnıŋ ḫatunı Fāṭıma ḫatun, 'Abdu'l-Melik bin Mervān'nıŋ[663] siŋlisi (5) ėrdi ve bu Fāṭıma ḫatunnıŋ bir ṣāḥib-i ḥüsn dedeki bar ėrdi ve 'Ömer 'Abdu'l-'Azīz ḫalīfe (6) bolmasdın burun ol dedekke besī meyli bar ėrdi ve kerrāt ve merrāt ḫatunıdın (7) talṭīf ve mülāyemet tamām birle ol dedekni ḳıymet tamām birle tiler ėrdi ve Fāṭıma ḫatun bėrmes (8) ėrdi. Çūn ḫalīfe boldı ėrse Fāṭıma ḫatun tefekkür ḳıldı kim müddeti medīd ḫalīfeniŋ

662 dīşvār şeklinde yazılmış.
663 Ebü'l-Velīd Abdülmelik b. Mervān b. el-Hakem (ö. 86/705) Emevi halifesi (685-705)

bu dedekke meyl (9) ẖāṭrı bar ėrdi. Bu zamānlarda dünyādın i‘rāż ḳılıp, yüz ėvürüp turur. Ḫudā-yı tebārek (10) ve te‘ālānıŋ ṭā‘atı bilen meşġūl bolup turur. Ėmdi anı sınay kim ol dīn işide (11) ṣādıḳ ve s̱ābit ḳadem bolup turur yā yoḳ. Fāṭıma ẖatun, ol dedekni ẖalīfeġa bağışladı. (12) Ḫalīfe, ẖōş dil boldı. Bir kėçe ol dedekni ẖalvetġa çarlap sordı kim sėn, mundın burun (13) kimniŋ ėrdiŋ? Ol dedek aydı. Mėn, falān kişiniŋ ėrdim. Kūfe’de Ḥaccāc mėniŋ ẖᵛācemġa Aḥṭāṭ (14) salıp ėrdi. Mėni ẖᵛācem Aḥṭāṭ’nıŋ ‘ivażıda Ḥaccāc’ġa bėrdi. Ḥaccāc, alıp mėni ‘Abdu’l-Melik bin Mervān’ġa (15) iberdi ve ol siŋlisi, Fāṭıma ẖatunġa bağışladı. ‘Ömer ‘Abdu’l-‘Azīz sordı kim sėniŋ ẖᵛāceŋ- (16) din hėç kişi ḳalıp mu turur? Ol dedek aydı. Bir oġlı bar, Kūfe’ġa kişi iberdi ve Kūfe ḥākimiġa (17) ẖaṭ pitidi kim falānīnıŋ oġlı falānīni maŋa ibergil. Pes ol şehriŋ ḥākimi, ol kişini ẖalīfe ḳatıge **[173a]** (1) iberdi. Ḫalīfe, ol kişidin sordı. Bilür mü sėn kim Ḥaccāc sėniŋ ataŋdın nė nėmerseler (2) alġan turur ve ol kişi aydı. Cünddin hezār dīnār ve derem nā-ḥaḳ alġan turur. Ḫalīfe, ol miḳdār (3) māl aŋa bėrdi. Yėne sordı kim mundın özge yėne hėç nėmerse alġan mu turur? Aydı. Mėniŋ (4) vuḳūfum yoḳ turur. Ḫalīfe aydı. Ol kenīzekni kėltürüŋler ėrse kėltürdiler. Aydı. (5) Bu dedek hem sėniŋ ataŋnıŋ mülki ėrken turur. Ḥaccāc, nā-ḥaḳ ẓulm birlen alġan ėrken turur. (6) Ol kişi aydı. Mėn bilür ėrdim ammā sėni imtiḥān ḳılur ėrdim kim zāhid bolup sėn yā yoḳ. (7) Eger mėn, anı ẕikir ḳılsam ėrdi; nāçār anı maŋa red ḳılıp bėrür ėrdiŋ. Ḫalīfe aydı. (8) Dedekni alġıl kim ḥaḳ sėniŋ turur. Aydı. Ey ẖalīfe, mėn anı satar mėn. Her nė bahā bėrseŋ (9) rāżı turur mėn. Ḫalīfe aydı. Eger mėn bu dedekni alsam hevā-yı nefis ve şehvetniŋ taḳāżāsı (10) birlen ‘amel ḳılġan bolġay mėn ve mėn, anı almas mėn tā nefsimge muẖālefet ḳılġan bolġay mėn, dėp. (11) Ol dedekni ėgesige yandurup bėrdi. Ḥikāyet ḳılurlar kim ‘Ömer ‘Abdu’l-‘Azīz’ġa bir ḳulı (12) zehir bėrdi. Ḫalīfe, ol ḳulnı çarlap aydı. Bu işni rāst ayġıl kim sėn ḳıldıŋ mu? (13) Ol ḳul aydı. Ārī; falān vezīr, sėniŋ cāh ve mertebeŋdin ṭama‘ı bar sebebidin mėni vesvese (14) ḳılıp, yoldın azġurup bu kebīre günāhnı ḳıldım. ‘Ömer ‘Abdu’l-‘Azīz aydı. Bu zehir maŋa be-ġāyet kār-ger (15) tüşüp turur. Mėniŋ terilür ümīdim yoḳ turur ve sėniŋ zehir bėrgeniŋ ėl ara fāş bolup turur. (16) Ėmdi mėn, ḳanımnı saŋa baẖīl ḳıldım ve sėn ḳaçġıl. Mebādā kim mėn ölgendin soŋ saŋa teşvīş (17) tėgürgeyler. Ey dōst, ‘azīz andaġ bilgil ve āgāh bolġıl kim dīn büzürgleri düşman[664] birle **[173b]** (1) nėçük elṭāf ve şefḳat birlen peş kėlip tururlar. Taŋrı tebārek ve te‘ālānıŋ elṭāfı (2) ve raḥmetiniŋ ümīdide. Pākā perverdigārā ve bī́-niyāzā

[664] dūşman şeklinde yazılmış.

barçamızġa ṭarīḳ-i ṣalāḥ rūzī ḳılġıl ve barçamızġa (3) āḫiretde uçmaḳ ve dīdār naṣīb ḳılġıl *yā ilahe'l-'ālemīn veyā ḫayra'n-nāṣırīne.* Menāḳıb Hārūnu'r-Reşīd (4) enāra'l-lah burhāne rivāyet turur kim Hārūnu'r-Reşīd raḥmetu'l-lah 'aleyhniŋ bir vezīri besī ma'rūf (5) ve meşhūr, mu'teber , muḳarreb ėrdi. Bir kün ol vezīr, güvāhlıḳ üçün İmām Māżī Ebū Yūsufu'l-Ḳāḍī (6) raḥmetu'l-lah 'aleyh ḳatıge kėldi; güvāhlıḳ ėtti. İmām, anıŋ güvāhlıġını red ḳıldı ve ėşitmedi. Vezīr (7) ḫalīfe ḳatıge barıp şikāyet ḳıldı kim nėçe müddet turur kim saŋa ḫiẕmet ḳılur mėn tā mėniŋ 'izzetim (8) ve şerefim ziyāde bolġay; mėn, nė biley sėniŋ melāmetiŋdin ḫᵛārlıḳ ve meẕellet ḥāṣıl bolġay. (9) Ḫalīfe, İmām Ebū {Yū}suf'nı çarlatıp kėldi. Anıŋ güvāhlıḳını nė sebebdin red ḳıldıŋ? İmām aydı. (10) Be-dürüstī kim mėn vezīrdin ėşittim kim aydı. Mėn, ḫalīfeniŋ ḳulı turur mėn. Eger bu sözni rāst aydı. (11) Ḳulnıŋ güvāhlıḳı ėşitilmes ve eger yalġan aydı. Yalġançınıŋ tanuḳluḳı taŋlanmas ve yėne (12) İmām aydı. Ḫalīfeniŋ hem güvāhlıġını taŋlamas mėn. Hārūnu'r-Reşīd aydı. Nė sebebdin? (13) Aydı. Anıŋ üçün kim aḥkām-ı şeriyyeġa gerdenkeşlik ḳıla sėn. Pes ḫalīfe andaġ ḳorḳtı, barça (14) ā'żāsıġa titrek kirdi ve zānūnı edeb birle olturup besī 'öẕür-ḫᵛāhlıḳlar ḳıldı. (15) Menāḳıb Sulṭān Maḥmūd Ġāzī[665] nevvera'l-lah merḳadeh rivāyet ḳılurlar kim Sulṭān Maḥmūd Ġāzī (16) çūn dünyādın rıḥlet ḳıldı ėrse anı tüş kördiler ve sordılar kim ey sulṭān; Ḫudā-yı tebārek (17) ve te'ālā, sėniŋ bilen nėçük mu'āmele ḳıldı? Aydı. Ey Müsülmānlar, mėni sulṭān dėmeŋler, mėni **[174a]** (1) esīr dėŋler kim sulṭān Selāṭīn'niŋ dergāhıda Maḥmūd Selāṭīn'ge ḳader ve menzelet bolġay (2) ve yėne hem rivāyet ḳılurlar kim Sulṭān Maḥmūd'nı vefāt ḳılġandın soŋ tüş kördiler. (3) Sordılar kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, sėniŋ bilen nėçük mu'āmele ḳıldı? Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā mėni yarlıḳadı (4) Sordılar. Nė sebebdin? Aydı. Her kėçe mėn bireġüniŋkide mihmān ėrdim. Ol öyde kördüm kim (5) ṭāḳçeside muṣḥaf ḳoyup tururlar. Aydım kim ey Maḥmūd, nėçük ayaġ sünüp yatḳay sėn? Muṣḥaf (6) munda turup ve eger muṣḥafnı öz āsāyişiŋ üçün çıḳa taşḳarı çıḳarsaŋ kemāl (7) bī-edeblik bolġay kim muṣḥaf bilen bir öyde rāst kėlmegen bolġay sėn. El-ḳıṣṣa, ol kėçeni (8) taŋ atḳunça ayaġın turup ötkerdim. Çūn bu fānī dünyādın bardım ėrse iş (9) maŋa bisyār düşvār[666] boldı. Hātifdin āvāz kėldi kim ey Maḥmūd, sėn mėniŋ kelāmımnı 'izzet (10) tuttuŋ ve ta'ẓīm ḳıldıŋ ėrse mėn, hem sėniŋ tamām günāhlarıŋnı yarlıḳadım ve öz raḥmetimġa (11) sezāvār ḳıldım. Ḫayru'l-

665 Ebü'l-Kāsım Yemīnü'd-devle ve emīnü'l-mille Kehfü'l-İslām Nizāmü'd-dīn Gāzī Mahmūd b. Sebük Tegin (ö. 421/1030) Gazneli hükümdarı (998-1030).

666 düşvār şeklinde yazılmış.

Mecālīs'de kėltürüp turur kim Sulṭān Maḥmūd, ṭābe S̱erāhü'niŋ ḫilāfeti- (12) de bir vilāyetniŋ ḥākimi aŋa ser-keşlik ḳıldı ve māl ibermedi. Sulṭān, çerig tartıp barıp (13) ol vilāyetniŋ ḥākimini ġāret ve tārāc ve esīr ḳıldılar ve ėlgi ayaġıda bend ve zincīr birle (14) sulṭān ḳatıġa kėltürdiler. Sulṭān, aŋa aydı. Eger sėn, ḳadīm destūr bilen 'amel ḳılıp māl iberseŋ (15) ve dāīm ḳıladurġan ḫiẕmetleriŋni ber-cāy kėltürseŋ ėrdi. Mėn, saŋa hergiz çerig tartıp (16) kėlmegey ėrdim ve saŋa hem bu ḥāl tüşmegey ėrdi ve sėn özüŋni ėl ara bend ve ġul ve zincīrde (17) feṣāḥat ve rüsvā körmegey ėrdiŋ. Ḥālā hem bolsa kīl ve Ḫudā-yı te'ālānıŋ ḳatıda 'ahd ḳılġıl kim mundın soŋ **[174b]** (1) gerden-keşlik ḳılmaġay sėn ve destūrluġ mālıŋnı ibergey sėn tā vilāyet yėne saŋa oḳ (2) tapşuray. Aydı. Ey sulṭān, Ḫudā-yı te'ālānıŋ ḳatıda 'ahd ḳılur mėn ammā vilāyetni ḳabūl (3) ḳılmas mėn. Sulṭān, her cünd mübālaġa ḳıldı ėrse ḳabūl ḳılmadı. Sulṭān aydı. Ferzendleriŋ (4) ḫiẕmetkārlarıŋnıŋ ḥāli nėçük kėçer? Bir obdān kent barı ḳabūl ḳılġıl. Aydı. Ey Sulṭān (5) eger 'ināyet ḳılıp mėniŋ günāhımnı kėçip mėni ḳoyar bolsaŋ maŋa bir ḫarāb kent bėrgil ve öz (6) küçüm birle anı 'imāret ḳılıp ābādān ḳılay. Sulṭān aydı. Anıŋ murādıça bėriŋler ve bir (7) ḫarāb kent anıŋ vilāyetidin aŋa tapşuruŋlar. Sulṭān Maḥmūd'nıŋ kişileri, tamām kezdiler (8) bir ḫarāb kent tapmadılar kim aŋa bėrgeyler. Sulṭān'ġa aydılar kim tamām vilāyetni kezdük, bir ḫarāb (9) kent tapmaduḳ. Sulṭān, ol ḥākimni çarlatıp ḳıṣṣanı aŋa aydı ėrse ol ḥākim aydı. (10) Mėniŋ maḳṣūdum uş bu ėrdi kim Sulṭān'ġa ma'lūm bolġay. Barça teşvīş ve meşaḳḳat (11) ve esīrlik ve ḫᵛārlıḳnı özümge revā tutup mėn, vilāyetni mundaġ ma'mūr ve ābādān (12) tapşura bėrür mėn. Eger mundın soŋ vilāyet ḫarāb bolsa 'uhde-yi ḳıyāmet Sulṭān'nıŋ (13) gerdeninde bolġay. Menāḳıb Melik Şāh bin Alp Arslan nevvera'l-lah merḳadeh, Ḫayru'l-Mecālis'de (14) kėltürüp turur kim ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥme, ḥikāyet ḳıldılar. Sefāhān şehrinde pādişāhı bar ėrdi (15) kim anı Melik Şāh bin Alp Arslan dėr ėrdiler. Bir kün avġa çıḳıp ėrdi. Ol kėçe bir kentge (16) tüşti. Ol kentde bir kempirniŋ bir ineki kim otlaġda ėrdi. Melik Şāh'nıŋ ḳulları ol inekni (17) tutup, öltürüp yėdiler. Ḫaber ol kempirge yėtti. Aydı. Mėni Zenderūd[667]nıŋ köprügige ėltiŋler kim **[175a]** (1) Melik Şāh'nıŋ güẕeri taŋla andın bolġusı turur. Kempirni anda ėlttiler ve köprükniŋ başında (2) urḳuttılar. Çūn Melik Şāh'nıŋ kevkebesi peydā boldı ėrse kempīr feryād ḳıldı kim ey Alp (3) Arslan'nıŋ oġlı Melik Şāh, Zenderūd köprügi üstün mėniŋ dādımnı bėrgil ve eger nė (4) ferdā-yı ḳıyāmet ṣırāṭ köprügi üstün dādımnı sėndin alġumdur. Melik Şāh, tüşüp (5)

667 İsfehan şehrinden geçen çayın adı.

köprük başında olturup kempirge aydı kim saŋa nė ẓulm kėçip turur? Aydı. Mėniŋ dünyālıḳ- (6) dın bir inegim bar ėrdi. Otlaġda bir kün kėçesi sėniŋ ḳullarnıŋ anı öltürüp (7) tururlar. Sulṭān kişi ḳoyup tefaḥḥuṣ ḳıldı ėrse ḥāl uşundaġ ėrdi kim aytıp turur (8) ḳullarıġa edeb-i belīġ bėrdi ve seksen inek ol bir inekniŋ ʿivażıġa ol kempirġa bėrdi (9) ve Melik Şāh aydı. Ey māmā, bir inek sėniŋ inegiŋniŋ ʿivażı üçün bėrdim ve bāḳīni saŋa (10) ʿadl ḳıldım. Andın soŋ kempirniŋ aḥvālini ferzendleriniŋ aḥvālini ve ḳuyaş uruġını (11) pürsiş ḳılıp ve ʿöẕür-ḫᵛāhlıḳ ḳılıp[668] kempirni besī ḫōş dil ḳılıp uzattı ve nėçe müddetdin (12) soŋ Melik Şāh, dünyādın rıḥlet ḳıldı ėrse ḫaber ol kempirge yėtti kim Melik Şāh, vefāt (13) ḳıldı. Ol kempīr, ḳopup yalaŋ baş bolup baş secdege ḳoydı ve aydı. Ey pākā perverdigārā (14) ve pādişāhā ve bī-niyāzā, kerīm ve raḥīm sėn ve ʿilm-i ḳadīmiŋ birlen bilür sėn kim Alp Arslan'nıŋ (15) oġlı mėniŋ dādımnı bėrdi ve maŋa ʿadl ḳıldı. Sėn pādişāh-ı kerīm, aŋa fażl ḳılġıl ve anıŋ (16) ḥāliġa raḥm ḳılġıl. İsfahān ehli, tüş kördiler kim Melik Şāh, uçmaḳ ḥullelerini kėyip uçmaḳda (17) ḫırāmān yürür. Sordılar kim bu ʿālī maḳām ve bülend mertebe saŋa ḳaydın ḥāṣıl boldı? **[175b]** (1) Melik Şāh aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālānıŋ bu barça ʿināyeti maŋa ol kempirniŋ duʿāsınıŋ bereketidin (2) ḥāṣıl boldı. Mėn, Zenderūd köprügi üstün aŋa ʿadl ḳıldım ėrse Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā (3) maŋa fażl ḳıldı ve barça günāhlarımnı ʿafv ḳılıp müsteḥaḳ behişt-i cāvidānī ḳıldı. Tefsīrimizde (4) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her emri kim ʿādil bolġay. Her kün andın (5) ol miḳdār ṭāʿat ve ʿibādet kökke çıḳarġaylar kim eger tamām raʿiyyeti cemʿ bolup ṭāʿat (6) ʿibādet ḳılsalar, anıŋ berāberi bolmaġay ve pādişāh-ı ʿādilniŋ bir namāzıġa yėtmiş namāznıŋ (7) s̲evābı pitilgey. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. (8) *ʿAdlün sāʿatün ḫayrun min ʿibādete's̲-s̲eḳılīn* yaʿnī her bir sāʿat Müsülmānlar ara ʿadl (9) ḳılmaḳ yaḫşıraḳ, Ādemī ve perīniŋ ṭāʿatı ve ʿibādetidin. Ḥadīs̲de kėlip turur kim (10) Mūsā kelīm ṣalavātu'l-lah ʿaleyh aydı. Ey bār-Ḫudā, yā Ḫudāvendā, sėn maŋa fermān ḳıldıŋ kim Firʿavun'ġa (11) sözni nerm ayġıl; dürüşt aymaġıl. Munda nė ḥikmet ėrdi? Ḥażret-i ʿizzet perverdigār-ı (12) ʿālem celle celāledin ḫiṭāb kėldi kim ey Mūsā, ol cihetdin kim Firʿavun ʿömür barı, zinā (13) ḳılġanı yoḳ ve maẓlūmlarġa dād bėrip turur ve yollar anıŋ sebebidin ḳaraḳçılardın (14) ėmīn bolup turur. Bu ḫaṣletler kim anda bar, mėn kim Ḫudāvend turur mėn, şerm tutar mėn kim (15) anı ʿaẕāb ḳılġay mėn. Rivāyet turur kim Mūsā kelīm ṣalātu'l-lah ʿaleyh çūn

[668] ḳulup şeklinde yazılmış.

Fir'avun'nıŋ (16) helākıġa du'ā ḳıldı ėrse Mūsā 'aleyhi's-selāmġa vaḥī kėldi kim ey Mūsā, andaġ bilgil kim (17) anıŋ küfri maŋa ziyān ḳılmas ammā mėniŋ bendelerim, anıŋ dād-ı 'adlidin nef' alurlar. **[176a]** (1) Mėn, anı helāk ḳılmas mėn. Āḫir kim ẓulm maḳāmıda boldı ėrse Mūsā 'aleyhi's-selāmnıŋ du'āsı (2) müstecāb boldı ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anı deryāda ġarḳ ḳıldı. Ḳıṣṣa-yı Nūşīrevān[669] (3) 'ādil ḥikāyet ḳılurlar kim Nūşīrevān 'ādil çerig aṭlanıp çıḳıp ėrdi kim bir kempīr (4) kėlip dād-ḫᵛāhlıḳ ḳıldı ve aydı. Sėniŋ çerigiŋdin biregü, maŋa ẓulm ḳıldı ve mėniŋ (5) bir ḳoyumnı nā-ḥaḳ alıp yėdi. Nūşīrevān aydı. Ḳoyuŋnıŋ 'ivażını mėn bėrey. Kempīr (6) ḳabūl ḳılmadı. Onar onar tā yüzge tėgrü hem ziyāde ḳıldı ėrse ḳabūl ḳılmadı. (7) Nūşīrevān aydı. Vay saŋa ey kempīr kim bir ḳoyuŋġa yüz ḳoy bėrür mėn, rāżı bolmas sėn. (8) Kempīr aydı. Ey Nūşīrevān, bilgil kim ança ḳoy maŋa kerekmes ammā mėn bu fikirde turur mėn kim (9) sėn dėk pādişāh-ı 'ādil turup sėniŋ çerigiŋdin biregü bir Müsülmānnıŋ mālını nėçük (10) aladur, dėp. Nūşīrevān'ġa bu sözdin ġayret boldı. Uş ol kişini tapturup (11) ḥüküm ḳıldı kim fī'l-ḥakīr[670] denīge urdılar. Rivāyet turur kim Nūşīrevān-ı 'ādilniŋ yüzügige pitiklik ėrdi (12) 'afv ḳılġandın pişmān bolmaḳ yaḫşıraḳ turur, 'uḳūbetdin pişmān bolġandın. Yėgirme (13) törtünç bāb, 'alāmāt-ı ḳıyāmetniŋ beyānıda. Tefsīr ve eḥadīs̱ (14) kitāblarıdın ve Kifāye-yi Şe'bī'din menḳūl turur kim çūn bu ümmetdin on ėki ḫaṣlet (15) köterilse delīl turur kim yaḫşılıḳlar ve sa'ādetler ėldin barıp turur ve ḳıyāmet yaḳın (16) bolup turur. Biri ol kim pādişā{h}lardın 'adl köterilse ve 'ālimlerdin 'ilim ve ġāzīler- (17) din ṣıdḳ ve iḫlāṣ ve zāhidlerdin taḳvā ve bezirgānlardın emānet ve ṣāliḥlerdin **[176b]** (1) naṣīḥat ve tüvāngerlerdin seḫāvet ve faḳīrlerdin ṣabır ve büzürglerdın 'aḳıl ve kiçiklerdin (2) ḥürmet ve ḫᵛatunlardın şerm ve dehḳānlardın şükür. Meşārıḳe'l-Ḥadīs̱'de kėltürüp turur kim (3) Cebrā'īl 'aleyhi's-selām Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin sordı kim yā Muḥammed; maŋa ḫaber bėrgil, maŋa ḳıyāmetdin kim (4) ḳaçan bolur? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Sūāl ḳılġuçı cevāb bėrgüçidin bu mes'elede (5) 'ālimraḳ turur. Ya'nī nėçük kim sėn Cebrā'īl bilmes kim ḳıyāmet ḳaçan bolur, mėn hem bilmes mėn kim (6) ḳaçan bolur. Cebrā'īl 'aleyhi's-selām aydı. Pes ḫaber bėrgil, maŋa 'alāmāt-ı ḳıyāmetdin. Resūl (7) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. 'Alāmāt-ı ḳıyāmetdin biri ol turur kim kenīzek ḫᵛāce-zādesini toġursa (8) ya'nī ḫᵛāceler, dedek birle iktifā ḳılıp ked-ḫudālıḳ iḫtiyār ḳılmay olardın ferzend peydā ḳılsalar (9) ve yėne ḳıyāmetniŋ 'alāmetleridin ol turur kim

---

669 Kisrā Enūşirvān I. Hüsrev b. Kubād (ö. 579) Sasani hükümdarı (531-579).
670 ḥākir şeklinde yazılmış.

yalıŋlar ve gürsineler ve bed-aṣıllar ve çofan- (10) lar ve pādebānlar ėl üstün ḥākim bolup, bülend ʿimāretler ḳılıp, ol ʿimāretler bile ėlge (11) müfāḫarat ḳılıp ve mübāhāt ḳılġaylar. Cebrāʿīl ʿaleyhi'sselām aydı. Ṣaddaḳte yā Resūlu'l-lah. Yaʿnī (12) rāst aydıŋ, ey Muḥammed. Ḫᵛāce {E}bu ʿAlī S̱eḳafī[671] raḥmetu'l-lah ʿaleyhi ve sellem aydı. Bu ümmetke zamāne[672] kėlgey kim (13) mūʿminlerniŋ maʿīşeti ḫoş kėçmegey. Meger kim ḫiẕmet ve mülāzemet ḳılġaylar, münāfıḳlarġa (14) ve Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Zamāne[673] kėlgey, mėniŋ ümmetimge kim ʿālimlerni tanımaġaylar meger (15) libās-ı ḫūb birle ve ḥāfıẓlarnı tanımaġaylar. Meger āvāz-ı ḫūb birle ve ṭāʿat ve ʿibādet ḳılmaġaylar (16) Ḫudā-yı teʿālāġa. Meger māh-ı Ramażān'da her çigāh kim bu zamāne bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā musallaṭ ḳılġay olarġa (17) bir kişini kim kiçiklerige raḥm ḳılmaġay ve uluġlarını ḥürmet tutmaġay ve Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyh **[177a]** (1) ve sellem aydı. Zamāne[674] kėlgey, ėlge kim ʿāmiller söz ayġaylar ve ʿālimler sākit bolġaylar (2) ve kim ki dürūġ kūy bolsa anı emīn ve rāst kūy bilgeyler ve kim ki emīn ve rāst kūy bolsa (3) dürūġ kūy bilgeyler ve ḫıyānetkār bilgeyler ve aġa ininiŋ arasında nizāʿ ve ḫuṣūmet (4) ve bī-zārlıḳ bolġay. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Ḳıyāmet ḳāīm bolmaġay tā ol vaḳit kim (5) bir ėrge otuz ḫatun cemʿ bolġay ve her biri ayġay kim mėni nikāḥ ḳılġıl. Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem (6) aydı. Taŋrı tebārek ve teʿālādın penāh tileŋler, mėndin soŋ yėtti yüz yıldın kėyin. (7) Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Mėniŋ ümmetimge mėndin yėtti yüz (8) seksen yıldın soŋ zamāne[675] kėlgey kim be-dürüstī ve rāstī olarġa ḥelāl turur kim ḫatun almay (9) ġurbet iḫtiyār ḳılıp taġlar başında yürgeyler ve kūşe-yi iḫtiyār ḳılġaylar ve Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyh (10) ve sellem aydı. Zamāne[676] kėlgey, mėniŋ ümmetimge kim dōst tutḳaylar, bėş nėmerseni ve unutḳaylar, bėş nėmerseni (11) ve dōst tutḳaylar dünyānı ve unutḳaylar āḫiretni ve dōst tutḳaylar mālnı ve unutḳaylar (12) zekᵛatnı ve dōst tutḳaylar, cāh ve devletni ve unutḳaylar, cāhnı yaʿnī gūrnı ve dōst tutḳaylar (13) ḫalḳnı; unutḳaylar, ḫalḳnı. Tenbīh[677] Faḳīh Ebū'l-Leys̱'de kėltürüp turur. Rivāyet turur kim (14) çūn ḳıyāmet yaḳın

---

[671] Muhammed bin Abdülvehhāb, künyesi Ebū Ali Sekafī'dir. Nişabur'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. 939 (H. 328) senesi Nişabur'da vefat etti.
[672] Hemze konulmuş.
[673] Hemze konulmuş.
[674] Hemze konulmuş.
[675] Hemze konulmuş.
[676] Hemze konulmuş.
[677] tenbih şeklinde yazılmış.

bolsa ėrenler, ėrenler birle cimā‘ ḳılur bolġaylar ve ḫatunlar, ḫatun (15) birle da‘vā naṣīb ḳılġaylar ve ayġaylar kim biz falān seyyidniŋ ve falān ‘azīzniŋ nesli[678] turur miz (16) ve olar ayġan dėk bolmaġay ve uluġlar kiçiklerge raḥm yėmegeyler ve kiçikler uluġlarnı (17) ‘izzet ḳılmaġaylar ve emr-ü ma‘rūf ḳılmaġaylar ve nā-meşrū‘lardın ėlni yıġmaġaylar ve ‘ilmni **[177b]** (1) dīnār ve derem üçün ögretkeyler ve ferzendler kim ata anadın rāżı kim bolġay ve ‘ammār tilerniŋ bünyādını (2) bisyār muḥkem ve ḳavī ḳılġaylar ve ėl hevā hevesniŋ soŋıda bolġaylar ve dīnlerini dünyaġa (3) sa"tḳa"ylar ve çūn nā-ḥaḳ olarnıŋ aylıda ḫvār ve āsān bolġay ve ḳuyaş uruġnıŋ arasıda (4) muḥabbet ve iḫtilāṭ, kem bolġay ve muṣḥafge kümüş ġılāf ėtkeyler ve mescidlerni naḳış ve nigār (5) ḳılġaylar ve rüşvet almaḳ, ėl ara āşikāre bolġay ve sevād-ḫvānlar ve sāzendelerni ‘azīz (6) tutḳaylar ve ḫatunlar, aṭlarġa münüp yürigeyler ve ėl sūd-ḫvār bolġaylar. Ḫālaṣt (7) el-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyh (8) ve sellemdin kim aydı. Her çigāh kim silerniŋ pādişāhlar ve bėgleriŋizler ‘ādil bolsalar (9) ve ‘ālimleriŋizler, ‘ilmleri birlen ‘amel ḳılur bolsalar ve tüvāngerleriŋizler, civān-merd bolsalar. (10) Pes silerge yėrniŋ yüzi yaḫşıraḳ turur. Yėrniŋ ḳarnıdın ve çūn emīrleriŋizler, ẓālim (11) bolsalar ve ‘ālimleriŋizler, bī-‘amel ve fāsıḳ bolsalar ve tüvāngerleriŋizler, baḫīl bolsalar. (12) Pes silerge yėrniŋ ḳarnı yaḫşıraḳ turur, yėrniŋ yüzidin. ‘Abdu'l-lah {bin} ‘Abbās raḍya'l-lahu ‘anh (13) rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Āḫirü'z-zamānda ḳavmi peydā bolġay kim (14) ėlni āḫiret işlerige buyurġaylar ve özleri ḳılmaġaylar[679] ve ėlge zühd-i taḳvā ögretkey- (15) ler ve özleri perhīz ḳılma"ġa"ylar ve tüvāngerlerġa küşāde dest civān-merdlıḳ körsetler (16) ve faḳīrler, teng-destlik ve baḫīllıḳ ḳılġaylar ve bular, Taŋrı ve te‘ālānıŋ düşmanları[680] turur. (17) *Ne‘ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* ‘Abdu'l-lah bin ‘Ömer raḍya'l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim **[178a]** (1) aydı. Be-dürüstī kim zamāne[681] kėlgey, ümmetlerimġa kim namāz ötegeyler, mescidde miŋ kişi ve olar- (2) dın biri Müsülmān bolġay. *Ne‘ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur. Resūl (3) ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim çūn ḳıyāmet yaḳın bolsa zamāne andaġ bolġay kim yıl bir ayça (4) ve ay bir haftaça ve hafta bir künçe ve kün bir ḫarmannıŋ bir ḳuruġ ṣāḫī köygünçe fırṣat bolġay. (5) Resūl ṣalla'l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı.

678 neşli şeklinde yazılmış.
679 ḳılmaġlar şeklinde yazılmış.
680 düşman şeklinde yazılmış.
681 Hemze konulmuş.

Zamāne[682] kėlgey mėniŋ ümmetimge kim ėl ‘ālimlerdin[683] ḳaçḳaylar. (6) Nėçük kim ḳoylar, böridin ḳaçar. Pes Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, olarnı nėçe türlük belā birlen mübtelā (7) ḳılġay. Biri ol kim olarġa pādişāh-ı ẓālim, musallaṭ ḳılġay. Ėkinç, olarnıŋ rızḳıdın bereketni (8) kötergey. Üçünç, āḫir demde olarnı bī-imān ėltkey. *Ne‘ūẕu bi’l-lah min ẕalike*. Ḥadī̠s̠de kėlip turur kim (9) bir kün bir A‘rābī, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin sordı kim yā Resūlu’l-lah, ḳıyāmet ḳaçan bolur? (10) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Sūāl ḳılġuçı ve cevāb bėrgüçi, bu mes‘elede berāber turur ammā ‘alāmet-(11) leri köp turur. Bāzārlar kesād bolġay ve bī-vaḳit bārendelik bisyār bolġay ve ėlniŋ kesbi (12) ve rūzgārıda bereket ḳalmaġay ve māldārlarnı köprek ta‘ẓīm ve ikrām ḳılġaylar ve bī-pāk ferzend (13) köp toġḳay ve ehl-i fesād ehl-i ṣāliḥġa ġālib bolġay. Bu barça, nişāne-yi āḫirü’z-zamān turur. (14) Tefsīr-i Muġnī’de kėltürüp turur kim ‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anhā aydı kim çūn āḫirü’z-zamān (15) bolsa bėş deryā yėr yüzidin köterilgey. Seyḥūn ve Ceyḥūn ve Fırāṭ ve Dicle ve Nīl. Şerḥ-i Ḳudūrī[684] (16) ve Kitāb-ı Ferāīż’da kėltürüp turur kim ‘Abdu’l-lah bin Me’sūd raḍya’l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur (17) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Be-dürüstī kim ögretiŋler, ‘ilm-i ferāīżnı ve ögretiŋler, Müsülmānlarġa **[178b]** (1) ol ‘ilmni. Be-dürüstī kim āḫirü’z-zamān bolsa mėniŋ ümmetlerim{din} evvel ‘ilm-i ferāīż köterilür. Andaġ (2) bolġay kim ėki kişi, mīrā̠s̠ tileşip ḫuṣūmet ve da‘vā ḳılġaylar ve kişi tafılmaġay kim şerī‘at-ı vecih (3) birlen taḳsim ḳılġaylar ve ḫuṣūmet ber-ṭaraf bolġay. Tenbīh[685] Faḳīh Ebū’l-Ley̠s̠ meẕkūr turur kim rivāyet (4) turur. Şehzāde Emīrü’l-mū‘minīn Ḥüseyin raḍya’l-lahu ‘anhdın kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Ḳıyāmet (5) bolmasdın burun dünyāda ḳavī fitneler ber-pāy bolġay ve Müsülmānlarnıŋ köŋli çökkey ve tenleri (6) rencūr bolġay ve kėçe Müsülmān yatḳaylar ve ėrtesi kāfir ḳopġaylar ve dīnlerini dünyāġa satḳaylar. (7) *Ne‘ūẕu bi’l-lah min ẕalike*. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim rivāyet turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem (8) aydı. Āḫirü’z-zamānnıŋ ‘alāmeti çūn emr-i ma‘rūf ve nehī münker iş ber-ṭaraf bolsa ve āfitāb-ı (9) maġrib ṭarafıdın çıḳsa ve her künki nūrı ḳalmasa ve kök ortasıġa kėlip yėne maġrib ṭarafıge (10) yansa anda tövbe ḳapuġı baġlanġay ve andın soŋ imān kėltürmek ve ‘amel-i ṣāliḥ ḳılmaḳ fāīde (11) ḳılmaġay ve yėne ḳıyāmetniŋ

[682] Hemze konulmuş.
[683] ‘ālīmlerdin şeklinde yazılmış.
[684] Ebü’l-Hüseyn Ahmed b. Ebī Bekr Muhammed b. Ahmed el-Kudūrī (ö. 428/1037) Müctehid Hanefi alimi.
[685] tenbih şeklinde yazılmış.

‘alāmetleridin duḫān turur. Ya‘nī tütün andaġ kim Kelām-ı (12) Mecīd ve Furḳān-ı Ḫamīd içide ḫaber bėrür, yarlıḳar kim *yevme te’tī’s-semā‘u biduḫānin mubīnün yaġşī’n-nās* (13) ya‘nī ol kün kökdin bir tütüni peydā bolġay kim anıŋ ḳaraŋġuluġı ḫalḳnı tamām yapḳay. Ba‘żı (14) aytıp tururlar. Bu tütün ‘aẕābı kāfirlerġa turur ve Müsülmānlar andın ḫalāṣ tururlar. Ḳıṣṣa-yı (15) Ye‘cūc ve Me‘cūc. Tefsīrimizde kėltürüp turur kim āḫirü’z-zamānda ḳavmi peydā bolġay kim olarnıŋ (16) her nėçe pestī ve bülendīniŋ ḳaddı bėş ġarış bolġay ve hemīşe, berehne bolġaylar ve olarnıŋ bir (17) ḳulaḳınıŋ tügi eçküniŋ tügi dėk ve yėne bir ḳulaḳınıŋ tügi tėveniŋ ve ḳoynıŋ tügi dėk **[179a]** (1) bolġay. Çūn yatsalar bir ḳulaḳlarını tüşençi ve bir ḳulaḳlarını yapınçı ḳılġaylar ve olar- (2) nıŋ tırnaḳı derrende cān-varlarnıŋ tırnaḳı dėk bolġay. Ebū Sa‘īd Ḫuḍrī[686] raḍya’l-lahu ‘anh aydı. (3) Mėn, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin ėşittim kim çūn Ye‘cūc ve Me‘cūc, sedni raḫne ḳılıp çıḳḳaylar. (4) Ḫalḳ, olardın ḳaçḳaylar. Anıŋ üçün kim bisyār köp tururlar. Evvelḳılarıġa Dicle dėk deryānıŋ (5) suyı tökegey ve soŋḳılarıġa tėgmegey, deryālar ḳurıġay ve soŋḳıları yėtseler olarġa (6) uş ol miḳdār gümān bolġay kim bu yėrde bir vaḳitde su bar ėrken turur ve ehl-i dünyānı (7) tamām helāk ḳılġaylar. Meger ol kişilerni kim mescidler kān bolġaylar veyā özlerige mażbūṭ (8) hiṣār ėtken bolġaylar. Andın soŋ olar ayġaylar kim yėr ehlidin fāriġ bolduḳ. Ėmdi (9) kök ehli bilen ḥarb ḳılalı ve kök ṭarafıge oḳ atḳaylar. Oḳları ḫūn-ālūd bolup kėlgey (10) ve olar ayġaylar kim kök ehlini hem öltürdük. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā olarġa bād-ı sumūm ya‘nī ıssıġ (11) salḳın ibergey. Barçası bir yolı helāk bolġaylar, mescidlerdeki ḥiṣārdaḳı Müsülmānlar. (12) Olarnıŋ na‘re ve feryādlarını ėşitkeyler ve ayġaylar. Hėç bolġay mu; özini Ḫudā-yı te‘ālānıŋ (13) rıżāsı üçün sebīl ḳılıp, çıḳıp olardın bir ḫaber kėltürgey. Āḫir Müsülmānlarġa ma‘lūm bolġay kim (14) olar tamām helāk boldılar. Barça çıḳġaylar, yėr yüzinde hergiz ot ḳalmaġan bolġay. Ėlniŋ (15) kelesi Ye‘cūc ve Me‘cūc’nıŋ güştini yėp semrügey. Zeyneb binti Caḥş[687] raḍya’l-lahu ‘anhā (16) rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim bir kün Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem ridā pīne[688] mübārek (17) ketfiġa salıp, nūrānī ḳaçarları ḳızarıp, āvāz-ı bülend ḳılıp çıḳtı ve aydı kim ey cemā‘at-i ‘Arab **[179b]** (1) ol vaḳit yā ḳonuştı kim ėlge belāyı ve fitne[689] peydā bolġay. Ey ve ey ol kişilerge kim mundaġ şer (2) ve fitne zamānıda bolġaylar ve ol şer ve fitne Ye‘cūc’niŋ seddi raḫne

---

686 Ebū Saīd Sa‘d b. Mālik b. Sinān el-Hudrī (ö. 74/693-94) Çok hadis rivayet eden yedi sahabiden biri.
687 Zeyneb bint Cahş b. Riāb el-Esediyye (ö. 20/641) Hz. Peygamber’in hanımı.
688 pīnī şeklinde yazılmış.
689 Hemze konulmuş.

bolmaḳdın turur. Bu miḳdār (3) dėp ėki mübārek ėrnekini ḥalḳa ḳılıp körsetti. Zeyneb raḍya'l-lahu 'anhā aydı. Yā Resūlu'l-lah, ol (4) zamānġa tėgrüniŋ merdler ve ṣāliḥler ve bizler helāk bolur biz mü? Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (5) Belī̄, ey Zeyneb, pelī̄dler ol zamānda köp bolġaylar ve ġażab nāzil bolġay. Sordum, yā Resūlu'l-lah (6) pelī̄d nė nėmerseler turur? Aydı. Zinā ḳılmaḳ ve sāz çalmaḳ ve terāzūnı kem tutmaḳ. Andın soŋ (7) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Ye'cūc ve Me'cūc, özge ḳavim turur ve barçası tört yüz (8) miŋ gürūh tururlar. Olardın miŋ toġmaġunça biri ölmes ve her nėmersege kim güẕerleri (9) ḳoşsa barçanı yėrler. Fī̄l ve toŋuz ve vaḥşī̄ derrende cān-varlarġa oḫşar. Ye'cūc (10) ve Me'cūc ėkilesi, Yāfeṡ bin Nūḥ 'aleyhi's-selāmnıŋ nesli tururlar ve olar cem' bolup sedd-i İskender[690] (11) ni kevlerler tā ol ġāyet kim āfitābnıŋ şu'ā'ı körünür. Kün, kėç bolur. Yanarlar ve ayturlar kim (12) taŋla kėlip tamām ḳılalı ve ol yüzige çıḳalı. Çū̄n ėrtesi kėlseler, Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā- (13) nıŋ fermānı birlen burunḳı dėk muḥkem pitüp turur, olar inşā'a'l-lah dėmegen sebebidin. Çū̄n (14) olarnıŋ çıḳar vaḳti bolsa olardın biri Müsülmān bolur ve aytur. *İnşā'a'l-lah.* Taŋla (15) kėlip, tamām ḳılıp ol yüzige çıḳalı. Taŋlası kėlseler, uş ol ḥāl birle kim külep ve tėşip (16) ėrdiler. Taparlar ve tamām ḳılıp çıḳarlar. Çū̄n deryāġa yėtseler tamām deryā suyını (17) ve deryā cān-varlarını barçanı yėrler. Andın soŋ dıraḫtlarnıŋ yafraḳını yėrler ve her nėmerse kim **[180a]** (1) yėr yüzinde peş kėlür, ter ū ḫuşk barçanı yėrler ve ėl olardın ḳaçarlar ve her nė kim (2) tutarlar, öltürü{r}ler ve tört mescidge kire bilmegeyler. Biri, Mescid-ı Ḥarām ve Mescid-i Medī̄ne[691] (3) Resūlu'l-lah ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem ve Mescid-i Beytü'l-Maḳdis ve Mescid-i Ṭūr-ı Sī̄nā. Ḳıṣṣa-yı Dābbetü'l-arż. (4) Tefsī̄rimizde bu āyetniŋ tefsī̄ride kim ve *iẕā vaḳa'a'l-ḳavlu 'aleyhim āḫrecnā lehum dābbetü'l-arż* (5) *tukellimuhum*[692] kėltürüp turur kim Dābbetü'l-arż maḫlūḳı turur kim Ṣafā ve Merve'niŋ arasındın (6) çıḳar ve anıŋ boyınıŋ uzunluḳı yėrdin kökçe bolġay ve 'aṣā-yı Mūsā ve engüşterī̄n-i (7) Süleymān 'aleyhi's-selām, anıŋ ėlgide bolġay ve ol 'aṣā birlen kāfirlerniŋ yüzini dāġ ḳılġay (8) tā olarnıŋ yüzi ḳara bolġay ve ol engüşterī̄n birlen Müsülmānlarnıŋ yüzini mehr ḳılġay (9) tā olarnıŋ yüzi aḳ bolġay. Andın soŋ hėç kişi, biri birini atı birle oḳımaġaylar (10) ve bu ṭā'ife, ol ṭā'ifeni ayġay. Ey kāfir ve ol ṭā'ife, bu ṭā'ifeni ayġay. Ey mū'min ve (11) bu Dābbetü'l-arż, üç mertebe çıḳḳay. Bir mertebe Ṣafā

690 İskender-i Zülkarneyn tarafından Ye'cuc ve Me'cuc fitnesine engel olmak için yaptırılan set.
691 Hemze konulmuş.
692 Neml Suresi 82. ayet "Söylenen söz başlarına geleceği zamān, onlar için yerden bir dabbe çıkarırız."

ve Merve'niŋ arasıdın ve ėkinç mertebe (12) özge yėrlerdin ve ėlge ḥikāyet ayġay kim ey ḫalāyıḳ, biliŋler kim mėn, Allahu te'ālānıŋ fermānı (13) birlen çıḳıp turur mėn. Ḳıṣṣa-yı Deccāl-ı la'īn. Muḳātil bin Süleymān[693] raḥmetu 'aleyh aydı. Āḫirü'z-zamānda (14) şerri ve fitne[694] peydā bolġay kim anıŋ āvāzesi maşrıḳdın maġribġa yėtkey. Ol peydā bolur kėçe (15) altı sā'atḳaça yėr tepregey ve ol kėçe ėl ara 'acāyib ve hem ḳorḳunç bolġay tā taŋ atḳunça. (16) Andın soŋ āvāze tüşkey kim Deccāl-ı la'īn, peydā boldı. *Ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* Deccāl (17) şaḫṣı bolġay; derāz bala, bir közi ḳarraġu da'vā-yı Ḫudāylıḳ ḳılġay. *Ne'ūẕu bi'l-lah min ẕalike.* **[180b]** (1) Ėki taġ anıŋ birle hemrāh bolġay. Biride çeşmeler revān ve pes sebz ve ḫurrem bolġay ve ol mel'ūn (2) ayġay. Bu, mėniŋ uçmaḳım turur ve yėne bir taġ ḳaraŋġu bolġay ve andın ot yaşnaġay ve ol mel'ūn (3) ayġay. Bu, mėniŋ dūzaḫım turur. Her kişi maŋa pütse ve mėniŋ Ḫudālıḳımġa iḳrār ḳılsa anı uçmaḳġa (4) ėltür mėn ve her kişi maŋa pütmese ve iḳrār ḳılmasa anı tamuġḳa salur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (5) ve sellem aydı. Yėtmiş miŋ Cühūd 'aleyhimü'l-la'īne aŋa iḳrār ḳılġaylar ve anıŋ Ḫudāylıḳıġa pütkeyler (6) dėr, aŋa torulgey tā ḳırḳ künde tamām dünyānı yürüp kezgey. Çūn Mekke ve Medīne'ġa yėtse ferişteler (7) 'amūdlar birlen urup anı yandurġaylar. Beytü'l-Maḳdis{ge} kėlgey, anda hem yol tapmaġay. 'İsā 'aleyhi's-selām (8) kökdin tüşkey, Deccāl'ni oḳlap öltürgey. Andın Müsülmānlarnıŋ ve kāfirlerniŋ arasında (9) ḳatıġ uruş bolġay tā iş ol yėrge yėtkey kim taş ve dıraḫt barça sözge kėlgeyler (10) ve ayġaylar, falānī kāfir turur. Anı öltürüŋler. Andın soŋ 'İsā 'aleyhi's-selām{ġa} ḫaber kėltürgeyler kim (11) Ḥabeşīler ḳalın çerig birlen kėlip Ka'be'ni ḫarāb ve vīrān ḳıladurlar ve 'İsā 'aleyhi's-selām olarġa (12) ėlçi ibergey tā ėlçi yanıp kėlgünçe 'İsā 'aleyhi's-selām dünyādın ötken bolġay. Andın (13) soŋ Ye'cūc ve Me'cūc, çıḳġay ve ḫalḳġa ġalebe ḳılġay. Andın soŋ āfitāb, maġrib ṭarafıdın (14) toġḳay. Tefsīr-i Muġnī'de ve tefsīrimizde kėltürüp turur kim ḫ^vāce 'aleyhü'r-raḥme aydı. İsnād-ı dürüst (15) birle bizge pitip turur kim Ebū İmāme-yi Bahilī raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem, bir kün (16) ḫuṭbe oḳıdı ve va'aẓ ayttı. Ol ḫuṭbe, köprek Deccāl-ı la'īnniŋ ḥikāyetni yād ḳıldı ve aydı. (17) Hėç peyġamberi, Nūḥ 'aleyhi's-selāmdın soŋ ötmedi kim elbette ümmetige fitne-yi Deccāl'dın ḫaber bėrdi ve anıŋ şerridin **[181a]** (1) ḥaẕer buyurdı ve Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Mėn, peyġamber āḫirü'z-

[693] Ebü'l-Hasen Mukātil b. Süleymān b. Beşīr el-Ezdī el-Belhī (ö. 150/767) Kuran'ı baştan sona kadar tefsir eden ilk müfessir.
[694] Hemze konulmuş.

zamān turur mėn ve siler, yėme barça (2) ümmetlerniŋ āḫiri sile{r}. Eger mundın soŋ Deccāl peydā bolsa ve mėn, tirig bolsam anıŋ şerrini siler- (3) din def‘ ḳılur mėn ve eger dünyādın rıḥlet ḳılġan bolsam her ḳaysıŋızlar kim ol peydā bolġan (4) zamānda bolsa özini anıŋ şerridin saḳlasun ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālāġa penāh ėltsün kim Ḥaḳ sübḥāne (5) ve te‘ālā, mėniŋ cānımdın vekīl turur kim olarġa ḥāfıẓ ve nāṣır turur ve anıŋ şerri ve fitnesidin (6) öz penāhıda saḳlar ve yėne aydı. Biliŋler kim Deccāl, Şām ve ‘Irāḳ’nıŋ arasıdın peydā bolur. (7) Ol, peyġamberlıḳ da‘vāsı ḳılur. Biliŋler kim mėndin soŋ peyġamber bolmas. Andın soŋ da‘vā-yı Ḫudāylıḳ (8) ḳılur. Biliŋler kim hėç āferīdege tilemes kim ol da‘vānı ḳılġay ve hėç kişi Ḫudā-yı ‘azze ve celleni dünyāda körmes (9) ve Deccāl’nıŋ siŋer közi, kör bolġay ve anıŋ peşāneside pitiklik bolġay kim bu şaḫıṣ kāfir turur. (10) Ḫudā-yı ‘ālem celle celāleniŋ ḳudreti birle ve anıŋ āfetleridin biri ol bolġay kim biregüge ayġay kim mėn (11) sėniŋ ataŋnı tirgüzsem sėn, maŋa imān kėltürür mü sėn? Ol kişi ayġay. Belī, ol mel‘ūn nā-bekār (12) ėki dīvni anıŋ ata anası ṣūretide ḥāżır ḳılġay. Ol dīvler ayġaylar. Ey ferzendim, aŋa fütkil (13) ve iḳrār ḳılġıl kim ol sėniŋ perverdigārıŋ turur ve yalġan uçmaḳnı oŋ ḳolıdın ve yalġan tamuġnı (14) sol ḳolıdın körsetkey. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi tilese kim Deccāl’nıŋ şerridin (15) ėmīn bolġay. Her āẕīne künleri Sūre-yi Kehf’ni oḳısun kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ şerridin emānda tutḳay. (16) Rivāyet turur kim Deccāl-ı la‘īn endek rūzgārda tamām rūy-i dünyānı kezgey ve barça şehirlerni esīr (17) ḳılġay ammā Mekke ve Medīne’ġa kir almaġay kim ferişteler urup yandurġaylar. Çūn Medīne’ġa yaḳın kėlse **[181b]** (1) kim kirgey. Medīne üç ḳata tėpregey. Andaġ kim her münāfıḳ kim ėr ve ḫatundın bolsa barçanı (2) yıraḳ taşlaġay ve Medīne münāfıḳlardın pāk bolġay ve yėne Deccāl’nıŋ fitneleridin (3) biri ol turur kim bir bende-yi mū‘minni tutḳay ve ayġay kim maŋa pütkil ve iḳrār ḳılġıl kim mėn, sėniŋ (4) Ḫudāyıŋ turur mėn. Ol mū‘min ayġay. Yalġan aytur sėn, mėniŋ perverdigārım ėrmes sėn ve mėniŋ (5) perverdigārım, yektā-yı bī-hemtā turur. Celle celāle ol mel‘ūn, bed-baḫt ḥüküm ḳılġay kim ol mū‘minni (6) dūnīm ḳılıŋlar. Ėki pāre ḳılġaylar. Ol mel‘ūn, yėne tirgüzgey. Yėne sorġay kim perverdigārıŋ (7) kim turur? Ayġay. Mėniŋ perverdigārım bir ve bar Allah turur. Celle celāle ve yėne Deccāl-ı la‘īnniŋ fitne- (8) leridin ol [695] bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, bulutnı ve yėrni anıŋ fermānıda ḳılġay (9) tā her yėrde kim tilese fi’l-ḥāl yamġur yaġdurġay ve ot

695

ündürgey ve çū̃n Beyt- (10) ül-Maḳdis'ġa kėlse üç ḳata ün ḳılġay tā maşrıḳ ve maġribdeḳı tamām ėşitkeyler. Andın soŋ (11) 'İsā 'aleyhi's-selām kökdin namāz-ı bāmdād vaḳtide tüşkey. İmām çū̃n anı körse özini imāmet- (12) likdin kėyin tartḳay. 'İsā 'aleyhi's-selām anıŋ ucasıġa mübārek ėlgini ḳoyup ayġay. İmām sėn sėn (13) ve 'İsā 'aleyhi's-selām anıŋ arḳasıda namāz ötegey. Andın soŋ çıḳġay ve Deccāl'ni körgey. (14) Yėtmiş miŋ Cühūd birle ḳılıçlarını ḥamā'il[696] ḳılıp tururlar. Çū̃n Deccāl, 'İsā 'aleyhi's-selāmnı körse (15) anıŋ heybeti ve siyāsetidin titregey ve 'İsā 'aleyhi's-selāmdın ḳaçḳay ve 'İsā 'aleyhi's-selām, anıŋ (16) soŋıça yürüp Beytü'l-Maḳdis'niŋ Bābu'ş-Şavḳ atlıġ ėşikide yatıp bir ḍarb birlen helāk ḳılġay. (17) Cühūdlar ve kāfirler, barça ḳaçḳaylar; tamlar ve taġlarda ve dıraḫtlarda yaşunġaylar. Ḥaḳ sübḥāne **[182a]** (1) ve te'ālā, tam ve dıraḫt ve taşlarnı sözge kėltürüp ayġaylar kim ey Müsülmānlar, falān Cühūd falān (2) kāfir munda; anı helāk ḳılıŋlar. Meger buçġun dıraḫtı kim ol güvāhlıḳ bėrmegey. Andın soŋ (3) 'İsā 'aleyhi's-selām, Müsülmānlar ara dād-ı 'adl ḳılġay ve putlarnı sındurġay. Güneh ve 'adāvetni (4) mū'minlerniŋ köŋlidin pāk ḳılġay ve zehirdār nėmerselerniŋ zehrini alġay tā her nāresī̃de (5) yılan ve çıyānnı tutḳay, hėç żarar ve zaḥmet yėtkürmegey ve böriler ḳoylar bilen yürigeyler ve dünyānı (6) tamām 'adl ve inṣāf tutḳay ve barça Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālānıŋ vaḥdāniyyetiġa iḳrār ḳılıp dī̃n (7) işide muvāfıḳ bolġaylar ve hėç münāfıḳ bolmaġay ve Ādem ṣafī̃ ṣalātu'l-lah 'aleyhniŋ zamānıdaḳı (8) dėk ṭa'āmlarda ve mī̃velerde bereket peydā bolġay. Andaġ kim bir ḫoşā{f} üzümni nėçe kişiler yėgey (9) ve toyġaylar ve ni'met ve ferāġatlar 'ālemde bisyār bolġay. Anıŋ üçün kim ol vaḳitde Müsülmānlar (10) ara uruş ve cenk ve cedel bolmaġay ve barça güşt ve zirā'atġa meşġūl bolġaylar tā ḳırḳ yılġa (11) tėgrü ammā bu ḳırḳ yıl kim Deccāl'dın soŋ bolur. Evvelḳı yıl, ḫālāġı yıllar birle berāber bolġay. (12) Andın soŋ yarım yılça, andın sonḳı bir ayça, andın soŋḳı haftaça, andın soŋḳı bir künçe uş bu ḳıyās (13) birle tamām bolġay. Biregü öydin bir mühim üçün çıḳġay. Henū̃z dervāzeġa yėtmegen bolġay (14) kim kün aḫşām bolġay. Aydılar. Yā Resūlu'l-lah, mū'minler ol künlerde nėçük namāz öteler? (15) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bu künlerge ḳıyās ḳılurlar ve namāz öteler ve Deccāl çıḳmasıdın (16) burun üç yıl ḳaḥṭlıḳ bolġay. Cinān kim hėç ḥayvānātdın ḳalmaġay. Aydılar. Yā Resūlu'l-lah (17) Müsülmānlar nė yėrler? Aydı. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, olarnı tesbī̃ḥ ve tehlī̃l bilen tirig tutar. Andın soŋ **[182b]** (1) İsrāfī̃l'ġa fermān bolġay tā ṣūrnı hürgey ve deryālar taġlar

---

[696] ḥamāī̃l şeklinde yazılmış.

bir hem urġaylar ve āfitāb (2) ve aydın nūr köterilgey ve dünyā āḫir bolġay. *El-ʻilim ʻinda'l-lah lā yā'lemu'l-ġaybu'l-lah.* Pākā perverdigārā (3) barça mūʻminlerni āḫirü'z-zamānnıŋ fitneleridin öz penāhıŋda tutḳay sėn. *Yā ekreme'l-ekremīn* (4) *ve yā erḥame'r-raḥīmīn.* Yėgirme bėşinç bāb, baʻżı müteberrik aylar ve baʻżı künlerde ve vaḳit- (5) lerde öter namāzlar ve oḳır duʻālarnıŋ beyānıda. Kitāb-ı Evrād'da ve baʻżı eḥadīs̱ kitāblarda (6) mez̠kūr turur kim her kişi, yeŋi ay körse bu duʻānı üç ḳata aysun. *Rabbī Allahu ve rabbike Allahu* (7) ve bir ḳata aysun. *Allahu ekber Allahu ekber lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber Allahu ekber va'l-lahu'l-ḥamdu'l-ḥamdu'l-lahe'l-lez̠ī'* (8) *ḫalaḳanī ve ḫalaḳake ve ṣavvaranī ve ṣavvareke ve ḳaddera minnā z̠elike ve ce'aleke āyete lil ʻālemīn allahümme ehlihi* (9) *ʻaleynā bi'l-emni ve'l-emāni ve's-selāmi ve's-selām ve't-taḳvā ve'l-maġfirete ve't-tevfīḳa kemā tuḥibbu* (10) *ve terḍa ve'l-ḥıfẓu mimmā tesḥaṭa allahümmec'al lenā şehra bereketehu ve ecra ve nūra ve rūḥun ve mu'āfātün* (11) *allahümme ḳāsıme'l-ḫayri beyne ʻibādike aḳsim lenā min ḫayri mātaḳsime'l-ʻibādike'ṣ-ṣāliḥīn.* Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā (12) ol aynı ol bendege selāmetlıḳ ve ḫayr ve ʻāfiyet birle ötkergey ve anı yarlıḳaġay (13) ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi kim yeŋi aynı körse bu duʻānı oḳısun kim *allahümmec'al lenā* (14) *hez̠ehe'ş-şehri şehri bereket ve şehri selāmeten ve şehri emāneten ve şehri kifāyeten ve şehri sa'iden* (15) *saʻādet ve şehra ṭāʻati ve ʻibādeti* ve yėne ḥadīs̱de kėlip turur. Her kişi kim yeŋi ay körgeç (16) kelime-yi şehādet aysa ve aynı öz imānıġa güvāh ḳılsa, üç ḳata Fātiḥā oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anıŋ (17) cemīʻ günehlerini yarlıḳaġay ve ol ay çıḳunça öz penāhıda saḳlaġay. Muḥarrem ayı bėş faṣıl turur. **[183a]** (1) Faṣl-ı evvel, Muḥarrem ayınıŋ ay başı ve kündüzi ve aynıŋ āḫirinde öter namāzlar ve oḳır duʻālar (2) ve yılnıŋ āḫirinde öter namāz ve rūze ve oḳır duʻālarnıŋ beyānıda. Her kişi kim tevfīḳ tapsa Muḥarrem (3) ayınıŋ ay başı kėçesi altı rekʻat namāz ötese üç selām birle her rekʻatıda Fātiḥā'dın kėyin (4) *Sūre-yi İḫlāṣ*'nı on bėş ḳata oḳısa ve her mertebe selām bėrgendin soŋ üç ḳata aysa (5) *Sübḥāna'l-lahi'l-melikü'l-ḳuddūsi sebbūḥi ḳuddūs rabbe'l-melā'ikete ve'r-rūḥ.* Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā barça günāh- (6) larını yarlıḳaġay ve mühimlerini[697] kifāyet ḳılġay. Reyāḥīn'de mez̠kūr turur kim ʻAbdu'l-lah bin ʻAbbās (7) raḍya'l-lahu ʻanhümā aydı kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Z̠i'l-Ḥicce ayınıŋ āḫiri küni ve Muḥarrem (8) ayınıŋ evvelḳı küni rūze tutsa be-dürüstī kim o yılnı tamām rūze ötkergen dėk bolġay (9) ve Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, aŋa

[697] mühimlerini şeklinde yazılmış.

ėllig yıl ṭā‘at ve ‘ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını i‘ṭā ḳılġay ve ėllig yılḳı günāhlarıġa (10) kefāret bolġay. Kifāye-yi Şe‘bī’de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (11) Ẕū’l-Ḥicce ayınıŋ āḫiri kün ėki rek‘at namāz ötese, her rek‘atıġa *Fātiḥā*’dın soŋ yüz āyet Ḳurān- (12) dın oḳısa, namāzdın fāriġ bolup bu du‘ānı yėtti ḳata oḳısa *allahümme mā’amlet min ‘amel fī* (13) *heẕihi’s-senetih mimmā neheytenī ‘anhü ve lem terḍayhü ve nesiytühü ve lem tensehü ve ḥamilet ‘annī ba‘de ḳudretike* (14) *‘alā ‘uḳūbetī ve de’avtenī ile’t-tevbetih ba‘de cerātī ‘aleyke fānī estaġfiruke minhü yāġfūr* (15) *faġfirlī ve mā ‘amelet min ‘amel terḍayhü ve va’dtenī ‘aleyhi’s̱-s̱evāb fetḳableh minnā ve lā taḳṭi’ ricālī* (16) *yā ‘aẓīmu’r-ricā bi-raḥmetike yā erḥame’r-raḥīmīn.* Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Muḥarrem ayınıŋ (17) evvelḳı küni ėki rek‘at namāz ötese ve her nė kim tilese, Ḳurān’dın oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā **[183b]** (1) ve selām bėrgendin soŋ yėtti ḳata bu du‘ānı oḳısun. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ėki ferişte ibergey kim (2) anı yėne yılġaça cemī‘ belālardın ve āfetlerdin saḳlaġaylar ve du‘ā bu turur. *Allahümme ente* (3) *illā bede’l-ḳadīm ve heẕihi senehu cedīd ve eselüke fīhe’l-‘iṣmetihi mine’ş-şeyṭāni’r-racīme’l-emāne’s-sulṭān* (4) *ve min şerri külli ẕī şerri ve mine’l-belāyā ve’l-āfāti ve eselüke ve’l-‘avne’l-‘adle ‘alā heẕihi’n-nefse* (5) *el-imārete bi’smi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥim-sū’i ve’l-iştiġāli bimā yuḳarribenī ileyke yā birru yā ra’ūfu yā ẕü’l-celāl ve’l-ikrām* (6) *bi-raḥmetike yā erḥame’r-raḥīmīn.* ‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās raḍya’l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh (7) ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Muḥarrem ayınıŋ evvelḳı küni bu du‘ānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā pitigey (8) anıŋ dīvān-ı a‘mālide miŋ yaḫşılıḳ ve i‘ṭā ḳılġay. Aŋa uçmaḳda miŋ derece ve miŋ ferişteġe (9) fermān bolġay kim anıŋ üçün āmirziş tilegeyler, yėne yıl bolġunça. Du’ā bu turur. *El-ḥamduli’l-lahi’l-leẕī* (10) *esteslim külli şey‘in biḳudretihi esālihi bi’aẓametihi ve ‘izzetihi ve ḳudretihi heẕehi’s-seneti’l-cedīd ve’l-emne* (11) *ve’l-imāne ve’l-‘āfiyetihi ve’l-ġufrān ve’l-‘iṣmetehu mine’ş-şeyṭān* ve yėne her kişi kim yıl ay başı küni (12) on ėki ḳata bu du‘ānı oḳıp, suġa urup, ol sunı barça ā‘żāsıġa ḳoysa Ḥaḳ sübḥāne (13) ve te‘ālā anı barça rencler ve āfetlerdin ve belālardın öz penāhıda saḳlaġay. Du’ā bu turur. (14) *Sübḥāna’l-lahu’l-melā’e’l-mīzāne müntehe’l-‘ilme ve mübelliġa’r-rıḍā veznetehe’l-‘arşi va’l-lahu ekber “lā ilahe illa’l-lah” mülā* [698] (15) *el-mīzāne ve müntehe’l-‘ilme ve mübllliġa’r-rıḍā veznetehü’l-‘arşe va’l-lahu ekber melā’e’l-‘ilme ve’l-mīzāne ve münteh* (16) *el-‘ilme ve*

[698] El-‘alem yazılıp üstü çizilmiş.

müballiġu'r-rıḍā veznetehe'l-'arşe ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm. Şeyḫü'l-İslām (17) Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn ḳuds sırrehu'l-'azīzdin menḳūl turur kim aydı. Her kişi kim Muḥarrem ayınıŋ her ḳaysı **[184a]** (1) künide yüz ḳata bu kelimātnı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol bendeni tamuġ otıdın āzād (2) ḳılġay. Ol kelimāt bu turur. *Lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke lehü'l-mülkü ve lehü'l-ḥamd yuḥiyyī* (3) *ve yümītü ve hüve hayyü'l-lā yemūt ebeden ẕū'l-celāli ve'l-ikrāmi ve huve 'alā külli şey'in ḳadīrun allahümme lā mān'i* (4) *limā a'ṭayte ve lā mu'ṭıye ve lā rādde limā ḳaḍayte ve lā yenfe'u ẕe'l-ceddi minke'l-cedde.* (5) Ėkinç faṣıl, 'āşūre kėçeside öter namāz ve oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Resūl (6) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim 'āşūre kėçesi tünese be-dürüstī kim ol kök ehliniŋ (7) 'ibādetiçe 'ibādet ḳılġan bolġay. Evrād'da kėltürüp turur kim her kişi 'āşūre kėçesi (8) yüz rek'at namāz ötese, her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ üç ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa (9) ve namāzdın fāriġ bolġandın soŋ yėtmiş ḳata aysa *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah lā ilahe illa'l-lah* (10) *va'l-lahu ekber ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol bendeniŋ cemī' güneh- (11) lerini yarlıḳaġay ve behişt-i cāvidānı müşerref ḳılġay. Ḥadīs̱de kėlip turur her kişi kim (12) 'āşūre kėçesi tört rek'at namāz ötese, oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ ėllig ḳata (13) *Sūre-yi İḫlāṣ*. Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā anıŋ ėllig yılḳı kėçken günāhlarını ve yėne ėllig yılḳı (14) kėlür günāhlarını yarlıḳaġay. Yėne ḥadīs̱de kėlip turur kim her kişi; 'āşūre kėçesi (15) tört rek'at namāz ötese, oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *Āyete'l-Kürsī* on ḳata (16) ve *Sūre-yi İḫlāṣ* on ḳata, *Ḳul e'ūẕu birabbi'l-felaḳ, Ḳul e'ūẕu birabbi'n-nās* ondın oḳısa (17) ve selām bėrgendin soŋ yüz ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol bendeniŋ **[184b]** (1) cemī' günehlerini yarlıḳaġay ve barça ḫaṭālarını 'afv ḳılġay. Üçünç faṣıl, 'āşūre (2) küni ḳılur 'ibādetlerniŋ beyānıda. Niṣābu'l-Aḫbār[699]da kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu (3) 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim 'āşūre küni rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa i'ṭā ḳılġay, miŋ ḥac (4) ve 'umreniŋ s̱evābını ve on miŋ şehīdniŋ s̱evābını ve her kişi bir Müsülmānīni 'āşūre kėçesi ifṭār (5) ḳıltursa ol miḳdār s̱evāb bolġay kim barça ümmet-i Muḥammed, ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemġa ṭa'ām bėrmiş ve teşne- (6) leriġa su bėrmiş dėk bolġay. Evrād'da kėltürüp turur kim 'āşūre künini yalġuz bir kün (7) rūze tutmaḳ mekrūh turur. Ol sebebdin kim Cühūdlarġa müşābehet ḳılġan

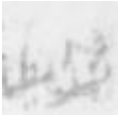
---

699 Ūşī'nin hadis ilmine dair günümüze ulaşan en önemli eseri Nisābü'l-Ahbār'ıdır. Ebū Muhammed (Ebü'l-Hasen) Sirācüddīn Alī b. Osmān b. Muhammed b. Süleymān et-Teymī eş-Şehīdī el-Fergānī el-Ūşī (ö. 575/1179) el-Emālī adlı akaid risalesiyle tanınan Matüridi kelāmcısı, Hanefī fakihi ve muhaddis.

bolġay. Melfūẓ'da (8) Şerī'atü'l-İslām'da kėltürüp turur kim üç kün peyveste tutmaḳ kerek: toḳuzı ve onı (9) ve on biri tā Cühūdlarġa muḫālefet ḳılġan bolġay. Rivāyet kėlip turur. Her kişi kim 'āşūre (10) küni altı rek'at namāz ötese, oḳısa evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Elem Neşraḥ*, ėkinç rek'atda (11) *İnnā Enzelnāhu,* üçünç rek'atda *İẕā Zülzilet* ve törtünç rek'atda *"İḫlāṣ"* ve bėşinçde *Ḳul e'ūẕu birabbi'l-felaḳ,* altınçda (12) *Ḳul e'ūẕu birabbi'n-nās* ve namāzdın fāriġ bolġandın soŋ baş secdege ḳoyup yėtti ḳata *Ḳul* (13) *yā eyyühe'l-kāfirūn*'nı oḳısa ve her ḥāceti kim bolsa tilese bī-şek ve bī-şübhe ol ḥāceti revā bolġay. (14) Her kişi kim 'āşūre küni tört rek'at namāz ötese ḫaṣımlarınıŋ ḫ{ō}şnūdluḳı niyyetide (15) oḳısa, evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *İẕā Zülzilet* bir ḳata ve *İḫlāṣ* on bėş ḳata ve ėkinç (16) rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ El-hākimu[700] bir ḳata ve *İḫlāṣ* on bėş ḳata, üçünç rek'atda Fātiḥā- (17) dın soŋ *Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* üç ḳata ve *İḫlāṣ* on bėş ḳata ve törtünç rek'atda **[185a]** (1) *Āyete'l-Kürsī* üç ḳata ve *İḫlāṣ* yėgirme bėş ḳata Ḥaḳ sübḥāne ve te'ā{lā} ol bendege 'aẕāb-ı gūrdın (2) necāt bėrgey, öz fażl ve kerem birle. Ḫaṣımlarını ḫ{ō}şnūd ḳılġay ammā kerek kim namāzdın soŋ (3) bu du'ānı oḳısa *Allahümme eksir şehvetī 'an külli maḥremin vaḥrusnī 'an külli mātem vemn'anī* (4) *'an iẕā külli müslim ve müslimatin biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn*. Bu namāznı müteberrik kėçeler ve müteberrik künlerde (5) ötemiş kerek. 'Āşūre küni yā Berāt kėçesi yā Ramażān ayınıŋ āḫirḳı āẕīne küni veyā kėçesi (6) veyā Ẕi'l-Ḥicce ayınıŋ yėgirme sėkizi küni veyā 'arefe küni veyā 'Iyd-ı Ḳurbān küni. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (7) her kişi 'āşūre küni tört rek'at namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *Āyete'l-Kürsī* bir ḳata (8) ve *İḫlāṣ* on ḳata andın soŋ ḥācet tilese bī-şek ol ḥāceti revā bolġay. [701] 'Āşūre (9) aynı cem' ḳılıp tururlar. Otuz bėş nėmerse turur kim barçası ḥażret-i Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (10) ve sellemdin rivāyet turur, isnād-ı dürüst birle. Evvel, 'āşūre künini büzürg tutmaḳlıḳ ve tilni (11) mā lā ya'nī dīn ve fuḥş sözlerdin yıġmaḳlıḳ ve rūze tutmaḳlıḳ ve ehl-i 'ayāliġa nafaḳanı her künki (12) destūrıdın ziyāde ḳılmaḳlıḳ ve ḳuyaş uruġı birlen ṣıla-yı raḥīmni ber-cāy kėltürmeklik ve biri biri (13) birlen açıġlaşıp sözleşmes bolsa biri birige söz aymaġlıḳ ve açnı toyġarmaġlıḳ (14) ve teşnelerge su bėrmeklik ve aġrıġ sormaġlıḳ ve cenāzeniŋ soŋıda barmaġlıḳ ve berehnege (15) pūşiş bėrmeklik ve saç tüşürmeklik ve bir müsülmanı kim

---

700 Tekasür suresi.

701 okunamıyor.

rūzedār bolġay, ifṭār ḳıldurmaḳlıḳ (16) ve nėçe āyet Ḳurān’dın oḳımaḳlıḳ ve tesbīḥ aytmaḳlıḳ ve yėtmiş ḳata *ḥasbīu’l-lah veni’me’l-vekīl* (17) dėmeklik ve bir yetimniŋ başını şefḳat birle sılamaḳlıḳ ve közlerge sürme tartmaġlıḳ **[185b]** (1) ve Müsülmānlar ara ışlāḥ ḳılmaḳlıḳ ve bir ‘ālimniŋ mülāzemetiġa barıp ‘ilim sözi ėşitmeklik ve ẖaşım- (2) larını ẖ{ō}şnūd ḳılmaġlıḳ ve ata ananıŋ rıżālıġını tilemeklik ve Ḫudā-yı te‘ālānıŋ ġażabınıŋ (3) ḳo{r}ḳunçıdın yıġlamaġlıḳ ve ġusl ḳılmaġlıḳ ve özni gül ve gülāb birle ẖōş-būy ḳılmaġlıḳ (4) ve Müsülmānını rencīde ḳılmamaḳlıḳ ve ġıybetdin ẖāmūş bolmaġlıḳ ve bu künniŋ du‘āsını oḳımaġlıḳ (5) ve namāzını ötemeklik ve yol yüttürgen kişige yol körsetmeklik ve Müsülmānlarnı ziyāret ḳılmaġlıḳ. (6) Bu barça ‘āşūreniŋ şerāīṭi turur. *Va’l-lahu te‘ālā ‘ālem.* ‘Āşūre küni oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. (7) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ‘āşūre küni bu du‘ānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa nūrı (8) i‘ṭā ḳılġay ve köŋlidin barça ġamlarnı kötergey ve cemī‘ mühimlerini[702] kifāyet ḳılġay ve külli belā- (9) lar ve āfetlerdin yėne yılġaça öz emānıda tutḳay ve i‘ṭā ḳılġay aŋa miŋ şehīdniŋ derecesini (10) ve anıŋ ḥażret-i ‘izzet celle celāle birlen ‘ahdi bolġay kim *ferdā-yı ḳıyāmet āmennā bih ve ṣaddaḳnā* (11) ḥesābnı āsān ḳılġan ve du‘ā bu turur. *Allahümmec’elnī mimmen du‘āke fectebīhi ve emin bik* (12) *fehediyetihi ve raġbe ileyke fā’aṭaytehu ve tevekkel ‘aleyke fekefeytehu vaḳtarabe minke fādiyyetühü* (13) *allahümme innī eselüke’l-imāne bike ve eselüke’l-fażle mine’r-rızḳı ve eselüke’l-‘āfiyete* (14) *mine’l-belā’ ve eselüke ḥüsne’l-‘āfiyetehu fī’d-dünyā ve’l-aẖirete yā ẕe’l-celāl ve’l-ikrām ve* bu du‘ānı hem (15) oḳımış kerek kim *lā ilahe illa’l-lahü’l-‘aliyyu’l-‘alā lā ilahe illa’l-lah rabbi’s-semavāt ve’l-arḍ* (16) *ve mā beynehümā ve mā taḥte’s̱-s̱erā allahümmerzuḳnī limāke’l-ḥüsnā ve sa‘ādete’l-‘uḳbā* (17) *ve ẖayra’l-āẖirete ve’l-ūlā allahümme innī birabbi’l-felaḳı min şerri mā ẖalaḳa ve min şerri külli* **[186a]** (1) *şeyṭān māridin ve ‘aduvvin ḥāsidin ve laṣṣin ḳāhr ve sulṭānin cābir biraḥmetike yā erḥame’r-raḥīmīn.* Resūl ṣalla’l-lahu (2) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim ‘āşūre küni ġusl ḳılsa hinv eŋnini kėymegen bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anı yarlıḳaġay (3) ve her kişi kim ġusl ḳılġandın soŋ eŋnini kėyip yėne su alıp, yėtti ḳata bu du‘ānı oḳıp ol sunı (4) başıġa sürtse ol bende hergiz şaḳīḳa aġrıġı körmegey. Du’ā bu turur. *Ḥasbiya’l-lahu ve kefe semi’u’l-lahu limen* (5) *ve ‘ā leyse verā’a’l-lahu’l-müntehā meni i’taṣame bi’l-lahi neciyye.* Törtünç faṣıl, Muḥarrem ayıda üç kün (6) rūze tutmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda.

[702] mühimlerini şeklinde yazılmış.

Āmālī'de kèltürüp turur kim Enes ibn Mālik raḍya'l-lahu (7) 'anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ve ḳasem yād ḳıldı ve aydı. Mèniŋ èki ḳulaġım ker bolsun. (8) Eger Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin èşitmegen bolsam kim aydı. Her kişi kim Muḥarrem ayıda üç kün penç-şenbe (9) ve āẕīne ve şenbe rūze tutsa pitilgey ol bendege yètti yüz yıl 'ibādet ḳılġannıŋ s̱evābını. Bèşinç (10) faṣıl, 'āşūre küniniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim eṭfāli (11) ve 'ayāliġa vükelā ḳarasıġa her künki destūrı ṭa'ām 'ulūfesidin ziyāde ḳılsa ve öyde kèŋrülük[703] (12) ḳılsa tamām yıl anıŋ öyide kèŋrülük bolġay ve rūzgārı 'ayş 'işret birlen ötkey. Şu'be raḍya'l-lahu (13) 'anh aydı. Munı bisyār tecrübe ḳılduḳ andaġ kördük. Rivāyetde kèlip turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā (14) Cebrā'īl ve Mikā'īl ve İsrāfīl ve 'Azrā'īl 'aleyhime's-selām 'arş ve kürsī ve levḥ ve ḳalem yèr ve kökni (15) uçmaḳ ve tamuġnı 'āşūre küni ḫalḳ ḳıldı ve hem 'āşūre küni bolġay kim ḳıyāmet ḳāīm bolġay (16) ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā Ādem ṣafīu'l-lah 'aleyhni 'āşūre küni yarattı ve Nūḥ 'aleyhi's-selām ṭūfāndın çıḳḳan 'āşūre küni (17) èrdi. İbrāhīm Ḫalīl ṣalātu'l-lah 'aleyhni Nemrūd'nıŋ otıdın 'āşūre küni èrdi, necāt bèrdi ve Yūnus peyġamber 'aleyhi's-selām[704] **[186b]** (1) balıḳdın çıḳḳan 'āşūre küni èrdi ve Yūsuf 'aleyhi's-selām zindāndın çıḳḳa{n} 'āşūre küni èrdi (2) ve Mūsā 'aleyhi's-selām ve Benū İsrā'īl, Fir'avun'dın ḫalāṣlıḳ tapḳan 'āşūre küni èrdi ve 'İsā (3) 'aleyhi's-selām kökke çıḳḳan 'āşūre küni èrdi. Kafī ve Mevāḳīt'de kèltürüp turur kim 'Abdu'l-lah (4) bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim 'āşūre küni (5) közlerige sürme tartsa hergiz ol köz aġrıġı körmegey. Ṣafer ayı, bèş faṣıl turur. Faṣl-ı evvel (6) Ṣafer ayınıŋ evvelḳı kèçesi oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Ḥadīs̱de kèlip turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (7) ve sellem çūn Ṣafer aynı körse bu du'ānı oḳır èrdi. *Allahümme feraḥnā biduḫūle's-seferi vaḫtemehu bi'l-ḫayri* (8) *ve'ẓ-ẓafer ve esrefe şerrehü 'annā ve 'an cemī'a'l-mū'mine biraḥmetike yā erḥame'r-raḥīmīn.* Ebū'l-Mevlāe'l-'Iraḳī (9) raḍya'l-lahu 'anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Ṣafer ayı èrdi kim Cebrā'īl (10) ṣalātu'l-lah 'aleyh, Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem teb'aige kèldi ve çehresi müteġayyir ve gerd ve ġubār olturup èrdi (11) ve anıŋ birle bir ḳara ḳor ḫalūḳ kişi hemrāh kèldi. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemniŋ naẓarı, ol kişige tüşti (12) èrse anıŋ heybetidin ornıdın saçrap ḳoptı, sordı kim yā aḫī Cebrā'īl, bu nè kişi turur? Cebrā'īl

703 kèŋrükük şeklinde yazılmış.
704 Sol boşluğa yazılmış.

aydı. (13) Bu kişi Ṣafer ayı turur kim bu ayda belālar ve şiddetler kökdin nāzil bolur. Be-dürüstī kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, barça belālar (14) ve düşvārlıḳlarnı[705] on ḳısım ḳılıp turur. Toḳuz ḳısımnı bu ayda ve bir ḳısmını ḳalġan on bir ayda ḳoyup turur. (15) Pes Cebrā'īl 'aleyhi's-selām aydı. Her kişi kim bu ayda du'ā ve tesbīḥ ve tövbe birle bolsa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ol belālarnı (16) andın def' ḳılur. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Ṣafer ayıda bu du'ānı bir ḳata veyā andın köprek (17) oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā Ṣafer aynı aŋa mübārek ḳılġay ve barça mekrūh ve belālardın ėmīn ḳılġay ve her kişi bu **[187a]** (1) du'ānı öyniŋ tamıġa pitüse ol öyde miŋ bereket peydā bolġay ve yėtmiş miŋ türlük belā (2) ve beliyye ve fitne ol öydin yıraġay ve du'ā bu turur. *Allahümme yā şedīdü'l-ḳaviyye yā şedīdü'l-miḥāl* (3) *yā 'azīzü ẕillet bi'izzetike cemī'a ḫalḳıke ekfenī cemī' ḫalḳıke yā muḥsinun yā mücmilu yā müfaḍḍılu yā mün'imu yā mükrimu* (4) *yā lā ilahe illa ente yā erḥame'r-raḥīmīn.* Melfūẓ'da kėltürüp turur kim Ḫᵛāce 'aleyhü'r-raḥme aydı. Mėn, bir 'azīzī- (5) din ėşittim kim aydı. Her kişi tilese kim Ṣafer ayınıŋ belālarıdın ėmīn bolġay kerek kim Ṣafer ayıda her farīża (6) namāzdın soŋ bu du'ānı oḳısun kim *e'ūẕu bi'l-lahi min şerri heẕihi'z-zamāni vesta'īnihu bihi min şerūru'l-ezmān* (7) *ve e'ūẕu bicelāli vechike ve kemāli ḳuderitike en tecīrnī fī heẕihi's-senetihi vaḳnī şerri ḳaḍayte fihā ve ekrimnī* (8) *fī's-seferi biekrime'n-naẓaru vaḫtemehu bi's-selāmetihi ve's-sa'ādet lī ve li ehli beytī ve evliyā'ī ve aḳrabā'ī* (9) *ve'l-cemī'a ümmetih Muḥammedin ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem rabbīġfirlī verḥam ve ente ḫayru'r-raḥīmīn.* Ėkinç faṣıl, Ṣafer ayı- (10) nıŋ āḫirḳı çehār-şenbesi oḳır du'ā ve öter namāzlarnıŋ beyānıda. Rivāyet turur kim āḫirḳı çehār-şenbe küni (11) ṣabāḥdın soŋ ġusl ḳılmış kerek ve namāz-ı işrāḳdın fāriġ bolġandın soŋ çāşt vaḳtide ėki rek'at (12) namāz ötemiş kerek evvelḳı rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *ḳulli allahümme mālik*[706] āyetni tā *bi-ġayri ḥesāb* ve ėkinç rek'atda (13) *Fātiḥā*'dın soŋ *Ḳulid'ul-lahe*[707] āyetni tā āḫir oḳımış kerek ve selām bėrgendin bu du'ānı oḳımış kerek (14) *allahümmaṣrif 'annī şerri heẕe'l-ḳayyūmu va'ṣimnī min sūmihi ve ḥunsā 'ammā aḫāfu fihi min naḥvi sātehi* (15) *ve keramātihi bifaḍlike yā def'u'ş-şurūri mālike'l-şūr ve yā erḥame'r-raḥīmīn ve ṣalla'l-lahu 'alā ḫayra ḫalḳihi Muḥammedin ve alihi ecma'īn.* (16) Üçünç faṣıl, Ṣafer ayınıŋ āḫirḳı penç-şenbe küni öter namāz ve oḳır du'ānıŋ beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi (17) ve sellem aydı.

---

705 dīşvārlıḳlarnı şeklinde yazılmış.
706 'Alī İmran Suresi 26. ayet.
707 İsra suresi 110. ayet.

Çū̄n mėndin soŋ tört yüz ėllig yıldın soŋ dünyāda ḫayr ve rāḥatı ḳalmaġay. **[187b]** (1) Meger ol kişi kim kūşelerde ve taġlarnıŋ başında ʿuzlet iḫtiyār ḳılġay. Aṣḥāb sordılar. Yā Resūlu'l-lah (2) ol nė zamāne ehlige tedbīr nė turur? Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellem aydı. Her çigāh kim Ṣafer[708] ayı bolsa ve āḫirḳı penç-şenbe küni (3) rūze tutsa ve tesbīḥ ve tehlīl birlen bolsa ve arıġ ġusl ḳılsa ve tört rekʿat namāz ḫuḍūʿ ve ḫuşūʿ birle (4) ötese her rekʿatıda *Fātiḥā*'dın soŋ *innā aʿṭaynā* on yėtti ḳata ve *İḫlāṣ* on bėş ḳata oḳısa çū̄n (5) selām bėrse, baş secdege ḳoyup mez̲kūr *eʿūẕu bi'l-lah min şerhede'z-zamān*'nı tā āḫir oḳısa Ḥaḳ sübḥāne (6) ve teʿālā ol bendeniŋ cemīʿ günehlerini yarlıḳaġay ve ata anasıġa raḥmet ḳılġay ve her türlük ḥāceti kim dīnī ve dünyevī (7) öz fażl-ı keremi birlen revā ḳılġay. Törtünç faṣıl, Ṣafer ayınıŋ āḫiride öter namāz ve oḳır duʿānıŋ beyānıda. (8) Evrād'da kėltürüp turur. Her kişi kim Ṣafer ayınıŋ āḫiri kün sėkiz rekʿat namāz ötese ėki selām birle (9) her rekʿatıda *Fātiḥā*'dın soŋ on *İḫlāṣ* oḳısa ve namāzdın fāriġ bolġandın soŋ dur{ū}d[709] aysa (10) ve üç ḳata bu duʿānı oḳısa *Allahümme leke'l-ḥamdu şükra ve leke'l-men faḍlen ve ene ʿabduke raḳan ve ente* (11) *ledeyke ehli istevda'ke nefsī ve dīni ve dünyāyı ve āḫireti ve ḫᵛātim ʿömri ve ʿamelī ve istevda'ke* (12) *ve ʿizzetī fī ḫalḳıke min faḍlike ve istevda'ke cemīʿ ümmet-i Muḥammedin ʿaleyhi's-selām bişiddeti ḥavlike ve beṭaşeke ve ḳuvvetike* (13) *fein müstevda'ke Ramażāne ve ḥamlike nā fidu ve ḳaḍā'ike ġālibe ve ente ʿalā külli şeyʿin ḳadīr yā aḥkeme'l-ḥākimīn* (14) *vesera'l-ḥāsebīn yā ekreme mā'mūli ve uḥūd mes'ūli yā ḥayyu yā ḳayyūmu yā eḥadu yā ṣamedu yā ferdu* (15) *yā vitru yā men lem yelid ve lem yūled ve lem yekün lehu küfᵛüven eḥad yā ʿazīzu yā vehhābu ve ṣalla'l-lahu ʿalā ḫayri ḫalḳihi* (16) *Muḥammedin ve alihi ecmaʿīn.* Ebū Hureyre raḍya'l-lahu ʿanh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve sellemdin. Her kişi **[188a]** (1) Ṣafer ayınıŋ āḫiri küni bu mez̲kūr duʿānı oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve teʿālādın ʿAzrā'īl'ġa fermān bolġay kim (2) ol bendeniŋ cānını tā yėne Ṣafer ayı bolġunça ḳabż ḳılmaġıl, dėp. ʿAzrāʿīl ayġay. Ol bendeniŋ (3) ʿömri tamām bolup turur. Fermān kėlgey kim mėn, ḥüküm ḳılıp turur mėn ve mėniŋ ḥükmüm nāfiẕ turur. Ol (4) bendem, mėniŋ büzürg atlarımnı yād ḳılur. Mėn, anıŋ ʿömrinde bereket ḳılur mėn ve belālardın ve āfetlerdin (5) saḳlar mėn. Bėşinç faṣıl, Ṣafer ayınıŋ girānlıḳınıŋ beyānıda. Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Ferīdü'l-Ḥaḳ (6) ve'd-dīn ḳuds sırrehu'l-ʿazīz aydı. Ṣafer ayı besī girān ve

708 safer şeklinde yazılmış.
709 durud şeklinde yazılmış.

düşvārı[710] turur. Anıŋ üçün kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem (7) çūn Ṣafer ayı kėlse ėrdi besī dil-teng ve ġamkīn bolur ėrdi ve çūn Ṣafer ayı çıḳsa bisyār ẖōş-ḥāl ve şādu- (8) mān bolur ėrdi ve ekser peyġamberler ṣalātu'l-lah 'aleyhim ecma'īn kim belālar birlen mübtelā boldılar. Barça (9) Ṣafer ayda ėrdi. Bu ḥikāyetde ėrdi kim Şeyẖü'l-İslām ḳuds sırrehu'l-'azīz közinde yaş alıp na're urdı (10) bī-hūş boldı. Çūn hūşıġa kėldi ėrse aydı. Sulṭān-ı enbiyā Muḥammed Muṣṭafā ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemge kim zaḥmet (11) vāḳi' boldı. Ṣafer ayı ėrdi. Uş ol zaḥmet birle raḥmetġa vāṣıl boldı. Andın soŋ ėlig köterip (12) du'ā ḳıldı ve aydı. Ṣafer ayı *ez ḥadden bīrūn*[711] ağır ay turur. Ālhā ve pādişāhā ve perverdigārā öz fażlıŋ ve (13) keremiŋ birlen bizni ve cemī' Müsülmānlarnı bu aynıŋ girānlıḳıdın öz penāh-ı 'işmetiŋde tutḳay sėn. *Yā* (14) *ekreme'l-ekremīn ve yā erḥame'r-raḥīmīn biḥaḳu'n-nebī ve alehe'ṭ-ṭayyibīne'ṭ-ṭāhirīn.* Receb ayı, toḳuz faṣıl (15) turur. Faṣl-ı evvel, Receb ayı baş küni öter namāz ve rūze ve oḳır du'ānıŋ beyānıda. Evrād'da (16) kėltürüp turur. Her kişi kim Receb ayı baş kėçesi namāz-ı şāmdın soŋ yėgirme rek'at namāz ötese (17) her rek'atda *Fātiḥā'*dın soŋ bir ḳata *İẖlāṣ* ve yėne namāz-ı ẖaftendin soŋ ėki rek'at namāz ötese (18) her rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Elem Neşraḥ* bir ḳata ve *Mu'avvazeteyn* birer ḳata oḳısa ve selām bėrgendin soŋ **[188b]** (1) otuz ḳata *lā ilahe illa'l-lah* dėse ve otuz ṣalāt aysa pes her ḥāceti kim bolsa, tile{se} icābet (2) bolġay. Ḥadīsde kėlip turur kim çūn Receb evvel kėçesi bolsa ferişteler barça tesbīḥlerni (3) ḳoyup *lā ilahe illa'l-lah* zikri birlen meşġūl bolġay. Ėkinç faṣıl, Receb ayı baş küni (4) rūze tutsa, her kün namāz-ı bāmdāddın soŋ *Sūre-yi Yasin* oḳısa ve kün toġḳan ḥālde aysa kim (5) *lā ilahe illa'l-lah ḥaḳḳan ḥaḳḳan lā ilahe illa'l-lah imāne ve ṣıdḳan lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerikeleh lā ilahe illa'l-lah* (6) *Muḥammeden Resūlu'l-lah*. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Receb ayınıŋ evvel küni ve ötresi küni (7) ve āẖiri küni ġusl ḳılsa günāhlarıdın andaġ pāk bolġay kim gūyā uş ol kün anasıdın toġup (8) turur. Ḥadīsde kėlip turur. Her kişi, Receb ayında otuz rek'at namāz ötese on rek'at evvelide (9) on rek'at ortasıda ve on rek'at āẖiride ve evvelḳı kün namāzdın fāriġ bolup bu kelimātnı (10) oḳısa kim *lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke leh lehü'l-mülkü ve lehu'l-ḥamdu yuḥyi ve yumītu ve hüve ḥayyün lā yemūtu* (11) *biyedihi'l-ẖayri ve hüve 'alā külli şey'in ḳadīr. Allahümme lā mān'i limā a'ṭayte ve lā mu'ṭīe limā men'ate ve lā rādde* (12) *limā ḳaḍayte ve lā yenfe'u ze'l-cedde ve minke'l-cedde* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā sevāb bī-ḥad ve nihāyet i'ṭā ḳılġay.

[710] dīşvārı şeklinde yazılmış.
[711] Haddinden daha fazla anlamında Farsça bir ifade.

(13) Reyāḥīn'de kėltürüp turur kim ʻAbdu'l-lah bin ʻAbbās raḍya'l-lahu ʻanh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla'l-lahu (14) ʻaleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi, Receb ayı baş küni niyyet-i ḫāliṣ birle rūze tutsa be-dürüstī (15) ve rāstī ol miḳdār s̱evāb bolġay kim miŋ yıl rūze tutḳan bolġay. Eger ifṭār ḳılur ḥālġa (16) yaḳın ėki rekʻat namāz ötese, oḳısa her rekʻatda *Fātiḥā*'dın soŋ *Āyete'l-Kürsī* bir ḳata ve *İḫlāṣ* (17) bir ḳata ve *Muʻavvaẕeteyn* birer ḳata. Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, anıŋ dīvān-ı aʻmālide pitigey; altmış yıl ʻibādet **[189a]** (1) ḳılġannıŋ s̱evābnı ve yėtmiş miŋ ferişte ibergey kim aŋa āmirziş tilegeyler, tā yėne yılġa (2) tėgrü. Üçünç faṣıl, Receb ayıda rūze tutḳannıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Āmālī'de kėltürüp (3) turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Receb ayında bir kün rūze tutsa ḫāṣ ve ḫāliṣ Allah teʻālā (4) vaʻdesi ve s̱evāb ṭamaʻıda Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā andın ḫ{ō}şnūd bolġay ve ol rūze, Allah teʻālānıŋ ḳahır ve ġażabını (5) basḳay ve tamuġ ḳapuġları, aŋa baġlanġay ve eger bi'l-ʻivaż tamām rūy-i dünyā altun birle çıḳa bolsa (6) ve tamāmını ṣadaḳa bėrse anıŋ rūzesiniŋ ḫazāyini bolmaġay ve anıŋ rūzesiniŋ kemāl s̱evābı (7) ḥāṣıl bolmaġay. Meger āḫiretde ve çūn namāz-ı şām bolsa anıŋ duʻāsı müstecāb bolġay ve her kişi kim Receb ayı- (8) dın ėki kün rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā ol bendeniŋ ve tamuġnıŋ arasında ḥicābı ve (9) ḫandaḳı yaratḳay ve her kişi kim üç kün rūze tutsa müstevcib rıḍvān bolġay. Yaʻnī müsteḥaḳ dīdār-ı (10) perverdigār bolġay, celle celāle ve her kişi kim tamām Receb'ni rūze tutsa kökdin münādī nidā ḳılġay kim (11) ey velīu'l-lah; Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, sėniŋ kėçmegen günāhlarıŋnı tamām yarlıḳaġay. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem (12) aydı. Uçmaḳda köşkler turur kim kirmes, ol köşklerġa. Meger Receb ayı rūzedārları (13) pes bir żaʻīf ḳoptı ve aydı. Yā Resūlu'l-lah, żaʻīf turur mėn. Tamām Receb'ni rūze tutmaḳdın (14) ʻāciz turur mėn. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Receb'niŋ evveli bir kün turur ve yėne ḥadīs̱de (15) kėlip turur. Her kişi kim Receb ayıdın bir kün rūze tutsa andaġ bolġay kim bir yıl rūze tutḳan bolġay (16) ve her kişi kim yėtti kün rūze tutsa yėtti tamuġ ḳapuġı aŋa baġlanġay ve her kişi kim sėkiz kün rūze (17) tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā anı ḥesāb ḳılmaġay ve her kişi kim on bėş kün rūze tutsa anıŋ s̱evābını **[189b]** (1) hėç kişi vaṣıf ḳılıp beyān ḳıla almaġay. Törtünç faṣıl, ṣalātu Leyletü'r-Reġāʻib'niŋ (2) beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ġāfil bolmaŋlar, Receb ayınıŋ evvelḳı āẕīne kėçesidin. (3) Be-dürüstī kim ferişteler ol kėçeni Leyletü'r-Reġāʻib dėrler ve reġā'īb luġatde ʻiṭānı bisyār ve inʻām (4) firāvān dėgen bolur. Yaʻnī Ḥaḳ sübḥāne ve teʻālā, bendeleriġa köp iʻṭā ve firāvān s̱evāb inʻām ḳılur. (5) Çūn ol kėçedin üç ḥiṣṣede bir ḥiṣṣesi ötse yėr ve kökde hėç

ferişte ḳalmaġay. Barça, Ka‘be-yi (6) Mu‘aẓẓama’da cem‘ bolġaylar. Pes ḥażret-i ‘izzet-i celle celāledin fermān bolġay kim ey ferişteler, her nė ḥācetiŋler (7) bolsa tileŋler. Olar ayġaylar. Pākā perverdigārā, bizniŋ ḥācetlerimiz ve derḫᵛāstımız ol turur kim (8) Receb ayınıŋ rūzedārlarını yarlıḳasaŋ. Ḥażret-i ‘izzet celle celāledin fermān kėlgey. Be-dürüstī kim (9) yarlıḳadım. Receb ayınıŋ evvelḳı penç-şenbe küni rūze tutup çūn āẕīne kėçesi bolsa, namāz-ı şām (10) farīżası ve sünnetini ötegendin soŋ altı rek‘at namāz-ı evvābīn ötese her rek‘atıġa bir *Fātiḥā*, üç (11) *İḫlāṣ* birle andın soŋ namāz-ı Leyletü’r-Reġā‘ib on ėki rek‘at alte selām birle ötese, oḳısa (12) her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *İnnā Enzelnāhu* üç ḳata ve *Sūre-yi İḫlāṣ* on ėki ḳata ve namāzdın (13) fāriġ bolġandın soŋ yėtmiş ḳata aysa *Allahümme ṣalli ‘alā Muḥammed nebiyyü’l-ümmiyyü ve ‘alā ālihi ‘aleyh*. Pes baş secdege (14) ḳoyup yėtmiş ḳata aysa *sebbūḥun ḳuddūsun rabbi’l-melā’iketih ve’r-rūḥi*. Pes baş secdedin köterip (15) rāst olturup yėtmiş ḳata aysa *rabbīġfir verḥam ve tecāveze ‘ammā tā’lem feinneke ente’l-‘aliyyü* (16) *el-‘aẓīm*. Yėne baş secdege ḳoyup yėtmiş ḳata aysa *sebbūḥ ḳuddūs rabbi’l-melā’letih ve’r-rūḥ*. Uş bu (17) secde-yi āḫirde tesbīḥ, tesbīḥdin soŋ her ḥāceti kim bolsa tilese bī-şek revā bolġay. Andın olturup (18) oḳısa *Allahümme innī ṣallayte heẕihi’ṣ-ṣalāti tilletī emera hā ‘abdüke ve resulike ve ḫayratuke min ḫalḳıke şefī‘u* **[190a]** (1) *el- ümmetihi ve kāşifu’n-ni‘metihi ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve selleme ve in küntü muḳḳaṣıran fī iḳāmetihi ḥaḳā yıḳıhā ġāfilen ‘an taḳdīm* (2) *şerāīṭhā kemā tuḥibbu ve terḍāhu ve men yesteṭī’ min ‘ibādike in yu’ayyuduke ve nu’ṭīke kemā yenbiġī leke feiẕā* (3) *‘arafte bitaḳṣīrī ve ‘umzī felā tuḥarri meni cezā’ī taṣdīḳa resūlike ve s̱evābı ḥüsni’r-raġībetihi ve ṣadaḳa* (4) *en-nebiyyihi fī süneni binebiyyike ‘aleyhi’s-selāmu inneke ẕūfaḍli ve maġfiretihi ‘alā ‘ibādike ecma‘īn ve ṣalla’l-lahu ‘alā ḫayri ḫalḳihi* (5) *Muḥammedun ve ‘aleyh ecma‘īn*. Bu namāznıŋ fażīletide Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Be-ḥaḳ ol Ḫudāy kim Muḥammed’niŋ cānı (6) anıŋ fermān-ı ḳudretide turur. Her ėr ve ḫatun kim ve bu namāznı ötese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ cemī‘ günāhlarını (7) yarlıḳaġay. Egerçe anıŋ günāhları deryā köfükiçe ve dıraḫtlar yafraḳça beyābān ḳumları ‘adediçe ve taġ- (8) lar vezniçe bolsa şefā‘at ḳılġay. Ḳıyāmet küni yėtti yüz kişini ehl ve beytidin ve ḳuyaş uruġıdın kim (9) barça müsteḥaḳ-ı āteş-i dūzaḫ bolmış bolġaylar. Bėşinç faṣıl, Receb ayıda aytur istiġfārnıŋ beyānıda. (10) Evrād’da kėltürüpdür kim her kişi kim Receb ayıda her kün yüz ḳata bu istiġfārnı aysa *estaġfuru’l-lah* (11) *leẕ nevnī küllehā serrehā ve cehrehā ṣaġīra hā ve kebīr hā ẓāhira hā ve bāṭıne hā ḳadīme hā ve cedīde hā evvel hā* (12) *ve āḫir hā ve etūbu ileyhi*

allahümmaġfirlī biraḥmetike. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā öz fażlı keremi birle barça günāhlarını (13) yarlıḳaġay ve aŋa nīk-baḫtlıḳ i‘ṭā ḳılġay kim hergiz bed-baḫtlıḳġa urulmagey. Resūl ṣalla’l-lahu (14) ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Receb ayınıŋ āḫirideḳı üç künde her künde yüz ḳata *estaġfuru’l-lah* dėse (15) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anı yarlıḳaġay. Elbette elbette elbette. Ḥadīs̱-i ḳudsīde kėltürüp turur kim (16) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ḫaber bėrür, yarlıḳar. Her kişi kim Receb ayıda miŋ ḳata bu istiġfārnı aysa kim **[190b]** (1) *estaġfuru’l-lah yāẕe’l-celāl ve’l-ikrām min cemī‘u’ẕ-ẕunūbi ve’l-as̱ām.* Mėn ki Ḫudāvend-i perverdigār turur mėn. (2) Elbette ol bendeni yarlıḳar mėn ve eger mėn, anı yarlıḳamasam pes mėn anıŋ perverdigārı bolmaġay mėn. (3) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, üç ḳata tekrār ḳıldı. Altınç faṣıl, namāz-ı Ḫᵛāce Üveys Ḳarnī[712] raḥmetu’l-lah ‘aleyh ve sellim- (4) niŋ beyānıda. Fevāīde’l-Fevād’da ve Şerḥ-i Evrād’da kėltürüp turur kim ḥażret-i şeyḫü’l-İslām raḥmetu’l-lah (5) ‘aleyh aydı. Bu namāznı Receb ayınıŋ üçi ve törti ve bėşide ötemiş kerek ve ba‘żınıŋ (6) ḳatında on üçi ve on törti ve on bėşide ötemiş kerek ve yėne bir rivāyetde yėgirme üçi (7) yėgirme törti ve yėgirme bėşide ötemiş kerek ammā aynıŋ evvelide veyā ortasıda ötese efżal (8) turur ve bu namāz fażīletide mübālaġa bisyār ḳıldı. Namāz-ı Ḫᵛāce Üveys Ḳarnī bu turur. Üç selām (9) birle ötemiş kerek ve her nė kim Ḳurān’dın āsān bolsa, oḳısa ve selām bėrgendin soŋ (10) yėtmiş ḳata aysa *lā ilahe illa’l-lahu’l-melikü’l-ḥaḳḳu’l-mübīn leyse kemis̱lihü şey’ün ve hüve’s-semī‘u’l-baṣīr* ve yėne (11) tört rek‘at namāz ötese bir rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *İẕā cā‘e naṣru’l-lah* bir ḳata ve selām bėrgendin soŋ (12) yėtmiş ḳata aysa *eḳvā ma’īnu ve ehdā delīlü iyyāke na’abudu ve iyyāke neste’īnu* ve yėne tört rek‘at (13) namāz ötese, oḳısa her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ üç ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* ve selām bėrgendin soŋ yėtmiş ḳata (14) *Sūre-yi Elem Neşraḥ*’nı oḳısa ve ėlgini köksüsige ḳoyup her ḥāceti kim bolsa tilese Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anıŋ (15) ḥācetini bī-şek revā ḳılġay. Üç kün her künde ġusl ḳılıp bu namāznı ötemiş kerek ammā ġusldın fāriġ bolup (16) dünyā sözi aymasa. Fevāīde’l-Fevād’da ḥikāyeti kėltürüpdür kim burun zamānda dānişmendi bar ėrdi. (17) Müfessiri kim anı İmām Mu‘ayyine’d-Dīn dėr ėrdiler. Besī dānişmend ėrdi ve her mes‘ele kim andın sorsalar (18) besī cevāb Şāfī aytur ėrdi. Andın sordılar kim sėn ḳaçan taḥṣīl ḳıldıŋ ve bu miḳdār ‘ilim ḳaysı zamānda **[191a]** (1) kesb ḳıldıŋ? Aydı. Mėn, taḥṣīl ḳılġanım yoḳ ve hėç kişige şākird bolġanım yoḳ. Çūn uluġ yaşlıġ (2) boldum ėrse namāz Ḫᵛāce Üveys

---

[712] Ebū Amr Üveys b. Āmir b. Cez‘ b. Mālik el-Karanī (ö. 37/657) Tābiin neslinden Yemenli zahid.

ḳarnını ötedim ve du‘ā ḳıldım kim ilahī; mėn, uluġ yaşlıġ boldum (3) ve hėç nėmerse ‘ilmdin ögrenmedim, maŋa öz fażl keremiŋdin ‘ilmi kerāmet ḳılġıl. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol (4) namāznıŋ bereketidin maŋa ‘ilim ḳapıġını açtı tā her mes‘ele[713] kim sorsaŋlar Taŋrı tebārek ve te‘ālānıŋ (5) ‘ināyeti birle maŋa her cevābı fi’l-ḥāl ma‘lūm boladur. Yėttinç faṣıl, istiftāḥ küniniŋ ya‘nī (6) Receb ayınıŋ on beşi küni öter namāz ve oḳır du‘ānıŋ beyānıda. Evrād’da kėltürüp turur kim (7) Receb ayınıŋ on beşi küni kün toġḳandın soŋ ėllig rek‘at namāz ötemiş kerek yėgirme bėş (8) selām birle her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *İḫlāṣ* ve *Mu‘avvaẕeteyn* birer ḳata oḳımış kerek ve māh-ı Ramażān (9) nıŋ on beşi küni hem bu namāznı ötemiş kerek s̱evāb bī-nihāyet ḥāṣıl bolur, bu namāznıŋ (10) fażīletide. Reyāḥīn’de meẕkūr turur kim ṣaḥīḥ-i isnād-ı dürüst birle kim ‘Abdu’l-lah bin Mes‘ūd raḍya’l-lahu (11) ‘anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Receb ayınıŋ on bėşi (12) küni āfitāb bülend çıḳḳandın soŋ ėllig rek‘at namāz ötese her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *İḫlāṣ* (13) ve *Mu‘avvaẕeteyn* birer ḳata. Ol bende, günāhlarıdın andaġ çıḳḳay kim gūyā anasıdın uş ol kün (14) toġupdur ve ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* şehīdler birlen ḥaşr ḳılġay ve uçmaḳġa peyġamber- (15) ler birlen kirgen ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, aŋa Receb ve Şa‘bān ve Ramażān aylarını tamām rūze (16) tutḳannıŋ s̱evābnı i‘ṭā ḳılġay. Anıŋ ā‘żāsıdaḳı ter mūynıŋ ‘adediçe ḥac ‘umre[714] maḳbūl- (17) nıŋ s̱evābını pitigey ve yėne pitimegey, aŋa günāh ve du‘āsı red bolmaġay ve aŋa gūr ‘aẕābı ve gūr tarlıḳı ve ḳaraŋġuluḳ **[191b]** (1) bolmaġay ve çūn gūrdın çıḳsa yüziniŋ nūrı āfitāb dėk tābān bolġay ve āḫir demide Ḥaḳ sübḥāne (2) ve te‘ālā, Melekü’l-Mevt’ni yėtmiş miŋ ferişte birlen ibergey kim aŋa uçmaḳ beşāreti yėtkürgeyler ve raḥmet (3) ferişteleri anıŋ öyidin hergiz kem bolmaġaylar ve Ḳurān’nıŋ āyetleri sanıça şehirler uçmaḳda (4) binā ḳılġay ve çūn gūrdın çıḳsa Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām, āb-ı Kevs̱er’din bir ḳadeḥ şerbet içürgey (5) ve Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām, anı öz ḳanatıġa mündürüp ḥażret-i ‘izzet celle celāleniŋ dergāhıġa (6) ėltkey. Pes Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ayġay. Ey bendem, her nė ḥāsetiŋ bolsa mėndin tilegil. Pes (7) anıŋ miŋ ḥācetini revā ḳılġay ve miŋ kişi kim müsteḥaḳ-ı dūzaḫ bolġaylar, şefā‘at ḳılġay (8) ve ‘İkrime Raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Mėn, Ḫᵛāce ‘ālim Muḥammed Muṣṭafā ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin ėşittim kim aydı. (9) Her kişi istiftāḥ küni bu du‘ānı oḳısa yėtmiş raḥmet ḳapıġı aŋa açılġay ve du‘ā bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm* (10) *yā miftaḥu’l-ebvāb yā müsebbibu’l-esbāb yā*

---

713 Hemze konulmuş.
714 Hemze konulmuş.

maḳlubu'l-ḳulūb ve'l-ebṣār yā dāīmü'ş-şebāt yā maḥruḥ (11) *el-nebāt allahümme eftaḥ aleyye ebvāb faḍlike ve raḥmetike yā erḥame'r-rahimīn.* Sėkizinçi faṣıl, öter namāz (12) ve oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim Receb ayınıŋ yėgirme yėtte (13) kėçesi alte rek'at namāz ötese, oḳısa her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *İḫlāṣ* yėtti ḳata ve selām (14) bėrgendin soŋ Allah te'ālādın her nė ḥāceti kim bolsa, tilese henūz ornıdın ḳopmaġan (15) bolġay kim ḥāceti revā bolġay ve ol miḳdār s̱evāb bolġay kim yėgirme ḥac ötemiş ve otuz (16) berde āzād ḳılmış bolġay ve Uḥud taġıça ṣadaḳa bėrmiş bolġay ve ḳıyāmet küniniŋ hevlleridin (17) ḫalāṣlıḳ tapḳay ve ėmīn bendelerdin bolġay ve yėne bu rivāyetde on ėki rek'at namāz **[192a]** (1) ötemiş kerek altı selām birle. Her nė kim tilese, Ḳurān'dın oḳısa çūn namāzdın (2) fāriġ bolsa, yüz ḳata dur{ū}d[715] aysa, yüz ḳata *sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah ve lā ilahe illa'l-lah va'l-lahu ekber* (3) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓīm* dėse ve yüz ḳata istiġfār aysa ve her ḥāceti kim (4) bolsa, tilese bī-şek revā bolġay. Melfūẓ'da kėltürüp turur kim Şeyḫü'l-İslām Ferīd- (5) ed-dīn ḳuds sırrehu'l-'azīz aydı kim mübārek Receb ayı yėgirme yėttisi kėçesi müteberrik ve büzürg (6) kėçe turur kim Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemge bu kėçe Mi'rāc müyesser bolġan turur. Pes her kişi kim bu kėçeni (7) tünese delīl turur kim elbette ol bendege sa'ādet-i Mi'rāc ḥāṣıl bolup turur ve mübārek (8) lafẓıda andaġ aydı kim Mi'rāc kėçesi yüz rek'at namāz kėlip turur. Her rek'atıda *Fātiḥā*'dın (9) soŋ bėş ḳata *İḫlāṣ* ve namāzdın fāriġ bolup yüz ḳata ṣalᵛāt ve yüz ḳata *sübḥāne* (10) *ve'l-ḥamduli'l-lah* tā āḫir aysa andın soŋ baş secdege ḳoyup ḥācet tilese ol ḥāceti revā (11) bolġay. Andın soŋ aydı. Mėn, Şeyḫ Mu'īni'd-dīn Sencerī'niŋ kitābıda kördüm kim aytıp (12) turur. Bu kėçe raḥmet kėçesi turur ve her kişi kim bu kėçeni tanusa ümīd turur kim Allah te'ālānıŋ ni'met-i (13) dīdārıdın ve raḥmet-i bisyārıdın bī-naṣīb bolmaġay. Ḥadīs̱de kėlip turur kim Resūl (14) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. Bu kėçe kökdin yėtmiş miŋ ferişte-yi[716] muḳarreb [717] ṭabaḳlarda (15) nūr-ı raḥmet köterip dünyāġa kėlürler ve öylerde baḳarlar. Her kişi kim bu kėçeni tünese ve günāh (16) ve ma'ṣiyetlerdin yıraḳ bolsa ol ṭabaḳlardaḳı nūr ve raḥmetni olarnıŋ başıġa nes̱s̱ār ḳılurlar (17) ve ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām raḥmetu'l-lah 'aleyh közlerini pür-āb ḳılıp aydı. Naġu kerek kim ėl bu ni'met-i devlet-

---

715 durud şeklinde yazılmış.

716 Hemze konulmuş.

717 okunamadı.

[192b] (1) din maḥrūm bolġay ve ġaflet birle mundaġ sa‘ādetni ėligdin bėrgeyler. Toḳuzunç faṣıl (2) dirāzī-yi ‘ömür üçün Receb ayınıŋ āḫiride öter namāz ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Ḥadīs̱-i ṣaḥīḥ isnād-ı (3) dürüst birle andaġ kėlip turur kim Selmān Fārsī raḍya’l-lahu ‘anh üç yüz yaşda ėrdi kim ḥażret-i Resūl (4) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem teb‘aige kėlip Müsülmān boldı ve aydı. Yā Resūlu’l-lah, du‘ā ḳılġıl tā Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (5) maŋa yėne yüz yıl İslāmda ‘ömür i‘ṭā ḳılsun. Cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selām kėlip Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemġa (6) aydı kim yā Resūlu’l-lah, Selmān’ġa ayġıl kim mübārek Receb ayınıŋ āḫiride bu namāznı ötesün ve du‘ā (7) ḳılsun Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ du‘āsını bī-şek müstecāb ḳılġay ve her kişi kim tevfīḳ aŋa refīḳ (8) bolup bu namāznı Receb ayınıŋ āḫiri küni ötese nė miḳdār kim ‘ömridin bāḳī ḳalġan bolsa (9) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā yėne uş ol miḳdār ‘ömür aŋa i‘ṭā ḳılġay ve zindelıḳı rāḥat ve ferāġat birle bolġay (10) ve ṭā‘at ve ‘ibādetniŋ lez̠z̠etidin behre-mend ve günāh ve ma‘ṣiyetdin ma‘ṣūm bolġay ve āḫir (11) demi sa‘ādet-i imān ve şehādet derecesi birlen bolġay ve bu namāznıŋ fażīleti köp ėrdi (12) iḫtiṣār ḳılduḳ. Her kişi kim Receb ayınıŋ āḫiri ve her vaḳit kim müyesser bolsa, on ėki rek‘at (13) namāz ötese üç selām birle. Her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ üç ḳata *Āyete’l-Kürsī* ve üç ḳata (14) *Ḳul yā eyyühe’l-kāfirūn* ve üç ḳata *İḫlāṣ* oḳısa ve her keret kim selām bėrse, bu du‘ānı üç ḳata (15) oḳısa ve otuz ḳata istiġfār ve otuz ḳata dur{ū}d[718] aysa anıŋ du‘āsı bī-şek müstecāb (16) bolġay. Dīn büzürgleri ve imāmları bu namāznı ötep berekātı ve fāīdelerini bisyār tecrübeler (17) ḳılıp tururlar. Du’ā bu turur. *Bismi’l-lahi’r-raḥmani’r-raḥīm yā ekremin min külli kerīmin ve yā e’azzü min külli ‘azīzin* **[193a]** (1) *ve yā ḫayran min külli aḥadin ente rabbī lā rabbenī ġayrike ve yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īne aġis̱nī bifaḍlike* (2) *ve raḥmetüke ve müddeti ‘ömri veheblī min ledünke raḥmeten ve ḥayaten biraḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn.* Şa‘bān ayı bėş faṣıl (3) turur. Faṣl-ı evvel, Şa‘bān ayı baş kėçesi öter namāz ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Ḥadīs̱de kėlip turur kim (4) Evrād’dın naḳil turur. Şa‘bān ayı baş kėçesiniŋ seḥeride ṣubḥdın burun ėki rek‘at namāz ötemiş kerek (5) her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ on bėş ḳata *İḫlāṣ* oḳısa ve Rükū‘ ve sücūdda yüz ḳata bu tesbīḥni oḳısa (6) *sebbūḥ ḳuddūs rabbi’l-melā’iketihü ve’r-rūḥ sübḥāne ḫālıḳe’n-nūr sübḥāne min huve ḳāīm ‘alā külli bimākesebet* (7) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol bendeni öz raḥmeti birlen maḫṣūṣ ḳılġay ve gūrını pür-nūr ve aŋa uçmaḳ rūzī ḳılġay (8) ve yėne Ḫaber’de her kişi kim Şa‘bān ayı baş kėçesi on ėki rek‘at namāz ötese

---

718 durud şeklinde yazılmış.

her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ (9) on bėş ḳata *İḫlāṣ* oḳısa s̠evāb bī-nihāyet ḥāṣıl bolġay. Ėkinç faṣıl, Şa‘bān ayıda rūze (10) tutmaḳ ve dur{ū}d[719] aymaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. Reyāḥīn’de kėltürüp turur kim Cābir bin ‘Abdu’l-lah (11) Enṣārī raḥmetu’l-lah ‘aleyh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Şa‘bān ayıdın (12) bir kün rūze tutsa günāhlarıdın andaġ pāk bolġay kim gūyā anasıdın uş ol kün toġupdur (13) ve pitigey Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bir yıl ‘ibādet ḳılġannıŋ s̠evābını ve eger üç kün rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (14) aŋa sėkiz uçmaḳnıŋ ḳapıġını açuḳ ḳoyġay tā her ḳaysı ḳapuġdın kim tilese kirgey ve eger andın (15) ziyāde rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa yėtmiş peyġamberniŋ s̠evābını bėrgey ve andaġ bolġay kim yėtmiş (16) yıl ‘ibādet ḳılġan bolġay ve şehīdler derecesini tapḳay. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi Şa‘bān ayıda (17) miŋ ḳata aysa *lā ilahe "illa'l-lah" ve lā bi' 'abdu'l-lah illā iyyāhu muḫliṣīn lehü'd-dīn ve levkirehe'l-müşrikūn*. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā **[193b]** (1) anıŋ dīvān-ı a‘mālide pitige{y}, miŋ yıl ‘ibādet ḳılġannıŋ s̠evābını ve maḥv ḳılġay, miŋ yılḳı günāhlarını ve ḳıyāmet (2) küni gūrdın çıḳġay, yüzi talun ay dėk nūrānī bolġay. Şihābu’l-Aḫbār[720] kėltürüp “turur”. Resūl (3) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Hemīşe ṣalāt aytıŋlar maŋa, Şa‘bān ayıda bir ḳata dur{ū}d[721] aysa özge vaḳitde on (4) ḳata dur{ū}d[722] ayġan birle berāber bolġay ve s̠evābı hem maŋa uşundaġ vāṣıl bolur ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, bendege mėniŋ (5) şefā‘atimni rūzī ḳılġay. Üçünç faṣıl, Berāt kėçesi ḳılur ṣāliḥ ‘amellerniŋ beyānıda. Rivāyetde kėlip (6) turur kim her kişi Berāt kėçesi kün ol turur çaġda ḳırḳ ḳata *lā ḥavle ve lā ḳuvve te'l-illa bi'l-lahi'l-'aliyyü'l-'aẓim* dėse (7) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anıŋ ḳırḳ yılḳı günāhlarını ‘afv ḳılġay ve uçmaḳda ḳırḳ ḥūrnı aŋa çüft ḳılġay ve ḳırḳ (8) kişini anıŋ şefā‘ati birle tamuġ otıdın ḫalāṣlıḳ bėrip uçmaḳ rūzī ḳılġay. Rivāyetde (9) kėlip turur kim yėgirme bir ḫaṣlet pesendīde Berāt kėçesi kerek kim vücūdġa kėlse her kişi kim tevfīḳ aŋa yār (10) bolup ‘amelġa kėltürse derecāt-ı ‘ālī tapḳay. Biri ol kim ḳulıdın kėlgençe andėk ve bisyār (11) taṣadduḳ ḳılsun ḫᵛāh derem ḫᵛāh dīnār ḫᵛāh aşlıḳ ve ḫᵛāh ton ve ḫᵛāh ṭa‘ām. Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā (12) anıŋ ‘ömri ve mālıġa bereket bėrgey ve anıŋ rızḳını küşāde ḳılġay. Ėkinç, ėlni nā-meşrū‘ iş men‘ ḳılsun. (13) Üçünç, özini hem nā-meşrū‘ ve bid‘at işlerdin yıġsun. Törtünç, namāz bisyār ötesün. (14)

719 durud şeklinde yazılmış.
720 Kudāī’nin (ö. 454/1062) kısmen alfabetik olarak düzenlediği ve daha sonra seçme hadis literatürüne örnek teşkil eden eseri.
721 durud şeklinde yazılmış.
722 durud şeklinde yazılmış.

Bėşinç, on miŋ ķata *İħlāṣ* oķısun. Altınç, andėk bisyār közidin yaş çıķarsun kim ol (15) günāhkār bendelerge ʻalāmet-i maġfiret turur. Yėttinç, ġusl ķılsun ve rūze niyyeti ķılsun. Sėkizinç, ata ananı (16) āzār ķılurdın tövbe ķılsun. Kişi kim ata anası andın āzār bolsa aŋa bu kėçeniŋ bereketidin naṣīb (17) ve behre bolmaġay. Toķuzunç, ṣīla-yı raḥīm ber-cāy kėltürsün. Onunç, ẕikir bisyār aysun. On birinç, eger kişi birle **[194a]** (1) dünyā maṣlaḥatı üçün açıġlaşķan bolsa anıŋ birlen aştī ķılsun. On ėkinç, ġıybet ve töhmet (2) ve ṣūretgerlik ve cādūgerlik ve mekkārlıķ ve güneh ve ʻadāvetdin tövbe ķılsun. On üçünç, bu kėçe (3) özige ve pādişāhıġa ve barça Müsülmānlarġa duʻāyı bisyār ķılsun ve Taŋrı teʻālādın āmirziş (4) tilesün. On törtünç, Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemġa miŋ ķata dur{ū}d[723] aysun. On bėşinç, miŋ (5) ḥāceti Ħudā-yı teʻālā revā ķılġay. On altınç, miŋ ḥācetni dünyāda revā ķılġay. On yėttinç, miŋ (6) ḥācetini uçmaķda revā ķılġay. On sėkizinç, miŋ ḥācetini rūz-ı ʻAraṣāt'da. On toķuzunç (7) miŋ açġa ṭaʻām bėrmiş bolġay. Yėgirmenç, miŋ yalıŋġa ton bėrmiş bolġay. Yėgirme birinçi, anıŋ dīvān-ı (8) aʻmālide miŋ yaħşılıķ pitilgey. *Va'l-lahu teʻālā ʻālem.* Törtünç faṣıl, Berāt kėçesi öter namāz (9) ve oķır duʻālarnıŋ beyānıda. Evrād'dın naķl ķılıpdur; bu kėçede yüz rekʻat namāz, ėllig selām birle (10) kėlipdür. Ṣaḥābelerdin otuz kişi rivāyet ķılıpdur, ḥażret-i risā"let"-i penāh ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin. (11) Bu namāznı ṣalātu'l-ħayr dėpdürler. Oķısun, her rekʻatda *Fātiḥā*'dın soŋ on mertebe *İħlāṣ*. (12) Resūl ʻaleyhi's-selām aydı. Her kim bu namāznı ötese ve bu duʻānı Berāt kėçesi oķısa ħiṭāb (13) müsteṭāb rabbu'l-erbāb'dın andaġ yarlıġ bolġay kim be-ʻaẓamet ve celāl mėn ki pādişāh-ı ʻālemdür mėn. (14) Be-dürüstī ki öttüm ve iʻṭā ķıldım, saŋa; nė tileseŋ anı ve yėne saķlar mėn, sėni öz penāhımda. (15) Yėne yılġaça bāķī ʻömrüŋġa bereket bėrdim. Pes angāh Ħudā-yı teʻālā fermān ķılur, feriştelerge. Pitiŋler (16) bu bendem üçün, ol kişi ki ġazāt ķılıpdur, anıŋ s̱evābını ve pitiŋler, bāṭlar ʻimāret ķılġannıŋ (17) s̱evābını tamām yıl rūze tutķannıŋ s̱evābını ve tamām yıl namāz ötegenniŋ s̱evābını. Ħudā ʻazze ve celle **[194b]** (1) fermān ķılur. Ferişteler tā rūz-ı ķıyāmetġaça ol bendeniŋ günāhnı tilerler ve pitümes aŋa (2) hėç günāhı tā dünyādın rıḥlet ķılġunça ve binā ķılur, ol bendege behiştde yėtmiş miŋ ķaṣr (3) altun ėşikleri, tamları, saķfları hem altundın ve yėne binā ķılur, ol bende (4) üçün yėtmiş ķaṣr nūrdın, ol ķaşırnıŋ tėg hem nūr ve tamları ve ėşikleri ve saķfları (5) ķızıl yāķūtdın. Her ķaşırda miŋ sarāy, her sarāyda yėtmiş miŋ öy, her öyde yėtmiş "miŋ" taħt. (6) Ol taħtlarda

[723] durud şeklinde yazılmış.

ḥūrlar olturuġluḳ bolġay ki her ḳaysınıŋ cemāliniŋ zibālıġı andaġ (7) bolġay ki hėç köz körmegen bolġay ve hėç ḳula{ḳ} ėşitmegen bolġay ve ol ḥūrlarnıŋ ṣıfatı (8) hėç ferzend-i Ādem'niŋ köŋlige yėtmegen bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, öz fażl-ı keremi birle bu bendege (9) naẓar ḳılġay ve ibergey, bu bendege miŋ ferişte. Her ferişteniŋ ḳolıda uluġ kāseler altun- (10) dın. Bu kāselerde ṭa'āmlar bolġay ki hėç āferīdeniŋ ḳolı yėtmegen bolġay ve anıŋ ḳaşıda (11) yėne miŋ ferişte bolġay. Her ferişteniŋ ḳolıda deste-yi reyḥān bolġay. Her berkige pitiklik bolġay kim (12) *ṭūbā liveliyyü'l-lahi 'anh.* Pes yėne kirgey bu bende ḳaşıġa miŋ ferişte. Her ferişteniŋ ḳolıda kāseyi (13) ol ferişteler bu bendege perverdigār-ı 'ālem selām ve taḥiyyet yėtkürgey ve aytġaylar kim (14) *es-selām 'aleyk min rabbi'l-'ālemīn.* Bėşinç faṣıl, Berāt kėçesiniŋ fażīletide. Tefsīr-i Muġnī (15) din Ebū Hureyre raḍya'l-lahu 'anh, rivāyet ḳılur kim peyġamber 'aleyhi's-selām aydı. Cebrā'īl ṣalātu'l-lah 'aleyh (16) kėldi, aydı. Yā Muḥammed, bu kėçe andaġ kėçedür kim açuḳdur, bu kėçede raḥmet ėşikleri. Pes öter (17) bu kėçede mū'minlerni meger kim şirk kėltürmese Ḫudā-yı te'ālāġa. Ötmes; bu kėçe Ḫudā-yı te'ālā, ol kişilerniŋ **[195a]** (1) günāhnı kim sāhir bolġay yā kāhin yā aḫter-gūy ya'nī müneccim yā müsāḥin güneh-dār yā mudmin ḫamr (2) yā muṣir bolsa zināġa. Be-dürüstī kim bu ṭā'ife ötü almas, bu ef'ālleriġa tövbe ḳılmaġunça. Resūl 'aleyhi's-selām (3) Gūristān-ı Baḳī'ġa çıḳtılar ve anda namāz ötediler. Ser secde ḳoydılar; yıġladılar, secdede. Aydılar. (4) *Eūẕu bi'afvike min iḳābike ve eūẕu biriḍāke min saḫaṭike ve eūẕu bike minke ve celle s̱enāü'ke ve lā ilahe* (5) *ġayrüke ve lā ilahe ebluġu's̱-s̱enā'u 'aleyke ente kemā tef'alü ve kemās̱neyte 'alā nefsike.* Pes (6) bu kėçedin tört ḥiṣṣesi ötüp aydı. Cebrā'īl 'aleyhi's-selām kėldi, aydı. Yā Muḥammed, secde"din" baş köteriŋ. (7) Be-dürüstī ki saŋa raḥmet ėşikleri açıldı ve yėne aydı. Yā Muḥammed, aytıŋ ümmetleriŋizge bu kėçeni. (8) Uyumay, zinde ötkersün. Zīrā ki bu kėçede āsumān ėşikleri açuḳ. Evvelḳı āsumānnıŋ (9) ėşikide ferişte nidā ḳıladur ki ḫōş sa'ādet-mend kişilerdür; Rükū' ḳılıpdur, bu kėçede. Ėkinçi āsumān- (10) nıŋ ėşikide ferişte[724] nidā ḳıladur ki ḫōş hem kişilerdür ki secd{e} ḳılıpdur, bu kėçede. Üçünçi āsumān- (11) nıŋ ėşikide ferişte[725] nidā ḳılur ki ḫōş ol kişilerdür ki ẕikir aysa bu kėçede. Törtünçide ferişte[726] (12) nidā ḳılur ki ḫōş ol kişilerdür ki yıġlapdur, Ḥaḳ te'ālānıŋ ḫavfıdın. Bėşinç āsumānnıŋ ėşigide (13) ferişte[727] nidā ḳılur ki bar mu ṭalebkārı ṭalebiŋler

[724] Hemze konulmuş.
[725] Hemze konulmuş.
[726] Hemze konulmuş.
[727] Hemze konulmuş.

yėtedür, bu kėçede; bar mu du‘ā ḳılġuçı müstecāb (14) boladur, du‘āŋlar bu kėçede? Altınç āsumānnıŋ ėşigide ferişte[728] nidā ḳılur ki tövbe ḳılġuçı bar mu, ḳabūl (15) turur tövbesi. Yėttinç āsumānnıŋ ėşigide ferişte nidā ḳılur ki bar mu istiġfār aytḳuçılar? ‘Afv ḳılınur (16) günāhı. Pes aŋa Resūl ‘aleyhi’s-selām aydı. Yā eḫī Cebrā‘īl, mėniŋ ümmetimge raḥmet ėşigleri açuḳ mu turur? (17) Belī açuḳdur tā namāz-ı bāmdādġaça ve yėne biliŋler kim māh-ı Şa‘bān’nıŋ on bėşinç kėçesini ol ma‘nāda **[195b]** (1) Şeb-i Berāt atapdurlar ki nīk-baḫtlarġa behiştdin bed-baḫtlarġa dūzaḫdın berāt bėrip- (2) dürler ve yėne Cebrā‘īl aydı. ‘Aleyhi’s-selām, bu kėçede küşāde bolur; levḥ-i maḥfūẓ. İsrāfīl ṣalātu’l-lah (3) naẓar ḳılur, levḥ-i maḥfūẓ’ġa. Nüsḫa ḳılur, andın ol yılda nėme ki vāḳi‘ boladur, bu dünyāda evveldin āḫirġa. (4) Bendelerniŋ rızḳınıŋ nüsḫasını Mikā‘īl ‘aleyhi’s-selāmġa bėrür ki ṣāḥib-i āsumān-ı dünyā oldur. (5) Bendelerniŋ a‘māliniŋ nüsḫasını İsmā‘īl ‘aleyhi’s-selāmġa bėrür ki ol ḫāzin-i behiştdür. Ervāḥ- (6) larnıŋ nüsḫasını Melekū’l-Mevt, ‘aleyhi’s-selāmġa bėrür ki ya‘nī atı ‘Azrā’īl’dür. ‘Aleyhi’s-selām ol (7) nüsḫada pitiklik bolġay ki ol yılda anasıdın kim toġuladur ve kim vücūdġa kėledür ve kim (8) dünyādın naḳil ḳıladur kim Sa‘īd ve kim şaḳī. *Va’l-lahu ‘ālem*. Māh-ı şerīf Ramażān, yėtti faṣıl (9) turur. Faṣl-ı evvel, öter namāz ve kėçe oḳır du‘ālar ve ifṭār du‘āsınıŋ ve terāvīḥ- (10) niŋ fażīletiniŋ beyānıda. *Yā eyyühe’l-lezīne amenū kutibe ‘aleykümü’ṣ-ṣiyāmu kemā kutibe ‘alāle’ẕ-ẕīne* (11) *min ḳabliküm lā’alleküm tetteḳūn eyyāmen mā’dūdāt.*[729] Perverdigār-ı ‘ālem andaġ aytıp turur kim ol (12) kişiler kim maŋa imān kėltürüpdürler; farż ḳıldım, olarġa rūzeni. Andaġ kim (13) burunḳılarġa farż ḳılıp ėrdim. Ėkinç faṣıl, rūze tutmaḳnıŋ fażīletiniŋ beyānıda. (14) Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her ‘amel kim Ādem oġlı ve ḳızı ḳılıp turur, birge on s̱evāb pitilür. Andaġ kim (15) *eṣ-ṣavmu lī ve ene ecrī*[730] rivāyetde kėlip turur kim rūzedārġa ėki şādımānlıḳ turur. Evvel (16) ol kim namāz-ı şāmda ifṭār ḳılur ḥālde, ėkinç ol kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bī-çūn ve bī-çegūne dīdārıġa müşerref (17) bolur zamānda. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Rūzedārnıŋ aġzınıŋ yıdı, Allah te‘ālānıŋ **[196a]** (1) ḳatıda yıpardın būyluġraḳ turur ve rūzedārnıŋ uyḳusı ‘ibādet turur ve tinişi (2) tesbīḥ turur. Bilmek kerek kim Ramażān ayı [731] turur kim evvelide raḥmet turur ve ortasıda (3) āmirziş turur, āḫiri

---

728 Hemze konulmuş.

729 Bakara suresi 183-184. ayet. “Ey iman edenler, oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de korunasınız diye farz kılındı.”

730 “Oruç benm içindir ve ecrini de ben veririm.”

731 <ayı>

tamuġ otıdın āzādlıġ turur ve yėne Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellem aydı. (4) Her kişi kim Ramażān'da kişiniŋ öyide ağız açsa andaġ bolġay kim miŋ rek'at namāz-ı nāfile (5) ötegen dėk bolġay. Ramażān ayı büzürg turur. Ḫaberde aytıp turur kim Ramażān ayı bereket (6) ayı turur ve raḥmet ayı turur ya'nī her 'ameli kim bu ayda ḳılsa bu aynıŋ bereketidin birge yėtti yüz (7) 'ivaż bėrgey ve sünnet turur kim tuz birlen ağız açḳay. Kerek kim ağız açarda bu du'ānı oḳımaḳ (8) kerek *allahümmeleke ṣumtü ve bike āmentü ve 'aleyke tevekkeltü ve 'alā rızḳuke efṭārtü.* Eger tilese kim (9) taŋlaḳı künniŋ niyyetini ḳılay, dėse munı aysun *ve biṣavmı ġadin nevveytü.* (10) Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin menḳūl turur kim Ḫudā-yı te'ālā aytıp turur. Her aḫşām namāz-ı şām (11) ötese, her bende-yi mū'min ifṭār ḳılġanda niyyet ḳılsa kim Ḫudā-yı te'ālā otuz miŋ 'āṣī (12) ve cānī ve fāsıḳ ve günāhkārnı tamuġ otıdın āzād ḳılur. 'Iyd ėrtesiġa tėgrü 'ıyd ėrtesi (13) barur, Ḫudā-yı te'ālānıŋ raḥmet deryāsı ḳaynar ve mevc urar. Çindān ki Ramażān ayı kėçesiniŋ berāberiçe (14) āzād ḳılur, öz fażlı ve keremi birle. Üçünç faṣıl, Ḳadir kėçesiniŋ beyānıda. Rivāyet turur kim (15) 'Abdu'l-lah bin 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. Ṭaleb ḳılıŋlar Ḳadir kėçesini her yıl ve 'Abdu'l-lah bin Mes'ūd (16) raḍya'l-lahu 'anh aydı. Ḳadir kėçesi maḫfī turur, yıl arasıda. 'Ulemālar ekser aytıp tururlar kim Ramażān ayınıŋ (17) yėgirme yėttisi kėçesi turur ve muŋa delīl ve *Sūre-yi İnnā Enzelnāhu* turur kim Ḳadir kėçesi nāzil bolup turur. **[196b]** (1) *İnnā Enzelnāhu* sūresi yėgirme yėtti kelime turur. Bu sūrede üç yėrde *leyletü'l-ḳadr'*din turur. (2) 'Abdu'l-lah bin Mes'ūd raḍya'l-lahu 'anh aydı. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin ėşittim kim aydı. Tileŋler (3) Şeb-i Ḳadir'ni Ramażān'nıŋ dehr-i āḫiriniŋ ṭaḳlarıda ya'nī yėgirme biri kėçesi ve yėgirme üçi kėçesi (4) ve yėgirme bėşi kėçesi ve yėgirme yėttisi kėçesi ve yėgirme toḳuzı kėçesi. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp turur kim (5) Şeb-i Ḳadir kėçe[732] bolġay; rūşen ve sākin nė ısıġ ve nė savuḳ bolġay ve ėrtesi āfitāb ṭaşt-ı (6) zerrīn dėk ṭulū' ḳılġay ve köp şu'ā'ı bolmaġay. İbn 'Abbās raḍya'l-lahu 'anh aydı. Her kişi kim Şeb-i Ḳadir'ni tapsa (7) ol nīk-baḫtlardın bolġay kim hergiz bed-baḫt bolmaġay. Her kişi kim namāz-ı şām ve namāz-ı ḫaften ve namāz-ı bāmdād- (8) nı ol kėçe cemā'at birle ötegen bolsa be-dürüstī kim Şeb-i Ḳadir'niŋ tamām fażīleti ve s̲evābını (9) tapḳan bolġay. Törtünç faṣıl, saḥūr yėmekniŋ fażīletiniŋ beyānıda. Resūl ṣalla'l-lahu 'aleyh (10) ve sellem aydı. Her kişi saḥūr yėse be-dürüstī kim ol Cühūdlar ve Tersālar dīnidin bīzār bolmış bolġay. (11) Hidāye'de kėltürüpdür kim

[732] Hemze konulmuş.

Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Saḥūr yėŋler be-dürüstī kim (12) saḥūrda bereket turur ve saḥūr yėmekni te'ḫīr ḳılmaḳ ve ṣubḥġa yaḳın yėmek müstecāb turur (13) ve Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Üç nėmerse turur kim mürsel peyġamberlerniŋ sünnetleridin turur. (14) İfṭārnı te'cīl ḳılmaḳ ve saḥūrnı te'ḫīr ḳılmaḳ ve misvāk ḳılmaḳ. Beyānü'l-Aḥkām'da (15) kėltürüpdür kim müstecāb turur, saḥūr yėmek egerçe bir loḳma ṭa'ām veyā bir ciz'a su bolsa ve saḥūr (16) tün yarımıdın soŋḳı dėrler tā ṣubḥ-ı ṣādıḳġa tėgrü ve saḥūrnı her cünd te'ḫīr ḳılsa efżal (17) turur tā mādām kim yaḳın bolsa taŋ atmaġay ve eger ṣubḥda şek bolsa kim hevā ebr bolsa yā mehtāb **[197a]** (1) bolsa saḥūrnı terk ḳılmaḳ efżal turur. Bil kim saḥūrnı yėmek mekrūh turur. Reyāḥīn'de kėltürüp (2) turur kim Enes bin Mālik raḍya'l-lahu ʻanh, rivāyet ḳılur; Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellemdin kim aydı. (3) Tört nafaḳa turur kim Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā, anı ḥesāb ḳılmas. Nėmerse yė kim kişi ata anasıġa (4) nafaḳa bėrgey ve nėmerse yė kim ked-ḫudāynıŋ nafaḳasıġa bėrgey ve ṭa'āmı kim rūzedār anıŋ (5) birlen aġız açḳay ve ṭa'āmı kim saḥūrı ḳılġay. Bėşinç faṣıl, Ramażān'nıŋ āḫiri kėçesi (6) öter namāz ve oḳır du'ālarnıŋ beyānıda. Her kişi kim Ramażān'nıŋ āḫiri kėçesi on rek'at namāz (7) ötese bėş selām birle. Her nė tilese Ḳurān'dın oḳısa ve selām bėrgendin soŋ miŋ ḳata (8) istiġfār aysa pes baş secdege ḳoyup bu du'ānı oḳısa *yā ḥayy yā ḳayyūm yā ẕü'l-celāl* (9) *ve'l-ikrām yā raḥmane'd-dünyā ve'l-āḫiret yā erḥame'r-raḥīmīn yā ilahe'l-evvelīne ve'l-āḫirīne iġfirli' ẕunūbī* (10) *ve taḳabbel ṣalātī ve ṣıyāmī.* Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Be-ḥaḳ ol Ḫudāy kim mėni rāstlıḳ birlen (11) ḫalḳ üstün peyġamber iberip turur kim henūz baş secdedin kötermiş bolmaġay kim Ḥaḳ sübḥāne (12) ve te'ālā, anı yarlıḳaġay. Tefsīr-i Muġnī'de kėltürüp turur kim Resūl ṣalla'l-lahu ʻaleyhi ve sellem aydı. Ramażān (13) nıŋ āḫiri kėçesi tört rek'at namāz ötemiş kerek, her rek'atıda bir *Fātiḥā* ve on *İḫlāṣ*. Ḥaḳ sübḥāne (14) ve te'ālā, aŋa yüz ferişte ibergey kim otuzı aŋa beşāret bėrgeyler; uçmaḳ birle ve otuzı (15) emān tilegeyler aŋa tamuġdın ve otuzı saḳlaġaylar, anı günāh ve ḫaṭādın ve (16) onı anıŋ düşmanlarıge[733] ḳaṣd ḳılġaylar tā hėç düşman[734] aŋa ẓafer tapmaġay. Altınç faṣıl (17) ʻIyd-ı Fıṭır kėçesi ve kündüzi öter namāzlarnıŋ beyānıda. ʻIyd-ı Fıṭır kėçesi tört rek'at namāz **[197b]** (1) ötemiş kerek. Her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ *İḫlāṣ* ve *Mu'avvaẕeteyn* bir ḳata ve namāzdın fāriġ bolup (2) yėtmiş ḳata *sübḥāna'l-lah ve* yėtmiş ḳata *el-ḥamduli'l-lah* aytmış kerek. Selmān Fārsī raḍya'l-lahu

733 dūşmanlarıge şeklinde yazılmış.
734 dūşman şeklinde yazılmış.

‘anh aydı. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh (3) ve sellem aydı. Her kişi ‘Iyd-ı Fıṭır ve ‘Iyd-ı Ḳurbān küni ẖaṭī̄b ẖuṭbedin fāriġ bolġandın soŋ tört rek‘at namāz ötese (4) oḳısa evvelḳı rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ *sebbiḥ ismi rabbike ilā ‘alā’l-leẕī* ve ėkinç rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ (5) *Ve’ş-Şems,* üçünç rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ *Ve’ḍ-Ḍuḥā*, törtünç rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ *Ḳul huva’l-lahu eḥad.* Ḥaḳ sübḥāne (6) ve te‘ālā, evvelḳı rek‘atġa peyġamberleriġa ibergen kitāblarını tamām oḳıġannıŋ s̱evābını i‘ṭā ḳılġay (7) ve ėkinç rek‘atġa her nė kim dünyā yüzide āfitāb ṭulū‘ ḳılġan nėmerseniŋ sanıça s̱evāb bolġay ve üçünç rek‘atġa (8) ol miḳdār s̱evāb bolġay kim dünyādaḳı cemī̄‘ açġa aş bėrmiş dėk ve teşnege su bėrmiş dėk ve berehnege (9) libās bėrmiş dėk bolġay. Törtünç rek‘atġa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, yarlıḳaġay anıŋ ėllig yıl kėlür günāhlarını ve ėllig (10) yıl kėçken günāhlarını. Yėttinç faṣıl, ṣadaḳa-yı fıṭırnıŋ beyānıda. Şerḥ-i Evrād’da ve Mażmurāt’da (11) kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Edā ḳılıŋlar; ṣadaḳa-yı fıṭırnı her āzād ve bendedin, kiçik (12) ve uluġdın, ėr ve ẖatun yarım kefçi buġday veyā bir kefçi ẖurmā[735] veyā bir kefçi arfa veyā bir kefçi ḳuruġ üzüm (13) ammā bilmiş kerek kim kefçi peymāne turur kim şer‘niŋ tört peymānı aŋa sıġar ve şer‘ peymānı yüz seksen (14) mis̱ḳāl turur. Pes eger buġday bėrse kerek kim kişi başıġa üç yüz altmış mis̱ḳāl buġday bėrse ve eger arpa veyā ẖurmā[736] (15) veyā ḳuruġ üzüm bėrse kerek kim yėtti yüz yėgirme mis̱ḳāl bėrse ve eger buġday ve arfa ḳatılmış bolsa i‘tibār (16) ġālibiġa turur. Eger buġday ġālib bolsa yarım kefçi ve eger arfa ġālib bolsa bir kefçi ve yėne bilmiş kerek kim (17) un buġdaydın efżal turur ve derem undın. Anıŋ üçün kim faḳī̄rniŋ her nev‘ ġarażı deremdin **[198a]** (1) ḥāṣıl bolur. Bu mes‘ele Ṭaḥāvī̄[737] Kifāye-yi Şe‘bī̄’de meẕkūr turur. Şevvāl ayıda altı kün rūze tutmaḳnıŋ fażī̄leti- (2) niŋ beyānıda. Ebū Sa‘ī̄d Ḫudrī̄ raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Ramażān (3) ayını rūze tutup anıŋ soŋıda Şevvāl aydın altı kün rūze tutsa ḥarām ḳılġay, Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā anıŋ bedenini (4) tamuġ otıġa ve tamām yıl rūze tutḳan dėk bolġay ve bėrgey; Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, Şevvāl ayıda her bir kün rūze tutḳanıġa (5) ḳırḳ miŋ kün rūze tutḳannıŋ s̱evābını ve kötergey; Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, andın ‘aẕāb-ı gūrnı ve ḳıyāmet düşvārlıḳ-[738] (6) larını ve ‘Abdu’r-raḥman ‘Ömer raḍya’l-lahu ‘anh rivāyet ḳılur, Resūl ṣalla’l-lahu

[735] ẖūrmā şeklinde yazılmış.
[736] ẖūrmā şeklinde yazılmış.
[737] Ebū Ca‘fer Ahmed b. Muhammed b. Selāme el-Ezdī̄ el-Hacrī̄ el-Mısrī̄ et-Tahāvī̄ (ö. 321/933) Hanefi fakihi ve muhaddis.
[738] dī̄şvārlıḳ şeklinde yazılmış.

‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim rūze tutsa (7) altı kün Şevvāl ayıdın ve Ramażān ayınıŋ ötkenige te‘essüf ḳılsa fāżılraḳ turur. Altı miŋ yıl (8) ‘ibādet ḳılġandın ve efżal turur, altı yüz miŋ yıl tėve ḳurbānlıḳ ḳılġandın, ba‘żınıŋ ḳatında (9) Şevvāl ayıdın altı kün peyveste rūze tutmaḳ efżal turur. Altı yüz miŋ bende āzād ḳılġandın (10) mekrūh turur kim kitābī̇lerġa özini teşebbüh ḳılġan bolġay ve Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ta‘yī̇n ḳılġan farżge nėmerse ziyāde (11) ḳılmış bolġay ammā mekrūh vaḳti bolur kim ‘ıyd künini rūze tutsa çū̇n ‘ıyd küni arada fāṣıla turur, Ramażān’ġa (12) muttaṣıl bolmaġay. Pes kerāhiyet hem ber-ṭaraf bolġay ve altı kün peyveste rūze tutmaḳ mekrūh bolmaġay. (13) Dehr-i Ẕi’l-Ḥicce, yėtti faṣıl turur. Faṣl-ı evvel, Şeyḫü’l-İslām Ferī̇dü’l-Ḥaḳ ve’d-dī̇n ḳuds sırrehudın (14) menḳūl turur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi ‘Aşere-yi Ẕi’l-Ḥicce’de ėki rek‘at namāz ötese (15) ve oḳısa her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ üç āyet *Sūre-yi En‘ām*’nıŋ evvelidin ve bir ḳata *Sūre-yi İḫlāṣ* (16) selām bėrgendin kėyin baş secdege ḳoyup her nė ḥāceti bolsa, tilesün kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bī̇-şek icābet (17) ḳılġay, elbette. Ėkinç faṣıl, dehr-i Ẕi’l-Ḥicce’ni rūze tutḳannıŋ beyānıda. Ravżatu’l-‘Ulemā’da kėltürüp “turur kim” **[198b]** (1) her kişi kim dehr-i Ẕi’l-Ḥicce’ni rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā aŋa on nėmerse kerāmet ḳılġay. Biri ol kim anıŋ ‘ömride (2) bereket ḳılġay. Ėkinç, mālını ziyāde ḳılġay. Üçünç, anıŋ ehl-i ‘ayālini öz emānıda tutḳay. Törtünç (3) günāhlarını ‘afv ḳılġay. Bėşinç, ḥasenātını dūṣad çendān ḳılġay. Altınç, sekerāt-ı mevtni aŋa āsān ḳılġay. (4) Yėttinç, gūrını pür-nūr ḳılġay. Sėkizinçi, pelle-yi ḥasenātı aġır kėlgey. Toḳuzunç, derekāt dūzaḫdın necāt bėrgey. Onunç (5) anıŋ derecātnı uçmaḳda bülend ḳılġay. Ebū Ẕer Ġıfārī̇ raḍya’l-lahu ‘anh, rivāyet ḳılur. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyh (6) ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Ẕi’l-Ḥicce ayınıŋ sėkizi küni rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā[739]ġa ‘ibādet ḳılġan (7) bolġay, on ėki yıl ve her kişi kim ‘arefe küni rūze tutsa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, aŋa ḥācılarnıŋ s̲evābnı i‘ṭā (8) ḳılġay ve ṭā‘atı ḳabūl bolġay ve her kişi kim ḳurbān ‘ıydı küni ‘ıyd namāzıdın yanġuça rūze tutsa andaġ (9) bolġay kim Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālāġa ‘ibādet ḳılġan bolġay, altmış miŋ yıl. Üçünç faṣıl, dehr-i Ẕi’l-Ḥicce’de (10) öter namāzlarnıŋ beyānıda. Tefsī̇rimizde kėltürüp turur kim Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. Her kişi kim (11) dehr-i Ẕi’l-Ḥicce’de *Sūre-yi Ve’l-Fecr*’ni oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā ol bendeni yarlıḳaġay, tamuġ otıdın necāt (12)

[739] aŋa yazılıp üstü çizilmiş.

bėrgey. Şeyḫ Şehābe'd-dīn Sühreverdī[740] ḳuds sırrehu'l-'azīzniŋ 'Avārif[741] atlıġ kitābıda kėltürüpdür kim bu kelimātnı (13) dehr-i Ẕi'l-Ḥicce'de namāz-ı bāmdāddın soŋ namāz-ı işrāḳdın burun bu tertīb bilen aymış kerek (14) evvelḳı küni yüz ḳata *lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke lehu'l-mülkü ve lehü'l-ḥamd yuḥyī ve yumīt ve hüve ḥayyu* (15) *lā yemūt biyedihi'l-ḫayr ve hüve 'alā külli şey'in ḳadīr*. Ėkinç küni yüz ḳata aysa *eşhedu enne lā ilahe illa'l-lah* (16) *vaḥdehu lā şerīke lehu ilahen vaḥiden eḥaden ṣameden ferden lem yeteḫḫiẕ ṣāḥibeten ve lā veleden.* Üçünç (17) küni yüz ḳata aysa. *Eşhedu enne lā ilahe illa'l-lah vaḥdehu lā şerīke lehu ilahen vāḥiden eḥaden* **[199a]** (1) *ṣameden lem yelid ve lem yūled ve lem yekun lehu kufuven eḥad.* Törtünç küni yüz ḳata aysa. *Eşhedu enne lā ilahe illa'l-lah* (2) *vaḥdehu lā şerīke lehu'l-mülkü ve lehü'l-ḥamd yuḥyī ve yumīt ve hüve ḥayyu lā yemūt biyedihi'l-ḫayr ve hüve* (3) *'alā külli şey'in ḳadīr.* Bėşinç küni yüz ḳata aysa *ḥasbīu'l-lahu ve kefā semi'al-lahu limen de'ā leyse* (4) *verā'a'l-lahu'l-müntehā sübḥāna'l-lahi ve'l-ḥamduli'l-lahi lem yezelü ve lā yezāli.* Altınç küni yėne evvelidin şürū' (5) ḳılıp uş bu tertīb bilen oḳımış kerek. Törtünç faṣıl, dehr-i Ẕi'l-Ḥicce'niŋ kündüzleri (6) öter namāzlarnıŋ beyānıda. Şeyḫü'l-İslām Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn ḳuds sırrehu'l-'azīz aydı. Her kişi kim dehr-i Ẕi'l-Ḥicce'de (7) namāz-ı vitir ötegendin soŋ, uyumasdın burun ėki rek'at namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā*'dın soŋ (8) *İnnā a'ṭaynā* bir ḳata ve *İḫlāṣ* bir ḳata aŋa ol miḳdār s̱evāb bolġay kim cüz' Ḫudā-yı 'ālem celle celāledin özge (9) kişi anıŋ ḥesābnı bilmegey ve bu namāznı ötegüçi dünyādın barmaġay tā özini uçmaḳda körmegey (10) ve yėne Şeyḫü'l-İslām mübārek lafẓıdın andaġ aydı. Her kişi kim dehr-i Ẕi'l-Ḥicce'de evvelḳı āẕīne kėçesi altı rek'at (11) namāz ötese her rek'atıda *Fātiḥā'*dın soŋ on bėş ḳata *İḫlāṣ* oḳısa ve selām bėrgendin soŋ on ḳata (12) dur{ū}d aysa andın soŋ bu kelimeni aysa kim *lā ilahe illa'l-lahu'l-mellikü'l-ḥaḳḳu'l-mubīn.* Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā aŋa ol (13) miḳdār s̱evāb i'ṭā ḳılġay kim anıŋ ḥaddi ve nihāyeti bolmaġay. Yėne yılġaça aŋa hėç günāh pitilmegey. Rivāyet Resūl (14) ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin kim aydı. Her kişi kim Ẕi'l-Ḥicce ayınıŋ sėkizi küni altı rek'at namāz ötese her rek'atda *Fātiḥā*- (15) dın soŋ *Ve'l-'Aṣr* bir ḳata ve ėkinç rek'atda *Fātiḥā*'dın soŋ *Li ilāfī ḳureyş* bir ḳata, üçünç rek'atda *Fātiḥā*- (16) dın soŋ *Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn* bir ḳata, törtünç rek'atda *Fātiḥā'*dın soŋ *İẕā cā'e naṣru'l-lah* bir ḳata (17) ve bu namāzdın soŋ

---

740 Ebū Hafs Şihābüddīn Ömer b. Muhammed b. Abdillāh b. Ammūye el-Kureşī el-Bekrī es-Sühreverdī (ö. 632/1234) Sühreverdiyye tarikatının kurucusu, müfessir ve muhaddis.

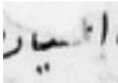
741 ʿAvārifü'l-Maʿārif.

yėne ėki rek‘at namāz ötese, oḳısa her rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ üç *İḫlāṣ*. **[199b]** (1) Eger heme ḫalāyıḳ cem‘ bolsalar bu namāznıŋ s̱evābnı beyān ḳıla almaġaylar. Bėşinç faṣıl, ‘arefe kėçesi ve ‘arefe küni (2) öter namāz ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Reyāḥīn’de kėltürüpdür kim ‘arefe kėçesi yüz rek‘at namāz ötemiş kerek (3) her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ bir *İḫlāṣ* birle ve namāzdın fāriġ bolġandın soŋ bu tesbīḥni oḳımış kerek kim (4) *sübḥāne’l-leẕī fī’s-semā‘i ‘arşuhu sübḥāne’l-leẕi fī’l-arḍı ḳudretihi sübḥāne’l-leẕī fī’l-baḥri sebīlihi sübḥāne’l-leẕī* (5) *fī’l-hevā’i rūḥihi sübḥāne’l-leẕī fī’l-cennet raḥmetihi sübḥāne’leẕī fī’l-ḳabri raḥmetihi ḳażā’ihi sübḥāne’l-leẕī* (6) *refi’e’s-semā‘ihi sübḥāne’l-leẕī vuḍi’a’l-arḍa sübḥane’l-leẕī lā melcā‘e ve lā melcā’ ve lā mesīḥā illā ileyhi* ve yėne her kişi ‘arefe küni (7) miŋ ḳata *İḫlāṣ* oḳısa ve her nėçük tilegi bolsa tilegey; Ḫudāy tebārek ve te‘ālā, bī-şek icābet ḳılġay. (8) Melfūẓ atlıġ kitābda kėltürüpdür kim Şeyḫü’l-İslām ḳuds sırrehu’l-‘azīz aydı. Her kişi kim ‘arefe küni namāz-ı peşīn (9) ve namāz-ı dīgerniŋ arasıda tört rek‘at namāz ötese, oḳısa her rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ ėllig ḳata (10) *İḫlāṣ* ve namāzdın fāriġ bolup yėne miŋ ḳata *İḫlāṣ* oḳısa, her nė ḥāceti kim bolsa tilese (11) Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā bī-şek ve bī-şübhe anıŋ ṭalebini bėrgey. Evrād’da kėltürüp turur kim her kişi kim ‘arefe küni yatmasdın (12) burun yüz ḳata aysa *lā yesūḳu’l-ḫayri illa’l-lahu bismi’l-lahi māşā’allahu’l-ḫayrin külli biyedi’l-lah* (13) *bismi’l-lah mā lā yaṣrif sū’e illa’l-lahe lesī māşā’allahu mākāne min ni‘metihi femin allahu*. Bir feriştege (14) fermān bolġay, münādī nidā ḳılġay kim ey bende-yi mū‘min, sėn bizni ḫōşnūd ḳıldıŋ; biz hem sėni ḫōşnūd (15) ḳılur biz. Her nė kim tilegiŋ bolsa tilegil kim dergāhda icābet bolġusıdur ve yėne Ḫālaṣte’l-Ḥaḳāyıḳ’da hem (16) kėltürüp turur kim Emīrü’l-mū‘minīn ‘Alī raḍya’l-lahu ‘anh aydı. Her ‘arefe kėçesi Cebrā‘īl, Mikā‘īl ve İsrāfīl ve mihter (17) ‘Azrā‘īl ‘aleyhi’s-selām, ‘Arafāt’da cem‘ bolup bu kelimātnı ayturlar. Resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve sellem aydı. **[200a]** (1) Her kişi kim ‘arefe küni ḳulaġı ve közi ve tilini saḳlasa Ḥaḳ sübḥāne ve te‘ālā, anı yarlıḳaġay. Altınç faṣıl (2) ‘Iyd-ı Ḳurbān kėçesi ve kündüzi öter namāz ve oḳır du‘ālarnıŋ beyānıda. Evrād’da kėltürüp (3) turur kim ‘Iyd-ı Ḳurbān kėçesi tört rek‘at namāz ötemiş kerek her rek‘atıda *Fātiḥā*’dın soŋ *İḫlāṣ* (4) ve *Mu‘avvaẕeteyn* birer ḳatar ve selām bėrgendin soŋ yėtmiş ḳata aymış kerek. *Lā ilahe illa’l-lah vaḥdehu* (5) *lā şerīke lehu ilahen vaḥiden ve lā na’budu illa iyyāhu muḫliṣīne lehu’d-dīne ve lev kerihe’l-kāfirūn* ve yėne (6) Evrād’da kėltürüp turur kim ‘Iyd-ı Ḳurbān küni namāz-ı ‘ıyddın ve ḫuṭbedin soŋ tört rek‘at (7) namāz ötemiş kerek. Evvelḳı rek‘atda *Fātiḥā*’dın soŋ *sebbuḥ ism rabbike illā ‘alāe’l-leẕī ve* ėkinç rek‘atda *Ve’ş-Şems*. (8) Üçünç

rek'atda *Ve'ḍ-Ḍuḥā.* Törtünç rek'atda *Ḳul huva'l-lahu eḥad* oḳımış kerek s̱evāb bī-ḥad ve bī-nihāyet (9) ḥāṣıl bolur. Yėttinç faṣıl, ḳurbānlıḳ ḳılurnıŋ beyānıda. Eger kişi faḳīr bolsa ve ḳurbānlıḳ (10) ḳılġuçı maḳdūrı bolmasa kerek kim 'ıyd namāzıdın soŋ ėki rek'at namāz ötemek kerek her rek'atıda (11) *Fātiḥā*'dın soŋ üç ḳata *İnnā a'ṭaynā* oḳısa Ḥaḳ sübḥāne ve te'ālā ḳurbānlıḳ ḳılġannıŋ s̱evābnı bėrgey (12) ve eger kişi ḳurbānlıḳ ḳılsa ẕebḥni tamām ḳılġandın kėyin bu du'ānı oḳımış kerek kim *allahümme heẕā* (13) *fidāyı lüḥumuhā bilaḥmī ve demuhā bidemī ve 'aẓemühā bi'azmi allahümme leke ṣalātī ve nüsikī ve mahyāyı ve memātī* (14) *allahu rabbi'l-'ālemīn*[742] *lā şerīke leh ve biẕalike ümirtü ve ene mine'l-müslimīne. Allahümme teḳabbel minnī kemā teḳabbelti* (15) *min ḫalī`leke İbrāhīme ve İsmā'īle 'aleyhime's-selām*. Fevāīde'l-İslām'da kėltürüp turur kim ḳurbānlıḳ (16) ḳılmaḳ vācib turur, her Müsülmānī āzādġa kim tüvānger bolġay ve muḳīm bolġay ve misāfir ve faḳīrġa ve bendege (17) vācib ėrmes. Kerek kim ḳurbānlıḳ ḳılsa öz nefsi ve nāresīde ferzendleri "üçün" kişi başıġa bir ḳoy **[200b]** (1) veyā yėtti kişi bir tėve yā bir uy ve ḳurbānlıḳġa herçend sėmiz ve bahāsı köprekni …yār[743] ṣalmaḳ kerek ve aruḳ (2) ve aḫsaḳ kim sürügdin ḳalġan bolġay, yaramas. Ḳaraġu ve dīvāne yaramas, ḳulaġı ve ḳuyruġ- (3) nıŋ yarımıdın köpregini kėsken yaramas ve feri kim aġzıda tişi bolmaġay, yaramas ve ḳutuz kim (4) aruḳ bolġay yaramas ve her nė kim ḳurbānlıḳnıŋ yüŋi ve tėresi turur kerek kim anı hem taṣadduḳ ḳılsa (5) veyā esbābı ḳıltursa kim Müsülmānlar andın nef' alġaylar ve ḳurbānlıḳnı öz ėlgi bile (6) ḳılġan efżal turur. Eger ẕebḥ ḳıla bilür bolsa ve eger özi ẕebḥ ḳıla bilmese kerek kim özi ḳurbān- (7) lıġı üstün turup niyāġa buyursa tā ol ẕebḥ ḳılsa. Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ'da kėltürüp (8) turur kim ḥadīs̱de kėlip turur. Dāvud peyġamber ṣalātu'l-lah 'aleyhi aydı. İlahī, kişi kim ümmet-i Muḥammed ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve sellemdin (9) ḳurbānlıḳ ḳılsa anıŋ s̱evābı nė turur? Ḥażret-i 'izzet celle ve 'alādın ḫiṭāb kėldi kim yā Dāvud, anıŋ (10) ḳurbānlıġınıŋ her ter mūyınıŋ 'adediġa on ḥasene anıŋ dīvān-ı a'mālide pitir mėn ve maḥv ḳılur mėn (11) ve arıtur mėn, anıŋ dīvān-ı a'mālidin ol ḳurbānlıḳnıŋ her te{r} mūynıŋ 'adediġa on günāh (12) ve yamanlıḳlarını ve ol ḳurbānlıḳnıŋ her ter mūyı 'adediçe ḳaṣırlar ve köşkler ol bendem (13) üçün uçmaḳda binā ḳılur mėn. Pākā perverdigārā, barça mū'minlerġa tevfīḳ-ı ṭā'at ve (14) 'ibādet ve

---

742 Enam suresi 162. ayet "De ki: "Benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm kesinlikle hep o alemlerin Rabbı olan Allah içindir."

743 Metin silinmiş, okunamıyor.

inābet rūzī ḳılġıl ve barçamıznıŋ imānını āḫir demde şeyṭānnıŋ şerridin (15) öz penāhıŋda saḳlaġıl ve ḳıyāmet küni *āmennā bih ve ṣaddaḳnā* ṣāliḥ bendelerniŋ cemī‘ide ḥaşr (16) ḳılıp uçmaḳda bī-çūn ve bī-çegūne öz dīdārıŋ birle müşerref ḳılġıl. *Yā ekremu'l-ekremīn ve yā erḥame'r-raḥīmīn* (17) *temmete'l-kitāb bi'avni'l-melekü'l-vahhāb temmete'l-nüsḫate'ş-şerīfe.*[744] **[201a]**[745] 1163 yılı, Ramazan ayının ilk günlerinden, Perşembe günü[746], Yarkend beldesinde Sebik yakınında tamam oldu. Ey okuyucu, kitapta yanlışlıklar varsa bana kızıp beni ayıplama. O yanlışları tashih et, Allah'ın keremiyle düzelt. Doğruyu en iyi Allah bilir. Günahkār bir kul olarak kitabı okuyandan dua beklerim. Yazan Molla Kurban 1163. Bir gün Hz. Muhammed Muṣṭafā (SAV), Emīrü'l-mū'minīn Hz. Ali'nin evine misafir oldu. Hz Ali, Resūl 'aleyhi's-selāmın önüne tas içinde bal getirdi. Balın üstünde bir kıl vardı. Resūl 'aleyhi's-selām o kılı gördü ve şöyle dedi: Ey dostlarım, bana bu tas, bal ve kılı tabir ediniz ki ne anlama gelir? Önce Ebubekir Sıddık şöyle dedi: "Ya Resulallah, dindar insan bu tastan nurludur, îman bu baldan tatlıdır ancak îmanla ölmek bu kıldan incedir." Ondan sonra Hz. Ömer (RA) şöyle dedi: "Ya Resulallah, padişahlık bu tastan nurludur; iyi yöneticilik yapan padişah bu baldan tatlıdır fakat adaletli davranmak bu kıldan incedir." Ondan sonra Osman (RA) şöyle söyledi: "Ya Resulallah, misafir bu tastan nurludur, misafire hizmet etmek bu baldan tatlıdır ancak misafiri razı etmek bu kıldan incedir." Ondan sonra Emīrü'l-müminīn (RA) şöyle dedi: "Ya Resulallah, ilim bu tastan nurludur; ilimde yükselmek bu baldan tatlıdır ammā ilimle amel etmek bu kıldan incedir." Resulallah 'alehi's-selām şöyle dedi: "Ey dostlarım, ben de söyleyeyim, marifet bu tastan nurludur, marifeti samimiyetle gönülde tuta bilmek bu baldan tatlıdır ancak marifetin üst mertebelerine ulaşmak bu kıldan incedir." Fatıma Zehra (RA) (şöyle) söyledi: "Muhterem babam, ben de söyleyeyim." Peyġamber "Ey gözümün nuru, söyle!" dedi. Hz. Fatıma şöyle dedi: "Saliha kadınlar bu tastan nurludur, kocalarına hizmet eden kadınlar bu baldan tatlıdır ancak kendini na-mahremden koruyan kadınlar bu kıldan incedir." **[201b]**[747] Ondan sonra Allah Te'ālā, Cebrā'īl 'aleyhi's-selāmı gönderdi, şöyle söyledi: "Peyġamberim ve dostlarının tabirleri benim çok hoşuma gitti, ben de tabir edeyim. Cennetim bu tastan nurludur, cennetimdeki nimetler bu baldan

744 Miftāḥü'l-Cinān burada sona eriyor.
745 Bu sayfa Farsça. Çevirisi verilmiştir. Diğer nüshalarda Farsça bu metin yok.
746 6 Ağustos 1750 miladi.
747 Bu sayfanın ilk üç satırı Farsça. Çevirisi verilmiştir.

tatlıdır fakat sırat köprüsünden geçen müminlerin hâli bu kıldan incedir."[748] (4) Bilgil ki namāz-ı tesbīḥ sünnetdür, tört rek'at namāz bir selām birle. Eger ötey alsa her kėçe veyā her künde (5) bir mertebe ötesün. Eger ötey almasa haftada bir mertebe ötesün, haftada ötey almasa ayda. Eger ayda ötey almasa (6) yılda bir mertebe ötesün. Eger yılda ötey almasa ḥayāt-i 'ömride bir mertebe ötesün. Namāz-ı tesbīḥ-i şerīfeniŋ ṣıfatı (7) bu turur. Bu namāzda üç yüz tesbīḥdür, bu ṣıfat birle. *Sübḥāna'l-lah ve'l-ḥamduli'l-lah ve lā ilahe illā'l-lah va'l-lahu* (8) *ekber*. Ḳıyāmda *Fātiḥā* oḳup *Sūre-yi Żam* ḳılġandın kėyin on bėş mertebe, Rükū'da Rükū' tesbīḥidin (9) kėyin on mertebe. Ḳademni yandurup *sem'iu'l-lah limen ḥamideh* dėgendin kėyin on mertebe, secdede tesbihdin (10) kėyin on mertebe, ėki secdeniŋ arasıda on mertebe. Ėkinçi secdede tesbīḥdin kėyin on mertebe (11) ḳa'dede olturup on mertebe ve özge rek'atını hem şubu ṭarīḳa birle ötemek kerek. Her rek'at ... (12) yėtmiş bėş tesbīḥ bolur tā ėŋ tamām tesbihleri üç yüz bolur ve bu namāzda fażīlet 'aẓīm d…[749]

748 Bu metnin 1163 tarihine kadar olan bölümü Arapça olup geri kalanı Farsça yazılmış. Bu dipnottan sonraki bölüm yani 4. satırdan itibaren Çağatay Türkçesiyle devam edilmiştir.

749 Son satırın sonrası yırtık, bir iki kelime okunamıyor. Alt ssatırda başka bir kalem ve yazı ile 3 satır Arapça bir dua yer alıyor.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAĞLAMLI DİZİN

-A-

a teklik 3. şahıs zamiri

a.+ŋa 004a/13, 004b/3, 004b/10, 004b/11, 005a/6, 005a/9, 005a/10, 005b/7, 008b/8, 008b/11, 008b/16, 009a/3, 009a/6, 009b/17, 010b/15, 010b/18, 011a/2, 011a/4, 011b/6, 011b/7, 012a/16, 012b/2, 013b/1, 013b/2, 013b/5, 014a/5, 014a/12, 014b/9, 015a/9, 015a/16, 015b/6, 015b/9, 016a/9, 016a/13, 016a/16, 017b/17, 018a/3, 019a/17, 019b/2, 019b/4, 019b/8, 020a/3, 021a/13, 021a/14, 021b/3, 022b/8, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 022b/17, 023a/2, 023a/7, 023a/9, 024a/12, 025a/2, 025b/6, 026a/9, 026b/5, 026b/7, 027a/4, 027a/6, 027a/13, 028a/16, 028b/9, 028b/14, 028b/16, 029b/4, 030a/2, 030a/4, 030b/5, 030b/13, 030b/15, 031a/4, 031a/11, 031a/12, 031b/2, 031b/6, 032a/6, 032a/10, 032a/11, 032a/16, 032a/17, 032b/2, 032b/9, 032b/14, 033b/7, 034b/11, 036a/2, 036a/8, 036a/14, 038a/8, 038a/11, 040a/2, 040a/4, 040a/8, 041a/13, 041a/14, 042a/5, 042b/13, 043a/2, 043b/5, 043b/10, 044a/1, 045b/1, 045b/13, 046a/9, 046b/15, 047b/2, 047b/3, 048b/4, 049a/1, 049a/2, 049a/17, 049b/1, 049b/6, 051b/4, 051b/14, 051b/18, 052b/5, 052b/6, 052b/7, 052b/13, 053b/2, 054b/3, 056a/6, 056b/9, 056b/11, 057a/16, 057b/13, 058b/3, 058b/7, 058b/13, 059a/5, 059a/7, 059a/9, 059a/10, 059a/12, 059b/5, 059b/10, 060b/3, 062a/12, 063b/6, 063b/14, 064a/7, 064a/16, 066a/16, 066b/7, 067a/15, 067a/16, 067b/6, 067b/9, 068a/3, 068a/8, 068a/12, 070a/6, 070a/10, 070a/13, 071b/13, 071b/15, 072a/17, 072b/4, 072b/15, 073a/1, 073a/3, 074b/3, 074b/4, 074b/9,

074b/10, 074b/16, 076a/8, 076a/9, 076a/11, 076a/12, 077a/1, 077b/11, 078b/12, 079a/11, 079a/15, 079b/1, 080a/15, 080a/18, 081a/7, 081b/17, 082a/1, 082a/15, 083a/13, 083b/15, 084a/6, 085b/4, 087a/12, 087b/7, 087b/11, 088a/8, 088b/2, 088b/11, 090a/4, 090a/9, 090b/4, 091a/7, 091b/5, 091b/12, 093a/1, 093b/7, 093b/8, 094a/5, 094a/11, 096b/1, 096b/8, 097a/8, 097a/12, 098a/3, 098b/10, 099a/3, 099b/5, 099b/14, 100a/2, 100a/7, 100a/10, 100a/12, 100b/2, 100b/5, 101a/2, 101a/7, 103b/8, 104a/7, 104b/8, 105a/12, 108b/2, 108b/5, 108b/6, 108b/7, 110a/4, 110b/8, 111b/8, 112a/1, 112b/1, 113b/3, 114a/4, 114a/5, 4a/16, 115a/11, 115a/12, 115a/14, 115b/13, 115b/14, 116a/1, 116a/12, 117b/1, 118b/17, 119a/3, 119a/7, 119b/12, 120a/3, 120a/6, 120b/1, 120b/8, 120b/9, 120b/13, 121a/3, 121a/5, 121a/7, 121a/8, 121a/9, 121a/11, 121a/12, 121a/13, 121a/14, 121b/9, 121b/12, 122a/9, 122b/14, 123a/9, 123a/10, 124a/2, 124b/6, 124b/9, 124b/11, 124b/14, 125a/5, 125b/3, 125b/4, 128b/10, 130a/6, 132b/9, 132b/10, 133b/1, 133b/9, 134b/6, 134b/13, 135a/9, 135b/4, 136a/4, 136a/16, 136b/3, 136b/7, 137b/13, 137b/14, 138a/16, 138b/6, 138b/16, 138b/17, 139b/12, 139b/17, 141a/16, 142b/8, 143b/3, 144b/17, 145a/16, 147a/15, 148a/1, 148b/14, 148b/16, 149a/2, 150a/5, 152a/13, 152b/13, 152b/14, 153a/1, 153a/2, 153b/4, 153b/6, 153b/9, 154a/2, 154b/11, 154b/12, 154b/13, 156b/12, 157b/1, 157b/14, 157b/15, 157b/17, 158a/2, 158a/10, 158a/13, 159b/6, 160b/9, 162a/2, 163b/16, 164a/9, 164a/12, 165a/8, 165b/7, 166b/5, 167a/8, 167b/5, 169a/8, 171b/8, 172a/4, 173a/3, 174a/12, 174a/14, 174b/7, 174b/8, 174b/9, 175a/15, 175b/2, 180b/5, 180b/6, 181a/12, 183a/9, 183b/8, 184b/3, 185b/7, 185b/9, 186b/17, 189a/1, 189a/5, 189a/16, 190a/13, 191a/15, 191a/17, 191b/2, 191b/9, 192b/7, 192b/9, 193a/7, 193a/14, 193a/15, 193b/7, 193b/9, 193b/16, 194b/1, 195a/16, 197a/14, 197a/15, 197a/16, 197b/13, 198b/1, 198b/3, 198b/7, 199a/8, 199a/12, 199a/13

a.+nda turur 102a/3

a.+nda 010b/15, 020a/8, 027a/11, 035b/4, 035b/11, 049b/9, 056b/6, 063a/1, 063a/2, 063a/4, 064b/7, 067a/14, 079a/9, 080b/7, 080b/10, 091a/9, 093b/11, 094a/8, 099b/2, 100a/3, 103b/10, 104b/8, 114b/3,

114b/14, 116a/11, 122b/7, 122b/13, 128a/9, 129a/16, 129b/6, 130b/3, 134a/15, 155a/11, 166a/13, 166a/17, 166b/1, 166b/3, 169a/7, 175a/1, 175b/14, 178b/10, 180b/7, 195a/3

a.+ndın turur 017a/16

a.+ndın 004b/2, 005b/6, 005b/9, 006b/8, 007a/7, 007a/10, 008a/4, 008a/12, 008b/5, 008b/13, 009b/1, 009b/10, 009b/15, 010a/16, 010b/2, 012a/1, 012b/10, 012b/17, 013a/11, 013a/17, 013b/2, 013b/3, 014a/6, 015b/2, 015b/7, 017a/2, 017a/10, 017a/15, 019a/5, 019a/10, 019a/11, 019a/12, 021b/10, 023a/4, 023a/5, 023b/6, 024a/16, 024b/16, 025a/1, 026a/3, 026b/14, 027b/10, 030a/3, 030b/5, 031b/8, 034a/11, 034b/3, 034b/13, 035b/2, 036a/13, 036b/6, 036b/16, 037b/4, 037b/5, 039a/7, 039a/8, 039b/14, 040b/4, 044b/4, 044b/12, 046a/14, 046b/4, 046b/8, 048b/8, 050a/11, 051a/15, 051b/16, 051b/17, 053a/14, 053b/7, 053b/12, 053b/13, 054a/5, 054b/7, 054b/9, 054b/13, 056b/4, 056b/13, 057b/1, 057b/8, 057b/17, 058a/15, 059a/7, 059b/1, 060a/2, 063b/5, 063b/15, 067a/12, 068a/11, 068a/17, 070a/9, 071a/2, 073a/8, 073a/14, 074a/1, 074a/2, 075a/17, 075b/7, 076a/7, 076b/17, 077a/1, 077a/4, 077b/1, 077b/11, 078a/12, 080a/13, 080b/4, 082a/8, 082a/9, 082a/15, 082b/17, 084a/3, 084b/3, 084b/5, 084b/7, 085b/7, 086b/13, 086b/14, 087b/10, 087b/11, 087b/16, 088a/8, 088b/3, 088b/14, 089b/10, 090a/12, 091a/9, 092a/6, 092a/9, 092b/6, 092b/9, 094a/5, 095a/7, 095a/9, 095a/13, 097b/13, 098a/3, 098a/4, 100a/7, 101a/1, 101a/12, 101a/13, 101a/14, 102a/1, 103b/12, 106a/3, 106a/7, 106a/13, 106b/15, 107a/17, 107b/10, 110b/12, 111b/3, 113a/7, 114a/12, 115b/11, 115b/15, 115b/16, 116b/5, 118a/10, 118b/11, 119b/12, 119b/13, 120a/2, 120a/6, 120b/12, 121a/6, 121a/12, 121b/10, 122b/7, 122b/17, 125a/16, 128a/10, 129a/4, 129a/7, 130a/16, 130b/11, 131a/11, 131a/15, 131b/3, 132a/14, 133a/6, 134a/1, 135a/9, 136a/13, 136b/7, 137b/4, 137b/10, 138b/3, 139a/3, 139b/2, 139b/13, 141b/12, 141b/15, 142b/16, 143a/12, 143a/15, 143b/3, 143b/5, 143b/7, 143b/10, 143b/11, 144b/16, 145a/9, 146a/7, 147b/8, 147b/9, 148a/3, 149b/2, 151a/4, 152a/3, 152a/9, 152a/16, 152b/5, 153a/3, 155a/9, 155b/2, 158b/6, 159b/15, 160a/17, 162a/6, 162b/6, 163b/15, 164b/17, 165b/1, 166a/6, 166a/8, 167b/11, 169a/17, 170a/4, 170a/10,

170a/16, 170a/17, 171a/7, 172b/2, 175a/1, 175a/10, 175b/4, 178b/10, 178b/14, 179a/8, 179b/6, 179b/17, 180a/9, 180a/16, 180b/2, 180b/8, 180b/10, 180b/12, 180b/13, 181a/7, 181b/10, 181b/13, 182a/2, 182a/12, 182a/17, 185a/8, 186b/16, 188a/11, 189a/4, 189b/11, 189b/17, 190b/17, 190b/18, 192a/10, 192a/11, 193a/14, 193b/16, 195b/3, 198a/5, 199a/12, 200b/5

a.+nı 005a/15, 005a/16, 006b/14, 008b/2, 008b/8, 008b/11, 009a/8, 011a/12, 011a/13, 012a/1, 012b/6, 012b/7, 013a/1, 013a/5, 013a/15, 014a/2, 014a/4, 015b/3, 015b/16, 016b/9, 016b/10, 017a/7, 017b/4, 018a/2, 020b/8, 022a/16, 022a/17, 022b/6, 024b/5, 024b/15, 026b/4, 026b/11, 029b/5, 030a/5, 030b/4, 030b/10, 032b/9, 033b/8, 034b/16, 034b/17, 037b/16, 038a/4, 039b/7, 039b/13, 041a/16, 041b/3, 042a/8, 043b/4, 044b/5, 044b/10, 046a/1, 046a/2, 048a/16, 048b/8, 048b/16, 049a/3, 049a/7, 049a/10, 051b/4, 051b/11, 052b/2, 054a/2, 054a/3, 054a/11, 055a/18, 057b/12, 058a/15, 058b/15, 059a/3, 062a/11, 062a/15, 062b/1, 063a/5, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 065a/15, 066b/2, 066b/3, 066b/12, 067b/7, 067b/9, 067b/11, 068b/8, 069a/6, 070b/5, 071a/13, 072a/13, 075a/17, 075b/7, 075b/13, 076b/8, 076b/9, 077a/7, 077b/1, 078a/13, 079a/12, 082a/16, 083a/2, 083a/3, 083a/4, 083a/10, 083a/11, 083b/3, 084b/11, 084b/15, 085b/6, 087a/1, 088a/17, 088b/8, 088b/13, 090a/5, 090a/6, 090a/7, 090b/13, 090b/14, 091a/4, 091b/13, 092a/2, 092b/16, 093a/4, 093a/5, 093a/16, 093b/6, 093b/16, 095b/8, 095b/16, 096a/9, 096b/5, 096b/12, 097a/10, 097a/13, 097b/10, 098a/4, 098b/5, 098b/17, 099a/9, 099b/13, 100a/17, 100b/1, 101a/1, 101a/2, 101a/12, 101a/13, 103b/2, 103b/6, 106b/2, 110b/13, 112a/2, 112b/5, 112b/6, 113a/8, 113a/9, 114a/2, 116a/4, 116b/13, 117a/7, 117b/9, 118a/13, 119b/9, 119b/11, 120a/1, 120a/6, 120a/11, 120b/1, 121a/17, 122b/8, 123a/4, 123a/10, 123a/13, 123b/16, 125a/2, 125b/6, 125b/9, 125b/10, 126a/7, 126a/8, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/12, 127b/15, 130b/2, 131a/14, 134a/6, 134b/5, 135b/14, 135b/16, 135b/17, 137a/5, 138a/14, 139b/14, 143b/9, 150a/1, 151a/12, 151b/7, 152a/4, 152a/11, 153b/17, 154b/5, 158a/3, 159b/5, 159b/17, 160a/6, 160a/10, 160b/12, 163b/14, 164a/4, 164a/12, 164b/4,

164b/15, 164b/16, 165a/14, 165a/17, 166a/14, 166b/10, 167b/15, 168a/2, 168a/12, 168b/13, 169a/13, 169b/1, 171a/2, 171a/17, 171b/7, 171b/8, 172a/16, 172b/10, 173a/7, 173a/8, 173a/10, 173b/16, 174b/6, 174b/15, 175a/6, 175b/15, 176a/1, 176a/2, 177a/2, 180b/3, 180b/4, 180b/7, 180b/10, 181b/11, 182a/2, 182b/12, 183b/2, 183b/13, 186a/2, 189a/17, 190b/2, 190b/17, 191b/5, 194a/14, 197a/3, 197a/12, 197a/15, 200a/1, 200b/4

a.+nıŋ 001b/8, 001b/10, 004a/14, 004b/17, 005a/7, 005b/12, 005b/16, 006b/3, 006b/6, 007a/1, 007a/11, 007a/15, 007b/5, 008a/5, 008a/10, 008a/14, 008a/16, 008b/2, 008b/8, 009a/3, 009a/5, 009b/17, 010a/2, 010a/10, 010b/7, 010b/8, 010b/9, 010b/13, 011a/3, 011b/3, 011b/6, 012a/1, 012a/4, 012a/9, 012a/11, 012a/16, 013a/8, 013a/14, 013b/2, 013b/9, 014a/3, 014a/4, 014a/7, 014a/9, 014a/16, 014b/3, 014b/6, 015a/11, 015a/12, 015b/3, 015b/11, 015b/12, 016a/13, 016b/5, 016b/8, 017a/1, 017a/7, 017a/11, 017a/17, 018a/12, 019a/5, 019a/8, 019a/15, 019a/16, 019b/2, 019b/5, 019b/7, 020a/2, 020a/7, 020a/11, 021a/5, 021a/10, 022a/3, 022a/10, 022b/1, 022b/5, 022b/16, 023a/8, 023a/11, 023b/5, 023b/9, 023b/12, 023b/17, 024a/1, 024a/6, 024a/9, 024a/12, 024a/14, 024a/16, 024a/17, 024b/3, 024b/5, 024b/16, 025a/17, 025b/1, 025b/2, 025b/3, 025b/8, 026a/7, 026b/2, 027a/1, 027a/9, 027a/14, 027b/8, 027b/10, 028a/7, 028b/7, 028b/8, 028b/12, 028b/15, 029a/2, 029a/4, 029a/7, 029a/8, 029a/11, 029a/15, 029b/4, 029b/12, 029b/17, 030a/13, 030b/6, 030b/9, 030b/11, 030b/13, 031a/10, 031b/2, 031b/3, 032a/6, 032a/13, 032a/17, 032b/4, 032b/6, 032b/16, 033b/10, 033b/15, 033b/17, 034b/13, 034b/14, 035a/2, 035a/8, 035b/8, 036a/11, 036a/14, 036b/9, 038a/12, 039a/13, 039a/15, 039b/1, 039b/6, 039b/11, 040a/4, 040a/8, 040a/14, 040a/17, 042a/2, 042a/11, 042a/16, 042b/9, 042b/16, 043a/12, 043b/5, 043b/7, 043b/11, 043b/12, 044a/2, 044a/17, 045a/5, 045b/13, 045b/17, 046a/2, 046b/5, 046b/7, 046b/8, 046b/9, 046b/10, 046b/12, 046b/13, 046b/14, 047a/11, 047b/9, 047b/12, 048a/4, 048a/5, 048a/8, 048a/10, 048b/8, 048b/10, 048b/13, 048b/14, 049a/14, 049b/8, 051a/3, 051b/1, 051b/8, 051b/17, 051b/18, 052a/2,052a/3, 052b/10, 053b/1, 055a/15, 055a/17, 055b/15,

055b/18, 056a/16, 056b/9, 056b/12, 056b/14, 056b/17, 057b/3, 058a/10, 058a/11, 058a/12, 058a/15, 058b/6, 058b/8, 058b/11, 058b/17, 059a/1, 059a/6, 059a/9, 059a/14, 059a/15, 060a/2, 060a/13, 060a/17, 060b/5, 061a/14, 062a/11, 062b/13, 064a/2, 064a/13, 064b/13, 065a/17, 067b/6, 068b/8, 069a/1, 069a/5, 071a/15, 071b/8, 072a/2, 072a/4, 072a/5, 072b/12, 072b/14, 073b/5, 073b/15, 074a/3, 074b/14, 075b/2, 076b/4, 076b/9, 077a/6, 077a/13, 077a/15, 077a/16, 078a/10, 078a/17, 078b/1, 078b/10, 078b/15, 078b/16, 079a/4, 079a/5, 079b/10, 079b/11, 080a/13, 080b/3, 082a/14, 083a/3, 083a/6, 083a/8, 083b/2, 083b/11, 084a/17, 084b/2, 084b/11, 085a/16, 087a/13, 087a/15, 087b/7, 087b/9, 088a/2, 088b/4, 088b/5, 089b/1, 090a/6, 090a/11, 090b/5, 090b/14, 091a/12, 091b/15, 092a/1, 092a/5, 092b/1, 093a/3, 093a/8, 093b/8, 093b/9, 094a/11, 094a/12, 094b/12, 094b/13, 095a/1, 095a/6, 095a/9, 095b/12, 096a/7, 096a/8, 096a/17, 096b/1, 096b/7, 096b/9, 097a/11, 097a/14, 098a/10, 098b/6, 098b/11, 098b/16, 099a/5, 099a/6, 099a/13, 099a/15, 100a/5, 100a/9, 100a/11, 100a/13, 100a/15, 100b/6, 100b/7, 100b/8, 100b/15, 101a/4, 101a/11, 101a/16, 101b/14, 103a/2, 103a/4, 103a/13, 103a/16, 103b/1, 103b/4, 103b/9, 104b/5, 105b/13, 106a/3, 106a/4, 106a/6, 106a/7, 106b/5, 107a/10, 107a/16, 107b/8, 107b/9, 107b/11, 107b/13, 108b/3, 108b/4, 108b/5, 108b/11, 110a/8, 110a/9, 110b/12, 110b/16, 111a/11, 111b/10, 112b/6, 113a/3, 113a/7, 114a/6, 115a/13, 115a/17, 115b/1, 115b/2, 115b/8, 115b/12, 116a/6, 116a/8, 116a/11, 116b/7, 116b/13, 117a/1, 117b/6, 117b/8, 117b/13, 117b/16, 118a/12, 118a/16, 118a/17, 118b/1, 118b/2, 118b/5, 118b/6, 119a/13, 119a/14, 119a/15, 119b/3, 119b/11, 119b/12, 120a/2, 120a/4, 120a/6, 120a/7, 120a/9, 120b/14, 120b/17, 121a/11, 121b/7, 122a/14, 122b/16, 123a/5, 123a/16, 123b/4, 123b/6, 123b/16, 124b/1, 125a/2, 125a/4, 125a/5, 125a/6, 125a/8, 125b/7, 125b/8, 125b/10, 126a/3, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 127a/13, 128a/7, 128a/8, 128a/9, 128a/16, 128b/1, 128b/2, 128b/8, 129a/2, 130a/4, 130a/7, 130a/8, 130a/14, 130b/2, 130b/5, 131b/5, 132a/1, 132a/11, 132a/12, 132a/17, 132b/5, 132b/6, 132b/7, 132b/10, 132b/16, 132b/17, 133a/4, 133a/5, 133a/12, 134a/14, 134a/15,

a.+dın turur 034b/9
a.+larım 071a/17
a.+nı 071a/17
[=4]

‘Abdu’l-‘Azīz özel ad
‘A.+ġa 173a/11
[=1]

‘Abdu’l-lah özel ad
‘A. 060b/16, 066a/16, 157a/16, 168a/16, 169b/9, 169b/13
‘A.+nıŋ turur 168a/11
[=6]

‘Abdu’l-lah bin ‘Abbās özel ad
‘A. 004b/8, 008b/17, 027b/13, 028b/10, 029b/15, 041b/15, 042b/16, 060b/14, 060b/16, 070a/17, 071b/16, 091a/7, 096a/3, 133b/6, 140a/3, 151b/16, 151b/17, 152a/1, 153a/5, 157a/13, 158a/11, 169a/17, 169b/7, 177b/12, 178a/14, 183a/6, 183b/6, 186b/3, 188b/13, 196a/15
[=31]

‘Abdu’l-lah bin Ebū Ḥāfıẓ özel ad
‘A. 012b/8
[=1]

‘Abdu’l-lah bin Mes‘ūd özel ad
‘A. 136b/7, 145a/8, 178a/16, 191a/10, 196a/15, 196b/2
[=5]

‘Abdu’l-lah bin Mes‘ūdī özel ad
‘A. 166b/17
[=1]

‘Abdu’l-lah bin Mübārek özel ad
‘A. 019a/7, 023b/9, 066b/7, 111a/10, 166b/10, 169a/13
[=6]

‘Abdu’l-lah bin ‘Ömer özel ad
‘A. 032b/4, 043b/14, 066a/15, 067b/5, 088a/15, 098a/16, 138b/4, 138b/15, 146b/14, 161a/15, 169b/17, 177b/17
[=12]

‘Abdu’l-lah bin ‘Utbe özel ad
‘A. 072a/16
[=1]

‘Abdu’l-lah bin Ümmü Meknūn özel ad
‘A. 028a/13
[=1]

‘Abdu’l-lah bin Zübeyr özel ad
‘A. 070b/7
[=1]

‘Abdu’l-lah ibn ‘Ömer özel ad
‘A. 011a/14
[=1]

‘Abdu’l-lah Mübārek özel ad
‘A. 125a/17
[=1]

‘Abdu’l-lah ‘Ömer özel ad
‘A. 082b/15
[=1]

‘Abdu’l-lah Ṭāhir özel ad
‘A. 085a/14
[=1]

‘Abdu’l-Melik bin Mervān özel ad

‘A.+ġa 172b/14

‘A.+nıŋ 172b/4

[=2]

‘Abdu’r-raḥman bin ‘Avf özel ad

‘A. 052a/9

[=1]

‘Abdu’r-raḥman ‘Ömer özel ad

‘A. 198a/6

[=1]

ābgīne kristal, billur

ā. 147b/1

[=1]

āb-ı dīde göz yaşı

ā.+ni 166a/16

[=1]

āb-ı Kevs̱er Kevser suyu

ā.+din 191b/4

[=1]

āb-ı menī meni suyu, döl

ā.+ni 115a/3, 164a/6, 166b/9

[=3]

āb-ı rūy yüzün suyu

ā. 075b/6

[=1]

āb-ı zemzem zemzem suyu

ā.+ni 084a/9 135a/2

[=2]

āb-ı tābe taanın suyu

ā.+din 12b/1

[=1]

‘ābid ibadet eden

‘ā. 064a/15, 064a/17, 077b/9, 131a/15, 131a/16, 131b/6

‘ā.+din 030a/10

‘ā.+lerdin 064a/15

‘ā.+lerniŋ 113b/15

[=9]

āb-rūy yüz suyu, şeref, haysiyet

ā. 171b/1

[=1]

abuşḳa koca, eş

a.+larġa 041a/1

[=1]

‘acāyib garip, tuhaf, alışılanın dışında, değişik, acayip

‘a. 099a/17, 180a/15

[=2]

‘aceb şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba

‘a. 005a/8, 010b/11, 010b/18, 021a/10, 041a/5, 102a/17

‘a.+de 021a/10

‘a.+din 021a/10, 124b/6

[=10]

‘āciz gücü bir işe yetmez olan, güçsüz

‘ā. turur 131b/4, 189a/14

‘ā. 012b/7, 017a/7, 113b/8, 152a/7

[=6]

‘ācizlıḳ güçsüzlük, beceriksizlik, zavallılık, acizlik

‘ā. 091b/10, 132a/3

[=2]

aç- 1. bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek

a.-adur 021b/17

a.-arda 196a/7

a.-ıp 109b/5, 140b/13

a.-ḳay 007b/5, 047b/4

a.-ḳunça 124a/16, 155a/13

a.-masa 080b/19

a.-sa 016b/3

a.-tı 122b/8, 191a/4

a.-tılar ėrse 063a/12

2. uyanmak

a.-ġıl 021a/16

3. yardımcı fiil

aġız a.-sa 196a/4

aġız a.-ḳay 196a/7, 197a/5

rūze aç- 061a/12

aġız aç- "iftar yap-"

rūze aç- "oruç aç-, iftar et-"

[=17]

aç- acıkmak

a.-maġunça 080b/12

[=1]

aç yemek yemesi gereken, tok karşıtı

a. ėrdim 077b/12

a. turur 069b/4

a. 037b/10, 069b/6, 069b/9, 069b/11, 069b/12, 077b/10, 082b/1, 084a/10, 084a/17, 084b/1, 167b/4

a.+ġa 194a/7, 197b/8

a.+larġa 068a/15

a.+nı 185a/13

[=18]

açar anahtar

a. 028a/1

[=1]

aççıġ 1. acı (tatma duyusu)

a. 019b/9

2. öfke

a. 090a/2

a.+ı 089a/17, 089b/3, 089b/9, 089b/10, 089b/15, 090a/9, 097a/4, 122b/17

a.+ını 103b/8, 122b/17, 164b/7

a.+ıŋnı 088a/17, 090a/11

a.+ımnı 090a/7

3. karnının tok olmaması

a.+nı 090b/8

[=19]

açıġ eziyet, keder, acı; bk. aççıġ

a.+ını 163b/16

[=1]

açıġlaş- dövüşmek, kavga etmek

a.-ıp 185a/13

a.-ḳan 194a/1

[=2]

açıl- kapalı, örtülü, kilitli, bağlı, toplu veya katlı durumdan çıkarılmak, açık hâle getirilmek

a.-dı 195a/7

a.-ġay 015b/11, 022b/9, 025a/15, 052a/1, 110a/11, 120b/14, 144b/9, 158a/14, 160b/17, 191b/9

a.-ġu 144b/7

a.-ıp turur 031a/9

[=13]

açlıḳ yiyecek şey bulamama, yiyecek yokluğu

a. 071a/7

a.+dın 107b/3, 124a/10

a.+ġa 124a/8, 124a/9

[=5]

açuḳ kapalı, örtülü, bağlı, katlı veya kilitli durumda olmayan, açılmış

a. ėrdi 170a/7

a. turur 037b/15

a. 016a/16, 017b/5, 019b/2, 082a/2, 127a/16, 157b/15, 193a/14, 195a/8, 195a/16

a.+dur 194b/16, 195a/17

[=13]

ādāb davranışlarda ve karşılıklı ilişkilerde alışılmış usullere, ahlak ve terbiye kurallarına göre uyulması gereken esaslar, âdet, yol yordam

ā. 022a/9, 022b/7, 059b/7

ā.+ıdın 061a/11, 127b/1, 127b/10

ā.+ını 023b/8, 023b/9

ā.+ınıŋ 003a/12, 078a/16, 127a/5

ā.+nı 023b/15

[=12]

ādāb-ı namāz namazın adabı

ā. 023a/17

[=2]

ādāb-ı şehvet şehvetin adabı

ā. 066a/12

[=1]

‘adālet hak ve hukuka uyma, herkesin hakkını gözetme, doğruluktan ayrılmama, hakkaniyet

‘a.+ni 168a/5

[=1]

‘adāvet düşmanlık, hasımlık, husumet

‘a. 093a/15, 165b/11

‘a.+din 194a/2

‘a.+i 015b/12

‘a.+ni 182a/3

[=5]

‘aded sayı, tane, adet

‘a. 037a/17

‘a.+içe 009b/16, 017b/6, 019b/3, 029a/4, 029a/7, 029a/11, 029a/15, 039a/13, 039a/15, 049a/4, 051b/8, 120b/17, 153b/15, 156a/7, 190a/7, 191a/16, 200b/12

‘a.+iġa 200b/10, 200b/11

‘a.+ini 050a/16

[=21]

Ādem Dinî inanışlara göre dünya üzerindeki ilk insan, Âdem Baba.

Ā. 010b/2, 011b/17, 052b/14, 052b/17, 053a/3, 060a/11, 060a/13, 060a/15, 060a/17, 060b/8, 064a/12, 078a/8, 091a/12, 093b/17, 095a/15, 095a/16, 105a/11, 105a/14, 167b/6, 167b/7, 167b/8, 167b/9, 182a/7, 186a/16, 195b/14

Ā.+din 001b/5, 097b/12

Ā.+ġa 060a/16, 064a/14

Ā.+nı 089b/14

Ā.+ni 081b/7, 089b/11

[=34]

ādemī herhangi bir insan

ā. 009b/6, 030b/11, 070a/9, 092a/12, 103b/1, 106a/1, 121a/9, 121b/16, 121b/17, 122a/4, 122a/5, 125a/10, 138b/12, 139b/1, 175b/9

ā.+de 094b/5, 103b/1, 107b/8

ā.+din 165a/13, 167a/10

ā.+ġa 059b/6, 075a/6, 102a/7, 102a/14, 145b/14, 162a/12, 165a/11

ā.+ler 139a/10, 167a/12, 167a/15

ā.+lerdin 015a/14, 015a/16, 017a/14, 023a/9, 077b/8

ā.+lerġa 027b/2, 125a/15

ā.+lerniŋ 077b/2, 080b/8, 092a/14, 092a/15, 092a/17, 092b/3, 092b/13, 095b/10, 095b/11, 107b/7

ā.+ni 163b/10, 163b/12, 165a/12, 166b/14

ā.+niŋ 007b/16, 038a/1, 096a/4, 096a/14, 107b/13, 110a/3, 155a/2, 155a/3, 164b/8, 165b/17, 166a/16

[=64]

Ādemī-zād Âdem oğlu

Ā.+ġa 065b/16

Ā.+nı 001b/4

Ā.+nıŋ 007b/14

[=3]

‘ades mercimek

‘a. 166a/15

‘a.+din 166b/1

‘a.+niŋ 166a/15

‘a.+niŋ 166b/2

[=4]

‘ādet herkes tarafından uyulan hal, olagelmiş, alışılmış şey, usul, görenek

‘ā. turur 111a/12

‘ā.+i 021a/14

[=2]

‘adl adalet, hakkaniyet, doğruluk, tarafsızlık

‘a. 175b/8, 176a/16, 182a/6

[=3]

‘ādil haktan, adaletten ayrılmayan, adaletli

‘ā. turur 107b/7

‘ā. 066a/5, 175b/4, 176a/3, 176a/9, 176a/16, 177b/8

‘ā.+idin 175b/17

‘ā.+ige 169b/9

‘ā.+niŋ 130a/7, 176a/11

[=11]

‘ādiyyet saldırganlık, adilik

‘ā. 070a/6

[=1]

āferīde yaratılmış

ā. 059b/10, 072a/10

ā.+ġa 167a/8

ā.+ge 181a/8

ā.+niŋ 194b/10

[=5]

āferīde-kār Tanrı, yaradan

ā. 014a/2

[=1]

āfet önlenmesi elde olmayan büyük felaket, bela, musibet, badire

ā. 049a/2, 137b/4, 138a/11, 145a/11, 164a/12

ā.+i 135a/9, 138b/17

ā.+ler 139a/15, 142a/1, 148b/10

ā.+lerdin 133b/10, 136a/3, 137a/5, 139a/8, 140b/10, 143a/10, 144a/14, 144b/2, 164a/13, 183b/2, 183b/13, 185b/9, 188a/4

ā.+leridin 140a/6, 166b/7, 181a/10

[=26]

āfitāb güneş

ā. 050a/2, 051a/12, 063b/17, 066a/5, 143a/3, 147a/5, 180b/13, 182b/1, 191a/12, 191b/1, 196b/5, 197b/7

ā.+da 111b/7

ā.+dın 034b/1

ā.+nı 081a/6

ā.+nıŋ 050a/1, 060a/12, 179b/11

[=18]

āfitāb-ı maġrib batı güneşi

ā. 178b/8

[=1]

‘āfiyet sağlık, sıhhat, sağlığın verdiği rahat ve huzur

‘ā. 135a/16, 137a/1, 139b/1, 148b/6, 148b/7, 182b/12

‘ā.+niŋ 148b/10

[=10]

‘afv suç, kusur ve hatayı cezalandırmama, bağışlama, af

‘a. 002a/10, 002b/16, 061b/3, 088a/5, 091a/12, 105a/15, 135a/15, 135a/16, 172a/10

‘a.+nıŋ 002b/17, 088a/6

[=11]

aġ- geçmek, gitmek, akmak

a.-ıp 149b/3

[=1]

aġa ağabey

a. 177a/3

a.+ları 102b/8

a.+ları 102b/11

a.+larıŋġa 117a/7

[=4]

āgāh uyanık, basiret sahibi, sırlara vâkıf

ā. 050b/17, 053b/14, 089a/1, 106b/16, 173a/17

[=5]

āgāhlıḳ haberdar olmak, bilmek

ā. 126a/1

[=1]

āġāz başlama, işe koyulma

ā. 090a/16

[=1]

aġır 1. hacim bakımından ağır

a. turur 013a/15

a. 004a/15, 005a/14, 005b/4,

069a/9, 076b/1, 198b/4

2. değerli, çok, üstün

a. 012b/15, 074b/2, 145b/7, 107a/9, 188a/12

a.+raḳı 030a/8, 031b/17

3. güç, zor, külfetli

a. 099b/14

[=16]

aġız hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk

a. 008a/13

a.+ı 017b/12, 061b/11

a.+ıda 018b/14, 200b/3

a.+ıdın 018a/8, 081a/8, 158a/9

a.+ıġa 018b/16, 065b/14, 078a/5, 079a/14, 081a/15, 102a/11

a.+ıge 081a/3

a.+ıġı 019a/15

a.+ımnıŋ 018b/14, 018b/16

a.+ını 018b/15, 019a/14, 019b/9, 023b/5, 080b/19, 102b/9, 144a/15, 162b/16

a.+ınıŋ 063b/9, 171a/6, 195b/17

a.+ıŋızlarnı 018a/13

a.+larıdın 109b/3, 153a/7

a.+nıŋ 018a/14, 164b/7

[=35]

aġna- kendinden geçmek, bayılmak

a.-sa 090a/3

[=1]

aġrı- acımak, hastalanmak, ağrımak

a.-maḳı 154a/15

a.-sa 112a/14, 115a/11

[=3]

aġrıġ ağrı, sızı; bk. aġrıḳ

a. 048a/2, 049b/5, 112b/9, 125a/2, 142a/8, 143a/7, 185a/14

a.+ı 057b/6, 080a/7, 141b/14, 141b/15, 142a/7, 142a/8, 164a/11, 164a/12, 171a/4, 186a/4, 186b/5

a.+ıda 158b/10

a.+ıdın 141b/10

a.+ıġa 142a/6, 144a/6

a.+ını 112a/14, 132b/4, 158a/4

a.+nı 012b/2

a.+nıŋ 132a/9

[=31]

aġrıġan ağrı, sızı

a.+ı 171a/7

[=1]

aġrıḳ ağrı, sızı; bk. aġrıġ

a. 030b/1

a.+larıŋıznı 066b/17

[=2]

āh kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddi veya manevi bir acıyı, ağrı, ıztırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifade eder

ā. 071a/7, 111a/4, 153b/1

[=5]

‘ahd yemin, ant, söz

‘a. 013b/10, 013b/11, 021b/5, 045b/5, 098a/2, 174a/17, 174b/2

‘a.+i 185b/10

‘a.+iġa 111b/17

‘a.+ini 112a/1

‘a.+i 022a/10

‘a.+idin 022a/10

‘a.+im 154a/11

‘a.+leriġa 097b/1

‘a.+leri 013b/18

[=15]

‘ahd-i iḫvān arkadaş sözü

‘a. 029b/3

[=1]

‘ahdnāme sözleşme

‘a.+ni 013b/12

[=1]

āheste yavaş

ā. 008a/7, 046b/1, 081a/8, 086b/13

[=4]

āhestelik yavaşlık

ā. 152b/14

[=1]

aḥkām-ı şeriyye bir işin yapılması veya yapılmaması gerektiğini bildiren ilahi hükümler

a.+ġa 173b/13

[=1]

Aḥmed özel ad

A. 010a/6, 010a/7, 111a/4

[=3]

Aḥmed Başrī özel ad

A. 055a/14

[=1]

Aḥmed Ḥanbel özel ad

A. 010a/4, 150a/10

[=2]

Aḥnef özel ad

A. 088b/1, 088b/3

[=2]

aḥvāl durum, vaziyet, hâl

a. turur 074b/6

a. 010a/1

a.+i 119b/, 119b/15, 167b/5

a.+idin 077a/2, 112a/14, 114a/17, 116b/1, 132a/13, 157a/4, 166b/4

a.+iġa 126a/13

a.+imni 074b/11, 169a/10

a.+iŋ 015b/17, 158b/13

a.+ini 074b/6, 092b/1, 116b/2, 160b/5, 175a/10

a.+iŋni 074b/6

a.+larınıŋ 167a/6

a.+leriniŋ 004a/6

[=26]

aḫī kardeş, arkadaş, dost

a. 109a/1, 186b/12

[=2]

āḫir son, sonunda, akıbet, nihayet

ā. 004a/13, 006a/9, 006a/10, 006b/12, 007a/11, 018b/6, 018b/8,

018b/10, 018b/16, 020b/17, 023a/10, 026b/14, 029b/10, 041a/4, 045b/11, 061b/15, 067a/2, 082a/6, 091b/17, 092a/1, 095a/15, 121b/11, 126b/8, 129b/1, 137b/7, 139b/4, 147a/6, 157b/7, 176a/1, 178a/8, 179a/13, 182b/2, 187a/13, 187b/5, 191b/1, 192a/10, 192b/10, 200b/14

ā.+de 079b/15

ā.+ġa 045b/16, 087b/11, 195b/3

ā.+ġaça 139b/6

ā.+i 181a/2, 183a/7, 183a/11, 187b/8, 188a/1, 188b/7, 192b/8, 192b/12, 196a/3, 197a/5, 197a/6, 197a/13

ā.+ī 027a/8

ā.+ide 043a/8, 080b/19, 145a/17, 187b/7, 188b/9, 192b/2, 192b/6

ā.+ideḳı 190a/14

ā.+iġa 036b/14, 046a/6, 155b/3

ā.+iġaça 045a/13

ā.+inde 141b/2, 183a/1, 183a/2

ā.+indeḳı 038a/16

ā.+ini 045b/16, 121b/10

ā.+ḳı 027a/8, 185a/5, 187a/10, 187a/16, 187b/2

[=80]

āḫiret ölümden sonra gidilecek olan alem, öbür dünya, beka alemi, ahiret

ā. ėrdi 053b/14

ā. 002a/3, 007a/4, 010b/14, 020b/14, 022a/13, 025b/6, 047a/12, 051b/11, 052a/2, 064b/4, 067b/11, 069a/11, 075a/6, 075a/7, 089a/12, 091b/13, 094a/2, 099a/10, 099b/16, 103b/11, 103b/13, 113b/11, 120a/3, 123a/8, 127b/17, 128b/3, 128b/4, 139a/7, 161b/3, 164b/16, 177b/14

ā.+de turur 030b/14, 110a/4

ā.+de 001b/10, 009b/17, 010b/10, 030b/8, 077a/13, 096a/16, 110a/2, 110b/9, 117b/2, 128a/8, 128b/2, 135a/17, 166a/1, 173b/3, 189a/7

ā.+din 169a/2

ā.+ni 177a/11

ā.+niŋ 058a/4, 119b/10

[=53]

āḫirīn sonlar, sonrakiler

ā. 001b/10, 010b/16, 011a/16, 062a/17, 064b/5

ā.+niŋ 063b/15

[=6]

āḫirü’z-zamān zamanın sonu, ḳıyamet

ā. turur 181a/1

ā. 178a/14, 178b/1

ā.+da 005a/6, 177b/13, 180a/13

ā.+da 178b/15

ā.+nıŋ 178b/8

ā.+nıŋ 182b/3

[=9]

aḫlāṭ mezbele

a. 074b/14

[=1]

aḫsaḳ hafifçe topallayan, aksayan, topal

a. 100b/9, 200b/2

[=2]

aḫşām akşam

a. 003b/4, 004a/10, 004a/12, 011b/10, 012b/17, 013a/2, 013a/16, 013b/8, 013b/11, 013b/12, 071b/15, 081b/7, 082b/17, 135a/13, 135b/4, 135b/12, 136b/13, 160a/13, 160b/16, 161b/3, 182a/14, 196a/10

a.+ġa 059b/17, 070b/8, 135b/4, 135b/11

[=26]

Aḫṭāṭ özel ad

a. 172b/13

a.+nıŋ 172b/14

[=2]

aḫter-gūy yıldız tabir eden, müneccim

a. 195a/1

[=1]

'Aī̇şe özel ad

'A. 018b/10, 018b/15, 020b/7, 020b/8, 044b/16, 070b/7, 070b/10, 070b/11, 070b/16, 078b/2, 079a/7, 098b/16, 100a/15, 164a/3, 164a/7, 164a/9, 165b/1, 168a/2, 168a/3, 170a/12

[=20]

'Aī̇şe-yi ṣıddīḳa özel ad

'A. 070b/7, 070b/13, 070b/15, 092a/12, 098b/15, 118a/11, 118a/12, 118a/17, 118b/2, 142b/4, 145a/5, 164a/2, 170a/6

[=12]

aḳ beyaz, ak

a. 017b/2, 019a/16, 030b/17, 034a/16, 052a/10, 060b/4, 060b/8, 069a/3, 070b/7, 070b/14, 071b/1, 072a/16, 072b/1, 072b/4, 072b/8, 076b/9, 095b/8, 095b/16, 111a/15, 111a/16, 111a/17, 111b/1, 111b/3, 114a/5, 114a/9, 141b/13, 143a/5, 144b/13, 145b/5, 152b/9, 167b/16, 180a/9

[=36]

aḳ- sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek, akmak

a.-ar 034a/16, 134a/14, 134a/16, 143a/14

a.-ardın 168b/4

a.-ıp 149b/3

[=7]

aḳar- 1. beyazlaşmak, ağarmak

a.-dı 014a/13,

2. olgunlaşmak, tamamlanmak

a.-dı 060b/1, 060b/2

[=5]

aḳart- beyazlatmak, ağartmak

a.-mış 095b/16

[=1]

Aḳdāmu'l-İslām eser adı

A.+da 159b/13

[=1]

‘āḳıbet İnsanın başına gelebilecek hal, karşılaşılabilecek durum

‘ā. 067b/2, 072a/13

[=2]

‘aḳıl düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us, akıl

‘a. 098a/15, 107b/12, 127b/2, 176b/1

‘a.+ı 065a/14, 107b/9

‘a.+ıġa 041b/3

[=7]

‘aḳīḳ üzerine mühür kazılan, yüzük taşı ve tespih yapılan, bazı eşyalarda süsleme unsuru olarak kullanılan, çok sert, oldukça şeffaf, içinde çeşitli renk halkaları bulunan kıymetli süs taşı, kalseduan kuarsının bir cinsi

‘a. 161a/11

[=1]

‘āḳil akıllı kimse

‘ā. 087a/16, 102a/14

[=2]

‘aks yansı, yankı

‘a.+idin 082a/12

[=1]

al- 1. bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak, götürmek

a. 111a/14

a.-adur 176a/10

a.-dı 066b/14, 069b/1, 073b/1, 114b/14, 118b/8, 168a/8

a.-dılar 034b/5

a.-dım 018b/13, 034b/6, 152b/10

a.-ġan turur 173a/2

a.-ġan 145a/15, 173a/3,

a.-ġan ėken turur 173a/5

a.-ġay 018a/12, 062b/12, 121a/9, 172b/2

a.-ġaylar 008a/6, 108a/16

a.-ġıl 082b/16, 101a/6, 160b/3, 160b/6, 168a/15, 173a/8

a.-ġucıġa 111b/12

a.-ıp ėrdiler 168b/13

a.-ıp ėrdim 171b/7

a.-ıp turur 097a/3

a.-ıp 014b/7, 017a/9, 017b/4, 036a/5, 053a/8, 053a/10, 056a/8, 062b/5, 066b/12, 067b/1, 067b/8, 067b/15, 068a/5, 068b/4, 071a/16, 072b/2, 074a/15, 076b/5, 076b/8, 077b/12, 080a/10, 083a/2, 087a/2, 087a/5, 087a/6, 087a/8, 088b/5, 100a/11, 104a/8, 105a/16, 109a/6, 111a/12, 114b/12, 119a/16, 120b/8, 136b/10, 137b/11, 142a/13, 151a/13, 167b/17, 168a/8, 168b/15, 171b/9, 172b/14, 176a/5, 186a/3

a.-maġan 018a/7, 018a/11

a.-maġay 105b/2, 181a/17

a.-maġaylar 006b/11

a.-maḳ 017b/15, 025b/8, 161a/12, 163a/8, 177b/5

a.-maḳda 030b/3

a.-masa 018a/2, 035b/6, 043a/11, 065b/14, 090a/2, 094b/4, 100b/2, 201b/5

a.-masaŋ 026b/11

a.-mas mėn 173a/10

a.-may 152a/11, 177a/8

a.-maydurlar 109b/1

a.-mış 040a/13, 142b/16

a.-sa 027a/1, 081a/3, 132a/13, 132a/14, 134a/12, 145a/1, 201b/4

a.-salar 002a/5

a.-sam 173a/9

a.-saŋ 045a/8

a.-ur 070a/8, 136b/7, 154a/2

a.-urlar 175b/17

2. kesmek, ayırmak, koparmak

a.-sa 018a/4, 052b/10

3. içine girmek, nüfuz etmek

a.-urda 017b/12

4. evlenmek, eş almak

a.-may 107a/7

5. gidermek, yok etmek

a.-ġay 182a/4

6. sahip olmak

a.-dım 111b/1

a.-dıŋ 168a/12

a.-ġan tururlar 109a/17

a.-ġay 023a/14, 023a/15

a.-ġay miz 027b/17

a.-ġaylar 035a/10

a.-ġumdur 175a/4

a.-ġunça 107a/7, 140b/13

a.-mış 087b/10

7. satın almak

a.-alı 028a/6

a.-dılar 028a/8

a.-dıŋ 097a/2

a.-ġan 096b/5

a.-ıp 065b/3, 065b/4, 070b/11

a.-ıp turur mėn 096b/6, 096b/7

a.-ur 049a/6

a.-ur miz 027b/16

8. yardımcı fiil

ārām a.-mas ėrdi 169a/3

baḳa a.-masa 095b/11

bar a.-masa 134a/15

bėr a.-masaŋızlar 150b/12

bėr a.-maġalar 110b/17

beyān ḳıla a.-maġay 189b/1

beyān ḳıla a.-maġaylar 199b/1

beyān ḳıla a.-mas 034a/1

çıḳa a.-mas 163a/13

edā ḳıla a.-maġay 023a/11

edā ḳıla a.-mas 123b/4

‘ibret a.-maḳ 103b/14

‘ibret a.-mas 093b/6

kėle a.-maġay 139b/17

kėle a.-maydur 051a/9

kėle a.-sa 119a/14

ḳıla a.-masa 022b/1, 038a/4, 126b/17

ḳıla a.-masa 022a/17

ḳıla a.-masaŋ 101b/17

ḳıla a.-may 074b/4

ḳıla a.-maydur 097b/14

kir a.-maduḳ 138b/14

kir a.-maġay 181a/17

ḳo a.-mas 035a/3

kör a.-ġay 034a/4

miŋe a.-masa 066a/6

nefʿ a.-ġay 111b/10

nefʿ a.ġaylar 200b/5

oḳıy a.-masa 035b/7

ötey a.-masa 054b/2, 201b/5, 201b/6

ötü a.-mas 195a/2

pite a.-mas 039b/1

ṣabır ḳıla a.-may 124a/8

satḳın a.-a barıp 111a/11

satḳın a.-dı 096b/17, 122b/7

satḳın a.-dım 168a/13

satḳın a.-ġan 045a/12

satḳın a.-ıp 018a/1, 040b/11, 051b/15, 063a/5, 097a/8, 110b/5

satḳın a.-ḳay 097a/6

satḳın a.-maġıl 073a/6

satḳın a.-maḳ 163a/5

ṣatḳun a.-dılar 067b/6

tėgür a.-maġaylar 138b/7, 138b/17

tėgür a.-magey 136b/3

tuta a.-maduḳ 025a/9

tutu a.-mas ėrdi 089a/9

uru a.-mas 119b/5

urul a.-mek 155a/7

yād tuta a.-maydur mėn 019a/2

yaş a.-ıp 188a/9

yėte a.-madım 029b/8

yėtkür a.-maġaylar 052b/5

yükley a.-masa 066a/6

ārām al- “dinlen-”

baḳa al- “bakabil-”

bar al- “varabil-”

bėr al- “verebil-”

beyān ḳıla al- “beyan kılarak al-”

çıḳa al- “çıkabil-”

edā ḳıla al- “borcunu ödeyebil-”

ʿibret al- “ders al-”

kėle al- “gelebil-”

ḳıla al- “yapabil-”

kir al- “girebil-”

ḳo al- “koyabil-”

kör al- “görebil-”

miŋe al- “binebil-”

nefʿ al- “faydalan-”

oḳıy al- “okuyabil-”

ötey al- “ödeyebil-”

ötü al- “geçebil-”

pite al- “yazabil-”

ṣabır ḳıla al- “sabredebil-”

satḳın al- “Bir nesneyi belirlenen fiyatını ödeyerek kendine mal et-, mübayaa et-”

ṣatḳun al- “Bir nesneyi belirlenen fiyatını ödeyerek kendine mal et-, mübayaa et-”

tėgür al- “değebil-”

tutu al- “tutabil-”

uru al- “söyle-”

yād tuta al- “aklında tutabil-”

yaş al- “yaşar-”

yėte al- “yetebil-, ulaşabil-”

yėtkür al- “yettirebil-, ulaşatırabil-”

yükley al- “yükleyebil-”

[=215]

al ön

a.+ıda 024a/8, 073b/9, 081a/5, 135a/3

[=4]

‘alā yükseklik, yücelik, şan ve şeref

‘a. 005a/1, 005b/2, 006b/3, 031b/14, 064b/6, 065b/5, 075b/4, 075b/10, 078a/2, 078b/16, 080b/4, 095b/15, 105b/2, 144a/9, 169b/4

‘a.+dın 002a/10, 004b/4, 005a/15, 006b/4, 010a/6, 010b/1, 010b/7, 010b/13, 016a/1, 018a/5, 027b/17, 045a/15, 075a/14, 098b/10, 105b/2, 108b/12, 111a/5, 116b/1, 126a/1, 200b/9

‘a.+ġa 039b/17, 085a/6

‘a.+nıŋ 040a/1, 072a/4, 095b/12, 100a/4, 116b/3, 127b/3, 141a/4

[=44]

‘alā ḥidde başlı başına

ḥ. 065b/5, 080b/4, 144a/8

[=3]

‘alāmāt-i ḳıyāmet kıyamet alametleri

‘a.+din 176b/6

‘a.+din 176b/7

‘a.+niŋ 176a/13

[=3]

‘alāmet işaret, belirti, nişan, emare

‘a. 023b/8, 095a/13

‘a.+i turur 129b/16

‘a.+i 020b/5, 029b/12, 063b/17, 070a/3, 095a/10, 096a/14, 112b/11, 112b/13, 156b/8, 178b/8

‘a.+iniŋ 003b/17

‘a.+leri 178a/10

‘a.+leridin 176b/9, 178b/11

‘a.+leriniŋ 156b/6

[=18]

‘alāmet-i ferzend evladın alameti

‘a. 095a/4

[=1]

‘alāmet-i ḳıyāmet kıyamet alameti

‘a.+niŋ 004a/6

[=1]

‘alāmet-i maġfiret günahların Allah tarafından bağışlanmasının işareti

‘a. turur 193b/15

[=1]

ald ön

a.+ı145b/9

a.+ıda 005a/10, 046a/10, 046b/5, 067b/6

a.+ıġa 136a/17

a.+dımda 091a/3

[=7]

aldur- kaptırmak, kaybetmek, aldırmak

a.-ġan 145a/12

[=1]

‘ale’l-ḫuṣūṣ özellikle, bilhassa

‘a. 002a/10

[=1]

‘alef hayvan yemi

‘a. 107b/15

[=1]

‘ālem yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kāinat, evren

‘ā. turur 108b/13

‘ā. 010b/16, 018a/10, 019a/5, 022b/17, 029a/16, 033b/15, 048a/16, 053b/17, 063a/10, 070a/6, 071a/17, 085b/11, 086a/9, 119b/7, 175b/12, 199a/8

‘ā.+de 075b/11, 182a/9

‘ā.+dür 014a/12

‘ā.+ġa 085b/10

‘ā.+ler 026a/17, 114a/10

‘ā.+lerdin 029b/14

‘ā.+lerniŋ 113b/11

‘ā.+ni 068b/17, 069b/17, 090b/9

‘ā.+niŋ 020a/11, 029a/12

[=31]

‘ālemü’l-ġayb gayb alemi

‘ā. 090b/10

[=1]

ālet bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt

ā. 062b/17

[=1]

‘aleyhi ve sellem onun üzerine olsun

‘a. 004b/8, 005a/4, 005a/9, 005b/16, 006a/12, 006b/9, 010a/4, 010a/9, 011b/17, 013b/11, 014a/10, 014b/14, 016b/17, 017a/12, 018b/14, 018b/17, 020b/12, 020b/15, 023b/9, 024b/13, 025a/5, 026b/3, 028a/2, 031b/7, 031b/12, 032b/3, 033b/6, 034b/16, 036a/5, 037b/17, 039a/2, 040a/14, 040b/16, 042a/12, 043b/13, 044b/6, 049b/3, 052a/12, 052b/11, 054a/7, 054a/8, 055a/14, 058a/13, 060a/11, 060b/9, 061a/9, 061b/5, 063b/6, 064b/17, 065b/8, 066a/8, 066b/12, 070a/10, 070a/12, 071a/11, 072a/10, 072b/5, 072b/11, 082b/15, 083a/5, 085a/12, 087a/16, 088a/9, 090a/3, 090b/6, 090b/10, 091a/11, 091b/13, 091b/14, 092a/2, 092a/13, 092a/16, 092b/4, 093b/17, 094a/3, 095b/1, 096a/17, 096b/3, 097a/17, 099b/1, 099b/3, 101a/1, 101b/6, 102a/15, 103b/10, 103b/14, 104a/4, 105a/11, 105a/15, 106a/12, 106a/15, 110b/1, 112b/11, 113a/15, 115a/8, 116a/16, 116a/17, 117a/3, 118a/2, 121a/1, 123a/2, 123b/6, 125a/1, 126a/5, 126a/6, 126a/11, 129a/15, 129b/13, 133a/10, 133a/14, 133a/17, 138a/17, 149a/2, 149b/7, 150a/15, 154a/5, 155b/15, 163a/11, 165b/12, 166b/10, 167b/4, 170b/17, 173b/6,

175b/10, 175b/15, 176b/17, 177a/9, 177b/7, 180a/13, 180b/4, 183b/6, 185a/9, 186b/6, 186b/10, 190b/5, 192a/17, 193a/11, 194b/15, 196b/9, 197b/2, 198b/5

‘a.+din 014a/4, 021a/9, 022a/6, 031b/1, 066b/5, 098b/13, 146b/15, 150a/8, 150a/10

‘a.+ġa 014a/11, 030b/16, 072b/1, 094b/11, 099a/1, 102a/14, 112b/4, 142a/12, 142b/2, 149b/17, 166b/9, 166b/11, 167b/6

‘a.+ge 122b/6

‘a.+ni 055a/16, 083a/7, 099a/16, 111b/7, 152b/7, 186a/16, 186a/17

‘a.+niŋ 014b/15, 021a/14, 028b/1, 031a/3, 032b/11, 052b/14, 054b/4, 054b/5, 091a/13, 111a/10, 112b/3, 125a/8, 131b/14, 132b/4, 158b/16, 173b/4, 182a/7, 190b/3

[=189]

‘aleyhi’s-selām selam üzerine olsun

‘a. 010b/12

[=1]

‘aleyha onun üzerine olsun

‘a.+nı 010b/6

[=1]

‘aleyhe’l-la‘ine lainin üzerine olsun

‘a. 091a/15

[=1]

‘aleyhi karşı, üzerine

‘a. 001b/8, 004b/6, 004b/11, 005a/3, 005a/11, 005b/13, 006a/4, 006a/9, 006a/16, 006a/17, 007b/1, 007b/3, 007b/7, 007b/12, 009a/1, 009a/7, 009a/12, 009a/15, 009b/4, 009b/11, 009b/16, 010a/1, 010a/3, 011a/8, 011a/13, 011a/14, 011b/9, 011b/12, 012a/9, 013a/6, 013a/16, 013a/19, 013b/10, 014a/1, 015a/1, 015a/2, 015a/4, 015a/8, 015a/12, 015a/17, 015b/1, 015b/2, 015b/5, 015b/6, 015b/8, 016a/10, 016a/17, 016b/11, 016b/15, 017a/3, 017a/8, 017a/12, 017a/15, 018a/2, 018a/4, 018a/13, 018a/15, 018a/16, 018b/1, 018b/6, 018b/11, 018b/12, 018b/13, 019a/1, 019a/2, 019a/9, 019b/12, 020a/1, 020a/4, 020a/7, 020a/17, 020b/4, 020b/5, 020b/10, 021a/2, 021b/10, 021b/12, 021b/16, 021b/17, 022a/1, 022a/3, 022a/8, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 023a/6, 025b/5, 026a/11, 026a/13, 026a/15, 026b/9, 026b/10, 027a/5, 027a/10, 027b/4, 027b/14, 028a/9, 028a/11, 028a/13, 028a/15, 028b/6, 028b/8, 028b/10, 028b/12, 029a/1, 029a/3, 029a/6, 029a/10, 029a/14, 029b/2, 029b/11, 029b/15, 030a/1, 030a/2, 030a/5, 030a/9, 030a/12, 030a/16, 031b/13, 031b/14, 031b/17, 032a/15, 032b/5, 032b/7, 033b/16, 034a/1, 034a/2, 034a/4, 034a/12, 034b/3, 034b/5,

034b/11, 035a/1, 035b/16, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036b/4, 037a/16, 037b/9, 037b/13, 037b/16, 038a/2, 038a/5, 038a/7, 038a/10, 039a/2, 039a/6, 039b/3, 040a/6, 040a/9, 040a/12, 040b/9, 040b/12, 040b/16, 040b/18, 041a/13, 041a/15, 041b/1, 042a/3, 042a/6, 042b/10, 042b/17, 043a/1, 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/14, 043a/17, 043b/8, 043b/15, 044a/10, 044a/16, 044b/11, 044b/13, 044b/16, 045a/6, 045a/10, 045b/5, 045b/9, 045b/14, 046a/5, 046a/9, 046a/10, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/17, 046b/1, 046b/3, 046b/17, 047a/1, 047a/2, 047a/5, 047a/8, 047a/11, 047a/16, 047b/4, 047b/7, 047b/10, 047b/13, 048a/7, 048a/10, 048b/9, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/12, 049a/15, 049a/18, 049b/1, 049b/4, 049b/6, 049b/8, 049b/11, 049b/14, 049b/15, 049b/16, 050a/13, 050a/16, 050b/1, 050b/3, 050b/4, 050b/5, 050b/7, 051a/8, 051a/12, 051a/17, 051b/14, 052a/1, 052a/6, 052a/16, 052a/17, 052b/4, 052b/10, 054a/1, 054b/14, 055a/5, 056a/8, 056b/1, 056b/6, 056b/7, 057a/2, 057a/14, 057b/9, 057b/15, 058a/4, 058a/7, 058b/10, 059b/4, 059b/9, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 059b/17, 060a/10, 060b/7, 060b/10, 060b/12, 060b/15, 061a/5, 061b/1, 061b/5, 061b/7, 061b/16, 062b/8, 063a/13, 063b/4, 063b/7, 063b/13, 064a/3, 064a/5, 064a/9, 064a/10, 064a/12, 064b/11, 064b/12, 064b/14, 065a/2, 065a/14, 065b/15, 066a/2, 066a/4, 066a/10, 066a/13, 066b/3, 066b/16, 067b/3, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/5, 068a/7, 069a/1, 069a/5, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/12, 071b/6, 071b/11, 071b/17, 072a/2, 072a/4, 073a/13, 075a/9, 075b/13, 075b/15, 076a/3, 076b/10, 076b/12, 077a/9, 077a/10, 077a/17, 077b/2, 077b/3, 077b/8, 077b/10, 077b/13, 077b/16, 078a/2, 078a/4, 078a/7, 078a/11, 078a/17, 078b/3, 078b/6, 078b/11, 078b/13, 078b/17, 079a/3, 079a/5, 079a/8, 079a/11, 079a/13, 079b/10, 079b/13, 080a/2, 080a/5, 080a/12, 080b/6, 080b/10, 081b/9, 081b/14, 081b/16, 082a/3, 082a/5, 082a/13, 082a/14, 082b/4, 082b/6, 082b/7, 083a/1, 083a/12, 083b/4, 083b/5, 083b/8, 083b/10, 084a/1, 084a/4, 084a/9, 084a/14, 084a/16, 084b/13, 085a/3, 085a/17, 085b/2, 085b/12, 085b/14, 085b/17, 086a/1, 086a/2, 086a/3, 086a/4, 086a/5, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 086b/1, 086b/3, 086b/5, 086b/6, 086b/9, 086b/12, 086b/13,

086b/16, 087a/1, 087a/2, 087a/4, 087a/6, 087a/8, 087a/12, 087a/14, 087b/6, 087b/8, 087b/14, 088a/2, 088a/7, 088a/9, 088a/11, 088a/13, 088a/15, 088a/16, 088b/13, 088b/15, 089a/3, 089a/13, 089a/16, 089b/1, 089b/4, 089b/8, 089b/13, 090a/4, 090a/15, 090a/16, 090a/17, 090b/2, 090b/13, 090b/18, 091a/8, 091b/12, 092b/12, 092b/14, 092b/17, 093a/2, 093a/10, 093a/13, 093b/9, 093b/10, 094a/9, 094a/11, 094a/14, 094b/1, 094b/4, 094b/7, 094b/9, 094b/15, 094b/17, 095a/5, 095a/14, 095a/16, 095b/14, 095b/15, 096a/4, 096a/5, 096a/11, 096b/11, 097b/5, 097b/8, 097b/12, 097b/14, 098a/1, 098a/9, 098a/14, 098b/4, 098b/5, 098b/11, 098b/16, 099a/8, 099a/12, 100a/1, 100a/16, 100b/6, 101b/8, 101b/9, 101b/11, 101b/15, 101b/16, 102a/2, 102a/3, 102a/6, 102a/8, 102b/13, 103a/12, 103a/14, 103a/17, 103b/3, 103b/4, 103b/17, 104a/15, 104b/11, 104b/15, 106a/1, 106a/9, 106a/10, 106b/1, 106b/17, 107a/4, 107a/9, 107a/11, 107a/12, 107a/14, 107a/15, 107b/2, 107b/16, 108a/8, 108a/12, 108a/14, 108b/1, 108b/8, 108b/16, 109b/13, 109b/15, 110a/1, 110a/7, 110a/13, 110a/15, 110a/17, 110b/7, 110b/9, 110b/11, 110b/15, 110b/17, 111a/6, 111a/7, 111a/17, 111b/12, 111b/16, 111b/17, 112a/9, 112b/1, 112b/3, 112b/8, 112b/16, 112b/17, 113a/6, 113a/15, 113b/2, 113b/5, 114a/3, 114b/14, 114b/17, 115a/1, 115a/9, 115a/15, 115b/3, 115b/5, 115b/7, 115b/9, 115b/17, 116a/1, 116a/5, 116a/7, 116a/9, 116a/10, 116a/14, 117a/13, 117a/15, 118a/1, 118a/6, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 118a/13, 118a/14, 118b/3, 118b/6, 119a/6, 119a/8, 119a/9, 119a/12, 119a/13, 119a/17, 119b/1, 119b/5, 119b/6, 119b/9, 119b/15, 120a/1, 120a/2, 120a/17, 120b/10, 120b/12, 120b/15, 121a/2, 121a/15, 121b/1, 121b/4, 121b/5, 121b/15, 122a/1, 122a/3, 122b/13, 122b/15, 123a/1, 123b/14, 124a/10, 124a/17, 124b/16, 125b/13, 126a/12, 126a/17, 126b/9, 126b/13, 127a/1, 127a/14, 128a/1, 128a/10, 129b/5, 129b/6, 129b/9, 130a/8, 131b/1, 131b/15, 133b/6, 133b/11, 134a/1, 135a/14, 135a/15, 135b/3, 135b/13, 135b/16, 136b/8, 136b/9, 136b/11, 136b/12, 138a/10, 138b/4, 138b/15, 139a/6, 139b/9, 140b/17, 142b/4, 145a/6, 145a/8, 145b/14, 145b/17, 146a/4, 148a/11, 148b/5, 148b/8, 149a/6, 149b/17, 150b/2, 150b/5, 150b/7, 150b/9, 150b/11, 150b/17, 151a/4, 151a/5,

151a/16, 151a/17, 151b/4, 152a/11, 152b/13, 153a/6, 153b/6, 155b/6, 155b/9, 156a/3, 156a/5, 156a/9, 157a/3, 157a/6, 157a/10, 157a/14, 157b/8, 157b/11, 157b/13, 157b/16, 158a/5, 158b/7, 159b/7, 159b/16, 160a/8, 160a/11, 160a/13, 160b/1, 160b/2, 160b/5, 160b/6, 160b/13, 160b/16, 161a/9, 161a/17, 162a/1, 162a/13, 162a/15, 163a/14, 163a/15, 163b/10, 163b/14, 163b/15, 163b/17, 164a/3, 164a/14, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164b/1, 164b/5, 164b/9, 164b/11, 164b/13, 164b/14, 164b/15, 164b/17, 165a/2, 165a/3, 165a/5, 165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/13, 165a/15, 165b/2, 165b/3, 165b/4, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/12, 165b/14, 165b/15, 165b/17, 166a/1, 166a/2, 166a/4, 166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/9, 166a/10, 166a/13, 166a/15, 166b/4, 166b/5, 166b/6, 166b/13, 167a/1, 169b/3, 169b/10, 170a/7, 170a/10, 170a/11, 170a/13, 170a/17, 170b/1, 170b/3, 170b/6, 170b/9, 170b/12, 170b/15, 171a/3, 171a/6, 171a/10, 175b/4, 175b/7, 176b/3, 176b/4, 176b/7, 176b/12, 176b/14, 177a/4, 177a/5, 177a/7, 177b/13, 177b/17, 178a/3, 178a/5, 178a/9, 178a/10, 178a/17, 178b/4, 178b/7, 179a/3, 179a/16, 179b/4, 179b/7, 180a/3, 180b/15, 181a/1, 181a/14, 182a/15, 183a/7, 183a/10, 183a/16, 184a/6, 184b/3, 184b/5, 185b/7, 186a/2, 186a/7, 186a/8, 186a/10, 186b/4, 186b/9, 186b/10, 186b/11, 186b/16, 187a/16, 187b/2, 187b/16, 188a/6, 188a/10, 188b/6, 188b/14, 189a/3, 189a/11, 189a/14, 189b/2, 190a/5, 190a/14, 191a/11, 191b/8, 191b/12, 192a/6, 192a/14, 192b/4, 192b/5, 193a/11, 193a/16, 193b/3, 194a/4, 194a/10, 195b/14, 195b/17, 196a/3, 196a/10, 196b/2, 196b/11, 196b/13, 197a/2, 197a/10, 197a/12, 197b/11, 198a/2, 198a/6, 198a/14, 198b/10, 199a/14, 199b/17, 200b/8

[=851]

‘aleyhi’l-la‘net lanet üzerine olsun

‘a. 010b/5, 021a/17, 021b/2, 022a/14, 040b/15, 077b/8, 078a/11, 107a/11

[=8]

‘aleyhim aleyh edatının cemi ve tesniye şekilleri

‘a. 051b/10, 149a/5, 188a/8

‘a.+ġa 143a/9

[=4]

‘aleyhimā aleyh edatının cemi ve tesniye şekilleri

‘a. 044a/10, 132b/4, 166b/2

[=3]

‘aleyhimāe’s-selām Allah'ın selāmı o ikisinin üzerine olsun

‘a. 186a/14

[=1]

‘aleyhime’s-selām Allah'ın selāmı o ikisinin üzerine olsun

‘a. 149a/10

‘a.+nıŋ 166a/17

[=2]

‘aleyhimü’l-la‘ī̄ne lanet üzerine olsun

‘a. 180b/5

[=1]

‘aleyhi’r-raḥme Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun

‘a. 035a/8, 035a/16, 039b/6, 039b/8, 039b/12, 039b/14, 060a/4, 079b/4, 085b/7, 092a/1, 096b/4, 101a/8, 123a/12, 151b/15, 166b/11, 174b/14, 180b/14, 187a/4

‘a.+din 035a/15

‘a.+ni 041b/6

‘a.+niŋ 12a/6, 035b/1

‘a.+din 083b/1

[=23]

‘aleyhi’s-selām Allah'ın selamı onun üzerine olsun

‘a. 005b/6, 005b/7, 005b/14, 005b/15, 006a/6, 006a/7, 006a/8, 006a/12, 006b/7, 006b/9, 007b/9, 007b/13, 007b/14, 007b/15, 008b/15, 009a/8, 009a/10, 009a/13, 009b/14, 010a/3, 010a/7, 010b/2, 010b/12, 012a/10, 012b/2, 012b/3, 012b/4, 013a/8, 014a/1, 14a/4, 015a/7, 016b/13, 016b/14, 018b/2, 019a/12, 022a/11, 022a/12, 023a/5, 024a/5, 025a/14, 027b/2, 028a/4, 028a/6, 030a/2, 030b/4, 032b/1, 032b/11, 033b/14, 033b/16, 034b/8, 037b/9, 040b/17, 042b/10, 043a/17, 049b/8, 049b/10, 052a/4, 057a/9, 057a/10, 060a/11, 060a/13, 060a/15, 060a/17, 060b/6, 062b/2, 062b/4, 062b/6, 062b/9, 062b/11, 062b/12, 062b/15, 065b/16, 067a/7, 067a/8, 068a/6, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/14, 068a/16, 068b/1, 068b/3, 068b/12, 068b/14, 071b/8, 072a/7, 072a/12, 073b/5, 077a/15, 084a/2, 084a/11, 085a/6, 087b/16, 089a/16, 089b/11, 089b/12, 091a/8, 091a/16, 091b/2, 091b/8, 091b/10, 093b/11, 093b/13, 095b/2, 095b/15, 098a/8, 102a/13, 102b/10, 102b/15, 102b/17, 108b/7, 111a/4, 111a/5, 112b/1, 116b/3, 116b/4, 116b/5, 116b/8, 117a/3, 118b/7, 121a/16, 122a/7, 122a/10, 123a/7, 123a/8, 125a/9, 125a/10, 125a/16, 128b/14, 133b/8, 135b/16, 148b/17, 150a/2, 150b/4, 150b/7, 154a/8, 154a/10, 154a/13, 154b/1, 154b/3, 157a/4, 157a/7, 162a/4, 164b/3, 167a/14, 167b/1, 167b/2, 167b/7, 167b/9, 171a/5, 176b/3,

176b/6, 176b/11, 180a/7, 180b/7, 180b/10, 180b/11, 180b/12, 181b/11, 181b/12, 181b/13, 181b/15, 182a/3, 186a/16, 186b/1, 186b/2, 186b/3, 186b/15, 191b/4, 191b/5, 192b/5, 194a/12, 194b/15, 195a/2, 195a/6, 195a/16, 195b/2, 195b/6, 199b/17

‘a.+dın 010b/11, 017a/3, 020a/13, 025a/13, 032b/3, 034b/10, 040a/15, 046b/14, 067a/11, 071b/7, 087b/15, 131a/3, 161a/15, 180b/17, 181b/15

‘a.+din 008b/15, 009b/12, 010a/9, 017a/14

‘a.+ġa 006a/11, 007b/8, 011a/16, 030a/17, 044a/14, 046a/6, 052b/17, 053a/11, 062b/3, 072a/6, 078a/4, 089b/5, 091b/5, 091b/7, 096a/6, 104a/16, 108a/5, 117a/5, 167a/8, 175b/16, 195b/4, 195b/5, 195b/6

‘a.+ge 073b/4

‘a.+nı 006a/7, 015b/1, 102b/8, 117a/4, 135a/2, 154b/4, 181b/14

‘a.+nıŋ 004a/17, 006a/5, 007a/14, 015b/8, 015b/12, 018b/15, 018b/16, 018b/17, 019a/4, 027b/2, 036a/4, 040b/11, 041a/17, 053a/1, 053a/3, 060b/17, 061a/1, 061a/4, 062a/4, 062b/11, 122a/6, 122a/7, 122a/10, 133b/12, 137a/17, 164b/3, 167a/9, 170b/13, 176a/1, 179b/10

[=264]

‘aleyke’s-selām senin üzerine selam olsun

‘a. 073a/11

[=1]

‘aleyye benim üzerime olsun

‘a.+din 163a/12

[=1]

Ālhā Tanrı, Allah

Ā. 188a/12

[=1]

alın ön

a.+da 053a/16, 072b/12, 086b/6, 100b/15, 120a/6, 120a/10, 124a/7, 153b/16, 154b/9

a.+dın 117b/8

a.+ıda 014b/6, 023a/14

a.+ıŋda 127b/5

[=13]

alış alma işi

a.-ış 080a/4

[=1]

alış- uyum sağlamak, alışmak

a.-ıp turur 087b/14

[=1]

‘ālī yüksek olan, yüce, ulu

‘ā. 002a/11, 175a/17

[=2]

‘Alī özel ad

‘A. 004b/15, 006a/5, 006a/8, 008b/16, 012a/3, 015b/6, 016b/15, 017a/3, 017a/5, 020b/5, 021b/7, 029a/13, 030a/17, 030b/3, 045a/6,

154a/4, 170b/10, 189a/4, 191b/14, 192a/12, 195b/17, 199b/13

A.+dın 100b/17

[=26]

Allahu Allah

A. 037a/7, 063a/10, 070a/6, 180a/12

[=4]

alma elma

a.+nı 166b/15

[=1]

Alp Arslan özel ad

a.+nıŋ 175a/3, 175a/14

[=2]

alt alt

a.+ın 104b/1, 144b/3, 163a/6

a.+ını 068b/17

[=4]

alte altı, bk. altı

a. turur 080b/12

a. 003a/3, 003b/13, 004a/8, 009a/3, 073b/6, 096b/6, 108a/8, 108a/9, 189b/11, 191b/13

[=11]

altı altı, bk. alte

a. 012a/15, 014b/5, 036b/7, 092a/7, 096a/2, 110a/2, 112b/8, 129b/7, 145b/9, 149b/15, 180a/15, 183a/3, 184b/10, 189b/10, 192a/1, 198a/1, 198a/3, 198a/7, 198a/9, 198a/12, 199a/10, 199a/14

[=23]

altı miŋ altı bin

a. 198a/7

[=1]

altı yüz altı yüz

a. 050b/4, 124b/9

[=2]

altı yüz miŋ altı yüz bin

a. 198a/8

[=1]

altınç altıncı, bk. altınçı

a. 054b/16, 130a/2, 140a/2, 141a/11, 151a/8, 153b/7, 161a/12, 190b/3, 193b/14, 195a/14, 197a/16, 198b/3, 199a/4, 200a/1

a.+da 184b/11

[=15]

altınçı altıncı, bk. altınç

a. 002b/5, 002b/14, 003a/6, 003a/14, 003b/7, 003b/17, 004a/15, 009a/6, 016b/3, 019a/14, 024a/6, 030b/2, 033a/3, 035b/15, 059a/13, 063a/3, 083b/7, 111b/5, 115a/5, 120a/9, 121a/11, 135a/11, 158a/10

[=23]

altmış altmış

a. 009b/11, 051b/18, 079a/15, 188b/17

[=4]

altmış miŋ altmış bin

a. 198b/9

[=1]

altun altın

a. 049a/6, 076a/8, 167a/15, 189a/5, 194b/3

a.+dın 047a/17, 051b/16, 065a/8, 167a/14, 194b/3, 194b/9

[=11]

ālūd sonuna geldiği kelimelere “bulaşan, bulaşmış” anlamları katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar

ā. 179a/9

[=1]

ālūde pis, kirli

ā. 054a/17

[=1]

ālūde-yi günāh günahın kiri

ā. 056b/11

[=1]

‘ām halk

‘ā. 002a/5

[=1]

amāc nişan tahtası

a. 162b/10

[=1]

āmāde hazır

ā. 065b/5, 079a/8, 151a/11

[=3]

Āmālī eser adı

‘a.+de 186a/6, 189a/2

[=2]

āmās zahmet, meşakkat, insan vücudunda meydana gelen sis ve kabarcık

ā. 143b/3

[=1]

a‘māl ameller, işler

a. 056b/8, 064a/4, 106a/2

a.+din 088a/12

a.+i 040a/14, 119b/11, 148b/12

a.+ide 014b/4, 043b/12, 115b/9, 194a/8

a.+idin 099b/16

a.+imdin 096a/13

a.+imni 096a/13

a.+imniŋ 076a/17

a.+iŋġa 005a/17

a.+ini 004a/15, 005a/14, 039a/12

a.+iniŋ 195b/5

a.+iŋizlerniŋ 093a/13

a.+iŋlerde 057b/17

[=23]

‘amel dini emirleri yerine getirmek için yapılan iş, fiil, hareket

‘a. turur 023b/8, 037b/16, 060b/13, 152a/1

‘a. 002a/11, 004b/1, 004b/2, 005b/9, 006b/6, 022a/13, 026a/10, 026b/10, 034b/2, 034b/11, 072a/9, 074a/11, 083b/13, 084a/8, 086b/11, 088a/12, 100a/5, 104a/17, 109a/2, 113b/6, 116b/6, 146b/10, 152a/3, 157b/10, 195b/14

‘a.+de 096a/8

‘a.+din 012b/12, 025b/6, 037b/16, 113b/1, 113b/5

‘a.+ġa 005b/6, 084a/3, 084a/8,

101b/15, 193b/10

‘a.+i 040a/14, 048b/4, 096a/8, 196a/6

‘a.+ide 026b/2

‘a.+imni 075a/1

‘a.+iŋ 014a/9, 031a/15, 071b/3

‘a.+iŋni 076b/2

‘a.+lerdin 060b/13

‘a.+leri 085b/14

‘a.+leriŋ 023b/8

‘a.+lerini 148a/14

‘a.+leriniŋ 020a/7

‘a.+lerni 124a/16

‘a.+lerniŋ 193b/5

‘a.+ni 051b/5, 101b/16, 134a/17

[=60]

‘amel-i dünyā dünya amelleri

‘a.+dın 061b/17

[=1]

‘amel-i ṣāliḥ faydalı işler

‘a.+ni 170b/9, 178b/10

[=2]

‘amel-i ṣāliḥī faydalı olan işler

‘a. 083b/10

[=1]

Āmene’r-Resūlu Bakara suresinin 285. ve 286. ayeti

ā.+nı 036b/14, 045b/11, 046a/6

[=3]

‘āmil 1. amel eden, işleyen, icra eden kimse

‘ā.+ler 026b/1, 177a/1

2. bir şeyin meydana gelmesine sebep olan, tesir eden şey, etken, müessir, faktör [=1]

‘ā. 085b/14

[=4]

āmīn dualardan ve hayır temennilerinden sonra, “Allah kabul etsin, öyle olsun!” anlamında kullanılan söz

ā. 002a/11, 126b/10

[=2]

āmirziş bağış, af, mağfiret

ā. turur 196a/3

ā. 011b/9, 012a/15, 015a/9, 019b/1, 019b/4, 045b/14, 046b/6, 049a/2, 049b/6, 059a/10, 059a/12, 061b/12, 063b/10, 070b/5, 071b/15, 079b/11, 080a/16, 091a/12, 091a/14, 101a/2, 101a/7, 120a/16, 121a/13, 125a/5, 131a/11, 136a/4, 153b/16, 157b/17, 165b/7, 166a/11, 183b/9, 189a/1, 194a/3

ā.+din 127a/3, 128a/3

[=36]

‘āmiyāne avam tarzında, alelade, basit, bayağı

‘ā. 087a/10

[=1]

amma yanına getirildiği kelimenin anlamına aşırılık katarak şaşma veya hayranlık anlatan bir söz, ama

a. 001b/13, 002a/3, 005b/10,

116a/14

a.+sı turur 007a/2, 112b/3

a.+sı 015a/15, 019a/5, 070b/17, 119a/12, 119a/13, 119a/16, 119b/9, 119b/13, 120a/12, 159b/15, 161b/10, 162b/6, 181a/12, 193b/16

a.+sı 019a/5, 118b/8, 119b/7

a.+sıdın 010b/14, 013b/6, 014b/3, 045a/3, 120a/3, 120b/1, 125a/3, 188b/7, 191a/13, 193a/12, 195b/7

a.+sıġa 016b/2, 056b/3, 115b/8, 115b/11, 115b/13, 116a/8, 116a/12, 116b/15, 116b/17, 117a/14, 117a/16, 118a/16, 118b/7, 118b/10, 119a/14, 120a/11, 161b/7, 162a/3, 187b/6, 197a/3

a.+sıge 098a/7

a.+sını 011a/6, 016b/4, 048a/16, 051b/4, 116b/12, 117a/1, 118a/14, 120b/5

a.+sınıŋ 048b/10, 098b/2, 120a/15, 155b/16, 156a/3, 156a/5, 156a/8, 156a/10

[=111]

anbār yiyecek ve bazı eşyanın saklandığı yer

a.+ıġa 144b/13

[=1]

anbūr ateş maşası

a.+lar 109a/5

[=1]

ançа onun gibi, o kadar, o şekilde

a. 076a/9, 109b/17, 176a/8

[=3]

and yemin, söz, ant; bk. ant

[=4]

a. 005b/14, 005b/15, 151b/1

andaġ o şekilde, öyle

a. ėrdi 021a/14, 069a/11, 087a/10, 092a/2, 092a/4, 114b/8

a. ėrdiler 028a/2

a. turur 066a/17, 104b/10, 117b/7, 118b/9, 119a/3, 128a/17, 128b/2, 159b/11

a. 002a/1, 004a/11, 004a/16, 004b/6, 005b/5, 005b/11, 005b/12, 006a/13, 007a/7, 007a/8, 007a/12, 007a/15, 007b/10, 007b/13, 008a/7, 008a/9, 008b/2, 008b/12, 009a/16, 009b/5, 009b/13, 009b/14, 011a/2, 012a/2, 012b/16, 013a/4, 013a/5, 013a/6, 013a/14, 013b/9, 014b/3, 014b/10, 015b/10, 016a/6, 017a/17, 018b/6, 020b/8, 023b/10, 024a/4, 024a/5, 024b/3, 024b/4, 024b/6, 024b/7, 024b/10, 030a/9, 032b/9, 035a/1, 035b/5, 036b/10, 037b/9, 039b/16, 040a/12, 041a/1, 041b/6, 045a/3, 045b/8, 046a/14, 046a/16, 046b/10, 047a/1, 050b/17, 051b/8, 053a/9, 053b/14, 054a/14, 055a/5, 055a/7, 055a/13, 057b/13, 058b/4, 059b/9, 060b/8, 061a/12, 065a/7,

071a/3, 074a/17, 074b/2, 080b/2, 080b/3, 081a/6, 081a/8, 082b/4, 084b/9, 085a/5, 086a/15, 089a/1, 089b/6, 090b/16, 094a/17, 094b/4, 097b/4, 100b/10, 101a/12, 103a/10, 104b/8, 106a/16, 106b/2, 118b/8, 118b/14, 122a/6, 125a/2, 125b/5, 126b/3, 127a/10, 127a/11, 127a/12, 127b/15, 128b/4, 128b/6, 131b/13, 136a/15, 138b/15, 139a/4, 146a/8, 147a/15, 148b/11, 149a/17, 150a/2, 151b/16, 151b/17, 152b/14, 153a/1, 167a/11, 173a/17, 173b/13, 175b/16, 178a/3, 178b/1, 178b/11, 181b/1, 182a/8, 186a/13, 188b/7, 189a/15, 191a/13, 192a/8, 192b/3, 193a/12, 193a/15, 194a/13, 194b/6, 194b/16, 195b/11, 195b/12, 195b/14, 196a/4, 198b/8, 199a/10

[=165]

andėk onun gibi, o şekilde

a. 045a/9, 113b/6, 193b/10, 193b/14

[=4]

andın sonra, ardından

024a/16

[=2]

angāh o zaman; daha sonrasında

a. 194a/15

[=1]

‘anh ondan

‘a. 004b/6, 004b/8, 005a/3, 006a/4, 006a/16, 007b/7, 009a/14, 009b/3, 010a/2, 011a/14, 011b/4, 011b/6, 011b/11, 012b/4, 012b/15, 013a/6, 015a/1, 015a/3, 015a/6, 016a/14, 018b/12, 019a/8, 020b/2, 023b/8, 027a/7, 028b/8, 028b/10, 029a/1, 029a/3, 029a/6, 029a/10, 029a/14, 036a/9, 039a/2, 042b/16, 044a/15, 044b/11, 046a/8, 046a/15, 046a/17, 046b/13, 048a/6, 050b/1, 050b/2, 050b/4, 051a/7, 052a/4, 052a/10, 052a/12, 053b/11, 054a/4, 056a/13, 057a/13, 058b/10, 059b/5, 060b/17, 061b/7, 064a/3, 064a/8, 066a/16, 066b/7, 067b/6, 067b/8, 069a/4, 070b/1, 070b/7, 070b/13, 073a/7, 073a/15, 075a/8, 078a/4, 078b/12, 079a/3, 082a/2, 083a/1, 083a/5, 083a/6, 083a/9, 083a/12, 084a/7, 086b/11, 087a/4, 087a/11, 087a/14, 087b/13, 088a/11, 088a/15, 088b/10, 088b/11, 089a/1, 089a/5, 089b/4, 089b/13, 090a/14, 090a/16, 090a/17, 090b/18, 091a/7, 093a/1, 093a/6, 094b/17, 095a/2, 095b/18, 096a/4, 098a/11, 101b/6, 102a/10, 103b/17, 108a/8, 108b/1, 110a/5, 110b/14, 111b/12, 112b/8, 113b/7, 115b/9, 115b/17, 117b/3, 117b/4, 117b/10, 117b/17, 118a/16, 119a/5, 119a/15, 119b/16, 120b/10, 120b/12, 120b/15, 121a/1, 121a/4, 122a/1,

122a/3, 122a/14, 122a/15, 122b/3, 122b/4, 122b/12, 125a/17, 129a/13, 132b/14, 133b/6, 135a/2, 136b/8, 137a/3, 137a/17, 138a/15, 138b/4, 138b/15, 140a/3, 140b/8, 145a/8, 145a/10, 145b/4, 145b/5, 146a/2, 146b/10, 148a/9, 148a/10, 149b/5, 149b/17, 151a/5, 151a/15, 151b/3, 153a/14, 153b/5, 154b/17, 156a/8, 158a/4, 158a/11, 160a/8, 160b/13, 160b/17, 161a/9, 161a/15, 162a/12, 162a/15, 163a/12, 163a/15, 163b/8, 166a/7, 166b/5, 166b/13, 167a/9, 167b/12, 168a/4, 168a/6, 168a/8, 168a/10, 168a/13, 168a/16, 168a/17, 168b/6, 169a/2, 169a/6, 169a/13, 169b/1, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 169b/12, 169b/17, 170a/6, 170a/8, 170a/9, 170a/11, 170a/15, 170b/1, 170b/2, 170b/4, 170b/7, 170b/12, 170b/17, 171b/9, 171b/11, 172a/11, 172a/15, 177b/7, 177b/12, 177b/17, 178a/2, 178a/16, 179a/2, 180b/15, 183b/6, 186a/7, 186a/13, 186b/4, 186b/9, 187b/16, 188b/13, 191a/11, 191b/8, 192b/3, 194b/15, 196a/15, 196a/16, 196b/2, 196b/6, 197a/2, 197b/2, 198a/2, 198a/6, 198b/5, 199b/16

‘a.+dın 004a/16, 006b/6, 007b/10, 013b/7, 015a/2, 019a/7, 032b/10, 043b/14, 082a/16, 082b/15, 088b/4, 092b/4, 095a/6, 095b/13, 097b/7, 098a/16, 103b/17, 112a/17, 146b/14, 147a/14, 147b/15, 153a/5, 163a/11, 167a/1, 178b/4

‘a.+ġa 007b/3, 015a/4, 058a/14, 081b/12, 104b/17, 118a/13, 119a/12, 133b/7, 168a/2, 168b/12

‘a.+nı 011b/12, 027a/7, 063a/11, 073a/5, 082b/8, 090a/15, 169a/7, 169a/16

‘a.+nıŋ 008b/17, 017a/8, 032a/3, 041b/15, 043a/13, 061a/3, 063a/13, 067a/4, 075b/13, 118a/11, 122a/13, 131b/14, 148b/11, 158a/4, 168a/7, 168b/3, 169a/12, 172b/4

[=309]

‘anhā ondan

‘a. 018b/15, 044b/16, 069b/1, 069b/5, 070b/7, 070b/8, 070b/11, 070b/13, 070b/15, 070b/16, 071b/17, 078b/2, 083b/4, 098b/16, 103a/11, 113a/10, 142b/4, 145a/6, 164a/3, 168a/3, 170a/12, 171a/12, 171b/3, 171b/6, 171b/10, 178a/14, 179a/15, 179b/3

‘a.+dın 092a/12, 151b/16, 165b/1, 166a/5, 170a/6

‘a.+ġa 043a/17, 118a/11, 168a/2, 168a/3

‘a.+nıŋ 079a/7, 087a/5, 110b/11, 118b/1

[=41]

‘anhüm onlardan

‘a. 119a/10, 149a/15

‘a.+din 132b/1

[=3]

‘anhümā onlardan

‘a. 018b/10, 020b/8, 027b/14, 029b/15, 032b/7, 043a/13, 049b/17, 050a/2, 060b/14, 060b/16, 069a/12, 069a/15, 099a/8, 100a/16, 151b/17, 152a/2, 157a/14, 169a/17, 183a/7

‘a.+dın 020b/7, 043b/14,

‘a.+ġa 043a/17

‘a.+nı 052b/17

[=23]

ansız onsuz, o olmadan

a. 023b/11

[=1]

ant yemin, ahd, söz; bk. and

a. 107a/16

[=1]

ara iki şey arasında bulunan, arada olan

a. 075b/6, 075b/11, 112a/5, 135a/5, 147a/16, 154a/6, 159b/9, 160b/12, 169b/6, 173a/15, 174a/16, 175b/8, 177b/5, 182a/3, 182a/10, 185b/1

a.+da 067a/10, 074a/17, 079b/15, 130b/9, 134a/12, 149b/3, 198a/11

a.+daḳı 042a/16

a.+ġa 068b/6

a.+ġaça 180a/15

a.+mda 041a/8, 062a/19

a.+mızda 138b/14

a.+sı 038a/9, 041a/14

a.+sıda 020a/10, 023b/1, 027a/17, 028a/14, 030b/2, 032b/4, 036a/2, 037a/17, 042a/3, 042a/11, 046b/16, 047b/14, 053b/3, 062b/1, 063a/8, 066a/5, 078b/1, 078b/15, 078b/16, 088b/10, 093a/15, 098a/12, 106a/3, 106a/6, 110a/10, 112a/3, 121a/10, 122b/8, 123b/8, 128b/6, 128b/8, 132b/17, 137b/5, 137b/13, 139b/16, 140b/6, 140b/8, 140b/14, 141a/3, 141a/7, 141a/12, 145b/6, 146a/6, 169b/11, 177b/3, 189a/8, 196a/16, 199b/9, 201b/10

a.+sıdaḳı 040b/15

a.+sıdın 022b/16, 166b/16, 180a/11, 181a/6

a.+sında turur 095b/10, 095b/11, 095b/12

a.+sında 003b/8, 007a/1, 013a/10, 031b/3, 031b/9, 113b/16, 138a/6, 148b/3, 159b/17, 162a/9, 177a/3, 180b/8

a.+sındın 180a/5

[=102]

‘Arab kavim adı

‘A. 108a/9

‘A.+larnı 086b/5

[=2]

A‘rābī Araplardan herhangi biri

A. 051a/7, 051a/8, 051a/12,

051b/14, 052a/1, 052a/5, 052a/6, 052a/11, 086a/1, 086b/3, 096b/15, 096b/17, 097a/2, 097a/7, 097a/11, 097a/12, 101b/15, 113a/16, 157b/9, 157b/11, 157b/14, 160a/17, 160b/3, 160b/4, 160b/5, 160b/7, 178a/9

A.+din 097a/1

A.+ġa 052a/10, 160b/3

A.+ler 097a/4

A.+niŋ 052a/8

[=32]

A'rāf ahirette günahla sevabı denk olanların kalacakları cennetle cehennem arasındaki yer

A.+nı 141b/10

[=1]

a'rec aksaklık, topallık

a. 100b/11

[=1]

'Arafāt hacıların kurban bayramı arifesinde hac gereği olarak toplanıp vakfeye durdukları Mekke'nin doğusundaki mukaddes dağ

'a.+da 199b/17

[=1]

'Araṣāt kıyamet meydanı

'A. 010a/12, 011a/17, 042a/8, 149a/3, 163b/17

[=5]

'Araṣāt-ı ḳıyāmet kıyamet meydanı

'A. 057b/12

[=1]

ārāste süslü

ā. 148b/12

[=1]

'arefe bayramdan bir önceki gün, arefe

'a. 129b/10, 185a/6, 198b/7, 199b/1, 199b/2, 199b/6, 199b/8, 199b/11, 199b/16, 200a/1

[=11]

arfa buğdaygillerden, taneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen bir tahıl cinsi, arfa; bk. arpa

a. 069b/1, 106b/9, 106b/10, 106b/12, 107b/15, 167b/2, 197b/12, 197b/15, 197b/16

a.+dın 069b/2, 106b/14

[=13]

arı- temizlemek

a.-r 054a/3

[=1]

arıġ temiz, saf, arı

a. ėrdi 054a/5

a. turur 054a/10, 054a/12

a. 018a/13, 044a/16, 046b/6, 053a/7, 054a/3, 054a/6, 054a/11, 054a/16, 055a/4, 058b/16, 060b/6, 099a/1, 099a/2, 112b/13, 130b/10, 132a/6, 132a/15, 141b/6, 141b/7, 142b/7, 143b/4, 144a/15, 145a/12, 146a/5, 147b/5, 187b/3

[=31]

arıġ orak, tırpan

a.+la 141a/8

[=1]

arıġlıġ temizlik

a.+ı turur 018a/14

[=1]

arıḳ su yolu, ark

a. 138a/17

a.+ı 121a/6

a.+lar 034a/17, 060a/13

a.+lardın 034b/3

[=5]

arın- temizlenmek, arınmak

a.-maḳġa 086a/14

a.-mas 017b/13

[=2]

arıt- temizlemek, süzmek, arıtmak

a.-ġıl 082b/16, 160b/6

a.-ıp turur 058b/9

a.-ıp 053a/14

a.-ḳay 028b/7, 058b/9

a.-maḳ 066a/10

a.-masa 080b/14, 134b/12

a.-masdın 080a/17

a.-ur 070a/8, 122a/2, 200b/11

[=14]

arıtıl- temizlenmek, süzülmek

a.-ġay 013b/2, 015a/11, 145a/9

[=3]

arıtmaġlıḳ temizleme, bk. arıtmaḳlıḳ

a. 081b/4

[=1]

arıtmaḳlıḳ temizleme, bk. arıtmaġlıḳ

a. 081b/4

[=1]

'ārıż sonradan ortaya çıkmak, engel olmak

'ā. 122b/6, 132b/10

[=2]

ārī evet

ā. 020b/3, 020b/3, 066a/17, 083b/4, 098a/1, 117b/12, 173a/13

[=7]

'āriyyet ödünç

'ā. 171b/7

[=1]

arḳa ön karşıtı, arka

a.+da 085b/1, 085b/8

a.+ŋızda 029b/17

a.+sı 045a/1, 099a/13

a.+sıça 090a/1

a.+sıda 033b/6, 053b/1, 085b/5, 099b/13, 099b/14, 181b/13

a.+sıdın 006a/7

a.+sıġa 115a/4

a.+sıge 134a/17

a.+sını 051a/2

[=16]

arpa buğdaygillerden, taneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen bir tahıl cinsi; bk. arfa

a. 197b/14

[=1]

'arṣa-yı 'Araṣāt mahşer yeri

‘a. 011a/16, 171b/1

‘a.+da 013a/17, 064b/5, 071a/5

[=5]

‘arş İslam inancına göre göğün en yüksek katı, alem tasavvurunda en yüksek nokta

‘a. 030a/14, 121b/2, 186a/14

‘a.+da 013b/17

‘a.+ḳa 006b/3, 018a/5

‘a.+nı 019a/17

‘a.+nıŋ 077a/10, 113a/1, 113a/2, 116a/10, 121b/3, 125a/7

[=13]

‘arş-ı ‘aẓīm ulu arş, taht

‘a.+de 133b/13

[=1]

‘arşü’r-raḥman Tanrı katı

‘a.+nıŋ 042a/11

[=1]

artuġ çok fazla

a. 119b/3

[=7]

artuḳ çok fazla

a. turur 027b/8

a. 089b/10, 090b/16, 092a/13, 120a/3

a.+ḳa 097a/2

[=6]

aruḳ zayıf, kuvvetsiz

a. ėrdi 168a/12

a. 008b/2, 008b/3, 008b/5, 009a/14, 138a/6, 138a/8, 200b/1, 200b/4

a.+lar 109b/10

[=11]

aruḳla- zayıflamak

a.-sun 168a/15

[=1]

‘arūs gelin kız

‘a.+nı 015b/10

[=1]

‘arż sunma, bir büyüğe takdim etme, sunu

‘a.+ım 106b/14

‘a.+ıŋ 075b/11

[=2]

‘arż-dāşt dilekçe, sorgulama

‘a. 163a/12, 169a/10

‘a.+ım 074a/4

[=3]

‘arż-ı dāşt dilekçe, sorgulama

‘a. 061a/8

[=1]

‘arż-ı maḳṣūdī söylenmek istenilen

‘a. 036b/7

[=1]

ārzū insanın bir şeye karşı duyduğu istek, dilek

ā. turur 021b/1, 030a/17

ā. 030b/4, 074b/3, 074b/9, 095a/13, 105b/3, 107a/9, 147b/13

ā.+m 120b/2

ā.+ŋ 120b/1

ā.+nı 095a/12

ā.+sı 165a/8

[=13]

ārzū-mend arzulu, hevesli

ā. ėrdük 119a/1

[=1]

as- bağlamak, asmak

a.-ġan 110a/9

a.-ıp 166b/16

a.-ḳan 063a/3

a.-maḳ 087b/3

a.-sa 059a/10, 137b/4

[=6]

ʻaṣā manevi ve maddi kudret timsali olarak elde taşınan değnek

ʻa. 084b/2, 119a/16, 180a/7

ʻa.+sıda 137a/17

ʻa.+sını 084b/3, 084b/4, 084b/5

[=7]

aṣam sağırlık

a. 100b/11

[=1]

āsān kolay

ā. 003b/15, 004a/13, 004a/16, 24a/12, 030b/7, 141b/16, 148a/16, 151b/2, 153b/2, 177b/3, 190b/9

ā.+raḳ turur 169a/1

[=12]

āsānlıḳ kolaylık

ā. 141a/14, 142b/12, 142b/17, 144a/15, 144a/17

[=5]

ʻaṣā-yı Mūsā Musa peygamberin asası

ʻa. 180a/6

[=1]

āsāyiş umumi emniyet, güvenlik, huzur, sükûnet

ā. turur 165a/9

ā.+iŋ 174a/6

[=2]

ʻasel bal

ʻa. 018a/5, 165b/2, 166a/12

ʻa.+din 034a/17

ʻa.+niŋ 165a/15

[=5]

aṣḥāb Hz. Muhammed zamanında yaşamış, onu görmüş ve sohbetinde bulunma şerefine ermiş kimseler, sahabe

a. 095a/15, 108a/13, 117b/12, 119a/10, 120a/2, 187b/1

a.+ġa 049b/1

a.+ıġa 117b/10

a.+nıŋ 068a/8

[=9]

aṣḥāb-ı kehf bir mağarada yıllarca uyuduktan sonra tekrar uyandıkları Kuran-ı Kerim'de haber verilen arkadaş grubu

a.+niŋ 003b/8, 140b/13, 140b/15, 142b/16

[=4]

asıġ fayda, kâr

a. 108b/14

[=1]

asıġlıḳ faydalı, kârlı

a. turur 087a/15

[=1]

asıl- bağlanmış, asılmış

a.-mış 010a/12

[=1]

aṣıl bir şeyin kendisi, örnek, kopya karşıtı

a.+ı 023b/17

[=1]

'āṣī baş kaldıran, isyan eden kimse, isyankār

'ā. 052b/3, 059a/8, 099b/8, 105a/10, 196a/11

'ā.+ler turur 102b/14, 111a/6

'ā.+lerġa 102b/14, 105a/5

'ā.+lerni 017b/6

[=10]

āsīb felaket, bela, zarar

ā.+i 077a/1

[=1]

asitāne bir tarikatın merkezi durumunda olan ve içinde kurucularının türbesi bulunan dergâh

a.+siġa 053a/8, 053a/10

a.+sini 120b/5

[=3]

aṣlā hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, katiyen

a. 065b/14, 134a/17

[=2]

ast alt, aşağı

a.+ıda turur 006b/3

a.+ıda 077a/10

a.+ın tururlar 077b/5

a.+ın 161b/7, 162b/13

a.+ında 092b/6

a.+ınımda 118a/4

[=7]

āsūde sıkıntı ve üzüntülerden uzak, dağdağasız, gailesiz, rahat, huzurlu

a. 156a/1

[=1]

āsumān gök, gökyüzü, sema

ā. 195a/8

ā.+dın 013a/9, 058a/17

ā.+ġa 116a/17

ā.+nıŋ 195a/8, 195a/9, 195a/10, 195a/12, 195a/14, 195a/15

[=10]

aş yemek, taam, aş

a. 119a/1, 162b/16, 197b/8

a.+ı 164a/7, 164a/10

a.+ını 099a/14, 164a/12

a.+ınıŋ 164a/2

[=8]

'aşere-yi Ẕī'l-Ḥicce Zilhicce ayının onu

'a.+de 198a/14

[=1]

'āşıḳ bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun

'ā. 076a/11

[=1]

āşikāre açık, meydanda, gözle

görülebilen, belli, ayan, vazıh, bariz

ā. 006a/11, 009b/14, 052b/8, 072a/8, 096a/7, 096a/13, 096a/14, 112a/5, 177b/5

[=10]

aşinālıḳ bildik olma, tanıdık olma, yaḳın gelme

a. 088a/13, 112a/15, 112a/16, 113a/7, 120a/15

a.+ı 119b/1, 126a/15

a.+nı 088a/14

[=9]

aşlıḳ yiyecek

a. 063a/5, 110b/5, 144b/12, 167b/4, 193b/11

a.+da 144b/12

a.+ḳa 144b/12

[=7]

aştī barış, huzur

a. 113b/6, 113b/16

[=2]

'āşūre tufandan sonra Hz. Nuh'un gemisinde kalan erzakın toplanıp karıştırılmasıyla pişirilen aşın hatırası olarak hicri takvimle muharrem ayının onuncu gününden sonra başta buğday olmak üzere nohut, fasulye, bakla gibi hububat ve fındık, ceviz, kuru incir, üzüm gibi çeşitli yiyeceklerle pişirilen, akraba ve komşulara da gönderilen meşhur tatlı

'ā. 161b/9, 184a/5, 184a/6, 184a/7, 184a/12, 184a/14, 184b/1, 184b/3, 184b/4, 184b/6, 184b/9, 184b/14, 185a/5, 185a/7, 185a/8, 185a/10, 185b/6, 185b/7, 186a/2, 186a/10, 186a/15, 186a/16, 186a/17, 186b/1, 186b/2, 186b/3, 186b/4

'ā.+niŋ 185b/6

[=31]

at varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, isim; bk. aṭ

a. 010b/15, 121a/3, 121b/1

a.+ı 015b/3, 016b/4, 037b/13, 042a/17, 051a/5, 058b/15, 073b/15, 080b/10, 087b/5, 098a/17, 098b/2, 100b/13, 118a/12120a/9, 141b/1, 163a/4, 180a/9, 195b/6

a.+ıda 010b/17, 028a/7, 029a/4, 029a/8, 029a/11, 029a/15, 043b/5, 043b/12, 045b/17, 046b/9, 047b/12, 078b/10, 100b/10, 171a/1

a.+ıġa 015a/17, 078b/8

a.+ımnı 057b/11

a.+ıŋ 075b/11, 121a/17

a.+ında 149a/9

a.+ını 009a/3, 015b/5, 016b/6, 036b/9, 044a/17, 097a/13, 097a/14, 099b/8, 099b/11, 116a/11, 121a/14, 145a/17, 149a/17, 156a/4, 175a/11

a.+lar 141a/17

a.+ları 132a/2

a.+larımnı 188a/4

a.+larını 007a/15, 140b/13, 142b/16, 145b/3

a.+larınıŋ 003b/9, 140b/16

a.+larnı 137b/2, 137b/11, 137b/13, 140b/17, 141a/9, 141a/14, 141a/15

a.+larnıŋ 141b/1

[=74]

at- 1. bir cismi bir yöne doğru fırlatmak

a.-ġunça 045b/11

a.-ḳay 014a/7

a.-ḳaylar 179a/9

a.-ḳunça 028b/11, 079a/16, 174a/8, 180a/15

a.-maġay 196b/17

a.-sa 151a/10

2. yardımcı fiil

t. atḳay 014a/7

t. atḳunça 028b/11, 079a/16, 174a/8, 180a/15

t. atġunça 045b/11

t. atmaġay 196b/17

tan at- "güneş doğ-"

[=16]

aṭ varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, isim; bk. at

a.+larınıŋ 131b/11

[=1]

aṭ atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül

a. 069a/6, 070a/6, 117a/4

a.+dın 117a/4, 139a/2

a.+ġa 070a/6, 138b/11

a.+larġa 177b/6

a.+nıŋ 139b/15

[=9]

ata baba, kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri

a. 003a/7, 003a/8, 047a/1, 048a/16, 048b/10, 083a/13, 085b/16, 087b/5, 089a/14, 091b/3, 091b/5, 098a/7, 098a/8, 098b/2, 112a/7, 115b/6, 115b/8, 115b/10, 115b/11, 115b/13, 115b/15, 116a/8, 116a/12, 116a/14, 116b/11, 116b/12, 116b/15, 116b/17, 117a/1, 117a/14, 117a/16, 119a/4, 119a/12, 120a/3, 120a/14, 120a/15, 120b/9, 130a/4, 155b/16, 156a/3, 156a/5, 156a/8, 156a/10, 158b/13, 161a/10, 161b/7, 161b/9, 162a/3, 162b/6, 163a/4, 177b/1, 181a/12, 185b/2, 187b/6, 193b/15, 193b/16, 197a/3

a.+da 121a/2

a.+ları 050b/8, 102b/10

a.+larını 091b/4

a.+larnıŋ 118a/1

a.+m turur 117b/6

a.+m 012b/8, 012b/12, 071a/1, 071a/2, 071a/8, 091b/4, 094a/4, 118b/13

a.+mdın 071a/9

a.+mız 064a/12

a.+mıznıŋ 053a/4

a.+mnı 071a/7

a.+ŋ 070a/2, 093b/17, 117a/5

a.+ŋdın 173a/1

a.+nıŋ 120a/5

a.+ŋnı 172a/11, 181a/11

a.+ŋnıŋ 173a/5

a.+sı 007a/15, 015a/15, 015b/15, 016b/2, 016b/4, 051b/4, 056b/3, 083a/7, 117a/4, 117a/9, 118b/17

a.+sıdın 009a/11

a.+sını 011a/6, 098a/7, 117a/8, 120a/9, 158b/13

a.+sınıŋ 007a/15, 117b/11, 158b/12, 169b/13

[=107]

ata- adlandırmak, sınıflandırmak, adını söylemek, çağırmak

a.-dı 065a/14

a.-ġay 087b/5

a.-masa 120a/10

a.-pdurlar 195b/1

[=4]

‘Aṭā özel ad

‘A. 083a/4

[=1]

‘aṭabet yıkım, yağmalama

‘a. 094a/9, 094a/10

[=3]

atalıḳ babalık, büyüklük

a.+nıŋ 117a/5

[=1]

āteş yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nar

ā. 005a/9, 011a/6, 080b/5

ā.+idin 152a/8

ā.+in 153b/1

[=5]

āteş-i dūzaḫ cehennem ateşi

ā. 190a/9

[=1]

āteş-perest ateşe tapan

p.+lerniŋ 080b/5

[=1]

atlan- ata binmek, bk. aṭlan-

a.-ur 003b/5, 137b/16, 137b/17

[=3]

aṭlan- ata binmek, bk. atlan-

a.-ıp ėrdi 114b/14

a.-ıp 176a/3

[=2]

atlıġ adlı

a. 005b/16, 006a/2, 006a/13, 012b/16, 014b/2, 015b/2, 035b/4, 036a/5, 036b/11, 037b/2, 040b/2, 042b/3, 054b/10, 056b/1, 062a/5, 063b/6, 067a/4, 069a/16, 069b/1, 070a/12, 078a/8, 078b/14, 084b/13, 087a/16, 087b/6, 090a/3, 091b/13, 095b/9, 102a/8, 103b/3, 108b/15, 113a/15, 114a/3, 115a/7, 119a/6, 121a/1, 129a/8, 129b/13, 131a/2, 131b/13, 133a/17, 160b/8, 181b/16,

198b/12, 199b/8

[=45]

‘aṭse hapşırık

‘a. 052b/15, 081a/2

[=2]

av karada, denizde, gölde veya akarsularda evcil olmayan hayvanları vurma veya yakalama işi, şikâr

a.+ġa 174b/15

[=1]

avā örümcek ağı

a.+sını 162a/7

[=1]

‘Avārif eser adı

‘A. 198b/12

‘A.+de 027a/2

[=2]

āvāz yüksek ses, nara

ā. turur 011a/12

ā. 027b/11, 031a/14, 068b/4, 071b/3, 114b/7, 118b/6, 124a/7, 128b/11, 174a/9

ā.+ı 009a/17, 059a/2, 066b/14

ā.+ı 011a/12, 055a/17, 071b/1, 073a/10, 118a/3, 146b/12

[=19]

āvāze yüksek ses, nara

ā. 180a/16

ā.+si 180a/14

[=2]

āvāz-ı bülend yüksek ses

ā. 008a/5, 092a/14, 054b/16, 119b/16, 127b/6

[=5]

āvāz-ı ḫūb güzel ses

ā. 176b/15

[=1]

āvāz-ı pest alçak ses

ā. 127b/6

[=1]

Avḥī özel ad

A.+niŋ 139b/6

[=1]

avīzān asılı, asılan

a. 098a/10

[=1]

‘avrat zevce, kadın, eş

‘a. 066b/14

[=1]

‘avret vücudun mahrem yerleri, edep yerleri

‘a. 071a/6

‘a.+ige 095a/1

‘a.+ini 103b/6

[=3]

ay dünyanın uydusu

a. 182b/6, 182b/15,

a.+dın 182b/2

a.+nı 182b/13

[=3]

ay yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri

a. turur 188a/12

a. 014b/5, 030b/17, 035a/1, 061b/6, 064a/13, 124b/15, 129b/8,

178a/4, 182b/18, 183a/1, 183a/3, 183b/11, 193b/2

a.+ça 178a/3, 182a/12

a.+da ėrdi 188a/9

a.+da 019a/6, 062a/6, 062a/8, 066b/9, 165a/16, 172a/6, 186b/13, 186b/14, 186b/15, 196a/6, 201b/5

a.+dın 061a/5

a.+ġa 030a/1, 060a/12

a.+ı ėrdi 186b/9, 188a/11

a.+ı turur 186b/13, 196a/2, 196a/6

a.+ı 004a/7, 004a/8, 004a/9, 062a/6, 062a/8, 064b/1, 086a/13, 130a/1, 182b/18, 186b/5, 187a/5, 187b/2, 188a/2, 188a/6, 188a/7, 188a/12, 188a/14, 188a/15, 188a/16, 188b/3, 188b/14, 189a/12, 189a/13, 192a/5, 193a/2, 193a/3, 193a/4, 193a/8, 196a/5, 196a/13

a.+ıda 186a/5, 186a/8, 186b/16, 187a/5, 189a/2, 190a/9, 190a/10, 190a/16, 193a/9, 193a/16, 193b/3, 198a/1, 198a/4

a.+ıdın 151b/4, 189a/7, 189a/15, 193a/11, 198a/7, 198a/9

a.+ında 188b/8, 189a/3

a.+ını 198a/3

a.+ınıŋ 061a/7, 062a/3, 062a/10, 062a/15, 062a/16, 129b/9, 141b/12, 183a/1, 183a/3, 183a/7, 183a/8, 183a/11, 183a/16, 183b/7, 183b/17, 185a/5, 185a/6, 186b/6, 187a/9, 187a/16, 187b/7, 187b/8, 188a/1, 188a/5, 188b/6, 189b/2, 189b/8, 189b/9, 190a/14, 190b/5, 191a/6, 191a/7, 191a/11, 191b/12, 192b/2, 192b/6, 192b/8, 192b/12, 196a/16, 198a/7, 198b/6, 199a/14

a.+lar 182b/4

a.+larını 191a/15

a.+larnıŋ 004a/7

a.+nı 061b/5, 182b/12, 182b/17, 185a/9, 186b/7, 186b/17

a.+nıŋ 036b/4, 060a/17, 060b/2, 061a/2, 061a/8, 062a/3, 143a/2, 147b/4, 152b/6, 183a/1, 188a/13, 190b/7, 196a/6

[=161]

ay- 1. söylemek, konuşmak

a.-dı ėrse 174b/9

a.-dı 005a/4, 005a/11, 005b/6, 005b/14, 005b/15, 006a/4, 006a/6, 006a/9, 006a/11, 006a/12, 006b/6, 006b/7, 006b/9, 007b/1, 007b/3, 007b/12, 007b/13, 007b/14, 007b/15, 008b/3, 008b/6, 008b/15, 009a/1, 009a/7, 009a/10, 009a/12, 009a/15, 009b/2, 009b/4, 009b/12, 009b/14, 009b/16, 010a/1, 010a/2, 010a/3, 010a/4, 010a/7, 010b/3, 010b/12, 011a/9, 011a/10, 011a/13, 011a/14, 011a/15, 011a/16, 011b/5, 011b/6, 011b/9, 011b/11, 012a/9, 012a/10,

012b/2, 012b/4, 012b/6, 012b/8, 012b/9, 012b/10, 013a/7, 013a/8, 013a/16, 013a/19, 013b/10, 013b/12, 014a/1, 014a/4, 014b/10, 014b/15, 014b/16, 015a/6, 015a/8, 015a/12, 015a/17, 015b/1, 015b/6, 015b/8, 016a/10, 016a/17, 016b/11, 016b/13, 016b/15, 017a/3, 017a/9, 017a/12, 017a/14, 017a/15, 018a/2, 018a/4, 018a/13, 018a/15, 018a/16, 018b/1, 018b/11, 018b/13, 019a/2, 019a/9, 019b/12, 020a/1, 020a/4, 020a/8, 020a/13, 020a/17, 020b/2, 020b/5, 020b/8, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 021a/2, 021a/4, 021a/5, 021b/1, 021b/2, 021b/3, 021b/5, 021b/7, 021b/10, 021b/12, 021b/16, 022a/1, 022a/3, 022a/7, 022a/8, 022a/12, 022b/14, 022b/15, 023b/8, 023b/9, 025a/12, 025a/14, 025b/5, 026a/11, 026a/12, 026a/14, 026a/15, 026b/9, 026b/10, 027a/5, 027a/10, 027b/2, 027b/4, 027b/14, 028a/7, 028a/11, 028a/13, 028b/6, 028b/8, 028b/11, 028b/12, 029b/11, 029b/16, 030a/1, 030a/3, 030a/5, 030a/9, 030a/12, 030a/17, 030b/16, 031a/5, 031a/7, 031b/1, 031b/7, 031b/10, 031b/13, 031b/15, 031b/17, 032a/9, 032a/15, 032b/1, 032b/3, 032b/7, 032b/10, 032b/11, 033b/11, 033b/12, 033b/14, 033b/15, 033b/16, 033b/17, 034a/3, 034a/4, 034a/13, 034b/8, 034b/10, 034b/11, 034b/16, 035a/9, 035a/16, 035b/5, 035b/9, 035b/10, 035b/12, 035b/16, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036b/5, 037b/8, 037b/13, 038a/1, 038a/2, 038a/5, 038a/8, 038a/10, 038a/15, 038a/17, 039a/3, 039a/6, 039b/6, 039b/8, 039b/12, 039b/14, 040a/6, 040a/9, 040a/12, 040b/7, 040b/12, 040b/16, 041a/13, 041a/15, 041b/15, 042a/3, 042a/6, 042b/16, 043a/1, 043a/10, 043a/17, 044b/11, 044b/13, 044b/16, 045a/6, 045a/9, 045a/10, 045b/5, 045b/7, 045b/9, 045b/14, 046a/6, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046b/1, 046b/3, 046b/14, 047a/5, 047a/8, 047a/11, 047a/16, 047b/4, 047b/7, 047b/10, 047b/13, 048a/6, 048a/8, 048a/10, 048b/9, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/10, 049a/12, 049a/15, 049a/18, 049b/3, 049b/4, 049b/6, 049b/8, 049b/10, 049b/12, 049b/15, 049b/16, 050a/7, 050a/13, 050b/1, 050b/2, 050b/7, 051a/8, 051a/12, 051b/1, 052a/1, 052a/12, 052a/13, 052a/16, 052b/1, 052b/4, 052b/10, 054a/1, 054a/8, 054b/14, 055a/5, 056a/8, 056a/14, 056b/1, 056b/6, 056b/7, 057a/10, 057b/9, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/14, 059b/4, 059b/9, 059b/11,

059b/12, 059b/13, 059b/17, 060a/4, 060a/7, 060a/11, 060a/15, 060b/7, 060b/10, 060b/12, 060b/13, 060b/15, 060b/17, 061b/1, 061b/5, 061b/16, 062b/2, 062b/4, 063b/4, 063b/7, 063b/13, 064a/5, 064a/9, 064a/12, 064a/17, 064b/11, 064b/12, 064b/14, 065a/1, 065a/2, 065b/8, 065b/15, 065b/17, 066a/2, 066a/4, 066a/9, 066a/10, 066a/17, 066b/3, 066b/5, 066b/6, 066b/7, 066b/16, 067a/4, 067a/8, 067a/12, 067a/14, 067b/8, 068a/2, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/16, 068b/1, 068b/4, 068b/9, 068b/10, 068b/12, 068b/15, 069a/2, 069a/5, 069a/12, 069a/14, 069a/15, 069a/16, 069b/7, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/10, 070a/12, 070b/1, 070b/10, 070b/12, 070b/16, 070b/17, 071a/17, 071b/4, 071b/6, 071b/8, 071b/11, 071b/14, 071b/17, 072a/2, 072a/4, 072a/7, 072a/11, 072b/2, 072b/7, 072b/9, 072b/14, 072b/16, 073a/5, 073a/7, 073a/8, 073a/13, 073b/4, 073b/5, 073b/6, 073b/8, 073b/14, 073b/16, 074a/4, 074a/10, 074b/7, 074b/11, 074b/16, 075a/8, 075a/9, 075b/14, 075b/15, 075b/16, 075b/17, 076a/1, 076a/3, 076a/9, 076b/4, 076b/10, 076b/12, 077a/3, 077a/9, 077a/10, 077a/15, 077a/17, 077b/2, 077b/3, 077b/8, 077b/10, 077b/13, 077b/16, 078a/2, 078a/4, 078a/5, 078a/7, 078a/13, 078a/17, 078b/3, 078b/6, 078b/11, 078b/13, 078b/17, 079a/3, 079a/5, 079a/8, 079a/11, 079a/13, 079b/4, 079b/10, 080a/2, 080a/5, 080a/12, 080b/6, 081b/9, 081b/14, 081b/17, 082a/3, 082a/6, 082a/13, 082a/15, 082b/1, 082b/2, 082b/4, 082b/6, 082b/7, 082b/9, 082b/16, 083a/1, 083a/2, 083b/5, 083b/8, 083b/10, 084a/2, 084a/4, 084a/9, 084a/14, 084a/16, 084b/7, 084b/8, 084b/10, 084b/14, 085a/6, 085a/7, 085b/2, 085b/7, 085b/12, 085b/14, 086a/2, 086a/4, 086a/6, 086a/10, 086a/11, 086a/14, 086a/15, 086a/17, 086b/1, 086b/3, 086b/6, 086b/9, 086b/11, 086b/12, 086b/13, 086b/15, 086b/16, 086b/17, 087a/3, 087a/6, 087a/8, 087a/12, 087a/14, 087b/8, 087b/13, 087b/17, 088a/1, 088a/2, 088a/7, 088a/9, 088a/13, 088a/16, 088b/2, 088b/3, 088b/7, 088b/11, 088b/13, 088b/15, 089a/1, 089a/6, 089a/7, 089a/9, 089a/10, 089a/11, 089a/13, 089a/16, 089a/17, 089b/1, 089b/5, 089b/8, 089b/9, 089b/10, 089b/11, 089b/12, 089b/13, 089b/14, 090a/5, 090a/10, 090a/11, 090a/12, 090a/13, 090b/1, 090b/2, 090b/6, 090b/8, 090b/11, 090b/13, 090b/18, 091a/8, 091a/17,

091b/4, 091b/8, 091b/10, 091b/12, 091b/14, 092a/2, 092a/9, 092a/14, 092a/15, 092a/16, 092a/17, 092b/4, 092b/12, 092b/14, 092b/17, 093a/2, 093a/10, 093a/13, 093b/5, 093b/9, 093b/13, 093b/14, 094a/3, 094a/9, 094a/11, 094b/1, 094b/7, 094b/9, 094b/15, 094b/17, 095a/2, 095a/5, 095a/7, 095a/15, 095a/16, 095b/1, 095b/3, 095b/5, 095b/6, 095b/14, 095b/15, 095b/18, 096a/4, 096a/5, 096b/4, 097a/2, 097a/5, 097a/7, 097b/8, 097b/11, 097b/13, 097b/15, 097b/16, 098a/9, 098a/14, 098a/17, 098b/4, 098b/6, 098b/11, 098b/13, 098b/16, 099a/2, 099a/12, 099a/17, 099b/2,100a/2, 100a/12, 100a/17, 100b/7, 101a/2, 101a/8, 101b/6, 101b/8, 101b/10, 101b/11, 101b/15, 101b/16, 102a/2, 102a/3, 102a/6, 102a/8, 102a/14, 102a/16, 102a/17, 102b/13, 102b/14, 102b/16, 102b/17, 103a/12, 103a/14, 103a/17, 103b/4, 103b/17, 104a/8, 104a/11, 104a/15, 104a/16, 104b/11, 104b/15, 104b/17, 105a/1, 105a/15, 106a/1, 106a/10, 106a/16, 106b/1, 106b/9, 106b/11, 106b/12, 106b/13, 106b/14, 106b/17, 107a/4, 107a/9, 107a/12, 107a/14, 107a/15, 107b/2, 107b/16, 108a/5, 108a/8, 108a/12, 108a/14, 108b/7, 108b/16, 109b/13, 109b/15, 110a/1, 110a/5, 110a/7, 110a/13, 110a/15, 110b/1, 110b/7, 110b/9, 110b/11, 110b/15, 110b/17, 111a/14, 111a/17, 111b/1, 111b/2, 111b/12, 111b/16, 111b/17, 112a/9, 112a/17, 112b/5, 112b/11, 112b/16, 112b/17, 113a/6, 113a/16, 113b/2, 113b/5, 113b/7, 114a/8, 114b/7, 114b/16, 114b/17, 115a/1, 115a/9, 115a/10, 115a/15, 115b/5, 115b/17, 116a/1, 116a/4, 116a/5, 116a/7, 116a/9, 116a/10, 116a/14, 116b/6, 116b/8, 116b/9, 116b/11, 116b/15, 117a/8, 117a/9, 117a/10, 117a/13, 117a/15, 117b/5, 117b/11, 117b/12, 117b/17, 118a/1, 118a/6, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 118a/13, 118a/15, 118a/17, 118b/4, 118b/5, 118b/6, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 118b/10, 118b/15, 118b/17, 119a/6, 119a/8, 119a/12, 119a/13, 119a/16, 119b/1, 119b/2, 119b/5, 119b/7, 119b/9, 119b/13, 119b/15, 120a/2, 120b/2, 120b/5, 120b/13, 120b/16, 121a/2, 121a/4, 121a/15, 121a/16, 121b/1, 121b/4, 121b/5, 122a/2, 122a/3, 122a/8, 122a/10, 122a/16, 122a/17, 122b/2, 122b/4, 122b/16, 123a/1, 123a/7, 123a/16, 123a/17, 123b/2, 123b/9, 123b/11, 123b/14, 124a/3, 124a/11, 124a/17, 124b/16, 125a/3, 125a/6, 125a/11, 125a/13, 125a/14, 125a/17, 125b/14,

126a/6, 126a/10, 126a/12, 126a/13, 126b/9, 126b/13, 127a/1, 127a/11, 127a/15, 128a/1, 128a/10, 129a/4, 129a/5, 129a/6, 129a/13, 129a/15, 129b/5, 129b/6, 129b/9, 130a/9, 131a/16, 132b/14, 133b/7, 133b/11, 134a/1, 135a/2, 135a/14, 135a/15, 135b/3, 135b/13, 135b/17, 136a/13, 136b/1, 136b/2, 136b/11, 136b/12, 137a/4, 137a/17, 137b/10, 138a/7, 138a/10, 138a/15, 138b/11, 139a/6, 140a/3, 142a/14, 142a/15, 142b/4, 145a/6, 145a/8, 145a/10, 145b/14, 145b/17, 146a/2, 146a/5, 148a/9, 148a/10, 148a/11, 148a/12, 148b/5, 148b/8, 149b/17, 150a/2, 150b/2, 150b/7, 150b/9, 150b/11, 150b/17, 151a/4, 151a/6, 151a/17, 151b/3, 151b/4, 151b/7, 151b/9, 151b/16, 151b/17, 152a/2, 152a/4, 152a/11, 152b/13, 153a/6, 153a/14, 154a/9, 154a/10, 154a/13, 154b/1, 154b/2, 154b/3, 155b/6, 155b/9, 156a/3, 156a/5, 156a/9, 157a/5, 157a/7, 157a/10, 157b/10, 157b/11, 157b/17, 158a/4, 158a/5, 158a/11, 158b/7, 159a/17, 159b/7, 159b/16, 160a/8, 160a/12, 160a/13, 160b/2, 160b/6, 160b/14, 160b/16, 161a/10, 161a/15, 162a/1, 162a/4, 162a/6, 162a/7, 162a/13, 163a/14, 163b/8, 163b/10, 163b/14, 163b/15, 163b/17, 164a/3, 164a/14, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164b/1, 164b/4, 164b/5, 164b/9, 164b/11, 164b/13, 164b/16, 164b/17, 165a/2, 165a/4, 165a/5, 165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/13, 165a/15, 165b/3, 165b/4, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/12, 165b/14, 165b/15, 165b/17, 166a/1, 166a/7, 166a/9, 166a/11, 166a/13, 166a/14, 166a/15, 166b/6, 166b/12, 166b/14, 167a/1, 167a/9, 167b/8, 167b/10, 167b/13, 168a/4, 168a/8, 168a/13, 168b/4, 168b/17, 169a/1, 169a/12, 169a/13, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 169b/16, 169b/17, 170a/17, 170b/1, 170b/5, 170b/8, 170b/9, 170b/13, 170b/15, 171a/1, 171a/10, 171a/13, 171b/5, 171b/6, 171b/12, 171b/16, 172a/2, 172a/14, 172b/13, 172b/16, 173a/2, 173a/4, 173a/6, 173a/7, 173a/9, 173a/12, 173a/13, 173a/14, 173b/9, 173b/10, 173b/11, 173b/12, 174a/14, 174b/3, 174b/6, 174b/9, 175a/5, 175a/9, 175a/13, 175b/1, 175b/4, 175b/7, 175b/10, 176a/4, 176a/5, 176a/7, 176a/8, 176b/4, 176b/6, 176b/7, 176b/11, 176b/12, 176b/14, 177a/1, 177a/4, 177a/6, 177a/7, 177a/10, 177b/8, 177b/13, 178a/1, 178a/5, 178a/10, 178a/14, 178a/17, 178b/4, 178b/8, 179a/2, 179a/17, 179b/3, 179b/4, 179b/7, 180a/13,

180b/5, 180b/14, 180b/16, 181a/1, 181a/6, 181a/14, 182a/15, 183a/7, 183a/10, 183a/16, 183b/7, 183b/17, 184a/6, 184b/3, 185b/7, 186a/2, 186a/7, 186a/8, 186a/10, 186a/13, 186b/4, 186b/9, 186b/12, 186b/15, 186b/16, 187a/4, 187a/5, 187a/17, 187b/2, 188a/6, 188a/10, 188a/12, 188b/6, 188b/14, 189a/3, 189a/12, 189a/13, 189a/14, 189b/2, 190a/5, 190a/14, 190b/5, 191a/11, 191b/8, 191b/12, 192a/5, 192a/8, 192a/11, 192a/14, 192a/17, 192b/4, 192b/6, 193a/11, 193a/16, 193b/3, 194a/12, 194b/15, 194b/16, 195a/6, 195a/7, 195a/16, 195b/2, 195b/14, 195b/17, 196a/3, 196a/15, 196a/16, 196b/2, 196b/6, 196b/10, 196b/11, 196b/13, 197a/2, 197a/10, 197a/12, 197b/2, 197b/3, 197b/11, 198a/2, 198a/6, 198a/14, 198b/6, 198b/10, 199a/6, 199a/10, 199a/14, 199b/8, 199b/16, 199b/17, 200b/8

a.-dı 005a/10, 005b/9, 009a/13, 012b/12, 015b/17, 016a/11, 020b/3, 021a/10, 022a/1, 022a/2, 023a/6, 027a/8, 029b/6, 031a/8, 031a/9, 033b/8, 035a/7, 035b/3, 037b/17, 039b/16, 040b/5, 040b/7, 040b/17, 041a/1, 041b/7, 041b/10, 044b/13, 046a/10, 046a/13, 057a/3, 057a/5, 057a/10, 067a/5, 068b/9, 068b/10, 071a/12, 072a/18, 073b/7, 074a/9, 075a/17, 076a/17, 086b/10, 086b/12, 088b/4, 088b/5, 088b/8, 089b/11, 089b/12, 090a/6, 092a/12, 092b/1, 094a/5, 104a/12, 104a/14, 109a/1, 109a/4, 109a/6, 109a/8, 109a/10, 109a/11, 109a/13, 109a/16, 109b/1, 109b/3, 109b/7, 109b/12, 110b/2, 110b/4, 111b/9, 114b/8, 118a/6, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 120b/1, 121b/15, 122b/13, 123a/17, 128b/10, 138b/13, 150a/3, 150a/9, 152a/1, 152a/6, 152b/8, 154a/9, 154a/12, 157a/16, 158b/14, 160a/13, 162a/16, 168a/12, 168a/13, 168a/14, 169b/2, 169b/15, 170a/1, 171b/4, 171b/17, 172b/1, 173a/3, 173a/4, 173a/8, 173b/13, 173b/17, 174a/3, 174a/4, 174b/2, 174b/4, 174b/17, 175a/5, 179b/6, 182a/17, 191a/1

a.-dılar 004b/11, 006a/7, 006a/8, 006a/17, 015a/4, 015a/7, 019b/13, 026a/9, 031a/4, 033b/10, 033b/17, 035a/12, 035a/14, 042b/10, 043b/8, 044a/11, 046a/15, 046b/13, 047a/3, 049b/2, 050b/6, 051b/14, 052a/5, 052a/7, 061a/9, 064a/14, 064a/16, 065a/1, 066a/16, 067b/3, 067b/9, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/14, 068b/1, 069a/12, 069a/13, 072a/17, 076a/16, 083b/4, 094a/4, 095a/15, 100a/12, 102b/11, 103a/5, 104a/7,

131a/10, 131b/16, 137b/17, 138a/1, 138a/2, 138a/3, 138a/13, 140b/3, 145a/14, 145b/9, 150a/6, 153b/9, 153b/11, 155a/17, 157b/7, 159b/7, 159b/13, 160a/9, 182b/17, 183a/4, 184a/9, 187b/9, 188b/1, 188b/4, 189b/13, 189b/14, 189b/15, 189b/16, 190a/10, 190a/16, 190b/10, 190b/12, 192a/2, 192a/3, 192a/10, 192b/15, 193a/17, 193b/3, 195a/11, 197a/8, 198b/15, 198b/17, 199a/1, 199a/3, 199a/12, 199b/12

a.-salar 152b/17

a.-sam 063b/13, 098a/1, 098a/2

a.-saŋ 009b/3, 160b/16

a.-sun 150a/12, 182b/6, 182b/7, 193b/17, 194a/4, 196a/9

2. yardımcı fiil

na‘re bola a.-ġay 153a/12

cevāb a.-dı 011b/13, 012b/11, 014b/16, 083b/1

cevāb a.-dım 057a/7

cevāb a.-ġay 057a/12

cevāb a.-sa 092b/15

cevāb a.-sa 092b/15

cevāb a.-salar 055b/3

na‘re bola ay- “nara atarak söyle-”

cevāb ay- “cevap ver-”

[=1879]

ayaġ kadeh, ayak; bk. ayaḳ

a.+ḳa 081a/6

[=1]

ayaġ bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü, bacak

a. 023a/13, 053a/11, 130a/12, 161b/7, 162b/13, 163a/6, 174a/5

a.+ı 048a/3, 053a/16, 054a/4, 054a/5, 055a/14, 123a/14

a.+ıda 091a/4, 174a/13

a.+ıdın 136b/9

a.+ıġa 087b/1, 109a/12, 110a/10

a.+ımnıŋ 031a/8

a.+ın 054a/10, 174a/8

a.+ıŋ 054a/12

a.+ıŋġa 136b/11

a.+ını 024b/1, 053b/7, 054a/8, 055a/13, 055a/17, 079b/12, 099b/1, 137b/17

a.+ınıŋ 079b/12, 079b/13, 092b/6

a.+ıŋnı 104b/5

a.+ları 024a/15

a.+larıġa 024a/10

a.+larıŋıznı 054a/2

a.+larıŋnı 017a/4, 054a/9

a.+nı 079b/13, 093b/12

a.+nıŋ 104a/3

[=46]

ayaḳ kadeh, ayak; bk. ayaġ

a. 079b/9, 090a/9

a+da 087a/5, 090a/8

[=4]

ayaḳ bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü, bacak, bk. ayaġ

a. 049a/5, 079b/9, 080a/15, 090a/9

a.+da 081a/14, 087a/5, 090a/8

a.+dın 081a/4

a.+ġa 081b/10

a.+ıdın 099b/17

a.+ıġa 062b/13

a.+lar 168b/15

a.+larġa 168b/13

a.+nı 080a/15, 081b/1, 162b/16

a.+nıŋ 168b/15

[=14]

ʻayāl eş, aile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk

ʻa. 015a/16, 047a/1, 080b/5

ʻa.+ġa 144a/16, 144a/18, 144b/1

ʻa.+i 066b/12, 078a/10, 078b/5, 161a/6

ʻa.+iġa 083a/15, 083a/16, 186a/11

ʻa.+imniŋ 160b/15

ʻa.+ini 066b/14

ʻa.+lar 117b/6, 117b/7

ʻa.+larıġa 018b/16, 121b/6

ʻa.+larnıŋ 139a/15

ʻa.+nı 144a/16

ʻa.+nıŋ 144a/15

ʻa.+ni 066b/13, 087a/15

ʻa.+niŋ 030b/10

[=25]

ʻayāl-mend eşli, çocuklu

ʻa. 112a/11

ʻa.+lerġa 072a/9

[=2]

āyāt ayetler

a. 134a/5

[=1]

ʻayb utanılacak hâl ve davranış, kusur

ʻa. 080a/10, 081a/11, 088b/11, 088b/12, 102b/2, 102b/3

ʻa.+ı 100b/15, 101a/3, 102b/4

ʻa.+ıŋdın 104b/3

ʻa.+ını 072a/9, 082b/13

ʻa.+ınıŋ 104b/4

ʻa.+lar 088b/2

ʻa.+larıda 009b/6

ʻa.+larıġa 009b/6, 091b/13

ʻa.+larını 094b/12, 094b/13

ʻa.+nı 100b/6, 102a/14

[=22]

ʻayb-ı noḳṣān eksiklik, kusur

ʻa. 014a/16

[=1]

āyet Kuran-ı Kerim'deki sureleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri

ā. turur 008a/15

ā. 024a/13, 037b/3, 041b/11, 065a/15, 066b/10, 069a/9, 069b/13, 090a/13, 124a/2, 124a/5, 124a/9, 133a/7, 135a/9, 139a/13, 139b/2, 140b/10, 142a/1, 143a/12, 143a/15, 143b/1, 144a/10, 145a/2, 147b/9,

151a/13, 153a/15, 156b/3, 160a/1, 163a/14, 163b/1, 183a/11, 185a/16, 198a/15

ā.+de 037b/12

ā.+ġa 126a/5

ā.+i 001b/5, 001b/6, 032a/14

ā.+im 015a/9

ā.+imni 010b/2, 016b/5

ā.+ini 036b/15, 045b/12, 045b/16, 155b/3

ā.+iniŋ 009b/16

ā.+ler turur 137b/15

ā.+ler 032a/14, 134b/6

ā.+ler 134a/7, 135a/5, 139a/4, 139a/16, 140a/6, 140a/16, 142b/8, 142b/13, 158a/15

ā.+leri 191b/3

ā.+leriniŋ 156a/7

ā.+lerni 032a/10, 032a/13, 134b/5, 139a/15, 140a/4, 140a/15, 141a/6, 141a/7, 141a/8, 141a/10, 141a/12, 141a/13, 141b/12, 142b/7, 142b/11, 144a/7, 158a/11

ā.+ni 038b/4, 038b/9, 039a/7, 041b/12, 042b/4, 042b/5, 042b/10, 043a/7, 045b/18, 067b/10, 068a/11, 070b/2, 070b/4, 083a/17, 117a/13, 121b/9, 126a/10, 133a/4, 135a/4, 135a/8, 138a/7, 138a/11, 138a/16, 138b/6, 139a/6, 139b/8, 139b/16, 140a/1, 140b/8, 141b/2, 142a/17, 142b/2, 143a/9, 143a/11, 143a/13, 143a/17, 145a/1, 145b/9, 147a/7, 147b/5, 147b/7, 148b/8, 148b/12, 148b/14, 148b/16, 149a/1, 149a/3, 156b/2, 156b/10, 156b/13, 156b/16, 157a/1, 157b/9, 159b/2, 159b/17, 160a/13, 160a/16, 160b/9, 187a/12, 187a/13

ā.+niŋ 010b/12, 043a/8, 124a/7, 180a/4

[=137]

Āyete'l-Kürsī Bakara suresinin tevhit akidesini anlatan 255. ayetinin adı

Ā. 033a/3, 036b/14, 041b/5, 042a/14, 043b/2, 046a/6, 047b/14, 050a/18, 051a/14, 121b/10, 135b/13, 136a/1, 136a/3, 150a/4, 150b/13, 155b/7, 184a/15, 185a/1, 185a/7, 188b/16, 192b/13

Ā.+ni 032b/4, 032b/5, 032b/7, 032b/14, 135b/15, 136a/1, 139b/3, 144b/12, 147a/12, 156a/9, 159b/5

[=32]

āyet-i kelamu'l-lah Allah'ın ayeti, sözü

ā. 138a/17

[=1]

Āyet-i Şehidu'l-lah Şehidullah ayeti, Ali İmran suresi 18-19. ayet

Ā. 042a/14

[=1]

'ayıb noksan, kusur

'a. turur 094b/5

[=1]

ayır- ayırmak, koparmak

a.-ur 144a/16

[=1]

ayl ön

a.+ıda 137b/6, 177b/3

a.+ıdağı 167a/9

a.+ıdın 055a/3, 137b/7, 163a/8

a.+ıġa 082b/2, 099a/15

a.+ımdın 087a/8, 152b/12

a.+ında 046b/7, 092a/4, 096a/7, 116b/4

a.+ındın 080a/9

a.+ıŋdın 087a/6

a.+ını 161b/6

[=17]

aylıḳ her ay yapılan rutin

a. 172a/5

[=1]

aymaġlıḳ söylemek

a. 185a/13

[=1]

'ayn Arap harflerinden on sekizincisi

'a. 044b/8

[=1]

ayrıl- ayrılmak, uzaklaşmak

a.-sa 142b/15

[=1]

'ayş hayattan zevk alma

'a. 013a/1, 186a/12

[=2]

ayt- 1. söylemek, demek

a. 034b/10

a.-a dur 005a/9, 125a/14

a.-a 002a/10, 010a/15, 100b/2, 134a/14

a.-a bilmedi 012b/3

a.-ay 105a/1

a.-ġandın 009a/10

a.-ġaylar 194b/13

a.-ġıl 004b/13, 009a/10

a.-ıldı 065b/9

a.-ıŋ 004b/14, 039b/15, 195a/7

a.-ıŋızlar 057b/16

a.-ıŋlar 004b/7, 047b/1, 142a/16, 150b/14, 152b/14, 167a/2, 193b/3

a.-ıp ėrdim 097a/8

a.-ıp ėrdiŋ 154a/11

a.-ıp turur 021a/11, 026b/4, 044b/6, 085a/10, 091a/9, 091a/10, 096a/7, 098a/15, 101a/3, 101a/5, 172a/8, 175a/7, 192a/11, 195b/11, 196a/5, 196a/10

a.-ıp tururlar 048b/4, 055b/14, 062a/1, 065b/1, 065b/5, 071a/13, 085a/5, 094a/6,
094b/5, 101a/4, 112a/12, 112a/15, 123a/4, 149a/15, 178b/14, 196a/16

a.-ıp tururlar 095a/10

a.-ıp 014b/6, 037a/9, 076b/4, 132b/5, 169a/9

a.-ıpdurlar 054b/8, 077b/6, 090b/17

a.-ḳan 005b/16

a.-maḳ 005a/7, 005b/10, 006b/8,

006b/9, 007a/17, 066a/8, 098b/7

a.-maḳda 005a/7

a.-maḳda 065a/13

a.-maḳdın 015a/6, 101b/14

a.-maḳlıḳ 185a/16

a.-maḳnı 005b/10

a.-masa 008b/1, 015a/13, 016b/5

a.-may 081b/3

a.-mış 197b/2

a.-sa 004b/10, 004b/11, 011b/1, 011b/2, 011b/10, 012a/11, 013a/16, 013a/18, 015a/8, 015a/10, 015a/12, 015b/6, 016b/4, 017a/9, 017a/10, 032a/4, 032a/16, 033a/4, 033a/9, 033a/11, 036b/16, 038b/13, 039a/5, 039a/7, 039a/14, 040a/7, 067a/2, 093a/5, 098b/10

a.-saḳ 053a/5

a.-salar ėrdi 055a/11

a.-tı 014a/10, 014a/11

a.-tılar 015a/3

a.-ur ėrdi 011b/7, 012b/12, 012b/17, 019a/5, 031a/1, 031a/12, 052b/12, 053b/11, 056a/14, 060a/14, 083a/11, 089b/14, 093a/6, 106b/6, 106b/7, 108b/8, 123a/2, 123a/3, 157a/4, 168b/1, 168b/2, 169a/4, 169a/15, 170b/4, 190b/18

a.-ur ėrdiler 022a/12, 104a/5, 104a/6, 169a/3

a.-ur ėrdiler 070a/7

a.-ur ėrdim 013a/3, 068b/13

a.-ur ėrdüŋüz 170a/15

a.-ur 004b/7, 005a/9, 006a/9, 006b/1, 007b/3, 007b/4, 008a/17, 014a/12, 015a/5, 015a/7, 015b/2, 016b/17, 018b/17, 020a/10, 023a/7, 024b/13, 025a/5, 026b/3, 028a/2, 033b/6, 035a/15, 050b/4, 050b/5, 055b/13, 066b/12, 067a/11, 071b/17, 072b/16, 075a/14, 075a/15, 075b/4, 075b/5, 075b/10, 083a/5, 083a/7, 084a/1, 084a/7, 084a/12, 085a/12, 085a/14, 085b/3, 087b/14, 088a/11, 088a/15, 088b/2, 091a/12, 092a/9, 096a/15, 096a/17, 096b/3, 097a/17, 098a/11, 099b/3, 099b/6, 099b/12, 100b/11, 100b/14, 103b/10, 103b/14, 106a/12, 106b/13, 119b/16, 123b/1, 123b/3, 128b/3, 130a/11, 134a/9, 136b/8, 140b/8, 146b/10, 148b/11, 149b/5, 149b/7, 150a/15, 150b/7, 151b/3, 154b/17, 155b/16, 157a/14, 159a/16, 167b/10, 170a/13, 179b/14, 181b/4, 190a/9

a.-ur 050b/2

a.-urda 023b/2

a.-urdın 012b/7, 097b/7

a.-urġa 055b/7

a.-urlar 026b/2, 058b/14, 078a/10, 099b/13, 101a/2, 101b/11, 124b/12, 146b/13, 179b/11, 199b/17

a.-urlarını 009a/15

2. yardımcı fiil

cevāb a.-maḳnıŋ 057a/1
cevāb a.-ur ėrdi 090b/4
va‘aẓ a.-tı 180b/16
cevāb ayt- "cevap ver-"
vaaz ayt- "vaaz ver-"
[=261]

aytḳuçı söyleyen, diyen
a.+lar 195a/15
[=1]

aytmaġlıḳ söylemek, demek
a. 096a/5
[=1]

az çok karşıtı, az
a. turur 007a/5
a. 016b/12, 029b/9, 073b/4, 093a/14, 144b/2, 144b/4
a.+ı 045b/3
a.+sa 023b/11
[=9]

ā‘żā vücudu meydana getiren parçalar, organlar
ā.+larıġa 154a/8
ā.+mnı 157b/12
ā.+ŋ 123b/2, 154a/15
ā.+nıŋ 154a/15
ā.+sı 060a/12, 060b/2, 101b/11, 123a/14
ā.+sıda 008a/8
ā.+sıdaḳı 029a/15, 191a/16
ā.+sıdın 008a/16, 052b/11
ā.+sıġa 013a/5, 044b/9, 044b/17, 142b/6, 143b/5, 173b/14, 183b/12
ā.+sını 111b/15, 124b/7
ā.+sınıŋ 060a/17
[=24]

‘aẕāb kâfirlere ve günahkârlara ölümden sonra verilecek ceza
‘a. tururlar 151b/1
‘a. 014a/2, 014a/15, 020a/13, 020a/14, 024b/14, 024b/15, 061b/10, 082a/5, 095b/16, 109b/17, 151b/4, 151b/5, 158b/8, 158b/14, 169a/2
‘a.+ı 003b/14, 010b/3, 019b/8, 030b/15, 067a/6, 108b/15, 113a/10, 119b/10, 120a/3, 151b/2, 151b/13, 158a/9, 178b/14, 191a/17
‘a.+ıda 044a/2
‘a.+ıdın 003b/15, 088a/10, 103b/6, 103b/8, 119b/10, 148a/15, 151b/13, 152a/6
‘a.+ını 071a/12, 072a/1, 072a/2
‘a.+nı 058a/15
[=43]

‘aẕāb-ı gūr kabir azabı
‘a. 003b/13, 032a/17, 071b/14, 149b/14, 150a/5, 150a/13, 150a/15, 150b/8, 151a/4, 158a/15, 158b/17
‘a.+dın 003b/14, 149b/15, 150a/2, 150b/17, 158b/16, 185a/1
‘a.+nı 030b/6, 150b/4, 198a/5
[=20]

‘aẕāb-ı ‘uḳūbet cezanın azabı
‘a. 010b/10, 118a/7
[=2]

āzād serbest bırakma, serbestlik

ā. 067b/11, 068b/12, 107a/2, 107a/7, 184a/1, 197b/11

ā.+ġa 200a/16

[=6]

āzādlıġ özgür, salınmış; bk. āzādlıḳ

ā. turur 196a/3

[=1]

āzādlıḳ özgür, salınmış; bk. āzādlıġ

ā. 067b/2

[=1]

ʻaẓamet büyüklük, ululuk, yücelik, celal

ʻa. 152a/6, 167b/1

ʻa.+i 030a/14, 032a/9, 067a/16, 067b/1

ʻa.+im 014a/11, 045a/16, 121a/17

ʻa.+ini 009b/10

[=9]

azār çıkışma, paylama, tekdir

ā. 063a/8, 063a/9, 066a/7, 066a/11, 077b/17, 089a/16, 095a/9, 119a/4, 193b/16

ā.+ı 052b/5

ā.+ġa 078a/1

[=13]

azġur- azdırmak, yoldan çıkarmak

a.-up 173a/14

[=1]

azıḳ- yolu kaybetmek, şaşırmak

a.-maḳdın 144b/11

[=1]

ʻaẓīm büyük, ulu, haşmetli

ʻa. 044a/13, 047b/16, 063b/12, 075a/7, 201b/12

ʻa.+dedürler 026b/1

[=6]

āẕīne cuma günü

ā. 019b/16, 040a/6, 040a/9, 040a/10, 047a/10, 047a/11, 047a/17, 047b/1, 047b/2, 047b/4, 047b/10, 047b/17, 048a/2, 048a/8, 048a/9, 048a/14, 048a/17, 048b/11, 048b/14, 048b/15, 048b/17, 049a/4, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/12, 049b/10, 049b/11, 049b/12, 049b/17, 050a/3, 050a/7, 050a/8, 050a/17, 051a/9, 051a/12, 051b/2, 052a/13, 052b/2, 052b/10, 052b/12, 052b/14, 052b/16, 052b/17, 053a/1, 053a/2, 118b/12, 118b/14, 129b/12, 130a/1, 130b/11, 131b/10, 133b/1, 144a/8, 150a/3, 150b/8, 150b/10, 152a/2, 152a/9, 155a/15, 155b/17, 156a/4, 156a/6, 157b/5, 160a/9, 160b/2, 161b/4, 169a/14, 181a/15, 185a/5, 186a/9, 189b/2, 189b/9, 199a/10

ā.+din 048b/3

ā.+ġaça 047b/10, 047b/11, 048b/3, 049a/1

[=80]

ʻazīz yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez

ʻa. 007a/8, 012b/11, 014b/16,

025a/7, 035b/12, 050b/17, 053b/13, 054a/12, 054a/13, 064b/2, 068b/11, 070a/1, 073b/12, 075a/6, 081b/8, 090b/12, 090b/13, 115a/16, 120a/15, 123a/17, 135a/3, 141a/15, 147a/16, 160b/13, 161b/13, 173a/17, 177b/5

‘a.+i 035b/11, 096b/12, 123a/16

‘a.+ī 085a/10, 116b/11

‘a.+īdin 116b/11, 187a/4

‘a.+ler 028a/2, 053b/16, 085a/4, 112a/15, 151b/6

‘a.+lerni 064b/3

‘a.+niŋ 012b/10, 097a/16, 177a/15

‘a.+raḳ 126b/13

[=46]

‘Azrā‘īl dört büyük melekten can almakla görevli olanı

‘A. 003B/16, 019B/5, 154A/8, 154A/9, 154A/10, 154B/2, 154B/4, 186A/14, 188A/2, 199B/17

‘A.+dür 195b/6

‘A.+ġa 188a/1

‘A.+ni 154a/8

‘A.+niŋ 153b/3

[=14]

azuḳ-ı āḫiret ahiret yiyeceği

a. 021a/16

[=1]

āzürde gücenmiş, kırılmış

ā. 018b/10, 115a/6, 151a/10

[=3]

‘azze aziz olsun

‘a. 014a/2, 034a/1, 075a/1, 101a/17, 194a/17

[=5]

‘azze’d-devlete’s-sulṭāniye sultanın devleti ‘aziz olsun

‘a. 001b/16

[=1]

-B-

be Arap alfabesinin ikinci harfi

b. 077b/6

[=1]

bā‘i<u>s</u> sebep olan şey, sebep

b. 086b/9

[=1]

ba‘żı hepsi olmayıp içlerinden birkaçı, kimi

b. 001b/11, 002a/4, 004a/4, 004a/5, 004a/7, 005a/6, 008a/7, 028b/5

b.+dın 001b/6

b.+nıŋ 028b/6, 148b/2, 190b/5, 198a/8

b.+nı 001b/5

[=17]

bāb bir kitabın bölümlerinden her biri

b. 002a/13, 002a/14, 002b/2, 002b/9, 002b/11, 002b/12, 002b/14, 002b/15, 002b/16, 003a/2, 003a/3, 003a/6, 003a/9, 003a/10, 003a/14,

003a/15, 003b/2, 003b/4, 003b/9, 003b/10, 003b/11, 003b/12, 003b/13, 004a/1, 004a/4, 004a/5, 004a/6, 004a/11, 016a/3, 019b/15, 019b/17, 059b/2, 059b/3, 064b/8, 064b/9, 064b/10, 083b/7, 085a/2, 088a/5, 088a/6, 094b/6, 096a/1, 096a/2, 112a/7, 112a/8, 122b/11, 123b/17, 125b/11, 125b/12, 130b/5, 130b/7, 135a/11, 135a/12, 141b/4, 148a/8, 149b/14, 149b/15, 158b/19, 159a/1, 163b/12, 167a/5, 176a/13, 182b/4

b.+da 002a/15, 002b/10, 003a/7, 003a/11, 145b/12

b.+lar 002a/12

[=74]

baba çocuğu olan erkek, peder, baba

b. 117a/9

[=1]

bāb-ı evvel birinci bab

b. 004a/9

[=1]

bāb-ı üçünçi üçüncü bab

b. 002a/16

[=1]

Bābu'l-Evvābīn cennetin kapılarından birinin adı

B. turur 042a/17

[=1]

Bābu'ş-Şavḳ Beytü'l-Makdis'in kapılarından birinin adı

B. 181b/16

[=1]

bād rüzgar, yel, hava

b. 140a/14

[=1]

bād-ı sumūm sam rüzgarı

b. 179a/10

[=1]

bād-ı ṣar'a sara hastalığı

b. 139a/5

[=1]

bādiye çöl

b.+lerde 057a/4

[=1]

bāftlıḳ dokuma

b. 167b/1

[=1]

baġ bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan

b.+nı 072b/16

b.+nıŋ 072b/11

[=2]

Baġdād Irak'ın başkenti

B. 131a/13, 131a/16, 131b/7

B.+da 137b/5

B.+dın 131a/15

[=5]

bağır göğüs, sine, bağır

b. 164a/11

[=1]

bağışla- bir şeyi yarar gözetmeden karşılıksız olarak vermek, hibe etmek, vermek, ihsan etmek, bahşetmek

b.-dı 172b/11, 172b/15

b.-dım 067a/17

b.-ġay 113a/13

b.-ġaylar 013b/6

b.-ġıl 118b/16

b.-sa 117a/14, 156a/10, 156a/12

[=9]

bāġıż buğz eden

b. 072b/17

[=1]

baġla- ip, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyahut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek

b.-dı 157b/15

b.-ġan 113b/7

b.-ġay 027a/15, 047b/3

b.-ġaylar 082a/1

b.-maġan 105b/17

b.-maḳ 087b/3

b.-ŋlar 020a/17

b.-p ėrdiler 029b/3, 046b/17

b.-p turur 047a/4

b.-p 041a/17, 047a/3, 049b/7, 104a/5, 141a/8

b.-r 069b/15

b.-sa 027b/7, 087b/4, 135a/5, 137b/3, 139a/15, 141a/11, 141a/14, 142b/12, 142b/17, 143b/3, 143b/7, 143b/14, 144a/6, 144b/13, 144b/16, 145a/10

[=33]

baġlan- önüne engel konmak, kapatılmak

b.-ġan 019b/4, 025a/15

b.-ġay 022b/12, 178b/10, 189a/5, 189a/16

[=6]

baġlıġ bağlanmış, bağlı

b. turur 095a/5, 168a/11

[=2]

bahā değer, kıymet, fiyat, paha

b. 173a/8

b.+ġa 168a/12

b.+ŋnı 168a/15

b.+sı 200b/1

b.+sını 006b/17, 066a/16, 096b/14

[=7]

bahādūr usta savaşçı, cengaver, yiğit, kahraman, cesur, bahadır

b. 035a/11, 075b/6, 076b/13

[=3]

bahadurluḳ yiğitlik, kahramanlık, bahadırlık

b. 075b/1

b.+ını 076b/14

b.+nı 165a/1

[=3]

bahāne bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mazeret

b. 048a/1, 065a/13

[=2]

bahā-yı kāġuẕ kağıdın değeri

b. 169a/9

[=1]

baḫīl eli sıkı kimse, hasis, cimri, pinti

b. 072a/5, 076a/2, 077b/5, 077b/6, 077b/7, 077b/9, 078a/9, 086b/17, 091b/16, 092b/9, 099b/1, 111a/15, 173a/16, 177b/11

b.+ġa 077b/17

b.+lıḳnıŋ 002b/14

b.+ni 092b/10

b.+niŋ 002b/12

[=17]

baḫīllıḳ hasis olma durumu, cimrilik, pintilik

b. 046b/11, 064b/9, 077a/9, 078a/13, 086b/14, 086b/15, 086b/17, 094b/5, 099a/7, 101a/1, 101a/13, 107b/10, 154b/2, 177b/16

b.+nıŋ 077a/8, 078a/3

[=17]

baḫş bağışlama

b. 071b/4

b.+nı 071b/5

[=4]

baḫşiş armağan, hediye, ihsan, bahşiş

b. 050a/13, 155b/7

[=2]

baḫt Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans

b. 029b/11, 095a/10, 152b/6

b.+ı 144b/7, 144b/9

[=5]

baḳ- bakışı bir şey üzerine çevirmek, görmek

b. 105b/2

b.-a almasa 095b/11

b.-ar ėrdi 168b/14

b.-ar 023a/1, 023a/2, 091b/16, 117a/10

b.-ardın 124b/7

b.-arlar 111a/12, 192a/15

b.-ġay 009a/6, 023b/6

b.-ġıl 023a/2

b.-ġıl 114b/5

b.-ıŋlar 020a/6

b.-ıŋlar 020b/13

b.-ıp turur ėrdi 050a/2

b.-ıp turur 072b/14, 117a/12

b.-ıp 017a/10, 039a/8, 079a/6, 092a/15, 140a/16, 143b/10, 145b/9, 168b/16

b.-maġay 062b/17, 082b/13

b.-maḳ 024a/10, 024a/11, 041a/5, 162b/2, 166b/16

b.-maḳlıḳları 103b/14

b.-masa 134a/17

b.-masaŋ 127b/3

b.-sa 022b/17, 023a/3, 093a/11, 104a/1, 115b/8

b.-tı 018b/12, 111a/12, 123b/9

b.-tılar 152b/12

b.-tım 033b/7

[=51]

bāk korku

b. 011a/14, 020b/4, 021b/4, 088b/9

[=4]

bāḳī 1. geriye kalan kısım veya meblağ

b. ėrdi 168a/2

b. 025b/2, 070b/8, 108a/17, 155a/4, 155a/6, 155a/7, 155a/8, 155a/10, 168a/3, 172a/7, 192b/8, 194a/15

b.+ni 065b/3, 175a/9

b.+sini 074a/14

2. ebedi, ölümsüz

b. 115b/13

[=20]

bākī ağlayan, ağlayıcı

b. 087b/3, 100b/14, 170b/9

[=3]

baḳḳāl perakende olarak çeşitli yiyecek ve temizlik maddeleri satan esnaf

b. 111a/11, 111a/15, 111b/1, 111b/4

b.+ġa 111a/14, 111b/1

b.+nıŋ 111a/13

[=7]

bala küçük çocuk, yavru, bala

b. 180a/17

[=1]

bālā boy

b. turur 100a/16

[=1]

balġam solunum yollarında tahriş ve iltihaplanma sebebiyle meydana gelen ve öksürülerek çıkarılan sümüksü madde

b. 165a/5

b.+nı 146a/3, 164b/8, 165a/6

b.+ī 163b/11

[=5]

balıḳ su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı, balık

b. 058a/8, 108a/1

b.+dın 186b/1

b.+nıŋ 126a/8

[=4]

bāliġ büluya eren, ergin

b. 095b/4, 154a/16

[=2]

bāmdād sabah, sabah vakti

b. 014a/12

[=1]

bāng çağrı, ezan

b.+da 056b/9

[=1]

bāng-ı namāz namaz çağrısı, ezan

b. 023b/14, 027a/12, 055b/13, 055b/14, 056a/6, 056b/8, 057a/1, 057a/5, 057a/6, 056a/13, 057b/3, 057b/16, 058a/9, 129b/11, 129b/12, 132b/5, 145b/9, 161a/8

b.+da 057b/11

b.+nı 021b/7, 028b/14, 057a/7, 057a/8, 057a/9, 057a/12, 057a/14, 057a/17

b.+nıŋ 002b/2, 002b/8, 019b/16, 053a/6

[=29]

bar kainatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan şey

b. ėrdi 002a/7, 012b/16, 015b/14, 018b/12, 025a/1, 031a/3, 031a/11, 035a/1, 035a/9, 035b/1, 058b/15, 062a/19, 064a/13, 066b/12, 069a/16, 070b/14, 071b/1, 075b/7, 077a/6, 083a/8, 084b/14, 086b/10, 090a/8, 096b/12, 096b/14, 106b/4, 106b/5, 111b/3, 111b/8, 112b/4, 114a/3, 114b/9, 119a/6, 123a/13, 136a/10, 136a/11, 136a/13, 138a/6, 165a/8, 168a/6, 169a/13, 169a/17, 169b/13, 170b/3, 172b/5, 172b/6, 172b/9, 174b/14, 175a/6, 190b/16

b. ėrdiler 035b/12

b. ėrse 062b/1

b. turur 005a/16, 005b/2, 018b/13, 019a/11, 024b/16, 029a/4, 029a/7, 038a/1, 038a/2, 046a/13, 068a/17, 070a/3, 077a/10, 087b/16, 088b/12, 093b/11, 100b/10, 103a/14, 104a/1, 106a/14, 107b/4, 110a/14, 116a/11, 132b/1, 164a/15, 164b/14, 166b/1, 170b/2

b. 002a/7, 007b/17, 013a/11, 013b/18, 020b/5, 023a/8, 024b/7, 028a/14, 029b/12, 029b/14, 031a/13, 034b/7, 035b/4, 036b/1, 042b/12, 051a/5, 056b/16, 067b/4, 071a/14, 071b/3, 074a/4, 074b/8, 078b/4, 079a/6, 079a/8, 079b/5, 079b/6, 080a/9, 081b/7, 086a/4, 086a/9, 086a/17, 091a/12, 095a/13, 101b/4, 102b/3, 107b/9, 107b/12, 110a/2, 115a/17, 115b/1, 115b/2, 115b/17, 116b/7, 119a/12, 119a/13, 120a/5, 120b/1, 121a/2, 128b/5, 129a/8, 129b/4, 141a/5, 145b/7, 151b/9, 155a/7, 166a/2, 166a/17, 172a/6, 172b/16, 173a/13, 175b/14, 179a/6, 181b/7, 195a/13, 195a/14, 195a/15

b.+dın 005b/8

b.+ıda 093a/14

[=155]

bar- 1. ulaşmak, varmak

b.-a bilmegey 145b/2

b.-a dur 014b/7

b.-a ėrdi 060b/3

b.-ay 073b/16, 119a/15, 120b/3, 154b/3

b.-dı ėrse 068b/3

b.-dı 026a/9, 052a/11, 067b/1, 073b/5, 084b/6, 085b/6, 090b/1, 090b/4, 097a/11, 106b/8, 114a/5, 116b/3, 120b/4, 122b/1, 123a/16, 131a/15, 159b/11

b.-dım ėrse 006a/9, 174a/8

b.-ur ėrdim 057a/5

b.-ur 009a/16, 019a/6, 020b/3, 031a/8, 068b/2, 078b/15, 095a/6, 103b/2, 117b/9, 119a/17, 122a/1, 125a/4, 138b/3, 142a/14, 142a/16, 143b/17, 169b/2, 196a/13

b.-urda 003b/2, 019a/17, 126a/12, 134b/4

b.-urlar 050a/7, 108a/9

b.-urnıŋ 156b/7

2. yardımcı fiil

satḳın ala b.-ıp 111a/11

satḳın ala bar- "satın almaya git-"

[=208]

bārā ḫudā ey Tanrı

b. 031a/1, 084b/10, 094a/14, 096a/12, 125b/17, 126a/13, 150b/14, 164b/16

[=8]

baraṣ cüzzamlı olmak

b. 049a/7, 080a/7, 139a/5, 164a/13, 166a/14

[=5]

barça bütün, hep

b. 002a/5, 002a/10, 005b/17, 006b/9, 006b/10, 006b/15, 008a/6, 015a/9, 015a/14, 015a/16, 016a/1, 018a/10, 019b/1, 019b/4, 022a/7, 022b/3, 026a/17, 026b/1, 029a/8, 034b/4, 035b/4, 035b/8, 035b/14, 037b/16, 038a/4, 042a/8, 046b/3, 046b/14, 049a/2, 051b/7, 051b/15, 052a/7, 052b/5, 052b/8, 052b/11, 056b/12, 060b/6, 060b/13, 062a/18, 062b/15, 064b/6, 067a/15, 068a/1, 068a/8, 068b/17, 069b/6, 071a/8, 074a/5, 076b/9, 077a/1, 078a/14, 080b/4, 080b/5, 080b/8, 084b/8, 085b/16, 086a/8, 091b/6, 091b/10, 091b/14, 094b/8, 098a/4, 098a/5, 099a/11, 099b/17, 100a/12, 101b/11, 103a/10, 105a/6, 106a/12, 106a/13, 106b/10, 107a/1, 108a/16, 108b/2, 108b/3, 108b/4, 108b/6, 111b/4, 117a/14, 117b/17, 122a/15, 122b/1, 122b/4, 123b/2, 123b/13, 124a/16, 128b/4, 129a/6, 129b/10, 131a/12, 133b/1, 133b/10, 134a/3, 134a/6, 134b/5, 136b/16, 137b/4, 137b/13, 138a/11, 138b/3, 139a/7, 139a/11, 139a/15, 139b/8, 139b/15, 140b/10, 141b/3, 141b/11, 142a/1, 143a/5, 143a/10, 144a/14, 144b/1, 145a/11, 148a/14, 148b/13, 148b/14, 150a/12, 151a/12, 153a/9, 154a/8, 156a/10, 156a/11, 160b/15, 161a/1, 161b/5, 161b/16, 162a/12, 163a/9, 165a/16, 166a/12, 167a/10, 170a/12, 170b/5, 170b/8, 170b/15, 170b/16, 172b/3, 173b/13, 174b/10, 175b/1, 175b/3, 178a/13, 179a/14, 180b/9, 181a/1, 181a/16, 181b/17, 182a/6, 182a/10, 182b/3, 183a/5, 183b/12, 183b/13, 184b/1, 184b/5, 185b/6, 185b/8,

186b/13, 186b/17, 188a/8, 188b/2, 189b/5, 190a/9, 190a/12, 194a/3, 200b/13

b.+da 008b/8

b.+dın 076a/13, 094b/6, 098b/14, 098b/15, 110a/16, 139b/1

b.+ġa 112a/6, 139b/13, 147b/15

b.+mızġa 052a/9, 173b/2

b.+mıznıŋ 200b/14

b.+nı 061b/15, 061b/16, 072a/12, 086a/9, 179b/9, 180a/1, 181b/1

b.+nıŋ 064b/7, 068a/13, 139b/13

b.+sı 011b/8, 133b/9, 179a/11, 179b/7, 185a/9

b.+sı 016b/6

b.+sıġa 042b/13, 062a/4

b.+sını 072a/16

b.+sını 163b/9

b.+sınıŋ 020b/15

[=212]

bārendelik yağmacılık

b. 178a/11

[=1]

bār-Ḫudā Tanrı

b. 118b/10, 175b/10

[=2]

barı bütün, hepsi, tamamı

b. 022a/17, 092a/6, 174b/4, 175b/12

[=4]

bārīk ince, nazik

b. 169a/11

[=1]

barlıḳ var olma durumu, var edilmiş olma

b. 009b/10, 021a/3, 113b/3, 149b/10

b.+ıġa 086a/7, 115a/16, 152b/3

[=7]

barmaġlıḳ ulaşmak, varmak

b. 185a/14

[=1]

bas- çiğnemek, hücum etmek, galip gelmek, basmak

b. 090a/2

b.-ar 069b/14, 069b/17, 164b/7, 165a/6

b.-ġıl 088a/17, 090a/11

b.-ıp 024b/1, 034a/12, 049a/9, 049a/11, 049a/13, 050a/14, 053a/16, 055a/1, 125a/12, 132a/16

b.-ḳay 189a/5

b.-sa 103b/8, 122b/17

[=20]

bā-ṣafā huzur ile

b. 001b/13, 039a/6

[=2]

basıl- yenilmek, mağlup olmak

b.-ġay 090a/2

[=1]

basur- bastırmak, baskı uygulamak

b.-up 145b/7

[=1]

Baş 1. insan vücudunun göz, kulak, ağız,

burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser

b. ėrdiler 035a/12

b. 024b/12, 030a/11, 030a/13, 034a/6, 034a/8, 035a/14, 043b/2, 044a/8, 045a/15, 058a/12, 105b/2, 105b/6, 123b/10, 130b/15, 130b/16, 131a/9, 131a/10, 131b/3, 141b/15, 154b/4, 154b/6, 159a/11, 175a/13, 184b/12, 187b/5, 189b/13, 189b/14, 189b/16, 192a/10, 195a/6, 197a/8, 197a/11, 198a/16

b.+ı 044b/8, 056a/3, 139b/16,

b.+ıça 066b/4

b.+ıda 017a/17, 079b/10, 110a/11

b.+ıdıŋ 030a/13

b.+ıdın 095a/9, 109a/12

b.+ıġa 052a/5, 052a/7, 153b/1, 168b/15, 186a/4, 192a/16, 197b/14, 200a/17

b.+ıge 052a/6, 062a/8, 062a/10

b.+ımġa 152a/8

b.+ımnı 068b/13

b.+ında 151a/16, 155b/10, 156a/7, 175a/1, 175a/5, 177a/9, 187b/1

b.+ını 023b/2, 030a/12, 030a/13, 042b/1, 068a/12, 080b/18, 118a/12, 168b/16, 185a/17

b.+ını 024a/14

b.+ıŋnı 114a/13, 114b/4

b.+larıġa 109a/15

b.+nı 020b/11, 081a/14, 123b/10, 146a/1

b.+nı 145b/17

b.+nıŋ 024b/12

2. bir şeyin başladığı zaman, başlangıç

b. 188a/15, 188a/16, 188b/3, 188b/14, 193a/3, 193a/4, 193a/8,

b.+dın 007b/6, 134a/12

b.+ı 130a/1, 183a/1, 183a/3, 183b/11

b.+ıda 035a/16,

3. temel, esas

b. 057b/5, 057b/8, 057b/11

b.+ı turur 078a/14

4. saç

b. 163a/7

5. bir şeyin genellikle toparlakça ucu, tepesi

b.+ı 138b/16

b.+ıda turur 076b/16

[=107]

başla- bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek

b.-ġıl 046a/13

b.-maḳ 161a/12

b.-y 046a/14

[=3]

başlıġ başlı

b. 095b/8

[=1]

bat- Dünya'nın dönüşü dolayısıyla Güneş, Ay ve yıldız ufkun altına inmek; bk. fat-, pat-

b.-masdın 033b/13

[=1]

bāṭ testi

b.+lar 194a/16

[=1]

bā-tedbīr tedbir ile

b. 001b/15

[=1]

bāṭın iç yüz, dahil, derun, zamir

b. 063a/15, 070b/3, 120b/3

b.+ını 007b/16, 148b/4

b.+nı 023b/16

[=6]

bā-vücūd vücūd ile

b. 010b/9, 011a/8, 029b/10, 035b/1, 089a/11, 094b/13, 102b/4, 126b/17, 167b/1

b.+ı 054a/4

[=10]

Bāyezīd Besṭāmī özel ad

B. 122b/6

[=1]

bāzār haftanın belirli günlerinde belli yerlerde kurulan alış veriş yeri, pazar

b.+da 085a/9

b.+dın 168a/10

b.+ġa 067a/17, 067b/1, 093a/12, 163a/6, 167b/12

b.+ı turur 058a/4

b.+ıda 093a/6

b.+lar 178a/11

b.+larġa 050a/7

[=11]

bāzgeşt diliyle kelime-i tevhidi söyleyen salikin içinden, "İlahi, maksadım sensin, gayem senin rızanı kazanmaktır!" demesi anlamına gelen Nakşibendi tarikatına ait bir terim, pişmanlık (?)

b.+iŋler 091a/1

[=1]

ba'żı hepsi olmayıp içlerinden birkaçı, kimi

b. 054b/9, 062a/1, 074b/3, 077b/5, 091a/10, 096b/13, 098a/13, 101a/2, 101a/4, 125b/2, 128a/16, 128b/1, 150a/13, 151b/6, 163b/13, 167a/6, 178b/13, 182b/4, 182b/5

[=21]

bāzū omuzla dirsek arasında bulunan ve gerildiği zaman belirgin şekilde görülen şişkince kas kitlesi

b.+sıġa 135a/4

[=1]

be-'aẓamet azamet ile, büyüklük ile

b. 194a/13

[=1]

be-'ādet usul ile, görenek ile

b. 022b/14

[=1]

be-cemā'at cemaat ile

b. 028a/16

b.+ġa 031a/15

[=2]

bed kötü, fena, çirkin

b. 047a/3, 104a/12

[=2]

bedaḫşān Kuzeydoğu Afganistan'da bir idari bölge

b. 058b/15

[=1]

bed-aṣıl kötü soylu [=1]

b.+lar 176b/9

[=1]

bed-baḫt kötü talihli, şansız

b. turur 048a/4

b. 029b/13, 034b/17, 065a/17, 071a/10, 095a/12, 130b/2, 181b/5, 196b/7

b.+lardın 046b/2

b.+larġa 195b/1

b.+ġa 132a/2

b.+ḳa 100b/16

[=13]

bed-baḫtlıḳ kötü talihlilik, bk. bed-baḫtlik

b.+ġa 190a/13

[=1]

bed-baḫtlik kötü talihlilik, bk. bed-baḫtlıḳ

b. 106a/4

[=1]

beden vücut, gövde

b.+ge 165a/9

b.+ide 142b/5

b.+ini 059a/16, 198a/3

[=4]

bed-fi'il kötü fiil

b. 165b/15

[=1]

bed-ḫulḳ kötü huy

b. 165b/15

[=1]

bed-ḫulḳluḳ kötü huyluluk

b. 122a/5

[=1]

bed-ḫūy kötü huy

b. 112b/4, 112b/6, 112b/14

b.+nı 122a/5

[=4]

bed-ḫūyluḳ kötü huyluluk

b.+dın 121b/17

[=1]

bed-ḫᵛāh başkasının kötülüğünü isteyen, başkası için iyilik dilemeyen kimse

b.+larnıŋ 137a/6

[=1]

bed-kār işi, davranışı kötü olan, kötü işle uğraşan

b.+lardın 116b/16

[=1]

bed-ma'āş hareketi, yaşayışı fena olan

b. 112b/6, 162a/11

[=2]

bedre para kesesi

b. 076a/17, 076b/1

[=2]

be-dürüstī gerçekten

b. 019a/10, 019b/14, 020a/8, 020a/10, 021a/11, 022b/16, 023a/2, 026b/5, 026b/6, 027b/1, 028b/4, 031b/8, 032b/14, 034b/10, 037b/13, 040b/14, 044b/15, 045b/7, 047a/14, 048a/17, 051a/10, 059b/11, 059b/15, 060b/8, 060b/11, 061b/7, 062a/19, 064a/3, 064a/12, 065b/15, 066b/2, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/11, 069a/2, 071b/11, 071b/14, 071b/17, 072a/2, 072a/13, 077a/10, 078a/7, 078b/6, 079a/2, 080a/4, 080a/6, 086a/16, 087a/14, 091a/3, 094b/11, 095a/2, 096b/3, 097b/12, 099b/6, 101b/12, 102a/7, 103b/2, 104a/15, 104a/17, 105b/10, 106b/17, 107b/6, 108a/4, 110a/14, 115b/5, 115b/11, 116b/7, 116b/9, 117b/13, 120b/11, 121a/16, 121b/2, 121b/4, 123a/5, 123a/10, 124a/17, 125b/14, 132a/16, 134a/1, 135b/17, 145a/2, 148a/9, 148a/11, 148a/12, 152b/10, 157b/14, 164a/4, 164a/14, 165a/1, 165a/3, 165a/4, 165a/6, 165a/9, 165a/14, 165a/15, 165b/6, 165b/9, 165b/17, 166a/13, 166a/16, 166a/17, 166b/8, 169b/10, 170b/16, 171a/11, 173b/10, 177a/8, 178a/1, 178a/17, 178b/1, 183a/8, 184a/6, 186b/13, 188b/14, 189b/3, 189b/8, 194a/14, 195a/2, 195a/7, 196b/8, 196b/10, 196b/11

b.+ge 026a/14

b.+ge 049b/6

[=126]

bed-zebān dili, sözleri kötü olan, ağzı bozuk

b. 116a/1

[=1]

bėg büyük, beğ

b.+iŋ 108b/14

b.+iŋniŋ 108b/14

b.+leriŋizler 177b/8

[=3]

be-ġāyet son derece, pek çok, fazlasıyla

b. 026b/6, 046a/10, 063a/9, 119a/6, 141b/3, 146b/16, 147b/6, 151b/7, 162a/2, 171b/5, 173a/14

[=11]

Behāve'd-dīn Ẕekeriyā özel ad

B. 044b/6

[=1]

behc-i nev‘ yeni mutluluk

b. 131b/10

[=1]

beher her bir

b. 061a/17, 066b/4, 092a/6

[=3]

beher-ḥāl her bir durum, her halde, mutlaka

b. 035b/7, 079b/2

[=2]

behī ayva

b. 164b/15, 165a/2

b.+ni 164b/17

b.+niŋ 164b/14

[=4]

behişt uçmak, cennet

b. 004b/10, 077b/17, 154a/1

b.+de 194b/2

b.+din 195b/1

b.+i 175b/3

[=6]

behiştī uçmaklık, cennetlik

b. turur 011b/10, 011b/11, 114a/12

[=3]

behişt-i cāvidān sonsuz cennet

b.+ġa 062b/2

b.+ı 004b/5, 059b/5, 184a/11

[=4]

behre pay, ḥisse

b. 002a/5, 008a/6, 008a/12, 009a/10, 193b/17

[=5]

behre-mend nasiplenmiş

b. 192b/10

[=1]

behre-ver nasiplenmiş

b. 002a/4

[=1]

be-ḥaḳ hak ile

b. 018b/17, 043b/3, 051b/1, 052b/1, 119b/12, 170b/15, 190a/5, 197a/10

b.+ın 034b/15

[=8]

be-ḫaber habere göre

b. 007a/8

[=1]

be-ḳadir değer ile, kıymet ile

b. 002a/7, 067b/17

[=2]

belā insana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder, afet, musibet, felaket, bela

b. 006b/13, 008b/11, 010b/10, 014a/4, 016a/5, 016b/17, 048b/4, 067a/1, 069b/16, 076a/4, 082a/16, 085a/8, 101b/10, 135b/16, 136a/2, 178a/6, 187a/1

b.+da 077b/7

b.+dın 013a/5, 058b/2, 077b/6, 098a/5, 110a/6, 124b/2, 135b/14, 141a/4

b.+lar 137b/4, 140b/10, 148b/10, 185b/8, 186b/13, 188a/8

b.+lardın 003b/3, 044b/15, 049a/2, 099a/11, 133a/14, 135a/11, 135b/5, 136b/3, 137a/5, 137b/13, 138a/11, 139a/7, 139a/15, 142a/1, 144b/2, 145a/11, 160a/3, 183b/2, 183b/13, 186b/17, 188a/4

b.+larıdın 127b/17, 187a/5

b.+larnı 186b/15

b.+nı 017a/2, 045a/17, 067a/1, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 124a/14, 124a/15, 124a/17, 159b/15, 164a/12

b.+sı 047a/7, 123b/2, 135a/9, 137a/2

b.+sıdın 010b/3, 044b/9, 044b/10, 051b/11, 052a/17, 094a/2, 133b/11, 138a/15, 139a/17

b.+yı 047a/6, 058a/17, 101b/10, 131b/9, 132a/6, 133a/11, 135b/4, 138b/17, 179b/1

b.+yıġa 088a/7

[=92]

belī evet, peki

b. 044b/13, 086b/1, 160a/13, 179b/5, 181a/11, 195a/17

[=6]

beliyye musibet, bela

b. 010b/10, 016a/5, 187a/2

[=3]

be-mertebe mertebeye göre

b. 146b/11

[=1]

be-mertebe-yi rūşen parlak mertebe için

b. 143a/6

[=1]

bend suyun önüne tutmak ve biriktirmek için yapılan set

b. 063b/11, 103b/2, 134a/10, 174a/13, 174a/16

b.+i 170a/2

b.+leri 154a/15

[=7]

bende kul, köle, abd

b. turur 007b/13, 020b/10, 040b/14, 068b/14

b. 005a/9, 005a/17, 010a/10, 010a/15, 011a/13, 013b/1, 014a/16, 022a/8, 022b/16, 022b/17, 023a/2, 023a/13, 024b/17, 026b/5, 032a/7, 032a/9, 035a/6, 037b/2, 042a/8, 042a/17, 043b/6, 045a/14, 047b/16, 048a/2, 051b/11, 061b/13, 062b/14, 067b/4, 075a/13, 078b/3, 083b/13, 089b/2, 089b/3, 091b/1, 093a/16, 095a/9, 095a/12, 101a/15, 105b/8, 107a/1, 107a/3, 108b/5, 116b/5, 123a/4, 125a/4, 127a/7, 127a/15, 128a/6, 128a/11, 128a/12, 128a/17, 128b/6, 128b/7, 128b/8, 129b/4, 140b/17, 148b/8, 153a/13, 153a/17, 157a/10, 157b/11, 158a/2, 158a/8, 159b/14, 164a/1, 186a/4, 191a/13, 194b/3, 194b/12, 198a/9

b.+de 077a/9

b.+din 020a/4, 024b/17, 057a/11, 095b/15, 121b/14, 197b/11

b.+dür 014a/15

b.+ġa turur 154b/16

b.+ġa 004b/1, 046b/6, 153b/16

b.+ge 005b/4, 024b/9, 026a/14, 026b/14, 039a/8, 042a/15, 070b/5, 087a/15, 095a/10, 125a/6, 127b/11,

158a/7, 182b/12, 185a/1, 186a/9, 192a/7, 193b/4, 194b/2, 194b/8, 194b/9, 194b/13, 200a/16

b.+ler 090b/12, 105a/10, 120a/10

b.+lerdin 139a/4, 191b/17

b.+lerġa 070b/6

b.+lerge 193b/15

b.+leri 036b/1, 052b/3, 148b/5, 156b/12

b.+leridin turur 042a/9, 123b/15

b.+leridin 009a/6, 020b/10, 038a/6

b.+leriġa 021a/1, 073a/15, 089a/1, 189b/4

b.+leriġa 127b/16

b.+lerim turur 010b/1

b.+lerim 020a/14, 025a/2, 059a/2, 061b/14, 062a/7, 062a/9, 175b/17

b.+lerimġa 028a/1, 085a/1, 091a/2

b.+lerimniŋ 014a/12, 026a/13, 169b/4

b.+leriŋġa 068a/5

b.+leriŋge 010a/5

b.+lerinin 001b/12

b.+leriniŋ 036b/7, 044b/1

b.+leriniŋ 107b/7

b.+lerniŋ 051b/8, 107b/5, 108a/1, 156a/5, 200b/15

b.+lerniŋ 195b/4, 195b/5

b.+m 005a/2, 005a/16, 007b/1, 012b/6, 014a/13, 021a/2, 056b/18, 059b/15, 062b/14, 064a/4, 105b/3, 110b/15, 126a/4, 129a/17, 188a/4, 191b/6, 194a/16, 200b/12

b.+mdin 024b/16, 032b/15, 094b/11

b.+mge 020b/14

b.+mni 005a/15, 108b/10

b.+mniŋ 004b/4

b.+ni 010a/11, 024b/8, 024b/9, 024b/10, 041b/13, 106a/14, 115b/16, 116b/16, 116b/17, 140b/5, 152a/14, 153b/16, 159b/8, 164b/12, 184a/1, 190b/2, 193a/7, 198b/11

b.+niŋ 005a/12, 007b/6, 017a/17, 036a/1, 039a/13, 039a/16, 069a/8, 070a/3, 084a/7, 095b/11, 095b/12, 105b/7, 107a/1, 128a/17, 139a/14, 154a/2, 155a/4, 158b/17, 163a/17, 184a/10, 184a/17, 187b/6, 188a/2, 189a/8, 194b/1

b.+si 051a/4, 168b/8

b.+siġa 126b/14, 126b/15

b.+sige 091b/12, 108b/2, 150a/9

b.+siŋ 039a/3

b.+sini 095a/7

[=238]

bende-yi müsteḥaḳ hak etmiş kul

b. 024b/14

[=1]

bendelig kulluk, bk. bendelıḳ

b.+ide 068b/11

b.+imge 068b/15
[=2]
bendelik kulluk, bk. bendelig
b. 083a/4, 091b/1
b.+ge 068b/14, 068b/17
[=4]
bende-yi Ḫudā Tanrı'nın kulu
b. 056a/14
[=1]
bende-yi Ḫudāyī Tanrı'nın kulu
b. 033b/8, 051b/5
[=2]
bende-yi maḫlūḳ yaratılmış kul
b.+nıŋ 056a/12
[=1]
bende-yi mū'min inanan kul
b. 004a/11, 006b/3, 010b/10, 011a/1, 013b/16, 016a/4, 018a/4, 022b/16, 039a/12, 049a/5, 053a/7, 053a/10, 053b/4, 057a/10, 058a/6, 089a/1, 105b/4, 116a/8, 126b/3, 152b/1, 152b/5, 156b/7, 196a/11, 199b/14
b.+ġa 011a/1, 153a/12
b.+ġa 070a/4
b.+ni 181b/3
b.+niŋ 129a/1, 153a/11, 154b/7, 155a/12, 155b/9
[=33]
bende-yi Müsülmān Müslüman köle
a. 101a/9
[=1]
bende-yi zerḫarīd köle
b.+iŋ 068b/9
[=1]
bend-i na'leyn ayakkabı bendi
b.+ni 124b/17
[=1]
benī Ādem Âdem oğlu
b. 001b/5
[=1]
Benī İsrā'il İsrail oğlu, bk. Benū İsrā'īl
B. 054a/14, 084b/14, 084b/15, 087a/9, 093b/2, 136a/10
[=6]
Benū İsrā'īl İsrail oğlu, bk. Benī İsrā'īl
B. 186b/2
[=1]
bėr- vermek, bk. ver-
1. üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek, vermek
b.-di ėrse 069a/17
b.-di 052a/10, 052a/11, 066b/13, 069b/5, 071a/10, 076a/8, 076a/15, 096b/17, 097a/12, 128b/10, 166b/11, 171a/8, 171a/9, 172b/14, 173a/12, 175a/8, 175a/15
b.-diler ėrse 124a/6
b.-diler 069b/6, 069b/8, 069b/12, 086a/5, 100a/11
b.-dim 071a/9, 074b/15, 075a/2, 075b/9, 076a/11, 136b/1, 175a/9, 194a/15

b.-ürler 068a/15, 127a/13

2. bırakmak veya bağışlamak

b. 128b/13

3. evlendirmek

b.-di 067b/7

b.-diler 045b/9

b.-geyler 058b/7

4. göndermek

b.-di 173a/3, 173a/11

5. sahip olmasını sağlamak

b.-ür 019b/10

6. yardımcı fiil

āvāz b.-di 031a/14

būse b.-diler 052a/5

cān b.-di 088b/6

cān b.-meklikni 153b/7

cān b.-mekni 153b/5

cevāb b.-di 013a/2, 023a/5, 074a/8

cevāb b.-dim 019b/13

cevāb b.-diŋ 152a/5

cevāb b.-e bilgey 153a/15

cevāb b.-ey 169b/5

cevāb b.-gey 064b/6, 114a/15, 152b/1

cevāb b.-gil 040b/18, 068a/11

cevāb b.-güçi 178a/10

cevāb b.-güçidin 176b/4

cevāb b.-gülük turur 086b/8

cevāb b.-ip 153a/13

cevāb b.-medi 068a/11, 102b/13, 114a/16

cevāb b.-mek 055b/9, 112b/9

cevāb b.-mes 102b/14

cevāb b.-mese 055b/7

cevāb b.-se 153a/12

cevābı selām b.-se 055b/6

destūr b.-diler 056a/5

emān b.-gey 044a/2, 103b/8

emān b.-ür 003b/13, 003b/14, 003b/15, 044b/15, 149b/15, 149b/16, 151b/13

ḫaber b.-di 034b/7, 068a/7, 095b/15, 114a/17, 148a/10, 148a/12, 157b/13, 180b/17

ḫaber b.-diler 014b/7, 072b/6, 154a/12

ḫaber b.-ey 049b/2, 091a/8, 113b/5, 154a/12, 162a/6

ḫaber b.-gey 132a/9

ḫaber b.-gil 068a/8, 113b/1, 176b/3, 176b/6

ḫaber b.-güçi 154a/13

ḫaber b.-mek 051a/10

ḫaber b.-ür 007b/1, 012a/2, 024a/4, 024b/6, 037b/9, 046b/10, 053a/9, 059b/14, 066a/17, 089b/6, 096b/2, 097a/17, 108a/3, 110b/15, 127b/16, 129b/14, 133a/13, 178b/12, 190a/16

icāzet b.-di 086a/3

icāzet b.-se 079b/3

i‘ṭā b.-seŋ 088a/13

küşād b.-di 084b/13

necāt b.-di 186a/17

necāt b.-gey 185a/2

necāt b.-gil 126a/9

ruḫṣat b.-di 086a/6
ruḫṣat b.-gil 028a/15
salıp bėrdi 136a/16
selām b.-gendin 036b/15, 037a/9, 038b/13, 041b/17, 051a/14, 131a/5, 145a/13, 157b/6, 159a/4, 183a/4, 183b/1, 184a/17, 187a/13, 188a/18, 190b/9, 190b/11, 190b/13, 197a/7, 198a/16, 199a/11, 200a/4
selām b.-se 024b/2, 048b/2, 130b/14, 187b/5, 192b/14
selām b.-seŋizler 150b/14
selām b.-ürde 023b/5
tapşura b.-ür 174b/12
telkīn b.-gey 012b/13
tevfīḳ b.-mes 126b/15
yād b.-seŋ ėrdi 070b/12
yaraşu b.-ür 028a/1, 028a/9
yėtküre b.-gil 150b/15
zekᵛāt b.-megen 064b/17
zekᵛāt b.-mek 065a/6, 065a/8
zekᵛāt b.-mes 064b/13
zekᵛāt b.-meseler 112a/5
zekᵛāt b.-seŋ 113b/4
zekᵛāt b.-ürler 068a/15
āvāz bėr- "ses ver-"
būse bėr- "öpücük ver-, öp-"
cān bėr- "can ver-"
cevāb bėr- cevap ver-"
cevāb-ı selām bėr- "selamın cevabını ver-"
destūr bėr- "izin ver-"
emān bėr- "kurtar-, koru-"
ḫaber bėr- "haber ver-"
icāzet bėr- "izin ver-"
i'ṭā bėr- "ver-"
küşād bėr- "güzellik ver-"
necāt bėr- "kurtuluş ver-"
ruḫṣat bėr- "izin ver-"
salıp bėr- "serbest bırak-"
selām bėr- "selam ver-"
tapşura bėr- "teslim ediver-"
telkīn bėr- "Aşıla-, zihnine sok-, öğret-"
tevfīḳ bėr- "izin ver-, uygun gör-"
yād bėr- "an-, hatırla-"
yaraşu bėr- "uygun oluver-"
yėtküre bėr- "ulaştırı ver-"
zekᵛāt bėr- "zekat ver-"
[=498]

berā'at kurtuluş
b. 161b/8
[=1]

berāber birlikte
b. turur 009b/7, 009b/9, 009b/11, 019a/13, 178a/10
b. 008a/14, 010b/14, 017a/12, 024a/15, 029b/7
b.+i 024b/12, 024b/13, 069a/8, 175b/6
b.+içe 196a/13
b.+ide 155b/3
b.+idin 024b/12
[=17]

ber-āndāẖte yıkmak [=1]

b. 041a/10

berat 1. kurtuluş

b. 059a/9, 195b/1

2. Berat gecesi [=11]

b. 004a/8, 130a/1, 185a/5, 193b/5, 193b/6, 193b/9, 194a/8, 194a/12, 194b/14

[=11]

ber cüdā çok fazla

b. 143a/3

[=3]

berde köle

b. 145b/11, 191b/16

b.+si 145b/8

[=3]

berehne çıplak

b. 178b/16

b.+ge 185a/14, 197b/8

[=3]

berekāt bereketler

b.+ı 192b/16

b.+ıdın 052b/3

[=2]

bereket Allah'tan gelen hayrın bir nesnede görünmesi ve devam etmesi, artıp çoğalması, tanrı ihsanı, nimet

b. turur 080b/7, 165b/9, 196b/12

b. 022a/5, 062a/11, 080a/11, 083b/6, 096b/6, 096b/9, 100b/12, 115b/12, 136a/6, 139b/1, 140b/9, 149a/7, 149a/8, 159a/14, 159b/2, 161a/16, 162a/3, 162a/5, 165a/16, 166b/3, 178a/12, 182a/8, 187a/1, 193b/12, 194a/15, 196a/5

b.+din 126b/6

b.+i turur 121b/4

b.+i 008a/6, 089a/14, 166a/17

b.+ide 062a/3, 134a/3

b.+idin 004b/4, 006a/1, 008a/5, 010b/4, 010b/9, 011b/6, 044a/12, 073b/15, 074a/9, 084b/2, 118a/15, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 124a/14, 124a/15, 124b/1, 136b/4, 137b/8, 147b/14, 158a/12, 163b/6, 168b/11, 175b/1, 191a/4, 193b/16, 196a/6

b.+iŋdin 068a/9

b.+ler 144b/12

b.+ni 021b/9, 030b/9, 037b/12, 097b/5, 112a/4, 125b/11, 162b/5, 178a/7

[=75]

Berehūt Yemen'de Bi'riberehut adlı ünlü mağaranın bulunduğu vadi

B. 114b/2

[=1]

ber-ḥaḳ hak üzere

b. 169a/13

[=1]

bėri öte, bu taraf

b. 011b/12

b.+de 064b/16

[=3]

bėril- 1. verilmek

b.-gey 071b/9, 071b/10

b.-se 107b/15

b.-ür 062a/1

2. yardımcı fiil

emān b.-gey 148b/1

emān bėril- "kurtarıl-, korun-"

[=5]

bėriş verme işi

b.-iş 080a/4

[=1]

berḳ şimşek

b. 153a/8

[=1]

bėrkit- sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek

b.-ip 145b/1

b.-key 019a/14

b.-ür 019b/10, 164b/7

[=4]

ber-pā ayak üzerinde, bk. ber-pāy

b.+larını 076a/15

[=1]

ber-pāy ayak üzerinde, bk. ber-pā

b. turur 071a/17

b. 018b/9, 028a/17, 086a/12, 113b/15, 178b/5

[=6]

ber-pāylıḳ ayak üzerinde olma

b.+ı 089a/15

[=1]

be-ṣıdḳ doğruluk ile

b. 023a/12

[=1]

besī çok, birçok, pek, fazla

b. 022b/12, 033b/7, 034b/5, 040b/4, 041b/8, 047a/3, 061b/14, 067b/6, 067b/7, 067b/12, 071a/1, 074b/3, 074b/6, 076a/10, 088a/4, 088b/3, 092b/2, 097a/4, 112b/2, 112b/4, 112b/5, 114a/4, 114a/12, 114b/7, 115a/17, 116a/1, 116a/12, 117b/11, 119b/2, 119b/4, 122a/9, 122b/4, 123a/9, 125a/9, 129a/5, 131a/1, 131a/9, 132b/9, 136a/11, 140b/15, 143a/4, 156a/1, 157b/11, 160b/1, 163a/13, 168a/12, 170a/16, 170b/3, 172b/6, 173b/4, 173b/14, 175a/11, 188a/6, 188a/7, 190b/17, 190b/18

[=58]

Besṭām İran'da yer alan bir şehrin adı

B. 122b/8

[=1]

Bestāmī özel ad

B.+din 087b/17

[=1]

bėş beş

b. 002b/12, 002b/16, 003a/15, 004a/7, 004a/8, 004a/11, 012a/13, 014b/10, 014b/17, 016a/4, 020b/2, 022a/8, 023a/14, 027a/14, 029a/1, 029b/8, 029b/13, 030a/17, 030b/5, 031a/4, 032a/12, 036b/3, 038a/16, 039b/17, 041b/11, 042a/14, 042b/4,

042b/5, 042b/8, 043b/1, 043b/3, 045a/6, 055b/9, 056b/2, 058a/15, 061b/8, 063a/12, 063b/7, 064b/9, 064b/10, 065a/7, 065b/2, 065b/3, 065b/8, 065b/9, 072b/2, 085b/12, 086a/11, 086a/12, 088a/6, 095a/11, 095a/13, 096b/5, 096b/7, 096b/8, 098a/15, 103a/16, 104a/16, 104a/17, 111b/16, 112b/11, 112b/13, 119a/3, 129b/16, 130b/7, 143a/10, 145b/14, 149a/12, 150a/15, 150a/17, 151a/1, 153b/10, 159a/9, 160a/6, 177a/10, 178a/15, 178b/16, 182b/18, 186b/5, 192a/9, 193a/2, 197a/7, 201b/12

b.+i 060b/11, 191a/6, 191a/7, 191a/9, 191a/11

b.+ide 190b/5

[=94]

beşāret müjde, iyi ḫaber, sevinç

b. 005a/4, 105a/12, 157b/13, 197a/14

b.+i 015b/9, 191b/2

b.+ler 154b/15

[=7]

beşāşet güler yüzlülük, güleçlik

b. 170a/14

[=1]

beşere insan vücudunun dış yüzü

b.+ŋni 110b/2

b.+si 074b/5

b.+sini 164b/8

b.+siniŋ 110b/1

[=4]

bėşik beşik

p.+ige 137b/2

[=1]

bėşinç beşinci, bk. bėşinçi

b. 095a/12, 129a/11, 141a/10, 145b/16, 156b/5, 161a/12, 186a/9, 188a/5, 190a/9, 193b/14, 194b/14, 195a/12, 197a/5, 198b/3, 199a/3, 199b/1

b.+de 184b/11

[=17]

bėşinçi beşinci, bk. bėşinç

b. 002b/4, 002b/11, 002b/14, 003a/1, 003a/5, 003a/13, 003b/2, 003b/6, 003b/17, 004a/14, 009a/5, 014b/1, 016b/3, 019a/14, 024a/1, 027a/17, 029b/10, 030b/2, 030b/7, 031b/15, 033a/2, 054b/16, 055b/13, 056b/5, 061b/15, 063a/2, 063b/1, 063b/12, 064b/8, 078a/15, 094a/5, 104b/5, 104b/6, 115a/5, 120a/8, 121a/9, 132a/16, 134b/4, 139b/10, 151a/8

[=40]

bėş yüz beş yüz

b. 010a/16, 059b/1, 078b/2

[=3]

be-taḥḳīḳ araştırmaya göre

b. 014a/14, 016a/13, 104a/5

[=3]

Bevāḳīt eser adı

b.+da 037b/12

[=1]

bevāsīr kalın bağırsağın alt kısmında ve makatta toplar damarların genişlemesiyle kendini gösteren hastalık, hemoroit, mayasıl, bk. fāsūr

b. 31b/6, 139a/5

[=2]

beyābān çöl, sahra

b. 012a/4, 017b/7, 190a/7

b.+ġa 068b/12

b.+ġa 131b/6

[=5]

beyān anlatma, bildirme, açıklama

b. 100b/10, 131a/15

b.+da 061b/1, 108b/16

b.+ı turur 097a/16

b.+ı 043a/4, 125b/12

b.+ıda 002a/14, 002a/15, 002a/16, 002b/5, 002b/6, 002b/7, 002b/14, 002b/15, 002b/16, 002b/17, 003a/1, 003a/2, 003a/3, 003a/4, 003a/5, 003a/6, 003a/7, 003a/8, 003a/9, 003a/10, 003a/11, 003a/12, 003a/13, 003a/14, 003a/15, 003a/16, 003a/17, 003b/1, 003b/2, 003b/4, 003b/5, 003b/6, 003b/7, 003b/8, 003b/9, 003b/10, 003b/11, 003b/12, 003b/13, 003b/14, 003b/15, 003b/16, 003b/17, 004a/1, 004a/2, 004a/3, 004a/4, 004a/5, 004a/6, 004a/7, 004a/10, 004a/11, 007a/17, 011a/7, 012b/15, 014b/1, 016a/4, 017b/14, 018a/13, 019b/17, 020a/1, 026b/9, 028a/10, 031a/17, 031b/16, 035b/15, 037a/13, 038a/7, 039b/2, 041a/12, 046a/8, 047a/10, 047b/17, 050a/15, 053a/7, 057a/1, 058a/3, 058b/4, 059a/4, 059b/3, 060a/9, 064b/8, 064b/10, 065b/7, 071b/10, 077a/8, 078a/16, 083b/7, 085a/3, 088a/5, 088a/6, 090b/15, 092b/11, 093a/17, 094a/6, 094b/7, 096a/2, 096a/3, 097b/3, 098b/12, 101b/5, 104b/7, 110a/13, 110b/6, 111b/6, 112a/8, 115b/7, 121b/15, 122b/12, 123b/17, 125b/13, 126b/2, 127a/5, 128a/4, 129a/12, 130a/3, 130a/11, 130b/6, 130b/7, 131b/9, 133a/10, 134a/5, 134b/5, 135a/12, 135a/13, 137a/16, 137b/17, 138a/13, 139b/11, 140a/3, 140b/7, 140b/16, 141b/6, 145b/13, 148a/9, 149b/15, 149b/16, 151b/14, 155a/15, 156b/6, 158a/11, 159a/1, 159a/2, 161b/17, 163a/10, 163b/13, 167a/6, 176a/13, 182b/5, 183a/2, 184a/5, 184b/2, 185b/6, 186a/6, 186a/10, 186b/6, 187a/10, 187a/16, 187b/7, 188a/5, 188a/15, 189a/2, 189b/2, 190a/9, 190b/4, 191a/6, 191b/12, 192b/2, 193a/3, 193a/10, 193b/5, 194a/9, 195b/10, 195b/13, 196a/14, 196b/9, 197a/6, 197a/17, 197b/10, 198a/2, 198a/17, 198b/10,

199a/6, 199b/2, 200a/2, 200a/9

[=219]

Beyānü'l-Aḥkām eser adı

B.+da 055a/18, 196b/14

[=2]

beyż ak, beyaz; bk. beyāż

b.+nıŋ 060b/3

[=1]

beyāż ak, beyaz, bk. beyż

b.+da 145b/5

[=1]

beyhūde boş yere, gereksizce

b. 127b/3

[=1]

beyin dimağ, beyin

b.+ini 147b/3

[=1]

beyt ev, mesken, hane

b.+idin 190a/8

[=1]

Beytü'l-Maḳdis Mescid-i Aksa

B.+ġa 181b/9

B.+niŋ 036a/16, 181b/16

[=2]

beytü'l-māl devlet hazinesi

b. 168a/14, 170a/1, 172a/3

b.+dın 168a/13, 167b/16, 167b/17, 172a/4

b.+ġa 168a/8, 168a/9, 168a/16

b.+nı 170a/4

b.+nıŋ 172a/12

[=12]

Beytü'l-Maḳdis Mescid-i Aksa

B.+de 062b/2

B.+ge 180b/7

B.+ni 051b/8

[=3]

bėz deri altında olan şişkinlik

b. 143b/12

[=1]

bezgek sıtma

b. 143a/11

[=1]

bezirgān tüccar, esnaf

b.+lar tururlar 058a/5

b.+lar 108a/10

b.+lardın 176a/17

[=3]

bezirgānlıḳ tüccarlık, esnaflık

b. 058a/6

[=1]

bezzāz kumaş tüccarı

b. 143b/12

[=1]

bezzāzlıḳ bez satan tüccar

b. 096b/12

[=1]

bī-'arż sunmadan

b. 151a/11

[=1]

bī'at bir hükümdarın, büyük bir kimsenin hakimiyetini, hüküm ve yetki sahibi olduğunu tasdik edip ona tabi olmayı kabul etme

b. 087b/14

[=1]

bī-'amel amelsiz

b. 177b/11

[=1]

bī-bahā değersiz

b. 045a/8

[=1]

bī-bahāne bahanesiz

b. 048a/8

[=1]

bī-bāk korkusuz

b. 100b/6

[=1]

bī-behre pay sahibi olmayan, nasipsiz, kısmetsiz

b. 002a/4, 008a/13

[=2]

bī-biżā'at sermayesiz, fakir

b.+nıŋ 002a/7

[=1]

bī-cihet yersiz, uygunsuz

b. 030a/15

b.+i 106a/16

[=2]

bī-çāre çaresiz

b. 119b/8, 130a/6

[=2]

bī-çārelıḳ çaresiz olma

b. 149a/15

[=1]

bī-çegūne nedensiz

b. 105b/9, 139b/9, 195b/16, 200b/16

[=4]

bī-çūn eşsiz; açıklanamaz; saf, ebedî, ilahi

b. 105b/8, 139b/9, 195b/16, 200b/16

[=4]

bid'at İslam dininde Hz. Muhammet zamanında bulunmayıp sonradan ortaya konan hüküm ve âdet

b. turur 028a/17, 057b/14

b. 017b/15, 105b/15, 193b/13

[=6]

bīdār uyumayan, uykusuz

b. 046a/1

[=1]

bīdārlıḳ uykusuzluk, uyumama

b. 014a/17

[=1]

bī-edebāne edepsizce

b. 087a/10, 120a/6, 163a/8

[=4]

bī-edeblik edebsizce

b. 086b/13, 086b/16, 128a/13, 174a/7

b.+din 055a/10

[=5]

bī-edīb terbiyesiz

b. 168b/2

[=1]

bī-elḥān melodisiz

b. 148a/13

[=1]

bī-fermānlıḳ fermansız olma

b. 106b/12

[=1]

bī-ġam gamsız

b. 139a/9

[=1]

bīgāne yabancı, aşina olmayan

b. 066a/3, 112a/17

b.+ler 112a/16

[=3]

bī-günāh günahsız

b. 077b/3, 090b/14, 103b/4, 151a/10

[=4]

bī-hemtā eşsiz, benzersiz

b. 001b/13, 007a/8

[=2]

bī-hōş kendisinden geçmiş, deli, baygın

b. 167b/10

[=1]

bihterīn en iyi

b. 007b/15

[=1]

bī-ḥad sınırsız, ölçüsüz

b. 163b/9, 188b/12, 200a/8

[=3]

bī-ḥarām haram olmayan

b.+dın 129a/2

[=1]

bī-ḥayālıḳ utanmazlık

b. 095b/17

[=1]

bī-ḥesāb hesapsız

b. 019b/2, 019b/9, 030b/7, 039a/9, 042b/16, 058a/17, 065a/1, 159b/6, 164a/1

[=9]

bī-ḥicāb utanmaz, sıkılmaz

b. 009b/14

[=1]

bī-ḥużūr huzursuz

b. 126a/14

[=1]

bī-ḥużūrluġ huzurlu olmama, bk. bī-ḥużūrluḳ

b.+ıda 006a/5

[=1]

bī-ḥużūrluḳ huzurlu olmama, bk. bī-ḥużūrluġ

b. 119a/7

[=1]

bī-ḥürmet hürmetsiz, saygısız

b. 022b/15

[=1]

bī-ḫaber habersiz

b. 002a/4, 019a/2, 118a/10, 167b/3

[=4]

bī-ilāc ilaçsız, dermansız

b. 082a/16

[=1]

bī-imān imansız

b. 006b/12, 007a/3, 041b/9, 178a/8

[=4]

bī-‘izzet hürmetsiz

b. 022b/15

[=1]

bī-kām arzusuz

b.+nı 148a/13

[=1]

bī-ḳaṣd kasıtsız

b. 061a/11

[=1]

bī-kes kimsesiz, hamisiz, yalnız

b. 126a/14

b.+lerniŋ 030b/3

[=2]

bī-ḳıyās eşsiz, kıyassız, benzersiz

b. 034a/17

[=1]

bī-kibār kaba, kibar olmayan

b. 123b/13

[=1]

bikr el sürülmemiş

b. 021b/14

[=1]

bī-ḳuvvetlıḳ kuvvetsiz

b.+ıŋ 120b/4

[=1]

bī-küdūret bulanık olmama, tasasız

k. 065b/13

[=1]

bī-kübār büyük olmayan

b. 056a/15, 107a/16

[=2]

bil- bilmek, keşfetmek

b. 006a/12, 024b/10, 051b/16, 051b/17, 053b/2, 060a/5, 065b/1, 075a/15,075b/5, 075b/11, 096b/6, 127b/11, 127b/14, 128a/14, 138b/9, 197a/1

b.-di 099b/6

b.-diŋ 092b/3

b.-ey 126a/1, 173b/8

b.-gen 075a/10

b.-gey ėrdiler 030b/11

b.-gey 007a/8, 009b/15, 010b/10, 011a/1, 094b/2

b.-geyler 177a/2, 177a/3

b.-gil 021a/11, 024b/7, 025a/14, 050b/17, 053b/14, 074a/10, 079b/5, 089a/1, 090b/3, 128b/5, 138b/15, 139a/4, 145b/14, 150a/2, 168b/9, 171b/5, 173a/17, 175b/16, 176a/8

b.-gil 074b/12, 201b/4

b.-güçige 111b/13

b.-günçe 121b/11

b.-iŋler 069a/2, 089b/14, 180a/12

b.-iŋler 166a/16, 172b/1, 181a/6, 181a/7, 181a/8, 195a/17

b.-ip 095a/16, 095a/17

b.-mediler 084b/1, 138b/10

b.-mediŋ 128b/13

b.-medük 114a/7

b.-mediŋ 125a/13, 125a/15

b.-megey 057a/11, 096b/9, 199a/9

b.-megünçe 104b/3

b.-mek turur 024a/1

b.-mek 025a/3, 079b/6, 094a/12, 107b/7, 115a/17

b.-mek 196a/2

b.-meŋler 102b/6

b.-mes 005b/1, 007a/5, 009a/7, 013a/9, 027a/15, 027b/1, 033b/15, 060a/15, 061b/17, 28a/17, 132b/10, 153b/1, 159b/11, 176b/5

b.-mes 057a/10, 064b/1, 067a/8

b.-mese 007a/14, 007a/15, 028b/5, 050a/17

b.-mey turur 123a/10

b.-meydür 120b/7

b.-meydür 138b/12

b.-miş 021a/10, 105b/11, 128a/16, 197b/13, 197b/16

b.-se 011a/13, 023b/11, 024a/1, 024a/5, 024a/7, 024a/8, 032a/13, 055b/1, 064a/7, 078b/3, 092a/13, 099b/8, 099b/12, 104b/13

b.-seler 027a/10, 032a/1, 097b/10

b.-sem 020b/16, 072a/15

b.-seŋ 021a/3, 083b/2, 113b/3

b.-seŋizler 019a/9

b.-ür ėrdi 071a/2

b.-ür ėrdim 173a/6

b.-ür ėrdiŋ 105b/6

b.-ür 039b/15, 047a/15, 057a/9, 060a/16, 066b/2, 073a/9, 073a/10, 075a/13, 078a/12, 092a/16, 105a/9, 108a/12, 117a/9, 128a/10, 131b/2, 136b/2, 152a/7, 175a/14

b.-ür 067a/7, 173a/1

2. yardımcı fiil

bara b.-megey 145b/2

cevāb bėre b.-gey 153a/15

ḳıla b.-ür 200b/6

kire b.-mediler 138b/10

kire b.-megeyler 180a/2

kötere b.-megeyler 153a/10

oltura b.-megeyler 137b/14

bara bil- “varabil-”

cevāb bėre bil- “cevap verebil-”

ḳıla bil- “kılabil-, yapabil-”

kire bil- “girebil-”

kötere bil- “kaldırabil-”

oltura bil- “oturabil-”

[=168]

Bilāl özel ad

B. 056a/13, 119a/9, 119a/12, 119a/14, 119a/15, 119b/15

B.+ġa 119a/13, 119b/6

[=9]

bildür- haberdar etmek, bildirmek

b.-mek 100b/8

[=1]

bile ile, birlikte; bk. bilen, birle, birlen

b. 002b/3, 010b/17, 014b/7, 016b/13, 029a/2, 029b/13, 030b/7, 034a/13, 040a/9, 040a/11, 040b/4,

050a/7, 051b/9, 054b/17, 059b/8, 067a/3, 070a/11, 071b/16, 075a/13, 076a/4, 078b/5, 080a/17, 081a/7, 084b/6, 085a/13, 086b/7, 091b/17, 096a/5, 098a/15, 105b/4, 106a/11, 110b/16, 115a/5, 120a/15, 120b/4, 135a/3, 144a/9, 176b/10, 200b/5

[=42]

bilen ile, birlikte; bk. bile, birle, birlen

b. turur 120a/13, 128a/11

b. 003b/5, 006a/10, 007a/2, 008a/13, 013b/11, 013b/16, 014b/2, 014b/15, 015b/8, 015b/12, 016a/4, 016a/5, 016a/8, 016b/4, 016b/14, 018a/2, 018a/3, 018a/17, 019a/8, 019b/6, 019b/8, 020a/15, 020a/17, 020b/3, 023b/12, 024b/12, 024b/13, 025a/6, 032a/12, 037a/13, 037b/15, 039b/12, 051b/10, 052a/11, 052b/7, 054a/4, 056a/11, 059a/14, 064a/7, 066a/12, 071a/17, 072a/14, 075b/14, 077a/11, 077a/14, 077b/17, 078a/8, 078a/12, 078b/3, 079b/7, 079b/14, 080a/1, 080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/8, 080a/9, 080b/14, 081a/3, 081a/13, 082a/16, 084a/9, 086b/16, 087a/5, 088b/12, 090a/13, 092b/17, 093a/1, 093a/11, 094b/3, 095a/17, 095b/14, 095b/16, 096a/11, 096a/17, 097b/1, 099b/14, 100a/15, 100a/16, 100b/3, 103a/2, 105b/1, 105b/6, 105b/7, 105b/11, 106a/8, 106b/5, 108a/9, 108b/11, 109a/1, 109a/2, 109a/8, 109a/15, 110a/4, 110a/12, 110b/13, 111a/14, 111b/2, 111b/15, 112a/15, 112a/16, 112b/7, 113a/2, 113a/10, 113b/3, 113b/13, 114b/15, 114b/17, 115a/3, 115a/4, 115a/5, 115a/6, 115b/3, 115b/8, 116b/3, 116b/8, 116b/12, 117a/2, 117a/4, 117a/5, 117b/3, 118a/8, 120a/2, 120a/3, 120a/10, 120a/12, 120a/14, 121a/10, 121a/11, 121a/17, 121b/1, 122b/9, 123b/2, 123b/5, 124b/7, 125a/10, 125b/4, 125b/6, 125b/10, 126a/11, 127b/2, 127b/4, 127b/6, 130a/13, 131a/13, 132a/6, 133a/4, 134a/17, 134b/5, 134b/11, 136a/12, 137a/4, 137a/16, 137b/3, 137b/11, 137b/12, 138a/17, 139a/2, 139b/12, 139b/14, 139b/16, 141a/1, 141a/14, 141a/15, 141b/7, 141b/10, 141b/11, 141b/14, 141b/16, 142a/8, 142b/12, 143a/1, 143b/4, 143b/6, 143b/12, 144a/13, 144a/15, 144a/17, 145b/3, 147a/6, 147b/7, 147b/14, 148b/6, 151a/7, 151b/5, 153a/4, 154a/6, 159b/11, 161b/4, 162a/11, 162a/14, 162b/1, 163a/4, 163a/14, 163a/16, 170a/14, 172b/10, 173b/17, 174a/3, 174a/7, 174a/14, 179a/9, 182a/5, 182a/17, 198b/13, 199a/5

[=218]

bilgülük belli, aşikâr

b. turur 132a/17

[=1]

bi’l-‘ivaż karşılıkla

b. 189a/5

[=1]

bī-ma‘nā manasız, anlamsız

b. 100b/2

[=1]

bīmār hasta

b. 130a/4

b.+dın 155a/8

b.+ġa 081a/5, 153b/14, 154b/9

b.+ıŋlarġa 064b/12

b.+lar 132a/10

b.+larıŋızġa 004b/9, 004b/12

[=9]

bīmārlıḳ hasta olma

b.+dın 084a/10, 137a/5

[=2]

bī-meze tatsız, lezzetsiz

b. turur 165a/12

b. 165a/11

[=2]

bī-minnet minnetsiz

b. 073b/4

[=1]

bin oğlu

b. 114a/14, 114b/5

[=6]

Bin Sīrīn özel ad

B. 020a/10

[=1]

binā yapı yapma, kurma, inşa etme; yapılma, inşa edilme

b.+sı 086a/11

[=1]

bīnā gören, görücü

b. 025b/14, 025b/17, 068a/3, 091b/13

b.+sın 026a/4

[=4]

bī-namāz namaz kılmayan

b.+nıŋ 022a/4

[=2]

bī-namāzlıḳ namaz kılmama

b. 063a/10

[=1]

bī-naṣīb nasipsiz

b. 018a/2, 023b/10, 126b/8, 192a/13

[=4]

binā-yı Müsülmānlıḳ Müslümanlık binası

b.+ı 103a/16

[=1]

bīnī burun

b. 010a/1

[=1]

bī-nihāyet sonsuz, sınırsız

b. turur 012a/14

b. 034a/17, 063b/12, 071b/13, 191a/9, 200a/8

[=6]

bī-nikāḥ nikâhsız

b. turur 095a/4

[=1]

bī-niyāz ihtiyaçsız, zengin

b. 013a/14, 056b/18, 065a/10, 127a/10

[=4]

bī-niyāzā ihtiyaçsız, zengin

b. 173b/2, 175a/14

[=2]

bī-noḳṣān eksiksiz

b. 027a/4

[=1]

bī-‘öẕre özürsüz, keyfi

b. 048a/8

[=1]

bī-‘öẕrī özürsüz, keyfi

b. 030a/16

[=1]

bī-‘öẕür özürsüz

b. 021b/8, 021b/15, 028b/14, 048a/6, 048a/9, 048a/10, 048a/13

[=7]

bī-pāk temiz olmayan

b. 178a/12

[=1]

bir tek, bir

b. turur 017a/12, 125a/17

b. 001b/14, 004a/17, 004b/17, 005a/12, 005a/13, 005a/14, 005a/16, 005b/2, 005b/3, 005b/4, 005b/6, 005b/8, 006a/2, 006a/11, 006a/17, 006b/3, 006b/6, 007a/6, 007a/9, 007a/16, 007b/3, 007b/11, 008a/16, 008b/2, 008b/3, 008b/6, 008b/11, 009a/7, 009a/8, 009a/12, 009a/16, 009a/17, 009b/7, 009b/8, 009b/10, 009b/12, 010a/2, 010b/15, 010b/17, 010b/18, 011a/14, 011b/4, 011b/5, 012b/8, 012b/10, 012b/16, 013a/2, 014a/5, 014a/12, 014b/3, 014b/5, 014b/8, 014b/17, 015a/2, 015a/7, 015a/15, 015b/4, 015b/14, 015b/15, 016a/10, 016b/5, 017a/12, 017a/17, 017b/2, 017b/13, 017b/17, 018a/1, 018a/3, 018a/13, 019a/6, 019b/10, 020a/8, 021a/15, 021b/11, 021b/12, 021b/16, 022a/4, 022b/14, 023a/4, 023a/7, 023a/9, 024a/12, 024b/16, 025a/13, 025b/4, 025b/9, 025b/10, 025b/11, 026b/10, 027b/10, 027b/14, 028a/2, 028a/3, 028a/4, 028b/3, 028b/7, 028b/16, 029a/5, 029a/6, 029a/7, 029a/9, 029a/10, 029a/13, 029a/14, 029a/17, 029b/6, 030a/1, 030b/2, 030b/17, 031a/14, 031b/10, 032b/12, 033a/4, 033a/11, 033b/6, 033b/9, 033b/14, 034a/3, 034a/15, 034a/16, 035b/6, 035b/9, 035b/10, 035b/11, 036a/14, 036b/1, 037b/2, 037b/3, 037b/6, 037b/13, 039a/9, 039b/4, 039b/10, 039b/14, 040a/1, 040a/4, 040a/16, 040b/5, 040b/13, 040b/14, 041a/10, 041a/14, 042a/2, 042a/14, 042a/15, 042a/17, 043b/2,

044a/3, 044b/11, 045b/5, 045b/18, 046a/9, 046a/10, 046a/17, 046b/17, 047a/6, 047b/11, 047b/12, 047b/14, 048a/4, 048a/6, 048a/9, 048a/17, 049a/5, 049a/6, 049b/1, 049b/8, 049b/9, 050a/1, 050a/18, 051a/8, 051a/10, 051a/13, 051a/16, 052a/3, 052a/10, 052a/13, 053b/2, 054a/7, 055a/14, 055a/16, 055b/6, 055b/11, 055b/15, 056a/6, 056a/14, 056b/16, 057a/5, 058a/12, 058b/12, 058b/13, 058b/15, 059b/4, 059b/9, 060a/3, 060b/4, 060b/16, 061a/1, 061a/3, 061a/11, 062a/1, 062a/6, 062a/8, 062b/3, 062b/5, 062b/13, 063a/6, 063a/11, 063a/12, 063a/17, 064a/6, 064a/8, 064a/9, 064a/10, 064a/13, 064a/15, 065a/2, 065a/6, 065a/7, 065b/10, 066a/3, 066b/11, 066b/12, 066b/13, 066b/14, 066b/15, 067a/2, 067a/4, 067a/14, 067a/15, 067b/1, 067b/6, 067b/8, 068a/16, 068b/7, 068b/9, 068b/12, 068b/16, 069a/13, 069a/16, 069b/2, 069b/3, 069b/4, 069b/6, 069b/7, 069b/9, 069b/10, 069b/11, 070b/8, 070b/9, 070b/13, 070b/14, 070b/15, 070b/17, 071a/3, 071a/4, 071a/5, 071a/6, 071a/9, 071a/15, 071a/16, 071a/17, 071b/1, 071b/5, 071b/12, 072a/3, 072a/11, 072b/11, 072b/12, 072b/13, 073a/16, 073b/9, 074a/14, 074a/15, 074b/1, 074b/4, 074b/9, 074b/10, 074b/13, 074b/14, 076a/6, 076a/7, 076a/8, 076b/4, 076b/17, 077a/6, 077a/11, 077a/12, 077a/17, 078a/11, 078a/14, 078b/13, 078b/15, 079a/1, 079b/4, 080b/2, 080b/4, 080b/6, 080b/8, 080b/18, 082a/3, 082a/15, 082a/16, 082b/15, 082b/16, 083a/2, 083a/6, 083a/8, 083a/10, 083a/17, 083b/4, 083b/6, 084a/3, 084a/11, 084a/12, 084a/18, 084b/1, 084b/3, 084b/4, 084b/5, 084b/6, 084b/14, 085a/13, 085a/17, 085b/17, 086a/9, 086a/13, 086b/8, 086b/10, 086b/17, 087a/5, 087b/8, 087b/15, 088a/3, 088a/7, 088b/5, 088b/10, 088b/11, 088b/13, 088b/16, 089a/4, 089b/13, 090a/4, 090a/8, 090a/14, 090b/3, 090b/7, 090b/11, 092a/3, 092a/4, 092a/5, 092a/8, 092a/13, 092a/14, 092b/5, 092b/17, 093b/4, 093b/8, 093b/12, 093b/16, 094b/3, 094b/16, 095b/10, 095b/14, 095b/16, 096b/15, 097a/3, 097a/10, 097a/11, 097a/15, 098a/4, 098b/10, 098b/16, 099a/4, 099a/9, 099a/14, 099a/16, 099b/3, 099b/4, 099b/5, 099b/13, 099b/14, 100a/2, 100a/12, 100b/12, 101a/11, 101b/7, 101b/15, 102a/10, 102a/12, 102a/16, 102b/2, 102b/9, 102b/11, 103a/2, 103a/4, 103a/5, 103b/4, 105b/10, 105b/12, 105b/13, 106a/3, 106a/6,

106a/7, 106b/5, 106b/8, 107a/2, 107a/10, 108b/2, 108b/5, 108b/8, 108b/9, 109a/3, 109a/5, 109a/7, 109a/9, 109a/10, 109a/12, 109a/14, 109a/17, 109b/2, 109b/4, 109b/7, 109b/11, 109b/15, 109b/17, 110a/8, 110a/9, 110a/11, 110a/12, 110a/16, 110b/1, 110b/3, 111a/4, 111a/11, 111b/1, 111b/7, 112b/1, 112b/3, 112b/6, 113a/16, 113b/1, 113b/5, 114a/2, 114a/3, 114a/4, 114b/2, 114b/3, 114b/14, 115a/11, 115a/17, 116a/16, 116b/4, 116b/7, 117b/3, 117b/4, 117b/6, 117b/9, 118a/3, 118b/2, 118b/8, 118b/11, 118b/14, 118b/15, 119a/4, 119a/6, 119b/7, 119b/14, 120a/17, 120b/8, 120b/9, 120b/14, 121a/10, 122a/8, 122a/13, 122a/15, 122b/1, 122b/3, 122b/9, 123a/5, 123a/6, 123a/13, 123a/15, 123b/10, 124a/2, 124a/6, 124b/1, 124b/3, 124b/13, 125a/6, 125a/8, 125a/11, 125b/1, 125b/14, 125b/16, 127a/13, 128a/14, 128a/16, 129a/3, 129a/13, 131a/4, 131a/5, 131a/14, 131b/1, 131b/5, 131b/9, 132a/5, 132a/8, 132a/14, 132b/1, 132b/2, 132b/7, 133b/7, 134a/11, 134a/12, 134a/15, 134a/16, 135b/15, 135b/17, 136a/10, 136a/11, 136a/12, 136b/2, 136b/8, 136b/10, 136b/16, 138a/6, 138a/17, 138b/1, 138b/11, 138b/14, 138b/15, 141a/8, 141b/13, 142a/14, 142b/7, 143b/4, 143b/13, 144a/1, 144a/8, 144b/3, 145a/1, 145a/7, 145a/9, 145a/11, 145a/13, 145b/5, 146a/8, 149a/6, 149b/8, 150a/1, 150a/4, 150b/13, 151a/10, 151a/12, 151a/13, 151a/16, 151b/4, 151b/17, 154a/1, 154b/1, 154b/9, 154b/10, 154b/11, 154b/12, 155a/5, 155a/7, 155b/7, 155b/9, 156a/9, 157a/3, 157a/10, 157b/8, 158a/14, 159b/5, 160a/2, 160a/12, 160a/17, 160b/13, 162b/15, 163b/11, 163b/15, 163b/17, 164b/13, 165a/16, 166a/5, 166b/6, 167b/7, 167b/16, 168a/7, 168a/10, 168b/5, 168b/6, 168b/13, 169a/3, 169a/7, 169a/9, 169b/13, 170a/4, 170a/7, 170b/3, 171a/1, 171a/16, 171b/5, 171b/6, 171b/12, 171b/15, 172a/11, 172a/13, 172b/5, 172b/12, 172b/16, 173a/11, 173b/4, 173b/5, 174a/7, 174a/12, 174b/4, 174b/5, 174b/6, 174b/8, 174b/15, 174b/16, 175a/6, 175a/8, 175a/9, 175b/6, 175b/8, 176a/3, 176a/5, 176a/7, 176a/9, 176b/17, 177a/5, 178a/3, 178a/4, 178a/9, 178b/13, 178b/16, 178b/17, 179a/1, 179a/6, 179a/11, 179a/13, 179a/16, 180a/11, 180a/17, 180b/2, 180b/15, 181b/3, 181b/7, 181b/16, 182a/8, 182a/12, 182a/13, 182b/1, 182b/7, 184b/4, 184b/6,

184b/14, 184b/15, 184b/16, 185a/7, 185a/15, 185a/17, 185b/1, 186b/11, 186b/14, 186b/16, 187a/4, 188a/17, 188a/18, 188b/16, 188b/17, 189a/3, 189a/13, 189a/14, 189a/15, 189b/5, 189b/10, 190b/6, 190b/11, 191b/4, 191b/9, 193a/12, 193a/13, 193b/3, 196b/15, 197a/13, 197b/1, 197b/12, 197b/16, 198a/4, 198a/15, 199a/8, 199a/15, 199a/16, 199b/3, 199b/13, 200a/17, 200b/1, 201b/4, 201b/5, 201b/6

b.+er 015b/15, 041b/5, 044b/7, 044b/8, 062b/16, 076b/16, 129a/11, 140a/16, 188a/18, 188b/17, 191a/8, 191a/13, 200a/4

b.+ge 195b/14, 196a/6

b.+i 005a/7, 005b/13, 007b/17, 009a/3, 009b/6, 011a/12, 016b/1, 016b/5, 016b/6, 020a/14, 020a/15, 021b/3, 024a/12, 025a/4, 025a/6, 025a/9, 027a/11, 027a/15, 028b/13, 029b/8, 029b/12, 030a/4, 030a/7, 030a/14, 030a/17, 030b/9, 030b/10, 030b/13, 040a/4, 040b/5, 043a/2, 061a/11, 061b/9, 062b/17, 063a/9, 063b/8, 068a/1, 073a/14, 073b/12, 073b/13, 074a/6, 074a/7, 078a/13, 079a/17, 080b/5, 081b/5, 085b/1, 087b/6, 087b/14, 091b/3, 094b/1, 094b/2, 095a/5, 095a/6, 098a/6, 098a/12, 098b/7, 103a/5, 107a/4, 107b/16, 108a/12, 110b/4, 112a/13, 112a/16, 112b/8, 112b/11, 113a/2, 113a/10, 113b/7, 115b/1, 120a/5, 120a/13, 121a/2, 121a/4, 123b/15, 125a/13, 127a/11, 128b/16, 129a/9, 130a/14, 141a/5, 145b/14, 150a/11, 150b/8, 151b/4, 151b/8, 152a/12, 152b/11, 155a/1, 158a/6, 171a/14, 176a/16, 176b/7, 177a/5, 178a/2, 178a/7, 179b/8, 179b/14, 180a/2, 180a/9, 181a/10, 181b/3, 185a/12, 185a/13, 193b/10, 198b/1

b.+ide 165b/3, 180b/1

b.+ide 165b/3, 165b/4

b.+ige 005b/14, 095a/5, 103a/5, 108a/12, 112a/13, 112b/8, 113a/13, 113b/7, 127a/12, 152b/11, 185a/13

b.+ini 033a/1, 083b/8, 086b/2, 112a/16, 168a/14, 180a/9

b.+iniŋ 016b/6, 103a/5, 113a/14

b.+iniŋ 153a/8, 170a/2

b.+iŋizler 008a/9, 079a/13

b.+iŋizlerge 165a/5

b.+iŋizlerniŋ 124b/16, 170b/1

b.+isi 029b/3, 091b/4, 094a/16, 125a/11

b.+isi 094a/16

b.+isini 156a/6

b.+isiniŋ 121a/14

b.+leri 157a/5

b.+sini 156a/3

[=990]

birāder kardeş, kardeş gibi yakın erkek arkadaş

b. 007a/3, 074b/7, 088b/13, 097a/1, 097a/7, 110b/2, 111a/14, 182a/11

b.+i ėrdi 170b/14

b.+i 029b/8, 078b/7, 080b/8, 163b/15

b.+im 005a/4, 018b/1, 018b/13, 026a/11, 028a/11, 075a/5, 086b/4, 154a/9, 154a/10, 170b/14

b.+iŋ 025a/5

b.+iŋġa 065a/11

b.+iniŋ 062a/4

b.+niŋ 062a/1, 062a/2, 130a/3

[=31]

birāder-i mū‘min Müslüman kardeşi

b. 080b/8

b.+ġa 078a/17

b.+ni 078b/6

b.+niŋ 076b/2, 076b/2

[=5]

birāder-i Müsülmān Müslüman kardeşi

b.+ını 099a/12 , 100a/2

b.+nı 079a/1, 108a/16

b.+nıŋ 095a/1, 100b/14

[=6]

bī-raḥm merhametsiz, kalpsiz

b. 095a/8

[=1]

bī-raḥmlik merhametsiz olma, kalpsiz olma

b. 095a/17

[=1]

birbiri karşılıklı olarak bir diğeri

b. 029b/2

b.+din 084b/7

b.+ŋizge 062b/1

b.+ŋizniŋ 062b/1

[=4]

biregü biri, birisi

b. 013a/6, 020b/1, 021a/4, 021a/5, 021a/17, 021b/16, 026a/7, 026b/9, 028b/10, 028b/11, 029b/15, 035a/9, 045b/7, 054a/8, 060b/16, 061b/17, 066a/9, 073b/6, 073b/14, 078b/13, 082b/8, 083a/17, 088b/1, 090a/14, 097b/13, 099a/9, 099a/17, 099b/5, 099b/8, 099b/11, 100b/8, 100b/13, 101a/10, 101a/14, 103a/3, 104a/7, 106b/1, 106b/4, 109b/16, 114a/5, 114b/16, 115b/17, 116b/12, 117a/8, 118b/11, 122a/6, 123a/7, 124a/1, 125b/17, 128b/9, 129a/3, 129b/5, 130a/6, 131a/13, 135a/14, 138a/10, 151b/16, 152b/13, 158b/10, 160a/10, 166b/3, 168a/5, 169a/12, 176a/4, 176a/9, 182a/13

b.+de 094a/10

b.+din 101a/10, 133a/16, 135a/8

b.+ge 055a/5, 072a/16, 082a/16, 102b/2, 121a/11, 122b/16, 181a/10

b.+ni 005a/10, 040a/13, 075a/11,

076a/16, 083b/11, 084a/18, 099a/9, 099b/11, 100a/8, 100b/8, 101a/14, 108b/9, 116a/10, 132b/16, 137b/5

b.+ni 033b/7

b.+niŋ 004b/16, 005a/10, 022a/16, 061b/17, 079a/3, 081b/14, 093b/1, 093b/3, 094a/17, 101a/16

b.+niŋkide 174a/4

[=107]

bī-renç zahmetsiz

b. 038a/12

[=1]

bisāṭ herhangi bir oyun için kumaş veya deri satranç tahtası veya benzeri bir tahta

b.+ı 110a/16

[=1]

berk yaprak

b.+ige 194b/11

[=1]

bī-riyā riyasız

b. 059b/14

[=1]

birle ile, birlikte; bk. bile, bilen, birlen

b. turur 007b/1

b. 004a/1, 004a/14, 004b/8, 006b/6, 006b/17, 007a/3, 007a/9, 007a/11, 007b/8, 007b/10, 007b/13, 008a/5, 008a/10, 008a/14, 009b/7, 009b/9, 009b/11, 010a/10, 010a/12, 010a/15, 010b/1, 010b/14, 011a/11, 011a/17, 011b/1, 012b/7, 012b/10, 012b/11, 013a/8, 013b/8, 014a/3, 014a/8, 014a/15, 014a/16, 015b/9, 017a/12, 017a/14, 017a/15, 017b/8, 019a/8, 019a/12, 019a/13, 019a/15, 019b/5, 019b/11, 020a/5, 020a/7, 020b/1, 021a/1, 021a/3, 021a/5, 021b/14, 022a/16, 023a/9, 023a/10, 023a/16, 023b/1, 023b/16, 023b/17, 024a/1, 024a/13, 024a/14, 024a/16, 024b/2, 024b/4, 024b/5, 024b/11, 025a/9, 025a/12, 025b/4, 025b/10, 025b/11, 025b/16, 026a/3, 026a/15, 026b/10, 027b/6, 027b/9, 028a/12, 028b/1, 028b/2, 028b/6, 029a/6, 029a/7, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 029b/2, 029b/7, 029b/10, 029b/13, 029b/14, 030a/3, 030a/5, 030a/14, 030a/17, 030b/1, 030b/5, 030b/7, 030b/14, 030b/15, 031a/2, 031a/6, 031a/7, 031a/9, 031b/4, 032a/2, 032b/6, 033a/1, 033b/12, 034b/4, 034b/5, 034b/15, 035b/3, 035b/5, 036a/1, 036a/13, 037a/14, 037a/15, 038a/4, 038a/5, 038a/8, 038a/16, 038b/1, 039b/11, 040b/10, 040b/13, 040b/18, 041a/11, 041a/13, 041b/3, 041b/4, 041b/8, 041b/14, 042b/1, 043a/5, 044b/7, 044b/8, 046a/11, 046b/5, 046b/8, 046b/9, 047b/7, 047b/8, 047b/9, 049a/16, 049b/14, 050a/7, 050a/11, 053a/4, 053a/8, 053a/13, 053a/14, 053a/15, 053b/13,

054a/16, 055a/9, 055b/2, 055b/3, 056a/6, 056b/8, 056b/9, 057a/12, 058a/5, 058a/15, 061b/10, 061b/14, 062a/6, 062a/8, 062b/7, 062b/11, 063a/15, 063a/16, 064a/1, 064a/9, 064b/5, 064b/7, 064b/12, 065b/7, 066b/17, 067a/9, 067b/5, 071a/13, 072b/11, 074a/3, 074a/4, 075a/3, 075b/2, 076a/12, 076a/16, 079a/13, 080b/6, 080b/7, 080b/8, 081b/4, 081b/11, 082a/3, 082a/4, 082b/9, 083a/6, 083a/11, 084b/1, 086b/1, 086b/12, 087b/5, 087b/6, 087b/14, 088a/2, 088a/14, 088b/11, 088b/16, 089a/12, 089b/3, 090a/11, 091b/16, 092a/14, 093a/15, 093b/15, 093b/16, 094b/2, 094b/12, 094b/13, 096a/6, 096a/7, 097a/9, 097a/11, 097b/13, 098a/15, 098a/16, 098a/17, 098b/2, 098b/3, 098b/5, 100a/2, 100b/1, 101a/17, 102a/7, 102a/8, 102b/4, 103a/3, 103b/1, 104a/16, 104a/17, 104b/14, 105b/5, 106a/4, 107a/7, 108a/9, 108a/10, 112a/11, 112b/2, 113a/7, 115b/13, 116a/6, 116b/10, 117a/3, 119b/1, 119b/4, 119b/16, 120a/9, 131a/12, 131a/16, 131b/14, 132a/13, 132a/14, 132b/14, 132b/16, 135a/4, 136a/1, 136b/8, 137a/2, 139a/13, 139b/9, 141b/7, 141b/10, 141b/13, 142a/7, 143a/2, 143a/17, 143b/9, 144a/5, 144a/12, 144a/15, 144a/17, 144b/11, 145a/5, 145a/15, 146a/4, 146a/5, 146a/7, 147a/15, 147a/16, 147b/1, 147b/5, 147b/9, 148b/7, 148b/8, 149a/11, 150b/12, 150b/16, 151a/1, 151a/2, 151b/4, 152a/1, 152a/12, 152a/13, 152b/4, 152b/7, 154a/4, 154a/10, 155a/1, 155b/5, 156a/12, 156b/3, 156b/7, 156b/10, 157a/8, 157a/9, 157a/16, 157b/1, 157b/10, 158a/10, 158b/9, 159a/14, 159b/5, 160a/6, 161b/14, 162b/7, 162b/13, 163a/3, 163a/7, 163a/8, 163b/11, 164a/4, 166a/14, 167b/1, 168b/16, 169a/6, 169b/14, 170a/1, 170b/5, 170b/8, 171a/7, 171a/14, 171b/12, 172b/3, 172b/7, 173a/17, 173b/14, 174a/13, 174b/6, 176b/8, 176b/15, 177a/14, 177a/15, 179b/15, 180a/9, 180b/1, 180b/15, 181a/10, 181b/14, 182a/11, 182a/13, 182b/12, 183a/3, 185a/2, 185a/10, 185a/17, 185b/3, 186b/11, 186b/15, 187b/3, 187b/8, 188a/11, 188b/14, 189a/5, 189b/11, 190a/12, 190b/9, 191a/5, 191a/8, 191a/10, 192a/1, 192b/1, 192b/3, 192b/9, 192b/13, 193b/4, 193b/8, 193b/17, 194a/9, 194b/8, 196a/14, 196b/8, 197a/7, 197a/14, 199b/3, 200b/16, 201b/4, 201b/7, 201b/11

[=433]

birlen ile, birlikte; bk. bile, bilen, birle

b. turur 022a/10, 042b/2

b. 001b/5, 001b/6, 001b/10, 001b/11, 002a/5, 002a/9, 002a/10, 002a/11, 004b/7, 005b/11, 005b/13, 005b/14, 005b/16, 006a/10, 007b/2, 009a/1, 009a/4, 009a/6, 009b/14, 010a/6, 011b/13, 013a/12, 013b/10, 013b/18, 014a/2, 014a/5, 014b/5, 015b/10, 015b/14, 016a/9, 016b/5, 016b/12, 016b/14, 017a/8, 018a/13, 018b/14, 020a/9, 020a/16, 020b/1, 021a/6, 027a/11, 032a/3, 034b/14, 035b/3, 038b/1, 039b/9, 040b/10, 040b/14, 041b/13, 041b/15, 042b/14, 043a/6, 045b/7, 047a/7, 049a/17, 049b/15, 050a/15, 050a/18, 051a/2, 051a/15, 052b/1, 052b/4, 053a/16, 053a/17, 054a/3, 055a/1, 055a/14, 055b/14, 058a/6, 059b/17, 062a/1, 062a/7, 062a/9, 062b/17, 064a/16, 065a/8, 071a/13, 075a/7, 075b/3, 075b/8, 075b/9, 077a/14, 077b/1, 079a/10, 079a/14, 079b/10, 080a/4, 080a/5, 080a/6, 080a/12, 082b/14, 084a/12, 090a/12, 091a/17, 091b/3, 091b/10, 092b/14, 098b/2, 098b/3, 100a/15, 100a/17, 100b/11, 100b/13, 100b/14, 101a/16, 101b/7, 103a/7, 105b/9, 105b/10, 106a/2, 106a/4, 106a/6, 106a/7, 106a/8, 106a/14, 108a/15, 109b/5, 109b/16, 111a/16, 112a/2, 113a/4, 116b/6, 116b/7, 116b/9, 119b/3, 121b/16, 126a/15, 130b/16, 131a/1, 131b/9, 131b/12, 131b/13, 132b/7, 133a/11, 133a/14, 137a/2, 137b/5, 139b/10, 139b/16, 140a/16, 141a/6, 143a/2, 144a/8, 144a/13, 144a/18, 144b/4, 144b/8, 144b/10, 144b/11, 146a/7, 146a/10, 146b/10, 148a/15, 148b/1, 148b/6, 148b/7, 148b/12, 149a/10, 149a/16, 149b/10, 149b/11, 150a/1, 150b/3, 151b/16, 152a/6, 152a/8, 152a/15, 152b/14, 156b/13, 160a/3, 160b/6, 161b/2, 161b/9, 162a/11, 163a/1, 163b/11, 164a/4, 167b/5, 168b/9, 168b/10, 170a/1, 171a/17, 173a/5, 173a/10, 173b/1, 175a/14, 177b/9, 178a/6, 178b/3, 179b/13, 180a/7, 180a/8, 180a/13, 180b/7, 180b/11, 181b/16, 185a/12, 185a/13, 185b/10, 186a/12, 187b/3, 187b/7, 188a/8, 188a/13, 188b/3, 191a/14, 191a/15, 191b/2, 192b/11, 193a/7, 194a/1, 196a/7, 197a/5, 197a/10

[=226]

birlıḳ birlik, bütünlük; bk. birlik

b.+ıŋızġa 010a/13

[=1]

birlik birlik, bütünlük; bk. birlıḳ

b. 009b/10, 021a/3, 113b/3, 115a/16, 149b/10, 152b/3

b.+i 086a/7

[=7]

birte bir tane, bir adet

b. 069a/2

[=1]

birü eski ve sadık hizmetçi

b.+ge 067b/7

[=1]

bī-sāmān huzursuz, düzensiz

b. 067a/8

[=1]

Bistān eser adı

b. 087b/6

[=1]

bister yatak

b. 014b/5

[=1]

bī-ṣūret suretsiz

b. 148a/13

[=1]

bisyār çok, fazla

b. ėrdi 093b/4

b. turur 014b/10, 066b/6, 070b/6

b. 002a/1, 004b/7, 005a/9, 006a/1, 006b/11, 006b/15, 007a/1, 007a/5, 007b/15, 008b/5, 010a/15, 011b/5, 011b/8, 012b/10, 012b/16, 013a/3, 013a/7, 015b/17, 017b/12, 019a/3, 019a/10, 020b/7, 020b/9, 021b/2, 025a/8, 027b/11, 031a/11, 031a/15, 031b/7, 035b/2, 035b/12, 039a/9, 044a/4, 044b/1, 047b/1, 050a/16, 053a/12, 053b/12, 055a/5, 056b/6, 057a/11, 060a/13, 060b/7, 066b/3, 071a/3, 071b/8, 075a/4, 075a/10, 075a/11, 083b/12, 088b/1, 093a/5, 095a/12, 097a/7, 100a/6, 100a/9, 108a/6, 111a/16, 113b/6, 119a/1, 119b/2, 127b/9, 132a/9, 139b/12, 140a/5, 144a/13, 148b/9, 148b/14, 149b/8, 155b/4, 156b/10, 156b/13, 156b/16, 157a/1, 159b/3, 160b/9, 161a/5, 161a/11, 161b/13, 163b/11, 165b/2, 166a/4, 168a/4, 168b/1, 168b/14, 169b/1, 174a/9, 177b/2, 178a/11, 179a/4, 182a/9, 186a/13, 188a/7, 189b/3, 192b/16, 193b/10, 193b/13, 193b/14, 193b/17

b.+nıŋ 057a/4

[=110]

bisyārlıḳ fazlalık, çokluk

b.+ı 013a/18

[=1]

bī-şek şüphesiz

b. 065a/17, 065b/8, 184b/13, 185a/8, 189b/17, 190b/15, 192a/4, 192b/7, 192b/15, 198a/16, 199b/7, 199b/11

[=12]

bī-şerm utanmaz

b. 014a/15

[=1]

bī-şermlik utanmazlık

b. 095b/17

[=1]

bī-şübhe şüphesiz

b. 065b/8, 184b/13, 199b/11

[=3]

bī-ṭahāret temiz olmayan

b. 016a/6, 017b/16, 151a/3, 163a/2

[=4]

bī-taḥmīl suçlamadan

b. 136a/17

[=1]

bī-ṭāḳatlıḳ takatsiz olma

b.+dın 074b/13

[=1]

bī-ṭama‘ açgözlü olmayan

b. 056b/5, 151a/12

[=2]

bī-tertīb tertipsiz

b. 067a/8

[=1]

bitig mektup, emir

b. 136a/11

[=1]

bī-tövbe tövbesiz

b. 029b/11

[=1]

bī-vaḳit vakitsiz

b. 178a/11

[=1]

bī-vāsıṭa aracısız**,** nedensiz

b. 032b/6, 063a/14, 145a/6, 198a/9, 198a/12

[=5]

biz 1. çoğul şahıs zamiri

b. 016a/2, 027b/16, 028a/5, 028a/9, 035a/13, 037a/16, 048a/11, 051a/9, 051a/11, 056b/11, 059a/3, 066b/15, 073a/9, 074b/15, 075a/12, 075b/1, 075b/8, 076b/3, 082b/1, 082b/2, 084a/13, 085a/1, 085b/4, 085b/5, 092b/2, 097a/5, 097a/13, 097a/14, 105a/9, 107b/3, 109b/10, 114a/7, 114b/1, 119a/1, 138b/13, 168b/9, 177a/15, 179b/4, 199b/14, 199b/15

b.+de 068a/16

b.+din 028a/6, 048a/11, 070a/8, 102a/17, 133b/1

b.+ge turur 068b/5

b.+ge 050a/16, 051a/10, 052a/8, 052a/9, 054a/5, 055a/12, 074b/15, 084a/13, 089b/13, 097a/14, 103a/1, 119a/1, 119a/2, 121b/2, 138b/1, 164b/16, 180b/15

b.+im 116b/10

b.+iŋ 001b/7,

b.+ler 179b/4

b.+lerge 039b/15

b.+ni 046a/12, 046b/16, 047a/3, 052a/5, 056b/10, 104a/7, 104a/9, 164b/17, 188a/13, 199b/14

b.+ni 070a/8

b.+niŋ 006a/14, 006a/15, 019b/14, 025b/14, 025b/17, 026a/5, 026a/10, 026a/10, 031a/15, 047a/3, 048a/12, 059a/2, 059a/3, 065a/6,

070a/7, 073a/10, 074b/8, 074b/11, 085b/6, 092a/10, 094a/3, 101b/12, 102b/12, 107b/4, 114a/10, 114a/11, 114b/15, 114b/17, 138b/14, 151b/8, 189b/7

[=114]

bīzār bıkmış, usanmış

b. turur 008b/5, 085b/7

b. 022a/11, 030a/4, 056a/5, 098b/3, 162b/6, 196b/10

[=10]

bīzārlıḳ bıkmış olma, usanma

b. 177a/4

[=1]

boġaz ağız boşluğundan sonra yiyeceklerin geçtiği, ağızla gırtlak arasındaki dar kısım

b.+ıda 143b/12

b.+ıge 109b/6

[=2]

boġumluḳ boğumlu

b. 163a/7

[=1]

bol- 1. olmak, bk. ol-

b.-a dur 195a/14

b.-a turur 075a/1

b.-alı 124a/5

b.-ar 155a/7

b.-ay 006b/5, 006b/7, 018a/6, 021b/3, 046a/7, 084a/5, 171b/9

b.-dı ėrse 020b/13, 069b/2, 070b/9, 082b/4, 082b/17, 106b/9, 138b/8, 167b/12, 168b/15, 171a/3, 171b/15, 172b/8, 176a/1

b.-dı 005b/7, 005b/8, 010a/6, 010a/7, 010b/14, 013a/14, 014a/13, 014a/14, 014b/10, 016a/1, 018b/2, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/6, 018b/16, 022a/4, 031a/12, 033b/9, 046a/9, 052b/16, 060a/14, 061b/4, 067a/5, 069a/17, 071a/3, 073a/8, 074a/17, 074b/10, 077a/3, 082b/7, 084b/7, 086b/10, 088b/3, 090a/15, 091b/2, 092b/2, 094a/1, 098a/3, 103a/9, 105a/15, 114b/8, 118b/12, 118b/14, 122b/2, 131a/13, 136b/2, 138b/14, 139a/4, 142b/1, 151b/2, 160b/7, 161a/1, 161b/16, 163a/16, 168b/4, 169a/7, 169b/7, 171a/4, 171b/12, 172a/8, 172b/12, 174a/9, 192b/4

b.-dılar 015a/3, 171a/9, 171a/10

b.-dum ėrse 138b/10, 191a/2

b.-dum 019a/5, 025a/7, 046a/10, 060a/7, 086b/12, 092a/9, 094a/2, 152a/8, 191a/2

b.-duŋ 014a/14, 014b/8, 121b/3, 154b/14

b.-ġanda 017a/16, 129b/8

b.-ġaç 110b/5

b.-ġan 012a/13, 019b/3, 042b/13, 044b/17, 050b/18, 051a/1, 131a/16, 132b/10, 137b/2, 153a/3, 167b/4, 193a/16

b.-ġandın 072b/6, 108a/2, 124a/1, 124a/4

b.-ġanı 020a/2, 021b/14, 043b/8, 049b/11, 051b/17, 097a/16, 161a/1

b.-ġay 056a/11

b.-ġay ėrdi 002a/6

b.-ġay ėrdim 090a/7

b.-ġay 004a/14, 004b/2, 004b/3, 004b/17, 005a/1, 005a/6, 005a/9, 005a/13, 005b/3, 005b/5, 005b/9, 006a/3, 006b/2, 006b/4, 006b/13, 006b/14, 006b/16, 007a/1, 007a/11, 007b/5, 008a/8, 008a/11, 008a/13, 009a/4, 009a/6, 009a/14, 009b/13, 009b/14, 009b/17, 010a/1, 010a/2, 010a/12, 010b/1, 011a/2, 011a/11, 012a/10, 013a/11, 013a/18, 013b/3, 013b/4, 013b/7, 014a/9, 014b/3, 015a/3, 015a/6, 015a/13, 015b/6, 015b/11, 015b/12, 016a/11, 016a/13, 017a/14, 017a/17, 017b/1, 017b/2, 017b/9, 017b/15, 018a/1, 018a/3, 018a/7, 018b/3, 018b/6, 019a/13, 019b/1, 019b/5, 019b/6, 019b/7, 019b/8, 019b/10, 020a/3, 020b/16, 021a/8, 021a/10, 021b/1, 021b/12, 022a/2, 022a/3, 022a/11, 022b/9, 022b/12, 023a/1, 023a/10, 023a/12, 023b/3, 023b/4, 023b/9, 023b/10, 023b/17, 024a/1, 024b/15, 026a/6, 026a/10, 026b/6, 026b/7, 027a/9, 027b/5, 028a/9, 028b/4, 028b/17, 029a/10, 029b/12, 029b/13, 029b/14, 030a/9, 030a/10, 030a/17, 030b/9, 030b/12, 030b/14, 030b/15, 031a/5, 031a/14, 031b/3, 031b/14, 032a/4, 032a/7, 032a/8, 032a/17, 032b/10, 034b/16, 034b/17, 036a/4, 036a/5, 036a/15, 038a/9, 038b/2, 039b/12, 040a/12, 040a/13, 040a/14, 040b/10, 040b/11, 041a/10, 041a/11, 041a/14, 042b/13, 042b/14, 042b/16, 043b/4, 044a/1, 044b/4, 044b/13, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 045a/14, 045b/8, 045b/12, 046a/16, 046b/2, 046b/8, 048a/2, 048a/3, 048a/9, 048a/10, 048b/1, 048b/4, 048b/9, 049b/1, 049b/6, 050a/5, 050b/7, 051a/1, 051a/6, 051b/4, 051b/7, 051b/8, 051b/9, 051b/10, 051b/15, 051b/16, 053a/13, 053b/15, 055a/6, 055a/10, 055b/6, 056a/3, 056a/12, 056b/2, 056b/3, 056b/5, 056b/6, 056b/7, 057a/11, 057a/16, 057b/17, 058a/15, 058b/4, 058b/5, 058b/6, 059a/11, 059a/16, 059b/14, 060a/5, 060b/8, 061b/2, 061b/3, 061b/13, 062b/17, 063a/1, 063a/3, 063a/4, 063a/5, 063a/9, 063a/10, 063b/15, 063b/17, 064a/1, 064b/7, 064b/14, 065b/1, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/11, 067b/14, 068a/10, 068b/11, 069a/1, 069a/8, 070a/6, 070a/14, 070b/5, 071b/9, 072a/1, 074a/11, 074a/13,

075a/5, 075a/10, 075a/11, 075a/12, 075b/3, 075b/12, 076a/6, 076a/11, 076a/12, 078b/2, 080a/13, 080b/10, 081a/11, 081b/6, 081b/16, 082a/13, 083a/3, 083a/4, 083a/14, 083a/15, 087b/2, 087b/7, 087b/10, 087b/11, 088b/17, 090b/5, 091a/11, 091b/1, 091b/15, 091b/16, 091b/17, 092a/1, 092b/6, 093a/1, 093b/10, 093b/17, 094b/2, 094b/15, 095a/12, 095b/8, 095b/16, 096a/17, 096b/1, 096b/7, 096b/9, 098a/2, 098a/11, 099b/7, 099b/9, 100a/9, 100b/3, 101a/1, 101b/8, 103a/10, 103b/13, 103b/14, 104a/9, 104b/8, 105a/3, 105a/4, 105b/1, 105b/7, 105b/9, 105b/11, 105b/13, 106a/1, 106a/2, 106a/3, 106a/4, 106a/5, 106a/6, 106a/8, 106a/16, 106a/17, 106b/4, 106b/13, 106b/14, 107a/1, 107a/8, 107a/16, 107a/17, 108b/4, 108b/9, 109b/16, 109b/17, 110a/4, 110a/8, 110a/9, 110a/10, 110a/12, 110a/16, 110b/8, 111b/11, 112a/10, 112a/11, 112a/12, 112b/6, 113a/3, 113a/4, 113b/6, 113b/7, 115b/13, 117a/14, 118a/9, 119b/9, 121a/6, 125b/4, 125b/5, 125b/8, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 128a/7, 128a/8, 128a/9, 128b/13, 128b/14, 129a/2, 129a/7, 130a/4, 130a/6, 130a/15, 130b/2, 130b/3, 130b/9, 130b/16, 133a/4, 133a/6, 134a/2, 134a/15, 135a/5, 136a/2, 136b/3, 136b/17, 137b/4, 138b/8, 139a/1, 139a/8, 139a/9, 139a/17, 139b/1, 140a/16, 141a/1, 141a/4, 141a/5, 141a/10, 141a/15, 141b/3, 141b/9, 141b/16, 142a/8, 143a/4, 143a/6, 143b/6, 143b/12, 144a/9, 144a/13, 144b/1, 145b/1, 146a/8, 147b/1, 147b/2, 147b/14, 148b/1, 148b/5, 148b/6, 148b/12, 148b/13, 149a/3, 149a/10, 150a/11, 151a/11, 152b/11, 153a/6, 153a/7, 153a/9, 153a/10, 153b/2, 154a/3, 154b/16, 154b/17, 155a/11, 156a/11, 156b/8, 156b/10, 156b/16, 157b/12, 159a/2, 159a/8, 159b/8, 159b/9, 159b/15, 161b/2, 161b/5, 161b/6, 161b/7, 161b/9, 161b/10, 162b/6, 164a/5, 164a/6, 164b/10, 165b/8, 165b/13, 165b/15, 166a/12, 166b/1, 166b/3, 167a/4, 167b/5, 169a/5, 169b/6, 169b/12, 171a/2, 171b/1, 172a/1, 172a/6, 172a/7, 173a/10, 174a/1, 174a/7, 174b/13, 175b/4, 177a/4, 177b/1, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 178a/2, 178a/3, 178a/4, 178a/11, 178a/13, 178b/2, 178b/5, 178b/6, 178b/16, 179a/1, 179a/2, 179a/6, 179a/12, 179a/14, 180a/6, 180a/7, 180a/8, 180a/9, 180a/15, 180a/17, 180b/1, 180b/2, 180b/9, 180b/12, 181a/9, 181a/10, 181b/2, 181b/8,

b.-maġaylar 104b/16, 191b/3

b.-maġıl 011a/9, 011a/10, 021a/12, 097a/7, 115a/1, 128b/5

b.-maġlıḳ turur 118a/2

b.-maġlıḳ 185b/4

b.-maġunça 073a/4, 080b/12, 110a/6, 133a/1

b.-maḳ turur 148b/10

b.-maḳ 008a/15, 017b/10, 018a/16, 023b/17, 030a/4, 081a/10, 095a/13, 095a/14, 098b/3, 119a/4, 150a/17, 159b/1, 162a/11, 162b/2, 163b/12

b.-maḳda 030b/1

b.-maḳdın turur 006b/15, 179b/2

b.-maḳdın 140b/15, 143a/10, 157a/6

b.-maḳġa 105b/4

b.-maḳı 003b/16, 153b/3, 154a/14, 154a/16

b.-maḳlıḳ 023b/14

b.-maḳnıŋ 003a/9, 121b/14

b.-maŋlar 068a/17, 189b/2

b.-mas ėrdi 068b/8, 166b/4

b.-mas 001b/7, 005a/7, 005a/8, 018a/6, 022b/14, 023b/11, 024a/8, 025b/3, 026a/14, 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 037a/13, 048a/2, 048a/3, 051a/11, 052b/6, 053b/4, 059b/10, 073a/14, 083a/13, 084a/8, 087a/7, 088a/2, 094a/8, 094b/14, 097b/9, 099b/10, 101a/17, 105b/16, 125a/14, 130a/13, 132b/8, 136b/7, 144a/7, 150b/8, 150b/11, 170b/15, 181a/7

b.-masa ėrdi 045b/2, 103a/6

b.-masa 011b/8, 012a/9, 015a/14, 015a/15, 015b/4, 017b/12, 022b/2, 022b/3, 053b/9, 054b/11, 059b/10, 067b/13, 078a/10, 078b/4, 078b/5, 080b/1, 081b/9, 085a/16, 090b/16, 097b/2, 100a/3, 100b/3, 101a/14, 103b/11, 104a/6, 113b/14, 119a/15, 120a/6, 126b/12, 131b/10, 131b/15, 132a/3, 132a/12, 133a/5, 134a/11, 134a/13, 134a/14, 144a/7, 146a/7, 200a/10

b.-masam 015a/16

b.-masaŋızlar 019a/10

b.-masdın 172b/6, 178b/5

b.-masıdın 095b/4

b.-maslıḳı 039b/15

b.-masun 079b/1, 107a/8

b.-may 049a/4, 131b/11, 151b/8

b.-mış 004b/2, 004b/17, 007a/1, 009a/4, 010a/12, 017a/7, 018b/3, 020a/6, 024b/14, 026b/7, 052b/3, 053a/12, 075a/11, 094b/15, 190a/9, 196b/10

b.-sa ėrdi 028a/3, 044b/16, 068a/4, 083a/5, 084b/15, 084b/17, 094b/16, 128b/4

b.-sa 002a/9, 006a/3, 006a/10, 007a/9, 007a/10, 008a/16, 010a/16,

010b/11, 010b/15, 010b/18, 011a/2, 011b/4, 012a/4, 012b/13, 013a/19, 013b/17, 014a/3, 014a/4, 015a/9, 015b/3, 016a/5, 016a/6, 016a/9, 016a/15, 017a/15, 018a/7, 019a/7, 019b/9, 019b/11, 020a/5, 020a/6, 022a/14, 022b/5, 022b/10, 022b/11, 024a/12, 024a/15, 024b/3, 024b/4, 025b/9, 027b/7, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 031a/6, 032a/2, 032a/12, 032b/8, 036b/8, 037b/13, 038a/12, 041a/17, 042a/7, 042b/13, 044b/4, 045a/5, 045b/4, 047a/13, 048a/16, 049a/13, 049a/14, 050a/1, 050a/2, 050a/7, 050a/16, 051a/12, 052b/6, 052b/7, 053a/5, 053a/12, 053a/14, 053b/9, 053b/15, 054a/2, 054a/3, 054a/6, 054a/11, 054b/11, 055b/11, 056a/3, 056a/5, 056b/8, 059a/13, 059b/1, 059b/13, 060a/1, 061a/14, 061a/17, 061b/9, 061b/15, 062a/6, 062a/8, 062a/12, 062a/15, 062b/4, 062b/13, 063a/2, 063a/8, 063a/14, 064a/7, 064b/16, 065a/17, 065b/8, 065b/11, 066a/3, 066b/4, 067a/12, 067b/14, 067b/15, 068b/17, 070a/1, 070a/2, 071a/13, 071b/4, 072a/3, 073a/1, 073a/6, 076a/4, 076b/11, 077b/10, 078b/7, 078b/13, 079b/2, 079b/9, 079b/10, 079b/15, 080a/1, 080a/10, 080b/8, 080b/16, 081a/16, 082b/10, 083a/2, 083b/3, 084a/10, 085a/1, 085a/14, 085a/17, 085b/10, 085b/11, 086a/13, 088a/8, 090a/1, 091a/12, 091a/14, 093a/11, 093a/15, 093a/16, 094a/8, 094b/4, 096a/6, 096a/9, 096a/10, 096b/5, 097b/8, 098a/7, 098b/1, 099a/9, 099b/15, 100a/3, 100a/4, 100b/2, 100b/6, 100b/7, 100b/8, 100b/11, 100b/13, 100b/14, 101a/7, 101a/10, 101a/13, 101a/14, 101a/16, 101b/4, 102a/4, 102a/14, 102a/15, 102b/2, 102b/3, 102b/6, 103a/16, 103b/9, 103b/15, 103b/16, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105b/17, 106b/2, 107a/10, 107a/15, 107b/9, 107b/11, 112a/3, 112a/5, 112a/13, 112b/12, 112b/13, 112b/14, 113a/8, 113a/9, 114b/15, 115a/13, 115b/14, 116b/17, 120a/8, 120a/13, 120a/14, 121a/17, 121b/11, 122a/17, 122b/13, 122b/17, 123a/5, 123b/15, 125b/3, 125b/7, 125b/15, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 127a/7, 127a/8, 127a/10, 127a/15, 127a/17, 127b/2, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/14, 128a/16, 128b/7, 128b/8, 129a/13, 130b/8, 131a/11, 131b/9, 132a/13, 132b/8, 132b/10, 133a/4, 133a/5, 133a/6, 133a/7, 134b/6, 134b/10, 136a/6, 136b/7, 137b/17, 139a/8, 139a/9, 139a/16, 139b/13, 140a/14, 141a/5, 141a/8, 141a/12, 141b/8, 141b/14, 141b/15, 142a/7,

ḥāṣıl b.-ur ėrdi 077a/6, 170a/4

Ḥāżır b.-dı 046a/11, 072b/7

Ḥāżır b.-dı ėrse 171a/5

Ḥāżır b.-dum 006a/5

Ḥāżır b.-ġaylar 153b/17, 154a/1

Ḥāżır b.-madı 163a/11

Ḥāżır b.-maġay 013a/17, 028b/14, 031a/5

Ḥāżır b.-maġaylar 077a/16

Ḥāżır b.-maḳ 112b/9

Ḥāżır b.-mas 099b/2

Ḥāżır b.-sa 022b/3, 028b/12, 030a/6, 042a/8, 049a/13, 049b/5, 058a/9, 058a/11, 058a/12, 066b/4, 079a/4, 080b/17, 104b/8, 120a/7, 159a/15

Ḥāżır b.-saŋ 115a/13

Ḥāżır b.-ur ėrdi 031a/4

Ḥāżır b.-urlar 155a/17

helāk b.-dılar 179a/14

helāk b.-ġaylar 179a/11

helāk b.-ġusıdur 136a/15

helāk b.-sa 140a/5

helāk b.-ur 078a/12, 078a/13, 179b/4

hemrāh b.-masun 114b/16

ḫōşnūd b.-dı 062a/2

ḫōşnūd b.-dum 118b/11, 119b/14

ḫōşnūd b.-ġıl 119b/12

ḫōşnūd b.-maġay 119b/13

ḫōşnūd b.-ur 115b/11

icābet b.-ġusıdur 199b/15

icābet b.-madı 128a/12

icābet b.-maḳ 128a/5

ihtiyāc b.-may 068b/6

i‘ṭā b.-ġan 061b/9

i‘ṭā b.-ur 061b/8

ḳabūl b.-dı 073b/14, 073b/15, 074a/2, 074a/8, 074a/9, 091a/13, 105a/13

ḳabūl b.-ġan 043a/16, 075a/5

ḳabūl b.-ġandın 105a/13

ḳabūl b.-ġay 065b/8, 119b/11, 132b/17, 198b/8

ḳabūl b.-madı 073b/14, 074a/8

ḳabūl b.-maġay 028a/12, 125b/7

ḳabūl b.-mas 095a/1, 099a/7

ḳabūl b.-up turur 031a/15

ḳabūl b.-ur 050b/9

ḳāīm b.-ġay 186a/15

ḳarżdār b.-ġay 162a/2

ḳażā b.-ġan 050b/16

ḳażā b.-mış 056b/8

kebāb b.-ġay 074b/12

kefāret b.-ġay 049a/15, 050b/9, 062a/4, 183a/10

kefāret b.-maḳ 050b/16

kefāret b.-mas 048a/7

kefāret b.-ur 050b/2, 050b/3, 050b/4, 050b/6, 057a/12

kefāret b.-ur ėrdi 093b/8

kifāyet b.-ġay 035a/8, 132a/4, 132b/6, 132b/9, 141a/17

kifāyet b.-maḳ 003a/15, 130b/6

ma‘lūm b.-a dur 191a/5

ma‘lūm b.-a turur 097b/2

ma‘lūm b.-dı 052b/15, 054a/5

ma‘lūm b.-ġay 174b/10, 179a/13

ma‘lūm b.-sa 096a/8

ma‘lūm b.-sun 075a/6

ma‘lūm b.-ur 030a/10

maġrūr b.-masa 061a/12

maġrūr b.-sa 089b/10

maġrūr b.-up 051a/1

maḥrūm b.-dı 041b/4

maḥrūm b.-ġay 062a/16, 110b/9, 152a/12, 192b/1

maḥrūm b.-mas 127a/2, 127a/3, 127a/4, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/4

maḥrūm b.-sa 113b/9

maḥv b.-ur 007a/9

maḥv b.-ġay 057b/17, 060b/5

maḳbūl b.-dı 139a/3

maḳbūl b.-ġay 135a/3

meşġūl b.-ay 022a/13

meşġūl b.-dı 020b/13

meşġūl b.-dılar 062b/6, 109a/3, 170a/9

meşġūl b.-ġan 042b/14, 055b/10

meşġūl b.-ġay 013a/12, 022a/16, 028b/15, 188b/3

meşġūl b.-ġaylar 021a/7, 032b/16, 182a/10

meşġūl b.-ġıl 021a/7, 040b/13

meşġūl b.-maḳıŋ 040b/14

meşġūl b.-masa 148b/3

meşġūl b.-mış 014a/9

meşġūl b.-sa 014a/2, 036a/1, 040b/10, 081a/12, 084a/7, 089b/3, 091b/17, 096b/13, 131b/11

meşġūl b.-salar 054b/12, 055b/7

meşġūl b.-up 114b/10, 167b/6

meşġūl b.-up turur 172b/10

meşġūl b.-ur 053b/2

meşġūl b.-ur ėrdi 012b/17

meẕkūr b.-dı 015a/8, 031b/15, 060a/3

meẕkur b.-ġan 012a/13

meẕkūr b.-up turur 098b/9

muḥtāc b.-maġay 159b/14, 160b/12, 161a/15

muḥtāc b.-maġaylar 161a/6

muḥtāc b.-maġunça 071b/9

muḥtāc b.-maḳdın 160a/3

murdār b.-ġan 074b/13

musallaṭ b.-up turur 008b/4, 008b/6

muttaṣıl b.-maġay 198a/12

muvaffaḳ b.-ġaylar 182a/7

mübtelā b.-dılar 188a/8

mübtelā b.-ġay 081b/11

mübtelā b.-maġay 016a/5

mübtelā b.-sa 088a/7

mübtelā b.-up turur 097b/13

müheyyā b.-maḳlıḳ 023b/14

mükerrem b.-ġay 160b/13

mülāḳāt b.-dı ėrse 117a/3

106a/3, 106a/7

ṣādır b.-masa 098a/9

ṣādır b.-sa 008b/14, 015b/7, 060a/2

ṣādır b.-up 004b/1

ṣādır b.-up ėrdi 100a/7

sākit b.-ġaylar 177a/1

selāmet b.-dılar 010b/4

selāmet b.-ġay 135a/8, 151b/9

selāmet b.-ġaylar 103a/13

sezāvār b.-ġay 067a/6

sezāvār b.-mış 044a/2

şādımān b.-ġay 043a/1

şādımān b.-sa 062a/10

şādımān b.-salar 064a/17

şādımān b.-ur 060a/8

şākird b.-ġanım 191a/1

şehīd b.-dum 075b/4

tamām b.-up turur 188a/3

tekebbür b.-ġay 091b/15

tekebbür b.-sa 091a/10

terk b.-sa 134a/12

teskīn b.-dı 166b/12

teskīn b.-ġay 143a/8, 143a/17

tevfīḳ b.-sa 029a/4, 137a/4

tīre b.-ġay 159a/9

tīre b.-maḳı 154a/16

vācib b.-ġay 028b/14, 063b/6, 130b/5

vācib b.-ur 004b/10, 004b/12

vāḳıf b.-dı ėrse 168b/16

vāḳi‘ b.-a dur 195b/3

vāḳi‘ b.-dı 084b/16, 169a/15, 170a/1, 170a/3, 188a/11

vāḳi‘ b.-dı ėrse 119a/7

vāḳi‘ b.-ġay 076a/11, 162a/2

vāḳi‘ b.-maġay 032b/2, 135b/4, 138b/17, 144b/18, 164a/12

vāḳi‘ b.-muş 002a/9

vāḳi‘ b.-sa 052b/13, 061a/12, 102b/5, 108a/6, 112a/14, 115a/12, 125b/4, 165a/4, 165a/6, 168b/4

vāḳi‘ b.-up ėrdi 028a/4, 142a/13, 162b/10, 166b/10

vāḳi‘ b.-up turur 002a/4, 029a/17, 097b/4

vāḳi‘ b.-ur 101b/10, 108a/7, 112b/5

vāṣıl b.-ay171b/9

vāṣıl b.-dı 188a/11

vāṣıl b.-sa 122b/16

vāṣıl b.-ur 039b/17, 193b/4

vefāt b.-ġandın 072b/6

yıraḳ b.-sa 192a/16

ẓāhir b.-ġay 139b/1

ẓāhir b.-ur 128b/2

zāīl b.-ur 104b/1

ziyāde b.-dı 146b/11

ziyāde b.-ġay 019b/7, 096b/9, 146b/16, 147b/6, 164a/6, 173b/8

ziyāde b.-maġay 039b/14, 144b/3

ziyāde b.-maḳı 096b/9

ziyāde b.-maḳıda 093b/4, 093b/7

ziyāde b.-sa 123b/16

‘āciz bol- “aciz ol-”

‘ārıż bol- “ortaya çık-”

‘arż bol- “sunul-”

‘āṣī bol- “asi ol-”

āgāh bol- “uyanık ol-”

āsāyiş bol- “güvenli ol-, rahat ol-”

āzād bol- “özgür ol-”

ber-ṭaraf bol- “ortadan kalk-”

berāber bol- “birlikte ol-”

bī-hūş bol- “akılsız ol-”

bülend bol- “uzun ol-”

cem‘ bol- “topla-”

cemī‘ bol- “bütün ol-”

cüdā bol- “çok ol-”

çıḳa bol- “çıkmış ol-”

def‘ bol- “kov-”

dīvāne bol- “deli ol-”

du‘ā-yı müstecāb bol- “duası kabul ol-”

ėmīn bol- “inanmak, güven-”

fāriġ bol- “boş ver-, çekil-”

farż bol- “yapılması kaçınılmaz ol-”

fāş bol- “Meydana vur-, açığa çıkar-”

fedā bol- “uğrunda yok ol-”

ferāmūş bol- “unut-”

fevt bol- “öl-”

ġarḳ bol- “suya bat-”

ġayret bol- “üzül-, canı sıkıl-”

giriftār bol- “(aşk, dert vb.ye) tutul-, yakalan-”

ḫaberdār bol- “bilgi sahibi ol-”

ḥabḳ bol- “kötü davran-”

ḫafa bol- “öksür-”

ḥākim bol- “hakim ol-”

ḫalāṣ bol- “kurtul-”

ḫāmūş bol- “sus-, sessiz ol-”

ḫarāb bol- “harap duruma gel-, haraplaş-, perişan ol-”

ḫarc bol- “harca-”

ḥarīṣ bol- “hırslı ol-”

ḥāṣıl bol- “gerçekleş-, ortaya çık-”

ḥāżır bol- “hazır durumda bulun-”

helāk bol- “mahvol-, yok ol-”

hemrāh bol- “yoldaş ol-, birlikte ol-”

ḫōşnūd bol- “mutlu ol-, sevin-”

icābet bol- “karşılık ver-”

ihtiyāc bol- “gerek-”

i‘ṭā bol- “ver-, veril-”

ḳabūl bol- “bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı ol-”

ḳāīm bol- “ayakta ol-”

ḳarżdār bol- “borçlu ol-”

ḳażā bol- “zamanında kılınmayan namazın ve tutulmayan orucun şeriatın gerektirdiği kurallara uygun olarak sonradan kıl- ve tut-”

kebāb bol- “yan-, tutuş-”

kefāret bol- “işlenmiş bir günah, suç veya kabahatin affı için şeriat hükmünce verilmesi veya yapılması gereken şeyi yap-”

kifāyet bol- “yeterli ol-, yetiş-”

ma‘lūm bol- “malum ol-”

maġrūr bol- “kibirlen-, gururlan-, kendini beğen -”

maḥrūm bol- “yoksun kal-”
maḥv bol- “yok ol-”
maḳbūl bol- “beğenil-”
meşġūl bol- “vaktini ver-, uğraş-, oyalan-”
meẕkūr bol- “sözü edil-”
muḥtāc bol- “gereksinim duy-”
murdār bol- “kirlen-”
musallaṭ bol- “birini sürekli rahatsız et-, birine sataş-, peşini hiç bırakma-”
muttaṣıl bol- “ara vermeden ol-”
muvaffaḳ bol- “başar-”
mübtelā bol- “alışmak, düşkün olmak, tutul-”
müheyyā bol- “hazır ol-”
mükerrem bol- “ikram olun-, değer veril-”
mülāḳāt bol- “görüş-”
münāfıḳ bol- “Dini kurallara inanmadığı halde inanmış gibi görün-”
müstecāb bol- “kabul edil-”
müşerref bol- “onurlan-, onur kazan-, şereflen-”
mütāvażıʿ bol- “Alçak gönüllü ol-”
müteġayyir bol- “başka bir şekle gir-”
müteḥayyir bol- “şaş-”
mütenebbih bol- “aklını başına topla-”
müteveccih bol- “yönel-, teveccüh göster-”
mütevellid bol- “doğ-”
müyesser bol- “nasip ol-”
nāzil bol- “in-”
penāh bol- “sığın-”
pesend bol- “beğen-”
pest bol- “kısa ol-”
peydā bol- “ortaya çık-”
pişmān bol- “yaptığı bir işin yanlış veya uygunsuz sonuç verdiğini anlayarak üzül-”
rāżı bol- “uygun bul-, beğen-, benimse-, iste-, kabul et-”
red bol- “verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etme-, geri çevir-”
revā bol- “yakış-”
revān bol- “çık-, git-”
rīze bol- “dökül-, saçıl-”
rūze-yi ḳażā bol- “kaza orucu ol-”
rüsvā bol- “rezil ol-”
s̱ābit bol- “yerinde dur-”
ṣādır bol- “ortaya çık-, meydana gel-”
sākit bol- “sus-, sessiz ol-”
selāmet bol- “esen ol-, sağlıklı ol-”
sezāvār bol- “layık ol-”
şādımān bol- “mutlu ol-”
şākird bol- “öğrenci ol-”
şehīd bol- “Allah için öl-”
tamām bol- “sona er-, bit-”
tekebbür bol- “kibirlen-, büyüklen-”
terk bol- “bırak-, ayrıl-”
teskīn bol- “sakinleş-”
tevfīḳ bol- “yardım et-”
tīre bol- “karar-”

vācib bol- "İslam dinine göre yapılması gerekli ol-"
vāḳıf bol- "bil-, öğren-"
vāḳi' bol- "ol-, gerçekleş-"
vāṣıl bol- "ulaş-, var-"
vefāt bol- "öl-"
yıraḳ bol- "uzak ol-"
ẓāhir bol- "meydana çık-, görün-"
zā'il bol- "yok ol-, ortadan kalk-"
ziyāde bol- "çoğal-"
[=2449]

bosaġa eşik, kapı
b.+da 162b/16
b.+sınıŋ 161b/6
[=2]

boşandur- salmak, bırakmak
b.-uŋlar 047a/8
[=1]

boyın vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı, boyun; bk. boyun
b.+ıŋ 180a/6
[=1]

boyun vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı; bk. boyın
b.+ıda 144b/7
b.+ıġa 008b/2, 008b/8, 049a/11, 117b/4
b.+ıge 139a/15, 145a/10
b.+ını 143b/13
b.+ları 056a/1
[=9]

boz- bir şeyi işlemez, işe yaramaz duruma getirmek
b.-ap 168b/5
b.-ar 097a/6
[=2]

bozul- işlemez, işe yaramaz duruma gelmek, arızalanmak
b.-ġay 108b/6
[=1]

böl- bir şeyi parçalara ayırıp paylaştırmak, taksim etmek
b.-üp 083b/5
[=1]

bölek başka
b. 015a/6
[=1]

böri kurt
b. 066b/12, 066b/13, 066b/15, 102b/11, 102b/12, 102b/14, 102b/16, 102b/17, 171b/12
b.+din 178a/6
b.+ge 102b/13
b.+ler 182a/5
b.+ni 102b/9
[=14]

bu en yakında olan kimse veya nesneyi işaret yoluyla belirtir
b. ėrdi 018b/7, 018b/8, 018b/9, 039a/11, 058b/17, 063a/14, 063a/16, 063a/17, 063b/1, 084b/8, 126a/17, 138b/5, 174b/10

b. turur 011b/14, 012a/5, 012a/17, 013a/9, 014b/11, 015a/14, 016b/10, 018a/14, 020a/7, 031b/10, 032a/14, 042b/15, 045b/9, 046a/2, 072b/9, 073a/10, 093a/17, 101b/10, 119b/5, 132a/4, 133a/7, 133b/2, 133b/14, 134a/7, 134b/7, 134b/14, 135a/5, 135a/9, 135b/1, 135b/5, 136a/8, 136b/4, 137a/3, 137a/7, 137b/8, 139b/2, 140a/6, 140a/17, 140b/10, 141a/17, 142a/1, 142a/9, 142b/8, 142b/13, 143a/12, 143a/15, 143b/1, 143b/14, 144a/2, 144a/10, 144b/4, 145a/2, 146a/10, 146b/17, 147b/9, 148a/4, 153b/12, 155b/11, 156a/14, 156b/3, 157a/11, 157b/2, 158a/15, 158b/9, 158b/18, 160a/1, 161a/2, 163b/1, 163b/2, 183b/2, 183b/9, 183b/13, 184a/2, 185b/11, 186a/4, 187a/2, 190b/8, 191b/9, 192b/17, 201b/7

b. 002a/1, 002a/4, 002a/6, 002a/7, 002a/10, 002a/11, 002a/15, 002b/2, 002b/10, 002b/12, 002b/16, 003a/3, 003a/7, 003a/11, 003a/15, 003b/4, 003b/10, 003b/13, 004a/11, 004b/1, 004b/3, 004b/4, 004b/14, 005a/2, 005a/8, 005a/13, 005b/3, 005b/4, 005b/8, 005b/10, 005b/15, 006a/1, 006a/11, 006a/12, 006b/1, 006b/2, 006b/11, 006b/17, 007a/2, 007a/3, 007a/9, 007a/10, 007a/11, 007b/13, 007b/16, 008a/6, 008a/10, 008a/12, 008a/14, 008b/1, 009a/3, 009a/9, 009a/10, 009a/14, 009b/7, 009b/8, 009b/10, 010a/14, 010b/12, 010b/14, 011a/9, 011b/2, 011b/9, 011b/11, 011b/13, 012a/3, 012a/11, 012a/13, 012a/15, 012b/3, 012b/4, 012b/5, 012b/10, 012b/13, 012b/17, 013a/1, 013a/3, 013a/11, 013a/13, 013a/14, 013a/16, 013a/17, 013a/18, 013b/2, 013b/12, 014a/8, 014a/16, 014b/2, 014b/3, 014b/8, 014b/10, 014b/16, 015a/3, 015a/5, 015a/7, 015a/10, 015b/12, 016a/2, 016a/14, 016b/6, 016b/9, 016b/14, 016b/17, 017a/1, 017a/2, 017a/9, 017a/16, 017a/17, 018b/15, 019b/17, 020b/16, 021b/1, 021b/14, 022a/4, 022a/5, 022a/6, 022a/12, 022b/5, 023a/3, 023b/11, 024b/5, 024b/8, 025a/3, 025a/5, 025a/12, 025a/15, 025b/3, 025b/15, 026a/8, 026a/9, 026b/4, 027a/5, 027a/14, 027b/1, 027b/6, 027b/7, 027b/12, 028b/3, 028b/5, 028b/16, 028b/17, 029a/17, 029b/6, 030a/2, 030a/10, 031a/13, 031a/15, 031b/6, 031b/9, 031b/15, 032a/1, 032a/9, 032a/10, 032a/12, 032b/12, 033a/1, 033b/9, 033b/17, 034a/2, 034a/8, 034b/1, 034b/2, 034b/11, 035a/1, 035a/2, 035b/8, 035b/9, 035b/11, 035b/12, 035b/13, 035b/14,

035b/16, 036a/15, 036b/2, 036b/11, 036b/12, 036b/16, 037a/9, 037b/12, 037b/14, 038a/17, 038b/1, 038b/4, 038b/9, 038b/13, 039a/6, 039a/7, 039b/9, 039b/11, 040a/3, 040b/14, 041a/17, 041b/1, 041b/4, 041b/12, 041b/14, 041b/17, 042a/8, 042a/9, 042a/10, 042a/15, 042a/16, 042a/17, 042b/4, 042b/10, 042b/17, 043a/7, 043a/9, 043a/11, 043a/14, 043b/15, 044a/3, 044a/4, 044a/5, 044a/9, 044a/11, 044a/12, 044b/5, 044b/15, 044b/16, 045b/7, 045b/8, 045b/17, 046a/1, 047a/2, 047a/3, 047a/4, 047a/8, 047a/9, 047b/6, 047b/8, 048a/3, 048a/15, 048b/3, 048b/4, 048b/5, 048b/7, 048b/14, 049a/14, 049b/9, 049b/10, 049b/11, 049b/15, 050a/5, 050b/7, 050b/10, 050b/15, 050b/18, 051a/1, 051b/2, 051b/14, 052a/1, 052a/4, 052a/6, 052a/8, 052a/9, 052a/16, 052b/1, 052b/4, 052b/6, 052b/8, 052b/9, 052b/13, 053b/5, 053b/15, 054a/4, 055a/10, 055b/2, 056a/11, 057b/4, 057b/9, 059a/13, 059b/3, 060a/3, 060a/6, 060b/3, 060b/9, 061a/8, 061a/16, 062a/4, 062a/6, 062a/7, 062a/8, 062a/9, 062b/8, 062b/12, 062b/15, 062b/16, 063a/8, 063a/12, 063a/13, 063b/10, 064b/4, 064b/9, 064b/10, 064b/17, 065a/9, 067a/5, 067b/10, 067b/12, 067b/17, 068a/12, 068b/3, 068b/5, 068b/7, 068b/10, 069a/15, 069a/16, 069b/12, 069b/13, 069b/14, 070b/2, 070b/4, 072b/11, 072b/16, 073b/1, 073b/2, 073b/13, 074a/1, 074a/8, 074a/10, 074a/16, 074a/17, 074b/7, 074b/16, 075a/1, 075a/3, 075a/4, 075a/5, 075a/7, 075a/10, 075b/14, 076a/12, 076b/1, 076b/2, 076b/6, 076b/7, 079b/17, 080b/14, 081b/13, 082a/16, 082a/17, 082b/1, 082b/9, 082b/16, 083a/17, 083b/3, 083b/14, 083b/15, 083b/16, 084a/1, 084a/5, 084a/15, 084a/16, 084b/12, 084b/15, 085a/4, 086b/17, 088a/6, 088b/6, 088b/7, 088b/8, 088b/9, 088b/12, 090a/7, 090a/13, 090b/7, 090b/12, 091b/17, 092a/6, 092a/9, 092a/10, 092a/14, 092a/15, 092a/16, 093a/16, 093b/2, 095a/9, 096a/2, 096a/9, 096b/10, 096b/15, 097a/1, 097a/2, 097a/3, 097a/5, 097a/8, 097a/12, 097a/13, 097a/15, 097b/16, 099a/15, 099b/8, 099b/9, 099b/10, 100a/6, 100a/7, 100a/10, 100b/10, 100b/16, 102b/11, 103a/6, 103a/7, 103a/16, 104a/6, 104a/16, 104a/17, 105a/9, 105a/14, 105a/17, 106b/8, 107b/1, 108a/15, 110a/6, 110b/4, 111a/13, 111b/4, 111b/9, 112a/8, 112a/15, 112b/2, 112b/4, 113a/13, 114a/10, 114a/14, 114a/15, 114b/7,

114b/8, 115b/2, 115b/12, 116a/10, 116b/5, 116b/6, 116b/7, 117a/7, 117a/13, 117b/5, 117b/7, 117b/11, 118a/7, 118a/15, 119b/10, 121b/9, 122a/7, 122b/1, 122b/2, 122b/9, 123a/5, 123a/11, 123b/8, 124a/16, 124b/7, 124b/17, 125a/12, 125a/13, 125b/1, 125b/12, 126a/5, 126a/7, 126a/8, 126a/10, 127a/11, 127a/13, 127b/17, 128b/2, 129a/5, 129b/3, 129b/12, 130b/7, 130b/8, 130b/12, 131a/1, 131a/2, 131b/7, 131b/11, 132a/1, 132a/3, 132a/9, 132a/13, 132a/14, 133a/4, 133b/1, 133b/8, 133b/9, 134a/3, 134a/5, 134a/11, 134a/17, 134b/5, 134b/11, 134b/13, 135a/4, 135a/8, 135a/12, 135b/1, 135b/4, 136a/6, 136a/12, 136b/6, 136b/15, 137a/4, 137a/17, 137b/1, 137b/2, 137b/8, 137b/10, 137b/11, 137b/13, 138a/7, 138a/10, 138a/16, 138b/1, 138b/5, 138b/16, 139a/4, 139a/6, 139a/12, 139a/15, 139a/16, 139b/8, 139b/16, 140a/1, 140a/4, 140a/5, 140a/15, 140b/8, 141a/3, 141a/6, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141a/10, 141a/12, 141a/13, 141a/14, 141a/15, 141b/1, 141b/2, 141b/12, 142a/8, 142a/17, 142b/2, 142b/7, 142b/11, 143a/5, 143a/9, 143a/11, 143a/13, 143a/17, 143b/17, 144a/7, 144b/3, 145a/1, 145b/9, 146a/5, 146b/10, 146b/15, 147a/5, 147a/7, 147b/3, 147b/5, 147b/7, 147b/15, 148a/3, 148a/13, 148b/8, 148b/12, 148b/14, 148b/16, 149a/1, 149a/3, 149b/5, 149b/12, 149b/15, 150a/4, 150b/2, 150b/14, 151a/17, 151b/1, 151b/4, 151b/5, 152a/3, 152a/8, 152b/10, 152b/15, 152b/17, 153a/11, 153a/15, 153b/9, 153b/10, 155a/4, 155a/10, 155a/17, 155b/4, 155b/7, 155b/8, 155b/10, 155b/17, 156a/9, 156b/2, 156b/10, 156b/13, 156b/16, 157a/1, 157a/6, 157a/7, 157a/8, 157a/10, 157a/14, 157b/1, 157b/9, 158a/2, 158a/11, 158b/7, 158b/17, 159a/1, 159a/4, 159a/11, 159b/1, 159b/2, 159b/17, 160a/6, 160a/13, 160a/16, 160b/9, 160b/16, 161b/16, 162a/11, 162b/8, 162b/9, 162b/10, 163a/9, 163a/14, 163b/6, 163b/12, 164b/16, 165a/11, 165a/13, 165b/5, 167b/1, 167b/9, 167b/14, 167b/17, 168a/9, 168a/11, 168a/12, 168b/8, 168b/14, 168b/16, 169a/1, 169a/5, 169a/9, 169b/2, 169b/10, 169b/11, 169b/16, 170a/3, 170a/4, 170b/7, 170b/9, 170b/10, 172a/6, 172a/8, 172a/9, 172a/15, 172b/5, 172b/8, 172b/9, 173a/5, 173a/9, 173a/12, 173a/14, 173b/10, 174a/8, 174a/16, 175a/17, 175b/1, 175b/14, 176a/8, 176a/10, 176a/14, 176b/4, 176b/12,

176b/16, 178a/10, 178a/13, 178b/14, 179a/6, 179b/2, 180a/4, 180a/10, 180a/11, 180b/2, 180b/3, 181a/9, 182a/11, 182a/12, 182a/15, 182b/6, 182b/14, 183a/12, 183b/1, 183b/7, 183b/12, 184a/1, 185a/3, 185a/4, 185b/4, 185b/6, 185b/7, 185b/14, 186a/3, 186b/7, 186b/12, 186b/13, 186b/14, 186b/15, 186b/16, 186b/17, 187a/6, 187a/13, 187b/10, 188a/1, 188a/9, 188a/13, 188b/9, 189b/16, 190a/5, 190a/6, 190a/10, 190a/16, 190b/5, 190b/8, 190b/15, 190b/18, 191a/9, 191b/9, 191b/17, 192a/6, 192a/12, 192a/14, 192a/15, 192a/17, 192b/6, 192b/8, 192b/11, 192b/14, 192b/16, 193a/5, 193b/16, 194a/2, 194a/9, 194a/11, 194a/12, 194a/16, 194b/8, 194b/9, 194b/10, 194b/12, 194b/13, 194b/16, 194b/17, 195a/2, 195a/6, 195a/7, 195a/8, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/13, 195a/14, 195b/2, 195b/3, 196a/6, 196a/7, 196b/1, 197a/8, 198a/1, 198b/12, 198b/13, 199a/5, 199a/9, 199a/12, 199a/17, 199b/1, 199b/3, 199b/17, 200a/12, 201b/7, 201b/12

b.+lar 047a/5, 075b/14, 098b/3, 109a/1, 109a/4, 109a/6, 109a/8, 109a/10, 109a/11, 109a/13, 109a/15, 109b/1, 109b/3, 109b/7, 109b/9, 109b/12, 151b/4, 177b/16

b.+lar 109a/1, 109a/6, 109a/8, 109a/10, 109a/11, 109a/16, 109b/1, 109b/4, 109b/7, 109b/9, 109b/12

b.+larġa 074b/13, 124b/11

b.+larnı 010a/17, 101b/17, 162b/11

b.+larnı 047a/5

b.+larnıŋ 084a/14, 085b/15, 142b/1, 169b/10

b.+larnıŋ 084a/14

[=983]

bū (?)

145a/7

[=1]

buçġun bir ağaç türü

b. 182a/2

[=1]

buġday taneleri un ve ekmek yapımında kullanılan ve insanın başlıca gıdasını teşkil eden bitki

b. 064a/12, 106b/8, 106b/10, 106b/11, 106b/13, 106b/14, 197b/12, 197b/14, 197b/15, 197b/16

b.+dın 197b/17

[=12]

Buḫārī özel ad

B. 124b/12

[=1]

bulġa- karıştırmak, bulamak

b.-p 102b/9, 102b/10

[=2]

bulūġ döl verecek erginliğe erişme, baliğ

olma, erginlik, rüşt

b.+dın 095b/5

[=1]

bulut gökyüzünün yüksekçe katlarındaki görülebilir duruma gelmiş su buharı kütlesi

b. 071b/1, 071b/2

b.+nı 071b/1, 181b/8

[=4]

Buraḳ Mirac gecesinde Hz. Peygamber'i taşıdığı rivayet edilen binek

B. 017b/4

[=1]

burc kenar, köşe

b.+unda 145b/9

b.+ıda 145b/3

[=2]

Burhāne özel ad

B. 173b/4

[=1]

būriya hasır

b. 059a/3, 059a/12

[=3]

burnaḳı önceki

b. 007b/6

[=1]

burun önce

b. turur 065b/9, 065b/10

b. 007a/1, 007a/4, 008a/13, 010b/5, 011b/10, 011b/11, 014a/1, 014a/2, 021a/17, 027b/10, 030a/11, 030a/12, 031a/11, 032b/17, 033a/1, 033b/12, 033b/13, 040a/15, 048a/14, 048b/2, 050a/17, 054b/7, 054b/10, 054b/13, 058a/9, 058a/12, 058a/13, 060b/2, 061b/8, 064a/15, 067a/1, 077a/11, 077a/12, 079b/8, 080a/17, 080b/10, 080b/11, 080b/13, 081a/17, 082a/8, 082a/9, 082a/10, 095b/4, 095b/5, 102b/1, 103a/15, 108b/2, 108b/5, 121b/6, 122a/17, 129a/10, 131a/3, 147a/5, 148a/2, 149b/5, 154a/12, 155a/16, 161a/7, 161a/8, 161b/8, 161b/14, 172b/6, 172b/12, 178b/5, 182a/16, 190b/16, 193a/4, 198b/13, 199a/7, 199b/12

b.+ı 024a/16

b.+ıġa 017b/12, 172a/17

b.+ınıŋ 023b/4, 024a/10, 038a/2, 158a/7

b.+ḳı 006a/14, 006a/15, 018a/15, 055a/11, 064b/3, 065a/5, 102a/17, 168a/15, 179b/13

b.+ḳı 028a/2

b.+ḳılarġa 195b/13

[=93]

burun yüzün ortasında alınla ağız arasında yer alan, çıkıntılı, iki delikli koklama organı

b.+ını 087b/1

b.+umġa 172b/2

[=2]

būrūt bıyık

b. 017b/15, 018a/2, 018a/7, 152a/11

b.+ını 017b/16, 018a/4, 018a/11

b.+larını 018a/11

[=9]

būse öpme, öpüş, öpücük

b. 052a/5

[=1]

būte but, bacak

b.+sini 069a/7

[=1]

būy koku

b. ėrdi 074b/2

b. 018a/16, 019b/10, 033b/8, 049a/12, 059a/17, 067a/13, 074b/2, 094b/9, 124b/15, 142a/14, 163b/11, 185b/3

b.+dın 172b/1

b.+ı 036b/6, 172a/17

b.+nı 164b/8

[=17]

būy-ı mis̱k misk kokusu

b.+din 063b/9

[=1]

būy-ı nā-ẖōş kötü koku

b. 109a/9, 110a/8

[=2]

būyluġ kokulu, bk. būyluḳ

b.+raḳ turur 196a/1

[=1]

būyluḳ kokulu, bk. būyluġ

b. 059b/1

[=1]

buyruġ emir, ferman

b.+ıça 119b/4

b.+umġa 041a/11

[=2]

buyur- emretmek, tebliğ etmek

b.-dı ėrse 076b/15

b.-dı 005b/14, 009a/8, 068b/2, 070b/5, 070b/9, 072a/11, 089a/4, 106b/8, 108b/11, 119a/10, 164a/3, 181a/1

b.-dılar ėrse 167b/6

b.-dılar 031b/15, 109a/2, 120a/1

b.-dıŋızlar 114a/17

b.-dum 090a/12

b.-ġay 083a/4, 161b/4

b.-ġaylar 177b/14

b.-ġıl 090a/10, 101b/7

b.-madıŋ 172a/13

b.-map 106b/11

b.-sa 121b/13, 167a/17, 200b/7

b.-umas 041a/1

b.-up ėrdi 034a/14, 076b/8, 114b/13, 131b/6, 136a/15

b.-up turur 038b/3, 131a/2

b.-ur ėrdi 057b/16

b.-ur 041a/4, 041a/5, 041a/8, 041a/9, 070b/3

[=43]

bühtān bir kimseyi yapmadığı bir şeyi yapmış olmakla itham etme, iftira

b. 063b/5, 100a/3

-C-

cāh yüksek mevki, makam, rütbe, yer
c. 056a/3, 173a/13, 177a/12
c.+da 114b/8
c.+ġa 114b/6
c.+ıġa 089b/10
c.+nı 177a/12
[=7]
cāh-ı zemzem zemzem yeri
c.+ge 114a/13
c.+de 114a/16
[=2]
cāhil okuyarak bilgisini ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz
c. 102a/14
c.+lerdin turur 121a/15
[=2]
cāhiliyet Araplar'ın İslamiyet'ten önceki karanlık, sapıklık ve cahillik devirlerine ait
c. 168b/4, 168b/9
[=2]
Cāīzetü'l-Muḫtār eser adı
C.+da 052a/12
[=1]
cām içki kadehi
c.+da 147b/5
[=1]
cān insan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh
c. 004a/13, 018b/17, 030b/12, 052b/14, 052b/15, 088b/6, 119a/16, 155a/13, 163b/16
c.+ı 119b/12, 190a/5
c.+ıġa 155a/12
c.+ım 051b/1
c.+ımdın 181a/5
c.+ımnı 075b/3
c.+ımnıŋ 119b/8
c.+ını 019b/5, 030b/11, 032b/6, 152a/14, 153b/15, 154a/2, 155a/1, 165a/8, 188a/2
c.+ınıŋ 043b/3
c.+ıŋnı 154a/10
c.+larını 019b/6
[=30]
cānī çok gaddar, kan dökücü
c. 196a/12
[=1]
cānib yan, taraf, yön, cihet
c.+ide 103a/5
c.+idin ėrdi 091a/15
c.+idin 051a/1, 052b/7, 091a/14, 093b/7
[=7]
cān-var canavar
c. 058a/8, 167b/10
c.+ı 070a/9, 121a/9, 124a/3
c.+lar 121a/6, 167a/13
c.+lardın 053a/16
c.+larġa 179b/9
c.+larını 179b/17
c.+larnıŋ 179a/2
[=11]

cān-var-i derende yırtıcı canavar

r. 138b/6

[=1]

cāruçı cadı

c.+lar 139a/10

[=1]

cāvcılıḳ tellallık, halka bağırarak haber duyurma işi

c.+ġa 132b/16

[=1]

cāver bir yeri alan veya işgal eden

c. 100b/7

[=1]

cāvidānī ebedî, kalıcı, daimi, baki

c. 175b/3

[=1]

cāy yer

c. 023b/16, 073b/9, 074b/14

c.+da 055b/17

c.+ıŋdın 065a/11

[=5]

cāy-ı namāz namaz yeri

c. 050a/14

[=1]

cebbār cebreden, zor kullanan kimse, zorba

c. 001b/14, 010b/16, 051a/5

[=3]

ceberrūt zorba

c. 001b/14

[=1]

cebīn kaş

c. 081a/12

[=1]

cebir zorlama, zor kullanma, zor

c. 020a/7

[=1]

Cebrā'īl dört büyük melekten en büyüğü

C. ėrdi 086b/4

C. 005a/4, 005b/15, 010a/3, 018b/1, 026a/12, 028a/11, 030a/17, 030b/4, 032b/11, 034b/10, 039a/2, 049b/8, 049b/9, 049b/10, 049b/12, 060a/11, 060a/14, 060a/15, 060a/16, 060b/6, 062b/5, 062b/6, 062b/12, 062b/14, 068a/6, 068b/14, 071b/7, 071b/8, 072a/6, 072a/7, 072a/12, 085b/3, 095b/15, 109a/1, 109a/4, 110b/1, 110b/2, 115a/9, 115a/10, 118b/7, 121a/16, 133b/8, 135b/16, 149b/17, 150a/2, 157a/7, 157b/13, 165b/12, 176b/3, 176b/5, 176b/6, 176b/11, 186a/14, 186b/9, 186b/12, 186b/15, 191b/4, 191b/5, 192b/5, 194b/15, 195a/6, 195a/16, 195b/2, 199b/16

c.+din 026a/11

c.+ġa 060a/16, 062b/4

[=70]

cedd büyüklük, azimlik

c. 025a/8, 031a/15, 170b/3

[=3]

cedel tartışma

c. 055a/1, 182a/10

[=2]

cedī oğlak burcu

c. 143a/3

[=1]

cefā eziyet, sıkıntı, eza, cevr, cefa

c. turur 016a/17, 016b/6

c. 016a/13, 130a/6

c.+da 113b/13

c.+sıġa 113a/11

[=6]

cehālet bilgisizlik, bilmezlik, habersizlik, cahillik

c. 051a/2

[=1]

cehd çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme

c. 006b/8, 007a/3, 012b/10, 025a/9, 026b/15, 031a/15

c.+i 170b/3

[=7]

cehennem günahkârların öldükten sonra ahirette azap görecekleri, cezalarını çekecekleri yer, tamu, duzah

c. 108b/15

[=1]

celāl yücelik, büyüklük, ululuk

c. 194a/13

[=1]

celāle Allah'ın kahredici sıfatı ile tecellisi

c. turur 086a/9, 090b/10

c. 022b/17, 023a/4, 025a/6, 039a/8, 041b/3, 049b/10, 123a/17, 181b/5, 181b/7, 185b/10, 189a/10, 194a/17

c.+din turur 086a/9

c.+din 010b/16, 016a/10, 023a/3, 024b/15, 025b/12, 025b/14, 033b/15, 039a/14, 039a/16, 056b/12, 059b/10, 061b/4, 095b/6, 099a/2, 129a/16, 148a/12, 152a/9, 175b/12, 189b/6, 189b/8, 199a/8

c.+ġa 018a/10, 068a/2, 106b/15, 129a/15, 167b/8, 168b/1

c.+ge 101a/17

c.+ni 010a/4, 031b/7

c.+niŋ 021a/7, 022b/10, 024b/10, 119b/7, 127a/10, 169b/8, 181a/10, 191b/5

[=53]

celālet yücelik, büyüklük, ululuk

c. 001b/13

c.+i 034b/14, 067a/16, 067b/1

c.+im 121a/17, 148a/13

c.+ini 032a/9

[=7]

celāliyyet Allah'ın kahredici sıfatı ile tecellisi

c.+im 014a/11, 045a/16

[=2]

celle Allah lafzından sonra kullanılan ve "şanı, celali yüce olsun" anlamına gelen *Celle şanuhu, Celle celaluhu* gibi klişeleşmiş dua

cümlelerinde geçer

c. 002a/10, 004b/4, 005a/1, 005a/15, 005b/1, 006b/2, 006b/4, 010a/4, 010a/6, 010b/7, 010b/12, 010b/16, 014a/2, 016a/1, 016a/10, 018a/5, 018a/10, 021a/7, 022b/10, 022b/17, 023a/3, 023a/4, 024b/10, 024b/15, 025a/6, 025b/12, 025b/14, 027b/17, 031b/7, 031b/14, 033b/15, 039a/8, 039a/14, 039a/16, 039b/17, 040a/1, 041b/3, 045a/15, 049b/10, 056b/12, 059b/10, 061b/4, 068a/2, 072a/4, 075a/1, 075a/14, 075b/4, 075b/10, 085a/6, 086a/9, 090b/9, 095b/6, 095b/12, 095b/15, 099a/2, 100a/4, 101a/17, 105b/2, 106b/15, 108b/12, 111a/5, 116b/1, 116b/3, 119b/7, 123a/17, 126a/1, 127a/10, 127b/3, 129a/15, 129a/16, 141a/4, 148a/12, 152a/8, 167b/8, 168b/1, 169b/4, 169b/8, 175b/12, 181a/10, 181b/5, 181b/7, 185b/10, 189a/10, 189b/6, 189b/8, 191b/5, 194a/17, 199a/8, 200b/9

c.+ġa 022b/4

c.+ni 181a/8

c.+niŋ 032b/11, 034a/1, 084b/6

[=96]

cem‘ topluluk, kalabalık

c. 064b/5, 076b/9, 119b/6

[=3]

cem‘ī cemiyete mahsus, cemiyetle alakalı

c.+de 036b/7, 156a/5

[=3]

cem‘ī-yi ‘ālem alemdeki her şey

c.+ni 001b/8

[=1]

cem‘īyyet topluluk, kalabalık

c. 080b/7

[=1]

cemā‘at aynı dinden veya aynı soydan olanların meydana getirdiği topluluk

c. 002b/3, 015b/9, 020b/3, 027b/9, 028a/12, 028b/2, 028b/6, 029a/2, 029b/13, 029b/17, 030a/3, 030a/5, 030b/1, 030b/4, 030b/7, 031a/2, 031a/7, 031a/9, 038a/8, 040a/9, 040b/10, 041a/13, 043a/5, 055b/1, 055b/7, 055b/11, 055b/13, 081a/16, 130a/13, 161b/14, 196b/8

c.+dın 047a/2, 055b/5, 055b/14, 133a/15

c.+dın 092a/14

c.+ġa 020b/3, 028a/11, 028b/14, 030a/6, 031a/4

c.+ıdın 006b/13

c.+i 027b/5, 027b/15, 028a/5, 030b/17, 035a/10, 061a/14, 064a/9, 072a/11, 107a/17, 138a/4

c.+ide 071b/16

c.+idin turur 118a/7

c.+idin 042a/9, 097b/3

c.+ini 100b/13, 108b/17, 109a/3,

109a/5, 109a/7, 109a/9, 109a/10, 109a/14, 109a/17, 109b/2, 109b/4

c.+īni 109a/12, 109b/7, 109b/11

c.+iniŋ 087b/8

c.+īniŋ 111a/4

c.+ḳa 028b/11, 031a/5

c.+ke 159a/15

c.+nıŋ 002a/16, 132b/17

c.+ni 028a/16

c.+ni 028a/17

c.+niŋ 061a/15

[=80]

cemā'at-i 'Arab Arap topluluğu

c. 179a/17

[=1]

cemā'at-i aṣḥāb ashab topluluğu

c. 117b/3

[=1]

cemā'at-i Müsülmān Müslüman topluluğu

c.+lar 089b/14

[=1]

cemāl Allah'ın lütfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereği olarak güzellik ve rahmetle tecellisi

c. 017a/17, 165a/2

c.+i 060b/2

c.+iniŋ 194b/6

[=4]

cemī' bütün, hep, cümle

c. turur 012b/13

c. 003b/3, 004b/4, 006a/2, 007b/5, 010b/10, 011a/8, 011b/1, 011b/3, 012a/4, 012a/16, 013a/4, 013a/18, 013b/6, 022a/7, 022b/3, 032a/8, 036b/9, 037a/5, 037a/13, 044b/9, 044b/15, 044b/17, 045a/5, 048b/4, 049a/14, 050b/16, 057b/3, 058b/8, 062a/14, 064a/2, 077b/14, 084a/15, 084a/17, 084b/6, 101b/14, 103a/8, 106a/5, 123a/14, 135a/11, 135b/5, 136a/2, 137a/5, 148b/10, 156a/4, 164a/13, 182b/18, 183b/2, 184a/10, 184b/1, 185b/8, 187b/6, 188a/13, 190a/6, 197b/8

c.+de 017b/10, 044b/1

c.+ide 200b/15

c.+idin 111b/11

[=60]

Cemīle özel ad

C. turur 118a/12

[=1]

cenābet gerektiği halde gusül abdesti almamış olan kimse, cünüp

c. 162b/15

c.+din 017b/10, 017b/13, 086a/14, 109a/14, 151a/2

[=6]

cenāze 1. gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü

c. 151b/8

c.+mġa 171a/16

c.+mni 171a/15

2. cenaze merasimi

c.+niŋ 030b/2, 055b/16, 066a/11, 125a/3, 185a/14

c.+sige 112b/9

c.+siġa 115a/13

c.+siniŋ 153b/17

[=11]

cenk silahlı çatışma, savaş, harp, muharebe

c. 055a/1, 093a/15, 182a/10

[=3]

cerāḥat yara

c. 123a/14, 143b/3

c.+i 077a/5

[=3]

cevāb bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt

c. 055b/4, 057b/3, 114a/17, 122b/2, 129b/1, 129b/12, 172a/5, 190b/18

c.+dın 105a/10

c.+ı 059b/17, 191a/5

c.+ıda 169a/10

c.+ıdın 152a/7

c.+ını 046b/13

c.+larıŋızlarnı 152b/11

c.+nı 030a/2, 122b/1

[=41]

cevāb-ı bāng-ı namāz ezanın cevabı

c. 055b/13

[=1]

cevāb-ı selām selamın cevabı

c. 055b/5, 055b/5, 055b/12, 055b/15, 086a/2, 151a/9

[=6]

cevāb-ı tekbīr tekbirin cevabı

d. 055b/14

[=1]

cevr haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm

c. 041a/4, 108a/9

c.+idin 137a/6

c.+indin 133b/10

[=4]

Ceyḥūn Amuderya, Orta Asya'nın en büyük iki nehrinden biri

c. 178a/15

[=1]

cez' ağlamak

c. 124b/4, 125a/9, 125a/17

[=3]

cezā suç işleyen bir kimseye suçunun derecesine göre verilen acı karşılık

c.+sı 059b/10

[=1]

ceẕb kendine çekme

c. 039b/16

[=1]

cidd cehd var gücüyle çalışma

c. 127b/9

[=1]

ciger akciğerlerle karaciğerin ortak adı, ciğer

c. 141b/12

[=1]

cihān-gişte cihanı gezmiş, dolaşmış

c. 035b/9

[=1]

cihet yön, taraf, istikamet, canip

c. 037a/7, 050b/17

c.+din ėrdi 091b/2

c.+din turur 169b/3

c.+din 029a/17, 078b/12, 107a/15, 107b/1, 175b/12

c.+idin 026b/3, 027b/13, 081b/5, 122b/6, 164b/4

c.+iŋdin 116a/3

[=15]

cimā' cinsel ilişkide bulunma

c. 008a/14, 055b/17, 149b/12

c.+dın 059b/16

c.+ı 107a/17

[=5]

cinān cennetler, bahçeler

c. 138a/9, 149a/10, 182a/16

[=3]

cinānçe cennet gibi

c. 015a/8

[=1]

cins başlıca nitelikleri aynı olan ve aralarında çok yakın benzerlikler bulunan varlık veya nesneler topluluğu, tür, nevi

c. 096b/16, 097a/9

[=2]

civān genç, taze, diri

c. 136a/11

[=1]

civān-merd temiz, asil ve cömert yaratılışlı, alicenap, mert, yiğit (kimse), babayiğit

c. turur 072a/1, 072a/12, 077b/9

c. 075b/11, 075b/17, 078a/3, 118a/6, 119a/6, 177b/9

c.+din 071b/14

c.+lerdin ėrdi 076b/3

c.+lerni 071b/15

[=12]

civān-merdlıḳ civanmert olma durumu, mertlik, asillik, cömertlik; bk. civān-merdlik

c. 064b/9, 072a/4, 072a/13, 073b/1, 073b/3, 076b/11, 161b/10, 177b/15

c.+ġa 072a/15

c.+nı 072a/3

c.+nıŋ 071b/10, 075a/6

[=13]

civān-merdlik civanmert olma durumu, mertlik, asillik, cömertlik; bk. civān-merdlıḳ

c. 093a/14

[=1]

civār yakın çevre

c. 072a/4, 155a/14

[=2]

ciz'a biraz

c. 196b/15

[=1]

cūd cömertlik

c. 002b/12

[=1]

Cum'a perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü

C. 002B/1, 002B/7, 002B/8

C.+nı 048a/13, 113b/15

[=6]

curb erzak

c. 081a/4

[=1]

cübn korkaklık, korku

c. 123a/14

c.+leriŋ 123b/2

c.+lerini 123a/15

[=3]

cüft eş

c. 133a/5

c.+üm 060a/15

[=2]

cüftleş- cinsel birliktelikte bulunma

c.-eli 084a/12

[=1]

Cühūd Yahudi

C. 086B/15, 086B/17, 180B/5, 181B/14, 182A/1

C.+din 069b/1

C.+ḳa 086b/14, 086b/15

C.+lar 094b/4, 109b/14, 181b/17, 196b/10

C.+larġa 067b/13, 184b/7, 184b/9

[=15]

Cühūdī Yahudi olan

C. 086b/12

[=1]

cümle herkes, her şey

c. 024b/2, 050a/12, 121b/3, 136b/3

c.+din turur 139a/5

c.+din 001b/7, 001b/12

[=7]

cümlete'l-mülk mülkün tamamı

c. 001b/16

[=1]

cümle-yi ferişte meleklerin tamamı

c. 024b/2

[=1]

cümle-yi ẖalāyıḳ cariyelerin tamamı

c. 010b/17

[=1]

cümle-yi zaḥmet zahmetlerin tamamı

c.+lerġa 018a/17

[=1]

cünd asker, ordu

c. 032b/2, 137b/14, 141a/11, 174b/3, 196b/16

c. din 173a/2

[=6]

Cüneyd özel ad

C. 126a/5

[=1]

cünüb İslam dinince gusül abdesti almaya mecbur olduğu halde yıkanmamış, gusletmemiş olma

c. 049a/4, 162b/15

[=2]

cür'et çekinmeden ortaya atılma, cesaret, atılganlık

c. 001b/13

[=1]

cüz' hariç, başka, dışında

c. 101a/17, 125a/16, 199a/8

[=3]

cüẕām insan vücudunda yer yer lekeler veya çıbanlar ve yaralar şeklinde beliren, çok bulaşıcı, iyileşmesi güç bir deri hastalığı, miskin hastalığı, lepra

c. 049a/7, 080a/7, 139a/5, 164a/13, 165b/1, 166a/14

[=5]

cüzvī cüzi miktar

c. 168a/1

[=1]

-Ç-

çaç- saçmak, serpmek; bk. saç-

ç.-ıp 122a/14

[=1]

çaçra- sıçramak, bk. saçra-

ç.-maġay 081a/9

[=1]

çaġ zaman, dönem, devir, an

ç.+da 046a/1, 153a/3, 193b/6

[=3]

çaġır sarhoş eden içki

ç. 049a/11, 062b/17, 092a/10, 098a/3, 109b/17, 110a/9, 130b/3, 162b/3

ç.+dın 101b/1, 124b/10

[=10]

çaġla- arzu etmek, istemek

ç.-sa 027a/13

[=1]

çaġlıġ gibi

ç. 109b/8

[=1]

çaḳ- ısırmak

ç.-ar ėrdi 136b/12

ç.-arlar 109b/9

ç.-ḳan 145a/5

ç.-maḳdın 144b/10

ç.-mas ėrdi 136b/12

ç.-mış 145a/4

[=6]

çaḳna- parlamak

ç.-ġay 153a/8

[=1]

çal- bir çalgı ile icra etmek

ç.-ġay 006b/2

ç.-maḳ 179b/6

[=2]

çal- vurmak, fırlatmak

ç.-dı 138a/9
[=1]
çap- akın etmek, atla koşmak, kılıç ile pare eylemek
ç.-duġı 170b/3
ç.-duġıda 170b/4
[=2]
çārbū yağ (?)
ç. 071a/3
ç.+nı 071a/6
[=2]
çāre ilaç, deva, tedbir
ç. 097b/14, 125a/14, 125a/15
[=3]
çarla- çağırmak
ç.-dı 082b/8
ç.-p 086b/2, 172b/12, 173a/12
ç.-sa 121b/2
ç.-ıp 173b/9, 174b/9
[=7]
çār-pāy dört ayaklı hayvan
ç. 070a/9
[=1]
çāşt kuşluk vakti
ç. 187a/11
[=1]
çayna- çiğnemek, ezmek
ç.-sa 078a/5, 080b/18
[=2]
çehār ḳul ḳul ya, ḳul huva'l-lahu, ḳul e'uẕu birabbi'l-felaḳ, ḳul e'uzu birabbi'n-nas duaları
ç. 046a/7, 052a/14
[=3]
çehār yār dört halife
ç. 145b/3
[=1]
çehār-şenbe çarşamba
ç. 052b/12, 187a/10
ç.+si 187a/10
[=3]
çehre yüz, surat, sima
ç. 033b/7
ç.+si 030b/9, 156b/8, 186b/10
[=4]
çek defter
ç.+lerini 072b/7, 072b/8
[=2]
çek- çekmek
ç.-ip 111b/15
[=1]
çendān o kadar, o derecede, pek çok
ç. 008a/8, 013a/11, 013a/13, 017b/8, 017b/17, 018b/2, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 028a/7, 028a/11, 035a/9, 196a/13, 198b/3
[=15]
çendānī o kadar, o derecede, pek çok
ç. 086a/3
[=1]
çerāġ yağ kandili ve genellikle mum, meşale gibi ışık veren şey
ç. 042a/2, 056a/15, 059a/3, 059a/4, 059a/5, 172a/12

ç.+daḳı 059a/6

ç.+dın 005a/1

ç.+nı 082b/2, 163a/5, 172a/12, 172a/14, 172a/15

ç.+nıŋ 059a/8

[=14]

çerende otlayıcı, otlayan

c. 019b/8, 037a/5, 121a/6, 139a/11, 167a/10, 167a/13

[=6]

çerig asker, ordu

ç. 174a/12, 174a/15, 176a/3, 180b/11

ç.+iŋdin 176a/4, 176a/9

[=6]

çeşme bir kaynaktan gelip bir haznede toplanan veya borularla getirilen suların, kullanılmak amacıyla üzerindeki musluklar vasıtasıyla akıtılması için yapılmış küçük tesis

ç.+ler 017b/7, 180b/1

ç.+si 134a/15

[=3]

çeşmedār çeşme ile ilgilenen kişi

ç. 134a/16

[=1]

çevre yakın olan yerler, etraf, civar

ç.+side 145a/2

[=1]

çıḳ- 1. dışarıya varmak, uzaklaşmak, ayrılmak, terketmek

ç.-a 174a/6

ç.-alı 179b/12, 179b/15

ç.-an 058a/16, 080b/2, 086b/2, 091a/11, 153a/7

ç.-ar ėrdi 116a/17

ç.-ar 008b/1, 008b/9, 058a/7, 118b/17, 136a/3, 144a/15, 144a/18, 179b/14, 180a/6

ç.-arda 055a/13

ç.-arıġa 062a/12, 062a/14, 062a/15

ç.-arlar 179b/16

ç.-ay 013b/6, 018a/9, 045a/3, 055b/4

ç.-ġay 144a/15, 144b/2, 144b/4, 155a/13, 180b/13, 181b/13, 182a/13, 193b/2

ç.-ġaylar 179a/14

ç.-ġıl 022a/12, 092a/9

ç.-ıp ėrdi 117b/3, 174b/15, 176a/3

ç.-ıp turur 180a/13

ç.-ıp 018b/12, 036a/16, 068b/3, 074a/2, 086b/2, 131a/14, 136b/8, 179a/13

ç.-ḳaç 065a/1

ç.-ḳan 186a/16, 186b/1, 186b/3

ç.-ḳay 050a/11, 180a/11, 191a/13

ç.-ḳaylar 179a/3

ç.-maġay 018a/8, 021a/12, 100b/4

ç.-maḳ 163a/3

ç.-mas 008b/1, 018a/9, 154b/5

ç.-masıdın 182a/15

ç.-sa 008b/4, 008b/7, 008b/8, 010a/10, 046b/4, 046b/9, 085a/15, 121b/9, 136a/3, 178b/9, 188a/7, 191b/1, 191b/4

ç.-salar 046b/4

ç.-tı ėrse 055a/17, 127a/6

ç.-tı 042a/13, 086b/1, 092a/8, 099b/2, 179a/17

ç.-tılar ėrse 170a/12

ç.-tılar 067a/15, 195a/3

ç.-tım ėrse 068b/12

ç.-tım 074b/13, 131a/16

ç.-tıŋ 131a/15

ç.-unça 182b/18

2. bulunmak, bulunduğu tespit edilmek

ç.-tı 063a/12, 072b/8,

3. doğmak, ortaya çıkmak

ç.-ḳandın 191a/12

ç.-sa 064a/1

[=100]

çıḳar- dışarı çıkmasını sağlamak

ç.-dı 086b/2

ç.-ġay 165b/10

ç.-ġaylar 115a/3, 175b/5

ç.-ıŋlar 111a/1

ç.-ıŋlar 111a/8

ç.-ıp 073b/1, 074b/17, 124a/6, 136b/9

ç.-mas ėrdi 070b/16, 102a/11

ç.-mas 070b/17

ç.-masa 055a/3

ç.-mış 121a/6

ç.-sa 023b/2

ç.-saŋ 171a/15, 174a/6

ç.-sun 193b/14

ç.-ur ėrdi 050a/1

ç.-ur ėrdim 117a/7

ç.-ur 125a/2

[=22]

çılapça yüz ve el yıkamakta kullanılan tas, bk. çılapçı

ç.+da 080b/4

[=1]

çılapçı yüz ve el yıkamakta kullanılan tas, bk. çılapça

ç.+ġa 081a/8

[=1]

çırāy yüz, çehre

ç. 151a/9

[=1]

çırma- sarmak, dolamak, döndürmek

ç.- 162a/17

[=1]

çırt- çatmak, kaşını çatmak

ç.-maḳ 151a/9

[=1]

çıyān eklem bacaklıların çok ayaklılar takımından, genellikle ışıktan kaçtığı için toprağın içinde veya taşlar arasında yaşayan, sarımtırak renkte zehirli böcek

ç. 066a/2, 144b/10, 145a/4,

145a/5

ç.+ī 100b/7

ç.+lar 109b/8

ç.+nı 145a/7, 182a/5

[=8]

çiçek çiçek hastalığı

ç. 144b/2, 144b/4

[=2]

çift tarlayı (iki öküz takımı ile veya sabanla) sürme işi, ziraat

ç. 167b/6

[=1]

çigāh her ne zaman

c. 019b/14, 091a/2, 092a/12, 105b/17, 107b/17, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 117b/8, 120a/7, 125b/15, 138a/10, 140a/14, 172a/16, 176b/16, 177b/8, 187b/2

[=17]

çīlān iri ve kırmızı renkli bir çeşit iğde, bir hünnap cinsi

ç. 165a/6

ç.+nı 165a/4

ç.+nıŋ 165a/3

[=3]

çirk kir

ç.+i 065a/13

[=1]

çirkīn göze ve kulağa hoş gelmeyen, bet, kabih

ç. 019a/16, 064a/15, 145b/17, 162b/13

[=4]

çofan çoban

ç. 171b/12

ç.+ı 171b/14

ç.+lar 176b/9

[=3]

çök- yıkılıp dağılmak, son bulmak

ç.-key 178b/5

[=1]

çöl göz alabildiğince geniş kumluk, susuz ve düz arazi, sahra, badiye, beyaban, beriye

c. 057a/4

[=1]

çūbīn ahşaptan yapılmış

e. 079b/9

[=1]

çumalı karınca

ç. 091a/4

ç.+nıŋ 092b/5

[=2]

çüft eş, kadın

ç. 193b/7

[=1]

çūn çünkü, mademki

ç. 002a/7, 005b/15, 006b/3, 006b/7, 007b/4, 007b/8, 008a/9, 008b/8, 008b/13, 008b/14, 009b/4, 010b/2, 010b/3, 010b/5, 010b/15, 011a/5, 011a/16, 011b/17, 012b/5, 013b/16, 013b/17, 014a/8, 015b/16, 015b/17, 016b/12, 016b/15, 018a/4,

019a/3, 019a/5, 019a/15, 020b/13, 021a/4, 021a/15, 022a/8, 022a/14, 022b/16, 022b/17, 023a/2, 023a/3, 023b/6, 023b/7, 024b/3, 024b/17, 025b/9, 028a/8, 031a/8, 031a/10, 032a/12, 033b/9, 034a/4, 037b/13, 039a/12, 039a/14, 039a/16, 041b/2, 042a/7, 042a/9, 042a/10, 042a/17, 044b/16, 045a/14, 046a/6, 046b/5, 046b/6, 046b/7, 047a/1, 047b/5, 047b/15, 050a/1, 050a/2, 050a/7, 051a/10, 051a/16, 052a/4, 052b/6, 053a/7, 053a/10, 053b/4, 053b/11, 054a/1, 054b/11, 054b/12, 055a/11, 056a/14, 056a/15, 057a/2, 057a/12, 057b/1, 057b/4, 057b/7, 057b/16, 058a/2, 058a/6, 058b/17, 059a/17, 060a/1, 060a/8, 060a/11, 061b/15, 061b/17, 062a/6, 062a/7, 062a/8, 062a/9, 062a/17, 062b/4, 062b/11, 063a/11, 065b/8, 067b/9, 067b/14, 068a/5, 068b/2, 068b/3, 068b/12, 069a/5, 069a/16, 069b/2, 070a/7, 070a/13, 070b/9, 071a/4, 071a/10, 071b/4, 072b/7, 073b/6, 073b/16, 074a/3, 074b/7, 074b/16, 075a/3, 075a/9, 076a/7, 076b/10, 076b/15, 077a/3, 077a/4, 079a/13, 080a/16, 081b/9, 081b/14, 082b/4, 082b/11, 082b/16, 082b/17, 083a/5, 083a/9, 084a/4, 085a/14, 085a/15, 087a/2, 087a/7, 087a/10, 088b/1, 088b/6, 089b/2, 089b/3, 090a/9, 090b/2, 090b/4, 091a/16, 091b/12, 092a/8, 092b/1, 093a/16, 095a/7, 095a/9, 095b/3, 095b/4, 095b/5, 096b/13, 097a/7, 097a/11, 097a/12, 097b/10, 098a/1, 099a/16, 100a/4, 102b/8, 103a/8, 104a/11, 104b/15, 105a/5, 105a/11, 105a/13, 106b/9, 107a/16, 108b/1, 108b/12, 110b/15, 114a/5, 114a/13, 115b/5, 115b/14, 116a/8, 116b/13, 117a/3, 117a/10, 117a/11, 118b/2, 118b/4, 118b/13, 119a/5, 119a/15, 120a/5, 120b/7, 121b/8, 121b/11, 121b/12, 121b/13, 122a/7, 122b/8, 122b/16, 122b/17, 123a/2, 123a/3, 125a/17, 126a/5, 126a/9, 126a/12, 127a/16, 127b/1, 128a/6, 128a/12, 128b/3, 129b/3, 130b/14, 131b/7, 131b/15, 138a/1, 138a/3, 138b/8, 138b/10, 139a/1, 142b/4, 142b/7, 142b/15, 146b/10, 149b/1, 149b/5, 150a/1, 150b/14, 151b/6, 152a/4, 152a/14, 154a/7, 154a/8, 154b/4, 154b/7, 154b/17, 157a/14, 158a/2, 158b/11, 158b/15, 163b/14, 164a/1, 164a/4, 164b/3, 165a/4, 165a/5, 166b/6, 166b/11, 167a/13, 167b/6, 167b/9, 167b/10, 167b/12, 168a/1, 168a/3, 168b/15, 170a/15, 171a/3, 171a/5, 171a/14, 171b/3, 171b/15, 172a/8, 172a/14, 172b/8, 173b/16, 174a/8, 175a/2, 175b/15,

176a/14, 177a/14, 177b/3, 177b/10, 178a/3, 178a/14, 178b/8, 179a/1, 179a/3, 179b/12, 179b/13, 179b/16, 180b/6, 181a/17, 181b/9, 181b/11, 181b/14, 186b/7, 187a/17, 187b/4, 188a/7, 188a/10, 188b/2, 189a/7, 189b/5, 189b/9, 191a/1, 191b/1, 191b/4, 192a/1, 198a/11

[=326]

çürü- çeşitli dış sebeplerin veya mikropların etkisiyle kimyevi değişikliğe uğrayıp bozulmak, dağılmak

ç.-p 143a/14

[=1]

-D-

da'vā iddia, iddiada bulunma

d. 177a/15

d.+nı 181a/8

d.+sı 010b/5, 010b/6, 091a/17, 181a/7

d.+sını 091a/17

[=7]

da'vā-yı ḫudāylıḳ Tanrı olma iddiası

d. 010b/9, 180a/17, 181a/7

[=3]

Da'vet çağırma, gelmesini isteme, çağrı, davet

d.+iġa 016b/4

[=1]

dābbetü'l-arż kıyamet alametlerinden biri olarak kabul edilen yaratık

d. 180a/5, 180a/11

[=2]

dād adalet, bağış, ihsan

d. 175b/13

d.+ımnı 077b/11, 175a/3, 175a/4, 175a/15

[=5]

dād-ḫᵛāh adalet isteyen

d. 154a/5

[=1]

dād-ı 'adl adalet isteme

d. 182a/3

[=1]

dāġ kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan

d. 180a/7

[=1]

daġdaġa telaş

d. 074a/12, 082b/12

[=2]

Ḍaḥḥāk özel ad

ḍ. 167a/9

[=1]

dāḫil içinde, içinde bulunan kimse veya şey

d. turur 099b/17

[=1]

dāīm devam eden, devamlı, sürekli

d. 006a/17, 093b/3, 133a/1, 174a/15

[=4]

dāīre çember biçimindeki şekil

d. 085b/3, 085b/4, 131b/1

d.+de 085b/1

d.+niŋ 145b/5

[=6]

dāmād bir aileye göre kızları veya kızları gibi olan bir yakınları ile evlenmiş olan erkek, güvey, damat

d.+ġa 015b/10

[=1]

damaġ ağız boşluğunun üstünü tavan gibi kuşatan kısım, damak

d.+ı 164a/6

d.+ıġa 172a/17

[=2]

dānā bilgili

d. 025b/14, 025b/17, 026a/4, 068a/3, 164b/2

[=5]

dāne tohum

d. 111a/11, 111a/12, 111a/13, 111a/14, 111b/1, 165a/6, 166a/12

d.+din 144b/3

d.+niŋ 166a/11

[=9]

dāne-yi enār nar tanesi, tohumu

d.+dın 164b/12

[=1]

dānik dirhemin dörtte biri miktarındaki eski bir ağırlık ölçüsü

d.+iġa 073a/6

[=1]

dānişmend ilim sahibi kimse, bilgin, alim

d. ėrdi 190b/17

d.+i turur 034b/9

d.+i 190b/16

d.+ler 055a/11, 167a/16

d.+leri turur 109a/2

d.+raḳ turur 118a/1

[=7]

ḍarb vurma, vuruş

ḍ. 181b/16

[=1]

Dār-ı Beḳā ahiret

d.+ġa 154b/6, 158b/11

[=2]

dār-ı dünyā dünya konağı

d.+da 008b/16, 010a/15, 025a/2, 025b/13, 042a/17, 067b/14, 071a/8

[=7]

dār-ı fenā dünya

d.+dın 154b/6, 158b/11

[=2]

dārū ilaç

d. 066b/17, 122b/7, 132b/9, 166a/10, 166a/12

d.+sı turur 011a/7

d.+sı 011a/8

[=7]

Dārū'l-Beḳā ahiret

D.+ġa 018b/15, 171b/3

[=2]

Dārū'l-Celāl birinci cennetin ismi

D.+de 032a/11

[=1]

Dārū'l-Fenā geçici alem, dünya

D.+dın 018b/15

D.+īdin 171b/3

[=2]

Dāvūd İsrailoğulları'na gönderilen ve kendisine Zebur verilen peygamber

D. 014a/11, 020a/13, 044a/14, 051b/10, 060b/17, 078a/4, 094b/10, 094b/11, 094b/12, 096a/6, 154a/5, 154a/8, 154a/10, 154a/12, 154a/13, 154b/1, 154b/3, 154b/4, 200b/8, 200b/9

[=23]

dāyelik dadılık, annelik

d. 118a/11

[=1]

Deccāl ilahi dinlerde kıyamet alametlerinden sayılan ve insanları doğru yoldan saptırmaya çalışacağı kabul edilen olağan üstü güçlere sahip kişi

D. 180a/16, 181a/2, 181a/6, 181b/14, 182a/15

D.+din 180b/17, 182a/11

D.+nıŋ 181a/14

D.+ni 180b/8, 181b/13

D.+niŋ 181a/9, 181b/2

[=12]

Deccāl-ı la'īn lanetli Deccal

D. 180a/16, 181a/16

D.+niŋ 049a/3, 180b/16, 181b/7

[=5]

dedek cariye, halayık

d. 105a/7, 107a/7, 145b/1, 172b/13, 172b/16, 173a/5, 176b/8

d.+i 093a/1, 101a/16, 145a/16, 145b/2, 172b/5

[=27]

d.+ini 077b/2, 090b/14

d.+ke 172b/6, 172b/8

d.+leriŋizlerni 018b/9

d.+ni 107a/7, 151a/10, 172b/7, 172b/11, 172b/12, 173a/9, 173a/11

d.+ni 173a/8

d.+niŋ 145a/17, 145b/6

def parmakla vurulmak suretiyle çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan ibaret musiki aleti

d. 130b/3, 162b/3

[=2]

def' öteye itme, savma, savuşturma, kovma

d. 143b/11

d.+i 003b/9, 141b/5

d.+ide 105b/13

d.+ige 023b/5

[=5]

defter yapıştırılarak veya dikilerek kitap

biçimine sokulmuş kağıt destesi

d.+lerini 172a/12

[=1]

deger bir şey veya kimsenin taşıdığı yüksek manevi vasıf, meziyet, kıymetli nitelik

d. 025a/6

[=1]

dehḳān çiftçi, köylü

d.+lar 108a/10

d.+lardın 176b/2

[=2]

dehr-i āḫir son zamanı

d.+iniŋ 196b/3

[=1]

dehr-i Ẕī'l-Ḥicce Zilhicce zamanı

d. 198a/13

d.+de 198b/9, 198b/13, 199a/6, 199a/10, 198b/11

d.+ni 198a/17, 198b/1

d.+niŋ 199a/5

[=9]

delālet yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik, aracılık

d. 025b/6

[=9]

delīl bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt

d. turur 158a/7, 158a/9, 176a/15, 192a/7

d. 008a/14, 054a/4, 073b/2, 196a/17

d.+i 022a/7

[=9]

Delīle'l-Ḥāḥ eser adı

D. 131a/1

[=1]

Delīlü'l-Ḥāc eser adı

D.+da 140a/3

[=1]

dem zaman, an, çağ

d. 014b/9, 124a/5, 155a/3

d.+de 004a/13, 006b/12, 029b/10, 178a/8, 200b/14

d.+i 192b/11

d.+ide 006a/9, 006a/10, 007a/11, 018b/16, 126b/8, 157b/7, 191b/1

d.+ige 138a/16

[=17]

dem-be-dem bazen, vakit vakit, ara sıra

d. 136a/17

[=1]

dem-i āb su içme

d. 155a/5

d.+ı 067b/15, 078a/17, 155a/5

[=4]

dem-i nefs bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği

d.+idin 155a/10

[=1]

dendān diş

d.+ge 080b/1

[=1]

deng aynı ölçüdeki şey, eşit

d.+i 111a/14

d.+ide 096b/8

d.+iġa 096b/8

[=4]

denī alçak, soysuz

d.+ge 176a/11

[=1]

derbend dar geçit, boğaz

d.+ide 085a/16

[=1]

derd insana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü

d. 080b/8, 141a/4, 141b/12

d.+ge 011a/7

d.+i 137a/1, 142a/8, 143a/7

d.+im 166b/12

d.+lerġa 165a/16, 166a/12

d.+ni 052b/11

[=11]

derd-i çeşm göz derdi

d. 164a/10

[=1]

derd-i def‘ derdi ortadan kaldırma

d. 003b/10

[=1]

derd-i meṡel benzer dert

d. 164a/10

[=1]

derd-i ser baş ağrısı

d. 164a/10

d.+ni 019a/14

[=2]

derd-i şikem mide hastalığı

d.+din 141a/3

[=1]

derd-mend dertli

d. 001b/14

[=1]

derecāt dereceler

d. 011a/2

d.+ını 029b/6

d.+nı 198b/5

[=3]

derecāt-ı ‘ālī yüksek dereceler

d. 193b/10

[=1]

derece bulunulan yer, kademe, seviye, mertebe, mevki veya safha

d. turur 051a/3, 112a/9

d. 011a/4, 028a/7, 032a/6, 036a/2, 037a/16, 038a/9, 041a/14, 058a/1, 059a/7, 124b/6, 124b/9, 124b/11, 164a/9, 183b/8

d.+ge 112a/10

d.+ler 155b/4

d.+niŋ 038a/9, 041a/14

d.+si 009b/17, 039b/12, 071a/14, 147b/14, 152b/6, 192b/11

d.+sini 185b/9, 193a/16

d.+yi 022a/13

[=30]

derece-yi ‘alā yüksek derece

d. 041b/4, 171b/10

d.+dın 147b/15

[=3]

derece-yi rūzī azık derecesi

d. 027a/13

[=1]

derekāt katlar, basamaklar

d. 198b/4

[=1]

derekāt-ı dūzaḫ cehennemin katları

d.+dın 157b/12

[=1]

derem para, dirhem

d. 045a/7, 045a/10, 065a/7, 065b/2, 065b/3, 066b/11, 067a/2, 069a/4, 076a/7, 076a/8, 079b/4, 096b/6, 096b/8, 101a/10, 172a/4, 173a/2, 177b/1, 193b/11, 197b/17

d.+din 065a/7, 065b/2, 065b/3, 197b/17

d.+ġa 096b/5

d.+ge 079b/4, 096b/6, 096b/7

d.+iŋ 083a/15

d.+ni 065b/4, 168a/3

[=32]

dergāh bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği, tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibadet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke

d. 097a/16

d.+da 064b/2, 075a/4, 105a/15, 119b/11, 139a/3, 148a/14, 199b/15

d.+dın 024b/10

d.+ıda 012b/5, 014a/16, 022b/10, 023a/12, 053b/14, 075a/1, 174a/1

d.+ıġa 024b/8, 024b/10, 088b/15, 103b/9, 106b/7, 111b/5, 191b/5

d.+ımda 084a/5

d.+ımġa 014a/14

d.+ımızda 031a/15

d.+ıŋda 025a/1

d.+ında 029a/11, 029a/12, 169b/12

d.+ıŋdın 010a/5

d.+ıŋġa 053b/12, 084a/3, 120b/6

[=36]

der-ġażab gazaplı, kederli

d. 004b/13

[=1]

derḥāl o anda, hemen, hiç vakit geçirmeksizin, süratle, acilen

d. 014b/9, 088a/3, 088b/6, 132b/11, 142b/12

[=5]

derḫᵛāst istek

d.+ımız 189b/7

[=1]

derīçe geçit, kapı

d. 015b/11

d.+leride 137b/3

[=2]

derīġ esirgeme

d. 072b/3

[=1]

der-ḳahr kahırlı

d. 115b/13

[=1]

dermān ilaç, şifa, deva, çare

d.+da 123b/2, 132a/6

[=2]

dermāndelıḳ acizlik, çaresizlik, güçsüzlük

d. 132a/3

d.+ler 132a/10

[=2]

dermiyān ele almak, ortaya almak

d. 124a/4

[=1]

derrende yırtıcı

d. 179a/2, 179b/9

[=2]

ders bir öğreticinin belli bir konuda öğrencilere verdiği bilgi

d. 055a/11, 055b/13, 108b/8

d.+ide 042a/13

[=4]

der-sā'at o saatte-zamanda

d. 068b/14

[=1]

dervāze kale ve şehirlerin, külliyelerin büyük giriş kapısı

d.+ġa 182a/13

d.+siġa 131b/7

[=2]

dervīş tarikata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden hak yolunda yürüyüp nefsini ıslah eden, varlık iddiasından geçip Allah'ın birliğini bütün kainatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse

d. 067a/2, 067a/3, 067a/14, 067a/17, 069b/3, 123a/13, 123a/16, 124a/5, 124a/6

d.+ge 071a/4, 123a/14, 124a/6

[=12]

dervīşlik derviş olma durumu

d. 159b/7, 159b/8

[=2]

deryā deniz, nehir

d. 012a/4, 017b/8, 045a/5, 048a/16, 084a/8, 084b/6, 092a/4, 129a/6, 140a/5, 140a/14, 141a/6, 168b/6, 178a/15, 179b/16, 179b/17, 190a/7

d.+çe 011b/4, 013a/18

d.+da 092a/6, 137a/6, 140b/14, 176a/2

d.+ġa 084b/2, 084b/3, 084b/4, 084b/5, 129a/6, 179b/16

d.+lar 014a/3, 179a/5, 182b/1

d.+nıŋ 126a/7, 179a/4

d.+sı 196a/13

d.+sıġa 168b/5

d.+sınıŋ 168b/3

d.+yı 168b/9

[=37]

deryāb akıllı, anlayışlı

d. 019a/15

[=1]

deryā-yı Nī̄l Nil nehri

d.+ġa 168b/8

d.+ġa 168b/10

[=2]

dest-resālıḳ zenginlik

d.+ı 049a/12, 086a/13

d.+ım 100a/14

[=3]

dest el

d. 139b/14

[=3]

dest güç, ḳuvvet

d. 172a/14

[=1]

destār sarık

d. 049b/7

d.+ıda 018b/12

d.+nı 162a/17

[=3]

deste-yi reyḥān fesleğen destesi

d. 194b/11

[=1]

destgīr elden tutan kimse, yardımcı

d. 101b/8

[=1]

destlik (?)

d. 085b/12, 085b/13

[=2]

destūr izin, ruhsat, müsaade

d. 086a/2, 086a/3, 086a/5, 174a/14

d.+ı 086a/4

d.+ı 186a/11

d.+ıdın 185a/12

[=8]

destūrḫᵛān sofra

d.+nı 081a/16

[=1]

destūrī izin, ruhsat verici; müsaade edici

d. 002a/2

[=1]

destūrluġ izinli

d. 174b/1

[=1]

devām bir durum üzere sürüp gitme, sürme, kesilmeme

d. 016a/5, 150a/17

[=2]

devlet 1. mutluluk, saadet, şans, talih, baht

d. 004a/13, 013a/1, 017b/8, 025a/6, 082b/6, 089b/10, 093a/14, 117a/7

d.+ġa 052a/6, 116b/7

d.+ni 075a/7, 177a/12

2. belli bir toprakta bir hükumet idaresi altında teşkilatlanmış bulunan bağımsız siyasi topluluk, milletin hukuki şahsiyet kazanmış şekli

d. 065b/6, 116b/6

3. ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam

d. 073b/3

[=15]

deyyūs̱ küfür ve hakaret sözü olarak kullanılır

d. 078a/9

[=1]

dė- duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek; bk. tė-

d.-di ėrse 056a/14

d.-di 005b/7, 039a/3, 040b/18, 052b/15, 075a/2, 085a/8, 111a/15, 111a/16, 118b/10, 123a/4

d.-diler 002a/1, 055a/18

d.-düler 114a/10

d.-dür 008b/4, 092a/16, 172a/2

d.-dürler 103a/7

d.-gen 189b/4

d.-gendin 079b/16, 201b/9

d.-gey 008a/3, 009a/17, 010a/16, 123b/1

d.-geyler 006b/10, 075a/16, 075b/6, 075b/11

d.-gil 005b/7, 114a/15, 123b/10, 149b/1

d.-medi 085a/8, 090a/15

d.-megen 179b/13

d.-megey 104b/5

d.-megil 009a/13

d.-mekünçe 104b/2

d.-meŋler 102b/6, 173b/17

d.-mes 008b/8

d.-mese 008a/11, 008a/12, 008a/14, 079b/16

d.-miş 058a/3

d.-ŋler 083b/6, 174a/1

d.-p ėrdiŋ 154a/12

d.-p 002a/6, 002a/8, 004b/5, 004b/13, 006b/17, 014b/8, 015a/4, 024b/5, 025a/3, 026a/9, 026b/2, 028b/4, 028b/5, 028b/7, 031b/15, 035b/8, 045b/18, 046b/13, 047a/4, 052a/6, 054b/13, 065b/4, 070b/9, 072b/6, 072b/10, 073a/17, 079b/1, 084a/17, 084b/3, 084b/4, 084b/5, 096b/6, 096b/8, 097a/9, 098a/8, 102a/13, 105a/7, 105a/10, 107a/3, 107a/8, 107a/9, 109b/10, 113b/11, 116b/13, 119a/17, 120b/4, 121b/2, 122a/7, 122a/17, 122b/11, 134b/14, 137b/6, 146b/14, 158a/3, 163a/6, 169b/5, 170a/5, 173a/10, 176a/10, 179b/3, 188a/2

d.-pdür 098a/8

d.-pdürler 194a/11

d.-r ėrdi 045b/2

d.-r ėrdiler 055a/16, 058b/15, 083a/7, 096b/12, 174b/15, 190b/17

d.-r ėrdük 026a/2

d.-r 008b/1, 100b/7, 152b/14, 180b/6

d.-rler 038a/17, 041b/14, 042a/16, 060b/3, 060b/4, 093a/16, 097a/13, 109b/11,

114b/2, 123a/13, 152a/16, 189b/3,

196b/16

d.-se 004a/12, 005a/5, 006b/4, 008a/2, 008a/10, 008a/12, 008a/13, 008b/1, 008b/11, 008b/13, 008b/14, 008b/15, 009b/4, 011a/5, 011b/1, 013b/1, 013b/5, 016a/15, 023b/6, 023b/7, 024a/15, 024a/17, 043a/2, 044b/5, 044b/7, 047b/6, 047b/16, 053a/13, 057b/7, 063b/15, 071a/16, 079b/14, 080a/16, 080b/19, 081a/1, 086a/12, 098a/8, 100b/2, 113b/10, 113b/12, 113b/14, 113b/16, 114a/1, 124b/17, 129a/10, 131a/9, 188b/1, 190a/14, 192a/3, 193b/6, 196a/9

d.-seŋ 021b/3, 089a/8, 123b/1

d.-sün 026a/2

d.-yü 075b/3, 128a/6

d.-yüler 046b/9

[=200]

dėk gibi, kadar

d. turur 027b/2, 058a/8

d. tururlar 064b/15

d. 009a/4, 009a/5, 012a/9, 012a/10, 012a/11, 013b/7, 014b/3, 015b/10, 018a/5, 021b/1, 021b/2, 021b/3, 022b/13, 030a/10, 038a/4, 040b/3, 042a/2, 045a/3, 047a/2, 056b/13, 058a/16, 060a/12, 065b/10, 066a/2, 068b/11, 079b/12, 091a/4, 106b/10, 109a/7, 112b/6, 117b/6, 118b/1, 120a/10, 126a/16, 126a/17, 147b/14, 149a/2, 153a/7, 153a/8, 153a/10, 162b/10, 168a/15, 170b/13, 176a/9, 177a/16, 178b/17, 179a/2, 179a/4, 179b/13, 182a/8, 183a/8, 184b/6, 191b/1, 193b/2, 196a/5, 196b/6, 197b/8, 197b/9, 198a/4

[=65]

dėmeklik söylemiş olma durumu

d. 185a/17

[=1]

derev hasat, ürün

d. 106b/9

[=1]

dıraḫt ağaç

d. 070a/9, 070a/11, 085a/12, 151b/2, 180b/9, 182a/1

d.+dın 105a/16

d.+ı 121a/8, 182a/2

d.+ıdın 019b/9, 064a/12

d.+ınıŋ 153a/10

d.+lar 028a/14, 190a/7

d.+larda 181b/17

d.+larnı 170b/16

d.+larnıŋ 179b/17

d.+nıŋ 121a/8

[=18]

Dicle Dicle nehri

d. 178a/15, 179a/4

[=2]

dīdār yüz, güzel yüz, çehre, görünüş, tecelli

d. turur 032a/11, 060a/8

d. 173b/3

d.+ı 001b/11, 105b/1, 105b/9, 123b/5, 139b/10

d.+ıġa 195b/16

d.+ım 105b/3

d.+ıŋ 105b/6, 200b/16

d.+ını 087a/2

[=13]

dīdār-ı mülk-i cabbār Tanrı'nın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi

d. 060a/7

[=1]

dīdār-ı perverdigār Tanrı'nın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi

d. 189a/9

[=1]

dīde göz

d.+ler 123b/13

d.+m tururlar 107b/1

d.+m 102b/15

d.+ŋ 107a/14

[=4]

dīger başka, öteki, öbür

d. 080a/7

[=1]

diḳḳat incelik

d. 129b/15

[=1]

dil gönül

d. 002a/2, 031b/14, 171b/2, 172b/12

d.+ni 059b/8

[=5]

dil bestelik gönlü bağlanmışlık

b.+i 067b/4

[=1]

dilāver yürekli, cesur (kimse), yiğit, kahraman

d. 075b/1

[=1]

dil-bend sevgili

d. 102b/16

[=1]

dil-cūyluḳ gönlün aradığı

d. 120a/9

[=1]

dilīr yürekli, cesur

d. 006b/15, 044a/12, 125b/8, 165a/1

[=4]

dilīrlik yüreklilik

d. 089a/9

[=1]

dillıḳ yüreklilik

d. 052a/11

[=1]

dil-teng sıkıntılı

d. 062a/12, 125a/9, 128b/5, 188a/7

[=4]

dīn insanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibadetlerin bütününü

ve bu imana göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

d. 020a/2, 021a/10, 064b/3, 075b/3, 091a/17, 096b/11, 103b/5, 104a/13, 172b/10, 173a/17, 182a/6, 185a/11, 192b/16

d.+ī 016a/12, 035a/7, 187b/6

d.+i 024a/3, 123b/16

d.+idin 196b/10

d.+iġa 159b/9

d.+ige 140a/5

d.+im 127b/15, 152b/2

d.+iŋ 152b/1

d.+ini 136a/7

d.+iniŋ 020a/2, 093a/8

d.+iŋni 007a/4

d.+lerini 177b/2, 178b/6

d.+niŋ 020a/1, 085b/15

[=33]

dīnār altın liranın dörtte biri değerinde olan eski bir para

d. 096b/16, 096b/17, 173a/2, 177b/1, 193b/11

d.+dın 097a/2

d.+ġa 096b/15, 097a/2, 097a/9

d.+ını 097a/11

d.+ıŋnı 097a/10

d.+nı 097a/3

[=14]

dīn-i islam İslam dini

d. 154b/16

[=1]

dirāz uzun

d. 180a/17

[=1]

dirāzī-yi ʻömür uzun ömür

d. 192b/2

[=1]

dīv şeytan

d. 010a/14, 032a/8, 037a/5, 090b/5, 167a/10

d.+ler 139a/10, 167a/13, 167a/17, 181a/12

d.+ni 181a/12

[=12]

dīv güç, şiddet

d.+i 143b/9

[=1]

dīvān amel deftteri

d.+ıda 029a/2

[=1]

dīvāne çılgın, deli, mecnun

d. 008a/16, 080b/3, 200b/2

d.+lerni 055a/4

[=4]

dīvānelıḳ delilik

d. 049a/7, 080a/7

d.+dın 164a/13

[=3]

dīvān-ı aʻmāl amel defteri

d.+ide 011a/3, 013b/2, 016b/8, 019b/2, 039a/14, 039a/16, 042b/16, 043b/11, 051b/8, 059a/6, 113a/14,

115b/8, 120b/17, 151a/14, 155b/11, 183b/8, 188b/17, 193b/1, 194a/7, 200b/10

d.+idin 164a/8, 200b/11

[=22]

divit hokkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ve değişik uçları olan bir kalem türü

d. 169b/9

d.+ler 047a/17

[=2]

diyānetlıḳ dindarlık, dinin hükümlerine uyma ve bu hükümlerin gerektirdiği gibi hareket etme

d. turur 097a/12

[=1]

diyār memleket, ülke, belde, el

d.+ıġa 166b/6

[=1]

dōst birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis; bk. tōst

d.+ı 029b/3, 033b/11, 142a/15

d.+larġa 07b/2

d.+ları 120a/15

d.+larıdın 084a/18

d.+larıġa 072b/2

d.+raḳ 015a/14, 015a/16, 020b/10

d.+raḳı 077b/9

d.+um 062b/5, 076b/7, 107a/13

d.+uŋ 107a/12

d.+uŋġa 029b/5

[=16]

dōstluġ arkadaşalık, dostluk; bk. dōstluḳ

d. 020a/15

[=1]

dōstluḳ arkadaşlık, dostluk; bk. dōstluġ

d. 029b/9, 074b/10, 151a/7

[=3]

du'ā güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

d. 003a/10, 003a/13, 003b/5, 004a/8, 016b/10, 025a/4, 034a/13, 035b/9, 040a/5, 045b/9, 046a/2, 054a/15, 067a/1, 101a/7, 107b/12, 120a/12, 123a/9, 125a/11, 125b/12, 126a/8, 126b/3, 126b/4, 127a/4, 127a/11, 128a/3, 128a/4, 128a/5, 128b/10, 129a/11, 129a/13, 129b/2, 129b/10, 129b/12, 129b/16, 130a/10, 132b/13, 133b/2, 133b/14, 134b/14, 135a/15, 135b/1, 135b/5, 136a/7, 136b/4, 136b/15, 137a/7, 137a/16, 137b/8, 142a/9, 143b/14, 144a/2, 146a/10, 146b/10, 146b/16, 148a/4, 153b/16, 155b/11, 158b/9, 158b/18, 161b/8, 163a/14, 163b/1, 163b/2, 183b/2, 183b/9, 183b/13, 185b/11, 186a/4, 186b/15, 187a/2, 187a/10, 191b/9, 192b/17

d.+da 084b/8, 126b/16, 127b/6,

192b/7

d.+sınıŋ 128a/15, 128b/3, 175b/1

d.+yı 135a/17, 194a/3

[=296]

du‘āçı dua eden

d. 149b/7

[=1]

du‘ā-yı bed kötü dua

d. 046b/15, 162a/13

[=2]

dūbāre yeniden

d. 091a/11

[=1]

Ḍuḥā cennet kapılarından birinin adı

ḍ. turur 037b/13

[=1]

duḫān duman

d. turur 178b/11

[=1]

duhul davul

d. 040b/2

[=1]

duhūl girme, giriş, dahil olma

d. 109a/7

[=1]

dūn aşağı, alçak

d. 085a/9

[=1]

dur- durmak, bk. tur-

1. durmak

d.-dı 009a/12

2. yardımcı fiil (sürerlilik)

aça d. 021b/17

ala d. 176a/10

ayta d. 005a/9, 125a/14

bara d. 014b/7

bola d. 195a/14

ḳala d. 082b/1

ḳıla d. 005a/2, 066a/13, 194a/9, 194a/10, 195a/9, 195a/10

ḳıla d.-lar 180b/11

ḳorḳa d. 067a/6

ma‘lūm bola d. 191a/5

naḳil ḳıla d. 195b/8

nidā ḳıla d. 195a/9

serzeniş ḳıla d.-lar 172a/1

toġula d. 195b/7

tuta d. 066a/13

vāḳi‘ bola d. 195b/3

3. ek fiil

bolup d.-ur 008b/3

kėlip d.-ur 067b/5

kėltürüp d.-ur 005b/12, 067b/12

kim d.-ur 067b/14

ol d.-ur 067b/4

[=29]

durūd dua, övme sözü, selam

d. 002a/14, 004a/10, 005a/7, 014b/1, 014b/10, 015a/5, 015a/6, 015a/8, 015a/12, 015a/13, 015b/6, 016b/5, 022b/15, 034a/12, 036b/15, 038b/13, 039a/7, 045a/12, 045b/4, 047a/11, 047a/13, 047a/15, 047b/2, 048b/14, 052a/16, 187b/9, 192a/2,

192b/15, 193a/10, 193b/3, 193b/4, 194a/4, 199a/12

d.+dın 046b/15, 047b/1

d.+larnıŋ 031a/17

d.+nı 014b/17, 015b/2, 047b/2

[=40]

dūṣad iki yüz

d. 198b/3

[=1]

dūzaḫ tamu, cehennem

d. turur 005a/11

d. 010a/11, 010a/15, 010a/17, 036a/11, 039b/6, 043b/8, 052b/3, 094a/2, 114b/11, 190a/9

d.+dın 005a/9, 011a/6, 110b/3, 195b/1, 198b/4

d.+ım turur 180b/3

d.+ḳa 072a/1

[=18]

dū-çendān iki katı

d. 027a/6

[=1]

dükkān içinde perakende öteberi satılan veya küçük imalat yapılan iş yeri

d. 097a/4

d.+ıġa 111a/11

d.+ımdın 097a/8

d.+ını 074a/3

[=4]

dünyā içinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan

d. ėrdi 025b/14

d. 001b/10, 010b/10, 010b/14, 013a/7, 013a/13, 014a/4, 014a/8, 020a/13, 021b/12, 022a/10, 022a/15, 022a/16, 024a/9, 025b/6, 025b/8, 025b/11, 032a/4, 035a/3, 047a/12, 050a/7, 051b/11, 052a/2, 054b/17, 055b/17, 056a/10, 062a/12, 065a/15, 069a/11, 072a/7, 072a/8, 075a/7, 077a/13, 077b/14, 094a/2, 095a/13, 096a/16, 099a/10, 099b/16, 104b/2, 108a/11, 110a/6, 110b/9, 117b/1, 119b/10, 123a/8, 125b/3, 127b/17, 139a/7, 151a/3, 153a/3, 160b/14, 161a/8, 161b/3, 166a/1, 182b/2, 190b/16, 194a/1, 197b/7

d.+da turur 029b/2, 030b/8, 045b/1, 110a/2

d.+da 012a/1, 025a/7, 025b/15, 026a/2, 029b/8, 030b/8, 040a/2, 067b/15, 075a/17, 075b/6, 075b/12, 076b/1, 083b/16, 088a/10, 091a/4, 091b/12, 099a/14, 099a/15, 110a/2, 116b/7, 119a/3, 120b/1, 128b/2, 128b/4, 135a/16, 148b/5, 148b/8, 151a/12, 152b/3, 162a/4, 164b/16, 178b/5, 181a/8, 187a/17, 194a/5, 195b/3

d.+da 099a/15

d.+daḳı 197b/8

d.+dın 006a/4, 006b/12, 007a/3, 007a/11, 011b/13, 012b/17, 019b/6, 029b/1, 029b/3, 029b/5, 031b/4,

035a/4, 040a/11, 040b/6, 041b/9, 045b/1, 047b/16, 051b/12, 057a/2, 058b/17, 060b/9, 065b/4, 071a/4, 119b/17, 125a/4, 148a/1, 149a/13, 152a/4, 154a/3, 154b/3, 156b/7, 157a/9, 169b/2, 172b/9, 173b/16, 174a/8, 175a/12, 180b/12, 181a/3, 194b/2, 195b/8, 199a/9

d.+ġa 010b/2, 047a/16, 060a/11, 072a/7, 093b/10, 105a/11, 177b/2, 178b/6, 192a/15

d.+mnıŋ 127b/15

d.+nı 065a/13, 065a/16, 071a/14, 095a/11, 177a/11, 180b/6, 182a/5

d.+nıŋ 020a/2, 065a/17, 067b/12

[=164]

dünyālıḳ dünyada geçimi sağlayan para, mal mülk gibi şeyler

d. 013a/11, 159b/12

d.+dın 013a/7, 160b/4, 175a/5

d.+ġa 159b/10, 162a/9

d.+nı 072b/3

[=8]

dünyevī dünya ile ilgili, dünyaya ait, dünyaya mensup

d. 016a/12, 035a/7, 187b/6

d.+ġa 023a/10

[=4]

dürr inci

d. 017b/2

[=1]

dürūġ yalan

d. 177a/2, 177a/3

[=2]

dürüst doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru

d. 007a/15, 013b/18, 023b/11, 060a/2, 134a/6, 144a/18, 146a/4, 192b/3

[=7]

dürüstluḳ doğruluk, dürüstlük

d. 126b/7

[=1]

dürüşt sert, kaba, haşin

d. 070a/13, 091b/15, 095a/8, 112b/14, 175b/11

[=5]

düşenbe pazartesi

d. 036b/4

[=1]

dūşman iyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım

d. 016a/10, 030b/10, 126b/12, 131a/16, 139b/17, 141a/16, 148b/14, 173a/17, 197a/16

d.+ıdın 142a/15

d.+lar 077b/15

d.+large 003b/3, 003b/7, 135a/11, 139b/10

d.+ları turur 177b/16

d.+ları 134b/6, 137b/14

d.+larıdın 140a/1

d.+larıge 197a/16

d.+larını 112a/1

d.+larnıŋ 144b/11

d.+nıŋ 137b/10

d.+raḳ turur 017a/14, 091b/14

d.+raḳ 060b/13, 092b/9, 092b/10, 092b/11

d.+raḳı 077b/9

[=30]

düşnām küfür

d. 088b/1, 090a/6, 120b/13

[=4]

düşvār zor, güç

d. ėrdi 015b/17

d. 004b/13, 005b/10, 030b/12, 030b/15, 031a/3, 041b/8, 045b/2, 071a/2, 132a/5, 134a/10, 142b/7, 172b/2, 174a/9

d.+ı turur 188a/6

d.+raḳ turur 107b/6, 107b/8

[=17]

düşvārlıġ zorluk, güçlük; bk. düşvārlıḳ

d. 170b/7

d.+ını 030b/11

[=2]

düşvārlıḳ zorluk, güçlük; bk. düşvārlıġ

d. 109b/17, 162a/14

d.+ı 142b/11

d.+ını 071b/14, 153b/4

d.+larını 071b/15, 198a/5

d.+larnı 042a/16, 186b/14

[=9]

-E-

Ebā Muḥammed özel ad

E. 012b/9, 012b/11

[=2]

Ebā Bekir özel ad, bk. Ebā Bekir Ṣıddīḳ

E. 090b/3

[=1]

Ebā Bekir Ṣıddīḳ özel ad, bk. Ebā Bekir,

E. 015a/4, 090a/15, 090a/16, 102a/10, 118a/13, 118a/16, 122a/12, 145b/4, 148a/10, 170a/8

[=11]

Ebī̄ Ka‘b özel ad

E. 153b/5

[=1]

ebr bulut

e. 196b/17

[=1]

ebr-i evvel ilk bulut

e. 091b/16

[=1]

ebter eksik, noksan, sonuçsuz

e. 093b/2

[=1]

Ebū Bekir özel ad, bk. Ebū Bekir Ṣıddīḳ

E. 118a/10

E.+ge 168a/4

[=2]

Ebū Bekir Ṣıddīḳ özel ad, bk. Ebū Bekir

E. 004b/5, 015a/1, 015a/2,

[=1]

Ebū Ẕer Ġıfārī özel ad, bk. Ebū Ẕer

E. 006b/5, 032a/3, 198b/5

[=3]

Ebū'ḍ-Ḍīfān özel ad

E. 083a/7

[=1]

Ebū'l-Fetḥ özel ad

E. 009a/11

[=1]

Ebū'l-Leys̱ özel ad

E. 063b/6

[=1]

Ebū'l-Mevlāe'l-'Iraḳī özel ad

E. 186b/8

[=1]

Ebū'ṭ-Ṭufeyl özel ad

E. 112a/17

[=1]

Ebūẕer özel ad

e. 113b/7

[=1]

ecdād dedeler

e.+ıŋ 091b/5

[=1]

ecel ömrün son bulması

e. 007a/2, 081b/11, 154a/11

e.+i 154a/7

[=4]

ecma'īn hepsi, bütünü

e. 044a/10, 051b/10, 083b/4, 149a/5, 188a/8

[=5]

ecir sevap

e.+i 039b/1

[=1]

eçkü keçi

e.+niŋ 178b/17

[=1]

edā üzerine borç olan veya borç hükmünde bulunan şeyi yerine getirme, yapma, ifa etme, icra etme

e. 020a/5, 16a/16

[=2]

edeb insanın hataya düşüp utanılacak şeyler yapmasını önleyen, yerinde ve ölçülü davranmasını sağlayan meleke, söz ve davranışlardaki ölçülülük, her hususta haddini bilip sınırı aşmama, terbiye, nezaket, zarafet

e. 053a/11, 079b/5, 080b/12, 085a/7, 085a/13, 085b/7, 086b/4, 086b/6, 087a/6, 087a/7, 087a/13, 087a/15, 087a/16, 127b/2, 175a/8

e.+niŋ 002b/15, 003a/11, 085a/3

[=18]

edeb-i belīġ etkili, güzel ve yerinde söylenmiş söz edebi

b. 175a/8

[=1]

edebāne edepli şekilde

e. 086b/5

[=1]

Edhem özel ad

083a/6, 083a/10, 083b/16, 084a/10, 084b/11, 084b/12, 084b/17, 085b/8, 086a/13, 086a/16, 086b/7, 087b/4, 087b/10, 088a/7, 088a/8, 088a/17, 089a/8, 089b/17, 090a/1, 090a/2, 090a/7, 091a/6, 093a/15, 093b/8, 094a/2, 094b/15, 094b/16, 095a/5, 096b/5, 096b/7, 097b/15, 097b/16, 098a/1, 098a/2, 099a/5, 099a/6, 099a/9, 099b/10, 100a/2, 100a/3, 100a/17, 100b/2, 100b/3, 100b/5, 100b/8, 100b/11, 100b/13, 100b/15, 101a/6, 101a/10, 101a/12, 101a/14, 101a/16, 101b/1, 101b/17, 102a/14, 102b/2, 102b/3, 102b/5, 104a/6, 104a/16, 104a/17, 104b/13, 105a/1, 105a/3, 106b/1, 107a/10, 107b/2, 107b/9, 107b/10, 108a/6, 109b/16, 111b/2, 112a/13, 112a/14, 112b/5, 112b/10, 113b/8, 115a/10, 115a/11, 115a/12, 115a/13, 115a/14, 115b/2, 116b/16, 117a/5, 118b/12, 119a/14, 119a/15, 119b/10, 120a/12, 121b/13, 123a/4, 123b/1, 123b/3, 124a/16, 124b/16, 126b/16, 128a/17, 128b/5, 128b/8, 129b/15, 131b/9, 132a/1, 132a/5, 132a/12, 132a/13, 132a/17, 132b/5, 132b/15, 132b/17, 133a/4, 133a/5, 133a/6, 134a/12, 134a/13, 134a/14, 134a/15, 134b/6, 134b/10, 134b/14, 135b/4, 135b/12, 136a/5, 136b/7, 136b/11, 137a/3, 137b/13, 138a/16, 139a/8, 139a/9, 139a/15, 139b/12, 139b/14, 140a/1, 140a/4, 141a/3, 141a/5, 141a/11, 141b/8, 141b/15, 141b/16, 142a/7, 142b/16, 143a/5, 143b/9, 144a/7, 144a/13, 144b/18, 145a/16, 146b/12, 147b/2, 147b/12, 148b/16, 149a/2, 149b/5, 149b/6, 150b/12, 151b/4, 151b/17, 152b/13, 153a/9, 153a/12, 153a/17, 153b/1, 153b/14, 156a/11, 157a/10, 157b/17, 158a/8, 159a/2, 163a/17, 164b/4, 167a/1, 168a/17, 168b/1, 169a/5, 169b/4, 169b/6, 173a/7, 173a/9, 173b/10, 173b/11, 174a/6, 174a/14, 174b/5, 174b/12, 175a/3, 175b/5, 181a/2, 181a/3, 186a/8, 188b/15, 189a/5, 190b/2, 193a/13, 193a/14, 193b/17, 196a/8, 196b/17, 197b/14, 197b/15, 197b/16, 199b/1, 200a/9, 200a/12, 200b/6, 201b/4, 201b/5, 201b/6

e.+çe 006a/3, 011b/2, 011b/4, 012a/4, 012a/15, 013a/2, 013a/18, 014a/3, 015b/7, 031a/5, 031a/12, 032a/2, 032a/13, 041a/16, 044a/3, 045a/5, 048a/16, 049a/5, 054a/3, 054a/5, 059b/13, 070a/1, 070a/2, 070a/6, 071a/13, 072a/3, 073a/6, 078b/13, 080b/16, 084a/6, 091b/17, 105a/15, 107a/15, 107b/15, 116b/15, 117b/16, 147b/8, 153b/11, 190a/7, 196b/15

[=456]

egiz yüksek, ulu

e. 050a/1, 125b/7, 146a/5

e.+rek 056a/2

[=4]

eḥadīs̱ hadisler

e. 100b/10, 149a/17, 176a/13, 182b/5

e.+de 161a/17

[=5]

Eḥadīs̱-i Erba'īn kırk hadis

E. 162a/14

[=1]

ehl bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemaat

e. 035a/4, 078a/10, 078b/5, 080b/5, 083a/15, 083a/16, 087a/15, 136a/7, 138b/17, 160b/15, 161a/6, 190a/8

e.+din 080b/10

e.+i 009a/15, 009a/16, 010a/12, 022a/3, 042a/8, 049b/2, 049b/3, 067a/14, 077b/14, 108a/9, 108a/11, 109b/13, 175a/16, 179a/9

e.+idin 011a/17, 049b/2, 072a/7, 072a/8, 099a/17, 138b/1, 179a/8

e.+iġa 002a/2, 027a/3, 110a/14

e.+ige 001b/14, 020a/13, 058a/17, 129b/4, 187b/2

e.+ini 011a/17, 100b/12, 179a/10

e.+iniŋ 009a/15, 052a/17, 053b/17, 111b/8, 112b/13, 119b/7, 130b/4, 162b/4,

184a/6

e.+niŋ 168b/17

[=57]

ehl-i 'Araṣāt kıyamet meydanındaki topluluk

e. 018a/10

[=1]

ehl-i 'ayāl kadınlar topluluğu

e.+ımġa 071b/5

e.+i 077a/12, 077a/14, 154a/6, 161b/1, 162a/10, 167b/1

e.+iġa 161b/9, 185a/11

e.+imġa 074a/13, 167b/15

e.+imni 154b/2

e.+imniŋ 167b/14

e.+iŋ 022a/2

e.+ini 040a/13, 160a/3, 198b/2

e.+iniŋ 006b/16, 167b/17

[=19]

ehl-i beyt Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatma, damadı Hz. Ali ve onların evlatlarının dahil olduğu ailesi

e.+i 076b/9

e.+idin 124b/1

[=2]

ehl-i dünyā dünya sakinleri

e. 153a/9

e.+nı 179a/6

[=2]

ehl-i evlād evlat topluluğu

e.+ı 008a/5

e.+ıdın 114a/6

e.+ını 115a/13

[=3]

ehl-i fesād fesat topluluğu

e. 178a/13

[=1]

ehl-i gūristān mezarlıkta bulunanlar

e.+nı 156b/2

[=1]

ehl-i ḥaḳīḳat hakikat sahipleri

e. 062a/1

[=1]

ehl-i ḫayr hayır sahipleri

e. 158a/2

[=1]

ehl-i ḥikmet hikmet sahipleri

e. 094a/6

[=1]

ehl-i ḫāne ev halkı

e.+siniŋ 031b/3

[=1]

ehl-i Ḳurān-ḫᵛān Kuran okuyanlar topluluğu

e. 075a/16

[=1]

ehl-i Ma'rifet marifet ehli

e. 071a/13

[=1]

ehl-i namāz namaz kılanlar

e. 022a/3

[=1]

ehl-i riyāżet riyazet sahipleri

e. 090b/17

[=1]

ehl-i ṣāliḥ salihler topluluğu

e.+ġa 178a/13

[=1]

ehl-i ṣaṭranç satranç oynayanlar

e.+nıŋ 110a/16

[=1]

ehl-i ṭā'at taat sahipleri

e. 024b/2

[=1]

ehl-i taḥḳīḳ Tanrı'yı arayanlar topluluğu

e. 065b/5, 077b/6, 112a/12

[=3]

ehl-i ṭarīḳat tarikat ehli

e. 091a/10

[=1]

ehlü'l-ḳubūr mezarlık ehli

e. 073a/8

[=1]

eḥadīs̱ hadisler

e. 100b/10, 149a/17, 176a/13, 182b/5

e.+de 161a/17

[=5]

Eḥadīs̱-i Erba'īn kırk hadis

E.+din 162a/14

[=1]

eḫī yoldaş, birader

e. 049b/9, 195a/16

[=2]

ejder milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı

e.+lerniŋ 078a/5

[=1]

ekber çok büyük

e. 037a/7

[=1]

ekremü'l-ekremīn ekremlerin en ekremi. cömertlerin en cömerti

e. 064b/8

[=1]

ek̠ser genellikle, umumiyetle, ekseriya

e. 002a/5, 005a/7, 008a/5, 049b/15, 054b/8, 101b/11, 109b/13, 151a/4, 188a/8, 196a/16

[=10]

elbette her halde, şüphesiz, kuşkusuz, elbet

e. 007a/13, 032a/2, 035a/8, 038b/1, 040a/11, 041a/16, 044b/4, 061a/16, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 078b/14, 086a/8, 089b/17, 114a/12, 127a/10, 129b/7, 129b/12, 130a/1, 130a/9, 132a/3, 132a/8, 132a/16, 132b/6, 132b/13, 132b/15, 132b/16, 141a/16, 144a/1, 145b/11, 150a/5, 158a/1, 160a/4, 164b/4, 164b/10, 166a/2, 172a/6, 180b/17, 190a/15, 190b/2, 192a/7, 198a/17

[=45]

elem acı, üzüntü, dert, keder

e. 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 144a/6

e.+i 093b/8, 122b/9

[=7]

Elem Neşraḥ İnşirah suresi

E. 031b/5, 037b/1, 037b/5, 037b/6, 144a/6, 145a/13, 158b/6, 184b/10, 188a/18

[=9]

Elem tere keyf Fil suresi

E.+din 038a/17

[=1]

El-Hākimu Tekasür suresi

E. 150b/14, 184b/16

[=2]

el-ḥamd kulun Allah'ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsanı karşısında yaratanına minnet ve şükran duygularını bildirmesi

e.+niŋ 148b/1

[=1]

el-ḥamduli'l-lah Tanrı'ya şükürler olsun

e. 197b/2

[=1]

el-ḥażret-i ṣalla'l-lahu övgü sözü

e. 015a/2

[=1]

el-ḳıṣṣa hikâye

e. 068b/2, 174a/7

[=2]

elṭāf lütuf, iyilik

e. 173b/1

e.+ı 173b/1

[=2]

elvān çeşitli, renkler

e. 116b/4

[=1]

emān güvence altına almak, himaye etmek, can güvenliğini sağlamak

e. turur 152a/3

e. 010b/11, 089a/15

e.+da 032a/8, 049a/8, 051b/11, 056a/9, 136b/17, 139a/17, 139b/1, 140b/10, 141a/2, 141a/5, 141a/10, 143b/6, 159b/8, 160a/7, 163b/17, 164a/14, 164b/13, 181a/15

e.+ıda 032a/7, 049a/3, 135b/5, 136a/7, 138a/15, 141a/4, 143a/11, 144a/14, 185b/9, 198b/2

[=41]

emānet güvenilir bir kimseye saklaması veya birine teslim etmesi için bırakılan şey veya kimse

e. 026a/13, 094b/10, 114a/5, 114a/9, 114a/14, 114b/5, 114b/13, 176a/17

e.+iŋ 005b/2

e.+iŋni 114b/11

e.+lerġa 096a/10

e.+lerini 114a/4

e.+ni 114b/13

[=13]

emānetdār emaneti saklayan

e. 114a/4, 161b/5

[=2]

emçek göğüs, meme

e.+ige 109b/9

e.+leri turur 109b/8

[=2]

emīn güvenilir, inanılır, itimat edilir (kimse)

e. 177a/2

e.+i 115b/2

[=3]

emīr bir kavim veya memleketin başı, başkan, bey, reis

e. 001b/16, 081b/12, 086b/15, 093a/6, 093a/7, 122a/16, 122a/17, 122b/1, 168b/4, 168b/13, 169a/3, 169a/4, 169a/14, 171a/5, 171b/5

e.+ge 169a/8, 171a/4

e.+leriŋizler 177b/10

e.+niŋ 089a/10, 168b/10, 168b/13

e.+niŋ 171a/6

[=22]

Emīrü'l-Mū'minīn İslam tarihinde Hz. Ömer'den itibaren devlet başkanlarına verilen unvan

E. 004b/15, 006a/5, 006a/6, 011b/4, 011b/6, 012a/3, 017a/5, 017a/8, 021b/7, 029a/2, 029a/6, 029a/10, 029a/13, 043a/12, 045a/8,

046a/8, 048a/5, 049a/10, 050a/6, 050b/2, 050b/3, 050b/4, 052a/12, 053b/10, 054a/4, 060a/10, 063a/10, 067a/3, 067a/5, 069a/10, 069a/11, 069a/17, 073a/5, 073a/7, 073a/11, 073a/15, 078a/2, 078a/7, 081b/12, 082b/8, 083a/9, 086b/8, 086b/11, 087b/12, 088b/11, 088b/17, 089a/4, 089a/5, 089a/6, 089a/7, 089a/10, 090a/5, 090a/14, 093a/1, 093a/9, 111b/11, 117b/2, 117b/4, 117b/5, 117b/10, 117b/12, 117b/17, 118a/10, 119a/9, 120b/10, 121b/15, 122a/12, 122a/13, 122a/15, 122b/3, 122b/4, 129a/12, 133b/7, 140b/16, 145b/4, 145b/5, 146a/2, 146b/10, 149b/16, 153a/14, 162a/6, 166b/5, 167b/12, 167b/13, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/6, 168a/8, 168a/10, 168a/13, 168a/16, 168b/3, 168b/8, 168b/12, 168b/16, 169a/2, 169a/6, 169a/10, 169a/12, 169a/16, 169a/17, 169b/1, 169b/7, 169b/9, 169b/12, 169b/14, 170a/5, 170a/8, 170a/9, 170a/10, 170a/13, 170a/15, 170a/16, 170b/2, 170b/4, 170b/7, 170b/11, 170b/16, 171a/3, 171a/8, 171a/12, 171b/9, 171b/11, 172a/17, 199b/16

E.+ġa 168b/4

E.+niŋ 089a/9, 168a/7

[=133]

emiz- emzirmek

e.-ip 046a/13

[=1]

emr-i ḫaber haber emri

e. 081a/16

[=1]

emr-i ma‘rūf iyiliği emretme, kötülükten men etme

e. 025a/2, 066a/11, 101b/17, 177a/17, 178b/8

[=5]

emvāl mallar, mülkler

e.+de 008a/15

[=1]

eŋ giysi

e.+nideki 167b/12

e.+nige 080b/2, 087b/1

e.+nini 151b/4, 186a/2, 186a/3

[=6]

enār nar meyvesi

e. 080b/1, 164b/11

e.+da 164b/13

e.+nıŋ 164b/10

[=4]

enāra’l-lah Allah münevver eylesin

e. 173b/4

[=1]

enbiyā peygamberler

e. 188a/10

e.+lar 148a/16

[=2]

enbiyā-yı vāsid aracı peygamber

e. 111a/4

[=1]

endām vücut biçimliliği, boy bos, kamet

e. 087b/13

[=1]

endek az

e. 002a/7, 007b/12, 019a/4, 025a/10, 045a/9, 160b/3, 160b/7, 163a/16, 169a/11, 181a/16

[=10]

endī̄şe kaygı, tasa, gam, keder

e. 102b/3, 103b/11, 127b/3, 148b/3

e.+de ėrdi 157a/7

e.+din 064b/4

e.+si 103b/11

e.+sini 046b/9

[=8]

endī̄şlıḳ düşünme

e. 108a/10

[=1]

endūh gam, keder, tasa

e. 121b/8

e.+dın 003a/17, 133a/10, 167a/4

e.+ı 014a/5, 036b/9, 130b/8, 132b/1

e.+lardın 056a/9, 133b/1

[=10]

endūhḳī̄n gamlı, tasalı

e. 156a/2

[=1]

endūhluḳ gamlı, tasalı olma

e. 164a/5

[=1]

Enes bin Mālik özel ad, bk. Enes ibn Mālik

E. 005a/3, 023b/7, 044a/15, 046b/13, 069a/4, 083a/12, 087a/11, 089b/13, 108a/17, 115b/16, 119a/5, 121a/3, 148a/9, 150b/5, 160a/8, 162a/12, 166a/6, 166b/13, 186a/6, 197a/2

[=20]

Enes ibn Mālik özel ad, bk. Enes bin Mālik

E. 029a/1, 036a/8, 064a/3, 064a/8

[=4]

engüşt parmak

e. 019b/11

[=1]

engüşt-i şehādet şehadet parmağı

e. 019b/11, 149a/10

[=2]

engüşterī̄n yüzük

e. 180a/8

e.+i 180a/6

[=2]

enḥażret saygı ifadesi

e. 034a/2

[=1]

Enī̄s ‘Uḳayl özel ad

E. 046a/8

[=1]

enṣār İslamiyet’i kabul ederek Hz. Muhammed’i ve Mekkeli

Müslümanları Medine'ye davet eden ve hicret ettikleri zaman onlara yardımcı olan, koruyan Medineli Müslümanlar hakkında kullanılmıştır

e.+dın 012b/2

e.+ı 118a/7

[=2]

envā' neviler, çeşitler, türler

e. 001b/4, 063a/1, 080b/3

[=3]

envā'-yı ḫayrāt hayrat çeşitleri

e. 083b/13

[=1]

envā'-yı ni'met nimet çeşitleri

e.+ler 001b/11

[=1]

Erba'īn eser adı

E.+din 151a/5

[=1]

erḥame'r-rāḥimīn merhametlilerin en merhametlisi

e. turur 125b/16

e. 064b/8

[=2]

erkān yol yöntem, usul, adap

e.+ı 059b/7

e.+ını 022a/9, 022b/7

[=3]

ervāḥ ruhlar

e.+ıġa 156a/12

e.+larnıŋ 195b/5

[=2]

erzānlıḳ kolay elde edilebilir, ucuz, bol

e. 001b/12

[=1]

eṡer iz

e.+i 014a/9, 054a/17, 089b/16

e.+i 155a/8

e.+idin turur 008a/17

e.+idin 155a/6

[=6]

Eşam özel ad

E.+dın 009b/1

[=1]

esbāb sebepler

e. 062b/17, 161b/1, 170b/5, 170b/8

e.+ı turur 161b/16

e.+ı 162b/10, 200b/5

e.+ını 040a/13, 161b/1

[=9]

esīr savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak

e. turur 069b/10

e. 035b/8, 174a/1, 181a/16

e.+ge 069b/11

e.+i 040a/1

e.+ī 069b/10

e.+lerge 072a/11

e.+lerini 051b/15

e.+ni 165a/13

[=11]

esīrlik esir olma durumu

e. 174b/11

[=1]

eṣḳāl çok (daha, en, pek) sakil, pek çirkin, pek kaba, çok ağır

e. 117a/7

[=1]

eski çok zamandan beri var olan, üzerinden zaman geçmiş olan, kadim

e. 022b/13, 071a/4, 071a/6, 172a/2

[=5]

esnet- ağzı iyice açarak uzun ve derin bir nefes aldırmak

e.-ür 023b/5

[=1]

esrār gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar

e.+ımdın 026a/13

[=1]

es-selām her türlü ayıp ve noksandan uzak bulunan, kullarını huzur ve selamete eriştiren

e.+nıŋ 018b/15

[=1]

es-selāmun ʻaleyküm selam üzerine olsun

e. 073a/7

[=1]

estaġfuru'l-lah incelik ve alçak gönüllülük göstermek üzere teşekkür edilen veya övülen bir kimsenin söylediği bir söz

e.+nı 004b/6

e. 130b/15, 190a/14

[=3]

eşġāl-i dünyevī dünya işleri

e.+ġa 023a/9

[=1]

eşṭār ikiye bölünmüş, parçalanmış

e.+ı 082a/11

[=1]

eşṭārlıḳ ikiye bölünmüşlük, parçalanmışlık

e. 082a/10, 082a/11, 082a/12

[=3]

eṭfāl çocuklar

e.+i 186a/10

[=1]

Et-taḥiyyāt namazda okunan dualardan

E. 024a/17

E.+nı 024b/1

[=2]

evḳāf vakıflar, vakfedilmiş olan mallar

e. 073a/3

[=1]

evḳāt zamanlar, vakitler

e. 007a/2, 167b/2

e.+ıŋnı 035b/2

e.+larını 075a/3

e.+nıŋ 129a/12

[=4]

evḳāt-ı mekrūbe sıkıntılı zamanlar

a.+de 054b/1

[=1]

evlā daha uygun, daha iyi, daha layık, yeğ

e. turur 006a/8, 025a/3, 043a/9

[=3]

evlād birinin soyundan gelen kimseler, soy sop, sülale, zürriyet

e.+da 008a/16

e.+ı 138b/17

e.+ını 136a/7

[=3]

evliyā Allah'ın sevgilisi olan, hâli, davranışları, çok üstün vasıfları ve gösterdiği kerametler sebebiyle bu husus halk tarafından da kabul edilmiş bulunan seçkin ve has kul (kullar), ermiş, ermişler, veliler

e. 148a/16

e.+larıdın 021b/13

[=2]

evliyāu'l-lah Tanrı'nın ermişleri

e.+nıŋ 036b/9

[=1]

evrād dualar

e. 019b/16, 035b/4, 036b/11, 037b/2, 042b/3

e.+da 023a/17, 032b/17, 045b/2, 053b/4, 136b/6, 155a/15, 184a/7, 184b/6, 187b/8, 188a/15, 190a/10, 190b/4, 191a/6, 197b/10, 199b/11, 200a/2, 200a/6

e.+dın 193a/4, 194a/9

e.+larını 035b/12

e.+nıŋ 012b/15

[=26]

evrād-ı tesbiḥāt tesbihat duaları

t. 073a/1

[=1]

evrādlıḳ okunması âdet edinilmiş olan belli ayet, sure ve duaları okuma

e. 035b/12

[=1]

evtād Allah tarafından alemi manen idare etmekle görevlendirilmiş ve kendilerine olaylara hükmetme izni verilmiş olan velilerin belli bir mertebede olanlarına verilen isim [dört kişi oldukları kabul edilir, bu velilerin mertebelerine göre aldıkları diğer isimler sırasıyla abdal, büdela, nükaba, gavs ve kutuptur]

e.+nıŋ 114a/1

[=1]

evürmeklik döndürme işi, çevirme işi

e. 081b/1

[=1]

evvel ilk, ilk gelen, ilk olan, birinci

e. turur 065b/12

e. 002a/13, 004a/13, 007b/11, 014a/5, 017b/12, 019a/11, 021a/6, 022b/14, 023a/14, 023b/6, 023b/12, 024a/1, 024a/6, 024a/9, 024b/1, 026b/13, 027a/1, 029b/14, 030b/5, 030b/8, 030b/15, 031b/2, 032a/17, 033a/1, 037a/14, 037a/18, 037b/8,

038a/11, 043b/11, 045a/7, 050a/10, 054a/1, 054b/8, 054b/11, 055a/12, 055b/10, 056a/9, 056b/2, 057b/7, 061b/9, 061b/10, 072a/9, 077b/5, 079b/8, 080b/17, 082a/9, 082a/10, 082a/12, 082b/10, 082b/13, 083a/13, 084b/2, 085a/10, 086a/11, 094b/9, 094b/13, 095a/11, 095a/13, 096a/9, 104b/1, 106a/10, 114b/6, 115a/2, 115b/15, 115b/16, 121b/5, 121b/6, 121b/9, 122b/16, 130b/10, 131a/11, 139b/2, 145b/4, 146a/3, 151a/1, 151a/6, 154a/14, 161a/4, 161a/7, 161a/10, 162a/5, 162b/6, 162b/12, 167a/2, 178b/1, 185a/10, 188b/2, 188b/6, 195b/15

e.+de 055a/16, 111a/12, 162b/9, 196a/2

e.+din 195b/3

e.+i turur 010b/2

e.+i 189a/14

e.+ide 008b/13, 061a/2, 079b/14, 080b/19, 083b/6, 129a/10, 130b/11, 188b/8, 190b/7

e.+idin 041b/11, 121b/6, 139b/2, 139b/5, 139b/6, 198a/15, 199a/4

e.+ḳı 002b/2, 002b/10, 002b/12, 002b/17, 003a/3, 003a/7, 003a/11, 003a/16, 003b/4, 003b/10, 003b/14, 004a/2, 026b/14, 027a/2, 031b/5, 036b/13, 037a/7, 037b/3, 037b/4, 038b/4, 039b/9, 041b/10, 043b/1, 043b/16, 051a/13, 055b/4, 060b/11, 063a/12, 131a/4, 132a/8, 132a/16, 145a/12, 147b/4, 150b/11, 159a/10, 182a/11, 183a/8, 183a/17, 183b/7, 184b/10, 184b/15, 186b/6, 187a/12, 188b/9, 189b/2, 189b/9, 195a/8, 197b/4, 197b/6, 198b/14, 199a/10, 200a/7

e.+ḳılarıġa 179a/4

e.+ni 027a/13

[=168]

evvelġı ilk, birinci

e. 130b/12

[=1]

evvelīn evvelkiler, eskiler, ilkler

e. 010b/16, 011a/16, 062a/17, 064b/5

[=4]

ey hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır

e. 004b/1, 005a/4, 005a/16, 006a/8, 007a/3, 007a/8, 007b/6, 009a/1, 010b/12, 011a/10, 014a/11, 014a/12, 014b/15, 015b/1, 016b/13, 017b/2, 018a/6, 020a/8, 021a/2, 021a/4, 021a/11, 021a/15, 021b/1, 023a/1, 024b/16, 025a/14, 026a/6, 027b/11, 031a/1, 031a/14, 033b/8, 033b/9, 033b/16, 034a/3, 036a/16, 036b/1, 040b/4, 040b/6, 040b/13, 040b/16, 041b/7, 042b/1, 046a/11,

046a/12, 050b/17, 051a/4, 051a/12, 051b/5, 051b/14, 052a/1, 053b/13, 054a/8, 057a/9, 058a/5, 059a/2, 062a/17, 062a/18, 062b/3, 062b/4, 062b/5, 062b/14, 063b/13, 064a/16, 064b/2, 066b/14, 067a/12, 067a/14, 068a/11, 068b/2, 068b/9, 069a/12, 069a/13, 069b/3, 069b/10, 070b/12, 070b/16, 070b/17, 071b/1, 072b/13, 072b/16, 073a/8, 074a/10, 074b/7, 074b/11, 075a/5, 077b/14, 077b/17, 084b/10, 084b/15, 087a/8, 087b/17, 088a/2, 088b/2, 088b/3, 088b/11, 088b/15, 089a/1, 089a/7, 089a/9, 089a/11, 089a/16, 089b/8, 089b/9, 089b/14, 090a/10, 091a/1, 091b/11, 091b/15, 092a/8, 092a/9, 092b/2, 093b/13, 093b/14, 096a/12, 097a/1, 097a/5, 097a/7, 099a/1, 102b/12, 103b/12, 104a/12, 105a/14, 105b/3, 106b/6, 106b/7, 106b/12, 106b/13, 106b/14, 107b/2, 108a/3, 108a/6, 108a/12, 108b/7, 108b/10, 109a/4, 110b/2, 111a/14, 111b/8, 114a/14, 114b/4, 115a/2, 117a/9, 117b/5, 117b/12, 117b/17, 118a/4, 118b/5, 118b/10, 118b/17, 119a/14, 119b/1, 119b/7, 119b/9, 119b/15, 120b/1, 120b/2, 122a/8, 122a/11, 122b/4, 123a/7, 123a/9, 123a/16, 123b/2, 123b/9, 123b/13, 124a/3, 124a/7, 125a/14, 125b/17, 126a/2, 126a/13, 126a/14, 128b/3, 128b/12, 129b/2, 129b/14, 136b/1, 138b/12, 138b/15, 149b/17, 150b/14, 151b/7, 151b/8, 152b/5, 154a/9, 154a/10, 154a/12, 158a/5, 158b/13, 160b/16, 162a/7, 164a/7, 164a/9, 164b/16, 167b/8, 167b/10, 168a/14, 168b/2, 168b/17, 169a/1, 169a/3, 169a/10, 169a/15, 169b/1, 169b/5, 169b/7, 169b/9, 169b/14, 170b/9, 170b/13, 171a/13, 171b/4, 171b/5, 172a/2, 172a/5, 172a/8, 173a/8, 173a/17, 173b/16, 173b/17, 174a/5, 174a/9, 174b/2, 174b/4, 175a/2, 175a/9, 175a/13, 175b/10, 175b/12, 175b/16, 176a/7, 176a/8, 176b/12, 179a/17, 179b/1, 179b/5, 180a/10, 180a/12, 181a/12, 182a/1, 189a/11, 189b/6, 191b/6, 199b/14

[=253]

eyvān köşk, kasır, kemerli yüksek bina, çardak

e.+da 035b/10

e.+ıda 055a/7

[=2]

eyyām-ı beyż aydınlık günler, ayın en parlak olduğu hicri ayların 13, 14 ve 15. geceleridir, ay bu gecelerde tam olarak göründüğü ve geceleri her zamankinden daha çok aydınlattığı için bu isim verilmiştir

e. 002b/10, 060b/3, 060b/14,

061a/9

e.+da 060b/15

e.+dın 060b/4

e.+nı 061a/6, 061a/10

e.+nıŋ 060a/9, 060b/7

[=10]

eyyām-ı şerīḳ eşit gün

e. 061a/8

[=1]

Eyyūb peyġamber adı

E. 051b/9, 085a/6, 133a/14

[=3]

Eyyūb ʻĀbīd ve Mücārib bin Vessār özel ad

E. 043b/14

[=1]

eẕān Müslümanlara namaz vaktini bildirmek ve namaza çağırmak için müezzin tarafından genellikle minareden yüksek sesle yapılan davet

e.+nı 057a/6

[=1]

-Ė-

ė- imek, olmak, var olmak

ė.-di 013a/13

ė.-dim. 087a/8

ė.-diş 099b/17

ė.-ken 067b/4, 071a/16, 074b/9

ḥāmile ė.-ken 116a/1

ė.-kendük 074b/3

kişi ė.-kendük 104a/6

bezzāz ė.-kendür 097a/15

ė.-mes turur 025b/3

ė.-mes 010b/11, 016a/14, 022a/6, 100a/10, 116a/2

ė.-mesler 055b/1

[=17]

ėdiş kap, tencere

ė.+din 166a/8

[=1]

ėge sahip, iye

ė. 073a/8

ė.+si 061a/15, 079a/10, 111b/9, 151b/1

ė.+sige 006b/17, 097a/3, 097a/6, 171b/7, 171b/8, 171b/9, 173a/11

ė.+sini 071b/3

ė.+siniŋ 022b/13, 078b/8, 124a/9

[=16]

ėgeçi abla

ė. 117a/16

[=1]

ėgil- eğilmek

ė.-megi 154a/15

[=1]

ėgin kıyafet

ė. 049a/12, 064a/16

ė.+ni 163a/5

[=3]

ėke iki

ė. 062b/2

[=1]

ėkele ikisi

ė. 127b/5

ė.+si 126b/10

[=2]

ėkevlen ikisi birden

ė. 029b/9

[=1]

ėki iki

ė. turur 081b/5

ė. 004b/11, 005a/7, 005b/13, 010a/2, 010a/3, 012b/13, 013a/14, 015b/6, 016a/11, 016a/12, 016b/1, 016b/5, 016b/13, 016b/14, 018a/16, 019a/6, 019a/12, 020a/10, 020a/11, 020a/15, 020b/17, 021b/3, 023a/17, 023b/1, 023b/10, 024a/11, 024a/14, 024b/7, 025b/2, 025b/3, 026a/7, 026a/9, 027a/17, 029b/2, 030a/4, 030a/5, 030a/6, 030b/2, 031a/3, 031b/4, 031b/17, 032a/1, 034a/5, 036a/7, 036a/10, 036a/13, 036b/3, 036b/6, 036b/12, 037a/6, 037a/7, 037a/17, 037a/18, 038a/4, 038b/3, 039b/10, 040b/14, 041a/16, 041b/1, 041b/10, 041b/16, 042a/3, 042a/6, 042a/13, 042b/3, 043a/7, 043b/1, 044a/16, 044a/17, 044b/8, 044b/17, 045b/1, 045b/4, 047b/4, 047b/6, 047b/8, 047b/14, 048a/9, 051a/12, 051a/15, 052a/5, 052a/10, 054a/10, 054b/6, 054b/13, 054b/15, 057b/5, 057b/6, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/14, 058b/13, 060b/1, 060b/5, 061a/3, 062a/12, 063a/8, 064a/1, 065b/10, 065b/12, 066a/3, 066a/5, 070a/3, 070b/1, 072b/17, 073a/13, 073b/12, 074a/6, 077a/9, 077a/11, 077b/13, 079b/13, 081a/9, 082a/3, 083a/6, 085a/13, 087b/6, 091b/3, 093a/9, 093b/2, 093b/11, 094a/16, 094b/1, 095b/9, 096b/16, 097a/2, 097a/9, 098a/11, 098a/12, 098b/7, 102b/12, 103a/4, 104b/5, 113b/6, 115b/1, 116a/2, 116a/4, 116a/17, 118a/11, 119a/5, 123b/15, 125a/10, 125a/17, 127a/11, 127a/15, 128b/15, 129b/8, 131a/4, 131b/2, 132b/17, 134a/15, 139b/15, 145a/12, 149a/8, 150a/3, 150b/8, 150b/12, 151a/16, 151a/17, 151b/1, 152a/2, 152a/15, 152b/8, 154a/6, 154a/7, 154b/8, 155b/6, 159a/2, 159a/10, 160a/10, 164b/15, 165b/7, 166b/15, 167b/17, 168a/14, 169a/5, 169b/10, 169b/16, 171b/17, 178b/2, 179b/3, 180b/1, 181a/12, 181b/6, 183a/11, 183a/17, 183b/1, 186a/7, 187a/11, 187b/8, 188a/17, 188b/16, 189a/8, 193a/4, 195b/15, 198a/14, 199a/7, 199a/17, 200a/10, 201b/10

ė.+de 005a/8

ė.+din 026b/4

ė.+si 065b/9, 165b/1

[=217]

ėki miŋ iki bin

ė. 043b/11, 043b/12, 078b/10

[=4]

ėki yüz iki yüz

ė. 050a/4, 050b/1, 065a/7, 065b/2, 065b/3, 065b/4, 170b/8

[=7]

ėki yüz miŋ iki yüz bin

ė. 167a/14, 167a/15

[=2]

ėkile ikisi

ė. 079b/13, 080a/8, 109b/1

ė.+si 055b/12, 064b/14, 071a/4, 092a/13, 095a/5, 126b/11, 179b/10

ė.+siniŋ 055b/15

[=11]

ėkinç ikinci, bk. ėkinçi

ė. 054b/12, 056a/10, 062b/17, 065b/7, 066a/4, 082b/10, 090b/11, 095a/11, 120a/6, 123b/16, 129a/10, 130a/15, 130b/12, 131a/4, 131b/8, 132a/8, 141a/7, 145b/15, 149b/9, 150b/8, 151b/12, 152a/12, 154a/14, 155a/2, 161a/7, 161a/10, 161b/17, 162a/5, 162b/6, 170b/6, 171a/15, 178a/7, 180a/11, 184a/5, 184b/10, 184b/15, 187a/9, 187a/12, 188b/3, 193a/9, 193b/12, 195b/13, 195b/16, 197b/4, 197b/7, 198a/17, 198b/2, 198b/15, 199a/15, 200a/7

[=50]

ėkinçi ikinci, bk. ėkinç

ė. 002a/14, 002a/16, 002b/3, 002b/10, 002b/13, 002b/17, 003a/4, 003a/8, 003a/12, 003a/16, 003b/5, 003b/14, 004a/3, 004a/13, 005a/7, 005b/8, 007a/17, 007b/11, 009a/4, 009b/7, 011a/12, 014a/5, 016a/3, 016b/1, 017b/14, 019a/11, 020a/15, 021a/7, 021b/4, 022b/14, 023a/3, 023a/15, 023b/13, 024a/3, 024a/7, 024a/12, 025a/4, 025a/7, 025a/10, 026b/8, 026b/12, 026b/13, 026b/14, 026b/17, 027a/1, 027a/2, 027a/3, 027a/5, 027a/12, 027a/15, 028b/14, 029b/9, 029b/12, 030a/4, 030a/15, 030b/1, 030b/5, 030b/9, 030b/12, 030b/14, 030b/15, 031b/3, 031b/5, 032a/17, 033a/2, 036b/14, 037a/8, 037a/14, 037b/1, 038a/12, 038b/8, 039b/9, 040a/5, 041b/11, 043a/3, 043b/11, 043b/16, 044a/6, 050a/10, 051a/13, 055b/10, 056b/3, 060a/9, 060b/11, 061b/10, 063a/9, 063a/14, 063b/9, 065a/3, 065b/11, 065b/13, 069b/6, 070a/15, 073a/14, 077b/5, 078a/14, 080b/9, 082b/13, 083a/13, 084b/8, 090b/15, 092b/9, 097b/3, 098a/7, 098a/12, 098b/7, 104b/2, 106a/11, 107a/5, 108a/1, 110b/6, 113a/8, 113a/11, 115a/3, 115b/1, 115b/6, 120a/14, 121a/3, 121a/5, 124b/3, 125b/1, 126b/2, 137a/16, 145a/13, 145b/4, 146a/3, 150a/12,

151a/7, 161a/5, 195a/9, 201b/10

ė.+de 037b/4

[=132]

ėkkiz ikiz

ė. 064b/14

[=1]

ėkülen ikimiz

ė. 029b/6

[=1]

ėl 1. yakınların dışında kalan kimse, yabancı

ė. 009b/2, 021a/8, 024b/4, 026a/1, 026a/17, 026b/3, 028a/8, 046b/3, 053a/12, 054b/12, 055b/10, 055b/11, 056a/2, 056b/4, 074a/5, 075b/6, 075b/11, 076a/11, 076a/12, 077a/2, 087b/13, 096a/7, 100b/15, 102a/9, 104a/5, 104b/14, 107b/3, 112a/5, 114a/4, 121a/10, 125a/13, 135a/3, 135a/5, 144b/9, 154a/5, 159b/9, 164b/4, 173a/15, 174a/16, 176b/10, 177b/2, 177b/5, 177b/6, 178a/5, 180a/1, 180a/15, 192a/17

ė.+din 049a/13, 056a/2, 080b/11, 082a/6, 082a/7, 092a/13, 097a/12, 103a/15, 04a/3, 104b/14, 109a/16, 161a/1, 163a/1, 176a/15

ė.+ge 028a/4, 041a/7, 059a/15, 070b/8, 070b/10, 071a/7, 081a/1, 082a/6, 093a/6, 093b/9, 104b/16, 109a/16, 113b/14, 114b/15, 116a/13, 167b/4, 168b/13, 172a/16, 176b/10, 177a/1, 177b/14, 179b/1, 180a/12

ė.+imizge 051a/10

ė.+ni 022a/15, 049a/13, 050a/7, 050a/14, 055a/1, 075a/9, 109a/2, 151a/9, 162b/2, 177a/17, 177b/14, 193b/12

ė.+niŋ 016b/9, 021a/17, 031a/11, 034b/9, 049a/11, 056a/2, 059b/1, 061a/12, 080b/11, 085b/5, 087b/1, 091a/4, 102a/4, 104a/14, 178a/11, 179a/14

2. kolun, bilek mafsalından itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı

ė. 031a/8, 092b/6

ė.+ni 21a/14

[=119]

ėlçi belli bir hususu konuşmak üzere bir taraf adına diğer tarafa gönderilen kimse, aracı

ė. 180b/12

ė.+lerim 154a/12

ė.+si turur 154a/14

[=4]

ėlig kolun, bilek mafsalından itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı

ė. 005b/2, 023b/1, 024a/9, 024b/16, 024b/17, 068b/6, 078a/6, 080b/4, 080b/7, 080b/10, 080b/11, 080b/13, 080b/17, 081a/4, 081a/6, 081a/9, 082a/8, 082a/9, 082a/10,

087b/14, 102a/16, 119b/13, 127b/1, 131a/10, 145a/13, 149b/1, 152a/9, 152a/10, 163a/4, 188a/11

ė.+din 192b/1

ė.+e 035b/8

ė.+ge 161a/11, 161a/14

ė.+imni 087b/13

ė.+i 023a/17, 044b/7, 044b/17, 049a/17, 051b/9, 071a/10, 080a/1, 080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/8, 081a/3, 081a/6, 091b/16, 100a/16, 123a/14, 134a/14, 135a/8, 174a/13, 200b/5

ė.+ide 047a/17, 049b/8, 072b/12, 103a/5, 110a/9, 122a/4, 122a/5, 153a/9, 169b/13, 171a/2, 180a/7

ė.+idin 030b/12, 073b/1, 075a/7, 088b/5, 103a/13

ė.+ige 001b/12, 004b/16, 025a/5, 044b/8, 044b/17, 053a/8, 053a/10, 062b/8, 062b/12, 069a/5, 079a/14, 081a/7, 100a/5, 118b/8, 119a/16, 127a/13, 142b/6, 143a/9, 148b/1, 171a/8

ė.+imge 152b/9

ė.+imni 034b/5

ė.+iŋ 171a/14

ė.+indeki 073a/17

ė.+ini 014b/9, 024a/16, 025a/2, 034b/6, 070b/16, 075b/14, 079b/8, 127a/11, 129b/14, 142a/17, 142b/2, 161b/14, 162b/16, 168b/17, 172a/17, 181b/12, 190b/14

ė.+iniŋ 044b/7, 127a/16, 147a/12

ė.+iŋizlerde 081b/9

ė.+iŋni 070b/16, 078a/5, 127b/5

ė.+leri 024a/15, 070a/11

ė.+lerige 130a/12

ė.+lerim 071a/11

ė.+leriŋ 127b/4

ė.+lerini 023b/2, 080b/3, 090a/1, 127a/17

ė.+ni 024b/11, 025a/3, 025a/4, 080b/11, 081a/4, 081a/14, 081b/3, 161a/12

ė.+niŋ 019b/11, 104a/2

[=144]

ėllig elli

ė. 017a/5, 030b/17, 050a/4, 132b/2, 155b/10, 183a/9, 184a/12, 184a/13, 191a/7, 191a/12, 194a/9, 197b/9, 199b/9

[=16]

ėllig ėki miŋ elli iki bin

ė. 072b/1

[=1]

ėlt- iletmek, ulaştırmak, göndermek

ė.-iŋler 075a/17, 075b/7, 075b/13, 108b/15, 111a/9, 174b/17

ė.-ip ėrdi 123b/7

ė.-ip 047a/9, 067a/17, 067b/1, 071a/9, 075a/2, 102b/9, 116a/5, 134a/16, 169a/1

ė.-ip 168b/10

ė.-ken 015b/10

ė.-key 018/4, 178a/8, 191b/6

ė.-keyler 005b/5, 006b/15, 015b/10, 025b/16, 026a/3, 026a/6, 095b/9

ė.-kil 097a/3

ė.-me 092a/10

ė.-megen 048b/9

ė.-megey 082b/14

ė.-meŋler 050a/14

ė.-se 088a/1, 093a/12, 094a/17, 123a/5

ė.-seŋ 087a/1

ė.-sün 181a/4

ė.-ti ėrse 068b/2

ė.-tile-r ėrse 015b/17, 092b/2

ė.-tile-r 034a/15, 175a/1

ė.-tim 040b/7, 106b/12

ė.-tiŋ 040b/7

ė.-ür ėrdiler 094b/4, 142a/13

ė.-ür 008b/9, 122a/5, 180b/4

ė.-ür 122a/4

ė.-ürler 024b/15, 121a/7

[=55]

ėm- emmek, içine çekmek

ė.-ip 071a/6

[=1]

ėmdi şimdi

ė. 014b/8, 075a/17, 075b/7, 075b/13, 091b/1, 095b/7, 105a/14, 116a/4, 167b/9, 168a/14, 171b/17, 172b/10, 173a/16, 179a/8

[=14]

ėmīn güvenilir, inanılır, itimat edilir (kimse), inak

ė. 097b/10, 127b/17, 157a/9, 191b/17, 192b/11

[=5]

ėmiz- emzirmek

ė.-di 116a/2

ė.-gen 112b/3

[=2]

ėŋ en üstünlük zarfı

ė. 201b/12

[=1]

ėr- imek

ʿamel ḳılmas ė.-di 119b/4

ʿārıż bolup ė.-di 014b/4

ʿāṣī bolur ė.-di 118b/7

ʿibādet ḳılur ė.-di 154a/7

açuḳ ė.-di 170a/8

āḫiret ė.-di 053b/14

andaġ ė.-di 021a/14, 069a/11, 087a/10, 092a/2, 092a/4, 114b/8

ārām almas ė.-di 169a/3

arıġ ė.-di 054a/5

aruḳ ė.-di 168a/12

aṭlanıp ė.-di 114b/15

ayda ė.-di 188a/9

ayı ė.-di 186b/9, 188a/11

aymas ė.-di 116a/2

aysa ė.-di 019a/5

aytsalar ė.-di 055a/11

aytur ė.-di 011b/7, 012b/13,

vird ḳıldı ė.-se 160b/17
yandı ė.-se 097a/12
yandıŋ ė.-se 104a/11
yarattım ė.-se 095b/4
yarattıŋ ė.-se 095b/3
yattı ė.-se 031a/9
yėdi ė.-se 064a/13
yėtti ė.-se 074a/3, 090a/9, 151a/16
yıdladı ė.-se 166b/11
zaḫm urdı ė.-se 169a/17
ziyāde ḳıldı ė.-se 176a/6
mübāḥ ė.-ür 074b/15
[=931]

ėr erkek, koca, kişi
ė. 021a/5, 041a/11, 043a/17, 051b/2, 052b/5, 083a/14, 111b/13, 113a/6, 132a/12, 135a/4, 161a/16, 164a/7, 181b/1, 190a/6, 197b/12
ė.+ge 006b/10, 045b/6, 113a/5, 177a/5
ė.+i 110b/12, 113a/4, 133a/5
ė.+idin 101a/16
ė.+ige 056b/3, 082b/3, 110b/8, 113a/12
ė.+iŋ 098b/8
ė.+ini 110b/13
ė.+iniŋ 113a/11, 162b/6
ė.+niŋ 121b/4
[=33]

ėren ermiş, veli
ė.+ler 097b/1, 097b/2, 097b/3, 177a/14
ė.+lerge 107a/6
ė.+lerniŋ 027b/2
ė.+lerniŋ 107a/6
[=8]

ėreş- peşinden gitmek, takılmak
ė.-ip 004b/14
[=1]

ėrkin acaba, ihtimal
ė.ler 114a/11
ė. 118b/6, 119a/13
[=3]

ėrnek parmak
ė. 082a/3, 082a/4, 149a/11
ė.+i 080a/9, 082a/3
ė.+içe 019b/11
ė.+imni 146b/13
ė.+ini 179b/3
ė.+iniŋ 057b/5, 057b/11
ė.+iŋniŋ 057b/8
ė.+leri 044b/7
ė.+leridin 052b/10
ė.+lerini 044b/7, 055a/3, 080a/16, 080a/17
[=17]

ėrte yarın, sabah
ė. turur 023a/8, 118b/9
ė. 002a/13, 003b/4, 004a/10, 004a/12, 012b/17, 013a/2, 013a/4, 013a/16, 013b/8, 013b/11, 013b/12, 014a/4, 027a/11, 031a/9, 046b/6, 050a/7, 071b/15, 081b/6, 084a/5,

084a/16, 101b/11, 125b/3, 135a/13, 135b/4, 135b/10, 135b/12, 136b/13, 138b/10, 143a/8, 147b/16, 151b/9, 160a/13, 160b/16, 161b/3, 163a/6

ė.+din 059b/17

ė.+ge 135b/5

ė.+si 155a/15, 178b/6, 179b/12, 196a/12, 196b/5

ė.+siġa 196a/12

[=45]

ėrzi- yaraşmak, değmek

ė.-mes 097a/3

ė.-r 097a/5

[=2]

ėşek tek parmaklılardan, uzun kulaklı, attan küçük binek ve yük hayvanı, merkep

ė.+niŋ 030a/13

[=1]

ėşik kapı

ė.+din 083a/8

ė.+i 025a/15, 083a/8, 104a/14, 195a/10

ė.+ide 056a/6, 071b/6, 153b/7, 181b/16, 195a/9, 195a/11, 195a/12, 195a/14, 195a/15

ė.+idin 013a/14, 124a/9

ė.+ige 070a/5, 070a/7, 086a/1, 102a/5, 124a/2, 124a/8

ė.+imde 067a/6

ė.+imizge 070a/7

ė.+iŋde 067a/4

ė.+inde 073b/2

ė.+ini 122a/16

ė.+ke 069b/3

ė.+leri 194b/3, 194b/4, 194b/16, 195a/7, 195a/8, 195a/16

ė.+leride 071b/12

ė.+niŋ 116b/14, 163a/4

[=37]

ėşit- işitmek, duymak

ė.-ip ėrdük 097a/13

ė.-ip turur 088a/1, 088a/3, 158a/5

ė.-ip 021b/7, 034b/7, 056a/14, 068b/5, 100b/1, 122b/2

ė.-ken turur 081b/14, 083a/2

ė.-ken 148a/3

ė.-kençe 042b/17

ė.-kendin 011b/12

ė.-kenim 042b/17

ė.-key 028b/14, 031a/5, 057a/12, 111a/4

ė.-keyler 008a/6, 179a/12, 181b/10

ė.-küçi 057b/4, 100a/17, 126b/11

ė.-medi 173b/6

ė.-megen 017b/9, 063a/14, 186a/8, 194b/7

ė.-mek 023b/14, 026a/1, 057a/1, 104b/11

ė.-meklik 185b/1

ė.-mese 059b/7

ė.-se 057a/14, 057a/17, 057b/11, 079b/15, 099b/10, 104a/4, 138a/13,

138a/16, 146a/8, 147a/13, 147a/15, 147b/2

ė.-seler 016b/5

ė.-sem ėrdi 146b/13

ė.-seŋ 099a/3

ė.-ti ėrse 007b/9, 111b/4, 122b/1, 139a/2, 167b/10, 172a/8

ė.-ti 009a/13, 009a/17, 055a/17, 066b/14, 073a/10, 118a/3, 128b/11, 129b/1, 131b/7

ė.-tiler ėrse 028a/8

ė.-tile-r 059a/2

ė.-tilerse 027b/15

ė.-tim ėrse 033b/9, 074b/7, 146b/11, 157a/14

ė.-tim 016a/11, 033b/17, 036a/9, 042b/10, 050b/1, 050b/3, 050b/4, 050b/5, 071a/10, 071b/1, 071b/4, 074b/16, 089a/17, 104a/1, 145a/6, 145a/8, 148a/13, 159a/17, 173b/10, 179a/3, 187a/5, 191b/8, 196b/2

ė.-tin 092a/16

ė.-ür ėrdiler 116b/14

ė.-ür 055b/11

[=100]

ėşitil- işitilmek, duyulmak

ė.-gen 014b/2

ė.-mes 173b/11

[=2]

ėt- yapmak, oluşturmak, etmek

ė.-ey 172a/5

ė.-ken 051b/9, 109a/15, 109b/5, 179a/8

ė.-key 172a/3, 172a/9

ė.-keyler 177b/4

ė.-mes 008b/7

ė.-ti 173b/6

ė.-iŋler 064b/11

ė.-tim 075b/10

[=12]

ėtek elbisenin belden aşağı kısmı

ė. 162b/13

ė.+i 091a/7

ė.+ide 106b/1

ė.+iŋ 160b/6

[=4]

ėtmek yapmak, bina etmek

ė.+niŋ 058a/3

[=1]

ėvür- çevirmek, döndürmek

ė.-üp turur 120b/9, 172b/9

[=1]

-F-

fāḥişe ahlāk ve edebe aykırı iş ve davranış

f. 097b/16, 112a/3

[=2]

fāīde işe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar

f. 020a/3, 073a/2, 178b/10

f.+ler 052a/9, 093b/17

f.+lerini 192b/16

f.+si 072b/18, 080b/3, 081b/7

f.+sidin 002a/4

f.+sidin 002a/5

[=11]

fāīde-mend faydalı, yararlı, kârlı

f. 002a/1

[=1]

fāḳa yoksulluk

f. 022a/3, 112a/2, 160a/12, 163a/9

f.+dın 159b/8, 160a/7, 160b/12

f.+nı 136a/5, 160a/16

[=9]

Faḳīh fıkıh alimi, İslamiyet'in dinî, içtimai, medeni, hukuki ve siyasi bütün ameli hükümlerini şeri delilleriyle birlikte bilen ve bu alanda söz sahibi olan kimse

F.+ler 114a/16, 114b/1

[=2]

Faḳīh Ebū'l-Ḥasan özel ad

F. 014b/14

[=1]

Faḳīh Ebū'l-Leys̱ özel ad

F. 005b/16, 006b/9, 014a/3, 036a/5, 054b/10, 056b/1, 070a/12, 082b/15, 084b/13, 087a/16, 087b/5, 090a/3, 091b/13, 092b/3, 095b/9, 099b/3, 103b/3, 113a/15, 114a/2, 115a/7, 121a/1, 129b/13, 133a/10, 150a/15, 167a/7, 177a/13, 178b/3

F.+de 030b/4, 098b/8

[=29]

faḳīr yoksul (kimse), muhtaç, fukara

f. turur 126a/14, 126a/16

f. 001b/14, 002a/6, 013a/6, 022a/3, 032b/8, 066a/3, 067b/16, 071a/1, 071a/15, 073a/16, 073b/1, 076a/6, 083a/10, 092b/11, 112a/2, 126a/16, 133a/6, 136a/5, 139a/8, 159b/11, 159b/14, 160a/11, 161a/15, 172a/11, 200a/9

f.+ġa 006a/11, 069a/5, 071a/2, 071a/15, 200a/16

f.+ler 167b/3, 177b/16

f.+lerdin 176b/1

f.+lerġa 067b/14, 117a/15

f.+leri 068a/14, 114a/8

f.+leriġa 084b/15

f.+lerni 079a/1

f.+lerniŋ 067a/7

f.+niŋ 067a/9, 071a/14, 197b/17

[=46]

faḳīrlıḳ fakir olma durumu, yoksulluk, yokluk

f. turur 017a/1

f. 004a/1, 004a/3, 019a/13, 030b/5, 037a/14, 046b/9, 110a/3, 125b/10, 159a/1, 159a/8, 159b/9, 159b/15, 160a/5, 161b/17, 162a/14, 162b/10, 162b/11, 162b/12, 165b/8

f.+da 071a/16

f.+dın 046b/10, 067b/5, 068a/2,

070b/2, 159b/6, 159b/8, 159b/10, 160b/1

f.+ġa 014a/6, 112a/12

[=31]

faḳr yoksul (kimse), muhtaç, fukara

f. 159b/8, 160a/7, 160a/12, 160a/16, 160b/7, 160b/12, 162a/12, 163a/9

[=8]

falān ismi söylenmek istenmeyen veya her kim olursa anlamında genel olarak kast edilen şahıs

f. 017b/3, 071b/1, 071b/2, 072b/6, 084b/17, 098b/2, 100a/10, 100a/12, 100a/16, 100b/9, 106b/8, 114a/8, 114a/14, 114b/4, 114b/5, 114b/11, 122a/8, 122a/11, 127b/13, 127b/14, 128b/12, 142a/15, 150b/15, 171b/8, 172b/13, 173a/13, 177a/15, 182a/1

f.+ī 026a/1, 050a/10, 099a/17

f.+nıŋ 127b/14

[=41]

falānī herhangi biri

f. 009a/17, 017b/2, 021b/1, 031a/14, 054a/8, 064a/16, 068a/11, 091b/4, 180b/10

f.+nıŋ 017b/2

f.+ni 172b/17

f.+niŋ 068a/11, 172b/17

[=14]

fālic vücudun yarısını tutmaz hâle getiren (inme)

f. turur 165b/1

f. 031a/3, 049a/7, 139a/5, 143b/5, 166a/14

[=6]

fānī ölümlü

f. 020a/2, 174a/8

[=2]

farça parça, bk. parça

f. 071a/5, 082b/16, 083a/2, 102a/10, 134a/11

[=5]

fāre parça, bk. pāre

f. 048a/4, 077a/6

[=1]

fāriġ boş vermiş, çekilmiş

f. 016a/14, 024a/9, 051a/16, 073a/16, 127a/16

[=5]

farīża İslam dininin kula farz kıldığı mükellefiyet, şeran yapılması zorunlu olan Allah emri

f. 023b/16, 024a/7, 027b/7, 032a/10, 032b/4, 032b/5, 032b/12, 043a/11, 045b/2, 079b/5, 079b/6, 120b/17, 129b/11, 157a/15, 159b/5, 160b/2, 187a/5

f.+dın 032a/3

f.+ge 159a/15

f.+nıŋ 159a/9

f.+ni 023b/13

f.+sı 189b/10

f.+sıdın 040a/15

f.+sını 120a/4

f.+sınıŋ 013a/10, 031b/9, 031b/16, 159b/16

[=28]

farīża-yı namāz namazın farzları

f.+dın 011b/12

[=1]

farīża-yı namāz-ı dīger namazın farzlarının diğeri

f.+din 039b/5

[=1]

Fārsī Farsça

F. 002a/3, 002a/8,

[=2]

farż İslam dininde Allah'ın emri olduğu kesin bir delille sabit olan, yapılması sevabı, özürsüz olarak terki büyük günahı, inkârı ise küfrü gerektiren itikadi, amelî, ahlakî yükümlülük

f. ėrdi 037a/16, 065a/6

f. turur 007a/7, 028b/2

f. 023b/15, 041b/2, 064a/11, 064a/14, 195b/13

f.+dın 002b/4

f.+ge 031b/2, 198a/10

[=12]

faṣḥ iffetli

f. 144a/18

[=1]

fāsıḳ şeriat hükümlerine uymayan günahkâr kimse

f. 008a/16, 012b/16, 077b/9, 088b/10, 100b/5, 100b/8, 104a/13, 106b/4, 151a/7, 177b/11, 196a/12

f.+ı 099b/9, 138b/7

f.+larġa 044a/11, 130a/16

f.+larnı 088b/16

F.+larnı 092b/9

f.+nı 092b/9

[=18]

faṣıl bölüm

f. turur 002b/16, 003a/3, 003a/7, 003a/11, 003a/15, 003b/4, 003b/10, 003b/13, 004a/8, 004a/9, 004a/11, 016a/4, 019b/17, 064b/9, 064b/10, 088a/6, 096a/2, 112a/8, 125b/12, 130b/7, 135a/12, 149b/15, 159a/1, 182b/18, 186b/5, 188a/14, 193a/2, 195b/8, 198a/13

f. 002a/16, 002b/2, 002b/3, 002b/4, 002b/5, 002b/6, 002b/7, 002b/8, 002b/10, 002b/11, 002b/12, 002b/13, 002b/14, 002b/17, 003a/1, 003a/4, 003a/5, 003a/6, 003a/8, 003a/9, 003a/11, 003a/12, 003a/13, 003a/14, 003a/16, 003a/17, 003b/1, 003b/2, 003b/4, 003b/5, 003b/6, 003b/7, 003b/8, 003b/11, 003b/14, 003b/15, 003b/16, 003b/17, 004a/2, 004a/3, 007a/17, 011a/6, 012b/15, 014b/1, 017b/14, 018a/12, 026b/8, 028a/10, 031a/16, 031b/15, 035b/15, 037a/12, 038a/6, 039b/2, 041a/12,

043a/4, 046a/7, 047a/10, 047b/17, 053a/5, 059b/3, 060a/9, 061a/17, 065b/7, 071b/10, 077a/7, 078a/15, 090b/15, 092b/11, 093a/17, 094a/6, 097b/3, 098b/12, 101b/5, 104b/7, 111b/5, 115b/6, 121b/14, 126b/2, 127a/5, 127b/17, 128a/4, 129a/11, 130a/2, 130a/10, 131b/8, 133a/9, 134a/4, 134b/4, 137a/16, 137b/16, 138a/12, 139b/10, 140a/2, 140b/6, 140b/15, 145a/11, 151b/13, 153b/2, 155a/14, 156b/5, 158a/10, 161b/17, 163a/9, 184a/5, 184b/1, 186a/5, 186a/10, 187a/9, 187a/16, 187b/7, 188a/5, 188b/3, 189a/2, 189b/1, 190a/9, 190b/3, 191a/5, 191b/11, 192b/1, 193a/9, 193b/5, 194a/8, 194b/14, 195b/13, 196a/14, 196b/9, 197a/5, 197a/16, 197b/10, 198a/17, 198b/9, 199a/5, 199b/1, 200a/1, 200a/9

f.+da 003b/10

f.+dur 004a/7

f.+ge 002a/15, 002b/2, 002b/10, 002b/12

f.+larnıŋ 002a/12

[=202]

fāṣıla iki oluş arasındaki zaman aralığı

f. turur 198a/11

[=1]

fāsid bozulmuş

f. 024a/2, 024a/3

[=2]

faṣl-ı evvel birinci bölüm

f. 002a/15, 004a/11, 016a/4, 019b/17, 059b/3, 064b/10, 088a/6, 096a/3, 112a/8, 125b/12, 130b/7, 135a/13, 149b/15, 159a/1, 183a/1, 186b/5, 188a/15, 193a/3, 195b/9, 198a/13

[=20]

fāsūr basur hastalığı, bk. bevāsīr

f. 143b/11

[=1]

fāt hemen, çabucak, kısa sürede, bk. pāt

f. 046a/15, 081b/7, 120a/8

[=3]

fat- batmak, bk. bat-, pat-

f.-ḳunça 049b/15

[=1]

Fāṭıma özel ad

F. 043a/17, 049b/17, 050a/2, 069b/1, 113a/10, 171b/3, 171b/6, 171b/10, 172b/4, 172b/5, 172b/7, 172b/8, 172b/11, 172b/15

[=14]

Fāṭıma-yı Zehrā özel ad

F. 069a/15, 069b/5, 171a/12

[=3]

Fātiḥā Kuran-ı Kerim'in ilk suresi

F. 013a/4, 024a/13, 041b/5, 048b/2, 131a/4, 131a/5, 147a/6, 148b/3, 182b/17, 189b/10, 197a/13, 201b/8

F.+dın 031b/5, 032a/14, 034a/6, 036b/3, 036b/13, 036b/14, 037a/7, 037a/8, 037a/18, 037b/3, 037b/4, 037b/5, 038b/4, 038b/9, 039b/9, 040a/16, 041b/10, 041b/11, 041b/16, 042a/4, 042a/7, 042a/14, 042b/4, 043a/7, 043b/16, 043b/17, 044a/6, 044a/7, 047b/5, 047b/14, 050a/4, 050a/18, 051a/13, 051a/15, 052a/13, 130b/12, 130b/13, 130b/14, 145a/13, 150a/4, 150b/13, 152a/2, 155b/7, 157b/6, 159a/3, 159a/10, 159a/11, 183a/3, 183a/11, 184a/8, 184a/12, 184a/15, 184b/10, 184b/15, 184b/16, 185a/7, 187a/12, 187a/13, 187b/4, 187b/9, 188a/17, 188a/18, 188b/16, 189b/12, 190b/11, 190b/13, 191a/8, 191a/12, 191b/13, 192a/8, 192b/13, 193a/5, 193a/8, 194a/11, 197b/1, 197b/4, 197b/5, 198a/15, 199a/7, 199a/11, 199a/14, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199b/3, 199b/9, 200a/3, 200a/7, 200a/11

F.+nı 032a/10, 143a/2, 143b/4

[=116]

fāżıl ahlakı, ilmî ve sahip olduğu meziyetler bakımından üstün (kimse), fazilet sahibi, erdemli, faziletli

f. 013a/17, 130b/16

f.+ım 079a/6

f.+raḳ turur 014b/10, 198a/7

f.+raḳ 013b/, 168a/9

f.+raḳı 083a/15

[=8]

fażīḥat edepsizlik, utanma

f. 021b/6, 103a/2, 103b/7, 104a/10, 126a/4

[=5]

fażīlet erdem, değer

f. 004a/13, 005a/7, 019a/10, 032a/1, 052a/8, 201b/12

f.+de 090b/16

f.+i 002b/10, 002b/11, 003a/7, 14b/17, 016a/3, 018a/12, 019b/15, 019b/16, 027b/1, 027b/2, 028a/5, 028a/10, 035b/15, 050a/5, 052b/9, 053a/6, 058a/3, 058b/4, 063b/15, 064b/8, 078a/15, 078b/4, 079a/6, 114a/1, 164a/2, 164a/14, 164b/5, 164b/10, 164b/14, 165a/3, 165a/7, 165a/10, 165a/15, 165b/2, 165b/6, 165b/11, 165b/14, 166a/8, 166a/15, 166a/17, 166b/3, 192b/11, 196b/8

f.+ide 002a/16, 002b/2, 002b/3, 002b/4, 002b/5, 002b/8, 002b/9, 002b/10, 002b/11, 002b/12, 002b/13, 002b/14, 002b/15, 016a/4, 035a/9, 060a/3, 166a/11, 166a/13, 190a/5, 190b/8, 191a/10, 194b/14

f.+idin 010b/12, 062a/16, 062b/3, 063b/14

f.+iŋ 064b/7

f.+ini 055b/15, 113b/16

f.+iniŋ 002a/14, 002a/15, 003a/9,

003a/12, 004a/5, 004a/10, 007a/17, 011a/7, 019b/17, 026b/8, 031a/17, 031b/16, 037a/12, 038a/7, 047a/10, 050a/15, 057a/1, 059a/4, 059b/3, 060a/9, 061a/17, 064b/10, 071b/10, 101b/5, 112a/8, 115b/7, 121b/14, 122b/12, 126b/2, 140b/16, 163b/13, 186a/6, 186a/10, 189a/2, 193a/10, 195b/10, 195b/13, 196b/9, 198a/1

f.+ni 055b/12

[=133]

fażīlet-i ġusl guslün fazileti

f. 017a/16

[=1]

fażīlet-i ḥadīs̱ hadisin fazileti

f.+de 008a/9

[=1]

fażīlet-i H̱ᵛāce İmām Faḫrī Hoca İmam Fahri'niŋ fazileti

f. 010a/9

[=1]

fażīlet-i Ḳurān Kuran'ın fazileti

f. 009b/12

[=1]

fażīlet-i müsebbi'āt-ı 'aşere müsebbiat-ı aşerenin fazileti

f. 032b/16

[=1]

fażīlet-i namāz namazın fazileti

f. 051a/7

[=1]

fażīlet-i tefekkür düşünmenin fazileti

f. 009b/5

[=1]

fażīletlik faziletli

f. 003b/12, 088a/12, 148a/8

[=3]

fażl üstünlük, fazilet, meziyet

f. 055a/9, 070b/5, 077b/1, 089a/11, 110b/16, 131a/12, 156a/12, 175a/15, 185a/2, 191a/3

f.+ı 041b/13, 068b/10, 070b/6, 079a/7, 113b/11, 131b/12, 132b/6, 144b/4, 150b/3, 154a/4, 157b/1, 158b/8, 159a/13, 159b/5, 190a/12, 196a/14

f.+ıdın 012b/5

f.+ım 116a/11

f.+ıŋ 010b/13, 111a/8, 188a/12

[=31]

fażl-ı kerem ihsan ve iyilik, lütuf ve nimet

f.+i 049b/13, 052b/7, 187b/7, 194b/8

[=4]

ferāġat vazgeçme, el çekme, bırakma

f. 192b/9

f.+lar 182a/9

[=2]

ferāḥ gönül açıklığı, sevinç

f.+ı 060a/6

[=1]

ferāmūş unutmak

f. 019a/2

[=1]

ferāmūşkār unutkan

f. 057a/10, 147b/8, 166b/14

[=3]

ferāmūşluḳ unutma

f. 083b/15, 145b/14

[=2]

ferāīż İslam miras hukukunu inceleyen ilim dalı

f.+nı 178a/17

[=1]

ferdā-yı ḳıyāmet kıyamet sonrası

f. 010a/10, 010a/11, 085b/5, 088a/9, 098a/10, 099a/14, 108b/8, 134a/13, 148a/16, 169b/12, 171b/1, 175a/4, 185b/10

[=13]

Ferezdaḳ özel ad

f. 092a/13, 092a/17, 092a/15, 092b/1, 092b/2

[=4]

fer süs, ziynet

f.+i 200b/3

[=1]

ferişte melek

f. 006a/17, 006b/1, 013b/5, 020a/8, 021b/14, 036a/16, 040b/17, 042a/2, 043b/5, 045b/13, 050a/9, 059a/10, 059a/12, 062a/6, 062a/8, 070a/14, 071b/11, 073b/12, 073b/13, 073b/14, 074a/6, 074a/7, 074a/8, 077b/13, 079b/10, 090b/3, 090b/4, 103a/4, 108b/2, 125a/14, 125b/14, 125b/15, 132a/8, 135b/15, 136a/4, 140b/12, 150b/15, 152a/15, 152b/5, 152b/11, 155a/1, 155a/2, 155a/3, 155a/5, 158a/13, 166a/11, 183b/1, 189a/1, 189b/5, 191b/2, 192a/14, 194b/9, 194b/11, 194b/12, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/13, 195a/14, 195a/15, 197a/14

f.+din 073b/13, 074a/7

f.+ge 125a/10, 183b/8, 199b/13

f.+ler 004b/1, 007b/6, 013b/16, 015a/9, 019a/15, 019a/16, 019a/17, 024b/16, 034a/14, 034b/4, 046b/5, 046b/14, 049a/2, 049b/6, 050a/11, 056b/8, 056b/10, 056b/14, 061b/12, 063b/10, 075a/14, 075b/4, 077a/10, 077a/16, 080a/18, 081b/15, 081b/16, 082b/5, 082b/7, 103a/5, 121b/2, 130b/3, 153a/11, 162b/4, 167a/4, 170a/17, 180b/6, 181a/17, 188b/2, 189b/3, 189b/6, 194b/13

f.+ler 004b/2, 194b/1

f.+lerdin 034b/1

f.+lerdin 117a/17, 154b/8

f.+lerġa 004a/17, 005a/15, 020b/13, 039a/12, 046b/4

f.+lerġa 007b/6

f.+lerge 020a/6, 039a/15, 039b/1, 052b/16, 064a/4, 108a/7, 110b/16, 194a/15

f.+leri turur 047a/16

f.+leri 010a/12, 024b/15, 153b/15, 158b/14, 191b/3

f.+leriġa 086a/7, 152b/4

f.+lerige 034b/14

f.+leriŋ 013a/8

f.+leriniŋ 015b/11

f.+lerni 125a/4

f.+lerniŋ 077b/5, 139a/17

f.+ni 008b/11, 009b/1, 013a/11, 165b/7

f.+niŋ 122a/4, 194b/9, 194b/11, 194b/12

[=152]

ferişte-yi ʻaẓīm büyük melek

f. 152b/8

[=1]

ferişte-yi müvekkel vekil melek

f. 047a/13

[=1]

fermān emir, buyruk

f. turur 056b/14

f. 004b/4, 004b/6, 005a/1, 005a/15, 005b/5, 005b/7, 005b/8, 005b/9, 006b/2, 006b/4, 010a/6, 010a/7, 010b/1, 010b/14, 010b/16, 016a/1, 022a/4, 024a/7, 026a/6, 039a/13, 039a/15, 039b/1, 040b/17, 045a/15, 052b/16, 056b/15, 061b/4, 061b/6, 061b/12, 062b/9, 062b/13, 067b/14, 072a/1, 075b/17, 076a/1, 092b/2, 092b/6, 095b/6, 099a/2, 105b/2, 105b/9, 108b/12, 116b/2, 123a/9, 125a/2, 125a/4, 125a/7, 126a/2, 126a/14, 129a/16, 152a/9, 154b/2, 182b/1, 183b/9, 188a/1, 188a/3, 189b/6, 189b/8, 199b/14

f.+ı turur 032b/11

f.+ı 010b/17, 013b/16, 062a/7, 062a/9, 084b/6, 090a/12, 105b/7, 108b/11, 116b/3, 118b/9, 140a/16, 143b/9, 144a/9, 144a/13, 144a/18, 144b/7, 149b/11, 163a/15, 168b/10, 171a/7, 179b/13, 180a/12

f.+ıça 037b/11

f.+ıda ėrdi 167a/11

f.+ıda turur 043b/4, 051b/1, 119b/12

f.+ıda 065a/12, 128b/7, 181b/8

f.+ıdın 167a/17

f.+ım 041a/11, 119b/4

f.+ımda turur 138a/7

f.+ımdın 041a/8

f.+ımnı 041a/2, 108b/13, 116b/16, 116b/17

f.+ımnıŋ 032a/9

f.+ıŋda 102a/3

f.+ını 021a/1, 051a/5, 053b/16, 089a/15, 108b/14, 120a/8, 154b/6, 155a/13

f.+larını 151a/6, 154b/16

[=117]

fermān-berdār fermana uyan

f. 056b/3, 116b/17, 128b/6, 128b/8

[=5]

fermān-berdārlıḳ fermana uyan

f. 105b/10

[=1]

fermān-ı ecel ecelin fermanı

f. 010a/3

[=1]

fermān-ı ḳudret Tanrı fermanı

f.+ide turur 190a/6

[=1]

ferseng fersah, 3 millik uzaklık ölçüsü

f. 064b/13, 167a/12

f.+de 167a/12, 167a/13

[=6]

fertūt kocamış

f. 122a/13

[=1]

ferūmānde aciz, yorgun, beceriksiz

f.+niŋ 122a/13

[=1]

feryād yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, figan

f. 071a/6, 109b/11, 118a/5

f.+ıġa 065b/6

f.+larını 179a/12

[=5]

feryādres feryada koşan

f.+i 130a/7, 130a/9, 142a/15

[=3]

ferzend oğul, erkek çocuk

f. 001b/5, 011b/6, 052b/6, 052b/7, 056b/3, 067b/8, 095a/4, 107a/8, 115b/13, 118b/1, 120a/13, 120b/9, 121a/12, 128b/9, 128b/10, 128b/11, 128b/12, 130a/4, 143a/1, 144a/10, 149a/2, 165a/3, 168b/14, 168b/17, 176b/8, 178a/12

f.+de 120a/5

f.+i 008a/16, 084a/13, 115b/8, 128b/13, 144a/7, 149b/5, 162b/6, 164b/2, 164b/9, 166b/4

f.+idin 095a/16

f.+iġa 120b/16

f.+ige 120b/13, 121b/1

f.+im turur 119b/8

f.+im 011b/5, 102b/15, 168a/14, 172a/2, 181a/12

f.+iŋ 102b/17, 125a/14

f.+ini 048b/16, 087a/12, 095a/16, 105b/16

f.+iŋim 094b/14

f.+iŋlerġa 162a/13

f.+iŋlerni 165a/1

f.+iŋni 106a/11, 118a/17

f.+ler 177b/1, 200a/17

f.+lerdin 118a/2

f.+leri 015a/16, 080b/6, 093b/3, 107a/17, 121b/5

f.+leri 154b/5

f.+leridin 036a/4, 040b/11, 114a/9

f.+leriġa 010b/2, 041a/17, 072b/7, 095a/15

f.+lerim 010b/4, 046a/13, 074b/13, 154b/1

f.+lerimġa 069a/12, 069a/14, 074b/14, 114b/12

f.+lerimni 041a/16

f.+lerimniŋ 007a/2

f.+lerimniŋ 072a/18

f.+leriŋ 174b/3

f.+leringa 072a/17

f.+lerini 091a/9, 095a/15, 160a/3

f.+leriniŋ 050b/8, 175a/10

f.+lerni 162b/17

f.+lerniŋ 121a/2

f.+lerniŋ 154a/16

f.+ni 067b/8

[=98]

ferzend-i Ādem Âdem'in evladı

f. turur 138b/12

f. 021a/11, 023a/1, 030a/17, 040b/13, 064a/13, 091a/1, 091a/10, 093b/10, 101b/11, 108a/3

f.+ni 115b/15

f.+niŋ 154b/17, 194b/8

f.+niŋ 164a/15

[=15]

ferzend-i ṣāliḥ salih olanın evladı

f. 116b/8, 116b/10, 121a/12, 148b/16, 149b/9

f.+din 120a/14

f.+im 116b/7

[=7]

fesād kargaşalık, karışıklık, fenalık, kötülük, bozgunculuk, fitne

f. 006b/15, 041a/4, 076a/11, 109a/2

f.+da 065b/11

f.+ġa 044a/11

f.+ı 108a/2

[=7]

feṣāḥat tembellik

f. 085b/6, 174a/17

[=2]

Fetāvā eser adı

F.+da 146b/14

[=1]

Fetāvā-yı Ḫānī eser adı

F.+de 126b/16

[=1]

Fetāvā-yı Ṣaġīrā eser adı

F.+da 098b/6

[=1]

Fetāvā-yı Sirācī eser adı

F.+de 053a/7, 082a/9, 085b/9, 100b/12

[=4]

Fetāvā-yı Ḥüccet eser adı

F.+de 039b/3

[=1]

Fetāvā-yı Nefī eser adı

F.+de 026b/12

[=1]

fetiḥ bir memleket, şehir veya mevkii savaşla düşman elinden alma, ele geçirme, zapt etme

f. 171a/1, 17a/9

[=2]

Fetvā-yı Sirācī eser adı

F.+de 055b/15

[=1]

Fetvā-yı Ḥacce eser adı

F.+de 041b/14

[=1]

Fetvā-yı Kebirī eser adı

F.+de 105b/14

[=1]

Fetvā-yı Ẓahirī eser adı

F.+de 054b/4

[=1]

Fevāīde'l-Fevād eser adı

F.+da 013a/3, 031a/16, 035a/5, 036a/15, 038a/14, 039b/6, 039b/7, 039b/12, 048a/1, 054b/1, 060a/2, 061a/6, 065b/7, 072b/17, 079b/3, 082a/7, 085a/15, 088b/9, 091b/16, 094a/13, 101a/8, 102b/2, 127a/5, 148a/9, 156b/6, 159b/15, 162b/8, 190b/4, 190b/16

[=29]

Fevāīde'l-İslām eser adı

F.+da 007a/6, 037a/13, 200a/15

[=3]

Fevāīd-i Zevāīd eser adı

F.+de 025a/7

[=1]

fevt ölüm, mevt

f. 028a/2, 029a/9, 164a/11

[=3]

fez' sabırsızlık, sızlanma

f. 124b/4, 125a/9, 125a/17

[=3]

fıçaḳ bıçak, bk. puçaḳ

f. 081a/14

f.+nı 081a/5, 081b/4

[=3]

fıçaḳla- bıçaklamak

f.-p 131b/8

[=1]

Fırāṭ Türkiye topraklarından doğup Irak'ta Dicle ile birleştikten sonra denize ulaşan akarsu

F. 178a/15

[=1]

fırṣat bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesile

f. 023a/8, 083b/17, 124a/16, 160b/7, 178a/4

f.+da 019a/4, 045a/9, 155a/13, 163a/15, 163a/16

[=10]

fısḳ hak yoldan çıkıp her türlü günahı işlemeyi huy hâline getirme, sefahata dalma, fenalık, ahlaksızlık

f. 003a/5, 006b/15, 041a/4, 044a/11, 063a/1, 065b/11, 076a/11, 104b/7, 104b/8, 104b/10, 104b/12, 106b/5, 106b/6, 108a/2, 109a/2, 124a/15

f.+nı 100b/5, 100b/8

[=18]

Fıżża özel isim

F. 069a/16, 069b/5

[=2]

fi‘il eylem, hareket

f. 007a/3, 018b/10, 047a/3, 100a/15

f.+i 099b/16

f.+idin 101a/12, 103a/8, 106b/16

f.+leri 155a/2

f.+niŋ 007a/3

[=10]

fi’l-ḥāḳir değersiz, itibarsız, küçük

f. 176a/11

[=1]

fi’l-ḥāl o anda, hemen şimdi

f. 002a/7, 035a/15, 087a/2, 092a/7, 111a/17, 132b/8, 141a/14, 142b/16, 142b/17, 171a/7, 181b/9, 191a/5

[=12]

fi’l-vāḳi‘ gerçekten

f. 171b/13

[=1]

fihrestü’l-ebvāb bölüm fihristi

f. 002a/13

[=1]

fihrist bir kitabın başına veya sonuna konan ve o kitapta bulunan konu ve maddeleri alfabe sırasına göre gösteren cetvel, içindekiler

f.+iniŋ 002a/12

[=1]

fikir bir kimsenin herhangi bir hususta kendine göre vardığı hüküm, görüş, kanaat

f. 086b/12

f.+de ėrdim 074a/17, 092a/6

f.+de turur 176a/8

f.+de 089a/7

f.+i 103b/13

[=6]

fīl Afrika ve Asya’nın sıcak bölgelerinde yaşayan, kolayca evcilleşen, yaşamakta olan kara hayvanlarının en irisi, hortumlu, kalın derili, memeli hayvan

f. 179b/9

[=1]

Fir‘avun Eski Mısır krallarının unvanı

F. 010b/4, 091a/16, 110a/12, 175b/12

F.+dın 126a/12, 186b/2

F.+ġa 175b/10

F.+nıŋ 175b/15

F.+ni 091a/16

[=9]

Fir‘avun-ı la‘īn lanetli Firavun

F.+niŋ 052b/4

[=1]

firāġ hüzün, teessür, mahzunluk

f.+ı 021a/6

[=1]

firāḳ hüzün, teessür, mahzunluk

f.+ını 029b/4

[=1]

firāvān bol, çok

f. 189b/4

[=2]

Firdevs özel ad

F. 078a/8

[=1]

fitīl fitil

f. 059a/11

[=2]

fitne karışıklık, fesat, kargaşalık

f. 131b/7, 179b/2, 187a/2

f.+ler 178b/5

f.+leridin 181b/2, 181b/7, 182b/3

f.+sidin 049a/3, 181a/5

f.+yi 179b/1, 180a/14

[=12]

fitne-yi Deccāl Deccal'in fitnesi

f.+din 049a/8, 180b/17

[=2]

Fuḍayl özel ad

F. 005a/10, 026b/3

[=2]

fuḥş haddini aşma, ileri gitme, taşkınlık, azgınlık

f. 103a/3, 103a/7, 103a/8, 103b/5, 185a/11

[=5]

fuḳarā yoksul (kimse), muhtaç, zavallı, fakirler

f. 001b/14, 030b/17, 065a/16, 066b/1, 067b/2, 071a/2, 071b/6, 072b/17, 077a/6, 083a/11, 083a/15, 084b/17

f.+ġa 066a/16

[=13]

Furḳān Kuran-ı Kerim

F. turur 051b/6

F.+da 028b/9, 044b/12

[=3]

Furḳān-ı Ḥamīd Kuran-ı Kerim

F. 012a/2, 127b/15, 178b/12

[=3]

futa bacak

f.+sınıŋ 122b/7

[=1]

fürce açıklık, aralık, yer

f. 027a/1, 026b/17, 027a/2, 085a/17, 085b/1, 085b/3, 090b/4

f.+sini 027a/1, 027a/15, 027b/7

[=10]

fürūẖt alım-satım

f. 054b/15, 096b/4

[=2]

füt- inanmak, bk. pütmek

f.-kil 181a/12

f.-seŋ 086a/7

[=2]

fütker- inanmak

f.-ip turur 154b/6

[=1]

fütü- bitimek, yazmak; bk. pitü-, piti-

f.-r 134a/14

[=1]

-G – Ġ-

ġāfil çevresinden ve gerçeklerden habersiz olan, gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz ve düşüncesiz (kimse), basiretsiz, aymaz

ġ. turur 008b/7, 057a/10

ġ. 011a/9, 011a/10, 019a/10, 022b/1, 022b/3, 057a/11, 065a/5, 068a/17, 104b/5, 189b/2

[=12]

ġāfilāne gafil olanın davranacağı tarzda, gafilcesine

ġ. 053b/15

[=1]

ġaflet açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basiretsizlik, aymazlık

ġ. turur 103b/11

ġ. 002a/2, 011a/11, 021a/16, 051a/2, 057a/12, 064b/5, 192b/1

ġ.+ni 037b/10

[=9]

gāhi bazen, ara sıra

g. 117b/7

[=2]

ġalaṭ yanlış, hata, sehiv

ġ. 083b/15, 090a/2

[=2]

ġālib üstün gelen, yenen, galebe çalan (kimse), galip

ġ. 046a/9, 065a/17, 092b/2, 147a/16, 168a/17, 168b/2, 178a/13, 197b/16

ġ.+iġa turur 197b/16

[=10]

ġalle tahıl

ġ. 063a/5

[=1]

ġam kaygı, tasa, keder, gam

ġ. 003a/17, 014a/5, 056a/3, 056a/9, 062a/13, 064b/4, 130a/7, 130b/9, 133a/10, 133a/15, 133b/1, 162a/2, 167a/4

ġ.+ı 014a/4, 036b/9, 130b/8, 131b/15, 132b/1, 159b/15

ġ.+ıda 064b/3

ġ.+ım 017a/16

ġ.+lar 133b/10

ġ.+lardın 123a/11, 134a/6

ġ.+larnı 185b/8

ġ.+nı 146a/3

[=26]

ġamkīn kederli, gamlı

ġ. turur 051a/11

ġ. 061a/15, 068a/6, 156a/2, 188a/7

[=5]

ġamlıġ gamlı, kederli; bk. ġamlıḳ, ġamlik

ġ. ėrdi 151b/7

ġ. 062a/14, 064a/17, 139a/9

[=4]

ġamlıḳ gamlı, kederli; bk. ġamlıġ, ġamlik

ġ. 094b/4, 151b/7, 151b/8, 164a/5

[=4]

ġamlik gamlı, kederli; bk. ġamlıḳ, ġamlıġ

ġ. 062a/15

[=1]

ġamnāk gamlı, kederli

ġ. 062a/11, 062a/12

[=2]

ġanī zengin, varlıklı

ġ. 076a/12, 083a/10, 133a/6, 161a/1, 163a/15, 163a/16

[=6]

ġanīmet beklenmedik zamanda ve şekilde ele geçen şey veya fırsat, emeksiz ve bedavadan elde edilen menfaat

ġ. 069a/2, 172a/16

[=2]

ġaraż gaye, maksat, istek, arzu

ġ. 100b/15

ġ.+ımız 025b/17

ġ.+ıŋ 097a/6

[=3]

ġāret yağma

ġ. 138b/2, 174a/13

ġ.+idin 041b/13

[=3]

ġāret-i şeyṭān şeytanın yağması

ġ.+dın 042b/9

[=1]

ġārı karı, yaşlı

ġ.+larnıŋ 113b/12

[=1]

ġarış karış, uzunluk birimi

ġ. 019b/10, 106a/3, 106a/6, 178b/16

[=4]

ġarīb kimsesiz, zavallı, biçare (kimse)

ġ. turur 126a/13, 126a/14

ġ. 010b/11, 126a/15

[=4]

ġarż borç, bk. ḳarż

ġ. 197b/17

[=1]

ġavġā şiddetli tartışma veya dövüş, mücadele, kavga

ġ. turur 131b/8

ġ.+yı 131b/7

[=2]

ġāyb göz önünde olmayan, gözle görülemeyen, gizli olan şey

ġ. 107b/10

[=1]

ġāyet 1. çok, pek, pek çok, son derece

ġ. 055a/10, 093b/4, 106b/2

2. son, nihayet, encam

ġ. 036b/6, 068a/2, 179b/11

[=6]

ġāyib göz önünde olmayan, hazır

bulunmayan (şey)
ġ. 050a/1, 101a/7, 112a/13, 115a/13, 117a/12, 117b/8, 142b/1
ġ.+ġa 124b/13
ġ.+niŋ 132a/12
[=9]
ġayr başka bir kimse, başkası
ġ.+ġa 073a/2
ġ.+nıŋ 082a/15
ġ.+nıŋ 124a/8
[=3]
ġayret çalışma, çabalama
ġ.+i 078a/10
[=1]
ġayretlıġ çabalayan, çalışan
ġ. 076b/13
[=1]
ġayr-i bāl başka kanat-kol
ġ.+da 050a/14
[=1]
ġayr-i muḥtāc başka muhtaç
ġ.+ġa 071b/9
[=1]
ġayyūr gayretli
ġ. 076b/12
[=1]
ġażab kızgınlık, öfke
ġ. 002b/16, 002b/17, 010a/12, 018a/3, 030b/15, 043a/3, 088a/5, 088a/6, 088a/16, 089b/2, 089b/14, 094b/5, 098a/15, 110a/4, 115b/13, 125b/4, 152a/13, 179b/5
ġ.+ı 103b/7, 118b/5, 153a/4, 171a/17
ġ.+ıdın 021a/9, 051a/4, 088a/16, 089b/8, 104b/6, 122a/5, 127b/17, 153a/4
ġ.+ımdın 111a/2
ġ.+ıŋ 088a/17
ġ.+ını 069b/17, 164b/6, 189a/4
ġ.+ınıŋ 110b/10, 185b/2
ġ.+nı 034b/13, 150a/7
[=39]
ġażab-ı gūr kabir gazabı
ġ. 043a/3
[=1]
ġazāt savaş
ġ. çapduġı 170b/3
ġ. 017a/12, 027a/16, 058b/5, 075b/3, 075b/5, 083a/14, 083b/13, 161b/2, 170b/4, 170b/6, 170b/7
ġ.+da 029a/14, 075a/11
ġ.+ġa 114b/14
[=15]
ġāzī savaşta yara almış, savaşmış
ġ. 075b/2
ġ.+lerdin 176a/16
ġ.+lerni 075a/17
[=3]
gedā kul, köle
g. 066b/6
g.+nı 070a/2, 077b/3
[=3]
gedāī herhangi bir kul, köle

g. 067a/6, 067b/16, 070a/5

g.+ġa 066b/4, 066b/13, 151a/9

g.+ġa 070a/5

g.+iŋ 053b/12

g.+ni 063a/6

g.+niŋ 163a/5

[=10]

gedāīlıḳ kulluk, kölelik

g. 073a/16, 076a/14, 124a/2, 163a/1, 163a/5

g.+ġa 124a/4

[=6]

gedālıḳ kulluk, kölelik

g. 124a/5

[=1]

ger mutlu

g. 063a/12

[=1]

gerd toz

g. 106b/1, 186b/10

[=2]

gerden boyun

g.+din 056b/12

g.+ide 110a/9

g.+idin 055b/6, 056b/16

g.+iġa 056b/17

g.+ige 056b/14, 144b/13, 144b/15

g.+imde 120b/3

g.+imdin 024a/8

g.+inde 174b/13

[=11]

gerdenkeşlik itaatsizlik, inatçılık

k. 173b/13, 174b/1

[=2]

gezende zehirli, zararlı; zehirli bir sürüngen

g. 053a/16, 138b/6

[=2]

ġıll (?)

ġ. 165b/11

[=1]

ġılāf kın, kılıf

ġ. 177b/4

[=1]

ġış hile

ġ. 165b/11

[=1]

ġıybet bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma, duyacağı zaman üzüleceği bir sözü arkasından söyleme, çekiştirme, kovuculuk

ġ. turur 100b/8, 100b/11, 100b/16

ġ. 003a/3, 060a/2, 063a/1, 096a/2, 098a/16, 099b/3, 099b/6, 099b/10, 099b/12, 099b/13, 100a/1, 100a/8, 100a/15, 100b/5, 100b/6, 100b/7, 100b/10, 100b/13, 100b/15, 102a/17, 194a/1

ġ.+de 099b/17

ġ.+din 098b/13, 098b/14, 099a/1, 113b/10, 185b/4

ġ.+i 100b/8

ġ.+idin 100b/17

ġ.+ni 059b/7, 099a/3, 100a/17

ġ.+niŋ 003a/4, 098b/12, 101a/3

[=39]

gile şikâyet

g. 125b/5

[=2]

girāmī değerli, kıymetli, saygın, sayın

g. 126b/10

[=1]

girān kıymeti fazla, değeri çok olan

g. 188a/6

[=1]

girānlıḳ önem, değer

g.+ıdın 188a/13

g.+ınıŋ 188a/5

[=2]

giriftār tutulmuş, yakalanmış, esir

g. ėrdi 014b/5, 133a/15

g. tururlar 133a/11

g. 160b/14

[=4]

giryān ağlayan, ağlayıcı

g. 172a/8

[=1]

ġubār toz

ġ. 186b/10

ġ.+ı 106b/2

ġ.+ını 105b/8

[=3]

ġul boyun zinciri

ġ. 174a/16

[=1]

ġulām köle, kul, esir

ġ. 115a/3

[=1]

ġuŋra- yerinden kımıldamak

ġ.-p 018a/5

[=1]

gūr mezar

g. 019b/8, 044a/1, 103b/6, 110a/6, 113a/10, 127b/17, 148a/15, 150a/16, 153a/4, 191a/17

g.+da turur 030b/13

g.+da 030a/13, 030b/8, 039b/13, 046a/2, 150b/9, 152a/14, 152a/16, 158b/14

g.+dın 065a/1, 110a/7, 110a/11, 118a/3, 164a/1, 191b/1, 191b/4, 193b/2

g.+ġa 148b/6, 151a/13, 151a/14

g.+ı 015b/11, 019b/7, 030b/14, 051b/17, 059a/16

g.+ıda 039b/13, 039b/15, 125a/5

g.+ıdın 116b/13

g.+ıġa 015b/11, 042a/2, 051b/18, 120b/14, 153a/11

g.+ıge 076b/2, 158a/14

g.+ını 004a/14, 046a/2, 077a/15, 098b/6, 152b/6, 155b/8, 156a/13, 193a/7, 198b/4

g.+ige 098a/6

g.+nı 158b/8, 177a/12

g.+nıŋ 151a/17, 151b/15

g.+ınıŋ 164a/5

g.+nige 044b/8

g.+umġa 152b/8

[=65]

ġurbet yabancı memleket, yad el

ġ. 122b/9, 177a/9

[=2]

gūristān mezarlık

g.+da 156b/2

g.+ġa 151a/16

[=2]

Gūristān-ı Baḳī` Medine'de Müslümanların kurduğu ilk mezarlık

G.+ġa 118a/3

G.+ġa 195a/3

[=2]

ġusl İslam dininde, cünüplükten kurtulmak veya kendini manen temiz hissetmek için dinî kurallara uygun şekilde yıkanma, boy abdesti alma

ġ. turur 017b/5

ġ. 017b/2, 017b/10, 017b/14, 149b/12

ġ.+dın 190b/15

ġ.+nı 109a/13

ġ.+nıŋ 002a/16, 016a/4

ġ.+uŋ turur 017b/3

[=10]

ġusl-i cemī' vücudun tamamını ġusl

ġ. 017b/10

[=1]

ġusl-i cenābet cünüplük guslü

ġ.+de 017b/9

[=1]

ġuṣṣa gam, keder, hüzün, tasa

ġ. 003a/17, 125a/15, 131b/15, 133a/10, 162a/2

ġ.+da 121b/8

ġ.+dın 056a/3, 130b/9, 133a/15

[=9]

ġuṣṣalıḳ gamlı, kederli

ġ. 130a/7

[=1]

gūşt et

g. turur 166a/1

g. 067a/10, 070b/11, 074b/1, 074b/4, 074b/9, 074b/10, 165b/14, 165b/16, 166a/2, 166a/3, 182a/10

g.+din 102b/1

g.+ġa 074b/3

g.+ini 103a/1, 179a/15

g.+iniŋ 110a/10

g.+ni 074b/15, 081a/13, 099a/14, 102b/1, 165b/16, 165b/17, 166a/4, 166a/7

g.+niŋ 165b/14

[=26]

gūy mahalle, sokak, köy

g.+nıŋ 035b/9

[=1]

güft ü gūy dedikodu

g. 060a/3, 091b/3, 123b/8

g.+ı 111a/16

[=4]

gül gül ağacının güzel kokulu, pek çok

çeşidi bulunan çok makbul çiçeği

g. 185b/3

[=2]

gülāb gül suyu

g. 135a/4, 141b/6, 141b/10, 141b/13, 144a/8, 144b/10, 147a/15, 147b/1, 185b/3

[=9]

gümān zan, şüphe

g. 015a/3, 018b/2, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/6, 047a/9, 048b/8, 088a/1, 092a/10, 105b/4, 106b/12, 123a/5, 179a/6

g.+ı 026b/3

g.+ımız 114a/11

g.+ıŋ 105a/2, 105a/3

[=18]

gümrāh yoldan çıkmış

g.+larıġa 002a/2

[=1]

günāh Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış; bk. güneh

g. 004b/7, 006b/12, 011b/17, 013b/2, 014a/16, 021a/3, 021a/13, 028b/8, 032a/12, 032b/2, 037a/14, 037a/17, 040a/8, 047b/10, 053a/5, 064a/5, 070b/3, 079b/7, 088b/14, 095b/17, 097b/13, 099b/4, 099b/7, 099b/10, 105a/1, 105a/6, 105b/5, 106a/5, 106b/15, 108a/4, 113b/9, 119a/3, 120b/14, 121a/1, 127a/7, 145a/9, 161b/11, 191a/17, 192a/15, 192b/10, 197a/15, 199a/13, 200b/11

g.+da 100a/17

g.+dın 056b/10, 089b/5, 098a/3, 100b/1, 100b/4, 125b/6

g.+ġa 105a/15

g.+ı turur 123a/1

g.+ı 008b/13, 009b/15, 012a/4, 048a/16, 061b/3, 088b/13, 091a/12, 091a/14, 108a/2, 118b/7, 194b/2, 195a/16

g.+ıdın 118b/11

g.+ım 105a/15

g.+ımnı 174b/5

g.+ını 005b/16, 012a/1, 040a/4, 040a/8, 048b/10, 048b/11, 056b/12, 056b/14

g.+ınıŋ 043a/3

g.+ıŋnı 040b/15, 088b/8, 088b/9, 105a/12

g.+lar turur 150a/8

g.+lar 005a/12

g.+lardın 032a/8, 112b/14, 119a/3

g.+ları 190a/7

g.+larıdın 006a/2, 014b/3, 045a/3, 060b/4, 060b/5, 060b/6, 070a/8, 125a/2, 151a/12, 188b/7, 191a/13, 193a/12

g.+larıġa 032a/13, 049a/14, 093b/8, 125b/8, 150b/6, 183a/9

g.+larım 126a/9, 149b/13

g.+larımnı 105b/5, 175b/3

g.+larıŋġa 102a/5

g.+larını 004b/4, 009b/15, 011a/13, 011b/2, 011b/3, 013b/90, 017a/11, 023a/13, 025b/4, 034b/13, 034b/14, 043b/11, 047b/11, 049a/2, 052b/8, 056b/17, 062a/2, 082a/14, 119b/11, 138a/11, 148a/14, 149a/12, 155b/11, 156a/8, 183a/5, 184a/13, 184a/14, 190a/6, 190a/12, 193b/1, 193b/7, 197b/9, 197b/1, 198b/3

g.+larınıŋ 101b/2

g.+larıŋnı 016a/1, 051b/6, 134a/3, 174a/10, 189a/11

g.+larnı 078a/15, 122a/2

g.+larnıŋ 078a/14

g.+nı ḳılalı 105a/9

g.+nı 005a/2, 005b/12, 025b/4, 056b/16, 082a/16, 111a/2, 145a/8, 173a/14, 194b/1, 195a/1

g.+nı 069b/15

g.+nıŋ 011a/7, 101b/4

[=177]

günāh-ı kebīre büyük günah

g. turur 085b/12

g. 015b/7, 047b/8, 119a/3

[=4]

günāhkār günah işleyen, günah işlemiş (kimse); bk. günehkār

g. 032a/13, 193b/15

g.+ıġa 122b/16

g.+nı 196a/12

[=5]

güneh günah, bk. günāh

g. 106a/9, 182a/3, 194a/2

g.+lerdin 106a/9

g.+leri 009a/5, 014a/3

g.+leridin 005b/12, 011a/8, 013b/6

g.+lerimni 021a/3

g.+leriġa 049a/14

g.+lerini 007b/5, 007b/7, 011a/4, 012a/4, 013a/18, 034b/13, 045a/5, 048b/13, 048b/15, 057b/3, 058b/8, 058b/12, 062a/3, 062a/12, 064a/2, 084a/17, 101b/14, 107a/1, 152a/9, 156a/4, 182b/17, 184a/10, 184b/1, 187b/6

[=35]

güneh-dār günah sahibi

g. 195a/1

[=1]

günehkār günah işleyen kimse, bk. günāhkār

g. turur 118b/6

g.+kār 032a/13, 052b/3, 055b/7, 055b/9, 100b/3, 105b/16

[=7]

gürsine aç

g. 030b/11, 064b/13

g.+din 077a/17

g.+ler 176b/9

g.+lerġa 101b/16

g.+lerni 029a/8

g.+ni 029a/7

[=7]

gürūh topluluk, cemaat, bölük

g. tururlar 179b/8

g. 020a/14, 025b/9, 025b/10, 025b/11, 025b/16, 026a/3, 121a/4

g.+ġa 107a/4, 115a/2, 150b/8

g.+ıdın 133a/11

g.+nı 092b/8

[=15]

gürz ateşli silahların icadından önce savaş aleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya pirinçten ağır topuz, bozdoğan, şeşper

g.+i 153a/9

g.+ni 153a/10

[=2]

güvāh şahit, delil, tanık

g. 117b/17, 119b/14, 182b/17

[=3]

güvāhlıġ şahitlik, tanıklık; bk. güvāhlıḳ

g.+ını 169b/10, 173b/6, 173b/12

[=4]

güvāhlıḳ şahitlik, tanıklık; bk. güvāhlıġ

g. turur 169b/8

g. 110b/17, 158a/2, 169b/6, 173b/5, 173b/6, 182a/2

g.+ı 173b/11

g.+ını 169b/17, 173b/9

[=10]

gūyā sözde, sanki; bk. gūyyā

g. 008a/8, 014b/3, 024a/6, 051b/8, 056a/2, 058a/7, 095a/5, 101a/15, 104b/10, 125a/3, 171a/7, 188b/7, 191a/13, 193a/12

[=14]

gūyyā sözde, sanki; bk. gūyā

g. 086a/16

[=1]

güẕār geçme, geçiş

g.+ıŋ 042b/2

[=1]

güẕārlıġ geçmiş olan, geçiş

g.+ını 116a/7

[=1]

güẕer geçmek, geçilen yer

g.+i 175a/1

g.+leri 179b/8

[=2]

güzīde seçkin, seçilmiş, mümtaz, elit

g.+si 119b/7

[=1]

-H-

hafta birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü

h. 028a/3, 160a/10, 178a/4

h.+ça 178a/4, 182a/12

h.+da 066b/10, 134a/13, 169a/15, 201b/5

h.+dın 049a/14

h.+ġa 040a/8, 144a/1

h.+ġaça 049a/15

h.+ḳaça 134a/12

[=16]

hāīl korkunç

h. 138b/14

[=1]

Hāmān özel ad

H. 091a/17

[=2]

Hārūn özel ad

H. 122a/6, 122a/7, 122a/10, 170b/13, 170b/14

[=8]

Hārūnu'r-Reşīd özel ad

H. 014b/4, 014b/6, 014b/9, 057a/2, 173b/3, 173b/4, 173b/12

H.+ge 014b/9

H.+ni 014b/8

H.+niŋ 014b/6

[=10]

hātif gaipten gelen ses

h.+din 027b/11, 031a/14, 068b/4, 118b/6, 124a/7, 128b/11, 174a/9

[=7]

havā gökyüzü, sema

h. 111b/7

h.+da 073b/9, 101b/2, 154b/11

h.+ġa 136b/10

[=5]

havā-yı zemistān kış mevsimi

h.+da 096b/12

[=1]

hāyil dehşetli

h. 018a/5

[=1]

hediye sevgi veya saygı ifadesi olarak karşılıksız verilen şey, armağan

h. turur 070a/5

h. 033b/11, 047a/14, 078b/13, 100a/13, 150a/3, 164b/15, 166a/3, 166a/5, 168a/7, 170b/10

h.+ler 150b/16

h.+ni 168a/8

h.+si turur 133b/9

[=14]

helāk ölme, mahvolma, yok olma

h. 035a/10, 107b/3

h.+ıġa 175b/16

h.+i 010b/7

h.+ini 010b/7

[=5]

helāket ölüm, felaket

h.+de 014b/5

h.+i turur 128a/17

[=2]

hem kuvvetlendirme, bağlama edatı

h. 001b/10, 001b/11, 004b/14, 005a/2, 011b/9, 011b/11, 012b/14, 014b/2, 014b/4, 014b/10, 015a/7, 016a/2, 019b/11, 020a/7, 020b/14, 023b/3, 025b/7, 026b/17, 029b/3, 029b/13, 029b/17, 031a/16, 034b/2, 034b/6, 034b/12, 034b/13, 035b/1, 035b/9, 037a/17, 038b/1, 039b/12, 039b/13, 042b/15, 044a/3, 044a/4, 044a/17, 047a/15, 049a/18, 051a/5,

052a/6, 052a/7, 052b/16, 052b/17, 053a/1, 053a/2, 053b/2, 054a/3, 054a/6, 056a/13, 056b/12, 058a/1, 059b/7, 062b/6, 064b/16, 065a/11, 068a/9, 069a/16, 069b/9, 070b/12, 071a/13, 072b/17, 074a/13, 074a/16, 074a/17, 074b/10, 076a/2, 077a/4, 079b/15, 080a/5, 080a/6, 080a/10, 081b/6, 081b/7, 082a/6, 082a/7, 084b/9, 084b/10, 085b/5, 089a/6, 089a/12, 091a/1, 091b/8, 091b/9, 092a/3, 092a/15, 094a/11, 095a/6, 096b/10, 097a/10, 098a/3, 098a/4, 098a/17, 098b/9, 100a/13, 100a/15, 100a/17, 101a/4, 103b/1, 103b/2, 104a/7, 104a/13, 106b/13, 107b/9, 108a/1, 108a/2, 112b/6, 113a/3, 114a/2, 115b/1, 115b/2, 117b/7, 120a/6, 121a/4, 123b/2, 123b/10, 124b/17, 126a/8, 126b/3, 129b/10, 132a/11, 132a/13, 132a/14, 132b/17, 136b/15, 137a/3, 141a/1, 143a/15, 144a/9, 148b/6, 149b/11, 152b/4, 153a/4, 153b/17, 154a/1, 154a/3, 159b/5, 159b/12, 164b/16, 167a/7, 167b/2, 167b/4, 168b/11, 169b/8, 170a/15, 171a/2, 172a/11, 173a/5, 173b/12, 174a/2, 174a/10, 174a/16, 174a/17, 176a/6, 176b/5, 179a/10, 180a/15, 180b/7, 182b/1, 185b/14, 186a/15, 191a/9, 193b/4, 193b/13, 194b/3, 194b/4, 195a/10, 198a/12, 199b/14, 199b/15, 200b/4, 201b/11

[=179]

heme bütün, cümle, hep

h. 005a/12, 006a/16, 006b/13, 008a/8, 029b/4, 075a/10, 199b/1

h.+ge 014a/16

[=8]

Hemedān Batı İran’da bir şehir ve bu şehrin merkez olduğu eyalet

H. 122b/6

H.+ġa 122b/10

[=2]

heme-yi evḳāt bütün zamanlar

h. 061a/4

[=1]

heme-yi Ramażān bütün Ramazan

h. 061b/12

[=1]

hemīşe daima, her zaman

h. 006b/10, 007a/9, 007a/10, 007b/13, 010b/10, 012b/17, 016a/4, 017a/14, 022a/9, 027b/5, 040b/9, 058b/17, 060b/9, 061a/9, 066a/16, 072b/2, 077b/7, 081b/7, 084b/8, 085a/3, 093b/7, 094b/4, 096b/1, 104a/5, 106b/4, 106b/6, 106b/15, 110a/4, 119a/1, 120a/12, 128a/10, 135b/1, 137b/10, 140b/5, 141a/2, 160a/16, 160b/12, 164a/5, 178b/16, 193b/3

h.+si 017a/1

[=44]

hem-nişīn beraber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş

h. turur 007b/10

h. 007b/8, 030b/1

[=3]

hemrāh yoldaş

h. 046b/8, 086b/12, 097a/11, 123b/7, 158a/10, 180b/1, 186b/11

h.+larım 138b/3

[=9]

hemrev yoldaş

h. 126a/3

[=1]

hemsāye komşu

h. turur 115a/17

h. 074b/11, 077b/11, 115a/9, 115a/10, 115b/1, 115b/4

h.+din 018b/4

h.+ġa 075a/2, 115b/4

h.+ler 154a/16

h.+lerdin 105a/6

h.+leri 008a/5, 077a/14, 096a/10, 136a/2, 162b/7

h.+leridin 051b/12, 158a/2

h.+leriġa 077a/12

h.+lerini 124b/2, 151a/9

h.+lerniŋ 115b/2

h.+mizniŋ 171b/6

h.+mniŋ 114b/16

h.+ni 070a/1, 115a/6, 115a/16

h.+niŋ 115a/6, 115b/5

h.+si 077b/10, 078b/5

h.+side 136a/12

h.+siġa 114b/15

[=37]

hem-sāyelıḳ komşuluk, bk. hem-sāyelik

h. 074b/10, 115b/2

[=2]

hem-sāyelik komşuluk, bk. hem-sāyelıḳ

h. 115a/17, 115b/1, 162b/7

h.+imiz 074b/8

[=4]

hemt çaba

h. 085a/9

[=1]

hengām vakit, zaman

h. 014a/13

[=1]

henūz daha şimdi, yeni

h. 007b/5, 009b/1, 021b/17, 023a/7, 023a/8, 030a/11, 032a/3, 043b/4, 051b/4, 083a/2, 093b/4, 102a/16, 105a/13, 111a/16, 111b/2, 117b/13, 118b/9, 125a/11, 130b/16, 134a/1, 155a/6, 155a/7, 160b/17, 168b/11, 182a/13, 191b/14, 197a/11

[=27]

her bütün, her bir, cümle

h. 002a/9, 002b/1, 003b/4, 003b/6, 004a/10, 004a/11, 004b/10, 005a/4, 005a/13, 005b/11, 006a/9, 006a/10, 006b/1, 007a/10, 007a/13, 007a/14, 007b/14, 008a/8, 008a/16, 008b/4, 008b/7, 008b/9, 008b/11,

008b/16, 009a/3, 009b/7, 009b/13, 009b/16, 010a/1, 010a/2, 010a/10, 010b/14, 011a/2, 011a/7, 011a/9, 011a/13, 011a/16, 011b/7, 011b/8, 011b/9, 011b/10, 012a/3, 012a/9, 012a/10,012a/14, 012b/2, 012b/13, 013a/4, 013a/11, 013a/16, 013a/18, 013a/19, 013b/6, 013b/7, 013b/11, 013b/12, 014a/1, 014a/4, 014a/8, 014a/12, 014b/3, 015a/8, 015a/10, 015a/12, 015a/17, 015b/3, 015b/4, 015b/6, 015b/8, 015b/11, 016a/5, 016a/8, 016a/11, 016a/12, 016a/14, 016a/16, 016b/9, 017a/1, 017a/5, 017a/6, 017a/9, 017b/1, 017b/6, 017b/7, 017b/13, 017b/16, 018a/2, 019a/1, 019a/3, 019a/6, 019a/7, 019a/11, 019a/16, 019b/2, 019b/14, 019b/16, 020a/1, 020a/8, 020a/13, 020b/4, 020b/8, 021a/13, 021b/7, 021b/8, 021b/10, 021b/11, 021b/12, 021b/17, 022a/10, 022b/4, 022b/7, 023a/8, 023b/9, 024a/2, 024a/12, 024a/13, 025b/5, 025b/15, 027a/3, 027a/5, 027a/12, 028a/7, 028a/8, 028b/6, 028b/7, 029a/1, 029a/3, 029a/4, 029a/6, 029a/7, 029a/10, 029a/11, 029a/14, 029b/1, 030a/3, 030a/6, 030a/9, 030a/12, 030b/4, 030b/7, 031a/1, 031b/1, 031b/4, 031b/8, 031b/10, 032a/6, 032a/9, 032a/10, 032a/12, 032a/15, 032a/16, 032b/1, 032b/2, 032b/3, 032b/4, 032b/5, 032b/7, 032b/11, 032b/12, 032b/15, 033a/1, 033b/15, 034a/6, 034a/11, 034a/13, 034a/16, 034a/17, 034b/4, 035a/2, 035a/6, 035a/7, 035a/13, 035a/16, 035b/16, 036a/3, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036a/14, 036a/15, 036b/3, 036b/5, 036b/8, 037b/3, 037b/5, 038a/1, 038a/8, 038a/9, 038a/10, 038a/15, 038b/1, 039a/4, 039a/6, 039a/10, 039a/13, 039a/15, 039b/3, 039b/5, 039b/6, 039b/8, 039b/11, 039b/12, 039b/17, 040a/1, 040a/3, 040a/5, 040a/6, 040a/9, 040a/10, 040a/12, 040a/14, 040a/15, 040a/16, 040b/5, 040b/9, 041a/6, 041a/13, 041a/14, 041a/15, 041b/5, 041b/16, 041b/17, 042a/3, 042a/4, 042a/6, 042a/13, 042b/3, 042b/4, 042b/10, 042b/12, 042b/13, 042b/15, 043a/1, 043a/4, 043a/7, 043a/12, 043a/14, 043b/8, 043b/15, 044a/3, 044a/12, 044a/14, 044b/1, 044b/4, 044b/6, 044b/9, 044b/17, 045a/2, 045a/4, 045a/6, 045a/17, 045b/1, 045b/4, 045b/6, 045b/8, 045b/11, 045b/12, 045b/14, 045b/17, 046a/1, 046b/3, 047a/11, 047a/13, 047b/2, 047b/4, 047b/5, 047b/10, 047b/11, 047b/13, 047b/14, 048a/6, 048a/8, 048a/12, 048a/13, 048a/14, 048a/17, 048b/1, 048b/5, 048b/7,

048b/9, 048b/11, 048b/14, 048b/15, 048b/17, 049a/4, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/12, 049a/16, 049a/18, 049b/4, 049b/13, 049b/16, 050a/3, 050a/4, 050a/12, 050a/16, 050a/18, 051a/9, 051a/15, 051b/2, 051b/14, 052a/1, 052a/3, 052a/13, 052a/16, 052b/1, 052b/4, 052b/5, 052b/10, 052b/12, 052b/13, 053a/4, 053a/5, 054a/12, 054a/14, 054b/5, 054b/14, 055a/5, 055a/18, 055b/17, 056a/4, 056a/5, 056a/7, 056b/7, 057a/14, 057a/17, 057b/3, 057b/11, 057b/16, 058a/5, 058a/9, 058a/14, 058a/17, 058b/2, 058b/4, 058b/8, 058b/11, 058b/14, 058b/15, 059a/2, 059a/4, 059a/5, 059a/6, 059a/8, 059a/10, 059a/11, 059a/14, 059a/15, 059a/16, 059a/17, 059b/4, 059b/9, 060a/7, 060b/4, 060b/5, 060b/6, 060b/10, 061a/2, 061a/5, 061b/10, 062a/6, 062a/8, 062a/10, 062a/11, 062a/13, 062a/15, 062a/19, 062b/1, 062b/15, 063a/14, 063a/16, 063a/17, 063b/1, 063b/4, 064a/1, 064a/5, 064a/7, 064b/12, 064b/13, 064b/15, 065a/16, 065b/5, 065b/15, 066a/5, 066a/6, 066a/9, 066a/10, 066a/14, 066b/3, 066b/4, 066b/6, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 067a/13, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/5, 068b/5, 068b/17, 069b/8, 070a/8, 070a/16, 070a/17, 071b/12, 072b/4, 073a/4, 073a/11, 073a/12, 074a/14, 075a/2, 076b/11, 077a/6, 077a/12, 077a/14, 077a/15, 077a/17, 077b/10, 078a/13, 078a/17, 078b/2, 078b/6, 078b/8, 079a/1, 079a/3, 079a/8, 079a/11, 079a/12, 079b/10, 079b/15, 080a/2, 080a/3, 080a/10, 080a/12, 080a/15, 080a/17, 080b/4, 080b/19, 081a/1, 081b/10, 081b/17, 082a/2, 082a/13, 082a/15, 082a/16, 082b/7, 082b/12, 083a/2, 083a/8, 083b/3, 083b/8, 084a/4, 084a/9, 084a/16, 084b/1, 084b/6, 084b/9, 085a/14, 085a/16, 085a/17, 085b/7, 085b/9, 085b/11, 086a/3, 086b/3, 087a/5, 087a/8, 087a/12, 087b/8, 087b/15, 088a/1, 088a/3, 088a/7, 088b/13, 088b/16, 089a/9, 089a/17, 089b/16, 090b/3, 090b/12, 090b/13, 090b/17, 091a/2, 091a/3, 091a/5, 091a/13, 091b/16, 092a/2, 092a/5, 092a/12, 092b/15, 092b/17, 093a/2, 093a/3, 093a/4, 093a/8, 093a/10, 093a/11, 094b/17, 095b/18, 096a/6, 096a/7, 096a/9, 096a/10, 096a/17, 096b/3, 096b/14, 097b/2, 097b/8, 098b/1, 098b/3, 098b/4, 098b/6, 098b/9, 098b/11, 098b/13, 098b/14, 099a/3, 099a/12, 099a/13, 100b/7, 100b/12, 101a/15, 101b/10, 101b/13, 102b/6, 103a/10, 103a/16, 103b/4, 103b/5, 103b/6, 103b/7,

103b/8, 103b/10, 103b/11, 103b/12, 103b/14, 104a/1, 104b/8, 104b/9, 105b/9, 105b/17, 106a/12, 106a/16, 107a/9, 107a/17, 107b/4, 107b/17, 108b/5, 109a/7, 109b/15, 110a/14, 110a/16, 110b/7, 110b/11, 111b/17, 112a/1, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 113a/7, 113a/13, 113a/14, 113b/9, 113b/11, 113b/12, 113b/13, 113b/15, 114a/1, 114a/2, 114a/15, 114a/17, 114b/15, 115a/14, 115a/15, 115b/8, 115b/11, 115b/13, 116b/13, 116b/15, 117a/1, 117a/13, 117a/15, 117b/8, 117b/10, 118b/12, 120a/2, 120a/6, 120a/7, 120a/8, 120a/9, 120a/10, 120b/13, 120b/16, 121a/7, 121a/10, 121a/12, 121a/14, 121a/17, 121b/1, 121b/5, 122a/14, 122b/13, 123b/3, 123b/14, 123b/16, 124a/4, 124b/4, 124b/6, 124b/9, 125b/3, 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 125b/15, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/11, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 127a/7, 127a/8, 127b/3, 127b/14, 127b/17, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/6, 128a/14, 128a/15, 128b/15, 129a/1, 129a/7, 129a/17, 129b/11, 129b/13, 130b/4, 130b/8, 131a/11, 131b/2, 131b/15, 132a/3, 132a/7, 132a/14, 132b/1, 132b/7, 132b/9, 132b/12, 132b/14, 133a/1, 133a/2, 133a/3, 133a/4,

133a/17, 133b/9, 134a/5, 134a/9, 134a/12, 134a/16, 134b/5, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/7, 135a/13, 135b/3, 135b/10, 135b/13, 135b/15, 135b/16, 136a/1, 136a/3, 136a/6, 136a/11, 136b/2, 136b/6, 136b/13, 137a/1, 137a/4, 137b/2, 137b/10, 137b/14, 137b/17, 138a/4, 138a/10, 138a/12, 138a/13, 138a/15, 138b/2, 138b/5, 138b/13, 138b/16, 139a/6, 139a/12, 139a/16, 139b/8, 139b/11, 140a/3, 140a/14, 140b/3, 140b/8, 140b/11, 140b/13, 140b/17, 141a/1, 141a/2, 141a/9, 141a/11, 141a/13, 141a/15, 141a/16, 141b/6, 141b/9, 141b/11, 141b/12, 141b/14, 142a/6, 142a/11, 143a/2, 143a/7, 143a/8, 143a/11, 143a/13, 143a/16, 143b/2, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/11, 143b/12, 143b/17, 144a/5, 144a/12, 144a/14, 144a/16, 144a/17, 144b/1, 144b/2, 144b/6, 144b/9, 144b/10, 144b/12, 144b/14, 144b/15, 144b/17, 145a/4, 145a/6, 145a/8, 145a/10, 145a/11, 145b/2, 145b/7, 146a/5, 146a/8, 146b/11, 146b/13, 146b/15, 147a/5, 147a/13, 147a/14, 147a/15, 147a/16, 147b/1, 147b/2, 147b/4, 147b/6, 147b/7, 147b/16, 148a/2, 148a/3, 148a/13, 148b/12, 148b/13, 149a/6, 149a/7, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149a/13,

150a/4, 150a/5, 150a/11, 150b/2, 150b/13, 150b/17, 151a/10, 151a/11, 151a/12, 151b/2, 151b/9, 152a/2, 152a/11, 152b/17, 153a/1, 153a/2, 153b/1, 153b/3, 153b/6, 153b/8, 153b/10, 155b/6, 155b/9, 156a/3, 156a/5, 156a/9, 156a/12, 156b/2, 156b/9, 156b/11, 156b/15, 156b/17, 157a/8, 157a/10, 157a/14, 157a/17, 157b/5, 157b/6, 157b/15, 158a/11, 158b/7, 158b/17, 159a/3, 159a/8, 159a/9, 159a/15, 159a/17, 159b/2, 159b/4, 159b/7, 159b/11, 159b/12, 159b/13, 159b/16, 160a/2, 160a/4, 160a/5, 160a/6, 160a/8, 160a/13, 160b/2, 160b/9, 160b/16, 161a/6, 161a/14, 161a/16, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/5, 162b/3, 163a/1, 163b/5, 163b/8, 163b/15, 164a/4, 164a/7, 164a/8, 164a/10, 164a/12, 164b/1, 164b/9, 164b/12, 165a/16, 165b/4, 165b/10, 165b/14, 165b/15, 166a/2, 166a/3, 166a/14, 166b/1, 167a/17, 167b/16, 167b/17, 168a/17, 169a/14, 170b/1, 170b/16, 172a/16, 173a/8, 174a/4, 174b/3, 175b/4, 175b/8, 176b/16, 177a/5, 177b/8, 178b/9, 178b/16, 179b/8, 179b/17, 180a/1, 180b/3, 180b/4, 181a/3, 181a/14, 181a/15, 181b/1, 181b/9, 182a/4, 182b/6, 182b/14, 182b/16, 183a/2, 183a/3, 183a/4, 183a/7, 183a/10, 183a/11, 183a/16, 183a/17, 183b/7, 183b/11, 183b/17, 184a/6, 184a/7, 184a/8, 184a/11, 184a/12, 184a/14, 184a/15, 184b/3, 184b/4, 184b/9, 184b/13, 185a/7, 185a/11, 185b/7, 186a/2, 186a/3, 186a/8, 186a/10, 186a/11, 186b/4, 186b/15, 186b/16, 186b/17, 187a/5, 187b/2, 187b/4, 187b/6, 187b/8, 187b/9, 187b/16, 188a/16, 188a/17, 188a/18, 188b/1, 188b/4, 188b/6, 188b/8, 188b/14, 188b/16, 189a/3, 189a/7, 189a/9, 189a/10, 189a/15, 189a/16, 189a/17, 189b/6, 189b/10, 189b/12, 189b/17, 190a/6, 190a/10, 190a/14, 190a/16, 190b/9, 190b/13, 190b/14, 190b/15, 190b/17, 191a/4, 191a/5, 191a/8, 191a/11, 191a/12, 191b/6, 191b/12, 191b/13, 191b/14, 192a/1, 192a/3, 192a/6, 192a/8, 192a/12, 192a/15, 192b/7, 192b/12, 192b/13, 192b/14, 193a/5, 193a/8, 193a/11, 193a/14, 193a/16, 193b/6, 193b/9, 194a/11, 194a/12, 194b/5, 194b/6, 194b/9, 194b/11, 194b/12, 195b/14, 196a/4, 196a/6, 196a/10, 196a/11, 196a/15, 196b/6, 196b/7, 196b/10, 196b/16, 197a/6, 197a/7, 197a/13, 197b/1, 197b/3, 197b/7, 197b/11, 197b/17, 198a/2, 198a/4, 198a/6, 198a/14, 198a/15, 198a/16, 198b/1, 198b/6, 198b/7, 198b/8, 198b/10,

199a/6, 199a/7, 199a/10, 199a/11, 199a/14, 199a/17, 199b/3, 199b/6, 199b/7, 199b/8, 199b/9, 199b/10, 199b/11, 199b/15, 199b/16, 200a/1, 200a/3, 200a/10, 200a/16, 200b/4, 200b/10, 200b/11, 200b/12, 201b/4, 201b/11

[=1161]

herçend her ne kadar olursa olsun, rağmen

h. 200b/1

[=1]

hergiz asla, hiçbir zaman

h. 005b/1, 006b/1, 010b/6, 014a/5, 014a/6, 015b/13, 021a/11, 021a/12, 021b/16, 023a/13, 027a/11, 027b/9, 028b/17, 030b/12, 031b/6, 032a/1, 032b/9, 035a/3, 040b/8, 041b/2, 044b/12, 046b/15, 052b/5, 053b/15, 054a/15, 060b/15, 061b/10, 062a/11, 066b/1, 071a/2, 072a/15, 074a/10, 078b/4, 080b/3, 087b/13, 095b/2, 096b/6, 100a/9, 102a/11, 109b/1, 116a/12, 118b/1, 129a/2, 130a/8, 137b/12, 137b/13, 141a/6, 141a/7, 144b/13, 146b/11, 147a/14, 147a/16, 157a/15, 059b/12, 159b/13, 159b/14, 160a/5, 160b/12, 161a/6, 161a/14, 162b/5, 165b/8, 167b/2, 171a/7, 174a/15, 179a/14, 186a/4, 186b/5, 190a/13, 191b/3, 196b/7

[=72]

heri arı

h.+ni 145a/7, 145a/9

h.+si 018a/5

[=3]

herīse keşkek yemeği

h.+ni 165b/13

h.+niŋ 165b/11

[=2]

hest varlık, var

h. 152a/6, 152a/15

h.+idin 107b/17

[=3]

hevā istek

h. 173a/9, 177b/2, 196b/17

[=3]

hevā-yı nefis nefsin isteği

h. 173a/9

[=1]

heves heves, arzu

h.+niŋ 177b/2

[=1]

hevl korku

h.+leridin 148a/15, 191b/16

[=2]

heybet insanda korku ve saygı duygusu uyandıran etkili görünüş, ululuk, azamet

h. 171b/15

h.+de 153a/15

h.+i 033b/9, 139b/13, 151b/15, 181b/15

h.+idin 163b/17, 186b/12

[=8]

heybetlıġ heybetli, bk. heybetlıḳ

h. 153a/11

[=1]

heybetlıḳ heybetli, bk. heybetlıġ

h. 152b/8

[=1]

hezār bin

h. 119a/16, 173a/2

[=2]

hezīmet büyük ve kesin mağlubiyet, bozgun, yenilgi

h. 171a/10

[=1]

Hirāt Afganistan'ın batısında tarihî bir şehir ve bu şehrin merkez olduğu eyalet

H. 073b/5

[=1]

hėç hiç, hiçbir

h. 004b/1, 004b/2, 005a/6, 005a/17, 005b/7, 006a/1, 007a/8, 008b/5, 009b/15, 010b/11, 010b/13, 011a/14, 011b/5, 013a/7, 013a/17, 015a/5, 015a/15, 016a/5, 016a/9, 017a/17, 017b/8, 017b/9, 019b/8, 020b/8, 021b/6, 022b/1, 026b/2, 032b/2, 034a/5, 035a/2, 040a/8, 041a/8, 042b/17, 043a/3, 043a/10, 043a/17, 044b/14, 045a/17, 045b/6, 048a/1, 048a/3, 048a/7, 048b/8, 051b/18, 055b/6, 056b/6, 058a/13, 061b/8, 062a/13, 063a/16, 063b/8, 064a/5, 064b/4, 065a/14, 065b/4, 067a/6, 067a/15, 068a/1, 068a/2, 068a/3, 068a/16, 068b/6, 068b/14, 069b/3, 069b/12, 071a/2, 072a/8, 072a/10, 072a/17, 072b/2, 072b/4, 073a/1, 073b/7, 073b/14, 074a/8, 076a/14, 076b/4, 077a/1, 077a/5, 077b/13, 079a/9, 080b/13, 080b/16, 081a/6, 082a/12, 084a/16, 084b/3, 084b/4, 086b/11, 088a/10, 088a/16, 090a/15, 092b/12, 093b/3, 093b/5, 093b/6, 097a/4, 097b/13, 100a/5, 100a/6, 100a/7, 102b/13, 108a/17, 110a/15, 110b/8, 113a/1, 114a/16, 114a/17, 116a/2, 116a/3, 118b/14, 119a/11, 119b/13, 120a/14, 120b/1, 120b/17, 124b/13, 124b/14, 125b/6, 126b/3, 126b/13, 128b/4, 128b/9, 129b/4, 131b/10, 132a/11, 132a/12, 134a/11, 135a/9, 135a/17, 135b/4, 136a/17, 136b/3, 137a/1, 137b/6, 138b/6, 138b/7, 138b/16, 138b/17, 139b/17, 141a/3, 141a/16, 146a/6, 150b/11, 151b/9, 152a/1, 155a/4, 155a/6, 155a/8, 155a/9, 159b/11, 162b/9, 164a/12, 164a/16, 165a/7, 167a/8, 167b/9, 170a/14, 170b/9, 171b/14, 172b/1, 172b/16, 173a/3, 179a/12, 180a/9, 180b/17, 181a/8, 182a/5, 182a/7, 182a/16, 189b/1, 189b/5, 191a/1, 191a/3, 194b/2,

194b/7, 194b/8, 194b/10, 197a/16, 199a/13

[=189]

hemīn bu, işte

h. 014b/7, 072a/11

[=2]

Hidāye eser adı

h.+de 196b/11

[=1]

himmet yardım, ihsan

h. 065a/12

h.+de 001b/13

h.+i 125b/7

h.+ni 094a/12

[=4]

hinv mevsim, zaman

h. 186a/2

[=1]

hişār bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bazen etrafı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman

h. 179a/8

[=1]

hūş aḳıl

h.+ıġa 167b/10, 188a/10

h.+uŋ 127b/2

[=3]

hükūmet bir ülkeyi yöneten kuruluşların bütünü

h.+niŋ 065b/6

[=1]

hünerkār hüner gösteren

h. 075b/17

[=1]

hür- üflemek, üfürmek

h.-se 039a/8, 140a/1, 143b/11

h.-gey 182b/1

künçe 032b/16

h.-üp 044b/8, 044b/17, 134b/11

[=8]

-Ḥ-

ḥā Arap alfabesinin altıncı harfi

ḥ.+larını 011a/3

[=1]

ḥa Arap alfabesinin altıncı harfi

ḥ. 044b/8

[=1]

ḥā'īl engel

ḥ. 032b/4, 036a/2, 146a/7

[=3]

ḥabeş teni çok koyu esmer renkte olan kimse

ḥ.+ni 092a/4

[=1]

Ḥabeşī Habeş ülkesi mensupları

ḥ. 092a/7, 161a/16

ḥ.+ler 180b/11

[=3]

ḥabīb sevilen kimse, sevgili, dōst

ḥ.+i 126a/16

[=1]

Ḥabīb ‘Acemī özel ad

Ḥ. 021a/14

[=1]

ḥabību’l-lah Allah’ın sevgilisi

ḥ. 166b/2

[=1]

ḥabṭ beyhude, geçersiz ḳılmaḳ, iptal etmek

ḥ. 040a/14, 055b/18, 107a/10, 109b/16

[=4]

ḥac İslam dininde şeran zengin sayılan her Müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usullere göre Kabe’yi ziyaret etmesi şeklindeki farz ibadet

ḥ. 025b/7, 028b/14, 028b/15, 029b/16, 045a/13, 048a/11, 058b/5, 068a/15, 073b/11, 074a/11, 083b/13, 116a/5, 120a/4, 124a/14, 130a/5, 155b/9, 161a/13, 184b/3, 191a/16, 191b/15

ḥ.+ġa 074a/10

ḥ.+ı 048a/11, 073b/14, 073b/15, 074a/1, 074a/8, 074a/9, 075a/5

ḥ.+ım 074b/17

ḥ.+nıŋ 073b/15, 074a/2, 074a/9, 124a/14

ḥ.+nıŋ 043b/5

[=39]

ḥac-ı İslām İslam’ın haccı

ḥ. 074a/5, 086a/13

[=2]

Ḥaccāc özel ad

Ḥ. 040b/4, 040b/6, 040b/7, 172b/13, 172b/14, 173a/1, 173a/5

Ḥ.+ġa 172b/14

[=8]

Ḥaccāc bin Yusūf özel ad

Ḥ. 040b/1

[=1]

Ḥace’l-İslām İmām Muḥammed Ġazālī özel ad

Ḥ. 096b/11

[=1]

ḥācet gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç

ḥ. 035a/6, 049b/13, 078a/6, 084a/10, 128a/5, 128a/7, 129b/12, 131a/3, 131a/12, 133a/3, 134a/1, 192a/10

ḥ.+i 016a/12, 117b/1, 122a/17, 131a/11, 132a/1, 132b/15, 133a/2, 133a/3, 148a/2, 184b/13, 185a/8, 187b/6, 188b/1, 189b/17, 190b/14, 191b/14, 191b/15, 192a/3, 192a/10, 194a/5, 198a/16, 199b/10

ḥ.+iŋ 191b/6

ḥ.+iŋlerni 076a/5

ḥ.+ini 015a/12, 016b/2, 032a/11, 044b/4, 047a/11, 047a/12, 131a/1, 190b/15, 191b/7, 194a/6

ḥ.+iŋler 076a/4, 189b/6

ḥ.+ler 003a/14, 003a/16, 130b/6, 130b/7, 131b/8

ḥ.+leri 141b/3

ḥ.+leridin 047a/12

ḥ.+lerimiz 189b/7

ḥ.+leriŋ 134a/2

ḥ.+lerini 044a/12, 052a/2, 131a/12, 133b/2, 139a/7

ḥ.+ni 132b/7, 194a/5

[=70]

ḥācet-mend ihtiyacı olan, muhtaç

ḥ. 069b/8

[=1]

ḥācı hac farizasını yerine getiren, hacca giden kimse

ḥ.+lardın 168a/12

ḥ.+larnıŋ 073b/15, 074a/1, 074a/9, 075a/5, 198b/7

[=6]

ḥad sınır

ḥ.+i 115b/4, 116b/11, 199a/13

ḥ.+in 088b/1

[=4]

ḥadī<u>s</u> Hz. Muhammed'in sözleri, davranışları ve başkalarının yaptığı kendisi tarafından tasvip edilen hareketleri

ḥ. 005b/11, 006b/2, 010a/9, 011a/5, 014a/6, 016b/15, 018a/13, 021a/6, 029a/17, 032a/8, 035b/16, 040a/2, 043a/6, 050b/18, 060a/3, 085a/11, 085a/12, 093a/7, 098a/8, 098a/9, 099a/4, 102b/8, 104b/7, 162b/10, 166a/17

ḥ.+de turur 026b/13, 040a/1

ḥ.+de 004a/11, 005b/5, 007a/12, 009a/6, 009a/11, 010b/11, 011a/2, 011a/11, 011a/15, 011b/2, 013a/19, 013b/4, 015a/9, 015a/15, 015a/17, 016a/6, 016a/7, 016a/8, 016b/6, 016b/7, 016b/11, 017a/13, 017b/16, 018a/1, 018a/3, 018a/10, 019b/12, 020a/12, 022a/14, 022b/13, 023a/4, 025b/8, 026a/15, 027a/12, 027b/1, 030a/2, 036a/2, 037b/15, 038a/9, 039b/4, 040a/10, 040b/15, 043a/1, 045a/2, 045a/4, 045a/17, 045b/4, 045b/12, 046a/5, 047b/4, 047b/13, 048a/12, 048a/17, 054b/14, 055a/8, 057a/17, 058a/1, 058a/3, 058a/9, 058a/17, 058b/2, 058b/4, 058b/7, 058b/12, 059a/4, 059a/5, 059a/9, 059a/11, 059a/13, 059a/17, 060b/12, 062a/16, 064a/5, 067a/2, 067b/3, 067b/5, 067b/14, 067b/15, 068a/13, 070a/8, 072a/6, 073b/2, 076b/10, 077b/7, 078a/10, 079a/1, 079a/9, 079a/12, 080a/15, 080a/17, 081b/8, 082a/5, 083b/11, 084a/2, 084a/15, 085a/9, 085b/17, 089a/12, 091a/4, 091a/6, 091b/2, 091b/7, 092b/8, 093b/2, 094b/8, 094b/14, 095a/14, 096a/5, 096a/8, 097b/4, 097b/5, 098a/5, 098a/9, 098a/13, 098b/9,

098b/17, 099a/9, 099a/11, 099a/13, 100a/4, 101b/13, 102a/1, 102a/6, 104b/13, 105a/4, 105a/17, 105b/9, 105b/11, 106a/15, 106b/17, 107a/11, 108a/2, 108a/5, 108a/12, 109b/17, 110a/7, 110a/17, 110b/9, 110b/17, 111a/3, 111b/15, 112b/17, 113a/8, 113a/9, 113b/4, 114b/14, 115a/1, 115b/14, 116a/7, 116a/9, 116a/15, 116b/12, 116b/14, 117a/1, 117a/15, 118a/1, 121b/3, 123a/2, 123b/14, 124a/17, 124b/13, 125a/1, 125b/16, 126a/11, 126b/4, 128a/10, 128a/15, 128b/17, 129a/14, 129b/5, 129b/16, 130a/3, 130a/11, 130a/14, 130b/2, 130b/4, 132b/7, 134a/5, 135b/14, 136a/3, 136a/6, 138a/9, 144b/18, 145a/11, 150b/1, 150b/10, 152a/14, 152b/12, 153a/2, 153b/3, 153b/7, 153b/10, 154b/7, 155b/9, 156a/5, 157b/5, 157b/16, 158a/1, 158b/7, 159a/14, 160a/4, 160b/8, 161a/4, 161a/5, 161a/14, 162b/3, 162b/5, 162b/11, 163a/17, 163b/5, 165a/15, 165b/6, 165b/15, 166b/3, 167b/5, 171a/10, 175b/9, 178a/8, 182b/14, 182b/16, 184a/11, 184a/14, 185a/6, 186b/6, 188b/2, 188b/8, 189a/14, 192a/13, 193a/3, 200b/8

ḥ.+de 007b/13

ḥ.+din 030a/10

ḥ.+i 012a/14, 015a/13, 016a/14, 017a/6, 017a/16, 023a/13, 024b/13, 027a/14, 036a/15, 039a/5, 040a/15, 042a/13, 042b/17, 043b/13, 048b/14, 069b/14, 129b/3, 132b/5, 138b/15

ḥ.+ḳa 051a/1, 138b/4

ḥ.+lerni 063a/13

ḥ.+ni 006a/11, 006a/12, 041a/17, 042b/17, 052a/4, 132a/1, 148a/10, 162b/8

ḥ.+niŋ 027b/6, 138b/5

[=292]

ḥadī̱s̱-i Ḳudsī Hz. Peygamber'in Kur'an dışında Allah'a dayandırarak söylediği hadisler

ḥ.+de 071b/13, 190a/15

[=2]

ḥadī̱s̱-i ṣaḥīḥ sağlam kabul edilmesi için gerekli şartları taşıyan ve dini konularda delil olarak kullanılan hadis, bu hadisleri toplayan kitap türü

ḥ. 192b/2

[=1]

ḥāfıẓ Kuran-ı Kerim'i bütünüyle ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse

ḥ. 056a/10, 133a/1, 181a/5

ḥ.+larnı 176b/15

[=4]

ḥāfıẓa idrak edilen, algılanan, öğrenilen şeyleri zihinde tutma ve hatırlama hassası, bellek

ḥ. 146a/8

ḥ.+ġa 145b/13, 146a/1
ḥ.+m 146b/11
ḥ.+nı 145b/12, 146a/1, 146a/2,
ḥ.+sı 019b/7, 043a/11
ḥ.+sını 043a/12
[=9]

ḥāfıẓlıḳ Kuran-ı Kerim'i bütünüyle ezberleme işi
ḥ. 147b/14
[=1]

Ḥafiẓe özel ad [=1]
ḥ. 043a/13

ḥaḳ(ḳ)
1. Tanrı, Allah
ḥ. 001b/3, 002a/10, 003b/3, 004a/12, 004a/17, 004b/4, 005a/1, 005a/15, 005b/1, 005b/2, 005b/12, 005b/15, 006a/17, 007b/1, 007b/4, 007b/5, 007b/7, 008b/16, 009a/1, 009a/3, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 009a/9, 009b/4, 009b/7, 009b/9, 009b/10, 010a/6, 010a/7, 010a/8, 010a/11, 010a/13, 010a/14, 010b/7, 010b/12, 010b/14, 011a/3, 011a/5, 011a/12, 011a/15, 011b/1, 011b/3, 011b/6, 011b/7, 011b/13, 012a/1, 012a/3, 012a/15, 012b/5, 012b/11, 013a/5, 013a/10, 013a/11, 013a/12, 013a/14, 013a/18, 013b/9, 014a/15, 014b/15, 014b/16, 015a/12, 016b/8, 016b/9, 017a/2, 017a/4, 017a/7, 020a/6, 020a/13, 020b/7, 020b/9, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 020b/16, 021a/2, 021a/11, 024b/6, 024b/7, 025b/4, 026a/5, 026a/12, 026b/4, 026b/13, 027a/9, 027a/13, 027b/5, 027b/13, 028a/7, 028b/7, 029a/11, 029a/12, 030a/3, 031b/2, 031b/9, 031b/14, 032a/5, 032a/7, 032a/9, 032a/16, 032b/8, 034b/13, 036a/1, 036a/7, 036a/11, 036a/13, 036b/1, 036b/6, 036b/8, 038a/5, 038a/8, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 039a/3, 039b/5, 039b/7, 039b/13, 039b/17, 040a/4, 040a/8, 040a/17, 040b/4, 040b/12, 040b/17, 041a/14, 041b/12, 042a/4, 042a/5, 042a/15, 042b/9, 043a/2, 043a/11, 043a/15, 043b/4, 043b/7, 043b/10, 044a/1, 044a/12, 044a/13, 044a/17, 044b/5, 044b/9, 045a/5, 045b/13, 045b/17, 045b/18, 046a/2, 046b/4, 046b/10, 047a/11, 047a/12, 047b/3, 047b/9, 048a/16, 048b/7, 048b/10, 048b/14, 048b/16, 049a/1, 049a/3, 049a/4, 049a/7, 049a/10, 051b/5, 051b/7, 051b/11, 052a/2, 052a/16, 052b/2, 052b/6, 052b/10, 052b/17, 053a/9, 053a/11, 054a/11, 054b/3, 055b/18, 056a/5, 057a/3, 057a/8, 057b/2, 058a/1, 058a/5, 058a/14, 058b/1, 058b/3, 058b/6, 058b/8, 058b/11, 058b/13, 059a/4, 059a/5, 059a/7, 059a/8, 059a/12, 059b/14, 060a/16, 061b/9, 061b/13, 061b/15, 061b/16, 062a/2, 062a/7, 062a/9, 062a/10, 062a/12, 062a/14,

062a/15, 062a/19, 062b/4, 062b/7, 062b/9, 062b/14, 063a/9, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 063b/5, 063b/7, 064a/2, 064a/3, 064a/11, 064a/12, 064a/13, 064b/13, 064b/15, 065a/8, 065a/10, 065a/12, 066a/17, 067a/9, 067b/1, 067b/2, 067b/9, 068a/8, 068b/15, 069a/6, 069a/12, 069a/13, 069a/14, 069a/16, 070a/4, 070a/9, 070b/4, 070b/6, 071b/12, 071b/14, 071b/17, 072a/4, 072a/5, 072a/6, 072a/13, 072a/18, 075a/9, 075a/14, 075b/4, 075b/10, 075b/16, 076a/16, 076b/11, 076b/13, 077a/11, 077a/13, 077a/15, 077a/17, 077b/4, 078a/4, 078a/8, 078b/1, 078b/3, 078b/8, 078b/10, 079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/14, 079b/6, 079b/7, 080a/13, 080a/15, 080b/7, 081b/17, 082a/1, 082a/14, 082a/15, 083a/3, 083b/2, 083b/10, 083b/17, 084a/3, 084a/5, 084a/7, 084a/13, 084a/17, 084b/12, 084b/16, 085b/3, 087a/13, 087a/14, 088a/3, 088a/4, 088a/16, 088b/2, 088b/15, 089b/3, 089b/5, 090a/10, 090b/3, 090b/12, 090b/18, 091a/6, 091a/7, 091b/7, 091b/9, 091b/12, 092a/16, 092b/8, 093a/3, 093a/4, 093a/5, 093b/5, 094a/8, 094b/10, 094b/15, 095b/1, 095b/3, 095b/12, 095b/13, 095b/15, 096a/1, 096a/5, 096a/6, 096a/17, 096b/1, 096b/3, 097a/17, 097b/1, 098b/4, 098b/6, 098b/11, 098b/17, 099a/5, 099a/10, 099a/13, 101b/2, 101b/14, 103b/1, 103b/6, 103b/8, 103b/9, 104a/9, 104a/15, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/12, 105a/14, 105b/1, 105b/2, 105b/7, 105b/8, 105b/10, 105b/12, 105b/14, 106a/14, 106b/16, 106b/17, 107a/10, 107b/6, 107b/17, 108a/3, 108a/5, 108b/5, 108b/10, 110a/4, 110a/14, 110b/8, 110b/10, 110b/12, 110b/15, 110b/17, 111a/5, 111a/6, 111a/8, 111b/4, 112a/1, 112a/2, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 113a/13, 113b/3, 114b/11, 115a/1, 115a/15, 115b/8, 115b/10, 116a/8, 116b/1, 116b/15, 117a/1, 117a/4, 117a/16, 117b/1, 118b/12, 119b/10, 119b/14, 120a/4, 120b/13, 120b/16, 121a/14, 121a/16, 121b/3, 121b/7, 121b/13, 122b/13, 123a/4, 123a/8, 123b/4, 123b/11, 124a/11, 124a/16, 124a/17, 124b/5, 124b/9, 124b/11, 125a/9, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 125b/14, 125b/16, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/9, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 127a/15, 127b/3, 127b/8, 127b/9, 127b/12, 127b/17, 128a/6, 128a/9, 128b/6, 128b/8, 128b/9, 128b/10, 129b/10, 129b/14, 130a/11, 130a/16, 130b/8, 130b/16, 131a/11, 131a/12, 131b/11, 132a/2, 132b/3, 132b/6, 133a/12, 133b/1,

133b/8, 133b/9, 133b/13, 134a/2, 134a/6, 134b/12, 135a/11, 135a/16, 135b/14, 135b/15, 136a/1, 136a/4, 136a/5, 136a/7, 137a/4, 137b/7, 138a/11, 138a/14, 139a/1, 139a/7, 139a/12, 139a/14, 139a/16, 139b/8, 139b/12, 140a/16, 140b/5, 140b/9, 140b/12, 140b/17, 141a/2, 141a/4, 141b/4, 141b/7, 141b/9, 142b/8, 143a/4, 143a/10, 143b/9, 144a/9, 144a/13, 144a/14, 144a/18, 144b/3, 144b/8, 144b/16, 145a/7, 145a/15, 147a/13, 147b/9, 147b/13, 148a/2, 148b/5, 148b/16, 149a/1, 149a/6, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149b/9, 149b/10, 150a/2, 150a/6, 150a/9, 150b/3, 150b/9, 150b/15, 150b/16, 151a/12, 151a/14, 151b/2, 151b/11, 152a/11, 152b/7, 152b/8, 153a/1, 153a/15, 153b/4, 153b/6, 153b/8, 153b/9, 154b/14, 154b/15, 155a/13, 155b/4, 155b/8, 155b/10, 156a/4, 156a/7, 156a/12, 156b/2, 156b/12, 157a/9, 157a/16, 157b/1, 157b/7, 157b/11, 157b/14, 158a/1, 158a/3, 158a/9, 158a/12, 158b/8, 159a/13, 159a/15, 159b/5, 159b/8, 159b/14, 159b/17, 160a/3, 160a/6, 160a/10, 160a/16, 160b/9, 160b/11, 161a/16, 162a/4, 162b/5, 163a/17, 163b/9, 163b/15, 164a/9, 164a/12, 164a/16, 164b/6, 164b/12, 165a/7, 165a/15, 165a/17, 165b/6, 165b/10, 166a/14, 169b/3, 169b/4, 169b/14, 169b/15, 169b/16, 170b/5, 170b/11, 171a/6, 171a/9, 171a/16, 172a/10, 174a/3, 175b/1, 175b/2, 176a/2, 176b/16, 178a/6, 179a/10, 179b/12, 181a/4, 181a/15, 181b/8, 181b/17, 182a/6, 182a/17, 182b/11, 182b/17, 183a/5, 183a/9, 183a/17, 183b/1, 183b/7, 183b/12, 184a/1, 184a/10, 184a/13, 184a/17, 184b/3, 185a/1, 185b/7, 186a/2, 186a/13, 186a/16, 186b/13, 186b/15, 186b/17, 187b/5, 188a/1, 188b/12, 188b/17, 189a/4, 189a/8, 189a/11, 189a/17, 189b/4, 190a/6, 190a/12, 190a/15, 190a/16, 190b/3, 190b/14, 191a/3, 191a/15, 191b/1, 191b/6, 192b/4, 192b/7, 192b/9, 193a/7, 193a/13, 193a/15, 193a/17, 193b/4, 193b/7, 193b/11, 194b/8, 195a/12, 195b/16, 197a/3, 197a/11, 197a/13, 197b/5, 197b/9, 198a/3, 198a/4, 198a/5, 198a/10, 198a/16, 198b/1, 198b/6, 198b/7, 198b/9, 198b/11, 199a/12, 199b/11, 200a/1, 200a/11

ḥ.+nıŋ 141a/1

2. hukuk, pay, hak

ḥ. turur 067b/11

ḥ. 014a/11, 032a/9, 092b/6, 100b/17, 173a/8

ḥ.+ı ėrdi 111a/13

ḥ.+ı turur 115a/17

ḥ.+ı 045a/16, 067a/16, 067b/1, 107b/8, 112b/8, 113a/12, 115a/17,

115b/1, 115b/2, 120a/5, 121a/2, 121a/17, 131b/5, 148a/13

ḥ.+ıda turur 064a/17

ḥ.+ıda 012a/16, 046b/13, 047b/8, 050b/18, 059a/8, 062a/5, 067b/2, 072b/17, 076b/3, 00a/7, 101a/4, 103a/16, 107b/11, 115b/10, 116a/14, 120a/17, 120b/9, 130a/3, 130a/4, 161b/15, 162b/7, 166b/2, 168a/1

ḥ.+dın 085b/16, 107b/6, 107b/7, 115b/15, 115b/16

ḥ.+ıġa 168b/17

ḥ.+ımızda 091

ḥ.+ımda 104a/12b/10

ḥ.+ıŋ 168a/14

ḥ.+ıŋnı 101a/6

ḥ.+ında 006b/16, 051a/3, 169b/5

ḥ.+ını 003a/7, 010a/2, 018b/4, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/11, 074b/10, 107b/7, 112a/7, 117a/5, 117b/11, 117b/13, 120b/7, 162b/7

ḥ.+ları 003a/8, 115b/6

ḥ.+larını 156a/10

ḥ.+nıŋ 070b/17

3. doğru, gerçek, hakikat, gerçekten, hakikaten

ḥ. turur 007a/16, 034b/8

ḥ. 024a/3, 074b/8, 115a/9, 116a/7

[=808]

Ḥaḳāyıḳ eser adı

Ḥ.+da, 127a/17, 128a/12

[=2]

ḥaḳīḳat-i imān imanın gerçeği

ḥ. 096a/15

[=1]

ḥākim hükmeden, buyruğunu yürüten, hakimiyet kurmuş olan, egemen

ḥ. ėrdi 093a/6

ḥ. 094b/5, 169a/7, 174b/9

ḥ.+i 137a/3, 172b/17, 174a/12

ḥ.+iġa 172b/16

ḥ.+ini 174a/13

ḥ.+iŋlerġa 093a/7

ḥ.+ler 123a/4, 132b/14

ḥ.+ni 174b/9

[=13]

ḥakīm akıllı, derin düşünceli, hükümleri sağlam, basiret ve sağ duyu sahibi kimse

ḥ. 164b/2

ḥ.+i 098a/14

ḥ.+ler 123a/4

[=3]

Ḥākimī özel ad

Ḥ.+din 104a/13

[=1]

ḥaḳḳa gerçekten, doğrusu

ḥ. 030a/6

[=1]

ḥāl bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum

ḥ. turur 068b/10, 087b/15

ḥ. 008b/6, 015b/17, 057a/3, 061a/17, 066b/4, 071a/1, 092a/6,

101a/8, 101a/9, 134a/10, 150b/11, 152b/4, 156a/1, 164a/5, 172a/4, 174a/16, 175a/7, 179b/15, 188a/7

ḥ.+de turur 030b/10, 065b/9, 065b/12

ḥ.+de 004b/10, 004b/13, 007a/7, 008a/9, 008a/12, 008b/1, 008b/9, 009a/16, 012b/14, 022b/3, 030b/8, 031a/3, 035a/11, 045a/10, 049a/16, 051a/12, 055b/13, 063b/10, 066b/13, 068b/7, 070b/12, 072b/5, 076b/2, 082a/5, 090a/7, 105a/6, 111a/2, 126b/3, 127a/7, 127a/9, 128b/16, 129b/11, 132a/11, 133a/3, 133b/1, 136a/3, 136a/5, 136b/16, 139b/15, 144a/16, 144a/18, 148b/13, 149a/16, 149b/7, 150a/12, 151a/13, 152b/17, 153b/9, 153b/10, 153b/17, 154a/1, 154a/3, 156b/8, 158a/6, 163a/2, 167a/2, 188b/4, 195b/16

ḥ.+dın 081b/13

ḥ.+din 012b/4, 122a/7, 131a/15

ḥ.+ġa 004b/9, 140a/15, 188b/15

ḥ.+i turur 102a/17

ḥ.+i 080b/5, 102b/17, 106b/4, 119a/8, 119a/10, 132a/6, 174b/4

ḥ.+ide ėrdi 012b/2, 012b/8

ḥ.+ide turur 119a/9

ḥ.+ide 004b/11, 007a/11, 008a/14, 014b/5, 018b/11, 023b/1, 023b/2, 023b/3, 023b/4, 023b/5, 024a/10, 024a/11, 025a/4, 025a/11, 040a/11, 069a/3, 069b/7, 069b/9, 073b/3, 118a/9, 124b/3, 127a/11, 152b/3

ḥ.+idin 042a/15, 103a/2, 163a/12, 167b/3

ḥ.+iġa 004b/12, 160b/15, 171b/2, 175a/16

ḥ.+im 171b/5

ḥ.+imġa 085a/8

ḥ.+imizde 074b/15

ḥ.+iŋ 008b/3, 123a/17, 171b/4

ḥ.+inde 047a/15, 055b/17, 067b/4, 069a/2, 087b/4, 094b/14, 098b/1, 124b/4, 132a/3, 147b/6, 153b/14, 162b/15, 164b/1, 164b/2, 164b/10

ḥ.+ini 012b/3, 041b/7

ḥ.+iniŋ 030b/11, 125a/16

ḥ.+iŋniŋ 106b/14

ḥ.+ni 074b/7, 075a/3, 082b/6, 088b/6

[=170]

ḥālā şimdiye kadar, o zamana kadar, halen, henüz

ḥ. 047a/14, 086b/2, 114a/9, 117b/16, 118a/12, 151b/1, 152b/4, 167b/15, 171b/7, 174a/17

[=10]

ḥālāġı şu anki

ḥ. 182a/11

[=1]

ḥalāvet hoşluk, tatlılık, zevk

ḥ.+ini 015a/15

[=1]

ḥālet hâl, nitelik, keyfiyet

ḥ.+de 152a/8

ḥ.+ide turur 060a/5

ḥ.+imizdin 074b/11

[=3]

ḥalḳ boğaz

ḥ. 164a/11

[=1]

ḥalḳa ortası boş bir daire biçiminde olan şey, ortası boş yuvarlak

ḥ. 179b/3

[=1]

ḥāllıḳ bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü olan

ḥ. 067b/4

[=1]

ḥamāḳat ahmaklık

ḥ.+ını 102a/15

ḥ.+nı 080a/13

[=2]

ḥamd kulun Allah'ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsanı karşısında yaratanına minnet ve şükran duygularını bildirmesi

ḥ. 052b/16, 053a/5

[=2]

ḥāmil kendinde bulunduran, sahip olan, yüklenmiş olan, haiz

ḥ.+ini 144a/13

[=1]

ḥāmile karnında yavru bulunan (kadın), gebe, iki canlı, yüklü

ḥ. ėken 116a/1

ḥ. 137b/3, 141b/15, 144a/9, 144a/13, 165a/2

[=6]

Ḥamza özel ad

Ḥ. 015b/1, 015b/2

[=2]

Ḥamza ibn Muḥammed özel ad

Ḥ. 015a/17

[=1]

Ḥanef bin Ḳays özel ad

Ḥ.+nı 088b/1

[=1]

ḥapis dışarı çıkmasına izin vermemek üzere bir yere kapatma

ḥ. 046b/16, 076b/6, 134a/6

ḥ.+din 003b/1, 134a/4

[=5]

ḥarām dinin kesin bir delille yasakladığı, işlenmesi azabı, inkâr edilmesi küfrü gerektiren (şey, hareket veya davranış)

ḥ. turur 079b/2, 094a/9

ḥ. 005a/6, 006b/15, 007a/3, 018b/3, 025a/11, 052a/3, 064a/7, 073b/12, 074a/6, 077b/17, 078a/1, 078a/14, 081b/5, 094a/9, 145b/16

ḥ.+dın 023b/13, 029b/14, 063b/4, 066a/13, 104a/9, 112b/13, 128a/14, 128a/16

ḥ.+ġa 149b/9, 149b/12

ḥ.+ını 064a/7

ḥ.+lardın 103a/15

ḥ.+ları 041a/5

[=33]

ḥarām-zāde soysuz, ahlaksız kimse, haram yiyici

ḥ. 094b/15, 107b/1

ḥ.+din 139a/17

[=3]

ḥarāret vücut ısısı, ateş

ḥ.+ini 165a/5

[=1]

ḥareket davranış, davranma, iş, hareket

ḥ. 100a/15

ḥ.+ġa 006b/4, 030a/14

ḥ.+i 120a/6

ḥ.+leriġa 155a/2

[=5]

ḥarem Müslüman saray, konak ve evlerinde yabancı erkeklerin giremediği, yalnız kadınlara mahsus bölüm

ḥ.+iŋ 082b/13

ḥ.+leriniŋ 104a/14

[=2]

ḥaremlıḳ haremde olan

ḥ. 170a/14

[=1]

ḥarf dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri

ḥ. turur 077b/6

ḥ. 004b/17, 005a/1, 010b/15, 010b/18

ḥ.+din 010b/18

ḥ.+i 029a/4

ḥ.+lerini 044b/7

ḥ.+ni 024a/13

[=10]

ḥarīṣ bir şeyi elde etmek hususunda aşırı derecede istekli olan, hırslı

ḥ. 093b/11, 119a/7, 159b/10, 159b/11, 161b/12

ḥ.+raḳı 093b/10

[=7]

Ḥāris̱ özel ad

Ḥ. 067a/4

[=1]

ḥarīṣlıḳ hırslılık

ḥ.+dın 093b/17

[=1]

Ḥasan özel ad

Ḥ. 069a/11, 076a/7, 076a/9, 092a/9, 115a/8, 171b/1

[=6]

Ḥasan bin ‘Alī özel ad

Ḥ. 053b/10

[=1]

Ḥasan bin Ebī Süfyān özel ad

Ḥ.+nıŋ 104a/10

[=1]

Ḥasan bin Süfyān özel ad

Ḥ. 076a/7

[=1]

ḥaseb insanın kadri, değeri

ḥ. 091a/2

[=1]

ḥased başkasında olan bir nimeti çekememe, kendisine faydası olmadığı halde kıskançlık sebebiyle karşısındakinin sahip olduğu nimetten mahrum kalmasını isteme, çekememe

ḥ. turur 094b/6

ḥ. 002b/16, 046b/11, 088a/5, 093b/1, 094a/1, 094a/7, 094a/9, 094a/12, 094a/15, 094a/16, 094a/17, 094b/1, 094b/3, 094b/4, 094b/5, 098a/16, 108a/12, 116a/13, 165b/11

ḥ.+din 094a/1

ḥ.+iniŋ 137a/7, 139a/14

ḥ.+niŋ 003a/1, 094a/6

[=27]

ḥasenāt insanların iyiliği için yapılan hayırlı işler, iyilikler

ḥ. 108a/15, 108a/17

ḥ.+ıdın 005a/14

ḥ.+ını 198b/3

ḥ.+larını 108a/16

[=5]

ḥasene iyilik, iyi ve güzel iş

ḥ. 005a/16, 005a/17, 014b/3, 016b/8, 019b/3, 028b/7, 032a/6, 032b/15, 200b/10

ḥ.+si 100a/6

[=10]

ḥāṣıl ortaya çıkan semere, netice

ḥ. 084a/9, 132b/7

[=2]

ḥāsid kıskanç (kimse), hasetçi

ḥ. 094a/8, 141a/16

ḥ.+lerniŋ 137a/7, 139a/13

[=4]

ḥasret ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak

ḥ. 006b/13, 006b/14, 007a/5

[=3]

ḥaşerāt yılan, akrep vb. küçük hayvanlar, böcekler

ḥ. 139a/11

[=1]

ḥaşmī maiyet

ḥ. 091a/5

[=1]

ḥaşr Cenabıhakk'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması

ḥ. 089b/6

[=1]

Ḥāṭim özel ad

Ḥ. 009b/1

[=1]

ḥātem çok cömert kimse

ḥ. 100b/11

[=1]

ḥattā "bile, dahi, üstelik, bundan başka,

hem de” gibi anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır

ḥ. 023b/5, 053b/3

[=2]

ḥavuż bahçeleri süslemek, sulamak, içinde yüzmek veya belli maddeleri ıslatmak, boyamak, süzmek gibi maksatlar için kullanılan, etrafı beton, tuğla, mermer vb. şeylerle çevrilmiş su biriktirme yeri

ḥ. 018a/3, 051b/13, 071a/7, 152a/12

ḥ.+lar 057a/4

[=5]

Ḥavvā Hz. Âdem’in eşi, ilk kadın

Ḥ. 052b/17, 060a/15

[=2]

ḥayā utanma, sıkılma, utanç

ḥ. 003a/2, 094b/6, 094b/7, 094b/16

ḥ.+sız 094b/14

[=5]

ḥayāt doğumdan ölüme kadar geçen süre, yaşanan, yaşanmakta olan veya ileride yaşanacak zaman, ömür

ḥ. 007a/11, 047a/14, 152b/3

ḥ.+ıġa 117b/16

[=4]

ḥayn bela, musibet

ḥ. 021b/4

[=1]

ḥayrān bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse

ḥ. 105a/10

ḥ.+dın 077b/6

[=2]

ḥayvānāt hayvanlar

ḥ. 115a/4

ḥ.+da 107b/12

ḥ.+dın 182a/16

ḥ.+nıŋ 107b/8, 153a/7

[=5]

ḥayż âdet hâli, aybaşı

ḥ. 094b/14

[=1]

ḥażar güvenlik, barış

ḥ.+da 003a-6, 060b/15, 138a/12, 140b/17

[=3]

ḥaẕer sakınma, çekinme

ḥ. 181a/1

[=1]

ḥāżır bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan

ḥ. ėrdi 042a/13, 168b/14

ḥ. ėrdiler 052a/5

ḥ. turur 092a/15, 104b/10

ḥ. 022b/8, 025a/9, 025a/12, 069b/9, 099a/17, 104b/9, 107b/10, 126b/16, 128b/16

ḥ.+ġa 124b/12

[=15]

ḥażret şahıs veya kutsal sayılan varlık

isimlerinin başına getirilip farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifade eder

ḥ. 009a/11, 010a/5, 016a/1, 022b/9, 023a/3, 034b/7, 039b/16, 046a/5, 127a/6, 127a/9

ḥ.+de 050b/9, 064b/7, 091a/13

ḥ.+din 034a/2

ḥ.+ġa 002a/11, 015a/3

ḥ.+ge 056b/18

ḥ.+imġa 023a/1

ḥ.+imizġa 026a/10

ḥ.+niŋ 015a/1, 052a/7

[=21]

Ḥażret-i Ādem Hazret-i Âdem

Ḥ. 044a/9

[=1]

Ḥażret-i ‘aleyhi’s-selām selam üzerine olan hazret

Ḥ. ėrdi 142b/3

Ḥ. 033b/17, 034a/4, 034a/13, 034b/6, 034b/8, 038b/1

[=7]

ḥażret-i bī-çūn eşi olmayan hazret

ḥ. 024b/10

[=1]

Ḥażret-i Ebā Bekir Ṣıddīḳ Ebu Bekir hazretleri

Ḥ. 088b/10

[=1]

ḥażret-i emīr emir hazretleri

ḥ. 087a/1

[=2]

ḥażret-i emīr-i kebīr saygıdeğer büyük emir

ḥ. 001b/15

[=1]

ḥażret-i ḥaḳ Tanrı

ḥ. 006b/2, 006b/4, 027b/17, 030a/14, 032b/6, 040a/1, 040a/2, 045a/15, 085a/6, 100a/4, 116b/3, 126a/1

[=12]

Ḥażret-i Ḫıżır Hz. Musa döneminde yaşayan, kendisine ilahi bilgi ve hikmet öğretilen kişi

Ḥ. 025a/13, 025a/14, 033b/16, 087b/15

[=4]

Ḥażret-i Ḫ^vāce hoca hazretleri

Ḥ. 061a/9, 096b/10

[=2]

Ḥażret-i İmām Muḥammed bin Ḥasan Şībānī özel ad

Ḥ. 131b/13

[=1]

Ḥażret-i İmām Şāfī‘ İmam Şafii hazretleri

Ḥ. 061a/9

[=1]

Ḥażret-i İmām Şāfi‘ī İmam Şafii hazretleri

Ḥ. 014b/15

[=1]

Ḥażret-i İmām-ı Ā'ẓam İmam-ı Azam hazretleri
Ḥ. 054a/8
[=1]

ḥażret-i 'izzet hürmetli hazretleri
ḥ. 018a/5, 023a/3, 024b/15, 025b/12, 025b/14, 031b/7, 039a/8, 039a/16, 041b/3, 056b/11, 061b/4, 068a/2, 095b/6, 099a/2, 105b/2, 108b/12, 129a/16, 168b/1, 175b/11, 185b/10, 189b/6, 189b/8, 191b/5, 200b/9
ḥ.+din 056b/15
ḥ.+din 129b/4
ḥ.+ġa 126a/13
ḥ.+ni 010a/4
[=28]

ḥażret-i 'izzet-i celle şanı yüksek hazretleri (Allah için)
ḥ. 010b/1
[=1]

Ḥażret-i Muḥammed Muṣṭafā Muhammed Mustafa hazretleri
Ḥ. 001b/7, 034a/1
[=2]

Ḥażret-i Mūsā hazret-i Musa
Ḥ. 051b/10, 061b/5, 091b/2
[=3]

Ḥażret-i 'Ömer hazret-i Ömer
Ḥ. 168a/14
[=1]

ḥażret-i perverdigār Tanrı
ḥ. 148a/12, 169b/8
ḥ.+dın 157a/7
ḥ.+nı 126b/12
[=4]

ḥażret-i peyġamber hazret-i peygamber
ḥ. turur 033b/8
ḥ. 009a/1, 033b/14, 45a-5
[=4]

ḥażret-i Resūl hazret-i peygamber
ḥ. 005b/13, 007b/11, 009a/7, 011a/8, 011b/11, 013a/6, 018b/11, 021b/16, 026b/9, 031b/14, 108b/8, 185a/9, 192b/3
[=13]

ḥażret-i risālet hazret-i peygamber
ḥ. 031b/13, 084a/1, 157b/10, 194a/10
[=4]

ḥażret-i şāh şah hazretleri
ḥ. 082b/8
ḥ.+nı 067a/4
[=2]

ḥażret-i şāh-ı merdān hazret-i Ali
ḥ. 069a/14, 086b/14, 086b/15, 162a/7
[=4]

ḥażret-i şāh-ı merdāne hazret-i Ali
ḥ. 069b/4
[=1]

Ḥażret-i Şeyḫ Şehābe'd-dīn özel ad, bk. Şeyḫ Şehābe'd-dīn Sühreverdī
Ḥ. 042b/2

[=1]

Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Şeyhü'l-İslam hazretleri

Ḥ. 062a/5, 137b/9, 188a/5, 190b/4, 192a/17

[=5]

Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Behāu'd-dīn Ẕekeriyā özel ad

Ḥ. 039b/10

[=1]

Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Ferīdü'l-Ḥaḳ ve'd-dīn özel ad, Melfuz adlı eserin yazarı

Ḥ. 188a/5

[=1]

Ḥażret-i Şeyḫü'l-İslām Rükne'd-dīn özel ad

Ḥ. 040a/5

[=1]

ḥażret-i Şeyḫü'ş-şeyūḫ şeyhlerin şeyhi hazretleri

ḥ. 135b/1

[=1]

ḥelāl dinin yasaklamadığı (şey, hareket ve davranış)

ḥ. turur 104b/16, 177a/8

ḥ. 057a/16, 059b/8, 064a/7, 079b/6, 082b/10, 083b/1, 099b/6, 099b/8, 104b/13, 111b/13, 124b/13, 128b/17, 129a/4, 129a/5, 129a/7, 149b/8

ḥ.+dın 029b/12, 065b/11

ḥ.+din 023b/17, 067b/9

ḥ.+i 008a/13, 066a/12

ḥ.+iġa 066a/13

ḥ.+iŋdin 066a/14

ḥ.+ini 064a/7

ḥ.+ni 023b/13

[=30]

ḥelvā un veya unlu maddelerle şeker ve yağdan yapılan, muhtelif şekil ve çeşitleri olan tatlı

ḥ. 163b/14, 163b/15, 163b/17

ḥ.+nı 165b/2

[=4]

ḥesāb bir iş için önceden plan kurma, tasarlama, tasavvur

ḥ. 008b/17, 020a/4, 030b/15, 038a/14, 056a/9, 075a/9, 083a/13, 083b/11, 121b/14, 148a/15, 169a/2, 169b/15, 187a/12, 189a/17, 197a/3

ḥ.+ġa 168a/17

ḥ.+ı 110a/4, 110a/16

ḥ.+ıġa 032b/16

ḥ.+ını 077b/15

ḥ.+nı 185b/11, 199a/9

[=22]

ḥıfẓ koruma, saklama, muhafaza etme, ezberleme

ḥ. 012b/12, 043a/11

ḥ.+ġa 003b/11

ḥ.+ı 136a/2, 146b/16, 147b/6, 164a/6

ḥ.+nı 003b/11, 147a/13, 147a/15,

147b/3

[=11]

ḥıfẓ-ı imān imanı koruma

ḥ. 038b/3

ḥ.+ıda 032a/7

[=2]

ḥıḳbe belli olmayan bir zaman

ḥ. 021b/11

ḥ.+niŋ 021b/11

[=2]

ḥırṣ bir şeyi elde etmek için duyulan, önüne geçilmez derecede kuvvetli istek

ḥ. 093b/1, 093b/7, 093b/17

ḥ.ı 125b/3

ḥ.+dın 093b/4

ḥ.+ıdın 093b/9

ḥ.+nıŋ 002b/16, 003a/1, 088a/5, 093a/17

[=10]

ḥicāb utanma, sıkılma, mahcubiyet

ḥ. 018a/4, 022b/16, 069b/17, 128b/7, 128b/9, 170a/16

ḥ.+ı 042a/11, 189a/8

[=8]

ḥikāyet hikāye

ḥ. turur 031a/11, 072b/3, 072b/5, 102a/13, 103a/3, 118b/11, 160a/17, 166b/9, 168b/3

ḥ. 023a/9, 034b/8, 081b/3, 087b/17, 116b/14, 152b/6, 157a/4, 170a/14, 171a/11, 180a/12

ḥ.+de ėrdi 188a/9

ḥ.+de 008b/2, 015b/14, 026a/6, 058b/14, 060a/1, 084a/17, 106b/4, 111b/11, 117a/8, 120a/17, 138a/4, 142a/12

ḥ.+dn 097a/15

ḥ.+ġa 170a/9

ḥ.+i 014b/4, 035b/9, 063b/13, 087b/7, 096b/10, 167a/6, 190b/16

ḥ.+ide 004a/5

ḥ.+ini 019a/5, 034b/7, 082a/5

ḥ.+leride 012b/16

ḥ.+ni 180b/16

[=47]

ḥikmet Allah'ın kulun kalbine eşyanın hakikati hakkında koyduğu, akılla elde edilemeyen kalbi ilim, eşyanın hakikatini olduğu gibi bilme; Tanrı ile kainat, insanla alem arasındaki bağları, alemle ilgili gerçekleri kavrama ilmi, ledün ilmi

ḥ. ėrdi 175b/11

ḥ. turur 057a/9

ḥ. 019b/7, 025a/13, 025a/14, 089b/1

ḥ.+ni 037b/10

[=7]

ḥilm huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk, öfke ve hiddet gerektiren durumlarda kendini yenerek sakin ve serinkanlı olma

ḥ. 002b/16, 002b/17, 088a/5,

088a/6, 088b/4

ḥ.+ni 088b/3

ḥ.+raḳ ėrdi 088b/10

[=7]

ḥiṣār bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bazen etrafı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman

ḥ. turur 007b/11

ḥ. 013b/3, 064b/11

ḥ.+da 016a/9

ḥ.+daḳı 179a/11

ḥ.+dın 076b/17

ḥ.+ı turur 016a/9

ḥ.+ıŋ 076b/15

ḥ.+ıŋ 076b/16

ḥ.+ını 076b/15

[=10]

ḥiṣār-ı āhenī̄n demirden kale

ḥ. 138b/14

[=1]

ḥiṣṣe bölünen bir bütünden bir kimseye düşen kısım, pay

ḥ. 060b/1, 129b/7

ḥ.+de 065a/6, 167b/17, 189b/5

ḥ.+si 037b/2, 048a/9, 060b/1, 060b/4, 060b/5, 093a/9, 167b/17, 189b/5, 195a/6

ḥ.+side 048a/8, 093a/9

ḥ.+sidin 037b/2

ḥ.+sini 065a/6, 065a/7

[=21]

ḥissiyet hislilik, duygululuk

ḥ. 065a/12

[=1]

Ḥubbān özel ad, Ebu Süfyan'ın eşi

ḥ.+ġa 104a/11

[=1]

ḥuccet delil

ḥ. 169b/12

[=1]

ḥudāvend efendi, sahip, malik, hükümdar

ḥ. 190b/1

[=1]

ḥuḳūḳ haklar

ḥ.+ı 107b/6

ḥ.+ıdın 107b/5

[=2]

ḥulle cennet giysisi

ḥ. 060a/14

ḥ.+leridin 151a/11, 158a/13

ḥ.+lerini 175a/16

[=4]

Ḥumeyd özel ad, bk. Ḥumeyd Ṭavī̄l

Ḥ. 104b/17, 105a/1

[=2]

Ḥumeyd Ṭavī̄l özel isim

Ḥ. 100b/10, 104b/17

[=1]

ḥūr huri

ḥ. 058b/7

ḥ.+ġa 036a/15

ḥ.+lar 034a/17, 034b/2, 036a/14,

194b/6

ḥ.+larınıŋge 080a/14

ḥ.+larnıŋ 194b/7

ḥ.+nı 193b/7

[=9]

ḥūrī cennet kızı

ḥ.+ler 019b/13

[=1]

ḥurūf harfler

ḥ.+ı 156a/7

ḥ.+ıdın 010b/15

ḥ.+ını 044b/8

ḥ.+ınıŋ 153b/15

[=4]

Ḥuẕeyfe özel ad, bk. Ḥuẕeyfe bin Yemānī

Ḥ. 006a/4, 006a/8, 006a/9

[=3]

Ḥuẕeyfe bin Yemānī özel ad

Ḥ. 004a/16

[=1]

ḥużūr-ı dünyā dünya huzuru

ḥ.-ı 025b/11

[=1]

ḥużūr iç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu

ḥ.+ı 059b/7

[=1]

ḥüccet delil, vesika, senet, belge

ḥ.+i 022a/7

[=1]

ḥücre dışarı ile ilgisi mümkün mertebe az olan küçük oda, odacık

ḥ.+sidin 018b/12

[=1]

ḥüküm bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı

ḥ. 027b/7, 061a/16

ḥ.+i 020a/7, 028b/12, 029b/17, 042b/15

ḥ.+ide turur 105b/17

ḥ.+idin 112a/2

ḥ.+üm 188a/3

[=9]

ḥürmet bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itina gösterme duygusu, saygı

ḥ. 027a/2, 062b/7, 176b/2

ḥ.+i 014a/11, 032a/9, 054b/11, 067a/16, 131b/5

[=9]

ḥürmet-i mescid mescidin hürmeti

ḥ. 054b/1

[=1]

Ḥüseyin özel ad

Ḥ. 011b/4, 011b/6, 069a/11

Ḥ.+ni 171b/1

[=4]

ḥüsn-i iḫtilāṭ güzel görüşme

ḥ.+da 001b/13

[=1]

ḥüsn-i cemāl güzel yüz

ḥ.+imiz 019b/14

[=1]

-Ḫ-

ḫā Arap alfabesinin yedinci harfi

ḫ. 077b/6

[=1]

ḫabçe dal, parça (?)

ḫ.+ni 143b/14

ḫ.+sini 143b/13

[=2]

ḫaber olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dair orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

ḫ. 012a/16, 068a/12, 089b/7, 099b/14, 100a/2, 103a/2, 131a/14, 132a/13, 132a/14, 165a/11, 174b/17, 175a/12, 179a/13, 180b/10

ḫ.+de 193a/8

ḫ.+de 196a/5

ḫ.+i 024b/16

ḫ.+im 025a/1

ḫ.+imiz 073a/10, 114a/10

ḫ.+ini 154a/13

ḫ.+iŋizler 073a/10

[=22]

ḫacālet utanma

ḫ. 053b/13, 105b/6, 105b/8

[=3]

ḫacīl mahcup olmuş kimse

ḫ. 022b/2, 079b/1, 088b/3, 169b/8

[=4]

ḫad yanak

ḫ. 060a/13

[=1]

ḫafāḳān yürek oynaması, çarpıntı, yürek sıkıntısı

ḫ. 141b/8

[=1]

ḫafiye gizli

ḫ. 065b/13

[=1]

ḫaften yatsı

ḫ.+niŋ 002b/7

[=1]

ḫāḳ-i pāy ayağının toprağı

ḫ.+iŋniŋ 087b/16

[=1]

ḫākimlıġ hakim olma, sözünü geçirme, buyruğunu yürütme durumu

ḫ.+ımdın 169a/9

[=1]

ḫākister kül

ḫ. 153b/2, 158a/9

[=2]

ḫalācā-yı ḳażā-yı ḥācet tuvalete çıkma

ḫ.+ge 057a/5

[=1]

ḫalāṣ kurtulma, kurtuluş

ḫ. tururlar 178b/14

ḫ. 014b/9, 016a/2, 024b/17, 065b/4, 100b/17, 110a/6, 131b/12, 139a/9, 144a/1, 153b/11, 157b/10

[=12]

ḫalāṣlıḳ kurtulma

ḫ. 003a/17, 004a/3, 004b/2, 021a/14, 026a/14, 059a/9, 131b/5, 133a/10, 134a/10, 141b/9, 153b/9, 157b/12, 163a/10, 186b/2, 191b/17, 193b/8

ḫ.+ıŋ 132a/9

[=18]

Ḫālaṣte'l-Ḥaḳāyıḳ eser adı

Ḫ.+da 004b/15, 007b/1, 007b/2, 009a/14, 010b/2, 011a/7, 017a/11, 020a/3, 020b/12, 021a/4, 021b/6, 027a/4, 027b/8, 028a/10, 030b/15, 031b/16, 032a/15, 046b/12, 053a/9, 058b/9, 059b/8, 059b/9, 061a/10, 061b/6, 062a/13, 064a/2, 064b/10, 065b/14, 066a/14, 067a/1, 067a/3, 069a/1, 071a/11, 071b/10, 076a/3, 077a/8, 078a/1, 078a/16, 079a/16, 081b/11, 083b/7, 085a/3, 087a/9, 088a/6, 090b/10, 090b/15, 091b/11, 092b/12, 093a/9, 093b/1, 094a/3, 094a/6, 095b/17, 096a/3, 098b/12, 101b/5, 103b/16, 104a/14, 107a/8, 107b/15, 110b/14, 111b/6, 112a/9, 112b/7, 112b/15, 115a/14, 115b/7, 120b/9, 122b/12, 125b/13, 126b/2, 126b/14, 127a/13, 129a/3, 135a/13, 145b/16, 151b/5, 154a/4, 159b/6, 161a/3, 161a/17, 162a/1, 166b/12, 167a/7, 175b/7, 177b/7, 196b/4, 199b/15, 200b/7

Ḫ.+da 066b/16

Ḫ.+dın 014a/9

[=90]

Ḫalāṣte'ṣ-Ṣalāt eser adı

Ḫ.+da 012a/8

[=1]

ḫalāyıḳ esir edilmiş veya satın alınmış kız, kadın

ḫ. 180a/12, 199b/1

ḫ.+dın 091b/14

ḫ.+lar 134b/5

ḫ.+larnıŋ 013a/8

[=5]

ḫāldūn ayetin bir bölümü

ḫ.+ġaça 032b/8

[=1]

ḫala ağrı, sancı

ḫ. 141b/15

[=1]

ḫalel bozukluk, eksiklik, fesat, noksan

ḫ. 064b/16, 107a/17

[=2]

ḫalḫāl kadınların, özellikle Arap kadınlarının ayaklarına taktıkları gümüş veya altın halka, ayak bileziği

ḫ. 130a/12

[=1]

ḫālī geri durmak

ḫ. 005a/8, 026a/10, 054a/10, 090b/5, 104b/2, 123a/16, 168b/15

[=7]

ḫalīfe Hz. Muhammed'den sonra onun vekili olarak din ve dünya işlerinde bütün Müslümanların önderi, aynı zamanda devletin reisi olan kişi, emirü'l-müminin

ḫ. ėrdi 090a/4, 168a/6, 171b/14

ḫ. 004a/5, 090a/5, 131a/13, 131a/16, 167a/6, 167b/12, 167b/14, 169a/13, 171b/11, 171b/13, 171b/15, 172a/1, 172a/2, 172a/5, 172a/7, 172a/14, 172b/5, 172b/8, 172b/12, 172b/17, 173a/1, 173a/2, 173a/4, 173a/7, 173a/8, 173a/9, 173a/12, 173b/7, 173b/13

ḫ.+ġa 172b/11

ḫ.+ni 090a/5

ḫ.+ni 131b/8

ḫ.+niŋ 057a/2, 172b/8, 173b/10

ḫ.+niŋ 173b/12

[=40]

Ḫalīfe İmām Ebū Yūsuf özel ad

Ḫ.+nı 173b/9

[=1]

ḫalīlu'l-lah Allah'ın dostu

ḫ. 166b/2

[=1]

ḫāliṣ saf, temiz ve samimi

ḫ. 026a/5, 056a/4, 059b/5, 075b/10, 127a/9

[=5]

ḫāliṣa'l-lah Allah'ın saflığı, temizliği

ḫ. 056b/5, 189a/3

[=2]

ḫalḳ bir milleti meydana getiren insan topluluğu

ḫ. 010b/16, 011a/16, 021a/7, 030b/11, 031a/11, 031a/16, 062a/17, 064b/5, 067a/15, 073b/11, 092b/13, 141a/15, 147a/16, 160b/12, 179a/4, 197a/11

ḫ.+dın 021a/7, 056a/11, 090b/17, 095b/18

ḫ.+ġa 047b/7, 052b/1, 108a/6, 116a/6, 116b/9, 180b/13

ḫ.+ı 089b/9

ḫ.+ımıznı 025a/11

ḫ.+ını 165b/17

ḫ.+nı 020b/16, 089b/3, 177a/13, 178b/13

ḫ.+nıŋ 031a/13, 135a/5, 167b/4

[=36]

ḫalūḳ iyi huylu, herkesle hoş geçinen

ḫ. 186b/11

[=1]

ḫalvet çevre ile her türlü ilişkiyi kesip yalnız kalma, tenhaya çekilme

ḫ.+de 024b/4, 105a/1

ḫ.+ġa 172b/12

[=3]

ḫām yenecek kadar olgunlaşmamış

ḫ. 166b/17

[=1]

hama- (?)

h.-ġay 141a/11

[=1]

ḫamr şarap

ḫ. 165b/4, 195a/1

[=2]

ḫāmūş susmuş, sessiz

ḫ. 049a/14, 055b/5, 090a/15, 098b/2, 185b/4

[=5]

ḫāmūşluḳ susmuşluk, sessizlik

ḫ.+ları 103b/13

[=1]

ḫāmyāze esneme

ḫ. 023b/4

[=1]

ḫanāzīr domuzlar

ḫ. 143b/12

[=1]

ḫandaḳ hendek

ḫ.+ı 189a/9

[=1]

ḫāne ev, hane

ḫ. 104b/9, 139b/1

ḫ.+si 115b/12

[=3]

ḫānedān köklü, asil ve büyük aile, tarihteki tanınmış bir kimseye dayanan soy

ḫ. 015b/11

ḫ.+ıġa 159b/2

[=2]

ḫānedān-ı Muḥammed Hz. Muhammed'in soyu

ḫ.-ı 015b/8

[=1]

ḫāne-yi vāde ev

ḫ.+si 069b/8, 069b/10

[=2]

ḫāne-yi vādī ev

ḫ.+si 069b/3

ḫ.+side 149a/7, 149a/8

ḫ.+sidin 022a/5

[=4]

ḫānḳāh bir tarikatın, diğer tekkelerinin kendisine bağlı bulunduğu merkez durumundaki tekkesi, hangâh

ḫ. 073a/3

[=1]

ḫānumān ev

ḫ.+ını 041a/10

[=1]

ḫār diken

ḫ. 013a/11

[=1]

ḫar eşek

ḫ. 116b/13

[=1]

ḫarāb kötü durumda, bitik, perişan, viran

ḫ. 020a/2, 021b/6, 106a/17, 119a/8, 125a/13, 174b/5, 174b/7, 174b/8, 180b/11

[=9]

ḫarāblıḳ yıkık olma

ḫ.+ı 035b/11

[=1]

ḫarc bir iş için harcanan para, masraf

ḫ. 083a/15

ḫ.+ısı 074a/13, 074a/17

[=3]

ḫarīd satın alma

ḫ. 054b/15, 096b/4

[=2]

ḫarman ekinlerin dövülme mevsimi, hasat zamanı

ḫ. 071b/4

ḫ.+nıŋ 178a/4

[=2]

ḫāṣ bir şeye veya bir kimseye ait olup başkasında bulunmayan, ona mahsus olan, özgü

ḫ. 002a/5, 026a/5, 026a/13, 059b/4, 075b/10, 127a/9, 189a/3

[=7]

ḫas çöp

ḫ. 058b/9, 163a/1

[=2]

ḫaṣım düşman

ḫ. 009b/17, 012a/16

ḫ.+ı 107b/9

ḫ.+ları 043a/3, 108a/16

ḫ.+larını 012a/15, 101a/10, 111a/9

ḫ.+larını 185a/2

ḫ.+larınıŋ 184b/14

ḫ.+larıŋnı 045a/8, 045a/14

ḫ.+larnı 007a/4, 185b/1

[=14]

ḫasır saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü

ḫ.+nı 058b/13

[=1]

ḫāṣītlik kıskançlık

ḫ. 003b/12

[=1]

ḫāṣiyyet bir şeye has nitelik, o nesnede bulunan meziyet, kuvvet, tesir

ḫ. 019a/11, 024b/7, 031a/14, 085a/9

ḫ.+i 008a/6, 031a/14, 035b/4, 147b/3

ḫ.+leri 141a/5

[=8]

ḫāṣiyyet-i ʿaẓīm büyük meziyet

ḫ. turur 007b/16

[=1]

ḫāṣīyyetlik kuvvetli, tesirli

ḫ. 148a/8

[=1]

ḫaṣlet yaratılıştan gelen özellik, huy, tabiat

ḫ. turur 073a/14, 074a/1, 077a/9, 078a/13, 093a/10, 097b/8

ḫ. 025a/9, 030b/5, 058a/15, 078a/12, 093a/10, 093b/11, 097b/8, 097b/9, 103a/16, 116a/11, 122b/13,

122b/15, 123b/15, 176a/14, 193b/9

ḫ.+de 030a/17

ḫ.+ler 025a/12, 110a/2, 144b/16, 175b/14

ḫ.+lerni 097b/9

[=27]

ḫāṣṣa bir şeye veya bir kimseye mahsus olan, yalnız onda bulunan hal, keyfiyet

ḫ. 061b/6, 063b/12

[=2]

ḫāşāk çerçöp

ḫ.+dın 058b/9

ḫ. 163a/1

[=2]

ḫaṭ yazı, mektup

ḫ. 063a/12, 070a/15, 070a/16, 137b/11, 163a/7, 169a/8, 169b/13, 172a/3, 172b/17

ḫ.+ı 005b/2, 041b/15, 131b/1

ḫ.+ını 166b/17

ḫ.+nı 005b/3, 169b/11

[=16]

ḫaṭā aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık

ḫ. 002a/9, 053a/2, 083b/15

ḫ.+dın 197a/15

ḫ.+lar 005a/13, 169a/15

ḫ.+larını 184b/1

[=7]

ḫāṭır düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hāfıza

ḫ. 026b/1

ḫ.+ı 078b/7, 111a/10, 172b/9

ḫ.+ıġa 023a/8, 026a/8, 046b/10, 050a/8, 071a/15, 111a/13, 127a/8, 127a/9

ḫ.+ımda 086b/10, 092a/5

ḫ.+ımıznı 025a/12

ḫ.+ıŋ 087a/8

ḫ.+ında 148b/3

ḫ.+ınġa 127b/4

ḫ.+ını 061a/15, 078b/11, 115b/5

ḫ.+ıŋnı 014b/8

[=22]

ḫāṭıra yaşanmış şeylerden zihinde kalan her türlü iz, hatırda kalan, hafızada yaşamaya devam eden şey

ḫ.+m 134b/13

[=1]

ḫaṭīb cuma günleri camide minbere çıkarak hutbe okumakla görevli olan kimse

ḫ. 049a/14, 050a/10, 133b/1, 197b/3

[=4]

ḫatimkār hatim eden

ḫ.+ı 106a/4, 106a/7

[=2]

ḫatun eş, zevce, kadın; bk. ḫᵛatun

ḫ. turur 112b/2, 113a/8, 113a/9

ḫ. 041a/10, 043a/17, 049b/17, 051b/2, 052b/5, 057a/2, 069a/15, 070b/15, 070b/16, 070b/17, 076a/7,

076a/8, 076a/10, 076a/12, 100a/16, 104a/12, 107a/5, 107a/6, 107a/7, 110b/7, 110b/11, 111b/13, 112b/1, 113a/4, 117b/5, 117b/12, 132a/11, 132a/12, 133a/5, 135a/4, 142b/7, 144a/13, 161a/16, 162b/6, 163b/11, 164a/7, 168a/7, 171a/11, 171b/4, 172b/4, 172b/7, 172b/8, 172b/11, 177a/5, 177a/8, 177a/14, 190a/6, 197b/12

ẖ.+dın 041a/10, 113a/13, 168a/8, 181b/1

ẖ.+ġa turur 110b/10

ẖ.+ġa 006b/10, 094b/16, 098b/8, 111b/14, 124b/13, 144a/12, 149b/1, 172b/15

ẖ.+ı 031a/7, 056b/2, 057a/2, 101a/16, 104a/7, 104a/11, 106a/11, 112b/4, 114a/9, 115a/6, 119a/8, 124b/1, 130b/2, 133a/4, 141a/13, 144a/7, 149a/16, 172b/4

ẖ.+ī 164b/1

ẖ.+ıdın 171b/6, 172b/6

ẖ.+ıġa 083a/14, 144a/9, 168a/7

ẖ.+ını 119b/3, 120a/3

ẖ.+ınıŋ 119b/4

ẖ.+lar turur 109b/10

ẖ.+lar 074b/2, 090b/11, 109b/14, 137b/3, 141b/16, 177a/14, 177b/6

ẖ.+larġa 041a/6, 079a/7, 107a/5, 164b/1

ẖ.+ları 130a/12

ẖ.+larınıŋ 115a/4

ẖ.+larıŋızlarnı 073a/9

ẖ.+larnı 109b/7

ẖ.+larnıŋ 027b/3, 041a/8, 094b/16, 107a/5

ẖ.+larnıŋ 110b/6

ẖ.+nı 007a/2, 045b/9, 076a/8, 087b/5, 117b/3

ẖ.+nıŋ 121b/4, 141a/13, 149b/11, 166b/15, 172b/5

ẖ.+um 074b/2, 074b/5, 074b/8

ẖ.+umnıŋ 074b/1

[=127]

ẖatunlan- bir erkeğin bir kadınla evlenmesi

ẖ.-ġay 107a/7

ẖ.-urlar 073a/9

[=2]

ẖavf korku

ẖ. 098b/3, 130b/10

ẖ.+ıdın 171a/17, 195a/12

[=4]

ẖayāl aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş

ẖ. 006b/17, 097a/14

[=2]

Ḫayber Hicaz’da Medine-Suriye yolu üzerinde bulunan eski bir ticaret ve ziraat merkezi

Ḫ. 171a/1, 171a/9

[=2]

ẖayır maddi veya manevi karşılık

beklenilmeden yapılan iyilik, yardım, ihsan

ḫ. 062a/11, 071a/2, 071a/3, 072a/2, 075b/8, 076b/11, 083b/13, 085a/2, 093a/15, 094b/3, 100a/6, 102a/7, 119b/2, 120a/17, 122b/4, 128a/11, 156b/10, 158a/3, 165a/16, 166b/3, 182b/12, 187a/17

ḫ.+ı 004b/1, 004b/2, 088a/7, 100a/5

ḫ.+ıŋ 005a/16

ḫ.+lar 106a/2

[=28]

ḫayl zümre, atlı asker, süvari

ḫ. 091a/5

[=1]

ḫayme çadır

ḫ. 094a/4

[=1]

ḫayrabād hayırlı hâle getirme

ḫ. 154b/2

[=1]

ḫayrāt sırf hayır maksadıyle herkesin faydalanması için yapılan cami, köprü sebil, çeşme vb. tesisler, başkalarının yararlanması için vakıf ve tahsis edilmiş olan gayrimenkuller veya mallar

ḫ. 011b/8, 057a/3

ḫ.+ıdın 107b/12

ḫ.+lar 083b/14

[=4]

ḫayriyyet hayırlılık, hayırlı olmak

ḫ.+i 128a/8, 128a/9

[=2]

Ḫayru'l-Cālis eser adı

Ḫ.+de 123a/12

[=1]

Ḫayru'l-Mecālis eser adı

Ḫ.+de 073b/10, 083a/16, 096b/4, 174a/11

Ḫ.+de 174b/13

[=5]

ḫazān güz, sonbahar

ḫ. 009a/5

ḫ.+ımnı 104b/2

[=2]

ḫazāne hazineler

ḫ.+si 019b/7

ḫ.+sidin 038a/12, 163b/1

[=3]

ḫazāne-yi kerem kerem hazineleri

ḫ.+idin 163b/9

[=1]

ḫazāne-yi raḥmet rahmet hazineleri

ḫ.+imdin 111a/9

[=1]

ḫazāyin hazineler

ḫ.+i 189a/6

[=1]

ḫāzin hazine muhafızı, hazinedar

ḫ. 154a/1

[=1]

ḫazīne maddi veya manevi büyük servet

değerindeki şey

ḫ.+de 140b/9, 141a/9

ḫ.+side turur 072a/18

[=3]

ḫazīnedār bir hazineyi korumak ve yönetmekle görevli kimse

ḫ. 172a/5

ḫ.+ı 107b/4

ḫ.+ıġa 172a/3

ḫ.+ımız 107b/4

[=4]

ḫāzin-i behişt cennetin hazinedarı

ḫ.+dür 195b/5

[=1]

ḫelā tuvalet

ḫ. 055b/17

[=1]

ḫendeḳ şehir, hisar, kale, tarla vb. yerlere girilmesini önlemek, arazide, yol kenarlarında suların akmasını sağlamak için kazılan, iki tarafı yüksek, uzunlamasına derin çukur

ḫ. 078b/1

ḫ.+niŋ 078b/2

[=2]

ḫırāmān salına salına, naz ile, eda ile yürüyen

ḫ. 175a/17

[=1]

ḫıyānet sonuna kadar bağlı olması gereken bir şeye karşı kendisinden beklenen sadakati göstermeme, güveni kötüye kullanma, ihmal ve hilekârlık göstererek sözünü ve ahdini tutmama, ihanet etme

ḫ. turur 094b/6

ḫ. 059b/8, 091b/15, 096a/10, 108a/10, 162a/5

ḫ.+iniŋ 110b/6

ḫ.+ni 046b/9

[=8]

ḫıyānetkār hainlik eden, hain

ḫ. 177a/3

[=1]

ḫıyār kabakgillerden, yaprakları geniş ve parçalı, ana yurdu Hindistan olan, bir yıllık otsu sürüngen bitki

ḫ.+nı 166a/13, 166a/14

ḫ.+nıŋ 166a/12

[=3]

Ḫıżır Hz. Musa döneminde yaşayan, kendisine ilahi bilgi ve hikmet öğretilen kişi

Ḫ. turur 067a/16

Ḫ. 016b/13, 033b/8, 033b/14, 034a/13, 034b/6, 034b/6, 046a/5, 046a/6, 057a/9, 057a/10, 062b/2, 062b/3, 062b/4, 067a/7, 067a/8, 067a/11, 068b/3, 068b/4, 068b/12, 068b/15, 073b/4, 073b/5, 087b/15, 087b/16, 089a/16, 102a/13, 108b/7, 131a/3, 142b/3, 150b/7

[=32]

ḫil'at-i fāḫre-yi imān imanın

görkeminin şeref elbisesi

ẖ. 001b/10

[=1]

ẖilāf zıt olma, karşı olma, aykırılık, zıddiyet

ẖ. 007a/1, 097b/10

[=2]

ẖilāfet Hz. Muhammed'den sonra onun vekili, din ve dünya işlerinde bütün Müslümanların önderi, aynı zamanda devletin başı olan zatın görevi ve makāmı

ẖ. 041a/8

ẖ.+ide 168a/7, 174a/11

ẖ.+iniŋ 171b/14

[=4]

ẖilāl kürdan, kulak karıştırmaya mahsus çöp

ẖ. 080a/18

[=1]

ẖīra kötü niyetli, habis, kavgacı, huysuz

ẖ. 128b/10

[=1]

ẖiṭāb sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme

ẖ. 018a/5, 018a/7, 023a/3, 024b/15, 025a/1, 025b/13, 025b/15, 025b/16, 026a/2, 026a/3, 027b/17, 056b/12, 075a/14, 083a/9, 091b/14, 111a/5, 116a/10, 129b/2, 170a/1, 175b/12, 200b/9

[=21]

ẖiṭāb-ı müsteṭāb hoşa giden, beğenilen, iyi, güzel

m. 194a/13

[=1]

ẖiẕmet bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev, iş görme

ẖ. 083a/4, 176b/13

ẖ.+de 089a/5

ẖ.+i 021a/7, 089a/4, 122a/17

ẖ.+ide 026a/8, 085a/14

ẖ.+iġa 120a/7

ẖ.+ige 026b/9, 116b/12

ẖ.+imizni 059a/3

ẖ.+iŋġa 021a/7

ẖ.+ini 056a/13, 081b/13, 117b/16, 118b/1, 118b/2, 120a/8

ẖ.+lerini 122a/15

ẖ.+leriŋni 174a/15

ẖ.+lerni 122b/1

ẖ.+ni 002a/7

[=23]

ẖiẕmetkār hizmet eden kimse, hizmetçi

ẖ. 036a/15, 154a/6

ẖ.+ı 092b/17, 093a/11

ẖ.+ıŋġa 066a/15

ẖ.+ları 091a/5, 167a/10

ẖ.+larıŋızdın 105a/7

ẖ.+larıŋnıŋ 174b/4

[=10]

ẖōd kendi, bizzat, -de, dahi

ẖ. 009a/9, 125b/1, 172a/6

[=3]

ẖōn kan

ẖ. 040b/5

[=1]

Ḫorāsān Kuzeydoğu İran'da bir eyalet

Ḫ.+da 114b/9

[=1]

Ḫorāsānī Horasanlı

Ḫ. 114a/3, 114a/6, 114a/11, 114b/1

Ḫ.+ġa 114a/8

[=5]

ẖōrdārlıḳ değersiz olan

ẖ. 039a/9

[=1]

ẖōş duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif

ẖ. 003a/9, 005a/10, 008b/6, 009b/2, 017a/17, 018a/16, 019b/9, 026a/8, 031a/10, 033b/8, 039a/3, 049a/12, 052a/11, 056b/4, 058a/5, 059a/17, 059b/1, 067b/4, 068a/12, 070a/11, 071a/1, 079a/4, 082b/3, 087b/8, 090b/5, 094b/9, 099a/3, 100b/3, 102b/14, 103b/12, 104b/8, 111b/10, 112b/12, 121b/14, 121b/16, 122a/2, 122a/3, 122a/4, 124b/15, 142a/14, 156a/1, 159a/14, 161b/1, 161b/16, 163b/11, 164a/5, 164b/9, 164b/10, 165a/3, 172b/12, 175a/11, 176b/13, 185b/3, 188a/7, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/12

[=60]

ẖoşā çok hoş

ẖ. 182a/8

[=1]

ẖōş-āmed hoş geldniz

ẖ. 009b/2

[=1]

ẖōşānlıḳ mutluluk

ẖ. 059a/14

[=1]

ẖōş-ḥāl hâli vakti iyi, bahtiyar, mesut

ẖ. 008b/6, 071a/1, 164a/5, 188a/7

[=4]

ẖōş-ḥāllıḳ bahtiyar olma, mesut olma

ẖ.+lıḳ 067b/4

[=1]

ẖōşnūd bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, razı

ẖ. turur 118b/5, 119a/1

ẖ. 005a/2, 006b/17, 007a/4, 012a/15, 164b/6, 199b/14

[=8]

ẖōşnūdluġ hoşnut olma, bk. ẖōşnūdluḳ

ẖ.+ı turur 020a/11, 020a/12

ẖ.+ınıŋ 018a/14

ẖ.+umnı 097b/15

ẖ.+uŋ 064b/6

[=5]

ẖōşnūdluḳ hoşnut olma, bk. ẖōşnūdluġ

ẖ. 107b/14

ẖ.+ı 184b/14

ẖ.+ınıŋ 003a/8, 115b/6

ḫ.+umnı 059b/15

[=5]

ḫūb güzel, iyi

ḫ. ėrdi 103a/6

ḫ. turur 171b/5

ḫ. 002a/5, 033b/7, 053a/14, 085b/17, 094a/16, 108b/4, 112b/12

ḫ.+raḳ turur 068a/17

[=10]

Ḫudā Tanrı

Ḫ. 007a/16, 029b/9, 031a/1, 065a/17, 079a/2, 084b/10, 094a/14, 096a/12, 098a/2, 108a/13, 113a/12, 116b/9, 118b/11, 123a/7, 125b/17, 126a/13, 150b/14, 164b/16, 194a/17

Ḫ.+ġa 079a/2

Ḫ.+nı 171a/2

Ḫ.+nıŋ 142a/15

Ḫ.+niŋ 113a/12

[=25]

Ḫudālıḳ Tanrılık

Ḫ.+ımġa 180b/3

[=1]

Ḫudāvend Tanrı

Ḫ. turur 175b/14

Ḫ. 119b/14

[=2]

Ḫudāvend-i ʻālem alemin hükümdarı, Tanrı

Ḫ. 119b/7

[=1]

Ḫudāvendā Tanrı

Ḫ. 175b/10

[=1]

Ḫudāy Tanrı

Ḫ. turur 027b/17, 103a/1

Ḫ. 013b/10, 021b/5, 033b/9, 033b/15, 033b/16, 034a/3, 034b/15, 051b/1, 052b/1, 067a/15, 069b/4, 069b/11, 075a/1, 101a/17, 101b/12, 116a/6, 119b/12, 170b/15, 190a/5, 197a/10, 199b/7

Ḫ.+ge 047b/7

Ḫ.+ı 007a/8, 020a/8, 043b/3, 199a/8

Ḫ.+ıŋ turur 181b/4

Ḫ.+nı 077b/4

Ḫ.+nıŋ 011a/11, 142a/15

[=32]

Ḫudā-yı ʻālem alemin Tanrısı

Ḫ. 066b/2

Ḫ.+ġa 123a/17

[=2]

Ḫudā-yı tebārek ulu Tanrı

Ḫ. 042a/8, 086a/15, 093a/2, 118a/7, 172b/9, 173b/16

[=6]

Ḫudā-yi ʻālem alemin Tanrısı

Ḫ. 022b/4, 086a/8, 090b/9, 181a/10

[=4]

Ḫudā-yi ʻazze aziz Tanrı

Ḫ. 032b/11, 084b/6, 181a/8

[=3]

Ḫudā-yı kerīm cömert Tanrı

Ḫ. turur 095b/7

[=1]

Ḫudā-yı te'ālā şanı yüce Tanrı

Ḫ. turur 152b/2

Ḫ. 008b/11, 009b/3, 009b/14, 012b/4, 012b/6, 013b/11, 013b/18, 014a/4, 017b/7, 017b/17, 018a/2, 019a/11, 021b/9, 021b/11, 022a/10, 022a/12, 022b/6, 022b/8, 022b/11, 022b/14, 027a/4, 027a/6, 027b/14, 028b/13, 029a/2, 029a/7, 029a/11, 029a/15, 030a/13, 030b/5, 030b/7, 030b/9, 030b/15, 033b/11, 034b/13, 034b/13, 034b/16, 034b/17, 035a/4, 035b/13, 040b/7, 042a/2, 043b/4, 046b/16, 047b/11, 048b/13, 049b/6, 049b/13, 050a/12, 051b/6, 052a/3, 054a/12, 054a/13, 056a/4, 056a/15, 059b/5, 059b/10, 061b/10, 064a/7, 067a/16, 068a/16, 069b/14, 071b/11, 072a/2, 078a/3, 082a/16, 086a/16, 095a/7, 096a/9, 098b/2, 102b/6, 103a/1, 103b/6, 106b/7, 108b/1, 120a/3, 132a/1, 139a/2, 151a/11, 152a/5, 168a/4, 169b/12, 194a/5, 194a/15, 194b/17, 196a/10, 196a/11

Ḫ.+dın 007b/9, 027a/14, 047a/6, 052b/6, 055a/4, 055a/6, 055a/7, 059a/10, 089a/2, 090b/17, 098a/17, 105b/11, 130a/8, 161b/10

Ḫ.+ġa 022b/3, 025b/10, 025b/11, 063a/16, 106a/10, 110a/17, 161a/11, 176b/16, 194b/17

Ḫ.+nı 008b/7, 021a/10, 077b/4, 082b/14

Ḫ.+nıŋ 007b/13, 007b/14, 010b/3, 013b/16, 015b/13, 018a/1, 018a/14, 020a/14, 021a/1, 021a/1, 021a/8, 022a/9, 021b/13, 021b/14, 022b/16, 022b/17, 023a/12, 023a/14, 023b/9, 033b/10, 034b/9, 036a/1, 036a/12, 037b/11, 037b/15, 041a/4, 043b/6, 047a/16, 051a/4, 051a/4, 051b/16, 054b/17, 056a/10, 056a/12, 058b/2, 061b/11, 063b/9, 067a/6, 068a/4, 068a/7, 068a/10, 068b/10, 073a/14, 077a/10, 084a/13, 086a/7, 088a/10, 089a/15, 089a/17, 089b/8, 089b/9, 092b/13, 093a/4, 093a/13, 094a/7, 095b/10, 098a/17, 104b/6, 106b/6, 122a/4, 122a/5, 123b/15, 149a/17, 151a/6, 154b/16, 158a/7, 164a/1, 165a/14, 174a/17, 174b/2, 179a/12, 185b/2, 196a/13

[=188]

Ḫudā-yi tebārek ulu Tanrı

Ḫ. 014a/11, 103b/10

[=2]

Ḫudāylıḳ Tanrılık

Ḫ. 010b/5, 010b/6, 091a/17, 105b/11

Ḫ.+ġa 007a/8

Ḫ.+ıġa 180b/5

[=6]

ḫuḍū‘ Huşu

ḫ. 187b/3

[=1]

ḫulḳ huy

ḫ. 003a/7, 003a/9, 077a/9, 112b/12, 116a/1, 116a/2, 116a/4, 121b/14, 121b/16, 130b/2

ḫ.+da 085a/5

ḫ.+dur 085a/5

ḫ.+nı 122a/4

ḫ.+nıŋ 121b/17

[=15]

ḫulḳluġ huylu, bk. ḫulḳluḳ

ḫ.+ı 121b/16

[=1]

ḫulḳluḳ huylu, bk. ḫulḳluġ

ḫ. 116a/3, 121b/17, 122a/2, 122a/3

ḫ.+ı 116a/2

[=5]

ḫūn kan

ḫ. 119a/5, 124b/10, 179a/9

[=3]

ḫūnī kanlı, katil

ḫ.+ler 111a/7

[=1]

ḫūriş yiyecek, erzak

ḫ.+lerniŋ 166a/1

[=1]

ḫurmā hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi

ḫ. turur 164a/17

ḫ. 071a/13, 072a/3, 087a/7, 100a/12, 153a/10, 164a/16, 164b/1, 164b/2, 164b/3, 197b/12, 197b/14

ḫ.+da 164b/4

ḫ.+nı 164a/14, 164a/17

ḫ.+nıŋ 164a/14

[=16]

ḫurrem sevinçli

ḫ. 180b/1

[=1]

ḫurūs horoz

ḫ. 011a/10, 143a/5

ḫ.+nıŋ 011a/12

[=3]

ḫus çöp

ḫ. 058b/9

[=1]

ḫuṣūmet hasımlık, düşmanlık

ḫ. 177a/3, 178b/2, 178b/3

[=3]

ḫuṣūṣ konu, iş, keyfiyet, madde

ḫ. 072b/3

[=1]

ḫuṣūṣā bilhassa, hasseten, özellikle

ḫ. 141b/11

[=1]

ḫuṣūṣān bilhassa, hasseten, özellikle

ḫ. 001b/7

[=1]

ḫuşk kuru

ḫ. 180a/1

[=1]

ḫuşū‘ varlığının farkında olamayacak derecede kendini karşısında bulunduğu şeyin heybet ve cazibesine kaptırma

ḫ. 187b/3

[=2]

ḫuṭbe cuma namazından önce ve bayram namazlarından sonra hatibin minberde yaptığı, Arapça ve Türkçe olmak üzere iki kısımdan meydana gelen dinî konuşma

ḫ. 049a/14, 049a/16, 049b/5, 050a/10, 089b/13, 180b/16

ḫ.+de 089b/14

ḫ.+din 197b/3, 200a/6

[=11]

ḫuṭbe-yi namāz-ı āẕīne cuma namazı hutbesi

ḫ. 055b/10

[=1]

ḫūy doğuştan olan tabiat, yaratılış, mizaç

ḫ. 056b/4, 164b/10, 165a/3

ḫ.+ı 112b/7

[=4]

ḫᵛāb-ı ġaflet gaflet uykusu

ḫ.+din 014a/17

[=1]

ḫᵛāce dinî hizmetlerde görevli kimse, hoca, molla, muallim, öğretmen, hoca, müderris

ḫ. 035a/8, 035a/15, 035a/16, 038a/15, 039b/6, 039b/8, 039b/12, 039b/14, 060a/4, 060a/7, 061a/7, 073b/10, 079b/3, 083b/1, 085b/7, 088b/2, 088b/11, 089a/11, 090a/10, 092a/1, 096b/4, 097a/5, 101a/8, 106b/6, 106b/7, 106b/8, 106b/9, 106b/11, 106b/12, 106b/13, 106b/14, 106b/16, 115a/8, 123a/12, 127a/6, 127a/7, 131a/14, 131a/15, 131b/6, 138b/12, 149b/7, 151b/15, 174b/14, 176b/12, 180b/14, 187a/4, 191b/8

ḫ.+ler 176b/8

ḫ.+leridin 131a/13

ḫ.+m 172b/14

ḫ.+mġa 172b/13

ḫ.+ŋdin 172b/15

ḫ.+niŋ 124a/2, 124a/6

ḫ.+niŋ 172a/14

ḫ.+sidin 101a/17

ḫ.+sini 072b/15, 106b/5

ḫ.+siniŋ 056a/12, 115b/16, 128b/7

[=61]

Ḫᵛāce Ebū’l-ḳāsım Ḥakim Semerḳandī özel ad

Ḫ. 150a/7

[=1]

Ḫᵛāce Faḫr Zāhid özel ad

Ḫ. 042a/12

[=1]

Ḫᵛāce Ḥasan Başrī özel ad

Ḫ. 115a/8

[=1]

Ḫᵛāce İmām Aḥmed ʿAlī Ḥākim Tirmiẕī özel ad

Ḫ. 031b/7

[=1]

Ḫᵛāce İmām Aḥmed Seraḫsī özel ad

Ḫ.+niŋ 042a/12

[=1]

Ḫᵛāce İmām Ebū Bekir ʿĀmmārī özel ad

Ḫ. 132b/4

[=1]

Ḫᵛāce İmām Ebū'l-Ḳāsım Ḥakīm Tirmiẕī özel ad

Ḫ. 037b/8

[=1]

Ḫᵛāce İmām Faḫr Zāhid özel ad

Ḫ. 058a/8

[=1]

Ḫᵛāce İmām Faḫr Zāhid özel ad

Ḫ. 043a/6

[=1]

Ḫᵛāce İmām Faḫr Zāhid Şeyḫ Burhān özel ad

Ḫ. 132b/3

[=1]

Ḫᵛāce İmām Muʿāẕ Seyfī özel ad

Ḫ. 030b/16

[=1]

Ḫᵛāce İmām Muḥammed Ṭayyār özel ad

Ḫ. 010a/11

[=1]

Ḫᵛāce İmām Muḥammed Yuḥyī özel ad

Ḫ. 025a/8

[=1]

Ḫᵛāce İmām Yūnus özel ad

Ḫ. 134a/9

[=1]

Ḫᵛāce Muḥammed ʿAlī Ḥākim Tirmiẕī özel ad

Ḫ. 097a/16

[=1]

Ḫᵛāce Muḥammed Hażim özel ad

Ḫ. 146b/15

[=1]

Ḫᵛāce Muḥammed Münkedir özel ad

Ḫ. 096b/16, 097a/7, 097a/13

[=3]

Ḫᵛāce Serīr Saḳaṭī özel ad

Ḫ. 091a/11

[=1]

Ḫᵛāce Üveys özel ad

Ḫ. 191a/2

[=1]

Ḫᵛāce Üveys Ḳarnī özel ad

Ḫ. 190b/3, 190b/8

[=2]

ḫᵛāce-zāde hocanın oğlu

Ḫ.+sini 176b/7

[=1]

ḫᵛāh Ha … ha … bağlacı

ḫ. 060a/1, 099b/15, 099b/16,

099b/17, 111b/13, 128b/7, 128b/8, 136b/1, 159a/9, 193b/11

[=26]

ḫᵛāh- istemek

ḫ.-sa 164b/9

[=1]

ḫᵛān-ı zerrīn altından sofra

ḫ.+de 116b/4

[=1]

ḫᵛār değersiz, bayağı, hakir, hor

ḫ. 021a/8, 021b/4, 041a/7, 054a/13, 077b/5, 105a/6, 108b/3, 159b/9, 160b/15, 162b/17, 177b/3

ḫ.+nıŋ 144b/13

ḫ.+raḳ 091a/3

[=13]

ḫᵛārlıġ horluk, bk. ḫᵛārlıḳ

ḫ.+ıda 076a/5

[=1]

ḫᵛārlıḳ horluk, bk. ḫᵛārlıġ

ḫ. 162b/9, 173b/8

ḫ.+nı 174b/11

[=3]

ḫᵛāṣ bir şeye veya bir kimseye āit olup başkasında bulunmayan, ona mahsus olan, özgü

ḫ. 056a/4

[=1]

ḫᵛāst istek

ḫ.+ı 094a/7, 094a/8

[=2]

ḫᵛāstekārlıḳ isteyen kimse, isteyici, talip

ḫ.+ıġa 144b/8

[=1]

ḫᵛatun kadın, bk. ḫatun

ḫ.+lardın 176b/2

[=1]

ḫᵛōrlıḳ değersizlik, bayağılık

ḫ. 092b/5

[=1]

ḫᵛrākī günlük yiyecek ödeneği veya onu satın almak için para, geçim parası

ḫ. 166a/12

[=1]

-I-

‘ılḳ sakız, mastik

‘ı. 109a/5

[=1]

‘ıraḳ uzak

‘ı. 158a/6

[=1]

‘Irāḳ Irak adlı ülke

‘ı.+nıŋ 181a/6

[=1]

‘ırḳu’n-nesā siyatik, eklem ağrısı

‘ı. 143b/5

[=1]

ısıġ sıcak, bk. ıssıġ

ı. ėrdi 111b/7

ı. 101b/2, 196b/5

[=3]

ıṣlāḥ iyi duruma koyma, düzeltme,

iyileştirme

ı. 027a/17, 098a/12, 131b/15, 185b/1

[=4]

ıssıġ sıcak, bk. ısıġ

ı. 049b/3, 063b/17, 081b/2, 179a/10

[=4]

ıṭ köpek, bk. it

ı.+ını 115b/5

[=1]

‘ıyd bayram

‘ı. 051a/3, 064a/15, 064a/16, 067a/10, 130a/2, 155b/17, 196a/12, 198a/11, 198b/8, 200a/10

‘ı.+ı 198b/8

[=14]

‘ıyd-gāh bayram yeri

‘ı.+ġa 064a/16

[=1]

‘Iyd-ı Fıṭır Ramazan bayramı

‘ı. 197a/17, 197a/17, 197b/3

[=3]

‘Iyd-ı Ḳurbān Kurban bayramı

‘ı. 004a/9, 185a/6, 197b/3, 200a/2, 200a/3, 200a/6

[=6]

‘Iyd-ı Ramażān Ramazan bayramı

‘ı.+da 067a/10

[=1]

ıżṭırāb Maddi veya manevi acı, azap, eziyet, zahmet, sıkıntı

ı. 023a/10, 086b/16, 163a/3

[=3]

-İ-

i‘rāż yüz çevirme, uzak durma

i. 023a/4

[=1]

i‘tibār saygı görme, saygı gösterme, değer verme, kendine değer verilme

i. 197b/15

[=1]

i‘tiḳād inanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan

i. 007a/15, 024a/6, 034b/17, 134a/6

i.+ı 132a/2

i.+ımız 026a/5

[=6]

i‘timād güvenme, emniyet etme, güven, emniyet

i. 138b/4, 172a/6

i.+ıda 044a/11

[=3]

i‘zāz ağırlama, ikram etme, saygı gösterme

i. 015b/10, 134b/13, 144b/9

[=3]

‘ibādet insanın tek ilahlı dinlerde Tanrı’ya, diğer din ve inanışlarda ise inanıp bağlandığı kudrete kulluğunu göstermek üzere yaptığı hareketler,

tapma, tapınma

‘i. 002a/1, 005a/14, 009b/7, 031a/13, 042b/14, 051b/8, 059b/17, 070a/3, 106a/2, 161b/4, 165b/13, 175b/5, 188b/17, 200b/14

‘i.+de 063b/14, 148b/14

‘i.+din 025b/14, 026a/1, 026a/4, 160b/4

‘i.+ġa 059b/13, 114b/10

‘i.+i 013a/12, 026a/8, 106a/8

‘i.+içe 184a/7

‘i.+ide 005a/6, 056a/12, 083b/3

‘i.+idin 175b/9

‘i.+iġa 060a/7

‘i.+ini 021a/10, 055b/18, 094a/17, 107a/10, 110b/12, 120a/4

‘i.+iniŋ 013b/5

‘i.+iŋizdin 034b/7

‘i.+ler 005a/8, 025b/7, 026a/1, 073a/1

‘i.+lerġa 096b/13

‘i.+lerniŋ 184b/2

‘i.+ni 020b/8, 026a/5

‘i.+ni 026b/3

‘i.+niŋ 043a/16, 126b/4, 129a/13, 192b/10

[=53]

iber- yollamak, göndermek

i.-di 086b/17, 100a/12, 168a/7, 169a/9, 172b/15, 172b/16, 173a/1

i.-dük 070a/17, 073a/12

i.-gen 197b/6

i.-gey 042a/2, 043b/5, 150b/16, 158a/13, 169a/8, 169a/10, 174b/1, 179a/11, 180b/12, 183b/1, 189a/1, 191b/2, 194b/9, 197a/14

i.-gil 172b/17

i.-iŋler 149a/15

i.-ip turur 034b/15, 052b/1, 116a/6, 150a/3, 197a/11

i.-ip 100a/13, 171a/5

i.-medi 092b/13, 174a/12

i.-seŋ 115a/14, 174a/14

i.-sem 072a/7

[=38]

ibert- göndermek, yollatmak

i.-ip 014b/7

[=1]

İblīs şeytan

i. turur 093b/13

i. 017a/14, 017a/15, 021a/17, 021b/1, 021b/2, 021b/5, 022a/14, 040b/15, 040b/16, 077b/8, 078a/11, 078a/12, 091a/15, 093b/14, 095a/15, 107a/11, 107a/12, 107a/14, 107a/15, 107b/2

İ.+ġa 008b/12

İ.+ni 021a/17

[=25]

İblīs-i la‘īn lanetli şeytan

İ. 072a/5

İ.+din 060b/13, 087b/16

İ.+ni 088a/4, 088a/4

[=5]

İbn ‘Abbās özel ad

İ. 006a/16, 007b/7, 011b/11, 011b/12, 032b/10, 041b/15, 058b/10, 060b/17, 122a/1, 122b/12, 137a/17, 138a/15, 149a/15, 196b/6

[=14]

İbn Mes‘ūd özel ad

İ. 097b/7

[=1]

İbn ‘Ömer özel ad

İ. 013a/6, 067b/8, 083a/1, 095b/13, 099a/7

[=5]

İbn Semmāk özel ad

İ. 021a/4, 021a/5, 142b/1

İ.+ḳa 142a/16

[=4]

İbn Sīrīn özel ad

İ. 138a/17

[=1]

İbrāhīm özel ad

İ. 020b/12, 033b/11, 033b/12, 033b/14, 033b/15, 033b/17, 034a/3, 034a/4, 034a/13, 034b/8, 034b/10, 083a/5, 083a/7, 099b/1, 166b/2, 186a/17

[=17]

İbrāhīm Edhem özel ad

İ. 099a/16

[=1]

İbrāhīm Ḫalīl özel ad

İ. 039a/10, 044a/10, 083a/5, 083a/7, 126a/10, 186a/17

[=6]

İbrāhīm Necefī özel ad

İ. 018b/17

[=1]

İbrāhīm Teymī özel ad

İ. 033b/6, 034b/16, 035a/1, 085a/12

[=4]

‘ibret bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders

‘i. 103b/12

[=1]

ibtidā ilkin, başlangıç

i. 080a/4, 080a/6, 144a/1

[=3]

icābet kabul etme, muvāfakat etme, uyma

i. 049b/14, 128a/5, 166a/2, 188b/1, 198a/16

i.+din 126b/9, 127a/4, 128a/3

i.+ġa 129a/14

i.+ni 126b/15

[=10]

icāzet izin, müsaade, ruhsat

i. 086a/17, 086b/6, 170a/9, 170a/11

[=4]

iç- 1. bir sıvıyı ağza alıp yutmak, içine çekmek, emmek

i.-er 008a/12, 035a/2, 079b/17, 092a/5, 144b/15, 165b/6, 171b/12

i.-erde 062b/11

i.-iŋler 165b/3

i.-iŋler 165b/9

i.-ip 005b/14

i.-ken 109b/17, 136a/14, 165b/7

i.-key 008a/13, 034b/13

i.-kil 129a/7

i.-medi 035a/2

i.-megey 072a/16, 152a/13

i.-megil 118b/9

i.-mek 017a/13, 049a/11, 059b/16, 060a/5, 098a/17, 162b/1

i.-mekde turur 008a/15

i.-megey 019b/7, 051b/13

i.-meklik 081b/2

i.-mes 062b/8

i.-mese 081a/9

i.-se 008b/4, 008b/7, 017a/7, 062b/14, 080a/3, 082a/6, 082a/7, 084a/9, 084a/10, 084a/11, 135a/3, 141b/9, 143a/17, 144a/5, 144a/6, 144a/8, 146a/8, 147a/15, 147b/2, 147b/6, 165a/17, 165b/5, 165b/10

i.-seler 121a/6

i.-ti ėrse 005b/15

i.-ti 005b/15, 017a/6, 136a/16, 166a/8

i.-tiŋ 034b/12

i.-tüm 034b/3

2. yardımcı fiil

ant i.-er 098b/1, 107a/15

ant i.-erni 107a/16

ant i.-keniŋniŋ 122a/11

ant i.-megey 021b/5

ant i.-mek 097b/4, 098a/17, 119a/5, 162a/9, 163a/2

ant i.-mekdin 021b/4

ant i.-mekni 021b/4

ant i.-mesün 098b/2

ant i.-se 098b/3, 098b/4, 098b/6

ant i.-sün 098b/1

ant i.-ti 117a/10, 122a/6

ant iç- “yemin et-, söz ver-”

[=84]

iç bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil

i.+ide 050b/16, 109a/5, 178b/12

i.+idin 143b/17

i.+inde 012a/2, 031b/6, 048b/15, 072a/15, 073a/17, 127b/15, 141a/10

i.+indeki 145b/5

[=12]

içkü alkollü içecek

i.+din 097b/14

[=1]

içküçi alkollü içki içen, sarhoş

i. 101b/1

i.+ler turur 107a/13

[=2]

içür- içmesini sağlamak veya içmeye mecbur etmek

i.-gey 191b/4

i.-keyler 092b/7

i.-megey 154a/2

i.-se 142b/7, 142b/17, 144a/9, 144a/12, 144a/18

[=8]

‘ifrīti cinlerin çok zararlı ve çok korkunç kabul edileni

‘i. turur 135b/17

[=1]

ifṭār 1. güneş batıp oruç müddeti sona erdikten sonra yenen yemek, verilen ziyafet

i. 069b/7, 069b/9, 082b/16, 118b/8, 184b/4, 195b/9

i.+da 118b/10

i.+ġa 062b/6, 118b/9

i.+ı 062b/11

i.+nı 196b/14

2. güneşin batma zamanı olan orucun sona erme vakti

i. 060a/5, 069b/2, 069b/7, 069b/9, 070b/9, 082b/17

i.+da 062b/10

[=18]

iftirā bir kimseye aslı olmayan bir suç yükleme, bir kabahat yakıştırma

i. turur 098a/5

i. 098a/7

i.+lardın 098a/5

[=3]

ihānet hainlik etme, arkadan vurma

i. 076a/12

i.+i turur 081b/10

[=2]

ihtimām bir şeyin iyi olması için özenerek gayret gösterme, üzerinde dikkatle çalışma, özen, özenme

i. 100b/14

[=1]

iḥsān bağışlanan şey, bahşiş, atiye

i. 086a/14, 086a/15, 170b/10

i.+dın 086b/7

[=4]

iḥtilām şeytan aldatması, uykuda cenabet olma

i. 017a/16, 017b/3, 144b/16

[=3]

iḥtirāz kaçınma, çekinme

i. 162a/6

[=3]

iḥtisāb ceza, hesap sorma

i. 169a/14

[=1]

iḥtiyāc gerekli olan, elde bulunmayan bir şeyin eksikliğini duyma

i.+ı 035a/3, 105b/3

[=2]

iḥtiyāṭ olabilecek şeyleri hesaba katarak tedbirli ve ölçülü davranma, sakınma

i. 017b/12, 128b/15

[=2]

İḥyā‘u’l-‘Ulūm eser adı

İ.+da 012a/14, 035a/3, 099b/12, 100b/16, 146a/1

[=5]

iḫlāṣ 1. kulun bütün amel, ibadet ve davranışlarının şirk ve riyadan uzak olarak sadece Allah için olması, riyasız ve yapmacıksız inanış, çok samimi bağlılık, katışıksız tam doğruluk

i. turur 024b/3

i. 011b/1, 023a/13, 024a/1, 025b/10, 026a/3, 026a/12, 026a/15, 026b/4, 056a/6, 064a/1, 073a/4, 134a/6, 134a/17, 176a/17, 184b/11

i.+nı 026a/14

2. Kuran-ı Kerim'in 112. suresinin adı

i. 037b/4, 037b/6, 039a/7, 041b/5, 041b/16, 044a/6, 044a/7, 044a/8, 047b/5, 047b/15, 048b/2, 050a/4, 135b/13, 149a/8, 155b/7, 157b/6, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 185a/1, 185a/8, 187b/4, 187b/9, 188a/17, 188b/16, 189b/11, 191a/8, 191a/12, 191b/13, 192a/9, 192b/14, 193a/5, 193a/9, 193b/14, 194a/11, 197a/13, 197b/1, 199a/8, 199a/11, 199a/17, 199b/3, 199b/7, 199b/10, 200a/3

[=65]

iḫtilāṭ karşılaşıp görüşme, görüşüp temas etme

i. 016b/6, 088a/13, 112b/16, 113a/7, 177b/4

i.+da 001b/14

i.+ı 029b/13, 029b/14

[=8]

iḫtiṣār kısaltma

i. 052b/9, 134b/14

[=2]

iḫtiyār seçme, intihap etme, tercih etme

i. 127b/11, 127b/12, 127b/13

i.+nı 127b/12

[=4]

ikrām ağırlama, kıymet vererek hürmet etme, misafirperverlik gösterme

i. 015b/10, 079a/14, 144b/9

[=3]

'İkrāş bin Ẕüeyb özel ad

'İ. 087a/3

[=1]

'İkrime özel isim

'i. 083a/6, 084a/7, 191b/8

[=3]

iḳtidā birini örnek alıp ona uyma, örnek tutma, tabi olma

i. 019b/1

[=1]

iḳtidār ülke yönetimini elinde bulundurma

i.+a 001b/17

[=1]

iktifā olduğu kadarını yeterli bulma, kafi görme, fazlasını istememe, yetinme

i. 055b/3

[=1]

‘ilāc bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücuda verilmek veya dışarıdan sürülmek suretiyle kullanılan maddelere verilen isim, em

‘i. 115a/3, 122b/6

‘i.+ı 008b/12, 094a/12

‘i.+ını turur 132a/9

‘i.+nı 132b/10

[=7]

‘ilāc-ı peẕīr ilacı kabul eden

‘i. 131b/10

[=1]

ilahī “ey benim Allah’ım” anlamında Allah’a hitap sözü

İ. 010b/13, 014a/16, 025b/13, 029b/3, 061b/3, 125a/1, 125a/3, 125a/6, 126a/6, 126a/10, 127b/13, 127b/14, 131b/4, 191a/2, 200b/8

[=15]

ile bağlaç

i. 059b/3, 086b/17

[=2]

ilgeri ileri, önce, evvel

i. 010a/13, 010a/14, 014a/16, 022a/10, 029b/7, 032a/14, 039b/5, 048b/16, 049a/9, 050a/9, 050a/14, 055a/13, 055a/17, 070a/17, 073a/12, 087b/12, 098b/14, 098b/15, 149a/15, 161b/3, 167a/17

i.+si 037b/3

ilgerki ilerideki

i. 027a/3

[=1]

ilget- ayırtmak, ayıklatmak

i.-er ḳılmasa 055a/2

[=1]

ilhām Allah tarafından ilahi feyz yoluyla peygamberlerin ve seçkin kulların gönlüne verilen ilahi düşünce, halet ve duygular

i.+ı 077a/11

i.+nı 023b/13

[=2]

‘ilim evrenin ve olayların bir bölümünü deneye ve gerçeklere dayanarak inceleyen ve bunlara ait yasaları çıkarmaya çalışan düzenli bilgi, bilim

‘i. turur 023b/12

‘i. 019b/7, 023a/16, 023b/12, 037b/10, 046b/4, 046b/8, 046b/9, 065b/7, 075a/10, 075a/12, 075a/13, 075a/15, 085a/13, 103a/7, 113b/14, 121a/11, 176a/16, 178a/17, 185b/1, 190b/18, 191a/4

‘i.+de 087b/11, 090b/16

‘i.+din 023a/16, 085a/13, 191a/3

‘i.+i 103b/15, 121a/11

‘i.+ide 133b/13

‘i.+imiz 114a/10

‘i.+leri 177b/9

‘i.+ni 020b/1, 046b/5, 046b/7, 147b/3, 171a/8, 177a/17, 178b/1

‘i.+niŋ 065b/6, 089a/14

[=43]

‘ilm-i ferāiż İslam miras hukukunu inceleyen ilim dalı

‘i. 178a/17, 178b/1

[=1]

‘ilm-i İslām İslam ilmi

‘i.+nı 171a/1

[=1]

‘ilm-i ḳadīm Tanrı’nın sahip olduğu ilim

‘i.+iŋ 175a/14

[=1]

illa’l-lah Allah’tan başka

i.+nı 004b/6, 200a/4

[=1]

‘illet hastalık

‘i. 165a/17

‘i.+i 132b/9, 191a/3

‘i.+idin 166a/14

‘i.+ler 003b/9, 141b/4, 166a/12

‘i.+lerdin 143a/5

[=8]

‘ilmī ilme ait olma

‘i. 051a/10

[=1]

iltifāt bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranma, güler yüz gösterme, hatırını sorma, ilgilenme, teveccüh

i.+ı 154b/15

[=1]

‘imāle bir tarafa doğru eğme, çevirme, meylettirme, eğilme, çevrilme

‘i. 021a/15

[=1]

imām 1. İslam dininde görüş ve fikirleriyle bir mezhebe öncülük etmiş olan kimse

i. 010a/4, 014b/15, 014b/16, 022a/6, 024b/11, 050a/5, 072b/7, 111b/7, 149b/7, 173b/6, 173b/9, 173b/12, 181b/11, 181b/12, 190b/17

i.+ı 041b/7, 151b/9

i.+ı 111b/8

i.+ları 192b/16

i.+nıŋ 072b/7, 072b/8, 072b/10

2. cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse

i. turur 024a/5

i. 023b/6, 023b/7, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 029b/7, 029b/10, 030a/11

i.+dın 026b/15, 030a/11, 030a/12, 058a/12, 058a/13

i.+ġa 026b/13, 026b/15, 026b/16, 030a/12

i.+nı 024b/2

i.+nıŋ 026b/12, 026b/16

[=49]

İmām Aḥmed Ḥanbel özel ad

İ. 028b/1

[=1]

İmām Ca‘fer Ṣādıḳ özel ad

İ. 013b/7, 032b/6, 098a/11, 131b/14, 132b/13, 135a/2, 140b/7, 145a/10, 147a/14, 147b/15, 163b/8

[=11]

İmām Dāvūd Tāī özel ad

İ. 028b/1

[=1]

İmām Ḍeḥḥak özel ad

İ. 148b/11

[=1]

İmām Ebū Ḥafṣ Kebīrī Buḫārī özel ad

İ. 022a/5

[=1]

İmām Ebū Yūsufe'l-Ḳāḍı özel ad

İ. 025a/5

[=1]

İmām Ebū'l-Ḥasan Rüstaġnī özel ad

İ. 025a/8

[=1]

İmām Evzā'ī özel ad

İ. 103b/14

[=1]

İmām Ġazālī özel ad

İ. 050a/5

[=1]

İmām Mālik özel ad

İ.+niŋ 024b/12

[=1]

İmām Māżī Ebū Yūsufu'l-Ḳāḍī özel ad

İ. 173b/5

[=1]

İmām Şāfi'ī özel ad

İ. 072a/14, 072b/5

İ.+niŋ 024b/13

[=3]

imāmet imam olma durumu

i. 025b/7

i.+likdin 181b/11

[=2]

İmām-ı Ā'ẓam özel ad

İ. 024b/13, 043b/13, 054a/7, 054b/4, 106a/12

[=5]

İmāmı Ā'ẓam Ebū Ḥānife Kūfī özel ad

İ. 111b/6

[=1]

İmām-ı Şāf'ī özel isim

İ. 054b/5

[=1]

imām-zāde imam oğlu

i. 011b/5

[=1]

imān Allah'ın birliğini, melekleri, mukaddes kitapları, peygamberleri, kıyamet gününü, kaderi, ölümden sonra dirilmeyi kalp ile tasdik ve dil ile ikrar etme, kalben inanma ve dil ile söyleme

i. turur 094b/7, 123b/4, 123b/5

i. 004a/13, 006a/15, 006a/16, 007a/6, 007a/10, 007a/11, 007a/14, 015a/14, 015a/15, 031b/4, 040a/11, 040b/7, 041b/8, 051b/1, 051b/7, 086a/6, 086b/7, 087a/2, 091a/16,

i.-seler 078b/14, 079a/1, 079a/2

[=10]

inek sığır türünün dişisi

i. 172b/2, 175a/8, 175a/9

i.+i 174b/16

i.+im 175a/6

i.+iŋniŋ 175a/9

i.+ni 174b/16

i.+niŋ 175a/8

[=8]

ini küçük kardeş

i.+niŋ 177a/3

[=1]

İnnā a'ṭaynā Kevser Suresi

i. 050a/18, 159a/3, 187b/4, 199a/8, 200a/11

[=5]

İnnā Enzelnāhu Kadir suresi

İ. 017a/4, 184b/11, 189b/12, 196b/1

[=4]

inṣāf hakka ve adalete uygun davranış, nefse değil vicdana uyarak adaletle hareket etme, merhametli davranma

i. 182a/6

[=1]

inşā'a'l-lah "eğer Allah isterse, Allah nasip ederse" anlamında dilek sözü

i. 002a/8, 179b/13, 179b/14

[=3]

irādet irade

i.+idin 094a/7

[=1]

irġābçı rağbet ettiren

i.+sı 170b/5

[=1]

irin cerahat

i.+ini 108b/17

[=1]

'İsā Kuran'da adı geçen ve kendisine kutsal kitap İncil verilen peygamber

'İ. 061a/3, 077a/15, 089b/5, 089b/8, 089b/9, 089b/11, 089b/12, 096a/7, 103b/10, 164b/3, 180b/7, 180b/10, 180b/11, 180b/12, 181b/11, 181b/12, 181b/13, 181b/14, 181b/15, 182a/3, 186b/2

[=22]

İsfahān İran'ın dördüncü büyük şehri ve aynı adı taşıyan eyaletin merkezi

İ. 175a/16

İ.+ını 143a/4

[=2]

İshāl tabii olandan daha çok, daha sık ve daha sulu dışkı çıkarma, amel, sürgün

i. 141b/12

[=1]

isig cehennemliklere içirilen kusmuklu sıcak su

i. 109a/7

[=1]

isim varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, ad

i. 137b/8

[=1]

İslām Allah'ın Kuran ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık

i. turur 152b/2

i. 001b/10, 063a/16, 075b/3, 086a/10, 086a/11, 086b/7, 115b/1, 115b/2, 150a/12, 156b/10

i.+da 095b/16, 154b/17, 192b/5

i.+dın 048a/12

i.+ġa 086b/4

[=16]

İsmā'īl özel ad

İ. 036a/4, 040b/10, 195b/5

[=3]

İsm-i Ā'ẓam "en büyük isim" anlamına gelmektedir, terim olarak Allah'ın en güzel isimleri içerisinde yer alan bazı isimleri için kullanılmıştır

İ.+nıŋ 137b/8

[=1]

'işmet namuslu olma, ahlak kurallarına uyma, nefsi namusa dokunacak fuhuş vb. şeylerden uzak tutma, ırz temizliği, iffet

'i.+i 138b/8, 140b/5

'i.+ide 022b/6, 026b/4, 044b/10

'i.+iŋde 188a/13

[=6]

isnād bir düşünceyi, bir konuyu bir kimse veya sebebe yükleme, ona bağlama

i.+ıda 048b/7

[=1]

isnād-ı dürüst doğru isnat

i. 010a/9, 043a/6, 050a/15, 146a/4, 180b/14, 185a/10, 192b/2

[=7]

isnād-ı ser baş isnat

i. 138a/17

[=1]

isnād-ı seyyidü'l-istiġfār Seyyidü'l-istiġfar'ın isnadı

i. 157a/3

[=1]

isrāf gereksiz yere harcama, boşuna sarfetme, lüzumundan fazla harcama, savurganlık

i.+dın 079a/17

[=1]

İsrāfīl dört büyük melekten biri olup kıyamet gününde sura üflemekle görevlidir

i. 032b/15, 133b/12, 148a/12, 150b/4, 186a/14, 195b/2, 199b/16

i.+ġa 006b/1, 182b/1

[=9]

iste- dilemek, talep etmek

i.-mese 054b/16

[=1]

isti'āẕe Allah'a sığınma

i. 037a/7

[=1]

isti‘dād herhangi bir şeye karşı doğuştan gelen yatkınlık, yetenek, kabiliyet

i. 007a/5, 021a/16

i.+ını 007a/4

[=3]

isticāb vacip görme, lüzumlu sayma, haklı görme

i. 044b/4

[=1]

istiftāḥ başlama, açma

i. 191a/5, 191b/9

[=2]

istiġfār Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme, tövbe etme

i. turur 011a/8

i. 002a/13, 004a/10, 011a/9, 011a/11, 011a/12, 011a/16, 011a/17, 011b/1, 011b/7, 011b/14, 012a/5, 012a/17, 012b/14, 020a/15, 045a/13, 045b/4, 052a/14, 053a/5, 127a/3, 128a/2, 157a/8, 157a/11, 161a/5, 192a/3, 192b/15, 195a/15, 197a/8

i.+da 012b/13

i.+dın 101b/1

i.+nı 011b/2, 011b/7, 011b/9, 011b/11, 012a/3, 012a/11, 012a/13, 012a/15, 012b/10, 012b/12, 012b/13, 040a/3, 048a/15, 157a/8, 157a/10, 157a/14, 190a/10, 190a/16

i.+nıŋ 011a/7, 190a/9

[=51]

istiḫrāc sonuç, anlam çıkarma

i. 023b/12

[=1]

istiḥsān beğenme

i. 002a/9

[=1]

istiḳāmet Allah'ın emrettiği şekilde hareket etme, taat ve ibadetini eda edip yasaklanan şeylerden kaçınma, sırat-ı müstakim üzere bulunma

i. 101b/9

[=1]

istincā pislikten kurtulma

i. 017b/12

[=1]

istisḳā vücutta su toplanması

i. 139a/5

i.+dın 164a/13

[=2]

istiṭā‘at kudret, güç

i. 074a/12

[=1]

iş bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, davranış, tutum, iş

i. turur 136a/13

i. 006b/7, 006b/8, 008b/7, 013a/2, 015a/6, 021b/1, 021b/3, 026b/6, 027a/11, 036b/2, 045a/6, 073b/1, 077b/17, 084b/9, 086b/11, 101b/7, 101b/8, 105b/10, 132a/5, 174a/8, 178b/8, 180b/9, 193b/12

i.+de 023a/15, 092a/3, 098a/12, 115a/11, 170b/6

i.+din 006b/9, 036b/8, 047a/8, 168a/14, 168b/16

i.+ġa 022a/15, 050a/7, 081a/15, 090a/10, 090a/12, 148b/3

i.+i turur 100b/4

i.+i 022a/16, 058b/17, 067a/7, 067a/9, 067b/12, 106a/3, 106a/7

i.+ide 105b/10, 161b/5, 170a/5, 172b/10, 182a/7

i.+idin 161b/3

i.+ige 012b/17

i.+im 171b/5

i.+iŋdin 088b/9

i.+ini 022a/10, 061b/17, 153a/1, 161b/3

i.+iŋizlerdin 082b/5

i.+ḳa 101b/7

i.+ler 006b/15, 100a/7, 108b/6, 121b/12

i.+lerde 075b/8, 097a/14, 122b/4, 148b/14

i.+lerdin 024b/8, 111b/4, 193b/13

i.+lerġa 006b/15, 041a/7

i.+leri 141b/3

i.+leride 091b/13, 099a/10, 169b/15

i.+lerige 177b/14

i.+lerinde 113b/12

i.+lerni 083b/16

i.+ni 045a/9, 059b/8, 097b/16, 099b/10, 169a/4, 169a/5, 172a/6, 173a/12

i.+niŋ 068b/5

[=94]

işāret bir şeyin var olduğunu, meydana çıktığını gösteren belirti, alamet, emare, iz, im

i. 049a/18, 073a/17, 100a/15, 101b/10, 139b/16, 154b/13

[=6]

işgene et suyuyla yapılan tirit

i. 087a/5

i.+de 087a/7

[=2]

işlet- çalıştırmak

i. 168a/15

i.-key 107a/2

i.-megil 089b/9

[=3]

işlıḳ yapılması gereken görev

i.+ımnı 071b/4

[=1]

‘işret içki içme, içki

‘i. 186a/12

[=1]

iştihā iştah, cinsi arzu

i. 080b/12, 154a/16

[=2]

it köpek, bk. ıṭ

i. turur 103b/2

i. 063a/2, 065a/17, 072b/12, 124a/2, 124a/5, 124a/9

i.+din 065b/1, 088a/1

i.+ġa 072b/13

i.+idin 013a/7

i.+leriniŋ 141b/1

[=12]

i‘ṭā verme, ödeme, verilme

‘i. 170b/10, 189b/4, 198b/7

‘i.+nı 189b/3

[=4]

‘itāb azarlama

‘i. 108b/10, 170a/1, 170a/3

[=3]

itmām bitirme, tamamlama

i.+ġa 060a/6

[=1]

ittifāḳan birlik hâlinde, birleşerek

İ. 071a/3, 084b/16

[=2]

‘ivaż karşılık

‘i. 196a/7

‘i.+ı 175a/9

‘i.+ıda 111b/1, 172b/14

‘i.+ıġa 064a/8, 126a/4, 175a/8

‘i.+ını 176a/5

[=8]

iz bir şeyin bir yerde bıraktığı belirti

i.+leri 169a/12

[=1]

īẕā eziyet verme, eziyet etme

ī.+nı 047a/6

ī.+sıdın 103b/5

[=2]

İẕā cā‘e naṣru’l-lah Nasr suresi

i. 051a/16, 199a/16, 190b/11

[=3]

İẕā vaḳa’at Kuran-ı Kerim'de 56. Sure, Vakıa suresi

İ. 160a/4

[=1]

İẕā Zülzilet Kuran-ı Kerim'de 99. sure

İ. 150a/4, 155b/3, 184b/11, 184b/15

[=4]

iżāfe maletme, bağlama, nispet etme

i. 127b/12

[=1]

izār peştamal

i.+nı 162a/17

[=1]

‘izzet hürmet, saygı, ikram, büyüklük, yücelik

‘i. 010b/2, 014b/7, 016a/1, 022b/10, 023a/4, 056a/3, 075a/16, 123b/16, 160b/9, 174a/9, 177a/17

‘i.+i 032a/9, 034b/14

‘i.+im 045a/16, 121a/16, 148a/13, 173b/7

‘i.+ler 075b/6

[=17]

‘izzet-i celle celāle şanı yüce olanın izzeti

‘i.+din 189b/6

[=1]

-K-Ḳ-

Ka‘b özel ad

K. 027a/8

[=1]

Ka‘be İslam inanışına göre yeryüzünde yapılan ilk mabed, Müslümanların kıblesi

K. turur 152b/2

K. 024a/1, 056b/4, 098b/3, 120b/4, 120b/5

K.+din 074a/2

K.+ġa 036b/13, 037a/7, 050b/17, 073b/12, 074a/6, 116a/5, 120b/4

K.+ni 106a/16, 180b/11

K.+niŋ 120b/5

[=17]

Ka‘b e’l-Aḫbār özel ad

K. 007b/10, 027a/7, 092b/4

[=3]

Ka‘be-yi mu‘aẓẓama büyük ve kutsal Kabe

K. 033b/6, 120b/2

K.+da 189b/5

K.+ġa 049a/1

K.+nı 051b/9

[=5]

ḳā‘ide bir oturuş veya tek bir oturum

ḳ.+de 023b/4, 201b/11

[=2]

ḳā‘ide davranışlara yön veren ve uyulması önceden kabul edilen esaslardan her biri, usul, kural

ḳ. 087a/10

[=1]

ḳabā cübbe

ḳ. 097a/5

ḳ.+lar 096b/13

ḳ.+lardın 097a/10

ḳ.+nı 096b/15, 096b/16, 096b/17, 097a/1, 097a/2, 097a/3, 097a/8, 097a/9

[=12]

ḳabar- miktarı artmak, çoğalmak

ḳ.-ıp 114b/3

[=1]

ḳābil kabul eden, alan, alıcı

ḳ. 131b/15

[=1]

kābin nikâhta damat tarafından geline verilmesi taahhüt edilen para, ağırlık

k.+ini 113a/12

[=1]

ḳabir mezar

ḳ. 116b/3, 131b/5

ḳ.+deġı 116b/2

ḳ.-din 116a/16

ḳ.+ġa 116b/2, 118b/3, 150a/5

ḳ.+i 120a/2

ḳ.+iġa 156a/13

ḳ.+ini 131b/1, 156a/3, 156a/6

ḳ.+iniŋ 131b/5

ḳ.+isiniŋ 155b/10, 156a/6

ḳ.+niŋ 151a/16, 166b/17

ḳ.+sıġa 150b/6

ḳ.+siġa 150b/15

[=20]

Ḳabīṣa özel ad

Ḳ. 160b/13, 160b/16, 160b/17

[=3]

ḳabūl bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, razı olma, muvafakat etme

ḳ. turur 195a/14

ḳ. 012a/9, 023b/8, 028b/17, 042b/15, 058a/10, 058a/11, 075a/5, 078b/13, 126b/15, 127a/2, 128a/2

[=12]

ḳaburġa göğüs kafesini meydana getiren kemiklerin her biri

ḳ.+sıdın 053a/1

[=1]

ḳaç- kurtulmak için süratle uzaklaşmak, firar etmek

ḳ.-ar 067a/12, 178a/6

ḳ.-arlar 180a/1

ḳ.-ġıl 173a/16

ḳ.-ıp 126a/12, 131a/14, 131a/16

ḳ.-ḳan 145a/16, 145a/17, 145b/1, 145b/6, 145b/8, 145b/11

ḳ.-ḳay 008b/1, 181b/15

ḳ.-ḳaylar 139b/15, 178a/5, 179a/4, 181b/17

ḳ.-maḳ 119a/5

ḳ.-mış 145b/2

ḳ.-sa 140a/1

ḳ.-tı ėrse 066b/12

ḳ.-tı 066b/13

[=24]

ḳaçan ne zaman

ḳ. 007a/5, 015a/17, 053a/4, 055a/10, 059a/3, 068b/11, 092a/12, 094a/5, 154a/11, 176b/4, 176b/5, 176b/6, 178a/9, 190b/18

[=14]

ḳaçar yanak, elmacık kemiği

ḳ.+ları 179a/17

[=1]

ḳaçḳı kaçkın, firari

ḳ. 144b/15

[=1]

ḳad boy

ḳ. 018a/12

ḳ.+dı 178b/16

ḳ.+ı 098b/16

[=3]

ḳaddem adım

ḳ.+ni 201b/9

[=1]

Ḳaddemū'n-Nefsiküm eser adı

Ḳ.+niŋ 149a/14

[=1]

ḳadeḥ içki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyale

ḳ. 062b/5, 071a/9, 110a/9, 118b/8, 145a/1, 154a/1, 165b/3, 191b/4

ḳ.+deki 062b/7

ḳ.+din 062b/10

ḳ.+i 092a/5

ḳ.+ler 109b/5

[=12]

ḳadem ayak, adım

ḳ. 010a/16, 027a/15, 027a/16, 027a/17, 056a/16, 081b/17, 103a/15, 105a/16, 138a/8, 148b/14, 154b/17, 172b/11

ḳ.+ge 104a/13

ḳ.+i 028a/7, 086a/3

ḳ.+iġa 028b/7, 119a/17

ḳ.+iŋ 068b/17

ḳ.+ini 023b/1

ḳ.+iniŋ 023b/1

ḳ.+lerniŋ 027b/1

[=21]

ḳader Allah tarafından ezelde tayin ve tespit edilmiş hükümlerin bütünü, alın yazısı

ḳ. 174a/1

[=1]

ḳāḍı İslam hukukuyle yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü davayı halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur

ḳ. 076b/5, 076b/6, 076b/8

[=3]

Ḳāḍı Kemāle'd-dīn Ca'fer Hinduvānī özel ad

ḳ. 035a/16

[=1]

ḳāḍılıḳ kadı olma durumu

ḳ.+nıŋ 035b/1

[=1]

ḳadīm geçmişi uzun zamāna dayanan, eski

ḳ. 174a/14

[=1]

ḳādir kudret ve kuvvet sāhibi, yapabilme gücüne mālik olan (kimse), muktedir

ḳ. turur 011a/13

ḳ. 022b/1, 028b/17, 122b/16

[=4]

ḳadir Kuran-ı Kerim'in indirildiği mübarek gece

ḳ. 022b/14, 196a/14, 196a/15, 196a/16, 196a/17

[=5]

ḳādirlıḳ muktedir olma durumu

ḳ. 091b/10

[=1]

ḳaf Arap alfabesinin yirmi birinci harfi

ḳ.+nı 143b/8

ḳ.+niŋ 044b/8

[=2]

ḳafes kaçmalarını önlemek için hayvanların içine kapatıldığı, aralıklı olarak yapılmış mahfaza

ḳ.+de 058a/8

[=1]

kāfi yeten, yetişen, elveren, yeterli, kifayet eden

k. 001b/15

[=1]

Kafī eser adı

K. 186b/3

[=1]

ḳāfile birlikte yolculuk edenlerin meydana getirdiği topluluk

ḳ. 021a/16, 138a/17

[=2]

kāfir Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini inkâr eden kimse

k. turur 180b/10, 181a/9

k. 006a/3, 015b/13, 028b/4, 070a/1, 070a/2, 077a/3, 093b/15, 099b/7, 105a/4, 115a/17, 119a/3, 137b/15, 153a/17, 178b/6, 180a/10, 182a/2

k.+din 119a/5

k.+iġa 125b/9

k.+ler 006b/13, 006b/14, 018a/11, 019a/8, 075b/2, 139a/10, 181b/17

k.+lerġa turur 178b/14

k.+lerġa 005b/10, 036a/4, 040b/11

k.+leri 171a/9

k.+leriniŋ 029a/16

k.+lerni 076b/15

k.+lerniŋ 027a/17, 072a/1, 180a/7, 180b/8

k.+ni 029a/14, 076b/17

k.+niŋ 029a/15

[=43]

kāfirlıḳ kâfir olma durumu

k. 007a/9, 010b/9

k.+dın 097b/6

[=3]

ḳafla- kaplamak

ḳ.-p 141b/13

[=1]

kāfūr Hindistan ve Çin'de yetişen kafur ağacının (laurus amphhora) zamkından elde edilen ve hekimlikte kullanılan beyaz, yarı şeffaf, kolaylıkla parçalanır ıtırlı madde

k. 141b/13

[=1]

ḳaġun kavun

ḳ. 165a/10

ḳ.+ġa 119a/1

ḳ.+larıdın yėdürdüŋ 119a/2

ḳ.+nı 165a/13

ḳ.+nıŋ 165a/9

[=5]

kāġuẕ kağıt

k. 168b/6, 169a/11, 169b/9

k.+da 135a/2, 144b/7, 145b/3, 158a/12, 168b/6

k.+ġa 081b/4

k.+ge 134a/11, 137b/11, 140a/15

k.+ları 047b/1

k.+nı 145b/6

[=14]

kāh bazan, bazı zaman, gâh

k. 017b/15, 071b/9, 107a/16, 107b/15, 128a/7, 134a/16

[=8]

ḳahhār çok kahreden, ezen, mahveden, yok eden

ḳ. 051a/5

[=1]

ḳahır insanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder

ḳ. 125b/4, 152a/13, 189a/4

ḳ.+ı 104b/6

ḳ.+ını 035b/13, 069b/15, 069b/17

[=7]

kāhil tembel

k. 020a/5, 116b/12, 162b/2

[=3]

kāhillıḳ tembellik

k. 041a/4, 167b/7

[=2]

kāhin gelecekte olacaklardan, gizli şeylerden ve gaipten haber verme iddiasında olan kehanet sahibi kimse

k. 195a/1

[=1]

ḳahr-ı ġażab gazabın sıkıntısı

ḳ. 089b/1

[=1]

ḳaḥṭ kıtlık

ḳ. 108a/10, 167b/4

ḳ.+ī 084b/16

[=3]

ḳaḥṭlıḳ kıtlık

ḳ. 182a/16

[=1]

ḳāīm ayakta duran, ayağa kalkmış durumda olan, kıyamda bulunan

ḳ. 006b/2, 010b/15, 071a/5, 177a/4

[=4]

ḳaḳ- çakmak, vurmak, kakmak

ḳ.-ġay 017b/5

ḳ.-tı ėrse 122a/16

[=2]

ḳaḳ kuru

ḳ. 166a/7

[=1]

ḳal- 1. (olduğu yerde ve olduğu halde) durmak

ḳ.-dı 025b/2, 089a/7, 168b/4

ḳ.-ġan 110a/8, 132a/13

ḳ.-ġay 017b/16

ḳ.-ıp ėrdi 068b/7

ḳ.-ıp turur 050a/17

ḳ.-ıp 022a/3

ḳ.-ıpnı 039b/16

ḳ.-sa 017b/13

ḳ.-sam 071a/16

2. (hareket hâlindeki bir şey) olduğu yerde durmak, hareketine, yoluna devam etmemek

ḳ.-ġan 083a/3, 168a/3

ķ.-ġay 110a/5
ķ.-masun 160a/12
ķ.-sa 121a/12
3. arta kalmak, fazla kalmak, artmak
ķ.-ġan 017a/6, 017a/13, 050a/16, 050b/9, 062a/3, 062b/12, 166b/14, 186b/14, 200b/2
ķ.-ġanı 018b/14, 027a/2
ķ.-ġanını 122b/7
ķ.-ġanınıŋ 055b/6
ķ.-ġay 051b/5,
ķ.-ıp 172b/16
ķ.-madı 070b/9, 072b/2,
ķ.-maġan 106a/3, 106a/6,179a/14
ķ.-maġay 108a/17, 178a/12,182a/16, 187a/17, 189b/5
ķ.-mas 172a/14
ķ.-masa 065b/4, 178b/9
ķ-sa 065b/3, 149b/6
4. geri kalmak
ķ.-dı ėrse 035b/2
ķ.-dı 160b/4
ķ.-dım 167b/15
ķ.-mas 089b/4
5. varlığını devam ettirmek
ķ.-dı 090b/5
6. eksik kalmak
ķ.-ıp ėrdi 012b/3
7. ... durumuna gelmek, ... durumda olmak
ķ.-dı 089a/7, 155a/8, 155a/10
ķ.-dılar 077a/2
ķ.-dım 138b/5
ķ.-dıŋ 077a/3
ķ.-ġan 192b/8
ķ.-ġay 172a/7
ķ.-ıp turur 155a/6
ķ.-ıp 155a/4, 155a/7, 171b/12
ķ.-madı 155a/9
ķ.-ur ėrdi 167b/4
8. yardımcı fiil
aç ķ.-adur 082b/1
maḥrūm ķ.-ġan 113a/8, 113a/9
maḥrūm ķ.-lġannıŋ 125b/1
maḥrūm ķ.-ġay 018a/3, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/9
maḥrūm ķ.-ıp 088a/13
maḥrūm ķ.-maġıl 164b/17
tul ķ.-mış 113a/4
aç ķal- “karnını doyurama-”
maḥrūm ķal- “yoksun kal-”
tul ķal- “kadın veya erkeğin eşi öl-”
[=75]

ķalb iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, seziş yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın manevi varlığının merkezi, gönül
ķ. 107b/5
ķ.+iġa 052b/14
[=2]

ķāle’n-nebī̄ peygamber buyurur
ķ. 037b/9
[=1]

ḳalem yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet

ḳ. 007b/6, 139b/16, 163a/6, 163a/7, 169b/9, 186a/14

ḳ.+din 002a/9

ḳ.+ler turur 047a/17

ḳ.+ni 169a/11

[=9]

ḳalın fazla, epey

ḳ. 180b/11

[=1]

ḳalın ince karşıtı

ḳ. 028a/14

[=1]

ḳalın- kalınmak, arta kalmak

ḳ.-sa 070b/11

[=1]

ḳamçı ucuna ince deri, meşin veya ip bağlanmış bir değnekten ibaret vurma aleti, kırbaç

ḳ. 087a/15, 169a/12, 169a/13, 169a/14

ḳ.+nıŋ 139b/16

[=6]

ḳāmet bilhassa cemaatle kılınan farz namazlardan önce, "namaz başladı" anlamına gelen kad kameti's-sala cümlesi ilave edilerek okunan ezan

ḳ. 056b/8, 056b/9, 058a/10, 058a/11, 145b/9

ḳ.+leri 056a/1

ḳ.+niŋ 154a/15

[=7]

ḳamış buğdaygillerden, sulak yerlerde yetişen, çeşitli türleri olan, içi boş, yüzü boğumlu bitki

ḳ. 080b/1

[=1]

kāmil ilim, fazilet ve hüner sahibi, manevi meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmiş (kimse)

k. 014b/9, 015a/14, 020a/5, 022b/7, 030a/4, 156b/16

[=6]

ḳan- daha fazlasına ihtiyaç hissettirmeyecek kadar yemek veya içmek suretiyle doymak, yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak

ḳ.-sa 078b/1

[=1]

ḳan canlıların yaşaması için vücudunda dolaşan hayati sıvı, kan

ḳ. 143b/17

ḳ.+ġa 102b/9, 102b/10

ḳ.+ıdın 092b/7

ḳ.+ımnı 173a/16

ḳ.+larını 109b/6

ḳ.+nı 165a/6

[=7]

kān maden ocağı, yurt, ocak

k. 179a/7

[=1]

ḳanā'at elindekinden hoşnut olup

fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene razı olma

k̦. 093a/4

k̦.+nıŋ 093b/1

[=2]

k̦anat kuşlarda ve böceklerde gövdenin iki yanında yer alan ve uçmayı sağlayan açılır kapanır bir çift organ

k̦.+ıġa 191b/5

[=1]

k̦and şeker

k̦. 066a/16

k̦.+ġa 144a/8

[=2]

k̦andın nereden

k̦. 013a/2

[=1]

k̦andīl sıvı hâlindeki yağa batırılmış bir fitilin yanması suretiyle ışık veren aydınlatma aleti

k̦. 059a/10

k̦.+de 059a/11

[=2]

k̦anı hani, nerede

k̦. 108b/14

[=1]

k̦apak̦ kabakgillerden, birçok cinsi bulunan, sürüngen gövdeli bitki

k̦. 164a/2, 164a/7, 164a/10, 164a/12

k̦.+nı 164a/3, 164a/4

[=6]

k̦apıġ kapı

k̦.+ı 191b/9

k̦.+ıġa 010b/5

k̦.+ını 191a/4, 193a/14

[=4]

k̦apla- bir şeyin dış yüzünü başka bir madde ile örtmek, üstüne başka bir madde geçirmek, döşemek veya yapıştırmak

k̦.-p 132b/16

[=1]

k̦apuġ kapı, bk. k̦apuk̦

k̦. 037b/14, 037b/15, 042b/1, 110a/11, 120b/14, 158a/14

k̦.+dın 016a/16, 017b/6, 019b/2, 157b/15, 193a/14

k̦.+ı 025a/15, 052a/1, 178b/10, 189a/16

k̦.+ıda 050a/9, 077b/16

k̦.+ıġa 017b/4, 040b/16, 053b/4, 059a/13

k̦.+ını 015a/13, 017b/5, 069b/16, 081b/17, 082a/1

k̦.+ınıŋ 001b/11, 037b/13, 042a/17

k̦.+ları 019b/4, 022b/9, 022b/12, 160b/17, 189a/5

k̦.+larıdın 158a/14

k̦.+larını 007b/5, 016a/16, 017b/5, 019b/2, 047b/3, 047b/4, 157b/14, 157b/15

[=44]

ḳapuḳ kapı, bk. ḳapuġ
ḳ.+ıġıge 070a/15
[=1]

kār bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar
k. 010b/18, 011a/1, 132b/9, 134a/10, 136b/2
[=5]

ḳara siyah, kara
ḳ. 034a/17, 048a/3, 048a/9, 048a/10, 060a/12, 136b/10, 143a/6, 180a/8, 186b/11
[=10]

ḳara akraba, hısım
ḳ.+sıġa 186a/11
[=1]

ḳarabe büyük testi
ḳ. 092a/4
ḳ.+de 092a/10
ḳ.+din 092a/5
[=3]

ḳaraġu kör, bk. ḳarraġu
ḳ. 143a/10, 161a/12, 200b/2
[=3]

ḳaraḳçı harami, eşkıya
ḳ. 138b/7, 138b/17
ḳ.+dın 135b/12
ḳ.+lar 035a/10, 138b/9
ḳ.+lardın 175b/13
ḳ.+larnı 035a/11
[=7]

ḳaraḳçılıḳ harami olma durumu
ḳ. 139a/3
ḳ.+ġa 138b/13
[=2]

ḳaraŋġu karanlık
ḳ. turur 025b/1
ḳ. 004b/17, 025b/1, 030b/14, 031a/6, 051b/18, 059a/15, 180b/2
ḳ.+da 030a/5, 081a/12
[=10]

ḳaraŋġuluġ karanlık, bk. ḳaraŋġuluḳ
ḳ.+ı 178b/13
[=1]

ḳaraŋġuluḳ karanlık, bk. ḳaraŋġuluġ
ḳ. 191a/17
[=1]

ḳarar- kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hâle gelmek
ḳ.-ġay 048a/4, 048a/5
[=2]

ḳarār bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm
ḳ. 157a/6
[=1]

ḳarġa kanatları geniş, tüyleri kara, gagası dişli, tarla ve bahçelere çok zararlı ötücü kuş
ḳ. 136b/10
[=1]

kār-ger etkili, iş yapan
k. 173a/14
[=1]

ḳarın karın, mide

ḳ. 081b/5

ḳ.+da 037b/10

ḳ.+ı 077b/10, 077b/12, 078a/17, 080b/12, 109a/7, 177b/12

ḳ.+ıda 128a/14, 128a/15, 164a/15

ḳ.+ıdın 177b/10

ḳ.+ıġa 083a/3

ḳ.+ım 069b/4, 069b/11

ḳ.+ıŋda 120b/3

ḳ.+ını 079a/5, 191a/2

ḳ.+ınıŋ 109a/5

ḳ.+nı 081b/3

ḳ.+nıŋ 079a/17

[=21]

ḳarındaş kardeş

ḳ.+ımız 102b/12

[=1]

ḳarıt- yaşlandırmak

ḳ.-ur 163b/10

[=1]

ḳarin yakın

ḳ. 082b/6

[=1]

kāriz yer altı su kanalı

k.+i 121a/5

[=1]

kārkun yönetici

k.+ı turur 168a/9

[=1]

ḳarraġu kör, bk. ḳaraġu

ḳ. 048a/3, 100b/9, 104a/6, 180a/17

[=4]

ḳaruşḳu kurt, börü

ḳ. 171b/14

[=1]

ḳarż ödünç, borç; bk. ġarż

ḳ. 069b/1, 071b/9, 072b/8, 076b/7, 115a/10, 130a/15, 163a/17, 163b/9, 163b/11, 172a/4

ḳ.+ıŋ 076b/6

ḳ.+ını 038a/12, 063a/7, 072b/9

ḳ.+ları 163b/6

ḳ.+larını 163a/16, 163b/1

[=19]

ḳarżdār borçlu

ḳ. turur 163a/13

ḳ. 038a/11, 038a/12, 163b/5

ḳ.+ım turur 111b/10

[=5]

ḳarżdārlıḳ borçlu olma

ḳ.+dın 004a/3, 097b/7, 163a/10

[=3]

ḳarż-ḫᵛāh borç isteyen

ḳ.+larnıŋ 163a/13

[=1]

ḳarż-ı ḥasene güzel borç

ḳ. 071b/12

ḳ.+ġa 071b/7

[=2]

ḳaṣıd niyet, istek, amaç, gaye

ḳ. 051a/2, 053a/2, 135b/17

[=3]

ḳaṣden bilerek, isteyerek, bile bile

ḳ. 048a/8, 048a/9, 048a/10, 065a/3

[=4]

kāse çini, toprak veya camdan yapılmış çukur çanak

k. 162b/17

k.+de 081a/17

k.+ler 194b/9

k.+lerde 194b/10

k.+yi 194b/12

[=5]

ḳasem yemin, and

ḳ. 011a/9, 051b/1, 148a/14, 186a/7

[=4]

ḳasem-i be-ḫudā-yı rabbu'l-'izzet Tanrıya verilen söz

ḳ. 072a/14

[=1]

ḳaṣır köşk, küçük saray

ḳ. 149a/9, 194b/2

ḳ.+da 194b/5

ḳ.+lar 200b/12

ḳ.+nıŋ 194b/4

[=5]

ḳaṣīde beyit sayısı 15'den az olmayan, belli bir maksatla ve bilhassa birini veya bir şeyi övmek için aruz vezniyle yazılmış, bütün beyitlerinin ikinci mısrası ilk beyitle kafiyeli manzume

ḳ. 076b/4

[=1]

ḳaṣr-ı nūr nurdan yapılmış köşk

ḳ.+dın 194b/4

[=1]

ḳaş ön, huzur, yan

ḳ.+ıda 061b/11, 194b/10

ḳ.+ıġa 017a/17, 194b/12

ḳ.+ıŋızda 090b/1

[=5]

ḳaşı- vücudun herhangi bir yerinde duyulan, kaşıntı denen hafif yanma veya batmaya benzer hissi gidermek için bu hissin duyulduğu yeri tırnakları veya başka bir şeyi üzerinde gezdirmek suretiyle hafifçe ovmak, hafifçe kazır gibi yapmak

ḳ.-maḳdın 124b/7

[=1]

kāşkī dilek cümlelerinin başına getirilir ve "ne olurdu" anlamında temenni ve pişmanlık anlatır, keşke

k. 071a/15, 084b/15, 128b/3

[=3]

ḳat huzur, yan, ön

ḳ. 006b/3, 039a/15

ḳ.+ıda turur 022b/17

ḳ.+ıda 004b/14, 006a/5, 021b/5, 022b/14, 024b/4, 028b/6, 078b/4, 092a/5, 092a/16, 092b/13, 093a/13, 103a/6, 126b/13, 132a/11, 132a/12, 148b/2, 166a/10, 168b/13, 172a/13, 174a/17, 174b/2, 196a/1

ḳ.+ıdın 026a/7

ḳ.+ıġa 003b/2, 007b/12, 009a/7, 011b/4, 021b/16, 032b/11, 035b/9, 100a/5, 114a/8, 118a/17, 123a/16, 131a/14, 132b/14, 134b/4, 134b/12, 158a/13, 174a/14

ḳ.+ıge 013a/6, 020b/2, 022a/16, 023a/5, 028a/13, 039a/2, 052a/8, 059a/1, 060b/16, 068a/14, 076a/7, 076a/14, 076b/4, 077a/2, 085a/14, 087a/5, 101a/5, 102b/11, 103a/4, 118b/15, 119a/15, 119b/15, 119b/16, 135a/8, 135a/14, 152a/15, 154a/8, 169a/1, 172b/17, 173b/6, 173b/7

ḳ.+ımda 005a/16, 005b/2, 019a/6, 024b/16, 049a/11, 054a/9

ḳ.+ımdın 117a/11

ḳ.+ımġa 034b/4, 049b/8, 110b/1, 119a/14, 138b/11, 152a/6, 158b/14

ḳ.+ımızġa 151b/8

ḳ.+ında 007b/3, 019a/5, 028b/6, 054b/9, 057a/6, 063b/9, 098a/13, 162a/16, 169b/8, 190b/6, 198a/8

ḳ.+ıŋda 013a/11, 114a/14

[=102]

kaṭ'a asla, hiçbir zaman, katiyen

k. 113a/7

[=1]

ḳata defa, kez

ḳ. 004b/11, 007a/6, 008a/2, 008a/4, 008b/16, 009b/4, 010a/3, 010a/4, 010a/10, 011a/9, 011a/15, 011b/7, 012a/11, 013a/4, 013a/10, 013a/16, 013a/18, 013a/19, 013b/4, 013b/6, 014a/3, 014b/3, 015a/12, 015b/6, 017a/1, 019a/6, 029a/5, 031b/10, 032a/4, 032a/10, 032a/16, 032b/2, 032b/12, 033a/1, 033a/4, 033a/9, 033a/11, 033b/14, 034a/6, 034a/7, 036b/3, 037b/3, 037b/4, 037b/6, 038a/10, 039a/7, 039b/9, 039b/10, 039b/17, 040a/1, 040a/3, 040a/7, 040a/11, 040a/16, 041b/17, 042a/4, 042a/7, 042a/14, 042a/15, 042b/4, 042b/5, 042b/8, 043a/2, 043a/14, 043b/1, 043b/2, 043b/3, 043b/9, 044a/3, 044a/6, 044a/7, 044a/8, 045a/1, 045a/2, 045a/4, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 047a/11, 047b/5, 047b/6, 047b/14, 047b/15, 048a/15, 048a/17, 048b/2, 048b/3, 048b/9, 048b/12, 048b/14, 050a/4, 051a/13, 051a/14, 051a/16, 051a/17, 052a/13, 052a/14, 052a/15, 052a/16, 054b/2, 055a/14, 058b/5, 077a/11, 098b/10, 106a/17, 109b/15, 125b/15, 130b/12, 130b/13, 130b/14, 130b/15, 131a/4, 131a/5, 131a/8, 131a/9, 131a/10, 131b/3, 131b/16, 132a/3, 132b/2, 132b/8, 132b/11, 133a/3, 135b/10, 135b/13, 136b/13, 138a/2, 138a/3, 138b/9, 143a/10, 143a/13, 143b/4, 143b/13, 145a/1, 145a/13, 145a/17, 145b/8, 145b/9, 146a/8, 147a/6, 147a/7, 147a/12, 149a/6,

149a/7, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 150a/4, 150b/2, 150b/13, 152a/2, 155b/7, 156a/9, 156a/11, 157a/10, 157b/6, 157b/7, 159a/3, 159a/10, 159b/7, 159b/13, 159b/17, 160a/2, 160a/9, 160b/2, 163b/5, 163b/6, 165a/16, 181b/1, 181b/10, 182b/6, 182b/7, 182b/17, 183a/4, 183a/12, 183b/1, 183b/12, 184a/1, 184a/8, 184a/9, 184a/12, 184a/15, 184a/16, 184a/17, 184b/12, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 185a/1, 185a/7, 185a/8, 185a/16, 186a/3, 186b/16, 187b/4, 187b/10, 188a/17, 188a/18, 188b/1, 188b/16, 188b/17, 189b/12, 189b/13, 189b/14, 189b/15, 189b/16, 190a/10, 190a/14, 190a/16, 190b/3, 190b/10, 190b/11, 190b/12, 190b/13, 191a/8, 191a/13, 191b/13, 192a/2, 192a/3, 192a/9, 192b/13, 192b/14, 192b/15, 193a/5, 193a/9, 193a/17, 193b/3, 193b/4, 193b/6, 193b/14, 194a/4, 197a/7, 197b/1, 197b/2, 198a/15, 198b/14, 198b/15, 198b/17, 199a/1, 199a/3, 199a/8, 199a/11, 199a/15, 199a/16, 199b/7, 199b/9, 199b/10, 199b/12, 200a/4, 200a/11

[=303]

ḳatar dizi, sıra

ḳ. 012a/15, 015a/7, 024a/17, 035a/13, 039a/5, 040b/5, 040b/6, 045a/10, 050a/18, 067a/2, 067b/2, 132a/7, 132a/15, 145b/9, 147a/6, 150b/13, 150b/14, 159a/3, 159a/11, 200a/4

ḳ.+ıda 009a/4

[=22]

ḳatı çok, pek, pek çok

ḳ. 088b/10

[=1]

ḳatıġ haşin, sert, kırıcı, acı, zor, güç; bk. ḳattıġ

ḳ. turur 108b/15

ḳ. 072a/1, 095a/8, 099a/5, 110a/4, 112b/14, 116a/1, 119a/7, 125b/9, 140a/14, 151a/7, 153b/4, 153b/7, 180b/9

ḳ.+ı 095a/13

ḳ.+raḳ turur 005b/10, 119b/10

ḳ.+raḳ 150b/11

ḳ.+raḳı 110b/10

[=19]

ḳatıġlıġ hoş görüsüz olma durumu

ḳ.+ıdın 148a/16

[=1]

ḳatıl- dahil edilmek

ḳ.-mış 197b/15

[=1]

kātib-i a'māl amelleri kaydeden melekler, kiramen katibin

k. 056b/8, 064a/4

[=2]

ḳaṭre damla

ḳ. 017b/7, 062b/16

ḳ.+leri 017b/7

ḳ.+siçe 059a/6

ḳ.+yi 062b/13

[=5]

ḳaṭre-yi uçmaḳ suy cennet suyunun damlası

ḳ. 164b/13

[=1]

ḳattıġ haşin, sert, kırıcı, acı, zor, güç; bk. ḳatıġ

ḳ. 017a/15, 029b/8, 030b/15, 048a/3, 049b/3

ḳ.+da 029b/8

ḳ.+raḳ 089a/11

[=8]

ḳavī dayanıklı, güçlü, zorlu olan

ḳ. 075b/3, 147b/3, 164a/6, 165b/13, 177b/2, 178b/5

[=6]

ḳavim aynı soydan gelen, dil, töre ve kültürleri ortak insan topluluğu, budun

ḳ. turur 179b/7

ḳ. 093b/15

ḳ.+ġa 076b/11

ḳ.+i 079a/9, 111b/17, 177b/13, 178b/15

ḳ.+idin 004a/17

ḳ.+iġa 052a/11

ḳ.+iŋ 054a/16

ḳ.+inde 006b/14

ḳ.+iniŋ 162b/9

[=12]

ḳavl söz, kelam, fikir, düşünce, sözleşme

ḳ. 008a/11, 049b/15

ḳ.+i 024b/11, 024b/12, 024b/13, 028b/1

ḳ.+de 049b/16

[=7]

ḳayan nerede, nereye

ḳ. 008b/9, 060a/14, 142a/14, 159b/11

[=5]

ḳayda nerede

ḳ. turur 046a/11, 102b/17, 111a/6, 111a/8, 118a/10

ḳ. tururlar 013b/17, 037b/14

ḳ. 008b/11, 023a/16, 040b/16, 044b/17, 067a/12, 068b/17, 074b/17, 117b/8, 122a/16

ḳ.+dur 068a/10

[=18]

ḳaydın nereden

ḳ. turur 096b/10, 107b/2

ḳ. 023a/16, 033b/8, 047a/13, 067a/12, 087a/8, 116b/6, 168a/12, 168a/13, 175a/17

[=11]

ḳayna- kaynamak, fokurdamak

ḳ.-ġay 110a/11

ḳ.-r ėrdi 110b/3

ḳ.-r 196a/13

[=3]

Ḳays bin ʻĀṣım özel ad

Ḳ. 088b/4, 088b/7

[=2]

ḳaysı hangi, ne, kim

ḳ. turur 021a/10, 049b/14, 068b/1, 073b/5, 073b/8, 083b/1, 083b/9, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 100a/1, 106b/1, 115b/4, 116b/11, 152b/1

ḳ. 006b/13, 007a/15, 010a/5, 010b/13, 016a/16, 017a/14, 017b/6, 024a/7, 024a/12, 037b/16, 048a/3, 060b/13, 060b/17, 075b/8, 083a/8, 106a/9, 123a/17, 129a/15, 129b/6, 135a/15, 150a/8, 152a/1, 157b/15, 169b/17, 183b/17, 190b/18, 193a/14

ḳ.+dın 082a/2

ḳ.+ġa 022b/1

ḳ.+lar turur 088a/12, 090b/8, 111b/17, 122b/15, 154a/13

ḳ.+mız 084b/1

ḳ.+nı 132a/7

ḳ.+nıŋ 194b/6

ḳ.+ŋızlar 015a/5, 181a/3

ḳ.+ŋızlardın 089b/16

ḳ.+sı 097a/10, 138a/4

ḳ.+sını 041b/17

[=60]

ḳaz- toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek yerinden çıkarmak

ḳ.-ıp 057a/4, 114b/12

[=2]

ḳażā 1. zamanında kılınmayan namazın ve tutulmayan orucun şeriatın gerektirdiği kurallara uygun olarak sonradan kılınması ve tutulması

ḳ. 050a/16, 050a/17, 050b/2, 050b/3, 050b/5, 050b/8

ḳ.+sını 078b/9

2. kimsenin kastı olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına sebep olabilen hadise

ḳ.+dın 008b/12, 048b/4, 135b/16

3. kaderin, Allah tarafından ezelde tayin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi

ḳ.+sıdın 089a/12

[=12]

ḳazan içinde çok miktarda yemek pişirilen veya bir şey kaynatılan büyük ve derin kap

ḳ.+ġa 164a/3

[=1]

ḳażā-yı āsumān göğün takdiri

ḳ.+dın 106a/7

[=1]

ḳażā-yı ecel önceden takdir edilmiş ölüm

ḳ. 168a/1

[=1]

ḳażā-yı ḥācet abdest bozma

ḳ.+ġa 019a/6, 057a/7

[=2]

kebāb ateşte veya susuz olarak bir kap

içinde pişirilen et yemeği

k. 166a/5

[=1]

kebīre İslam dininde adam öldürme, zina gibi haram olduğuna dair hakkında açık hüküm bulunan, dünya ve ahiretteki cezası açıkça belirtilen büyük günah

k. 005b/12, 017a/11, 034b/13, 043b/11, 052b/8, 056b/10, 058b/12, 173a/14

[=8]

kec eğri

k. 116a/1, 116a/2, 116a/3, 116a/4, 121b/17, 130b/2

[=6]

kec-revlik eğri yolda giden

k. 128b/5

[=1]

keç belirtilen, istenen veya alışılan zamandan sonra

k. 163a/6

[=1]

ked-ḫudā hizmetli, yanında yardımcı olarak bulunan, yardım

k. 018a/16, 104b/16, 121a/3, 123a/10, 132b/16

k.+iŋ 066a/15

k.+sı ėrdi 043a/13

[=7]

ked-ḫudālıḳ yardımcılık

k. 161b/13, 176b/8

[=2]

ked-ḫudāy hizmetli, yanında yardımcı olarak bulunan, yardım

k. 031b/3, 070b/17, 124b/14

k.+nı 018b/2, 161b/3

k.+nıŋ 007a/1, 197a/4

[=7]

kef el ayası

k.+ige 147a/13

k.+ini 024a/15, 127a/16

[=3]

kefāret işlenmiş bir günah, suç veya kabahatin affı için şeriat hükmünce verilmesi veya yapılması gereken şey

k. turur 150b/6

k. 032a/13, 050a/15, 119a/3

k.+i 055a/15, 090b/14, 101a/3, 103b/4

[=8]

kefçi uzun saplı, büyük ve derince kaşık, kepçe

k. 069b/1, 069b/2, 197b/12, 197b/13, 197b/16

k.+ni 069b/6, 069b/9

[=11]

kefen gömülmek için hazırlanan bir Müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin

k. 151a/10

k.+de 004a/1, 158a/10

k.+i 059a/1

k.+ide 158b/17

k.+imniŋ 169b/11

[=6]

keffār af

k.+nı 101b/3

[=1]

kefīl bir kimsenin borcunu ödememesi durumunda ödemeyi veya yapması gereken şeyi yerine getirmediği takdirde yapmayı üzerine alan kimse

k. 058b/13, 058b/14

2]

kefş ayakkkabı

k. 053a/6, 053a/8, 053a/10, 053a/13, 053a/15, 053a/16, 053b/1, 054a/3, 079b/8, 162b/2

[=12]

kefşdūz ayakkabıcılık

k. turur 074a/12

[=1]

kefşdūzluḳ ayakkabıcılık

k. 073b/15

[=1]

kejdüm akrep

k.+ler 110a/10

[=1]

kelām söyleyiş, söyleme, söz

k. 085a/4, 133a/1, 138b/16

k.+ıda 046b/10

k.+ıġa 132a/2

k.+ımnı 174a/9

k.+ını 090a/12

k.+nı 075a/12

[=8]

Kelām-ı Mecīd Kuran-ı Kerim

K. 012a/2, 127b/15, 178b/11

K.+de 020b/7, 024a/4, 036b/10, 089b/6, 093a/17, 096b/2, 129b/14

K.+din 008a/14

[=11]

Kelām-ı Mecīdī Kuran-ı Kerim

K.+de 024b/6, 053a/9, 064b/15, 066a/17, 097a/17, 133a/13

K.+ni 090a/10

[=7]

kelām-ı rabbānī Allah'ın sözü

k. 134a/5

[=1]

kelāmu'l-lah Kuran-ı Kerim

k. 025b/6, 148a/1

k.+dın 151a/13

k.+nı 016b/3, 045a/11

[=5]

kele hayvan, sürü, binek

k. 009a/12

k.+si 179a/15

k.+siniŋ 145a/10

[=3]

kele söz

k. 136a/12

[=1]

kelīm kendisine söz söylenen, hitap edilen kimse (Tur dağında Cenabıhakk'ın kendisine hitap etmiş

olması sebebiyle Hz. Musa'ya lakap olmuştur)

k. 032b/11, 051b/10, 061b/1, 091b/14, 116a/9, 116a/16, 116a/17, 125a/1, 126a/12, 129a/14, 175b/10, 175b/15

[=12]

kelimāt kelimeler

k. 059a/13, 137a/17, 156a/14, 157b/1, 158a/15, 184a/2

k.+nı 057b/4, 157b/1, 158a/11, 184a/1, 188b/9, 198b/12, 199b/17

[=13]

kelimāt-ı temḫīd özür kelimeleri

k.+ni 156a/9

[=1]

kelime cümle, söz, lakırdı, kelam

k. turur 133b/9, 196b/1

k. 005b/4, 007a/11, 073b/2, 104a/16, 104a/17, 133b/12, 133b/13

k.+de 007b/16

k.+din turur 077b/6

k.+din 009a/14

k.+ler 132a/4, 153b/12

k.+lerni 132a/3, 133b/9, 134a/11, 152b/17, 153b/10

k.+lerniŋ 137b/1

k.+ni 004b/14, 005b/10, 006a/1, 006b/11, 007a/9, 009a/3, 009a/10, 012b/17, 013a/3, 013a/11, 152b/15, 153b/9, 199a/12

k.+niŋ 004b/4, 006a/1, 007a/10, 013a/14

k.+si turur 068b/1

[=43]

kelime-yi Allah Allah sözü

k.+nı 008a/7

[=1]

kelime-yi ėkinçi ikinci kelime

k. 007b/17

[=1]

kelime-yi lā ilahe illa'l-lah Tanrı'dan başka ilah yoktur sözü

k.+nı 005b/11, 007a/8

k. 007b/17

[=3]

kelime-yi sübḥāna'l-lah Tanrı hiçbir şeye muhtaç değildir, sözü

k.+nı 045a/12

[=1]

kelime-yi şehādet İslam inancında Allah'tan başka ilah olmadığı, Muhammed'in de onun kulu ve elçisi olduğunu beyan eden ibaredir

k. 004b/10, 005a/7, 006a/10, 018a/4, 018a/6, 018a/7, 018a/8, 018a/9, 030b/12, 086a/11, 182b/17

k.+ġa 018a/4, 119b/5

k.+ni 004b/10, 004b/13

[=16]

kelime-yi ṭayyibe "la ilahe illallah, Muhammedün resulullah" sözü, Kelime-i tevhid de denir

k. 004b/13

[=1]

kelime-yi tehlīl Tanrı'dan başka ilah yoktur sözü

k. 002a/13, 004a/9, 012b/14

k.+ni 012b/14

k.+niŋ 004a/11

[=5]

kelime-yi temeccüd ululama sözleri

k.+ni 161a/5

[=1]

kelte küçük

k. 100b/9

[=1]

kem az, kötü, değersiz

k. 009b/17, 008a/16, 019a/2, 029b/14, 031b/3, 056b/6, 072a/2, 093b/9, 095a/12, 095a/14, 096b/14, 103b/15, 103b/16, 109a/16, 112a/4, 144a/11, 154a/16, 168b/3, 177b/4, 191b/3

k.+rek 064a/1

[=20]

kemāl olgunluk, mükemmellik

k. 009b/10, 014a/15, 014a/16, 020a/3, 022b/7, 039b/16, 055a/9, 073b/1, 085a/5, 089a/12, 091b/11, 100b/11, 104a/12, 130b/16, 145a/15, 174a/6, 189a/6

k.+i 096a/4

k.+nıŋ 123b/8

[=20]

kemāl-i edeb-i ḥüsn güzel edebin olgunluğu

k. 085a/5

[=1]

kemer dağın yamacı, eteği

k.+ige 076b/17, 077a/1, 077a/3

[=3]

kemīn pusu, tuzak

k.+de 122b/2, 122b/3

[=2]

kempir yaşlı kadın

k. 118a/17, 118b/3, 118b/4, 118b/10, 119a/16, 119b/1, 119b/2, 122a/13, 122a/16, 122a/17, 136a/15, 175a/2, 175a/13, 176a/3, 176a/5, 176a/7, 176a/8

k.+ġa 175a/8

k.+ge 174b/17, 175a/5, 175a/12

k.+ni 175a/1

k.+ni 175a/11

k.+niŋ 122a/15, 174b/16, 175a/10, 175b/1

[=28]

kende kokmuş

k. 109a/9

[=2]

kende ṭab' düşük zeka

k. 147b/2

[=1]

kendepīr kocakarı

k. 041a/6

[=1]

kenderaḳ daha uygunsuz

k. 110a/8

[=1]

kenīzek cariye

k. 067b/6, 067b/7, 070b/9, 070b/10, 070b/12, 088b/5, 088b/6, 090a/10, 090a/13, 136a/16, 176b/7

k.+din 067b/9, 088b/8

k.+ge 070b/9

k.+i 090a/8, 136a/11

k.+ke 090a/10

k.+leri 069a/16

k.+ni 173a/4

[=19]

kent şehir, kent

k. 100b/12, 138b/1, 174b/4, 174b/5, 174b/7, 174b/8, 174b/9

k.+de 174b/16

k.+ge 138b/1, 174b/15

[=10]

Kenzü'l-Bevāḳıt eser adı

K.+da 077b/12

[=1]

Kenzü'l-'İbād eser adı

K.+da 044b/5, 079b/5, 100a/14

[=3]

Kenzü'l-Mevāḳiyt eser adı

K.+de 040b/12

[=1]

ker sağır

k. 186a/7

[=1]

kerāhiyet isteksizlik

k. 087b/2, 198a/12

[=2]

kerāmet bir ermişin, Allah'ın kendisine yakın kullarına lutfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, harikulade hâl

k. 052a/8

[=1]

kenc hazine

g. 038a/12

[=1]

kere defa, kez

k. 143b/13

[=1]

kerek lazım, lüzumlu, gerekli, gerek

k. 007a/5, 007a/9, 007a/16, 008a/2, 008a/4, 008a/5, 008a/7, 008a/8, 011b/8, 012a/13, 012b/13, 014a/9, 016a/4, 016b/17, 017b/9, 017b/10, 017b/12, 019a/9, 019b/10, 019b/12, 022b/4, 023b/3, 023b/5, 023b/7, 023b/11, 023b/17, 024a/4, 024a/5, 024a/6, 024a/7, 024b/12, 024b/13, 025a/4, 026a/10, 027a/1, 027b/8, 030a/11, 033a/1, 035a/6, 035a/8, 035b/6, 035b/7, 036b/12, 037a/6, 037a/9, 037b/1, 037b/2, 038b/3, 038b/9, 040a/10, 045a/6, 045a/7, 045a/10, 045b/4, 049a/5, 049a/18, 053a/4, 053a/14, 053a/15, 053a/17, 053b/1, 053b/2, 054a/1,

054a/6, 054b/2, 054b/7, 054b/8, 054b/9, 054b/10, 055a/12, 055b/2, 055b/8, 055b/12, 058a/3, 058a/7, 059a/15, 059a/16, 061a/11, 061a/12, 061a/15, 061a/16, 078b/5, 079b/9, 079b/17, 080a/2, 080a/3, 080a/8, 080a/11, 080a/18, 080b/1, 080b/4, 081a/3, 081b/7, 082a/6, 082a/7, 082a/8, 085a/15, 085a/16, 089a/17, 089b/17, 090a/2, 096a/9, 096a/15, 096b/1, 096b/5, 101a/3, 101a/5, 101a/7, 102b/2, 102b/4, 107b/7, 113b/9, 113b/10, 113b/11, 113b/12, 113b/14, 113b/15, 113b/16, 114a/2, 114b/3, 115a/16, 115a/17, 118b/10, 121b/9, 121b/12, 124b/17, 126b/3, 126b/17, 127a/8, 127a/15, 127a/17, 127b/2, 127b/9, 128a/13, 128a/15, 128a/16, 128b/7, 128b/15, 129a/13, 130b/10, 131b/10, 132a/6, 132a/12, 132b/2, 132b/8, 132b/10, 134a/11, 134a/12, 134a/16, 134a/17, 137b/17, 139b/2, 140a/15, 141b/2, 142b/16, 143b/12, 144a/1, 145a/1, 145a/12, 145a/16, 145b/2, 147b/13, 149a/16, 149b/7, 149b/8, 151b/9, 155a/16, 155a/17, 155b/2, 155b/6, 158b/12, 159a/2, 160b/16, 163b/5, 164b/10, 166b/7, 171a/13, 171a/14, 184b/8, 185a/2, 185a/5, 185b/15, 187a/5, 187a/11, 187a/12, 187a/13, 190b/5, 190b/6, 190b/7, 190b/9, 190b/15, 191a/7, 191a/8, 191a/9, 192a/1, 192a/17, 193a/4, 193b/9, 196a/2, 196a/7, 196a/8, 197a/13, 197b/1, 197b/2, 197b/13, 197b/14, 197b/15, 197b/16, 198b/13, 199a/5, 199b/2, 199b/3, 200a/3, 200a/4, 200a/7, 200a/8, 200a/10, 200a/12, 200a/17, 200b/1, 200b/4, 200b/6, 201b/11

[=237]

kerek- gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek

k.-mes 176a/8

[=1]

kerem cömertlik, alicenaplık, lutuf, iyilik, merhamet, ihsan

k. 098a/16, 185a/2

k.+i 041b/14, 049b/14, 068b/10, 130b/16, 131a/12, 132b/6, 144b/4, 145a/15, 156a/12, 159a/13, 159b/5, 190a/12, 194b/8, 196a/14

k.+im 045a/16, 110b/16

k.+imdin 056b/16, 116a/12

k.+iŋ 010b/13, 064b/7, 188a/13

k.+iŋdin 105b/4, 191a/3

k.+ini 077b/1

[=27]

keret defa, kez

k. 192b/14

[=1]

kerīm kerem sahibi (kimse), cömert, alicenap, şerefli, aziz

k. turur 075a/1

k. 056b/15, 106b/7, 107b/6, 175a/14, 175a/15

[=7]

kerīm-i muṭlaḳ lütuf ve cömertliği sınırsız olan Allah

k. turur 056b/15

[=1]

kerīmī kerim olma

k. 093b/14

[=1]

kerimu'l-lah Allah'ın lütfu

k. 004b/15, 006a/5, 012a/3, 017a/5, 021b/7, 045a/9, 046a/8, 049a/10, 060a/10, 078a/2, 078a/7, 093a/9, 162a/6

[=13]

kerrāt defalar, kereler

k. 172b/6

[=1]

keremu'l-lah Allah sözü

k. 069a/10, 069a/13, 069a/17, 086b/8, 170b/11, 171a/4, 171a/12

[=7]

kerret defalar, kereler

k. 032a/6, 057b/7, 102b/11, 102b/12, 114b/6, 115b/13, 129b/1, 170b/6

[=8]

kes- engellemek, konuşmasını durdurmak; bk. kės-

k.-meŋler 070a/13

[=1]

kesād alış verişte durgunluk, işlerin hareketli olmaması, alış verişin az olması

k. 178a/11

[=1]

kesb kazanma, kazanç

k.+din 097b/4, 167b/15

k.+i 030b/9, 125b/10, 178a/11

[=5]

kesb-i ma'āş maaş kazanma

k. 154a/6

[=1]

kesek kerpiç, kiremit

k. 066a/2, 143a/14

k.+ge 143a/14

[=3]

Keşāfṭayyūş özel ad

K. 141b/1

[=1]

keşkīn arpa ekmeği

k. 162b/10

[=1]

keten bu bitkinin liflerinden yapılmış dokuma

k.+de 158a/12

[=1]

ketf omuz

k.+iġa 179a/17

[=1]

kevkebe gösteriş

k.+si 175a/2

[=1]

kevle- kuşatmak, çevrelemek

k.-rler 179b/11

[=1]

Kevser cennette bir nehir veya havuz

K. 050b/1, 071a/7

K.+din 018a/3, 051b/13, 152a/12

[=5]

keyfiyet bir şeyin taşıdığı şu veya bu hâl, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik

k.+i 003b/16, 155a/15

k.+ni 169a/8

[=3]

keyfiyet-i ḥāl durumun niteliği

k. 131a/15

[=1]

kez defa

k. 169a/3

[=1]

kez- bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak, gezmek

k.-diler 174b/7

k.-dük 174b/8

k.-gey 180b/6, 181a/16

[=4]

kėç- 1. bir yerden başka bir yere gitmek

k.-key 004a/16, 030b/7, 148a/16

k.-mep ėrdi 160b/7

k.-se 071a/15,

k.-tiler 084b/6

2. son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan kalkmak

k.-er 107b/7, 162a/14, 174b/4

k.-ip ėrdi 085b/2

k.-ip turur 059b/16,

k.-ip 174b/5

k.-ken 184a/13,

k.-kendin 114a/5

k.-key 107b/9, 159a/14

k.-medi 160a/16

k.-megen 189a/11

3. belli bir zaman içinde var olmak, görünüp kaybolmak, kendini göstermek, gelip geçmek

k.-ip turur 175a/5

k.-ken 057a/12, 156a/11, 157a/4, 197b/10

k.-megey 176b/13

k.-mep ėrdi 012b/3, 029b/4, 136b/9, 160b/3,

k.-mep 013a/13

k.-se 067a/10, 148b/4

k.-ti 092a/6, 098a/4

4. söylenmek, konuşulmak

k.-er 063a/2

k.-se 096b/5

5. vaz geçmek

k.-tim 118b/11

[=36]

kėç belirtilen, istenen veya alışılan zamandan sonra

k. 128a/8, 130b/9, 138b/8,

179b/11

[=4]

kėçe güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman

k. turur 129b/16, 192a/6

k. 002a/13, 009a/4, 009b/7, 011b/10, 013b/2, 013b/9, 015a/7, 015b/6, 025a/13, 025b/3, 030a/3, 032b/14, 035b/7, 044a/5, 044a/16, 044b/4, 044b/14, 045a/6, 045a/14, 045b/6, 045b/8, 045b/11, 046a/6, 061b/12, 061b/16, 062a/6, 062a/8, 064a/1, 067b/16, 069b/6, 069b/9, 069b/12, 071a/5, 075a/13, 075b/3, 077a/16, 077b/10, 077b/13, 081b/7, 082a/16, 084b/1, 107a/10, 108b/8, 114a/15, 116b/13, 118b/8, 118b/17, 120b/7, 122a/14, 122b/1, 122b/3, 129b/10, 132a/8, 132a/16, 137a/3, 138b/6, 138b/13, 138b/16, 144b/17, 150b/11, 151b/9, 157a/17, 160a/5, 162b/15, 164a/12, 168a/17, 169a/3, 169a/5, 171a/15, 172a/11, 172b/12, 174a/4, 174b/15, 178b/6, 180a/14, 180a/15, 192a/6, 192a/12, 192a/14, 194a/2, 194b/16, 194b/17, 195b/9, 196b/5, 196b/8, 201b/4

k.+de turur 025b/2

k.+de 194a/9, 194b/16, 194b/17, 195a/8, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/13, 195a/14, 195b/2

k.+din 021a/15, 150b/11, 189b/5, 195a/6

k.+dür 194b/16

k.+ki 025a/15, 025b/4, 044b/9

k.+ler 018b/5, 116a/3, 185a/4

k.+lerde 130a/1

k.+leridin 118b/8

k.+ni 174a/7, 189b/3, 192a/6, 192a/12, 192a/15, 195a/7

k.+niŋ 193b/16

k.+si turur 192a/12, 196a/17

k.+si 002b/7, 009b/15, 019b/16, 031a/6, 047a/11, 047a/17, 047b/1, 047b/2, 047b/4, 047b/10, 048a/17, 048b/17, 061b/9, 061b/15, 063b/2, 069b/12, 079a/15, 108b/17, 129b/9, 129b/10, 130a/1, 130a/2, 141b/12, 144a/8, 150a/3, 150b/10, 152a/2, 152a/9, 161b/8, 169a/14, 175a/6, 183a/3, 184a/6, 184a/7, 184a/12, 184a/14, 184b/4, 185a/5, 186b/6, 188a/16, 188b/2, 189b/9, 191b/13, 192a/5, 192a/8, 193a/3, 193a/8, 193b/5, 193b/6, 193b/9, 194a/8, 194a/12, 196a/16, 196a/17, 196b/3, 196b/4, 197a/5, 197a/6, 197a/13, 197a/17, 199a/10, 199b/1, 199b/2, 199b/16, 200a/2, 200a/3

k.+side 184a/5

k.+sidin 189b/2

k.+sini 195a/17, 196a/15

k.+sinin 002b/1

k.+siniŋ 047a/10, 130b/11, 193a/4, 194b/14, 196a/13, 196a/14

[=213]

kėçür- zaman harcamak

k.-gey 007a/2

k.-miş 106a/2, 106a/6

k.-ür ėrdi 102a/11

k.-ür ėrdiler 167b/2

k.-ür 035b/3

[=6]

kėgür- girme işini yaptırmak, girdirmek

k.-di 052b/15

k.-gey 047b/9, 071b/16, 156a/13

k.-gil 084b/12

k.-mese 055a/4

k.-se 059a/5

k.-ürler 152a/15

[=8]

kėl- 1. uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak, ulaşmak

k. 111a/14

k.-di ėrse 010b/2, 060a/11, 073b/6, 086b/9, 105a/11, 112b/1, 114a/6, 126a/12, 168a/1, 188a/10

k.-di 005b/9, 005b/15, 007b/9, 014b/6, 015a/2, 018b/12, 021b/16, 022a/4, 023a/5, 026a/8, 026b/9, 027b/11, 027b/17, 028a/9, 028a/13, 033b/7, 040b/16, 045b/5, 053b/11, 053b/12, 054a/16, 060b/16, 061b/6, 064a/16, 068a/6, 068a/7, 068b/4, 068b/8, 068b/14, 069b/3, 069b/7, 069b/10, 071b/2, 072a/6, 073b/1, 074b/5, 075b/17, 076b/1, 076b/4, 078a/11, 081b/12, 082a/17, 082b/3, 084a/4, 084b/16, 085a/17, 086a/1, 086a/4, 086b/11, 087a/2, 090a/9, 090b/5, 091b/5, 091b/9, 091b/11, 091b/15, 092b/2, 093b/6, 095b/2, 095b/4, 095b/6, 096b/15, 097a/5, 097b/13, 098b/17, 099a/2, 101b/15, 105a/12, 107a/11, 111a/13, 113a/16, 114b/7, 115b/17, 116a/11, 116b/2, 117a/5, 118b/3, 118b/6, 118b/7, 119a/8, 121a/16, 122b/3, 122b/8, 123a/9, 124a/3, 124a/7, 125a/2, 125a/4, 125a/7, 126a/2, 126a/14, 128b/11, 129a/17, 129b/5, 138b/11, 151b/8, 154a/8, 155a/9, 157a/7, 157b/13, 160a/11, 160b/1, 160b/5, 160b/14, 165b/12, 166b/4, 167b/10, 171a/5, 171b/16, 173b/6, 173b/9, 174a/9, 175b/12, 175b/16, 186b/10, 186b/11, 194b/16, 195a/6, 200b/9

k.-diler 014b/7, 087a/5, 091b/3, 152a/7

k.-dim ėrse 073b/16

k.-dim 122a/17

k.-diŋ 040b/16, 086b/10, 122a/16

k.-e almaġay 139b/17

k.-e almaydur 051a/9

k.-e alsa 119a/14

k.-er 067b/16

k.-ey 046a/14

k.-mekiniŋ 003b/16

k.-mekke 014a/14

k.-mes 005b/1, 047a/17, 049b/4, 071b/9, 102b/14, 111b/10

k.-mesdin 067a/1

k.-mese 079a/4, 080b/5, 104b/8, 113b/8

k.-mesem 046b/1

k.-mesün 099a/3

k.-se ėrdi 070a/7, 087a/11, 188a/7

k.-se 016b/5, 028a/7, 070a/5, 070a/6, 081a/2, 081a/3, 081b/15, 082b/11, 088a/17, 089a/17, 099b/14, 100a/2, 100b/4, 109b/16, 122b/17, 132b/2, 154b/8, 158a/9, 181a/17, 181b/10

k.-seler 179b/12, 179b/15

k.-seŋ 021a/3

k.-sün 119a/15

k.-ür ėrdi 010a/3, 040b/4, 041b/3, 109a/9

k.-ür 007a/5, 066b/7, 067a/13, 089b/15, 105b/6, 142a/11, 165a/3, 172a/5, 172a/6, 172b/2, 184a/14, 197b/9

k.-ürde 134a/17

k.-ürler 152a/15, 155a/1, 192a/15

2. doğmak, yaşamak, dünyaya gelmek, ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek

k.-di 010b/7, 053a/2, 060a/16, 105a/14,

3. birinin huzuruna gelmek

k.-di ėrse 119b/16,

k.-di 007b/12, 009a/7, 011b/4, 013a/6, 020b/2, 032b/11, 035b/9, 039a/3, 049b/8, 051a/8, 076a/7, 110b/1, 114a/8, 123a/7, 129b/2, 135a/14

k.-diler 005b/13, 034b/4, 052a/8, 059a/1, 068a/14, 083b/4, 102b/11, 103a/4, 158b/14

4. arta kalan

k.-gen 017a/7,

5. yardımcı fiil

ġālib k.-gey 147a/16

ġālib kėlse 168a/17, 168b/2,

ḳabż ḳıla k.-gende 153b/15

ḳabż ḳıla k.-se 155a/1

k.-e bilmediler 138b/10

ḳolıdın k.-megey 041a/2

peş k.-di 008b/2, 034b/6, 035a/10, 084b/1, 090a/4, 097a/1, 097b/16, 098a/3, 142a/14

peş k.-gen 142b/3

peş k.-gende 112b/9

peş k.-gey 028b/16, 030b/15, 104b/16, 110a/4, 134b/13

peş k.-geyler 018a/3

peş k.-ip turur 172a/4

peş k.-ip tururlar 173b/1

peş k.-mek 151a/7

peş k.-se ėrdi 087a/11

peş k.-se 035a/8, 112a/13, 112a/15, 130b/8, 131b/15, 132b/1, 132b/5, 132b/7, 136a/12

peş k.-ür 180a/1

sora k.-diler 169b/1

sözge k.geyler 180b/9

ta'līm ḳıla k.-ip ėrdi 086b/4

tėge k.-di 086b/14

vücūdġa k.-di 170b/10

vücūdġa kėledür 195b/7

vücūdġa k.-gen 005a/17, 100a/10

vücūdġa kėlmegey 088b/14

vücūdġa k.-se 155a/8,193b/9

yād k.-gey 147a/16

yād k.-megey 146b/14

ġālib kėl- "yen-, üstün gel-"

ḳabż ḳıla kėl- "bir kimsenin ruhunu teslim alma, canını almaya gel-"

ḳolıdın kėl- "yapabil-"

peş kėl- "karşılaş-"

sora kėl- "sor-"

sözge k.- "onuşma kudreti, yeteneği, olmayan varlık konuş-, dillen-"

ta'līm ḳıla k.- "öğretmeye gel-"

tėge k.- "varıver-, ulaşıver-"

vücūdġa k.- "ortaya çık-, oluş-, meydana gel-"

yād k.- "hatırla"-

[=722]

kėltür- 1. iletmek, bildirmek; gelmesini sağlamak

k.-111a/17

k.-di ėrse 012b/7

k.-di 052b/15, 053a/1, 067b/8, 072a/12, 085b/3, 087a/2, 093b/14, 102a/16, 168b/12

k.-diler 077a/2, 087a/7, 165b/3, 166a/5, 173a/4, 174a/14

k.-düm 157a/8

k.-eli 082b/2

k.-gen 051b/1, 051b/8

k.-gendin 119a/4

k.-geniŋ 021a/4

k.-gey 019a/13, 091a/17, 143a/1, 144a/10, 158a/13, 158a/14, 179a/13

k.-geyler 004a/17, 006a/16, 075a/10, 075a/11, 075a/17, 075b/7, 099a/15, 108a/15, 108b/9, 180b/10

k.-gil 007a/4, 169b/9

k.-megey 056a/11

k.-megünçe 080b/17

k.-mek 052b/15, 073a/14, 178b/10

k.-mekniŋ 002a/14, 014b/1

k.-mep 102a/16

k.-mese 063a/16, 065b/14, 080b/10, 080b/17, 127a/9, 130b/10, 134a/17, 194b/17

k.-meseŋ 113b/3

k.-miş 156a/11

k.-se 007a/14, 008a/11, 009b/7, 078b/13, 101a/9, 127a/8, 127a/17, 193b/10

085a/15, 085b/10, 085b/11, 085b/15, 085b/16, 087a/9, 087a/16, 087b/2, 087b/6, 087b/10, 087b/12, 088a/6, 088b/9, 088b/15, 088b/17, 089b/4, 090a/3, 090b/6, 090b/10, 090b/13, 090b/15, 091b/6, 091b/11, 091b/14, 091b/16, 092b/12, 093a/7, 093a/9, 093a/13, 093b/1, 094a/3, 094a/6, 094a/13, 094a/15, 094b/7, 095a/3, 095a/4, 095a/17, 095b/9, 095b/18, 096a/3, 096b/4, 096b/11, 097b/4, 098b/1, 098b/5, 098b/6, 098b/9, 098b/13, 099b/12, 099b/17, 100a/14, 100b/5, 100b/12, 100b/16, 101a/8, 101b/5, 102b/2, 102b/5, 102b/8, 103a/9, 103a/17, 103b/3, 103b/16, 104a/15, 105a/4, 105b/14, 105b/16, 106a/15, 107a/3, 107a/8, 107b/15, 108a/17, 108b/16, 109b/15, 110a/13, 110b/7, 110b/14, 111b/6, 112a/9, 112b/7, 112b/15, 113a/6, 113a/15, 115a/7, 115a/15, 115b/7, 116b/10, 117a/12, 117b/2, 119a/2, 120b/9, 121a/1, 121a/14, 121b/8, 122a/12, 122b/12, 123a/12, 124a/1, 124a/10, 124b/2, 124b/12, 125b/13, 126b/2, 126b/11, 126b/14, 126b/16, 126b/17, 127a/5, 127a/14, 127a/17, 128a/5, 128a/12, 128b/9, 128b/15, 129a/3, 129a/9, 129a/12, 129b/3, 129b/13, 131a/2, 131b/13, 132a/5, 132b/3, 132b/13, 133a/11, 133a/17, 135a/1, 135a/14, 135b/3, 135b/10, 136a/10, 136b/6, 136b/17, 137a/17, 138a/13, 139b/11, 140a/3, 140b/7, 141b/6, 142a/12, 142b/4, 142b/6, 143a/1, 144a/7, 144b/18, 145b/17, 146a/2, 146b/14, 148a/9, 148b/4, 149a/5, 150a/5, 150a/7, 150b/5, 150b/9, 151b/6, 152a/10, 152a/14, 152b/12, 153a/5, 153b/3, 153b/5, 153b/14, 154a/4, 155a/15, 155b/5, 156a/2, 156b/2, 156b/7, 156b/9, 157a/17, 157b/16, 158b/10, 159b/4, 159b/6, 159b/13, 159b/16, 160a/6, 160a/7, 161a/4, 161a/17, 162a/1, 162a/12, 162b/8, 163a/10, 163b/14, 164a/2, 166b/13, 167a/11, 170a/6, 170b/12, 174a/11, 174b/14, 175b/4, 175b/7, 176b/2, 177a/7, 177a/13, 177b/7, 178a/14, 178a/16, 178b/7, 178b/15, 180a/5, 180b/14, 183a/10, 184a/7, 184b/2, 184b/6, 184b/8, 186a/6, 186b/3, 187a/4, 187b/8, 188a/16, 188b/13, 189a/2, 190a/15, 190b/4, 191a/6, 192a/4, 193a/10, 196b/4, 197a/1, 197a/12, 197b/11, 198a/17, 198b/10, 199b/11, 199b/16, 200a/2, 200a/6, 200a/15, 200b/7

k.-üp turur 031a/17

k.-üp tururlar 131a/13, 149a/17, 166a/3

k.-üp 006a/15, 032b/1, 068a/6, 074b/14, 077b/9, 097a/14, 121b/6,

182a/1

k.-üpdür 006a/13, 007b/2, 008b/12, 009a/16, 009b/5, 012b/16, 015a/9, 016a/17, 027a/4, 052b/14, 063b/6, 065b/7, 114a/3, 129b/16, 190a/10, 190b/16, 193b/2, 196b/11, 196b/15, 198b/12, 199b/2, 199b/8

k.-üpdürler 195b/12

k.-ür ėrdi 090a/8

k.-ür ėrdiler 015b/5

k.-ür 004a/2, 004a/3, 007a/7, 011a/9, 013a/14, 110a/3, 145b/14, 159a/1, 159a/2, 161b/17, 162a/12, 162a/14, 162b/11, 162b/12, 163a/9, 181a/11

k.-ürler 047a/14

2. yardımcı fiil

ber-cā k. 156a/11

ber-cāy k. ėrdi 174a/15

ber-cāy k.-di 158b/13

ber-cāy k.-düm 074a/5, 075b/9

ber-cāy k.-düm ėrse 019a/4

ber-cāy k.-düŋ 085a/2, 108b/14

ber-cāy k.-ey 002a/8

ber-cāy k.-gen 112a/10

ber-cāy k.-gey 038a/2, 056a/13, 113a/3, 161b/9, 161b/15

ber-cāy k.-medim 114b/10

ber-cāy k.-meġaylar 041a/2

ber-cāy k.-megey 112b/17

ber-cāy k.-mek 021a/1, 054a/4, 054a/6

ber-cāy k.-mek turur 019a/11

ber-cāy k.-meklik 185a/12

ber-cāy k.-miş 154b/16

ber-cāy k.-se 019a/12, 086a/13, 112b/12, 120a/8

ber-cāy k.-seŋ 045a/8, 106a/13, 113b/4

ber-cāy k.-seŋ ėrdi 117a/6

ber-cāy k.-sün 193b/17

ber-cāy k.-üp 089a/3

ber-cāy k.-ür ėrdi 118b/14

şek k.-se 137b/15

ber-cā k.- "yerine getir-, gerçekleştir-"

ber-cāy k.- "yerine getir-, gerçekleştir-"

şek k.- "şüphe duy-"

[=637]

kėme gemi

k. 092a/6, 092a/7, 140a/15

k.+de 141a/5

k.+ge 003b/7, 093b/12, 140a/2, 140a/4, 140b/3

[=9]

kėŋ kendi ölçülerine veya alışılmış ölçülere göre enli olan, genişliği fazla olan

k. 019a/13, 031b/3, 032b/9, 058a/15, 059a/16, 065b/12, 077a/14, 080a/13, 085a/15, 113a/3, 117a/2, 150a/16, 152b/6, 156a/13, 159a/2

[=15]

kėŋlig geniş olma durumu

k.+i 078b/2, 089a/14

[=2]

kėŋrülük genişlik, ferahlık

k. 077a/13, 186a/11, 186a/12

[=3]

keril- gergin bir durum almak, kasılmak

k.-se 158a/7

[=1]

kės- 1. (bıçak, makas, balta vb. bir aletle) ikiye ayırmak, katetmek; bk. kes-

k.-er ėrdiler 109a/1, 109a/3

k.-er 096b/4

k.-ip 074b/14, 163a/8

k.-ken 200b/3

k.-mek 081a/14, 162b/1

k.-mekdin 005b/11

2. belli bir zaman için ara vermek veya son vermek

k.-er 165a/7

k.-ip turur 088a/14

k.-mek 162a/11

[=12]

kėsil- yardımcı fiil

iḫtilāṭ ḳ.-gey 112b/16 "görüşme-, ilişkiyi kes-"

[=1]

kėt- 1. (bir şey veya bir kimse) konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak

k.-key 010a/16

k.-tiler 152b/12

2. yok olmak, eser kalmamak

k.-key 162a/3

[=3]

kėtür- (daha uzak bir yerden) bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek

k. 070b/9

k.-di 070b/7, 070b/10, 090a/7

[=4]

kevle- (?)

k.-maḳ 163a/1

[=1]

kėy- bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek

k.-gen 129a/7

k.-gey 107a/5, 107a/6

k.-gil 129a/4

k.-ip ėrdi 070b/14

k.-ip 096b/17, 132a/15, 172a/2, 175a/16, 186a/3

k.-megen 186a/2

k.-mek 064a/16, 161a/12, 162a/17

k.-miş 024a/1

k.-se 049a/12, 091a/6, 123a/3, 130b/11

k.-seŋ ėrdi 136b/11

[=20]

kėydür- başka birinin vücuduna veya

organına kendi eliyle geçirmek

k.gey 172a/10

k.-geyler 110a/10

[=1]

kėyik geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan (cervus elaphus)

k. 046a/10, 046a/11, 046a/12, 046a/16, 046b/1, 135a/4, 139b/12, 140b/8, 141b/11, 144b/6, 144b/14

[=12]

kėyim kıyafet

k.+ide 132a/17

[=1]

kėyin sonra

k. 008a/4, 013a/9, 015b/2, 035a/1, 037a/18, 039b/9, 039b/17, 044a/5, 044a/7, 047a/15, 051a/14, 056b/13, 057a/7, 063a/11, 070a/17, 073a/12, 082a/16, 105a/13, 150a/4, 167a/17, 177a/6, 181b/12, 183a/3, 198a/16, 200a/12, 201b/8, 201b/9, 201b/10

k.+ide 125a/4

k.+ki 002b/4, 002b/5

[=33]

kėysü giysi

k.+ler 015b/14

k.+lerini 015b/16

[=2]

ḳıble Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön

ḳ. 024a/2, 024a/15, 132a/15, 145b/15, 155a/17

ḳ.+ġa 023b/1, 034a/12, 036b/13, 037a/7, 050b/16

ḳ.+m 036b/13, 037a/7, 050b/17, 152b/2

ḳ.+ŋ 152b/1

ḳ.+ni 024a/1

ḳ.+niŋ 053b/3

ḳ.+si turur 024a/2

[=18]

ḳıl- 1. etmek, eylemek, yapmak

ḳ.-a almasa 022b/1, 038a/4, 126b/17

ḳ.-a almasaŋ 101b/17

ḳ.-a almay 074b/4

ḳ.-a almaydur 097b/14

ḳ.-a bilmese 200b/6

ḳ.-a bilür 200b/6

ḳ.-a dur 066a/13, 195a/10

ḳ.-a durġan 174a/15

ḳ.-a durlar 180b/11

ḳ.-a turur 118a/11

ḳ.-a 026b/11, 173b/13

ḳ.-ay 002a/8, 062b/13, 093b/6, 101b/16, 122a/17, 154b/2, 172a/6, 174b/6, 196a/9

ḳ.-dı ėrse 010b/6, 090a/16, 123a/9, 124a/5, 126a/7, 160b/7, 173b/16

ḳ.-dı 001b/5, 001b/6, 007b/8,

011b/14, 011b/17, 012b/4, 012b/6, 012b/10, 012b/11, 013a/7, 018b/6, 018b/8, 018b/10, 018b/15, 018b/17, 027b/11, 028a/11, 029b/16, 035a/9, 035b/9, 047a/1, 057a/6, 064a/11, 064a/14, 068a/9, 068b/11, 073a/16, 073a/17, 075a/4, 076a/14, 076a/15, 076a/17, 085a/8, 088b/1, 088b/13, 089b/5, 090a/6, 090a/16, 091a/17, 098a/4, 101b/10, 114b/11, 114b/13, 117a/7, 118b/17, 125a/13, 125a/16, 128b/10, 129a/15, 129b/1, 131a/13, 131a/16, 131b/6, 136b/2, 157a/17, 160a/11, 160a/17, 160b/3, 163a/12, 163a/17, 167b/7, 168a/16, 173b/14, 174a/12, 175b/3, 176a/4, 186a/7

ḳ.-dılar 075a/4, 082b/4, 096b/10, 116b/13

ḳ.-dım ėrse 090b/2, 146b/11

ḳ.-dım 004b/5, 019a/1, 021b/5, 034a/14, 035b/11, 061a/8, 068b/16, 068b/17, 072b/16, 075b/3, 086b/17, 088b/8, 114a/17, 122a/11, 173a/14, 173a/16

ḳ.-dıŋ 021b/6, 022b/12, 025a/3, 026a/10, 034b/2, 034b/11, 046b/16, 054a/11, 076b/3, 086b/15, 090b/4, 091b/1, 091b/5, 115b/6, 151a/17, 169b/5, 170b/9, 173a/12

ḳ.-dıŋız 170a/16

ḳ.-duḳ 016a/3, 025a/9, 033b/13, 052b/9, 070a/16, 073a/12, 075b/1, 134b/14

ḳ.-durġay 111b/15

ḳ.-durup turur 004b/4

ḳ.-ġalı 014a/15

ḳ.-ġan turur 023b/12, 026a/5, 116a/12, 138b/16

ḳ.-ġan 012b/6, 013b/5, 013b/9, 014b/16, 017a/12, 017b/3, 045a/11, 047a/2, 048b/15, 051b/6, 051b/10, 054a/13, 056a/11, 058b/5, 068a/10, 099b/15, 100b/17, 101a/9, 105a/3, 105b/14, 106a/17, 116a/13, 127a/8, 151a/11, 173a/10, 198a/10, 200b/6

ḳ.-ġanda 129b/2

ḳ.-ġandın 063a/11, 198a/8, 201b/8

ḳ.-ġanı 108b/14

ḳ.-ġanıŋ 116a/7

ḳ.-ġanıŋlar 074b/10

ḳ.-ġanları 074b/4

ḳ.-ġannıŋ 051b/17, 084a/1, 189a/1, 200a/11

ḳ.-adurġan 174a/15

ḳ.-ġay 002a/11, 004a/14, 006b/7, 006b/8, 006b/17, 008b/2, 008b/11, 011a/1, 011b/8, 014a/3, 014a/8, 014a/16, 014a/17, 017a/7, 017b/7, 018a/2, 019a/14, 019a/16, 022a/17, 022b/1, 023a/4, 023b/5, 027a/13, 027b/6, 030a/12, 030a/13, 030a/14, 030b/10, 031b/3, 032a/7, 032b/9, 034b/2, 035b/8, 036a/2, 041b/14,

045a/9, 045b/13, 046a/1, 046a/2, 048b/8, 049a/10, 052a/4, 055b/18, 058a/15, 058b/6, 062a/12, 062a/15, 065a/12, 065a/13, 072b/3, 074a/17, 077a/14, 077a/15, 077b/1, 084a/13, 091b/1, 091b/13, 093a/4, 094b/3, 098b/6, 099a/13, 105b/1, 107a/10, 111b/15, 112a/2, 117a/2, 118b/8, 120a/8, 121b/7, 122b/14, 124a/2, 126b/8, 131a/1, 133a/5, 135a/16, 136a/4, 136a/6, 139b/10, 140b/12, 141a/14, 145a/16, 149b/9, 150a/9, 152a/12, 155b/5, 155b/6, 155b/8, 155b/16, 156a/3, 156a/13, 156b/3, 157a/5, 157a/9, 157b/1, 158a/3, 159b/6, 160a/10, 160b/12, 161b/2, 161b/6, 161b/10, 163b/16, 164a/7, 168a/3, 178a/7, 180a/7, 180a/17, 181a/8, 181a/17, 181b/8, 181b/10, 182a/3, 182a/4, 184a/2, 193b/7, 193b/8, 197a/5, 198a/17, 198b/3, 198b/4, 198b/8

ḳ.-ġaylar 005a/15, 013b/16, 018a/11, 019a/15, 025b/9, 035a/11, 041a/10, 046b/15, 063b/11, 075a/16, 107b/14, 115a/6, 152b/6, 176b/13, 177b/2, 177b/5, 177b/16, 179a/1, 181b/6

ḳ.-ġıl 006b/8, 007a/3, 007a/4, 007a/5, 007b/12, 010a/8, 021a/5, 021a/8, 046a/15, 051a/5, 051b/5, 061b/4, 061b/6, 064b/3, 072a/1, 072a/2, 080a/6, 086b/12, 089a/10, 094a/15, 096a/13, 101b/9, 101b/17, 103b/2, 111a/15, 116a/14, 116b/2, 127b/14, 127b/15, 129b/7, 160b/9, 164b/17, 169a/11, 173b/2, 174a/17, 175a/15, 200b/14

ḳ.-ġuçı 016a/13, 200a/10

ḳ.-ġuçıġa 073a/1

ḳ.-ġuçınıŋ 051a/3

ḳ.-ġuçılar 107b/4

ḳ.-ġuçılardın 124a/15

ḳ.-ġuçılarġa 077b/17, 155b/4

ḳ.-ġuluḳ turur 013b/11, 086b/6, 115b/3

ḳ.-ġuluḳ 094b/1

ḳ.-ıŋ 013b/11, 066b/17

ḳ.-ıŋlar 004b/1, 020a/7, 020a/9, 036b/2, 077b/15, 120b/10

ḳ.-ıp ėrdi 040b/5, 083a/8, 154a/5, 169a/7

ḳ.-ıp ėrdiler 069b/10

ḳ.-ıp ėrdim 100a/6, 125a/11, 195b/13

ḳ.-ıp turur 020a/8, 035b/3, 045b/6, 047a/13, 054a/12, 071b/11, 088a/14, 101a/5, 103a/16, 125b/14, 127b/12, 135b/17, 195b/14

ḳ.-ıp tururlar 166a/3

ḳ.-ıp 001b/10, 004b/11, 008b/8, 012b/6, 013a/1, 014b/9, 018b/14, 020a/2, 024a/13, 032a/13, 034a/12, 036b/5, 039b/14, 045a/1, 045a/7,

2. yardımcı fiil

‘ādet ḳ.-ġan 063a/10

‘ādet ḳ.-ġıl 021b/4

‘ādet ḳ.-maḳ 162b/3

‘ādet ḳ.-sa 007a/11, 010a/15, 016a/5, 042a/17, 107a/16, 160a/6

‘ādil ḳ.-dı 175a/15

‘ādil ḳ.-dım 175a/10

‘ādil ḳ.-dım ėrse 175b/2

‘ādil ḳ.-dıŋ 169b/6

‘afv ḳ.-dı 062a/2, 105a/13

‘afv ḳ.-dım 007b/7, 062b/1, 088b/9, 090a/13

‘afv ḳ.-dıŋ 105b/5

‘afv ḳ.-ġandın 176a/12

‘afv ḳ.-ġay 062a/4, 051b/6, 101b/14, 119b/11, 184b/1, 193b/7, 198b/3

‘afv ḳ.-ġıl 101a/6

‘afv ḳ.-ıŋlar 062b/1

‘afv ḳ.-ıp 077a/7, 175b/3

‘afv ḳ.-maġunça 099a/7

‘afv ḳ.-maḳ 073b/2

‘afv ḳ.-sa 088a/8, 122b/17

‘afv ḳ.-saŋ 088a/14

‘afv ḳ.-ur 025b/4, 025b/5

‘ahd ḳ.-dı 139a/2

alḳış ḳ.-ġaylar 153b/16

āmāde ḳ.-ıp 059a/1

‘amel ḳ. 090a/13

‘amel ḳ.-ay 157b/10

‘amel ḳ.-dım 090a/12

‘amel ḳ.-dıŋ 023a/16, 075a/13, 075b/2, 075b/8

‘amel ḳ.-dıŋızlar 082b/5

‘amel ḳ.-ġan 173a/10

‘amel ḳ.-ġay 021a/5, 034b/15, 041a/11, 094b/2, 104a/17

‘amel ḳ.-ġıl 090a/11

‘amel ḳ.-ıp 150a/1, 174a/14

‘amel ḳ.-maġaylar 041a/11

‘amel ḳ.-maġlıḳ 096a/5

‘amel ḳ.-mas 168b/9

‘amel ḳ.-mas ėrdi 119b/4

‘amel ḳ.-masam 026b/8

‘amel ḳ.-may 035b/3

‘amel ḳ.-sa 025b/5, 065b/7, 073a/5

‘amel ḳ.-sam 026b/8

‘amel ḳ.-saŋ 104a/17, 152a/1

‘amel ḳ.-ur 024b/5, 072a/7, 121a/10, 121a/12, 177b/9

‘amel ḳ.-urlar 049b/16

anı ḳ.-a almasa 022a/17

ārāste ḳ.-ġaylar 063b/12

ārāste ḳ.-ġıl 061b/13

‘arż ḳ.-ay 074a/4

‘arż ḳ.-dı 010a/4, 012b/3, 160b/5

‘arż ḳ.-dılar 009b/15

‘arż ḳ.-salar 163b/14

‘arż ḳ.-sam 074b/11

‘arż ḳ.-ur 049b/11, 053b/15

‘arż-dāşt ḳ.-dı 035a/6

ārzū ḳ.-ur 117b/6

āsān ḳ.-ġan 185b/11

āsān ḳ.-ġay 040a/2, 042a/5, 042a/16, 142b/8, 153a/1, 153b/5, 153b/7, 163b/16, 198b/3

āsān ḳ.-ıp turur 005b/10

āsāyiş ḳ.-mas 169a/3

āşikāre ḳ.-ġıl 006a/12

āşikāre ḳ.-ur 100b/5, 102a/15

aştī ḳ.-sun 194a/1

‘aṭse ḳ.-dı 166b/11

‘aṭse ḳ.-sa 081a/2

āvāz-ı bülend ḳ.-ıp 179a/17

āvāz-ı bülend ḳ.-maḳlıḳ 127b/7

‘aẕāb ḳ.-ġay 077b/3, 098b/5, 125b/6, 125b/9, 175b/15

‘aẕāb ḳ.-ġaylar 095b/8

‘aẕāb ḳ.-ġıl 084b/11

‘aẕāb ḳ.-maḳdın 108a/4

‘aẕāb ḳ.-mas 121b/1, 150b/10

‘aẕāb ḳ.-maydurlar 118a/16

‘aẕāb ḳ.-ur 021b/11, 084b/11

‘aẕāb ḳ.-ur ėrdiler 151b/1

‘aẕāb ḳ.-urlar 118a/17

āzād ḳ.-dı 055a/15, 067b/7

āzād ḳ.-dım 072b/15, 083a/1, 090a/14, 157b/11

āzād ḳ.-ġandın 198a/9

āzād ḳ.-ġannıŋ 013b/1, 032a/7, 043b/6, 051b/16

āzād ḳ.-ġay 011a/6, 052b/2, 088b/8, 101a/15, 103b/5, 157b/13

āzād ḳ.-ġıl 157b/11

āzād ḳ.-mış 036a/5, 040b/11, 191b/16

āzād ḳ.-sa 090b/14, 116b/15

āzād ḳ.-ur 101a/15, 196a/12, 196a/14

āzār ḳ.-ġay 030a/15

āzār ḳ.-urdın 193b/16

āzurde ḳ.-maġay 082b/14

bahā ḳ.-dı 096b/16

bahā ḳ.-ıp ėrdi 096b/16

baḥis̠ ḳ-sa 147a/16

baḥis̠ ḳ.-ur 055b/13

baḫş ḳ.-sa 147a/16

baḫşiş ḳ.-ıp 073a/6

baḫşiş ḳ.-ur 050a/12

bendeyi āzād ḳ.-ġay 101a/15

ber-ṭaraf ḳ.-ġay 019a/14, 030b/6, 059a/6, 145a/7

ber-ṭaraf ḳ.-ur 069b/15, 149b/8

bereket ḳ.-ġay 198b/2

bereket ḳ.-ur 188a/4

beyān ḳ.-a almaġay 189b/1

beyān ḳ.-a almaġaylar 199b/1

beyān ḳ.-a almas 034a/1

beyān ḳ.-dı 023a/6, 074b/6, 082b/6

beyān ḳ.-dılar 123b/9

beyān ḳ.-duḳ 005b/4, 024b/8, 132a/16

beyān ḳ.-ġaylar 034a/3

beyān ḳ.-ġıl 062b/3, 074a/9, 095b/1, 095b/3, 095b/6

ḫarc ḳ.-ay 074a/15
ḫarc ḳ.-dıŋ 023a/16
ḫarc ḳ.-duḳ 073a/11
ḫarc ḳ.-ġay 083a/15
ḫarc ḳ.-masa 065b/12
ḫarc ḳ.-sa 016b/13, 071a/15
ḥāṣıl ḳ.-ay 022a/14, 074b/13
ḥāṣıl ḳ.-sa 065b/11
ḥāṣıl ḳ.-ur 118b/13
ḥaşr ḳ.-ġay 113a/10, 156b/13, 191a/14
ḥaşr ḳ.-ıp 200b/16
ḫaṭā ḳ.-ıp turur 123a/5
ḫaṭā ḳ.-mas ėrdi 060b/15
ḫatene ḳ.-ıŋlar 120b/10
ḫatim ḳ.-sa 029a/3
ḫatim ḳ-sam 029a/5
ḫatim ḳ-saŋ 045a/7
ḫatim ḳ-ġan 045a/11
ḫayāl ḳ.-ur 128a/17
ḥāżır ḳ.-dılar ėrse 072b/8
ḥāżır ḳ.-ġay 118a/14, 155a/11, 181a/12
ḥāżır ḳ.-ġaylar 005a/12, 083b/11, 092b/5, 100a/5, 100a/8
ḥāżır ḳ.-ıŋlar 072b/7
ḥāżır ḳ.-ıp 069b/7
ḥāżır ḳ.-ıp ėrdi 069b/3
helāk ḳ.-dılar 035a/11
helāk ḳ.-ġay 095a/7, 181b/16
helāk ḳ.-ġaylar 179a/7
helāk ḳ.-ıŋlar 182a/2
helāk ḳ.-madılar 137b/7
helāk ḳ.-maġay 047a/4
helāk ḳ.-mas 176a/1
helāk ḳ.-sa 053a/17
helāk ḳ.-sun 137b/6
helāk ḳ.-ur 004b/7
helāk ḳ.-urlar 004b/8
hemrāh ḳ.-ġıl 171b/1
hemrāh ḳ.-ıp 104a/8, 104a/9
hemrāh ḳ.-ur 004a/1
ḥesāb ḳ.-ġıl 172a/5
ḫıyānet ḳ.-ġay 162b/7
ḫıyānet ḳ.-sa 097b/11, 110b/7, 110b/10
ḥicāb ḳ.-madıŋız 170a/14
ḥicāb ḳ.-may 170a/17
ḥicāb ḳ.-urlar 170a/17
hicve ḳ.-ur ėrdiler 109a/4
ḥikāyet ḳ.-dı 028a/12, 035a/16, 123a/13
ḥikāyet ḳ.-dılar 092a/1, 174b/14
ḥikāyet ḳ.-ur 073b/10, 117b/11, 137b/5
ḥikāyet ḳ.-urlar 035a/1, 076b/3, 076b/14, 099a/16, 104a/4, 104a/7, 104a/10, 111a/10, 171b/13, 172b/3, 173a/11, 176a/3
ḫilāf ḳ.-ġay 046a/16
ḥiṣār ḳ.-ıŋ 066b/17
ḫiṭāb ḳ.-ġay 108b/10
ḫiṭāb ḳ.-ıp turur 053a/11
ḫiẕmet ḳ.-ur 081b/13, 173b/7

ifṭār ḳ.-ur 062b/13, 062b/15, 063b/10, 136a/14, 136a/15, 147b/6, 188b/15, 195b/16

ifṭār ḳ.-ur ėrdük 062b/3

iftirā ḳ.-sa 098a/6

iẖtilāf ḳ.-ıp tururlar 054b/6

iẖtilāṭ ḳ.-ıp 113a/2

iḥtirāz ḳ.-dıŋızlar 105a/7, 105a/8

iḥtirāz ḳ.-maġay 167a/4

iḥtirāz ḳ.-sun 151a/2

iẖtiṣār ḳ.-duḳ 192b/12

iẖtiyār ḳ. 168a/14

iẖtiyār ḳ.-ay 060b/17

iẖtiyār ḳ.-dı 111b/5

iẖtiyār ḳ.-dım 165b/4

iẖtiyār ḳ.-ġay 127b/11, 161b/6, 161b/13, 187b/1

iẖtiyār ḳ.-ġıl 021b/3, 106b/7

iẖtiyār ḳ.-ıp 177a/9

iẖtiyār ḳ.-ıp tururlar 007b/16, 064b/4

iẖtiyār ḳ.-maġay 167a/4

iẖtiyār ḳ.-may 176b/8

iẖtiyār ḳ.-sa 008a/2, 008a/3, 008a/4, 058a/14

iẖtiyār ḳ.-ur 020a/11, 072a/9

ikrām ḳ.-ġaylar 178a/12

iḳrār ḳ.-ay 076b/5

iḳrār ḳ.-dı 076b/9

iḳrār ḳ.-ġaylar 180b/5

iḳrār ḳ.-ġıl 027b/12, 181a/13, 181b/3

iḳrār ḳ.-ıp 152b/4, 182a/6

iḳrār ḳ.-masa 180b/4

iḳrār ḳ.-sa 180b/3

iḳtidā ḳ.-alı 056b/11

iḳtidā ḳ.-ġan 030a/10

iḳtidā ḳ.-ıŋlar 056b/13

iḳtidā ḳ.-ıp 056b/9

iḳtidā ḳ.-sa 030a/9

iktifā ḳ.-ġay 107a/7

iktifā ḳ.-ıp 176b/8

ʿilāc ḳ.-sa 105b/16

iltifāt ḳ.-mas 138a/7

imāmetlik ḳ. 026b/11

ʿimāret ḳ.-ġannıŋ 194a/16

ʿimāret ḳ.-ıŋlar 077b/14

ʿimāret ḳ.-mas 094a/5

ʿimāret ḳ.-sa 020a/3

ʿimāretler ḳ.-ıp 176b/10

imtiḥān ḳ.-ur 070a/14

imtiḥān ḳ.-ur ėrdim 173a/6

inʿām ḳ.-ur 189b/4

ʿināyet ḳ.-ıp 001b/17, 039b/15, 174b/5, 174b/6

iʿrāż ḳ.-ıp 172b/9

isrāf ḳ.-maḳlıḳ 079a/17

isrāf ḳ.-sa 130a/16

işāret ḳ.-dı 100a/16

iʿṭā ḳ.-dı 001b/12, 011b/7, 036b/1, 067b/3, 149a/2

iʿṭā ḳ.-dım 194a/14

iʿṭā ḳ.-duḳ 075a/12

iʿṭā ḳ.-ġanı 063b/8

müfāḫarat ḳ.-ıp 176b/11

müfāḫarat ḳ.-ur 116b/8

müheyyā ḳ.-ġıl 007a/4

müheyyā ḳ.-ıp 113a/5

müheyyā ḳ.-ıp 122b/1

müheyyā ḳ.-sa 079b/4

müheyyā ḳ.-sa ėrdi 083a/9

müheyyā ḳ.-ur ėrdi 122a/15

mülāḥaẓa ḳ.-dım 022a/7

mülāḥaẓa ḳ.-sa 128a/14, 128b/1

mülāḥaẓa ḳ.-ur ėrdi 172a/12

mülāḳāt ḳ.-dı 074a/4

mülāḳāt ḳ.-ġay 038b/1

mülāzemet ḳ.-dıŋ 073b/7

mülāzemet ḳ.-sun 151a/1

münācāt ḳ.-dı 005b/6, 075b/16, 076a/1, 084a/2, 091b/14, 095b/1, 116b/1, 125a/1, 125a/3, 125a/6, 125b/17, 126a/13

münācāt ḳ.-ġaylar 056b/10, 056b/14

münācāt ḳ.-ıp 068a/2

münādī ḳ.-ġay 036a/16

müsāhelet ḳ.-dı 138a/7

müsāhilet ḳ.-dıŋ 170a/5

müstecāb ḳ.-ġay 117a/2, 192b/7

müstecāb ḳ.-ıp 149a/1

müstecāb ḳ.-mas 130a/11

müstecāb ḳ.-masam 016a/13

müsteḥab ḳ.-ġay 052a/2

müşābehet ḳ.-ġan 184b/7

müşāhede ḳ.-dı 075a/3

müşāhede ḳ.-dı ėrse 088b/7

müşāhede ḳ.-ġay 130b/9, 143a/7

müşāhede ḳ.-sa 128b/3

müşerref ḳ.-dı 025a/6, 072a/14

müşerref ḳ.-ġay 017b/8, 184a/11

müşerref ḳ.-ġıl 200b/16

müşerref ḳ.-ıp 001b/11

müteveccih ḳ.-sa 148b/4

müvekkel ḳ.-ıp turur 165b/7

müyesser ḳ.-sam 120b/1

na‘re ḳ.-ur ėrdi 114a/16

nafaḳa ḳ.-ġay 074a/13, 083a/13, 083a/16, 167b/15

nafaḳa ḳ.-may 066b/1

nafaḳa ḳ.-ur 071b/5, 168a/1

naḳış ḳ.-ġay 111b/15

naḳış ḳ.-ıp 144b/3

naḳil ḳ.-a dur 195b/8

naḳil ḳ.-dı 012b/10, 029b/3, 029b/5, 060b/9

naḳil ḳ.-dı ėrse 013a/1, 057a/2, 058b/17, 152a/4

naḳil ḳ.-ıp turur 044a/13

naḳil ḳ.-sa 088a/3, 098a/8

naḳil ḳ.-ur 009a/11

naḳil ḳ.-urlar 102a/15

nāliş ḳ.-mas 124a/10

naṣīb ḳ.-dıŋ 164b/16

naṣīb ḳ.-ġay 004a/13, 122b/15

naṣīb ḳ.-ġaylar 177a/15

naṣīb ḳ.-ġıl 147b/15, 173b/3

naṣīb ḳ.-ıp 067b/2

naṣīb ḳ.-ıp ėrdi 067b/9
naṣīb ḳ.-ıp turur 123a/10
naṣīb ḳ.-ur 062b/9
naṣīḥat ḳ.-ay 093b/16
naṣīḥat ḳ.-sa 112b/10
naẓar ḳ.-dı 090a/10
naẓar ḳ.-dım 022a/7, 110b/3
naẓar ḳ.-ġay 079a/10, 194b/9
naẓar ḳ.-ġaylar 002a/9
naẓar ḳ.-maḳ 081b/2
naẓar ḳ.-masa 081a/1
naẓar ḳ.-sa 081a/1, 095a/1, 107b/17
naẓar ḳ.-ur 010b/8, 014a/12, 061b/10, 195b/3
naẓar-ı raḥmet ḳ.-maġay 091a/7, 115a/2
naẓar-ı raḥmet ḳ.-mas 117b/2
naẓar-ı raḥmet ḳ.-ur 032a/11
naẓarı raḥmet ḳ.-ġay 129b/10
nehī ḳ.-ıp ėrdim 108b/13
nerm ḳ.-ur 166a/16
nes̱s̱ār ḳ.-urlar 192a/16
nez̠r ḳ.-dı 118b/12
nez̠r ḳ.-dım 069a/12, 069a/14, 069a/15, 069a/16
nez̠r ḳ.-ıŋ 069a/13
nidā ḳ.-a dur 195a/9
nidā ḳ.-ġay 007b/6, 037b/14, 042b/1, 062a/18, 152b/5, 189a/10, 199b/14
nidā ḳ.-ġaylar 013b/17, 062a/17, 077b/13
nidā ḳ.-ur 071b/12, 077a/12, 195a/11, 195a/12, 195a/13, 195a/14, 195a/15
nikāḥ ḳ.-ġıl 177a/5
nikāḥ ḳ.-ıp 045b/9, 058b/7, 067b/7
nis̱ār ḳ.-ıŋlar 062a/8, 062a/10
niyyet ḳ.-ay 084b/1
niyyet ḳ.-dım 017b/10, 036b/12, 037a/6, 050b/15
niyyet ḳ.-dıŋ 084a/4
niyyet ḳ.-ġan 046a/1
niyyet ḳ.-ıp ėrdiŋ 083b/16
niyyet ḳ.-masa 059b/8
niyyet ḳ.-mış 017b/9, 017b/10
niyyet ḳ.-sa 024b/2, 045b/18, 084a/5, 084a/16, 196a/11
niyyeti ḳ.-sun 193b/15
noḳṣān ḳ.-ur 003b/11, 110a/3, 116a/15
oyun ḳ.-alı 022a/12
‘öz̠ür ḳ.-sa 101a/13
‘öz̠ürḫᵛāhlıḳ ḳ.-dı 167b/11
pāk ḳ.-ġan 109a/14
pāk ḳ.-ġay 151a/12
pāre ḳ.-ıp 102b/10, 166b/10
perhīz ḳ.-ġıl 101b/12
perhīz ḳ.-ıŋ 085a/10
perhīz ḳ.-ıŋlar 071a/12, 110a/1, 130a/9
perhīz ḳ.-maġaylar 177b/15

perhīz ķ.-masdın 150a/14

perhīz ķ.-sa 063b/4, 103a/15

perhīz ķ.-saŋ 106a/14

perhīz ķ.-saŋızlar 097b/11, 121b/17

perveriş ķ.-ur ėrdi 117b/14

pesende ķ.-ıp 035b/3

pest ķ.-ġay 093a/3

pest ķ.-maķ 002a/14, 016a/3

pest ķ.-maķnıŋ 002a/16, 017b/14

pest ķ.-sa 049a/7

pest ķ.-ur 164b/6

peşāb ķ.-ġay 014a/7

peşāb ķ.-maķ 145b/15, 145b/16

peşāb ķ.-ur 091a/11, 114b/17

peşāb ķ.-maķ+dın 085a/11,

peşāb ķ.-maķ+dın 150a/14, 151a/4, 151b/4

peşāb ķ.-maķ+dın 151a/2

peşāb ķ.-maķ+ını 142a/13

peşe ķ.-sa 096a/16

peydā ķ.-dıŋ 023a/16

peydā ķ.-ġay 078b/1, 159a/14, 161a/16

peydā ķ.-ıp 117b/10, 121a/10, 143b/13

peydā ķ.-maķda 057a/9

peydā ķ.-salar 176b/8

peydā ķ.-ur 078a/6

pīşāb ķ.-maķ 166b/16

pūş ķ.-ıp 071a/6

pūşīde ķ.-ġay 006a/11

pūşīde ķ.-maġıl 006a/12

pūşīde ķ.-ur 070a/3, 100b/8

pürsiş ķ.-ıp 175a/11

raġbet ķ.-dılar 027b/15

raġbet ķ.-ġaylar 076a/12

raḥm ķ.-ġay 010a/13, 010a/14

raḥm ķ.-ġıl 085a/9, 175a/16

raḥm ķ.-ıŋlar 150b/12

raḥm ķ.-ıp 069b/11

raḥm ķ.-maġay 176b/17

raḥm ķ.-ur 089a/2, 107b/6

raḥmet ķ. 089a/2

raḥmet ķ.-dı 089b/6

raḥmet ķ.-ġay 093a/5, 158a/13, 187b/6

raḥmet ķ.-ur 027b/14, 049b/6, 087a/15

raẖne ķ.-ıp 179a/3

red ķ.-dı 173b/6

red ķ.-dıŋ 173b/9

red ķ.-ġay 169b/17

red ķ.-ıp 173a/7

red ķ.-sa 081a/7

red ķ.-ur 067a/1

rencīde ķ.-maķ turur 106b/2

rencīde ķ.-maķnıŋ 115b/4

rencīde ķ.-ur 112b/5

revā ķ.-ġay 015a/12, 047a/12, 052a/2, 131a/12, 133b/2, 139a/7, 187b/7, 190b/15, 191b/7, 194a/5, 194a/6

revā ķ.-ur 032a/11, 044a/13

yād ḳ.-saŋ 007b/9

yād ḳ.-ur 020b/9, 133a/1, 148a/14, 188a/4

yaḫşı ḳ.-ur 165b/17

yaḫşılıḳ ḳ. 115b/10

yaḫşılıḳ ḳ.-maḳnıŋ 116b/11

yaman ḳ.-dıŋ 168b/3

żaʿīf ḳ.-ur 081b/7

ẓāhir ḳ.-ġay 005b/2

ẓāhir ḳ.-madı 097a/4

ẓāhir ḳ.-maġay 126a/3

ẓāhir ḳ.-maḳ 100b/15

zaḫīre ḳ.-ay 074a/14

zaḫīre ḳ.-dım 072a/18

zaḫīre ḳ.-madıŋ 072a/17

żarar ḳ.-ġay 159b/9

zār-ı taẓarruʿ ḳ.-ıp 053b/12

zārī ḳ.-dı 160b/1

żāyīʿ ḳ.-dıŋ 170a/3, 170a/5

żāyiʿ ḳ.-ġan 169a/4

żāyīʿ ḳ.-ġan 169a/5

żāyīʿ ḳ.-ġay 022b/11

żāyiʿ ḳ.-mas 076b/3

żāyīʿ ḳ.-mas 107b/7

żāyiʿ ḳ.-may 083b/17

żāyiʿ ḳ.-mış 022b/10

ẕebḥ ḳ.-sa 200b/7

ẕikir ḳ.-dı 091b/4

zinā ḳ.-dıŋ 098a/1

zinā ḳ.-ġan 099a/5

zinā ḳ.-ġanı 175b/13

zinā ḳ.-ġaylar 041a/9, 115a/5, 115a/6

zinā ḳ.-ġuçı 110a/6

zinā ḳ.-ıp 030a/15

zinā ḳ.-maḳ 162a/9, 162b/12, 179b/6

zinā ḳ.-masa 089b/12

zinā ḳ.-mış 101a/16

zinā ḳ.-sa 021b/13, 109b/15

zinā ḳ.-saŋ 106a/12

zindekānlıḳ ḳ.-ıp 104b/14

ziyāde ḳ.-dı 031a/11

ziyāde ḳ.-dı ėrse 176a/6

ziyāde ḳ.-ġay 043a/12, 062a/11, 117a/1, 147a/13, 147a/15, 161b/9, 198b/2

ziyāde ḳ.-maḳlıḳ 185a/12

ziyāde ḳ.-sa 186a/11

ziyāde ḳ.-ur 003b/11, 065a/9, 116a/15, 146a/1, 147b/3, 147b/4, 165a/1, 166a/16, 166b/9

ziyāde ḳ.-ur ėrdim 111b/2

żiyāfet ḳ.-maḳnıŋ 002b/14

ziyān ḳ.-duḳ 070a/17, 073a/13

ziyān ḳ.-mas 175b/17

ziyāret ḳ.-ur 155b/17

ʿādet ḳıl- “alışkanlık hâline getir-”

ʿādil ḳıl- “adalet sağla-”

ʿafv ḳıl- “bağışla-”

ʿahd ḳıl- “bir şeyi yapmak için kendi kendine söz ver-”

alḳış ḳıl- “beğen-”

āmāde ḳıl- “hazırla-”

‘amel ḳıl- “gerçekleştir-, yap-”

ārāste ḳıl- “süsle-”

‘arż ḳıl- “sun-”

‘arż-dāşt ḳıl- “sun-”

ārzū ḳıl- “birine veya bir şeye karşı istek duy-”

āsān ḳıl- “kolaylaştır-”

āsāyiş ḳıl- “güvenli kıl-”

āşikāre ḳıl- “açık hâle getir-, herkesin görmesini sağla-”

aştī ḳıl- “barış sağla-, huzurlu ol-”

‘aṭse ḳıl- “hapşır-”

āvāz-ı bülend ḳıl- “sesi yüksek hâle getir-”

‘aẕāb ḳıl- “acı çektir-, üz-”

āzād ḳıl- “özgür hâle getir-”

āzār ḳıl- “kırıcı ve sert söz söyle-, payla-”

āzürde ḳıl- “incit-”

bahā ḳıl- “değer biç-”

baḥiṡ ḳıl- “bahset-”

baḫş ḳıl- “ver-, ihsan et-”

baḫşiş ḳıl- “hediye et-”

ber-ṭaraf ḳıl- “ortadan kaldır-, gider-”

bereket ḳıl- “çoğalt-, arttır-”

beyān ḳıl- “bildir-, söyle-, ileri sür-, anlat-”

bī-fermānlıḳ ḳıl- “söz dinleme-, söyleneni yapma-”

binā ḳıl- “oluştur-, yap-”

bisyār ḳıl- “çoğalt-”

būse ḳıl- “öp-”

bülend ḳıl- “uzunlaştır-, uzat-”

bünyād ḳıl- “bina et-, inşa et-, kur-”

büryān ḳıl- “kebap et-, kavur-”

cārūb ḳıl- “süpür-”

cefā ḳıl- “zulmet-”

cemī‘ ḳıl- “bir araya getir-, topla-”

cimā‘ ḳıl- “cinsel ilişkide bulun-”

cüdā ḳıl- “çoğalt-”

dāġ ḳıl- “dağla-”

da‘vā ḳıl- “şikâyetçi ol-”

Da‘vet ḳıl- “çağır-”

dād-ḫᵛāhlıḳ ḳıl- “adalet iste-”

dārū ḳıl- “ilaç yap-”

def‘ ḳıl- “kov-”

defin ḳıl- “göm-”

ḫōş dil ḳıl- “gönlünü hoş et-”

dilīrlik ḳıl- “yüreklilik kıl-”

dōst ḳıl- “dost ol-”

du‘ā ḳıl- “dua et-”

du‘ā-yı ḫayır ḳıl- “hayır dua et-”

dūnīm ḳıl- “ikiye böl-”

edā ḳıl- “borcunu öde-”

efsūn ḳıl- “Büyüle-”

ėmīn ḳıl- “güvende ol-, güven-”

emīr ḳıl- “emret-”

endīşe ḳıl- “tasalan-, kaygılan-”

esīr ḳıl- “tutsak et-, alıkoy-”

fāīde ḳıl- “yarar sağla-”

fāriġ ḳıl- “boşver-, terk et-”

farḳ ḳıl- “ayıkla-”

farż ḳıl- yapmak zorunda ol-”

fażl ḳıl- “lütfet-, iyilik et-”

fedā ḳıl- “kıy-, gözden çıkar-”

fehm ḳıl- “anla-, kavra-”

fermān ḳıl- “ yetkili bir kimse tarafından buyruk veril-”

feryād ḳıl- “yüksek sesle haykır-”

fetiḥ ḳıl- “Bir yeri veya ülkeyi savaşarak al-, ülke aç-”

fevt ḳıl- “yitirmek, elden kaçır-, öl-”

fiġān ḳıl- “bağırarak ağlamak, inle-”

ġalaṭ ḳıl- “hata et-”

ġalebe ḳıl- “galip ol-”

ġarḳ ḳıl- “gömül-, bat-”

ġaṣb ḳıl- “bir şeyi zorla, izinsiz al-”

ġazāt ḳıl- “Allah için savaş-”

gedāīlıḳ ḳıl- “kölelik-dilencilik yap-”

ġılāf ḳıl- “kılıf yap-”

ġıybet ḳıl- “dedikodu et-”

giriftār ḳıl- “yakalan-, tutul-”

ġusl ḳıl- “gusül abdesti al-”

güzīde ḳıl- “seçkin hâle getir-”

ḫaber ḳıl- “bildirmek, haber ulaştır-”

ḫaberdār ḳıl- “haber ver-, bildir-”

ḥabḳ ḳıl- “döv-, kötü muíamele et-”

ḥacāmat ḳıl- “vücudun herhangi bir yerini bu iş için yapılmış bir aletle hafifçe kesip çıkan kanı boynuz, bardak vb. ile çekmek suretiyle kan al-”

ḫalāṣ ḳıl- “kurtul-”

ḫalḳ ḳıl- “yarat-”

ḥamā‘il ḳıl- “kılıcı kuşan-”

ḥapis ḳıl- “bir yere kapatıp salıverme-”

ḫarāb ḳıl- “harap duruma getir-”

ḥarām ḳıl- “yasakla-”

ḥarb ḳıl- “savaş-”

ḫarc ḳıl- “harca-”

ḥāṣıl ḳıl- “ortaya çık-, türe-”

ḥaşr ḳıl- “kıyamet günü ölüleri diriltip bir araya topla-”

ḫaṭā ḳıl- “yanlış yap-”

ḫatene ḳıl- “sünnet et-”

ḫatim ḳıl- “bitir-, sona erdir-”

ḫayāl ḳıl- “hayal et-, düşle-”

ḥāżır ḳıl- “hazır hâle getir-”

helāk ḳıl- “mahvet-, yok et-”

hemrāh ḳıl- “yol arkadaşı ol-”

ḥesāb ḳıl- “hesaplama-, düşün-”

ḫıyānet ḳıl- “aldat-, güveni kötüye kullan-”

ḥicāb ḳıl- “utan-”

hicve ḳıl- “taşla-, eleştir-”

ḥikāyet ḳıl- “anlat-, naklet-”

ḫilāf ḳıl- “zıdlık ol-, zıd ol-”

ḥiṣār ḳıl- “koru-, kolla-”

ḫiṭāb ḳıl- “seslen-”

ḫiẕmet ḳıl- “hizmet et-”

ḫōş ḳıl- “mutlu et-”

ḫōşnūd ḳıl- “mutlu et-”

ḫuṣūmet ḳıl- “düşmanlık et-”

ḥüküm ḳıl- “karar ver-”

ḫvār ḳıl- “hor gör-”

ḫvōr ḳıl- “hor gör-”

ıżṭırāb ḳıl- “acı çektir-”

‘ibādet ḳıl- “ibadet et-”

icābet ḳıl- “eşlik et-”

ifṭār ḳıl- “oruç aç-”

iftirā ḳıl- “iftira et-”

iḫtilāf ḳıl- “anlaşama-”

iḫtilāṭ ḳıl- “görüş-, konuş-”

iḥtirāz ḳıl- “çekin-, kaçın-”

iḫtiṣār ḳıl- “kısalt-”

iḫtiyār ḳıl- “tercih et-”

ikrām ḳıl- “konuğu bir şeyle ağırla-, konuğa bir şey sun-”

iḳrār ḳıl- “açıkça söyle-, kabul et-”

iḳtidā ḳıl- “tabi ol-, uy-”

iktifā ḳıl- “yetin-”

‘ilāc ḳıl- “çare ol-”

iltifāt ḳıl- “bir şeye alaka ve rağbet göster-”

imāmetlik ḳıl- “imamlık yap-”

‘imāret ḳıl- “bulunduğu yeri bayındır duruma getir-”

‘imāretler ḳıl- “bulunduğu yeri bayındır duruma getir-”

imtiḥān ḳıl- “dene-, sına-”

in‘ām ḳıl- “ihsan et-, bağışla-”

‘ināyet ḳıl- “iyilik ve yardım et-, lütfet-”

i‘rāż ḳıl- “yüz çevir-, uzak dur-”

i‘ṭā ḳıl- “ver-, öde-”

i‘timād ḳıl- “güven-”

isrāf ḳıl- “israt et-”

işāret ḳıl- “işaret et-, göster-”

ittifāḳ ḳıl- “birlik oluştur-”

īẕā ḳıl- “eziyet et-”

ḳabūl ḳıl- “onayla-”

ḳabż ḳıl- “Bir kimsenin ruhunu teslim alma, canını al-”

ḳanā‘at ḳıl- “aklı yat-, inan-”

kār ḳıl- “fayda et-”

ḳaṣd ḳıl- “Kötülük et-, zarar vermeye niyet et-, zarar vermek maksadıyle harekete geç-”

ḳażā ḳıl- “vaktinde kılınmayan namazı, tutulmayan orucu dinî kurallara uygun olarak sonradan yerine getir-”

kefen ḳıl- “kefen yap-”

kem ḳıl- “azalt-”

kėŋ ḳıl- “çoğalt-, genişlet-”

kerāmet ḳıl- “ver-, ihsan et-”

kesb ḳıl- “kazan-”

ḳısım ḳıl- “parça, bölüm hâline getir-”

ḳısmet ḳıl- “Kader olarak gerçekleş-”

ḳıyās ḳıl- “karşılaştır-”

kifāyet ḳıl- “yeterli ol-”

kör ḳıl- “görmez hâle getir-”

ḳurbān ḳıl- “kurban et-”

küşāde ḳıl- “genişlet-, arttır-”

kūşe-yi iḫtiyār ḳıl- “köşeyi dön-”

kūşiş ḳıl- “çabala-”

la‘net ḳıl- “laínet et-”

ma‘lūm ḳıl- “bilin-, ortaya çıkar-”

ma‘ṣiyet ḳıl- “günah işle-”

maḥrūm ḳıl- “yoksun bırak-”

maḫṣūṣ ḳıl- “müstakil kıl-”

maḥv ḳıl- “yok et-”

mefāḫiret ḳıl- “övün-”

mehr ḳıl- “aydınlat-, parlat-”

men‘ ḳıl- “yasakla-”

merḥamet ḳıl- “acı-”

meşġūl ḳıl- “vaktini al-, uğraştır-, oyala-”

mihmāne ḳıl- “misafir ağırla-”

minnet ḳıl- “borcu ve yükü altında kalacağını bile bile bir kimseden kendisi için iyilikte bulunmasını iste-, boyun eğip yalvar-”

misvāk ḳıl- “dişlerini misvak ile temizle-”

mu‘āmele ḳıl- “davran-”

muḫālefet ḳıl- “karşı koy-, karşı davranışta bulun-”

muḥaṣṣal ḳıl- “kazan-”

musallaṭ ḳıl- “birini, bir başkasının başına bela et-”

muṭlaḳ ḳıl- “kesin hâle getir-”

muvāfaḳat ḳıl- “uygun gör-, müsaade et-, kabul et-”

mū‘ezzīnlik ḳıl- “müezzinlik görevi yap-”

mübāhāt ḳıl- “övün-”

mübālaġa ḳıl- “abart-”

mübālaġat ḳıl- “abart-”

mübārek ḳıl- “mübarek hâle getir-”

mübtelā ḳıl- “tutul-, düşkün hâle gel-”

müdāvemet ḳıl- “devam et-, ara verme-”

müfāḫarat ḳıl- “övün-”

müheyyā ḳıl- “hazır hâle getir-, amade kıl-”

mülāḥaẓa ḳıl- “tetkik et-, iyice düşün-”

mülāḳāt ḳıl- “konuş-, görüş-”

mülāzemet ḳıl- “talebe ol-, ders al-”

münācāt ḳıl- “yalvar-, yakar-”

münādī ḳıl- “çağır-”

müsāhilet ḳıl- “ihmal et-”

müstecāb ḳıl- “kabul ol-”

müsteḥab ḳıl- “beğenil-, tavsiye edil-, sevap kazandıran, dince makbul şey yap-”

müşābehet ḳıl- “benze-”

müşāhede ḳıl- “gözlemle-”

müşerref ḳıl- “şereflendir-”

müteveccih ḳıl- “yakınlık duy-, iltifat et-”

müvekkel ḳıl- “vekil tayin et-”

müyesser ḳıl- “nasip ol-”

na‘re ḳıl- “haykır-”

nafaḳa ḳıl- “Geçinmek için gerekli olan yiyecek, içecek ve bunun için para sarf et-, ayır-”

naḳış ḳıl- “işle-”

naḳil ḳıl- “... tarafından anlatıl-”

nāliş ḳıl- “inle-”

naṣīb ḳıl- “fırsat ver-, eriştir-”

naṣīḥat ḳıl- “öğüt ver-”

naẓar ḳıl- “bak-”

naẓar-ı raḥmet ḳıl- “rahmet nazarı kıl-”

nehī ḳıl- “yasakla-”

nerm ḳıl- “yumuşat-”

nes̱s̱ār ḳıl- “dağıt-, saç-”

nez̠r ḳıl- “ada-”

nidā ḳıl- “seslen-”

nikāḥ ḳıl- “evlen-, nikâhlan-”

nis̱ār ḳıl- “dağıt-, saç-”

niyyet ḳıl- “bir şeyi yapmayı zihinde tasarla-, düşün-”

noḳṣān ḳıl- “eksik hâle getir-”

oyun ḳıl- “oyun oyna-”

‘öz̠ür ḳıl- “özür dile-”

‘öz̠ürḫᵛāhlıḳ ḳıl- “özür dile-”

pāk ḳıl- “temiz hâle getir-”

pāre ḳıl- “parçala-”

perhīz ḳıl- “sakın-, korun-, uzak dur-”

perveriş ḳıl- “yetiştir-, besle-”

pesende ḳıl- “beğen-”

pest ḳıl- “kısalt-, kısa kes-”

peşāb ḳıl- “işe-”

peşe ḳıl- “karşıla-”

peydā ḳıl- “çıkar-, oluştur-, ortaya çıkar-”

pīşāb ḳıl- “işe-”

pūş ḳıl- “ört-”

pūşīde ḳıl- “gizle-, ört-”

pürsiş ḳıl- “sor-”

raġbet ḳıl- “iste-, beğen-, istekle karşıla-”

raḥm ḳıl- “acı-, şefkat et-”

raḥmet ḳıl- “merhamet et-”

raḫne ḳıl- “yar-, böl-”

red ḳıl- “verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etme-, geri çevir-”

rencīde ḳıl- “incit-, kalbini kır-”

revā ḳıl- “bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun gör-”

rıḥlet ḳıl- “göç et-”

ri‘āyetḳıl- “uy-”

rivāyet ḳıl- “bir olay, bir haber vb. anlatıl-”

rūşen ḳıl- “parlak ol-”

rūze-yi ifṭār ḳıl- “iftar aç-”

rūzī ḳıl- “ver-, bağışla-, nasip et-”

rücū‘ ḳıl- “geri dön-”

sa‘y ḳıl- “çaba göster-”

ṣabır ḳıl- “sabret-”

ṣabur ḳıl- “sabret-”

ṣarf ḳıl- “harca-, tüket-”

sebīl ḳıl- “bol bol ver-, dağıt-

secde ḳıl- “secde et-”

sefer ḳıl- “sefere git-”

seḫāvet ḳıl- “cömertlik yap-”

selām ḳıl- “selam ver-”

serpūş ḳıl- “şapka tak-”

serzeniş ḳıl- “yakın-”

sevdā ḳıl- “ticaret yap-”

sezāvār ḳıl- “uygun hâle getir-”

sūāl ḳıl- “soru sor-”

ṣulḥ ḳıl- “barış-”

şād ḳıl- “mutlu et-”

şefāʿat ḳıl- “peygamber, birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için aracılık et-”

şefḳat ḳıl- “Bir kimseyle esirgeyici bir sevgi göstererek ilgilen-”

şikāyet ḳıl- “sızlan-, birinin yaptığı yanlış bir iş veya davranışı ilgili makama veya daha üst makamdakine bildir-”

şükür ḳıl- “birine duyulan minneti dile getir-”

taʿaccüb ḳıl- “şaşır-, hayret et-”

taʿaddī ḳıl- “zülmet-”

ṭāʿat ḳıl- “ibadet et-”

taʿlīm ḳıl- “alıştırma yap-, eğitim al-”

ṭaʿne ḳıl- “ayıpla-”

taʿyīn ḳıl- “belirle-, kararlaştır-”

taʿẓīm ḳıl- “hürmet et-, saygı göster-”

taḥammül ḳıl- “dayan-, katlan-, kaldır-”

ṭahāret ḳıl- “temizlen-”

taḥḳīḳ ḳıl- “araştır-”

taḥṣīl ḳıl- “öğrenim yap-”

taḳdīm ḳıl- “sun-”

taḳdīr ḳıl- “beğen-”

taḳsim ḳıl- “bölmek, bölüştürmek, pay et-”

taḳṣīr ḳıl- “kusur işle-, hata yap-”

ṭalāḳ ḳıl- “boşa-”

ṭaleb ḳıl- “iste-”

ṭamaʿ ḳıl- “açgözlülük yap-”

tamām ḳıl- “bitir-, tamamla-”

taṣadduḳ ḳıl- “ver-, bağışla-”

taṣavvūr ḳıl- “zihinde canlandır-, göz önüne getir-”

taṣdīḳ ḳıl- “onayla-”

ṭavāf ḳıl- “Kabe’nin etrafında 7 kez dön-”

tażarruʿ ḳıl- “yalvar-, yakar-”

teʿcīl ḳıl- “geciktir-, ertele-”

teʿessüf ḳıl- “acı-, üzül-, yazıklan-”

teʾḫīr ḳıl- “ertele-”

tebessüm ḳıl- “gül-”

tecāvüz ḳıl- “aş-, geç-”

tecrübe ḳıl- “dene-, sına-”

tecrübeler ḳıl- “dene-, sına-”

tedārik ḳıl- “bul-, sağla-”

tedbīr ḳıl- “önlem al-, hazırlan-”

tefaḥḥus ḳıl- “iyice araştır-”

tefekkür ḳıl- “düşün-”

tekebbür ḳıl- “kibirlen-”

tekrār ḳıl- “tekrarla-”

tekye ḳıl- **“**dinlen-”

telaffuẓ ḳıl- “söyle-, dile getir-”

telḳīn ḳıl- “aşıla-”

tenāvül ḳıl- “yemek içmek işi yap-”

terbiyet ḳıl- “terbiye et-”

tercüme ḳıl- “çevir-”

terk ḳıl- “bırak-, ayrıl-”

teslīm ḳıl- “bir şeyi sahibine ver-”

tevaḳḳuf ḳıl- “dur-”

tevāżuʿ ḳıl- “alçak gönüllü ol-”

tırāş ḳıl- “saç, sakal vb kes-”

tīre ḳıl- "karanlık, bulanık hâle getir-"
tövbe ḳıl- "bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz ver-"
tövbe-yi naṣūḥ ḳıl- "samimi tövbe et-"
ṭulū' ḳıl- "doğ-, meydana gel-"
tüvānger ḳıl- "zenginleştir-"
'uḳūbet ḳıl- "ceza ver-"
ümīd ḳıl- "umutlan-"
ün ḳıl- "ses çıkar-"
vaḥī ḳıl- "Tanrı'dan söz gel-"
vaḳıf ḳıl- "bil-, öğren-, haberdar ol-"
vaṣiyyet ḳıl- "bir kimsenin sözlü veya yazılı olarak bildirdiği, ölümünden sonra arkasından yapılmasını istediği şeyi söyle-"
vaẓīfe ḳıl- "görev bil-"
vefā ḳıl- "yetiş-, ulaş-"
vefāt ḳıl- "öl-"
vesvese ḳıl- "kuruntu yap-"
vird ḳıl- "Belirli zamanlarda manevi bir görev olarak düzenli şekilde ayet, esma-ı hüsna veya duaları oku-"
yād ḳıl- "hatırla-, an-"
yaḫşı ḳıl- "iyi hâle getir-"
yaḫşılıḳ ḳıl- "iyilik yap-"
yaman ḳıl- "kötülük yap-"
ża'īf ḳıl- "zayıf hâle getir-"
ẓāhir ḳıl- "görünür hâle getir-"
żarar ḳıl- "maddi ve manevi bakımdan kayba uğrat-"
zār-ı taẓarru' ḳıl- "yalvar-, yakar-, inle-"
zārī ḳıl- "ağla-, inle-"
żāyi' ḳıl- "yitir-, kaybet-"
ẕebḥ ḳıl- "boğazla-, boğ-"
ẕikir ḳıl- "an-"
zinā ḳıl- "aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasında cinsel ilişkiye gir-"
zindegānlıḳ ḳıl- "zinde ol-, canlı ol-"
ziyāde ḳıl- "arttır-"
żiyāfet ḳıl- "konukları yemekli ağırla-"
ziyān ḳıl- "zarara uğrat-"
ziyāret ḳıl- "birini, bir yeri görmeye git-"

[=2877]

ḳılacavcılıḳ (?)

ḳ.+ġa 132b/16

[=1]

ḳıldur- yardımcı fiil

ḥacamat ḳ.-maḳ 166b/15 "hacamat yaptır-"

ifṭar ḳ.-maḳlıḳ 185a/15 "iftar ettir-"

ün ḳ.-masa 055a/3 "ses çıkart-"

[=3]

ḳılġunça kılınca, kıldığı zaman

ḳ. 194b/2

[=1]

ḳılıç kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silah

ḳ. 137b/13

ḳ.+larını 181b/14

ḳ.+nıŋ 141a/3

[=3]

ḳılıġ bir kimsenin giyinişinin ortaya koyduğu dış görünüş, bk. ḳılıḳ

ḳ.+ıdın 099b/16

[=1]

ḳılıḳ bir kimsenin giyinişinin ortaya koyduğu dış görünüş, bk. ḳılıġ

ḳ.+larnı 121b/12

[=1]

ḳılın- yardımcı fiil; edilmek, yapılmak

‘afv ḳ.-mas 123a/1

şükür ḳ.-mas 123a/1

‘afv ḳ.-ur 195a/15

[=3]

ḳılınç kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silah

ḳ. 054b/16, 138b/9

[=2]

ḳıltur- kılmak işini yaptırmak

ḳ.-sa 184b/5, 200b/5

‘ādet ḳ.-sa 121b/12

[=3]

ḳırā‘at okumak işi, okuma

ḳ. turur 024a/11

ḳ. 002b/1, 022a/17

ḳ.+ıda 132a/17

ḳ.+ġa 148b/4

ḳ.+nı 022b/11

[=5]

ḳıraġ kenar

ḳ.+ıġa 010a/15, 084b/5

[=2]

ḳırġı geriye kalan kısmı

ḳ.+dın 081a/11

ḳ.+nı 081a/11

[=2]

ḳırḳ otuz dokuzdan sonra, kırk birden önce gelen sayının adı

ḳ. 022a/4, 027b/9, 030a/3, 031b/10, 044a/8, 055b/18, 087a/13, 095a/1, 107a/10, 128a/16, 143b/13, 145b/8, 150a/6, 160a/2, 164b/13, 165b/14, 180b/6, 182a/10, 182a/11, 193b/6, 193b/7

[=24]

ḳırḳ bėş miŋ kırk beş bin

ḳ. 155b/11

[=1]

ḳırḳ miŋ kırk bin

ḳ. 198a/5

[=1]

ḳısım bir bütünün bir bölümü

ḳ. turur 101a/8

ḳ.+da 154a/5

ḳ.+ını 186b/14

ḳ.+nı 186b/14

[=4]

ḳısḳa iki ucu arasında az mesafe olan, boyu uzun olmayan

ḳ. 163b/12

[=1]

ḳısmet takdir edilmiş olan şey, nasip

ḳ. 172a/16

ḳ.+iġa 094a/13

[=2]

ḳıṣṣa kısa hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivayet

ḳ. 069a/11, 071a/1, 082b/6, 092a/3

ḳ.+nı 174b/9

ḳ.+sını 108b/16

[=6]

ḳıṣṣa-yı Ye'cūc ve Me'cūc Yecüc ve Mecuc'u konu alan hikâye

ḳ. 178b/14

[=1]

ḳıṣṣa-yı dābbetü'l-arż kıyamet alametlerinden biri olarak kabul edilen yaratığı konu alan hikâye

ḳ. 180a/3

[=1]

ḳıṣṣa-yı Deccāl-ı la'īn Deccal'in hikâyesi

ḳ. 180a/13

[=1]

Ḳıṣṣa-yı Nūşīrevān Sasani hükümdarı Nuşirevan'ın hikâyesi

Ḳ. 176a/2

[=1]

ḳış 22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi

ḳ. 017a/11

[=1]

Ḳıtmir Ashāb-ı Kehf'in yanlarında bulundurdukları köpeğin adı

ḳ. 141b/1

[=1]

ḳıyām namazda ayakta durma ve namazın ayakta kılınan kısmı

ḳ. 023b/1, 023b/2, 023b/3, 024a/10, 025a/11

ḳ.+da 201b/8

ḳ.+ıda 023a/17

[=7]

ḳıyāmet semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman

ḳ. 004a/14, 004a/16, 004b/16, 04b/12, 006b/2, 006b/12, 006b/14, 009b/17, 010a/1, 010a/12, 010b/15, 013a/16, 013b/3, 013b/17, 015b/3, 015b/12, 016a/16, 016b/7, 016b/14, 017a/16, 018a/10, 020a/4, 023a/11, 023a/14, 024b/14, 025b/9, 025b/12, 026a/14, 028b/13, 036b/2, 036b/9, 037b/13, 038a/13, 039b/4, 042a/2, 042a/7, 042a/17, 043b/7, 049a/4, 049a/10, 049b/17, 051b/11, 056a/1, 056a/6, 056a/8, 056a/9, 056b/18,

057a/17, 058b/7, 059a/4, 059a/7, 059a/17, 059b/12, 062a/16, 067b/14, 069a/8, 069a/15, 071a/5, 071b/13, 071b/14, 071b/15, 072a/1, 075a/9, 077a/17, 077b/11, 077b/15, 078a/13, 079a/4, 083a/13, 083b/11, 086a/8, 087b/9, 089a/12, 089a/15, 091a/4, 092b/4, 098b/14, 099a/12, 100a/4, 103b/7, 105a/5, 108a/14, 108b/9, 109b/16, 110a/7, 110a/11, 110a/16, 110b/16, 111a/1, 111a/3, 113a/1, 113a/10, 115b/14, 121a/17, 121b/3, 121b/8, 121b/14, 125a/5, 125a/7, 138a/16, 140a/5, 148a/15, 148b/7, 149a/3, 149b/6, 150b/4, 152b/4, 156b/12, 163b/16, 171a/11, 171b/4, 172b/3, 176a/15, 176b/5, 177a/4, 177a/14, 178a/3, 178a/9, 178b/4, 186a/15, 190a/8, 191a/14, 191b/16, 193b/1, 198a/5, 200b/15

ḳ.+de 017b/17, 057b/12, 059a/9

ḳ.+din 169a/2, 176b/3

ḳ.+ġa 013a/12, 045b/13, 048a/6, 070a/10, 151a/15, 168b/11

ḳ.+ġaça 046b/6

ḳ.+ḳa 019b/3, 115a/16

ḳ.+niŋ 021b/12, 176b/9, 178b/11

[=144]

ḳıyās bir şeyi diğer bir şeye göre değerlendirme, başka bir şeye benzeterek hakkında hüküm verme, karşılaştırma, mukayese etme

ḳ. turur 088a/17

ḳ. 011a/1, 182a/12

[=3]

ḳıymet bir şeyin taşıdığı maddi varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer

ḳ. 022b/14, 063a/5, 110b/5, 172b/7

[=4]

ḳız dişi çocuk

ḳ. 021b/14, 121b/5, 121b/6

ḳ.+ı 015b/14, 195b/14

ḳ.+ları 043a/13, 115a/5

ḳ.+larnıŋ 137b/2, 144b/8, 144b/9

ḳ.+nı 168b/5

ḳ.+nıŋ 015b/15

[=12]

ḳız- aşırı derecede ısınmak, sıcaklığı çok artmak

ḳ.-an 162b/16

[=1]

ḳızar- kırmızı veya ona yakın bir renk almaḳ

ḳ.-ıp 179a/17

[=1]

ḳızıl parlak kırmızı renk

ḳ. 017b/2, 034a/15, 049a/6, 051b/16, 052a/10, 064a/8, 076a/9, 076a/11, 089b/16, 194b/5

[=10]

ḳızıt- kızdırılan

ḳ.-ḳan 153a/9

[=10]

ki bağlaç

k. 002a/10, 005b/1, 006b/5, 007b/2, 013a/3, 014a/10, 014a/15, 014b/7, 014b/8, 015a/9, 015a/14, 015a/15, 015b/3, 015b/4, 017a/15, 019a/1, 019a/10, 021b/3, 024a/6, 032a/9, 040a/5, 043b/3, 045b/7, 045b/18, 046a/16, 050a/12, 050b/1, 051b/2, 052b/1, 057b/12, 058a/7, 058a/17, 062b/3, 066b/1, 067a/16, 072a/14, 072b/15, 074b/13, 075a/1, 078b/11, 097b/12, 099b/6, 101b/3, 104a/12, 105b/9, 115b/11, 115b/13, 116b/1, 119b/14, 151b/3, 152a/2, 169b/10, 170a/3, 171a/7, 177a/2, 190b/1, 194a/13, 194a/14, 194a/16, 194b/6, 194b/7, 194b/10, 195a/7, 195a/8, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/12, 195a/13, 195a/14, 195a/15, 195b/1, 195b/3, 195b/4, 195b/5, 195b/6, 195b/7, 196a/13, 201b/4

[=82]

kibir büyüklük taslama, kendini herkesten üstün görme, burun büyüklüğü

k. 136a/12

k.+niŋ 002b/17

[=2]

kiçik küçük

k. ėrdim 087a/4

k. 019b/11, 073b/3, 080b/18, 085b/11, 087a/10, 197b/11

k.+e 132b/9

k.+ide 166b/15

k.+ler 177a/16

k.+lerdin 176b/1

k.+lerge 177a/16

k.+lerige 176b/17

k.+reki 084b/4, 084b/5

[=15]

kifāyet yeter miktarda olma, yetişme, elverme, kafi olma

k. turur 054b/6

k. 033b/14, 122a/17, 131a/1, 131a/2

k.+i 068b/5

[=6]

Kifāyete’l-Şe‘bī eser adı

K.+de 062a/14

[=1]

Kifāyetü’l-İslām eser adı

K.+da 041a/15

[=1]

Kifāye-yi Şe‘bī eser adı

K.+de 005b/5, 006a/3, 028b/2, 027a/13, 057a/1, 073a/13, 077b/9, 082a/16, 084a/11, 085b/11, 087b/12, 088b/17, 091b/6, 094b/7, 095a/17, 098b/9, 102b/7, 106a/15, 117b/2, 122a/12, 123b/17, 136a/10, 150b/4, 157b/16, 158b/10, 159a/14, 162a/12, 167a/6, 183a/10, 198a/1

k.+din 176a/14

[=31]

kigür- girdirmek

k.-di 167b/13

k.-gey 113b/1

k.-mek 162b/11

k.-ür 110b/13

[=4]

kil çanak çömlek yapımında kullanılan, ıslanınca kolay şekil verilebilen, yeşilimtrak, yağlı ve yumuşak toprak

k. 031a/7, 049b/4

[=2]

kīl (?)

k. 174a/17

[=1]

kilid anahtar, düğme vb. bir parça ile işleyen kapatma aleti

k.+lerini 001b/11

[=1]

kim 1. bağlaç

k. durur 067b/14

k. ėrdi 061a/7

k. turur 104a/14, 107a/12, 110a/17, 123a/2, 130b/2, 135b/10, 136a/3, 152a/17, 170b/6, 181b/7

k. 001b/4, 001b/8, 001b/12, 002a/1, 002a/8, 002a/9, 002a/10, 002a/12, 004a/11, 004a/13, 004a/16, 004a/17, 004b/1, 004b/2, 004b/3, 004b/4, 004b/5, 004b/6, 004b/7, 004b/9, 004b/10, 004b/11, 004b/12, 004b/15, 004b/16, 004b/17, 005a/1, 005a/3, 005a/4, 005a/6, 005a/7, 005a/8, 005a/9, 005a/10, 005a/11, 005a/15, 005a/16, 005b/2, 005b/4, 005b/5, 005b/6, 005b/7, 005b/8, 005b/9, 005b/11, 005b/13, 005b/14, 005b/15, 005b/17, 006a/1, 006a/2, 006a/4, 006a/6, 006a/7, 006a/8, 006a/9, 006a/10, 006a/11, 006a/12, 006a/13, 006a/14, 006a/15, 006a/16, 006a/17, 006b/1, 006b/2, 006b/3, 006b/4, 006b/5, 006b/6, 006b/10, 006b/11, 006b/13, 006b/14, 006b/16, 006b/17, 007a/1, 007a/2, 007a/3, 007a/5, 007a/6, 007a/7, 007a/8, 007a/12, 007a/13, 007a/14, 007a/16, 007b/1, 007b/2, 007b/3, 007b/5, 007b/6, 007b/7, 007b/8, 007b/9, 007b/10, 007b/11, 007b/13, 007b/14, 007b/15, 007b/16, 007b/17, 008a/2, 008a/4, 008a/5, 008a/7, 008a/8, 008a/9, 008a/15, 008a/16, 008a/17, 008b/2, 008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/9, 008b/11, 008b/12, 008b/13, 008b/15, 008b/16, 009a/1, 009a/3, 009a/5, 009a/6, 009a/7, 009a/8, 009a/9, 009a/10, 009a/11, 009a/12, 009a/13, 009a/14, 009a/15, 009a/16, 009a/17, 009b/1, 009b/2, 009b/3, 009b/4, 009b/5, 009b/6, 009b/7, 009b/9, 009b/11, 009b/13, 009b/14, 009b/15, 009b/16, 010a/1, 010a/2, 010a/3, 010a/4, 010a/5,

010a/6, 010a/7, 010a/8, 010a/10, 010a/11, 010a/12, 010a/13, 010a/14, 010a/15, 010a/17, 010b/1, 010b/4, 010b/6, 010b/7, 010b/8, 010b/10, 010b/13, 010b/14, 010b/15, 010b/17, 010b/18, 011a/1, 011a/2, 011a/5, 011a/7, 011a/8, 011a/9, 011a/10, 011a/12, 011a/13, 011a/14, 011a/15, 011a/16, 011b/1, 011b/2, 011b/4, 011b/5, 011b/6, 011b/8, 011b/9, 011b/10, 011b/11, 011b/13, 011b/14, 011b/17, 012a/2, 012a/3, 012a/9, 012a/10, 012a/13, 012a/14, 012a/16, 012b/3, 012b/8, 012b/11, 012b/12, 012b/13, 012b/14, 012b/16, 013a/1, 013a/2, 013a/4, 013a/6, 013a/8, 013a/9, 013a/10, 013a/11, 013a/12, 013a/13, 013a/14, 013a/16, 013a/17, 013a/18, 013a/19, 013b/3, 013b/4, 013b/6, 013b/7, 013b/10, 013b/11, 013b/17, 013b/18, 014a/1, 014a/2, 014a/4, 014a/5, 014a/6, 014a/7, 014a/14, 014b/2, 014b/3, 014b/4, 014b/5, 014b/7, 014b/10, 014b/15, 014b/16, 014b/17, 015a/3, 015a/4, 015a/5, 015a/6, 015a/8, 015a/9, 015a/10, 015a/12, 015a/13, 015a/14, 015a/15, 015a/16, 015a/17, 015b/1, 015b/3, 015b/4, 015b/5, 015b/6, 015b/7, 015b/8, 015b/10, 015b/11, 015b/12, 015b/14, 015b/17, 016a/1, 016a/4, 016a/5, 016a/6, 016a/7, 016a/8, 016a/10, 016a/11, 016a/12, 016a/13, 016a/14, 016a/17, 016b/1, 016b/2, 016b/3, 016b/4, 016b/5, 016b/6, 016b/7, 016b/9, 016b/11, 016b/12, 016b/15, 017a/1, 017a/3, 017a/4, 017a/6, 017a/7, 017a/8, 017a/9, 017a/10, 017a/11, 017a/12, 017a/13, 017a/14, 017a/15, 017a/16, 017a/17, 017b/1, 017b/3, 017b/5, 017b/6, 017b/8, 017b/9, 017b/10, 017b/12, 017b/13, 017b/15, 017b/16, 017b/17, 018a/1, 018a/2, 018a/3, 018a/5, 018a/7, 018a/8, 018a/9, 018a/10, 018a/11, 018a/13, 018a/14, 018b/1, 018b/2, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/6, 018b/7, 018b/8, 018b/9, 018b/10, 018b/11, 018b/12, 018b/14, 018b/16, 018b/17, 019a/1, 019a/2, 019a/6, 019a/7, 019a/8, 019a/9, 019a/10, 019a/11, 019b/2, 019b/6, 019b/9, 019b/10, 019b/12, 019b/13, 019b/14, 020a/1, 020a/3, 020a/4, 020a/6, 020a/8, 020a/9, 020a/10, 020a/11, 020a/12, 020a/13, 020a/14, 020a/15, 020a/16, 020a/17, 020b/1, 020b/2, 020b/3, 020b/4, 020b/5, 020b/7, 020b/8, 020b/10, 020b/11, 020b/12, 020b/14, 020b/16, 020b/17, 021a/2, 021a/3, 021a/4, 021a/5, 021a/6, 021a/9, 021a/10, 021a/11, 021a/13, 021a/14, 021a/15, 021a/16, 021a/17, 021b/1, 021b/2,

021b/3, 021b/5, 021b/6, 021b/7, 021b/8, 021b/9, 021b/10, 021b/12, 021b/15, 021b/16, 022a/3, 022a/4, 022a/6, 022a/7, 022a/8, 022a/10, 022a/11, 022a/12, 022a/13, 022a/14, 022a/16, 022b/2, 022b/4, 022b/5, 022b/7, 022b/8, 022b/11, 022b/13, 022b/16, 023a/1, 023a/2, 023a/4, 023a/6, 023a/7, 023a/12, 023a/13, 023a/14, 023a/15, 023a/16, 023a/17, 023b/3, 023b/5, 023b/7, 023b/9, 023b/10, 023b/12, 023b/16, 023b/17, 024a/1, 024a/4, 024a/5, 024a/7, 024a/8, 024a/12, 024b/4, 024b/5, 024b/6, 024b/7, 024b/8, 024b/9, 024b/10, 024b/11, 024b/14, 024b/15, 024b/16, 024b/17, 025a/1, 025a/2, 025a/3, 025a/6, 025a/7, 025a/8, 025a/10, 025a/13, 025a/14, 025a/17, 025b/1, 025b/2, 025b/3, 025b/4, 025b/5, 025b/6, 025b/8, 025b/10, 025b/11, 025b/13, 025b/14, 025b/15, 025b/16, 025b/17, 026a/1, 026a/2, 026a/3, 026a/4, 026a/6, 026a/7, 026a/8, 026a/9, 026a/10, 026a/11, 026a/12, 026a/13, 026a/15, 026b/2, 026b/4, 026b/5, 026b/6, 026b/7, 026b/9, 026b/10, 026b/12, 026b/13, 026b/16, 026b/17, 027a/1, 027a/2, 027a/3, 027a/4, 027a/5, 027a/7, 027a/8, 027a/9, 027a/10, 027a/12, 027a/14, 027a/15, 027b/1, 027b/4, 027b/5, 027b/6, 027b/8, 027b/11, 027b/12, 027b/13, 027b/14, 027b/15, 027b/16, 027b/17, 028a/2, 028a/4, 028a/5, 028a/7, 028a/9, 028a/10, 028a/12, 028a/15, 028a/16, 028b/1, 028b/2, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 028b/8, 028b/10, 028b/13, 028b/14, 028b/15, 028b/16, 029a/1, 029a/3, 029a/4, 029a/5, 029a/6, 029a/9, 029a/10, 029a/12, 029a/13, 029a/14, 029a/17, 029b/2, 029b/3, 029b/4, 029b/5, 029b/8, 029b/9, 029b/11, 029b/12, 029b/15, 030a/2, 030a/3, 030a/5, 030a/6, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030a/14, 030a/15, 030a/16, 030a/17, 030b/3, 030b/4, 030b/8, 030b/9, 030b/10, 030b/13, 030b/14, 030b/16, 031a/2, 031a/4, 031a/5, 031a/6, 031a/7, 031a/8, 031a/9, 031a/10, 031a/11, 031a/13, 031a/14, 031a/15, 031a/17, 031b/1, 031b/2, 031b/4, 031b/8, 031b/10, 031b/13, 031b/17, 032a/1, 032a/2, 032a/3, 032a/4, 032a/9, 032a/11, 032a/12, 032a/15, 032a/17, 032b/1, 032b/2, 032b/3, 032b/5, 032b/7, 032b/9, 032b/10, 032b/11, 032b/12, 032b/14, 032b/17, 033b/7, 033b/8, 033b/9, 033b/10, 033b/13, 033b/14, 033b/15, 033b/16, 034a/3, 034a/5, 034a/11, 034a/13, 034a/14, 034b/1, 034b/2, 034b/4, 034b/6,

034b/7, 034b/8, 034b/10, 034b/11, 034b/12, 034b/14, 034b/15, 034b/16, 034b/17, 035a/1, 035a/2, 035a/3, 035a/4, 035a/6, 035a/7, 035a/9, 035a/10, 035a/12, 035a/13, 035a/14, 035a/15, 035b/1, 035b/2, 035b/3, 035b/4, 035b/5, 035b/6, 035b/7, 035b/8, 035b/9, 035b/10, 035b/11, 035b/16, 036a/2, 036a/3, 036a/4, 036a/6, 036a/8, 036a/9, 036a/11, 036a/12, 036a/14, 036a/15, 036a/16, 036b/1, 036b/2, 036b/4, 036b/5, 036b/6, 036b/9, 036b/10, 036b/12, 036b/16, 037a/6, 037a/13, 037a/18, 037b/2, 037b/8, 037b/9, 037b/12, 037b/13, 037b/14, 037b/15, 037b/16, 038a/2, 038a/5, 038a/7, 038a/8, 038a/9, 038a/10, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 038a/14, 038a/15, 038a/17, 038b/3, 038b/4, 038b/13, 039a/2, 039a/3, 039a/4, 039a/6, 039a/7, 039a/11, 039a/12, 039a/13, 039a/14, 039a/15, 039a/16, 039b/1, 039b/3, 039b/5, 039b/6, 039b/8, 039b/9, 039b/11, 039b/12, 039b/14, 039b/15, 039b/16, 039b/17, 040a/1, 040a/3, 040a/4, 040a/6, 040a/10, 040a/12, 040a/13, 040b/1, 040b/2, 040b/4, 040b/5, 040b/7, 040b/8, 040b/9, 040b/10, 040b/12, 040b/14, 040b/15, 041a/1, 041a/6, 041a/10, 041a/12, 041a/13, 041a/14, 041a/15, 041b/1, 041b/4, 041b/6, 041b/7, 041b/8, 041b/12, 041b/14, 041b/15, 042a/1, 042a/2, 042a/3, 042a/5, 042a/6, 042a/8, 042a/9, 042a/10, 042a/12, 042a/13, 042a/16, 042b/1, 042b/2, 042b/3, 042b/4, 042b/5, 042b/10, 042b/11, 042b/13, 042b/17, 043a/1, 043a/3, 043a/4, 043a/5, 043a/7, 043a/8, 043a/9, 043a/11, 043a/12, 043a/14, 043a/17, 043b/1, 043b/4, 043b/5, 043b/8, 043b/11, 043b/13, 043b/15, 044a/1, 044a/2, 044a/5, 044a/11, 044a/13, 044a/14, 044a/15, 044a/16, 044b/1, 044b/2, 044b/4, 044b/6, 044b/10, 044b/12, 044b/15, 044b/17, 045a/2, 045a/3, 045a/4, 045a/6, 045a/7, 045a/10, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 045a/14, 045a/16, 045a/17, 045b/1, 045b/3, 045b/4, 045b/5, 045b/6, 045b/8, 045b/11, 045b/12, 045b/13, 045b/14, 045b/17, 046a/5, 046a/7, 046a/8, 046a/11, 046a/16, 046b/2, 046b/3, 046b/4, 046b/10, 046b/11, 046b/12, 046b/15, 046b/16, 046b/17, 047a/1, 047a/2, 047a/3, 047a/6, 047a/9, 047a/10, 047a/13, 047a/14, 047a/16, 047b/4, 047b/10, 047b/13, 048a/1, 048a/2, 048a/5, 048a/6, 048a/7, 048a/8, 048a/12, 048a/13, 048a/14, 048a/15, 048a/17, 048b/1, 048b/5, 048b/7, 048b/8, 048b/9, 048b/11, 048b/14,

048b/15, 048b/17, 049a/5, 049a/6, 049a/8, 049a/9, 049a/11, 049a/12, 049a/15, 049a/16, 049a/18, 049b/3, 049b/4, 049b/7, 049b/10, 049b/12, 049b/13, 049b/14, 049b/17, 050a/3, 050a/5, 050a/8, 050a/9, 050a/10, 050a/16, 050a/17, 050b/3, 050b/4, 050b/5, 050b/6, 050b/15, 050b/18, 051a/3, 051a/4, 051a/7, 051a/8, 051a/10, 051a/11, 051b/2, 051b/4, 051b/5, 051b/7, 051b/8, 051b/14, 051b/16, 051b/17, 052a/1, 052a/8, 052a/12, 052a/13, 052b/1, 052b/3, 052b/6, 052b/10, 052b/12, 052b/13, 052b/14, 052b/16, 053a/1, 053a/2, 053a/3, 053a/4, 053a/7, 053a/9, 053a/10, 053a/11, 053a/12, 053a/15, 053a/17, 053b/1, 053b/2, 053b/3, 053b/4, 053b/5, 053b/7, 053b/10, 053b/14, 054a/1, 054a/4, 054a/5, 054a/6, 054a/9, 054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/16, 054b/1, 054b/2, 054b/4, 054b/6, 054b/8, 054b/10, 054b/11, 054b/12, 054b/15, 054b/16, 054b/17, 055a/1, 055a/2, 055a/3, 055a/4, 055a/5, 055a/6, 055a/8, 055a/12, 055a/14, 055a/15, 055a/17, 055a/18, 055b/1, 055b/2, 055b/3, 055b/4, 055b/5, 055b/8, 055b/12, 055b/13, 055b/14, 055b/15, 055b/16, 055b/17, 056a/2, 056a/4, 056a/7, 056a/8, 056a/10, 056a/13, 056a/14, 056a/15, 056a/16, 056b/1, 056b/2, 056b/3, 056b/4, 056b/5, 056b/6, 056b/7, 056b/8, 056b/10, 056b/12, 056b/14, 056b/15, 056b/16, 057a/1, 057a/3, 057a/5, 057a/8, 057a/9, 057a/10, 057a/13, 057a/14, 057a/16, 057a/17, 057b/3, 057b/7, 057b/13, 057b/15, 057b/16, 058a/1, 058a/4, 058a/5, 058a/7, 058a/14, 058a/17, 058b/2, 058b/4, 058b/7, 058b/8, 058b/9, 058b/10, 058b/11, 058b/12, 058b/14, 059a/2, 059a/4, 059a/5, 059a/8, 059a/10, 059a/11, 059a/13, 059a/14, 059a/15, 059a/16, 059a/17, 059b/4, 059b/6, 059b/9, 059b/10, 059b/11, 059b/14, 059b/15, 060a/1, 060a/3, 060a/4, 060a/5, 060a/6, 060a/10, 060a/11, 060a/13, 060a/16, 060a/17, 060b/2, 060b/4, 060b/5, 060b/7, 060b/8, 060b/9, 060b/11, 060b/12, 060b/13, 060b/14, 060b/16, 061a/6, 061a/7, 061a/8, 061a/9, 061a/10, 061a/11, 061a/12, 061a/17, 061b/1, 061b/2, 061b/4, 061b/6, 061b/7, 061b/8, 061b/9, 061b/10, 061b/12, 061b/13, 061b/14, 061b/15, 061b/16, 061b/17, 062a/1, 062a/3, 062a/4, 062a/6, 062a/7, 062a/9, 062a/10, 062a/11, 062a/13, 062a/14, 062a/16, 062a/17, 062a/18, 062a/19, 062b/1, 062b/4, 062b/5, 062b/8, 062b/9, 062b/13, 062b/14,

062b/17, 063a/1, 063a/2, 063a/3, 063a/4, 063a/6, 063a/7, 063a/8, 063a/9, 063a/10, 063a/12, 063a/14, 063a/16, 063a/17, 063b/3, 063b/4, 063b/7, 063b/8, 063b/12, 063b/13, 063b/14, 063b/15, 063b/17, 064a/1, 064a/3, 064a/4, 064a/5, 064a/10, 064a/12, 064a/15, 064a/16, 064a/17, 064b/1, 064b/3, 064b/5, 064b/11, 064b/12, 064b/15, 064b/16, 065a/1, 065a/2, 065a/3, 065a/4, 065a/5, 065a/8, 065a/10, 065a/11, 065a/12, 065a/13, 065a/16, 065b/1, 065b/2, 065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/7, 065b/10, 065b/11, 065b/12, 065b/13, 065b/15, 066a/4, 066a/5, 066a/6, 066a/8, 066a/10, 066a/12, 066a/13, 066a/14, 066a/15, 066a/16, 066a/17, 066b/2, 066b/3, 066b/4, 066b/5, 066b/6, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/14, 066b/15, 066b/16, 067a/2, 067a/3, 067a/5, 067a/7, 067a/8, 067a/9, 067a/10, 067a/11, 067a/12, 067a/13, 067a/14, 067a/16, 067b/2, 067b/3, 067b/4, 067b/5, 067b/8, 067b/10, 067b/11, 067b/12, 067b/14, 067b/15, 067b/16, 067b/17, 068a/2, 068a/3, 068a/4, 068a/7, 068a/8, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/13, 068a/14, 068a/17, 068b/1, 068b/2, 068b/4, 068b/8, 068b/11, 068b/13, 068b/14, 068b/15, 068b/16, 068b/17,

069a/1, 069a/2, 069a/5, 069a/6, 069a/9, 069a/11, 069a/12, 069a/14, 069b/3, 069b/10, 069b/13, 069b/14, 069b/15, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/8, 070a/11, 070a/12, 070a/14, 070a/16, 070a/17, 070b/1, 070b/2, 070b/3, 070b/6, 070b/12, 070b/13, 070b/14, 070b/15, 070b/16, 071a/1, 071a/3, 071a/5, 071a/7, 071a/10, 071a/11, 071a/12, 071a/14, 071a/15, 071a/17, 071b/1, 071b/3, 071b/7, 071b/8, 071b/9, 071b/11, 071b/12, 071b/13, 071b/14, 071b/17, 072a/1, 072a/2, 072a/6, 072a/8, 072a/10, 072a/11, 072a/12, 072a/13, 072a/15, 072a/16, 072a/17, 072b/1, 072b/3, 072b/5, 072b/6, 072b/7, 072b/9, 072b/10, 072b/16, 072b/17, 072b/18, 073a/2, 073a/5, 073a/6, 073a/10, 073a/11, 073a/12, 073a/13, 073a/14, 073a/15, 073a/16, 073b/2, 073b/4, 073b/5, 073b/6, 073b/8, 073b/9, 073b/10, 073b/11, 073b/12, 073b/13, 073b/14, 073b/16, 074a/1, 074a/4, 074a/6, 074a/7, 074a/8, 074a/9, 074a/10, 074a/11, 074a/13, 074a/14, 074a/15, 074a/16, 074a/17, 074b/2, 074b/3, 074b/4, 074b/5, 074b/6, 074b/8, 074b/10, 074b/12, 074b/13, 075a/2, 075a/5, 075a/6, 075a/8, 075a/9, 075a/10, 075a/11, 075a/12, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075a/16,

075a/17, 075b/2, 075b/5, 075b/6, 075b/7, 075b/11, 075b/12, 075b/14, 075b/15, 075b/16, 076a/1, 076a/2, 076a/3, 076a/5, 076a/6, 076a/10, 076a/12, 076a/13, 076a/14, 076a/15, 076a/16, 076b/1, 076b/3, 076b/4, 076b/10, 076b/11, 076b/12, 076b/13, 076b/14, 076b/15, 077a/2, 077a/3, 077a/6, 077a/8, 077a/9, 077a/11, 077a/12, 077a/14, 077a/16, 077a/17, 077b/2, 077b/4, 077b/8, 077b/10, 077b/11, 077b/12, 077b/13, 077b/16, 078a/1, 078a/2, 078a/4, 078a/5, 078a/6, 078a/7, 078a/9, 078a/10, 078a/12, 078a/13, 078a/14, 078a/16, 078a/17, 078b/2, 078b/3, 078b/5, 078b/6, 078b/12, 078b/15, 078b/16, 078b/17, 079a/1, 079a/2, 079a/3, 079a/6, 079a/7, 079a/8, 079a/9, 079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/15, 079a/16, 079a/17, 079b/1, 079b/2, 079b/3, 079b/4, 079b/5, 079b/9, 079b/10, 079b/11, 079b/12, 079b/13, 079b/15, 079b/17, 080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/6, 080a/8, 080a/9, 080a/10, 080a/11, 080a/12, 080a/14, 080a/17, 080a/18, 080b/1, 080b/2, 080b/3, 080b/4, 080b/5, 080b/6, 080b/7, 080b/9, 080b/10, 080b/11, 080b/14, 080b/17, 081a/6, 081a/8, 081a/10, 081a/11, 081a/16, 081b/4, 081b/5, 081b/6, 081b/8, 081b/9, 081b/10, 081b/11, 081b/13, 081b/14, 081b/16, 081b/17, 082a/1, 082a/3, 082a/5, 082a/6, 082a/7, 082a/8, 082a/9, 082a/13, 082a/15, 082a/16, 082a/17, 082b/1, 082b/2, 082b/4, 082b/5, 082b/6, 082b/8, 082b/9, 082b/10, 082b/12, 082b/13, 082b/14, 082b/15, 082b/16, 083a/1, 083a/2, 083a/3, 083a/4, 083a/8, 083a/9, 083a/11, 083a/12, 083a/13, 083a/16, 083a/17, 083b/1, 083b/2, 083b/3, 083b/8, 083b/11, 083b/12, 083b/15, 083b/16, 084a/1, 084a/2, 084a/3, 084a/4, 084a/5, 084a/8, 084a/11, 084a/12, 084a/13, 084a/15, 084a/16, 084a/17, 084a/18, 084b/1, 084b/2, 084b/7, 084b/8, 084b/9, 084b/10, 084b/13, 084b/15, 084b/16, 084b/17, 085a/1, 085a/3, 085a/5, 085a/6, 085a/9, 085a/10, 085a/13, 085a/14, 085a/15, 085a/16, 085a/17, 085b/2, 085b/3, 085b/4, 085b/6, 085b/7, 085b/9, 085b/10, 085b/11, 085b/13, 085b/15, 085b/17, 086a/2, 086a/3, 086a/4, 086a/5, 086a/6, 086a/8, 086a/10, 086a/14, 086a/15, 086a/16, 086a/17, 086b/2, 086b/4, 086b/8, 086b/13, 086b/15, 086b/16, 086b/17, 087a/4, 087a/6, 087a/8, 087a/9, 087a/10, 087a/12, 087a/14, 087a/15, 087a/16, 087b/3, 087b/5, 087b/6, 087b/7, 087b/8, 087b/10, 087b/11,

087b/12, 087b/13, 087b/14, 087b/15, 087b/16, 087b/17, 088a/1, 088a/3, 088a/4, 088a/7, 088a/9, 088a/12, 088a/13, 088a/14, 088a/15, 088a/16, 088a/17, 088b/2, 088b/8, 088b/10, 088b/12, 088b/15, 088b/16, 088b/17, 089a/1, 089a/2, 089a/4, 089a/8, 089a/9, 089a/13, 089a/17, 089b/1, 089b/4, 089b/6, 089b/8, 089b/10, 089b/11, 089b/14, 089b/15, 089b/17, 090a/2, 090a/3, 090a/4, 090a/5, 090a/6, 090a/8, 090a/11, 090a/14, 090b/3, 090b/5, 090b/6, 090b/7, 090b/10, 090b/12, 090b/13, 090b/14, 090b/15, 090b/17, 090b/18, 091a/1, 091a/2, 091a/3, 091a/5, 091a/6, 091a/8, 091a/9, 091a/10, 091a/12, 091a/14, 091a/16, 091a/17, 091b/1, 091b/2, 091b/5, 091b/7, 091b/9, 091b/11, 091b/14, 091b/15, 091b/16, 091b/17, 092a/1, 092a/2, 092a/3, 092a/4, 092a/6, 092a/8, 092a/9, 092a/10, 092a/12, 092a/14, 092a/16, 092a/17, 092b/2, 092b/3, 092b/4, 092b/5, 092b/7, 092b/8, 092b/12, 092b/13, 092b/14, 092b/15, 092b/17, 093a/1, 093a/2, 093a/3, 093a/4, 093a/5, 093a/7, 093a/8, 093a/9, 093a/10, 093a/11, 093a/13, 093a/14, 093a/17, 093b/1, 093b/2, 093b/6, 093b/9, 093b/11, 093b/12, 093b/14, 093b/15, 093b/16, 093b/17, 094a/1, 094a/3, 094a/4, 094a/6, 094a/8, 094a/10, 094a/11, 094a/12, 094a/13, 094a/15, 094a/16, 094a/17, 094b/1, 094b/2, 094b/3, 094b/4, 094b/5, 094b/7, 094b/8, 094b/9, 094b/10, 094b/11, 094b/14, 094b/17, 095a/2, 095a/3, 095a/4, 095a/5, 095a/6, 095a/7, 095a/8, 095a/10, 095a/14, 095a/17, 095b/1, 095b/2, 095b/3, 095b/4, 095b/6, 095b/7, 095b/8, 095b/9, 095b/10, 095b/11, 095b/12, 095b/14, 095b/15, 095b/17, 095b/18, 096a/3, 096a/4, 096a/5, 096a/6, 096a/7, 096a/8, 096a/9, 096a/11, 096a/14, 096a/15, 096a/17, 096b/1, 096b/2, 096b/3, 096b/4, 096b/5, 096b/6, 096b/7, 096b/9, 096b/10, 096b/11, 096b/14, 096b/15, 096b/17, 097a/1, 097a/4, 097a/6, 097a/7, 097a/8, 097a/11, 097a/12, 097a/13, 097a/14, 097a/17, 097b/1, 097b/2, 097b/4, 097b/5, 097b/7, 097b/8, 097b/9, 097b/11, 097b/12, 098a/1, 098a/5, 098a/6, 098a/8, 098a/9, 098a/10, 098a/12, 098a/14, 098a/15, 098a/17, 098b/1, 098b/4, 098b/5, 098b/6, 098b/7, 098b/9, 098b/10, 098b/11, 098b/13, 098b/14, 098b/15, 098b/16, 098b/17, 099a/1, 099a/2, 099a/3, 099a/4, 099a/5, 099a/6, 099a/8, 099a/9, 099a/11, 099a/12, 099a/13, 099a/15, 099a/16, 099a/17,

099b/1, 099b/2, 099b/3, 099b/4, 099b/5, 099b/7, 099b/8, 099b/9, 099b/11, 099b/12, 099b/13, 099b/14, 100a/1, 100a/2, 100a/4, 100a/5, 100a/6, 100a/7, 100a/9, 100a/10, 100a/11, 100a/12, 100a/13, 100a/14, 100a/15, 100a/16, 100b/1, 100b/4, 100b/5, 100b/7, 100b/10, 100b/12, 100b/16, 100b/17, 101a/1, 101a/2, 101a/3, 101a/5, 101a/7, 101a/8, 101a/9, 101a/10, 101a/11, 101a/14, 101a/15, 101b/1, 101b/3, 101b/4, 101b/6, 101b/7, 101b/10, 101b/11, 101b/12, 101b/14, 101b/15, 101b/16, 102a/1, 102a/2, 102a/3, 102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/10, 102a/12, 102a/13, 102a/14, 102a/15, 102a/16, 102a/17, 102b/2, 102b/3, 102b/4, 102b/5, 102b/6, 102b/8, 102b/11, 102b/12, 102b/14, 102b/15, 103a/2, 103a/3, 103a/4, 103a/5, 103a/6, 103a/10, 103a/11, 103a/12, 103a/13, 103a/15, 103a/16, 103a/17, 103b/1, 103b/2, 103b/3, 103b/4, 103b/5, 103b/6, 103b/7, 103b/8, 103b/10, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 103b/15, 103b/16, 103b/17, 104a/1, 104a/2, 104a/3, 104a/4, 104a/5, 104a/6, 104a/7, 104a/8, 104a/10, 104a/11, 104a/14, 104a/15, 104a/16, 104a/17, 104b/1, 104b/2, 104b/3, 104b/4, 104b/5, 104b/7, 104b/8, 104b/9, 104b/10, 104b/11, 104b/13, 104b/16, 104b/17, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/6, 105a/8, 105a/9, 105a/11, 105a/15, 105a/17, 105b/1, 105b/2, 105b/4, 105b/5, 105b/6, 105b/9, 105b/10, 105b/12, 105b/13, 105b/14, 105b/16, 105b/17, 106a/2, 106a/4, 106a/5, 106a/7, 106a/9, 106a/10, 106a/11, 106a/12, 106a/13, 106a/14, 106a/15, 106a/16, 106a/17, 106b/2, 106b/3, 106b/4, 106b/8, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/14, 106b/17, 107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/5, 107a/6, 107a/8, 107a/9, 107a/11, 107a/14, 107a/16, 107a/17, 107b/4, 107b/5, 107b/6, 107b/7, 107b/8, 107b/9, 107b/13, 107b/15, 107b/16, 107b/17, 108a/1, 108a/3, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/8, 108a/11, 108a/13, 108a/14, 108a/15, 108a/17, 108b/2, 108b/5, 108b/7, 108b/8, 108b/9, 108b/10, 108b/12, 108b/13, 108b/15, 108b/16, 108b/17, 109a/2, 109a/3, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/8, 109a/9, 109a/10, 109a/11, 109a/12, 109a/13, 109a/14, 109a/15, 109a/17, 109b/1, 109b/2, 109b/3, 109b/4, 109b/6, 109b/8, 109b/9, 109b/10, 109b/11, 109b/12, 109b/13, 109b/15, 109b/17, 110a/1, 110a/2, 110a/4, 110a/5, 110a/6, 110a/7, 110a/10, 110a/13, 110a/14,

110a/17, 110b/2, 110b/3, 110b/4, 110b/5, 110b/7, 110b/9, 110b/10, 110b/11, 110b/13, 110b/14, 110b/15, 110b/17, 111a/1, 111a/3, 111a/4, 111a/5, 111a/10, 111a/12, 111a/13, 111a/15, 111b/3, 111b/6, 111b/7, 111b/10, 111b/11, 111b/14, 111b/16, 111b/17, 112a/1, 112a/2, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 112a/9, 112a/10, 112a/11, 112a/13, 112a/15, 112a/17, 112b/1, 112b/2, 112b/4, 112b/7, 112b/8, 112b/11, 112b/15, 112b/16, 112b/17, 113a/1, 113a/2, 113a/4, 113a/5, 113a/6, 113a/7, 113a/8, 113a/9, 113a/11, 113a/12, 113a/15, 113b/1, 113b/2, 113b/3, 113b/5, 113b/6, 113b/7, 113b/9, 113b/11, 113b/12, 113b/13, 113b/14, 113b/15, 113b/16, 114a/1, 114a/2, 114a/3, 114a/7, 114a/8, 114a/11, 114a/12, 114a/13, 114a/14, 114a/15, 114a/17, 114b/1, 114b/2, 114b/4, 114b/5, 114b/6, 114b/7, 114b/8, 114b/12, 114b/13, 114b/14, 114b/15, 114b/17, 115a/1, 115a/2, 115a/3, 115a/4, 115a/5, 115a/6, 115a/8, 115a/9, 115a/10, 115a/14, 115a/15, 115a/16, 115a/17, 115b/3, 115b/5, 115b/7, 115b/8, 115b/10, 115b/14, 116a/1, 116a/2, 116a/6, 116a/7, 116a/9, 116a/11, 116a/14, 116a/16, 116b/1, 116b/2, 116b/4, 116b/5, 116b/9, 116b/11, 116b/12, 116b/14, 116b/15, 117a/1, 117a/3, 117a/5, 117a/8, 117a/9, 117a/10, 117a/12, 117a/13, 117a/15, 117a/16, 117b/2, 117b/4, 117b/5, 117b/7, 117b/8, 117b/10, 117b/11, 117b/13, 117b/14, 117b/17, 118a/1, 118a/2, 118a/3, 118a/7, 118a/9, 118a/11, 118a/14, 118a/15, 118a/16, 118b/4, 118b/6, 118b/8, 118b/9, 118b/11, 118b/12, 118b/14, 118b/15, 118b/17, 119a/1, 119a/2, 119a/3, 119a/10, 119a/13, 119a/17, 119b/1, 119b/3, 119b/5, 119b/6, 119b/9, 119b/10, 119b/12, 119b/14, 119b/15, 119b/16, 120a/2, 120a/5, 120a/6, 120a/7, 120a/8, 120a/9, 120a/10, 120a/11, 120a/12, 120a/13, 120a/14, 120a/16, 120a/17, 120b/1, 120b/2, 120b/3, 120b/7, 120b/8, 120b/9, 120b/10, 120b/13, 120b/15, 120b/16, 121a/1, 121a/2, 121a/3, 121a/4, 121a/5, 121a/6, 121a/7, 121a/8, 121a/10, 121a/11, 121a/12, 121a/14, 121a/17, 121b/1, 121b/2, 121b/4, 121b/5, 121b/8, 121b/9, 121b/11, 121b/12, 121b/15, 121b/16, 121b/17, 122a/2, 122a/3, 122a/6, 122a/7, 122a/8, 122a/9, 122a/11, 122a/12, 122a/16, 122b/2, 122b/3, 122b/4, 122b/5, 122b/8, 122b/9, 122b/10, 122b/12, 122b/13, 122b/16, 122b/17, 123a/1, 123a/2, 123a/5,

123a/7, 123a/9, 123a/10, 123a/12, 123a/13, 123a/15, 123a/16, 123b/3, 123b/4, 123b/5, 123b/9, 123b/11, 123b/14, 123b/15, 123b/16, 124a/1, 124a/2, 124a/3, 124a/4, 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, 124a/16, 124a/17, 124b/3, 124b/4, 124b/6, 124b/9, 124b/12, 124b/13, 124b/14, 124b/16, 124b/17, 125a/1, 125a/2, 125a/3, 125a/4, 125a/5, 125a/6, 125a/7, 125a/8, 125a/11, 125a/12, 125a/13, 125a/15, 125a/16, 125b/1, 125b/2, 125b/3, 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 125b/13, 125b/14, 125b/15, 125b/16, 125b/17, 126a/1, 126a/2, 126a/5, 126a/10, 126a/11, 126a/14, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 126b/3, 126b/4, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/11, 126b/14, 126b/16, 126b/17, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 127a/6, 127a/7, 127a/8, 127a/10, 127a/11, 127a/13, 127a/14, 127a/15, 127a/17, 127b/1, 127b/2, 127b/7, 127b/9, 127b/10, 127b/11, 127b/12, 127b/13, 127b/14, 127b/15, 127b/17, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/5, 128a/7, 128a/9, 128a/10, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128a/14, 128a/15, 128a/16, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/5, 128b/6, 128b/9, 128b/11, 128b/13, 128b/14, 128b/15, 128b/16, 128b/17, 129a/2, 129a/3, 129a/7, 129a/8, 129a/9, 129a/10, 129a/12, 129a/13, 129a/14, 129a/15, 129a/17, 129b/2, 129b/3, 129b/4, 129b/5, 129b/6, 129b/7, 129b/10, 129b/13, 129b/15, 129b/16, 130a/3, 130a/4, 130a/6, 130a/7, 130a/9, 130a/11, 130a/12, 130a/13, 130a/14, 130a/16, 130b/1, 130b/2, 130b/3, 130b/4, 130b/9, 130b/10, 130b/12, 130b/16, 131a/3, 131a/11, 131a/13, 131a/15, 131a/16, 131b/2, 131b/4, 131b/5, 131b/6, 131b/7, 131b/9, 131b/10, 131b/13, 131b/15, 132a/2, 132a/3, 132a/5, 132a/6, 132a/9, 132a/11, 132a/12, 132a/13, 132a/14, 132a/16, 132a/17, 132b/1, 132b/2, 132b/3, 132b/5, 132b/7, 132b/8, 132b/9, 132b/10, 132b/12, 132b/13, 132b/14, 133a/1, 133a/2, 133a/4, 133a/5, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 133a/16, 133a/17, 133b/6, 133b/7, 133b/8, 133b/9, 134a/1, 134a/2, 134a/5, 134a/7, 134a/10, 134a/11, 134a/12, 134a/14, 134a/15, 134a/16, 134a/17, 134b/5, 135a/1, 135a/2, 135a/4, 135a/7, 135a/14, 135a/16, 135b/3, 135b/10, 135b/13, 135b/15, 135b/17, 136a/1, 136a/2, 136a/3, 136a/4, 136a/6, 136a/10, 136a/12, 136a/15, 136a/16, 136b/1, 136b/2, 136b/3, 136b/6, 136b/9, 136b/12, 136b/13, 137a/1, 137a/4,

137a/17, 137b/1, 137b/2, 137b/4, 137b/5, 137b/10, 137b/17, 138a/8, 138a/9, 138a/10, 138a/13, 138a/15, 138b/1, 138b/2, 138b/5, 138b/8, 138b/9, 138b/11, 138b/13, 138b/14, 138b/15, 138b/16, 139a/3, 139a/4, 139a/5, 139a/6, 139a/12, 139a/16, 139b/2, 139b/8, 139b/11, 139b/16, 140a/3, 140a/14, 140a/15, 140b/7, 140b/8, 140b/11, 140b/12, 140b/13, 140b/17, 141a/1, 141a/5, 141a/7, 141a/8, 141a/13, 141a/14, 141a/15, 141b/6, 141b/9, 141b/11, 141b/12, 141b/14, 142a/6, 142a/11, 142a/12, 142a/14, 142a/16, 142a/17, 142b/1, 142b/4, 142b/6, 143a/1, 143a/3, 143a/6, 143a/7, 143a/8, 143a/9, 143a/11, 143a/13, 143a/14, 143a/16, 143b/3, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/11, 143b/12, 144a/1, 144a/5, 144a/7, 144a/12, 144a/14, 144a/16, 144a/17, 144b/1, 144b/2, 144b/6, 144b/10, 144b/12, 144b/14, 144b/15, 144b/17, 144b/18, 145a/1, 145a/2, 145a/4, 145a/6, 145a/8, 145a/10, 145a/11, 145a/12, 145a/16, 145b/2, 145b/7, 145b/10, 145b/13, 145b/14, 145b/17, 146a/2, 146a/4, 146a/5, 146a/8, 146b/11, 146b/13, 146b/15, 147a/5, 147a/7, 147a/12, 147a/13, 147a/14, 147a/15, 147b/1, 147b/3, 147b/7, 147b/12, 147b/13, 147b/16, 148a/1, 148a/2, 148a/9, 148a/10, 148a/11, 148a/12, 148a/13, 148a/14, 148b/2, 148b/5, 148b/9, 148b/11, 148b/12, 148b/13, 148b/15, 148b/16, 149a/2, 149a/3, 149a/5, 149a/6, 149a/9, 149a/10, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 149a/15, 149a/16, 149a/17, 149b/8, 149b/9, 149b/10, 149b/12, 149b/17, 150a/1, 150a/2, 150a/3, 150a/4, 150a/5, 150a/7, 150a/8, 150a/11, 150a/12, 150a/13, 150b/1, 150b/2, 150b/5, 150b/7, 150b/8, 150b/9, 150b/10, 150b/11, 150b/17, 151a/4, 151a/5, 151a/6, 151a/11, 151a/12, 151a/15, 151b/2, 151b/6, 151b/7, 151b/8, 151b/9, 151b/16, 151b/17, 152a/4, 152a/5, 152a/6, 152a/8, 152a/9, 152a/10, 152a/11, 152a/12, 152a/13, 152a/14, 152a/15, 152b/1, 152b/3, 152b/5, 152b/7, 152b/9, 152b/10, 152b/13, 152b/14, 152b/15, 152b/17, 153a/1, 153a/2, 153a/5, 153a/6, 153a/9, 153a/11, 153a/12, 153a/13, 153a/15, 153b/1, 153b/3, 153b/5, 153b/6, 153b/7, 153b/8, 153b/10, 153b/14, 154a/4, 154a/8, 154a/11, 154a/14, 154b/4, 154b/5, 154b/7, 154b/14, 154b/16, 155a/4, 155a/5, 155a/6, 155a/8, 155a/9, 155a/10, 155a/11, 155a/15, 155a/16, 155a/17, 155b/2, 155b/5, 155b/6, 155b/9, 155b/16,

156a/2, 156a/3, 156a/5, 156a/9, 156b/2, 156b/7, 156b/8, 156b/9, 156b/10, 156b/12, 156b/15, 156b/17, 157a/1, 157a/3, 157a/5, 157a/7, 157a/8, 157a/10, 157a/16, 157a/17, 157b/5, 157b/8, 157b/9, 157b/10, 157b/12, 157b/13, 157b/14, 157b/15, 157b/16, 158a/1, 158a/2, 158a/3, 158a/5, 158a/6, 158a/7, 158a/9, 158a/11, 158b/7, 158b/10, 158b/11, 158b/12, 158b/13, 158b/14, 158b/17, 159a/2, 159a/4, 159a/8, 159a/9, 159a/11, 159a/14, 159a/17, 159b/1, 159b/2, 159b/3, 159b/4, 159b/6, 159b/7, 159b/9, 159b/10, 159b/11, 159b/12, 159b/13, 159b/15, 159b/16, 160a/2, 160a/3, 160a/4, 160a/6, 160a/8, 160a/9, 160a/10, 160a/12, 160a/13, 160a/16, 160a/17, 160b/3, 160b/6, 160b/7, 160b/8, 160b/9, 160b/10, 160b/13, 160b/16, 161a/1, 161a/4, 161a/6, 161a/9, 161a/10, 161a/14, 161a/15, 161a/17, 161b/1, 161b/2, 161b/7, 161b/16, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/4, 162a/5, 162a/6, 162a/12, 162a/13, 162a/15, 162a/16, 162b/3, 162b/5, 162b/6, 162b/8, 162b/9, 162b/11, 162b/12, 162b/16, 163a/10, 163a/11, 163a/12, 163a/14, 163a/17, 163b/5, 163b/10, 163b/14, 163b/15, 164a/2, 164a/3, 164a/4, 164a/7, 164a/10, 164a/15, 164b/1, 164b/2, 164b/4, 164b/6, 164b/9, 164b/10, 164b/11, 164b/16, 165a/1, 165a/3, 165a/4, 165a/6, 165a/8, 165a/9, 165a/11, 165a/12, 165a/14, 165a/15, 165a/16, 165b/1, 165b/3, 165b/4, 165b/5, 165b/6, 165b/7, 165b/8, 165b/9, 165b/15, 165b/17, 166a/2, 166a/3, 166a/5, 166a/7, 166a/11, 166a/13, 166a/14, 166a/16, 166a/17, 166b/1, 166b/3, 166b/6, 166b/7, 166b/8, 166b/9, 166b/11, 166b/12, 166b/13, 166b/14, 167a/1, 167a/2, 167a/7, 167a/8, 167a/9, 167a/11, 167a/17, 167b/3, 167b/5, 167b/8, 167b/9, 167b/11, 168a/2, 168a/4, 168a/5, 168a/10, 168a/11, 168a/12, 168a/16, 168b/3, 168b/6, 168b/9, 168b/12, 168b/14, 169a/2, 169a/3, 169a/6, 169a/8, 169a/9, 169a/10, 169a/11, 169a/12, 169a/13, 169a/14, 169a/16, 169b/1, 169b/2, 169b/3, 169b/4, 169b/5, 169b/11, 169b/13, 169b/14, 169b/16, 170a/1, 170a/7, 170a/13, 170a/17, 170b/1, 170b/3, 170b/4, 170b/6, 170b/7, 170b/9, 170b/10, 170b/12, 170b/13, 170b/14, 170b/15, 170b/16, 170b/17, 171a/1, 171a/10, 171a/11, 171a/12, 171a/13, 171a/14, 171a/15, 171a/16, 171b/1, 171b/2, 171b/4, 171b/11, 171b/12, 171b/13, 171b/14, 171b/15, 171b/17, 172a/1, 172a/3,

172a/5, 172a/6, 172a/9, 172a/10, 172a/11, 172a/13, 172a/14, 172a/15, 172a/16, 172b/1, 172b/2, 172b/3, 172b/8, 172b/10, 172b/12, 172b/15, 172b/17, 173a/1, 173a/3, 173a/6, 173a/8, 173a/11, 173a/12, 173a/16, 173b/4, 173b/7, 173b/10, 173b/13, 173b/15, 173b/16, 174a/1, 174a/2, 174a/3, 174a/4, 174a/5, 174a/7, 174a/9, 174a/11, 174a/17, 174b/8, 174b/10, 174b/14, 174b/15, 174b/16, 174b/17, 175a/2, 175a/5, 175a/7, 175a/12, 175a/14, 175a/16, 175a/17, 175b/4, 175b/5, 175b/7, 175b/9, 175b/10, 175b/12, 175b/14, 175b/15, 175b/16, 176a/1, 176a/3, 176a/7, 176a/8, 176a/11, 176a/14, 176a/15, 176a/16, 176b/2, 176b/3, 176b/5, 176b/7, 176b/9, 176b/12, 176b/13, 176b/14, 176b/16, 176b/17, 177a/1, 177a/2, 177a/4, 177a/5, 177a/7, 177a/8, 177a/10, 177a/13, 177a/15, 177b/1, 177b/7, 177b/8, 177b/13, 177b/17, 178a/1, 178a/3, 178a/5, 178a/6, 178a/7, 178a/8, 178a/9, 178a/14, 178a/16, 178a/17, 178b/1, 178b/2, 178b/3, 178b/4, 178b/7, 178b/11, 178b/12, 178b/13, 178b/15, 179a/3, 179a/4, 179a/6, 179a/7, 179a/8, 179a/10, 179a/13, 179a/16, 179a/17, 179b/1, 179b/8, 179b/11, 179b/15, 179b/17, 180a/1, 180a/4, 180a/5, 180a/12, 180a/14, 180a/16, 180b/9, 180b/10, 180b/14, 180b/15, 180b/17, 181a/3, 181a/4, 181a/5, 181a/6, 181a/7, 181a/8, 181a/9, 181a/10, 181a/13, 181a/14, 181a/15, 181a/16, 181a/17, 181b/1, 181b/3, 181b/5, 181b/6, 181b/8, 181b/9, 182a/1, 182a/2, 182a/8, 182a/9, 182a/11, 182a/14, 182a/16, 182b/6, 182b/14, 182b/16, 183a/2, 183a/6, 183a/7, 183a/8, 183a/10, 183a/16, 183a/17, 183b/1, 183b/7, 183b/9, 183b/11, 183b/17, 184a/6, 184a/7, 184a/11, 184a/14, 184b/2, 184b/3, 184b/5, 184b/6, 184b/7, 184b/8, 184b/9, 184b/13, 184b/14, 185a/2, 185a/6, 185a/9, 185a/15, 185b/7, 185b/10, 185b/15, 186a/2, 186a/3, 186a/6, 186a/8, 186a/10, 186a/13, 186a/15, 186b/3, 186b/4, 186b/6, 186b/9, 186b/12, 186b/13, 186b/15, 186b/16, 187a/4, 187a/5, 187a/6, 187a/10, 187b/1, 187b/2, 187b/6, 187b/8, 188a/1, 188a/3, 188a/6, 188a/8, 188a/9, 188a/10, 188a/16, 188b/1, 188b/2, 188b/4, 188b/6, 188b/7, 188b/10, 188b/13, 188b/14, 188b/15, 189a/1, 189a/3, 189a/7, 189a/9, 189a/10, 189a/12, 189a/15, 189a/16, 189a/17, 189b/3, 189b/6, 189b/7, 189b/8, 189b/17, 190a/5, 190a/6, 190a/8, 190a/10, 190a/13,

(içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek

k. 181a/17

k.-di ėrse 055a/14, 170a/11, 170a/14, 170a/15, 170a/16

k.-di 012b/8, 012b/11, 027b/10, 029b/7, 050a/10, 054a/8, 067a/14, 070b/15, 073a/7, 086a/3, 087a/5, 154a/9, 170a/8, 170a/9, 173b/14

k.-diler 152b/9

K.-diler 154b/5

k.-dim 074b/17, 095b/14

k.-e bilmegeyler 180a/2

k.-er 008a/9, 157b/16

k.-erde 055a/16

k.-gen 191a/15

k.-gende 045a/2, 161b/12

k.-gey 005a/5, 006a/10, 006a/11, 007a/14, 008a/10, 015b/4, 016a/17, 019a/11, 019b/2, 019b/9, 026b/10, 030b/7, 039a/10, 053a/8, 058a/17, 082a/2, 086a/2, 098b/14, 098b/15, 154a/3, 181b/1, 193a/14, 194b/12

k.-geyler 030b/14, 050a/11, 065a/1, 148b/6

k.-gil 017b/6, 129a/6

k.-güçi 055b/8

k.-günçe 042a/15, 127b/17

k.-ürde 003b/7

k.-iŋler 037b/15, 062b/2, 067b/15

k.-ip ėrdiler 086b/5

k.-ip ėrdim 158a/4

k.-ip turur 074b/1, 074b/8

k.-ip 009a/17, 027b/10, 031a/3, 045a/4, 054a/7, 054b/8, 055a/11, 073b/12, 074a/6, 087b/10, 093a/6, 096b/17, 132a/7, 153a/11

k.-megey 144b/13

k.-megeyler 162b/4

k.-mek 053a/6, 053a/8

k.-mekde 020a/12

k.-mekdin 151a/3

k.-megey 078a/9

k.-mekke 008a/10, 151a/6

k.-meklik 161a/8

k.-mes ėrdi 054a/5

k.-mes 091a/9, 098a/14, 162b/9, 189a/12

k.-mesler 130b/3

k.-mey 068b/6

k.-miş 153b/11

k.-se 008b/4, 008b/7, 016b/3, 028b/3, 050a/9, 053a/11, 053a/13, 053a/14, 053b/11, 054b/2, 054b/7, 054b/11, 054b/13, 055b/1, 058a/6, 085a/14, 085a/16, 087b/10, 136a/5, 155a/17

k.-seŋizler 054a/1, 166b/7

k.-sün 004b/5

k.-sünler 013b/18

k.-ür ėrdi 083a/9, 087a/11

k.-ür 053a/12, 053a/14, 121b/17, 136a/5, 139b/15, 162b/9

k.-ürde 055a/12

k. almaduḳ 138b/14

2. (kuvvet kullanarak) bir yeri ele geçirmek, zaptetmek, işgal etmek kendini (bir topluluğa, bir kuruluşa) katmak, katılmak, bir topluluk içinde yer almak, intisap etmek

k.-diler 035b/14,

3. ulaşmak, erişmek, vasıl olmak

k.-di ėrse 052b/15,

k.-gey 172b/2,

k.-mesdin 161a/7

k.-se 063b/10, 121b/12,

k.-ür ėrdi 072b/4,

k.-ür 041a/1,

k.-ürige 062a/10

4. gemi vb. bir araca binmek

k.-gende 045a/2, 093b/1

k.-ürde 055a/12, 140a/22,

5. yardımcı fiil

sora k.-di 166b/10

sora k.-ip ėrdiler 132b/4

sora kir- "soruver-"

[=151]

Kirāmen kātibin insanların söz ve davranışlarını kaydeden melekler

K. 018a/8

[=1]

kirāmī yüce kişiler, cömertler

k. 081b/8, 119a/17

[=2]

kirde-yi dürüst düzgün mızrak

k. 073b/8

[=1]

kirgeç girince

k. 054b/9

[=1]

kīse kese, cüzdan

k.+sidin 111a/17

[=1]

kişi insan, kimse, şahıs

k. ėkendük 104a/6

k. ėrdi 158a/2, 167a/10

k. ėrdiler 092a/7

k. turur 006b/11, 015a/5, 028b/5, 066b/7, 068b/9, 077b/2, 080b/9, 092b/14, 097a/12, 099a/17, 103b/15, 113a/6, 114a/14, 116a/10, 122b/3, 186b/12

k. 004b/10, 005a/4, 005b/13, 005b/15, 006a/2, 006a/9, 006a/10, 006b/15, 007a/1, 007a/14, 007b/11, 008a/17, 009a/3, 009a/7, 009a/9, 009a/12, 009a/16, 009b/13, 009b/15, 009b/16, 010a/1, 010a/2, 010b/8, 010b/14, 010b/17, 011a/2, 011a/16, 011b/4, 011b/7, 011b/10, 012a/10, 012a/14, 012b/13, 013a/13, 013a/17, 013a/18, 013a/19, 013b/3, 013b/7, 014a/1, 014a/4, 014a/7, 014b/3, 014b/7, 015a/5, 015a/8, 015a/10, 015a/12, 015b/6, 015b/8, 015b/11, 015b/12, 015b/16, 016a/8, 016a/9,

016a/11, 016a/12, 016a/14, 016b/5, 016b/9, 017a/1, 017a/6, 017a/9, 017a/14, 017a/16, 017b/3, 017b/16, 018a/2, 019a/7, 019a/11, 020a/1, 020a/2, 020a/15, 021b/2, 021b/5, 021b/6, 021b/7, 021b/8, 021b/10, 021b/12, 021b/14, 022a/6, 022a/7, 022a/9, 022a/10, 022a/16, 022b/7, 022b/10, 023a/10, 023b/9, 024b/5, 025b/5, 026a/8, 026b/16, 027a/1, 027a/3, 027a/5, 027a/12, 027a/15, 027b/1, 027b/10, 028a/7, 028a/15, 028b/2, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 028b/6, 028b/9, 028b/13, 028b/14, 028b/15, 028b/16, 029a/1, 029a/3, 029a/10, 029a/14, 029b/2, 029b/16, 030a/3, 030a/6, 030a/9, 030a/12, 030a/15, 030b/4, 030b/7, 031a/3, 031a/5, 031a/6, 031b/1, 031b/4, 031b/10, 032a/3, 032a/15, 032b/1, 032b/3, 032b/5, 032b/11, 033b/15, 034b/2, 034b/15, 034b/16, 035a/2, 035a/3, 035a/4, 035a/11, 035b/6, 035b/16, 036a/3, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036b/5, 038a/2, 038a/5, 038a/8, 038a/10, 038a/15, 038b/1, 039a/6, 039b/3, 039b/5, 039b/6, 039b/8, 039b/11, 039b/12, 039b/17, 040a/1, 040a/3, 040a/6, 040a/9, 040a/10, 040a/12, 040a/15, 040b/9, 040b/11, 041a/13, 041a/15, 041b/15, 042a/3, 042a/6, 042a/9, 042a/10, 042a/13, 042b/3, 042b/10, 043a/1, 043a/4, 043a/7, 043a/14, 043a/17, 043b/8, 043b/15, 044a/2, 044a/5, 044a/14, 044b/1, 044b/4, 044b/6, 045a/2, 045a/4, 045a/17, 045b/8, 045b/11, 045b/12, 045b/14, 045b/17, 046a/1, 046b/3, 046b/12, 047a/11, 047b/2, 047b/4, 047b/10, 047b/13, 048a/2, 048a/4, 048a/6, 048a/8, 048a/13, 048a/14, 048a/17, 048b/1, 048b/7, 048b/8, 048b/9, 048b/11, 048b/14, 048b/15, 048b/17, 049a/4, 049a/6, 049a/9, 049a/12, 049a/16, 049a/18, 049b/4, 049b/13, 050a/3, 050a/9, 051b/14, 052a/1, 052a/5, 052a/13, 052a/16, 052b/1, 052b/4, 052b/10, 052b/12, 053b/9, 054a/12, 054b/11, 054b/16, 055a/1, 055a/5, 055a/18, 055b/6, 055b/11, 055b/15, 055b/17, 056a/4, 056a/5, 056b/4, 056b/5, 057a/14, 057a/17, 057b/3, 057b/11, 058a/5, 058a/9, 058a/14, 058b/2, 058b/4, 058b/8, 058b/11, 058b/12, 058b/15, 059a/2, 059a/4, 059a/5, 059a/10, 059a/11, 059a/14, 059a/15, 059a/16, 059a/17, 059b/4, 059b/7, 059b/9, 060b/4, 060b/6, 061b/10, 062a/10, 062a/11, 062a/13, 062a/15, 062a/16, 063a/14, 063a/17, 063b/1, 063b/4, 064a/1, 064a/5, 064a/10, 064b/12, 065a/16, 066a/5, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/11,

067a/11, 067a/15, 067b/15, 067b/17, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 070a/8, 071a/10, 071b/12, 072b/6, 072b/7, 072b/8, 075a/10, 077a/12, 077a/14, 077a/15, 077a/17, 077b/10, 078a/13, 078a/17, 078b/4, 078b/6, 079a/1, 079a/3, 079a/11, 079a/12, 079b/4, 079b/10, 079b/15, 080a/2, 080a/12, 080a/15, 080a/17, 081b/10, 081b/17, 082a/1, 082a/6, 082a/13, 082a/15, 083a/2, 083a/4, 083a/5, 083a/6, 083a/15, 083a/16, 083b/8, 084a/4, 084a/9, 084a/16, 085a/14, 085a/15, 085a/17, 085b/3, 085b/4, 085b/6, 085b/7, 085b/9, 086b/7, 087a/12, 087a/16, 087b/6, 087b/7, 087b/8, 087b/10, 088a/1, 088a/3, 088a/7, 088a/8, 088a/14, 088b/3, 088b/13, 088b/16, 089a/17, 090b/1, 090b/3, 090b/12, 090b/13, 090b/16, 090b/17, 091a/3, 091a/5, 091a/6, 091a/9, 091b/3, 091b/15, 091b/16, 091b/17, 092a/2, 092a/14, 092a/16, 092b/14, 092b/15, 092b/16, 092b/17, 093a/2, 093a/3, 093a/4, 093a/8, 093a/11, 093b/5, 093b/13, 094b/17, 095b/18, 096a/6, 096a/7, 096a/9, 096a/15, 096a/17, 097b/2, 097b/15, 098a/6, 098a/10, 098a/12, 098b/1, 098b/3, 098b/4, 098b/6, 098b/9, 098b/11, 098b/13, 098b/14, 099a/5, 099a/6, 099a/12, 099a/13, 099b/11, 100a/10, 100a/12, 100b/7, 100b/12, 101a/2, 101a/3, 101a/6, 101a/15, 101a/16, 101b/13, 102b/2, 103a/10, 103b/4, 103b/5, 103b/6, 103b/7, 103b/8, 104a/6, 104a/8, 104a/14, 104b/8, 104b/9, 104b/16, 105b/9, 105b/11, 106a/1, 106a/5, 106a/12, 106a/16, 107a/6, 107a/9, 109b/15, 112a/1, 112a/10, 112a/11, 112b/16, 113a/2, 113a/5, 113a/7, 113b/8, 113b/9, 113b/11, 113b/12, 113b/13, 113b/15, 114a/1, 114a/8, 114a/16, 114b/7, 114b/15, 115b/11, 116a/4, 116b/13, 116b/15, 117a/1, 117a/15, 117a/16, 118a/6, 120a/2, 120b/13, 120b/16, 121a/4, 121a/5, 121a/7, 121a/8, 121a/10, 121a/11, 121a/12, 121a/14, 121b/1, 121b/5, 122a/10, 122b/13, 123a/4, 123b/16, 124b/4, 124b/6, 124b/9, 125a/1, 125a/3, 125a/6, 125a/12, 125b/3, 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 126a/2, 126a/15, 126a/16, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/11, 126b/16, 127b/17, 128b/15, 129a/5, 130a/4, 130a/7, 130a/14, 131b/9, 132a/3, 132a/8, 132a/12, 132a/14, 132b/10, 132b/12, 132b/14, 132b/15, 133a/1, 133a/2, 133a/4, 133a/17, 133b/9, 134b/5, 134b/10, 135a/2, 135a/4, 135a/7, 135b/3, 135b/10, 135b/13, 135b/15, 136a/1, 136a/3, 136a/6,

136b/2, 136b/6, 136b/16, 136b/17, 137b/2, 137b/6, 137b/10, 137b/12, 137b/14, 137b/17, 138a/13, 138a/15, 138b/2, 138b/5, 139a/6, 139a/12, 139b/8, 139b/11, 139b/13, 140a/1, 140a/3, 140b/3, 140b/8, 140b/13, 140b/17, 141a/1, 141a/2, 141a/3, 141a/5, 141a/9, 141a/14, 141a/15, 141b/6, 141b/7, 141b/8, 141b/9, 141b/11, 141b/12, 142a/6, 142a/11, 142a/14, 142b/1, 142b/3, 142b/16, 143a/2, 143a/7, 143a/8, 143a/11, 143a/16, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/11, 143b/12, 144a/14, 144a/16, 144a/17, 144b/1, 144b/2, 144b/6, 144b/10, 144b/12, 144b/14, 144b/15, 144b/17, 145a/4, 145a/6, 145a/8, 145a/10, 146a/5, 146b/15, 147a/5, 147a/12, 147a/14, 147a/16, 147b/1, 147b/4, 147b/7, 147b/16, 148a/2, 148b/12, 148b/13, 148b/16, 149a/2, 149a/6, 149a/7, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 149a/16, 150a/4, 150a/5, 150a/11, 150b/2, 150b/17, 151a/10, 151a/11, 151a/12, 152a/4, 152a/11, 152b/17, 153a/2, 153a/4, 153b/3, 153b/6, 153b/10, 153b/14, 155b/6, 155b/9, 155b/16, 156a/3, 156a/5, 156a/9, 156a/11, 156b/2, 156b/9, 156b/11, 156b/15, 156b/17, 157a/8, 157a/10, 157a/17, 157b/5, 157b/17, 158a/2, 158a/11, 158b/7, 158b/17, 159a/2, 159a/8, 159a/15, 159b/2, 159b/4, 159b/7, 159b/11, 159b/13, 159b/16, 160a/2, 160a/4, 160a/6, 160a/8, 160a/15, 160b/9, 161a/6, 161a/14, 161b/1, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162b/7, 163b/5, 163b/8, 163b/15, 164a/4, 164a/7, 164a/10, 164a/12, 164b/9, 165a/16, 165b/4, 165b/8, 165b/10, 165b/14, 165b/15, 166a/14, 170b/16, 171a/2, 171a/5, 172b/16, 173a/2, 173a/6, 175a/7, 178a/1, 178b/2, 180a/9, 180b/3, 180b/4, 181a/8, 181a/11, 181a/14, 182b/6, 182b/14, 182b/16, 183a/2, 183a/7, 183a/10, 183a/16, 183b/7, 183b/11, 183b/17, 184a/6, 184a/7, 184a/11, 184a/14, 184b/3, 184b/4, 184b/9, 184b/14, 185a/7, 185b/7, 186a/2, 186a/3, 186a/8, 186a/10, 186b/4, 186b/11, 186b/13, 186b/15, 186b/16, 186b/17, 187a/5, 187b/1, 187b/8, 187b/16, 188a/16, 188b/6, 188b/8, 188b/14, 189a/3, 189a/7, 189a/9, 189a/10, 189a/15, 189a/16, 189a/17, 189b/1, 190a/10, 190a/14, 190a/16, 191a/11, 191b/7, 191b/9, 191b/12, 192a/6, 192a/12, 192a/15, 192b/7, 192b/12, 193a/8, 193a/11, 193a/16, 193b/6, 193b/9, 193b/16, 193b/17, 194a/10, 194a/16, 196a/4, 196b/6, 196b/7, 196b/10, 197a/3, 197a/6,

015b/14, 016b/1, 022a/4, 022a/5, 029b/8, 039b/15, 048a/10, 050a/16, 056b/7, 064b/17, 067b/13, 071b/2, 073b/14, 074a/8, 081a/7, 081a/9, 081a/15, 081b/2, 089b/15, 093a/15, 095b/11, 101a/5, 101a/13, 120a/12, 124b/1, 128a/14, 128a/15, 130a/5, 130a/14, 130a/15, 130b/1, 141b/8, 142a/7, 142b/7, 143b/13, 143b/17, 144a/7, 145a/11, 145a/16, 145b/2, 145b/7, 159a/17, 161a/16, 169b/10, 169b/16, 196a/4

[=1147]

kişnīz maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 santimetre yüksekliğinde, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki (coriandrum sativum), kişniş

k. 166b/15

[=1]

kitāb ciltli veya ciltsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü, kitap

k. ėrmiş 002a/1

k. 002a/1, 020b/1, 020b/15

k.+da 005b/17, 006a/2, 014b/2, 015a/9, 035b/4, 036a/5, 037b/2, 131a/2, 199b/8

k.+ı turur 002a/3

k.+ıda 006a/13, 012b/16, 014b/2, 014b/14, 015b/2, 036b/11, 042b/3, 054b/10, 056b/1, 062a/5, 063b/6, 070a/12, 084b/13, 087a/16, 087b/6, 090a/3, 091b/13, 095b/9, 096b/11, 103b/3, 113a/15, 114a/3, 115a/7, 121a/1, 129a/9, 129b/13, 131b/13, 133a/11, 133a/17, 160b/8, 192a/11, 198b/12

k.+ım 152b/2

k.+ınıŋ 112a/2

k.+larda 022a/7, 125b/3, 167a/7, 182b/5

k.+larıda 149a/17

k.+larıdın 176a/14

k.+larıġa 086a/7, 152b/3

k.+larını 197b/6

k.+nı 002a/11, 051b/7

k.+nıŋ 152b/1

[=60]

kitābet bir şeyi düzgün ve kurallara uygun şekilde kaleme alma

k. 015a/17

[=1]

kitāb-ı evrād eser adı

k.+da 182b/5

[=1]

kitāb-ı taḳvīm eser adı

k.+din 007a/14

[=1]

kitābī dört kutsal kitaptan birine inanan (kimse)

k.+lerġa 198a/10

[=1]

Kitāb-ı Ferāīż eser adı

k.+da 178a/16

[=1]

Kitābu'l-Levh eser adı

k.+din 031b/4

[=1]

Kitābü'l-Ferah̬ eser adı

k.+da 132a/5

[=1]

kitmen kazma, çapa

k. 068b/4

k.+ge 068b/6

[=2]

ḳo al- kalmak, bulunmak

ḳ.-mas 035a/3

[=1]

ḳoc çirkinlik

ḳ. turur 103a/7

[=1]

ḳol kolun, bilek mafsalından itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı

ḳ. 034b/14, 164a/11

ḳ.+ı 194b/10

ḳ.+ıda 026b/12, 026b/16, 083b/12, 154b/10, 167a/15, 194b/9, 194b/11, 194b/12

ḳ.+ıdın 041a/2, 181a/13, 181a/14

ḳ.+ıġa 004a/15, 006b/16, 015a/1, 030b/6, 058a/16, 100a/9

ḳ.+ımdaḳı 074a/7

ḳ.+ında 073b/12, 073b/13

ḳ.+ındaḳı 073b/13

ḳ.+ını 132a/15

ḳ.+umda 033b/7, 074a/7, 172a/2

ḳ.+umdaḳı 074a/7

ḳ.+uŋnı 034a/12

[=33]

ḳoltuḳ vücutta omuz başının altında kolun gövde ile birleştiği yer

ḳ.+umda tururlar 041a/5

[=1]

ḳoŋraġu çıngırak

ḳ. 063a/2

[=1]

ḳonuş- bir dilin kelimelerini telaffuz etmek

ḳ.-tı 179b/1

[=1]

ḳop- 1. yerinden kalkmak

ḳ.-arda 023a/17

ḳ.-ġanda 013a/4

ḳ.-ġan 043b/4

ḳ.-ġay 023b/7

ḳ.-ġıl 118a/17

ḳ.-maġan 051b/4, 134a/2, 191b/14

ḳ.-maḳ 081a/17

ḳ.-maŋlar 055a/12

ḳ.-masa 116b/12

ḳ.-sa 008b/4, 008b/7, 036a/7, 036a/13, 106b/1, 141a/10

ḳ.-tı 026a/7, 045b/7, 066a/9, 081b/12, 088b/1, 090a/17, 114b/16, 157a/5, 170b/5, 170b/8, 186b/12,

189a/13

ḳ.-up 007b/9, 023a/10, 036a/10, 044a/16, 045a/17, 050a/11, 051a/15, 052a/5, 052b/15, 054b/8, 054b/9, 055a/5, 166a/8, 170a/16, 172a/12, 175a/13

2. uyanmak, kalkmak

ḳ.-ġay 161b/8

ḳ.-ġaylar 006b/14, 178b/6

ḳ.-sa 014a/4, 046b/6, 084a/5, 084a/16, 101b/11, 125b/3

ḳ.-tı 031a/9,

3. ayrılmak, çıkmak

ḳ.-ġay 023b/7, 110a/8,

ḳ.-maġan 007b/5,

ḳ.-maġlıḳ 161a/7

ḳ.-sa 164a/1

[=59]

ḳopar- uyanmak, kalkmak

ḳ.-ġaylar 071b/16

[=1]

ḳopuş kalkış

ḳ.+ı 029b/12

[=1]

ḳor hasar, zarar

ḳ. 186b/11

[=1]

ḳorı- dış tehlikelerden esirgemek, muhafaza etmek

ḳ.-ġaylar 015b/4

ḳ.-maġaylar 015b/4

[=2]

ḳorḳ- korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek

ḳ.-a dur 067a/6

ḳ.-a turur 020b/2

ḳ.-adımdın 031b/8

ḳ.-ar 005a/9, 047a/6, 063b/14, 089a/12, 114b/1, 134b/10, 151b/17, 169b/4

ḳ.-arlar 133a/16

ḳ.-ġıl 051a/4

ḳ.-maġay 152a/1

ḳ.-maġıl 020b/3

ḳ.-maġıl 104b/2, 169b/5

ḳ.-mas 090b/17

ḳ.-masa 067b/5

ḳ.-sa 135a/8, 140a/1

ḳ.-tı 010b/3, 073a/16, 088b/7, 160b/5, 173b/13

ḳ.-tum 028a/12, 076a/10

ḳ.-up turur 111a/2

[=30]

ḳorḳunç korku

ḳ. 015b/17, 051b/18, 088b/7, 092b/2, 101b/9, 153a/15, 180a/15

ḳ.+dın 027a/5, 047a/4, 102a/12

ḳ.+ı 036b/9, 088a/10, 125b/7

ḳ.+ıdın 025b/1, 026b/5, 163a/13, 185b/3

ḳ.+lardın 133b/10, 148b/10

ḳ.+ları 056a/9

ḳ.+umdın 111a/3

[=21]

ḳorḳunçaḳ korkma

ḳ. 150a/12

[=1]

ḳorḳunçluḳ korkunç olma durumu

ḳ. 161b/10

[=1]

ḳorḳut- korkmasına yol açmak

ḳ.-ḳaylar 046b/10

ḳ.-masa 026b/6

ḳ.-sa 026b/6

ḳ.-ur 070b/3

[=4]

ḳoş- birleştirmek, katmak, ilave etmek

ḳ.-ġıl 029b/4, 062b/13

ḳ.-ḳay 062b/16, 095a/15

ḳ.-sa 179b/9

ḳ.-tı 168a/8

ḳ.-up 143a/6

[=7]

ḳoşnı komşu, bk. ḳoşnu

ḳ. 018b/3

ḳ.+nıŋ 074b/7

[=2]

ḳoşnu komşu, bk. ḳoşnı

ḳ.+ŋnıŋ 106a/11

[=1]

ḳoşul- katılmak, eklenmek

ḳ.-duŋ 029b/5

[=1]

ḳoy- bırakmak, terk etmek, yerleştirmek, katmak, koymak

ḳ.-alı 056b/15

ḳ.-ar ėrdi 086a/3, 172a/17

ḳ.-ar ėrdiler 109b/6, 114a/4

ḳ.-ar ėrdim 146b/13

ḳ.-ar 003b/8, 071b/5, 096b/3, 140b/6, 151a/13, 174b/5

ḳ.-arda 010a/16, 025a/5, 081a/7

ḳ.-armız 059a/3

ḳ.-ay 007a/2

ḳ.-dı ėrse 055a/17

ḳ.-dı 075b/14, 114a/5, 124a/7, 157b/15, 175a/13

ḳ.-dılar ėrse 068a/6

ḳ.-dılar 090a/5, 158b/14, 195a/3

ḳ.-dı 077a/7

ḳ.-duḳ 070a/17, 073a/13, 075b/1

ḳ.-dum 090a/6, 105a/16

ḳ.-duŋ 090a/6

ḳ.-ġanlar 082a/2

ḳ.-ġay 008a/13, 030a/12, 053b/3, 056b/17, 193a/14

ḳ.-ġaylar 005b/3, 005b/4, 016a/16, 017b/5, 019b/2, 087b/9

ḳ.-ġıl 006a/8, 021a/15, 057b/8, 131b/3, 154b/3, 169b/12

ḳ.-ġunça 104b/6

ḳ.-madılar 117a/4

ḳ.-maġay 039b/13, 046a/2

ḳ.-maġunça 097b/9

ḳadem ḳ.-maḳ turur 027a/14

ḳ.-maḳ 053a/6, 053a/16, 079b/8, 079b/9, 080a/8, 081a/11, 081a/15, 081b/1, 162a/8, 162b/14, 162b/15

ḳ.-mak 162b/17

ḳ.-mas 112b/5, 124a/16

ḳ.-masa 023b/1, 053b/1, 053b/2, 121a/15

ḳ.-sa 023b/2, 024a/15, 024a/17, 028a/7, 053b/1, 053b/2, 053b/7, 055a/13, 057b/6, 057b/12, 073b/9, 079a/9, 090a/2, 103a/15, 121a/3, 121b/1, 140b/9, 140b/14, 141a/7, 143a/3, 144b/3, 145b/7, 158a/12, 158b/8, 183b/12

ḳ.-salar 010b/15, 152a/14

ḳ.-saŋlar 081b/10

ḳ.-uŋlar 007b/6, 022a/13, 070a/13, 090a/5

ḳ.-up ėrdi 154b/4

ḳ.-up ėrdim 114a/9, 114a/14, 114b/5

ḳ.-up turur 026a/13, 092a/4, 165a/16, 186b/14

ḳ.-up tururlar 027a/2, 116b/5, 174a/5

ḳ.-up 018b/11, 020b/11, 034a/6, 043b/3, 044a/8, 045a/15, 053b/4, 068b/13, 093b/12, 098a/7, 108b/13, 130b/15, 131a/9, 137b/17, 142a/17, 142b/2, 154b/6, 159a/11, 166a/8, 175a/7, 181b/12, 184b/12, 187b/5, 188b/3, 189b/14, 189b/16, 190b/14, 192a/10, 197a/8, 198a/16

2. yardımcı fiil

ḳadem ḳ.-ar ėrdi 053b/13

ḳadem ḳ.-ar 053b/15

ḳadem ḳ.-ġanımızġa 028a/8

ḳadem ḳ.-maḳ turur 027a/14

revā ḳ.-up 145b/6

ḳadem koy- “adım at-”

revā ḳoy- “uygun gör-”

[=155]

ḳoy koyun

ḳ. 171b/12, 176a/7, 176a/8, 200a/17

ḳ.+lar 178a/6, 182a/5

ḳ.+nı 069a/6, 074b/14, 171b/14

ḳ.+nıŋ 166a/9, 178b/17

ḳ.+um 077a/6

ḳ.+umnı 176a/5

ḳ.+uŋġa 176a/7

ḳ.+uŋnıŋ 176a/5

[=15]

ḳoyġuluḳ koyacak

ḳ. turur 057b/14

[=1]

ḳoyı aşağı

ḳ. 085a/16

[=1]

ḳoyun yatmakta olan bir kimsenin kollarının arası, kucak

ḳ.+ıda 120b/8

ḳ.+ıġa 023b/4, 024a/11, 124a/7

ḳ.+ıge 067b/8

ḳ.+umda 018b/17

[=6]

köç- bulunduğu yerden ayrılıp yerleşmek

üzere başka yere gitmek, yurt değiştirmek, göç etmek

k.-üŋler 138b/2

k.-medim 138b/5

k.-tiler 138b/3

[=3]

köçe sokak

k. 072b/11

k.+leri 054a/16

[=2]

köçür- geçirmek

k.-gil 075a/3

[=1]

köfük köpük; bk. köfik, köpük

k. 011b/4, 013a/18

k.+i 014a/3

k.+içe 190a/7

k.+leri 017b/8

[=5]

kögüs vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer gibi organları içine alan bölümü, bağır, döş, sine

k.+i 090a/2, 158b/8

k.+ide 158a/12

k.+ige 023b/3

k.+ümde 158b/12, 158b/15

k.+üsige 190b/14

[=7]

köhne eskimiş, yıpranmış, eski

k. 064a/15, 071a/6, 170a/2

k.+ni 170a/3

k.+sini 170a/2

[=5]

kök gökyüzü, gök

k. 009a/15, 009b/9, 017b/7, 018a/4, 030a/14, 052a/17, 178b/9, 179a/9, 179a/10, 184a/6

k.+çe 180a/6

k.+de 154b/12, 189b/5

k.+deki 009a/16, 014a/3, 120b/14

k.+din 034a/14, 062a/6, 062a/8, 073b/12, 074a/6, 077b/13, 152b/5, 178b/13, 180b/8, 181b/11, 186b/13, 189a/10, 192a/14

k.+ke 022b/9, 022b/12, 034a/15, 039a/8, 175b/5, 186b/3

k.+lerde 039a/13

k.+ni 186a/14

k.+niŋ 022b/9

k.+niŋ 022b/12

[=40]

köl göl

k. 145b/16

[=1]

kölege gölge, bk. kölge

k.+sidin 111b/10

[=1]

kölge gölge, bk. kölege

k.+side 111b/9

[=1]

köm- gömmek

k.-düm 074a/15

k.-gen 132a/14

k.-gil 104b/1

k.-üp turur 114b/11

[=4]

kömür karbonlu maddelerin kapalı ve havasız yerlerde için için yanmasından veya çok uzun süre derin toprak katmanları altında kalıp birtakım kimyasal değişmelere uğramasından oluşan, siyah renkli, bitkisel kaynaklı, içinde yüksek oranda karbon bulunan katı yakıt

k. 060a/12

[=1]

köŋlek gömlek, bk. köynek

k. 070b/14, 071a/4

k.+ide 168a/6

k.+ini 071a/6, 095a/9, 102b/10

[=6]

köŋül gönül

k. 002a/2, 021a/6, 043a/1, 059b/7, 089b/12, 120b/12, 123b/1, 157a/6

k.+de 147b/4

k.+din 146a/3

k.+i 019b/7, 024a/3, 048a/3, 048a/4, 048a/5, 048a/10, 053b/2, 059b/8, 095a/8, 112b/14, 124a/8, 139a/9, 156b/17, 159b/12, 164a/5, 178b/5

k.+ide 012b/6, 012b/7, 030b/10, 065a/17, 084b/14, 091b/15, 098a/4, 100b/2, 125b/8, 156b/16

k.+idin 098b/12, 105b/7, 165b/11, 182a/4, 185b/8

k.+ige 016b/9, 041a/17, 046b/12, 089b/15, 100b/3, 100b/4, 108b/3, 134b/12, 135a/5, 139b/13, 194b/8

k.+imizni 025a/9

k.+ini 022b/1, 022b/3, 022b/7, 024a/9, 030b/3, 061a/13, 063a/17, 065b/12, 095a/8, 099a/2, 121b/7, 126b/16, 128b/16, 157a/9, 164b/12, 166a/16

k.+iniŋ 007b/14, 048a/8, 083b/10, 095a/11, 095a/13

k.+leri 060b/8

k.+leride 004b/15

k.+lerinde 026a/13

k.+lerniŋ 123b/14

k.+ni 165a/1

k.+üm 119b/8, 157a/5

k.+ümge 033b/9

k.+ümni 031b/14

k.+üŋ 066b/6

k.+ünde 149b/3

k.+üŋizlerġa 129b/15

k.+üŋni 099a/1

k.+üŋüzler 167a/4

[=90]

köp çok, fazla

k. ėrdi 052b/9, 192b/11

k. ėrdiler 031a/12

k. turur 008a/7, 010b/13, 035b/4,

k.-eli 124a/4

k.-er ėrdi 119b/3

k.-er ėrdim 092a/2

k.-er ėrdiŋ 105a/16

k.-er 008b/6, 028a/1, 031a/9, 034a/14, 074b/6, 086a/16, 086a/17, 089b/17, 103a/4, 105a/6, 105a/7, 105a/9, 105b/6, 106b/10, 110b/2, 116b/4, 117a/11, 117b/5, 118b/17, 119b/16, 120b/8, 122b/8, 168b/17

k.-er 068b/8, 072b/11, 073b/12, 074a/6, 074b/5, 074b/13, 138b/8

k.-erler 009a/15, 009a/16, 154b/5

k.-ey 106b/9, 122b/2, 154b/2

k.-geç 182b/16

k.-gen turur 110a/5

k.-gende 129b/8

k.-gendin 035a/1

k.-genimde 031b/8

k.-gey 034b/12, 075b/6, 083b/12, 096a/16, 100a/5, 100a/9, 181b/13

k.-geyler 019a/16

k.-gil 119b/15

k.-medim 009b/15

k.-medük 114a/7

k.-megen 017a/17, 017b/9, 098a/7, 194b/7

k.-megey ėrdiŋ 174a/17

k.-megey 019a/15, 019b/8, 031b/6, 035a/5, 043a/4, 047b/16, 051b/13, 057b/6, 062a/13, 149a/3, 149a/14, 158b/17, 160a/5, 186a/4, 186b/5, 199a/9

k.-mek 026a/1, 139b/14

k.-mekke 105b/3

k.-mekünçe 032b/10, 050a/6

k.-mes 061b/10, 086a/16, 100a/7, 105a/4, 181a/8

k.-mes 089b/15

k.-mese 132a/17

k.-se ėrdi 142b/5

k.-se 022a/10, 027a/1, 087a/12, 089b/12, 090b/16, 091b/16, 094a/10, 120a/3, 144b/15, 181b/11, 181b/14, 182b/6, 182b/14, 186b/7

k.-sem 076a/5

k.-seŋ 034a/2

k.-set 005b/6, 051a/10, 084a/3, 101b/16

k.-setey 046a/14

k.-setip 053b/13

k.-setmek 065b/17

k.-setmeklik 185b/5

k.-setmesler 033b/10

k.-üŋler 064b/3

k.-üp turur 027a/9, 061b/2, 098a/6

k.-üp 012b/3, 015b/16, 019b/13, 021a/17, 042a/8, 044b/11, 047a/2, 055a/18, 087a/2, 087b/2, 094a/17

k. a.-ġay 034a/4

k. 094b/4, 181a/9

2. yardımcı fiil

revā k.-düŋ 068b/17

revā k.-megeyler 076b/7
revā k.-mes 120a/11
revā k.-mese 120a/11
revā k.-mesem 084b/10
revā kör- "bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun gör-"
[=242]

körgüz- gördürmek
k.-diler 034a/15
[=1]

körset- göstermek
k.-key 108b/3, 108b/4, 181a/14
k.-keyler 041a/9
k.-ler 177b/15
k.-ti 179b/3
k.-tile-r 015a/2, 033b/10, 108b/17
k.-ür ėrkinler 114a/11
k.-ür 057b/13
[=11]

körül- görülmek
k.-dü 012b/16
k.-üp turur 048b/1, 125b/3, 161a/17
[=4]

körün- görünmek
k.-gey 108b/6, 108b/7
k.-mes ėrdi 116a/2
k.-mes 159b/12
k.-ür ėrdi 021a/17
k.-ür 179b/11
[=6]

körüş- görüşmek
k.-seŋ ėrdi 117a/6
k.-tile-r 117a/4
[=2]

köşe bir nesnede en ve boyun kesiştiği sivri yer, uç
k.+sinde 068a/6
[=1]

köşk bahçe içindeki büyük süslü ev, kasır
k. 029a/4, 029a/8, 029a/11, 029a/15, 036a/14, 043b/12, 064a/8
k.+de 034a/17, 036a/14
k.+i 034a/15, 034a/16, 058b/3
k.+ide 034a/16
k.+ler turur 189a/12
k.+ler 017b/8, 034b/1, 045b/17, 200b/12
k.+lerġa 189a/12
[=20]

köter- 1. ortadan kaldırmak, gidermek
k.-gen 100b/7
k.-genim 104a/13
k.-gey 021b/9, 030b/5, 030b/9, 034b/13, 052b/11, 058a/16, 105b/8, 112a/4, 125b/11, 136a/6, 150a/7, 150b/4, 158b/8, 162b/5, 178a/8, 185b/8, 198a/5
k.-geyler 046b/5, 046b/9
k.-iŋler 056b/12
k.-ip 046b/7, 056b/17, 192a/15
k.-ür 095a/7, 097b/5, 098b/11,

146a/3, 164b/7

k.-ürge 002a/3

2. götürmek, kaldırmak, taşımak

k.-di 025a/2, 068a/12

k.-e bilmegeyler 153a/10

k.-gen 108a/1, 121b/2

k.-gende 116a/2

k.-geni 030a/11

k.-gey 017b/4

k.-iŋ 195a/6

k.-ip 034a/8, 043b/2, 068b/8, 080b/19, 093a/12, 099b/1, 105b/2, 105b/6, 116a/5, 117b/9, 120b/3, 123b/10, 131a/10, 145a/14, 189b/14, 188a/11

k.-medük 025a/11

k.-megen 032a/4, 130b/16

k.-megünçe 081a/4

k.-mek 024a/9, 025a/3, 030a/11, 042b/1, 129b/14

k.-mesdin 048b/2, 081a/17

k.-miş 024b/12, 024b/13, 197a/11

k.-se 030a/13, 058a/13

k.-seŋ 127b/1

k.-ür 019a/17

3. yüklenmek, üstlenmek

k.-ip 104b/14

4. herhangi bir yiyeceği yemek için ağza götürmek

k.-mek 079b/2,

k.-mekke 079b/3

k.-mese 080b/18

k.-se 080b/18, 081a/6

[=84]

köteril- ortadan kaldırmak, gidermek

k.-gey 022b/16, 178a/15, 182b/2

k.-ilip turur 022a/5, 068b/9

k.-se 036b/6, 176a/15, 176a/16

k.-ür 094b/9, 110a/3, 178b/1

[=9]

kötür- götürmek

k.-üp 138a/9

[=1]

köy- yanmak, yakmak

k.-di 056a/16, 088b/6

k.-er 109a/5, 125a/15

k.-gey 143b/9

k.-günçe 178a/4

k.-megey 137b/12, 141a/7

k.-mekdin 059a/11, 135b/12, 137a/6, 140b/15, 141a/10

k.-se 127a/13

k.-sün 056b/17

k.-üp ėrdi 060a/12

[=16]

köydür- yandırmak, yaktırmak

k.-ey 119b/7

k.-gey 119b/9

k.-mek 163a/3

k.-mes 148a/15

k.-se 021b/13

k.-sün 056a/15

k.-ür 159b/11

[=7]

köynek gömlek, bk. köŋlek

k. 138a/6

[=1]

köz 1. görme organı, göz

k. 017b/9, 057b/6, 089b/12, 095a/11, 124a/16, 127a/10, 128a/15, 141b/14, 155a/13, 171a/4, 186b/5, 194b/7

k.+de 143a/5

k.+din 129b/15

k.+ge 057b/14

k.+i 026a/9, 057b/6, 057b/11, 057b/14, 091b/15, 115b/8, 143a/4, 143a/6, 180a/17, 181a/9, 200a/1

k.+ide 087b/1

k.+idin 193b/14

k.+ige 021a/17, 108b/3, 108b/4, 143a/4, 143a/6, 143a/7, 143a/10, 159b/12, 164b/15, 171a/6

k.+inde 017b/17, 188a/9

k.+ini 085a/14, 104a/5, 143a/4, 143a/10

k.+iniŋ 124b/7

k.+lerge 185a/17

k.+leri 031a/9, 072b/14, 089b/15

k.+leride 160b/15

k.+leridin 153a/8, 158a/6

k.+lerige 109a/11, 186b/5

k.+lerimġa 072b/14

k.+leriŋ 154a/15

k.+lerini 039b/14, 192a/17

k.+ni 166b/8

k.+niŋ 104a/1

k.+üm 043a/1

k.+ümdin 171a/17

k.+ümizni 025a/11

k.+üŋ 046b/15, 057b/8

k.+üŋni 021a/15, 127b/5

2. bakma, bakış

k. 104a/14

k.+i 082a/15,

k.+ümni 104a/13

[=71]

közet- gözetmek

k.-ti 152b/6

[=1]

közgü ayna

k.+ge 049b/9

k.+sidin 002a/2

[=2]

közlük gözlü

k. 034a/17

[=1]

ḳuçḳaç kuşçuk

ḳ. 066b/4, 084a/12

ḳ.+ça 078b/13

[=3]

ḳuddus “düşünülebilecek bütün noksan sıfatlarından münezzeh” anlamında esma-i hüsnadan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır

ḳ. 014b/1, 014b/6

[=2]

kūdek çocuk

k. 087a/8

[=1]

kūdeklik çocukluk

k. 118a/9

[=1]

ḳudret güç, kudret

ḳ. 014a/15, 051b/1, 073b/3, 093a/14

ḳ.+i 002a/7, 032b/6, 078a/8, 086a/13, 107a/7, 130a/15, 131a/1, 146a/8, 181a/10

ḳ.+ini 009b/10, 130b/9

[=15]

ḳudret-i ḥac hac zenginliği

ḳ. 029b/10

[=1]

ḳuds mukaddes ve mübarek olma, mukaddeslik, kutsallık

ḳ. 035b/5, 042b/2, 060a/7, 061a/7, 062a/5, 123b/6, 129a/8, 131b/12, 132b/11, 135b/1, 137b/5, 137b/9, 143a/8, 148b/11, 152a/4, 183b/17, 188a/6, 188a/9, 192a/5, 198a/13, 198b/12, 199a/6, 199b/8

[=24]

ḳudsu'l-lah Allah'ın temizliği

ḳ. 038a/15, 038b/2, 039b/10, 040a/6, 073b/10, 096a/15, 096b/10

[=7]

ḳuduġ kuyu

ḳ. turur 114b/3

ḳ. 114b/3

ḳ.+ḳa 102b/9, 114b/4, 134a/14, 134a/16

[=6]

Kūfe Güney Irak'ta Hz. Ömer'in emriyle Sa'd b. Ebu Vakkas tarafından kurulan şehir

K. 172b/16

K.+de 172b/13

K.+ġa 172b/16

[=3]

ḳufl kilit

ḳ.+ġa 145a/16

ḳ.+nı 145b/1

[=2]

kūh dağ

k. 108a/15

[=1]

ḳul Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd

ḳ. 018b/9, 055a/15, 068b/2, 068b/9, 072b/11, 072b/13, 072b/14, 072b/16, 083a/1, 089a/5, 089a/6, 089a/7, 089a/9, 089a/10, 089a/11, 096b/16, 105a/7, 106b/7, 106b/8, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/13, 106b/14, 145a/17, 145b/1, 145b/6, 151a/10, 172a/13, 173a/13

ḳ.+dın 096b/15

ḳ.+ġa 106b/8

ḳ.+ı turur 173b/10

ḳ.+ı 090b/14, 093a/1, 096b/14,

106b/5, 145a/16, 145b/2, 172a/13, 173a/11

ķ.+ıdın 193b/10

ķ.+ıġa 082b/16, 089a/4, 172a/14

ķ.+ını 103b/4

ķ.+ınıŋ 089a/5

ķ.+ıŋnı 006b/5

ķ.+ları 131b/8, 174b/16

ķ.+larıġa 175a/8

ķ.+larnıŋ 175a/6

ķ.+nı 050a/1, 052a/14, 072b/15, 103b/4, 173a/12

ķ.+nıŋ 072b/15, 144b/16, 173b/11

ķ.+ni 046a/7

ķ.+umdın 097a/8

ķ.+uŋ 053b/11

[=65]

Ķul e'ūẕu bi-rabbi'l-felaķ Felak suresi, Kuran'ın 113. suresi

Ķ. 033a/2, 037a/8, 041b/16, 042a/14, 044b/14, 048b/3, 051a/13, 139b/7, 142b/5, 184a/16, 184b/11

[=11]

Ķul e'ūẕu bi-rabbi'n-nās Nas suresi, Kuran'ın 114. suresi

Ķ. 033a/2, 037a/8, 041b/17, 042a/15, 044b/14, 048b/3, 051a/14, 139b/7, 184a/16, 184b/12

Ķ.+ġaça 038a/17

Ķ.+nı 142b/5

[=12]

Ķul huva'l-lahu eḥad İhlas suresi, Kuran'ın 112. suresi

Ķ. 033a/2, 034a/6, 042a/14, 044b/14, 051a/16, 197b/5, 200a/8

Ķ.+nı 032b/2

Ķ.+ni 153a/3

[=9]

Ķul yā eyyühe'l-kāfirūn Kâfirun Suresi, Kuran'ın 109. suresidir

Ķ. 033a/2, 132b/10, 159a/10, 184b/17, 192b/14, 199a/16

Ķ.+nı 133a/3, 184b/13

[=8]

ķulaķ başın iki yanında bulunan işitme organı

ķ. 017b/8, 164a/11, 194b/7

ķ.+ı 200a/1, 200b/2

ķ.+ıdın 142a/11

ķ.+ıġa 014b/6, 046a/17, 132b/5, 132b/6, 142a/11

ķ.+ım 186a/7

ķ.+ımġa 146b/13

ķ.+ımnı 089a/7, 089a/8

ķ.+ını 089a/5, 089a/7, 089a/9, 089a/10

ķ.+ınıŋ 139b/15, 178b/17

ķ.+ıŋnı 089a/8, 089a/11

ķ.+ları 063a/13

ķ.+larıġa 014a/7, 087b/9, 109a/10

ķ.+larını 179a/1

ķ.+nıŋ 025a/3, 104a/3

[=32]

Ḳulid'ul-lahe İsra suresi 110. ayet

ḳ. 187a/13

[=1]

ḳulli Allahümme mālik Ali İmran Suresi 26. ayet

ḳ. 187a/12

[=1]

ḳulluġ kul olma durumu

ḳ. 086a/16

ḳ.+ıġa 021a/7

[=2]

ḳulunç vücutta, özellikle omuz başlarında duyulan şiddetli ağrı

ḳ. 049a/7, 139a/5, 143b/5, 164a/13

[=4]

kulübe kerpiç, saman, odun vb.nden yapılmış küçük, basit ev

k.+siġa 122a/14

[=1]

ḳum silisli kütlelerin, bazı kaya ve maden parçalarının tabii tesirlerle parçalanıp ufalanması sonucu ortaya çıkan küçük ve sert tanecikler ve bunlardan oluşan kütle

ḳ. 084b/15, 084b/17

ḳ.+ġa 084b/14

ḳ.+ları 190a/7

ḳ.+larıdın 012a/4

ḳ.+larıdur 017b/8

[=6]

ḳumār para karşılığı ve para kazanmak için oynanan oyun

ḳ.+nıŋ 110a/13

[=1]

ḳumaş ipek, yün, pamuk vb. malzemeden makine veya tezgâhlarda dokunmuş her türlü dokuma

ḳ. 140b/8

ḳ.+ı 138b/2

ḳ.+nıŋ 003b/8, 140b/6

[=4]

ḳur'asız seçim yapılması gereken yerlerde baş vurulan talihe dayalı usul olmadan

ḳ. 027a/11

[=1]

Kurā' Medine'nin kuzeybatısında eski bir ziraat bölgesi

K. 078b/14, 078b/15

[=2]

Ḳurān Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı, kelam-ı kadim, Kuran-ı Kerim

Ḳ. turur 090b/9, 152b/2

Ḳ. 007a/17, 007b/11, 008b/14, 009a/7, 009b/15, 009b/16, 009b/17, 010a/1, 010a/2, 010a/6, 010a/8, 011a/12, 016b/3, 019a/3, 024a/14, 035b/2, 055b/1, 055b/7, 055b/11, 058b/1, 059b/11, 059b/12, 066b/10, 075a/12, 075a/14, 075a/15, 094b/2,

121a/3, 121a/7, 126b/10, 146a/3, 147b/12, 148a/1, 150a/17, 151a/1, 151a/13, 163a/2

Ḳ.+da 020b/9, 022a/7, 029a/4

Ḳ.+dın 024a/12, 131b/2, 183a/11, 183a/17, 185a/16, 190b/9, 192a/1, 197a/7

Ḳ.+nı 009b/13, 010a/3, 011a/2, 029a/3, 029a/5, 045a/7, 063a/14, 075a/10, 147b/14, 150a/14

Ḳ.+nıŋ 009a/8, 009b/16, 010a/2, 018a/13, 038a/16, 066b/10, 191b/3

[=69]

Ḳurānḫᵛān Kuran okuyan

Ḳ. 056a/10

Ḳ.+dın 075a/12

[=2]

ḳurbān Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan

ḳ. 198b/8

ḳ.+da 067a/10

[=2]

ḳurbānlıġ kurban olma durumu, bk. ḳurbānlıḳ

ḳ.+ı 200b/6

ḳ.+ınıŋ 200b/10

[=2]

ḳurbānlıḳ kurban olma durumu, bk. ḳurbānlıġ

ḳ. 198a/8, 200a/9, 200a/11, 200a/12, 200a/15, 200a/17, 200b/9

ḳ.+ġa 200b/1

ḳ.+nı 200b/5

ḳ.+nıŋ 200b/4, 200b/11, 200b/12

[=13]

ḳurçaḳ oyuncak bebek

ḳ. 015b/14

ḳ.+ını 015b/16

ḳ.+larını 015b/15

ḳ.+nı 015b/14, 016a/2

[=5]

ḳurġaşun ağır, yumuşak, kolayca dövülebilen, maviye çalan gri (kurşuni) renkli, boru imali ve birçok kimyevi birleşikte kullanılan, yoğunluğu 11,3, erime derecesi 327°, atom ağırlığı 207,21, atom numarası 82, sembolü Pb olan metal element; kurşun

ḳ. 087b/9

[=1]

ḳurı- suyunu kaybetmek, susuz duruma gelmek

ḳ.-ġay 179a/5

[=1]

ḳurş yuvarlak

ḳ.+ının 050a/1

[=1]

ḳursaḳ mide

ḳ. 080a/7, 164a/11

[=2]

ḳurt uzun ve yumuşak gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı, sürünerek hareket

eden küçük hayvan

ḳ. 059a/16

ḳ.+ını 164a/15, 165a/12

[=3]

ḳuru- ıslaklığı, yaşlığı kaybolarak kuru duruma gelmek

ḳ.-p ėrdi 071a/11

ḳ.-sun 071a/10

[=2]

ḳuruġ nemi, suyu olmayan; bk. ḳuruḳ

ḳ. 017b/16, 132a/13, 167b/2, 178a/4, 197b/12, 197b/15

[=6]

ḳuruḳ nemi, suyu olmayan; bk. ḳuruġ

ḳ. 017b/13

[=1]

ḳuṣūr eksiklik, noksan

ḳ.+ı 132b/1

[=1]

kūşe iki sokağın kesiştiği yer

k. 164a/15

k.+de 068b/12

k.+ġa 164a/16

k.+lerde 187b/1

k.+yi 177a/9

[=5]

ḳūt azık, yiyecek

ḳ. 059b/8, 074b/12

ḳ.+ı 083b/3, 074b/13

ḳ.+larıdın 063a/6

[=5]

Ḳuṭb özel ad

Ḳ. 073b/8

ḳ.+niŋ 073b/7

[=2]

ḳuṭbu'l-evliyā evliyaların başı

ḳ. 115a/8, 122b/5

[=2]

ḳuṭbu'l-muḥaḳḳīn araştırmacıların başı

ḳ. 038b/2

[=1]

ḳutul- kurtulmak

ḳ.-ġan turur 089a/13

[=1]

ḳutuz kuduz hastalığı

ḳ. 200b/3

[=1]

Kuvālyur Hindistan'da yer alan bir kale

K. 076b/15

[=1]

ḳuvvet 1. maddi güç, canlı bir organizmanın faaliyetini sağlayan güç

ḳ. 019b/10, 075b/1, 123a/15, 139b/12, 165a/12, 165b/13

ḳ.+i 002a/7, 029b/12, 029b/14, 079b/7, 082b/14, 083b/3

ḳ.+ini 123b/12

2. manevi güç

ḳ. 067b/17

[=14]

Ḳuvvete'l-Ḳulūb eser adı

Ḳ.+da 135b/3

[=1]

kūy köy, mahalle, semt

k. 068b/17, 096a/10, 177a/2, 177a/3

k.+larnıŋ 146b/12

[=7]

ḳuyaş akraba

ḳ. 044a/2, 050b/8, 051b/12, 077a/12, 112a/16, 112b/16, 113a/2, 114b/9, 115b/1, 120a/15, 141a/2, 161b/10, 175a/10, 177b/3, 185a/12, 190a/8

ḳ.+ı 076b/9

ḳ.+ım 076b/6

ḳ.+la 112a/17

ḳ.+ları 112a/11

ḳ.+larıġa 066a/3

[=21]

ḳuyaşlıḳ akrabalık

ḳ. 112a/11, 115b/2

[=2]

ḳuyruġ kuyruk

ḳ.+nıŋ 200b/2

[=1]

ḳuyu aşağı

ḳ. 023b/2

[=1]

küze testi

k. 074a/15, 110a/9

k.+de 075a/2

k.+ġa 074a/15, 145b/1

ḳ.+ni 074b/17

[=6]

küç güç

k.+üm 174b/6

[=1]

küfür Allah'ın varlığını, birliğini kabul etmeme, dinin esaslarına inanmama

k. turur 026b/3, 098b/4, 099b/3, 099b/4, 104b/12, 106a/13, 130b/10

k. 007a/9, 007a/10, 010b/9, 097b/6, 105b/15

k.+ġa 105b/15

k.+i 175b/17

k.+iġa 010b/8

k.+lerġa 057a/12

k.+niŋ 078a/14

[=17]

kül- gülmek

k.-di 090a/11, 111b/1

[=2]

küle- (?)

k.-ep 179b/15

[=1]

külgü gülme, eğlenme

k.+din 124b/8

[=1]

külli bütün, hep

k. 185b/8

[=1]

külüş- gülüşmek

k.-keyler 102a/9

[=1]

kümüş tabiatta altın, bakır, bazan platinle birlikte bulunan, altından sonra en kolay dövülüp

haddelenebilen, ısı ve elektriği en iyi ileten, ziynet ve kıymetli süs eşyası imaline yarayan, kendine has beyaz renkte, atom ağırlığı 107,88, atom numarası 47, sembolü Ag olan metal element, sim

k. 137b/11, 177b/4

k.+din 047a/17

[=3]

kün 1. dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman parçası

k. turur 124a/9, 124b/13, 189a/14

k. 003b/4, 004a/10, 004b/3, 011a/9, 011b/10, 013b/5, 013b/6, 014a/9, 014b/17, 015b/15, 020a/13, 021b/12, 021b/16, 023a/4, 027b/10, 027b/14, 028a/4, 029b/6, 031a/1, 032a/7, 032a/10, 032a/16, 035a/7, 035a/13, 036a/15, 036b/1, 036b/3, 044b/9, 044b/11, 045a/3, 049b/1, 051a/8, 052a/9, 054a/7, 054b/5, 055a/16, 057a/5, 058b/15, 059b/4, 059b/9, 060a/3, 060a/17, 060b/4, 060b/5, 060b/6, 060b/10, 060b/16, 061a/1, 061a/2, 061a/3, 061a/15, 062b/2, 064a/6, 064a/9, 064a/11, 065b/15, 066a/5, 066a/9, 066a/10, 066b/8, 066b/9, 067a/4, 067a/5, 067a/10, 067a/14, 069a/15, 070b/8, 070b/13, 070b/14, 071a/3, 071b/12, 072b/4, 072b/11, 074a/14, 074b/1, 077a/12, 077a/16, 078a/11, 078b/8, 078b/10, 082b/15, 083a/17, 083b/4, 083b/15, 084a/5, 084a/6, 084a/11, 084a/16, 084b/14, 085a/17, 085b/17, 086b/8, 088b/5, 089b/13, 090a/14, 092a/3, 092b/3, 093b/4, 095a/1, 095b/14, 096b/15, 102a/16, 103a/4, 106b/8, 110a/14, 110b/1, 111b/7, 113a/16, 117b/3, 118a/3, 120a/17, 122a/15, 124a/1, 124b/13, 124b/15, 125a/3, 125b/4, 128a/16, 133a/14, 134a/12, 134a/14, 135a/13, 135b/10, 135b/11, 135b/13, 136b/8, 136b/13, 137a/1, 137a/2, 137b/6, 143b/17, 145b/7, 146a/7, 146b/16, 147b/2, 147b/5, 147b/6, 148a/3, 150a/6, 151b/4, 154a/6, 154a/7, 154a/11, 154b/4, 157a/3, 157a/10, 157b/8, 159a/9, 159b/7, 159b/13, 160a/16, 160a/17, 160b/13, 163a/11, 164a/10, 165b/14, 166a/5, 167b/16, 167b/17, 168a/10, 169a/17, 170a/7, 170b/3, 171a/1, 171a/9, 171b/6, 171b/15, 173b/5, 174b/15, 175a/6, 175b/4, 178a/4, 178a/9, 178b/13, 179a/16, 179b/11, 180b/15, 182a/14, 183a/11, 184b/6, 184b/8, 186a/5, 186a/8, 187b/8, 188b/4, 188b/7, 188b/9, 189a/3, 189a/8, 189a/9, 189a/15, 189a/16, 189a/17, 190a/10, 190b/15, 191a/13, 193a/12, 193a/13, 193b/6, 198a/1, 198a/3, 198a/4, 198a/5,

161b/4, 181a/15

k.+lerniŋ 155b/17

k.+niŋ 036b/2, 036b/12, 037b/2, 185b/4, 196a/9

2. güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz

k. 015b/6, 077a/16

3. çağ, devir, zaman, ahd

k. 017b/3,

k.+i 004a/14, 004a/16, 004b/16, 005a/12, 006b/12, 006b/14, 009b/17, 010a/1, 013a/16, 013b/3, 013b/5, 014b/3, 015b/12, 016a/16, 016b/7, 016b/14, 017a/11, 017a/17, 018a/10, 020a/4, 023a/11, 023a/14, 024b/14, 025b/9, 025b/12, 026a/14, 028b/13, 036b/2, 036b/9, 037b/13, 038a/13, 036b/4, 042a/17, 042a/17, 043b/7, 049a/4, 049a/10, 051b/11, 056a/1, 056a/8, 056b/18, 057a/17, 058b/7, 059a/5, 059a/7, 059b/1, 059b/12, 062a/15, 062a/16, 067b/14, 069a/8, 071b/13, 071b/15, 072a/1, 075a/9, 077b/1, 077b/11, 077b/15, 078a/13, 079a/4, 083a/13, 083b/11, 087b/9, 103b/7, 105a/5, 108a/14, 109b/16, 110a/7, 110a/11, 110a/16, 110b/16, 111a/1, 111a/3, 113a/1, 113a/10, 115b/14, 121a/17, 121b/3, 121b/14, 125a/7, 138a/16, 139b/13, 139b/15, 140a/5, 148b/7, 149a/3, 149a/15, 149b/6, 150b/4, 163b/17, 172b/3, 190a/8, 191a/14, 191b/9, 193b/2, 200b/15

k.+ideki 121b/8

k.+ige 042a/3, 086a/8, 152b/4

k.+iniŋ 191b/16

[=557]

kün güneş

k. 013b/6, 014a/1, 014a/2, 025b/2, 032b/17, 033a/1, 033b/6, 033b/12, 036a/1, 036a/3, 036a/6, 036a/7, 036a/10, 036a/13, 036a/16, 036b/2, 036b/6, 040b/10, 046b/8, 049b/15, 077a/11, 077a/12, 131b/10, 133a/3, 136b/16, 155a/16, 172a/14, 191a/7

[=29]

kün hased, kıskançlık

k.+isi 113a/11

[=1]

küni hased, kıskançlık

k.+si 113a/11

[=1]

küncīd küncü

k. 166b/15

[=1]

kündüz güneşin doğuşu ile batışı arasındaki aydınlık zaman, gün

k. 009a/4, 009b/7, 011b/10, 013b/3, 013b/9, 015a/7, 030a/3, 032b/14, 035b/6, 035b/7, 042b/13, 075a/13, 075b/3, 077b/13, 107a/10, 138b/6, 138b/16, 157a/17, 169a/3,

169a/4

k.+de 025a/13, 025b/2

k.+i 028b/11, 047b/2, 048b/17, 061b/12, 063b/2, 069b/12, 079a/15, 113b/9, 183a/1, 197a/17, 200a/2

k.+iniŋ 019b/16

k.+ki 025a/14, 025b/4, 044b/9

k.+leri 047a/17, 199a/5

[=40]

künlük belli bir gün içinde olan, o günle ilgili, o güne ait

k. 063a/6

k.+ümni 071a/16

[=2]

kürsī arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek

k. 186a/14

[=1]

kürsī-yi ḳażā kader kürsisi

k.+ġa 092b/2

k.+ġa 015b/17

[=2]

küstāḫlıḳ küstah olma durumu

k. 128a/13

[=1]

küşād güzellik, hoşluk

k. 019b/7

[=1]

küşāde açılmış, genişletilmiş, arttırılmış, neşeli

k. 159a/17, 161b/5, 195b/2

[=3]

küşāde dest eli açık

k. 177b/15

[=1]

küşāyiş ferahlık, açıklık

k.+ler 130b/9

k. 132b/3

[=2]

kūşiş çaba

k. 023b/5, 093b/4, 093b/7, 105b/13

k. 017b/13

[=5]

kūşmāl kınama

k. 087a/13

[=1]

küt- beklemek

k.-megince 104b/15

[=1]

küẕer geçiş

k. 084b/2, 084b/14

k.+ıŋ 042b/2

[=2]

-L-

lā "-siz, yok, değil" anlamına gelen olumsuzluk edatı

l. 004b/6, 092b/6, 102a/4, 102a/12, 198b/15, 200a/4

[=6]

la'īn lanetlenmiş, Hakk'ın rahmetinden mahrum olmuş, lanetli (kimse), melun

l. 072a/5, 107b/2
l.+din 060b/13
l.+lerni 063b/11
l.+ni 088a/5
l.+niŋ 052b/5
[=6]

la'net beddua, ilenç, lanet
l. 009a/12, 028b/9, 098b/10, 105b/12, 120b/13, 132a/1
l.+din 085a/10
[=8]

lā-cürüm kabahatsiz, suçsuz
l. 060a/8
[=1]

lafẓ gerek anlamlı olsun (kelime), gerek anlamı başka kelimelerle ortaya çıksın (edat) ağızdan çıkan veya yazılan söz
l. 055b/2
l.+ı 014b/2, 035b/5, 063a/15, 131b/13, 137b/5
l.+ıda 014b/10, 192a/8
l.+ıdın 063a/14, 199a/10
l.+ıŋız 034b/7, 045b/7
[=13]

lafẓī sözler
l.+leri 151b/15
[=1]

laġv ortadan kaldırma, hükümsüz bırakma, ilga ve feshetme
l. turur 103b/11
[=1]

laḥid mezar
l.+din 042b/1
l.+i 059a/15
[=2]

laḥẓa zamanın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an
l. 022b/4, 053b/5
l.+da 068b/9
[=3]

lām Arap alfabesinin yirmi üçüncü harfi
l. 077b/7
l.+ıġa 148b/1
[=2]

lā-mekān mekansız
l. 023b/5
[=1]

lās köpek
l.+ını 093a/11
[=1]

laṭīf zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe sahip olan, hoş, nazik, yumuşak
l. 034b/5
[=1]

lāy çamur
l. 031a/7, 049b/4
[=2]

lā-yenḳaṭı' durmadan, devamlı olarak
l. 006b/1
[=1]

lāzım gerekli, lüzumlu
l. turur 006a/14, 022b/2, 026b/14,

052b/16, 066a/9, 070a/5, 097b/11, 121b/16, 121b/17

l. 011b/6, 017a/3, 019a/9, 026a/14, 055b/10, 066a/5, 069a/17, 072b/4, 072b/18, 074b/16, 149b/12, 150a/11, 151a/1, 161a/6, 166a/15

l.+da 073a/4

l.+dın 073a/3

[=27]

leb dudak

l.+lerini 109b/5

[=1]

lebbeyk buyrunuz, ne emrettiniz efendim

l. 128a/6

[=1]

leşker asker

l.+idin turur 034b/9

l.+ini 022a/14

[=2]

leşker-gāh askerin toplandığı yer, ordugâh

l.+ı 167a/11

[=1]

levḥ yaratılmışlar hakkındaki bütün bilgiyi kapsayan kitab-ı mübin, levhimahfuz

l. 186a/14

[=1]

levḥi maḥfūẓ Allah'ın takdir ettiği, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha

l. 195b/2

l.+ġa 195b/3

[=2]

levn tür, renk, çeşit

l.+din 077b/7

[=1]

leyletü'l-Ḳadir Kadir gecesi

l.+din turur 196b/1

[=1]

leyletü'r-Reġā'ib Regaib gecesi

L. 189b/3

L.+niŋ 189b/1

[=2]

Leys bin Sa'īd özel ad

L.+ġa 072b/4

[=1]

leẕẕet herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, sefa

l. 104b/12

l.+i 123a/6

l.+idin 192b/10

[=3]

Li ilāfī ḳureyş Kureyş Suresi, Kuran'ın 106. suresidir

L. 199a/15

[=1]

libās elbise, giyecek şey

l. 129a/4, 132a/15, 158a/13, 172a/10, 197b/9

l.+ını 091a/6, 107a/5, 107a/6

l.+ınıŋ 099b/15

l.+ıŋnı 129a/6

l.+larım 060a/14

[=11]

libās-ı ḫūb güzel giysi

l. 176b/15

[=1]

libāslıġ kıyafetli

l. 142a/14

[=1]

līk lakin, bk. līkin

l. 093b/1

[=1]

liḳā yüz, çehre

l.+sını 105b/8

[=1]

Likām özel ad

L. 123a/13

[=1]

līkin Arapça *lakin* kelimesinin eski metinlerde rastlanan Farsçalaşmış şekli, bk. līk

l. 037a/17, 103a/1, 108a/15, 169b/3

[=4]

loḳma bir defada ağza götürülen yiyecek parçası, bir seferde yutulacak miktardaki yiyecek

l. 066b/14, 072b/12, 072b/13, 074b/4, 074b/9, 074b/10, 080b/18, 128a/14, 128a/16, 155a/5, 163b/15, 163b/17, 196b/15

l.+nı 080b/18, 081a/4, 081a/6, 081a/15

l.+nıŋ 080b/19

l.+sı 066b/15, 128b/16

l.+sıġa 081b/2, 164a/8

l.+sını 128a/14

l.+yı 079a/14, 129a/4

[=27]

Loḳmān Ḥekīm özel ad

L. 011a/10

[=1]

loḳma-yı ḥelāl helal lokma

l. 090b/8

[=1]

loḳma-yı ṭa'ām yiyecek lokma

l. 067b/15

l.+ı 155a/5

[=2]

luġat sözlük

l.+de 189b/3

[=1]

luṭf bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik

l. 105b/7

[=1]

luṭf-ı şerbetler şerbetlerin lutfu

l. 101b/2

[=1]

-M-

ma'āş bir kimseye aydan aya ödenen para, ücret, aylık

m. 159b/17, 160a/7
m.+ı 159a/17
m.+ıda 077a/14
[=4]

ma‘īşet geçim, dirlik
m.+i 058a/15, 159a/14, 176b/13
m.+leri 162a/14
m.+ni 116a/9
[=5]

ma‘lūm herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan (şey)
m. 093b/14, 154a/14
[=2]

ma‘mūr gelişip güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş, şenlikli
m. 020a/16, 174b/11
[=2]

ma‘nā kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlul, mefhum
m. turur 064b/17
m. 054a/10
m.+da 195a/17
m.+dın turur 084a/1
m.+nı 074a/1
m.+sı 007a/7, 021b/11, 060b/4, 063a/15, 148b/10
m.+sıda 085a/4
m.+sıdın 074b/12
m.+sını 010a/6, 020b/15
[=14]

ma‘nī bir işin yapılmasını önleyen şey, engel
m. 159b/11
[=1]

ma‘reke savaş alanı
m. 029a/14, 119a/4, 139b/13
[=3]

Ma‘rifet eser adı
m.+de 008a/7
[=1]

Ma‘rifet bilgi, ilim
m. 023b/16, 091b/11, 126a/11
m.+idin 023b/9
m.+ni 147b/4
[=5]

Ma‘rifetü’l-Mürīdin eser adı
M.+de 007b/16
[=1]

ma‘rūf herkes tarafından tanınan, tanınmış, ünlü, meşhur
m. 173b/4, 177a/17
[=2]

ma‘ṣiyet günah, asilik, itaatsizlik
m. turur 056b/11, 099b/4, 099b/7, 099b/8, 104b/12, 125a/1, 127b/7
m. 003a/3, 004b/7, 012b/17, 028a/17, 028b/8, 070b/3, 091b/17, 104b/8, 104b/14, 105a/1, 105b/15, 106a/5, 106b/5, 106b/15, 111a/2, 124b/3, 124b/4, 125a/6, 125a/17, 125b/1, 125b/4, 125b/8

m.+de 123b/12

m.+din 021a/13, 021a/14, 105b/15, 106b/6, 124b/4, 124b/10, 125b/2, 161b/11, 192b/10

m.+ġa 084a/7

m.+i 091a/12

m.+i 091a/13, 091a/14, 091a/15, 092a/1, 108a/2, 125b/1

m.+idin 101a/9

m.+ler 108a/7

m.+lerde 104b/15

m.+lerdin 103a/8, 192a/16

m.+leriniŋ 006b/12

m.+lerni 108b/3

m.+lerniŋ 106a/13

m.+ni 104b/10

m.+niŋ 003a/5, 104b/7

[=60]

ma'ṣūm suçsuz, günahsız (kimse)

m. ėrdi 011a/8

m. 056b/10, 089b/5, 192b/10

[=4]

ma'yūb ayıplanan

m. 008a/16

[=1]

mādām çünkü, değil mi ki, –diği için, madem

m. 015a/14, 060a/1, 100b/4, 104b/2, 104b/3, 104b/4, 104b/5, 105b/13, 105b/17, 121a/5, 121a/6, 121a/11, 128a/11, 196b/17

[=14]

mādāmī çünkü, değil mi ki, –diği için, madem

m. 006b/5, 007b/2, 015a/9, 017a/15

[=4]

mādde madde

m.+sinde 162b/10

[=1]

māde dişi

m. 116b/13, 138a/6

m.+siġa 084a/12

[=3]

māder anne

m. 063a/8, 063a/9, 078a/1

[=3]

maġfiret Allah'ın lutuf ve merhamet ederek kullarının günahlarını affetmesi, bağışlaması, yarlıgama

m. 051a/6, 082a/16, 172a/10

[=3]

maġfūr bağışlanan

m. 015b/8

[=1]

maġrib batı

m. 180b/13

m.+deḳı 181b/10

m.+ġa 017b/1, 034b/4, 156a/13, 180a/14

m.+ġaça 005a/13

[=7]

maġz öz

m.+ı turur 126b/4

[=1]

māh-ı mübārek mübarek ay

m. 062a/3, 063b/1

[=2]

māh-ı Ramażān Ramazan ayı

m. 062a/3, 062a/6, 062a/8, 062a/10, 062a/11, 062a/15, 118b/8

m. turur 020b/6

m.+da 061b/2, 061b/8, 083a/14, 150b/8, 176b/16

m.+nı 064a/11

m.+nıŋ 061b/9, 061b/15, 062a/13, 191a/8,

[=18]

māh-ı şerīf-i Ramażān Şerefli Ramazan ayı

m. 195b/8

[=1]

maḥal yer, mekan, mevki

m.+de 023b/5

m.+din 158b/13

[=2]

maḥallī yerli, yerel, yöresel

m. 106b/9, 153a/3

[=2]

maḥbūs hapis olan

m. 003b/1, 134a/4, 134a/15, 139a/9

m.+ı 134a/5

m.+lar 132a/10

[=6]

Maḥmūd özel ad

M. 174a/1, 174a/5, 174a/9

M.+nı 174a/2

[=4]

maḫrec ses veya harfin ağızdan çıkış şekli, söyleyiş, telaffuz

m.+idin 024a/13

[=1]

maḥrūm iyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan, istediğini elde edemeyen (kimse), nasipsiz

m. 002a/4, 008a/13, 018a/3, 063a/6, 066b/5, 070a/2, 073a/17, 076a/15, 077a/16, 077b/3, 125b/1, 162a/10

[=12]

maḥṣūl buğday, arpa, tütün, meyve vb. topraktan elde edilen şey, ürün

m.+ġa 125a/12

[=1]

maḥşer ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer

m. 062a/15

[=1]

maḫfī gizlenmiş, saklanmış, saklı, gizli

m. turur 196a/16

[=1]

maḫlūḳ yaratılmış şey, insan, hayvan, yaratık

m. 013a/14, 068b/14

m.+dın 025b/7

m.+ġa 105b/9
m.+ı turur 180a/5
m.+nıŋ 068b/11
[=6]

maḫlūḳāt yaratılmış olan şeyler, bütün yaratıklar, mahluklar
m. 001b/4
m.+ı 009b/9
m.+nı 170b/15
[=3]

maḫṣūṣ yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere ait olan, başkasında bulunmayan, hususileşmiş, has, özgü
m. 001b/12, 041b/14, 155b/5, 156b/3
[=4]

māīde yemek, sofra
m. 062b/12
[=1]

māīl bir yana, bir tarafa doğru eğilmiş, meyletmiş
m. ėrdi 067b/6
m.+raḳ 053b/2
[=2]

maḳām mekan, mahal, meclis
m. 175a/17
m.+ı 148a/16
m.+ıda 083b/11, 103b/9, 176a/1
m.+ımġa 171b/8
[=6]

maḳām-ı İbrāhīm Kabe'nin inşası sırasında Hz. İbrahim'in üzerine çıkıp duvar ördüğü ve üstünde insanları hacca davet ettiği kabul edilen taş veya onun bulunduğu yer
m.+de turur 024a/6
[=1]

maḳber mezar
m. 070a/3
[=1]

maḳbere mezar
m.+din 116a/16
m.+siġa 073a/7
[=2]

maḳbūl kabul edilen, reddedilmeyen, geçerli, muteber
m. 043b/5, 135a/5, 155b/9
m.+nıŋ 191a/16
[=4]

maḳdūr elden gelen şey; güç, kuvvet
m.+ı 048a/2, 200a/10
[=2]

maḳdūrī elden gelen şey; güç, kuvvet
m. 045b/3
[=1]

mākiyā tavuk
m.+nıŋ 143a/6
[=1]

maḳṣūd istenilen şey, amaç, gaye, maksat
m. 041b/4, 061a/14, 097a/15
m.+dın 020b/16
m.+ġa 084a/4, 097a/16
m.+ı 084a/9, 132b/8, 134a/13,

134b/1, 160a/4, 161a/1

m.+ımız 025b/14

m.+ıŋız 026a/4

m.+ları 132a/10

m.+larıġā 053b/17

m.+larını 139b/8

m.+um 174b/10

m.+uŋ ėrdi 075b/12

m.+uŋ 075a/15, 075a/16

m.+uŋuzlar 026a/2

[=22]

māl bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, irat, varlık, servet

m. turur 020b/6

m. 029b/16, 039a/9, 063a/4, 065a/3, 065b/4, 075b/8, 075b/11, 076a/12, 077b/14, 078a/6, 083b/16, 093b/3, 124a/13, 140b/9, 160b/4, 160b/9, 172a/16, 173a/3, 174a/12, 174a/14

m.+da 091a/2, 110b/8, 110b/10

m.+dın 023a/15, 070b/11

m.+ġa 067b/4, 093b/11, 140b/10, 140b/11

m.+ı 011b/8, 015a/14, 040a/13, 048b/16, 063a/7, 067b/13, 075a/11, 093a/8, 093b/4, 094b/2, 096b/7, 096b/9, 113b/14, 125b/9, 138b/2, 138b/7, 139a/1

m.+ıda 115b/12

m.+ıdın 021b/9, 039a/9, 072b/9

m.+ıġa 193b/12

m.+ımdın 068b/11, 090a/14

m.+ını 035a/10, 070b/12, 109a/6, 130a/16, 136a/7, 176a/9, 198b/2

m.+ınıŋ 093b/7, 111b/14

m.+ıŋızlarġa 066b/17

m.+ıŋlarġa 064b/11, 073a/8

m.+ıŋnı 065a/9, 065a/11, 114a/7, 174b/1

m.+ıŋnıŋ turur 065a/13

m.+lar 144b/9

m.+larıdın 112a/5

m.+larınıŋ 065a/5, 109b/13

m.+nı 020a/17

m.+nı 072a/18, 140b/13, 177a/11

m.+nıŋ 096b/9

[=82]

mā lā manasız, faydasız, boş

m. 064a/6, 102a/4, 102a/12, 103b/5, 185a/11

[=5]

māldār mal sahibi, varlıklı (kimse), zengin

m. turur 011b/5

m. 161a/1, 163a/16

m.+larnı 178a/12

[=4]

mālik bir şeye sahip olan (kimse), sahip

m. turur 068a/4

m. 010a/16, 072a/1, 110b/3, 111b/3

[=5]

Mālik Dīnār özel ad

M. 066b/11, 070a/10

[=2]

māmā ana

m. 175a/9

[=1]

maŋ- yürümek, ilerlemek

m.-ıp 099b/1

[=1]

maŋa bana

m. 005a/2, 005b/9, 006a/9, 006b/6, 007b/12, 008a/10, 008a/12, 008b/5, 009a/1, 009a/8, 010a/3, 011b/5, 011b/6, 015a/5, 015a/7, 015a/8, 015a/12, 015b/1, 015b/6, 015b/17, 016a/11, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/6, 019b/13, 021a/4, 021a/5, 024a/7, 024b/13, 025b/13, 025b/16, 026a/12, 026b/10, 028a/11, 028a/12, 029a/4, 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/16, 029b/4, 031a/10, 031a/13, 031b/9, 032b/15, 033b/10, 033b/17, 034a/1, 034a/3, 034a/15, 034b/4, 034b/7, 039a/3, 040b/17, 045b/, 047a/11, 047a/13, 047b/2, 048b/14, 060a/11, 061b/5, 067a/15, 068a/3, 069b/11, 072a/12, 074a/9, 074a/12, 074b/6, 075a/4, 075a/8, 076a/4, 076a/5, 076a/6, 076b/5, 077a/5, 077b/8, 078b/13, 082b/10, 082b/17, 084a/12, 085b/2, 086b/15, 087a/6, 087b/17, 089a/8, 089b/7, 089b/8, 090b/5, 092a/8, 092a/9, 092b/2, 093b/14, 094a/15, 095b/1, 095b/3, 095b/5, 095b/6, 095b/15, 100a/13, 101b/8, 101b/9, 102b/14, 104a/8, 104b/17, 105b/6, 108a/7, 108b/11, 108b/17, 111b/10, 113b/1, 114a/10, 116b/7, 118a/5, 118b/12, 121a/15, 122a/9, 123a/8, 124a/3, 126a/1, 126a/9, 127b/13, 127b/14, 127b/15, 128b/11, 128b/13, 131b/5, 133b/8, 138b/9, 138b/10, 138b/15, 146b/13, 148a/10, 148a/11, 148a/12, 149b/12, 149b/13, 150a/1, 154a/14, 154b/1, 157b/11, 164a/3, 165b/3, 165b/12, 167a/2, 167b/11, 169b/12, 170b/13, 171b/1, 172a/4, 172b/2, 172b/17, 173a/7, 173a/14, 174a/9, 174b/5, 175a/15, 175b/1, 175b/3, 175b/10, 175b/17, 176a/4, 176a/8, 176b/3, 176b/6, 180b/3, 180b/4, 181a/11, 181b/3, 191a/3, 191a/4, 191a/5, 192b/5, 193b/3, 193b/4, 195b/12

m.+sı 137b/1

[=187]

maŋa alın

m.+sı 110a/11

[=1]

māni‘ bir işin yapılmasını önleyen şey, engel

m. 018a/12, 049b/4, 070b/3,

105b/6, 130a/10

[=5]

manṣıb devlet memuriyetindeki makam, yüksek mevki

m.+da 093a/16

[=1]

maraż hastalık, illet

m. 082a/5, 144a/6

[=2]

maraż-ı mevt ölüm illeti

m.+de ėrdi 171a/12

m.+de 153a/2, 152b/13

[=3]

mārıż hasta

m.+ge 012b/9, 012b/13

m.+nıŋ 012b/5

m. turur 126a/15

m. 012b/8, 012b/9, 012b/14, 126a/16, 133a/6, 139a/8

m.+nı 012b/8

[=11]

maṣāf savaş

m. 139b/15

[=1]

masẖara maskara, soytarı

m. 151a/9

[=1]

masẖaralıḳ maskaralık

m. 041a/3

[=1]

maṣlaḥat iş, husus, mesele

m.+ı turur 025b/8

m.+ı 063b/11, 083a/14, 194a/1

m.+ıda 071b/5, 074b/8, 098b/7, 098b/8, 168a/15

m.+ıdın 113a/4

m.+ını 056a/10, 128a/10, 128a/17

[=13]

maşrıḳ güneşin doğduğu yer veya yön, gün doğusu, doğu, şark

m. 140a/15, 181b/10

m.+dın 005a/13, 017b/1, 034b/4, 156a/13, 180a/14

[=7]

müteḳaddim eski, eskimiş, takdim edilmiş

m.+din 014b/2

[=1]

mātem sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan büyük acı ve bu acı sebebiyle ağlayıp inleme, zevk ve eğlenceden uzaklaşma, yas

m. 164b/4

[=1]

maṭla‘ doğacak yer, doğuş yeri

m. 072a/10

[=1]

Maṭlūbu’l-Müslimī̄n eser adı

M.+de 048b/1

[=1]

mażarrat zarar verme, zarar

m. 085a/8

m.+ımız turur 101b/13

m.+ıŋ 101b/13

[=3]

mażbūṭ zaptedilmiş, kayda geçirilmiş, derli toplu

m. 179a/7

[=1]

māżī bugüne göre geride kalmış zaman, geçmiş zaman

m. 101a/8, 101a/10

[=2]

maẓlūm haksızlığa uğramış, zulüm görmüş (kimse)

m. 010a/13

m.+larġa 175b/13

m.+larnıŋ 065b/6

m.+nı 105b/13

m.+nıŋ 130a/5

[=5]

maẓlūmluḳ haksızlığa uğramış olma

m.+ıŋız 010a/14

[=1]

mażmūn kastedilen asıl mana, anlam, kavram, meal, mefhum

m.+ı turur 013a/14

m.+ı 002a/11, 015a/13, 017a/16, 024b/14, 027b/6, 039a/6, 043b/15, 129b/3, 138b/5

m.+ı 006b/2, 016a/14, 027a/14, 032a/9, 035b/16, 036a/15, 043a/7, 048b/14, 069b/14

m.+ıdın 021a/6

[=20]

mażmūn-ı ḥadī̱s̱ hadisin anlamı

m. turur 007a/12

[=1]

Mażmur eser adı

m. 006a/2

[=1]

Mażmurāt eser adı

M.+da 026b/17, 157b/5, 197b/10

[=3]

Me'cūc Zülkarneyn döneminde ortaya çıkan ve kıyametin kopmasına yakın dönemde zuhur ederek yeryüzünde bozgunculuk yapacak olan topluluk

M. 178b/15, 179a/3, 179b/7, 179b/10, 180b/13

M.+niŋ 179a/15

[=6]

mebādā sakın, aman

m. 047a/6, 102a/12, 172b/3, 173a/16

[=4]

mecāl güç, kuvvet, derman, takat

m.+i 119a/15

[=1]

meclis bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtima

m. 099a/17

m.+de 080b/9, 080b/17, 085b/8, 092a/14, 092a/15, 092b/15, 099a/17, 102a/9, 104b/9, 104b/10, 104b/12

m.+deki 160b/15

m.+din 007b/5, 099a/3, 099b/1

m.+ge 061a/11, 099a/16, 099b/2, 104b/8

m.+ide 011a/14, 127a/6

m.+ige 085a/15, 085a/17

m.+inde 007b/4

m.+niŋ 085b/8

[=27]

meclis-i ‘ilim ilim meclisi

m. 029b/9

[=1]

meclis-i ṭa‘ām yiyecek meclisi, sofra

m. ėrdi 083a/17

[=1]

mecrūḥ yaralı

m. 123b/2

[=1]

med uzatma, çekme

m. 005b/14, 005b/16

[=2]

meded yardım, imdat, nusret

m. 018b/14, 170b/4, 170b/6

[=3]

medḥ bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, sena

m.+i 101a/4

[=1]

medḥ u s̱enā övme ve yüceltme

m. 009b/2, 052a/7

[=2]

medīd uzun

m. 172b/8

[=1]

Medīne Hz. Peygamber’in mescidiyle kabrinin bulunduğu hicret yurdu, İslam’da iki Harem bölgesinden biri, Resul-i Ekrem ve Hulefa-yi Raşidin döneminin başşehri

M. 078b/15, 093a/6, 181b/1, 181b/2

M.+de 093a/6

M.+ġa 180b/6, 181a/17

M.+niŋ 078b/15, 078b/16

[=10]

Medyen yer adı

M. 126a/12

[=1]

mefāḫiret övünülecek şeyler

m. 018b/16

[=1]

Mefātiḥü’l-Mesāīl eser adı

M.+de 155b/5

[=1]

meger yalnızca, sadece, halbuki, oysaki

m. 004b/3, 005a/7, 005a/8, 013a/17, 013b/3, 015a/6, 015b/2, 016a/6, 018a/11, 018b/13, 022a/1, 023a/12, 025a/9, 026a/15, 026a/17, 026b/1, 027b/1, 028a/12, 032b/4, 034b/16, 034b/17, 035a/4, 043a/10, 045b/6, 047a/17, 048a/2, 052b/13, 054b/17, 061b/16, 062b/16, 074a/8, 075a/4, 076a/5, 078a/8, 079a/10,

079b/1, 079b/2, 080a/9, 081a/10, 081a/16, 081b/4, 081b/5, 081b/11, 085b/13, 088b/8, 092a/3, 092b/13, 094a/11, 094b/1, 094b/14, 094b/16, 098a/11, 098a/13, 098b/1, 100b/1, 102a/1, 102a/7, 102a/12, 104b/14, 104b/15, 107a/1, 110a/6, 110b/13, 112a/2, 112a/10, 118a/9, 120b/8, 124b/14, 162b/9, 162b/16, 164a/16, 165a/8, 170b/14, 171b/12, 176b/13, 176b/14, 176b/15, 176b/16, 179a/7, 182a/2, 187b/1, 189a/7, 189a/12, 194b/17

[=86]

meges sinek

m. 144b/17

[=1]

mehār yular

m.+ı turur 122a/3, 122a/5

m.+ını 113a/16

[=3]

mehtāb ay ışığı, ay aydınlığı

m. 196b/17

[=1]

meḥāsin sakal

m.+imġa 054a/9

[=1]

meḳābir mezarlar

m.+ler 110b/6

[=1]

mekkār hilekâr

m.+larnıŋ 139a/14

[=1]

mekkārlıḳ hilekârlık

m. 194a/2

[=1]

Mekke Kabe'nin bulunduğu ve hac ile umre ibadetinin ifa edildiği kutsal şehir

m. 074a/17, 123b/7, 180b/6, 181a/17

m.+de 114a/3, 114b/9

m.+ge 073b/6, 114a/6

m.+niŋ 114a/8

[=9]

mekr hile

m.+idin 104b/5, 137a/6, 139a/14

[=3]

mekrūh İslam dininde haram olmadığı halde hoş görülmeyen veya yapılması yasaklanan durum, davranış vb

m. turur 014a/8, 053a/8, 053b/3, 055b/9, 055b/16, 080a/7, 082a/4, 184b/7, 197a/1, 198a/10

m. 028b/6, 057b/14, 079b/6, 081a/17, 186b/17, 198a/11, 198a/12

m.+ı 102b/5

[=18]

Mekselmīna özel ad

M. 141a/17

[=1]

mekteb okul

m. 171b/17

m.+ge 171b/17

[=2]

mel'ūn Allah'ın lanetine uğramış, rahmetinden mahrum kalmış, lanetlenmiş, lanetli

m. turur 028b/9, 085b/9, 117a/16, 120b/16

m. 040b/16, 085b/13, 091a/15, 091b/2, 093b/14, 094a/2, 107a/12, 180b/1, 180b/2, 181a/11, 181b/5, 181b/6

[=16]

melāik melekler, melaike

m. 088a/4

[=1]

melāike melekler, melaik

m. 088a/3

[=1]

melām burun

m.+ıġa 059b/1

[=1]

melāmet azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş

m. 016a/6, 052b/13

m.+de turur 077b/7

m.+iŋdin 173b/8

[=4]

Melekū'l-Mevt ölüm meleği, Azrail

M. 019b/4, 153b/14, 154a/2, 195b/6

[=4]

melekü'l-enfās nefesler meleği

m. 155a/3

m.+dın 155a/9

[=2]

melekü'l-erzāḳ erzak meleği

m. 155a/1

m.+dın 155a/4

[=2]

melekü'l-as̱ār izler meleği

m. 155a/2, 155a/7

m.+dın 155a/6

[=3]

melekü'l-mevt ölüm meleği, Azrail

m. 030b/10, 154b/17, 155a/4, 155a/9, 155a/12

m.+ni 191b/2

[=6]

Melfūẓ eser adı

M. 012b/15, 014b/2, 035b/4, 062a/5, 129a/8, 131b/12, 160b/8, 199b/8

M.+da 043a/16, 184b/7, 187a/4, 192a/4

[=12]

Melik Şāh özel ad

M. 175a/3, 175a/4, 175a/9, 175a/12, 175a/16, 175b/1

M.+nıŋ 174b/16, 175a/2

M.+niŋ 175a/1

[=10]

Melik Şāh bin Alp Arslan özel ad

M. 174b/13, 174b/15

[=2]

memleket Bir devletin, bir hükümdarın

yönetimi altında bulunan yer, ülke

m. 084a/15, 167a/8

m.+ide 073b/5

[=3]

Menāfi'ü'l-Ḳurān eser adı

m.+da 013b/7, 132b/13, 135a/1, 139b/11, 140b/7, 141b/6, 143a/1, 144a/6

[=8]

menāḳıb menkıbeler, din büyükleri, kahramanlar, tarihî şahsiyetler gibi kimselerin üstün yaşayışlarıyle ilgili fıkralar, hikâyeler

m. 167b/11, 168a/6, 170a/5, 170b/11, 171b/11, 173b/3, 173b/15, 174b/13

[=8]

menfa'at fayda, yarar, çıkar, kâr

m. turur 164b/4

m. 104b/14, 121a/6, 121a/9, 172b/2

m.+i 072b/18, 073a/2, 172b/1

[=8]

menhī yasaklanmış

m. 079b/6, 081a/10

[=2]

menḳūl ağızdan ağıza geçerek gelen, nakil ve rivayet edilen

m. turur 005a/6, 007a/14, 008a/7, 008b/15, 009b/1, 014a/1, 014a/4, 015b/5, 016b/9, 017a/3, 019a/8, 020b/10, 021a/9, 029b/11, 030a/16, 031b/4, 040a/6, 045a/6, 045b/14, 060b/9, 063b/3, 066b/5, 069b/16, 075b/15, 076b/12, 077b/16, 098b/10, 116a/13, 131a/3, 132b/1, 132b/12, 145b/13, 151a/5, 162a/15, 163b/10, 176a/14, 183b/17, 196a/10, 198a/14

m. 057b/3, 146b/14

[=41]

menkūb talihsiz, bahtsız, gözden düşmüş

m. 022b/2

[=1]

men<u>s</u>ūr yayılmış, dağıtılmış

m. 148b/1

[=1]

meŋze- benzemek

m.-r 073a/3, 124b/11, 159b/10

[=3]

menzelet derece, mertebe

m. 011a/2, 056a/3, 174a/1

[=3]

menzil yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak

m.+de 138b/2, 138b/5

m.+din 138b/1, 138b/10

m.+i 079a/8

[=5]

merātib rütbeler, mertebeler

m. 031b/8, 115b/3

[=2]

merd yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman

m. 073b/5, 073b/8, 073b/9

m.+ler 179b/4

m.+leri 016b/12

[=8]

merdī herhangi bir yiğit

m. 097a/11

[=1]

merdūd reddedilmiş

m. turur 012a/9

[=1]

merg ölüm

m. 112a/3

[=1]

merḥamet herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma

m. 014a/15

[=1]

merḳadeh saygı sözü

m. 030b/16, 032b/16, 036b/11, 090a/4, 159a/16, 173b/15, 174b/13

m.+din ėrse 151b/14

m.+din 147b/12

m.+ġa 014b/4

m.+niŋ 160b/8

[=11]

merkeb eşek

m. turur 126a/4

m. 093a/12

m.+iŋge 118b/16

m.+ini 125b/17, 126a/1

m.+iŋni 126a/2

m.+iŋniŋ 126a/4

[=7]

merrāt defalar, kereler, mirar

m. 172b/6

[=1]

mertebe 1. defa, kez, kat

m. 005b/8, 005b/9, 007a/9, 008a/3, 010a/2, 014b/8, 023a/3, 041b/5, 089a/9, 119b/10, 120a/7, 180a/11, 183a/4, 194a/11, 201b/5, 201b/6, 201b/8, 201b/9, 201b/10, 201b/11

2. rütbe, paye, makam

m. 001b/6, 001b/7, 056a/9, 116b/5, 175a/17

m.+ge 095a/9

m.+lerge 171b/10

m.+ŋdin 173a/13

m.+sidin 009b/17

m.+sini 093a/3

[=39]

Merve Mekke'de bulunan bir tepe

M.+niŋ 180a/5, 180a/11

[=2]

Meryem özel ad

M. 061a/2, 110b/11, 164b/3

[=3]

mes̲āne sidik torbası

m. 144a/5

[=1]

mes̲el örnek, benzer, misal, numune

m. 002a/2, 063a/1, 066a/1, 073a/1, 073a/2, 080a/7, 141b/14

[=7]

meṡellik örnek olma durumu

m. turur 065a/16

[=1]

mes‘ele çözüme kavuşturulması, bir sonuca bağlanması gereken durum, sorun

m. 113b/14, 190b/17, 191a/4, 198a/1

m.+de 087b/5, 176b/4, 178a/10

m.+din 023b/12

m.+ge 023b/11

m.+ler 024b/5

m.+ni 022a/6, 023b/11

m.+side 123b/8

[=13]

Meṣābiḥü'l-Ḥadīṡ eser adı

M.+de 170a/6

[=1]

mesāfet mesafe, uzaklık

m.+i 046a/12, 078b/15, 078b/16

[=3]

mesākin yoksullar, miskinler

m. 083a/11

m.+ġa 001b/14, 071a/2, 071b/6, 077a/6, 083a/15, 084b/17

m.+lerġa 065a/16

[=8]

meṣāliḥ işler

m.+i 170b/5, 170b/8

m.+ini 059a/1

[=3]

mesās esas, asıl, kök

m. 085a/8

[=1]

mescid namaz kılınan yer, cami

m. 019b/16, 028a/7, 028b/7, 054b/3, 055a/5, 058a/3, 058b/2, 058b/3, 067a/14, 075b/12

m.+de 007b/11, 036a/12, 038a/3, 043a/10, 046b/3, 046b/7, 050a/14, 053b/9, 054b/15, 054b/16, 054b/17, 055a/1, 055a/2, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/12, 055b/16, 055b/17, 058a/7, 058a/8, 058a/14, 059a/13, 067b/16, 085b/17, 121a/5, 151a/3, 157a/3, 161b/3, 178a/1

m.+din 019a/17, 027b/16, 028a/5, 028a/8, 046b/3, 046b/8, 053a/14, 054a/2, 055a/13, 055a/17, 058b/13, 067a/15, 086b/1, 163a/3

m.+ge 009a/17, 016b/3, 019a/17, 027a/11, 027b/10, 027b/16, 028a/6, 028b/3, 029b/6, 029b/7, 031a/3, 031a/8, 031b/2, 046b/7, 049a/13, 050a/9, 050a/11, 050a/14, 053a/6, 053a/13, 053b/7, 053b/11, 053b/13, 053b/15, 054a/1, 054a/5, 054a/7, 054a/16, 054b/2, 054b/6, 054b/8, 054b/11, 054b/13, 055a/11, 055a/12, 055a/14, 055a/16, 055a/18, 058a/6, 058a/9, 059a/4, 059a/5, 059a/10,

059a/12, 067a/14, 086a/3, 087b/10, 151a/3, 159a/15, 161a/8, 163a/11, 180a/2

m.+ge 031a/7, 031a/8, 059a/3

m.+i 121a/4

m.+ler 058a/4

m.+ler 075b/10, 179a/7

m.+lerdeki 179a/11

m.+lerni 020a/16, 058b/16, 059a/15, 059a/17, 161a/13, 177b/4

m.+ni 053a/6, 053b/16, 054a/16, 055a/4, 058b/1, 058b/4, 058b/8, 058b/9, 058b/11, 059a/17

m.+niŋ 002b/2, 002b/8, 028a/14, 053a/6, 053a/7, 053a/10, 053b/4, 054a/8, 054a/9, 054b/10, 054b/15, 058a/4, 068a/6, 086a/1

m.+niŋ 058a/3

[=149]

Mescid-i Ḥarām Kabe'yi kuşatan mescid

M. 180a/2

M.+da 123b/7

[=2]

Mescid-i Beytü'l-Muḳaddes Mescid-i Aksa camii

M. 180a/3

M.+ni 051b/9

[=2]

Mescid-i Cum'a Cuma camii, Ulu Cami

M.+da 049a/9, 049a/11

M.+nıŋ 050a/9

[=3]

Mescid-i Medīne Medine camii

M. 180a/2

M.+ni 051b/9

[=2]

Mescid-i Ṭūr-ı Sīnā Sina Dağı mescidi

M. 180a/3

[=1]

meṣelā misal olarak, örnek olarak, söz gelişi

m. 038a/3

[=1]

mesḥ abdest alırken ıslak eli başın en az dörtte birine veya mest üzerine sürme

m. 017a/9

[=1]

mesīne (?)

m. 081a/17

[=1]

mest kendinden geçmiş kimse, sarhoş

m. 090a/5

m.+ni 090a/5

[=2]

mestī sarhoşluk

m. 090a/4

[=1]

mestūru'l-ḥāl gizli, örtülü

m. 097a/15

[=1]

meşaḳḳat güçlük, zorluk, sıkıntı, eziyet, zahmet

m. turur 117b/5

m. 174b/10

m.+i 005b/6, 005b/7, 005b/9

m.+imni 120b/4

m.+ini 120b/6

m.+leri 061b/14

[=8]

meşām burun

m.+ıġa 016b/5

[=1]

Meşārıḳe'l-Ḥadī̠s̠ eser adı

M.+de 136b/15, 176b/2

[=2]

Meşārīḳ eser adı

M.+da 129b/3, 162b/8

[=1]

meşāyiḫ şeyhler

m. 007b/15, 007b/17, 014b/2, 044a/4, 065b/1, 123b/8, 124b/12

m.+din turur 097a/15

m.+din 008a/7

m.+ler 031a/12, 123b/13

m.+lerde 031a/13

m.+niŋ 028b/5

[=13]

Meşāyiḫ-i Kibār eser adı

M.+dın 057b/3

[=1]

meşġūl bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan

m. ėrdi 056a/15

m. ėrdim 105b/5

m. turur 007b/2, 008a/8, 059b/13, 059b/17, 087a/12, 095b/14, 118a/13

m. tururlar 020a/16, 055b/14

m. 036a/13, 055b/1, 103a/3, 106b/5, 131b/10, 171a/8

m.+ıdın 024a/9

[=18]

meşġūlāt meşguliyetler

m.+ını 015a/7

[=1]

meşġūlluġ meşgul olma durumu, bk. meşġūlluḳ

m.+ıġa 014a/5

[=1]

meşġūlluḳ meşgul olma durumu, bk. meşġūlluġ

m. 154a/6, 169a/5

m.+dın 023a/8

m.+ı 035b/1

m.+ıdın 160b/4

m.+ları 035b/1

[=6]

meşhūr herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli

m. tururlar 152a/6

m. 024b/14, 075b/12, 076b/3, 097a/14, 103a/9, 173b/5

[=7]

meşk öğrenmek için yapılan ders, talim, çalışma, alıştırma

m. 103a/5, 103a/6, 141b/13

[=3]

meşrū' dince yasaklanmayan, dine,

şeriata, akla, vicdana ters düşmeyen, kanun ve geleneklere uygun olan (şey veya kimse)

m. turur 094a/17

[=1]

meşveret bir konu hakkında tecrübeli kimselere, o konuyle ilgili olanlara danışma, fikir alma, müşavere etme

m. 087b/7, 091a/17

[=2]

metā‘ maddi manevi sermaye, varlık, servet

m. 093a/12, 096b/5, 140b/14, 141a/10

m.+nıŋ 096b/14, 140b/14, 141a/7

[=7]

mevā (?)

m. 162a/11

[=1]

Mevāḳīt eser adı

M.+de 186b/3

[=1]

mevc dalga

m. 140a/15, 196a/13

m.+idin 141a/6

m.+leridin 012a/4

m.+leriniŋ 048a/16

[=5]

mevcūd var olan, bulunan (şey veya kimse)

m. turur 128a/6

m. 065b/8, 076b/4

[=3]

mevcūdāt var olanlar, yaratılan şeylerin tamamı, canlı cansız bütün varlıklar, mahlukat

m. 061a/5, 171a/6

[=2]

mevīz kuru üzüm

m. 164b/5, 164b/6, 164b/10

m.+niŋ 164b/5

[=4]

mevḳūf vakfedilmiş

m. turur 111b/16, 171b/5

m. 111b/15

[=3]

Mevlānā Żiyāve’d-dīn Müfessel özel ad

M. 133a/17

[=1]

mevt ölüm

m.+ni 198b/3

m.+niŋ 003b/15

[=2]

mevżi‘ yer, mekan, mahal

m. turur 078b/15

m.+ġa 078b/14

[=2]

meydān üzerinde bina vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, saha

m.+ġa 139b/15

[=1]

meyl istek, yönelme, arzu

m. 172b/8

m.+i 172b/6

m.+iŋiz 018b/13

[=3]

meymene sağ kanat

m. 167a/16

[=1]

Meymūn özel ad

M. 090a/11, 090a/13

M.+nıŋ 090a/9

[=4]

meymūn uğurlu, bereketli

m. 002a/11

[=1]

Meymūn bin Mihrān özel ad

M.+nıŋ 090a/8

[=1]

meysere sol kanat

m.+de 167a/16

[=1]

meyyit ölü

m. 004a/1, 107b/11, 116b/6, 116b/9, 158a/2, 158a/10

m.+din 150b/3, 158b/8

m.+ge 150b/11

m.+ge 150b/16, 151a/10, 151a/15, 155b/7, 158a/6, 158a/12, 158a/15

m.+ni 151a/12, 152a/16, 155b/4, 158a/1

m.+niŋ 116b/1, 116b/2, 116b/4, 150b/15, 154b/8, 155b/3, 155b/8, 155b/10, 158a/12, 158b/7, 158b/17

[=32]

mezār kabir

m.+ı 015b/11

[=1]

meẕellet alçalma, bayağılaşma, hakir ve zelil olma durumu, bayağılık, hakirlik

m. 092b/6, 173b/8

m.+ni 076a/13

[=3]

meẕemmet kınama, yerme

m.+i 003a/5, 064b/10, 104b/7

m.+iniŋ 003a/4, 003a/5, 077a/8, 097b/3, 098b/12

[=8]

meẕheb bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri

m.+ide 054b/5

[=2]

meẕkūr az önce adı geçen, sözü edilen, yukarıda anılan, zikrolunan

m. turur 031a/16, 158b/17, 160b/8, 167a/7, 178b/3, 182b/6, 183a/6, 191a/10, 198a/1

m. 044b/16, 137b/9, 162a/11, 163a/9, 187b/5, 188a/1

[=15]

mezūr ziyaret edilmiş

m. 091b/16

[=1]

mėn teklik 1. kişi

m. turur 092a/17, 122a/16

m. 002a/8, 004b/7, 005a/2, 005a/3, 005a/9, 005b/1, 005b/9, 005b/10, 006a/4, 006a/6, 006a/7, 006a/9, 006b/5, 006b/6, 006b/17, 007a/8, 007b/1, 007b/2, 007b/8, 007b/9, 007b/10, 008b/1, 008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/8, 008b/9, 009a/7, 009a/8, 010a/4, 010b/8, 011a/9, 011a/13, 011a/14, 011a/17, 011b/5, 011b/12, 012b/7, 013a/2, 014a/12, 014a/14, 015a/14, 015a/15, 015a/17, 016a/10, 016a/13, 016a/14, 017b/3, 017b/5, 018a/6, 018a/9, 019a/2, 019a/6, 019b/13, 020a/11, 020a/13, 020a/14, 020b/2, 021a/3, 021a/5, 021a/6, 021a/13, 021a/14, 021b/1, 021b/2, 021b/5, 021b/16, 021b/17, 022a/1, 023a/2, 023a/7, 023a/9, 025a/5, 026a/11, 026a/12, 026a/13, 026b/5, 026b/6, 026b/7, 026b/10, 027a/9, 027b/17, 028a/1, 028a/13, 028a/14, 029a/8, 029a/12, 029a/15, 029b/4, 029b/7, 031a/8, 031b/7, 031b/14, 032a/10, 032a/11, 032a/12, 032a/13, 033b/8, 033b/11, 033b/16, 033b/17, 034a/1, 034a/4, 034a/14, 034b/6, 034b/10, 035a/15, 035b/3, 035b/4, 036b/12, 036b/13, 037a/6, 039a/13, 039a/15, 039b/2, 040b/8, 041a/1, 041a/2, 041a/4, 041a/5, 041a/6, 041a/8, 041a/9, 041a/16, 041b/15, 042b/17, 044b/11, 045a/9, 045a/16, 045a/17, 045b/5, 045b/6, 046a/7, 046a/10, 046a/16, 046b/1, 046b/2, 047a/6, 047a/7, 047a/14, 047a/15, 049b/1, 050b/1, 050b/2, 050b/5, 050b/15, 050b/17, 051b/2, 051b/3, 053b/13, 056a/14, 056b/2, 056b/15, 056b/17, 056b/18, 057a/6, 057a/10, 057b/12, 057b/13, 059b/15, 060a/6, 060a/15, 060b/13, 060b/16, 061b/2, 062b/2, 062b/8, 062b/9, 063b/13, 063b/14, 064a/9, 064a/17, 064b/1, 065a/9, 065a/10, 066b/3, 067a/4, 067a/5, 067a/6, 067a/8, 067a/12, 067a/14, 067a/16, 067a/16, 067a/17, 067b/2, 067b/8, 067b/9, 068a/3, 068a/4, 068b/2, 068b/4, 068b/5, 068b/9, 068b/10, 068b/14, 068b/15, 069a/15, 069a/16, 069b/3, 069b/8, 069b/10, 070a/10, 070b/12, 071a/5, 071b/1, 071b/3, 071b/4, 071b/5, 071b/6, 071b/14, 071b/16, 072a/4, 072a/5, 072a/8, 072a/9, 072a/10, 072a/14, 072a/15, 072a/16, 072b/2, 072b/3, 072b/11, 072b/13, 072b/14, 072b/15, 072b/17, 073a/16, 073b/4, 074a/5, 074a/6, 074a/10, 074a/12, 074a/13, 074a/17, 074b/5, 074b/6, 074b/7, 074b/11, 074b/13, 074b/17, 075a/1, 075b/17, 076a/2, 076b/5, 077b/12, 078b/14, 078b/15, 081b/14, 081b/15,

172a/6, 172a/9, 172b/2, 172b/13, 173a/6, 173a/7, 173a/8, 173a/9, 173a/10, 173a/16, 173b/7, 173b/8, 173b/10, 173b/12, 174a/4, 174a/10, 174a/15, 174b/2, 174b/3, 174b/11, 174b/12, 175b/2, 175b/14, 175b/15, 176a/1, 176a/5, 176a/7, 176a/8, 176b/5, 179a/3, 180a/12, 180a/13, 180b/4, 181a/1, 181a/2, 181a/3, 181a/10, 181b/3, 181b/4, 187a/4, 188a/3, 188a/4, 188a/5, 189a/13, 189a/14, 190b/1, 190b/2, 191a/1, 191a/2, 191b/8, 192a/11, 194a/13, 194a/14, 200b/10, 200b/11, 200b/13

m.+de 013a/8, 031a/13, 067a/16, 076b/4

m.+din turur 171a/11

m.+din 005a/17, 013a/7, 014a/14, 016a/12, 022a/2, 023a/1, 029a/5, 029a/9, 029a/12, 029a/16, 029b/7, 060a/6, 061b/8, 071b/15, 074a/11, 076a/4, 078a/13, 082b/9, 083b/14, 086b/15, 092a/8, 093b/9, 094b/11, 098a/1, 098a/9, 100a/7, 100a/10, 101a/6, 102a/13, 104b/1, 108a/6, 111a/14, 119a/14, 119b/3, 122a/9, 122b/5, 126a/2, 128b/12, 152a/7, 152a/10, 152b/9, 152b/10, 169b/4, 169b/15, 170b/14, 171a/13, 177a/6, 177a/7, 181a/7, 187a/17, 191b/6

m.+i 004b/7, 005b/6, 006a/6, 006b/7, 007b/9, 011b/14, 014b/16, 015a/13, 015b/17, 017b/2, 018a/6, 019b/13, 020a/10, 021a/2, 021b/6, 022b/8, 022b/11, 022a/12, 022a/13, 025a/6, 026a/8, 027a/9, 028a/15, 029b/3, 034a/15, 034b/11, 034b/15, 040b/5, 040b/6, 040b/7, 044b/11, 047b/7, 052b/1, 055a/9, 057a/3, 057a/8, 064b/2, 066b/2, 067a/14, 067a/17, 067b/1, 068b/2, 068b/14, 072b/6, 072b/10, 074a/4, 075b/17, 076a/1, 076b/5, 076b/6, 076b/7, 082b/11, 082b/12, 084a/3, 084b/11, 085a/7, 086b/16, 086b/17, 087a/4, 088a/16, 090b/1, 091b/8, 091b/9, 092b/2, 093b/5, 094a/15, 095a/2, 095b/3, 097b/13, 098a/1, 101b/7, 101b/15, 105a/4, 105a/6, 105b/3, 111a/1, 113b/1, 114b/11, 116a/6, 116b/1, 117a/8, 117b/8, 117b/14, 118a/15, 120b/3, 127b/14, 136b/1, 136b/12, 146b/10, 152b/8, 154b/3, 157a/16, 158b/11, 158b/14, 167b/9, 169b/3, 171a/14, 172b/14, 172b/14, 173a/13, 173b/17, 174a/3, 174b/5, 174b/17, 177a/5, 197a/10

m.+im 019a/6

m.+iŋ ėrdin 041a/11

m.+iŋ turur 059b/14, 097a/4

m.+iŋ 005a/15, 005a/16, 005b/6, 007b/2, 010a/17, 010b/1, 010b/2, 011b/5, 012a/9, 012a/11, 014a/12,

014a/14, 015a/9, 015b/7, 016b/5, 017a/15, 018a/2, 018a/9, 018a/15, 018b/2, 018b/3, 018b/16, 018b/17, 020b/14, 021a/12, 021b/3, 023a/1, 024b/16, 025a/1, 025a/2, 027b/5, 028a/14, 029a/2, 031b/14, 033b/7, 034b/4, 034b/5, 040b/13, 041a/2, 041a/5, 041a/8, 041a/10, 041a/16, 042b/1, 044a/14, 045a/16, 045b/2, 049a/11, 049b/8, 051b/1, 054a/9, 056b/15, 057a/16, 057b/11, 057b/17, 059b/15, 060a/14, 061b/4, 062a/19, 063b/7, 063b/8, 064a/4, 064b/2, 067a/6, 067a/17, 067b/3, 068a/3, 068b/16, 071a/1, 072b/14, 074b/1, 074b/2, 074b/8, 075a/1, 075a/4, 076a/4, 076b/6, 077b/11, 078a/12, 078b/3, 079a/6, 083b/10, 084a/5, 084a/15, 084b/8, 084b/12, 085a/1, 085a/8, 089a/6, 090a/7, 091a/2, 091a/3, 092a/10, 093b/16, 096a/6, 096a/13, 097a/5, 097a/8, 097a/16, 097b/15, 100a/6, 100a/10, 102b/15, 103a/2, 104a/12, 104b/2, 105a/15, 105b/3, 105b/5, 106b/14, 107a/9, 107a/13, 107b/1, 108b/10, 108b/13, 110b/1, 110b/15, 111a/2, 111a/3, 111a/6, 111a/9, 111b/3, 111b/10, 114b/9, 114b/12, 115b/17, 116b/7, 116b/15, 116b/17, 117a/9, 117a/11, 117b/5, 117b/15, 118a/4, 118a/8, 118b/15, 119a/14, 119b/4, 119b/8, 120b/2, 120b/4, 121a/16, 122a/8, 122b/9, 123a/11, 123b/3, 124a/3, 126a/4, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 127a/10, 127b/15, 128b/1, 128b/4, 129a/17, 131a/16, 138a/7, 138a/10, 138b/11, 148a/13, 152a/6, 152a/12, 152b/8, 152b/12, 154a/12, 158b/12, 158b/14, 165b/16, 169b/3, 169b/4, 169b/11, 170b/2, 170b/14, 171a/13, 171a/15, 171a/17, 171b/5, 172a/2, 172a/5, 172b/3, 172b/13, 173b/7, 174a/9, 174b/5, 175a/3, 175a/15, 175b/17, 176a/4, 176b/14, 177a/10, 178a/5, 178b/1, 180b/2, 180b/3, 181a/5, 181b/4, 188a/3, 188a/4, 193b/4, 195a/16

m.+iŋ 005b/2, 012b/6, 026a/13, 028a/14, 031a/10, 032a/9, 041a/8, 041a/10, 041a/11, 056b/16, 072b/9, 074b/17, 076a/17, 077a/5, 084b/8, 084b/10, 086b/4, 090b/11, 091b/4, 092a/2, 092a/11, 094b/9, 097a/9, 105a/17, 119b/8, 126a/9, 138b/3, 169b/2, 173a/3, 173a/15, 174b/10, 175a/5, 177a/7, 181b/7, 186a/7

m.+iŋkide 074b/12

[=1195]

mėŋizlik benizli

m. 086a/1

[=1]

Mışır ülke adı

M. 073b/16, 074a/2, 074a/3

M.+da 073b/14

[=4]

mi soru edatı

m. 152b/6

[=1]

mi'de insanlarda ve hayvanlarda karın boşluğunun üst kısmında bulunan ve yenilen yiyecekleri sindirmeye yarayan torba şeklindeki iç organ, kursak

m.+ġa 019b/10, 164b/12, 165a/12

m.+niŋ 164a/15, 165a/11

m.+side 064a/13

[=6]

Miftāḥu'l-Cinān Cennetin Anahtarı, eserimizin adı

M. 002a/1

[=1]

mihmān misafir

m. ėrdim 174a/4

m. 065b/5, 078b/3, 078b/4, 078b/9, 079a/8, 079a/9, 079a/10, 079a/13, 079b/1, 079b/4, 081b/5, 081b/14, 082a/16, 082b/1, 082b/3, 082b/7, 082b/8, 083a/7, 083a/8, 102a/16

m.+ġa 079a/10, 079b/1, 081a/5, 082a/17, 082b/4

m.+ı 068a/3, 081b/12

m.+nı 070a/1, 079a/11, 079a/12, 081b/17, 161b/13

m.+nıŋ 078b/11, 079a/14, 081b/12, 081b/15, 082b/2

[=40]

mihmāndārlıḳ mihmandar olma durumu

m.+ınıŋ 078b/17

m.+nıŋ 064b/9, 078a/15

[=3]

mihr dostluk

m. 013b/16

[=1]

mihribān şefkatli

m. 070b/17, 134b/6

[=2]

mihribānlıḳ şefkatli olma durumu

m. 079a/10, 085a/2

[=2]

mihter büyük

m. 102b/13, 131a/3, 199b/16

[=3]

mihter-i 'Azrā'īl Azrail'in büyüklüğü

m. 015b/9

[=1]

mihter-i mevcūdāt varlığın büyüklüğü

m. 014b/17

[=1]

miḥnet sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat

m. 085a/8

m.+ige 160b/14

[=2]

miḥrāb cami, mescit gibi ibadet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemaatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer

m.+ġa 036b/5

[=1]

mīḫ çivi, büyükçe çivi

m. 109a/11

[=1]

Mikā'īl Kur'an'da adı geçen dört büyük melekten biri

M. 133b/12, 148a/11, 186a/14, 195b/4, 199b/16

[=5]

miḳdār bir şeyin ölçüsü, sayısı veya ölçülebilme, sayılabilme, azalıp çoğalabilme durumu, nicelik, kemiyet

m. turur 088b/4

m. 002a/6, 011a/2, 015a/5, 018b/14, 022b/14, 027a/11, 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 031a/13, 032a/1, 034b/11, 036a/4, 039b/1, 040b/10, 044a/1, 045b/3, 046b/3, 050b/7, 064a/14, 068a/4, 074a/12, 074a/16, 076b/2, 078b/4, 079a/6, 082a/17, 082b/10, 084a/7, 084a/8, 085a/1, 088b/12, 089a/1, 089a/2, 089a/3, 091a/9, 106a/2, 114a/14, 124b/17, 136a/13, 160b/3, 167a/8, 167b/17, 169a/8, 170a/4, 172a/2, 172a/8, 173a/2, 175b/5, 179a/6, 179b/2, 184b/5, 188b/15, 190b/18, 191b/15, 192b/8, 192b/9, 197b/8, 199a/8, 199a/13

m.+ı 120b/8

[=66]

miḳdār-i köfük köpük miktarı

m. 045a/5

[=1]

miḳdār-i ẕerre-yi ẓulüm zulmün zerre miktarı

m. 005b/1

[=1]

miḳrāż makas

m. 108b/17, 162b/1

[=1]

mīl uzunluğu ülkeden ülkeye değişen bir uzaklık ölçüsü birimi

m. 083a/6

[=2]

milḥ tuz

m. 141a/11, 141a/12

[=2]

millet genellikle aynı topraklar üzerinde yaşayan, aynı soydan gelen ve aralarında dil, din, tarih, sanat, töre, dünya görüşü ve ülkü birliği bulunan insanlar topluluğu, ulus

m. 048a/12

m.+de 048a/12

[=2]

mīm Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi

m. 044b/8

m.+ini 148b/1

m.+lerini 011a/3

[=3]

min- binmek, bk. mün-

m.-dürse 066a/6

m.-e almasa 066a/6

m.-er 008b/8

m.-erde 003b/5

m.-gey 008b/2

m.-ip ėrdi 009a/12

[=6]

miŋ bin, sayı

m. 005b/12, 007b/4, 010a/4, 011a/3, 011a/4, 014a/12, 014b/3, 015a/11, 021a/6, 021b/12, 029a/5, 031b/8, 036a/14, 036a/15, 040b/1, 041b/8, 043b/5, 045b/6, 045b/8, 047b/8, 051b/16, 052a/10, 058a/1, 061b/13, 069a/3, 069a/4, 072b/4, 078b/8, 093b/15, 113a/13, 113a/14, 123b/3, 131b/3, 132a/3, 132b/8, 132b/11, 134a/14, 149a/13, 150b/15, 150b/16, 158b/17, 178a/1, 179b/8, 183b/8, 184b/3, 185b/9, 187a/1, 188b/15, 190a/16, 191b/7, 193a/17, 193b/1, 194a/4, 194a/5, 194a/7, 194a/8, 194b/5, 194b/9, 194b/11, 194b/12, 196a/4, 197a/7, 199b/7, 199b/10

[=75]

minber cami içinde genellikle mihrabın sağ tarafında bulunan, cuma namazının farzından önce hatibin üzerine çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü

m. 167a/16

m.+ġa 050a/11

[=2]

mindür- bindirmek, bk. mündür-

m.-üp 117b/4

[=1]

minnet yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini daima borçlu hissetme

m. turur 010b/13

m. 010b/13

[=2]

minnetdār yapılan bir iyiliğe karşı kendisini borçlu hisseden, minnet duyan kimse

m. turur 093b/15

[=1]

Mi'rāc İslam inancına göre Hz. Muhammed'in, Cenabıhakk'ın daveti üzerine yedi kat semayı aşıp Allah'ın huzuruna yükselerek O'nunla görüşmesi mucizesi

M. 009b/14, 010b/12, 019b/12, 108b/16, 108b/17, 165b/3, 192a/6, 192a/8

[=8]

mīrāṡ ölen bir kimseden yakınlarına kalan mal, mülk, para vb.

m. 018b/4, 072b/1, 178b/2

[=3]

Mīrṣādü'l-'İbād eser adı

M.+da 007b/15

[=1]

Mirzā 'Alī Mīrek Barlas özel ad

M. 001b/17

[=1]

Mirzā Maḥmūd özel ad

M. 001b/17

[=1]

mis̱k Asya dağlarında yaşayan bir ceylan cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde

m. 143a/2, 147b/1, 147b/5

[=3]

mis̱ḳāl ağırlık ölçüsü birimi

m. turur 197b/14

m. 065a/7, 065a/8, 146a/7, 197b/14, 197b/15

m.+i 166b/1

[=8]

misāfir görüşme, ziyaret vb. amaçlarla birinin evine veya bir yere gelen ve geçici olarak kalan kimse, konuk, mihmān

m. 048a/2, 200a/16

m.+niŋ 130a/5

[=3]

miskīn aciz, zavallı (kimse)

m. turur 069b/3

m. 083a/10

m.+ġa 030b/17, 066b/1, 071a/1, 072b/5

m.+ge 066a/3

m.+lerge 113a/5

m.+lerniŋ 130a/6, 167b/3

[=10]

misvāk sıcak memleketlerde yetişen dikensiz, ince dallı küçük bir ağaç, salvadora persica, bu ağacın dalından 20 – 25 santim uzunluğunda kesilip ucu kalem gibi yontulduktan sonra dövülerek lifleri ortaya çıkarılmak suretiyle fırça hâline getirilen ve diş temizliğinde kullanılması İslam dinince sünnet olan çubuk

m. ėrdi 018b/10

m. 018a/13, 018a/17, 018b/12, 018b/14, 019a/7, 019a/10, 019a/12, 019b/9, 019b/10, 019b/11, 019b/14, 094b/9

m.+da 019a/10

m.+ġa 018b/12

m.+ıġa 018b/12

m.+nı 018b/13, 019a/9

[=18]

misvāksız misvak olmadan

m.+sız 018a/17, 019a/13

[=2]

mīṭā kamu, geniş yol, yolun sonu

m. 144b/12

[=1]

mīve meyve

m.+de 087a/9

m.+din 080a/10

m.+lerde 182a/8

m.+leridin 051b/13

m.+lerini 034b/3

m.+lerniŋ 004a/4, 121b/5, 163b/13

m.+sidin 070a/11, 121a/9

[=10]

mīvelik meyvelik

m. 085a/12

[=1]

miyāne helva gibi bazı yemeklerin pişme kıvamı

m. turur 165a/12

m. 165a/10

[=2]

miz çokluk 1. şahıs

m. 026a/5, 027b/16, 027b/17, 028a/9, 037a/16, 047a/4, 051a/9, 051a/11, 064b/5, 064b/6, 073a/9, 076b/3, 084a/14, 085b/6, 116b/10, 119a/1, 168b/9, 177a/15

[=20]

mizāc insanın ruh yapısıyla ilgili meyil ve özelliklerinin tamamı, huy, yaratılış, tabiat

m. 097a/4, 163b/11

m.+ı 117b/6

[=3]

Mōġūl Moğul

M. 035b/13

[=1]

mu soru edatı, bk. mü

m. ėrdim 106b/11

m. ėrkin 119a/12

m. turur 004b/1, 006b/8, 022a/6, 035a/7, 086a/17, 105b/3, 106b/10, 116a/4, 120b/1, 129b/4, 151b/9, 155a/4, 155a/7, 172a/6, 172b/16, 173a/3, 195a/16

m. 017b/2, 020b/3, 029b/5, 033b/11, 053b/15, 066a/17, 073b/7, 086a/4, 093b/5, 098a/1, 106b/13, 114b/6, 116b/8, 124a/8, 155a/8, 155a/10, 167b/9, 173a/12, 179a/12, 195a/13, 195a/14

[=40]

mu bu, işaret zamiri

m.+ŋa 011a/1, 040a/17, 051a/1, 137b/14, 196a/17

m.+nça 038a/2, 045a/9, 065b/16, 067b/9, 074a/1, 078b/12, 088b/3, 091a/17, 096b/9

m.+nda 074b/17, 083b/15, 088b/2, 088b/12, 089b/1, 093b/14, 114b/2, 118b/4, 172a/8, 174a/6, 175b/11, 182a/2

m.+ndın 004b/1, 006b/13, 013b/3, 024b/5, 045a/16, 074a/14, 087b/17, 096b/14, 097a/5, 097b/2, 100a/14, 101b/4, 117b/14, 135a/17,

170b/9, 172b/12, 173a/3, 174a/17, 174b/12, 181a/2

m.+nı 013b/16, 022a/17, 028a/8, 031b/10, 032a/13, 033b/16, 073b/8,122b/2, 132a/10, 139a/2, 186a/13, 196a/9

m.+nıŋ 007a/11, 009b/1, 023a/9, 075a/2, 091b/17, 111b/2, 133a/14

[=64]

mu‘ālece tedavi uygulama, ilaç verme

m.+sidin 017a/7

[=1]

mu‘allim öğretmen

m. 011a/5

[=1]

mu‘allimī herhangi bir öğretmen

m. 041b/15

[=1]

mu‘āmele başkasına karşı olan davranış, davranış biçimi, tutum

m. 012b/11, 076a/16

m.+de 161a/13

m.+ġa 050a/8

m.+m 075a/4

[=5]

mu‘aṭṭal terk edilmiş, kullanılamaz

m. 081a/15

[=1]

Mu‘avvaẕeteyn Felak ve Nas sureleri

M. 159a/3, 188a/18, 188b/17, 191a/8, 191a/13, 197b/1, 200a/4

M.+ni 145a/5

[=8]

mu‘ayyin yardımcı

m. turur 060a/8

[=1]

Mu‘ayyine’d-dīn özel ad

M. 190b/17

[=1]

Mu‘āẕ özel ad

M. 163a/12

[=1]

Mu‘āẕ bin Cebel özel ad

M. 163a/10, 163a/15

[=2]

mu‘aẓẓam çok büyük, çok iri, pek kocaman

m. 001b/15

[=1]

mu‘azzez hürmete layık, büyüklük, yücelik, izzet ve şeref sahibi

m. 001b/5

[=1]

mū‘min Allah’ın varlığına, birliğine, Hz. Muhammed’in O’nun kulu ve peygamberi olduğuna ve İslamiyet’in diğer iman esaslarına inanan, iman sahibi kimse, Müslüman

m. turur 030a/6, 170b/17

m. 007a/9, 007b/4, 008b/9, 058a/7, 062b/13, 077a/9, 080b/8, 094a/9, 103b/15, 105b/1, 115a/15, 117a/13, 128b/3, 158b/11, 180a/10, 181b/4

m.+de 020b/5

m.+din 030a/16

m.+ġa 007b/5, 007b/10, 088b/13

m.+ge 022b/2

m.+i 015b/3, 128a/6, 148a/13

m.+ler 020a/15, 050a/11, 088b/15, 182a/14

m.+lerġa 129b/10, 150a/13, 200b/13

m.+lerni 002a/3, 105b/1, 151b/11, 182b/3, 194b/17

m.+lerniŋ 113b/16, 155a/16, 176b/13, 182a/4

m.+ni 181b/5

m.+niŋ 002b/15, 008b/12, 016a/9, 020b/5, 063a/17, 083b/7, 150b/6

m.+niŋ 083b/10

[=53]

mū‘minān müminler

m. 050a/12

[=1]

mu‘teber saygı gören, hatırı sayılır, saygın, itibarlı

m. 002a/3, 048b/1, 173b/5

[=3]

mu‘teḳid inanan

m. 006a/3

[=1]

Mu‘temir bin Süleymān özel ad

M. 094a/3

[=1]

mu‘teriż itiraz eden

m. 137b/6

[=1]

Mu‘avvezeteyn Felak ve Nas sureleri

M.+ni 041b/5

[=1]

mudmin tiryaki

m. 195a/1

[=1]

muḥabbet sevgi

m. 177b/4

m.+i 015b/8, 065a/17

m.+idin 065a/17

m.+iniŋ 040a/1

m.+ni 134b/13

[=6]

muḥāfaẓat muhafızlık, koruyuculuk

m. 115a/14

[=1]

muḥāl olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkansız

m. turur 106b/14

m.+dur 090b/7

[=2]

Muḥammed özel ad

M. turur 007a/15, 015a/15, 051b/2, 057b/12

M. 005a/4, 007a/14, 009a/1, 010b/14, 015b/3, 015b/5, 015b/8, 015b/11, 015b/12, 019b/13, 041a/1, 056a/14, 060b/7, 061b/6, 064a/14, 064a/15, 069b/3, 069b/7, 069b/10,

086a/6, 087a/1, 118b/7, 121a/15, 121a/16, 121b/1, 121b/2, 148a/11, 152b/2, 157a/7, 165b/12, 166b/2, 176b/3, 176b/12, 194b/16, 195a/6, 195a/7

M.+ler 062a/18

M.+niŋ 043b/3, 062b/5, 119b/12, 190a/5

[=46]

Muḥammed bin Ebī Bekir özel ad

M.+din 018b/13

[=1]

Muḥammed bin Semmāk özel ad

M. 142a/12

[=1]

Muḥammed bin Vāsi' özel ad

M. 072b/10

[=1]

Muḥammed ibn 'Abdu'l-lah bin 'Ābdu'l-muṭṭalib bin Hāşim bin 'Ābdu'l-Mennāf özel ad

M. 007a/16

[=1]

Muḥammed ibn Ebī Bekir özel ad

M. 018b/11

[=1]

Muḥammed Kūrekānī özel ad

M. 001b/16

[=1]

Muḥammed Muṣṭafā özel ad

M. 014b/17, 033b/16, 039a/6, 061a/5, 188a/10, 191b/8

[=6]

Muḥammed Münkedir özel ad

M. 096b/12, 097a/1, 097a/2

[=3]

Muḥammed Yūnus Barlas özel ad

M. 001b/17

[=1]

muḥannet korkak, alçak, kalleş, namert (kimse), muhannes

m. 160a/16

m.+ler 160a/3

[=2]

muḥannetlıḳ korkaklık

m. 160a/12

[=1]

muḥārebe savaş, harp

m.+de 171a/8

[=1]

Muḥarrem hicri yılın ilk ayı

M. 004a/7, 182b/18, 183a/1, 183a/2, 183a/7, 183a/16, 183b/7, 183b/17, 186a/5, 186a/8

[=10]

Muḥīṭü'l-Fetāvā eser adı

M.+da 019b/9

[=1]

muḥkem dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli

m. turur 103a/17

m. 046b/17, 047a/4, 177b/2, 179b/13

[=5]

muḥsin iyilik eden, iyi ve güzel işler yapan, iyilikte bulunan, lutuf ve ihsan eden (kimse)

m. 093a/16

m.+lerniŋ 093a/16

m.+niŋ 103a/13

m.+niŋ 103a/14

[=4]

muḥtāc bir şeye veya kimseye ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan

m. turur 023b/11, 169a/9

m. tururlar 117b/7

m. 019a/14, 065a/11, 120a/7

m.+ġa 066b/15, 071b/9

m.+larġa 072a/17

[=9]

muḥtekir fiyat pahalılandığı anda yüksek fiyata satan, ihtikâr yapan kimse, vurguncu

m. 110b/4

[=1]

muḥterem saygı gösterilen, saygıya layık olan, saygı değer

m. 001b/15

[=1]

muḥteşem saygı ve hayranlık uyandıran, gösterişli, görkemli, heybetli, ihtişamlı

m. 028b/3, 028b/4

[=2]

muḫālefet karşı olma, karşı çıkma, aksini savunma

m. 173a/10

[=1]

muḫālefet-i nefis nefsin muhalefeti

m.+de 037b/11

[=1]

muḫalliṣ kurtarıcı

m. 026b/2, 036b/7

m.+lar 026b/1

[=3]

muḫanneṯ kalleş

m. 128b/10, 128b/11

[=2]

muḫayyer istediğini seçmekte, dilediği gibi davranmakta, herhangi bir şeyi kabul edip etmemekte serbest olan (kimse)

m. 020a/10

[=1]

muḫtaṣar ayrıntılı olmayan, derli toplu, kısa, öz, mücmel

m. 002a/3, 105a/1, 169a/11

[=3]

muḳābele bir işin, davranışın gerektirdiği karşı davranış veya iş, karşılık

m. 129b/8, 139b/13

m.+sinde 143a/3

[=3]

muḳābil bir söz veya davranışa karşılık olarak yapılan, bir şeyin karşılığı olan

m. 024a/15, 053b/2

[=2]

muḳaddem zaman bakımından daha eski olan, önce, evvel, önceki, evvelki

m. turur 085b/16

m. 084b/2

m.+iŋniŋ 118a/15

[=3]

muḳaddes her türlü ayıp ve noksanlıktan arındırılmış, yüce ve kutsal bilinmiş, kutsal

m.+i 041b/7

[=1]

muḳarreb yaklaşmış, dost kabul edilmiş kimse

m. ėrdi 173b/5

m. 192a/14

m.+ini 021b/14

[=3]

muḳarrer kesin

m. turur 128a/9

[=1]

muḳarrib yaklaştıran

m. 097a/16

[=1]

Muḳātil bin Süleymān özel ad

M. 137a/3, 149b/4, 180a/13

[=3]

muḳīm bir yere yerleşen, bir yerde oturan, kalıcı olan, ikāmet eden (kimse)

m. 200a/16

[=1]

muḳtedā rehber, uyulan

m.+sı 111b/9

[=1]

muḳtedā-yı ‘ālem alemin rehberi

m. 019a/4, 025a/7

[=2]

muḳtedā-yı muḳaddem önde gelen rehber

m. 043b/13, 054a/7

[=2]

muḳtedī imama uyup arkasında namaz kılan kimse

m.+ġa 030a/10

[=1]

mūm mum, fitili üst kısmından yakmak suretiyle kullanılan basit bir aydınlatma aracı, şem‘

m.+ġa 137b/11

[=1]

mundaġ böyle, bu şekilde

m. ėrdi 154a/11

m. 006b/15, 008a/6, 008a/17, 008b/3, 009a/13, 014a/15, 021b/6, 026a/1, 028b/9, 037a/6, 045a/1, 048a/10, 071b/3, 071b/8, 087b/17, 094a/1, 098a/6, 098a/8, 100b/3, 102a/11, 104b/15, 106b/12, 114b/8, 117b/11, 122a/11, 122b/1, 151a/17, 154b/15, 168b/2, 168b/4, 169b/6, 172a/4, 172a/7, 172b/1, 174b/11, 179b/1, 192b/1

[=39]

mundaḳ böyle, bu şekilde

m. 070b/12

[=1]

mūnis kolayca dostluk kurabilen, sokulgan, sıcakkanlı, cana yakın

m. 125a/5

[=1]

munḳaṭı‘ bir kimse veya bir şeyden ilgisini kesmiş, ayrılmış, aralarında hiçbir bağ kalmamış

m. 118a/2

[=1]

muntaẓır bekleyen

m. 023b/14, 028b/5, 136a/16, 158a/5

[=4]

muŋuz boynuz

m.+ları 153a/7

[=1]

murād erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç

m. 020b/6, 053b/17, 139b/8, 161a/1

m.+ı 107a/8, 123b/1, 128b/2

m.+ıça 141b/3, 174b/6

m.+ıŋ 075b/5, 075b/6

m.+ını 128a/7, 128b/7

m.+larıça 107b/14

m.+larıŋız 025b/15

[=16]

murādāt muradlar

m. 132b/7

[=1]

murāḳabe bir dervişin dış dünya ile ilişkisini kesip iç alemine dalarak özünde hissettiği Allah'a yönelmesi ve o'nun huzurunda kendini denetlemesi durumu

m. 073b/12

m.+de 074a/6

[=2]

mūrçe karınca

m. 122b/9, 122b/11

m.+din 091a/3

[=4]

murdār pis, İslam dinince yenmesi yasaklanmış yahut temiz ve yenilebilir kabul edilmeyecek şekilde ölmüş veya öldürülmüş hayvan

m. turur 065a/15

m. 065a/14, 074b/15

m.+dın 074b/16, 110a/8

m.+nı 065a/14, 099a/15

[=7]

Mūsā özel ad

M. 004a/17, 005b/6, 005b/7, 005b/10, 007b/7, 007b/8, 007b/9, 010b/6, 010b/7, 011a/16, 032b/11, 053a/11, 061b/1, 061b/4, 084a/2, 084a/4, 091a/16, 091b/4, 091b/5, 091b/7, 091b/8, 091b/10, 091b/11, 091b/14, 091b/15, 095a/17, 095b/2, 095b/4, 095b/5, 095b/6, 098b/13,

098b/17, 099a/1, 102a/13, 102a/14, 104a/15, 116a/9, 116a/11, 116a/16, 116a/17, 116b/2, 116b/4, 116b/5, 116b/8, 123a/7, 123a/8, 123a/9, 125a/1, 126a/12, 126a/14, 129a/14, 129b/2, 137a/17, 158b/16, 170b/13, 175b/10, 175b/12, 175b/15, 175b/16, 176a/1, 186b/2

M.+dın 170b/13

[=71]

muṣāḥib biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı olan kimse

m. turur 072a/6

m. 114b/17

m.+i turur 072a/4

m.+ler 154a/16

[=4]

muṣannif yazar, derleyen

m. 035a/15

[=1]

muṣḥaf Kuran-ı Kerim

m. 174a/5, 174a/7

m.+da 121a/7

m.+ge 177b/4

m.+ı 121a/7

m.+nı 021b/13, 053b/3, 174a/6

m.+nıŋ 145b/6

[=10]

muṣībet insanın başına ansızın gelen bela, felaket, dert, sıkıntı

m. turur 029b/8

m. 027b/12, 028a/3, 029b/8, 115a/11

m.+din 006b/11

m.+i 108a/6

[=7]

muṣībetzede felakete uğramış, belaya çatmış

m. 064b/1

[=1]

muṣir düşünce veya isteğinden bir türlü vazgeçmeyen, herhangi bir konuda sürekli direnen, ayak direyen, ısrar eden

m. 195a/2

[=1]

muşḳur- sümkürmek

m.-up 087b/1

[=1]

muşt avuç

m. 076b/1, 094b/16, 151a/13

[=3]

muṭābaḳat uygunluk, uzlaşma

m. 065a/12

[=1]

muṭahhar maddi ve manevi kirlerden temizlenmiş, paklanmış, arınmış

m. 019b/5

[=1]

muṭallaḳa kocasından boşanmış kadın, bir kimsenin boşadığı karısı

m. 098a/13

[=1]

muṭlaḳ kesin, kati, tam, eksiksiz

m. 128b/12

[=2]

muṭṭali‘ bilen, öğrenen

m. turur 088b/2

m. 009b/6, 059b/10

[=3]

muttaṣıl sürekli, daima

m. 148b/2

[=1]

muvāfıḳ uygun, münasip

m. 062b/10, 090b/9, 123a/10

[=3]

muvaḥḥid tevhid getiren

m.+ġa 128a/6

[=1]

mūy bıyık

m. 008a/8, 017b/6, 017b/13, 120b/17

m.+ġa 118b/2

m.+ı 162b/1, 200b/12

m.+ınıŋ 029a/11, 029a/15, 049a/4, 200b/10

m.+nıŋ 017b/13, 191a/16, 200b/11

m.+umda 123b/3

[=15]

mūy-ı ‘āne apış arası kılı

‘ā.+sini 162b/1

[=1]

mūy-ı leb bıyık

m. 002a/14, 002a/16, 016a/3, 017b/14, 049a/7

[=5]

mūy-ı leb pest ḳıl- bıyığını tıraş etmek

m.-sa 049a/7

[=1]

mūy-ı leb pest ḳılmaḳ bıyığını tıraş etmek

m. 002a/14, 016a/3

m+nıŋ 002a/16, 017b/14

[=4]

muz buz

m.+nı 122a/2

[=1]

Muẓaffer özel ad

m.+din 057a/9

[=1]

Muẓaffer Deryā özel ad

m. 010b/11, 010b/12, 016b/13, 025a/14, 057a/9, 062b/2, 062b/4, 067a/8, 067a/11, 067a/12, 073b/4, 087b/14, 087b/17, 088a/2, 089a/16, 108b/7, 150b/7

m.+din 067a/7

[=18]

Muẓafferī Deryā özel ad

M. 025a/12

[=1]

mużṭar çaresiz

m. 105a/10

[=1]

mü soru edatı, bk. mu

m. ėrdim 034b/7

m. turur 022a/6, 132a/13

m. 013a/9, 020b/3, 039b/15, 040b/7, 044b/12, 057a/4, 057a/9, 061b/17, 067a/7, 073a/10, 078a/12, 089b/15, 092a/16, 108a/12, 125a/13, 125a/15, 133b/7, 138b/12, 173a/1, 179b/4, 181a/11

[=26]

mǖʻez̠z̠in namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse

m. 023b/6, 129b/11

m.+ni 150b/10

m. 056a/5, 056b/5, 056b/6, 057a/5, 057a/7, 057b/1, 057b/4, 057b/7, 058a/2

m.+lerniŋ 056a/1

m.+niŋ 057a/6

[=14]

mǖʻez̠z̠inlik müezzin olma durumu

m. 025b/7, 056a/11

[=2]

mübāhāt övünme

m. 075b/12

[=1]

mübāḥ hakkında şeri bir emir veya yasak bulunmayan, yapılması yahut yapılmaması dince kişinin arzu ve isteğine bırakılan, caiz görülen (şey)

m. ėrür 074b/15

m. turur 099b/4, 099b/9, 099b/10

m. 104b/13

[=5]

mübāḥāt mübah olan şeyler

m. 75b/12

[=1]

mübālaġa bir şeyi gerçekte olduğundan daha fazla, daha büyük gösterme, abartma

m. 005a/3, 035a/9, 044a/4, 050b/7, 081a/5, 190b/8

[=6]

mübālaġat abartma

m. 018b/5, 127b/9

[=2]

mübārek çok saygı değer, hürmete layık, muhterem

m. turur 166a/16

m. 002a/11, 014a/9, 014b/2, 014b/10, 018b/11, 018b/14, 018b/15, 018b/16, 034b/6, 035b/5, 036b/5, 037b/14, 041b/15, 044b/17, 045b/7, 046a/17, 049b/12, 049b/14, 052a/6, 052a/7, 057b/11, 060a/12, 061a/7, 061b/5, 062a/6, 062a/8, 062a/10, 062b/3, 063a/13, 063a/14, 064b/1, 075b/13, 087a/2, 101b/10, 111a/10, 112b/2, 118b/3, 119a/17, 122a/10, 125a/17, 128b/13, 131b/13, 136b/9, 136b/11, 137b/5, 142b/4, 142b/6, 151b/15, 164b/15, 168a/6, 168b/10, 169a/12, 170a/7, 170a/10, 170a/12, 171a/6, 179a/16, 179b/3, 181b/12, 192a/5, 192a/7, 192b/6, 199a/10

[=65]

mübārek-bād mübarek olsun

m. 115a/12

[=1]

mübāriz savaşlarda meydana çıkarak hasmıyle teke tek dövüşen

m. 035a/11, 075b/6

[=2]

mübtedi‘ yeni bir şey ortaya koyan, bidat çıkaran kimse

m. turur 021b/8

m.+ini 099b/9

[=1]

mübtelā bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün

m. turur 102b/4

m. 178a/6

[=2]

Mücāhid Raḍya'l-lah özel ad

M. 149a/15

[=1]

mücāme‘at cinsi münasebette bulunmak

m. 149b/5, 164b/10

[=2]

mücerreb deneyimli

m. turur 031b/7, 131a/1, 132b/9, 140b/15, 146b/16

[=5]

mücerred katıksız, karışıksız, saf, halis

m. 028b/14, 139b/14

[=2]

müddet bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre

m. turur 173b/7

m. 064a/14, 067b/6

m.+de 035b/13, 076a/2, 145b/2, 160b/11, 163a/14

m.+din 175a/11

m.+i 013a/13, 029b/4, 105a/13, 114a/5, 128a/8, 169a/7, 172b/8

[=16]

müddet-i medīd uzun müddet

m.+de 120b/6

[=1]

müdevver yuvarlak

m. 145b/3

[=1]

müfācāt ansızın olmak

m. 112a/3, 137a/2

[=2]

müfāḫarat karşılıklı övünme

m. 116b/9, 116b/10

[=2]

müfessir açıklayan, izah eden kimse

m.+i 190b/17

[=1]

müflis parasız pulsuz, beş parasız (kimse), züğürt

m. 108a/13, 108a/14

[=2]

müftī dinî hususlarla ilgili soruları cevaplandıran ve meseleleri fetva vermek suretiyle halleden fıkıh alimi

m. 058b/15

m.+lerġa 114a/17

m.+leri 114a/8

[=3]

müheymī (?)

m. 132b/5, 132b/6, 132b/7, 132b/8

[=4]

müheymīn koruyan

m.+ni 131a/1

[=1]

mühim gerekli şeyler, çok önemli konular

m. 035a/7, 035a/8, 132a/4, 141a/17, 182a/13

m.+i 130b/8

m.+ler 003a/15, 130b/6

m.+lerini 183a/6, 185b/8

[=10]

mühimmāt önemli, ehemmiyetli ve gerekli şeyler, hususlar, işler

m. 001b/16, 131a/2

m.+ım 074a/4

[=3]

mühlet süre

m. 093b/14, 154b/1

[=2]

mühre-yi gerden boyun mührü

m.+i 138a/9

[=1]

mühürluḳ mühürlü olma durumu

m. 063a/11

[=1]

mükāfāt ödül

m. 028a/1

m.+ını 100a/13

[=2]

mükerrem saygı değer, hürmete layık, yüce, aziz, muhterem

m. 001b/5, 001b/15, 058a/15, 105b/1, 139b/10, 141a/15, 147a/16

[=9]

mülāḥaẓa etraflıca ve iyice düşünme dikkatle bakma, tetkik etme

m. 004b/1, 064b/3, 104b/4

[=3]

mülāyemet latife etmek, şaka yapmak

m. 172b/7

[=1]

mülāzemet talebe olma, bir kuruluşta ücret almadan staj yapma, altında bulunma; bir kimseye, bir şey veya yere hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma

m. 012b/13, 176b/13

m.+ide 105b/12

m.+iġa 073b/7, 185b/1

[=5]

mülāzım bir kimsenin yanında veya bir kuruluşta staj yapan kimse, stajyer

m.+ġa 061a/8

[=1]

mülevveṡ kirli

m. 053a/12

[=1]

mülk dükkan, ev, arsa vb. taşınmaz mal

m.+i 173a/5

m.+iŋ 072b/16

m.+ümde 068a/3, 111b/3, 172a/2

[=5]

Mülkü'l-Meşāyiḫ Şeyhlerin lideri

M. 014b/1

[=1]

mümkün olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel

m. 027b/7

m. turur 055b/12

[=1]

mümsiklıḳ eli sıkı olmak

m.+nıŋ 064b/9

[=1]

mün- binmek, bk. min-

m.-di ėrse 138a/8

m.-er ėrdiler 138a/5

m.-er 099b/17, 137b/16

m.-erde 140a/4, 140b/3

m.-ip 138a/10

m.-se 093a/12

m.-üp 070a/6, 138b/11, 177b/6

[=12]

mün'am cömert, hayırsever

m. ėrdiler 071a/1

[=1]

münācāt yalvarış, yakarış

m. 003a/10, 025a/4, 085a/6, 096a/11, 125b/12, 129a/15, 129b/1

m.+da 148b/17

m.+ı 126a/17

m.+nı 126a/7, 126a/8

m.+nıŋ 003a/11, 125b/13

[=13]

münācātnāme konusu Cenabıhakk'ı övme ve O'na yakarma olan manzume

m.+side 158b/16

[=1]

münādī̄ çağıran, davet eden kimse, davetçi

m. 013b/17, 062a/17, 062a/18, 189a/10, 199b/14

[=5]

münādī̄-yi 'arş arşın daveti

m.+dın 051b/5

[=1]

münāfıḳ Allah'a, Peygamber'e ve diğer iman esaslarına inanmadığı halde inanmış gibi görünen ve öyle davranan kimse

m. turur 030a/6, 048a/13, 097b/9, 099b/12

m. 058a/8, 094a/9, 103b/15, 132a/2, 181b/1

m.+lar 110b/13, 139a/10

m.+lardın 181b/2

m.+larġa 030a/8, 031b/17, 176b/13

m.+larnıŋ 100b/4

m.+nıŋ 029b/13

[=17]

Münāfi'u'l-Ḳurān eser adı
M.+da 159b/4
[=1]
münāsib uygun, yerinde
m. 082a/12, 133a/5
m.+raḳ 076a/6
[=3]
mündür- bindirmek, bk. mindür-
m.-üp 191b/5
[=1]
müneccim yıldızların durum ve hareketlerinden geleceğe ait hükümler çıkaran kimse, astrolog
m. 195a/1
[=1]
münḳaṭi' ara verilen, kesilmiş
m. 014a/5
[=1]
münker inkâr eden
m. 003b/14, 004a/14, 018a/3, 019a/7, 030b/13, 051b/18, 066a/11, 100b/2, 101b/17, 151b/13, 151b/14, 151b/16, 152a/3, 152a/5, 152a/13, 152a/16, 152b/3, 153a/1, 153a/4, 153a/5, 153a/6, 178b/8
[=22]
mürebba' dört kat
m. 145b/2
[=1]
mürebbīü'l-'ulemā alimlerin eğiticisi
m. 001b/15
[=1]
mürīd tarikata girip bir mürşide bağlanan kimse, kendi iradesini Hakk'ın iradesine terkedebilmek için bir mürşidin terbiyesine giren dervìş
m. 090b/7
m.+leridin 073b/5
[=2]
mürsel gönderilmiş
m. 196b/13
m.+niŋ 165a/7
[=2]
mürsil gönderen, yollayan
m. 018a/15, 117a/7
[=2]
mürūd armut
m. 080b/1
[=1]
mürüvvet iyilik ve ihsanda bulunma, cömertlik, lutufkârlık
m. 056a/11, 074b/4, 074b/10
m.+din 065a/12
m.+iġa 073b/2
[=5]
Müṣābiḥü'l-Ḥadīs̱ eser adı
M.+de 170b/11
[=1]
müṣāḥabet Karşılıklı sohbet
m. 016b/5
[=1]
müṣāḥib arkadaş
m.+i 170b/2
[=1]

müṣāḥibkār arkadaş

m.+ını 001b/14

[=1]

müsāḥin (?)

m. 195a/1

[=1]

müsebbi'āt-ı 'aşere yedili on dualar

m. 034b/15, 035b/3

m.+ġa 034b/17

m.+ni 033b/13, 034b/10, 035a/3, 035a/6, 035a/9

m.+niŋ turur 035a/13

m.+niŋ 033b/17, 034a/2, 034a/3, 035a/8, 034b/7

[=15]

müsrif israf eden

m.+ni 065a/16

[=1]

müsṭā mümkün

m. 025a/1

[=1]

müstaġnī ihtiyaç ve eksiklik duymayan, elinde olanla yetinen (kimse), tok, doygun

m. 065a/10

[=1]

müstaḳbel bir süre sonra, daha ileri bir tarihte olması, gerçekleşmesi beklenen, ilerideki

m. turur 101b/3

[=1]

müstecāb olumlu, müspet cevap alınan, kabul edilen (istek, dua vb.)

m. turur 127a/11, 130a/1, 130a/4, 130a/8, 130a/9, 196b/12, 196b/15

m. 003a/10, 003a/14, 117b/1, 129a/11, 129b/2, 130a/12, 192b/15, 195a/13

[=15]

müsteḥab hakkında kesin bir emir bulunmadığı halde dinin temel prensiplerine uygun olduğu için beğenilen, tavsiye edilen, sevap kazandıran, dince makbul (iş ve davranış)

m. turur 027b/6, 048b/5, 062b/10

m. 079b/5, 080b/9, 080b/10, 080b/11

[=7]

müsteḥaḳ hak etmiş, hak kazanmış, layık

m. 004b/5, 005a/11, 010a/12, 043b/8, 066b/7, 094a/2, 114b/11, 151b/1, 172a/7, 175b/3, 189a/9, 190a/9

[=12]

müsteḥaḳ-ı dūzaẖ cehennemi hak eden

m. 191b/7

[=1]

müsteḥaḳ-ı raḥmet rahmeti hak eden

m. 051a/6

[=1]

müstevcib bir şeyin kendisine verilmesini, yapılmasını gerekli kılan,

hak eden kimse, layık, müstahak

M. 189a/9

[=1]

Müsülmān İslam dininden olan kimse

M. ėrdiŋ 152b/4

M. 003b/17, 019b/3, 021b/8, 022a/6, 022a/8, 025a/5, 041b/8, 051b/5, 066a/5, 073b/9, 097b/9, 099a/9, 115b/1, 119a/4, 151b/8, 156b/6, 178a/2, 178b/6, 179b/14, 192b/4

M.+dın 041b/8

M.+ġa 006a/2, 027a/5, 066a/9, 066a/10, 071b/12, 114a/2, 163b/17

M.+ı 112b/6, 121a/17, 185a/15, 200a/16

M.+ıġa 084a/16, 163b/15

M.+ını 099b/2, 099b/5, 106a/16, 184b/4, 185b/4

M.+ī 157b/17

M.+īnıŋ 099b/13

M.+lar 012a/16, 020a/8, 020a/16, 026a/6, 027a/10, 035b/12, 061a/11, 073a/8, 102a/17, 103a/12, 117b/17, 169b/5, 172b/3, 173b/17, 175b/8, 178b/14, 179a/11, 182a/1, 182a/3, 182a/9, 182a/17, 185b/1, 200b/5

M.+lar 110a/1

M.+lardın 043b/1, 164a/7

M.+larġa 002a/6, 002a/8, 002a/10, 005b/17, 011b/9, 012a/14, 038a/3, 055b/9, 066a/7, 088b/17, 089a/15, 106b/2, 150a/13, 168a/9, 171a/9, 178a/17, 179a/13, 194a/3

M.+larġa 066a/1, 104b/13

M.+larnı 001b/9, 004b/7, 035b/14, 049a/9, 084b/8, 106b/3, 109a/4, 109b/4,
185b/5, 188a/13

M.+larnı 100a/8

M.+larnıŋ 024a/1, 027a/16, 041a/5, 041a/10, 041b/7, 051b/15, 062b/15, 063a/7, 070b/17, 072a/9, 073a/7, 085a/10, 085a/11, 085b/16, 095a/3, 095a/8, 101b/14, 103b/5, 111b/8, 112b/8, 151b/8, 152b/10, 156a/12, 156b/12, 168a/9, 168a/15, 169a/4, 169b/15, 170a/5, 178b/5, 180a/8, 180b/8

M.+larnın 041b/7

M.+nı 040b/2, 095b/8, 099a/4, 103a/2, 107a/3

M.+nıŋ 017a/13, 027a/17, 030b/2, 061a/12, 061a/13, 062b/15, 080b/2, 099a/14, 124b/1, 156a/12, 176a/9

M.+nıŋ 078b/7

[=151]

Müsülmānān Müslümanlar

M. 014b/15

[=1]

Müsülmānlıḳ Müslüman olma durumu

M. 123b/15, 150a/9

M.+da 006b/14, 101b/7

M.+dın 098b/3

M.+nıŋ 095a/9, 103a/11

M.+nıŋ 103a/12

[=8]

müşerref şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli

m. 105b/1, 139b/10, 195b/16

[=3]

müşk misk

m. 172a/16

m.+de 172b/1

m.+niŋ 172a/17

[=3]

müşkil zor, güç, çetin

m. 097a/13, 129a/5, 132a/5, 134a/10

[=4]

müştāḳ şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen

m. 093a/1

[=1]

müştemel bir şey tarafından içine alınan, kapsanan, bir şeyin içinde bulunan

m. turur 059b/3

[=1]

mütāba'at uymak, takip etmek

m. 019b/1, 030a/12

[=2]

mütābi' uyan

m.+ni 089a/3

[=1]

mütāvażı' alçak gönüllü, kibirsiz

m.+lardın turur 093a/11

[=2]

müte'accib şaşan, şaşkın

m. 059a/2

[=1]

müteberrik mübarek sayılan, teberrük eden, uğurlu

m. 004a/7, 155b/17, 182b/4, 185a/4, 192a/5

[=6]

mütedeyyin dinine bağlı (kimse), dindar

m. turur 097a/11

m. 114a/4

[=2]

müteferriḳ çeşitli

m. 003b/12

[=1]

müteferriḳa ufak tefek masraflar için ayrılan para

m. 148a/8

[=1]

müteġayyir başka bir şekle giren, başka bir hâl alan

m. 030b/9, 074b/5, 074b/6, 110b/2, 186b/10

[=5]

müteḥassin güzel

m. 002a/6

[=1]

müteḥayyir şaşmış, şaşırmış, hayrete düşmüş

m. 059a/2, 092a/9

[=2]
mütekabil karşılıklı
m. 101a/9
[=1]
mütekebbir büyüklenen
m. 076a/2, 077b/5, 082a/3
m.+lerni 092b/4
m.+lerni 092b/10
m.+ni 092b/11
[=6]
mütevażżī abdest alan
m.+ġa 161b/12
[=1]
müttaḳī dinin emir ve yasaklarına tam olarak uyan, günah ve haramdan sakınan, Allah'tan korkan (kimse)
m. ėrdi 114a/12
[=1]
müttefiḳ biriyle aynı fikirde olan kimse, hemfikir
m. 161b/2
[=1]
müvāsāt yardım, dostluk, muavenet, iyilik
m. 120a/9
[=1]
müvekkel vekil tayin edilen, kendisine vekalet verilen kimse
m. turur 125b/14
m. 008b/11, 023a/7, 140b/12, 155a/2, 155a/3, 155a/5
[=7]
müzd ücret, karşılık
m. 026b/8
m.+i 059b/10, 059b/15, 125a/6
[=5]

-N-

na'leyn ayakkabı
n. 053a/6, 053a/8, 053a/13, 053a/15, 053a/17, 053b/1, 054a/3, 110a/10, 161a/12
n.+ni 053a/8, 053a/10, 079b/8
n.+niŋ 162b/2
[=14]
na're nara, haykırma
n. 139b/14, 153a/12, 179a/12
[=3]
nā-bāliġ olgunluğa erişmemiş
n. 095b/16
[=1]
nā-bekār hayırsız, işe yaramaz
n. 181a/11
[=1]
nābīnā kör
n. ėrdi 028a/13
n. turur 028a/14, 104a/5
n. 031a/6, 160b/14
[=5]
nābīnālıḳ körlük
n.+dın 040a/2
[=1]
nā-civān-merd cömert olmayan, iyilik

sever olmayan

n. 124a/8

[=1]

nā-çār çaresiz

n. 173a/7

[=1]

nādān cahil, bilmez, bilgisiz

n. 134a/3

n.+lar 130a/16

[=2]

nādānlıḳ cahillik, bilmezlik, bilgisizlik

n. 020a/3, 052b/7, 108a/11

[=3]

nafaḳa geçinmek için gerekli olan yiyecek, içecek ve bunun için sarfedilen para

n. 072a/9, 074a/16, 083a/14, 161b/9, 197a/4

n.+da 077a/13

n.+nı 185a/11

n.+sı 167b/14

n.+sıġa 197a/4

n.+sını 149b/11

[=10]

nāfile bir kimsenin dinen mecbur ve mükellef olmadığı halde sırf Allah rızasını kazanmak maksadıyle farz dışında kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve yaptığı her türlü hayırlı iş ve davranış için kullanılır

n. 020a/6, 041b/1, 120a/4, 120b/17, 196a/4

[=5]

nāfiẕ etkileyici, nüfuz edici

n. turur 188a/3

[=1]

nā-gāh ansızın, birdenbire

n. 006b/17, 007a/2, 014b/5, 015a/1, 016a/1, 035a/10, 076a/17, 097a/1, 097b/16, 146b/12

[=10]

naġu neden, niçin

n. 013b/10, 072b/13, 095b/16, 097a/5, 102b/12, 102b/16, 106b/11, 111a/13, 112b/5, 167b/13, 192a/17

[=11]

nā-ḥaḳ hakka ve adalete uygun olmayan, haksız, beyhude

n. 005b/14, 005b/15, 040a/13, 040b/2, 040b/5, 106b/3, 108b/9, 108b/12, 109a/6, 119a/5, 173a/2, 173a/5, 176a/5, 177b/3

n.+dın 124b/10

[=15]

nā-ḫōş hoşa gitmeyen, hoş olmayan

n. 040b/4, 067a/13, 081a/10, 087b/2, 099b/14, 100a/2, 100b/4, 117b/16

[=8]

nā-ḫōşnūd memnun olmama

n. ėrdim 119b/3

n. 117b/15, 120a/12

[=3]

naḳış 1. kumaş üzerine renkli iplikler,

sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme

n. 177b/4

n.+ı 004b/3

2. desen, çizgi, işleme (mecaz)

n. 041a/17

[=3]

naḳş-ı kūy sevgilinin olduğu yerin resmi

n. 146/12

[=1]

naḳil başkasına ait bir sözü veya bir fikri, bir olayı bir yerde anlatma, hikâye etme

n. turur 193a/4

n. 013b/7, 020a/13, 194a/9

[=4]

nāliş inleme, inilti, feryat

n. 013a/7, 019a/1, 030a/14, 047a/1, 047a/2, 101a/17, 160a/11, 160b/1

[=8]

nā-maḥrem şeren kendisiyle evlenilmesi caiz olduğu ve nikâh düştüğü için kadının yanına örtüsüz çıkmadığı erkek

n. 104a/3

n.+ġa 104a/1, 104a/2

n.+ge 041a/9

n.+ni 104a/2

n.+niŋ 104a/4, 171a/15

[=7]

namāz İslam dinince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması Müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslam'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet

n. turur 024b/8, 031b/17, 054b/15, 150a/3

n. 010a/8, 016a/11, 017a/15, 018a/17, 019a/12, 019a/13, 020a/1, 020a/8, 020a/9, 020a/10, 020a/11, 020a/16, 020b/1, 020b/3, 020b/13, 022a/2, 022a/3, 022a/14, 022a/16, 022b/8, 022b/9, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 023a/6, 023a/8, 023a/10, 023a/17, 023b/11, 023b/12, 024b/6, 024b/10, 025a/13, 025a/15, 025a/16, 025a/17, 025b/1, 025b/3, 026a/7, 026a/9, 027a/8, 028a/2, 028a/11, 028a/12, 028a/16, 028b/11, 030a/5, 030b/1, 031a/4, 031a/15, 036a/9, 036a/10, 036b/12, 037a/7, 038a/15, 038b/1, 039b/5, 039b/14, 040a/16, 043a/9, 043a/10, 044a/6, 045b/6, 048a/11, 048a/13, 049a/13, 050a/17, 051a/3, 056a/14, 057a/6, 057b/4, 064b/13, 064b/14, 064b/17, 066b/8, 073a/1, 073a/17, 082b/11, 086a/12, 089b/2, 113b/15, 119b/2, 119b/12, 124b/7, 130b/7, 131a/1, 131a/12, 134a/15, 150a/15, 151a/1, 152a/2, 161a/7, 162b/2, 183a/2, 184a/5, 187a/16, 187b/3, 187b/7, 188a/15, 190b/3, 190b/8, 191a/2, 191a/6, 191b/11, 191b/17, 192a/8, 193a/3,

193b/13, 194a/8, 194a/9, 195b/9, 196a/4, 197a/6, 197a/17, 199b/2, 200a/2, 201b/4

n.+da turur 022b/17

n.+da 019b/16, 022b/1, 022b/3, 022b/8, 022b/17, 023b/10, 024a/2, 024b/7, 025a/9, 025a/12, 026b/16, 030a/6, 030a/9, 032a/1, 037b/3, 038a/16, 050a/4, 058a/12, 060a/1, 072b/3, 079b/12, 131b/2, 157b/9, 169a/16, 201b/7, 201b/12

n.+da 050a/11

n.+dın turur 020a/5

n.+dın 012a/13, 022a/10, 022b/1, 024b/5, 024b/10, 025a/14, 025a/15, 032a/10, 032b/7, 037b/6, 039a/4, 040a/6, 042b/7, 044a/8, 047b/5, 047b/15, 050b/9, 051a/16, 052a/14, 056b/13, 073a/16, 082b/11, 115b/15, 115b/16, 129b/11, 131b/2, 159b/5, 160b/2, 162b/15, 183a/12, 184a/9, 184b/12, 185a/2, 187a/6, 187b/9, 188b/9, 189b/12, 192a/1, 192a/9, 197b/1, 199a/17, 199b/3, 199b/10

n.+dın 026a/9

n.+ġa 019a/3, 020a/9, 020b/13, 022b/16, 023b/7, 048a/6, 054b/12, 055b/1, 055b/10, 057a/7, 058a/13, 121b/13, 161b/4, 166a/6

n.+ı turur 024b/7, 024b/9

n.+ı 012a/9, 012a/11, 013a/8, 014a/8, 024a/2, 024a/4, 024b/4, 024b/6, 027b/9, 028b/2, 036a/3, 048a/11, 050a/16, 056b/8, 059a/8, 064b/13, 064b/17, 095a/1, 129b/13

n.+ıdın 050a/8, 198b/8, 200a/10

n.+ıġa 048a/2, 050b/2, 050b/4, 064a/16, 175b/6

n.+ım 012a/9, 012a/11

n.+ıŋ 012a/10

n.+ını 022b/10, 023a/11, 029b/17, 030b/4, 035b/16, 036a/12, 036b/5, 045b/2, 048a/8, 064b/7, 073b/9, 087a/13, 153b/17, 185b/5

n.+ınıŋ 019b/15, 031a/17, 031b/4, 050a/15

n.+lar 003a/15, 043a/11, 130b/6, 182b/5, 183a/1

n.+larda turur 027b/7

n.+ları 020a/6, 042b/15, 050b/9

n.+larıġa 050b/3, 050b/5, 050b/9

n.+larımġa 050b/16

n.+larıŋı 051a/2

n.+larınıŋ 050b/18

n.+larnıŋ 003a/16, 030a/8, 130b/7, 187a/10, 197a/17, 198b/10, 199a/6

n.+larnıŋ 031b/17

n.+nı 002b/3, 018b/9, 020a/1, 020a/5, 020a/11, 020b/3, 020b/7, 020b/9, 021b/3, 021b/5, 021b/10, 021b/15, 022a/9, 022b/12, 024a/7, 026b/11, 028b/1, 028b/4, 028b/5, 028b/6, 029a/2, 029b/13, 029b/14,

030a/3, 030b/7, 030b/12, 031a/9, 032a/12, 038a/17, 041a/7, 041b/1, 041b/14, 042a/16, 042a/17, 043a/9, 043a/11, 044a/3, 044a/4, 044a/5, 044a/9, 044a/11, 047b/8, 050a/5, 051b/2, 051b/14, 052a/1, 052a/16, 052b/1, 052b/4, 052b/6, 052b/8, 053a/15, 056b/9, 059b/7, 064b/15, 065a/3, 113b/4, 126b/8, 130a/13, 130b/8, 131a/2, 150a/4, 150a/10, 150a/14, 150a/17, 155b/8, 185a/4, 190a/6, 190b/5, 190b/15, 191a/9, 192b/6, 192b/8, 192b/16, 194a/11, 194a/12, 199a/9

n.+nıŋ 002b/1, 019b/17, 030a/6, 031a/2, 032b/4, 032b/5, 032b/12, 038a/8, 041a/13, 042b/15, 044a/11, 044a/12, 047b/6, 050a/5, 050b/15, 052b/2, 052b/9, 058a/10, 058a/11, 058a/12, 150b/14, 152a/10, 155b/7, 157a/15, 175b/6, 190a/5, 191a/4, 191a/9, 192b/11, 199b/1

[=394]

namāz-güẕār namaz ḳılmış olan

n. 022a/3, 027b/6, 119b/2, 134a/15

n.+raḳ tururlar 022a/2

[=5]

namāz-ı bāmdād sabah namazı

n. turur 030a/7, 030a/8

n. 025b/2, 031b/17, 032b/17, 036a/3, 042b/14, 065a/2, 181b/11

n.+dın 032a/15, 033b/12, 036b/4, 048a/14, 131b/15, 147b/16, 161b/2, 188b/4, 198b/13

n.+dın 040b/13

n.+ġaça 195a/17

n.+nı 028a/15, 031b/1, 032b/1, 159a/15, 196b/7

n.+nıŋ 002a/16, 002b/2, 002b/4, 013a/9, 031b/9 031b/16, 032a/3, 042b/14, 159b/16

[=35]

namāz-ı cemā‘at cemaat namazı

n.+niŋ 019b/15, 028a/10, 28a/11

[=3]

namāz-ı cenāze cenaze namazı

n.+de 027b/7

n.+ġa 049b/5

[=2]

namāz-ı Cum‘a cuma namazı

n. 049b/4, 049b/7, 051a/11

n.+dın 048b/1, 048b/5, 048b/9, 049b/4, 050a/17, 155a/15

n.+ġa 020b/3, 048a/1, 048a/3, 048a/4, 048a/4, 048a/6, 051a/9

n.+nı 040a/9, 048a/9, 049a/18

n.+nıŋ 047b/17, 049a/17, 049b/16

[=22]

namāz-ı çāşt kuşluk vakti kılınan namaz

n. 037a/15, 037b/17, 038a/4, 038a/5, 052a/13, 060b/14, 132b/12

n.+da 037b/12

n.+nıŋ 002b/5, 037a/12

[=10]

namāz-ı dīger akşam namazı

n. turur 025a/16

n. 040a/3, 040a/14, 129b/12, 131b/10

n.+de 039b/6, 039b/8

n.+din 032b/17, 033a/11, 033b/12, 039b/13, 039b/17, 040a/1, 040a/10, 040b/13, 048b/11, 049b/17, 153b/3

n.+din 049b/15, 064a/4

n.+ni 039b/11, 040a/9, 040a/12, 40b/8, 040b/9, 041a/30

n.+niŋ 002b/6, 039b/2, 039b/3, 040a/15, 199b/9

[=31]

namāz-ı ḍuḥā kuşluk namazı

n. 037b/14

[=1]

namāz-ı evvābīn akşam namazından sonra veya kuşluk vaktinde kılınan nafile namaz

n. 042a/16, 189b/10

[=1]

namāz-ı farīża farz namazı

n.+dın 039a/6

[=1]

namāz-ı ḫaften yatsı namazı

n. turur 025a/17

n. 028a/15, 030a/7, 030a/8, 032a/1, 034a/5, 046b/14, 063b/2, 196b/7

n.+de 041b/3

n.+din 043b/8, 043b/15, 045b/11, 065a/4, 130b/11, 145b/8, 188a/17

n.+ġa 029b/17

n.+ni 031a/7, 043a/4, 046a/7, 046b/1, 046b/3, 046b/12, 047a/5, 161b/14

n.+niŋ 042a/3, 043a/4, 047b/13, 162a/9

[=30]

namāz-ı ‘ıyd bayram namazı

n.+dın 104a/11, 200a/6

[=2]

namāz-ı isti‘āẕe şeytandan Allah’a kaçış

n. 037a/5

[=1]

namāz-ı işrāḳ kuşluk vaktinde kılınan nafile namaz

n.+dın 187a/11, 198b/13

n.+nıŋ 002b/5, 035b/15, 036b/11

[=5]

namāz-ı Leyletü’r-Reġā‘ib Regaib gecesi namazı

n. 189b/11

[=1]

namāz-ı nāfle nafile namazı

n. 041a/16, 041b/10, 050a/3, 050b/16

[=4]

namāz-ı peşīn ikindi namazı

n. turur 025a/16

n. 030b/16, 030b/17, 199b/8
n.+de 038a/6
n.+din 038a/10, 038b/3, 039a/10
n.+ni 038a/8, 038a/15
n.+niŋ 002b/6
[=11]

namāz-ı şām akşam namazı
n. 002b/6, 025a/16, 034a/4, 041b/15, 042a/3, 047b/13, 162a/9, 189a/7, 189b/9, 196a/10, 196b/7
n.+da 195b/16
n.+dın 041a/15, 041b/1, 042a/6, 042a/13, 042b/3, 043a/2, 188a/16
n.+nı 041a/13
n.+nıŋ 041a/12, 041b/2, 041b/10, 042b/12
[=24]

namāz-ı taṭavvu‘ nafile namaz
n. 036b/12, 039b-16
[=1]

namāz-ı teheccüd yatsı namazının ardından fecre kadar geçen süre içinde uykudan kalkıp namaz kılma ve bu süre zarfında kılınan nafile namaz, gece namazı
n.+de 018b/4
n.+niŋ 113b/8
[=2]

namāz-ı tesbīḥ tesbih namazı
n. 201b/4
[=1]

namāz-ı tesbīḥ-i şerīfe tesbih namazı
n. 201b/6
[=1]

namāz-ı vitir gece namazlarının sonuncusu olarak kılınan namaz
n. 161a/8, 199a/7
n.+din 043a/7, 043a/14
n.+ni 047b/10, 132b/2
[=6]

nāme mektup
n. 004b/16, 030a/4, 083b/15, 100a/6, 100a/10
n.+de 004b/17, 083b/12, 100a/5, 100a/7, 100a/9
n.+lerni 005a/13
n.+ŋ turur 083b/16
n.+niŋ 005a/13
n.+yi 056a/5, 100a/5, 100a/9
[=16]

nā-meşrū‘ meşru olmayan
n. 028b/16, 059b/8, 193b/12, 193b/13
n.+dın 065b/17
n.+lardın 177a/17
[=6]

nā-meşrū‘āt meşru olan şeyler
n.+dın 024b/9
n.+lardın 024b/9
[=2]

nāme-yi a‘māl amel defteri
n. 043b/6
n.+i 043a/16, 058a/10, 058a/11, 058a/12

n.+ide 010a/10, 013a/13, 014b/3, 015a/11, 018a/9, 032a/6, 040a/17, 145a/9

n.+idin 028b/8, 145a/7

n.+ini 004a/14, 004b/16, 005a/12, 007b/6, 030b/6, 058a/16, 083b/12

n.+iŋlerde 057b/16

n.+iŋni 083b/12

[=24]

nāme-yi günāh günah defteri

n. 005b/4

[=1]

nāme-yi taḥiyyet-i mescid mescidi temizleme duası

n. 054b/13

[=1]

nā-murād yoksul, fakir, muhtaç

n.+nı 138a/9

[=1]

nā-muvāfıḳ uygun olmayan

n. 081a/3

[=1]

nān ekmek

n. 066b/13, 067a/9, 067a/10, 067a/16, 069a/2, 069b/7, 069b/9, 070b/10, 072b/12, 080a/8, 080a/11, 080a/12, 080a/14, 081b/1, 081b/4, 081b/10, 082b/16, 083a/2, 083a/3, 124a/6, 146b/15, 161b/7, 162b/12, 166a/1

n.+dın 102b/1

n.+ġa 143a/12, 143b/17

n.+ı 078a/17, 167b/2

n.+ını 167b/2

n.+larını 069b/8, 069b/11

n.+nı 080a/8, 080a/9, 081a/14, 081b/4, 081b/8, 081b/10, 081b/11, 082b/16, 082b/17, 102a/17, 124a/6

n.+nı 083a/1

n.+nıŋ 081a/11, 081b/10

[=47]

nān-ı ḫūriş yiyecek ekmek

n. 067a/9, 067a/10, 081b/9

n.+ġa 070b/10

[=4]

nā-rāżı razı olmama

n. 120a/13

[=1]

nāresīde henüz büluğa ermemiş (kimse)

n. ėrdim 117b/14

n. 011a/5, 022a/11, 088b/6, 137b/2, 168b/13, 182a/4, 200a/17

n.+ge 011a/5, 123b/9

n.+ler 041a/5

n.+lerge 141b/16

n.+leriġa 083a/16

n.+lerige 109b/10

n.+lerni 055a/4, 120b/11

n.+ni 011a/6

n.+niŋ 088b/6, 121b/8

n.+ŋni 066b/15

[=20]

nāresīdelik çocukluk

n. 118a/9

[=1]

nā-revā uygun olmayan

n. turur 079a/17, 094a/16

n. 094b/3

[=3]

narḫ satılık şeyin belirlenen bedeli

n. 107a/9

[=1]

nāṣır yardım eden kimse, yardımcı

n. turur 181a/5

[=1]

naṣīb Allah'ın bir kimseye tayin ve kısmet ettiği şey, talih, baht

n. 008a/10, 008a/12, 009a/10, 049a/17, 061b/5, 091a/2, 193b/16

n.+i 008b/5, 025b/6, 104a/1, 110a/15, 110b/8, 115a/14

n.+ini 069b/5

n.+lerini 069b/6, 091b/3

[=16]

naṣīḥat bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt

n. 093a/15, 176b/1

n.+ımnı 094a/2

[=3]

nā-şāyeste uygunsuz, yaraşıksız

n. 113b/10

[=1]

nā-şermlik utanmazlık

n. 095a/17

[=1]

nāşitā sabahtan beri hiç bir şey yememiş olma

n. 147b/2

n.+da 146a/8, 146b/16

n.+ġa 144a/1, 164a/14

n.+ġa 165b/9

[=6]

nātuvān kuvvetsiz, güçsüz, zayıf

n.+ı 066a/6

n.+nıŋ 056b/16

[=2]

naẓar bakış, bakma, göz atma

n.+dın 117a/11

n.+ı 009a/6, 022a/4, 023b/3, 023b/4, 062b/17, 103b/12, 171a/15, 186b/11

n.+ıdın 142b/1

n.+ınıŋ 022a/5

n.+ige 056a/10

[=12]

naẓar-ı ḳabūl kabul etme

n. 002a/9

[=1]

naẓar-ı raḥmet rahmet nazarı

n. 032a/11, 091a/7, 115a/2

n.+i 110a/14

n.+idin 110b/8

[=5]

nāẓır bakan, vekil

n. turur 083b/2

[=1]

nāzil yukarıdan aşağıya inen, nüzul eden

n. 013a/8, 058a/17, 153b/15

[=3]

nāzūk hareketleri karşısındakinde hoşnutluk uyandıracak şekilde ince, zarif, ölçülü, yumuşak ve terbiyeli olan (kimse) ve bu tarzda yapılan (hareket)

n. 097a/4

[=1]

nebīre torun

n.+leridin 080a/13

[=1]

necāset pislik

n. 038a/4, 066a/2

n.+din 025a/10

n.+i 054a/2

[=4]

necāt kurtulma, kurtuluş

n. 021a/9, 021a/14, 059b/6, 089b/8, 089b/11, 101b/8, 102a/2, 102a/3, 126a/8, 130b/9, 131b/5, 137a/7, 152b/5, 153b/9, 198b/4, 198b/11

n.+ıŋ 125b/15

[=17]

necātlıḳ kurtulma durumu

n. 133b/2

[=1]

Necefī özel ad

N. 087b/7

[=1]

Necī Nuh peygamberin sıfatı

n. 044a/9

[=1]

necis pis, murdar

n. 091a/11, 103a/6

[=2]

nedāmet yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip yaptığına hayıflanma, pişman olma, pişmanlık

n. 007a/5, 012b/6, 012b/7, 101a/9

[=4]

nef‘ çıkar, fayda

n. 002a/5, 175b/17, 200b/5

n.+i 066a/16

[=4]

nefes akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk

n. 097a/7, 155a/10

[=2]

nefis kulun kötü, beğenilmeyen, bayağı ve hayvani arzuları, huy ve fiilleri, kibir gazap, kin, haset, hırs, tahammülsüzlük, hasislik, dedikodu, şehvet, ihtiras, heva vü heves gibi zaaflarının merkezi

n. 169a/15

n.+ge 081b/6

n.+i 113b/13, 200a/17

n.+iġa 155a/3

n.+im 090a/7

n.+imġa 068a/4

n.+imge 005b/6, 173a/10

n.+imni 068a/4

n.+ini 068a/10

n.+iniŋ 059b/16, 168b/11

n.+niŋ 020a/12

n.+iŋ 037b/11

n.+iŋġa 072b/13

[=16]

nefes-i āḫir son nefes

n.+i turur 155a/10

[=1]

nefs-i ḫasīs cimri kişi

n. 168b/2

[=1]

nehī olumsuzluk, yasaklama

n. 066a/11, 101b/17, 105b/14, 178b/8

[=4]

Nekīr insanları ölümden sonra sorguya çeken iki melekten biri

n. 004a/14, 018a/3, 030b/13, 152a/16, 152b/3

n.+din 051b/18

n.+din 151b/14, 151b/16, 152a/3

n.+ge 152a/5

n.+ni 152a/13

n.+niŋ 003b/14, 151b/13, 153a/1, 153a/4, 153a/5, 153a/6

[=17]

nemek tuz

n. 145a/5

[=1]

nemekdān tuzluk

n.+nı 080a/8

[=1]

Nemrūd özel ad

N. 110a/12

N.+nıŋ 186a/17

[=2]

neng ayıp, utanma, utanç

n. 162b/2

[=1]

neŋne nesne, şey

n. 171b/6, 171b/7

n.+ni 171b/9

[=3]

nerd tavla oyunu

n. 130b/3, 162b/4

[=2]

nerm yumuşak

n. 081a/8, 175b/11

[=2]

nerme yumuşaklık

n.+siḳaça 025a/3

[=1]

nėrse madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb. yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz

n. 016b/14

[=1]

neṣṣār dağıtan, saçan

n. 122b/14

[=1]

nesil soy, nesil, kuşak, sülale, döl

n. 128b/14

n.+i turur 177a/15

n.+i tururlar 179b/10

n.+ide 115b/13

[=4]

netīce bir olay veya durumun sonunda meydana çıkan olay veya durum, sonuç

n.+leridin 075a/6

n.+si 128b/2

[=2]

nev‘ tür, çeşit, cins

n. turur 099b/3

n. 023a/8, 073a/4, 084b/1, 099b/10, 119a/11, 123b/9, 133a/2, 144b/3, 148a/2, 165a/17, 197b/17

n.+i 082a/12, 099b/3, 099b/4

[=16]

nevāziş okşama, gönül alma, iltifat etme

n. 034b/5

[=1]

nev-kīse yeni zenginleştirilmiş

n.+din 078a/6

[=1]

nevmīd ümitsizlik

n. turur 015b/13

n. 077a/16

[=2]

nevvera'l-lah Allah'ın parıltısı

n. 014b/4, 030b/16, 032b/16, 036b/11, 090a/4, 147b/12, 151b/14, 159a/16, 160b/8, 173b/15, 174b/13

[=11]

nez‘ can çekişme

n. 012b/2, 012b/8, 014b/5, 030b/11, 119a/8

[=5]

nez‘-i cān can çekişme

n. 040a/11

[=1]

neẕr adak, adama

n. 118b/16

n.+ge 069a/17

n.+im 118b/15

n.+ini 118b/13

[=4]

nė soru zamiri

n. ėrdi 026a/4, 074b/11, 076a/9, 086b/10, 118b/7

n. turur 009a/10, 025a/14, 026a/12, 028b/12, 046b/13, 049b/9, 049b/12, 073a/10, 089b/1, 102b/17, 103a/11, 103a/14, 115a/9, 118a/12, 123a/17, 152b/1, 158b/14, 187b/2, 200b/9

n. 002a/6, 005a/10, 008b/4, 008b/6, 008b/7, 011a/2, 015a/3, 015b/1, 017a/15, 018a/6, 018a/8, 020a/3, 021b/1, 022a/4, 023a/16, 025a/1, 025b/15, 027a/11, 029b/17, 034a/11, 034a/13, 034b/11, 035a/13, 046b/1, 049b/13, 053a/2, 057a/9, 057b/16, 058a/14, 062a/19, 062b/1, 062b/13, 066a/14, 066b/4, 067a/5,

068b/9, 068b/10, 070a/16, 070a/17, 072a/7, 073a/11, 073a/12, 074a/1, 074a/10, 074a/14, 074b/6, 074b/10, 075a/2, 075a/13, 075b/2, 075b/8, 076b/1, 077a/6, 078b/4, 081b/13, 082b/5, 082b/10, 084b/9, 085a/1, 086b/11, 086b/15, 087b/15, 088a/15, 088b/4, 089a/1, 089a/2, 089a/9, 089b/8, 089b/11, 090b/3, 091b/16, 092a/16, 093b/13, 094a/4, 095b/1, 095b/3, 095b/6, 095b/14, 096a/4, 096a/10, 097a/12, 100b/7, 102a/2, 102b/6, 102b/13, 103a/6, 103a/7, 104a/6, 104a/8, 105a/14, 105b/11, 106b/14, 107a/15, 107b/12, 108b/11, 110b/2, 112b/2, 114a/2, 114a/17, 114b/8, 116a/10, 116b/6, 117a/8, 117a/9, 117b/5, 118a/6, 118b/5, 118b/12, 120a/8, 120a/10, 122b/2, 122b/3, 124a/4, 125a/2, 125a/4, 125a/7, 129a/7, 131a/15, 131b/2, 131b/7, 135a/3, 136a/12, 136a/13, 136b/3, 138b/12, 146b/11, 146b/13, 147a/15, 147b/2, 148a/3, 148b/8, 151b/7, 152b/14, 154a/9, 159b/11, 164b/4, 167a/17, 168b/5, 169b/2, 169b/5, 169b/8, 171b/6, 172b/1, 173a/1, 173a/8, 173b/8, 174a/1, 175a/3, 175a/5, 175b/11, 179b/6, 180a/1, 182a/17, 183a/17, 186b/12, 187b/2, 189b/6, 190b/9, 191b/6, 191b/14, 192a/1, 192b/8, 194a/14, 197a/7, 197b/7, 198a/16, 199b/10, 199b/15, 200b/4

n.+din turur 101b/9

n.+din 070b/16, 089b/12

n.+ge 008b/3, 010a/17, 111b/9, 170a/3, 172a/13

2. hangi

n. 007a/10, 012b/12, 014b/16, 017b/3, 020b/16, 023a/15, 025b/2, 028b/5, 029b/6, 031a/13, 031b/13, 032a/1, 035a/15, 035b/11, 040b/7, 041b/9, 047a/3, 057a/4, 073b/6, 118a/8, 151a/17, 151b/3, 171b/17, 173b/9, 173b/12, 174a/4

3. ne ... ne ... bağlacı

n. 060b/15, 063b/17, 064a/11, 169a/3, 196b/5

[=247]

nėçe ne kadar, nice, kaç

n. turur 020b/5

n. 019a/2, 021b/17, 037b/8, 047a/3, 050a/17, 054a/14, 064a/10, 067a/10, 073b/14, 074a/8, 074a/11, 074b/7, 074b/12, 078a/12, 085b/10, 085b/11, 086b/3, 093b/5, 093b/6, 093b/15, 096b/15, 097a/13, 101a/11, 104a/12, 122b/1, 125a/15, 129b/1, 133a/14, 138a/8, 138b/13, 141a/5, 144b/2, 154a/11, 154b/4, 158b/13, 159b/12, 160a/16, 162a/6, 162b/11, 163a/11, 163b/10, 172a/4, 173b/7, 175a/11, 178a/6, 178b/16, 182a/8,

185a/16

n.+ge 097a/2

[=51]

nėçük nasıl

n. ėrdi 119b/1

n. turur 015b/17, 119b/15, 169a/3, 171b/4

n. 004b/11, 006a/14, 006b/5, 007a/2, 009a/15, 011a/1, 011b/13, 012a/10, 012b/11, 013b/11, 014b/16, 018a/6, 018a/9, 019a/8, 020b/4, 021b/1, 022b/8, 022b/11, 023b/16, 025b/13, 025b/16, 031a/5, 032a/12, 033b/9, 033b/13, 034a/14, 034b/11, 034b/12, 035b/2, 039b/15, 040b/5, 041a/1, 041a/6, 041b/7, 045a/9, 046b/16, 047a/14, 047b/7, 051a/4, 056b/11, 057a/3, 058b/9, 060b/2, 061a/9, 064b/3, 064b/5, 065b/16, 066a/12, 067a/9, 068b/14, 069a/6, 069b/15, 071b/3, 076a/16, 077a/3, 086b/6, 086b/8, 087b/15, 089a/8, 089b/15, 091a/10, 091b/1, 091b/9, 091b/10, 095a/2, 095a/16, 099a/2, 099a/15, 100a/15, 101a/3, 105a/9, 106b/4, 106b/13, 111a/12, 114a/11, 116a/6, 116b/9, 117b/7, 118b/15, 119b/8, 120b/3, 122a/2, 128b/14, 129a/3, 136b/1, 139b/16, 141b/14, 143a/14, 151b/7, 152a/5, 152a/6, 152b/3, 152b/8, 157a/5, 157a/16, 164b/16, 169a/6, 169b/14, 170a/17, 170b/13, 173b/1, 173b/17, 174a/3, 174a/5, 174b/4, 176a/9, 176b/5, 178a/6, 182a/14, 199b/7

n.+din 027a/8, 031a/7, 047a/5, 050b/7, 067a/7, 067a/11, 067b/10, 071b/8, 125a/15

[=126]

nėge neden, niçin

n. 008b/3, 010a/17, 170a/3, 170a/3, 111b/9

[=5]

nėme madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb. yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz

n. 034a/3, 040a/4, 145b/7, 149b/7, 195b/3

n.+din 023a/14, 037b/8

n.+ni 037b/8

[=8]

nėmerse nesne, şey, eşya

n. turur 016a/17, 018a/15, 022b/13, 023b/13, 023b/14, 023b/17, 024a/1, 024a/6, 024a/9, 024a/12, 024a/14, 024a/16, 024b/1, 024b/3, 027a/10, 037a/13, 054b/11, 070b/1, 076b/1, 081a/10, 086a/11, 088a/15, 094b/8, 095a/11, 112b/8, 112b/11, 112b/14, 146a/2, 151a/6, 161a/10, 162a/16, 162b/12, 163b/10, 166b/14, 171b/6, 185a/9, 196b/13

n. turur 023b/15

n. 007b/11, 007b/12, 009a/3,

009a/8, 011b/5, 012b/13, 013a/7, 016b/6, 016b/13, 017b/17, 018a/2, 019a/1, 020a/4, 020a/17, 020b/17, 021a/5, 021b/17, 030b/7, 031b/2, 032a/16, 037a/13, 038a/11, 039a/13, 039a/15, 040b/18, 041a/1, 041a/16, 043a/2, 043a/12, 043b/10, 045b/1, 047b/1, 048a/7, 049b/8, 053b/3, 061b/8, 062b/3, 063b/7, 065b/4, 065b/8, 065b/9, 067a/15, 068a/1, 068a/2, 068a/3, 068a/16, 068b/1, 069b/4, 069b/11, 070a/5, 070a/8, 070a/13, 070b/9, 072a/17, 072b/2, 073b/7, 074a/14, 074a/15, 074a/16, 076a/10, 076a/14, 076b/4, 080a/3, 080a/17, 080b/14, 081a/3, 081a/6, 081a/11, 082a/15, 083b/9, 084b/3, 084b/4, 084b/5, 085a/9, 088b/12, 089a/13, 089b/8, 089b/11, 090a/15, 090b/7, 090b/8, 094b/9, 094b/11, 098a/15, 098a/17, 099b/14, 099b/15, 100a/2, 100a/7, 103b/1, 107b/10, 108a/9, 111b/16, 113b/2, 115a/10, 115a/14, 117a/15, 117b/10, 118b/14, 120a/13, 120a/14, 122a/8, 123b/10, 126b/13, 127a/13, 127b/15, 128a/9, 129a/11, 133b/7, 136b/3, 141b/13, 145b/14, 146a/7, 147a/13, 150a/1, 151b/17, 152a/12, 155a/4, 155a/6, 155a/8, 155a/9, 160a/12, 161a/4, 162a/5, 162b/15, 167b/17, 168a/1, 169a/8, 172a/3, 172a/9, 173a/3, 179b/17, 191a/3, 197a/3, 197a/4, 198a/10, 198b/1

n.+de turur 096a/4, 102a/2, 132a/9

n.+de 005a/7, 018b/2, 128a/8

n.+din turur 107b/16, 150a/17

n.+din 019a/2, 023a/2, 029b/1, 066b/2, 073b/4, 089a/13, 089b/9, 091a/8, 093a/14, 113b/8, 126b/5, 150a/15, 151a/2, 159b/12, 162a/6

n.+ge 007b/14, 054b/14, 065b/5, 074b/3, 082a/15, 091b/10, 096b/3, 103b/14, 111b/16, 131b/10, 158a/6, 171b/5, 179b/8

n.+ler turur 179b/6

n.+ler 003b/9, 003b/10, 023a/5, 059b/6, 073a/3, 086b/5, 124b/17, 141b/5, 162a/11, 163a/9, 163b/12, 173a/1

n.+lerdin 037a/6, 068a/16, 068a/17, 105b/14, 124b/11, 161b/16

n.+lerge 030b/3

n.+lerni 038a/4, 050a/8, 060b/4, 066a/1, 066a/2

n.+lerniŋ 003b/11, 003b/12, 003b/13, 003b/14, 003b/15, 003b/17, 004a/2, 004a/3, 130a/10, 139a/11, 145b/13, 148a/8, 149b/15, 149b/16, 151b/14, 156b/6, 159a/1, 159a/2, 161b/17, 163a/10, 182a/4

n.+m 068a/3, 069b/4

n.+ni 006b/16, 020a/17, 020b/8,

033a/1, 035b/6, 038a/3, 054a/13, 054b/16, 063a/16, 065b/13, 066a/7, 066a/11, 078a/8, 080b/2, 082b/9, 082b/10, 094b/3, 099b/7, 117b/6, 126b/5, 127b/13, 128b/15, 145a/15, 145b/15, 146a/8, 150a/11, 151a/1, 161a/6, 166b/14, 177a/10

n.+niŋ 079a/8, 083b/8, 197b/7

n.+ŋni 073a/6

n.+si 006b/16, 068b/7, 145a/11, 163a/1

[=303]

ni'met Allah'ın kullarına bağışı olan yiyecek içecek vb., özellikle ekmek

n. 031a/10, 039a/9, 060a/7

n.+din 127a/1, 128a/1

n.+i turur 052b/16, 123b/3

n.+i 053a/4, 088a/8

n.+i 123a/1

n.+ige 123b/3

n.+ilik 093b/1

n.+imġa 116a/13

n.+ini 123b/11

n.+iniŋ 150a/12

n.+ler 123a/9

n.+leride 009b/8

n.+leridin 008b/17, 038a/13

n.+lerige 161b/13

n.+leriŋġa 049b/11

n.+lerini 123a/8

n.+leriniŋ 031a/10

n.+lerniŋ 166a/10

n.+ni 079b/6

n.+niŋ 060a/8, 094a/7, 123b/12

[=27]

ni'met-i devlet devletin nimeti

n+din 192a/17

[=1]

ni'met-i dīdār yüzün nimeti

n. 060a/8

n.+ıdın 192a/12

[=2]

nidā seslenme, çağırma, bağırma

n. 004a/17, 063b/16, 091b/9, 129b/4

n.+nı 148a/13

[=5]

nifāḳ iki yüzlülük, münafıklık

n. turur 099b/4, 099b/11

n.+dın 030a/4

n.+nı 165b/11

[=4]

nifās lohusalık

n. 164b/1, 164b/2

[=2]

nigār resim, nakış

n. 177b/4

[=1]

nihān gizli

n. 072a/8

n.+da 096a/6

n.+ı 096a/14

[=3]

nihāyet son

n. 188b/12, 191a/9, 193a/9

n.+i 106a/17, 199a/13

[=5]

nikāḥ bir kadınla bir erkeğin kanun nazarında karı koca sayılmalarını sağlayan işlem

n. 094b/9

n.+da 007a/1

n.+ı 107a/17

[=3]

nīk-baḫt iyi talih

n. 034b/16, 095a/10

n.+lardın 196b/7

n.+larġa 195b/1

[=4]

nīk-baḫtlıḳ iyi talihli

n. 190a/13

[=1]

nīk-baḫtlik iyi talihli

n. 106a/8

[=1]

nīkūkār işleri doğru ve iyi olan, iyi işli

n. 038a/6, 156a/4

n.+lardın 116b/17

[=3]

Nīl Nil nehri

n. 168b/3, 168b/5, 178a/15

[=3]

nīm yarı, yarım

n. 073b/5, 073b/8, 073b/9

[=3]

ni'met nimet, iyilik, ihsan, bağış

n. turur 123a/5, 123a/6

n. 094a/8, 094a/10, 094a/11, 122b/16, 123a/17, 182a/9, 192a/12, 192a/17

n.+leriġa 095b/12

n.+lerimniŋ 123a/11

[=15]

ni'met-i ḥüsn güzel ni'met

n. 085a/5

[=1]

ni'met-i imān iman nimeti

n. 150a/9

[=1]

Niṣābu'l-Aḫbār eser adı

N.+da 184b/2

[=1]

Niṣābü'l-Fıḳıh eser adı

N.+da 087b/9

[=1]

nişān işaret, belirti, iz

n. 114b/12

[=1]

nişāne işaret, alamet, belirti

n.+si 020b/5, 029b/12, 029b/13, 103a/11, 103a/12, 103a/13, 103a/14

[=7]

nişāne-yi āḫirü'z-zamān zamanın sonunun belirtisi

n. turur 178a/13

[=1]

nişīn oturan, sakin; sonuna geldiği kelimelere "oturan" anlamı katarak

Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar

n. 007b/8, 007b/10, 030b/1, 051a/9, 104b/9

[=5]

niyā ata, ced

n.+ġa 084b/9, 084b/10, 096a/8, 102b/4, 200b/7

n.+nıŋ 104b/4

[=6]

niyāz dua, tazarru

n.+ġa 126b/12

n.+nıŋ 053b/14

[=2]

niyāz-mend niyazlı

n. 126b/12

[=1]

niyyet bir şeyi yapmayı önceden kurma, zihinde tasarlama, yapmayı aklına koyma, yapmaya karar verme

n. turur 024a/6

n. 037a/6, 084a/9, 141a/16, 149b/7, 149b/8, 160a/2

n.+de 084a/8

n.+i ḳılsun 193b/15

n.+i 024b/4, 083b/10, 084a/15, 101b/3

n.+ide 035a/8, 043a/11, 065b/11, 084a/10, 133a/1, 133a/2, 133a/3, 144b/8, 184b/14

n.+ige 028a/1, 028a/9, 084a/7

n.+im turur 083b/10

n.+im 084b/8, 084b/10, 084b/13

n.+imiz 026a/5

n.+iŋ 083b/2, 084a/4

n.+iŋge 085a/1

n.+ini 036b/11, 050b/15, 196a/9

n.+iniŋ 002b/15, 083b/7

n.+iŋni 083b/17

n.+iŋniŋ 068a/9, 068a/13

n.+leridin 084b/7

[=43]

niyyet-i ḫāliṣ saf niyet

n. 188b/14

[=1]

niyyet-i ka‘be kabe niyeti

n. 024a/3, 024a/4

[=2]

niyyet-i maḳām makam niyeti

n. 024a/3, 024a/4

[=2]

niyyet-i rūze oruç niyeti

n. 079b/2

[=1]

nizā‘ kavga

n. 031b/3, 177a/3

[=2]

Niẓāme’d-dī̇n özel ad

N. 132b/11

[=1]

nī̇ze mızrak, süngü

n. 018a/11, 036b/6, 141a/3

n.+ler 109a/17

[=4]

noḳṣān eksiklik, kusur

n. 020a/5, 020a/7, 022a/17, 145b/13, 146a/1

n.+dın 025a/10

n.+ı 026b/2, 099b/15

n.+ını 100b/15

[=9]

noḳṭa biçimi kalemin kağıda bir defa dokunması ile meydana gelen ben gibi ufak şekil, benek

n. 049b/9, 049b/12

[=2]

nūçeker hizmetçi

n.+lerniŋ 146b/12

[=1]

Nūḥ özel ad

N. 044a/9, 091a/8, 093b/11, 093b/13, 093b/15, 093b/17, 123a/2, 180b/17, 186a/16

[=10]

nūr ışık, nur

n. 004a/14, 016b/7, 017b/17, 019a/15, 023b/16, 046a/2, 046b/8, 049a/4, 102b/15, 107a/14, 107b/1, 126a/11, 158a/14, 182b/2, 192a/16, 193a/7, 194b/4, 198b/4

n.+dın 017b/1, 045b/17, 046b/4, 047a/16, 047b/1, 155a/11

n.+dur 016b/7

n.+ı 004b/17, 049a/1, 059a/5, 059a/9, 110a/3, 116a/16, 123b/14, 156b/16, 164a/6, 178b/9, 185b/7, 191b/1

n.+ını 098b/12

n.+lar 150b/16

[=41]

nūrānī temiz, mübarek, nurlu

n. 022b/9, 179a/17, 193b/2

[=3]

nūr-ı raḥmet rahmet nuru

n. 192a/15

[=1]

nūru’s-semavāt göklerin nuru

n. 143a/9

[=1]

nuṣḥ öğüt

n. 046a/11

[=1]

nuṣret zafer, başarı

n. 003b/7, 099a/10, 171a/9

[=3]

Nūşīrevān özel ad

N. 176a/3, 176a/5, 176a/7, 176a/8, 176a/11

n.+ġa 176a/10

[=6]

nuṭfe döl, meni, bel suyu

n. 105b/17

[=1]

nüsḫa bir yazıdan çıkarılan suret, yazılı bir şeyin benzeri, eşi, tıpkısı

n. 195b/3

n.+da 195b/7

n.+nı 002a/10

n.+sını 195b/4, 195b/5, 195b/6

[=6]

nüsẖa-yı Fārsī Farsça nüsha

n.+de turur 002a/12

[=1]

-O-

o 3. tekil kişi

o. 015a/6, 020b/6, 025b/6, 028a/3, 035a/11, 063a/3, 074b/8, 086b/1, 093a/6, 110a/17, 124b/7, 153a/14, 171a/9, 183a/8

o.+lar 004b/7, 004b/14, 010b/1, 019b/13, 019b/14, 022a/2, 025b/17, 026a/4, 027b/5, 029b/14, 035a/12, 035a/14, 035b/12, 035b/14, 041a/9, 043b/14, 047a/3, 047a/8, 047a/16, 051b/5, 055b/2, 056a/2, 061b/4, 061b/11, 063b/11, 065a/2, 071a/17, 071b/16, 074b/1, 074b/15, 077b/4, 088a/9, 088a/10, 102b/14, 103a/6, 105a/7, 107b/1, 107b/13, 111a/5, 111a/7, 114a/7, 114a/10, 146b/13, 150a/1, 151b/3, 152a/6, 152a/10, 153a/7, 162a/11, 167b/5, 169b/1, 169b/5, 171b/2, 177a/16, 179a/8, 179a/10, 179a/14, 179b/10, 179b/13, 189b/7

o.+larda 107b/13

o.+lardın 006b/11, 024b/17, 047b/1, 053a/2, 062a/2, 072a/11, 072b/3, 074b/4, 104b/12, 105a/8, 107b/14, 109a/9, 112a/6, 114b/9, 121a/15, 140a/1, 152a/1, 153a/1, 154b/2, 156a/3, 156a/6, 176b/8, 178a/1, 179a/4, 179a/13, 179b/8, 179b/14, 180a/1

o.+larġa 004b/13, 010a/12, 018a/12, 026a/2, 026a/3, 028a/2, 028a/3, 036b/9, 041a/1, 041a/2, 045b/2, 046a/13, 047a/6, 049b/3, 050a/12, 055b/2, 055b/4, 056a/8, 056b/2, 061b/8, 061b/9, 061b/12, 063b/10, 076b/11, 079a/9, 085b/12, 087b/8, 092b/5, 092b/6, 092b/7, 102a/9, 102a/10, 107b/15, 108a/17, 112a/3, 113a/10, 115a/2, 115a/7, 120a/16, 121a/4, 133a/5, 144b/9, 162a/14, 176b/16, 177a/8, 178a/7, 179a/5, 179a/10, 180b/11, 181a/5, 195b/12

o.+large 051a/10

o.+larımdın 117b/15

o.+larını 117b/16

o.+larnı 026a/2, 026a/6, 027b/5, 041a/6, 047a/7, 047a/16, 050a/8, 053a/2, 061b/3, 067b/15, 077b/4, 101a/14, 107b/13, 108a/14, 113b/13, 116b/15, 117a/14, 120a/13, 120a/15, 144b/10, 151b/1, 152a/15, 178a/6, 178a/8, 182a/17

o.+larnıŋ 003a/8, 003b/15, 004b/14, 013b/18, 018a/11, 028a/1, 028a/9, 034b/1, 041a/2, 044a/12,

047a/7, 047a/17, 047b/8, 047b/9, 050a/8, 050b/8, 054a/17, 056a/3, 061b/3, 061b/14, 062a/7, 062a/9, 076a/2, 088a/10, 093b/10, 102a/9, 103b/13, 104b/15, 106b/4, 108a/16, 108b/17, 109a/3, 109a/5, 109a/7, 109a/10, 109a/15, 109a/17, 109b/6, 109b/8, 112a/3, 112a/4, 112a/12, 113a/4, 115b/6, 118b/16, 120a/16, 121b/7, 137b/7, 138a/6, 140a/2, 145a/2, 151b/2, 151b/13, 151b/15, 152a/5, 152a/7, 153a/10, 154a/13, 156a/6, 156a/13, 166a/9, 171b/2, 177b/3, 178a/7, 178b/15, 178b/16, 179a/1, 179a/12, 179b/14, 180a/8, 192a/16

[=255]

obdān bayındır, mamur, abat, şen

o. 020a/16, 174b/4

o.+ı 035b/10

[=3]

oġlan erkek çocuk

o. 015a/14, 075a/3, 112a/14, 123b/10, 168b/14

o.+lar 022a/11, 171b/17

o.+larġa 144b/2

o.+larıdın 121b/6

o.+larnıŋ 172a/9

o.+nıŋ 168b/17

[=11]

oġrı hırsız

o. 135b/12, 138b/7, 138b/16, 139a/17, 144b/15, 145a/15

o.+dın 140b/9, 140b/14, 141a/10

o.+ġa 145a/12

[=10]

oġrılıḳ hırsızlık

o. 162a/5

[=1]

oġul oğul, evlat

o. 011b/7, 080a/13, 121a/14, 137b/2

o.+ı 017b/2, 061a/1, 061a/3, 068a/11, 117a/9, 118b/9, 124b/2, 125a/8, 158b/12, 171b/16, 172a/1, 172b/16, 172b/17, 175a/3, 175a/15, 195b/14

o.+ıdın 168a/11

o.+ıġa 011a/10, 072a/14, 158b/10, 169b/9, 169b/11

o.+um 011a/10, 117a/8, 118b/17, 120b/2, 169a/1, 172a/8

o.+umdın 118b/5

o.+uŋ 168a/11

[=34]

oġurla- çalmak

o.-dı 125b/17

o.-p turur 126a/1, 126a/2

[=3]

oẖşa- benzemek

o.-r 073a/1, 082b/3, 158a/8, 179b/9

o.-rraḳ 049b/9

[=5]

oẖşat- benzetmek

o.-ıp 107a/5, 107a/6

o.-ḳan 016a/2

[=3]

oḳ kuvvetlendirme edatı

o. 054b/9

[=1]

oḳ yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk

o. 139a/2, 174b/1, 179a/9

o.+ları 179a/9

[=4]

oḳı- 1. okumak, bk. oḳu-

o. 031b/15

o.-dı ėrse 126a/10, 149a/1

o.-dı 057a/5, 067b/10, 070b/2, 070b/4, 083a/17, 142b/2, 157b/9, 180b/16

o.-dılar 125a/11

o.-ġalı 035a/4

o.-ġan 049a/1

o.-ġan 137a/2

o.-ġannıŋ 197b/6

o.-ġay 139a/6, 148b/9

o.-ġaylar 115a/7

o.-ġıl 033b/13, 034a/8, 046a/7, 132a/7, 149b/1, 152a/3, 160a/13, 160b/2

o.-maġlıḳ 185b/4

o.-maḳ turur 024a/17

o.-maḳ 016b/17, 035a/6, 038b/9, 146a/3, 151a/2, 160a/6, 161a/5, 163a/2, 166b/17, 196a/7

o.-maḳdın 075a/15, 150b/1

o.-maḳlıḳ 185a/16

o.-maḳnı 017a/4, 163b/9

o.-mas 055b/1

o.-masdın 148a/2

o.-maslar 133a/12

o.-may 138a/8

o.-mış 012a/13, 033a/1, 035a/8, 037a/8, 037a/9, 037b/1, 051b/7, 141b/2, 151b/9, 185b/15, 187a/13, 191a/8, 199a/5, 199b/3, 200a/8, 200a/12

o.-p 013a/4, 014b/8, 045b/18, 089b/13, 132a/12, 134b/11, 135a/8, 135b/15, 136a/1, 136a/3, 136a/5, 136b/6, 140a/1, 140b/12, 142a/8, 142a/9, 142b/5, 143a/7, 143a/9, 143a/13, 143a/17, 143b/4, 143b/11, 143b/13, 144b/17, 145a/1, 145a/5, 145a/17, 145b/8, 151a/13, 156a/11, 183b/12, 186a/3

o.-p turur 137a/1

o.-r 002a/13, 003a/17, 003b/1, 003b/2, 003b/3, 009a/7, 011a/2, 019b/16, 055b/11, 058b/1, 130b/6, 131b/9, 132a/11, 134b/5, 135a/12, 135a/13, 136a/6, 136b/13, 137b/16, 138a/12, 139b/11, 140a/2, 148b/3, 182b/5, 183a/1, 183a/2, 184a/5, 185b/6, 186b/6, 187a/10, 187a/16, 187b/7, 188a/15, 191a/6, 191b/12,

181a/15, 182b/14, 183b/1, 187a/6, 193b/14

o.-sun 194a/11

o.-y 035b/6

2. yardımcı fiil

la'net o.-ġaylar 115a/7

la'net o.-sa 120b/16

la'net oḳı- "bir kimsenin Tanrı'nın merhametinden yoksun kalmasını dile-"

[=423]

oḳı- çağırmak

o.-p 118a/13

o.-maġaylar 180a/9

[=2]

oḳıl- okunmak

o.-ur 141b/5

[=1]

oḳla- ok atmak

o.-p 180b/8

[=1]

oḳu- okumak, bk. oḳı-

o.-dum 020b/15

o.-ġan 035a/13, 075a/10

o.-ġanıġa 032a/6

o.-ġay 009a/8, 010b/10, 011a/1

o.-ġıl 010a/8, 019a/3, 034a/6, 034a/11, 045a/10, 045a/11, 045a/13, 051a/14, 051a/15, 051a/16, 051a/17, 057b/9, 083b/12, 131b/2

o.-ġıl 044b/13

o.-ġuçı 126b/10, 139a/8

o.-ġuçılarnı 059b/12

o.-ġuçını 156b/3

o.-ġuçınıŋ 134b/6

o.-ġuluḳ turur 035a/16

o.-ġuluḳ 035a/7

o.-maġay 009b/16, 044b/15

o.-maḳ 007a/17, 007b/11, 010a/6

o.-may 009b/15, 016b/3

o.-ŋlar 013b/12

o.-ŋlar 041b/11

o.-p ėrdük 034a/11

o.-p 201b/8

o.-r 003a/15, 003b/4, 003b/6, 003b/7, 003b/10, 004a/7, 004a/10, 012b/15, 031a/17, 031b/16, 038a/7, 049a/16, 134a/5

o.-sa 008b/14, 009b/13, 009b/14, 012a/3, 012a/15, 013b/8, 022b/5, 032b/2, 037b/6, 041b/12, 082a/16

o.-sam 019a/1

o.-y 031b/13

o.-yturġan 002b/1

[=67]

ol- meydana gelmek, vuku bulmak, olmak; bk. bol-

revā o.-ar 074b/15

revā ol- "layık olmak"

[=1]

ol zamir

o. durur 067b/3

o. ėrdi 075a/16, 075b/5, 075b/11, 076a/10, 084b/8, 084b/10, 095b/2,

095b/4, 169a/14

o. turur 002a/10, 006a/7, 008a/16, 008b/9, 008b/12, 009b/2, 009b/3, 009b/7, 009b/9, 021a/10, 023a/17, 025a/14, 026b/4, 030b/9, 030b/10, 031a/15, 036b/2, 037a/18, 049b/16, 054b/8, 058a/14, 061a/11, 063b/17, 065b/2, 065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/10, 071a/1, 071a/14, 072b/18, 073a/2, 073b/8, 073b/9, 078b/17, 079a/8, 079a/17, 079b/11, 080a/4, 080b/3, 080b/9, 080b/10, 080b/11, 081b/9, 083a/16, 085a/17, 085b/7, 085b/9, 086a/6, 086a/15, 090b/14, 093a/14, 094a/8, 094a/10, 094a/17, 095b/12, 096a/14, 097a/6, 097b/9, 099b/4, 099b/7, 099b/9, 099b/11, 101a/3, 101a/9, 101a/10, 101a/11, 101a/15, 101b/1, 103b/4, 104a/1, 104a/2, 104a/3, 112a/13, 113b/3, 113b/6, 114a/11, 115a/10, 120b/2, 122b/10, 123b/11, 127b/1, 127b/10, 127b/13, 128a/5, 129a/9, 129a/10, 132a/11, 147b/3, 148b/2, 149a/16, 151b/2, 155b/16, 156b/8, 176b/7, 176b/9, 181b/3, 189b/7, 193b/6

o. tururlar 050a/9

o. 001b/7, 001b/12, 002a/11, 002a/12, 004a/13, 004b/3, 004b/4, 004b/13, 004b/16, 004b/17, 005a/1, 005a/2, 005a/11, 005a/17, 005b/1, 005b/3, 005b/4, 005b/14, 006a/3, 006b/1, 006b/4, 006b/5, 006b/14, 006b/16, 007a/3, 007a/10, 007b/2, 007b/5, 007b/6, 008a/11, 008a/16, 008b/1, 009a/3, 009a/5, 009a/6, 009a/9, 009a/12, 009b/6, 009b/8, 010a/1, 010a/3, 010a/11, 010b/6, 010b/7, 010b/8, 010b/18, 011a/1, 011a/2, 011a/5, 011a/6, 011a/8, 011a/11, 011b/2, 011b/7, 011b/8, 011b/9, 011b/10, 011b/11, 011b/14, 012b/2, 012b/6, 012b/8, 012b/9, 012b/11, 012b/12, 012b/14, 012b/17, 013a/12, 013a/13, 013a/17, 013b/3, 013b/5, 013b/6, 013b/18, 014a/9, 014a/10, 014a/14, 014b/3, 014b/5, 014b/9, 014b/16, 014b/17, 015a/5, 015a/9, 015a/13, 015b/8, 015b/14, 015b/15, 015b/16, 016a/2, 016a/6, 016a/8, 016a/17, 016b/1, 016b/2, 016b/3, 016b/4, 016b/5, 016b/12, 017b/1, 017b/2, 017b/3, 017b/6, 018a/4, 018a/7, 018a/8, 018a/11, 018b/14, 018b/17, 019a/5, 019a/6, 019b/3, 019b/6, 020a/4, 020a/9, 020a/14, 020a/15, 020a/16, 020b/10, 021a/5, 021a/6, 021b/2, 021b/3, 021b/4, 021b/8, 021b/15, 022a/3, 022a/4, 022a/9, 022a/16, 022b/8, 022b/9, 022b/11, 022b/12, 023a/1, 023a/2, 023a/5, 023a/7, 023a/10, 023a/11, 023a/12, 023b/9, 024a/12,

024b/4, 024b/8, 024b/10, 024b/17, 025a/6, 025a/7, 025a/10, 025b/3, 025b/6, 025b/9, 025b/10, 025b/11, 025b/16, 026a/3, 026b/2, 026b/10, 026b/17, 027a/2, 027a/3, 027a/15, 027b/11, 027b/14, 027b/17, 028b/3, 028b/5, 028b/12, 028b/13, 028b/14, 028b/15, 028b/16, 029a/5, 029a/7, 029a/9, 029a/11, 029a/12, 029a/13, 029a/15, 029a/16, 029b/3, 029b/4, 029b/5, 029b/7, 029b/8, 029b/12, 030a/1, 030a/6, 030a/14, 030a/15, 030b/3, 030b/10, 030b/11, 030b/13, 030b/14, 031a/2, 031a/12, 031a/13, 031a/14, 031b/2, 032a/7, 032a/13, 032a/17, 032b/2, 032b/9, 032b/15, 034a/5, 034a/13, 034b/2, 034b/3, 034b/8, 034b/9, 034b/11, 034b/12, 034b/15, 034b/16, 035a/4, 035a/7, 035a/8, 035a/11, 035a/14, 035b/1, 035b/3, 035b/8, 035b/12, 036a/1, 036a/3, 036b/2, 036b/3, 036b/6, 037b/14, 038a/2, 038a/5, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 038a/16, 038a/17, 038b/1, 039a/8, 039a/13, 039a/14, 039a/16, 039b/1, 039b/16, 039b/17, 040a/4, 040a/10, 040a/14, 040b/8, 040b/10, 040b/11, 041b/4, 041b/8, 041b/13, 042b/1, 042b/14, 043a/3, 043b/3, 043b/4, 043b/11, 044a/1, 044a/14, 044a/17, 044b/5, 045b/1, 045b/3, 045b/6, 045b/9, 045b/18, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/6, 046b/7, 046b/8, 047a/2, 047a/4, 047a/9, 047b/7, 047b/16, 048a/6, 048a/11, 048a/13, 048a/17, 049a/17, 049b/3, 049b/7, 049b/12, 049b/13, 049b/14, 050a/2, 050a/10, 050a/12, 050b/18, 051a/11, 051b/1, 051b/11, 052a/5, 052a/8, 052a/10, 052a/11, 052b/1, 052b/2, 053a/2, 053a/13, 053a/14, 053b/3, 053b/14, 053b/15, 053b/16, 054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/15, 054a/16, 054a/17, 054b/11, 054b/12, 054b/15, 054b/16, 054b/17, 055a/1, 055a/2, 055a/3, 055a/4, 055a/9, 055b/12, 056a/10, 056a/12, 056a/16, 056b/3, 056b/4, 056b/5, 056b/6, 056b/9, 056b/10, 056b/11, 056b/12, 056b/13, 056b/18, 057a/5, 057a/8, 057a/10, 057a/11, 057a/12, 057b/16, 058a/5, 058a/13, 058b/1, 058b/6, 058b/9, 058b/15, 058b/17, 059a/1, 059a/6, 059a/8, 059a/11, 059a/12, 059a/17, 059b/14, 059b/15, 060a/5, 060a/8, 060a/13, 060a/14, 060a/17, 060b/3, 061a/12, 061a/14, 061a/15, 061b/3, 061b/5, 061b/6, 061b/9, 061b/10, 061b/12, 061b/15, 061b/16, 062a/1, 062a/16, 062b/9, 062b/10, 062b/11, 062b/13, 062b/14, 062b/17, 063a/1, 063a/2, 063a/3, 063a/4, 063a/6, 063a/7, 063a/8, 063a/9, 063a/12, 063b/5, 063b/8,

064a/1, 064a/13, 064a/14, 064a/17, 064b/16, 065a/2, 065a/3, 065a/4, 065a/17, 065b/8, 065b/10, 065b/11, 065b/12, 065b/13, 066a/5, 066a/13, 066a/14, 066a/15, 066b/2, 066b/3, 066b/7, 066b/8, 066b/9, 066b/10, 066b/11, 066b/12, 066b/13, 066b/14, 067a/12, 067a/13, 067a/17, 067b/1, 067b/7, 067b/8, 067b/9, 067b/13, 067b/14, 068a/4, 068a/6, 068a/7, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/16, 068a/17, 068b/1, 068b/5, 068b/6, 068b/7, 068b/8, 068b/12, 068b/16, 069a/6, 069a/7, 069a/8, 069a/11, 069a/16, 069b/1, 069b/2, 069b/5, 069b/6, 069b/8, 069b/9, 069b/11, 069b/12, 070a/6, 070a/11, 070b/1, 070b/3, 070b/6, 070b/8, 070b/12, 070b/17, 071a/9, 071a/10, 071a/15, 071a/16, 071b/2, 071b/3, 071b/4, 072a/1, 072a/12, 072a/18, 072b/6, 072b/7, 072b/8, 072b/14, 072b/15, 072b/16, 072b/17, 072b/18, 073a/2, 073a/17, 073b/1, 073b/12, 073b/14, 073b/16, 074a/2, 074a/4, 074a/8, 074a/11, 074a/12, 074a/15, 074a/16, 074b/15, 074b/17, 075a/2, 075a/10, 075a/12, 075a/13, 075b/5, 075b/6, 075b/8, 075b/9, 075b/11, 075b/12, 075b/16, 076a/1, 076a/5, 076a/7, 076a/8, 076a/10, 076a/11, 076a/12, 076a/17, 076b/1, 076b/8, 076b/16, 076b/17, 077a/5, 077b/2, 077b/11, 077b/12, 078a/9, 078b/7, 078b/8, 078b/9, 078b/11, 078b/12, 078b/17, 079a/2, 079a/6, 079b/2, 079b/7, 079b/9, 079b/11, 079b/15, 079b/16, 080a/15, 080b/5, 080b/7, 080b/9, 080b/16, 080b/17, 081a/4, 081b/4, 081b/5, 081b/6, 081b/15, 082a/6, 082a/15, 082a/17, 082b/4, 082b/5, 082b/7, 082b/10, 082b/12, 082b/13, 082b/14, 082b/17, 083a/2, 083a/13, 083b/2, 083b/9, 083b/12, 083b/13, 083b/15, 083b/17, 084a/6, 084a/7, 084a/8, 084b/2, 084b/16, 084b/17, 085a/1, 085a/13, 085b/3, 085b/4, 085b/6, 085b/9, 086a/2, 086a/9, 086a/14, 086a/17, 086b/2, 086b/3, 086b/4, 086b/13, 086b/14, 086b/15, 087a/11, 087a/12, 087a/15, 087b/11, 087b/13, 088a/9, 088b/2, 088b/3, 088b/6, 088b/7, 088b/8, 088b/12, 088b/14, 089a/2, 089a/3, 089a/5, 089a/11, 089b/11, 089b/14, 089b/15, 090a/2, 090a/3, 090a/5, 090a/6, 090b/1, 090b/3, 090b/4, 090b/7, 090b/16, 090b/17, 091a/14, 091b/5, 091b/15, 091b/17, 092a/3, 092a/5, 092a/7, 092a/8, 092b/3, 092b/14, 092b/15, 093a/10, 093a/11, 093b/4, 093b/5, 093b/6, 093b/7, 093b/8, 093b/13, 093b/14, 093b/16, 094a/8, 094a/16, 094b/1, 094b/2, 094b/3,

094b/11, 094b/12, 095a/7, 095b/7, 095b/11, 095b/12, 095b/15, 095b/16, 096a/8, 096b/6, 096b/8, 096b/9, 096b/12, 096b/15, 096b/16, 096b/17, 097a/1, 097a/9, 097a/11, 097a/15, 097b/3, 097b/8, 097b/9, 097b/15, 098a/3, 098a/6, 098a/8, 098a/9, 098a/12, 099a/3, 099a/6, 099a/7, 099a/10, 099a/14, 099a/16, 099b/1, 099b/2, 099b/4, 099b/5, 099b/6, 099b/7, 099b/8, 099b/9, 099b/10, 099b/11, 099b/12, 099b/14, 099b/15, 100a/2, 100a/3, 100a/5, 100a/7, 100a/9, 100a/12, 100b/4, 100b/5, 100b/11, 100b/15, 100b/17, 101a/1, 101a/5, 101a/6, 101a/10, 101a/11, 101a/12, 101a/15, 101b/3, 101b/4, 101b/7, 101b/8, 101b/16, 102a/1, 102a/8, 102a/12, 102b/3, 102b/4, 102b/17, 103a/5, 103a/7, 103a/8, 103a/12, 103a/15, 103b/2, 103b/4, 103b/11, 103b/12, 103b/15, 104a/5, 104a/8, 104a/14, 104b/1, 104b/2, 104b/3, 104b/4, 104b/5, 104b/9, 104b/10, 104b/12, 104b/16, 105a/2, 105a/9, 105a/15, 105a/17, 105b/4, 105b/5, 105b/6, 105b/7, 105b/8, 105b/10, 105b/12, 105b/13, 105b/17, 106a/2, 106a/10, 106a/11, 106a/14, 106b/2, 106b/8, 106b/9, 106b/10, 107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/5, 107a/6, 107a/8, 107a/14, 107a/15, 107b/8, 107b/16, 108a/1, 108a/14, 108b/10, 108b/11, 108b/14, 109a/13, 109a/16, 109b/1, 109b/4, 109b/9, 109b/12, 110a/2, 110a/3, 110a/6, 110a/15, 110b/5, 110b/10, 111a/1, 111a/2, 111a/12, 111a/14, 111b/14, 111b/17, 112a/10, 112a/11, 112b/11, 112b/16, 113a/2, 113a/3, 113a/5, 113a/6, 113a/7, 113a/8, 113a/9, 113a/11, 113a/12, 113b/2, 113b/6, 114a/6, 114a/8, 114a/9, 114a/11, 114a/12, 114a/15, 114a/16, 114b/1, 114b/3, 114b/5, 114b/6, 114b/10, 114b/11, 114b/13, 115a/3, 115a/4, 115a/5, 115a/6, 115a/17, 115b/3, 116a/1, 116a/4, 116a/6, 116b/1, 116b/2, 116b/3, 116b/4, 116b/5, 116b/6, 116b/7, 116b/12, 116b/13, 116b/16, 116b/17, 117a/16, 117b/5, 117b/8, 117b/12, 117b/14, 118a/17, 118b/6, 118b/7, 118b/15, 118b/17, 119b/3, 119b/8, 119b/12, 120a/5, 120a/6, 120a/7, 120a/8, 120a/9, 120a/10, 120a/11, 120a/13, 120a/14, 120a/16, 120b/8, 120b/11, 121a/2, 121a/3, 121a/4, 121a/5, 121a/7, 121a/8, 121a/10, 121a/11, 121a/12, 121a/15, 121b/13, 122a/8, 122a/9, 122a/10, 122a/11, 122b/8, 122b/11, 122b/15, 123a/5, 123a/10, 123a/11, 123a/13, 123a/14, 123a/17, 123b/2, 123b/3, 123b/9, 123b/12, 123b/15,

123b/16, 124a/3, 124a/5, 124a/9, 125a/1, 125a/3, 125a/4, 125a/6, 125a/11, 125a/12, 125a/14, 125b/1, 125b/2, 125b/4, 125b/14, 125b/15, 125b/17, 126a/2, 126a/4, 126a/15, 126a/16, 126b/15, 126b/17, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/7, 128a/8, 128a/15, 128b/16, 129a/4, 129a/5, 129a/6, 129a/14, 129b/2, 129b/10, 129b/16, 130a/11, 130a/13, 130a/14, 130a/15, 130b/1, 130b/3, 130b/4, 131a/14, 131a/15, 131a/16, 131b/5, 131b/6, 131b/12, 132a/2, 132a/4, 132a/11, 132a/16, 132b/6, 132b/13, 133a/2, 133a/14, 133a/15, 134a/12, 134a/16, 134b/11, 134b/12, 135a/5, 135a/9, 135a/16, 135b/1, 135b/11, 136a/11, 136a/13, 136a/14, 136a/15, 136a/16, 136b/2, 136b/3, 136b/4, 136b/7, 136b/10, 136b/11, 136b/12, 137a/1, 137a/2, 137a/7, 137b/1, 137b/6, 137b/8, 137b/12, 137b/15, 138a/7, 138a/8, 138b/1, 138b/5, 138b/6, 138b/10, 139a/2, 139a/5, 139a/14, 139a/16, 139a/17, 139b/1, 139b/2, 140a/4, 140a/6, 140a/16, 140b/5, 140b/9, 140b/10, 140b/13, 140b/14, 140b/17, 141a/1, 141a/5, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141a/12, 141a/13, 141a/14, 141a/16, 141a/17, 141b/7, 141b/8, 141b/9, 142a/1, 142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/8, 142b/13, 143a/3, 143b/3, 143b/5, 143b/7, 143b/9, 143b/10, 143b/11, 143b/12, 143b/14, 144a/1, 144a/9, 144b/4, 144b/13, 144b/16, 144b/17, 145a/1, 145a/2, 145a/15, 145b/1, 145b/7, 145b/11, 146a/6, 147a/6, 147b/8, 147b/13, 148a/1, 148b/8, 149a/16, 149a/17, 149b/8, 149b/9, 149b/10, 149b/12, 149b/13, 150a/6, 150a/12, 150a/13, 150b/3, 150b/8, 150b/10, 150b/15, 150b/16, 151a/14, 151a/15, 151a/16, 151b/2, 152a/1, 152a/4, 152a/6, 152a/9, 152a/12, 152a/13, 152a/16, 152b/4, 152b/11, 152b/14, 153a/4, 153a/10, 153a/13, 153a/14, 153b/1, 153b/5, 153b/12, 153b/15, 153b/16, 154a/2, 154a/13, 154b/9, 154b/16, 155a/8, 155a/11, 155a/12, 155b/4, 155b/7, 155b/8, 155b/10, 156a/7, 156a/10, 156a/14, 156b/3, 157a/10, 157b/1, 157b/10, 157b/11, 157b/14, 158a/1, 158a/6, 158a/7, 158a/8, 158a/12, 158a/14, 158a/15, 158b/8, 158b/9, 158b/14, 158b/17, 158b/18, 159b/8, 159b/11, 159b/12, 159b/14, 160a/1, 160a/2, 160a/5, 160a/15, 160b/3, 160b/15, 160b/17, 161a/2, 161a/10, 161a/16, 161b/1, 161b/2, 162a/3, 162a/5, 162a/16, 162b/4, 162b/5, 162b/6, 162b/7, 162b/12, 163b/1, 164a/1,

164a/10, 164a/15, 164a/16, 164b/2, 164b/5, 164b/11, 164b/12, 165a/9, 165a/11, 165a/12, 165a/14, 165b/7, 165b/8, 165b/16, 165b/17, 166a/11, 166a/16, 166b/1, 166b/7, 167a/8, 167b/8, 167b/15, 168a/3, 168a/5, 168a/8, 168b/6, 168b/14, 168b/17, 169a/7, 169a/8, 169a/13, 169b/2, 169b/3, 169b/13, 170a/1, 170a/17, 170b/15, 170b/17, 171a/2, 171a/14, 171a/15, 171a/16, 171b/1, 171b/6, 171b/7, 171b/9, 171b/13, 172a/2, 172a/8, 172a/14, 172b/6, 172b/7, 172b/10, 172b/11, 172b/12, 172b/13, 172b/15, 172b/16, 172b/17, 173a/1, 173a/2, 173a/4, 173a/6, 173a/11, 173a/12, 173a/13, 173b/5, 174a/4, 174a/7, 174a/13, 174b/9, 174b/15, 174b/16, 174b/17, 175a/8, 175a/12, 175a/13, 175b/1, 175b/5, 175b/12, 176a/10, 176a/16, 176b/10, 177a/4, 178a/7, 178b/1, 178b/13, 179a/6, 179a/7, 179b/1, 179b/2, 179b/3, 179b/5, 179b/11, 179b/12, 179b/15, 180a/7, 180a/8, 180a/10, 180a/14, 180a/15, 180b/1, 180b/2, 180b/9, 180b/16, 181a/3, 181a/7, 181a/8, 181a/10, 181a/11, 181a/12, 181a/13, 181b/4, 181b/5, 181b/6, 181b/8, 182a/2, 182a/9, 182a/14, 182b/12, 182b/18, 183b/12, 184a/1, 184a/2, 184a/6, 184a/10, 184a/17, 184b/5, 184b/7, 184b/13, 185a/1, 185a/8, 186a/3, 186a/4, 186a/9, 186b/5, 186b/11, 186b/15, 187a/1, 187a/2, 187b/1, 187b/2, 187b/6, 188a/2, 188a/3, 188a/11, 188b/7, 188b/15, 189a/4, 189a/8, 189a/12, 189b/3, 189b/5, 190a/5, 190b/2, 191a/3, 191a/13, 191b/15, 192a/7, 192a/10, 192a/16, 192b/9, 193a/7, 193a/12, 193b/10, 193b/14, 194a/16, 194b/1, 194b/2, 194b/3, 194b/4, 194b/6, 194b/7, 194b/13, 194b/17, 195a/11, 195a/12, 195a/17, 195b/3, 195b/5, 195b/6, 195b/7, 195b/11, 195b/16, 196b/7, 196b/8, 196b/10, 197a/10, 197b/8, 198b/1, 198b/11, 199a/8, 199a/12, 200b/7, 200b/11, 200b/12

o.+dur 195b/4

o.+larnıŋ 018a/11

[=1695]

oltaŋ pençe

o.+ıġa 162b/2

[=1]

oltur- oturmak

o.-a bilmegeyler 137b/14

o.-alı 082b/3

o.-dı ėrse 099a/17

o.-dı 007b/9, 033b/7, 068a/6, 073b/13, 085b/1, 085b/3, 085b/5, 086a/5, 094a/4

o.-dı 070b/15

o.-dum 068b/13, 114b/10

o.-ġan 060a/1, 079b/12, 090a/1, 090b/5

o.-ġanıda 011a/14

o.-ġaŋnı 117a/11

o.-ġay 081b/16, 085a/16, 161b/3

o.-ġuluḳ turur 086b/7

o.-maḳ 007b/11, 054b/7, 104b/12, 162b/16

o.-maḳġa 006a/8

o.-maḳıŋ 007b/3

o.-mas 111b/9

o.-masa 085b/9

o.-masdın 054b/7, 054b/13

o.-may 085b/6

o.-sa 007b/4, 016b/3, 024b/1, 026b/15, 027a/3, 035b/16, 036a/3, 036a/7, 036a/10, 036a/12, 036b/5, 046b/3, 046b/8, 054b/14, 079b/12, 079b/13, 085a/16, 085b/8, 138a/1, 143b/10, 155b/3

o.-sa ėrdi 167a/14

o.-sam 086a/4

o.-sun 090a/1

o.-up ėrdi 006a/6, 015a/1, 027b/11, 054a/7, 070b/15, 085b/17, 111b/7, 171b/16, 172a/13, 186b/10

o.-up ėrdiler 015a/1, 069b/7, 092a/14, 157a/4

o.-up ėrdiler 034b/1

o.-up ėrdim 064a/9, 074a/6

o.-up turur 072b/11, 079b/14, 092a/4, 092a/5, 092a/11, 093b/12

o.-up 033b/6, 034a/11, 054b/7, 067b/16, 081b/4, 113b/13, 131a/5, 131a/10, 154a/7, 162a/17, 172a/11, 173b/14, 175a/5, 189b/15, 189b/17, 201b/11

o.-ur 085b/9, 162b/11

o.-urġa 092b/16

o.-urlar 073a/9

[=105]

olturġuz- oturtmak

o.-urlar 152a/16

[=1]

olturuġluḳ oturmuş

o. 194b/6

[=1]

olturuḳ oturmuş

o.+da 085b/10

[=1]

olturuş oturuş

o.+ı 029b/12

[=1]

oŋ sağ, sağ taraf

o. 004a/15, 015a/1, 023b/6, 024b/1, 026b/12, 026b/16, 030b/6, 033b/7, 034a/11, 044b/7, 053b/1, 053b/7, 055a/12, 058a/16, 069a/5, 073b/12, 073b/13, 074a/6, 074a/7, 079b/12, 080a/1, 080a/2, 080a/3, 081a/6, 083b/12, 087b/13, 093b/12, 118a/5, 132a/15, 132b/5, 135a/4, 137b/17, 149b/3, 154b/10, 167a/14, 181a/13

o.+ını 121b/11

[=38]

on dokuzdan sonra, on birden önce gelen sayının adı

o. 006b/8, 011b/7, 013b/4, 013b/6, 016a/17, 016b/6, 016b/8, 028b/7, 028b/8, 032a/4, 032a/6, 032b/2, 033a/1, 037a/17, 038a/15, 038a/16, 039b/8, 044a/6, 045a/2, 045a/12, 045a/13, 052a/4, 059a/6, 059a/7, 059a/8, 060b/10, 065a/9, 071b/7, 101a/11, 111a/15, 120a/5, 121b/13, 124a/9, 124b/15, 131a/5, 131a/8, 131a/9, 131a/10, 133a/3, 135a/10, 135b/13, 147a/7, 149a/8, 151a/6, 151b/8, 160b/2, 161a/10, 162a/16, 166b/14, 184a/15, 184a/16, 185a/8, 186b/14, 187b/9, 188b/8, 188b/9, 191a/6, 191a/7, 191a/9, 191a/11, 193b/3, 194a/11, 195b/14, 197a/6, 197a/13, 198b/1, 199a/11, 200b/10, 200b/11, 201b/9, 201b/10, 201b/11

o.+ar 052a/14, 176a/6

o.+dın 184a/16

o.+ı 129b/9, 184b/8, 197a/16

[=88]

on altı sayı grubu

o.+sıda 061a/10

[=1]

on altınç on altıncı, bk. on altınçı

o. 194a/5

[=1]

on altınçı sayı grubu, bk. on altınç

o. 003b/2, 019b/3

[=2]

on bèş sayı grubu

o. 042a/7, 050a/18, 054b/11, 074a/15, 133b/9, 157b/6, 183a/4, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 187b/4, 189a/17, 193a/5, 193a/9, 199a/11, 201b/8

o.+i ėrdi 060b/2

o.+i turur 061a/6

o.+i 061a/7, 061a/10

o.+ide 190b/6

[=21]

on bèş miŋ sayı grubu

o. 111b/3

[=1]

on bèşinç on beşinci, bk. on bèşinçi

o. 195a/17

[=1]

on bèşinç miŋ sayı grubu

o. 194a/4

[=1]

on bèşinçi on beşinci, bk. on bèşinç

o. 003a/14, 019b/2, 055a/4, 130b/5

[=4]

on bir sayı grubu

o. 003b/10, 062a/2, 062a/3, 062a/4, 150b/14, 186b/14

o.+i 184b/9

[=7]

on birinç on birinci, bk. on birinçi

o. 193b/17

[=1]

on birinçi on birinci, bk. on birinç

o. 002b/7, 003a/6, 019a/16, 024a/17, 043a/4, 055a/2, 063a/7, 112a/7, 145a/11

[=9]

on ėki sayı grubu

o. turur 081a/17

o. 023b/11, 030b/7, 037b/3, 040a/11, 040a/17, 062b/16, 063a/8, 066b/8, 118a/7, 149a/9, 168a/6, 176a/14, 183b/12, 189b/11, 189b/12, 191b/17, 192b/12, 193a/8, 198b/7

[=21]

on ėki miŋ sayı grubu

o. 023b/11

[=1]

on ėkinç on ikinci, bk. on ėkinçi

o. 194a/1

[=1]

on ėkinçi on ikinci, bk. on ėkinç

o. 002b/7, 003a/9, 019a/17, 024b/3, 046a/7, 047a/9, 055a/2, 063a/8, 122b/11

[=9]

on miŋ sayı grubu

o. 060b/11, 067a/2, 076b/5, 076b/9, 114a/5, 114a/8, 184b/4, 193b/14

[=8]

on sėkiz sayı grubu

o. 061a/7, 071b/7

[=2]

on sėkiz miŋ sayı grubu

o. 013a/5

[=1]

on sėkizinç on sekizinci, bk. on sėkizinçi

o. 194a/6

[=1]

on sėkizinçi on sekizinci, bk. on sėkizinç

o. 003b/11, 019b/4, 145b/12

[=3]

on toḳuzunç on dokuzuncu, bk. on toḳuzunçı

o. 194a/6

[=1]

on toḳuzunçı on dokuzuncu, bk. on toḳuzun

o. 003b/12, 019b/5, 148a/8

[=3]

on tört sayı grubu

o. 002b/2, 019b/17, 081a/10

o.+i ėrdi 060b/1

o.+i 060b/10, 061a/6, 061a/10, 141b/12, 190b/6

[=9]

on törtünç on dördüncü, bk. on törtünçi

o. 055a/3, 194a/4

[=2]

on törtünçi on dördüncü, bk. on törtünç

o. 002b/8, 003a/10, 019b/1,

053a/5, 125b/11

[=5]

on üç sayı grubu

o. ėrdi 060a/12

o.+i ėrdi 060a/17

o.+i 060b/10, 061a/6, 190b/6

o.+ide 061a/8

[=6]

on üçünç on üçüncü, bk. on üçünçi

o. 194a/2

[=1]

on üçünçi on üçüncü, bk. on üçünç

o. 002b/8, 003a/10, 019b/1, 047b/16, 055a/3, 123b/17

[=6]

on yėtti sayı grubu

o. 025a/13, 187b/4

[=2]

on yėttinç on yedinci, bk. on yėttinçi

o. 194a/5

[=1]

on yėttinçi on yedinci, bk. on yėttinç

o. 003b/9, 019b/4, 141b/4

[=3]

onunç onuncu, bk. onunçı

o. 161a/14, 193b/17, 198b/4

[=3]

onunçı onuncu, bk. onunç

o. 002b/6, 003a/2, 016b/5, 019a/16, 024a/16, 033a/7, 041a/11, 055a/1, 063a/6, 091b/6, 096a/1, 120a/11, 151a/10

o.+da 008a/3

[=14]

orta orta, ara; bk. otru

o.+da 085b/9

o.+sıda 188b/9, 190b/7, 196a/2

o.+sıdın 080a/10, 116b/3

o.+sıġa 080a/11, 178b/9

[=8]

orun yer, mekan; bk. orın

o. 015a/2, 027b/17, 056a/7, 085b/4, 085b/8, 087b/10, 122b/14, 148b/7, 155a/14

o.+da 011a/14, 096b/14, 110b/8, 163b/11

o.+dın 013a/4, 049a/1, 091b/16

o.+ġa 045a/2, 045a/4

o.+ı 032a/17, 085a/17

o.+ıda 009a/8, 027b/10, 036a/3, 036a/7, 036a/10, 059a/1, 084b/11, 145b/7

o.+ıdın 043b/4, 088b/1, 106b/1, 186b/12, 191b/14

o.+ıġa 090b/5

o.+ını 032b/10, 149a/14

o.+nıŋ 026b/16

o.+umda 084b/12

o.+uŋdın 134a/1

[=42]

‘Os̱mān özel ad

‘O. turur 170b/2

‘O. 029a/10, 050b/3, 063a/11, 063a/13, 087b/13, 089a/4, 089a/5,

119a/9, 145b/5, 170a/5, 170a/11, 170a/16, 170b/4, 170b/7, 170b/9

[=16]

‘Osmān bin İmām özel ad

‘O. 150a/10

[=1]

ot yeşillik, çimen

o. 151b/2

[=1]

ot ateş

o. turur 118a/5

o. 010b/1, 056a/15, 058a/16, 074b/1, 088b/5, 109a/12, 118a/4, 118a/5, 119b/6, 133b/11, 139a/16, 141a/8, 141a/9, 153a/8, 170b/16, 179a/14, 180b/2, 181b/9

o.+da 135b/12, 137a/6, 137b/12, 140b/15

o.+dın 109a/15, 109b/5, 110b/3

o.+ġa 015b/15, 015b/16, 016a/2, 119b/9, 141a/7, 141a/9

o.+ı turur 089b/14

o.+ı 005a/6, 010b/18, 011a/1, 014a/3, 026b/5, 077b/1, 098b/5, 109a/5, 121a/17, 141b/13, 148a/15

o.+ıda 027b/5, 084b/11, 098a/11, 153a/9

o.+ıdın 010a/11, 016a/2, 030a/4, 036a/8, 052b/3, 056a/5, 059a/9, 062b/14, 062b/16, 069b/17, 071a/12, 079a/5, 089b/2, 089b/11, 089b/16, 110a/10, 143a/6, 153b/9, 153b/11, 157b/10, 184a/1, 186a/17, 193b/8, 196a/3, 196a/12, 198b/11

o.+ıġa 010a/17, 036a/11, 039b/4, 039b/6, 044a/2, 049a/10, 052a/3, 117a/17, 153b/11, 159b/10, 198a/4

o.+ını 016b/14, 047b/3, 075b/14, 079a/11, 157b/14

o.+ınıŋ 071a/12, 157b/9

o.+ınıŋ 076a/14

o.+nı 016b/13, 020a/9, 069b/15, 089b/2

[=98]

otlaġ hayvan otlatılan yer, yaylım, mera, çayır

o.+da ėrdi 174b/16

o.+da 175a/6

[=2]

otru orta, bk. orta

o.+da 053b/4

o.+sıda 053b/1

[=2]

otuz otuz

o. 008a/4, 044a/7, 047a/12, 064a/11, 094a/5, 138b/5, 138b/9, 138b/16, 139a/6, 139a/12, 139b/2, 139b/8, 177a/5, 188b/1, 188b/8, 191b/15, 192b/15, 194a/10

o.+ı 197a/14, 197a/15

[=23]

otuz bėş sayı grubu

o. 185a/9

[=1]

otuz miŋ sayı grubu

o. 060b/11, 167a/16, 196a/11

[=3]

oyna- eğlenmek, oyalanmak maksadıyla bir şeyle meşgul olmak

o.-r 110a/15

[=1]

oynat- kah şöyle kah böyle davranarak karşıdakini aldatıp oyalamak

o.-ur 041a/6

[=1]

oyun bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, maharete dayalı eğlence

o. turur 103b/12

o. 022a/13, 124b/8, 127b/4

o.+ġa 087a/12

o.+ı 015b/14

o.+larnı 078a/14

[=8]

-Ö-

öçür- söndürmek

ö.-eli 082b/2

ö.-gey 016b/14

ö.-mek 163a/6

ö.-mekge 056a/15

ö.-üŋler 020a/9

ö.-üp 016b/13

ö.-ür 069b/14, 069b/15, 069b/17, 089b/2

[=10]

ög- övmek

ö.-mekni 092b/16

[=1]

ögren- öğrenmek, bk. örgen-

ö.-ip 113b/14

ö.-medim 191a/3

ö.-mekdin 075a/15

[=3]

ögret- öğretmek, bk. örget-

ö. 034a/3

ö.-ey 044b/12, 151b/17, 160a/12

ö.-iŋler 178a/17

ö.-ip ėrdiŋiz 045b/7

ö.-ken turur 133b/8

ö.-ken 121a/11

ö.-keyler 177b/1, 177b/14

ö.-kil 026b/10

ö.-külük 134a/4

ö.-megil 070b/12

ö.-mek 025b/6

ö.-meŋler 044a/11

ö.-se 113b/14, 121a/3, 121a/11

ö.-sem 133b/7, 150a/1

ö.-ti 033b/16, 087a/6

[=23]

öl- hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek

ö.-di ėrse 116b/13

ö.-diler 093b/16

ö.-er 004b/9, 004b/10, 004b/12,

030b/8, 030b/10, 042a/15, 072b/5, 152b/17, 153b/9, 153b/10, 153b/14, 156b/8, 158a/6

ö.-erde 015b/9

ö.-erimdin 117b/15

ö.-gen 047b/8, 059a/1, 075a/11, 101a/7, 107b/10, 120a/13, 149a/13, 150b/8

ö.-gendin 047a/15, 069a/4, 076a/16, 121a/4, 152b/7, 173a/16

ö.-gey 007a/1, 015b/9, 015b/13, 016a/8, 047b/11, 052b/9, 056b/4, 064b/13, 107a/2, 150b/10

ö.-gil 020b/4

ö.-güsidür 136a/17

ö.-megey 032b/10, 035a/5, 050a/6, 088b/14, 110a/6, 117a/2, 133a/2, 137a/3

ö.-megi 154a/16

ö.-mek 077b/14

ö.-meki 118a/1

ö.-mekniŋ 003b/17, 156b/6

ö.-mes 179b/8

ö.-mesdin 007a/4, 014a/16, 108b/2, 108b/5

ö.-se 011b/10, 011b/11, 015b/8, 015b/12, 016a/8, 047b/11, 052b/9, 064b/13, 098b/13, 098b/15, 149b/6, 157a/10, 158a/2

ö.-seŋ 020b/4

ö.-üp turur 104b/4

ö.-üp 113a/4

[=79]

öltür- öldürmek, katletmek

ö.-di 040b/2

ö.-diler 040b/5

ö.-dük 179a/10

ö.-düm 092a/11, 108b/12

ö.-düŋ 108b/11

ö.-gen 041a/17, 108b/9, 166b/16

ö.-gey 131a/14, 180b/8

ö.-gil 072a/12, 136b/1

ö.-megey 031b/14

ö.-megil 072a/12

ö.-mek 041b/1, 072a/11

ö.-miş 101a/14

ö.-se 021b/12, 021b/14, 029a/14, 072a/3, 145a/7, 145a/9

ö.-sem 029a/16

ö.-seŋ 106a/11

ö.-üŋler 180b/10

ö.-üp turur 131b/8

ö.-üp tururlar 175a/6

ö.-üp 040a/13, 040b/6, 045b/4, 174b/17

ö.-ür 106b/3, 164a/15, 165a/12

ö.-ürler 180a/2

[=37]

ölü ölmüş olma

ö.+ŋde 089b/6

[=1]

ölüg ölmüş olma, ölü

ö. tururlar 026a/17, 026b/1

ö. 132a/13, 162a/16

ö.+ige 124b/14
ö.+ini 126a/11
ö.+ler 156a/1
ö.+lerdin 095a/2
ö.+lerige 152b/11
ö.+leriŋizġa 004b/9
ö.+leriŋizlerġa 150b/12
ö.+ni 101a/15, 103a/10, 151a/13
[=15]

ölüm bir canlıda hayati fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, irtihal, vefat
ö. 007a/5, 032b/4, 042a/5, 095b/5, 117a/2, 125b/1, 153b/4
ö.+din 018b/1, 125a/15
ö.+i 039b/11, 059a/14, 137a/2, 156b/10
ö.+in 156b/12
ö.+ini 078a/3
ö.+leri 148b/6
ö.+ni 082a/5
ö.+niŋ 154a/14
[=19]

‘Ömer özel ad
‘Ö. 017a/8, 029a/6, 043a/13, 050b/2, 073a/5, 081b/12, 083a/9, 090a/4, 094a/5, 117b/4, 117b/10, 117b/17, 122a/14, 122a/15, 122a/16, 122b/4, 145b/4, 153a/14, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/7, 168a/8, 168a/10, 168a/13, 168a/17, 168b/3, 168b/6, 168b/12, 169a/2, 169a/6, 169a/12, 169a/16, 169b/1, 169b/5, 169b/6, 169b/9, 169b/12, 170a/9, 170a/15, 173a/11
‘Ö.+din 168b/8
‘Ö.+niŋ 169b/8
[=43]

‘Ömer ‘Abdu’l-‘Azīz özel ad
‘Ö. 090a/4, 171b/11, 171b/12, 171b/14, 171b/15, 172a/7, 172a/11, 172a/15, 172b/4, 172b/5, 172b/15, 173a/14
[=13]

‘Ömer Ḫaṭṭāb özel ad
‘Ö. 012b/4, 117b/2
[=2]

‘ömür yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat
‘ö. 007a/5, 039a/9, 067a/11, 067b/2, 088b/16, 094a/5, 175b/12, 192b/5, 192b/9
‘ö.+din 023a/15, 118a/1
‘ö.+ġa 093b/11
‘ö.+i 031b/6, 048b/14, 050b/6, 050b/8, 101b/4, 113a/3, 115b/12, 188a/3, 193b/12
‘ö.+ide 052a/13, 057b/6, 093b/3, 198b/1, 201b/6
‘ö.+idin 192b/8
‘ö.+iġa 110a/3
‘ö.+inde 188a/4
‘ö.+ini 006b/13, 063a/16, 106a/2, 106a/5, 116a/15, 117a/1, 154a/5

‘ö.+üm 050b/16, 072a/15

‘ö.+ümde 021b/5

‘ö.+ümizni 064b/4

‘ö.+üŋ 014a/13, 102a/5

‘ö.+üŋde 033b/14

‘ö.+üŋġa 194a/15

‘ö.+ini 163b/12

[=45]

örel- yükseltmek, yüceltmek

ö.-mekde 005a/2

[=1]

örgen- öğrenmek, bk. ögren-

ö.-dim 034b/10

ö.-diŋ 088b/3

ö.-gey 009b/16, 010a/1

[=4]

örget- öğretmek, bk. ögret-

ö.-kil 006b/6, 009a/8

[=2]

örmecük örümcek ağı

ö.+ni 162b/14

ö.+niŋ 162a/7

[=2]

‘öşr eskiden toprak ürünlerinden onda bir nispetinde alınan vergi

‘ö. turur 065a/7, 065a/8

‘ö.+iniŋ 065a/6

[=3]

öt- 1. geçmek

ö.-ken 004a/5, 064b/1, 074b/6, 082a/14, 101b/2, 102a/5, 167a/6

ö.-kende 037b/2

ö.-kendin 049a/11, 114b/4

ö.-kenige 198a/7

ö.-key 017b/4, 058a/16, 128a/8, 186a/12

ö.-medi 180b/17

ö.-mek 163a/8, 166b/16

ö.-meŋler 050a/14

ö.-mese 049a/13, 055a/1, 055a/3

ö.-se ėrdi 021a/15, 087a/10

ö.-se 027a/1, 027b/6, 042a/9, 042a/10, 042a/11, 046b/14, 049a/9, 083a/10, 114a/13, 129b/3, 189b/5

ö.-ti ėrse 088b/1, 089a/6, 154b/4

ö.-ti 014b/6, 021a/16, 026a/8

ö.-tiler ėrse 071a/4

ö.-tüm 086b/16, 194a/14

ö.-ün 119b/6

ö.-üp 014b/7, 125a/12, 195a/6

ö.-üpdürler 140a/6

2. namaz kılmak

ö.-eli 012a/10

ö.-key 023a/9

3. dünyadan gelip geçmek, ahirete gitmek

ö.-ken 180b/12

ö.-megey 035a/4

4. bağışlamak

ö.-mes 194b/17

ö.-tüm 086b/13

ö.-ü almas 195a/2

5. birleşik fiil

zinā ö.-ken 063a/3

zinā öt- "zina yap-"

[=60]

öte- 1. geçmek, gitmek

ö.-gen 051b/3

ö.-r ėrdi 084a/11, 088b/5, 116a/16, 168a/10

ö.-r ėrdim 072b/11

ö.-r 085a/11, 095a/3

ö.-rde 019b/12

ö.-rler 125a/14

2. namaz kılmak

ö.-di 026a/7

ö.-dim 191a/2

ö.-geli 051b/14

ö.-gen 036a/10, 050b/9, 152a/10, 196a/5, 196b/8

ö.-gendin 018a/17, 052b/8, 132b/2, 161a/8, 189b/10, 199a/7

ö.-genniŋ 002b/3, 054b/3

ö.-gey 023a/7, 029b/13, 029b/15, 030a/3, 031a/7, 041b/1, 044a/5, 130b/9, 161b/14

ö.-geyler 032a/2, 056b/9, 153b/17

ö.-gil 026b/11

ö.-güçi 047b/8, 050a/6, 199a/9

ö.-güçige 155b/8

ö.-güçini 022b/10

ö.-megey 130b/9

ö.-megeyler 065a/5

ö.-megil 021b/3

ö.-mek 018a/17, 028b/2, 043a/9, 053a/15, 201b/11

ö.-mekde 030b/1, 045b/3

ö.-mekdin 150a/17

ö.-mekke 044a/4

ö.-meklik 185b/5

ö.-mes 031a/8

ö.-mese 040a/9

ö.-meseler 056b/9

ö.-mesek 037a/17

ö.-mesler 130a/13

ö.-mey 046b/14, 047a/6

ö.-miş 054b/8, 054b/9, 054b/10, 185a/5, 190b/5, 190b/6, 190b/7, 190b/9, 190b/15, 191a/9, 192a/1, 197b/1

ö.-ŋler 041b/10

ö.-p tururlar 044a/4, 044a/10

ö.-p 031a/9, 031b/2, 035b/16, 036a/12, 036b/5, 046b/3, 051a/11, 054b/7, 131b/10, 159a/15, 192b/16

ö.-r ėrdim 040b/9

ö.-r 003a/15, 020b/3, 024b/3, 024b/4, 024b/5, 036b/12, 037a/6, 050b/15, 056b/8, 130b/6, 182b/5, 183a/1, 183a/2, 184a/5, 187a/10, 187a/16, 187b/4, 187b/7, 188a/15, 191a/6, 191b/11, 193a/3, 194a/8, 195b/9, 197a/6, 197a/17, 198b/10, 199a/6, 199b/2, 200a/2

ö.-rler 049b/7

ö.-rni 042a/17

ö.-se 022a/9, 023a/7, 024b/4, 028b/2, 029a/2, 030a/5, 030b/5, 030b/7, 032b/1, 036a/3, 036a/11, 038a/8, 039b/4, 039b/5, 040a/9, 040a/16, 040b/9, 041a/13, 041a/16, 043a/5, 043a/11, 044a/3, 044a/5, 047b/10, 049a/18, 049b/4, 050a/4, 051b/2, 052a/1, 052a/13, 052a/16, 052b/2, 052b/4, 052b/6, 054b/6, 054b/13, 059b/8, 063b/2, 130b/8, 150a/3, 150a/5, 189b/10, 189b/11, 190a/6, 190b/7, 192b/8, 194a/12, 196a/11, 197a/7

ö.-sek 037a/16

ö.-seŋ 031a/4, 034a/4

ö.-sün 192b/6, 193b/13, 201b/5, 201b/6

ö.-y almasa 054b/2, 201b/5, 201b/6

ö.-y alsa 201b/4

ö.-y 024b/5, 028a/15, 028b/6

ö.-ydür 024a/7

3. dünyadan gelip geçmek, ahirete gitmek

ö.-er 006a/4

4. bağışlamak

ö.-r 194b/16

5. ödemek

ö.-gey 163b/1, 163b/6

ö.-megey 130a/15, 160a/10

ö.-miş 010a/2, 117a/14

6. yapmak, gerçekleştirmek., yerine getirmek

ö.-gen 045a/13, 130a/5

ö.-gendin 073b/11

ö.-genim 074a/11

ö.-megey 028b/15

ö.-mek 014a/8, 161a/13

ö.-mekdin 113b/15

ö.-miş 191b/15

ö.-r 192b/2

7. aşmak

ö.-gey 050b/7

8. yardımcı fiil

ḥac ö.-mekdin 113b/15

namāz ö.-di 009a/17, 027a/8, 116a/17

namāz ö.-diler 120a/2, 195a/3

namāz ö.-dim 034a/13

namāz ö.-geli 029b/6

namāz ö.-gen 036a/3, 036a/7, 036b/5, 045b/8

namāz ö.-genniŋ 194a/17

namāz ö.-gey 017b/16, 023a/11, 026a/7, 181b/13

namāz ö.-geydin 012a/10

namāz ö.-geyler 027b/5, 027b/15, 178a/1

namāz ö.-gil 027b/12, 034a/6, 051a/13, 051a/15, 131b/2, 152a/2

namāz ö.-güçi 023b/10, 024a/3, 024b/3, 053a/17, 053b/3

namāz ö.-güçiniŋ 026a/8, 124a/11

namāz ö.-güçiniŋ 055a/2

namāz ö.-megey 022a/6, 022a/7

namāz ö.-megüçidin 124a/11

namāz ö.-mek 027a/12, 200a/10

namāz ö.-mekdin 022a/15

namāz ö.-mes 022a/1

namāz ö.-mese 016b/1, 021b/8, 022a/10, 121b/13

namāz ö.-mey 016b/3

namāz ö.-meydür 022a/2

namāz ö.-miş 037a/6, 038b/3, 187a/12, 191a/7, 193a/4, 197a/13, 199b/2, 200a/3, 200a/7

namāz ö.-mişniŋ 079a/16

namāz ö.-ŋler 150b/13

namāz-ı Ḍuḥā ö.-p turur 037b/14

namaz-ı bāmdād ö.-p 036a/9

namāz ö.-r ėrdi 027b/10, 073a/16

namāz ö.-r 022a/1, 107b/11

namāz ö.-rde 025a/2, 102a/12

namāz ö.-rler 121a/5

namāz ö.-se 016a/12, 016b/2, 020b/6, 022b/7, 027a/6, 036a/7, 036a/13, 036b/6, 036b/7, 036b/8, 037b/3, 038a/16, 041b/16, 042a/4, 042a/6, 042a/13, 042b/3, 043a/7, 043b/15, 044a/6, 044a/16, 044a/17, 045b/1, 045b/7, 046b/7, 047b/5, 047b/14, 049a/14, 050a/18, 064a/2, 066b/8, 073b/10, 081a/9, 089a/17, 130b/11, 131a/4, 145a/12, 155b/6, 157b/6, 157b/17, 159a/2, 159a/10, 183a/3, 183a/11, 183a/17, 184a/8, 184a/12, 184a/15, 184b/10, 184b/14, 185a/7, 187b/8, 188a/16, 188a/17, 188b/8, 188b/16, 190b/11, 190b/13, 191a/12, 191b/13, 192b/13, 193a/8, 197b/3, 198a/14, 199a/7, 199a/11, 199a/14, 199a/17, 199b/9

namāz ö.-seŋ 036b/3

namāz ö.-sün 134a/15

namāz-ı bāmdād ö.-se 036a/6

namāz-ı çāşt ö.-gendin 132b/12

namāz-ı çāşt ö.-se 038a/4

namāz-ı ḫaften ö.-gey 034a/5

ḥac öte- “hac yap-”

namāz öte- “namaz kıl-”

namāz-ı çāşt öte- “sabah namazı kıl-”

namāz-ı ḫaften öte- “yatsı namazı kıl-”

[=341]

öte öbür taraf, öbür yan

ö.+sini 081a/11

[=1]

ötel- yerine getirmek, yapmak

ö.-ür 025b/1, 025b/2, 030a/5

[=3]

ötele- namaz için kılınmak

ö.-p turur 059a/8

namāz ö.-r 182a/14, 182a/15

[=3]

öter- geçirmek

ö.-ür 122b/5

[=1]

ötker- zaman harcamak, geçirmek

ö.-dim 174a/8

ö.-diŋ 023a/15

ö.-gen 183a/8

ö.-gey 021b/15, 182b/12

ö.-ip ėrdiler 069b/12

ö.-ip 021b/1

ö.-megey 051a/3

ö.-mey 051a/6

ö.-se 063a/16, 087b/12

ö.-sün 195a/8

ö.-ür 064b/5, 122b/5

[=14]

ötre üst, yukarı, baş

ö. 149a/11

ö.+si 188b/6

ö.+side 045a/17, 085b/8

[=4]

ötrü (?)

ö. 076a/4

[=2]

ötük çizme

ö. 053a/15, 054a/3, 162b/2

ö.+din 136b/10

ö.+lerini 136b/9

ö.+ni 136b/10, 136b/11

[=7]

öy ev

ö. 008a/17, 022a/3, 027a/13, 027b/16, 028a/6, 028a/8, 079a/10, 083a/8, 139a/17, 162b/4, 162b/15, 194b/5

ö.+de 022a/3, 031a/4, 031a/8, 031b/1, 043a/9, 047b/10, 056a/15, 063a/2, 063a/3, 063a/4, 063a/6, 063a/7, 063a/8, 068a/2, 081b/15, 104a/10, 139a/16, 139b/1, 161a/16, 162a/5, 162a/8, 162b/3, 162b/14, 168a/2, 170a/7, 171b/7, 174a/4, 174a/7, 186a/11, 186a/12, 187a/1, 194b/5

ö.+din 008b/1, 008b/8, 008b/9, 019a/17, 022a/12, 162b/5, 182a/13, 187a/2

ö.+din 008b/1

ö.+ge 008a/9, 008a/10, 008b/4, 008b/6, 019a/17, 031a/9, 062b/16, 062b/17, 063a/1, 063a/2, 068a/1, 068b/2, 068b/8, 074a/16, 074b/5, 077a/16, 082b/7, 130b/3, 134a/17, 162b/4,

ö.+i 020a/2, 131b/6

ö.+ide 118a/11, 129a/2, 196a/4

ö.+idin 068b/12, 124a/6, 136a/3, 136a/5, 191b/3

ö.+ige 022a/4, 062b/15, 067b/1, 074b/1, 074b/7, 079a/2, 136a/4, 136a/5, 162b/9

ö.+inde 063a/11, 076a/14, 082a/17, 113b/12, 122b/8, 155b/6, 159a/15, 161a/16, 161b/14, 165b/8

ö.+ini 020a/2

ö.+iniŋ 137b/3, 145b/8

ö.+lerde 192a/15

ö.+leri 027b/15, 028a/5

ö.+lerige 068a/1

ö.+lerimizni 027b/16, 028a/5

ö.+lerini 028a/8

ö.+leriŋizlerde 073a/8

ö.+ni 122a/14, 139a/16, 162b/13

ö.+niŋ 065b/5, 079a/8, 187a/1

ö.+üdin 099b/16

ö.+üge 081b/14, 118a/16, 161b/8

ö.+ümde 028a/15

ö.+ümdin 020b/2

ö.+ümge 074b/17

ö.+ümizniŋ 094a/3

ö.+ümniŋ 028a/14

ö.+ünde 087a/15

ö.+üŋni 094a/4

ö.+üŋniŋ 082b/13

[=141]

öz 1. kendi

ö. 003b/3, 003b/5, 009b/6, 018b/14, 022b/6, 023a/5, 026b/4, 032b/6, 034b/14, 038a/12, 041b/13, 042b/9, 044b/10, 048b/16, 049a/3, 049b/13, 051a/10, 051b/9, 052a/11, 052a/17, 052b/4, 052b/7, 053a/9, 058a/5, 064b/7, 065a/11, 066a/17, 068a/4, 068a/10, 068b/13, 068b/15, 069b/4, 069b/5, 070a/11, 071b/5, 072b/9, 072b/13, 075a/1, 075b/3, 077b/1, 078a/8, 080a/9, 081a/5, 085b/4, 085b/5, 087a/6, 087a/8, 090a/7, 090a/14, 091b/13, 095a/15, 096b/2, 096b/14, 097a/17, 098a/7, 099a/11, 103a/9, 104b/3, 105b/1, 106a/14, 106b/16, 107b/6, 110b/16, 112a/6, 116a/11, 122b/10, 122b/11, 122b/14, 126a/13, 128a/17, 130b/16, 131a/12, 133a/13, 133b/11, 135a/12, 135b/5, 135b/14, 136a/7, 137a/1, 137a/16, 137b/5, 138a/12, 138a/15, 139a/12, 140b/5, 142b/4, 143a/11, 144a/14, 145a/15, 150b/3, 151b/12, 155b/5, 156a/12, 156b/3, 157b/1, 158b/8, 159a/13, 159b/5, 160a/7, 160b/5, 163b/1, 163b/9, 163b/11, 165a/17, 169a/10, 171b/8, 174a/6, 174a/10, 174b/5, 175a/11, 181a/6, 182b/3, 182b/17, 182b/18, 183b/13, 185a/2, 185b/9, 187b/7, 188a/12, 188a/13, 190a/12, 191a/3, 191b/5, 193a/7, 194a/14, 194b/8, 196a/14, 198b/2, 200a/17, 200b/5, 200b/15, 200b/16

ö.+i ėrdi 056a/16

ö.+i 013b/8, 054a/13, 068b/6, 070b/14, 072b/12, 081a/1, 081b/13, 082a/6, 087a/4, 087b/11, 093a/11, 093a/12, 096b/13, 102b/4, 118a/14, 120a/5, 120a/14, 120b/16, 127b/11, 132b/14, 133a/4, 134b/5, 134b/11, 136a/2, 137a/4, 137b/12, 138b/7, 138b/17, 139b/12, 141a/1, 141a/6, 141a/15, 141b/10, 141b/11, 141b/16,

142a/7, 142a/8, 143b/6, 144a/13, 144b/11, 145b/12, 147b/7, 161a/6, 167b/4, 172a/12, 172a/16, 200b/6

ö.+ide 102b/3

ö.+idin 021b/9, 087b/4, 123a/15, 123b/16, 168a/5

ö.+ige 031a/12, 035b/6, 039a/8, 094a/10, 096b/1, 097b/16, 098a/7, 114a/2, 116a/3, 120a/11, 127b/12, 139b/8, 140a/1, 151a/1, 151a/11, 160b/17, 161a/6, 165b/16, 194a/3

ö.+inde 089b/17

ö.+ini 009b/6, 016a/6, 032a/13, 035a/5, 035a/10, 047b/16, 050a/6, 051b/13, 052b/13, 059b/16, 066a/13, 068a/7, 085a/15, 090b/15, 092a/7, 092a/12, 094a/12, 107a/5, 107a/6, 112b/13, 112b/15, 136a/7, 161b/11, 169a/14, 179a/12, 181a/4, 181b/11, 193b/13, 198a/10, 199a/9

ö.+iniŋ 006b/16, 053b/3, 156a/8, 167b/17

ö.+iŋizlerni 151a/4

ö.+leri 109a/2, 137b/3, 177b/14, 177b/15

ö.+leridin 006a/1

ö.+lerige 179a/7

ö.+lerini 006b/11, 033b/9, 109a/14

ö.+ni 072a/5, 073b/3, 089b/10, 168a/17, 168b/2, 185b/3

ö.+üm 072b/15, 119a/17, 172a/15

ö.+ümdin 019a/1, 092a/2, 117b/9

ö.+ümġa 072a/18

ö.+ümge 068b/13, 073b/16, 074a/13, 084b/9, 174b/11

ö.+ümizdin 070a/17, 073a/12

ö.+ümni 067a/17, 067b/2, 091b/9, 091b/10

ö.+ümniŋ 169a/5

ö.+ümüzdin 070a/16

ö.+ün 127b/2

ö.+üŋdin 067b/10, 136a/1

ö.+üŋe 104a/8

ö.+üŋge 011b/6, 017a/3

ö.+üŋler 066b/2

ö.+üŋlerge 164b/11, 166a/15

ö.+üŋni 061b/13, 068b/16, 091b/8, 091b/9, 092b/3, 101b/12, 104a/9, 174a/16

ö.+üŋüz 004b/14, 081b/13

ö.+üŋüzlerġa 019a/9

2. temel asıl

ö. 007b/1, 035b/7

[=303]

özge başka, diğer

ö. 015a/7, 018b/1, 018b/16, 020a/7, 022b/17, 025b/7, 027a/14, 027b/2, 033b/15, 035b/1, 043a/12, 045a/1, 045a/7, 047b/1, 048a/12, 055b/11, 056a/2, 059b/10, 059b/11, 079a/6, 079a/7, 080a/17, 093a/11, 094a/7, 098a/17, 101b/1, 103a/12,

105b/11, 111b/15, 112a/2, 113a/2, 119a/10, 124a/9, 127b/3, 130a/8, 148b/3, 159a/9, 167a/17, 173a/3, 179b/7, 180a/12, 193b/3, 199a/8, 201b/11

ö.+din 089b/10, 090b/16

ö.+ge 033b/10, 055a/6, 055a/7

ö.+ler 073a/8, 073a/9

ö.+ni 055a/9

[=59]

özger- değişmek

ö.-mem 094b/12, 094b/13

[=2]

özget- değiştirmek

ö.-ir 128a/5

[=1]

‘öẕür yanlış, hatalı bir davranışın elde olmadan veya mecbur kalındığı için yapıldığını bildirmek ve hoş görülmesini istemek üzere öne sürülen sebep, mazeret

‘ö. 051a/1, 101a/17, 103b/9

‘ö.+i 028b/17, 125b/6

‘ö.+ini 028b/13, 103b/9

‘ö.+lerdin 048a/3

[=8]

‘öẕür-ḫᵛāhlıḳ özür dileme durumu

‘ö. 076a/15, 101a/17, 107b/10, 175a/11

‘ö.+lar 173b/14

[=5]

-P-

pādebān çoban

p.+lar 176b/10

[=1]

pādişāh hükümdar, padişah

p. 005b/1, 094b/12, 108b/11, 134b/12, 176a/9

p.+ġa 019a/7

p.+ı 126a/17, 174b/14, 175a/15

p.+ıdın 134b/10

p.+ıġa 194a/3

p.+ınıŋ 161b/15

p.+lar 003b/2, 132b/14, 134b/4, 177b/8

p.+lar 108a/9

p.+lardın 176a/16

p.+larıdın 104b/2

p.+larnıŋ 004a/5, 167a/6

p.+nıŋ 085a/14

[=23]

pādişāhā ey padişah

p. 175a/14, 188a/12

[=2]

pādişāh-ı ‘ādil adil padişah

p. 112a/10, 130a/6

p.+niŋ 175b/6

[=3]

pādişāh-ı ‘ālem alemin padişahı

p.+dür 194a/13

[=1]

pādişāh-ı kerīm kerim padişah

p. 094b/13

[=1]

pādişāh-ı ẓālim zalim padişah

p. 178a/7

[=1]

pādişāh-ı zamāne zamanın padişahı

p. 068b/16

[=1]

pādişāhlıḳ padişah olma durumu

p. 167a/8

p.+ımdın 084a/15

p.+nı 104b/1

[=3]

pāk saf, temiz

p. 006a/2, 014b/3, 017b/10, 023b/16, 023b/17, 056b/13, 056b/18, 125b/6, 151a/4, 162b/13, 165a/1, 181b/2, 182a/4, 188b/7, 193a/12

[=17]

pākā ey temiz

p. 004b/2, 005a/17, 010a/5, 024b/17, 025b/13, 025b/17, 026a/4, 056b/10, 056b/14, 061b/1, 062b/12, 064b/6, 068a/2, 072a/8, 075a/13, 075b/2, 075b/9, 084a/2, 085a/7, 097b/6, 105b/4, 112a/6, 116b/1, 119b/13, 120b/5, 147b/14, 173b/2, 175a/13, 182b/2, 189b/7, 200b/13

[=31]

pāḳī̄ temiz

p. 062b/12

[=1]

pākī̄ze temiz, pak, latif, güzel

p. 019a/14, 064a/16, 142a/14, 161b/6, 164a/7

[=5]

pākī̄zelik saflık, temizlik

p. 019a/15

[=1]

pāḳlıḳ saflık, temizlik

p. 149b/10

[=1]

palçık balçık, çamur

p. 163a/3

[=1]

par- varmak, ulaşmak

p.-sa 056b/2

[=1]

parça parça, bölüm, pare; bk. farça

p. 005b/3, 071a/3, 071a/4, 143a/14, 144a/8, 168b/6

[=6]

pāre parça, bölüm; bk. fāre

p. 102b/10, 122b/7, 129a/6, 181b/6

p.+ler 115a/3

p.+si 093b/9

[=6]

pāre-yi ot ateş parçası

p. 088b/5

[=1]

pāre-yi üstḫᵛān kemik parçası

p.+ġa 065b/15

[=1]

pās bölüm, parça

p. 021a/15

[=1]

pat- batmak; bk. bat-, fat-

p.-ḳunça 040b/10, 131b/10

p.-masdın 014a/2, 033a/1, 077a/12

p.-sa 172a/14

p.-ur 013b/6

[=7]

pāt hemen, çabucak, kısa sürede; bk. fāt

p. 035b/13, 046b/9, 058a/7, 063a/7, 076a/2, 120a/7, 120b/11, 128a/7, 129b/14, 138b/2, 144b/4, 145b/2, 160b/11, 163a/14, 163b/10, 163b/12

[=16]

pāy ayak

p. 018b/9, 138b/14, 139b/14, 154b/8

p.+ıġa 023b/4

[=5]

pāyān son, nihayet

p.+ı 014a/6

[=1]

pāyimāl ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş

p. 091a/4

[=1]

peder baba

p. 063a/8, 063a/9, 077b/17

[=3]

pehlū böğür

p. 164a/11

[=1]

pelīd pis, kirli

p. turur 054a/10

p. 054a/11, 091a/11, 179b/6

p.+ler 179b/5

[=6]

pelle 1. terazi, terazi kefesi

p. 076b/1,

p.+ġa 005a/14

p.+si 069a/9, 076a/17

p.+siġa 005a/13

2. birlikte

p. 008a/10, 008a/13

3. tamamı, hepsi

p. 082b/1, 112a/13

[=9]

pelle-yi günāh günah terazisi

p.+larġa 005b/4

[=1]

pelle-yi ḥasenāt iyilikler terazisi

p.+ı 198b/4

[=1]

pelle-yi ṣırāṭ sırat köprüsü

p.+dın 004a/15, 017b/4, 030b/6

p.+dın 058a/16, 148a/16

[=5]

pelle-yi terāzū terazi kefesi

p.+da 005b/3, 005b/4

[=2]

penāh sığınacak yer, melce

p. 026b/4, 036a/2, 036a/8, 103b/7, 137b/7, 181a/4, 188a/13

p.+ı 048b/4, 157b/11

p.+ıda 003b/3, 022b/6, 042b/9, 048b/16, 052a/17, 122b/14, 133b/11, 135a/12, 135b/14, 136a/2, 138a/12, 138b/8, 139a/12, 140b/5, 141a/1, 151b/12, 165a/17, 181a/6, 182b/18, 183b/13

p.+ımda 194a/14

p.+ımızda 085b/4

p.+ında 007a/10, 099a/11

p.+ıŋda 182b/3, 200b/15

[=37]

penāh-ı ʿiṣmet haramdan saklanma yeri

p.+i 139a/1

p.+ide 044b/10

[=2]

pençşenbe perşembe

p. 147b/4, 155a/15, 161a/11, 161b/4, 186a/8, 187a/16, 187b/2, 189b/9

[=8]

pendī öğüt

p. 104b/17

[=1]

per tabiat üstü bir güce sahip bulunduğuna inanılan cin taifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim

p. 093b/13

[=2]

perde-yi hāīl korkunçluk perdesi

p. 018a/9

[=1]

perestiş tapma, tapınma

p. 086a/16

[=1]

perhīzkār haram ve yasak olan şeylerden kaçınan, bunlara karşı kendini tutan (kimse), müttaki

p. 030a/9, 106b/5, 114a/12

p.+lardın ėrdiŋ 114b/7

[=4]

perhīzkārlıḳ perhizkâr olma durumu

p. 091b/12

[=1]

perī tabiat üstü bir güce sahip bulunduğuna inanılan cin taifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim

p. 030b/12, 037a/5, 138b/12

p.+ler 010a/12, 010a/13, 167a/10, 167a/12, 167a/15, 167a/17

p.+lerdin 135b/17

p.+lerniŋ 139a/10

p.+ni 093b/12

p.+niŋ 032a/8, 175b/9

[=14]

perīşān acınacak durumda, zavallı, kederli, mustarip

p. 065b/17, 068a/6, 103a/3, 103a/7, 103a/8

[=5]

perrende uçan, av kuşu

p. 037a/5, 121a/6, 139a/11, 167a/11, 167a/13

[=5]

perverdigār Tanrı

p. turur 032a/10, 045a/16, 105a/9, 135a/17, 190b/1

p. 016a/10, 016a/14, 018a/10, 020a/11, 022b/17, 025a/6, 056b/18, 084a/2, 086a/9, 129a/15, 147b/15, 173b/2, 175b/11, 189a/10

p.+ı turur 031a/10

p.+ı 190b/2

p.+ım 018a/6, 021a/3, 031a/10, 152b/1, 181b/4, 181b/5, 181b/7

p.+ımdın 026a/12

p.+ımdın 026b/5, 026b/7

p.+ımġa 154b/3

p.+ımnı 010a/17

p.+ıŋ turur 181a/13

p.+ıŋ 129a/17, 152a/17, 181b/6

p.+nı 053b/14

[=38]

perverdigārā ey Tanrı

p. 004b/2, 005a/17, 010a/5, 025b/13, 025b/17, 026a/4, 056b/10, 056b/14, 061b/1, 062b/12, 064b/6, 068a/2, 072a/8, 075a/13, 075b/2, 075b/9, 085a/7, 097b/6, 105b/4, 112a/6, 116b/1, 119b/13, 120b/5, 175a/13, 182b/2, 188a/12, 189b/7, 200b/13

p.+nıŋ 024b/17

[=29]

perverdigār-ı ʻālem alemin yaratıcısı

p. turur 115b/11

p. 018a/10, 021a/6, 022b/17, 039a/14, 049b/10, 106b/15, 108b/13, 118b/5, 129a/15, 167b/8, 194b/13

p.+ni 069b/17

[=13]

perveriş besleme, beslenme, yetiştirme, yetiştirilme

p. 069a/6, 069a/7

p.+ke 117b/7

[=3]

pes öyleyse, şöyle ki, şu halde, bundan sonra, sonra, o halde, öyle ki

p. 002a/5, 004b/10, 005a/11, 005a/13, 005a/14, 005a/16, 005a/17, 005b/1, 005b/3, 005b/4, 006a/8, 006b/5, 007b/9, 008b/9, 009a/9, 010a/6, 010a/8, 010b/8, 010b/10, 012b/6, 012b/8, 014a/8, 015b/1, 016a/15, 017b/4, 020a/2, 021a/12, 021a/13, 021b/4, 021b/14, 022a/15, 022b/2, 022b/8, 022b/9, 022b/12, 023a/2, 023a/10, 023a/11, 024b/5, 024b/9, 026a/5, 026b/5, 026b/7, 026b/14, 028a/6, 029b/5, 031a/8, 033b/14, 034a/3, 034a/5, 034a/6, 034a/8, 034a/13, 034b/2, 034b/10, 040b/10, 043b/2, 047b/2, 049b/4, 049b/9, 052a/11, 053a/4, 055a/9,

057a/4, 057a/14, 060a/16, 060b/4, 061b/5, 062a/2, 062a/18, 064b/17, 065a/12, 065a/16, 066a/5, 067b/13, 068a/10, 070a/9, 071b/2, 071b/3, 072b/3, 079a/14, 082a/12, 083b/9, 084a/13, 086a/6, 089a/6, 089b/11, 091a/2, 091b/4, 091b/11, 093b/14, 096a/8, 096a/9, 096b/1, 097b/2, 099a/1, 099b/7, 099b/12, 100a/3, 100b/8, 101b/9, 102b/7, 102b/15, 103a/5, 103b/2, 104a/9, 104b/1, 104b/2, 104b/15, 105a/2, 105a/4, 106b/2, 106b/5, 106b/16, 107b/14, 108b/10, 111a/5, 111a/7, 114b/2, 114b/17, 116a/4, 116b/2, 117a/7, 117b/12, 119b/13, 119b/14, 119b/17, 122a/10, 123a/4, 123a/8, 125a/14, 125a/16, 129a/5, 129a/7, 130b/15, 131a/10, 131b/2, 132a/1, 132a/7, 135a/17, 152b/11, 155a/11, 155a/13, 157b/13, 160a/15, 165a/4, 166b/3, 168b/17, 169a/5, 169a/9, 169b/6, 169b/9, 169b/16, 169b/17, 172b/2, 172b/17, 173b/13, 176b/6, 177b/10, 177b/12, 178a/6, 180b/1, 186b/15, 188b/1, 189a/13, 189b/6, 189b/13, 189b/14, 190b/2, 191b/6, 192a/6, 194a/15, 194b/12, 194b/16, 195a/5, 195a/16, 197a/8, 197b/14, 198a/12

[=182]

pesend beğenme

p. 114a/2, 120a/11

[=4]

pesendāne Beğenecek yolda, beğenmek suretiyle

p.+çe 091a/10

[=1]

pesend-i ẓulmet zulmün beğenisi

p. 002a/2

[=1]

pesendīde beğenilmiş

p. 193b/9

[=1]

pest 1. kısa

p. turur 098b/16

p. 100a/16

p.+ni 162a/17, 166b/17

2. az, kısık

p. 127b/6

[=15]

pestī aşağı olan, bayağı

p. 178b/16

[=1]

pestlik aşağı olma, bayağılık

p. 085a/9

[=1]

peşāne ön

p.+m 158b/15

p.+mde 158b/12

p.+si 158a/6

p.+side 006a/13, 015b/3, 015b/12, 133b/12, 133b/13, 181a/9

p.+sidin 156b/8

p.+sini 024a/16

[=11]

peşe sivrisinek

p. 022b/14, 144b/18

[=2]

peşīmān yaptığına üzülüp hayıflanan, esef eden, pişman

p. 088a/8

[=1]

peşkeş hediye

p.+ler 047a/14

[=1]

peydā açıkta ve meydanda olan, aşikâr, zahir

p. 089b/9, 167a/3

[=2]

peyderpey birbiri ardınca, art arda

p. 134a/12

[=1]

peyġamber Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse, Tanrı elçisi, nebi, resul

p. ėrdi 170b/14

p. 004b/8, 005a/11, 006a/4, 006a/5, 006a/6, 006a/7, 006a/8, 006a/9, 006a/11, 006a/12, 007a/16, 007b/14, 009b/4, 009b/11, 009b/12, 009b/14, 010b/12, 011a/13, 013a/16, 013a/19, 014a/11, 015a/8, 019a/9, 020b/12, 021a/2, 022a/11, 024a/5, 025b/5, 026a/11, 027a/10, 027b/2, 028a/4, 032b/1, 033b/9, 033b/16, 034a/3, 034a/12, 034b/3, 034b/5, 034b/8, 036a/4, 037b/12, 040a/6, 040a/12, 040b/9, 040b/10, 040b/12, 040b/16, 040b/18, 041a/17, 042b/10, 042b/17, 043a/13, 043a/17, 046b/14, 050b/1, 050b/2, 050b/4, 050b/5, 051b/10, 054b/14, 060b/15, 063b/7, 066b/16, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/14, 068a/16, 068b/1, 071b/17, 075b/15, 083a/1, 083b/8, 084a/11, 084a/14, 085a/6, 085b/11, 089b/5, 093a/2, 094b/10, 098a/8, 102b/8, 103a/1, 108a/5, 111a/3, 111a/5, 116a/6, 116b/9, 117a/3, 117a/7, 122a/6, 123a/2, 125a/8, 125b/17, 126a/2, 126a/6, 128b/14, 133a/14, 148b/17, 149a/1, 154a/5, 154b/1, 162a/4, 165a/7, 166a/17, 167a/9, 167a/14, 167b/3, 170b/15, 181a/1, 181a/7, 186a/17, 194b/15, 197a/11, 200b/8

p.+ġa 030a/10, 115b/10

p.+ge 015b/4

p.+i 180b/17

p.+iġa 054a/15, 084b/16, 093b/6

p.+im 152b/2

p.+imiz 001b/7, 006a/15

p.+imizniŋ 006a/14, 065a/6

p.+iŋ turur 125b/17

p.+iŋniŋ 131b/4

p.+ler 019b/4, 019b/8, 149a/10, 188a/8

p.+ler 191a/14

p.+lerdin turur 042a/10

p.+lerdin 001b/6, 125b/16

p.+lerdin 042a/11

p.+lerġa 006a/15, 019b/1, 020b/15, 079a/6

p.+leriġa 086a/7

p.+leriġa 152b/4, 197b/6

p.+leriniŋ 033b/10

p.+lerni 103a/10

p.+lerniŋ 006a/15, 018a/15, 019b/6, 065a/5, 071b/16, 082a/4, 094b/8, 103a/1, 149a/2, 157a/4, 196b/13

p.+ni 092b/12

p.+niŋ 006a/13, 061b/8, 063b/8, 125b/16, 152b/1, 193a/15

[=170]

peyġamber-i Ḫudā Tanrı'nın elçisi

p. 123a/7

[=1]

peyġamber-i Ḫudāyī Tanrı'nın elçisi

p. 033b/9, 033b/16, 034a/3

[=3]

peyġamberlıḳ Peygamber olma durumu

p. 116b/9, 181a/7

p.+ġa 007a/14, 034b/15, 047b/7, 052b/1

[=6]

peyġamberzāde peygamber çocuğu

p. 167a/16

[=1]

peymān ant, yemin

p.+ı 197b/13

[=2]

peymāne içki kadehi, özellikle şarap kadehi

p. turur 197b/13

p. 107b/3, 107b/4, 109a/16

p.+ni 112a/4

[=5]

peyrevī birinin arkası sıra gitme, ona uyma, tabi olma

p.+ligide 001b/10

[=1]

peyvend bağ, ilgi

p.+i turur 119b/8

p.+i 038a/1

p.+iġa 038a/1

[=3]

peyveste devamlı; ulaşmış, erişmiş, vasıl olmuş

p. 127a/12, 136a/6, 165b/14, 184b/8, 198a/9, 198a/12

[=6]

peyvestelik ulaşılmış, erişilmiş

p. 112a/11

[=1]

pīne kıyafet

p. 179a/16

[=1]

pinhān gizli

p.+ı 096a/13

[=1]

pīr yaşlı, ihtiyar kimse

p. 063a/16, 085b/10, 092b/9, 093b/10, 122b/1, 122b/2, 123b/7, 138b/15, 139a/2, 163b/12

p.+ler 041a/1, 082a/8, 082a/9, 082a/10, 082a/11, 082a/12, 151a/8

p.+leri 093b/10

p.+ni 138b/11

[=21]

pīrī herhangi bir pir

p. 080b/17

[=1]

pīrlıḳ pir olma durumu

p. 154a/14

p.+ġa 095b/7

[=2]

pişür- pişirmek, bk. püşür-

p.-di 069b/2

p.-ġan 123a/4

p.-seŋ 164a/4

p.-üp 069b/7, 162b/17, 164a/5

[=6]

pit- bitmek, yazmak

p.-di 084a/1

p.-e almas 039b/1

p.-erler 020a/5, 050a/9, 121a/4, 121a/5, 121a/7, 121a/8, 121a/9, 121a/11, 121a/12, 121a/13, 139b/16

p.-iŋler 039a/14, 158b/12, 194a/16

P.-iŋler 194a/15

p.-ip turur 021a/6, 024b/14, 050a/16, 180b/15

p.-ip 076a/6, 132b/15, 133a/4, 134a/13, 134b/11, 135a/4, 137b/3, 137b/4, 137b/11, 139b/12, 139b/16, 140a/15, 140b/8, 140b/13, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141a/11, 141a/12, 141a/13, 141a/14, 141b/7, 141b/10, 141b/11, 141b/13, 142a/7, 142b/7, 142b/12, 142b/17, 143a/2, 143a/12, 143b/3, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/10, 144a/1, 144a/5, 144a/6, 144a/8, 144a/9, 144a/12, 144a/15, 144a/16, 144a/18, 144b/1, 144b/8, 144b/11, 144b/12, 144b/14, 144b/16, 145a/10, 146a/5, 146b/16, 147a/13, 147a/15, 147b/1, 147b/5, 147b/7, 158a/12, 158b/7, 169a/10

p.-key 013b/2, 028b/7, 043a/16, 156a/4

p.-keyler 043b/12

p.-megeyler 034b/15, 040a/8

p.-mek 163a/7

p.-se 134a/12, 143b/4, 145b/3, 158b/7, 158b/17

p.-üp ėrdi 010b/5

p.-üp turur 179b/13

p.-üp 013b/8

p.-ür ėrdim 015a/17

p.-ür 004a/1, 116b/17

[=106]

piti- bitimek, yazmak; bk. pitü-

p.-di 168b/6, 169a/10, 172a/3,

172a/5, 172b/17

p.-gey 009a/4, 016b/8, 029a/2, 029a/8, 030a/4, 032a/6, 036b/7, 036b/9, 040a/17, 042b/16, 047b/12, 051b/8, 052a/3, 058a/11, 058a/12, 059a/6, 078b/10, 113a/14, 115b/8, 120b/14, 120b/17, 151a/15, 155b/11, 183b/7, 188b/17, 191a/17, 193a/13, 193b/1

p.-gey 070a/9

p.-geyler 013a/13, 018a/9, 043b/6, 043b/7, 044b/1, 060b/12

p.-gil 169b/10

p.-medim 015b/2

p.-megey 191a/17

p.-megeyler 064a/5

p.-mes ėrdim 015b/1

p.-r 158a/10, 200b/10

p.-se 135a/2

[=50]

pitik yazılmış

p.+ler 039a/16

[=1]

pitiklik bitiglik, yazılı; bk. pitüklük

p. ėrdi 176a/11

p. turur 059a/13, 070a/15, 071b/7, 073b/2, 077b/16, 083b/13, 133b/12, 133b/13, 133b/14, 153b/8

p. 015b/3, 015b/12, 070a/11, 131b/14, 137b/1, 158b/15, 181a/9, 194b/11, 195b/7

[=20]

pitil- yazılmak

p.-di 168b/9

p.-gen 005b/2, 146b/10, 155a/11

p.-gey 014b/4, 019b/3, 057b/17, 058a/10, 064a/7, 145a/9, 164a/8, 175b/7, 186a/9, 194a/8

p.-gey 015a/11

p.-ip turur 033b/13

p.-megey 058a/13, 199a/13

p.-ür 195b/14

[=19]

pitü- bitimek, yazmak; bk. piti-

p.-geli 009b/1

p.-gen 010b/9

p.-gey 011a/4, 121a/7

p.-güçi 039a/12

p.-megeyler 047b/11

p.-mes 194b/1

p.-mesler 047b/1

p.-se 134a/11, 187a/1

[=10]

pitüklük yazılmış, bk. pitiklik

p. ėrdi 006a/13

[=1]

piyāde yaya savaşan asker sınıfı

p. 056a/2

p.+ni 169a/9

[=2]

piyāle içki kadehi

p. 109b/17

p.+de 141b/6, 142b/7, 142b/17, 143b/4, 147b/1

[=6]

piyāz soğan

p. 163a/3, 166b/5, 166b/8, 166b/10

p.+nı 166b/17

p.+nıŋ 166b/3

[=7]

pōst kabuk, koyun vb. hayvanların derisinden yapılmış gocuk

p.+ı 110a/9

p.+ını 163a/3

p.+uŋ 165b/13

[=3]

pū sorgulama

p. 064b/3

[=1]

pū ateşi söndürmek için üfleme

p. 163a/6

[=1]

puçaḳ bıçak, bk. fıçaḳ

p.+larnıŋnı 118b/15

[=1]

pūş örtme

p. 071a/6

[=1]

pūşīde gizli, örtülü

p. turur 088b/2

p. 009b/13, 052b/8, 070a/3, 072a/8, 086b/10, 103b/6

p.+mġa 087b/13

[=9]

pūşiş örtü

p. 185a/15

p.+i 067b/15, 128b/16

[=3]

put but, bacak

p.+larnı 182a/3

p.+nı 074b/14

[=2]

putḫāne putların olduğu yer

p.+din 006b/14

[=1]

pür çok, fazla, dolu

p. 004a/14, 039b/14, 046a/2, 075b/17, 077b/5, 081b/7, 117b/4, 171a/16, 192a/17, 193a/7, 198b/4

[=11]

pür-heybet çok heybet

p. 110b/4

[=1]

pür-ḫōr çok obur

p. +dur 019a/5

[=1]

pür-mezīd çoğalmış

p. 076b/3, 076b/4

[=2]

pür-nūr nurlu

p. 009a/15, 155b/8

[=2]

püşt üst, üzeri, arka, sırt

p. 115b/12

p.+üŋdin 117a/6

[=2]

püşt-i pāy ayağının üzeri

p.+ığa 023b/3
[=1]
püşür- pişirmek, bk. pişür-
p.-sėn 115a/14
p.-üp 069b/9
[=2]
püt- inanmak, bk. füt-
p.-keyler 180b/5
p.-kil 181b/3
p.-mese 180b/4
p.-se 032b/14, 136a/6, 180b/3
p.-seŋ 086a/8
[=7]
püti- bitimek, yazmak; bk. bitimek
p.-se 011a/3
[=1]
pütü- inanmak
p.-r 116b/16
[=1]

-R-

ra'd gök gürültüsü
r. 138a/13, 138a/15, 153a/8
[=3]
ra'iyyet bir hükümdarın yönetimi altında olan, vergi veren ve devlet tarafından korunan halk
r.+i 175b/5
[=1]
rab bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Cenabıhak, Allah, Tanrı
r. 005b/6, 005b/9, 009b/4, 010a/6, 045a/15, 061b/5, 091b/8, 091b/14, 093b/5, 095b/1, 095b/3, 095b/5, 099a/2, 105a/15, 111a/5, 111a/6, 111a/7, 116a/10, 128a/6, 128b/10, 129a/15
r.+i 075b/16, 153a/12
[=25]
rabbānī̄ rabla ilgili, Allah'a ait, ilahi
r.+ni 138b/16
[=1]
rabbī̄ efendi
r. 076a/1, 077b/11, 083b/14
[=3]
rabbu'l-'ālemī̄n alemlerin rabbi
r. 002a/12
[=1]
rabbu'l-erbāb ustaların rabbi
r.+dın 194a/13
[=1]
rabbu'l-'izzet büyüklüğün rabbi
r. 152a/8
[=1]
raḍya'l-lahu Allah ondan razı olsun
r. 004a/16, 004b/5, 004b/8, 005a/3, 006a/4, 006a/16, 006b/6, 007b/3, 007b/7, 007b/10, 008b/17, 009a/14, 009b/3, 010a/2, 011a/14, 011b/4, 011b/6, 011b/11, 011b/12, 012b/4, 012b/15, 013a/6, 013b/7, 015a/1, 015a/2, 015a/3, 015a/4,

166a/7, 166b/5, 166b/13, 167a/1, 167a/9, 167b/12, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/6, 168a/7, 168a/8, 168a/10, 168a/13, 168a/16, 168a/17, 168b/3, 168b/6, 168b/12, 169a/2, 169a/6, 169a/12, 169a/13, 169a/16, 169a/17, 169b/1, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 169b/12, 169b/17, 170a/6, 170a/8, 170a/9, 170a/11, 170a/12, 170a/15, 170b/1, 170b/2, 170b/4, 170b/7, 170b/12, 170b/17, 171a/12, 171b/3, 171b/6, 171b/9, 171b/10, 171b/11, 172a/11, 172a/15, 172b/4, 177b/7, 177b/12, 177b/17, 178a/2, 178a/14, 178a/16, 178b/4, 179a/2, 179a/15, 179b/3, 180b/15, 183a/7, 183b/6, 186a/6, 186a/12, 186b/4, 186b/9, 187b/16, 188b/13, 191a/10, 191b/8, 192b/3, 194b/15, 196a/15, 196a/16, 196b/2, 196b/6, 197a/2, 197b/2, 198a/2, 198a/6, 198b/5, 199b/16

[=383]

raġbetlıġ istekli

r. 168b/17

[=1]

rāġıb istekli, isteyen

r. 031a/16, 091b/13

[=2]

rāḥat üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur

r. 192b/9

r.+ı 187a/17

[=2]

raḥīm “ahirette mümin kullarına acıyan, merhamet eden” anlamında esma-i hüsnadan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır

r. turur 051a/5, 106b/7, 107b/6

r.+iŋ 066b/7

r. 175a/14

[=5]

raḥimehā’l-lah Allah’ın rahmeti

r. 057a/2

[=1]

raḥimehimu’l-lah sahabeden sonraki alimler için kullanılan dua cümlesi “Allah onlara rahmet eyleye” mealinde duadır

r. 044a/4, 065b/1, 124b/12

[=3]

raḥimehümā “Allah onlara rahmet eyleye” mealinde duadır

r. 025a/8

[=1]

raḥīmlıḳ merhametli olma durumu

r. 010a/17

[=1]

raḥm acıma, koruma, esirgeme, şefkat etmek

r. 177a/16

[=1]

raḥmān “kâfir-mümin ayırmadan yarattığı bütün varlıklara merhamet

eden, nimet veren” anlamında esma-i hüsnadan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır

r. 051a/5

[=1]

raḫman merhametli

r.+din turur 070b/1, 070b/3

[=2]

raḫmanlıḳ merhametli

r. 010b/1

[=1]

raḫme’l-lah Allah’ın merhameti

r. 132b/4

[=1]

raḫmet Allah’ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi

r. turur 196a/2

r. 007b/5, 009a/6, 015b/11, 026b/15, 051a/6, 051b/18, 061b/10, 062a/6, 062a/8, 062b/17, 111b/6, 115b/8, 150a/13, 153b/15, 158a/13, 159b/2, 168a/4, 191b/2, 191b/9, 192a/12, 194b/16, 195a/7, 195a/16, 196a/6, 196a/13

r.+din 085b/9, 117a/17

r.+ġa 188a/11

r.+i turur 165a/14

r.+i 026b/13, 035a/4, 037b/15, 052b/4, 106a/14, 110a/14, 155b/5, 156b/3, 158a/7, 193a/7

r.+ide turur 072a/4

r.+ide 155a/14

r.+idin 015b/13, 064b/14, 072a/5, 122a/4

r.+iġa 021b/14, 127a/10, 154b/14

r.+imġa 174a/10

r.+imizdin 085b/7

r.+imizniŋ 085b/5

r.+iŋ 105b/4, 111a/8

r.+ini 112a/6, 122b/14

r.+iniŋ 173b/2

r.+lerdin 110a/15

r.+ni 062a/7, 062a/9, 192a/16

[=61]

raḫmet-i bisyār çok fazla rahmet

r.+ıdın 192a/13

[=1]

raḫmet-i ümīd ümidin rahmeti

r. 106b/16

[=1]

raḫmet-i perverdigār Tanrı’nın rahmeti

r. 135a/17

[=1]

raḫmetu’l-lah Allah'ın rahmeti

r. 005a/8, 005b/16, 006a/12, 006b/9, 010a/4, 010a/9, 014a/4, 014a/10, 014b/14, 014b/15, 016b/17, 017a/12, 018b/17, 020a/10, 020b/14, 021a/9, 021a/14, 022a/6, 023b/9, 024b/13, 025a/5, 026b/3, 028a/2, 028b/1, 030b/16, 031a/3, 031b/7, 031b/12, 032b/3, 033b/6, 034b/16, 035a/1, 036a/5, 040a/14, 042a/12, 043a/6, 043b/13, 044b/6, 054a/7,

054a/8, 054b/4, 054b/5, 054b/10, 055a/14, 055a/15, 058a/8, 061a/9, 063b/6, 065b/8, 066b/5, 066b/11, 070a/10, 070a/12, 072a/14, 072b/1, 072b/5, 072b/10, 082b/15, 084b/13, 085a/12, 087a/16, 087b/5, 090a/3, 090b/6, 091a/11, 091b/13, 092a/1, 092a/13, 092a/16, 092b/4, 094a/3, 095b/9, 096a/17, 096b/3, 096b/11, 097a/17, 099a/16, 099b/1, 099b/3, 102a/15, 103b/3, 103b/14, 104a/4, 106a/12, 111a/10, 111a/17, 111b/2, 112b/3, 112b/4, 112b/11, 113a/15, 114a/3, 115a/7, 115a/8, 120a/17, 121a/1, 122b/6, 123b/6, 126a/5, 129b/13, 131b/14, 132b/4, 133a/10, 133a/17, 134a/9, 138a/17, 142a/12, 142b/2, 146b/15, 149b/7, 150a/8, 150a/10, 150a/15, 151b/6, 152b/7, 155b/15, 166b/9, 166b/10, 166b/11, 173b/4, 173b/6, 176b/12, 190b/3, 190b/4, 192a/17, 193a/11

r.+dın 014a/10

r.+ġa 021a/4

r.+nıŋ 027b/9

[=129]

raḫne yarık, gedik

r. 179b/2

[=1]

raḫt ev eşyası, koşum takımı

r. 003b/8, 138b/2, 140b/6, 140b/8, 140b/13, 140b/14, 141a/7, 141a/9, 141b/13

r.+da 144b/13

r.+ını 093a/12

[=11]

Ramażān Arabi ayların Şaban ve Şevval arasında kalan ve devamı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı

R. 062a/16, 062b/4, 063b/10, 064b/1, 086a/12, 141b/12, 185a/5, 191a/15, 196a/2, 196a/5, 196a/13, 196a/16, 198a/2, 198a/7

R.+da 196a/4

R.+dın 064a/6

R.+ġa 198a/11

R.+nı 063b/4

R.+nıŋ 062b/3, 063b/2, 196b/3, 197a/5, 197a/6, 197a/12

[=25]

rānde-yi dergāh dergâhın uzağı

r. 091a/15

[=1]

rāst doğru, gerçek, hakikat

r. turur 034b/8, 096a/7, 096a/15

r. 023b/1, 024a/14, 026a/6, 040b/18, 045b/9, 064a/14, 067a/13, 067b/11, 068b/17, 072b/16, 083a/8, 088a/11, 096a/6, 096a/10, 097a/11, 097b/2, 098b/3, 098b/6, 099b/6, 107a/15, 107b/3, 119b/1, 131a/10, 138a/1, 152a/16, 152b/5, 154b/1, 167b/10, 170a/11, 170a/16, 172a/8, 173a/12, 173b/10, 174a/7, 176b/12,

177a/2, 189b/15

[=42]

rāstī doğruluk

r. 032b/14, 062a/19, 064a/3, 116b/9, 148a/10, 148a/11, 148a/12, 157b/14, 165b/6, 166a/17, 166b/8, 177a/8, 188b/15

[=13]

rastkārlıḳ doğruluk

r. 102a/2

[=1]

rāstlıḳ doğruluk

r. 003a/2, 047b/7, 052b/1, 067a/13, 096a/2, 096a/5, 096b/3, 116a/6, 161a/13, 197a/10

r.+ıdın 097a/16

r.+ınıŋ 096a/14

r.+nı 096a/15, 096b/1, 126b/6

r.+nıŋ 003a/4, 096a/3, 098a/4

[=18]

ravża çayır çimeni, ağacı, suyu bol yer, bahçe

r. 009a/5

r.+da 055b/8

r.+sıge 131b/4

r.+sında 131b/14

[=4]

Ravża eser adı

R.+dın 044a/13

[=1]

Ravżatu'l-'Ulemā eser adı

R.+da 028b/1, 036b/4, 198a/17

[=2]

rāz sır

r. 010a/8

[=1]

rāżı kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren

r. 010a/9, 177b/1

[=14]

rāzlaşmaḳ sır saklamak

r. turur 089b/3

[=1]

Rebi' bin Ḥüs̱eym özel ad

R. 031a/2

[=1]

Rebī' bin Ḥüseym özel ad

R. 104a/4

[=1]

Rebi'ü'l-Evvel hicri yılın üçüncü ayı

R. 036b/4

[=1]

Receb hicri yılın yedinci ayı

R. 130a/1, 151b/4, 188a/14, 188a/15, 188a/16, 188b/2, 188b/3, 188b/6, 188b/8, 188b/14, 189a/2, 189a/3, 189a/7, 189a/12, 189a/13, 189a/15, 189b/2, 189b/8, 189b/9, 190a/9, 190a/10, 190a/14, 190a/16, 190b/5, 191a/6, 191a/7, 191a/11, 191a/15, 191b/12, 192a/5, 192b/2, 192b/6, 192b/8, 192b/12

R.+ni 189a/10

R.+niŋ 189a/14

[=36]

refīḳ arkadaş

r. 153a/12, 192b/7

r.+ı 072a/4, 072a/6, 170b/2

r.+ım 170b/2

[=6]

Reġā‘ib Hz. Muhammed’in ana rahmine düştüğü gece olarak kabul edilen recep ayının ilk cuma gecesi

r. 189b/3

[=1]

rehber yol gösteren, kılavuz

r. 002a/3

[=1]

rek‘at namazda kıyam, rüku ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm

r. turur 045b/3

r. 016a/11, 016a/12, 016b/1, 018a/16, 018a/17, 019a/12, 019a/13, 020a/10, 020a/11, 023b/10, 025a/13, 025a/14, 025a/15, 025a/16, 025a/17, 025b/1, 025b/2, 025b/3, 025b/4, 026a/7, 026a/9, 028b/4, 028b/5, 031b/4, 034a/5, 036a/7, 036a/10, 036a/13, 036b/3, 036b/6, 036b/7, 036b/8, 036b/12, 037a/6, 037a/7, 037a/18, 037b/1, 037b/3, 038a/4, 038a/15, 038a/16, 038b/3, 039b/3, 039b/5, 039b/8, 040a/16, 040b/8, 041a/16, 041b/1, 041b/10, 041b/16, 042a/3, 042a/6, 042a/13, 042b/3, 043a/7, 043b/15, 044a/5, 044a/16, 044a/17, 045b/1, 045b/6, 045b/8, 047b/4, 047b/6, 047b/8, 047b/14, 050a/3, 050a/4, 050a/17, 050b/15, 051a/13, 051a/15, 052a/13, 054b/6, 054b/13, 054b/15, 064a/1, 066b/8, 081a/9, 116a/17, 130b/11, 130b/13, 131a/4, 131b/2, 134a/15, 145a/12, 150a/3, 150b/12, 152a/2, 155b/6, 157b/5, 159a/2, 159a/10, 183a/3, 183a/11, 183a/17, 184a/8, 184a/12, 184a/15, 184b/10, 184b/14, 185a/7, 187a/11, 187b/3, 187b/8, 188a/16, 188a/17, 188b/8, 188b/9, 188b/16, 189b/10, 189b/11, 190b/11, 190b/12, 191a/7, 191a/12, 191b/13, 191b/17, 192a/8, 192b/12, 193a/4, 193a/8, 194a/9, 196a/4, 197a/6, 197a/13, 197a/17, 197b/3, 198a/14, 199a/7, 199a/10, 199a/14, 199a/17, 199b/2, 199b/9, 200a/3, 200a/6, 200a/10, 201b/4, 201b/11

r.+da 031b/5, 036b/13, 036b/14, 037a/7, 037a/8, 037a/17, 037a/18, 037b/1, 038b/4, 038b/9, 039b/9, 039b/10, 040a/16, 041b/5, 041b/11, 043b/16, 043b/17, 044a/6, 044a/7, 047b/5, 050a/4, 051a/13, 051a/15, 130b/12, 130b/13, 131a/4, 145a/12, 145a/13, 150b/13, 159a/10, 159a/11, 184b/10, 184b/11, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 187a/12, 188a/17,

188a/18, 188b/16, 194a/11, 197b/4, 197b/5, 199a/14, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199b/9, 200a/7, 200a/8

r.+dın 037a/17, 045b/4

r.+ġa 197b/6, 197b/7, 197b/9

r.+ġaça 037a/18

r.+ı 034a/6

r.+ıda 031b/5, 037b/3, 037b/5, 041b/10, 041b/16, 042a/4, 042a/6, 042a/13, 042b/4, 043a/7, 047b/14, 050a/18, 052a/13, 150a/4, 152a/2, 155b/6, 157b/6, 159a/3, 183a/3, 184a/8, 184a/12, 184a/15, 185a/7, 187b/4, 187b/9, 189b/12, 190b/11, 190b/13, 191a/8, 191a/12, 191b/13, 192a/8, 192b/13, 193a/5, 193a/8, 197a/13, 197b/1, 198a/15, 199a/7, 199a/11, 199b/3, 200a/3, 200a/10

r.+ıġa 036a/14, 037b/4, 047b/11, 183a/11, 189b/10

r.+ını 201b/11

r.+nıŋ 037b/4, 037b/5

[=277]

rek'at-ı evvel ilk rekat

r.+de 044a/6

[=1]

renc sıkıntı, zahmet

r. 061b/14, 069a/3, 085a/8, 131b/12, 141b/14

r.+i 045a/17, 131b/9, 149a/3, 153a/1

r.+iniŋ 116a/7

r.+ler 183b/13

r.+ni 164b/7

[=13]

rencīde incinmiş, gönlü kırılmış

r. 047a/7, 106a/16, 106a/17, 115b/6, 151a/10, 185b/4

[=6]

rencūr hasta

r. 178b/6

[=1]

reng 1. cisimler tarafından aksettirilen ışığın gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen duyum

r. 110b/1, 158a/9

2. görünüş, tarz, şekil, suret

r. 092a/11

[=3]

reng-i rūy yüzünün rengi

r. 158a/9

[=1]

resālıḳ erişme, ulaşma

r.+ı 049a/12, 086a/13

r.+ım 100a/14

[=3]

resim âdet, usul

r. turur 074b/2

r. 111a/12

r.+i turur 080b/5

r.+i 168b/9, 169a/14

[=5]

rest sıkı, katı

r. 091b/16

[=1]

resūl peygamber

r. 004b/6, 004b/11, 005a/3, 005b/14, 006a/16, 006b/7, 006b/9, 007a/16, 007b/1, 007b/2, 007b/7, 007b/12, 007b/15, 008b/15, 009a/8, 009a/10, 009a/12, 009a/15, 009b/16, 009b/17, 010a/3, 010a/7, 010a/9, 010b/11, 011a/14, 011b/9, 012a/9, 012a/10, 012b/1, 012b/2, 012b/3, 012b/4, 013a/8, 013b/10, 013b/11, 014a/1, 014a/4, 015a/4, 015a/7, 015a/12, 015a/17, 015b/1, 015b/5, 015b/6, 015b/7, 016a/10, 016a/17, 016b/11, 016b/14, 016b/15, 017a/3, 017a/8, 017a/12, 017a/13, 017a/14, 018a/1, 018a/3, 018a/13, 018a/15, 018a/16, 018b/1, 018b/6, 018b/12, 018b/13, 018b/14, 018b/15, 018b/16, 018b/17, 019a/2, 019a/4, 019a/12, 019b/12, 020a/1, 020a/3, 020a/7, 020a/17, 020b/4, 020b/5, 020b/10, 021b/10, 021b/12, 021b/17, 022a/1, 022a/3, 022a/8, 022b/13, 022b/15, 023a/4, 023a/5, 023a/6, 026a/13, 026a/15, 026b/10, 027a/4, 027b/2, 027b/4, 027b/14, 028a/6, 028a/9, 028a/11, 028a/13, 028a/15, 028b/6, 028b/8, 028b/10, 028b/12, 029a/1, 029a/3, 029a/6, 029a/10, 029a/14, 029b/2, 029b/11, 029b/15, 029b/17, 030a/2, 030a/5, 030a/9, 030a/12, 030a/16, 031b/1, 031b/17, 032a/15, 032b/3, 032b/5, 032b/7, 034a/3, 034b/3, 034b/10, 034b/11, 035b/16, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036b/4, 037a/16, 037b/9, 037b/16, 037b/17, 038a/2, 038a/5, 038a/7, 038a/10, 039a/2, 039a/3, 039a/6, 039b/3, 040a/9, 040a/15, 040b/17, 041a/13, 041a/15, 041b/1, 042a/3, 042a/6, 042b/10, 043a/1, 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043b/8, 043b/15, 044a/10, 044a/15, 044b/11, 044b/13, 044b/16, 045a/6, 045a/9, 045b/9, 045b/14, 046a/5, 046a/9, 046a/10, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/17, 046b/1, 046b/2, 046b/17, 047a/1, 047a/4, 047a/8, 047a/10, 047a/15, 047b/4, 047b/6, 047b/9, 047b/13, 048a/7, 048a/10, 048b/9, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/11, 049a/15, 049a/18, 049b/1, 049b/2, 049b/4, 049b/6, 049b/8, 049b/11, 049b/14, 049b/15, 049b/16, 050a/13, 050a/15, 050b/7, 051a/8, 051a/12, 051a/17, 051b/14, 052a/1, 052a/4, 052a/6, 052a/12, 052a/16, 052a/17, 052b/4, 052b/10, 052b/11, 054a/1, 055a/5, 056a/8, 056b/1, 056b/5, 056b/7, 057a/13, 057b/9, 057b/15, 058a/4, 058a/7, 058a/13, 058b/10, 059b/4, 059b/9, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 059b/16, 060a/10, 060b/6,

060b/10, 060b/12, 061b/7, 061b/16, 062b/7, 062b/8, 062b/9, 062b/11, 063a/13, 063b/3, 063b/13, 064a/3, 064a/5, 064a/9, 064a/10, 064a/11, 064b/11, 064b/12, 064b/14, 064b/17, 065a/2, 065a/13, 065b/15, 065b/16, 066a/2, 066a/4, 066a/8, 066a/10, 066a/13, 066b/3, 067b/3, 067b/12, 067b/16, 067b/17, 068a/5, 068a/7, 069a/1, 069a/5, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/12, 070b/17, 071a/11, 071b/6, 071b/11, 072a/2, 072a/3, 072a/10, 073a/13, 075a/8, 075b/13, 076a/3, 076b/10, 076b/12, 077a/8, 077a/10, 077a/17, 077b/1, 077b/3, 077b/4, 077b/8, 077b/10, 077b/13, 077b/16, 078a/2, 078a/4, 078a/7, 078a/11, 078a/16, 078b/3, 078b/6, 078b/10, 078b/13, 078b/16, 079a/2, 079a/3, 079a/5, 079a/7, 079a/11, 079a/13, 079b/10, 079b/13, 080a/1, 080a/5, 080a/12, 080b/6, 080b/9, 081b/9, 081b/14, 081b/16, 082a/2, 082a/5, 082a/13, 082a/14, 082b/4, 082b/6, 082b/7, 083a/12, 083b/4, 083b/9, 084a/4, 084a/9, 084a/15, 085a/3, 085a/17, 085b/2, 085b/13, 085b/17, 086a/1, 086a/2, 086a/4, 086a/5, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 086a/17, 086b/1, 086b/3, 086b/5, 086b/6, 086b/8, 086b/9, 086b/11, 086b/13, 086b/16, 087a/1, 087a/2, 087a/4, 087a/6, 087a/8, 087a/12, 087a/14, 087b/7, 087b/14, 088a/2, 088a/7, 088a/9, 088a/11, 088a/12, 088a/15, 088a/16, 088b/13, 088b/15, 089a/2, 089a/13, 089a/16, 089b/1, 089b/4, 089b/13, 090a/15, 090a/16, 090a/17, 090b/2, 090b/10, 090b/13, 090b/18, 091a/8, 091b/11, 092b/12, 092b/14, 092b/16, 093a/10, 093a/13, 093b/9, 093b/10, 094a/9, 094a/11, 094a/13, 094a/17, 094b/4, 094b/7, 094b/9, 094b/15, 094b/17, 095a/4, 095a/14, 095a/16, 095b/14, 095b/15, 096a/4, 096a/11, 097b/5, 097b/8, 097b/11, 097b/12, 097b/14, 098a/1, 098a/9, 098a/14, 098b/4, 098b/5, 098b/11, 098b/16, 099a/8, 099a/12, 100a/1, 100a/16, 100b/6, 101a/1, 101b/6, 101b/8, 101b/9, 101b/11, 101b/15, 101b/16, 102a/2, 102a/3, 102a/6, 102a/8, 103a/12, 103a/14, 103a/17, 103b/3, 103b/17, 104a/15, 104b/11, 104b/15, 106a/1, 106a/9, 106a/10, 106a/15, 106b/1, 106b/17, 107a/3, 107a/9, 107a/11, 107a/12, 107a/13, 107a/15, 107b/1, 107b/16, 108a/8, 108a/12, 108a/13, 108a/14, 108b/1, 108b/16, 109b/13, 109b/15, 110a/1, 110a/7, 110a/13, 110a/15, 110a/17, 110b/2, 110b/7, 110b/9, 110b/11, 110b/14, 110b/17, 111a/6, 111a/7, 111b/12, 111b/16, 111b/17,

112a/9, 112b/1, 112b/3, 112b/8, 112b/15, 112b/17, 113a/6, 113a/12, 113a/15, 113b/1, 113b/5, 114b/14, 114b/17, 115a/1, 115a/8, 115a/15, 115b/3, 115b/4, 115b/7, 115b/9, 115b/17, 116a/1, 116a/5, 116a/7, 116a/9, 116a/14, 117a/12, 117a/15, 118a/1, 118a/2, 118a/5, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 118a/13, 118a/14, 118b/2, 118b/3, 118b/6, 119a/6, 119a/8, 119a/9, 119a/12, 119a/13, 119a/17, 119b/4, 119b/5, 119b/9, 119b/14, 120a/1, 120b/10, 120b/12, 120b/15, 121a/2, 121a/15, 121b/1, 121b/4, 121b/5, 121b/15, 122a/1, 122a/3, 122b/13, 122b/15, 123a/1, 123b/14, 124a/10, 124a/17, 124b/16, 125b/13, 126a/17, 126b/9, 126b/13, 126b/17, 127a/14, 128a/10, 129b/5, 129b/6, 129b/9, 130a/8, 131b/1, 131b/14, 133b/6, 133b/11, 133b/18, 135a/14, 135a/15, 135b/3, 135b/16, 136b/8, 136b/11, 136b/12, 138a/10, 138b/4, 138b/15, 139a/6, 139b/9, 140b/16, 142b/4, 145a/6, 145a/8, 145b/13, 145b/17, 146a/4, 148b/5, 148b/8, 149a/5, 149b/17, 150b/1, 150b/5, 150b/7, 150b/9, 150b/11, 150b/17, 151a/3, 151a/5, 151a/16, 151a/17, 151b/4, 152a/11, 152b/13, 153a/6, 153b/6, 155b/5, 155b/9, 156a/2, 156a/5, 156a/9, 157a/3, 157a/4, 157a/6, 157a/9, 157a/14, 157b/8, 157b/13, 157b/16, 158a/5, 158b/7, 159b/7, 159b/16, 160a/8, 160a/10, 160a/11, 160a/13, 160a/17, 160b/1, 160b/5, 160b/13, 160b/15, 161a/9, 161a/15, 161a/17, 162a/1, 162a/13, 162a/15, 163a/11, 163a/14, 163a/15, 163b/10, 163b/14, 163b/17, 164a/3, 164a/14, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164b/1, 164b/3, 164b/5, 164b/9, 164b/10, 164b/13, 164b/14, 164b/15, 164b/17, 165a/2, 165a/3, 165a/5, 165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/13, 165a/15, 165b/1, 165b/2, 165b/4, 165b/7, 165b/9, 165b/10, 165b/12, 165b/14, 165b/15, 165b/16, 166a/1, 166a/2, 166a/3, 166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/8, 166a/10, 166a/11, 166a/13, 166a/15, 166b/4, 166b/5, 166b/6, 166b/13, 167a/1, 169b/10, 170a/7, 170a/9, 170a/11, 170a/13, 170a/16, 170b/1, 170b/3, 170b/5, 170b/6, 170b/8, 170b/12, 170b/15, 170b/17, 171a/4, 171a/10, 175b/4, 175b/7, 176b/3, 176b/4, 176b/6, 176b/14, 176b/17, 177a/4, 177a/5, 177a/7, 177a/9, 177b/7, 177b/13, 177b/17, 178a/2, 178a/5, 178a/9, 178a/10, 178a/17, 178b/4, 178b/7, 179a/3, 179a/16, 179b/4, 179b/7, 180b/4, 180b/15, 181a/1, 181a/14, 182a/15, 183a/7, 183a/10,

183a/16, 183b/6, 184a/5, 184b/2, 185b/7, 186a/1, 186a/7, 186a/8, 186a/10, 186b/4, 186b/6, 186b/9, 186b/10, 186b/11, 186b/16, 187a/16, 187b/2, 187b/16, 188a/6, 188b/6, 188b/13, 189a/3, 189a/11, 189a/14, 189b/2, 190a/5, 190a/13, 191a/11, 191b/12, 192a/6, 192a/13, 192b/5, 193a/11, 193a/16, 193b/2, 194a/4, 194a/12, 195a/2, 195a/16, 195b/14, 195b/17, 196a/3, 196a/10, 196b/2, 196b/9, 196b/11, 196b/13, 197a/2, 197a/10, 197a/12, 197b/2, 197b/11, 198a/2, 198a/6, 198a/14, 198b/5, 198b/10, 199a/13, 199b/17

r.+ı 119b/8

r.+niŋ 065a/17

r.+uŋ 131b/4

[=845]

Resūl-ı Ḫudā Tanrı'nın elçisi

R. 171a/2

R. turur 056a/14

R.+ġa 079a/2

[=3]

Resūlu'l-lah Tanrı'nın elçisi

R. turur 152b/2

R. 004b/11, 006b/6, 006b/8, 007b/12, 009a/7, 012a/10, 013a/7, 015a/6, 019a/1, 021b/16, 022a/1, 022a/2, 023a/6, 026b/9, 028a/13, 028b/11, 029b/16, 031b/13, 034b/6, 038a/1, 040b/17, 044b/13, 045a/9, 045b/5, 045b/7, 046a/10, 046a/12, 046a/13, 046a/15, 046a/16, 047a/5, 049b/2, 050b/6, 057b/8, 061b/15, 064a/10, 065a/1, 065b/16, 066a/9, 068a/14, 069b/7, 083b/5, 083b/9, 085b/13, 086a/10, 086a/14, 086a/17, 086b/10, 086b/12, 087a/1, 088a/12, 089b/1, 090b/1, 095b/14, 097b/13, 101b/7, 101b/15, 103a/11, 106a/17, 107a/12, 107b/2, 111b/17, 113a/16, 114b/16, 115b/4, 115b/17, 116a/4, 118a/6, 118a/8, 118a/15, 119a/8, 119a/13, 119b/2, 122b/15, 129b/6, 135a/14, 135b/13, 136b/11, 148a/11, 148b/7, 150a/2, 150a/6, 151a/17, 151b/3, 153a/14, 157a/5, 157b/10, 160a/13, 160b/14, 163a/12, 170a/13, 170b/8, 171a/4, 176b/11, 178a/9, 179b/3, 179b/5, 180a/3, 182a/14, 182a/16, 187b/1, 189a/13, 192b/4, 192b/6

R.+nıŋ 069b/3, 069b/10

[=107]

reşk kıskançlık

r. 078a/10

r.+ige 113a/11

[=2]

revā layık, uygun, yerinde, münasip

r. turur 053a/13, 055b/15, 068b/11, 094a/16, 098b/7

r. 030a/11, 055a/7, 056b/16, 074b/15, 083b/15, 087b/5, 087b/6,

098a/11, 098a/13, 117b/1, 129b/12, 131a/1, 133a/3, 174b/11, 192a/10

r.+sını 112b/2, 118b/3

[=22]

revān su gibi akıp giden (ifade), akıcı, süratle, yola koyulmak, gitmek

r. turur 168b/11

r. 005a/15, 060a/13, 138b/10, 180b/1

[=5]

Reyāḥīn eser adı

R.+de 060a/9, 060b/14, 156a/2, 183a/6, 188b/13, 191a/10, 193a/10, 197a/1, 199b/2

[=9]

rıḍvān hoşnutluk, rıza

r. 189a/9

[=1]

rıḍvānu'l-lah Allah'ın rızalığı

r. 149a/5

[=1]

rıfḳ mülayimlik

r.+nıŋ 003a/7

[=1]

rıḥlet göç

r. 018b/15, 158b/11, 173b/16, 194b/2

[=4]

rıżā hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk

r. 005a/2, 100b/2

r.+m 059b/15, 068b/16

r.+mıznı 059a/2

r.+ŋ 061b/2, 064b/6, 075a/14, 075b/2, 075b/10

r.+nıŋ 003a/10, 123b/17

r.+sı 020a/14, 043b/6, 051b/17, 056a/5, 056a/10, 058b/3, 068a/5, 068a/7, 083b/2, 093a/2, 113a/12, 149a/12, 151a/11, 164a/1, 170b/6, 170b/10, 179a/13

r.+sıda 018a/1

r.+sıdın 059b/16

r.+sını 037b/11

[=32]

rıżālıġ rızalı olma durumu

r.+ını 185b/2

[=1]

rızḳ Tanrı tarafından herkese takdir edilen nimet, yiyecek, içecek şey

r. turur 155a/5

r. 013a/9, 032b/9, 037b/12, 077a/15

r.+ġa 116a/15

r.+ı 058a/15, 080a/13, 155a/9, 159a/2, 159a/17, 161b/5

r.+ıdın 155a/4, 155a/6, 178a/7

r.+ıġa 155a/2

r.+ıŋda 014a/9

r.+ını 159a/16, 193b/12

r.+ınıŋ 195b/4

[=20]

rızḳ-ı naṣībe nasibine düşmüş olan rızık

r.+sini 048b/8

[=1]

rızḳ-ı rūzī nasip rızkı

r.+sini 076b-13

[=1]

ribāṭ konaklama yeri, han, kervansaray, imarethane vb.

r. 073a/3, 075b/10, 075b/12

[=3]

ribᵛā bir akitte karşılıksız olan herhangi bir fazlalık, faiz

r. 063a/5, 111b/12

r.+nı 111b/13

r.+nıŋ 003a/6, 111b/6

r.+nıŋkini 111b/12

[=5]

ribᵛāḫᵛār faiz yiyici

r.+lar 111b/11

r.+larġa 111b/12

[=1]

ribᵛāḫᵛārlıḳ faiz yiyici olma durumu

r. 112a/5

[=1]

ridā örtü, hırka, derviş postu

r. 179a/16

[=1]

rif'at yücelik, yükseklik, özellikle mevki yüksekliği

r. 001b/13

[=1]

risālet-i penāh risaletin kendine istinad ettiği Hazret-i Muhammed

r. 194a/10

[=1]

rişte bağ, alaka

r. 129a/2

[=1]

rivāyet bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma

r. turur 004a/16, 006b/6, 007b/10, 012b/7, 017a/5, 019a/7, 020a/17, 020b/1, 021a/11, 022a/11, 029b/2, 029b/8, 031b/1, 032b/10, 039b/11, 040b/1, 046a/8, 049b/17, 054a/6, 056b/5, 057a/8, 060b/8, 060b/15, 064a/15, 065a/5, 066a/15, 067a/7, 070a/14, 070b/14, 072a/10, 072a/16, 073a/5, 073a/6, 073a/15, 076a/6, 076a/13, 076a/15, 078b/16, 082b/8, 083a/9, 083b/3, 086b/8, 089a/4, 090a/8, 092a/11, 093a/5, 093b/11, 095a/6, 096a/11, 096a/13, 097b/7, 097b/12, 098a/17, 098b/13, 098b/15, 100a/11, 101b/15, 102a/10, 103a/10, 104b/11, 104b/16, 108b/7, 112a/17, 113b/7, 117a/2, 122a/6, 122b/17, 124b/16, 125a/8, 126b/4, 143a/8, 146a/4, 147a/14, 147b/12, 147b/15, 150a/11, 157a/3, 157b/8, 158a/3, 160a/10, 160b/13, 162a/4, 163a/11, 165b/1, 166a/5, 167a/1, 168a/10, 168a/16, 168b/12, 169a/6, 169a/11, 169a/16, 170a/6, 170b/3, 170b/17, 171b/11, 171b/15, 172a/15, 173b/4, 175b/15, 176a/11, 177a/13,

178b/3, 178b/7, 181a/16, 185a/10, 187a/10, 196a/14

r. 012b/1, 037a/18, 051a/7, 058b/10, 059b/5, 069a/4, 085a/5, 087a/11, 095b/13, 122b/5, 138b/15, 169a/2, 170b/1, 184b/9, 199a/13

r.+de 005a/11, 011b/4, 018b/6, 023b/10, 026b/9, 028a/12, 028b/12, 031a/2, 031a/6, 041b/6, 055a/13, 056a/13, 057b/13, 063a/10, 067b/5, 070b/6, 072b/10, 086a/13, 091a/15, 094b/10, 105a/11, 107b/5, 118a/2, 120a/5, 120a/12, 123a/6, 123b/5, 132a/14, 186a/13, 190b/6, 191b/17, 193b/5, 193b/8, 195b/15

r.+de 007b/11, 055a/15

r.+i 008b/17, 017a/8, 032a/3, 131b/14

[=163]

rivāyet-i ṣaḥiḥ sahih rivayet

r.+de 050a/15

[=1]

riyā bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması

r. 005a/8, 025b/11, 025b/16, 026a/1, 077b/17, 084a/8, 090b/9, 124b/6

r.+dın 026a/10

r.+nıŋ 003a/3, 096a/2

r.+sı 026b/3

[=15]

riyāżet az yiyip içme, az uyuma, çok ibadet etme, nefsin arzuladığı şeylerin aksini yapma, dünya lezzetlerinden sakınmak suretiyle nefsi terbiye etme, ahlakı güzelleştirme

r.+ler 064b/4

[=1]

rīze döküntü, saçıntı

r. 080a/14, 138a/9, 161b/7, 162b/13

r.+ni 080a/12, 163a/6

r.+sini 080a/12

[=7]

rub‘ çeyrek

r. 065a/7, 065a/8

[=2]

rūḥ Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinemeyen ilahi ve manevi cevher

r.+ıġa 118b/13, 118b/16, 150b/15

r.+ları 155a/17

r.+larıġa 156a/10

[=5]

rūḥānī maddi ve cismani tarafı olmayan, manevi

r.+lerni 143a/6

[=1]

rūḥ-ı pāk temiz ruh

r.+ini 154b/4

[=1]

rūḥu'l-'azīz aziz ruh

r. 038b/2, 073b/10

[=2]

rūḥu'l-emīn Kuran'da Cebrail hakkında kullanılan bir isim

r. 149b/17

[=1]

rūḥu'l-lah Hz. İsa için kullanılan bir isim

r. 089b/5

[=1]

ruḫṣat izin, müsaade

r. turur 031a/4

r. 028a/15, 028a/16

[=3]

ruḳ'a pusula, dilekçe

r. 168b/8

r.+da 076a/6

[=2]

rūstā köy

r.+ġa 068b/2

[=1]

rūşen parlak, aydınlık

r. turur 025a/17

r. 022b/9, 046b/15, 059a/16, 060b/8, 088b/12, 143a/4, 150a/16, 196b/5

r.+raḳ 005a/1, 034b/1

[=9]

rūşenā ışıklı, münevver

r. 108a/11

[=1]

rūşenālıḳ ışıklı, münevverli

r. 156a/13

[=1]

rūşen-i żamīr gönlü aydınlık

r. 001b/15

[=1]

rūy yüz, çehre

r. 112b/12, 112b/14

[=3]

rūy-i dünyā dünya yüzeyi

r. 012a/16, 189a/5

r.+nı 181a/16

[=3]

rūyīne pirinçten yapılmış

r. 081a/17

r.+ġa 146a/5

[=2]

rūze oruç

r. ėrdi 070b/8

r. 004a/8, 006a/10, 059b/11, 059b/14, 061a/11, 061a/12, 064b/7, 073a/1, 082b/16, 119b/12, 183a/2, 183a/8, 188a/15, 189a/4, 189a/16, 191a/15, 193b/15

r.+dārġa 060a/4

r.+din 020b/6, 061a/13

r.+ge 062b/6

r.+mni 064b/2

r.+ni 060b/3, 060b/9, 060b/17, 061a/15, 099a/8, 195b/12

r.+niŋ 002b/10, 059b/14, 060a/3, 060a/8, 066b/9

r.+si 060a/2, 061a/9

r.+siġa 062b/5

r.+sini 060a/5, 060b/7, 060b/17, 061a/2, 061a/3, 061a/4, 061a/5, 078b/11

r.+siniŋ 078b/9, 189a/6

r.+yi 059b/14

[=48]

rūzedār oruçlu

r. turur 064a/4

r. 017b/12, 059b/6, 059b/12, 059b/17, 060a/5, 060a/8, 061a/11, 061b/13, 062a/17, 119b/2, 185a/15, 197a/4

r.+ġa 195b/15

r.+ınıŋ 063b/8

r.+ları 062a/19, 189a/12

r.+larını 189b/8

r.+larnı 029a/8

r.+nı 029a/7, 059b/12

r.+nıŋ 124a/12, 196a/1

r.+nıŋ 195b/17

[=24]

rūze-yi beyaż her hicri ayın 13, 14, 15. gününde tutulan oruç

r. 011a/17

[=1]

rūze-yi bī-ġıybet gıybetsizin orucu

r. 059b/6

[=1]

rūze-yi eyyām-ı beyaż her hicri ayın 13, 14, 15. gününde tutulan oruç

r. 037b/17, 059b/2, 060a/9

r.+nıŋ 002b/9

[=4]

rūze-yi māh-ı Ramażān Ramazan ayı orucu

r. 029b/16, 061a/17

r.+nıŋ 002b/9, 002b/11, 059b/2

[=5]

rūze-yi nefl nafile orucu

r. 059b/4

r.+de 060b/17

r.+niŋ 002b/9, 002b/10, 059b/2, 059b/3

[=6]

rūze-yi neẕr adak orucu

r. 061a/16

[=1]

rūze-yi taṭavvu‘ nafile orucu

r. 059b/9

r.+da turur 061a/16

r.+nıŋ 113b/9

[=3]

rūzgār zaman, devir, hengam, vakit

r. 160a/5, 160b/3, 161b/6

r.+da 110b/11, 181a/16

r.+ı 159a/8, 186a/12

r.+ıda 159a/14, 178a/12

r.+ıdın 030b/9, 125b/10

r.+ımda 074a/14

r.+ında 062a/11

r.+ıŋda 160a/12

r.+nı 102b/7

[=15]

rūz-ı ḳıyāmet kıyamet günü

r.+ġaça 194b/1

[=1]

rūz-ı rūşen aydınlık günü

r.+de 025b/1

[=1]

rūzī rızık, azık, nasip, kader, kısmet

r. 002a/11, 011b/14, 014a/17, 019a/13, 032a/6, 032a/11, 037b/12, 040a/5, 062a/12, 084a/13, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 127b/14, 127b/15, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 133a/5, 135a/16, 136a/6, 145a/16, 149b/9, 150a/9, 157a/17, 157b/1, 157b/12, 159b/6, 160b/9, 160b/16, 162b/6, 163b/16, 164b/17, 173b/2, 193b/8, 200b/14

r.+niŋ 089a/14

r.+si 032b/9, 113a/3

r.+sini 031b/2, 077a/15, 116a/8, 117a/2, 139a/14, 162a/4

[=47]

rūz-i ʻaraṣāt kıyamet günü

r.+da 194a/6

[=1]

rūz-i Cumʻa cuma günü

r. 048b/16

[=1]

rücūʻ dönme, geri dönme

r.+ı 031a/12

[=1]

rükn namazın tam ve doğru olarak eda edilebilmesi için gereken temel ve esaslarından her biri

r. 017b/1

r.+ide 017b/1

[=2]

rükne' s-salṭanate'l-Ḫaḳaniyye Hakaniye saltanatının direği

r. 001b/16

[=1]

Rükūʻ namazda elleri dizlere dayayıp vücudun belden yukarı kısmı yere paralel gelecek şekilde eğilme, namazın beş erkanından kıyamla secde arasında olanı

r. turur 024a/14

r. 022a/17, 022b/7, 022b/10, 023a/10, 023b/3, 024a/10, 109b/2, 193a/5, 195a/9, 201b/8

r.+da 028b/3, 028b/5

r.+da 201b/8

[=15]

rüsvā kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse

r. 021b/6, 022b/2, 085b/6, 104a/10, 126a/4, 174a/17

[=6]

rüşvet bir görevliye, kanunen yapması veya yapmaması gereken bir işte yasa dışı bir kolaylık sağlaması için verilen para yahut sağlanan menfaat

r. 177b/5

[=1]

-S - Ṣ - S̲-

s̲ābit yerinde duran, yer değiştirmeyen, durağan

s. 147b/4, 148b/14, 154b/17, 172b/11

[=4]

s̲emerāt semereler, meyveler, verimler

s.+ını 128b/3

[=1]

s̲enā övme, övüş

s. 005a/2, 151b/3

s.+sı turur 009a/9

s.+sı 101a/4

[=4]

s̲evāb iyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükafat

s. turur 027a/11, 032a/1, 066a/3, 071b/7

s. 005a/7, 012a/13, 017b/17, 028a/9, 034b/11, 036a/4, 037a/16, 039a/13, 039a/15, 040b/10, 042b/16, 044a/1, 058a/13, 060a/7, 066a/3, 071b/7, 071b/13, 073a/4, 073a/5, 078b/12, 084a/8, 085a/1, 102a/1, 121a/4, 121a/5, 121a/7, 121a/8, 121a/9, 121a/11, 121a/12, 121a/13, 128b/3, 148b/4, 149a/16, 149b/8, 149b/13, 151a/14, 184b/5, 188b/12, 188b/15, 189a/4, 189b/4, 191b/15, 195b/14, 197b/7, 197b/8, 199a/8, 199a/13, 200a/8

s.+da 126b/10, 126b/11

s.+dın 125b/1

s.+ı 004a/4, 004a/10, 008a/6, 010b/12, 011a/7, 018a/12, 035b/4, 039b/1, 041a/13, 045b/12, 049b/1, 050a/12, 051b/15, 051b/16, 051b/17, 058a/10, 058a/11, 058a/12, 058b/14, 060a/8, 067a/3, 073a/3, 078a/15, 078b/4, 113b/6, 125a/2, 125a/4, 125a/7, 149a/16, 163b/13, 175b/7, 189a/6, 193b/4, 200b/9

s.+ıdın 033b/17, 045b/13, 049a/17, 058b/6, 113b/9

s.+ını 009b/1, 013a/12, 013b/1, 013b/5, 016a/8, 017a/5, 027a/4, 027a/6, 027a/14, 027b/1, 027b/12, 028a/5, 028a/9, 029a/2, 031a/2, 032a/7, 033b/15, 033b/17, 034a/3, 038a/8, 039b/1, 040a/17, 043a/5, 043a/16, 043b/5, 043b/6, 047b/6, 047b/12, 050a/12, 052a/3, 054b/4, 059b/15, 060b/12, 070a/10, 078b/9, 078b/10, 079a/15, 079a/16, 084a/1, 084a/6, 113a/13, 113a/14, 113b/10, 113b/11, 113b/12, 113b/14, 114a/1, 117a/14, 121b/3, 149a/13, 150b/14, 150b/17, 155b/7, 156a/10, 156a/11, 183a/9, 184b/4, 186a/9, 189a/17, 191a/17, 193a/13, 193a/15, 193b/1,

194a/16, 194a/17, 196b/8, 197b/6, 198a/5

s.+ınıŋ 002b/15, 003b/16, 020a/1, 028a/10, 058a/3, 083b/7, 155a/15

s.+ıŋnı 018a/9

s.+lar 063b/12

s.+nı 026b/17, 088a/17, 118b/16, 189a/1, 191a/9, 191a/16, 193a/9, 198b/7, 199b/1, 200a/11

[=185]

s̱evāb-ı ḥac haccın sevabı

s. 115b/9, 155b/8

[=2]

s̱evāb-ı ṣadaḳa sadakanın sevabı

s. 066a/3

[=1]

s̱evāb-ı ṣīla-yı raḥim akraba, eş, dost ziyaretinin sevabı

s. 066a/4

[=1]

S̱evbān özel ad

s. 151a/15, 151b/3

[=2]

S̱evrī özel ad

s. 055a/17

[=1]

sa‘ādet mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk

s. turur 028a/17

s. 059a/14, 082b/6, 106a/8, 128a/11, 192b/11

s.+ġa 116b/6

s.+i 013a/3

s.+ler 176a/15

s.+ni 013a/1, 192b/1

[=11]

sa‘ādet-i Mi‘rāc Mirac’ın mutluluğu

s. 192a/7

[=1]

sa‘ādetlıġ mutlu, saadetli

s. 039a/3

[=1]

sa‘ādet-mend mutlu

s. 195a/9

[=1]

sā‘at vakit, zaman

s. turur 032b/15, 049b/12, 129a/15, 129b/6

s. 006b/1, 007b/3, 009b/7, 009b/8, 009b/10, 009b/12, 022b/4, 040b/13, 040b/14, 049b/14, 062b/13, 072b/9, 117b/6, 117b/9, 118a/15, 142b/3, 153a/14, 154b/1, 175b/8

s.+da 049b/13, 147b/5

s.+de 050a/10, 068b/16

s.+i 006a/1, 032b/15, 089a/6, 123b/10

s.+i 012b/3, 085b/2

s.+ḳaça 180a/15

s.+niŋ 040b/15

[=37]

Sa‘d bin Vaḳḳāṣ özel ad

S. 170b/12

[=1]

Sa‘īd özel ad

S. 158a/5, 195b/8

[=2]

Sa‘īd bin Cübeyr özel ad

S. 040b/2, 040b/6, 059b/5, 158a/4

[=4]

Sa‘īd bin Müseyyeb özel ad

S. 027b/9, 027b/11

[=2]

ṣā‘ḳa yıldırım

ṣ. 138a/16

[=1]

sa‘y çaba gösterme

s. 051a/5

[=1]

ṣabāḥ günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri

ṣ. 012b/15, 082b/4, 171a/3

ṣ.+dın 011b/10, 131a/3, 187a/11

ṣ.+ı 063b/17

[=7]

ṣabır katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

ṣ. 003a/10, 097b/13, 123b/17, 124b/3, 125a/17, 176b/1

[=6]

ṣābir sabırlı

ṣ. 123b/15, 148b/13

[=2]

saç başı kaplayan kıllar

s. 124b/5, 162a/8, 166b/8, 185a/15

s.+ları 153a/10

s.+nı 162a/2, 162b/1, 169a/1

[=8]

saç- yaymak, dağıtmak, saçmak; bk. çaç-

s.-ıp ėrdiŋ 125a/13

s.-sa 151a/14

[=2]

saçra- sıçramak, bk. çaçra-

s.-p 186b/12

[=1]

ṣadaḳa karşılık beklenmeden sadece Allah rızası için fakirlere verilen para, mal vb

ṣ. turur 011b/9, 065b/17, 066a/1, 066a/2, 066a/7, 066a/8, 066a/11, 066a/12, 066a/14, 066a/15

ṣ. 009b/13, 020b/1, 020b/6, 038a/1, 045a/7, 045a/11, 057a/3, 064b/12, 065b/8, 065b/9, 065b/10, 065b/12, 065b/13, 065b/15, 066a/3, 066a/4, 066a/5, 066a/6, 066a/9, 066a/10, 066b/3, 066b/7, 066b/11, 066b/17, 067a/2, 067b/3, 067b/13, 067b/14, 068a/10, 068a/15, 069a/2, 069a/4, 069a/7, 070a/3, 070b/3, 070b/4, 070b/6, 071a/12, 071b/9,

073a/2, 073a/12, 079b/4, 126b/6, 150b/1, 150b/12, 189a/6, 191b/16

ṣ.+da 065b/8

ṣ.+dın 020b/6

ṣ.+ġa 071b/7, 076b/12

ṣ.+lar 038a/4, 075b/9

ṣ.+lardın 071a/8

ṣ.+larını 068a/13

ṣ.+nı 038a/2, 065b/16, 066b/6, 068a/12, 069a/6, 069a/8

ṣ.+nıŋ 002b/11, 002b/13, 065b/7, 066b/11, 113b/13

ṣ.+ŋnı 068a/8

[=85]

ṣadaḳat sadakalar

ṣ. 083b/13

[=1]

ṣadaḳa-yı āşikāre açıktan verilen sadaka

ṣ. 069b/17

[=1]

ṣadaḳa-yı fıṭır ramazan ayının sonuna yetişen ve asli ihtiyaçlarından başka, artıcı olma ve üzerinden bir yıl geçme şartı aranmaksızın nisap miktarı mala sahip bulunan her Müslüman'ın vermesi vacip olan mali bir ibadettir

ṣ.+nı 197b/11

ṣ.+nıŋ 197b/10

[=2]

ṣadaḳa-yı maḳbūl kabul olan sadaka

ṣ.+nıŋ 070a/10

[=1]

ṣadaḳa-yı pinhān gizli sadaka

ṣ.+ı 069b/14, 069b/16

[=2]

ṣadaḳte doğru söyledin

ṣ. 176b/11

[=1]

sādāt seyyitler

s.+ġa 016a/1

[=1]

ṣaddaḳat haklısın

ṣ. 086a/10, 086a/14, 086a/17

[=3]

ṣad-hezār yüz bin

ṣ. 118b/1, 123a/17

[=2]

ṣādıḳ dostluğunda samimi ve vefalı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefayı gösteren, sadakatli (kimse)

ṣ. 071a/16, 096a/8, 097b/2, 172b/11

ṣ.+ġa 196b/16

ṣ.+lar 042a/9

ṣ.+lar turur 097b/2

[=7]

ṣaf cemaatle namaz kılanların yan yana dizilmek suretiyle meydana getirdikleri sıralardan her biri

ṣ. 026b/13, 027a/3, 034b/4, 080b/12, 087b/11, 129b/8, 154b/8, 154b/9, 154b/10, 154b/11, 154b/12, 154b/13

ṣ.+da 026b/17, 027a/2, 027a/3, 027a/6, 027a/8

ṣ.+dın 026b/12, 026b/13

ṣ.+ġa 026b/14

ṣ.+ge 027a/2, 087b/12

ṣ.+ıdın 027a/17

ṣ.+ıge 027a/17

ṣ.+lar 027b/2

ṣ.+larda 057b/12

ṣ.+larınıŋ 027b/3

ṣ.+larnı 027b/6

ṣ.+nı 027a/1, 055a/2

ṣ.+nıŋ 026b/14, 027a/1

[=36]

ṣāf temiz

ṣ. 164b/8

[=1]

Ṣafā Mescid-i Haram'ın kuzeydoğusunda Ebukubeys dağının eteğinde Merve'den biraz daha yüksek olan tepedir

s. 180a/5, 180a/11

[=2]

safāl engin, alçak

s.+da 144b/11

[=1]

Ṣafer Arabî ayların muharremle rebiülevvel arasında kalan ikincisi

Ṣ. 004a/7, 186b/5, 186b/6, 186b/7, 186b/9, 186b/13, 186b/16, 186b/17, 187a/5, 187a/9, 187a/16, 187b/2, 187b/7, 187b/8, 188a/1, 188a/2, 188a/5, 188a/6, 188a/7, 188a/9, 188a/11, 188a/12

[=24]

ṣaffet maddi ve manevi manada temizlik, arılık, saflık

ṣ.+i 134b/13

[=1]

ṣaf-ı evvel ilk saf

ṣ. turur 026b/16, 027b/3, 027b/4

ṣ. 026b/12, 028a/3, 028a/6

ṣ.+de 026b/11, 026b/15, 026b/17, 027a/1, 027a/12, 027b/10, 027b/15, 027b/17, 087b/10

ṣ.+din 027b/8

ṣ.+ġa 027b/15

ṣ.+ni 027a/3, 027a/5, 027a/12, 028a/1

ṣ.+niŋ 002a/16, 002b/3, 019b/15, 027a/4, 027a/6, 026b/8, 027a/15, 027b/1, 027b/6, 027b/12, 028a/4

[=32]

ṣafī̄ temiz, arı, katıksız, saf

ṣ. 011b/17, 044a/9, 052b/14, 060a/11, 091a/13, 105a/11, 167b/6, 182a/7

ṣ.+idin 001b/8

[=9]

ṣaf-ı āḫir son saf

ṣ. turur 027b/3, 027b/4

ṣ. 027b/8

ṣ.+de 027b/5, 027b/7

[=5]

ṣafīu’l-lah temiz yürekli, Hz. Âdem'in lakabı

ṣ. 186a/16

[=1]

saġın- anmak, hatırlamak

s.-maġan 032b/9

[=1]

ṣaġīre küçük günah

ṣ. 015b/7, 017a/11, 034b/13, 052b/8, 056b/10

[=5]

sāḥir büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse, büyücü, sihirbaz

s. 195a/1

s.+leri 052b/5

s.+lerniŋ 139a/11

[=3]

ṣaḥābe Hz. Muhammed’in sohbetinde bulunmuş olan Müslümanlar

ṣ. 052a/10, 068a/5, 068a/6, 068a/7, 082a/16, 082a/17, 082b/5, 083b/4, 086b/2, 103a/11

ṣ.+ġa 004b/6, 013b/10, 076a/3, 082a/17, 082b/4

ṣ.+ler 004b/10, 015a/3, 027b/15, 049b/2, 050b/6, 052a/7, 052a/8, 064a/9, 065a/1, 065b/16, 067b/16, 068a/1, 068b/1, 083b/9, 149a/5, 160b/15, 167b/15

ṣ.+ler 063b/13, 108a/12

ṣ.+lerdin 052a/5, 066a/9, 068a/1, 086b/2, 157a/5, 168a/5, 194a/10

ṣ.+lerġa 067b/17, 108b/8, 170b/4

s.+leridin 009a/12

ṣ.+lerniŋ 068a/13, 070a/7, 088b/10

ṣ.+ni 040b/2

ṣ.+niŋ 082a/17

[=50]

ṣāḥib bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, malik

ṣ. 017a/17, 076a/10

[=2]

ṣāḥib-i āsumān-ı dünyā dünya gökyüzünün sahibi

ṣ. 195b/4

[=1]

ṣāḥib-i cemāl güzel yüzlü

ṣ. 104a/12, 164b/9, 165a/1, 165a/3

[=4]

ṣāḥib-i devlet devlet sahibi

ṣ.+i 001b/12

[=1]

ṣāḥib-i emānet emanetin sahibi

ṣ. turur 114b/5

ṣ. 114a/15, 114b/6, 114b/13

ṣ.+ge 114b/2

[=5]

ṣāḥib-i gūr mezarın sahibi

ṣ.+dın 150a/7

[=1]

ṣāḥib-i ḥüsn güzellik sahibi

ṣ. 017a/17, 017b/3, 104a/6, 168b/5, 172b/5

[=5]

ṣāḥib-i kemāl kemal sahibi

ṣ.+niŋ 123b/7

[=1]

ṣāḥib-i laḳve ağız çarpılması olan

ṣ. 143b/9

[=1]

ṣāḥib-i māl malın sahibi

ṣ.+nı 006b/17

[=1]

ṣāḥib-i ni'met nimetin sahibi

ṣ.+niŋ 094a/7

[=1]

ṣāḥib-i şerī'at şeriat sahibi

ṣ. 001b/7

ṣ.+nıŋ 118b/9

[=2]

ṣāḥib-i ṭa'ām yemeğin sahibi

ṣ. 078b/11, 079a/4, 079b/3

[=3]

ṣāḥib-i zirā'at ziraatın sahibi

ṣ. 071b/4

[=1]

ṣaḥīḥ-i isnād-ı dürüst doğru olan iddia

ṣ. 191a/10

[=1]

ṣaḥn camilerde iç giriş kapısı ile mihrap arasında kalan, cemaatin toplu olarak bulunmasına ve toplu ibadete elverişli olan geniş, üstü örtülü kısım

ṣ.+ıge 054a/8

[=1]

ṣaḥrā çöl

ṣ. 051a/9, 136b/8

ṣ.+da 131b/1

[=3]

saḥūr Ramazan ayında geceleyin oruca başlama zamanı olan imsakten, yani tan yerinin ağarmasından önce yenen yemek, temcit yemeği

s. 025b/3, 196b/9, 196b/10, 196b/11, 196b/12, 196b/15

s.+da 196b/12

s.+ı 197a/5

s.+nı 196b/14, 196b/16, 197a/1

[=13]

sāḫte düzme, uydurma, gerçek olmayan

s. 061b/13

[=1]

sāīl dilenci, fakir

s. 028b/15, 066b/6, 070a/7

s.+ġa 028b/16, 067b/17, 069b/5, 076a/14

s.+i 076a/13

s.+ī 070a/13

s.+iŋ 053b/12

s.+ni 077a/16, 162a/10

[=12]

ṣāīme'd-dehr sonsuza dek oruç tutmak

ṣ. 061a/4

[=1]

saḳ baldır

s.+ları 170a/7

[=1]

saḳal yüzde çıkan tüy

s. 095b/8, 095b/16, 124b/5, 163a/7

s.+ı 023b/3, 095b/16

s.+ımnı 152b/9

s.+ıŋ 014a/13

s.+ını 162a/2, 163b/5

s.+nı 162a/8, 166b/9

[=12]

saḳçı gözü açık olan, dikkatli

s.+lar turur 085b/14

[=1]

saḳf tavan

s.+ları 194b/3, 194b/4

[=2]

sāḳıṭ düşük, düşmüş

s. 024a/8, 055b/6

[=2]

sākin 1. canlı ve hareketli olmayan, canlılık göstermeyen, durgun, dingin

s. turur 051a/11

s. 006b/5, 018a/6, 018a/7, 059a/11, 140a/16, 141b/9, 142a/8, 169a/7, 196b/5

2. üye, yaşayan, bulunan

s.+leri 058a/4

[=13]

sākit susmuş, sessiz

s. 169b/7

[=1]

sāḳīü'l-ḳavm kavimlere içecek sunan

s. 082a/6

saḳla- 1. gözetmek, esirgemek, korumak, himaye etmek

s.-dı 085a/7

s.-dıŋ 022b/8

s.-duḳ 025a/10, 025a/11

s.-ġay 008b/12, 013a/5, 022b/6, 022b/8, 026b/4, 040a/2, 041b/13, 042b/9, 044b/10, 048b/16, 049a/3, 049a/8, 063a/2, 103b/6, 104a/10, 124b/2, 135b/16, 138a/12, 140b/13, 143a/5, 159b/6, 159b/9, 159b/17, 160a/4, 160b/12, 161b/15, 164a/13, 166a/14, 182b/18, 183b/13

s.-ġaylar 013b/17, 110b/5, 183b/2, 197a/15

s.-ġıl 101b/12, 104a/9, 136b/1, 171b/2, 200b/15

s.-maġay 162b/8

s.-maḳ 003a/3, 061a/13, 096a/2, 162a/11

s.-maḳda 018b/3, 018b/4, 089a/15

s.-maḳnıŋ 003a/5, 003a/7, 112a/8

s.-mas ėrdi 151b/4

s.-mış 063a/5

s.-ŋlar 018b/10

s.-p 074b/10, 087a/7, 117a/5

s.-r 033b/11, 094a/2, 181a/6, 188a/5, 194a/14

s.-r 033b/11

s.-rını 170a/10, 170a/12

s.-sa 090b/12, 101b/14, 113b/11, 144b/8, 200a/1

s.-sun 181a/4

[=76]

sal- 1. koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak

s.-aŋlar 056b/17

s.-dı ėrse 167b/7

s.-dı 015b/15, 124a/7

s.-dılar ėrse 168b/10

s.-dılar 012a/1, 137b/6

s.-dım 074a/16, 075b/9

s.-ġan 057a/4

s.-ġanım 005a/17

s.-ġay 014a/5, 023a/8, 087b/1, 112a/3, 134b/13

s.-ġaylar 005a/14, 010a/14, 046b/10, 046b/12, 069a/8

s.-ġıl 068b/3, 118b/16, 164a/4, 168a/16

s.-ıŋlar 108b/15

s.-ıŋlar 168b/10

s.-ıp ėrdi 136b/9, 172b/14

s.-ıp tururlar 074b/14

s.-ıp 073b/9, 076b/2, 081a/16, 090a/17, 090b/2, 102a/11, 102b/9, 123b/10, 129a/6, 136a/14, 136a/16, 179a/17

s.-madı 015b/16

s.-madıŋ 016a/2

s.-maḳ 079b/8, 081a/15, 161a/11, 163a/6

s.-maḳġa 130a/12

s.-masa 023b/3, 038a/3, 055a/2

s.-sa 081a/8, 134a/16, 140a/16, 141a/12, 143a/14, 144b/13, 161a/14

s.-sun 134a/14, 134a/16, 145b/1

s.-suŋ 134a/15

s.-ur ėrdiler 168b/5

s.-ur 141b/8, 180b/4

s.-urlar 050a/8

2. yardımcı fiil

köz s.-sa 104a/14

ḳulaḳ s.-dı ėrse 118b/4

ḳulaḳ s.-ġay 087b/7, 087b/8

ḳulaḳ s.-ġıl 118b/4

köz sal- “bak-”

ḳulaḳ sal- “dinle-”

[=73]

ṣal- salmak

ṣ.-maḳ 200b/1

[=1]

ṣalāḥ 1. doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma

ṣ. 120a/14

ṣ.+ġa 007a/4, 009b/6

2. barış, rahatlık ve huzur içinde olma, sulh

ṣ. 120a/14, 132b/17, 139b/1

ṣ.+dın ėrdi 158a/3

ṣ.+ı turur 127b/15

[=7]

ṣalāḥiyet yetki

ṣ. 107b/8

[=1]

ṣalāt Hz. Muhammed'e sevgi ve saygı göstermek, onu övmek, şefaatine erişmek amacıyle okunan dua

ṣ. 014b/6, 126a/10, 129a/11, 131a/8, 147a/6, 167b/3, 188b/1, 192a/9, 193b/3

[=9]

Ṣalāte'l-Mes'ūdī eser adı

Ṣ.+de 085b/16

[=1]

ṣalāt-ı evvābīn Akşam namazından sonra veya kuşluk vaktinde kılınan nafile namaz

ṣ. 042a/11

[=1]

Ṣalāt-ı Mes'ūdī eser adı

Ṣ.+de 010a/11, 016a/10, 016a/17, 017a/8, 017b/14, 018b/1, 020b/4, 024b/11, 028a/16, 028b/17, 030a/13, 037b/7, 042a/12, 043a/5, 046b/2, 048a/7, 052b/14, 053a/15, 053b/17, 055b/17, 056b/7, 093a/12, 095a/3, 103a/9, 107a/3, 119a/2, 132b/3, 151a/10, 152a/10, 153a/2

[=30]

Ṣalāt-ı Naḫşebī eser adı

Ṣ.+de 055a/6

[=1]

ṣalātu'l-ḫayr hayırlı namaz

ṣ. 194a/11

[=1]

ṣalātu'l-lah Allah'ın rahmeti

ṣ+ dın 115a/9

ṣ. 005a/4, 010b/6, 011b/17, 014a/11, 032b/11, 039a/2, 044a/10, 051b/10, 052b/14, 060a/11, 060b/9, 061b/1, 061b/5, 064a/12, 083a/5, 083a/7, 089b/9, 091a/13, 091b/14, 093b/17, 094b/10, 095b/1, 096a/7, 098b/13, 098b/17, 099a/1, 102a/13, 102b/13, 103b/10, 105a/11, 105a/14, 110b/1, 116a/10, 116a/16, 116a/17, 117a/3, 123a/2, 125a/1, 125a/8, 126a/6, 126a/12, 129a/14, 133a/14, 149a/1, 149b/17, 154a/5, 158b/16, 165b/12, 166b/2, 167b/6, 175b/15, 182a/7, 186a/17, 186b/10, 188a/8, 194b/15, 195b/2, 200b/8

[=59]

ṣalātu'n-nūr nurun rahmeti

ṣ. 041b/14

[=1]

ṣalātu'r-rahmen Allah'ın rahmeti

ṣ.+niŋ 039a/10

[=1]

ṣalātu's-sa'ādet saadetin rahmeti

ṣ. 044a/4

[=1]

ṣalātu't-teheccüd teheccüd namazı

ṣ. 044a/13

[=1]

ṣalavāt “Allahım, (Efendimiz) Hz. Muhammed’e ve (Efendimiz) Hz. Muhammed’in soyundan gelenlere salat eyle, onların şeref ve kadrini yücelt” anlamına gelen “Allahümme salli ala (seyyidina) Muhammedin ve ala ali (seyyidina) Muhammed” cümlesi veya aynı anlama gelebilen dualardan her biri

ṣ. 014b/10, 015a/8, 037a/9

ṣ.+dın 014b/10

ṣ.+nı 014b/3, 014b/8, 015a/7, 015a/10

[=9]

ṣalavāt-ı ḫamse beş salavat

Ṣ. 014b/11

[=1]

ṣalavātu’l-lah Allah’ın rahmeti

ṣ. 175b/10

[=1]

ṣalāye (?)

ṣ. 143a/4

[=1]

ṣāliḥ dinin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sahibi, günah işlemekten kaçınan (kimse)

ṣ. 009a/6, 011b/8, 065b/11, 068a/5, 096a/13, 106b/5, 124a/3, 124b/1, 128b/13, 139a/3, 148a/14, 156a/4, 156b/12, 193b/5, 200b/15

ṣ.+ġa 109a/2

ṣ.+ler 028a/2, 085b/14, 179b/4

ṣ.+lerdin 085b/14, 124a/1, 176a/17

ṣ.+lerniŋ 124a/15

[=23]

Ṣāliḥ bin ‘Abdu’l-Celīl özel ad

Ṣ. 014a/10

[=1]

Ṣāliḥ Merdī özel ad

Ṣ. 066b/5

[=1]

Sālikü’s-Sülūk eser adı

S.+da 021b/15, 054a/13, 090b/6

[=3]

salḳın serin rüzgar, gölge

s. 150b/6, 179a/11

s.+ı 105b/7

[=3]

ṣalla’l-lahu Hz. Muhammed’in adı söylendiğinde söylenen söz

ṣ. 001b/7, 004b/6, 004b/8, 004b/11, 005a/3, 005a/11, 005b/13, 006a/4, 006a/9, 006a/16, 006a/17, 007b/1, 007b/2, 007b/7, 007b/12, 009a/1, 009a/7, 009a/12, 009a/15, 009b/4, 009b/11, 009b/16, 010a/1, 010a/3, 011a/8, 011a/13, 011a/14, 011b/9, 011b/12, 012a/9, 013a/6, 013a/16, 013a/19, 013b/10, 013b/11, 014a/1, 014b/17, 015a/4, 015a/8, 015a/12, 015a/17, 015b/1, 015b/2, 015b/5, 015b/6, 015b/7, 016a/10, 016a/17, 016b/11, 016b/15, 017a/3, 017a/8, 017a/12, 017a/14, 018a/1,

018a/3, 018a/13, 018a/15, 018a/16, 018b/1, 018b/6, 018b/11, 018b/12, 018b/13, 018b/17, 019a/2, 019a/9, 019b/12, 020a/1, 020a/3, 020a/7, 020a/17, 020b/4, 020b/5, 020b/10, 021a/2, 021b/10, 021b/12, 021b/16, 021b/17, 022a/1, 022a/3, 022a/8, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 023a/6, 025b/5, 026a/11, 026a/13, 026a/15, 026b/9, 026b/10, 027a/5, 027a/10, 027b/4, 027b/14, 028a/9, 028a/11, 028a/13, 028a/15, 028b/6, 028b/8, 028b/10, 028b/12, 029a/1, 029a/3, 029a/6, 029a/10, 029a/14, 029b/2, 029b/11, 029b/15, 029b/17, 030a/2, 030a/5, 030a/9, 030a/12, 030a/16, 031b/1, 031b/13, 031b/14, 031b/17, 032a/15, 032b/5, 032b/7, 033b/16, 034a/1, 034a/2, 034a/4, 034a/12, 034b/3, 034b/5, 034b/11, 035b/16, 036a/6, 036a/9, 036a/12, 036b/4, 037a/16, 037b/9, 037b/13, 037b/16, 037b/17, 038a/2, 038a/5, 038a/7, 038a/10, 039a/2, 039a/6, 039b/3, 040a/6, 040a/9, 040a/12, 040b/9, 040b/12, 040b/16, 040b/18, 041a/13, 041a/15, 041b/1, 042a/3, 042a/6, 042b/10, 042b/17, 043a/1, 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/14, 043a/17, 043b/8, 043b/15, 044a/10, 044a/15, 044b/11, 044b/13, 044b/16, 045a/6, 045a/9, 045b/5, 045b/9, 045b/14, 046a/5, 046a/9, 046a/10, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/17, 046b/1, 046b/2, 046b/17, 047a/1, 047a/2, 047a/4, 047a/8, 047a/10, 047a/15, 047b/4, 047b/6, 047b/10, 047b/13, 048a/7, 048a/10, 048b/9, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/11, 049a/15, 049a/18, 049b/1, 049b/2, 049b/4, 049b/6, 049b/8, 049b/11, 049b/14, 049b/15, 049b/16, 050a/13, 050a/15, 050b/1, 050b/2, 050b/4, 050b/5, 050b/7, 051a/8, 051a/12, 051a/17, 051b/14, 052a/1, 052a/6, 052a/12, 052a/16, 052a/17, 052b/4, 052b/10, 052b/11, 054a/1, 054b/14, 055a/5, 056a/8, 056b/1, 056b/5, 056b/7, 057a/13, 057b/9, 057b/15, 058a/4, 058a/7, 058a/13, 058b/10, 059b/4, 059b/9, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 059b/16, 060a/10, 060b/7, 060b/10, 060b/12, 060b/15, 061a/5, 061b/5, 061b/7, 061b/16, 062b/7, 062b/8, 063a/13, 063b/3, 063b/7, 063b/13, 064a/3, 064a/5, 064a/9, 064a/10, 064a/12, 064b/11, 064b/12, 064b/14, 064b/17, 065a/2, 065a/13, 065b/15, 066a/2, 066a/4, 066a/8, 066a/10, 066a/13, 066b/3, 066b/16, 067b/3, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/5, 068a/7, 069a/1, 069a/5, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/12, 071a/11, 071b/6, 071b/11,

071b/17, 072a/2, 072a/3, 072a/10, 073a/13, 075a/9, 075b/13, 075b/15, 076a/3, 076b/10, 076b/12, 077a/8, 077a/10, 077a/17, 077b/2, 077b/3, 077b/8, 077b/10, 077b/13, 077b/16, 078a/2, 078a/4, 078a/7, 078a/11, 078a/16, 078b/3, 078b/6, 078b/10, 078b/13, 078b/17, 079a/3, 079a/5, 079a/7, 079a/11, 079a/13, 079b/10, 079b/13, 080a/2, 080a/5, 080a/12, 080b/6, 080b/9, 081b/9, 081b/14, 081b/16, 082a/2, 082a/5, 082a/13, 082a/14, 082b/4, 082b/6, 082b/7, 083a/1, 083a/12, 083b/4, 083b/8, 083b/10, 084a/1, 084a/4, 084a/9, 084a/15, 085a/3, 085a/17, 085b/2, 085b/11, 085b/13, 085b/17, 086a/1, 086a/2, 086a/4, 086a/5, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 086b/1, 086b/3, 086b/5, 086b/6, 086b/9, 086b/11, 086b/13, 086b/16, 087a/1, 087a/2, 087a/4, 087a/6, 087a/8, 087a/12, 087a/14, 087b/7, 087b/14, 088a/2, 088a/7, 088a/9, 088a/11, 088a/12, 088a/15, 088a/16, 088b/13, 088b/15, 089a/2, 089a/13, 089a/16, 089b/1, 089b/4, 089b/13, 090a/15, 090a/16, 090a/17, 090b/2, 090b/10, 090b/13, 090b/18, 091a/8, 091b/12, 092b/12, 092b/14, 092b/16, 093a/2, 093a/10, 093a/13, 093b/9, 093b/10, 094a/9, 094a/11, 094a/13, 094a/17, 094b/4, 094b/7, 094b/9, 094b/15, 094b/17, 095a/4, 095a/14, 095a/16, 095b/14, 095b/15, 096a/4, 096a/5, 096a/11, 097b/5, 097b/8, 097b/12, 097b/14, 098a/1, 098a/9, 098a/14, 098b/4, 098b/5, 098b/11, 098b/16, 099a/8, 099a/12, 100a/1, 100a/16, 100b/6, 101a/1, 101b/6, 101b/8, 101b/9, 101b/11, 101b/15, 101b/16, 102a/2, 102a/3, 102a/6, 102a/8, 103a/12, 103a/14, 103a/17, 103b/3, 103b/17, 104a/15, 104b/11, 104b/15, 106a/1, 106a/9, 106a/10, 106a/15, 106b/1, 106b/17, 107a/3, 107a/9, 107a/11, 107a/12, 107a/13, 107a/15, 107b/1, 107b/16, 108a/8, 108a/12, 108a/14, 108b/1, 108b/8, 108b/16, 109b/13, 109b/15, 110a/1, 110a/7, 110a/13, 110a/15, 110a/17, 110b/7, 110b/9, 110b/11, 110b/14, 110b/17, 111a/6, 111a/7, 111b/12, 111b/16, 111b/17, 112a/9, 112b/1, 112b/3, 112b/8, 112b/15, 112b/17, 113a/6, 113a/15, 113b/2, 113b/5, 114b/14, 114b/17, 115a/1, 115a/9, 115a/15, 115b/3, 115b/5, 115b/7, 115b/9, 115b/17, 116a/1, 116a/5, 116a/7, 116a/9, 116a/14, 117a/12, 117a/15, 118a/1, 118a/2, 118a/5, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 118a/13, 118a/14, 118b/2, 118b/3, 118b/6, 119a/6, 119a/8, 119a/9, 119a/12, 119a/13, 119a/17,

119b/4, 119b/5, 119b/9, 119b/14, 120a/1, 120b/10, 120b/12, 120b/15, 121a/2, 121a/15, 121b/1, 121b/4, 121b/5, 121b/15, 122a/1, 122a/3, 122b/13, 122b/15, 123a/1, 123b/14, 124a/10, 124a/17, 124b/16, 125b/13, 126a/17, 126b/9, 126b/13, 127a/1, 127a/14, 128a/1, 128a/10, 129b/5, 129b/6, 129b/9, 130a/8, 131b/1, 131b/15, 133b/6, 133b/11, 134a/1, 135a/14, 135a/15, 135b/3, 135b/16, 136b/8, 136b/9, 136b/11, 136b/12, 138a/10, 138b/4, 138b/15, 139a/6, 139b/9, 140b/17, 142b/4, 145a/6, 145a/8, 145b/14, 145b/17, 146a/4, 148a/11, 148b/5, 148b/8, 149a/6, 149b/17, 150b/2, 150b/5, 150b/7, 150b/9, 150b/11, 150b/17, 151a/3, 151a/5, 151a/16, 151a/17, 151b/4, 152a/11, 152b/13, 153a/6, 153b/6, 155b/5, 155b/9, 156a/2, 156a/5, 156a/9, 157a/3, 157a/6, 157a/9, 157a/14, 157b/8, 157b/11, 157b/13, 157b/16, 158a/5, 158b/7, 159b/7, 159b/16, 160a/8, 160a/11, 160a/13, 160a/17, 160b/1, 160b/5, 160b/13, 160b/16, 161a/9, 161a/17, 162a/1, 162a/13, 162a/15, 163a/11, 163a/14, 163a/15, 163b/10, 163b/14, 163b/15, 163b/17, 164a/3, 164a/14, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164b/1, 164b/5, 164b/9, 164b/11, 164b/13, 164b/14, 164b/15, 164b/17, 165a/2, 165a/3, 165a/5, 165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/13, 165a/15, 165b/2, 165b/4, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/12, 165b/14, 165b/15, 165b/17, 166a/1, 166a/2, 166a/4, 166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/9, 166a/10, 166a/11, 166a/13, 166a/15, 166b/4, 166b/5, 166b/6, 166b/13, 167a/1, 169b/3, 169b/10, 170a/7, 170a/10, 170a/11, 170a/13, 170a/17, 170b/1, 170b/3, 170b/6, 170b/8, 170b/12, 170b/15, 170b/17, 171a/3, 171a/6, 171a/10, 175b/4, 175b/7, 176b/3, 176b/4, 176b/7, 176b/14, 176b/17, 177a/4, 177a/5, 177a/7, 177a/9, 177b/7, 177b/13, 177b/17, 178a/3, 178a/5, 178a/9, 178a/10, 178a/17, 178b/4, 178b/7, 179a/3, 179a/16, 179b/4, 179b/7, 180a/3, 180b/4, 180b/15, 181a/1, 181a/14, 182a/15, 183a/7, 183a/10, 183a/16, 183b/6, 184a/6, 184b/2, 184b/5, 185a/9, 185b/7, 186a/1, 186a/7, 186a/8, 186a/10, 186b/4, 186b/6, 186b/9, 186b/10, 186b/11, 186b/16, 187a/16, 187b/2, 187b/16, 188a/6, 188a/10, 188b/6, 188b/13, 189a/3, 189a/11, 189a/14, 189b/2, 190a/5, 190a/13, 191a/11, 191b/8, 191b/12, 192a/6, 192a/14, 192b/4, 192b/5, 193a/11, 193a/16, 193b/3, 194a/4, 194a/10, 195b/14,

195b/17, 196a/3, 196a/10, 196b/2, 196b/9, 196b/11, 196b/13, 197a/2, 197a/10, 197a/12, 197b/2, 197b/11, 198a/2, 198a/6, 198a/14, 198b/5, 198b/10, 199a/14, 199b/17, 200b/8

[=860]

salṭanat hükümdarlık, sultanlık

s. 167a/8, 167b/1

s.+da 171b/16

[=3]

Ṣalūḥsī özel ad

Ṣ.+de 057b/6

[=1]

ṣal^{v}ātu'l-lah Allah'ın rahmeti

ṣ. 020b/12

[=1]

sāmān rahat, huzur

s. 067a/9, 074a/13

[=2]

san sayı

s.-ıça 014a/3, 017b/7, 017b/8, 048a/16, 059a/9, 120b/14, 151a/14, 191b/3, 197b/7

[=9]

sana sana, bk. saŋa

s. 111b/1

[=1]

saŋa sana, bk. sana

s. 005b/10, 007b/13, 009a/12, 009b/2, 010a/8, 013a/11, 014a/9, 014a/15, 017a/14, 020b/4, 021a/5, 021a/6, 021b/1, 023a/1, 023a/2, 025a/15, 026a/5, 031a/4, 033b/11, 033b/14, 033b/16, 034a/2, 034b/8, 044b/11, 044b/15, 045a/16, 046a/7, 049b/10, 049b/11, 052a/9, 060b/11, 060b/13, 064a/11, 065a/9, 066a/15, 066b/15, 067a/17, 067b/9, 068a/9, 068a/12, 068b/15, 072a/8, 074a/4, 074b/6, 074b/11, 075a/6, 075a/7, 075a/12, 075b/1, 075b/8, 075b/12, 076b/5, 078a/9, 082b/6, 083b/2, 083b/16, 086b/17, 088a/14, 088b/9, 088b/12, 091b/14, 093b/5, 093b/16, 093b/17, 095b/2, 095b/4, 095b/5, 095b/7, 097a/10, 099a/3, 100a/11, 100a/13, 104b/17, 105b/3, 106b/11, 108a/6, 108b/14, 110b/2, 112b/4, 114b/3, 114b/5, 114b/8, 116a/2, 116a/4, 116b/6, 117a/7, 120b/13, 121a/16, 121b/3, 126a/3, 132a/5, 133b/8, 135a/16, 135b/17, 136a/14, 136b/1, 136b/2, 138b/14, 151b/17, 152a/3, 154a/12, 157a/7, 160a/12, 160b/17, 165b/13, 167b/11, 169a/1, 169a/10, 169a/11, 170a/1, 170b/9, 172a/3, 172a/6, 172a/9, 172a/10, 173a/16, 173b/7, 174a/15, 174a/16, 174b/1, 175a/5, 175a/9, 175a/17, 176a/7, 194a/14, 195a/7

[=131]

sanç- saplamak, batırmak

s.-dım ėrse 151b/1

[=1]

sançı- saplamak, batırmak

s.-dı 151a/17

[=1]

sançıḳ sancı

s. 141b/15

[=1]

ṣandūḳ sandık

ṣ.+da 063a/12, 140b/8

ṣ.+ı 063a/11

[=3]

saŋul- sarkmak, asılmak

s.-ap 109b/8

[=1]

ṣar'ā beyin elektrik faaliyetinde meydana gelen anormal elektrik boşalımlarına bağlı olarak ortaya çıkan, kısa süreli ve tam şuur kaybıyle beraber titreme, kasılma, ağızdan köpük gelmesi şeklinde görülen bayılma nöbetleri, epilepsi

ṣ. 143b/6, 143b/8

ṣ.+ġa 143b/8

ṣ.+nıŋ 143b/8

[=4]

sarāy hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli bina

s. 194b/5

s.+da 194b/5

s.+ıdağı 010b/8

s.+ında 010b/9

s.+ınıŋ 010b/5

[=5]

sārbān kervancı

s.+lar 170a/2

[=1]

ṣarf harcama, masraf etme

ṣ. 006b/16, 083a/14, 083a/15

[=3]

sarı taraf, yan

s. 005a/15, 010b/17, 022b/17, 023a/2, 024b/15, 041a/5, 042b/2, 057b/13, 082b/13, 104a/3, 117a/10, 168b/14

[=12]

sarıġ sarı renk

s. 156b/8

[=1]

sası- bozulmak, kokuşmak

s.-ıp 110a/8

[=1]

sat- (bir şeyi) bir bedel karşılığında başkasına devretmek, satmak

s.-ar ėrdi 096b/13

s.-ar ėrdiler 168a/12

s.-ar 096b/5, 096b/8, 096b/15, 167b/13, 167b/15, 173a/8

s.-ġıl 067a/17, 097a/9, 136b/1

s.-ıp 027b/16, 028a/6, 028a/8

s.-ıpdur 097a/9

s.-ḳay ėrdiler 167b/13

s.-ḳay 107a/3

s.-ḳaylar 110b/5, 177b/3, 178b/6

s.-ḳun 036a/5

s.-maġıl 096b/14

s.-maḳ 063a/6

s.-sa 096b/6, 096b/8

s.-saŋ ėrdi 170a/4

s.-tı 067b/1, 072a/16

[=28]

saṭır bir sayfa üzerine enine yazılan veya dizilen kelimelerin meydana getirdiği yazı sıralarından her biri

s. ėrdi 063a/12

s.+ı 063a/12, 063a/14, 063a/15, 063a/17, 063b/1

[=6]

ṣattur- sattırmak

ṣ.-up 067b/2

[=6]

ṣavma'a mabet

ṣ.+da 154a/7

ṣ.+sıda 154b/5

ṣ.+sıdın 154b/5

[=3]

savuḳ soğuk

s. 049b/3, 063b/17, 072a/15, 101b/2, 196b/5

[=6]

savut- soğutmak

s.-ḳay 047b/3, 108b/3

[=2]

sāye gölge

s. 113a/1

s.+si 111b/8, 125a/7

s.+sidin 113a/2, 121a/9

s.+sinde 113a/1

[=6]

ṣayḳal cila

ṣ.+ı turur 007b/14

ṣ.+ı 007b/14

[=2]

ṣayḳalu'l-ḥāṣıl ortaya çıkan cila

ṣ. 002a/3

[=1]

sāz halk musikimizde bağlama, cura vb. telli çalgılara verilen ortak isim

s. 179b/6

s.+lar 063a/1

s.+larnıŋ 104b/11

[=3]

sāzende ut, keman, tambur vb. musiki aleti çalan kimse, saz sanatçısı, çalgıcı

s.+lerni 177b/5

[=1]

sebaḳ ders

s. 148a/2, 148a/3

[=2]

sebeb bir şeyin olmasına yol açan şey, durum yahut kimse, neden, bais, amil

s. 009b/8, 028a/17, 040b/1, 043a/9, 075a/5, 076a/9, 117b/8, 119b/5, 123b/5, 135a/17, 148b/8, 151a/6, 157b/12, 161a/10

s.+din ėrkin 118b/5

s.+din turur 035b/11, 062b/10, 064b/16, 112a/15

s.+din 012b/12, 014b/16,

sebeb-i zevāl-i imān imanın yok olmasının sebebi

s. 003b/13, 149b/14

[=2]

sebz yeşil

s. 180b/1

[=1]

seccān gardiyan

s.+ı 001b/13

[=1]

secde Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyle vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

s. 024a/10

s.+de 030a/11, 043b/1, 131b/3, 195a/3, 201b/9, 201b/10

s.+din 034a/8, 043b/2, 130b/16, 189b/14, 195a/6, 197a/11

s.+ge 020b/11, 030a/12, 034a/6, 043b/2, 044a/8, 045a/15, 130b/15, 131a/9, 131b/3, 154b/4, 154b/6, 159a/11, 175a/13, 184b/12, 187b/5, 189b/13, 189b/16, 192a/10, 195a/3, 197a/8, 198a/16

s.+niŋ 201b/10

s.+si 027a/9

[=41]

secdegāh secde edilecek, secdeye varılacak yer

s.+dın 025a/11

s.+ġa 024a/10

s.+ıġa 023b/3

[=3]

secde-yi taḥiyyet temizlenme secdesi

s. 018a/10

[=1]

secde-yi āḫir son secde

s.+de 189b/17

[=1]

secde-yi tilāvet Kur'an'da on dört yerde geçen secde ayetlerinin okunması veya işitilmesi hâlinde yapılan secde

s.+ni 163a/8

[=1]

sed geçilmesi, aşılması zor tabii veya suni engel

s.+i 179b/2

s.+ni 179a/3

[=2]

sedd-i İskender özel ad

s.+ni 179b/10

[=1]

Sefāhān İsfehan

S. 174b/14

[=1]

sefālīn çanak, topraktan yapılmış şey

s. 079b/9

[=1]

sefer 1. savaş için yapılan yolculuk, savaşa gidiş ve yapılan savaş

s. 003b/6, 021a/16, 138a/12

s.+de 060b/15, 104a/9, 114b/15, 140b/17

s.+ge 046a/9, 104a/7, 115a/13

s.+ige 120b/4, 123b/7

s.+lerde 144b/11

2. yolculuk, seyahat

s. 021a/16, 073b/6,

s.+de 035a/10,

s.+ge 114a/5, 138a/4

s.+i 074a/17

[=18]

sefīh zevk düşkünü

s.+lerġa 134a/3

[=1]

sehl kolay

s. turur 067b/12

s. 070a/8, 088b/12

[=3]

Sehl bin Sa‘d özel ad

s. 170b/17

[=1]

Sehl ‘Ānī özel ad

s. 120a/17

[=1]

sehv hata

s. 059b/7

[=1]

seḥer tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit

s. 008a/5

s.+de 164a/17

s.+ide 193a/4

s.+lerde 011a/11, 011a/12, 020a/15

[=6]

seḥergāh seher zamanı, seher vakti

s. 011a/17

[=1]

seḫā cömertlik

s.+nıŋ 002b/12

[=1]

seḫāvet cömertlik

s. 094b/3, 119b/2, 176b/1

s.+de 001b/13

s.+ġa 076b/12

s.+içe 072a/2

s.+niŋ 002b/13

[=7]

sekerāt insanı kendinden geçiren haller, sarhoşluk

s. 003b/15, 018b/11, 198b/3

s.+ını 042a/5

[=4]

sekerāt-ı mevt ölüm sarhoşluğu

s.+ni 040a/2

s.+niŋ 153b/2

[=2]

sekīn rahat, sakin

s. 149b/3

[=1]

seksen seksen

s. 021b/11, 043a/16, 152b/10, 175a/8

s.+din 050b/7

[=5]

seksen miŋ sayı grubu

s. 070b/7, 072a/16

[=2]

sekte durma

s. 041b/3

[=1]

selām bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için "selamün aleyküm, merhaba, hayırlı işler" gibi sözlerden birini söyleme yahut aynı dileği taşıyan bir işaret veya harekette bulunma

s. 024a/11, 038a/16, 039a/3, 050a/18, 051a/15, 055b/2, 055b/4, 055b/5, 068b/15, 072a/13, 089b/6, 089b/9, 119a/14, 121a/16, 183a/3, 187b/8, 189b/11, 190b/8, 191a/8, 191b/13, 192a/1, 192b/13, 194a/9, 194b/13, 197a/7, 201b/4

s.+dın 055b/4

s.+ıda 024b/2

s.+ıġa 092b/15

s.+ını 062b/7

s.+larıġa 019b/13

[=71]

selāmet ruh ve beden yönünden sağlıklı olma, esenlik

s. 007a/10, 008b/12, 066b/14, 066b/16, 077a/1, 077a/3, 137b/7, 139b/14, 140a/6, 148b/10, 150a/11

[=11]

selāmetlıġ selametli olma durumu, bk. selāmetlıḳ

s.+ı 137a/1

s.+ımız turur 101b/13

s.+ıŋ 101b/12

[=3]

selāmetlıḳ selametli olma durumu, bk. selāmetlıġ

s. 182b/12

s.+dın 126b/7

[=2]

Selāṭīn özel ad

S.+ge 174a/1

S.+niŋ 174a/1

[=2]

sellem Hz. Muhammed'in adı söylenince söylenen isim

s. 001b/8, 004b/6, 004b/11, 005a/11, 005b/13, 006a/9, 006a/17, 007b/1, 007b/3, 007b/12, 009a/1, 009a/15, 009b/11, 009b/16, 010a/1, 010a/3, 011a/8, 011a/13, 011b/9, 012a/9, 013a/6, 013a/16, 013a/19, 013b/10, 013b/12, 015a/1, 015a/4, 015a/8, 015a/12, 015b/2, 015b/6, 015b/8, 016a/10, 016a/17, 016b/11, 016b/15, 017a/3, 017a/15, 018a/2, 018a/4, 018a/13, 018a/15, 018a/16, 018b/1, 018b/11, 018b/12, 018b/13, 018b/14, 019a/2, 019a/9, 019b/12,

020a/1, 020a/4, 020a/7, 020a/17, 020b/5, 020b/10, 021a/2, 021b/10, 021b/12, 021b/16, 021b/17, 022a/1, 022a/3, 022a/8, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 025b/5, 026a/11, 026a/13, 026a/15, 026b/10, 027a/5, 027a/10, 027b/4, 027b/14, 028a/11, 028a/13, 028a/15, 028b/6, 028b/8, 028b/12, 029b/11, 030a/1, 030a/2, 030a/5, 030a/9, 030a/12, 030a/16, 031b/14, 031b/17, 032a/15, 032b/7, 034a/2, 034b/5, 034b/11, 035a/1, 035b/16, 036a/6, 036a/12, 036b/4, 037b/9, 037b/13, 037b/16, 038a/1, 038a/2, 038a/5, 038a/7, 038a/10, 039a/2, 039a/6, 039b/3, 040a/6, 040a/9, 040a/12, 040b/9, 040b/12, 040b/16, 040b/18, 041a/13, 041a/15, 041b/1, 042a/3, 042a/6, 043a/1, 043a/10, 043a/17, 043b/8, 044a/10, 044a/16, 044b/11, 044b/13, 044b/16, 045a/6, 045a/10, 045b/5, 045b/9, 045b/14, 046a/5, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046b/1, 046b/3, 046b/17, 047a/2, 047a/5, 047a/8, 047a/11, 047a/16, 047b/4, 047b/7, 047b/10, 047b/13, 048a/7, 048a/10, 048b/9, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/9, 049a/12, 049a/15, 049a/18, 049b/1, 049b/3, 049b/4, 049b/6, 049b/8, 049b/11, 049b/15, 049b/16, 050a/13, 050b/7, 051a/8, 051a/12, 051a/17, 051b/14, 052a/1, 052a/6, 052a/13, 052a/16, 052a/17, 052b/4, 052b/10, 052b/12, 054a/1, 054b/14, 055a/5, 056a/8, 056b/1, 056b/6, 056b/7, 057a/2, 057b/9, 057b/15, 058a/4, 058a/7, 058a/14, 059b/4, 059b/9, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 059b/17, 060b/10, 060b/12, 060b/15, 061b/1, 061b/5, 061b/16, 062b/8, 063b/4, 063b/7, 063b/13, 064a/5, 064a/9, 064a/12, 064b/11, 064b/12, 064b/14, 065a/1, 065a/2, 065a/14, 065b/15, 066a/2, 066a/4, 066a/9, 066a/10, 066a/13, 066b/3, 066b/16, 067b/3, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/5, 069a/1, 069b/16, 070a/4, 070a/5, 070a/12, 071a/12, 071b/6, 071b/11, 071b/17, 072a/2, 072a/4, 072a/11, 073a/13, 075a/9, 075b/13, 075b/15, 076a/3, 076b/10, 076b/12, 077a/9, 077a/10, 077a/17, 077b/2, 077b/3, 077b/8, 077b/10, 077b/13, 077b/16, 078a/2, 078a/4, 078a/7, 078a/11, 078a/17, 078b/3, 078b/11, 078b/13, 078b/17, 079a/3, 079a/5, 079a/8, 079a/11, 079a/13, 079b/10, 079b/13, 080a/2, 080a/5, 080a/12, 080b/6, 081b/9, 081b/16, 082a/5, 082a/13, 082a/14, 082b/4, 082b/6, 082b/7, 083b/5, 083b/8, 083b/10, 084a/1, 084a/4, 084a/9, 084a/14, 084a/16, 084b/13, 085a/3, 085a/17, 085b/2,

085b/12, 085b/14, 085b/17, 086a/2, 086a/3, 086a/5, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 086b/1, 086b/3, 086b/6, 086b/9, 086b/12, 086b/13, 086b/16, 087a/1, 087a/4, 087a/6, 087a/8, 087a/12, 087b/6, 087b/8, 087b/14, 088a/7, 088a/9, 088a/13, 088a/16, 088b/13, 088b/15, 089a/13, 089b/1, 089b/8, 089b/13, 090a/4, 090a/15, 090a/16, 090b/2, 090b/11, 090b/13, 091a/8, 091b/12, 092b/12, 092b/14, 092b/17, 093a/2, 093a/13, 093b/9, 093b/10, 094a/9, 094a/11, 094a/14, 094b/1, 094b/7, 094b/9, 094b/15, 095a/5, 095a/14, 095a/16, 095b/14, 095b/15, 096a/5, 096b/11, 097b/5, 097b/8, 097b/12, 097b/14, 098a/1, 098a/9, 098a/14, 098b/4, 098b/5, 098b/11, 098b/16, 099a/12, 100a/1, 100a/16, 100b/6, 101a/2, 101b/8, 101b/9, 101b/11, 101b/15, 101b/16, 102a/3, 102a/6, 102a/8, 102b/13, 103a/12, 103a/14, 103a/17, 103b/3, 103b/4, 104a/15, 104b/11, 104b/15, 106a/1, 106a/10, 106a/16, 106b/1, 106b/17, 107a/4, 107a/9, 107a/11, 107a/12, 107a/14, 107a/15, 107b/2, 107b/16, 108a/12, 108a/14, 108b/8, 108b/16, 109b/13, 109b/15, 110a/1, 110a/7, 110a/13, 110a/15, 110a/17, 110b/7, 110b/9, 110b/11, 110b/17, 111a/6, 111a/7, 111a/17, 111b/12, 111b/16, 111b/17, 112a/9, 112b/1, 112b/16, 112b/17, 113a/6, 113a/15, 113a/16, 113b/2, 113b/5, 114a/3, 114b/14, 114b/17, 115a/1, 115a/15, 115b/5, 115b/7, 115b/17, 116a/1, 116a/5, 116a/7, 116a/9, 116a/10, 116a/14, 117a/13, 117a/15, 118a/1, 118a/3, 118a/6, 118a/8, 118a/10, 118a/12, 118a/13, 118a/14, 118b/3, 118b/6, 119a/8, 119a/9, 119a/12, 119a/13, 119a/17, 119b/1, 119b/5, 119b/6, 119b/9, 119b/15, 120a/1, 120a/2, 120a/17, 121a/15, 121b/1, 121b/4, 121b/5, 122b/15, 123a/1, 123b/14, 124a/10, 124a/17, 124b/16, 125b/13, 126a/12, 126a/17, 126b/9, 126b/13, 127a/1, 127a/14, 128a/1, 128a/10, 129b/5, 129b/6, 129b/9, 130a/8, 133b/11, 134a/1, 135a/14, 135a/15, 135b/3, 135b/13, 135b/16, 136b/8, 136b/9, 136b/12, 138a/10, 139a/6, 142b/4, 145b/14, 145b/17, 148a/11, 148b/5, 148b/8, 150b/2, 150b/9, 150b/11, 150b/17, 151a/4, 151a/16, 151a/17, 151b/4, 152a/11, 152b/13, 153a/6, 155b/6, 155b/9, 156a/3, 156a/5, 157a/3, 157a/6, 157a/10, 157b/8, 157b/11, 157b/16, 158b/7, 159b/7, 159b/16, 160a/11, 160a/13, 160b/1, 160b/2, 160b/5, 160b/6, 160b/13, 160b/16, 161a/17, 162a/1, 163a/12, 163a/14, 163b/10,

s.+ġa 006a/16, 015a/2, 023a/6, 028a/9, 034a/12, 037a/16, 060b/7, 086a/1, 094b/4, 135b/17, 136b/11, 157b/13, 164b/14, 166a/5, 184b/5, 192b/5, 194a/4

s.+ge 068a/7, 086a/4, 102a/15, 188a/10, 192a/6

s.+ni 015b/1, 019a/1, 031b/13, 034a/1, 034a/4, 034b/3, 047a/1, 166a/2, 166a/7

s.+niŋ 006a/4, 009a/7, 009a/12, 011a/14, 015a/17, 015b/5, 018b/6, 018b/13, 026b/9, 029b/2, 041b/2, 043a/13, 046a/9, 046a/10, 046a/17, 061a/5, 062b/8, 063a/13, 080b/10, 083b/4, 087a/2, 089a/3, 090a/17, 112b/3, 119a/6, 131b/1, 139b/9, 163a/15, 166a/10, 170b/3, 186b/11

[=884]

Selmān özel ad

s. 158a/5, 169a/10

s.+ġa 192b/6

[=3]

Selmān Fārsī̄ özel ad, bk. Selmān Pārsī̄

s. 158a/4, 162a/15, 169a/6, 169a/7, 192b/3, 197b/2

s.+ni 119a/9

[=7]

Selmān Pārsī̄ özel ad, bk. Selmān Fārsī̄

s. 151a/5, 161a/9

[=2]

Selmān-ı Fārsī̄ özel ad

s. 095a/6

[=1]

Semerḳand günümüz Özbekistan şehirlerinden biri

s.+da 118b/11

[=1]

semir- besili ve semiz duruma gelmek, yağ bağlamak; bk. semrü-

s.-ür 009a/13

[=1]

semirüt- semirtmek, bk. semrüt-

s.-ür 165a/12

[=1]

semrü- semirmek, bk. semir-

s.-gey 179a/15

[=1]

semrüt- semirtmek, bk. semirüt-

s.-tüŋ 168a/13

[=1]

seng taş

s. 144a/4

[=1]

sep- saçmak, serpmek

s.-se 143b/8, 145a/2

[=2]

ser baş, kafa

s. 001b/13, 068a/6, 195a/3

[=3]

ser-gerdān ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış

s. 075a/1, 145b/1, 145b/11

[=3]

serkeşlik serkeş olma durumu, dik kafalılık

s. 174a/12

[=1]

serkīn gübre

s. 103a/5, 103a/6

[=2]

sermāye servet, varlık

s.+si 056b/6, 058a/5

[=2]

sermāye-yi ma'şiyet itaatsizlik, günahlar

s. 123b/12

[=1]

sernigün-sār baş aşağılıkların konulduğu yer

s. 108b/15

[=1]

ser-şār ağzına kadar dolu

s. 068a/6

[=1]

serpūş şapka

s. 081b/10

[=1]

ser tā ḳadem baştan ayağı

s. 056a/16

[=1]

ser-tırāş berber

s. 169a/1

[=1]

server bir topluluğun en ileri geleni, başkan

s.+i 053b/17

[=1]

server-i mevcūdāt yaratılmışların en önde geleni

s.+nı 001b/8

[=1]

serzeniş başa kakma, sitem

s. 100b/11

s.+ġa 172a/9

[=2]

sevādḫān okuyabilen

s. 146b/12

s.+lar 177b/5

s.+nıŋ 162a/10

[=3]

sevdā aşırı istek, tutku, arzu, heves

s. 050a/7, 054b/15, 058a/6, 161a/13

s.+dın 096b/6

s.+mnı 097a/6

[=6]

sevgend yemin, and

s. 005b/14

[=1]

Seyḥūn Seyhun veya Siri Derya, Orta Asya'da bir nehirdir; Ceyhun nehri ile birlikte tarihî Maveraünnehir bölgesini oluştururlar

S. 178a/15

[=1]

seyyi'āt günah, suç

s.+i 005a/14

[=1]

seyyid efendi, önder, reis

s. 015b/15, 151a/8, 160b/5

s.+niŋ 177a/15

[=5]

Seyyid İmām Ebū Şecā' özel ad

S. 040a/14

[=1]

seyyid-i kā'ināt kainatın efendisi Hz. Muhammed

s. 001b/8, 047a/2, 061a/5, 171a/5

[=4]

sezā layık, yaraşır

s.+mnı 092a/3

s.+sını 076a/2

[=2]

sezāvār layık olan

s. 044a/15, 052b/3, 083a/11

s.+i 007a/8

s.+raḳ turur 120b/11

[=5]

sezāvār-ı maġfiret bağışlanmaya layık

s. 051a/6

[=1]

sėkiz sekiz, bk. sėkkiz

s. 003b/4, 025a/14, 025a/15, 025a/17, 036b/8, 051a/15, 082a/1, 113b/8, 135a/12, 187b/8, 189a/16, 193a/14

s.+i 036b/4, 198b/6, 199a/14

[=16]

sėkkiz sekiz, bk. sėkiz

s.+i 36b/4

[=1]

sėkiz yüz sayı grubu

s. 010a/10, 050b/5

[=2]

sėkizinç sekizinci, bk. sėkizinçi

s. 033a/4, 140b/15, 141a/14, 161a/13, 193b/15

[=5]

sėkizinçi sekizinci, bk. sėkizinç

s. 002b/6, 002b/15, 003b/8, 016b/4, 019a/14, 024a/11, 038a/6, 054b/17, 063a/4, 088a/5, 120a/10, 151a/9, 191b/11, 198b/4

[=14]

sėmiz besili, etli, yağlı

s. 008b/2, 008b/3, 008b/5, 008b/6, 099a/17, 168a/10, 200b/1

[=8]

sėn teklik 2. şahıs zamiri

s. ėrdiŋ 026a/5

s. 005b/1, 006a/8, 006b/8, 007a/5, 009b/3, 010a/8, 010a/17, 010b/7, 010b/8, 011a/11, 011b/6, 013a/8, 013a/9, 014a/17, 015b/2, 016a/1, 016b/14, 017a/15, 017b/2, 017b/3, 017b/5, 018a/6, 018a/7, 018a/9, 019a/2, 020b/2, 020b/3, 021a/2, 021a/8, 021a/9, 021a/12, 021b/2, 021b/3, 021b/6, 022a/1, 022b/8, 022b/11, 023a/1, 023a/2, 025a/2, 025b/13, 025b/14, 025b/17,

026a/4, 026a/10, 027a/8, 029b/5, 030b/3, 031a/8, 031a/15, 033b/8, 033b/10, 033b/11, 034a/5, 034b/2, 034b/11, 034b/12, 035a/15, 035b/3, 037b/16, 037b/17, 040b/6, 041a/1, 044b/14, 044b/15, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 045a/14, 046a/16, 046b/15, 046b/16, 047a/5, 051a/2, 051a/3, 051a/6, 052a/5, 053b/15, 054a/9, 054a/11, 054a/12, 056b/11, 057a/9, 057b/7, 062b/6, 065a/11, 065a/12, 065a/13, 066a/14, 066a/15, 066b/15, 067a/7, 067a/11, 067b/10, 068a/3, 068b/3, 068b/4, 068b/9, 068b/12, 068b/16, 069a/1, 070b/17, 072a/7, 072b/14, 072b/16, 073a/6, 074a/9, 074a/10, 075a/8, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075b/2, 075b/4, 075b/5, 075b/6, 075b/10, 076a/9, 076b/5, 076b/6, 077a/3, 077b/17, 078a/1, 078a/6, 078a/12, 084b/17, 085a/8, 086a/16, 086b/13, 086b/15, 087b/15, 087b/16, 088b/2, 089a/2, 089a/3, 089a/6, 089a/11, 090a/6, 090b/4, 091b/1, 091b/6, 092a/8, 092a/17, 092b/3, 093b/5, 093b/13, 094a/2, 096b/3, 096b/4, 096b/15, 097a/6, 097a/7, 097a/8, 097b/15, 099a/15, 100a/2, 100a/3, 100a/4, 100a/12, 100b/7, 101a/2, 102b/14, 104a/17, 104b/3, 104b/4, 104b/5, 104b/6, 105a/2, 105a/3, 105a/4, 105a/16, 105b/4, 105b/5, 106b/11, 106b/12, 106b/13, 106b/15, 106b/16, 108a/4, 108b/13, 111b/9, 112b/5, 114b/6, 114b/8, 114b/17, 116a/6, 117a/5, 117a/9, 117a/10, 117b/5, 118a/6, 118a/15, 118b/17, 119a/1, 119b/9, 119b/11, 119b/13, 119b/14, 120b/3, 120b/8, 121b/2, 122a/11, 122a/12, 122a/16, 122b/5, 123b/1, 123b/10, 124a/4, 124a/8, 125a/14, 125a/15, 126a/11, 128b/5, 128b/6, 128b/7, 128b/12, 129a/7, 129a/8, 129a/16, 129a/17, 131b/2, 133b/7, 134a/2, 138b/4, 138b/12, 151b/17, 152a/1, 154a/9, 154a/11, 154a/13, 154b/14, 158b/16, 163a/15, 167b/8, 167b/9, 167b/10, 167b/11, 167b/13, 168a/3, 168b/9, 169a/4, 170b/13, 170b/14, 171a/14, 172a/1, 172a/2, 172a/5, 172a/7, 172b/1, 172b/12, 173a/1, 173a/6, 173a/12, 173a/16, 173b/13, 174a/5, 174a/7, 174a/9, 174a/14, 174a/16, 174b/1, 175a/14, 175a/15, 175b/10, 176a/7, 176a/9, 176b/5, 181a/11, 181b/4, 181b/12, 182b/3, 188a/13, 190b/18, 199b/14

s.+de 031a/14, 074a/1, 091b/11, 123b/1, 128b/5

s.+din 005b/1, 006b/7, 011a/10, 040b/18, 067b/9, 068a/12, 076a/8, 082b/9, 084b/13, 086b/10, 086b/16, 086b/17, 087b/15, 088a/14, 093b/15,

097a/3, 108a/6, 108a/7, 117a/7, 119a/1, 122a/17, 126a/11, 128b/11, 131a/16, 169a/15, 170a/3, 170b/10, 175a/4

s.+i 008b/5, 010a/8, 016a/2, 017b/3, 018a/7, 021a/3, 021a/8, 022b/8, 022b/11, 025a/3, 027b/13, 031b/8, 032b/9, 040a/5, 046b/16, 047a/2, 051a/11, 067a/11, 068b/10, 068b/15, 068b/16, 072a/7, 072b/1, 075a/16, 075b/6, 075b/11, 083a/1, 086a/17, 088a/13, 089b/5, 089b/6, 090a/6, 090b/3, 091b/8, 091b/10, 092b/2, 093b/14, 095b/2, 095b/4, 095b/7, 100a/11, 100a/12, 100a/13, 101a/11, 105a/2, 108a/4, 108b/12, 112b/5, 113b/2, 117a/11, 120b/3, 120b/8, 167b/9, 168b/17, 169a/15, 170b/11, 173a/6, 194a/14, 199b/14

s.+iŋ turur 173a/8

s.+iŋ 005a/4, 005a/16, 005b/2, 007b/8, 007b/9, 009b/3, 010a/5, 010b/13, 010b/17, 011b/13, 012a/10, 012b/11, 013a/11, 014a/9, 014b/15, 015b/17, 016a/1, 017b/3, 018a/9, 021a/7, 021b/1, 021b/2, 022a/2, 023a/6, 025a/1, 031a/16, 040b/4, 042b/2, 046b/15, 049b/10, 049b/11, 051b/6, 052a/8, 054a/10, 054a/16, 061b/2, 061b/14, 062b/6, 062b/9, 064b/6, 064b/16, 065a/9, 065a/13, 066b/6, 066b/15, 067b/8, 068a/5, 068a/8, 068a/9, 068a/13, 068b/9, 068b/11, 068b/17, 069b/8, 071b/3, 072b/16, 074a/1, 074a/4, 074b/12, 074b/15, 075a/14, 075a/15, 075a/16, 075b/1, 075b/2, 075b/3, 075b/5, 075b/10, 076a/16, 076b/2, 076b/6, 078a/5, 082b/13, 083b/16, 083b/17, 084a/3, 084a/12, 085a/1, 086b/16, 087b/16, 089a/8, 089a/10, 092a/11, 093b/15, 097a/5, 097a/10, 099b/8, 101b/12, 101b/13, 102a/3, 102b/17, 105a/12, 105b/6, 106b/14, 107a/12, 107a/13, 107a/14, 107b/2, 109a/1, 111a/8, 111a/14, 114a/7, 114a/14, 114b/11, 116a/1, 116a/3, 117a/10, 118a/6, 118a/15, 118a/17, 119b/1, 120b/1, 120b/6, 121a/17, 125b/17, 126a/2, 126a/3, 128b/5, 128b/6, 128b/12, 129a/17, 131b/4, 132a/9, 138b/14, 144a/5, 150a/3, 152a/5, 152a/17, 152b/7, 154a/10, 157a/16, 160a/12, 165b/13, 168a/11, 168a/14, 169b/14, 171b/4, 172a/10, 172b/15, 173a/1, 173a/5, 173a/13, 173a/15, 173b/8, 173b/17, 174a/3, 174a/10, 175a/6, 175a/9, 176a/4, 176a/9, 181a/11, 181a/13, 181b/3, 189a/11

[=599]

sıçḳan sıçangillerden, fareden daha iri, 10 – 25 santim boyunda, çıplak uzun kuyruklu, siyahımsı koyu gri tüylü, evlerde ve lağımlarda yaşayan, pek

çok türü bulunan memeli, kemirgen, zararlı hayvan

s. 145b/15, 166b/14

[=2]

ṣıdḳ her türlü kötülükten arınmış olma, saflık, temizlik

ṣ. 176a/17

[=1]

ṣıddīḳ özü sözü doğru olan, asla yalan söylemeyen, sözünün eri, çok doğru, pek sadık

ṣ. 042a/9, 070a/2, 118a/11, 118b/1, 122b/4

[=5]

ṣıdḳ her türlü kötülükten arınmış olma, saflık, temizlik, halislik

ṣ. 011b/1, 056a/6, 064a/1

[=3]

ṣıfat bir kimse veya şeyin sahip olduğu nitelik, ona ait olan özellik, hâl ve vasıf

ṣ. 039b/11, 042a/11, 044a/3, 050b/7, 093b/2, 100a/3, 201b/7

ṣ.+ı 194b/7, 201b/6

ṣ.+ıda 003b/16, 153a/5, 153b/3, 157b/9

ṣ.+ım turur 056b/16

ṣ.+lardın turur 093b/2

ṣ.+larnı 046b/11

[=16]

ṣıfat-ı bed kötü ṣıfat

ṣ.+le 114a/15

[=1]

ṣıfat-ı namāz namazın özelliği

ṣ. 023b/10

[=1]

sıġ- bütünüyle diğer bir şeyin içine girebilmek, o şey tarafından istiap edilmek

s.-ar 197b/13

[=1]

ṣıḥḥat sağlık, esenlik, afiyet

ṣ. 004b/11, 014b/9, 052b/11, 067b/4, 069a/2, 069a/12, 069a/14, 069a/17, 093b/7

ṣ.+iġa 008a/14

ṣ.+iŋġa 031a/16

[=11]

ṣıḥḥat-i beden beden sağlığı

ṣ. 123a/11, 123b/1

[=2]

ṣıḥḥatlıḳ sıhhatli

ṣ. 167a/3

[=1]

sıla- okşamak

ṣ.-maḳlıḳ 185a/17

[=1]

sın- 1. kırılmak

s.-dı 090a/9

2. bozulmak

s.-sa 016a/11, 016a/12, 016b/1

[=4]

sına- denemek

s.-duḳ 011a/15

s.-p 044b/7, 044b/8

s.-y 172b/10

[=4]

sındur- 1. böldürmek, parçatlamak, kırdırmak

s.-ġay 182a/3

s.-up 124a/6

2. bozdurmak, sona erdirmek

s.-ġan 098a/2

s.-sa 112a/1

s.-ur 099a/8

s.-urda 087b/4

[=6]

sınuḳ kırılmış, bk. sunuḳ

s. 080a/8

[=1]

sır bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey

s.+ı 072a/8

[=1]

sırrī esrarengiz, gizemli

s. turur 026a/12

[=1]

ṣırāṭ sırat köprüsü

ṣ. 175a/4

[=1]

sırrahu'l-'azīz daha çok Allah Teala'nın sevdiği kullar olan evliyadan birinin ismi anılınca veya yazılınca, onun sırrı (içi) temiz ve mübarek olsun manasına söylenen veya yazılan dua, hürmet ve saygı ifadeleridir

s. 014b/1, 014b/6, 035b/5, 038a/15, 042b/2, 060a/7, 062a/5, 096a/15, 096b/10, 123b/6, 135b/1, 137b/5, 137b/9, 148b/11, 152a/4, 188a/6, 188a/9, 192a/5, 199a/6, 199b/8

s.+din 039b/11, 040a/6, 132b/11, 143a/8, 183b/17

s.+niŋ 198b/12

[=26]

sifāl çanak, çömlek

s. 166a/8

[=1]

silāḥ düşmanı öldürmek, imha etmek veya kendini savunmak maksadıyla kullanılan her türlü alet

s. 016a/9

s.+ı turur 016a/9

s.+ı 009b/2

s.+ıŋ 009b/3

[=4]

ṣīla-yı raḥim akrabalık bağlarını yaşatmayı, akrabaların birbirini ziyaret etmesini ve iyi ilişkiler kurmasını ifade eden ahlak terimi

ṣ. 003a/6, 027a/16, 075b/9, 112a/7, 112a/10, 112a/12, 112b/12, 112b/17, 113a/3, 113b/4, 114b/10, 161b/9, 193b/17

ṣ.+ni 162a/11, 185a/12

ṣ.+niŋ 003a/8, 112a/8

[=17]

siler sizler

s. 020a/9, 025b/16, 039b/1, 039b/15, 056b/13, 061b/17, 063b/14, 069a/6, 074b/9, 082b/4, 108a/13, 116b/8, 169b/6, 181a/1, 181a/2

s.+din 070a/13, 079a/13, 080a/2, 106a/1, 149b/5, 149b/6, 165a/5, 181a/2

s.+din 074b/9, 106a/5

s.+ge 036b/1, 047a/9, 049b/1, 063b/13, 067b/15, 091a/8, 113b/5, 149b/6, 162a/6, 163b/14, 165a/4, 177b/10, 177b/12

s.+ge 086b/4, 097b/11, 121b/16

s.+lerdin 152b/13

s.+ni 070b/2, 076a/5, 104a/8, 105a/8

s.+niŋ 026a/4, 036b/1, 047a/15, 057b/16, 062a/19, 062b/1, 076a/3, 124b/16, 152b/11, 167a/4, 177b/8

s.+niŋ 170b/1

s.+niŋkide 074b/8

[=59]

silk- (üzerindekileri düşürmek için bir şeyi) sallamak, sarsmak, silkelemek

s.-mek 081a/14

[=1]

silki- silkmek

s.-mese 080b/12

s.-se 106b/2

[=2]

sin Arap alfabesinin on ikinci harfi

s. 044b/8, 143b/8

[=2]

siŋ- içine, özüne işlemek, nüfuz etmek

s.-er 165a/9, 181a/9

[=2]

sīne göğüs, bağır

s. 164a/11

s.+ni 164b/8

[=2]

sini sofra, yemek

s. turur 080a/14

[=1]

siŋil kız kardeş

s.+i 104a/7

s.+isi ėrdi 172b/4

s.+isi 172b/15

s.+isiġa 117a/16

[=4]

siŋür- yutmak, hazmetmek

s.-gil 088a/17

s.-meklik turur 090b/8

[=2]

sīr sarımsak

s. 163a/3 166b/14

[=2]

sīrāb suya kanmış

s. 154a/3

[=3]

Sirācī özel ad

S.+de 055b/16, 087b/2

[=2]

sirke bazı çorbalara, yemeklere, salatalara ekşilik vermesi için konulan, halk arasında ateş düşürmesi ve ferahlatması için vücuda sürülen ekşimiş üzüm suyu

s. 079b/9, 079b/10, 079b/11, 161b/15, 165b/6, 165b/7, 165b/8, 165b/9, 165b/10

s.+ge 081a/4

s.+ni 165b/9

s.+niŋ 165b/5

[=12]

sitem bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma

s. 130a/6

[=1]

siyāh kara

s. 022b/12, 166a/11, 166a/12

s.+raḳ 004b/17

[=4]

siyāset bu konuda takip edilen yol, yöntem

s. 030b/13, 152a/15

s.+i 151b/15

s.+idin 139b/15, 171b/15, 181b/15

s.+iniŋ 171a/17

[=7]

siz çokluk 2. şahıs zamiri

s. 045b/7, 053a/4, 067a/5, 081b/13, 090b/1, 095b/14, 151b/7, 169b/2, 170a/14

s.+iŋ 034b/6

s.+ler 006a/15, 010a/13, 013b/10, 013b/10, 015a/5, 019a/9, 035a/12, 035a/14, 037b/15, 039b/1, 047a/3, 047a/9, 057b/16, 063b/14, 066b/1, 066b/1, 066b/2, 069a/7, 073a/10, 074b/9, 077b/15, 089b/15, 091a/2, 091a/3, 102b/1, 116b/8, 116b/9, 116b/10, 142a/14, 142a/16, 152a/7, 152b/10, 152b/14, 166b/6, 166b/7, 167a/3

s.+lerdin 086b/7, 089b/16, 108a/13, 167a/4

s.+lerġa 044a/13, 068a/16

s.+lerge 046a/14, 047a/14, 058a/1, 086b/7, 102b/5, 121b/17, 167a/2

s.+lerni 004b/14, 070a/14

s.+lerniŋ 010a/13, 010a/14, 073a/10, 082b/5, 167a/3

s.+niŋ 029b/17, 035a/12, 050b/6, 090b/1

[=76]

sofra üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş masa, sini, yaygı vb

s. 081a/2, 081a/16

s.+da 079b/8

s.+ġa 081a/6

s.+nı 079b/9

[=4]

soġur- çıkarmak, sıyırmak, ayırmak

s.-ġaylar 095a/10

s.-up 076a/15

[=2]

ṣoḥbet iki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça, arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal, musahabe

ṣ. 038b/2, 051b/10

ṣ.+ni 127b/14

[=3]

soḳ- (bir şey veya kimsenin bir yere) girmesini sağlamak, içeriye almak

s.-masa 081a/4

s.-saŋ 078a/5

s.-up 079a/14, 114a/13, 114b/4

[=5]

sol kalbin bulunduğu tarafta olan

s. 023b/6, 024b/1, 034b/14, 044b/7, 053a/1, 055a/13, 055a/14, 055a/16, 073b/13, 074a/7, 079b/12, 080a/4, 081a/3, 093b/12, 118a/5, 132b/5, 141a/11, 141a/13, 142b/17, 149b/3, 167a/15, 181a/14

s.+ını 121b/11

[=25]

soŋ içinde bulunulan vakte en yakın geçmiş zaman yahut bu zamanda yapılmış veya meydana gelmiş olan

s. turur 065b/10, 065b/13

s. 006b/8, 007a/7, 009a/10, 009b/10, 011b/13, 012a/1, 012a/11, 012a/13, 012b/10, 012b/17, 014a/2, 014b/15, 016b/16, 017a/1, 017a/4, 017a/9, 017a/10, 021b/10, 024b/5, 026a/3, 026b/15, 031a/17, 031b/5, 032a/3, 032a/10, 032a/14, 032a/16, 032b/7, 032b/17, 033a/11, 033b/12, 034a/6, 034a/11, 034b/3, 036a/7, 036a/10, 036a/13, 036b/3, 036b/6, 036b/14, 036b/15, 037a/8, 037a/9, 037b/3, 037b/4, 037b/6, 038a/10, 038a/15, 038b/3, 038b/4, 038b/9, 038b/13, 039a/4, 039a/6, 039a/7, 039a/8, 039a/10, 039b/13, 039b/14, 039b/16, 040a/1, 040a/3, 040a/6, 040a/10, 040a/16, 040b/13, 040b/14, 041a/16, 041b/1, 041b/6, 041b/10, 041b/12, 041b/16, 041b/17, 042a/4, 042a/6, 042a/7, 042a/13, 042a/14, 042b/3, 042b/4, 042b/7, 043a/2, 043a/7, 043a/14, 043b/1, 043b/9, 043b/15, 043b/16, 043b/17, 044a/6, 044a/7, 044a/8, 045b/4, 045b/11, 046b/4, 046b/8, 047b/5, 047b/14, 048b/5, 048b/9, 048b/11, 049b/15, 050a/1, 050a/4, 050a/11, 050a/18, 050b/10, 051a/13, 051a/14, 051a/15, 051a/16, 052a/14, 052b/9, 053a/14, 053b/7, 053b/12, 053b/13, 054b/8, 054b/9, 054b/14, 057b/1, 057b/8, 064a/4, 069a/4, 072b/6, 073a/8,

073b/11, 074a/2, 074b/13, 075a/17, 075b/7, 076a/16, 079b/17, 080a/14, 080a/18, 080b/3, 081a/9, 082a/6, 082a/7, 082a/8, 082a/12, 084b/3, 084b/5, 084b/7, 085b/7, 087b/10, 087b/17, 089b/3, 090a/12, 092a/9, 092b/6, 093b/9, 094a/5, 098a/3, 101a/1, 101a/12, 101b/4, 106a/3, 107a/17, 110a/16, 111a/13, 114a/6, 114a/12, 114b/4, 119a/4, 120a/2, 121a/4, 125a/16, 129a/4, 129a/7, 129a/11, 129b/11, 130b/11, 130b/12, 130b/13, 130b/14, 131a/5, 131a/11, 131b/2, 131b/3, 132b/2, 132b/12, 133a/6, 134a/1, 134a/16, 136b/7, 139a/3, 145a/13, 145b/8, 146a/7, 147b/8, 147b/16, 148a/3, 149b/2, 149b/6, 150b/13, 152a/2, 152a/3, 152b/5, 152b/7, 153a/3, 153b/4, 155a/16, 155b/2, 155b/7, 157a/15, 157b/6, 157b/7, 158b/6, 158b/13, 159a/3, 159a/4, 159a/10, 159a/11, 159b/5, 160b/2, 161a/8, 161b/2, 161b/14, 166a/8, 167b/11, 169a/17, 169b/13, 170a/10, 170a/12, 170b/9, 170b/14, 171a/8, 171a/13, 173a/16, 174a/2, 174a/17, 174b/12, 175a/10, 175a/12, 177a/6, 177a/8, 178b/10, 179a/8, 179b/6, 179b/17, 180a/9, 180a/16, 180b/10, 180b/13, 180b/17, 181a/2, 181a/7, 181b/10, 181b/13, 182a/2, 182a/11, 182a/12, 182a/17, 183a/4, 183a/11, 183b/1, 184a/8, 184a/9, 184a/12, 184a/15, 184a/17, 184b/10, 184b/12, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 185a/2, 185a/7, 185a/8, 186a/3, 187a/6, 187a/11, 187a/12, 187a/13, 187a/17, 187b/4, 187b/9, 188a/11, 188a/16, 188a/17, 188a/18, 188b/4, 188b/16, 189b/10, 189b/11, 189b/12, 189b/13, 189b/17, 190b/9, 190b/11, 190b/13, 191a/7, 191a/8, 191a/12, 191b/13, 191b/14, 192a/9, 192a/10, 192a/11, 192b/13, 193a/5, 193a/8, 194a/11, 197a/7, 197b/1, 197b/3, 197b/4, 197b/5, 198a/15, 198a/16, 198b/13, 199a/7, 199a/11, 199a/12, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199b/3, 199b/9, 200a/3, 200a/4, 200a/6, 200a/7, 200a/10, 200a/11

s.+ıda 019a/16, 026b/12, 026b/16, 030b/2, 031b/16, 032b/4, 032b/5, 032b/12, 042b/13, 042b/15, 046a/9, 055b/16, 066a/11, 095a/6, 129a/13, 129b/11, 129b/12, 129b/13, 153b/17, 157a/15, 170a/8, 177b/2, 185a/14, 198a/3

s.+ınça 090a/17

s.+ḳı 037b/4, 037b/5, 159a/10, 182a/12, 196b/16

s.+ḳılarġa 168a/5

s.+ḳıları 179a/5

s.+ḳılarıġa 179a/5

[=397]

soŋıça ardınca

s.+ıça 181b/16

[=1]

soŋra içinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilahare

s. 011b/12

[=1]

sor- soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

s.-a kirdi 166b/10

s.-a kirip ėrdiler 132b/4

s.-a 012b/2, 012b/8, 030b/1, 158a/4, 169b/1

s.-ap 074a/3

s.-ar 125a/2

s.-dılar ėrse 114a/7

s.-dılar 004b/10, 005a/9, 011b/13, 012a/10, 012b/12, 013a/1, 015b/17, 020b/3, 020b/5, 021a/9, 029b/5, 029b/6, 035a/12, 035b/2, 040b/6, 040b/7, 041b/7, 041b/9, 057a/3, 065b/16, 077a/2, 083b/9, 084b/7, 085b/13, 088b/4, 092a/12, 092b/1, 102b/12, 103a/11, 104a/13, 106a/9, 106a/17, 115b/3, 151b/7, 152a/5, 157a/16, 168a/11, 169b/14, 171b/4, 173b/16, 174a/3, 174a/4, 175a/17, 187b/1, 190b/18

s.-dılar 008b/5, 009a/9, 010b/12, 012b/11, 014b/7, 014b/16, 017a/14, 023a/5, 035a/13, 037b/16, 041a/1, 047a/2, 057a/9, 067a/7, 073b/13, 074a/7, 078a/12, 081b/13, 086a/14, 090b/7, 096b/15, 097a/1, 097a/12, 100a/1, 102b/15, 107b/2, 116b/5, 117b/4, 118b/15, 120a/1, 120b/1, 129a/3, 131a/15, 131b/7, 151b/16, 158b/13, 168a/12, 172b/12, 172b/15, 173a/1, 173a/3, 176b/3, 178a/9, 186b/12

s.-dum 010b/13, 025a/13, 026a/11, 026a/12, 033b/8, 034b/1, 035a/15, 060b/13, 066b/5, 067a/11, 071b/3, 071b/8, 073b/4, 073b/8, 087b/15, 110b/4, 112b/2, 114a/10

s.-dum 018b/12, 035b/11, 049b/12, 067a/5, 074b/5, 076b/1, 109a/3, 109a/6, 109a/8, 109a/9, 109a/11, 109a/12, 109a/15, 109b/1, 109b/3, 109b/6, 109b/9, 109b/11, 115a/9, 179b/5

s.-duŋ 073b/7

s.-ġay 155a/4, 155a/6, 155a/8, 155a/9, 181b/6

s.-ġaylar 017b/5

s.-ġaylar 075a/12, 075a/17, 075b/7, 153a/13

s.-maḳ 112b/9

s.-masa 016b/6

s.-sa 049b/5, 098a/1

s.-salar 190b/17

s.-saŋ 115a/11

s.-saŋlar 191a/4

s.-sun 040b/18

s.-up 154a/5

[=157]

sorġu araştırma, soruşturma veya sorgulama amacıyle sorulan soru

s.+sı turur 076b/6

[=1]

sormaġlıḳ sorma işi

s. 185a/14

[=1]

soru bilgi edinmek, açıklama istemek vb. düşüncelerle bir kimseye yöneltilen ve cevabı beklenen söz veya yazı; bk. soruġ

s. 023a/14, 023a/15

[=3]

soruġ soru, bk. soru

s. 020a/4

[=1]

sorul- sorulmak

s.-dı 096a/4

s.-dı 150a/8

s.-dı 116b/11

s.-ġay 023a/14, 023a/16, 115b/15, 115b/16

[=8]

soruş- karşılıklı soru sorma işi

s.-maslıkdın 112a/16

[=1]

sök- sövmek, küfür etmek

s.-er 106b/3

s.-er ėrdi 090b/3

s.-mek 102b/7

s.-miş 103a/10

s.-se 103a/10

s.-ti 090a/5, 090a/15, 090b/1, 116b/13

[=9]

sök- Bulunduğu, sıkıca yerleştiği yerden çekip ayırmak, çıkarmak, sökmek

s.-ken 068b/4, 068b/5

[=2]

sökül- parçalanmak, ayrılmak

s.-gey 143a/14

[=1]

söy- sevmek

s.-mes 077b/4, 078a/3

[=2]

söyün- sevinmek

s.-üp 062a/14

[=1]

söyünç sevinç, mutluluk

s. 068a/8

s.+i 005a/4

[=2]

söyüntür- sevindirmek

s.-ür 096a/9

[=1]

söz bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı

s. 010a/8, 025b/6, 032b/2, 034a/5, 046a/17, 046b/1, 049a/14,

049a/16, 055b/16, 059a/15, 063a/1, 063b/5, 066a/8, 067a/12, 070a/16, 071a/13, 081b/3, 090a/16, 090b/2, 090b/4, 097b/7, 097b/10, 097b/12, 100a/15, 102a/1, 102a/7, 102a/9, 102a/12, 102a/14, 102b/15, 104a/2, 106b/13, 116a/15, 121b/9, 124b/8, 127a/6, 134b/14, 149b/2, 157a/6, 161b/12, 161b/15, 162b/3, 163a/2, 177a/1, 185a/13

s.+din 009a/13, 012b/3, 065b/17, 067a/13, 092a/9, 097b/14, 157a/7, 176a/10

s.+ge 148b/3, 180b/9, 182a/1

s.+i 007a/13, 014a/8, 032a/4, 082b/3, 102a/7, 103b/10, 103b/13, 103b/15, 103b/16, 132b/16, 151a/3, 153a/3, 161a/8, 185b/1, 190b/16

s.+idin 084a/14, 132b/17

s.+ige 061a/12, 087b/8, 102a/9

s.+ini 054b/17, 055b/17, 070a/13, 104a/4, 135a/3

s.+ler 088b/12

s.+lerdin 064a/6, 097b/15, 102a/4, 103a/4, 113b/10, 185a/11

s.+ni 033b/9, 068b/5, 072b/16, 074b/16, 096a/5, 111b/4, 167b/9, 169a/11, 172a/8, 173b/10, 175b/11

s.+niŋ 008a/14

s.+ü 083b/10

s.+ümde 046a/16

s.+ümni 067a/17

[=105]

söz- söylemek

s.-meklik 055b/16

[=1]

sözle- söylemek [=26]

s.-geyler 041a/9

s.-megen 032a/4

s.-megey 161b/11

s.-megil 049a/17, 102a/1, 102a/7

s.-mek 041a/3, 041a/6, 041a/7, 103a/7, 162b/12, 163a/2

s.-mekdin 103a/8, 124b/8, 151a/3

s.-memeklik 161a/9

s.-mese 032b/2, 049a/14, 049a/16, 054b/17, 153a/3

s.-se 055b/18

s.-seler 067a/13

s.-şken 009b/14

s.-şsem 007b/8

s.-şür 007b/10

sözleş- karşılıklı söylemek

s.-mes 185a/13

[=1]

sözlük sözlü

s. 095a/8

[=1]

su rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde; bk. suy

s. turur 092a/10

s. 008a/12, 016b/12, 016b/13, 016b/14, 017a/9, 017b/12, 017b/13, 018b/14, 023b/15, 023b/16, 030b/2,

034b/3, 035a/2, 046a/11, 051b/13, 057a/4, 069b/15, 071a/8, 071a/9, 071a/10, 072a/10, 072a/15, 073b/9, 080a/3, 081a/7, 081a/9, 082a/6, 084a/18, 084b/3, 084b/4, 084b/5, 084b/6, 089b/2, 101b/2, 101b/17, 117b/7, 118b/8, 121a/6, 122a/2, 122a/14, 123a/6, 134a/14, 134b/11, 139a/16, 141b/7, 143a/17, 144a/15, 144b/11, 145a/1, 152a/13, 162b/1, 165b/3, 166a/8, 168b/11, 171b/12, 179a/6, 184b/6, 185a/14, 186a/3, 196b/15, 197b/8

s.+da 093b/15, 135b/11, 137b/12, 143a/3, 143a/14, 145b/16, 166b/16

s.+daḳı 058a/7

s.+dın 017a/6, 062b/14, 129a/6, 141b/8

s.+ġa 046a/12, 085a/11, 092a/7, 134a/14, 134a/16, 134b/11, 140a/16, 143a/14, 183b/12

s.+nı 017a/7, 017a/13, 046a/14, 049a/5, 072a/15, 081a/8, 136a/16, 145a/1, 183b/12, 186a/3

s.+nıŋ 017b/7, 046a/12

s.+yı 018b/14, 018b/16, 143a/2, 146a/7, 168b/3, 179a/5

s.+yıġa 136a/14, 136a/15

s.+yını 143b/8, 179b/16

[=108]

sūāl soru

s. 020a/4, 028b/10, 029b/15, 086b/6

s.+de 153b/1

s.+i 086b/10

s.+nı 152b/10

[=7]

sūāl-i mes‘ele mesele olan soru

s.+ni 086b/9

[=1]

ṣubḥ sabah

ṣ. 048a/14, 162b/14, 193a/4

ṣ.+da 196b/17

ṣ.+dın 161a/7, 161b/7

ṣ.+ġa 135b/16, 196b/12

[=8]

ṣubḥ-ı ṣādıḳ hakiki sabah

ṣ. 129b/3

ṣ.+dın 013a/9, 014a/1

ṣ.+ ġa 196b/16

[=4]

sūd kâr, fayda, kazanç

s. 073a/12

[=1]

sūd-ḫōr faydalanan, faiz yiyiciler

s. 107a/1

s.+lar tururlar 109a/8

s.+lar 107a/13

s.+nıŋ 003a/6

[=4]

sūd-ḫᵛār faydalanan, faiz yiyiciler

s. 177b/6

[=1]

suġur- ayırmak, sıyırmak, çekmek

s.-up 138b/9

[=1]

ṣulḫ barış

ṣ. 030b/3

ṣ.+ġa 093a/16

[=3]

sulṭān hükümdar

s. 077a/7, 102a/17, 173b/16, 173b/17, 174a/1, 174a/2, 174a/12, 174a/14, 174b/2, 174b/3, 174b/4, 174b/6, 174b/9, 175a/7

s.+ġa 174b/8

s.+ġa 174b/10

s.+nıŋ 077a/2, 133b/10, 137a/5, 174b/12

[=23]

sulṭān-ı enbiyā peygamberlerin sultanı

s. 188a/10

[=1]

Sulṭān İbrāhīm bin Edhem özel ad

S. 102a/15

[=1]

Sulṭān Maḥmūd özel ad

s. 174a/11

s.+nıŋ 174b/7

[=2]

Sulṭān Maḥmūd Ġāzī özel ad

S. 173b/15

[=2]

Sulṭān Şemse'ddīn özel ad

S. 076b/14

[=1]

sulṭānu'l-'ārifīn ariflerin sultanı

s. 087b/17, 122b/5

[=2]

sulṭānu'l-meşāyiḫ şeyhlerin sultanı

s. 115a/8

[=1]

suluġ sulu

s. 145b/1

[=1]

sum'a şan, ün

s. ėrdi 026a/1

s. 025b/16

[=2]

sunuḳ kırık, bk. sınuḳ

s. 163a/7

[=1]

ṣūr kıyametin geldiğini haber vermek için israfil tarafından çalınacağı söylenen şey

ṣ.+nı 006b/2, 032b/15, 150b/4, 182b/1

[=4]

sūre Kur'an-ı Kerim'i oluşturan 114 bölümden her biri

s. 024a/12, 041b/5, 044b/12

s.+de 196b/1

s.+ler 033b/13, 044b/15

s.+lerni 132a/11

s.+lerrni 044b/15

s.+ni 038a/16, 044b/17, 160a/6

s.+niŋ 035a/16, 036b/14, 147b/3, 147b/13, 153b/15, 156a/7

s.+si 196b/1

s.+sini 013a/4, 017a/4, 040a/16, 132b/11, 132b/15, 144a/16, 145a/16, 153b/4, 158b/6, 160a/4

[=29]

ṣūret 1. resim, tasvir

ṣ. 063a/4

2. gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim

ṣ. 019b/6, 085b/17, 142a/14

ṣ.+de 127a/12

ṣ.+i turur 131b/5

ṣ.+i 019b/5, 125a/10

ṣ.+ide 015b/15, 092b/5, 181a/12

ṣ.+ideki 015b/15

ṣ.+ini 017a/17

[=14]

ṣūret-i peydā doğumun belirtisi

ṣ. 105b/17

[=1]

ṣūretgerlik ressamlık

ṣ. 194a/2

[=1]

Sūre-yi Duḫān Kuran'ın kırk dördüncü suresidir

S. 043b/17

[=1]

Sūre-yi A'rāf Kuran'ın yedinci suresidir

S.+dın 139b/3

S.+nı 141b/9, 144b/9

[=3]

Sūre-yi Aḥzāb Kuran'ın otuz üçüncü suresidir

S.+nı 144b/5

[=1]

Sūre-yi 'Amme Kuran'ın yėtmiş sekizinci suresidir

S.+ni 039b/17, 040a/1

[=2]

Sūre-yi 'Ayn Kuran'ın kırk ikinci suresidir

S. 143b/8

[=1]

Sūre-yi Baḳara Kuran'ın ikinci suresidir

S.+nıŋ 139b/2

[=1]

Sūre-yi Cum'a Kuran'ın altmış ikinci suresidir

S.+nı 013b/8

[=1]

Sūre-yi Elem Neşraḥ Kuran'ın doksan dördüncü suresidir

S.+nı 144a/5, 190b/14

[=2]

Sūre-yi Elem tere kehf Kuran'ın yüz beşinci suresidir

S. 031b/5

[=1]

Sūre-yi el-Ḥāḳḳa Kuran'ın altmış dokuzuncu suresidir

S.+nı 142a/7

[=1]

Sūre-yi En'ām Kuran'ın altıncı suresidir

s.+nı 145a/10

s.+nıŋ 041b/11, 198a/15

[=3]

Sūre-yi Enfāl Kuran'ın sekizinci suresidir

S.+ni 132b/14

[=1]

Sūre-yi erāyite'l-leẕī Kuran'ın yüz yedinci suresidir

S.+ni 160a/2

[=1]

Sūre-yi Fātiḥā Kuran'ın ilk suresidir

S. 033a/1, 046a/6, 139b/2, 155b/3

S.+nı 045a/10, 141b/6, 147b/1

[=7]

Sūre-yi Hūd Kuran'ın on birinci suresidir

S.+nı 139b/12

[=1]

Sūre-yi Ḥaşr Kuran'ın elli dokuzuncu suresidir

S.+dın 139b/6

S.+niŋ 121b/10

[=2]

Sūre-yi Ḥicr Kuran'ın on beşinci suresidir

s.+ni 144a/12, 144a/13

[=2]

Sūre-yi İḫlāṣ Kuran'ın yüz on ikinci suresidir

S. 036b/3, 040a/11, 042a/4, 042a/7, 045a/11, 139b/7, 149a/6, 149a/7, 149b/1, 150b/13, 152a/2, 159a/3, 159a/11, 184a/8, 184a/13, 184a/16, 184a/17, 189b/12, 190b/13, 198a/15

S.+nı 132a/15, 132b/8, 143a/7, 145a/4

S.+ni 048a/17, 183a/4

[=26]

Sūre-yi İnnā Enzelnāhu Kuran'ın doksan yedinci suresidir

S. turur 196a/17

S.+nı 160b/2

[=2]

Sūre-yi İẕā Zülzilet Kuran'ın doksan dokuzuncu suresidir

S.+ni 143b/10

[=1]

Sūre-yi Ḳaf Kuran'ın ellinci suresidir

S.+nı 144a/14

S.+ni 153b/6

[=2]

Sūre-yi Ḳaṣaṣ Kuran'ın yirmi sekizinci suresidir

S.+nı 141b/11, 143b/3, 144b/14

[=3]

Sūre-yi Kehf Kuran'ın on sekizinci suresidir

S.+ni 048b/16, 048b/17, 181a/15

S.+niŋ 045b/16

[=4]

Sūre-yi Ḳıyāmet Kuran'ın yetmiş beşinci suresidir

S.+ni 133a/1, 147b/16

[=2]

Sūre-yi Ḳul Uḥiye Kuran'ın yetmiş ikinci suresidir

S. 139b/6

[=1]

Sūre-yi Ḳul yā eyyühe'l-kāfirūn Kuran'ın yüz dokuzuncu suresidir

S. 139b/7

[=1]

Sūre-yi Lā uksimu bi haze'l-beled Kuran'ın yėtmiş beşinci suresidir

S.+ni 144b/1

[=1]

Sūre-yi Lem Yekün Kuran'ın doksan sekizinci suresidir

S. 143b/7

[=1]

Sūre-yi Lime tuḥarrimu Kuran'ın altmış altıncı suresidir

S.+nı 163b/8

[=1]

Sūre-yi Mū'min Kuran'ın kırkıncı suresidir

S.+ni 144b/13

[=1]

Sūre-yi Muḥammed Kuran'ın kırk yedinci suresidir

S. 135a/2

[=1]

Sūre-yi Sebbiḥ Kuran'ın seksen yedinci suresidir

S. 142a/11

[=1]

Sūre-yi Sebbiḥısme rabbike'l-'a'lā Kuran'ın seksen yedinci suresidir

S. 143b/11

[=1]

Sūre-yi Secde Kuran'ın otuz ikinci suresidir

S.+ni 142a/6, 143b/6

[=2]

Sūre-yi Sübḥān Kuran'ın on yedinci suresidir

S.+dın 139b/4

S.+nı 144a/17

[=2]

Sūre-yi Tebāreke'l-leẕi biyedihi'l-mülk Kuran'ın altmış yedinci suresidir

S.+ni 043b/17, 150b/2

[=1]

Sūre-yi Ve'ḍ-Ḍuḥā Kuran'ın doksan üçüncü suresidir

S.+nı 132b/2, 145b/3, 145b/8

[=3]

Sūre-yi Ve'l-'Aṣr Kuran'ın yüz üçüncü suresidir

S. 039b/8

S.+nı 140b/12

[=2]

Sūre-yi Ve'l-Fecr Kuran'ın seksen dokuzuncu suresidir

S.+ni 136b/16, 198b/11

[=2]

Sūre-yi Ve'l-Leyl Kuran'ın doksan ikinci suresidir

S. 132a/7

[=1]

Sūre-yi Ve'ṣ-Ṣāffāt Kuran'ın otuz yedinci suresidir

S.+nıŋ 139b/4

[=1]

Sūre-yi Ve'ş-Şems Kuran'ın doksan birinci suresidir

S. 132a/7

S.+ni 132a/15

[=2]

Sūre-yi Ve't-Tīn Kuran'ın doksan beşinci suresidir

S. 132a/7

[=1]

Sūre-yi Yasin Kuran'ın otuz altıncı suresidir

S. 043b/16, 132b/12, 156a/7, 188b/4

S.+ni 136b/17, 144b/16, 147a/14, 153b/14

[=9]

Sūre-yi Yūsuf Kuran'ın on ikinci suresidir

S.+nı 147b/13

[=1]

Sūre-yi Żamm Namaz kılarken Fatiha'dan sonra okunan, kısa surelere denir

S. 201b/8

[=1]

susalıḳ susuzluk

s.+ı 078b/1

[=1]

suy hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab, su; bk. su

s.+ıdın 164b/14

s.+larıġa 062b/15

s.+nı 171a/6

s.+ını 038a/3

[=4]

sübḥān "her türlü kusurdan, noksandan, beşeri nitelik ve zaaflardan uzak olan" anlamında Allah'ın isimlerindendir

s. 068b/1

[=1]

sübḥāna'l-lah Allah münezzehtir

s. 142a/15, 197b/2

s.+nı 045a/13, 067a/2

[=4]

sübḥāne noksanlıklardan uzak

s. 003b/3, 004a/12, 004a/17, 005b/2, 005b/12, 005b/15, 006a/17, 007b/1, 007b/4, 007b/5, 007b/7, 008b/16, 009a/1, 009a/3, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 009a/9, 009b/4, 009b/7, 009b/9, 009b/10, 010a/7, 010a/8, 010a/11, 010a/13, 010a/14, 010b/14, 011a/3, 011a/5, 011a/12, 011a/15, 011b/1,

011b/3, 011b/6, 011b/7, 011b/13, 012a/1, 012a/3, 012a/15, 012b/5, 012b/11, 013a/5, 013a/10, 013a/11, 013a/12, 013a/14, 013a/18, 013b/9, 014b/15, 014b/16, 015a/12, 016b/8, 016b/9, 017a/2, 017a/4, 017a/7, 020a/6, 020a/13, 020b/7, 020b/9, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 020b/16, 021a/2, 021a/11, 024a/15, 024b/6, 024b/7, 025b/4, 026a/12, 026b/4, 026b/13, 027a/9, 027a/13, 027b/5, 027b/13, 028a/7, 028b/7, 030a/3, 030a/14, 031b/2, 031b/9, 032a/5, 032a/7, 032a/9, 032a/16, 032b/6, 032b/8, 036a/1, 036a/8, 036a/11, 036a/13, 036b/1, 036b/6, 036b/8, 038a/5, 038a/8, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 039a/3, 039b/5, 039b/7, 039b/13, 040a/2, 040a/4, 040a/8, 040a/17, 040b/4, 040b/12, 040b/17, 041a/14, 041b/12, 042a/4, 042a/5, 042a/15, 042b/9, 043a/2, 043a/11, 043a/15, 043b/4, 043b/7, 043b/10, 044a/1, 044a/12, 044a/13, 044a/17, 044b/5, 044b/9, 045a/5, 045b/13, 045b/17, 045b/18, 046a/2, 046b/4, 046b/10, 047a/11, 047a/12, 047b/3, 047b/9, 048a/16, 048b/7, 048b/10, 048b/14, 048b/16, 049a/1, 049a/3, 049a/4, 049a/7, 049a/10, 051b/5, 051b/7, 051b/11, 052a/2, 052a/16, 052b/2, 052b/6, 052b/10, 052b/17, 053a/9, 053a/11, 054a/11, 054b/3, 055b/18, 056a/5, 057a/3, 057a/8, 057b/2, 058a/1, 058a/6, 058a/14, 058b/1, 058b/3, 058b/6, 058b/8, 058b/11, 058b/13, 059a/4, 059a/5, 059a/7, 059a/8, 059a/12, 059b/14, 060a/16, 061b/9, 061b/13, 061b/15, 061b/16, 062a/2, 062a/7, 062a/9, 062a/10, 062a/12, 062a/14, 062a/15, 062a/19, 062b/4, 062b/7, 062b/9, 062b/14, 063a/9, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 063b/5, 063b/7, 064a/2, 064a/3, 064a/11, 064a/13, 064b/13, 064b/15, 065a/8, 065a/10, 065a/12, 066a/17, 067a/9, 067b/1, 067b/2, 067b/9, 068a/8, 068b/15, 069a/6, 069a/12, 069a/13, 069a/14, 069a/16, 070a/4, 070a/9, 070b/4, 070b/6, 071b/12, 071b/14, 071b/17, 072a/5, 072a/6, 072a/13, 072a/18, 075a/9, 075b/16, 076a/16, 076b/11, 076b/13, 077a/11, 077a/13, 077a/15, 077a/17, 077b/4, 078a/4, 078a/8, 078b/1, 078b/3, 078b/8, 078b/10, 079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/14, 079b/7, 080a/13, 080a/15, 080b/7, 081b/17, 082a/1, 082a/14, 082a/15, 083a/3, 083b/2, 083b/17, 084a/3, 084a/5, 084a/7, 084a/13, 084a/17, 084b/12, 084b/16, 085b/3, 087a/13, 087a/14, 088a/3, 088a/4, 088b/2, 088b/15, 089b/5, 090a/10, 090b/3, 090b/12, 090b/18, 091a/6, 091a/7, 091b/7, 091b/9, 091b/12, 092a/16, 092b/8, 093a/3, 093a/4, 093a/5,

093b/5, 094a/8, 094b/10, 094b/15, 095b/1, 095b/3, 095b/13, 096a/1, 096a/6, 096a/17, 096b/1, 096b/3, 097a/17, 097b/1, 098b/4, 098b/6, 098b/11, 098b/17, 099a/5, 099a/10, 099a/13, 101b/2, 101b/14, 103b/1, 103b/6, 103b/8, 103b/9, 104a/9, 104a/15, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/12, 105a/14, 105b/1, 105b/7, 105b/8, 105b/10, 105b/12, 105b/14, 106a/14, 106b/16, 106b/17, 107a/4, 107a/10, 107b/17, 108a/3, 108a/5, 108b/5, 108b/10, 110a/4, 110a/14, 110b/8, 110b/10, 110b/12, 110b/15, 110b/17, 111a/6, 111a/8, 112a/1, 112a/2, 112a/4, 112a/5, 113a/13, 113b/3, 114b/11, 115a/1, 115a/15, 115b/8, 115b/10, 116a/8, 116b/15, 117a/1, 117a/4, 117a/16, 117b/1, 118b/12, 119b/10, 120a/4, 120b/13, 120b/16, 121a/14, 121a/16, 121b/3, 121b/7, 121b/13, 122b/13, 123a/4, 123a/8, 123b/4, 123b/11, 124a/11, 124a/16, 124a/17, 124b/5, 124b/9, 124b/11, 125a/9, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 125b/14, 125b/16, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/9, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 127a/15, 127b/8, 127b/9, 127b/12, 127b/17, 128a/6, 128a/9, 128b/6, 128b/8, 128b/9, 128b/10, 129b/10, 129b/14, 130a/11, 130a/16, 130b/8, 130b/16, 131a/11, 131a/12, 131b/11, 132a/2, 132b/3, 132b/6, 133a/12, 133b/1, 133b/8, 133b/9, 133b/13, 134a/2, 134a/6, 134b/12, 135a/11, 135a/16, 135b/14, 135b/15, 136a/1, 136a/4, 136a/5, 136a/7, 137a/4, 137b/7, 138a/11, 138a/14, 139a/1, 139a/7, 139a/12, 139a/14, 139a/16, 139b/8, 139b/12, 140a/16, 140b/5, 140b/9, 140b/12, 140b/17, 141a/2, 141b/4, 141b/7, 141b/9, 142b/8, 143a/4, 143a/10, 143b/9, 144a/9, 144a/13, 144a/14, 144a/18, 144b/3, 144b/8, 144b/16, 145a/7, 145a/15, 147a/13, 147b/9, 147b/13, 148a/2, 148b/5, 148b/16, 149a/1, 149a/6, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149b/9, 149b/10, 150a/2, 150a/6, 150a/9, 150b/3, 150b/9, 150b/15, 150b/16, 151a/12, 151a/14, 151b/2, 151b/11, 152a/11, 152b/7, 152b/8, 153a/1, 153a/15, 153b/4, 153b/6, 153b/9, 154b/14, 154b/15, 155a/13, 155b/4, 155b/8, 155b/10, 156a/4, 156a/7, 156a/12, 156b/2, 156b/12, 157a/9, 157a/16, 157b/1, 157b/7, 157b/11, 157b/14, 158a/1, 158a/3, 158a/9, 158a/12, 158b/8, 159a/13, 159a/15, 159b/5, 159b/8, 159b/14, 159b/17, 160a/3, 160a/6, 160a/10, 160a/16, 160b/9, 160b/11, 161a/16, 162a/4, 162b/5, 163a/17, 163b/9, 163b/15, 164a/9, 164a/12, 164a/16, 164b/6, 164b/12, 165a/7,

165a/15, 165a/17, 165b/6, 165b/10, 166a/14, 169b/3, 169b/14, 169b/15, 169b/16, 170b/5, 170b/11, 171a/6, 171a/9, 171a/16, 172a/10, 174a/3, 175b/1, 175b/2, 176a/2, 176b/16, 178a/6, 179a/10, 179b/12, 181a/4, 181a/15, 181b/8, 181b/17, 182a/6, 182a/17, 182b/11, 182b/17, 183a/5, 183a/9, 183a/17, 183b/1, 183b/7, 183b/12, 184a/1, 184a/10, 184a/13, 184a/17, 184b/3, 185a/1, 185b/7, 186a/2, 186a/13, 186a/16, 186b/13, 186b/15, 186b/17, 187b/5, 188a/1, 188b/12, 188b/17, 189a/4, 189a/8, 189a/11, 189a/17, 189b/4, 190a/6, 190a/12, 190a/15, 190a/16, 190b/3, 190b/14, 191a/3, 191a/15, 191b/1, 191b/6, 192b/4, 192b/7, 192b/9, 193a/7, 193a/13, 193a/15, 193a/17, 193b/4, 193b/7, 193b/11, 194b/8, 195b/16, 197a/3, 197a/11, 197a/13, 197b/5, 197b/9, 198a/3, 198a/4, 198a/5, 198a/10, 198a/16, 198b/1, 198b/6, 198b/7, 198b/9, 198b/11, 199a/12, 199b/11, 200a/1, 200a/11

s.+niŋ 088a/16

[=683]

sücūd secde, secde etme

s. turur 024a/16

s. 022a/17, 022b/7, 022b/10, 023b/4

s.+da 193a/5

s.+nı 023a/10, 109b/2

[=8]

süfür- süpürmek

s.-gey 161b/6

s.-mek 161a/13, 162b/13, 162b/15

s.-se 058b/11, 059a/17

s.-üp 058b/16, 122a/14

[=8]

süfürge süpürge

s.+din 080b/1

[=1]

süfüründi süpürülmüş, süprüntü

s.+ni 058b/11, 058b/16, 063a/3, 162a/8, 162b/14

[=5]

Süfyān özel ad

S. 166b/11

[=2]

Süfyān bin ‘Abdu’l-lah Naḳfī özel ad

S. 101b/6

[=1]

Süfyān S̱evrī özel ad

S. 021a/9, 055a/15, 055a/18, 166b/9

[=4]

Süfyān Zāhid özel ad

S. 055a/16

[=1]

sügel siğil

s. 143a/13, 143a/15

[=2]

süḫan söz, lakırdı, kelam

s. 112b/13

[=1]

süḫançīn söz toplayan, söz getirip götüren, dedikoducu

s. 098a/14

s. ėrdi 151b/4

s.+ġa 078a/1

s.+ler turur 109a/11

[=4]

süḫançīnlıḳ dedikoduculuk

s. 124b/10

[=1]

süḫançīnlik dedikoduculuk

s. 116a/12, 150a/16

[=2]

sükūt susma, konuşmama, sessizlik

s. turur 169b/8

[=1]

Süleymān özel ad

S. 061a/1, 084a/11, 084a/14, 105a/1, 125a/8, 125a/9, 125a/10, 125a/14, 125a/16, 162a/4, 167a/7, 167a/9, 167a/14, 167b/1, 167b/2, 180a/7

[=17]

Süleymān bin ʻAlī özel ad

S. 104b/17

[=1]

Süleymān Dārānī özel ad

S. 014a/10

[=1]

sülūk tarikata, yola girme

s. 107b/14, 120a/10

[=2]

sün- kopmadan uzamak, gerilmek

s.-er s. 149b/1

s.-üp 078a/6, 174a/5

[=3]

süŋek sinek

s. 038a/3, 081a/3, 081a/5

[=3]

sünnet Hz. Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gereken sözleriyle örnek iş ve davranışlarının tamamı

s. ėrmişligige 019a/7

s. turur 007a/7, 017b/15, 025a/4, 037a/16, 053a/16, 054b/5, 064a/17, 080a/14, 129b/14, 196a/7

s. 008b/9, 013a/9, 015b/9, 023b/15, 023b/17, 024a/7, 024b/2, 031b/1, 039b/6, 039b/8, 039b/11, 050a/17, 064a/17, 079b/5, 079b/7, 079b/11, 080a/4, 129b/13, 159a/15, 159b/16

s.+din 023b/13

s.+dür 201b/4

s.+ge 025a/5

s.+i turur 018a/15, 094b/8

s.+i 031b/9, 053a/4

s.+idin 002b/4, 031a/17, 041b/10

s.+im turur 018a/15

s.+ini 039b/4, 040b/8, 041b/2,

089a/3, 189b/10

s.+iniŋ 031b/5

s.+leridin turur 196b/13

s.+ni 019a/11, 019a/12, 054a/4, 054a/6

[=53]

sünnet-i mü'ekkede Hz. Muhammed (s.a.v)'in sürekli olarak işlediği ama nadiren de olsa terk etmiş olduğu farz ya da vacip olmayan ameller

s. turur 028a/16

[=1]

sünnī sünniliği benimsemiş (kimse)

s. 040b/1

[=1]

sür- 1. değdirmek, dokundurmak

s.-di ėrse 014b/9

s.-di 054a/8

s.-er ėrdi 045a/1, 142b/6

s.-geniŋdin 054a/10

s.-megünçe 054a/5

s.-mek 054a/3, 054a/6

s.-meŋ 054a/9

s.-se 112a/15

s.-seŋizler 054a/2

s.-üp 167b/7

2. ülkesinden veya yerinden başka bir ülkeye veya yere göndermek

s.-diler 053a/3

s.-geyler 092b/7

[=14]

sürfe öksürük

s. 023b/5, 081a/1, 081a/2, 143a/17

s.+si 143a/17

[=5]

sürgülük sürme işi

s. turur 054a/3

[=1]

sürme süs amacıyle kirpik diplerine sürülen siyah toz

s. 185a/17, 186b/5

s.+ġa 143a/5

[=3]

sürme-yi İsfahānī İsfahan yöresine ait göze sürülen boya

s.+ni 143a/3

[=1]

sürt- bir şeyi başka bir şeyin üzerine bastırıp hiç kaldırmadan öne arkaya, sağa sola veya herhangi bir yöne doğru hareket ettirmek

s.-key 168b/15

s.-se 044b/9, 143a/10, 143b/5, 145a/5, 186a/4

s.-ti 164b/16, 171a/6

s.-üp 053a/14, 131b/3

[=10]

sürūr sevinç

s.+ı 123b/14

[=1]

sürūr-ı mevcūdāt varlığın sevinci

s. 061a/5, 171a/5

[=1]

sürūr-ı kā'ināt kainatın sevinci

s. 014b/17

[=1]

sürüg sürü

s.+din 200b/2

[=1]

sürün- bir yere sürülmek, gönderilmek

s.-dü 094a/1

[=1]

sürüşken ahlaksız, arsız

s. 112a/11

[=1]

süst tembel, uyuşuk, gevşek

s. 014a/13, 139b/14

[=2]

süt doğumdan sonra belli bir süre yavrularını besleyebilmeleri için kadınların ve memeli dişi hayvanların memelerindeki bezler tarafından salgılanan besin değeri yüksek, tatlımsı, özel kokulu, mavi veya sarıya çalan beyaz renkli sıvı

s. ėrdi 166a/10

s. 046a/13, 079b/17, 109b/10, 112b/3, 116a/2, 164a/4, 165b/4, 165b/5

s.+din 034a/17, 144a/16, 144a/17

s.+i 144a/12, 166a/9

s.+ni 165b/3, 165b/4

s.+niŋ 165b/2

[=19]

sütūn cami, saray, konak vb. yapılarda mermer, taş, ağaç, maden veya çimentodan yapılan ve üst kısmında sütun başlığı denilen çıkıntılı bir bölüm bulunan silindir şeklinde, dikine konmuş, kaideli yahut kaidesiz destek, kolon

s. 006b/4, 006b/5, 116a/17

s.+ı turur 020a/1

s.+ı 006b/3

[=5]

süvāre binek hayvanı

s. tururlar 056a/2

[=1]

-Ş-

Şa'bān Hicri yılın sekizinci ayı

Ş. 191a/15, 193a/2, 193a/3, 193a/4, 193a/8, 193a/9, 193a/11, 193a/16, 193b/3, 195a/17

[=10]

şā'ir şiir söyleyen veya şiir yazan kimse

ş. 076b/8, 092a/13, 092a/15, 092a/17, 092b/1

ş.+ġa 076b/9

ş.+ler turur 109a/4

[=7]

şā'irī herhangi bir şair

ş. 076b/4

[=1]

şān iyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöhret, itibar

ş.+ıda 069a/10
[=1]
şādımān sevinçli
ş. 112b/12, 121b/7, 188a/7
[=3]
şādımānlıḳ sevinçli olma durumu
ş. turur 195b/15
ş. 060a/4, 065b/12, 075a/4, 115a/12
ş.+dın 056a/4
ş.+ını 062a/12
ş.+lar 052a/11
[=8]
Şāfī özel ad
Ş. 190b/18
[=1]
şāh padişah, hükümdar
ş.+ı turur 078a/14
[=1]
şāh-ı merdān mertlerin şahı
ş. 069a/12, 069a/13, 171b/4
ş.+nıŋ 073b/1
[=2]
şāẖ parça
ş.+nı 151a/16, 151b/1
ş.+ı 178a/4
[=3]
şaẖış kişi
ş. 035b/9, 181a/9
ş.+ı 180a/17
[=2]
şaḳī her türlü kötülüğü işleyebilecek yaratılışta olan, kötü huylu kimse
ş. 195b/8
[=1]
şaḳīḳa migren, baş ağrısı
ş. 142a/6, 186a/4
[=2]
şākir şükreden kimse, şükredici
ş. 123b/15
ş.+di 067a/4
[=2]
şākird bir mektebe, bir medreseye veya bir hocaya devam edip ders okuyan kimse, öğrenci, talebe
ş.+leriġa 055a/11
[=1]
Şām günümüz Suriye'nin başkenti
Ş. 035b/10, 123a/13, 168b/12, 181a/6
[=3]
şām akşam
ş. turur 025a/16
ş.+dın 041b/16
ş.+nıŋ 002b/7
[=3]
şāmil içine alan, kaplayan, kapsayan
ş. 002b/2, 002b/10, 002b/12
ş.+dür 002a/15
[=4]
şāne tarak
ş. 162a/8
[=1]
şarāb meyve sularının ve özellikle üzüm

suyunun belli usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki

ş. 008a/17, 144b/14

ş.+dın 034b/12

ş.+ıdın 035a/2

ş.+ıġa 035a/3

[=5]

şarāb-ḫᵛār şarap içen

ş. 110a/7

ş.+lar turur 109b/7

ş.+lar 110b/6

[=3]

şarābḫᵛārlıḳ şarap içmek

ş.+nı 144b/13

[=1]

şarṭ koşul, şart

ş. 065b/10, 065b/12, 065b/13, 082b/9, 086b/17

ş.+ge 065b/9

ş.+ı 065b/10, 132a/11

ş.+larıdın 129a/9

ş.+larınıŋ 003a/13, 128a/4

[=11]

şaṭranç satranç

ş. 110a/13, 110a/15

[=2]

şāyed ihtimal bildirir; belki, ola ki, bilfarz, muhtemelen

ş. 010a/13, 010a/14, 011b/5, 012b/14, 046a/15, 053a/12, 070a/6, 070a/14, 073a/17, 074a/11, 075a/1, 076a/12, 084a/12, 084b/2, 091b/17, 099b/10, 106b/13, 114a/15

[=18]

şāyeste yaraşır

ş. 026a/10

[=1]

şebaḥ karaltı, görüntü

ş.+da 022a/17

[=1]

şebānegāh gecelenen yer

ş. 014a/12

[=1]

Şeb-i Berāt Berat gecesi

ş. 195b/1

[=1]

Şeb-i Ḳadir Kadir gecesi

ş. turur 061b/16

ş. 061b/16, 063b/12, 130a/1, 196b/5

ş.+de 129b/8

ş.+ni 044a/1, 048a/17, 051b/15, 063b/15, 196b/3, 196b/6

ş.+niŋ 043a/5, 063b/13, 063b/14, 063b/17, 196b/8

[=17]

Şecā‘ad-dīn dinin kahramanı

ş. 001b/16

[=1]

Şeddād özel ad

Ş. 110a/12

[=1]

şefā‘at peygamberlerin ve Allah’ın izin

vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenabıhak katında aracılık etmeleri

ş. 017b/6, 044a/3, 059a/7
ş.+dın 041b/4
ş.+i 047b/9, 139b/9, 193b/8
ş.+iġa 041b/2
ş.+im 015b/7, 057a/17, 111a/6
ş.+imdin 018a/2, 152a/12
ş.+imni 193b/5
[=14]

şefā‘atçı şefaat eden
ş. 149b/6
[=1]

şefī‘ şefaatçı
ş. 015b/5, 097a/14
[=2]

şefḳat koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi
ş. 085a/2, 112a/15, 115b/8, 171b/2, 173b/1, 185a/17
[=6]

şehādet Allah yolunda, milli ve manevi değerler uğrunda ölme, canını feda edip şehit olma
ş. 039b/12, 152b/6, 192b/11
[=3]

şehīd Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimse
ş. 015b/8, 016a/8, 047b/11, 052b/9, 063a/11
ş.+ler 191a/14, 193a/16
ş.+lerdin turur 042a/9
ş.+lerdin 042a/10
ş.+lerniŋ 043b/5
ş.+ni 150b/10
ş.+niŋ 029a/2, 049b/1, 113a/13, 149a/13, 150b/16, 184b/4, 185b/9
[=20]

Şehidu'l-lah Ali İmran Suresi on sekizinci ayet
ş. 045b/12, 155b/3
[=2]

şehir kent
ş. 035b/8, 100b/12
ş.+de 035b/12, 035b/13
ş.+din 051a/9
ş.+din 131a/14
ş.+ge 035b/13, 051a/9, 127b/14
ş.+i 056b/6, 131a/13, 166b/6
ş.+ige 035b/10, 073b/16, 074a/3, 122b/6, 122b/8
ş.+iŋ 035b/11, 056b/6, 172b/17
ş.+inde 174b/14
ş.+iniŋ 131b/7
ş.+ler 191b/3
ş.+leridin 035b/10
ş.+lerni 181a/16
ş.+ni 035b/14
ş.+niŋ 166b/7
[=28]

şehr-i uçmaḳ cennet şehri
ş.+da 047b/12

[=1]

şehvet karşı cinse duyulan şiddetli arzu, cinsel istek

ş. 091a/13, 125b/7

ş.+din 091a/12

ş.+i 149b/11

ş.+imni 149b/8

ş.+lerige 065a/4

ş.+niŋ 173a/9

[=7]

şehzāde hükümdar oğlu, tekin

ş.+lerġa 069a/13, 069a/17

ş.+leri 069a/11

[=3]

Şehzāde Emīrü'l-mū'minīn Ḥüseyin özel ad

Ş. 178b/4

[=1]

şehzāde-yi dünyā dünyanın şehzadesi

ş. 053b/14

[=1]

şek şüphe, zan

ş. 130b/10, 134a/17, 165b/11, 196b/17

ş.+i 026b/2

[=5]

şeḳāvet haydutluk

ş. 106a/4

[=1]

şeker şeker kamışı, şeker pancarı vb. bitkilerin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, çoğunlukla beyaz billurlar hâlinde, suda kolayca eriyen, ağızda tatlı bir lezzet bırakan, birleşiminde karbon oksijen ve hidrojen bulunan maddelere verilen ortak isim

ş. 066a/16, 146a/7, 165a/14, 165a/17

ş.+de 165a/16

ş.+niŋ 066a/16

[=1]

Şem'ūn özel ad

Ş. 069b/1

[=1]

Şems özel ad

Ş. 058b/15

[=1]

şenbe cumartesi

ş.+din 040a/10

ş. 052b/12, 144a/2, 155a/16, 186a/9

[=5]

şer kötülük, fenalık

ş. 137b/10, 179b/1, 179b/2, 180a/14, 181a/5

ş.+idin 013b/8, 022b/4, 022b/5, 032a/8, 037a/5, 052a/17, 133b/11, 136b/17, 137a/5, 137a/7, 139a/10, 139a/11, 139a/12, 139a/14, 140a/2, 144b/11, 145a/2, 164b/13, 180b/17, 181a/4, 181a/14, 181a/15, 200b/14

ş.+ini 181a/2

ş.+niŋ 197b/13

[=30]

şer‘ din kuralları

ş. 197b/13

[=1]

şer‘ī şeriatla ilgili, şeriata uygun

ş. 106a/16

[=1]

Şer‘iyyetü'l-İslām eser adı

Ş.+da 049a/17, 102b/5

[=2]

Şerāī‘-yi İslām eser adı

Ş.+dın 007b/12

[=1]

şerāīṭ şartlar, koşullar

ş.+i 032a/12

ş.+i turur 185b/6

ş.+ini 128b/13

[=3]

şerbet meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek

ş. 144a/8, 154a/2, 191b/4

ş.+din 062b/15, 062b/16

ş.+i 165a/17

ş.+idin 019b/6

ş.+ler 101b/2

ş.+leridin 062b/5, 154a/1

ş.+lerniŋ 004a/4, 163b/13

ş.+ni 062b/7, 062b/8, 062b/11, 062b/12

[=17]

şeref bir kimseye gösterilen saygının dayandığı manevi yücelik, manevi ululuk, onur, haysiyet

ş. 160b/9

ş.+i 031a/14, 061a/8, 087b/16

ş.+im 173b/8

[=5]

şeref-i dünyā dünya şerefi

ş. 075a/6, 075a/7

[=2]

şeref-i ḳabūl soylu kabul

ş. 148b/12

[=1]

şeref-i selām selamın şerefi

ş. 072a/13

[=1]

Şerḥ-i Evrād eser adı

Ş. 023a/17, 155a/15, 190b/4, 197b/10

[=4]

Şerḥ-i Ḳudūrī eser adı

Ş. 178a/15

[=1]

Şerḥü's-Sünne eser adı

Ş.+din 019a/8

[=1]

şerī‘at Allah'ın kulları için peygamberleri vasıtasıyle koymuş olduğu iman, ahlak, ibadet ve hukukla ilgili kural ve hükümlerin bütünü, din

ş. 065b/2, 178b/2

ş.+da 078a/14

[=3]

Şerī‘atü'l-İslām eser adı

Ş.+da 085b/15, 098b/1, 121b/8, 184b/8

[=4]

şerīfe soylu, temiz

ş.+niŋ 201b/6

[=1]

şerīf-i muḳaddem Önde gelen soylu

ş.+ iŋniŋ 118a/15

[=1]

Şerīfü'n-Nebī eser adı

Ş. 006a/13, 015b/2

Ş.+de 011a/4, 013a/5

[=4]

şerīk ortak

ş. turur 100a/17

ş. tururlar 126b/10, 126b/11

ş. 008a/11, 008a/15, 030a/17, 079b/16, 081a/4, 093b/16, 113b/3, 121b/3, 124a/5, 149a/2

ş.+dür 008b/8

[=15]

şerm utanç, utanma

ş. turur 094b/10, 095b/10

ş. 026b/6, 094b/9, 095a/5, 095a/12, 095a/14, 095b/9, 098a/15, 176b/2

ş.+i turur 095b/10

ş.+i 095b/11, 095b/12

ş.+inde 088b/13

ş.+ni 095a/7

ş.+siz 094b/14

[=16]

şermendelik utanma durumu

ş. 105b/8

ş.+din turur 105a/17

[=2]

şermḳīn utanç

ş. 018a/16

[=1]

şesteger dilenci

ş. 070a/7

[=1]

şevket büyüklük, ululuk, heybet

ş. 075b/1

[=1]

Şevvāl Arabî ayların, ramazanla zilkade arasında kalan ve ilk üç günü ramazan bayramı olan onuncusu

Ş. 198a/1, 198a/3, 198a/4, 198a/7, 198a/9

[=5]

şeyḫ bir tarikata girip seyr ü sülukünü tamamladıktan sonra o tarikatın başı durumundaki en yüksek mertebeye çıkan bulunan ve kendisine derviş yetiştirme (irşat) izni verilen kimse; taliplere rehberlik edip onları tarikat usullerine göre irşat etmek ehliyetine sahip kamil insan

ş. 006a/12, 012b/15, 014b/1, 014b/5, 014b/7, 014b/8, 020b/14, 026b/3, 031a/4, 031a/5, 031a/12, 055a/14, 074a/10, 090b/7, 090b/8, 092a/8, 092a/9, 111a/17, 111b/2,

Şeyẖ Şehābe'd-dīn özel ad
Ş. 038b/2
[=1]

Şeyẖ Şehābe'd-dīn Sühreverdī özel ad
Ş. 198b/12
[=1]

Şeyẖ ẕū'n-nūn Mıṣrī özel ad
Ş. 096b/2, 112b/11
[=2]

Şeyẖu'ş-Şeyūẖ Şeyhlerin şeyhi
Ş. 036b/11
[=1]

Şeyẖü'l-İslām dinî konularda en yüksek derecede bilgi ve yetkiye sahip olan kimse
Ş. 014b/10, 035b/5, 044b/6, 132b/11, 147b/12, 159a/16, 160b/7, 183b/16, 188a/9, 199a/10, 199b/8
[=11]

Şeyẖü'l-İslām Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn özel ad
Ş. 152a/3, 183b/16, 198a/13, 199a/6
[=4]

Şeyẖü'l-İslām Ḳuṭbe'd-dīn Baẖtiyār Ṭayyibu'l-lah Mażca özel ad
Ş.+dın 159a/16
[=1]

Şeyẖü'l-İslām Şeyẖ Ferīde'd-din özel ad
Ş. 137b/4
[=1]

Şeyẖü'l-İslām Şeyẖ Ferīdü'l-ḥaḳ ve'd-dīn özel ad
Ş. 035b/5
[=1]

Şeyẖü'l-Meşāyiẖ şeyhlerin şeyhi
Ş. 065b/7
[=1]

Şeyẖü'ş-Şüyūẖ Şeyhlerin şeyhi
Ş. 016b/8, 032b/16, 038b/2
[=3]

şeyṭān Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan asi varlık, İblis
ş. 004b/7, 008a/10, 008a/11, 008a/12, 008a/13, 008a/14, 008a/17, 008b/1, 008b/2, 008b/3, 008b/5, 008b/14, 009a/13, 009a/14, 014a/7, 022a/16, 022b/2, 023a/4, 032b/2, 063b/11, 070b/2, 078a/12, 079b/16, 080a/4, 095a/16, 102a/7, 113b/13
ş.+dın turur 070b/1
ş.+dın 007b/10, 008b/5, 013b/3, 048b/4
ş.+ġa 008b/2, 008b/3, 009b/3
ş.+lar 022a/15, 050a/7
ş.+nı 023a/7, 104b/4
ş.+nıŋ 008a/17, 013b/8, 037a/5, 041b/13, 082a/3, 133b/10, 137a/5, 164b/12, 200b/14
ş.+nıŋ 009b/2, 022b/2, 022b/4, 032b/8, 122a/5

[=56]

şeyṭān-ı laʿīn lanetli şeytan

ş.+din 037b/16

[=1]

şiddet sıkıntı, zorluk, mihnet, meşakkat

ş.+ler 186b/13

[=1]

şifā hastalıktan kurtulma, iyi olma, eski sağlığına tekrar kavuşma, onma

ş. turur 017a/13, 018a/17, 080a/6, 080b/8, 139a/4, 165a/16, 166a/9, 166a/12, 166a/13

ş. 017a/7, 052b/11, 084a/10, 118b/12, 141b/8

[=14]

Şihābu'l-Aḫbār eser adı

Ş. 193b/2

[=1]

şikāyet durumundan memnun olmayıp yakınma veya başına gelen bir dertten sızlanma

ş. 013a/7, 019a/1, 090a/16, 125b/4

[=4]

şikeste kırık, kırılmış

ş. 171b/2

[=1]

şikestelig kırılmış olma durumu

ş.+ige 126a/13

[=1]

şīr aslan

ş.+lerniŋ 137b/6

ş.+niŋ 137b/5

[=2]

Şirāh özel ad

Ş.+dın 016b/9

[=1]

şīrḫᵛāre üç yaşına kadar olan çocuklara, süt emen mānāsına gelen, şirhar

ş. 088b/5

[=1]

şīrīn hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli, iç açıcı, cana yakın

ş. turur 165a/11

ş. 034b/6, 066a/8, 112b/13, 165a/10

[=5]

şirk Allah'a eş ve ortak koşma, ortak isnat etme

ş. turur 098a/17

ş. 021a/4, 026b/3, 063a/16, 073a/14, 106a/10, 165b/11, 194b/17

[=8]

şirk-i ḫafī gizli şirk

ş. 057a/11

[=1]

şiş- içi hava vb. bir gazla dolarak gerilmek

ş.-ip ėrdi 040b/3

[=1]

şīşe şişe

ş. turur 171a/16

ş.+ge 142a/13

[=2]

şīşe-yi piyāle içki şişesi

ş.+de 143a/2

[=1]

şitāb çabuk, acele

ş. 020a/8, 128a/11

[=2]

şu'ā' ışık, güneş ışını

ş.+ı 064a/1, 179b/11, 196b/6

[=3]

Şu'be özel ad, bk. Şu'be bin Ḥaccāc

Ş. 186a/12

[=1]

Şu'be bin Ḥaccāc özel ad

Ş. 076a/13, 076a/14

[=2]

şu'le ateş, parıltı

ş. 056a/16

[=1]

şubu işte bu

ş. 201b/11

[=1]

şūḫ neşeli, canlı, hareketli, şen, kıvrak

ş. 091b/15

[=1]

şūm uğursuz, talihsiz

ş. turur 017b/15, 127b/11

[=2]

şūmluġ uğursuzluk, talihsizlik; bk. şumluḳ

ş.+ı 035b/8

ş.+ıda 043a/3

ş.+ıdın 006b/12, 007a/3, 022a/5

ş.+udın ėrdi 035b/15

[=6]

şumluḳ uğursuzluk, talihsizlik; bk. şūmluġ

ş.+ı 091b/1

ş.+ıdın 150a/8

ş.+ınıŋ 003a/6, 104b/7

[=4]

şūr karışıklık, gürültü, kavga, fitne

ş. 131b/7

[=1]

şükrāne teşekkür alameti, iyilik bilme nişanesi

ş. 065b/4

ş.+si 036b/3, 036b/12

[=3]

şükrāne-yi ni'met nimetin nişanesi

ş. 081a/10

[=1]

şükür verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme

ş. 009b/8, 034b/7, 095b/12, 123a/4, 123a/17, 123b/1, 123b/3, 123b/8, 123b/11, 123b/16, 127a/1, 128a/1, 161a/5, 161a/11, 161b/13, 168b/1, 176b/2

ş.+ini 031a/8, 031a/10, 122b/16, 123a/12, 123b/4, 150a/10, 150a/12

ş.+ni 066b/2, 123b/8

ş.+niŋ 003a/9, 122b/12

[=28]

şüphelik şüpheli, kuşkulu

ş. 025a/11

[=1]

şürū‘ başlama

ş. 022b/16, 023b/7, 199a/4

[=3]

-T-Ṭ-

tā 1. +a kadar, -ıncaya kadar, kadar

t. 014a/7, 021a/12, 023a/9, 023a/10, 024a/8, 024b/1, 026b/14, 032b/8, 032b/15, 034a/5, 035a/5, 036b/14, 037a/17, 041b/11, 041b/12, 042a/15, 042b/11, 042b/14, 043a/8, 044b/15, 045a/13, 045b/11, 046b/6, 047b/10, 048a/6, 049a/1, 050a/6, 050a/10, 055b/16, 066b/1, 067a/2, 067a/3, 072a/15, 079b/11, 080b/12, 080b/18, 088b/14, 091b/4, 095a/1, 097b/9, 099a/7, 101b/4, 115b/12, 117a/11, 121b/11, 125a/5, 128a/16, 133a/1, 134a/12, 134a/17, 135b/4, 135b/11, 136a/4, 139b/4, 140b/13, 147a/6, 147b/2, 148a/1, 149a/14, 150a/14, 150b/4, 151a/15, 164b/13, 167b/14, 168b/11, 176a/6, 177a/4, 180a/15, 180b/6, 181b/10, 182a/10, 182b/1, 187a/13, 187b/5, 188a/2, 189a/1, 192a/10, 194b/1, 194b/2, 195a/17, 197a/16, 199a/9, 200b/7

2. bu sebeple, bu yüzden, bundan dolayı, böylece

t. 004b/14, 014a/9, 016a/16, 018a/6, 021a/7, 021a/8, 022b/16, 028a/6, 028a/8, 039a/4, 040b/10, 046b/14, 047a/8, 050b/16, 051a/6, 057b/16, 059a/11, 062b/10, 069a/13, 070a/13, 070b/5, 075a/7, 076a/11, 076a/15, 078b/1, 079a/9, 079b/15, 082b/3, 090a/2, 093b/17, 100b/17, 102b/5, 106a/2, 110b/16, 119b/6, 121a/5, 121a/7, 121a/10, 122a/9, 126a/4, 126b/15, 127b/17, 128b/17, 129a/2, 148b/4, 149b/8, 149b/9, 149b/11, 157b/15, 167b/4, 172a/4, 179b/11, 180a/8, 180a/9

3. ki

t. 006b/8, 007a/10, 015a/15, 016b/14, 017b/10, 018a/5, 019b/2, 025a/9, 028b/5, 031a/8, 035a/5, 040b/18, 041a/9, 042a/2, 045b/13, 051a/5, 075b/3, 080b/17, 082a/2, 083a/6, 086a/3, 104a/5, 118a/17, 118b/8, 122a/17, 123a/7, 125a/10, 137a/4, 163b/2, 165a/2, 167b/13, 168a/15, 171b/1, 171b/8, 171b/13, 171b/17, 172a/17, 174b/1, 182a/4, 184b/9, 192b/4, 193a/14, 196b/17

4. fakat, ancak, lakin

t. 071b/8, 154a/1

5. sonra, -dıktan sonra, bunun ardından

t. 008b/12, 010b/14, 021a/8, 026b/15, 027a/15, 036b/6, 070b/11

6. böyle, bunun gibi, bu şekilde

t. 069a/7

7 -dığı vaḳit, -ince, -diğinde, iken, -diği sırada, -dığı zaman

t. 019b/3, 021a/2, 041a/4, 059a/12

8. ve

t. 019b/6, 041b/3, 047b/16, 051b/13, 053a/16, 056b/12, 056b/18, 060a/13, 060b/9, 063a/5, 067a/9, 078a/5, 093b/14, 104a/9, 108b/4, 110b/5, 111a/15, 111b/3, 119b/13, 120a/1, 121a/8, 153b/9, 157b/11, 167a/3, 173b/7, 180b/9, 180b/12, 181b/9, 191a/4, 196b/16, 201b/12

9. ve ya

t. 083a/6

10. bir müddet sonra

t. 044a/17

11. çok, fazla

t. 012b/10, 105a/13

12. çünkü

t. 027b/17, 154a/10, 154b/1, 154b/3, 165b/13, 167b/15, 169b/12, 171a/15, 173a/10

[=241]

ta‘accüb şaşma, hayret etme

t. 077a/2

t.+da turur 133a/11

t.+de turur 133a/15

t.+de 022a/3, 171b/12

t.+de 122b/2

[=6]

ṭa‘ām yemek, aş

ṭ. turur 164b/5

ṭ. 006a/11, 008a/17, 019a/2, 028b/15, 029a/7, 029a/8, 034b/12, 035a/2, 037b/10, 050a/13, 061a/11, 061a/14, 063a/6, 068a/15, 069b/2, 069b/12, 072b/5, 077b/2, 078a/16, 078b/3, 078b/7, 078b/8, 078b/9, 078b/14, 079a/2, 079a/13, 079b/1, 079b/4, 079b/5, 079b/10, 079b/15, 080a/2, 080a/5, 080a/14, 080a/16, 080a/18, 080b/6, 080b/8, 080b/9, 080b/12, 080b/14, 081a/1, 081a/2, 081a/5, 081a/12, 081a/13, 081a/15, 081b/1, 081b/2, 081b/5, 082a/3, 082a/4, 082a/7, 082a/13, 082a/16, 082a/17, 082b/2, 083a/6, 083a/9, 083b/1, 083b/6, 090a/8, 090a/9, 092b/17, 093a/1, 093a/11, 099a/16, 101b/17, 102a/12, 102a/16, 112a/13, 112b/10, 117b/7, 120a/5, 123a/2, 123a/4, 124a/1, 136b/7, 155a/5, 162a/16, 162b/16, 162b/17, 167b/4, 184b/5, 186a/11, 193b/11, 194a/7, 196b/15

ṭ.+da 078b/17, 079b/9, 079b/16, 082a/10, 082a/11, 166b/1

ṭ.+dın 008a/12, 008b/13, 025a/11, 028b/16, 029a/7, 066b/4, 079b/8, 080b/2, 080b/11, 080b/13, 081a/9, 081a/10, 082a/8, 082a/9,

082a/12, 083b/3, 087a/7, 115a/14, 136b/7, 161b/14, 162a/3

ṭ.+ġa 008a/11, 080b/10, 080b/17, 081a/1, 081b/1, 102a/16, 115a/10, 162a/3

ṭ.+ı ėrdi 164b/3

ṭ.+ı 028b/15, 035a/3, 066a/14, 066b/14, 083b/2, 164a/16, 164b/2, 166b/1, 197a/4, 197a/5

ṭ.+ıdın 035a/5, 079a/4

ṭ.+ıġa 079a/3

ṭ.+ıŋ 082b/10

ṭ.+ıŋlarda 083b/6

ṭ.+ıŋnıŋ 082b/14

ṭ.+lar 113a/5, 116b/4, 194b/10

ṭ.+larda 182a/8

ṭ.+larġa 079a/6

ṭ.+larıdın 163b/16

ṭ.+larnıŋ 004a/4, 163b/13, 164a/17

ṭ.+nı 069b/2, 077a/17, 079a/17, 079b/8, 080a/1, 080a/9, 080b/6, 080b/7, 080b/9, 080b/16, 081a/11, 081a/12, 081a/15, 081b/1, 081b/2, 081b/3, 081b/6, 082b/1, 082b/3, 083a/11, 163a/5

ṭ.+nıŋ 008b/13, 079b/7, 079b/14, 080a/10, 080a/11

[=189]

ṭa‘ām-ı çāşt kuşluk vakti yemeği

ṭ. 083a/5

[=1]

ta‘aṣṣub bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı taraftarlık gösterme, aşırı derecede tutma

t. 108a/10

[=1]

ṭā‘at Allah'ın emirlerine uyma, emredileni yapma, ibadet, takva

ṭ. turur 009b/8

ṭ. 002a/1, 005a/6, 005a/7, 005a/14, 011a/4, 019b/3, 021a/10, 028b/7, 031a/13, 043a/16, 051b/8, 060a/6, 063b/14, 072b/17, 072b/18, 073a/1, 073a/4, 083b/3, 084a/6, 091b/17, 096b/13, 098a/16, 106a/2, 112a/6, 114b/9, 116b/16, 124b/3, 129a/13, 148b/13, 160b/4, 161b/4, 165b/13, 175b/5, 176b/15, 183a/9, 192b/10

ṭ.+dın 073a/2

ṭ.+ı 004a/15, 005b/9, 024b/16, 073a/3, 091b/17, 109b/16, 127a/8, 172b/10, 175b/9, 198b/8

ṭ.+ıġa 022a/13

ṭ.+ım 025a/1

ṭ.+ımġa 021a/12, 021a/13

ṭ.+ımnı 024a/7

ṭ.+ını 120b/17

ṭ.+i 094a/17

ṭ.+lar 083b/13, 083b/14, 100a/6, 100a/9, 100a/10

ṭ.+larda 103a/14

ṭ.+larġa 119a/7

ṭ.+larıŋ 100a/8
ṭ.+larında 041a/4
ṭ.+larını 100a/11
ṭ.+larıŋnı 100a/12
ṭ.+nı 060a/7, 090b/9
[=73]

ṭā‘at-ı müte‘addiye başkasının yemeği
ṭ. 072b/18, 073a/2
ṭ.+de 073a/4
ṭ.+niŋ 072b/18, 073a/3, 106a/12
[=6]

ta‘ayyün ortaya çıkma, belirme
t. 035a/7
[=1]

ṭā‘ife grup hâlindeki insan topluluğu, bölük, fırka, takım, cemaat
ṭ. turur 056a/8, 056b/2, 065a/1, 075b/14, 077b/4, 090b/11, 113a/1
ṭ. 065a/2, 065a/3, 065a/4, 078a/9, 108a/8, 110b/4, 113a/8, 113a/9, 113a/13, 180a/10, 195a/2
ṭ.+ni 025b/15, 063a/9, 090b/12, 180a/10
ṭ.+niŋ 028b/13, 028b/17, 063a/8
[=28]

ta‘kīd düğümleme, düğümlenme
t. 035a/9
[=1]

ta‘līm ders verme, okutma, öğretim, tedris
t. 007b/12
t.+i 011a/9
[=2]

ṭa‘ne sövme, çekiştirme, yerme
ṭ. 100b/11, 102b/2
[=2]

tārīḫ bir olayın meydana geldiği gün ve yıl
t. 061a/7
[=1]

ta‘vīẕ muska
t. 087b/3, 144b/4
t.+ni 144b/3
t.+niŋ 003b/5, 137a/16
[=5]

ta‘ẓīm hürmet etme, saygı gösterme, büyük sayıldığını belli edecek şekilde güzel muamelede bulunma
t. 021a/1, 053a/11, 062b/7, 079a/14, 080a/12, 086b/1, 112b/2, 115b/2, 117a/6, 178a/12
t.+i turur 085b/15
t.+i 081a/15, 081b/15, 085b/15
t.+ini 161b/15
[=15]

ta‘ziyet baş sağlığı dileme
t. 028a/3, 028a/4, 115a/12, 124b/12, 124b/14, 124b/15, 125a/6
[=7]

ta‘ziyetlıḳ taziyeli olma durumu
t. turur 064b/1
[=1]

tāb sıcaklık
t.+ıdın 060a/12

[=1]

ṭab‘ huy, mizaç

ṭ. 164b/10

ṭ.+ge 081b/6

[=2]

tāb‘i birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden

t. 065a/4

[=1]

tāb‘iīn Hz. Muhammed’i görmüş olanları gören ve onlardan hadis dinleyenler, peygamberden sonra gelen ikinci nesil

t. 132b/1

t.+din 169a/11

t.+niŋ 012b/16

[=3]

tab‘īr-i ḥesāb hesabın yorumu

t. 163b/2

[=1]

ṭabaḳ yiyecek koymaya yarar, az derin ve yayvan kap

ṭ. 100a/12, 103a/5, 146a/5

ṭ.+da 166a/7

ṭ.+ı 155a/11

ṭ.+ḳa 146a/6

ṭ.+larda 047a/14, 158a/14, 192a/14

ṭ.+lardaḳı 192a/16

ṭ.+nı 162b/17

ṭ.+nıŋ 146a/6

[=12]

ṭabaḳ-ı raḥmet rahmet tabağı

ṭ. 062a/6

ṭ.+ni 062a/7

[=2]

ṭabaḳāt sınıflar, zümreler

ṭ.+nıŋ 007b/17

[=1]

tābān parlak, aydınlık

t. 191b/1

[=1]

tabança tokat

t. 090b/14

[=1]

ṭābe s̠erāhü mezarı mis kokulu olsun, yani huzur içinde yatsın

ṭ.+niŋ 174a/11

[=1]

ṭabī‘at bir kimsenin davranışlarına yön veren yaratılışı, huy, meşrep, mizaç

ṭ.+ıġa 099b/14

ṭ.+larıġa 087b/2

[=2]

ṭabīb hekim, doktor

ṭ. 017a/7

ṭ.+ge 142a/13, 142a/15

[=3]

tāc hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi

t.+ı 017b/1

[=2]

taf- 1. elde etmek, kazanmak; bk. tap-

t.-ıp 052a/1, 067a/11, 151a/13

2. bulmak

t.-ıp 057b/12, 085b/1, 085b/3, 114b/14

3. öğrenmek, bilgi edinmek

t.-ıp 131a/14

[=8]

tafıl- tapılmak, bulunmak; bk. tapıl-

t.-maġay 178b/2

[=1]

taġ çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütlesi, dağ

t. 076b/16, 180b/1, 180b/2

t.+a 141a/8

t.+da 123a/13

t.+ı turur 123a/13

t.+ı 069a/7

t.+ıça 191b/16

t.+ḳa 153b/1

t.+lar 177a/9, 182b/1, 190a/7

t.+larça 163a/17

t.+larda 181b/17

t.+larnıŋ 187b/1

t.+nı 005b/11

t.+nıŋ 076b/17, 077a/3

t.+nıŋ 077a/1

[=19]

taġrīb uzaklaştırma, sürgün

t. 040a/10

[=1]

tāh adet, sayı

t. 066b/13, 072b/12, 124a/6

[=3]

Ṭaha Kuran'ın yirminci suresidir

Ṭ. 132b/15

[=1]

ṭahāret İslam şeriatına göre, ibadetten önce vücudu ve giyecekleri namaza engel olan kirlerden ve pisliklerden arındırmak şeklindeki temizlik

ṭ. 002a/14, 016a/3, 016a/4, 016a/5, 016a/8, 016a/12, 016b/7, 016b/8, 017a/9, 017a/14, 017a/15, 022b/7, 023b/12, 023b/16, 024b/6, 046b/5, 087b/4, 099a/8, 109a/13, 166a/6

ṭ.+de 016b/13, 017b/16, 019a/3

ṭ.+din 016a/14, 016b/9, 016b/15, 016b/16, 017a/1, 017a/4, 017a/6, 017a/7, 150a/17

ṭ.+ġa 017a/5

ṭ.+i 016a/11, 016b/1, 024b/5

ṭ.+ide 132a/17

ṭ.+idin 017a/13

ṭ.+ni 025a/10

ṭ.+niŋ 002a/15, 016b/17

[=41]

ṭāhir temiz, pak, arı

ṭ. 019b/5

[=1]

taḥammül zor şeylere dayanma gücü, ses çıkarmadan katlanma

t. 074b/4

[=1]

Ṭaḥāvī özel ad

Ṭ. 198a/1

[=1]

taḥayyür hayrete düşme, şaşma

t.+de 077a/2

[=1]

taḥiyyet selam, dua

t. turur 054b/14

t. 018a/11, 194b/13

t.+i 054b/15

[=4]

taḥiyyet-i mescid mescidi selamlama

t. 054b/2, 054b/3, 054b/4, 054b/6

[=4]

taḥḳīḳ bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma

t. 016a/11, 068a/12, 068a/16, 116b/2

[=4]

tāḥmī övmek, elhamdülillah demek

t. 064a/7

[=1]

tāḥrīme namaza, "Allahü ekber" diyerek iftitah tekbiriyle başlama ve namaz dışı şeylerle ilgiyi kesme

t. 023b/2

[=1]

taḥṣīl ilim öğrenmek için okuma, öğrenim

t. 103a/3

[=1]

taḫt hükümdarların üzerine oturdukları koltuk

t. 167a/14, 167a/15, 194b/5

t.+da 167a/14

t.+larda 194b/6

[=5]

taḫt-ı fermān fermanı altında

t.+ıda 167a/11

[=1]

taḫt-ı ḫilāfet hilafet merkezi

t. 171b/16

[=1]

Ṭāīf eser adı

Ṭ. 133a/17

[=1]

Ṭāīf Suudi Arabistan'da bir şehir

Ṭ. 164b/14

[=1]

ṭāḳ kemer veya yarım daire şeklindeki kapı ve pencere üstü

ṭ.+larında 063b/16

[=1]

ṭāḳ eksilme, azalma, tükenme

ṭ. 124a/1, 124a/3

[=2]

ṭaḳ tek sayı

ṭ.+larıda 196b/3

[=1]

taḳarrüb yaklaşma yakınlaşma

t. 010a/5, 024b/10, 088b/16

t.+de 035b/9

[=4]

ṭāḳat bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman

ṭ. turur 066a/10

ṭ. 029b/4, 076a/5, 123a/15

ṭ.+ı 038a/2

ṭ.+ı 124a/1

ṭ.+im 124a/3

[=7]

taḳāżā alacağı için borçluyu sıkıştırma, zorlama, zorlayarak isteme, talep

t.+sı 173a/9

[=1]

ṭāḳçe raf, sergen, eski evlerde tavana yakın açılan küçük pencere

ṭ.+da 171a/16

ṭ.+sıda 174a/5

[=2]

taḳdīr beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme

t. 126b/16

[=1]

taḳı dahi edatı

t. 014a/16, 022a/2, 089a/11, 097a/5

[=4]

taḳrīb tahmin

t.+de 096b/10

[=1]

taḳṣīr kusur, kabahat, suç

t. 042b/13, 170a/1

t.+leri 038a/14

[=3]

taḳṣīrlıḳ suçlu olma durumu

t.+ı 050b/18

t.+ler 169b/16

[=2]

taḳvā Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da günahtan, günah ve haram olması ihtimali bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma

t. 060a/2, 106b/7, 111b/5, 161b/6, 176a/17

[=5]

tal bir ağaç türü

t. 143b/13

[=1]

ṭalāḳ nikâhlı eşini boşama, boşanma, nikâhın sona ermesi

ṭ. 018b/3, 107a/14, 107a/16

[=3]

talan yağma, çapul

t.+ġa 138b/3

[=1]

ṭaleb isteme, dileme, arzu etme

ṭ. 096b/7

ṭ.+ini 199b/11

ṭ.+iŋler 195a/13

[=3]

ṭaleb-i ‘ilim ilim talebi

ṭ. 027a/15

[=1]

ṭalebkār talep eden

ṭ.+ı 195a/13

[=1]

Ṭalḥa bin ‘Abdu’l-lah özel ad

Ṭ. 170b/1

[=1]

ṭālib-i ‘ilim ilim talep eden

ṭ. 103a/7

[=1]

ṭālibü’l-‘ilim ilmin talibi

ṭ. ėrdi 103a/3

ṭ. 043a/11, 103a/6

[=3]

talṭīf gönlü hoş etme, iyilik ederek ve güzel davranarak gönül alma

t. 172b/7

[=1]

talun dolun, dolu

t. 193b/2

[=1]

tam bir binanın dış etkilerden korunması için yapılan en üstündeki örtü kısmı, çatı, dam

t. 111b/9, 162b/14, 182a/1

t.+ġa 046b/17

t.+ı 072b/11

t.+ıġa 051a/2, 187a/1

t.+ınıŋ 111b/10, 114b/16

t.+lar 181b/17

t.+ları 194b/3, 194b/4

t.+nıŋ 111b/8, 111b/9

[=14]

ṭama‘ açgözlülük

ṭ. 089a/2, 089a/3, 090b/9, 102a/4

ṭ.+da 099b/9

ṭ.+ı 173a/13

ṭ.+ıda 189a/4

[=7]

tamām bitmiş, tamamlanmış, eksiksiz

t. turur 024b/6

t. 011a/2, 012a/16, 012b/10, 014b/7, 014b/10, 015b/10, 022b/11, 023a/10, 023a/11, 023b/12, 023b/14, 023b/15, 029a/3, 029a/12, 029a/16, 033b/14, 044a/14, 045a/7, 045a/11, 048a/5, 051b/7, 052a/13, 053b/13, 056b/17, 057a/14, 059a/9, 060a/12, 060b/2, 061b/3, 062a/1, 062a/2, 062a/3, 062b/1, 065b/3, 065b/4, 069b/6, 070a/8, 071a/14, 072b/9, 073b/15, 074a/9, 075a/5, 075a/10, 076b/16, 081b/15, 082b/3, 086b/1, 098a/14, 100a/8, 104a/17, 106b/9, 113a/12, 114a/4, 116a/2, 117b/11, 123a/14, 134a/13, 136a/16, 139a/2, 144b/10, 147b/14, 148a/14, 152a/9, 155a/10, 161a/1, 163a/16, 163b/6, 166b/3, 170b/11, 172b/7, 174a/10, 174b/7, 174b/8, 175b/5, 178b/13, 179a/7, 179a/14, 179b/16, 180b/6, 181a/16, 181b/10, 182a/6, 182a/13, 183a/8, 186a/12, 189a/5, 189a/10, 189a/11, 189a/13, 191a/15, 194a/17, 196b/8, 197b/6, 198a/4, 201b/12

t.+ı 024a/1, 024a/6, 024a/9, 024a/12, 024a/14, 024a/16, 024a/17, 024b/3, 035a/12, 047b/7, 048a/10, 055b/7, 072b/1, 148a/1

t.+ıġa 026b/14

t.+ını 029a/16, 047b/9, 189a/6

[=119]

tamāmī tam olarak, eksiksiz, bütün

t.+sini 062b/16, 071a/15, 072b/1

[=3]

ṭamaṭṭī esneme, germe

ṭ. 159b/13

[=1]

tamuġ cehennem

t. 005a/6, 005a/15, 010a/16, 010a/17, 010b/17, 010b/18, 011a/1, 011a/17, 014a/3, 016a/2, 016b/14, 019b/4, 024b/15, 025a/15, 025b/1, 026b/5, 027b/5, 030a/4, 036a/8, 039b/4, 044a/2, 047b/3, 049a/10, 052a/3, 052b/3, 056a/5, 059a/9, 062b/14, 062b/16, 069b/17, 071a/12, 075b/14, 076a/1, 076a/2, 077b/1, 079a/5, 079a/11, 081b/17, 082a/1, 084b/11, 089b/2, 089b/11, 089b/16, 098a/11, 098b/5, 102a/8, 103b/8, 109a/5, 109b/13, 112b/13, 117a/17, 121a/17, 125b/6, 148a/15, 153a/9, 153b/9, 153b/11, 157b/9, 157b/10, 157b/14, 159b/10, 184a/1, 189a/5, 189a/16, 193b/8, 196a/3, 196a/12, 198a/4, 198b/11

t.+da turur 030a/1, 072a/5, 083b/9

t.+da tururlar 091b/6

t.+da 021b/11, 028b/12, 093b/16, 110a/5, 110a/12

t.+dın 003b/13, 006b/7, 021a/12, 021a/14, 044a/3, 111a/1, 111a/4, 111a/9, 113b/1, 113b/2, 120b/14, 149b/14, 157b/12, 197a/15

t.+ḳa 006b/15, 010a/16, 025b/16, 026a/3, 056b/17, 065a/1, 075a/17, 075b/7, 075b/13, 092b/7, 095b/8, 098b/15, 103b/2, 106a/4, 108a/9, 110a/11, 110b/3, 110b/13, 115a/2, 122a/1, 122a/6, 151a/6, 180b/4

t.+nı 076a/1, 108b/17, 181a/13, 186a/15

t.+nıŋ 036a/1, 046b/16, 078b/1, 106a/6, 189a/8

[=127]

tamuġluġ cehennemlik, bk. tamuġluḳ

t. 114b/2

t.+lar 115a/2

t.+larnıŋ 109b/5

[=3]

tamuġluḳ cehennemlik, bk. tamuġluġ

t.+larnıŋ 092b/7

[=1]

tamur damar

t.+ları 089b/16

[=1]

taŋ sabah

t. 019b/15, 031a/17, 031b/4, 035b/16, 036a/12, 036b/5

[=6]

tan giysi, bk. ton

t.+uŋnı 167b/13

[=1]

ṭanbūr klasik musikimizin başlıca çalgılarından biri olan, yay ve mızrapla çalınan, ince uzun sapı perdeli, yuvarlak karınlı, telli çalgı

ṭ. 130b/3, 162b/3

ṭ.+unı 063a/1

[=3]

ṭa'ne ayıplama

ṭ. 102b/4

[=1]

tanı- özelliklerini bilerek tam bilgi sahibi olmak, ne, kim ve nasıl olduğunu anlamak; bk. tanu-

t.-dı 097a/1

t.-dım 091b/8, 091b/9

t.-dıŋ 091b/9, 091b/10

t.-ġıl 091b/8

t.-madım 033b/8

t.-maġaylar 176b/14, 176b/15

t.-maḳġa 007a/8

t.-maydur 017b/3

t.-mış 021a/10

[=13]

taŋla ertesi gün

t. 079b/2, 175a/1, 179b/12, 179b/14

t.+ḳı 196a/9

t.+ki 171a/1

t.+sı 060b/1, 060b/2, 081b/6, 136b/16, 179b/15

[=10]

taŋla- tanımak, kabul etmek

t.-mas 173b/12

[=1]

taŋlaġı ertesi günkü

t. 064b/5, 065a/9

[=2]

taŋlan- tanınmak, kabul edilmek

t.-mas 173b/11

[=1]

Taŋrı Allah

t. 006b/10, 010b/17, 011b/9, 012a/14, 015a/9, 019a/17, 026a/8, 033b/6, 034a/1, 036a/16, 036b/12, 037a/5, 039a/12, 045b/13, 049b/13, 051a/4, 051a/5, 053b/16, 055a/7, 055a/9, 073a/14, 083a/4, 084a/18, 089a/1, 089b/2, 090a/12, 094a/10, 094a/12, 099b/6, 101a/2, 101a/7, 106a/8, 117b/15, 120a/16, 121a/13, 124a/3, 135a/15, 138b/7, 147b/16, 152b/3, 154a/7, 154b/6, 155a/12, 157b/17, 161b/12, 168b/8, 168b/9, 173b/1, 177a/6, 177b/16, 191a/4, 194a/3

[=52]

tanu- tanımak, bk. tanı-

t.-r 017b/2

t.-sa 192a/12

[=1]

tanuḳluḳ şahitlik

t. 041a/3, 056a/14, 098a/10, 109b/12, 161b/11

t.+ı 173b/11

[=6]

tap- 1. bulmak, bk. taf-

t.-ar 003b/7, 039b/16, 067a/12, 067b/9, 139b/11

t.-arlar 179b/16

t.-ay 073b/16, 113b/10, 113b/11, 113b/12, 113b/14, 113b/16, 114a/1

t.-duḳ 025a/12, 073a/12

t.-ġan 048a/17

t.-ġandın 039b/16

t.-ġay 016a/8, 021a/9, 096b/7, 155a/14

t.-ıp 067b/15

t.-ḳan 035a/7, 044a/1, 088a/11, 186b/2

t.-ḳanıŋ 172a/1

t.-ḳannıŋ 051b/15

t.-ḳay 078b/9, 095a/9, 101b/8, 110a/6, 131b/12, 132b/15, 133a/7, 139b/13, 145a/5, 148b/7, 153b/11, 157a/6, 157b/10, 191b/17

t.-ḳaylar 090b/7

t.-ḳaymız 084b/2

t.-madı 041b/2, 068a/1, 076a/14, 085b/1, 085b/4

t.-madılar 086b/3

t.-madım 029b/7, 114b/1

t.-maduḳ 174b/9

t.-maġandın 085b/2

t.-maġay 015a/15, 096b/6, 180b/7

t.-maḳ 129a/5

t.-mas 035a/4, 066b/1, 159b/13

t.-masa 081a/6, 083a/6, 085b/8

t.-masaŋlar 071a/13

t.-maslıḳ 164b/4

t.-sa 008a/17, 036a/3, 039a/4, 051b/14, 085a/16, 085b/8, 088a/8, 128a/12, 139a/6, 157a/17, 159b/11, 159b/12, 183a/2, 196b/6

t.-sam 029a/8, 029a/12, 029a/16

t.-saŋ 033b/15

t.-tı 029b/7, 074a/3, 082b/16, 091b/11, 169b/16

t.-tılar 063a/11

t.-tım 008a/17, 008b/1, 035b/11, 037b/8, 037b/9, 071b/3, 072b/15, 092a/3, 166b/12

t.-tıŋ 013a/2, 027b/13, 029b/6, 075b/7, 075b/12, 152b/5, 152b/6

t.-tıŋızlar 025b/15

t.-tuḳ 037b/10, 037b/11, 037b/12

2. öğrenmek, bilgi edinmek, beceri kazanmak

t.-madım 022a/7

t.-maduḳ 004b/2

3. elde etmek, kazanmak

t.-ar 003b/7, 026b/17, 037a/16, 084a/10, 150a/9, 144a/6

t.-ḳan 196b/9

t.-ḳay 043a/5, 078b/10, 132b/11, 139a/8, 139a/9, 141a/9, 142a/7, 142a/9, 143b/14, 144a/1, 144b/4, 193a/16, 193b/10

t.-madı 124a/1

t.-madılar 174b/8

t.-maġaylar 141a/16, 148b/14

t.-maḳ 003b/3, 135a/11

t.-mas 073a/4

t.-masa 026b/17

t.-sa 024b/17, 139b/8

t.-tı ėrse 118b/13

t.-tı 014b/9, t.-tı 142b/3, 171a/7

t.-tım 008a/17, 008b/1, 013a/3, 065b/4

t.-tıŋ 013a/2, 027b/12

t.-tıŋlar 037b/10

4. namaz kılmak

t.-madım 029b/7

t.-tı 029b/7

t.-sun 028b/4, 028b/5

5. olmak, gerçekleşmek

t.-ḳay 107a/17

t.-maġay 043a/3

6. yardımcı fiil

cevāb t.-ar 114b/6

edā t.-mış 020a/5

emān t.-tıŋ 094a/2, 152a/6

necāt t.-ḳay 150b/17

necāt t.-tı 133a/15

nuṣret t.-ar 139b/11

nuṣret t.-ḳay 139b/13

öre t.-tı 081b/17

ṣıḥḥat t.-ar 144a/6

ṣıḥḥat t.-ḳay 132b/11, 144b/4

ṣıḥḥat t.-tı ėrse 118b/13

ṣıḥḥat t.-tı 142b/3, 171a/7

ṣıḥḥat t.-tıŋlar 037b/10

vefāt t.-ġay 029b/9

ẓafer t.-madılar 138b/10

ẓafer t.-maġay 197a/16

cevāb tap- "cevap bul-"

edā tap- "yerine getir-, yap-"

emān tap- "yardım bul-"

necāt tap- "kurtul-"

nuṣret tap- "Allah!ın yardımını bul-"

öre tap- "ayakta bul-"

ṣıḥḥat tap- "sağlığına kavuş-"

vefāt tap- "öl-"

ẓafer tap- "zafer kazan-"

[=168]

ṭapança tokat

ṭ. 103b/4

[=1]

tapıl- bulunmak, bk. tafıl-

t.-ġay 145b/2

t.-ur 003b/10, 141b/5

[=3]

tapmaġlıḳ tapma durumu

t. 089a/15

[=1]

tapşur- teslim etmek, emanet etmek, bırakmak, havale etmek

t.-a bėrür 174b/12

t.-ay 174b/2

t.-uŋlar 174b/7

[=3]

taptur- buldurmak

t.-up 176a/10

[=1]

tar ensiz, genişliği az

t. 027a/3, 030b/14, 051b/17, 077a/15, 098b/6, 116a/9

[=6]

tara- tarakla tellerini birbirinden ayırmak, karışıklığını gidermek

t.-maḳ 163a/7

t.-maḳġa 118a/13

t.-p 163b/6

t.-sa 162a/2

[=4]

tārāc yağma

t. 174a/13

[=1]

ṭaraf ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön

ṭ. 028b/16, 081a/1

ṭ.+dın 080a/10, 087a/6, 144b/9

ṭ.+ge 127b/3, 131b/6

ṭ.+ı 053b/1

ṭ.+ıdaki 053a/1

ṭ.+ıdın 024a/2, 064b/13, 071a/9, 081a/2, 149b/3, 155a/17, 178b/9, 180b/13

ṭ.+ıge 028b/7, 031a/3, 044b/9, 053b/2, 074a/2, 080b/12, 104a/14, 105b/2, 107b/17, 126a/12, 136b/8, 140a/15, 168b/16, 178b/9, 179a/9

ṭ.+ıŋ 099a/13

ṭ.+ige 145b/9

[=35]

ṭarāvatlıġ tazelik

ṭ. 164b/8

[=1]

ṭarāvertlik tazelik

ṭ. 166b/8

[=1]

tarçılıḳ geçim zorluğu

t. 077a/14

[=1]

tarġaḳ tarak

t. 163a/7

[=1]

tarı- ekmek, ekin ekmek, tarım yapmak

t.-dı 106b/9

t.-ġıl 106b/8, 106b/11

t.-p turur 106b/11

t.-p 106b/12

t.-sam 106b/13

[=6]

ṭarīḳ yol

ṭ. turur 002a/12

ṭ. 009b/7, 009b/8, 009b/10, 024b/8, 036b/11, 047a/4, 050b/15,

053b/15, 056a/11, 069a/15, 069a/16, 132a/13, 132a/14, 132a/16, 149b/5, 153a/11, 155b/4

ṭ.+de 053b/16, 130b/12

ṭ.+din 053b/15

ṭ.+im 092a/2

[=22]

tārīk karanlık

t. 004b/17, 025b/1

[=2]

ṭarīḳ-i ṣalāḥ doğru yol

ṭ. 173b/2

[=1]

ṭarīḳa yol, tarik

ṭ. 024b/2, 121a/10, 201b/11

[=4]

tarḳat- dağıtmak

t.-ḳay 022a/14

[=1]

tarlıḳ darlık, fakirlik

t.+ı 191a/17

t.+ıdın 151b/15, 159b/17, 160a/7

t.+ınıŋ 160a/5

t.+nı 030b/5

[=6]

tart- çekmek, çizmek

t.-ar ėrdi 168a/17

t.-ġıl 131b/1

t.-ıp 017a/9, 069b/2, 069b/6, 069b/9, 120b/6, 122a/14, 174a/12, 174a/15

t.-ḳan 081b/1

t.-ḳay 029b/4, 181b/12

t.-ḳaylar 082a/10, 082a/11

t.-maġay 076a/13, 165b/8

t.-maġıl 057b/8

t.-maḳ 057b/14

t.-maḳdın 124b/5

t.-masa 054b/16

t.-sa 132b/9, 141a/13, 143a/4, 143a/6, 186b/5

t.-tılar 061b/14

t.-tıŋ 120b/4

[=28]

tartmaġlıḳ çekmeklik

t. 185a/17

[=1]

tarus evin çatısı

t.+da 162b/14

[=1]

taṣadduḳ sadaka olarak verme, verilme

t. 011b/8, 071a/2, 107b/12, 161b/8

t.+ını 068a/5

t.+lar 094b/3

t.+larını 068a/9

t.+nıŋ 129a/13, 129b/11

[=9]

taṣarruf bir şeye sahip olma ve sahip olduğu şeyi istediği gibi kullanma yetkisi

t.+ı 172a/14

[=1]

taṣdīḳ doğru ve yerinde bularak kabul

etme, onaylama, onama, tasvip etme

t. 051b/17, 069a/3, 086a/7

[=3]

taş yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim

t. 066a/1, 172b/1, 180b/9

t.+ḳa 141a/8

t.+larnı 131b/1, 182a/1

t.+nı 102a/10

[=7]

taş- bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak

t.-ıp 068b/3

[=1]

taşı- götürmek

t.-r ėrdim 068b/4

[=1]

taşḳarı dışarı

t. 018a/8, 053a/14, 054a/2, 058b/11, 058b/13, 058b/16, 068b/3, 082b/13, 117b/3, 153a/7, 163a/13, 174a/6

[=13]

taşla- atmak, bırakmak, salmaḳ

t.-dı 066b/13

t.-dılar 076b/16, 076b/17

t.-ġay 181b/2

t.-ġaylar 076b/16

t.-maġan 063a/4

t.-maḳ 162b/1, 166b/17

t.-masa 081a/5

t.-p 058b/16, 092a/7, 136b/10, 170a/2

t.-sa 058b/11, 058b/13, 080b/2, 141a/9

[=17]

ṭaşt leğen

ṭ. 146a/5

ṭ.+da 143b/10

[=2]

ṭaşt-ı zerrīn altın leğen

ṭ. 196b/5

[=1]

tat- tatmak

t.-ıp 111a/12

[=1]

taṭavvu‘ nafile ibadet yapma

t. 014a/8, 020a/6, 039b/5, 040a/16

t.+nıŋ 113b/10

[=5]

ṭavāf Kabe’nin etrafını dolaşma

ṭ.+dın 073b/11

ṭ.+ġa 073b/11

[=8]

ṭavāf-ı Ka‘be Kabe’yi tavaf

ṭ.+ġa 009a/16

ṭ.+ni 045a/8

[=2]

ṭavāf-ı Ka‘be-yi Mu‘aẓẓama Ka‘be’yi ṭavaf etmek

ṭ.+ġa 074a/5, 120b/2

[=2]

ṭavāf-ı Ka‘be Kabe tavafı

ṭ. turur 074a/12

[=1]

tavar kumaş

t. 132b/15

[=1]

ṭavīl uzun

ṭ. 100b/10

[=1]

Ṭavūs Yemānī özel ad

Ṭ.+niŋ 024b/11

[=1]

tay- engel olmak

t.-ıp 098a/3

[=1]

tayaḳ dayak

t. 167b/7, 167b/9

[=2]

tayan- dayanmak

t.-ıp 023b/1

[=1]

ṭayyib iyi, güzel, hoş

ṭ. 083b/1

[=1]

ṭayyibu'l-lah Allah'ın güzelliği

ṭ. 016b/9

[=1]

tāze ilk ve yeni durumunu koruyan, bayatlamamış, bozulmamış olan

t. 017a/9, 166a/6

[=2]

ta‘ziyet taziye

t. 028a/3, 028a/4, 030b/17, 115a/12, 124b/12, 124b/14, 124b/15, 125a/6

[=8]

te‘allül yalandan bahaneler bularak bir işten kaçınma

t. 065a/13

[=1]

te‘cīl belli bir vakte erteleme, sonraya bırakma, geç

t. 046b/8, 058a/7, 062b/10

[=3]

te‘essüf üzülme, esef etme

t. 027b/11, 122b/4

t.+üŋniŋ 027b/12

[=3]

te‘ḫīr erteleme, sonraya bırakma

t. 027b/6, 040a/14, 150a/14, 163a/8

[=4]

te‘vīl bir söz veya davranışa bilinen anlamından başka bir anlam verme, başka bir mana ile yorumlama

t.+i 048a/1

[=1]

te‘ālā "şanı yüce olsun" anlamında olup Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır

t. 003b/3, 004a/12, 005a/16, 005b/2, 005b/12, 005b/15, 006a/17,

007b/1, 007b/4, 007b/5, 007b/7, 008b/16, 009a/1, 009a/3, 009a/6, 009b/5, 010a/8, 010a/11, 010a/13, 010a/14, 011a/3, 011a/6, 011a/12, 011a/16, 011b/1, 011b/3, 011b/6, 011b/7, 011b/13, 012a/1, 012a/3, 012a/15, 012b/11, 013a/5, 013a/11, 013a/15, 013a/18, 013b/9, 014a/11, 014a/15, 014b/15, 014b/16, 015a/12, 016b/8, 016b/9, 017a/2, 017a/4, 017a/7, 017a/11, 020a/6, 020a/8, 020a/13, 020b/7, 020b/9, 020b/10, 020b/13, 020b/16, 021a/2, 021a/11, 024b/6, 025b/4, 026a/12, 026b/4, 027a/9, 027a/13, 027b/1, 027b/5, 027b/13, 028a/7, 028b/7, 030a/3, 030b/10, 031b/2, 031b/9, 032a/6, 032a/7, 032a/9, 032a/16, 032b/6, 032b/8, 034b/13, 034b/14, 036a/1, 036a/8, 036a/11, 036a/13, 036b/1, 036b/6, 036b/8, 036b/12, 037a/7, 038a/8, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 039a/3, 039b/5, 039b/7, 039b/13, 040a/2, 040a/4, 040a/8, 040a/17, 040b/4, 040b/12, 041a/14, 041b/13, 042a/4, 042a/5, 042a/15, 042b/9, 043a/2, 043a/11, 043b/4, 043b/7, 043b/10, 044a/1, 044a/12, 044a/14, 044a/17, 044b/5, 044b/9, 045a/5, 045b/13, 045b/17, 045b/18, 046a/2, 046b/4, 046b/10, 047a/11, 047a/13, 047b/3, 047b/9, 048a/16, 048b/8, 048b/10, 048b/14, 048b/16, 049a/1, 049a/3, 049a/4, 049a/7, 049a/10, 051b/6, 051b/7, 051b/11, 052a/2, 052a/17, 052b/2, 052b/6, 052b/10, 052b/17, 053a/9, 053a/11, 054a/11, 054b/3, 055b/18, 056a/5, 057a/3, 057a/8, 057b/3, 058a/1, 058a/6, 058a/15, 058b/1, 058b/3, 058b/6, 058b/8, 058b/11, 058b/13, 059a/4, 059a/6, 059a/7, 059a/8, 059b/14, 061b/9, 061b/15, 061b/16, 062a/2, 062a/11, 062a/12, 062a/14, 062a/15, 062a/19, 062b/4, 062b/14, 063a/9, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 063b/5, 063b/7, 064a/2, 064a/4, 064a/11, 064a/12, 064a/13, 064b/15, 065a/10, 066a/17, 067a/9, 067b/2, 067b/9, 068a/8, 068b/15, 069a/6, 069a/12, 069a/13, 069a/14, 069a/16, 070a/10, 070b/4, 071b/13, 071b/14, 072a/13, 075a/9, 075b/16, 076a/16, 076b/11, 076b/13, 077a/13, 077a/15, 077a/17, 077b/4, 078a/4, 078a/8, 078b/1, 078b/3, 078b/8, 078b/10, 079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/15, 080a/13, 080b/7, 081b/17, 082a/1, 082a/14, 083a/3, 083a/4, 083b/2, 083b/17, 084a/5, 084a/7, 084a/13, 084a/17, 084b/12, 085b/3, 087a/13, 087a/14, 088a/3, 088a/4, 088b/2, 089b/2, 089b/5, 090b/3, 090b/12, 091a/1, 091a/6, 091a/7, 091b/7,

091b/12, 092b/8, 093a/3, 093a/4, 093a/5, 094b/10, 094b/15, 095b/2, 096a/6, 096a/17, 096b/1, 097a/17, 097b/1, 098b/5, 098b/6, 098b/11, 099a/5, 099a/10, 099a/13, 099b/6, 101b/14, 102b/7, 103b/1, 103b/7, 103b/8, 103b/9, 104a/10, 104a/15, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/12, 105b/1, 105b/14, 107a/1, 107a/4, 107a/10, 107b/6, 107b/17, 108a/3, 108a/5, 108b/5, 108b/10, 110a/4, 110b/8, 110b/12, 110b/15, 111a/1, 111a/7, 111a/8, 112a/1, 112a/2, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 113a/13, 114b/11, 115a/1, 115b/8, 115b/10, 116a/8, 116b/15, 117a/1, 117b/1, 118a/7, 118b/12, 119b/11, 120a/4, 120b/13, 120b/16, 121a/14, 121a/16, 121b/3, 121b/7, 121b/13, 122b/14, 123a/4, 123a/8, 123b/5, 124a/11, 124a/16, 124b/1, 124b/5, 124b/9, 124b/11, 125a/10, 125b/3, 125b/6, 125b/9, 125b/10, 125b/14, 125b/16, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/9, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 127b/8, 127b/9, 127b/12, 127b/17, 128a/6, 128a/9, 128b/10, 129b/10, 129b/14, 130a/11, 130a/16, 130b/16, 131a/12, 132a/2, 132b/3, 133a/12, 133b/1, 133b/9, 134a/3, 134a/6, 134b/12, 135a/11, 135a/16, 135b/14, 135b/15, 136a/4, 136a/5, 136a/7, 137a/4, 138a/11, 138a/14, 139a/7, 139a/12, 139a/14, 139a/16, 139b/8, 139b/12, 140b/5, 140b/9, 140b/12, 141a/2, 141b/4, 141b/8, 141b/9, 142b/8, 143a/5, 143a/10, 144a/14, 144b/17, 145a/7, 145a/15, 147a/13, 147b/13, 148b/16, 149a/1, 149a/5, 149a/7, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149b/9, 150a/3, 150a/6, 150a/9, 150b/3, 150b/9, 150b/15, 150b/16, 151a/12, 151a/14, 151b/11, 152a/11, 152b/7, 152b/8, 153a/1, 153b/4, 153b/6, 153b/9, 155b/5, 155b/8, 155b/10, 156a/4, 156a/7, 156a/12, 156b/2, 156b/12, 157a/9, 157a/16, 157b/1, 157b/7, 157b/12, 157b/14, 158a/1, 158a/3, 158a/12, 158b/8, 159a/13, 159a/15, 159b/5, 159b/8, 159b/14, 159b/17, 160a/3, 160a/6, 160a/10, 160a/16, 160b/9, 160b/11, 161a/16, 162a/4, 162b/5, 163b/1, 163b/9, 163b/16, 164a/9, 164a/12, 164a/16, 164b/6, 164b/12, 165a/7, 165a/16, 165a/17, 165b/6, 165b/10, 166a/14, 169b/3, 169b/14, 169b/15, 169b/16, 170b/11, 171a/9, 172a/10, 173b/17, 174a/3, 175b/2, 176a/2, 176b/16, 178a/6, 179a/10, 181a/5, 181a/15, 181b/8, 182a/1, 182a/17, 182b/11, 182b/17, 183a/5, 183a/9, 183a/17, 183b/1, 183b/7, 183b/13, 184a/1, 184a/10, 184a/13,

184a/17, 184b/3, 185a/1, 185b/7, 186a/2, 186a/13, 186a/16, 186b/13, 186b/15, 186b/17, 187b/6, 188b/12, 188b/17, 189a/3, 189a/4, 189a/8, 189a/11, 189a/17, 189b/4, 190a/6, 190a/12, 190a/15, 190a/16, 190b/3, 190b/14, 191a/3, 191a/15, 191b/2, 191b/6, 192b/4, 192b/7, 192b/9, 193a/7, 193a/13, 193a/15, 193a/17, 193b/4, 193b/7, 193b/11, 194b/8, 195b/16, 197a/3, 197a/12, 197a/14, 197b/6, 197b/9, 198a/3, 198a/4, 198a/5, 198a/10, 198a/16, 198b/1, 198b/7, 198b/11, 199a/12, 199b/7, 199b/11, 200a/1, 200a/11

t.+dın 004a/17, 006b/10, 010a/7, 010b/14, 011b/9, 012a/14, 015a/9, 016b/2, 019b/1, 020b/15, 026a/5, 037a/5, 039a/12, 040b/17, 045b/13, 049b/13, 055a/9, 059a/12, 060a/16, 061b/13, 062b/9, 070a/4, 070b/5, 071b/17, 072a/6, 079b/6, 080a/15, 084a/3, 084b/16, 091b/9, 093b/5, 094a/10, 095b/3, 096a/1, 098b/17, 101a/2, 101a/7, 105a/14, 105b/12, 106a/14, 116b/14, 117a/5, 117a/17, 117b/15, 120a/16, 121a/13, 125b/2, 125b/5, 127a/15, 128b/9, 131a/11, 135a/15, 147b/16, 148a/2, 153a/15, 157b/17, 177a/6, 188a/1, 191b/14, 194a/3

t.+ġa 010a/8, 030a/14, 033b/6, 043a/15, 073a/14, 079b/7, 086a/15, 095b/13, 105a/3, 105b/10, 106b/16, 151b/3, 154a/7, 161b/5, 181a/4, 198b/6, 198b/9

t.+nı 113b/3, 149b/10

t.+nıŋ turur 127b/12

t.+nıŋ 009a/4, 009a/6, 009a/9, 009b/8, 009b/9, 009b/10, 010b/17, 012b/5, 013a/12, 024b/7, 026a/8, 026b/13, 036a/16, 038a/6, 042a/8, 051a/4, 051a/5, 052b/16, 053b/16, 055a/7, 062a/7, 062a/9, 062b/7, 064b/14, 065a/8, 065a/12, 067b/1, 069b/15, 070b/6, 072a/5, 072a/18, 077a/11, 084a/18, 088b/15, 089a/1, 090a/10, 092a/16, 093a/2, 094a/8, 094a/13, 094b/2, 096b/3, 101b/2, 103b/9, 103b/10, 103b/13, 105b/7, 105b/8, 106a/8, 107b/5, 107b/17, 110a/14, 110b/10, 111b/4, 112a/2, 115a/15, 123b/11, 124a/3, 125b/7, 128b/6, 128b/8, 130b/8, 131b/11, 132a/2, 132b/6, 133b/8, 133b/13, 136a/2, 137b/7, 138b/8, 139a/1, 140a/16, 141a/1, 143b/9, 144a/9, 144a/13, 144a/18, 144b/4, 144b/8, 146a/8, 147b/9, 148b/5, 149b/10, 152b/3, 153b/8, 154a/4, 154b/6, 154b/14, 154b/15, 155a/12, 155a/13, 158a/9, 161b/12, 164b/6, 168b/8, 168b/9, 170b/5, 170b/10, 171a/7, 171a/16, 172b/10, 173b/1, 175b/1,

177b/16, 179b/12, 180a/12, 182a/6, 189a/4, 191a/4, 192a/12, 195a/12, 195b/17

[=781]

teb ateş, sıtma

t. 165a/4

t.+niŋ 165a/4

[=2]

teb‘ā bir devletin idaresi altında bulunanların bütünü, uyruk

t.+ge 051a/8, 076b/5, 076b/8, 078a/11, 083b/4, 086b/9, 087a/1, 091b/2, 095b/14, 097b/12, 101b/15, 107a/11, 112b/1, 113a/16, 115b/17, 118b/3, 119a/8, 123a/7, 125a/11, 129b/5, 160a/11, 160b/1, 160b/5, 160b/14, 166b/4, 186b/10, 192b/4

t.+ında 064a/9

t.+ige 005b/13, 040b/17, 045b/5, 070b/7

t.+ŋe 086b/17

t.+yiġa 068a/5

[=35]

tebārek ulu, yüce, mukaddes, münezzeh oldu

t. 033b/6, 039a/12, 049b/13, 051a/5, 083a/4, 089b/2, 094a/10, 106a/8, 117b/15, 120a/16, 121a/13, 135a/15, 138b/8, 147b/16, 152b/3, 154a/7, 155a/12, 157b/17, 168b/8, 168b/9, 170b/10, 173b/1, 177a/6, 191a/4, 199b/7

[=25]

teb-ḥısbe bir tür hastalık

t. 141b/14

[=1]

teb-lerze sıtma nöbeti

t. 141b/14, 143a/12

[=2]

tecāvüz başkasının hakkına el uzatma

t. 041a/8

[=1]

tecrübe deneme

t. 132a/10

t.+ler ḳılıp tururlar 192b/16

t.+ler 140a/5

[=3]

tedbīr bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, baş vurulan çare, önlem

t. 101a/15, 101b/1, 114a/11, 136a/12, 136a/13, 151b/9, 187b/2

[=7]

teemmül etraflıca düşünme

t. 015a/3

[=1]

tefaḥḥuṣ derinlemesine araştırma

t. 035b/11

[=1]

tefāvüt farklılık

t. 087a/7, 087a/9

[=2]

tefe tepe

t.+si 123b/6

[=1]

tefekkür düşünme

t. turur 090b/9

t. 009b/6, 009b/7, 009b/9, 113b/12

t.+de 015a/3

[=6]

tefsīr yorumlama, yorum

t. 176a/13

t.+ide 148b/11, 149a/14, 180a/4

t.+imiz 008b/17, 156b/9

t.+imizde 023a/13, 055b/18

t.+imizde 005b/12, 008b/12, 012a/14, 015a/13, 015b/7, 025b/5, 026a/11, 027a/10, 027b/13, 028a/4, 032b/1, 042b/9, 045b/10, 045b/17, 048b/15, 049a/3, 059b/4, 075a/8, 089b/4, 090b/13, 094a/15, 095a/4, 097b/4, 098b/5, 099b/17, 105a/4, 105b/16, 108a/17, 108b/16, 109b/14, 113a/6, 117a/12, 124b/2, 126b/11, 137a/16, 148b/4, 149a/14, 153a/5, 153b/5, 163a/10, 175b/3, 178b/7, 178b/15, 180a/4, 180b/14, 198b/10

t.+lerde 048b/1, 167a/11

t.+mizde 044a/15, 088b/14

[=57]

Tefsīr-i Durūd eser adı

T.+da 027a/6, 035b/15

[=2]

Tefsīr-i Ġarīb eser adı

T.+de 040a/11

[=1]

Tefsīr-i Muġnī eser adı

T.+de 004b/12, 006b/2, 009b/11, 011a/10, 011a/17, 011b/8, 013a/14, 013b/9, 015a/8, 015a/16, 017a/16, 020a/12, 021a/2, 021a/16, 021b/9, 022a/8, 022b/6, 022b/15, 036a/11, 037b/17, 038a/7, 040a/13, 040b/9, 041a/12, 043b/12, 044b/1, 045a/14, 046b/17, 047a/10, 048a/5, 048a/14, 049a/8, 049a/15, 049b/7, 050a/3, 051a/7, 056a/4, 061b/1, 066a/8, 067b/12, 069a/9, 069b/14, 070a/3, 071a/16, 081b/8, 110a/13, 110b/7, 116b/10, 121a/13, 124a/10, 126b/17, 128a/4, 128b/9, 129a/12, 135b/9, 138a/13, 142b/6, 144b/18, 150b/9, 152a/13, 157a/17, 160a/5, 164a/2, 167a/6, 177a/7, 178a/14, 180b/14, 197a/12

T.+din 194b/14

[=69]

Tefsīr-i Vurar eser adı

T.+da 163b/13

[=1]

Tefsīr-i Zāhidī eser adı

T.+de 009b/5, 011b/17, 042a/5, 100b/5, 136b/17, 153b/13, 160a/7

[=7]

teft sıcaklık

t.+idin 110a/11

[=1]

teh bir kat

t. 145b/6

[=1]

tehdīd korkutma, gözdağı verme

t. 051a/3

[=1]

teheccüd gece kalkıp namaz kılma

t. 026a/7, 045b/2

t.+de 018b/5

t.+niŋ 045b/3

[=4]

tehī boş

t. 078a/17

[=1]

tehlīl kelime-i tevhidi, "la ilahe illAllah" sözünü söyleme

t. 064a/6, 138a/3, 182a/17, 187b/3

[=4]

tehẕīb düzeltme, ıslah etme, halis duruma getirme

t.+de 026b/15

[=1]

tekbīr İslam dininde Tanrı'nın büyüklüğünü belirtmek için söylenen "Allahu ekber" sözü

t. turur 024a/8

t. 023b/6, 055b/13, 138a/2

[=4]

tekbīr-i evvel ilk tekbir

t. 029a/5, 029a/9, 029a/13, 029a/17, 029b/1, 030a/3, 029b/9, 030a/16

t.+de 024a/9

t.+iniŋ 049b/16

t.+ni 029b/7

[=10]

tekbīr-i tāḥrīme namaza başlama, iftitah tekbiri anlamında bir fıkıh terimi

t.+de 023b/1, 023b/2, 024b/11, 025a/2, 025a/4

[=5]

tekebbür kibirlenme, büyüklük satma

t. 001b/14, 002b/16, 041a/5, 064a/7, 088a/5, 091a/2, 091a/14, 091a/15, 091b/6, 094b/5, 129b/8, 132b/6

t.+niŋ 090b/15

t.+niŋ 091b/1

[=14]

teklīf bir hususta yapılması veya yapılmaması düşünülen şeyler hakkında başkalarına görüş sunma, öneride bulunma

t. 004b/13, 082b/11

[=2]

tekrār aynı olay, iş yahut eylemin yeniden bir veya daha çok defa meydana gelişi

t. 004b/11, 007a/7, 030a/1

[=3]

telaffuẓ söz söyleme

t. 005b/11

[=1]

telḳīn bir kimseye bir fikri aşılama, aşılayıp zihnine sokma, öğretme

t. 012b/13

[=1]

temḥīd tazim ve sena eylemek, sabaha karşı okunan dua

t.+ni 156a/9

[=1]

temiz kirli, lekeli, pis ve bulaşık olmayan, pak

t. 107b/13

[=1]

tems̱īl belirgin özelliklerini aksettiren simgesi durumunda olma

t. 062a/4

t.+i ėrdi 106b/15

t.+i turur 062a/4

t.+i 125a/16

[=4]

temür demir

t. 143b/10

t.+din 153a/6, 153a/9

[=3]

ten vücut, beden, ten

t. 093b/7

t.+de 163a/5

t.+din 155a/13, 164b/7

t.+ge 030b/17, 051b/16, 052a/10, 069a/3, 070b/7, 070b/8, 070b/14, 072b/1, 072b/4, 072b/8, 076a/8, 076a/9, 076a/11, 076b/5, 076b/9, 101a/11, 111a/15, 111a/16, 111b/1, 114a/5, 114a/9, 120b/11, 165a/9, 167b/16

t.+i 093b/3

t.+ideki 017b/6, 049a/4, 120b/17

t.+idin 015a/16

t.+iŋ 014a/13

t.+ini 036a/11, 039b/6, 052a/3

t.+iniŋ 099b/15, 153b/11

t.+leri 178b/5

t.+ni 164a/7

[=42]

tena‘um bolluk içinde yaşama

t. 013a/1

[=1]

tenbīh uyarma, uyarı, aklını başına getirme

t. 005b/16, 030b/4, 036a/5, 054b/10, 056b/1, 063b/6, 070a/12, 084b/13, 087a/16, 090a/3, 091b/13, 095b/9, 103b/3, 113a/15, 114a/3, 115a/7, 121a/1, 129b/13, 167a/7, 177a/13, 178b/3

[=21]

ten-dürüst sağlıklı, dinç

t. ėrdi 093b/3

t.+ luḳ 126b/7

[=2]

ten-dürüstluḳ sağlıklı olma

t.+nı 020b/1, 037b/8

[=2]

teng denk, eşit

t. 159a/17

[=1]

teng-dest züğürt, eli dar, yoksul

t. 160b/7

[=1]

teng-destlıḳ eli darda, yoksul; bk. teng-destlik

t. turur 162a/16

[=1]

teng-destlik eli darda, yoksul; bk. teng-destlıḳ

t. 037a/14, 160b/1, 162b/12, 177b/16

t.+din 160a/11

[=5]

tenge Gazneliler, Altın Orda hanları, Timurlular ve Akkoyunlular tarafından kullanılan, bugün Kazakistan'ın para biriminin adı olan gümüş sikke

t. 030b/17, 051b/15, 052a/10, 052a/10, 069a/3, 070b/7, 070b/8, 070b/14, 072b/4, 072b/8, 076a/8, 076a/9, 076a/11, 076b/5, 076b/9, 111a/15, 111a/16, 111a/16, 111b/1, 114a/5, 114a/9, 120b/11, 165a/9, 167b/16

t.+din 168a/1

t.+ġa 049a/6

t.+ge 072a/16, 111a/16, 111b/3

t.+ni 070b/8, 111a/17, 111a/17

t.+niŋ 167b/16

t.sini 101a/11

[=34]

tenge-yi şehir şehrin para birimi

t. 145b/6

[=1]

tenzīl-i āsumān gökyüzünden inme

t. 134a/5

[=1]

tepre- hareket etmek, kımıldamak

t.-diŋiz 090b/2

t.-gey 180a/15

t.-mek 107b/16

t.-r 108a/1, 108a/2

t.-se 108a/1

[=6]

tepret- hareket ettirmek, kımıldatmak

t.-megey 023a/14

[=1]

ter deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı

t. 156b/8

[=1]

ter ıslak

t. 180a/1

[=1]

ter- dermek, toplamak

t.-ip 080a/12, 161b/7

[=3]

ter mūy bıyık, tüy

t. 008a/8, 017b/6, 120b/17

t.+ġa 118b/2,

t. + ı 200b/12

t.+ınıŋ 017b/13, 029a/11, 029a/15, 049a/4, 191a/16, 200b/10

t.+umda 123b/3

t+ nıŋ 200b/11

[=13]

terāḫī gayretsizlik ve gevşeklik gösterme, gevşeme, geri çekilme, geri durma

t. 026b/7

[=1]

terāvīḥ Ramazan'da yatsı namazından sonra kılınan yirmi rekatlık namaz

t.+ni 063b/2

t.+niŋ 195b/9

[=2]

terāzū bir kolun iki ucuna asılı iki kefeden meydana gelen tartı aleti, terazi

t. 112a/4

t.+da 013a/15, 109a/16

t.+nı 107b/3, 179b/6

t.+nıŋ 005a/13

[=6]

terāzūdār tartan kişi

t.+lar turur 107b/5

[=1]

terāzū-yı a'māl amellerin terazisi

t.+iŋġa 005a/16

t.+iġa 069a/8

[=2]

terāzū-yi pelle-yi ḥasenāt hasenat terazisinin kolu

t. 004a/15

[=1]

terbiyet istenilen şekilde yetişmesini sağlamak için bir kimseye gerekli bilgi ve nitelikleri kazandırma, eğitme

t. 069a/6

[=1]

Tercümānu'ṣ-Ṣalāt eser adı

T.+da 032a/8

[=1]

Tercümetü'l-İḥyā eser adı

T.+da 053a/17

[=1]

Tercüme-yi İḥyā eser adı

T.+da 048b/17

[=1]

tere taze, tere otu

t. 079b/9

[=1]

tėre deri

t.+si turur 200b/4

t.+side 140b/8, 144b/6, 144b/14

t.+sige 135a/4, 139b/12

t.+sinde 141b/11

[=7]

tereddüd karar verememe, kararsızlık

t. 053a/12

[=1]

terġīb rağbet ettirme, istek uyandırma

t. 028a/11

[=1]

terġību'ṣ-ṣalāt eser adı

t.+da 124b/12, 128b/14

[=2]

teril- derilmek, toparlanmak

t.-ür 173a/15

[=1]

terk bırakma

150a/17

[=1]

terk-i cemā'at cemaatin terki

t. 021b/8, 028b/9, 130a/13

[=3]

terk-i edeb edebin terki

t. turur 085a/10

[=1]

ters korku

t. 092b/2

[=1]

Tersā Hristiyan

T. 056A/14, 056A/16, 142A/13

T.+lar ėrdiler 109b/14

T.+lar 064a/14, 196b/10

T.+lardın 064a/10

[=7]

tertīb düzenleme, hazırlama

t. 033a/1, 034a/13, 039b/9, 067a/9, 145b/3, 147a/5, 198b/13, 199a/5

t.+i 002a/12

[=9]

tertīl usulüne uygun şekilde her harfin hakkını vererek güzel sesle okuma

t. 024a/12

[=1]

tesbīḥ Allah'ı takdis ve tenzih etme, hakk'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme

t. turur 196a/2

t. 013a/9, 013a/12, 013b/2, 014a/8, 031b/10, 045b/4, 064a/6, 150b/1, 151a/2, 151b/3, 161a/2, 182a/17, 185a/16, 186b/15, 187b/3, 189b/17, 201b/12

t.+din 189b/17, 201b/9, 201b/10

t.+dür 201b/7

t.+i 013a/8, 018b/7, 039a/10, 053a/3

t.+idin 201b/8

t.+lerni 188b/2

t.+leri 201b/12

t.+ni 013a/13, 013a/16, 013a/17, 013a/18, 017a/9, 031b/9, 031b/15, 034a/13, 038b/13, 043a/14, 160b/16, 160b/17, 193a/5, 199b/3

t.+niŋ 064a/7

[=44]

teskīn yatıştırma, sükûnete erdirme

t. 141a/9

[=1]

teslīm bir şey veya birini bir makam veya kimseye verme, götürüp verme

t. 018b/17, 168a/2

[=2]

teşebbüh benzemek

t. 198a/10

[=1]

teşehhüd namazda oturulduğu vakit "ettahiyyatü" duasını okuma

t. 024a/11

[=1]

teşne susuz, susamış

t. 019b/6, 030b/11, 046a/10

t.+ge 030b/2, 197b/8

t.+lerġa 072a/10

t.+lerge 101b/17, 185a/14

t.+leriġa 184b/5

[=9]

teşnelik susuz kalma durumu

t. 046a/9, 071a/7

[=2]

teşvīş insanın zihnini meşgul eden şey, gaile, karışıklık

t. 012b/10, 122a/9, 136a/17, 141a/13, 143b/3, 149a/3, 173a/16, 174b/10

t.+de 097a/7

t.+i 052b/13, 153a/1

t.+ini 160a/5, 160a/17

t.+ler 061b/14, 112b/5

[=15]

tevāżu' alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma

t.+dın turur 092b/14, 092b/17

t. ėrdi 092b/13

t.+nıŋ 002b/17, 092b/11

t. turur 094a/12

t. 001b/13, 002b/16, 002b/17, 053b/13, 088a/5

[=10]

teveccüh yakınlık duyma, hoşlanma, beğenme, iltifat

t. 012b/5, 022b/4

t.+i 031a/12, 031a/13, 127a/9

[=5]

tevekkelu'l-lah Allah'a dayandım ve güvendim

t. 161b/5

[=1]

tevekkül Allah'a güvenme

t. 022b/3

[=1]

tevellüd doğma, dünyaya gelme, doğum

t. 141a/14

[=1]

tevfīḳ Allah'ın yardımı, Allah'ın, kulunun fiilini rızasına ve muhabbetine uygun kılması, kulunu irade ve rızasına uygun işler yapmaya muvaffak kılması, yardım

t. 029a/8, 029a/12, 029a/16, 033b/14, 035a/4, 036a/3, 039a/4, 041b/2, 047b/2, 051b/14, 052a/1, 064b/6, 076b/11, 112a/6, 126b/15, 128a/12, 139a/6, 139b/8, 144b/16, 151a/13, 153a/12, 157a/17, 183a/2, 192b/7, 193b/9

t.+ı 033b/11

t.+i 094b/3

[=27]

tevfīḳ-ı rabbānī Allah'ın yardımı

t. 001b/12

[=1]

tevfīḳ-ı refīḳ dostun yardımı

t. 153b/8

[=1]

tevfīḳ-ı ṭā'at ibadetin yardımı

t. 200b/13

[=1]

Tevrāt dört kutsal kitaptan Hz. Musa'ya indirileni, Musevilerin mukaddes kitabı

T. 044b/12, 051b/7, 104a/17

T.+da 021a/11, 027a/8, 061b/2, 070a/10, 108a/3, 110a/5

t.+nı 104a/16, 104b/1

[=11]

tevessü' yayılma, genişleme, büyüme

t. 049b/5

[=1]

teyemmüm suyun bulunmadığı veya kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda toprak, kum vb. ile kolları ve yüzü meshetmek suretiyle abdest alma

t. 012b/4

[=1]

tė- söylemek, demek; bk. dė-

t.-ġay 077b/1

t.-gen 054a/2, 054b/16, 130a/6

t.-güçi 126b/10

t.-mek 064b/17

t.-meseŋ 082b/12

t.-p 138a/7

t.-se 008b/7, 010b/17, 053a/4

[=11]

tėg- ulaşmak, değmek, dokunmak

t.-e kėldi 086b/14

t.-er ėrdiler 167a/15, 167a/16

t.-er 019a/7, 023b/3, 045b/6, 087b/11, 167b/11

t.-ey 022b/12, 087b/2, 121a/8

t.-gen 145b/15

t.-ip 076b/17, 077a/1

t.-ip 072b/1

t.-medi 077a/1, 077a/5

t.-megen 144b/11

t.-megey 027a/5, 045b/6, 113a/5, 135a/9, 141a/3, 153a/2, 179a/5

t.-mek 150b/6

t.-mes 055b/4, 085b/10, 127b/11

t.-mese 080b/2

t.-se 073a/2, 091a/7

t.-ür almaġaylar 138b/7, 138b/17

t.-ür almagey 136b/3

[=35]

tėg gibi

t. 194b/4

[=1]

tėgre çevre, etraf

t.+side 136a/2

[=1]

tėgrü doğru, kadar

t. 013a/12, 019b/3, 024b/1, 030a/1, 034b/4, 036b/15, 040a/8, 042a/3, 042b/14, 045a/13, 045b/13, 045b/16, 046a/7, 048a/7, 049a/1, 050a/10, 059b/17, 070a/10, 070b/8, 074a/16, 111b/3, 114a/15, 135b/4, 135b/5, 135b/11, 135b/12, 135b/16, 143a/9, 144a/1, 145a/17, 151a/15, 155b/4, 156a/13, 167b/14, 168b/11, 176a/6, 182a/11, 189a/2, 196a/12, 196b/16

t.+niŋ 179b/4

[=41]

tėgür- değdirmek, ulaştırmak

t.-di ėrse 171b/9

t.-di 040b/17, 120b/5

t.-düm 120b/6

t.-düŋ 115b/6

t.-ey 122b/11

t.-gen 114b/15

t.-genim 171b/7

t.-gey 016b/10, 125a/6

t.-geyler 173a/17

t.-megey 141a/12

t.-mek 023b/15, 115b/4

t.-meklik 073a/15

t.-meslikde 089a/16

t.-se 017b/13

t.-üp 072b/13

t.-ür 003b/9, 038a/3, 047a/13, 066a/1, 066a/7, 139a/11, 141b/5

[=25]

tėn ten, beden, vücut

t.+ide 164a/10

t.+ige 152a/15

[=2]

tėpre- hareket etmek, kımıldanmak

t.-gey 181b/1

[=1]

tėş- deşmek, delmek

t.-ip ėrdiler 179b/15

[=1]

tėve geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan

t. 018a/1, 029a/10, 047a/3, 047a/5, 138a/8, 168a/10, 168a/11, 170b/5, 170b/8, 198a/8, 200b/1

t.+ge 047a/5, 158a/8

t.+lerini 029a/12

t.+leriniŋ 170a/1

t.+ni 046b/17, 047a/2, 047a/9, 168a/12, 168a/16

t.+ni 168a/15

t.+niŋ 029a/11, 069a/7, 166a/9, 178b/17

t.+si 138a/6

t.+sige 138a/8

t.+siniŋ 113a/16

[=29]

tėveçe deve gibi

t. 109b/8

[=1]

tıŋla- dinlemek

t.-maḳ 162a/10

[=1]

tınıġlıġ sakinlik,gönlü rahat, dinç

t.+nıŋ 136b/17

[=1]

tırmaḳ tırnak, bk. tırnaḳ [=1]

t. 052b/10

[=1]

tırnaḳ insan ve omurgalı hayvanlarda parmak uçlarının üst kısmını örten boynuzsu tabaka; bk. tırmaḳ

t. 160b/3, 161a/12

t.+ı 179a/2

t.+ını 057b/6, 057b/11, 057b/13

t.+ıŋnı 160b/6

t.+nı 057b/8, 163a/7

[=10]

ticāret kazanç elde etmek için yapılan mal ve ürün alım satımı, alış veriş

t. 075a/3

[=1]

tīġ kılıç

t.+ı turur 096b/3

[=1]

tik- dikmek, yükseltmek, kaldırmak

t.-ip 024b/1, 079b/12, 079b/13, 094a/4

t.-keyler 046b/6

t.-mek 163a/5

t.-se 070a/9

[=7]

tike et, ekmek, peynir vb.nde parça, lokma, dilim

t. 079a/14

[=1]

tiken diken

t. 038a/3, 066a/1

[=2]

tikil- iplikle bir araya getirilmiş, dikilmiş

t.-miş 023b/17

[=1]

tiktür- diktirmek

t.-üp 096b/13

[=1]

til 1. düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan faydalanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş sistem, lisan

t. 008a/8, 024a/12, 046a/11, 049a/16, 102a/8, 107b/12, 113b/7

t.+din 103b/1

t.+ġa 167b/8

t.+i 002a/5, 002a/7, 012b/3, 012b/5, 012b/7, 091b/15, 098a/10, 100b/1, 100b/3, 103a/13, 107b/9, 112b/13, 119a/11, 119b/5, 123a/15

t.+idin 101b/10, 135a/8

t.+iġa 007a/11, 013a/15, 030b/13, 065b/14

t.+im 103a/2

t.+in 002a/8

t.+iŋ 102a/3

t.+indin 002a/9

t.+ini 064a/6, 103b/5, 113b/10, 200a/1

t.+iniŋ 137b/13

t.+iŋni 099a/1, 101b/17, 102a/6

t.+ni 003a/3, 003a/5, 065b/17, 095a/8, 096a/2, 101b/5, 101b/14, 103a/3, 185a/10

2. ağız boşluğunda yer alan, tat duymaya, besinleri ağız içinde evirip çevirmeye, yutmaya ve sesleri çıkarmaya yarayan etli, uzun ve hareketli organ

t. 123b/3

t.+i 098a/10, 119a/11, 121b/9, 144a/18

t.+iġa 101b/10, 101b/11, 107a/17

t.+ini 109a/3, 148a/15,

t.+leri 109b/2

t.+niŋ 104a/2

[=63]

tilāvet Kuran'ı güzel sesle ve kurallara göre okuma

t. 121a/8

[=1]

tile- 1. dilemek, istemek

t. 121a/13

t.-di ėrse 111a/10, 136a/13

t.-di 009a/17, 076a/7, 076a/9, 082b/17, 086a/2, 086a/3, 086a/5, 086b/14, 090a/4, 091a/16, 126a/11, 166b/10, 168b/6, 169b/15

t.-diler 086b/3

t.-dim 100a/13, 128b/11

t.-diŋ 128b/12

t.-gen 076b/11, 101a/17, 128a/8, 148a/3

t.-gey 011b/9, 022a/4, 059a/12, 078a/6, 079b/11, 080a/16, 086b/17, 094b/11, 199b/7

t.-geyler 006b/11, 015a/9, 019b/1, 019b/4, 045b/14, 046b/6, 049a/2, 059a/10, 063b/10, 070b/5, 136a/4, 153b/16, 183b/9, 189a/1, 197a/15

t.-gil 068a/8, 086b/14, 101a/2, 125b/15, 129b/2, 134a/1, 135a/16, 191b/6, 199b/15

t.-megey 008b/17, 038a/14, 121b/14

t.-meklik turur 093b/2

t.-meklik 094a/7, 185b/2

t.-mekniŋ 107b/14

t.-meŋler 076a/4

t.-mes ėrdi 071a/2

t.-mes 181a/8

t.-mese 016b/2, 094a/11

t.-ŋ 088b/16

t.-ŋizler 063b/16

t.-ŋler 177a/6, 189b/7 , 196b/2

t.-p ėrdiŋizler 025b/15

t.-p turur 047a/9, 074b/4, 074b/9

t.-p 057b/12, 059b/15, 071a/9, 071b/3, 099a/7, 117b/8, 117b/15,

170a/8, 170a/9, 170a/11, 171b/7

t.-rsen 017b/6, 021b/2

t.-r ėrdi 045a/1, 083a/5, 172b/7

t.-r 005b/9, 007b/8, 010b/8, 020a/13, 039b/2, 041a/6, 059a/3, 063b/13, 063b/15, 072b/3, 086b/15, 094a/8, 097b/15, 107b/10, 117b/10, 117b/17, 126a/2, 127a/15, 129a/8, 131a/11, 133b/7, 159b/12, 171a/4

t.-rler 020a/4, 049b/7, 061b/12, 090b/7, 125a/5, 165b/7, 166a/11, 194b/1

t.-rniŋ 177b/1

t.-se 012a/15, 016a/13, 016a/16, 019b/2, 022b/4, 022b/5, 023a/6, 023a/7, 044a/5, 044b/4, 048a/12, 049b/13, 052b/6, 055a/5, 059a/14, 059a/15, 059a/16, 067a/11, 070a/13, 082a/2, 083a/8, 087a/8, 088b/16, 089b/12, 091b/12, 094a/11, 095a/7, 101a/1, 101a/7, 101a/13, 108b/2, 108b/5, 113b/11, 114a/1, 115a/10, 115a/11, 120a/16, 127a/16, 128b/15, 131a/11, 137b/10, 141a/5, 144b/2, 148a/1, 148a/2, 148b/12, 148b/13, 148b/16, 149a/2, 150a/11, 150b/17, 155b/6, 156b/9, 156b/12, 156b/15, 156b/17, 157b/15, 159a/2, 159a/9, 159b/2, 160b/9, 181a/14, 181b/9, 183a/17, 184b/13, 185a/8, 187a/5, 188b/1, 189b/17, 190b/14, 191b/14, 192a/1, 192a/4, 192a/10, 193a/14, 196a/8, 197a/7, 199b/10

t.-seler ėrdi 164b/4

t.-seler 158a/1

t.-sem 008b/9, 084b/9

t.-seŋ 010a/7, 010a/8, 056a/7, 101a/6, 119b/10, 129a/17, 194a/14

t.-sen 021b/3

t.-seŋizler 054a/1, 167a/2

t.-sün 194a/4, 198a/16

t.-y 071b/9, 074b/1, 076a/10, 083a/6, 142a/16, 154b/2, 154b/5

t.-yü 037a/5, 128b/10

2. yardımcı fiil

emān t.-geyler 197a/15

ḥacet t.-se 185a/8

icāzet t.-p 170a/8

penāh t.-ŋler 177a/6

penāh t.-se 022b/5

penāh t.-yü 037a/5

emān tile- “can güvenliği dile-”

ḥacet tile- “iste-”

icāzet tile- “izin iste-”

penāh tile- “sığınılacak yer dile-”

[=232]

tilek arzu, istek, dilek

t. 002a/10, 055a/5, 076a/5, 098a/15, 126a/2, 127a/15, 127a/16, 129a/7, 129a/17, 129b/2

t.+i 199b/7

t.+iŋ 199b/15

t.+ini 126a/3

t.+iŋni 126a/3, 128b/12

[=15]

tileklik arzu etme durumu

t. 129b/4

[=1]

tileş- karşılıklı isteme

t.-ip 178b/2

[=1]

tilsiz dilsiz, konuşma yeteneği olmayan

t. 107b/8, 107b/12

[=2]

tiniş susmak, dinleniş

t.+i 196a/1

[=1]

tīre karanlık, bulanık

t. 022b/12

[=1]

tirgüz- diriltmek

t.-gey 126a/11, 181b/6

t.-sem 181a/11

t.-ür 101a/16

[=4]

tirik diri, canlı

t. 035a/1, 107b/9, 119a/12, 119a/13, 132a/13, 162a/17, 166b/17, 169a/17, 172a/6, 181a/2, 182a/17

t.+iŋde 089b/6

t.+lerdin 095a/3

t.+lerniŋ 107b/11, 156a/1

[=15]

tiriklik canlılık

t.+din 067b/4

t.+i 098b/2

t.+imni 117b/15

t.+ini 078a/3

[=4]

tiş diş. üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri

t. 005b/11, 019a/14, 080a/7, 081a/13, 141b/15, 142a/7, 142a/8, 163a/8

t.+din 080b/2

t.+i 144a/15, 200b/3

t.+iŋ 160b/6

t.+ini 019a/14, 080a/18

t.+ḳa 142a/9

t.+ke 163a/1

t.+leri 153a/6

t.+leriŋ 019b/10

t.+lerniŋ 164b/7

t.+ni 019a/16

t.+niŋ 099b/15

[=22]

tişle- dişlemek, diş geçirmek

t.-p turur 047a/4

t.-r 047a/5, 167a/2

t.-ydür 047a/3

[=4]

tişük delik

t.+leri 158a/7

[=1]

titre- (birinden, bir şey veya bir halden)

korkmak, korkuya kapılmak
t.-gey 181b/15
t.-r 108a/1
[=2]
titrek titreme
t. 154a/9, 173b/14
[=2]
tiz bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım, oturur halde iken uyluğun üst tarafı
t.+i 031a/6, 079b/14
t.+ige 075b/13
t.+im 068b/13
t.+ini 024a/16, 032a/4, 048b/2
t.+iniŋ 093b/12
t.+leri 032a/2
t.+leriġa 024a/15
[=10]
tīz keskin, sert
t. 090a/10
[=2]
tīz-i ṭab‘ keskin zeka
t. 147b/2
[=1]
tofçaḳ semiz at, küheylan
t. 138b/11
[=1]
tofraḳ toprak
t. turur 076b/1, 091a/1
t. 016b/13, 016b/14, 068b/8, 094b/16, 104b/1, 151a/13, 163a/3
t.+dın 091a/1
t.+ġa 131b/3
t.+nı 068b/3, 068b/4
t.+nıŋ 151a/14
[=14]
toġ- doğmak
t.-ar 010b/15, 133a/3, 136b/16, 165a/2
t.-ardın 014a/2
t.-ḳan 013b/7, 064b/15, 144b/1, 188b/4
t.-ḳanda 036b/2
t.-ḳandın 036a/7, 036a/10, 191a/7
t.-ḳanı 025b/3
t.-ḳannıŋ 120b/11
t.-ḳay 164b/2, 178a/13, 180b/14
t.-ḳunça 036a/3, 036a/6, 036a/10, 036a/13, 046b/8, 136b/16
t.-maġunça 179b/8
t.-mas 077a/11, 144a/7
t.-masdın 032b/17, 033b/12, 155a/16
t.-mış 014b/3, 045a/3
t.-sa 036a/16, 036b/6, 121b/5
t.-uŋlar 077b/14
t.-unça 036a/1
t.-up turur 125a/3, 188b/7
t.-updur 191a/14, 193a/12
[=41]
toġra- doğramak, dilimlemek
t.-maḳ 081a/14
t.-p 164a/3
[=2]

t.+ıġa 081a/9

t.+ını 167b/12

t. +ġa 022b/13

t.+umıznı 025a/10

t.+uŋıznı 170a/16

[=19]

toŋuz domuz

t. 179b/9

[=1]

torul- siper olmak, korumak

t.-gey 180b/6

[=1]

tōst dost, bk. dōst

t. 080b/7

[=1]

toy- açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hâle gelmek

t.-a 167b/3

t.-ar 084a/10

t.-ġaylar 182a/9

t.-mapdur 021b/17

t.-mas 082b/1

t.-masdın 080b/13

t.-sa 078a/17

[=7]

toyġar- doyurmak

t.-sa 029a/7

t.-sam 029a/9

[=2]

toyġarmaġlıķ doyurmak

t. 185a/13

[=1]

töben alt, aşağı

t. 056a/3, 109b/3, 123b/10

[=3]

töhmet kesin olarak ispat edilmediği halde birine suç yükleme, suçlama, suçlanma

t. 063b/4, 100a/3, 194a/1

[=3]

töhmetçilıķ töhmet etme durumu

t. 041a/6

[=1]

tög- (ufalamak, ezmek, parçalamak, karıştırmak, temizlemek, bastırmak, sıkıştırmak vb. maksatlarla) bir şeyin üzerine arka arkaya vurmak, dövmek

t.-er 068b/6

t.-ür ėrdi 068b/7

[=2]

tök- (sıvı veya tane hâlindeki şeyleri) bulundukları yerden başka bir kaba veya yere boşaltmak

t.-egey 179a/5

t.-üp 122b/8

[=2]

tökül- dökülmek

t.-dü 090a/9

t.-gey 009a/5

[=2]

tört dört

t. turur 059b/6, 079b/6

t. 004a/8, 017b/17, 018a/15, 018b/2, 020a/17, 020b/15, 022a/11,

023b/1, 025a/16, 028b/13, 028b/17, 029b/16, 035a/1, 036a/5, 037a/18, 037b/2, 037b/3, 037b/4, 037b/5, 039b/3, 039b/5, 039b/8, 039b/9, 040a/15, 040b/8, 043b/15, 044a/5, 044b/9, 045a/10, 045a/12, 045b/3, 050a/3, 050a/4, 050a/17, 050b/15, 051b/6, 052a/13, 054b/2, 065a/1, 065a/6, 073b/2, 076a/11, 082b/9, 083a/8, 083a/12, 083b/8, 083b/9, 085a/10, 089a/13, 090b/7, 090b/8, 093a/10, 094b/8, 099b/3, 115b/12, 120b/4, 124b/15, 126b/5, 130b/11, 133b/11, 133b/12, 133b/13, 137b/11, 145b/3, 145b/9, 149b/7, 151a/1, 151a/2, 157b/5, 161a/6, 165a/10, 171a/13, 180a/2, 184a/12, 184a/15, 184b/14, 185a/7, 187b/3, 190b/11, 190b/12, 195a/6, 197a/3, 197a/13, 197a/17, 197b/3, 197b/13, 199b/9, 200a/3, 200a/6, 201b/4

t.+i 082b/12, 190b/5

[=103]

tört miŋ sayı grubu

t. 045a/7, 045a/10, 061b/8

[=3]

tört yüz sayı grubu

t. 050b/3, 058b/4, 058b/5, 058b/7, 071a/14, 076a/8, 076a/9, 123b/7, 123b/8, 149a/13

[=11]

tört yüz ėllig sayı grubu

t. 187a/17

[=1]

tört yüz miŋ sayı grubu

t. 167a/10, 179b/7

[=2]

törtünç dördüncü, bk. törtünçi

t. 082b/12, 130b/13, 141a/9, 145b/16, 149b/12, 155a/14, 161a/8, 161a/11, 171b/1, 176a/13, 184b/11, 184b/17, 186a/5, 187b/7, 189b/1, 193b/13, 194a/8, 196b/9, 197b/5, 197b/9, 198b/2, 199a/1, 199a/5, 199a/16, 200a/8

t.+ide 037b/5, 195a/11

[=27]

törtünçi dördüncü, bk. törtünç

t. 002b/4, 002b/9, 002b/13, 003a/1, 003a/5, 003a/12, 003b/1, 003b/6, 003b/16, 004a/14, 005b/9, 009a/5, 012b/15, 016b/2, 019a/13, 023a/3, 023b/16, 027a/16, 028b/16, 029b/10, 030b/2, 030b/6, 031a/16, 033a/2, 037b/1, 039b/10, 043b/17, 044a/7, 054b/16, 055b/12, 056b/4, 059b/2, 061b/12, 063a/2, 063a/17, 063b/11, 065a/4, 077a/7, 080b/11, 083a/14, 093a/17, 095a/12, 101b/5, 104b/4, 115a/4, 120a/7, 121a/8, 127b/17, 128a/4, 134a/4, 138a/12, 145b/5, 151a/8

[=52]

töşe- bir şeyi bir yere sermek, yaymak

t.-p 112b/2

[=1]

töşek yatak

t.+ge 132a/6

[=1]

tövbe işlediği bir hatadan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

t. turur 011a/8, 101a/12, 101b/3

t. 012b/2, 012b/14, 015b/8, 023a/12, 037a/14, 101a/8, 101a/11, 101a/12, 101b/1, 101b/3, 105a/13, 112a/6, 127a/2, 128a/2, 144b/17, 167b/11, 178b/10, 186b/15

t.+din 127a/2, 128a/2

t.+ġa 012b/5

t.+ŋ 105a/13

t.+ni 126b/15

t.+si 091a/13

t.+si 099a/6, 195a/15

t.+sidin 011b/2

t.+sini 012b/6, 099a/6

[=34]

tövbe-yi naṣūḥ samimi tövbe

t. 098a/4, 110b/15

[=2]

tuvānā güçlü

t.+sı 014a/15

[=1]

tūde yığın

t. 068b/3, 077a/4, 084b/14, 084b/15, 084b/17

[=6]

ṭūfān çok şiddetli yağmur ve fırtına

ṭ. 140a/14

ṭ.+dın 186a/16

[=2]

ṭufeyl dalkavuk, çanak yalayıcı, başkasının sırtından geçinen (kimse)

ṭ.+ide 061a/14

[=1]

tuḫm-ı mu‘aṣfer susam tohumu

t. 122b/7

t.+niŋ 122b/8

[=2]

tul dul

t. 113a/4

[=1]

ṭulū‘ doğmak, meydana çıkmak

ṭ. 066a/5

[=1]

ṭumar muska, bk. tumar

ṭ. 003b/5, 087b/3, 087b/4, 137a/16, 141b/16, 144a/17, 144b/1

[=7]

tumar muska, bk. ṭumar

t. 132b/16

[=1]

tur- 1. bir yerde beklemek, sabit kalmak, durmak; bk. dur-

t.-dılar 074a/7

t.-dum 057a/6, 068b/5

t.-duŋuz 090b/1

t.-ġan 027b/11, 057a/8, 141b/15

t.-ġaylar 154b/9, 154b/10, 154b/12

t.-ġıl 068b/4, 094a/1

t.-masa 111b/17

t.-mış 027b/7

t.-sa 022b/16, 100b/1

t.-sun 026b/17

t.-up ėrdi 122b/3

t.-up turur 024a/8, 032b/1, 072b/12

t.-up 022b/13, 027a/12, 053b/5, 067a/4, 071a/7, 074b/17, 081b/5, 120a/2, 122b/2, 145b/15, 153b/16, 155b/10, 163a/1, 167a/1, 174a/6, 174a/8, 176a/9, 200b/7

2. yardımcı fiil

namāzġa t.-dı 166a/6

şük t.-duŋuz 090b/1

şük t.-maḳlıḳ 081b/3

şük t.-sa 100b/1

ö. turġan 081b/16, 089b/17

ö. turġaylar 081b/15

ö. turup 017a/6, 034a/11, 081a/13, 162a/1, 162a/8, 162a/17

namazġa tur- "namaz kıl-"

öre tur- "ayakta dur-, ayağa kalk-"

şük tur- **"**sessiz dur-, hareketsiz kal-, hareket etme-"

3. ek fiil

'Abdu'l-lah'nıŋ t.-ur 168a/11

'āciz t.-ur 131b/4, 189a/14

'ādet t.-ur 111a/12

'ādil t.-ur 107b/7

'alāmeti maġfiret t.-ur 193b/15

'alāmeti t.-ur 129b/16

'ālem t.-ur 108b/13

'alī̄ muvaffaḳ t.-ur 073b/15

'alī̄din t.-ur 171a/11

'ālimraḳ t.-ur 108a/14, 176b/5

'amel t.-ur 023b/8, 037b/16

'āṣī̄ler t.-ur 102b/14, 111a/6

'ibādet ḳılıp t.-ur 025b/16, 026a/3

'ibādet t.-ur 010a/5, 126b/3, 196a/1

'ifrī̄tī̄ t.-ur 135b/17

'ilācını t.-ur 132a/9

'ilim t.-ur 023b/12

i'ṭā ḳılıp t.-ur 063b/8, 068a/17, 116a/12, 123a/9, 123a/11

'os̱mān t.-ur 170b/2

'öşr t.-ur 065a/7, 065a/8

'uḳūbet t.-ur 093b/8

abdāldın t.-ur 034b/9

aç t.-ur 069b/4

açılıp t.-ur 031a/9

ağır t.-ur 013a/15

āḫiretde t.-ur 030b/14, 110a/4

āḫirü'z-zamān t.-ur 181a/1

aḥvāl t.-ur 074b/6

alġan t.-ur 173a/2

alıp t.-ur 096b/6, 096b/7, 097a/3

alışıp t.-ur 087b/14

Allah t.-ur 181b/7

alte t.-ur 080b/12

130a/3, 130a/11, 130a/14, 130b/2, 130b/4, 132a/14, 132b/7, 134a/5, 135b/14, 136a/3, 136a/6, 136b/15, 138a/9, 144b/18, 145a/11, 150b/1, 150b/11, 152a/14, 152b/13, 153a/2, 153b/7, 153b/10, 154b/7, 155b/9, 156a/5, 157b/5, 157b/16, 158a/1, 159a/14, 160a/4, 160b/8, 161a/4, 161a/6, 161a/14, 162b/3, 162b/5, 162b/11, 163a/17, 163b/5, 165a/15, 165b/6, 165b/15, 166a/17, 166b/3, 167b/5, 171a/10, 175b/9, 178a/8, 182b/14, 182b/16, 184a/11, 184a/14, 184b/9, 185a/6, 186a/13, 186b/6, 188b/2, 188b/8, 189a/15, 192a/8, 192a/13, 192b/3, 193a/3, 193b/6, 193b/9, 195b/15, 200b/8

kėlip t.-ur 154a/9

kėlip t.-ur ėrdi 122b/9

kėltürüp t.-ur 004b/12, 004b/15, 005a/11, 005b/5, 005b/17, 006a/2, 006a/4, 006b/10, 007a/6, 007a/13, 007b/15, 007b/17, 008b/17, 009a/14, 009b/11, 010b/4, 011a/7, 011a/10, 011b/1, 011b/8, 011b/17, 012a/9, 012a/14, 013a/4, 013a/6, 013b/7, 013b/10, 014a/7, 014b/2, 014b/4, 014b/15, 015a/8, 015a/13, 015a/15, 015a/16, 015b/3, 015b/7, 016a/10, 016b/15, 017a/8, 017a/11, 017a/13, 017a/16, 017b/15, 018b/1, 019b/9, 020a/3, 020a/12, 020b/4, 020b/12, 021a/2, 021a/4, 021a/17, 021b/7, 021b/9, 021b/16, 022a/8, 022b/7, 022b/15, 023a/13, 023a/17, 024b/11, 025a/8, 025b/5, 026a/11, 026b/12, 026b/16, 026b/17, 027a/2, 027a/7, 027a/10, 027a/14, 027b/8, 027b/13, 028a/4, 028a/10, 028a/16, 028b/1, 028b/2, 029a/1, 030a/13, 030b/4, 030b/16, 031b/17, 032a/2, 032a/15, 032b/17, 035a/3, 035a/6, 035b/5, 036a/6, 036a/8, 036a/11, 036b/4, 036b/10, 036b/11, 037a/13, 037b/2, 037b/8, 037b/12, 037b/15, 038a/7, 038a/9, 038a/14, 039a/6, 039b/3, 039b/5, 039b/8, 039b/12, 040a/12, 040a/13, 040b/9, 040b/12, 041a/12, 041a/15, 041b/14, 042a/5, 042a/12, 042b/3, 042b/10, 043a/5, 043a/17, 043b/13, 044a/15, 044b/1, 044b/6, 044b/10, 045a/2, 045a/14, 045b/11, 045b/17, 046b/2, 046b/12, 046b/17, 047a/10, 048a/1, 048a/5, 048a/7, 048a/14, 048b/1, 048b/7, 048b/14, 048b/15, 048b/17, 049a/8, 049a/15, 049b/7, 050a/3, 050a/5, 051a/7, 052a/12, 053a/7, 053a/10, 053a/15, 053a/17, 053b/4, 053b/10, 054a/1, 054a/14, 054b/1, 054b/4, 054b/10, 055a/6, 055a/18, 055b/8, 055b/16, 055b/17, 056a/1, 056a/4, 056b/1, 056b/7, 057a/1, 057a/13, 057a/17, 057b/7, 057b/15, 058b/10, 059b/4,

059b/9, 060a/3, 060a/10, 060b/14, 061a/7, 061a/10, 061b/1, 061b/7, 062a/6, 062a/13, 062a/14, 062a/16, 063a/10, 064a/3, 064b/11, 065b/15, 066a/8, 066a/14, 066b/16, 067a/2, 067a/3, 067b/3, 067b/16, 069a/1, 069a/9, 069b/14, 070a/4, 070a/12, 071a/11, 071a/17, 071b/11, 071b/13, 072b/17, 073a/13, 073b/10, 075a/8, 076a/3, 077a/8, 077b/13, 078a/1, 078a/16, 079a/16, 079b/3, 079b/5, 081b/8, 081b/11, 082a/5, 082a/7, 082a/9, 082a/16, 083a/16, 083b/8, 083b/11, 084a/11, 084b/13, 085a/3, 085a/15, 085b/10, 085b/11, 085b/15, 085b/17, 087a/9, 087a/16, 087b/3, 087b/6, 087b/10, 087b/12, 088a/7, 088b/9, 088b/15, 088b/17, 089b/4, 090a/3, 090b/6, 090b/10, 090b/13, 090b/15, 091b/7, 091b/11, 091b/14, 091b/16, 092b/12, 093a/7, 093a/9, 093a/13, 093b/1, 094a/3, 094a/6, 094a/13, 094a/15, 094b/7, 095a/3, 095a/4, 095a/17, 095b/9, 095b/18, 096a/3, 096b/4, 096b/11, 097b/4, 098b/1, 098b/5, 098b/7, 098b/9, 098b/13, 099b/12, 100a/1, 100a/14, 100b/5, 100b/12, 100b/16, 101a/8, 101b/6, 102b/2, 102b/5, 102b/8, 103a/10, 103a/17, 103b/3, 103b/16, 104a/15, 105a/4, 105b/14, 105b/16, 106a/15, 107a/3, 107a/9, 107b/15, 108a/17, 108b/16, 109b/15, 110a/13, 110b/7, 110b/14, 111b/6, 112a/9, 112b/7, 112b/15, 113a/6, 113a/15, 115a/8, 115a/15, 115b/7, 116b/11, 117a/12, 117b/2, 119a/2, 120b/9, 121a/1, 121a/14, 121b/8, 122a/12, 122b/12, 123a/12, 124a/1, 124a/10, 124b/3, 124b/12, 125b/13, 126b/3, 126b/11, 126b/14, 126b/16, 126b/17, 127a/6, 127a/14, 127b/1, 128a/5, 128a/12, 128b/9, 128b/15, 129a/3, 129a/9, 129a/12, 129b/3, 129b/13, 131a/2, 131b/13, 132a/5, 132b/3, 132b/13, 133a/11, 133a/17, 135a/1, 135a/14, 135b/3, 135b/10, 136a/10, 136b/6, 136b/17, 137a/17, 138a/13, 139b/11, 140a/3, 140b/7, 141b/6, 142a/12, 142b/4, 142b/6, 143a/1, 144a/7, 144b/18, 145b/17, 146a/2, 146b/15, 148a/9, 148b/5, 149a/5, 150a/5, 150a/7, 150b/5, 150b/9, 151b/6, 152a/10, 152a/14, 152b/12, 153a/5, 153b/3, 153b/5, 153b/14, 154a/4, 155a/15, 155b/5, 156a/2, 156b/2, 156b/7, 156b/9, 157a/17, 157b/16, 158b/10, 159b/4, 159b/6, 159b/13, 159b/16, 160a/6, 160a/8, 161a/4, 161a/17, 162a/1, 162a/12, 162b/8, 163a/10, 163b/14, 164a/2, 166b/13, 167a/11, 170a/6, 170b/12, 174a/11, 174b/14, 175b/4, 175b/7, 176b/2, 177a/7, 177a/13, 177b/7,

[=2444]

Ṭur Hz. Musa'nın vahiy ve tecelliye mazhar olduğu dağ, Sina dağı

Ṭ.+ıça 107b/14

[=1]

tarbuz karpuz

t.+nıŋ 079a/6

[=1]

turḳun durgun

t. 145b/15, 166b/16

[=2]

turmaḳ durmak

t. 163a/4

[=1]

turmaḳlıḳ durma işi

t. 081b/3

[=1]

turp turp bitkisi

t. 167a/1

[=1]

turş ekşi

t. turur 165a/11

t. 165a/10, 166b/15

[=3]

turş-ı rūy ekşi yüzlü, suratsız

t. 112b/14

[=1]

turuḳsa- duraksamak

t.-ŋızlar 166b/7

[=1]

turur (bildirme) -dır

açuḳ t. 037b/15

atam t. 117b/6

az t. 007a/5

'amel t. 060b/13, 152a/1

'ayıb t. 094b/5

baḳıp t. 072b/14

bar t. 018b/13, 046a/13

bėrgülük t. 066b/6

bolup t. 024a/7, 067a/8

dǖşmanraḳ t. 017a/14, 091b/14

efżal t. 026b/12, 026b/13, 135a/15, 196b/17

evlā t. 025a/3

ėrte t. 118b/9

faṣıl t. 004a/8

fermānımda t. 138a/7

hediyesi t. 133b/9

ḥāl t. 068b/10

ḥikmet t. 057a/10

ḫatun t. 112b/2

işi t. 100b/4

ḳalemler t. 047a/17

ḳatıġraḳ t. 005b/11

ḳayda t. 046a/11, 111a/6, 111a/8, 118a/10

ḳaydın t. 107b/2

ḳaysı t. 021a/10, 049b/15, 073b/5, 073b/8, 083b/1, 083b/9, 086a/6, 086a/10, 086a/15, 100a/1, 106b/1, 115b/4, 116b/11

ḳaysılar t. 088a/12, 090b/8, 111b/17, 122b/15, 154a/14

kėçip t. 175a/5

bėrmep t.+lar 109b/14
bolup t.+lar 031a/16, 053b/17
cemī‘ ḳılıp t.+lar 185a/9
dėk t.+lar 064b/15
dīdem t.+lar 107b/1
du‘ā ḳılıp t.+lar 166b/2
ġıybet ḳılıp t.+lar 108a/16
giriftār bolup t.+lar 151b/4
giriftār t.+lar 133a/11
gürūh t.+lar 179b/8
güẕārraḳ t.+lar 022a/2
ḥamā‘il ḳılıp t.+lar 181b/14
ḫalāṣ t.+lar 178b/14
iḫtilāf ḳılıp t.+lar 054b/6
iḫtiyār ḳılıp t.+lar 007b/16, 064b/4
ḳayda t.+lar 013b/17, 037b/14
kėltürüp t.+lar 131a/13, 149a/17, 166a/3
ḳılıp t.+lar 166a/3
kimler t.+lar 065a/2, 109a/1, 109a/4, 109a/8, 109b/12
ḳoltuḳumda t.+lar 041a/6
ḳoyup t.+lar 027a/2, 116b/5, 174a/5
köp t.+lar 179a/4
meşġūl t.+lar 020a/16, 055b/14
Meşhūr t.+lar 152a/7
muḥtāc t.+lar 117b/7
nėmerse t. 023b/15
nesli t.+lar 179b/10
ol t.+ġa 092b/16
ol t.+lar 050a/9
öltürüp t.+lar 175a/7
ölüg t.+lar 026a/17, 026b/1
ötep t.+lar 044a/4, 044a/10
peş kėlip t.+lar 173b/1
salıp t.+lar 074b/14
sūdḫōrlar t.+lar 109a/8
süvāre t.+lar 056a/2
şerīk t.+lar 126b/10, 126b/11
tamuġda t.+lar 091b/6
tecrübeler ḳılıp t.+lar 192b/17
tėgreside t.+lar 136a/2
tutup t.+lar 109a/16
urup t.+lar 109a/17
ümmeti Muḥammed t.+lar 061b/4
ündep t.+lar 166a/2
vaṣiyyet ḳılıp t.+lar 044a/5
vefā ḳılıp t.+lar 097b/1
yėp turur 102b/11
[=235]

tut- 1. elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak, tutmak
t. 011b/7, 017a/3
t.-a almaduḳ 025a/9
t.-a dur 066a/13
t.-a bilmegey 010a/17
t.-ar 003b/5, 026b/7, 072a/3, 080b/7, 092b/9, 106b/16, 126b/13, 137a/16, 164a/17, 182a/17
t.-arlar 180a/2
t.-arnı 124b/15

t.-ġıl 021b/4, 089a/8, 102a/1, 102a/6

t.-ḳanda 143b/8

t.-ḳay 052a/17, 127b/17, 133b/11, 135b/5, 135b/14, 136a/7, 138a/15, 139a/12, 139a/17, 140b/5, 140b/10, 141a/3, 143a/11, 144a/14, 160a/7, 161b/3, 161b/13, 163b/17, 164a/14, 164b/13, 181a/15, 181b/3, 182a/5, 182a/6, 185b/9

t.-ḳaylar 134b/6

t.-ḳay miz 025a/9

t.-madı 089a/7

t.-madıŋ 154a/13

t.-maġay 095b/17

t.-maḳ 028a/17, 073b/3, 081b/9, 094a/12, 094b/9, 147b/13, 151a/9, 162b/17, 163b/11

t.-maḳlıḳ 095a/12, 12145b/17, 185a/10

t.-mas 010a/17, 011a/14, 120a/11

t.-masa 114a/2, 120a/11, 125b/6, 127a/12, 128a/15

t.-may 099b/11

t.-sa 013b/8, 022b/3, 022b/8, 023b/1, 024a/14, 040a/10, 086a/12, 089b/10, 090b/16, 096b/1, 103b/6, 104a/3, 113b/13, 113b/15, 127a/10, 127a/12, 127a/13, 128b/16, 132b/14, 133a/4, 134b/5, 134b/11, 137a/4, 137b/3, 137b/12, 137b/13, 139b/12, 141a/1, 141a/6, 141a/15, 141a/16, 141b/10, 141b/11, 141b/14, 141b/16, 142a/7, 142a/8, 143b/6, 144a/13, 144b/11, 146a/5, 147b/8, 161a/6, 189a/17

t.-salar 112a/4

t.-sun 150a/11, 151a/1

t.-tı 113a/16, 125a/17

t.-u almas ėrdi 089a/9

t.-uŋlar 006a/6, 018b/9, 026a/14, 081b/8, 166a/15

t.-up tururlar 109a/16

t.-up 030b/17, 092a/8, 092a/9, 099b/8, 102b/9, 120b/5, 161a/12, 174b/11, 174b/17

2. ele geçirmek, yakalamak

t.-maġay 143b/9

3. oruç tutmak

t.-ar ėrdi 061a/10

t.-ar 061a/2, 061a/3, 061a/4, 061a/5

t.-ḳan 078b/7

t.-ḳay 029b/16

t.-sa 059b/4, 059b/10, 078b/9

t.-saŋ 061a/1

t.-sun 060a/16

t.-sunlar 060b/8

t.-tı 060b/9

4. kabul olmak

t.-maġay 041a/2

5. saklamak, korumak

t.-ḳay 099a/11, 151b/12, 165a/17, 182b/3, 188a/13, 198b/2

6. … durumda kalmasını sağlamak, … halde bulundurmak

t.-arlar 020a/16

t.-ḳay 051b/10, 059a/16

t.-maḳ 018a/16, 025a/4, 162b/13

t.-sa 017b/16

t.-saŋ 127b/5

t.-uŋlar 018a/13, 151a/4

t.-up 127a/16

7. yerine getirmek, yapmak

t.-masa 116b/17

t.-sa 116b/16, 117a/1

8. yardımcı fiil

ābādān t.-ar 058b/1,

arıġ t.-ar ėrdi 058b/16,

arıġ t.-ġıl 099a/1,

arıġ t.-maḳ 099a/2,

arıġ t.-maḳġa 054a/11

arıġ t.-maḳnıŋ 053a/7,

arıġ t.-maydur 054a/16

arıġ t.-sa 055a/4,

ʻazīz t.-ġıl 070a/1,

ʻazīz t.-ḳay 090b/13,

ʻazīz t.-ḳaylar 177b/6

ʻazīz t.-sa 090b/12, 115a/16,

bāk t.-maġıl 021b/4

berpāy t.-saŋ 113b/4

dōst t.-ar 011a/12, 013a/15, 020b/8, 021b/2, 066b/2, 066b/3, 072a/3, 076b/13, 076b/14, 079a/12, 088a/4, 096a/9, 104b/10, 127b/8, 127b/9, 170b/16

dōst t.-ar ėrdi 067b/7, 071a/8, 165b/2

dōst t.-ar ėrdiler 166a/4

dōst t.-ar ėrdük 067b/10

dōst t.-ḳan 020b/9

dōst t.-ḳay 093a/5, 171a/2, 171a/3

dōst t.-ḳaylar 177a/10, 177a/11, 177a/12

dōst t.-maḳlıḳ 095a/11

dōst t.-mas 065a/14, 083a/3

dōst t.-masa 092b/16

dōst t.-sa 065a/16, 096a/8, 096a/17

dūşman t.-ar 017a/15, 037b/17, 079a/11, 079a/12, 092b/8, 092b/9, 092b/10

dūşman t.-ḳay 063a/9, 144b/15

dūşman t.-maġaylar 021a/8

dūşman t.-maḳ 088b/16

ḥürmet t.-maġay 176b/17

ḥürmet t.-up 015b/16, 053b/16

ḫᵛār t.-maḳ 041a/7

ḫᵛār t.-maḳ 151a/7

ḫᵛār t.-sa 023b/9

ʻizzet t.-tuŋ 174a/10

kem t.-maḳ 179b/6

köŋlini kėŋ t.-up 065b/12,

lāzım t.-uŋlar 164b/11

mātem t.-ḳay 164b/5

muʻẕūr t. 100a/14

mükerrem t.-sa 120a/16

taya t. 102a/1, 102a/6
ta'ziyet t.-ḳay 124b/14,
ta'ziyet t.-maḳlıḳ 124b/15
tilni t.-maḳnıŋ 101b/5
yād t.-a almaydur mėn 019a/1
yād t.-ḳan 147b/14
yād t.-ḳay 148a/4
yād t.-sa 147b/13
yād t.-tum 146b/11
ābādān tut- "bayındır, mamur tut-"
arıġ tut- "temiz tut-"
'azīz tut- "yüce, değerli tut-"
bāk tut- "kork-"
ber-pāy tut- "ayakta tut-"
dōst tut- arkadaş et-"
düşman tut- "düşman gör-"
ḥürmet tut- "saygı göster-"
ḫvār tut- "değersiz gör-, umursama-"
'izzet tut- "değer ver-, önemse-"
kem tut- "azalt-, az göster-"
köŋlini kėŋ tut- "rahat, ferah ol-"
lāzım tut- "gerekli kıl-"
mātem tut- "yas tut-"
mu'ẕūr tut- "kusura bakma-, hoş gör-, bağışla-"
mükerrem tut- "saygıdeğer tut-"
neng tut- "ayıpla-"
pākīze tut- "temiz tut-"
pest tut- "kısa tut-"
peş tut- "tut-, yap-"
peyveste tut- "kavuştur-, birleştir-"
Ramażān tut- "Ramazan orucu tut-"
rāst tut- "-e doğru tut-, düz tut-"
rūze tut- "oruç tut-"
selāmet tut- "güven içinde dur-"
ṣoḥbet tut- "sohbet et-"
şerm tut- "utanç duy-"
taya tut- "durmak, hareket ettirmemek, engel ol-"
ta'ziyet tut- "yas tut-"
tilni tut- "sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakın-"
yād tut- "aklında tut-"
[=383]

tutaş- ateş almak, ateşe eşyayı tutup parlatmak
t.-ḳan 141a/8
[=1]

tutaştur- tutuşturmak, alev aldırmak
t.-urlar 075b/14
[=1]

tutḳaḳ gözcü, yakalayıcı, tutan
t. 063a/2, 103b/2
[=2]

tutuş- alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak
t.-up turur 109a/12
[=1]

tuz suda eriyen, kokusuz, dili yakan bir tada sahip, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde
t. 080a/4, 080a/5, 080a/6, 123a/6, 166a/14, 196a/7

[=7]

tüb dip, temel

t.+em 071a/9

t.+i 006b/3, 017b/16

t.+ide 085a/12, 114b/16

t.+ige 017b/13

t.+ini 019b/10, 164b/7

[=8]

tüg kıl, tüğ

t.+i 178b/17

[=4]

tükencü bitiş, sona eriş

t.+sini 080a/5, 080a/6

[=2]

tüket- tüketmek, sonlandırmak

t.-se 134a/13

[=1]

tükrük tükürük bezlerinden ağıza akan ve yutmayı kolaylaştıran salgı

t. 055a/2

t.+ini 087b/1

[=2]

tükür- ağızdaki tükürüğü, balgamı veya yutulmak istenmeyen bir şeyi dışarı atmak

t.-di 122a/10

t.-ey 122a/7

t.-gil 122a/9

[=3]

tüm bütün

t.+i 078b/17

[=1]

tün gece

t. 026a/7, 044b/9, 093a/6, 114a/13, 114b/3, 129b/2, 129b/3, 141a/7, 144a/8, 196b/16

t.+de 025b/2

t.+din 004b/17

t.+i 010b/12, 019b/12, 063b/17, 165b/3

t.+lerini 170a/11

t.+ni 044a/14

t.+ni 129b/7

t.+niŋ 045a/17

[=20]

tüne- gecelemek, geceyi geçirmek

t.-p 045b/11

t.-se 184a/6, 192a/7, 192a/15

[=4]

tüŋlüg baca, pencere

t.+ide 137b/3

[=1]

türet- yaratmak, var etmek

t.-güçi 086a/9

t.-medi 078a/8

t.-ti 170b/16

[=3]

Türk ana yurdu Orta Asya olan, buradan çeşitli yönlere yayılarak büyük devletler kuran, Türkçenin değişik lehçeleriyle konuşan millet ve bu milletten olan kimse

T. 035b/13

[=1]

Türkī Türkçe

T. 002a/5, 002a/7, 002a/8

[=5]

türlük türlü, çeşitli

t. turur 009b/6, 016b/17, 065b/1, 072b/17, 094a/16, 095b/9, 124b/3, 165a/10

t. 004a/12, 007b/17, 016a/12, 17a/13, 035a/6, 039a/8, 044a/12, 045a/6, 080a/7, 099a/11, 110a/2, 135b/14, 139a/4, 141a/4, 141a/5, 143b/3, 159b/15, 178a/6, 187a/1, 187b/6

[=29]

tüş- 1. bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek

t.-keli 117a/4

t.-ken 081a/12

t.-key 006b/16, 180b/8, 181b/11

t.-kün 085a/11

t.-miş 161b/7

t.-se 058a/13, 138a/3, 138a/16, 146a/6

t.-tiler 034a/14

t.-tüm ėrse 077a/3, 077a/4

t.-üp turur 109b/3, 173a/15

t.-üp 083a/2

2. payına isabet etmek

t.se 132a/6, 134a/10

3. rastlamak, tesadüf etmek

t.-ken141a/11

t.-üp 117a/6

4. istemsizce yere düşmek

t.-tüm ėrse 077a/4

t.-üm 077a/5

5. ...a uğramak, duçar olmak

t.-megey ėrdi 174a/16

t.-megey 149b/9, 149b/12

t.-se ėrdi 015b/4

6. yola koyulmak, açılmak

t.-üp ėrdük 138b/1

7. ... durumuna gelmek, ... hâle düşmek

t.-key 014a/6

8. bir şeyin içine girmek, düşmek

t.-er 164b/12

t.-key 079a/9

t.-ti 088b/6

t.-tüm ėrse 077a/3

9. çökmek

t.-tüm 077a/4

10. bakmak, gözlemek

t.-megey 171a/16

t.-se 082a/15

t.-ti 186/11

11. gelmek, varmak

t.-key 180a/16

t.-ti 1774a/16

t.-üp 175a/4

12. yer almak, bulunmak

t.-ti 033b/9, 139b/13, t.-kil 149b/3

13. yardımcı fiil

tesīr t.-miş 036a/4, 040b/11

ḳabūl t.-ken 075a/5
muvāfıḳ t.-key 062b/10
pesendīde t.-üp 002a/9
yıraḳ t.-key 122b/10
esīr tüş- "esir düş-"
ḳabūl tüş- "kabul ol-"
muvāfıḳ tüş- "uygun düş-"
pesendīde tüş- "beğenil-"
yıraḳ tüş- "uzak düş-"
[=47]

tüş hayal, düş
t. 011b/13, 013a/1, 014b/15, 015b/1, 029b/5, 040b/2, 041b/6, 057a/3, 076a/16, 092b/1, 098a/6, 118b/17, 151b/7, 152a/4, 152b/7, 157a/15, 169b/13, 173b/16, 174a/2, 175a/16
t.+ide 026a/9, 103a/4, 117a/8, 120b/7, 132a/16, 158b/13, 171b/4
t.+ige 012b/10
t.+ni 035a/1
t.+ti ėrse 084b/14, 186b/11
t.+ti 022a/4, 033b/9, 074a/6, 076a/17, 077a/1, 088b/6, 136b/10, 139a/2, 174b/16
t.+ümde 010a/4, 019a/1, 031b/8, 031b/13, 034a/4
t.+ümde 034a/14
t.+üŋde 034a/2, 034b/12, 059b/13
t.+ünde 132a/8
[=50]

tüşe- düşlemek, hayal etmek
t.-diler 015b/16
t.-r 071a/5, 133b/1, 138b/2, 164b/12
[=5]

tüşençi düşmüş, eğik
t. 179a/1
t.+siniŋ 145a/1
[=2]

tüşür- aşağı düşmesine veya dik durumdan yatık duruma gelmesine, devrilmesine sebep olmak
t.-mek 105b/16, 162b/13
t.-meklik 185a/15
t.-se 132b/6
t.-ür 055b/13, 129b/8
t.-ürde 023b/6
[=7]

tütün duman
t. 178b/11, 178b/14
t.+i 178b/13
[=3]

tüvānger zengin
t. 025a/7, 032a/17, 048b/8, 067a/2, 075b/8, 078b/17, 083a/10, 092b/10, 093a/4, 124a/2, 139a/8, 159b/6, 160a/10, 160a/17, 160b/12, 163a/15, 200a/16
t.+ge 093a/8
t.+ler 068a/14
t.+lerde 068a/17
t.+lerdin 176b/1

t.+lerġa 177b/15

t.+leriŋizler 177b/9, 177b/11

t.+ni 075b/7,

t.+niŋ 107b/4

t.+lerni 109b/13

[=25]

tüvāngerlıḳ zenginlik, bk. tüvāngerlik

t. 161b/1

t.+din 161b/1

t.+niŋ 161b/16

t. turur 161a/4

[=4]

tüvāngerlik zenginlik, bk. tüvāngerlıḳ

t. turur 161a/10

t. 004a/1, 004a/2, 019a/13, 037a/14, 159a/1

[=6]

-U-

u ve

u. 163a/9, 180a/1

[=2]

uca sırt

u.+larıġa 109a/17

u.+m 120b/3

u.+sı 024a/14

u.+sıda 169a/12

u.+sıġa 181b/12

u.+sını 018b/11, 036b/5

[=7]

'ucub kendini bir şey sanma, kendini beğenme

'u.+din 005a/8, 124b/6

[=2]

uç bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

u.+ı 079b/14, 124b/7

u.+ıda 122b/7

u.+ıġa 023b/4, 024a/11

[=5]

uç- havada yol almak, havada gitmek

u.-ar 058a/8

u.-sa 073b/9

u.-tı ėrse 172a/12

u.-tı 136b/10

[=4]

uçmaḳ cennet

u. 001b/11, 004b/12, 011a/17, 011b/14, 015b/9, 015b/13, 016a/16, 017b/4, 017b/5, 019b/2, 019b/6, 021a/13, 025a/15, 025a/17, 026b/7, 034b/2, 034b/12, 035a/2, 035a/5, 046b/16, 047b/3, 049b/2, 049b/3, 049b/6, 051b/13, 056a/6, 057b/13, 062b/5, 063b/6, 072b/3, 073b/2, 075b/16, 075b/17, 077b/16, 080a/14, 082a/1, 093a/1, 119a/2, 151a/11, 154a/1, 157a/17, 157b/1, 157b/15, 158a/13, 158a/14, 162b/5, 163b/16, 164b/14, 166b/1, 173b/3, 175a/16, 186a/15, 191b/2,
193a/7, 193b/8, 197a/14

u.+da 009a/5, 011a/4, 013a/1,

017b/7, 017b/8, 027a/13, 028a/7, 029a/4, 029a/8, 029a/11, 029a/15, 032a/6, 032a/17, 032b/10, 034a/15, 035a/5, 036a/2, 036a/14, 041a/14, 043b/12, 047b/16, 050a/6, 051b/13, 058a/1, 058b/3, 058b/7, 061b/13, 064a/8, 067b/15, 072a/4, 104b/6, 112a/9, 122b/14, 124b/6, 124b/9, 124b/11, 148b/7, 149a/9, 149a/14, 164a/9, 170b/2, 175a/16, 183b/8, 189a/12, 191b/3, 193b/7, 194a/6, 198b/5, 199a/9, 200b/13, 200b/16

u.+dın turur 094b/8, 165a/14

u.+dın 012a/1, 015b/11, 019b/12, 021a/12, 053a/2, 059b/11, 094a/1, 110b/8

u.+ġa 004b/5, 005a/5, 005b/5, 006a/10, 006a/11, 006b/6, 007a/13, 013b/18, 015b/4, 015b/10, 019a/11, 019b/8, 020a/12, 026a/6, 026b/10, 030b/7, 039a/9, 042a/15, 046a/7, 047b/9, 051b/4, 056a/7, 056b/2, 058a/17, 071b/16, 084b/12, 091a/9, 098a/14, 098b/14, 101b/16, 103b/2, 106a/7, 111a/9, 112b/16, 113b/1, 113b/2, 121b/16, 122a/4, 123b/4, 127b/17, 154a/3, 164a/1, 180b/3, 191a/14

u.+ım turur 180b/2

u.+ımġa 044a/1

u.+nı 034a/15, 045a/7, 045a/12, 063b/11, 066b/1, 068a/9, 075b/16, 078a/9, 181a/13

u.+nıŋ 015a/13, 020a/10, 032b/4, 037b/13, 042a/16, 059a/13, 070a/14, 071b/6, 071b/12, 106a/3, 153b/7, 193a/14

[=187]

uçmaḳlıḳ cennetlik olma durumu

u. turur 157a/10, 158a/8

u. 084b/12

u.+lardın 158a/3

u.+nıŋ 112b/11

[=5]

uçuġluḳ sivilce, uçuk

u. 136b/16

[=1]

‘uhde bir işi üzerine alma, yüklenme, sorumluluk

‘u.+sidin 017b/14, 118b/16, 122a/11, 171b/10

[=4]

‘uhde-yi cevāb cevap sorumluluğu

‘u. 055b/4

[=1]

‘uhde-yi ḳıyāmet kıyametin sorumluluğu

‘u. 174b/12

[=1]

Uḥud özel ad

U. 069a/7, 191b/16

[=2]

‘Uḳayl özel ad

‘U. 046a/15, 046a/17

[=2]

‘Uḳbe özel ad

‘U. 044b/11, 088a/11

[=2]

‘Uḳbe bin ‘Āmir özel ad

‘U. 009b/12, 016a/14, 044b/10, 088a/11

[=4]

‘uḳūbet ceza, işkence

‘u. turur 093b/8

‘u. 010a/12, 018a/2, 024b/14, 077b/1, 093b/6, 109b/17, 118a/7, 152a/11

‘u.+din 176a/12

‘u.+i 118b/5

‘u.+iġa 067a/6

‘u.+ini 023b/9

‘u.+iniŋ 003b/14, 151b/13

[=15]

ula- ulaştırmak, bitiştirmek

u.-maḳ 163a/1

[=1]

ulaġ yük taşıyan hayvan

u. 008b/2, 008b/8, 138a/1

u.+dın 138a/3

u.+ıdın 099b/17

u.+ıġa 066a/6, 138a/5

u.+ḳa 003b/5, 137b/16, 138a/10, 140a/4

[=11]

‘ulemā alimler, bilginler

‘u. 049b/15, 054b/6, 054b/8

‘u.+lar 055b/14, 196a/16

‘u.+lardın 005a/6

‘u.+nıŋ 037a/17, 054b/9, 098a/13

[=9]

‘ulemā-yı raḥmehumu’l-lah Tanrı’nın bilginleri

‘u. 048b/4

[=1]

ulġa- büyümek

u.-yur 009a/13

[=1]

‘ulūfe yiyecek

‘u.+sidin 186a/11

[=1]

uluġ çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce; bk. uluḳ

u. ėrdi 084b/2

u. turur 098a/6

u. 007a/15, 014a/4, 014a/13, 031a/12, 069a/7, 080b/19, 084a/14, 084a/18, 087b/11, 091b/4, 093b/15, 109a/7, 133a/2, 136a/11, 191a/1, 191a/2, 194b/9

u.+dın 197b/12

u.+lar 177a/16

u.+ları 084b/7

u.+larını 176b/17

u.+larnı 177a/16

u.+larnıŋ 163a/8

u.+raḳ turur 106a/10, 125b/2

u.+raḳ 006b/13, 009b/15

[=30]

uluġluḳ ululuk
u. 091a/5, 098a/16
[=2]
uluḳ yüce, ulu; bk. uluġ
u.+dın 087a/10
[=1]
ulus millet
u.+ınıŋ 002a/4
[=1]
‘umre Hac mevsimi dışında Kabe’yi ve Mekke’deki mübarek yerleri ziyaret etme işi
‘u. 083b/13, 115b/9, 130a/5, 155b/9, 191a/16
‘u.+niŋ 184b/4
[=6]
un tahıl veya bazı gıda maddelerinin öğütülmesinden elde edilen toz hâlindeki besin
u. 084b/15, 084b/17, 197b/17
u.+dın 197b/17
[=4]
unut- hatırlamamak, unutmak
unut bolmadı 146b/11
u.-ġay 009b/16
u.-ḳan 079b/15
u.-ḳandın 089b/3
u.-ḳay 010a/1
u.-ḳaylar 177a/10, 177a/11, 177a/12, 177a/13
u.-maġay 133a/6, 147a/14, 147a/16, 147b/8, 148a/3
u.-magey 043a/12
u.-maḳ 078a/15
u.-maḳdın 150a/14
u.-sa 015a/13
u.-tı 086b/9
u.-turur 110b/16
u.-ulup 068b/7
u.-up 055a/16, 171b/7
u.-ur 089b/3
[=25]
unutḳaḳ unutkan
u. 133a/6, 147b/8
[=2]
ur- 1. peyda olmak, çıkmak, vurmak
u.-alı 084b/2
u.-ar ėrdi 168b/2, 169a/14
u.-ar 105b/13, 106b/3, 196a/13
u.-arlar 109a/15
u.-dı ėrse 084b/4, 084b/5
u.-dı 056a/16, 084b/3
u.-dılar 064b/2, 176a/11
u.-duŋ 115b/5
u.-ġan 090a/7
u.-ġay 090a/4
u.-ġayar 023a/12
u.-ġaylar 022b/13, 152a/8, 153b/1, 182b/1
u.-ġıl 119b/6
u.-ır 143a/14
u.-madı 124a/5, 167b/9
u.-magil 124a/3
u.-maḳ 027a/17, 107b/13, 162a/8

u.-masa 081a/4

u.-sa 013a/5, 027a/15, 027a/16, 090a/2, 090b/14, 103b/4, 121b/13, 139b/14, 140a/15,142a/9, 143a/7, 143b/5, 145a/1, 162a/3

u.-salar 153b/2

u.-sam 090a/7

u.-up ėrdiler 109a/11

u.-up turur 013a/7

u.-up tururlar 109a/17

u.-up 053a/17, 081a/2, 081a/3, 109a/5, 124a/2, 140b/12, 142b/6, 143a/9, 143a/14, 180b/7, 181a/17, 183b/12

u.-ur 167b/9, 169a/13

2. yardımcı fiil

ḥad u-ar 168b/2

ḥad u-ġay 090a/4

ḥad u.-ġuluḳ turur 169a/15

ḥad u.-sam 090a/7

ḳadem u.-sa 082a/1

mevc u.-sa 140a/15

na‘re u.-dı 188a/9

na‘re u.-ġaylar 153a/11

zaḫm u.-dı ėrse 169a/16

ḥad ur- “had bildir-”

ḳadem ur- “adım at-”

mevc ur- “dalga vur-”

na‘re ur- “nara at-”

zaḫm ur- “yarala-”

[=73]

ural- vurmak

u.-ur 169a/14

[=1]

urġu (?)

u. 106b/10

u.+sı turur 098a/2

[=2]

urġuluḳ vurmuşluk

u. turur 169a/15

[=1]

urḳut- elinden kaçırmak

u.-tılar 175a/2

[=1]

uruġ tohum, soy, nesil, akraba

u. 071b/5

u.+ı 050b/8, 051b/12, 077a/12, 113a/2, 120a/15, 185a/12

u.+ıdın 044a/2, 112b/16, 141a/2, 190a/8

u.+ıġa 161b/10

u.+ını 175a/10

u.+nı 125a/13

u.+nıŋ 177b/3

u.+um 076b/6, 114b/9

[=17]

urul- vurulmak, çarpılmak, gark olmak, dönmek, sapmak

u.-madı 119a/12

u.-megey 190a/13

u.-sa 024a/2, 024a/3

u.-up 085b/2

u.-urda 044b/5

[=6]

uruş savaş

u. 031b/3, 075b/5, 098a/13, 098b/7, 098b/8, 129b/8, 180b/9, 182a/10

u.+da 027a/17

u.+ġa 171a/8

[=10]

uruş- vuruşmak, savaşmak

u.-ḳan 113b/16

u.-up 113b/7

[=2]

uruşġuç vuruşan

u.+nı 098b/7

[=1]

'Urve bin Zübeyr özel ad

'U. 070b/13

[=1]

'usr güçlük

'u. 170b/7

[=1]

Uṣūl-u Ṣaġār eser adı

U. 093a/7, 150a/7

[=2]

uş işte, şu

u. 002a/12, 005b/8, 006b/1, 007a/3, 007a/11, 007b/13, 010a/14, 012b/6, 013b/6, 014b/3, 020a/7, 023a/3, 026b/17, 027b/11, 030a/2, 031b/15, 034a/13, 035a/7, 035a/11, 042b/15, 045b/18, 053b/16, 055a/10, 058b/17, 060a/17, 062b/13, 062b/14, 066b/7, 068b/7, 069a/15, 069a/16, 071a/9, 071a/15, 072b/8, 072b/9, 072b/18, 075a/4, 084b/16, 085a/1, 085a/17, 087a/11, 092b/3, 096b/8, 102b/11, 115b/3, 116a/4, 118b/17, 119b/5, 125a/3, 127a/13, 132a/16, 137a/3, 142b/3, 145b/7, 149a/1, 152b/4, 155a/10, 174b/10, 176a/10, 179a/6, 179b/15, 182a/12, 188a/11, 188b/7, 189b/16, 191a/13, 192b/9, 193a/12, 199a/5

[=69]

uşaḳ çocuk

u. 113a/4

u.+ı 015a/14, 080a/13

u.+ıdın 124b/2

u.+ınıŋ 112a/14

u.+ıŋnıŋ 075a/3

[=6]

uşat- ufalamak, kırmak

u.-ıp 151a/16

u.-masa 080a/9

u.-sa 080a/8

u.-tı 139a/2

u.-tım 074b/17

[=5]

uşun omuz

u.+ıḳaça 025a/2

u.+ige 017b/4, 023b/6, 024a/11

u.+nıŋ 024b/13

u.+umda 116a/4

[=7]

uşundaġ şunun gibi, böyle

u. ėrdi 171b/13, 175a/7

u. ėrdiŋiz 170a/15

u. 047a/15, 076b/8, 094a/10, 114b/13, 116b/10, 118b/17, 129b/1, 131b/6, 146b/14, 154a/3, 160b/3, 160b/7, 168a/16, 170a/14, 193b/4

[=19]

utru karşı

u.+sıdın 045a/1

[=1]

uy sığır

u. 108a/1, 167b/7, 167b/8, 200b/1

u.+ġa 167b/7

u.+nıŋ 166a/9

[=6]

uyaḳla- uyanmak

u.-ġıl 019a/3

[=1]

uyat utanma, haya, edep

u.+dın 085b/4

u.+ıdın 085b/5

[=2]

uyat- utanmak

u.-mas 090b/18

[=1]

uyġan- uyanmak

u.-ay 045b/18

u.-dım ėrse 019a/4, 071a/10

u.-ıp 044a/16, 044b/1, 045a/15

u.-sa 123a/3

[=7]

uyġat- uyandırmak

u.-ıp 021a/15

u.-sa 044a/17

[=2]

uyı- uyumak, bk. uyu-

u.-dım 034a/14

[=1]

uyḳu uyku

u. 113b/9

u.+da 059b/13, 060a/1

u.+dın 044b/1

u.+ġa 026a/9

u.+m 138b/8

u.+mdın 019a/3, 071a/10

u.+ŋ 034a/12

u.+nı 116a/3

u.+sı 196a/1

u.+sıda 011a/11

u.+sıdın 021a/16, 045a/15, 046a/1, 123a/3

[=16]

uylah ağlamak

u. 109b/11

[=1]

uyu- uyumak, bk. uyı-

u.-masa 128a/13

u.-masdın 199a/7

u.-may 195a/8

[=3]

uyuḳla- uyuklamak

u.-dı ėrse 120b/7

u.-ġay 014a/7

u.-maġay 161b/2

u.-maḳ 014a/8, 162a/10, 162b/14

u.-p 065a/2,169a/6

u.-sa 044a/14

u.-y turur 047a/6

[=10]

uyut- uyutmak

u.-ur ėrdi 021a/15

[=1]

uza- uzamak

u.-ġay 134b/14

[=1]

uzat- 1. uzatmak

u.-sa 152a/11

2. göndermek, uzaklaştırmak

u.-tı 175a/11

[=2]

‘uzlet bir köşeye çekilip toplumdan, insanlardan uzak, yalnız başına yaşama

‘u. 187b/1

[=1]

uzun iki ucu arasında fazla uzaklık olan, maksi, kısa karşıtı

u. 021a/16, 039a/9, 067a/11, 067b/2, 088b/16, 091a/6, 098a/10, 100b/9, 113a/3

[=9]

uzunluġ mesafe, boy; bk. uzunluḳ

u.+ı 019b/10

[=1]

uzunluḳ mesafe, boy; bk. uzunluġ

u.+ı 005a/13, 180a/6

[=2]

‘użuv bir vücudu meydana getiren ve belli görevleri olan parçalardan her biri, organ

u.+ı 008a/16

‘u.+ıġa 104a/1

[=1]

-Ü-

ü ve bağlacı, bk. u

ü. 005b/8, 031a/15, 096b/4, 139b/14, 159b/8, 160a/7, 160a/12, 160a/16, 160b/12, 161a/6

[=10]

ücūre ücret

u. 025b/8, 107a/2

u.+sini 062a/1, 107a/2

[=5]

üç üç

ü. 002a/15, 002b/10, 003a/7, 007b/11, 007b/17, 009b/4, 009b/6, 011a/12, 012a/11, 014a/4, 017a/1, 018a/2, 020a/14, 020b/5, 021a/5, 022b/13, 023b/12, 023b/14, 023b/15, 023b/17, 024a/1, 024a/6, 024a/9, 024a/12, 024a/13, 024a/14, 024a/15, 024a/16, 024a/17, 024b/3, 025a/4, 025a/6, 025a/9, 025a/16, 025b/9, 027a/10, 029b/12, 029b/13, 030a/13, 030b/8, 030b/10, 030b/13, 030b/14,

031b/2, 032a/16, 033a/9, 037a/13, 037b/4, 037b/6, 038a/11, 039a/5, 039a/7, 039a/8, 039b/9, 039b/16, 040a/4, 041b/5, 041b/17, 042a/4, 043a/2, 043a/14, 043b/10, 044b/12, 044b/16, 045a/1, 045a/4, 045a/11, 048a/4, 048a/8, 048a/9, 048a/13, 048a/15, 056a/8, 059b/3, 060b/1, 060b/3, 060b/6, 060b/10, 061a/2, 065b/1, 066b/9, 067a/5, 069a/15, 069b/1, 069b/12, 070a/15, 071b/4, 072a/9, 075b/14, 077b/3, 077b/6, 078a/8, 078a/9, 078a/13, 080a/9, 082a/4, 085a/17, 090b/11, 090b/12, 092b/8, 093a/8, 096b/16, 096b/17, 097a/2, 097a/9, 097b/8, 097b/9, 097b/13, 098a/5, 098b/7, 101a/8, 103a/14, 107a/4, 107b/16, 110a/2, 110a/4, 110b/4, 112a/8, 113a/1, 113a/8, 113a/9, 113a/13, 114a/15, 115b/2, 116a/11, 120a/13, 121a/14, 122b/13, 122b/15, 124a/1, 124a/8, 124b/3, 124b/13, 124b/14, 125b/15, 126a/7, 130a/14, 131b/11, 133b/13, 136b/13, 138a/2, 138a/3, 138b/5, 138b/16, 139a/6, 139a/12, 139b/2, 139b/8, 143a/13, 143a/14, 145a/9, 146a/2, 146a/7, 146b/16, 147a/6, 147b/5, 149a/7, 150a/4, 150a/11, 150b/2, 152a/12, 153b/1, 154a/5, 155a/1, 155b/7, 156a/11, 158a/2, 158a/6, 159a/1, 159a/3, 159a/10, 159a/11, 161a/4, 162a/5, 162b/5, 163b/5, 163b/6, 165b/3, 167b/17, 169a/17, 180a/11, 181b/1, 181b/10, 182a/16, 182b/6, 182b/17, 183a/3, 183a/4, 184a/8, 184b/8, 184b/17, 185a/1, 186a/5, 186a/8, 187b/10, 189a/9, 189b/5, 189b/10, 189b/12, 190a/14, 190b/3, 190b/8, 190b/13, 190b/15, 192b/13, 192b/14, 193a/13, 196b/1, 196b/13, 198a/15, 199a/17, 200a/11

ü.+i 014a/8, 030b/8, 110a/2, 190b/5

ü.+i 030b/8, 110a/2

[=234]

üç yüz sayı grubu

ü. 012a/1, 041b/8, 105a/12, 124b/6, 192b/3, 201b/7, 201b/12

[=7]

üç yüz altmış sayı grubu

ü. 021b/11, 038a/1, 065b/16, 072b/5, 110a/14, 197b/14

[=6]

üç yüz yėgirme bėş miŋ sayı grubu

ü. 058a/10

[=1]

üçele üçü birlikte

ü.+si 069b/8, 069b/11, 084b/1, 084b/6

[=4]

üçer üçer, üleştirme

ü. 159a/3

[=1]

üçinçi üçüncü, bk. üçünçi

ü. 110b/6

[=1]

üçün için

ü. ėrdi 011a/9, 026a/1

ü. turur 008b/6, 025b/4, 034b/2, 061b/6, 105a/14, 110b/4, 110b/5

ü. 003a/15, 003a/16, 003b/1, 003b/3, 003b/7, 003b/9, 003b/10, 005a/7, 005a/10, 008b/8, 009a/5, 010a/2, 010b/7, 015b/1, 017a/15, 017b/10, 018a/6, 018a/8, 020a/9, 020a/11, 020a/14, 020b/17, 022a/13, 025a/17, 025b/1, 025b/2, 025b/3, 025b/6, 025b/7, 025b/8, 025b/12, 027a/1, 027a/16, 027b/1, 027b/8, 033b/10, 035a/2, 035a/6, 036b/2, 036b/3, 036b/12, 037b/15, 038a/14, 038b/3, 040b/5, 040b/6, 042a/16, 043b/6, 047a/13, 050a/11, 050b/16, 051a/3, 051b/17, 053a/11, 053b/1, 054a/4, 054a/6, 055a/15, 055a/17, 055b/15, 056a/5, 056a/10, 056a/16, 058b/3, 061b/2, 063a/6, 063b/11, 065b/5, 067a/5, 067a/15, 067b/11, 068a/5, 068a/7, 068b/8, 068b/16, 069b/4, 069b/11, 071b/8, 075a/14, 075b/2, 075b/4, 075b/10, 075b/17, 076a/1, 076a/2, 076b/6, 077b/14, 077b/15, 078a/10, 078b/7, 078b/14, 079a/2, 079a/8, 079b/4, 079b/11, 081a/6, 081a/10, 081a/15, 081b/13, 082a/10, 082a/11, 083a/7, 083a/14, 083b/2, 087a/15, 087b/7, 089b/1, 090a/6, 090a/7, 091a/12, 092a/11, 093a/2, 094a/4, 095b/14, 096b/1, 098a/13, 099a/5, 100a/15, 100b/9, 101b/3, 101b/11, 101b/12, 102a/4, 102b/13, 105b/16, 107a/15, 107b/8, 107b/9, 107b/13, 108b/11, 110b/6, 113a/12, 117a/9, 122b/7, 123a/5, 123b/1, 123b/16, 124b/14, 125a/15, 130b/6, 131a/2, 131a/3, 131a/15, 131b/9, 132b/17, 133a/12, 134a/4, 135a/11, 135a/12, 137a/1, 137b/8, 139b/11, 141a/16, 141b/5, 142a/8, 142a/15, 142b/11, 142b/16, 143a/17, 144a/6, 149a/12, 149a/16, 151a/11, 151b/2, 151b/7, 154a/9, 159b/1, 161b/5, 164a/1, 166a/2, 167a/15, 167a/16, 167b/14, 169a/9, 169b/2, 170b/6, 170b/10, 171b/17, 172b/1, 173b/5, 173b/13, 174a/6, 175a/9, 177b/1, 179a/4, 179a/13, 182a/9, 182a/13, 183b/9, 188a/6, 192b/2, 194a/1, 194a/16, 194b/4, 197b/17, 200a/17, 200b/13

[=223]

üçünç üçüncü, bk. üçünçi

ü. 090b/12, 095a/11, 120a/16, 130b/13, 141a/8, 145b/15, 149b/10, 152a/13, 153b/2, 155a/3, 161a/7, 161a/11, 162a/5, 162b/7, 163a/9,

171a/16, 178a/8, 184b/1, 184b/16, 187a/16, 189a/2, 193b/5, 193b/13, 196a/14, 197b/5, 197b/7, 198b/2, 198b/9, 198b/16, 199a/15, 200a/8

[=31]

üçünçi üçüncü; bk. üçünç, üçinçi

ü. 002a/16, 002b/3, 002b/11, 002b/13, 002b/17, 003a/4, 003a/8, 003a/12, 003a/17, 003b/5, 003b/15, 004a/3, 004a/14, 005b/8, 007b/11, 008a/1, 009a/4, 009b/9, 011a/6, 011a/12, 014a/6, 016b/1, 018a/12, 019a/12, 019b/15, 020a/16, 021a/8, 022b/15, 023a/16, 023b/15, 024a/5, 024a/8, 024a/10, 024a/13, 025a/4, 025a/7, 026b/13, 027a/6, 027a/12, 027a/16, 028a/10, 028b/15, 029b/9, 029b/13, 030a/15, 030b/1, 030b/6, 030b/9, 030b/12, 030b/14, 030b/15, 031b/3, 032a/17, 033a/2, 037a/14, 038a/13, 039b/10, 040a/5, 043a/3, 043b/12, 043b/16, 044a/7, 054b/15, 055b/11, 056a/12, 056b/4, 060b/11, 061a/17, 061b/11, 063a/1, 063a/15, 063b/10, 065a/3, 069b/9, 070a/16, 071b/10, 077b/5, 078a/15, 080b/10, 082b/11, 082b/14, 083a/14, 084b/10, 089a/9, 092b/10, 092b/11, 098a/8, 098b/8, 098b/12, 104b/3, 106a/11, 107a/6, 108a/1, 113a/12, 115a/3, 120a/6, 121a/3, 121a/7, 121b/14, 124b/3, 127a/4, 132a/8, 133a/9, 137b/16, 145b/4, 146a/4, 150a/13, 151a/7, 161a/5, 184b/11, 195a/10

ü.+de 037b/1, 037b/5

[=113]

ügey üvey, öz olmayan

ü. 115a/5

[=1]

üle- paylaşmak, taksim etmek

ü.-di 070b/8, 072b/2

ü.-gen 070b/10

ü.-güçi 082a/7

[=4]

ümīd arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut; bk. ümmīd

ü. turur 137b/4, 145b/7, 192a/12

ü. 091a/12, 106a/14, 106b/16, 129a/8, 134a/10

ü.+ide 026b/7, 060a/9, 173b/2

ü.+im 173a/15

[=12]

ümīd-i ‘afv af ümidi

ü. 091a/14

[=1]

ümīdvār ümitli, bk. ümmīdvār

ü. turur 062a/3, 107b/11

ü. 021a/12, 067b/4

[=4]

ümmehāt asıl ve esas olan şeyler, kaynaklar

ü. 001b/15

[=1]

ümmet bir peygambere iman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tabi olanların meydana getirdiği topluluk

ü. turur 063b/12

ü. 001b/10, 061b/6

ü.+din 176a/14

ü.+i 111a/5

ü.+iġa 061b/8, 063b/8, 065a/5

ü.+ileringa 019b/13

ü.+im 047b/8, 061b/2, 061b/4, 078a/12

ü.+imdin 027b/5, 094b/10, 138a/10, 165b/16

ü.+imġa 010b/13, 061b/8, 063b/7, 107a/10, 150a/1

ü.+imge 045b/2, 176b/14, 177a/7, 177a/10, 178a/5, 180b/17, 195a/16

ü.+imni 025b/9

ü.+imniŋ 016b/12

ü.+imniŋ 016b/12, 063b/8, 090b/11

ü.+imsiz 062b/8

ü.+iŋge 150a/3

ü.+iŋniŋ 109a/1

ü.+ke 176b/12

ü.+lerdin 062a/18

ü.+leriġa 006a/14, 006a/15, 037a/16

ü.+lerim 018b/5, 178b/1

ü.+lerimġa 018b/2, 018b/3, 018b/6, 178a/1

ü.+lerimniŋ 009b/15

ü.+leriŋ 062b/6

ü.+leriŋdin 023a/6, 039a/3, 107a/13, 118a/6

ü.+leriŋġa 005a/4, 049b/11, 060b/7, 062b/9, 157a/8

ü.+leriŋizge 195a/7

ü.+leriŋizniŋ 050b/6

ü.+lerniŋ 181a/2

ü.+lerniŋġa 064a/11

ü.+iŋdin 010b/17

ü.+niŋ 011a/9, 041b/7, 059a/8, 062b/10, 063b/10

[=69]

ümmet-i Muḥammed Hz. Muhammed’e inanlar

ü. tururlar 061b/4

ü. 036b/1, 184b/5, 200b/8

ü.+din 027a/9, 084b/11

ü.+ġa 064b/6

ü.+ge 050a/13

ü.+ler 062a/15

ü.+niŋ 062a/18

[=10]

ümmet-i Muḥammed Muṣṭafā Hz. Muhammet Mustafa’ya inanlar

ü. 169b/3

[=1]

ümmīd ümit, bk. ümīd

ü.+ide 025a/17

[=1]

ümmidvār ümitli, bk. ümīdvār

ü. 060a/6

[=1]

Ümmü Seleme özel ad

Ü. 087a/5

[=1]

Ümmü'l-Ma'ānī eser adı

Ü.+de 013a/4

[=1]

ün ses, seda

ü. 055a/3, 071a/9, 142a/11, 158a/8, 181b/10

ü.+i 011a/12, 153a/8

ü.+i 014b/6

ü.+ini 104b/11, 111a/4, 116b/14, 138a/13, 138a/15, 146b/12, 162a/10

ü.+leri 153a/8

[=17]

ünde- çağırmak, seslenmek; bk. inde-

ü.-di 122a/8

ü.-p tururlar 166a/2

ü.-p 171a/5

[=3]

ündür- büyütmek, yetişmek

ü.-gey 181b/9

ü.-ür 165a/11

[=2]

ünük boğaz, gırtlak

ü. 130a/12

[=1]

ürk- korkmak

ü.-üp 138a/8

[=1]

ürk- üflemek

ü.-ünçe 150b/4

[=1]

üst üst, üzeri, yukarı

ü.+ide 079b/12, 079b/13, 093b/12, 115b/12

ü.+ige 036a/16, 116b/3

ü.+üge 142a/16

[=7]

üstün üst ṭaraf, yukarı, uç

ü.+ün 016b/7, 016b/8, 028b/15, 057b/6, 057b/8, 057b/12, 057b/14, 067a/13, 072b/11, 073b/9, 077a/4, 077a/5, 080a/8, 081b/1, 090a/2, 092b/13, 120a/2, 138a/1, 141b/13, 142b/2, 145b/16, 146b/16, 154b/8, 158b/8, 169b/4, 175a/3, 175a/4, 175b/2, 176b/10, 197a/11, 200b/7

ü.+ündin 076b/16, 080a/11

ü.+ünge 101b/4

ü.+ünide 080a/11, 112b/2, 116a/10

ü.+ünümde 118a/4

[=38]

üslūb bir sanatçının veya bir devrin kendine has anlatış biçimi, ifade yolu

u.+ıda 002a/7

[=1]

üstād herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan,

üstün bir yeri, tam vukufu bulunan kimse

ü. 088a/3, 088a/4

ü.+ını 011a/6

ü.+ınıŋ 161b/15

ü.+nı 089a/14

ü.+nıŋ 085b/15, 086b/6

[=7]

üstḫᵛān kemik, iskelet

ü. turur 065b/16

ü. 103a/17

ü.+ıŋ 014a/13

ü.+nıŋ 154a/14

[=4]

üstüvār sağlam, dayanıklı, güvenilir

ü. 154a/13

[=1]

üşāyiş açıklık, ferahlık

ü. 097a/14

[=1]

üz- kesmek, koparmak

ü.-ep 109b/3

[=1]

üze üzerine, üstüne, üzerinde, üzre, üzere

ü. 068b/13

ü.+side 117a/4

ü.+sige 065b/4

[=3]

üzengü ata binebilmek için ayakla üzerine basılan, bir kayışla eğerin yanına asılmış, altı düz madeni halka, üzengi

ü.+ge 137b/17

[=1]

‘Üzeyir özel ad

‘Ü. 108a/5, 108a/6, 115b/10

[=4]

üzül- kesilmek, kırılmak, dağılmak

ü.-se 124b/17

[=1]

üzüm üzüm

ü. 111a/10, 111a/11, 111a/13, 165a/8, 197b/12, 197b/15

ü.+i 111a/12

ü.+iden 111a/11

ü.+ni 111a/14, 165a/9, 182a/8

ü.+niŋ 111b/1

ü.+niŋ 165a/7

[=14]

-V-

va‘aẓ öğüt, nasihat

v. 089b/13

v.+ı 104b/17

[=2]

va‘de bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için tanınan süre, mühlet, mehil

v. 097b/10

v.+leride 149a/2

v.+si turur 065a/8

v.+si 067b/11, 093a/16, 189a/4

v.+side 115b/12

[=6]

va'degāh-ı dīdār görünüş zamanı

v. 032a/11

[=1]

va'de-yi ṭarīḳ yolun süresi

v.+de 050b/18

[=1]

va'īd iyiliğe yöneltmek ve kötü şeylerden sakındırmak için bir kimseyi cehennem azabı ile korkutma

v. 046b/13

[=1]

va'l-lah Allah'a yemin olsun ki

v. 104a/12, 120b/2, 130a/2

[=3]

vācib dinî bakımdan farzdan sonra gelen ve yapılması zaruri, terki caiz olmayan ilahi emir

v. ėrdi 006a/15

v. turur 005b/17, 006b/10, 038a/1, 054b/5, 055b/5, 065b/15, 100b/16, 124b/14, 162a/7, 200a/16

v. 015b/7, 049b/5, 068a/9, 200a/17

[=15]

vāde cevher

v.+si 069b/3, 069b/8

[=2]

vādī iki dağ arasında uzanan arazi

v. turur 114b/2

v. 110b/3, 110b/4

v.+de 114b/3

v.+ġa 114b/6

[=5]

vaḥdāniyyet Allah'ın ortağı ve benzeri bulunmaksızın tek oluşu, varlığının birliği

v.+iġa 182a/6

[=1]

vaḥdehu yalnız, tek başına

v. 200a/4

[=1]

vaḥī bir emir veya hükmün Allah tarafından peygamberin kalbine bildirilmesi ve bu yolla gelen ilahi haber

v. 007b/8, 007b/9, 010b/7, 023b/17, 028a/9, 054a/16, 060a/16, 072a/6, 072a/12, 084a/4, 084b/16, 085b/3, 091b/5, 091b/11, 093b/6, 095b/2, 095b/4, 098b/17, 105a/14, 117a/5, 175b/16

[=21]

vaḥşet vahşi olma durumu, vahşilik, yabanilik

v. 088b/7

v.+i 098b/8

[=3]

vaḥşī insandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabani

v. 179b/9

[=1]

vāḳı'a olmuş olan şey, geri çevrilmesi mümkün olmayan olay, olgu

v. 050b/18

v.+da 114a/10

[=2]

vāḳı‘āt olaylar, olgular

v.+da 114a/10

[=1]

vāḳı‘a-yi müşkil zor durum

v. 015b/4

[=1]

vaḳıf okuma sırasında gerekli yerlerde gereği kadar durma

v.+larını 024a/13

[=1]

vāḳi‘ olan, vuku bulan

v. 125a/6

[=1]

vaḳit zaman, devir

v. turur 023b/13

v. 003b/6, 019b/16, 020b/3, 020b/13, 022a/9, 023a/8, 023b/14, 026a/8, 029a/1, 029b/13, 029b/16, 030a/17, 031a/4, 032a/12, 046a/1, 053a/5, 062a/13, 069b/2, 072b/2, 082b/11, 082b/12, 082b/17, 086a/12, 089b/15, 093b/14, 129a/17, 129b/15, 129b/15, 151a/1, 162b/15, 166a/3, 168a/5, 177a/4, 179b/1, 192b/12

v.+de 008a/6, 013b/6, 014a/8, 025b/3, 030a/13, 030a/14, 030a/15, 035a/7, 040b/14, 044b/6, 045b/12, 045b/16, 045b/18, 055b/10, 072b/4, 114a/4, 129b/2, 129b/9, 135b/15, 136a/1, 138a/12, 143a/3, 159a/9, 179a/6, 182a/9, 193b/3

v.+ġa 023b/14, 042b/14

v.+ġaçe 034a/5

v.+i turur 061a/13

v.+i 022a/14, 023a/8, 023a/10, 035b/9, 046b/14, 070b/9, 071b/4, 100b/1, 110b/13, 114a/3, 119a/7, 137b/5, 157a/3, 161a/7, 179b/14, 198a/11

v.+ide 002b/1, 008a/5, 011a/16, 020a/8, 022a/9, 023a/7, 048a/14, 055b/10, 058a/10, 058a/11, 063a/5, 065a/2, 129b/9, 129b/12, 159a/9, 162b/14, 181b/11, 187a/11

v.+idin 021b/15, 039b/14, 051a/2, 051a/6

v.+iŋ 014a/14

v.+ini 021b/10

v.+ler turur 097a/13

v.+ler 003a/11

v.+lerde 129b/12, 155a/17, 159a/9, 182b/4

v.+lerdin turur 129b/7

v.+lerniŋ 125b/12

v.+niŋ 003a/13

[=118]

vaḳt-i ḳāfile kafile zamanı

v. 138a/17

[=1]

vaḳitlıḳ vakitli

v.+nıŋ 161b/1, 161b/16

[=2]

varaḳ kitap yaprağı, iki sayfadan ibaret üzeri yazılı yaprak

v. 140a/15

[=1]

vāri<u>s</u> kendisine miras düşen kimse, mirasçı

v. 101a/14

[=1]

vaṣıf bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik

v. 189b/1

[=1]

vāsıṭ ortada bulunan, iki şeyin ortasında olan

v. 011b/11

[=1]

vaṣiyet 1. nasihat, öğüt

v. 018b/8, 055a/11

v.+lerini 019a/4

v.+i 021a/5

2. bir kimsenin sözlü veya yazılı olarak bildirdiği, ölümünden sonra arkasından yapılmasını istediği şey

v.+i ėrdi 072b/10

v.+imni 171a/13

v.+ini 158b/13

[=7]

vaṭan bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı yer, yurt

v.+da 110b/10

v.+ıdın 122b/10

v.+ıge 122b/11

[=3]

vay ünlem

v. 176a/7

[=1]

vaẓīfe görev

v. 031b/10, 035b/12, 039b/2, 167b/16, 172a/7

v.+ler 035b/3

v.+lerdin 035b/2

v.+lerini 035b/14

v.+lerniŋ 035b/4

v.+mġa 172a/5

v.+sini 035b/6, 035b/7

[=12]

ve bağlaç

v. 001b/5, 001b/8, 001b/9, 001b/10, 001b/12, 001b/13, 001b/14, 001b/15, 002a/1, 002a/2, 002a/4, 002a/5, 002a/6, 002a/7, 002a/8, 002a/9, 002a/10, 002a/11, 002a/12, 002a/13, 002a/14, 002a/15, 002b/1, 002b/2, 002b/8, 002b/12, 002b/16, 002b/17, 003a/2, 003a/3, 003a/5, 003a/6, 003a/7, 003a/8, 003a/10, 003a/11, 003a/15, 003a/17, 003b/1, 003b/2, 003b/3, 003b/4, 003b/5, 003b/6, 003b/7, 003b/8, 003b/9, 003b/10, 003b/11, 003b/12, 003b/13, 003b/14, 003b/15, 003b/16, 003b/17, 004a/1, 004a/4, 004a/5, 004a/6, 004a/7, 004a/10, 004a/12, 004a/13,

004a/14, 004a/15, 004a/17, 004b/2, 004b/4, 004b/5, 004b/6, 004b/7, 004b/9, 004b/11, 004b/13, 004b/16, 004b/17, 005a/1, 005a/2, 005a/3, 005a/4, 005a/6, 005a/7, 005a/8, 005a/9, 005a/10, 005a/11, 005a/13, 005a/14, 005a/15, 005b/1, 005b/2, 005b/3, 005b/6, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 005b/12, 005b/13, 005b/14, 005b/15, 006a/3, 006a/4, 006a/9, 006a/10, 006a/16, 006a/17, 006b/1, 006b/2, 006b/3, 006b/4, 006b/7, 006b/10, 006b/11, 006b/12, 006b/13, 006b/14, 006b/15, 006b/16, 006b/17, 007a/1, 007a/2, 007a/3, 007a/4, 007a/5, 007a/8, 007a/9, 007a/10, 007a/11, 007a/12, 007a/15, 007a/17, 007b/1, 007b/3, 007b/4, 007b/5, 007b/7, 007b/8, 007b/10, 007b/12, 008a/5, 008a/6, 008a/8, 008a/10, 008a/11, 008a/12, 008a/13, 008a/14, 008a/15, 008a/16, 008a/17, 008b/1, 008b/2, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/7, 008b/8, 008b/9, 008b/11, 008b/13, 008b/14, 008b/16, 009a/1, 009a/3, 009a/4, 009a/6, 009a/7, 009a/9, 009a/10, 009a/12, 009a/13, 009a/14, 009a/15, 009a/17, 009b/2, 009b/3, 009b/4, 009b/5, 009b/7, 009b/8, 009b/9, 009b/10, 009b/11, 009b/13, 009b/15, 009b/16, 009b/17, 010a/1, 010a/3, 010a/5, 010a/6, 010a/7, 010a/8, 010a/11, 010a/12, 010a/13, 010a/14, 010a/15, 010b/1, 010b/3, 010b/7, 010b/8, 010b/9, 010b/10, 010b/11, 010b/12, 010b/13, 010b/14, 010b/15, 010b/17, 011a/1, 011a/2, 011a/3, 011a/4, 011a/6, 011a/7, 011a/8, 011a/9, 011a/11, 011a/12, 011a/13, 011a/14, 011a/16, 011a/17, 011b/1, 011b/3, 011b/5, 011b/6, 011b/7, 011b/8, 011b/9, 011b/12, 011b/13, 011b/14, 012a/1, 012a/2, 012a/3, 012a/4, 012a/5, 012a/9, 012a/15, 012a/16, 012a/17, 012b/2, 012b/5, 012b/6, 012b/7, 012b/10, 012b/11, 012b/13, 012b/14, 012b/17, 013a/1, 013a/2, 013a/4, 013a/5, 013a/6, 013a/7, 013a/8, 013a/9, 013a/11, 013a/12, 013a/15, 013a/16, 013a/17, 013a/18, 013a/19, 013b/2, 013b/3, 013b/8, 013b/9, 013b/10, 013b/11, 013b/12, 014a/1, 014a/2, 014a/3, 014a/4, 014a/5, 014a/8, 014a/9, 014a/11, 014a/13, 014b/2, 014b/3, 014b/4, 014b/5, 014b/9, 014b/10, 014b/15, 014b/16, 014b/17, 015a/1, 015a/2, 015a/3, 015a/4, 015a/8, 015a/11, 015a/12, 015a/13, 015a/14, 015a/15, 015a/16, 015a/17, 015b/1, 015b/2, 015b/4, 015b/5, 015b/6, 015b/7, 015b/8, 015b/9, 015b/10, 015b/11, 015b/13, 015b/14, 015b/15, 016a/1, 016a/3,

016a/4, 016a/5, 016a/6, 016a/7, 016a/8, 016a/9, 016a/10, 016a/11, 016a/12, 016a/13, 016a/17, 016b/2, 016b/4, 016b/6, 016b/7, 016b/8, 016b/9, 016b/10, 016b/11, 016b/12, 016b/13, 016b/15, 017a/2, 017a/3, 017a/4, 017a/6, 017a/7, 017a/8, 017a/11, 017a/12, 017a/15, 017a/17, 017b/1, 017b/2, 017b/4, 017b/5, 017b/6, 017b/7, 017b/8, 017b/9, 017b/12, 017b/13, 017b/14, 017b/15, 017b/16, 017b/17, 018a/1, 018a/2, 018a/3, 018a/4, 018a/5, 018a/7, 018a/11, 018a/12, 018a/13, 018a/14, 018a/15, 018a/16, 018a/17, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/6, 018b/8, 018b/9, 018b/10, 018b/11, 018b/12, 018b/13, 018b/14, 018b/17, 019a/1, 019a/2, 019a/3, 019a/9, 019a/10, 019a/11, 019a/12, 019a/13, 019a/14, 019a/15, 019a/16, 019a/17, 019b/1, 019b/3, 019b/5, 019b/7, 019b/8, 019b/10, 019b/11, 019b/12, 019b/13, 019b/15, 019b/16, 019b/17, 020a/1, 020a/3, 020a/4, 020a/6, 020a/7, 020a/9, 020a/10, 020a/13, 020a/15, 020a/16, 020a/17, 020b/1, 020b/2, 020b/4, 020b/5, 020b/6, 020b/7, 020b/8, 020b/9, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 020b/16, 021a/1, 021a/2, 021a/3, 021a/7, 021a/8, 021a/10, 021a/11, 021a/13, 021a/14, 021a/15, 021a/16, 021b/1, 021b/4, 021b/5, 021b/6, 021b/8, 021b/9, 021b/10, 021b/11, 021b/12, 021b/13, 021b/14, 021b/16, 021b/17, 022a/1, 022a/3, 022a/7, 022a/8, 022a/9, 022a/10, 022a/13, 022a/14, 022a/15, 022a/16, 022a/17, 022b/1, 022b/2, 022b/3, 022b/4, 022b/5, 022b/6, 022b/7, 022b/9, 022b/10, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 022b/16, 023a/1, 023a/5, 023a/6, 023a/7, 023a/8, 023a/9, 023a/10, 023a/12, 023a/13, 023a/15, 023a/16, 023b/1, 023b/2, 023b/3, 023b/4, 023b/5, 023b/6, 023b/7, 023b/11, 023b/12, 023b/13, 023b/14, 023b/15, 023b/16, 023b/17, 024a/1, 024a/2, 024a/3, 024a/4, 024a/11, 024a/14, 024a/15, 024a/17, 024b/1, 024b/2, 024b/3, 024b/4, 024b/6, 024b/7, 024b/8, 024b/9, 024b/12, 024b/14, 025a/3, 025a/4, 025a/8, 025a/10, 025a/11, 025a/15, 025a/16, 025a/17, 025b/1, 025b/2, 025b/3, 025b/4, 025b/5, 025b/6, 025b/7, 025b/10, 025b/11, 025b/12, 025b/14, 025b/15, 025b/16, 025b/17, 026a/1, 026a/4, 026a/5, 026a/7, 026a/11, 026a/12, 026a/13, 026a/15, 026a/17, 026b/1, 026b/2, 026b/3, 026b/4, 026b/6, 026b/8, 026b/9, 026b/10, 026b/11, 026b/13, 027a/1, 027a/3, 027a/5, 027a/6,

027a/9, 027a/10, 027a/13, 027b/3, 027b/4, 027b/5, 027b/6, 027b/10, 027b/12, 027b/13, 027b/14, 027b/15, 027b/17, 028a/1, 028a/2, 028a/3, 028a/5, 028a/7, 028a/9, 028a/10, 028a/11, 028a/13, 028a/14, 028a/15, 028a/17, 028b/1, 028b/3, 028b/5, 028b/6, 028b/7, 028b/8, 028b/9, 028b/10, 028b/11, 028b/12, 028b/14, 028b/15, 028b/16, 028b/17, 029a/1, 029a/3, 029a/4, 029a/5, 029a/6, 029a/8, 029a/9, 029a/10, 029a/12, 029a/14, 029a/15, 029a/16, 029b/1, 029b/2, 029b/5, 029b/7, 029b/11, 029b/12, 029b/13, 029b/14, 029b/15, 029b/16, 030a/1, 030a/2, 030a/3, 030a/5, 030a/6, 030a/7, 030a/8, 030a/9, 030a/11, 030a/12, 030a/14, 030a/15, 030a/16, 030b/3, 030b/5, 030b/7, 030b/8, 030b/9, 030b/11, 030b/13, 030b/17, 031a/1, 031a/5, 031a/6, 031a/7, 031a/8, 031a/11, 031a/12, 031a/13, 031a/14, 031a/15, 031a/17, 031b/2, 031b/3, 031b/5, 031b/6, 031b/7, 031b/9, 031b/10, 031b/13, 031b/14, 031b/17, 032a/1, 032a/2, 032a/4, 032a/6, 032a/7, 032a/8, 032a/9, 032a/10, 032a/11, 032a/12, 032a/15, 032a/16, 032b/2, 032b/4, 032b/5, 032b/6, 032b/7, 032b/8, 032b/9, 032b/10, 032b/11, 032b/14, 033a/1, 033a/4, 033a/11, 033b/6, 033b/8, 033b/10, 033b/12, 033b/13, 033b/14, 033b/15, 033b/16, 034a/1, 034a/2, 034a/4, 034a/12, 034a/13, 034a/14, 034a/15, 034a/16, 034a/17, 034b/1, 034b/2, 034b/3, 034b/4, 034b/5, 034b/6, 034b/7, 034b/8, 034b/9, 034b/11, 034b/12, 034b/13, 034b/14, 034b/17, 035a/1, 035a/2, 035a/3, 035a/4, 035a/5, 035a/7, 035a/9, 035a/10, 035b/1, 035b/2, 035b/4, 035b/7, 035b/8, 035b/9, 035b/10, 035b/12, 035b/13, 035b/14, 035b/16, 036a/1, 036a/2, 036a/3, 036a/6, 036a/7, 036a/8, 036a/9, 036a/11, 036a/12, 036a/13, 036a/15, 036b/1, 036b/2, 036b/4, 036b/6, 036b/7, 036b/8, 036b/9, 036b/14, 036b/15, 037a/5, 037a/6, 037a/9, 037a/14, 037a/16, 037a/17, 037b/4, 037b/6, 037b/9, 037b/10, 037b/11, 037b/12, 037b/13, 037b/16, 037b/17, 038a/1, 038a/2, 038a/3, 038a/4, 038a/5, 038a/6, 038a/7, 038a/8, 038a/10, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 038a/14, 038a/16, 038a/17, 038b/1, 038b/13, 039a/2, 039a/3, 039a/6, 039a/8, 039a/9, 039a/12, 039a/14, 039a/16, 039b/1, 039b/3, 039b/4, 039b/5, 039b/7, 039b/12, 039b/13, 039b/16, 039b/17, 040a/1, 040a/2, 040a/4, 040a/6, 040a/8, 040a/9, 040a/12, 040a/13, 040a/16,

040a/17, 040b/2, 040b/4, 040b/7, 040b/9, 040b/12, 040b/13, 040b/16, 040b/17, 040b/18, 041a/1, 041a/2, 041a/3, 041a/4, 041a/5, 041a/6, 041a/7, 041a/8, 041a/9, 041a/10, 041a/11, 041a/13, 041a/14, 041a/15, 041b/1, 041b/2, 041b/3, 041b/5, 041b/9, 041b/11, 041b/13, 041b/16, 041b/17, 042a/3, 042a/4, 042a/5, 042a/6, 042a/8, 042a/11, 042a/14, 042a/15, 042b/2, 042b/9, 042b/10, 042b/11, 042b/14, 042b/15, 042b/16, 042b/17, 043a/1, 043a/2, 043a/4, 043a/6, 043a/8, 043a/9, 043a/10, 043a/11, 043a/13, 043a/14, 043a/15, 043a/16, 043a/17, 043b/4, 043b/5, 043b/6, 043b/7, 043b/8, 043b/10, 043b/14, 043b/15, 043b/16, 044a/1, 044a/3, 044a/6, 044a/7, 044a/8, 044a/9, 044a/10, 044a/11, 044a/12, 044a/14, 044a/16, 044a/17, 044b/5, 044b/7, 044b/8, 044b/9, 044b/11, 044b/12, 044b/13, 044b/14, 044b/16, 044b/17, 045a/1, 045a/5, 045a/6, 045a/7, 045a/8, 045a/10, 045a/11, 045a/12, 045a/13, 045a/15, 045a/16, 045a/17, 045b/1, 045b/2, 045b/3, 045b/4, 045b/5, 045b/9, 045b/13, 045b/14, 045b/17, 045b/18, 046a/1, 046a/2, 046a/5, 046a/6, 046a/7, 046a/9, 046a/10, 046a/11, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/17, 046b/1, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/6, 046b/7, 046b/8, 046b/9, 046b/10, 046b/11, 046b/16, 046b/17, 047a/1, 047a/2, 047a/5, 047a/6, 047a/7, 047a/8, 047a/9, 047a/11, 047a/12, 047a/13, 047a/14, 047a/16, 047a/17, 047b/1, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 047b/7, 047b/9, 047b/10, 047b/11, 047b/12, 047b/13, 047b/14, 047b/17, 048a/1, 048a/4, 048a/5, 048a/7, 048a/9, 048a/10, 048a/11, 048a/16, 048b/2, 048b/3, 048b/4, 048b/8, 048b/9, 048b/10, 048b/11, 048b/14, 048b/16, 049a/1, 049a/2, 049a/3, 049a/4, 049a/5, 049a/6, 049a/7, 049a/8, 049a/9, 049a/10, 049a/12, 049a/13, 049a/14, 049a/15, 049a/16, 049a/18, 049b/1, 049b/3, 049b/4, 049b/5, 049b/6, 049b/8, 049b/9, 049b/10, 049b/11, 049b/13, 049b/14, 049b/15, 049b/16, 049b/17, 050a/1, 050a/2, 050a/5, 050a/7, 050a/8, 050a/9, 050a/13, 050a/14, 050a/16, 050a/18, 050b/1, 050b/2, 050b/3, 050b/4, 050b/5, 050b/7, 050b/8, 050b/9, 050b/15, 050b/17, 051a/1, 051a/3, 051a/5, 051a/8, 051a/9, 051a/12, 051a/14, 051a/16, 051a/17, 051b/1, 051b/3, 051b/4, 051b/5, 051b/6, 051b/7, 051b/8, 051b/9, 051b/10, 051b/11, 051b/12, 051b/13, 051b/14, 051b/15, 051b/16, 051b/17,

051b/18, 052a/1, 052a/2, 052a/3, 052a/5, 052a/6, 052a/7, 052a/8, 052a/9, 052a/10, 052a/11, 052a/13, 052a/14, 052a/15, 052a/16, 052a/17, 052b/2, 052b/3, 052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/7, 052b/8, 052b/10, 052b/11, 052b/12, 052b/16, 052b/17, 053a/1, 053a/2, 053a/3, 053a/6, 053a/8, 053a/9, 053a/11, 053a/12, 053a/13, 053a/15, 053a/17, 053b/1, 053b/2, 053b/3, 053b/7, 053b/9, 053b/13, 053b/14, 053b/15, 053b/17, 054a/1, 054a/3, 054a/8, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/15, 054a/17, 054b/1, 054b/3, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/14, 054b/15, 055a/1, 055a/3, 055a/4, 055a/5, 055a/9, 055a/10, 055a/11, 055a/13, 055a/15, 055b/3, 055b/4, 055b/5, 055b/6, 055b/7, 055b/9, 055b/13, 055b/14, 055b/16, 055b/17, 055b/18, 056a/1, 056a/2, 056a/3, 056a/4, 056a/5, 056a/6, 056a/7, 056a/8, 056a/9, 056a/11, 056a/14, 056a/16, 056b/1, 056b/3, 056b/4, 056b/6, 056b/7, 056b/8, 056b/9, 056b/10, 056b/11, 056b/12, 056b/15, 057a/1, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/6, 057a/8, 057a/10, 057a/11, 057a/14, 057b/3, 057b/5, 057b/8, 057b/9, 057b/11, 057b/14, 057b/15, 057b/17, 058a/1, 058a/3, 058a/4, 058a/6, 058a/7, 058a/8, 058a/10, 058a/11, 058a/12, 058a/13, 058a/14, 058a/15, 058a/16, 058a/17, 058b/1, 058b/3, 058b/5, 058b/6, 058b/7, 058b/8, 058b/10, 058b/11, 058b/12, 058b/13, 058b/14, 058b/17, 059a/1, 059a/2, 059a/3, 059a/4, 059a/5, 059a/6, 059a/7, 059a/8, 059a/9, 059a/11, 059a/12, 059a/14, 059a/15, 059a/16, 059b/2, 059b/3, 059b/4, 059b/5, 059b/7, 059b/8, 059b/9, 059b/10, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 059b/14, 059b/15, 059b/16, 059b/17, 060a/1, 060a/6, 060a/7, 060a/10, 060a/12, 060a/13, 060a/14, 060a/16, 060b/2, 060b/3, 060b/5, 060b/6, 060b/7, 060b/8, 060b/10, 060b/12, 060b/14, 060b/15, 060b/16, 061a/1, 061a/2, 061a/3, 061a/4, 061a/5, 061a/6, 061a/10, 061a/11, 061a/12, 061a/13, 061a/14, 061a/15, 061b/1, 061b/3, 061b/5, 061b/7, 061b/9, 061b/10, 061b/12, 061b/13, 061b/14, 061b/15, 061b/16, 061b/17, 062a/2, 062a/4, 062a/7, 062a/9, 062a/10, 062a/11, 062a/12, 062a/13, 062a/14, 062a/15, 062a/17, 062a/19, 062b/1, 062b/2, 062b/4, 062b/5, 062b/7, 062b/8, 062b/9, 062b/12, 062b/14, 062b/15, 062b/16, 062b/17, 063a/1, 063a/9, 063a/10, 063a/13, 063a/15, 063a/16, 063a/17, 063b/1, 063b/2, 063b/3, 063b/4,

063b/5, 063b/6, 063b/7, 063b/13, 063b/16, 063b/17, 064a/1, 064a/2, 064a/3, 064a/4, 064a/5, 064a/6, 064a/7, 064a/8, 064a/9, 064a/10, 064a/11, 064a/12, 064a/13, 064a/15, 064a/16, 064a/17, 064b/1, 064b/4, 064b/5, 064b/7, 064b/9, 064b/11, 064b/12, 064b/13, 064b/14, 064b/15, 065a/1, 065a/2, 065a/5, 065a/7, 065a/8, 065a/10, 065a/12, 065a/13, 065a/14, 065a/16, 065a/17, 065b/3, 065b/5, 065b/6, 065b/8, 065b/9, 065b/10, 065b/11, 065b/13, 065b/14, 065b/15, 065b/17, 066a/1, 066a/2, 066a/3, 066a/4, 066a/6, 066a/7, 066a/8, 066a/9, 066a/10, 066a/11, 066a/12, 066a/13, 066a/14, 066a/16, 066a/17, 066b/1, 066b/3, 066b/6, 066b/7, 066b/9, 066b/10, 066b/16, 066b/17, 067a/6, 067a/8, 067a/9, 067a/10, 067a/11, 067a/13, 067a/14, 067a/16, 067b/1, 067b/2, 067b/3, 067b/4, 067b/5, 067b/6, 067b/7, 067b/9, 067b/11, 067b/13, 067b/16, 067b/17, 068a/3, 068a/5, 068a/6, 068a/7, 068a/8, 068a/9, 068a/13, 068a/14, 068a/15, 068a/17, 068b/6, 068b/10, 068b/13, 068b/15, 069a/1, 069a/3, 069a/5, 069a/6, 069a/7, 069a/9, 069a/11, 069a/12, 069a/13, 069a/14, 069a/16, 069b/1, 069b/3, 069b/5, 069b/7, 069b/8, 069b/9, 069b/11, 069b/12, 069b/14, 069b/15, 069b/16, 069b/17, 070a/1, 070a/2, 070a/3, 070a/4, 070a/5, 070a/6, 070a/10, 070a/12, 070a/13, 070a/17, 070b/1, 070b/3, 070b/4, 070b/5, 070b/6, 070b/10, 070b/16, 070b/17, 071a/1, 071a/2, 071a/3, 071a/4, 071a/6, 071a/7, 071a/8, 071a/12, 071a/13, 071b/1, 071b/2, 071b/5, 071b/6, 071b/7, 071b/9, 071b/11, 071b/13, 071b/14, 071b/15, 071b/16, 071b/17, 072a/2, 072a/3, 072a/4, 072a/5, 072a/6, 072a/7, 072a/8, 072a/9, 072a/10, 072a/11, 072a/13, 072a/16, 072a/18, 072b/2, 072b/4, 072b/7, 072b/9, 072b/12, 072b/13, 072b/15, 072b/18, 073a/1, 073a/2, 073a/3, 073a/4, 073a/5, 073a/7, 073a/8, 073a/9, 073a/10, 073a/12, 073a/13, 073b/1, 073b/3, 073b/4, 073b/7, 073b/8, 073b/9, 073b/11, 073b/13, 073b/16, 074a/1, 074a/3, 074a/4, 074a/5, 074a/7, 074a/10, 074a/12, 074a/13, 074a/14, 074a/16, 074a/17, 074b/2, 074b/7, 074b/10, 074b/13, 074b/17, 075a/1, 075a/2, 075a/4, 075a/6, 075a/7, 075a/9, 075a/10, 075a/11, 075a/12, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075a/16, 075a/17, 075b/1, 075b/3, 075b/4, 075b/5, 075b/6, 075b/7, 075b/8, 075b/9, 075b/10, 075b/11, 075b/12, 075b/13,

075b/14, 075b/15, 075b/16, 075b/17, 076a/1, 076a/2, 076a/3, 076a/4, 076a/7, 076a/11, 076a/12, 076a/13, 076a/15, 076a/16, 076a/17, 076b/5, 076b/6, 076b/7, 076b/9, 076b/10, 076b/11, 076b/12, 076b/13, 077a/1, 077a/2, 077a/4, 077a/5, 077a/6, 077a/9, 077a/10, 077a/11, 077a/12, 077a/13, 077a/14, 077a/15, 077a/16, 077a/17, 077b/1, 077b/2, 077b/3, 077b/4, 077b/5, 077b/6, 077b/7, 077b/8, 077b/9, 077b/10, 077b/11, 077b/12, 077b/13, 077b/14, 077b/16, 077b/17, 078a/1, 078a/2, 078a/3, 078a/4, 078a/7, 078a/8, 078a/9, 078a/10, 078a/11, 078a/16, 078a/17, 078b/1, 078b/2, 078b/3, 078b/4, 078b/5, 078b/6, 078b/7, 078b/8, 078b/9, 078b/10, 078b/11, 078b/13, 078b/14, 078b/15, 078b/16, 078b/17, 079a/1, 079a/2, 079a/3, 079a/4, 079a/5, 079a/8, 079a/10, 079a/11, 079a/12, 079a/13, 079a/14, 079a/15, 079a/17, 079b/2, 079b/5, 079b/6, 079b/7, 079b/8, 079b/9, 079b/10, 079b/11, 079b/12, 079b/13, 079b/14, 079b/15, 079b/16, 079b/17, 080a/1, 080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/5, 080a/6, 080a/7, 080a/9, 080a/10, 080a/11, 080a/12, 080a/13, 080a/14, 080a/15, 080a/16, 080a/18, 080b/1, 080b/2, 080b/3, 080b/4, 080b/5, 080b/6, 080b/7, 080b/8, 080b/10, 080b/11, 080b/12, 080b/13, 080b/14, 080b/17, 080b/18, 080b/19, 081a/1, 081a/2, 081a/4, 081a/5, 081a/6, 081a/7, 081a/8, 081a/9, 081a/11, 081a/12, 081a/13, 081a/14, 081a/15, 081a/16, 081a/17, 081b/1, 081b/2, 081b/3, 081b/4, 081b/6, 081b/7, 081b/8, 081b/9, 081b/10, 081b/12, 081b/14, 081b/16, 081b/17, 082a/1, 082a/3, 082a/4, 082a/5, 082a/6, 082a/7, 082a/12, 082a/13, 082a/14, 082a/15, 082a/17, 082b/1, 082b/2, 082b/4, 082b/5, 082b/6, 082b/7, 082b/9, 082b/16, 083a/1, 083a/3, 083a/4, 083a/6, 083a/10, 083a/11, 083a/12, 083a/15, 083a/16, 083b/2, 083b/3, 083b/4, 083b/5, 083b/6, 083b/8, 083b/10, 083b/11, 083b/12, 083b/13, 083b/14, 083b/15, 083b/17, 084a/1, 084a/2, 084a/3, 084a/4, 084a/5, 084a/6, 084a/7, 084a/8, 084a/9, 084a/10, 084a/13, 084a/14, 084a/15, 084a/16, 084a/17, 084b/2, 084b/6, 084b/7, 084b/9, 084b/11, 084b/12, 084b/13, 084b/16, 084b/17, 085a/2, 085a/3, 085a/5, 085a/6, 085a/7, 085a/8, 085a/9, 085a/10, 085a/11, 085a/12, 085a/15, 085a/16, 085a/17, 085b/1, 085b/2, 085b/3, 085b/4, 085b/6, 085b/8, 085b/9, 085b/10, 085b/12, 085b/14, 085b/16,

085b/17, 086a/1, 086a/2, 086a/3, 086a/4, 086a/5, 086a/6, 086a/7, 086a/8, 086a/9, 086a/10, 086a/12, 086a/13, 086a/15, 086a/16, 086a/17, 086b/1, 086b/3, 086b/5, 086b/6, 086b/7, 086b/9, 086b/12, 086b/13, 086b/14, 086b/16, 087a/1, 087a/2, 087a/3, 087a/4, 087a/6, 087a/7, 087a/8, 087a/12, 087a/13, 087a/14, 087a/15, 087b/4, 087b/5, 087b/6, 087b/8, 087b/11, 087b/14, 088a/2, 088a/3, 088a/4, 088a/5, 088a/6, 088a/7, 088a/8, 088a/9, 088a/10, 088a/11, 088a/12, 088a/13, 088a/14, 088a/15, 088a/16, 088a/17, 088b/2, 088b/3, 088b/4, 088b/6, 088b/7, 088b/8, 088b/9, 088b/10, 088b/11, 088b/13, 088b/15, 088b/16, 089a/1, 089a/2, 089a/3, 089a/7, 089a/12, 089a/13, 089a/14, 089a/15, 089a/16, 089a/17, 089b/1, 089b/2, 089b/4, 089b/5, 089b/6, 089b/7, 089b/8, 089b/9, 089b/10, 089b/13, 089b/14, 089b/16, 090a/1, 090a/2, 090a/3, 090a/4, 090a/9, 090a/10, 090a/11, 090a/12, 090a/15, 090a/16, 090a/17, 090b/1, 090b/2, 090b/3, 090b/4, 090b/5, 090b/8, 090b/9, 090b/11, 090b/12, 090b/13, 090b/16, 090b/17, 090b/18, 091a/1, 091a/2, 091a/5, 091a/6, 091a/7, 091a/8, 091a/9, 091a/12, 091a/13, 091a/14, 091a/15, 091b/1, 091b/4, 091b/5, 091b/6, 091b/7, 091b/8, 091b/9, 091b/10, 091b/12, 091b/13, 091b/14, 091b/15, 091b/16, 091b/17, 092a/1, 092a/3, 092a/5, 092a/10, 092a/15, 092a/16, 092a/17, 092b/1, 092b/6, 092b/7, 092b/8, 092b/9, 092b/10, 092b/12, 092b/13, 092b/14, 092b/15, 092b/17, 093a/1, 093a/2, 093a/3, 093a/4, 093a/5, 093a/6, 093a/7, 093a/10, 093a/11, 093a/12, 093a/13, 093a/14, 093a/15, 093a/16, 093b/1, 093b/2, 093b/3, 093b/5, 093b/6, 093b/7, 093b/8, 093b/9, 093b/10, 093b/15, 093b/16, 094a/1, 094a/2, 094a/7, 094a/8, 094a/9, 094a/10, 094a/11, 094a/12, 094a/14, 094a/15, 094a/16, 094a/17, 094b/1, 094b/2, 094b/3, 094b/4, 094b/5, 094b/6, 094b/7, 094b/8, 094b/9, 094b/10, 094b/12, 094b/13, 094b/14, 094b/15, 094b/17, 095a/5, 095a/8, 095a/12, 095a/13, 095a/14, 095a/16, 095b/1, 095b/2, 095b/3, 095b/7, 095b/8, 095b/10, 095b/12, 095b/13, 095b/14, 095b/15, 095b/17, 096a/1, 096a/2, 096a/4, 096a/5, 096a/6, 096a/10, 096a/11, 096a/13, 096a/14, 096a/16, 096a/17, 096b/1, 096b/3, 096b/7, 096b/8, 096b/9, 096b/10, 096b/11, 096b/12, 096b/13, 096b/14, 096b/15, 096b/17, 097a/1, 097a/3, 097a/4, 097a/5,

097a/6, 097a/8, 097a/9, 097a/10, 097a/11, 097a/17, 097b/1, 097b/2, 097b/5, 097b/6, 097b/7, 097b/8, 097b/10, 097b/12, 097b/13, 097b/14, 097b/16, 098a/1, 098a/2, 098a/3, 098a/6, 098a/7, 098a/8, 098a/9, 098a/10, 098a/13, 098a/14, 098a/15, 098a/16, 098a/17, 098b/2, 098b/3, 098b/4, 098b/5, 098b/6, 098b/8, 098b/11, 098b/12, 098b/14, 098b/16, 098b/17, 099a/1, 099a/3, 099a/5, 099a/8, 099a/9, 099a/10, 099a/11, 099a/12, 099a/13, 099a/15, 099a/17, 099b/2, 099b/3, 099b/4, 099b/5, 099b/7, 099b/8, 099b/10, 099b/11, 099b/13, 099b/14, 099b/15, 099b/16, 099b/17, 100a/1, 100a/3, 100a/4, 100a/5, 100a/6, 100a/7, 100a/8, 100a/9, 100a/12, 100a/15, 100a/16, 100a/17, 100b/1, 100b/2, 100b/3, 100b/6, 100b/8, 100b/11, 100b/15, 100b/17, 101a/2, 101a/3, 101a/4, 101a/5, 101a/6, 101a/7, 101a/8, 101a/9, 101a/11, 101a/12, 101a/13, 101a/14, 101a/16, 101a/17, 101b/1, 101b/2, 101b/4, 101b/7, 101b/8, 101b/9, 101b/10, 101b/11, 101b/12, 101b/13, 101b/14, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 102a/1, 102a/2, 102a/3, 102a/4, 102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/9, 102a/11, 102a/12, 102a/14, 102a/15, 102b/1, 102b/6, 102b/7, 102b/9, 102b/10, 102b/11, 102b/13, 102b/14, 102b/15, 102b/17, 103a/1, 103a/2, 103a/3, 103a/5, 103a/7, 103a/8, 103a/9, 103a/12, 103a/13, 103a/14, 103a/15, 103a/17, 103b/1, 103b/2, 103b/3, 103b/4, 103b/5, 103b/6, 103b/7, 103b/8, 103b/9, 103b/10, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/16, 103b/17, 104a/2, 104a/3, 104a/6, 104a/7, 104a/10, 104a/15, 104a/16, 104a/17, 104b/6, 104b/7, 104b/8, 104b/9, 104b/10, 104b/11, 104b/12, 104b/13, 104b/15, 105a/1, 105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/7, 105a/8, 105a/9, 105a/12, 105a/13, 105a/14, 105a/16, 105b/1, 105b/2, 105b/3, 105b/4, 105b/6, 105b/7, 105b/8, 105b/10, 105b/11, 105b/12, 105b/13, 105b/14, 105b/15, 106a/1, 106a/2, 106a/3, 106a/4, 106a/5, 106a/6, 106a/7, 106a/8, 106a/9, 106a/10, 106a/13, 106a/14, 106a/16, 106a/17, 106b/1, 106b/2, 106b/3, 106b/4, 106b/5, 106b/6, 106b/7, 106b/8, 106b/15, 106b/16, 106b/17, 107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/7, 107a/8, 107a/9, 107a/10, 107a/11, 107a/12, 107a/13, 107a/14, 107a/15, 107a/17, 107b/2, 107b/3, 107b/4, 107b/5, 107b/6, 107b/7, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 107b/12, 107b/14, 107b/15,

107b/16, 107b/17, 108a/2, 108a/3,
108a/5, 108a/7, 108a/8, 108a/9,
108a/10, 108a/11, 108a/12, 108a/13,
108a/14, 108a/15, 108a/17, 108b/1,
108b/3, 108b/5, 108b/6, 108b/8,
108b/10, 108b/12, 108b/16, 109a/2,
109a/3, 109a/5, 109a/6, 109a/7,
109a/9, 109a/10, 109a/12, 109a/13,
109a/14, 109a/16, 109a/17, 109b/1,
109b/2, 109b/4, 109b/6, 109b/7,
109b/8, 109b/11, 109b/13, 109b/14,
109b/15, 109b/16, 109b/17, 110a/1,
110a/3, 110a/4, 110a/7, 110a/8,
110a/9, 110a/10, 110a/11, 110a/12,
110a/13, 110a/14, 110a/15, 110a/16,
110a/17, 110b/1, 110b/7, 110b/8,
110b/9, 110b/10, 110b/11, 110b/12,
110b/13, 110b/15, 110b/16, 110b/17,
111a/1, 111a/2, 111a/4, 111a/5,
111a/6, 111a/7, 111a/8, 111a/9,
111a/12, 111a/14, 111a/17, 111b/1,
111b/3, 111b/4, 111b/7, 111b/8,
111b/11, 111b/12, 111b/13, 111b/14,
111b/16, 111b/17, 112a/1, 112a/2,
112a/3, 112a/4, 112a/5, 112a/6,
112a/7, 112a/8, 112a/9, 112a/10,
112a/11, 112a/12, 112a/13, 112a/14,
112a/15, 112a/16, 112b/1, 112b/3,
112b/5, 112b/6, 112b/8, 112b/9,
112b/10, 112b/12, 112b/13, 112b/14,
112b/16, 112b/17, 113a/3, 113a/5,
113a/6, 113a/7, 113a/10, 113a/11,
113a/12, 113a/13, 113a/14, 113a/15,
113a/16, 113b/1, 113b/2, 113b/3,
113b/4, 113b/5, 113b/6, 113b/9,
113b/10, 113b/11, 113b/12, 113b/13,
113b/14, 113b/15, 113b/16, 114a/1,
114a/3, 114a/4, 114a/5, 114a/7,
114a/8, 114a/9, 114a/10, 114a/12,
114a/16, 114a/17, 114b/3, 114b/7,
114b/10, 114b/11, 114b/12, 114b/13,
114b/14, 114b/16, 114b/17, 115a/1,
115a/2, 115a/9, 115a/10, 115a/11,
115a/12, 115a/13, 115a/14, 115a/15,
115a/16, 115a/17, 115b/1, 115b/2,
115b/3, 115b/4, 115b/5, 115b/6,
115b/7, 115b/8, 115b/9, 115b/10,
115b/12, 115b/13, 115b/14, 115b/16,
115b/17, 116a/1, 116a/2, 116a/3,
116a/4, 116a/5, 116a/7, 116a/8,
116a/9, 116a/10, 116a/12, 116a/13,
116a/14, 116a/15, 116b/1, 116b/2,
116b/3, 116b/5, 116b/6, 116b/9,
116b/15, 116b/16, 116b/17, 117a/1,
117a/2, 117a/5, 117a/6, 117a/7,
117a/10, 117a/11, 117a/13, 117a/15,
117a/16, 117a/17, 117b/1, 117b/2,
117b/9, 117b/15, 118a/1, 118a/3,
118a/4, 118a/5, 118a/6, 118a/7,
118a/8, 118a/9, 118a/10, 118a/12,
118a/13, 118a/14, 118b/3, 118b/5,
118b/6, 118b/7, 118b/10, 118b/11,
118b/12, 118b/16, 119a/1, 119a/4,
119a/5, 119a/6, 119a/7, 119a/8,

119a/9, 119a/12, 119a/13, 119a/14, 119a/15, 119a/16, 119a/17, 119b/1, 119b/2, 119b/4, 119b/5, 119b/6, 119b/7, 119b/8, 119b/9, 119b/11, 119b/12, 119b/15, 120a/1, 120a/2, 120a/3, 120a/4, 120a/9, 120a/11, 120a/13, 120a/15, 120a/16, 120a/17, 120b/3, 120b/4, 120b/5, 120b/6, 120b/10, 120b/11, 120b/12, 120b/13, 120b/14, 120b/15, 120b/16, 120b/17, 121a/2, 121a/6, 121a/12, 121a/13, 121a/14, 121a/15, 121a/16, 121a/17, 121b/1, 121b/2, 121b/3, 121b/4, 121b/5, 121b/7, 121b/8, 121b/9, 121b/11, 121b/12, 121b/13, 121b/15, 121b/17, 122a/1, 122a/3, 122a/5, 122a/8, 122a/17, 122b/10, 122b/11, 122b/13, 122b/14, 122b/15, 122b/16, 122b/17, 123a/1, 123a/3, 123a/4, 123a/5, 123a/6, 123a/7, 123a/8, 123a/10, 123a/11, 123a/14, 123a/15, 123a/16, 123b/1, 123b/2, 123b/4, 123b/5, 123b/6, 123b/8, 123b/9, 123b/11, 123b/12, 123b/14, 123b/15, 123b/17, 124a/4, 124a/5, 124a/7, 124a/9, 124a/10, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 124a/14, 124a/15, 124a/16, 124a/17, 124b/1, 124b/2, 124b/4, 124b/5, 124b/6, 124b/7, 124b/8, 124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/13, 124b/15, 124b/16, 125a/3, 125a/6, 125a/7, 125a/9, 125a/10, 125a/13, 125a/14, 125a/15, 125a/17, 125b/2, 125b/3, 125b/4, 125b/5, 125b/6, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 125b/12, 125b/13, 125b/14, 125b/16, 126a/1, 126a/3, 126a/4, 126a/8, 126a/9, 126a/12, 126a/13, 126a/14, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/9, 126b/10, 126b/11, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 126b/15, 126b/16, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/4, 127a/8, 127a/9, 127a/11, 127a/12, 127a/14, 127a/15, 127a/16, 127b/2, 127b/3, 127b/4, 127b/5, 127b/6, 127b/7, 127b/8, 127b/9, 127b/10, 127b/12, 127b/13, 127b/14, 127b/15, 127b/17, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/5, 128a/6, 128a/7, 128a/8, 128a/9, 128a/10, 128a/11, 128a/13, 128a/16, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/4, 128b/6, 128b/8, 128b/9, 128b/10, 128b/12, 128b/13, 128b/14, 128b/16, 129a/4, 129a/6, 129a/7, 129a/11, 129a/13, 129a/15, 129a/16, 129a/17, 129b/5, 129b/6, 129b/7, 129b/8, 129b/9, 129b/10, 129b/11, 129b/12, 129b/14, 130a/1, 130a/2, 130a/4, 130a/5, 130a/6, 130a/7, 130a/8, 130a/11, 130a/12, 130a/15, 130a/16, 130b/1, 130b/2, 130b/3, 130b/4, 130b/5, 130b/6, 130b/7, 130b/8, 130b/9, 130b/10, 130b/15, 130b/16,

131a/1, 131a/3, 131a/4, 131a/5, 131a/8, 131a/11, 131a/12, 131a/13, 131a/15, 131b/1, 131b/2, 131b/3, 131b/4, 131b/5, 131b/6, 131b/7, 131b/8, 131b/9, 131b/11, 131b/12, 131b/15, 132a/2, 132a/3, 132a/4, 132a/5, 132a/6, 132a/9, 132a/10, 132a/11, 132a/12, 132a/13, 132a/14, 132a/15, 132a/17, 132b/1, 132b/3, 132b/6, 132b/7, 132b/8, 132b/9, 132b/14, 132b/15, 132b/16, 132b/17, 133a/1, 133a/2, 133a/4, 133a/5, 133a/6, 133a/10, 133a/12, 133a/15, 133a/16, 133a/17, 133b/1, 133b/2, 133b/6, 133b/8, 133b/9, 133b/10, 133b/11, 133b/12, 133b/13, 134a/1, 134a/2, 134a/3, 134a/4, 134a/5, 134a/6, 134a/7, 134a/10, 134a/14, 134a/15, 134a/16, 134a/17, 134b/4, 134b/6, 134b/10, 134b/12, 134b/13, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/5, 135a/8, 135a/9, 135a/11, 135a/12, 135a/13, 135a/14, 135a/15, 135a/16, 135a/17, 135b/1, 135b/3, 135b/4, 135b/5, 135b/11, 135b/12, 135b/13, 135b/14, 135b/15, 135b/16, 135b/17, 136a/1, 136a/2, 136a/4, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136a/11, 136a/16, 136a/17, 136b/1, 136b/3, 136b/4, 136b/7, 136b/8, 136b/9, 136b/10, 136b/11, 136b/12, 136b/13, 136b/17, 137a/1, 137a/2, 137a/3, 137a/4, 137a/5, 137a/6, 137a/7, 137a/16, 137b/2, 137b/3, 137b/4, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/10, 137b/12, 137b/13, 137b/14, 137b/15, 137b/16, 138a/1, 138a/2, 138a/3, 138a/6, 138a/7, 138a/10, 138a/11, 138a/12, 138a/13, 138a/14, 138a/16, 138b/2, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/6, 138b/7, 138b/8, 138b/10, 138b/11, 138b/12, 138b/14, 138b/15, 138b/17, 139a/1, 139a/2, 139a/3, 139a/4, 139a/5, 139a/6, 139a/7, 139a/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139a/12, 139a/13, 139a/14, 139a/15, 139a/16, 139a/17, 139b/1, 139b/2, 139b/3, 139b/4, 139b/6, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 139b/10, 139b/11, 139b/12, 139b/13, 139b/14, 139b/15, 140a/1, 140a/4, 140a/5, 140a/6, 140a/14, 140a/15, 140a/16, 140b/3, 140b/5, 140b/6, 140b/8, 140b/9, 140b/10, 140b/11, 140b/12, 140b/13, 140b/14, 140b/15, 140b/17, 141a/1, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141a/7, 141a/10, 141a/11, 141a/15, 141a/16, 141a/17, 141b/1, 141b/3, 141b/4, 141b/5, 141b/7, 141b/8, 141b/9, 141b/10, 141b/11, 141b/12, 141b/13, 141b/14, 141b/15, 141b/16, 142a/1, 142a/7, 142a/8, 142a/9, 142a/11, 142a/14, 142a/16, 142b/3, 142b/4, 142b/5, 142b/6, 142b/8, 142b/11,

142b/13, 143a/1, 143a/2, 143a/3, 143a/4, 143a/5, 143a/7, 143a/10, 143a/11, 143a/12, 143a/15, 143a/16, 143b/2, 143b/4, 143b/5, 143b/6, 143b/8, 143b/9, 143b/11, 143b/12, 143b/14, 143b/17, 144a/8, 144a/9, 144a/10, 144a/13, 144a/14, 144a/16, 144a/17, 144a/18, 144b/1, 144b/2, 144b/4, 144b/6, 144b/8, 144b/9, 144b/10, 144b/11, 144b/12, 144b/13, 144b/15, 144b/17, 144b/18, 145a/1, 145a/2, 145a/6, 145a/7, 145a/8, 145a/9, 145a/10, 145a/11, 145a/13, 145a/15, 145b/1, 145b/2, 145b/3, 145b/5, 145b/7, 145b/9, 145b/13, 145b/14, 145b/17, 146a/1, 146a/3, 146a/4, 146a/6, 146b/16, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/13, 147a/15, 147a/16, 147b/1, 147b/2, 147b/3, 147b/4, 147b/5, 147b/7, 147b/8, 147b/9, 147b/13, 147b/14, 147b/16, 148a/2, 148a/3, 148a/4, 148a/8, 148a/10, 148a/11, 148a/12, 148a/13, 148a/14, 148a/15, 148a/16, 148b/1, 148b/2, 148b/3, 148b/4, 148b/5, 148b/6, 148b/7, 148b/8, 148b/10, 148b/13, 148b/14, 148b/16, 149a/1, 149a/3, 149a/6, 149a/7, 149a/8, 149a/9, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 149a/14, 149a/15, 149a/16, 149b/1, 149b/3, 149b/5, 149b/6, 149b/9, 149b/10, 149b/12, 149b/13, 149b/14, 149b/15, 149b/16, 149b/17, 150a/3, 150a/4, 150a/6, 150a/9, 150a/10, 150a/13, 150a/14, 150a/15, 150a/16, 150a/17, 150b/1, 150b/2, 150b/3, 150b/5, 150b/7, 150b/9, 150b/10, 150b/11, 150b/12, 150b/13, 150b/14, 150b/15, 150b/16, 150b/17, 151a/1, 151a/2, 151a/3, 151a/4, 151a/5, 151a/8, 151a/11, 151a/12, 151a/14, 151a/15, 151a/16, 151a/17, 151b/1, 151b/3, 151b/4, 151b/9, 151b/11, 151b/13, 151b/14, 151b/15, 151b/16, 152a/3, 152a/5, 152a/6, 152a/7, 152a/11, 152a/13, 152a/15, 152a/16, 152b/1, 152b/2, 152b/3, 152b/4, 152b/5, 152b/6, 152b/7, 152b/8, 152b/9, 152b/10, 152b/12, 152b/13, 152b/14, 153a/1, 153a/4, 153a/5, 153a/6, 153a/7, 153a/8, 153a/10, 153a/11, 153a/14, 153a/15, 153b/3, 153b/4, 153b/6, 153b/9, 153b/12, 153b/16, 153b/17, 154a/2, 154a/3, 154a/6, 154a/7, 154a/9, 154a/15, 154a/16, 154b/2, 154b/9, 154b/10, 154b/11, 154b/12, 154b/14, 154b/15, 154b/16, 155a/2, 155a/3, 155a/9, 155a/12, 155a/13, 155a/15, 155a/17, 155b/3, 155b/4, 155b/5, 155b/6, 155b/7, 155b/8, 155b/9, 155b/10, 155b/11, 155b/16, 155b/17, 156a/1, 156a/2, 156a/3, 156a/4, 156a/5, 156a/6, 156a/7, 156a/8, 156a/9,

156a/11, 156a/12, 156a/13, 156a/14, 156b/2, 156b/3, 156b/6, 156b/8, 156b/9, 156b/10, 156b/11, 156b/12, 156b/15, 156b/17, 157a/3, 157a/5, 157a/6, 157a/7, 157a/9, 157a/10, 157a/11, 157a/14, 157a/15, 157a/16, 157a/17, 157b/1, 157b/6, 157b/7, 157b/8, 157b/11, 157b/12, 157b/13, 157b/14, 157b/15, 157b/16, 157b/17, 158a/1, 158a/2, 158a/3, 158a/5, 158a/6, 158a/7, 158a/8, 158a/9, 158a/10, 158a/12, 158a/13, 158a/14, 158a/15, 158b/7, 158b/8, 158b/11, 158b/15, 158b/16, 158b/18, 159a/1, 159a/3, 159a/8, 159a/9, 159a/10, 159a/13, 159a/14, 159a/15, 159b/2, 159b/5, 159b/6, 159b/7, 159b/8, 159b/10, 159b/11, 159b/12, 159b/14, 159b/16, 159b/17, 160a/1, 160a/3, 160a/5, 160a/6, 160a/7, 160a/8, 160a/10, 160a/11, 160a/12, 160a/13, 160a/16, 160a/17, 160b/1, 160b/2, 160b/4, 160b/5, 160b/6, 160b/7, 160b/9, 160b/11, 160b/12, 160b/13, 160b/14, 160b/15, 160b/16, 161a/1, 161a/2, 161a/5, 161a/6, 161a/9, 161a/13, 161a/15, 161a/16, 161a/17, 161b/1, 161b/2, 161b/3, 161b/4, 161b/5, 161b/6, 161b/7, 161b/8, 161b/9, 161b/10, 161b/11, 161b/12, 161b/13, 161b/14, 161b/15, 161b/16, 161b/17, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/4, 162a/8, 162a/9, 162a/10, 162a/11, 162a/13, 162a/14, 162a/15, 162a/16, 162a/17, 162b/1, 162b/2, 162b/4, 162b/5, 162b/7, 162b/8, 162b/10, 162b/12, 162b/13, 162b/14, 162b/15, 162b/16, 162b/17, 163a/1, 163a/2, 163a/3, 163a/4, 163a/5, 163a/6, 163a/7, 163a/8, 163a/9, 163a/12, 163a/13, 163a/14, 163a/15, 163a/16, 163a/17, 163b/1, 163b/9, 163b/10, 163b/11, 163b/12, 163b/13, 163b/14, 163b/15, 163b/16, 163b/17, 164a/3, 164a/4, 164a/5, 164a/6, 164a/7, 164a/8, 164a/9, 164a/10, 164a/11, 164a/12, 164a/13, 164a/14, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164b/1, 164b/2, 164b/5, 164b/6, 164b/7, 164b/8, 164b/9, 164b/10, 164b/11, 164b/12, 164b/13, 164b/14, 164b/15, 164b/16, 164b/17, 165a/1, 165a/2, 165a/3, 165a/5, 165a/6, 165a/7, 165a/8, 165a/9, 165a/10, 165a/11, 165a/12, 165a/13, 165a/14, 165a/15, 165a/16, 165a/17, 165b/1, 165b/2, 165b/3, 165b/4, 165b/6, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/11, 165b/12, 165b/13, 165b/14, 165b/15, 165b/16, 165b/17, 166a/1, 166a/2, 166a/4, 166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/9, 166a/10, 166a/12, 166a/13, 166a/14, 166a/15, 166a/16, 166a/17, 166b/2, 166b/4, 166b/5, 166b/6, 166b/7,

190b/6, 190b/7, 190b/8, 190b/9, 190b/10, 190b/11, 190b/12, 190b/13, 190b/14, 190b/17, 190b/18, 191a/1, 191a/2, 191a/3, 191a/4, 191a/6, 191a/8, 191a/11, 191a/14, 191a/15, 191a/17, 191b/1, 191b/2, 191b/3, 191b/4, 191b/5, 191b/6, 191b/7, 191b/8, 191b/9, 191b/12, 191b/13, 191b/15, 191b/16, 191b/17, 192a/3, 192a/5, 192a/6, 192a/7, 192a/9, 192a/12, 192a/13, 192a/14, 192a/15, 192a/16, 192a/17, 192b/1, 192b/2, 192b/4, 192b/5, 192b/6, 192b/7, 192b/9, 192b/10, 192b/11, 192b/12, 192b/13, 192b/14, 192b/15, 192b/16, 193a/3, 193a/5, 193a/7, 193a/8, 193a/10, 193a/11, 193a/13, 193a/14, 193a/15, 193a/16, 193a/17, 193b/1, 193b/3, 193b/4, 193b/7, 193b/10, 193b/11, 193b/12, 193b/13, 193b/15, 193b/17, 194a/1, 194a/2, 194a/3, 194a/4, 194a/9, 194a/10, 194a/12, 194a/13, 194a/14, 194a/16, 194a/17, 194b/1, 194b/2, 194b/3, 194b/4, 194b/7, 194b/8, 194b/9, 194b/10, 194b/13, 195a/3, 195a/7, 195a/17, 195b/2, 195b/7, 195b/8, 195b/9, 195b/14, 195b/16, 195b/17, 196a/1, 196a/2, 196a/3, 196a/6, 196a/7, 196a/10, 196a/12, 196a/13, 196a/14, 196a/15, 196a/17, 196b/2, 196b/3, 196b/4, 196b/5, 196b/6, 196b/7, 196b/8, 196b/10, 196b/11, 196b/12, 196b/13, 196b/14, 196b/15, 196b/16, 196b/17, 197a/2, 197a/3, 197a/4, 197a/5, 197a/6, 197a/7, 197a/10, 197a/12, 197a/13, 197a/14, 197a/15, 197a/17, 197b/1, 197b/2, 197b/3, 197b/4, 197b/6, 197b/7, 197b/8, 197b/9, 197b/10, 197b/11, 197b/12, 197b/13, 197b/14, 197b/15, 197b/16, 197b/17, 198a/2, 198a/3, 198a/4, 198a/5, 198a/6, 198a/7, 198a/8, 198a/10, 198a/12, 198a/14, 198a/15, 198a/16, 198b/1, 198b/6, 198b/7, 198b/8, 198b/9, 198b/10, 198b/11, 199a/8, 199a/9, 199a/10, 199a/11, 199a/12, 199a/13, 199a/14, 199a/15, 199a/17, 199b/1, 199b/2, 199b/3, 199b/6, 199b/7, 199b/9, 199b/10, 199b/11, 199b/15, 199b/16, 199b/17, 200a/1, 200a/2, 200a/4, 200a/5, 200a/6, 200a/7, 200a/8, 200a/9, 200a/11, 200a/12, 200a/16, 200a/17, 200b/1, 200b/2, 200b/3, 200b/4, 200b/5, 200b/6, 200b/8, 200b/9, 200b/10, 200b/11, 200b/12, 200b/13, 200b/14, 200b/15, 200b/16, 201b/11, 201b/12

[=7083]

ve’d-dīn ve din

v. 012b/15, 014b/1, 035b/5, 129a/8, 152a/4, 183b/17, 188a/6, 198a/13, 199a/6

[=9]

Ve’ḍ-Ḍuḥā Duha suresi

V. 037b/1, 037b/5, 145a/13, 197b/5, 200a/8

[=5]

Ve’l-‘Aṣr Asr suresi

V. 039b/9, 040a/16, 199a/15

[=3]

ve’l-evliyā ve evliya

v. 014b/1

[=1]

ve’l-faḳīr ve fakir

v. 001b/15

[=1]

ve’l-ḫulūṣ yalan ve hileden uzak

v. 002a/11

[=1]

ve’l-‘iṣmet ve haramdan sakınan

v. 101b/4

[=1]

Ve’l-Leyl Leyl suresi

V. 037b/1, 037b/5

[=2]

Ve’n-Nāzi’āt Naziat suresi

V.+nı 039b/13

[=1]

ve’ṣ-ṣalāḥā iyi olmak, iyi hâl üzere bulunmak

v. 001b/15

[=1]

Ve’ş-Şems Şems suresi

V. 037b/1, 197b/5, 200a/7

V.+in 037b/4

[=4]

vebāl günah doğuracak ve insanı ahiret azabına sürükleyecek olan ağır sorumluluk

v. 044a/13

[=1]

vech-i ḥelāl helal yolla

v.+din 066a/14, 128b/16

[=2]

vecih sebep, vesile, yol, tarz

v. 065b/11, 066a/14, 128b/16, 162a/6, 170b/11, 178b/2

v.+din 054a/10

v.+ġa 171a/12

v.+i 079b/6, 100b/11, 100b/14

v.+ni 171a/4

[=24]

vecīhe bir kavmin şan, şöhret, şeref sahibi büyüğü, ulusu

v. 004b/16, 006a/5, 021b/7, 045a/9, 049a/10, 060a/10, 069a/17, 078a/2, 078a/7, 086b/8

v.+din 012a/3, 017a/5

v.+ġa 069a/12, 069a/13

v.+niŋ 046a/8, 069a/10

[=16]

vefāt ölüm, ölme

v. 153a/2

v.+ı 154b/8

v.+ıdın 014b/15

[=3]

Vehb bin Münebbih özel ad

V. 027a/7, 094b/17, 110a/5, 115b/9, 154b/17

[=5]

vehm kötü ihtimalleri düşünüp kurma, evham, vesvese, kuruntu

v.+i 046b/9

[=1]

vekīl başkası adına söz söyleyen veya hareket eden kimse

v. turur 051b/3, 181a/5

[=2]

velī Cenab-ı Hakk'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu

v.+ni 021b/13

[=1]

velīkin lakin, ama, fakat

v. 037a/18, 068a/4, 168b/9

[=3]

velīu'l-lah Allah'ın velisi

v. 042b/1, 162a/7, 189a/11

[=3]

ver- ver- yardımcı fiili, bk. bėr-

kiri v.-de 003b/7

[=1]

verem şişkinlik

v. 123a/14

[=1]

Veṣāyā eser adı

V. 008b/15, 015b/5, 016b/14, 017a/3

V.+da 145b/13

V.+dın 013b/18, 020b/9, 029b/11, 030a/16, 045a/6, 045b/14, 060b/9, 063b/3, 069b/16, 075b/15, 076b/12, 080a/5, 103a/17, 116a/13, 163b/10

[=20]

Veṣāyā-yı 'Alī eser adı

V.+din 077b/15

[=1]

Vesiletü'l-Ḳulūb eser adı

V.+da da 013b/4, 014a/6, 032a/2, 044b/10, 048b/13, 053b/10057a/13, 057b/15, 142b/3, 149a/5, 150a/5, 152b/12, 153b/10, 156b/1, 156b/9

[=15]

vesvese nefsin gönüle getirdiği boş, faydasız ve huzursuzluk verici şeyler, vehim, kuruntu, şüphe, işkil

v.+din 022b/3, 023b/13

v.+sidin 032b/8

[=3]

veyā bağlaç

v. 004b/13, 005a/11, 006b/16, 008a/5, 008a/16, 029b/10, 043a/17, 047b/2, 048b/17, 053a/8, 053a/10, 053b/1, 054b/7, 055b/1, 055b/7, 061a/16, 064b/8, 066a/6, 066a/15, 067b/15, 070a/9, 073b/9, 079a/14, 079b/1, 079b/9, 080a/8, 081a/1, 081a/2, 081a/3, 081a/6, 081a/16, 081b/6, 087a/10, 087b/2, 087b/11,

088a/8, 094b/15, 095b/8, 099b/9, 100b/9, 100b/12, 101a/7, 101a/16, 101a/17, 107a/1, 107a/2, 107b/10, 108a/1, 110b/8, 111b/15, 115a/7, 115a/13, 121a/6, 121a/9, 127b/14, 128a/8, 130b/3, 130b/8, 132a/8, 132a/14, 132a/17, 132b/9, 134a/10, 134a/16, 134b/10, 137b/3, 138b/6, 140a/1, 140b/8, 140b/9, 141a/7, 141a/9, 141b/14, 141b/15, 142b/17, 143b/3, 143b/12, 144a/7, 144b/16, 145a/7, 145a/12, 145a/15, 145a/16, 145b/1, 145b/2, 145b/6, 146b/12, 150b/6, 150b/10, 155a/5, 156a/3, 156a/6, 159b/9, 162a/2, 162b/1, 162b/3, 163a/7, 168a/15, 172a/7, 179a/7, 185a/5, 185a/6, 186b/16, 190b/7, 196b/15, 197b/12, 197b/14, 197b/15, 200b/1, 200b/5, 201b/4

[=133]

Veyl eser adı

V. 102a/8, 102a/9

V.+ler 102a/11

[=3]

vezin ağırlık, ölçü

v.+içe 190a/8

[=1]

vezīr askeri ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sahip kimse

v. 173a/13, 173b/5, 173b/6

v.+din 173b/10

v.+i 173b/4

[=5]

vilāyet diyar, ülke, memleket

v. 035b/8, 174b/1, 174b/12

v.+de 169a/8

v.+ġa 169a/7

v.+ide 058b/15, 123a/13

v.+idin 164b/14, 168b/12, 174b/7

v.+imizde 097a/5

v.+iniŋ 035b/10

v.+ni 174b/2, 174b/8, 174b/11

v.+niŋ 002a/4, 169a/8, 174a/12, 174a/13

[=20]

vīrān yıkık, yıkılmış, harap

v. 180b/11

[=1]

vird belirli zamanlarda manevi bir görev olarak düzenli şekilde okunan ayet, esma-ı hüsna veya dualar

v. 010a/15, 131b/3

v.+i 047b/17

v.+leriniŋ 039b/2, 041a/12

v.+lerniŋ 002b/1, 002b/5, 031b/16, 038a/7

v.+niŋ 002b/4, 002b/6, 002b/7

[=12]

vird-i hā (?)

v. 003b/11

[=1]

vitir yatsı namazından sonra kılınan üç rekatlık namaz, salat-ı vitir

v. 063b/2

v.+din 043b/1, 044a/5

[=3]

vuḳūf anlama, bilme

v.+um 173a/4

[=1]

vücūd insan veya hayvan gövdesi, beden

v. 045a/16

v.+ġa kėldi 170b/10

v.+ġa kėlse 193b/9

v.+ġa 005a/17, 053a/1, 053a/2, 074a/11, 083b/14, 086b/11, 088b/14, 100a/10, 155a/8, 195b/7

v.+ıġa 088b/6

v.+uŋda 075b/1

v.+uŋuzlarda 167a/3

[=17]

vükelā vekiller

v. 186a/11

[=1]

vüżū' abdest

v. 016a/9, 023b/15

[=3]

-Y-

yā ey, seslenme ünlemi

y. 004b/11, 004b/15, 005a/10, 005b/6, 005b/7, 005b/9, 005b/10, 006a/11, 006b/6, 006b/8, 007b/3, 007b/8, 007b/9, 007b/12, 008b/16, 009a/7, 009a/17, 009b/4, 009b/6, 010a/6, 010a/7, 010b/7, 010b/14, 011a/16, 011b/5, 012a/10, 012b/9, 012b/11, 013a/7, 015a/4, 015a/6, 015b/6, 016b/5, 016b/15, 017a/3, 017b/8, 018b/12, 019a/1, 019b/13, 020b/2, 020b/5, 021b/16, 022a/1, 022a/2, 022a/6, 022a/12, 023a/6, 024a/7, 026b/9, 026b/12, 026b/15, 026b/16, 027a/8, 028a/13, 028b/11, 029a/7, 029b/11, 029b/16, 030a/17, 030b/3, 031a/1, 031a/4, 031b/13, 033b/11, 033b/12, 034a/4, 034a/12, 034b/6, 034b/8, 034b/10, 038a/1, 039a/3, 040b/17, 041a/1, 044a/14, 044b/11, 044b/13, 045a/6, 045a/9, 045a/10, 045a/15, 045b/5, 045b/7, 045b/14, 046a/6, 046a/10, 046a/12, 046a/13, 046a/15, 046a/16, 047a/5, 048a/2, 048a/3, 049b/2, 049b/9, 050b/6, 051a/8, 053a/16, 054a/2, 054a/10, 054b/11, 055a/17, 056b/15, 057a/4, 060a/14, 060a/15, 060a/16, 060b/7, 060b/10, 060b/16, 061b/4, 061b/5, 061b/15, 063a/5, 064a/10, 064a/14, 064a/15, 064b/2, 064b/8, 065a/1, 065b/16, 066a/9, 067a/5, 068a/14, 068b/15, 069b/16, 070a/1, 070a/2, 070a/9, 072a/7, 073a/8, 073a/11, 075b/14, 075b/16, 076a/1, 076b/12, 077b/11, 077b/16, 078a/12, 080a/5, 081a/8, 083b/9, 083b/14, 084a/4, 084b/10, 085a/16, 085b/13,

073a/11, 073b/3, 077b/7, 078a/6, 082a/6, 083a/7, 083b/5, 085a/7, 086a/11, 087b/16, 090a/11, 090a/13, 090b/16, 091b/15, 091b/16, 093a/8, 094a/14, 094b/1, 094b/6, 096a/12, 097b/1, 097b/6, 098a/14, 099a/4, 099a/14, 101a/9, 101b/10, 102a/4, 102a/12, 103a/7, 103b/5, 104b/12, 104b/14, 107b/16, 110b/5, 112a/11, 118a/4, 23b/11, 123b/13, 124b/1, 124b/10, 126a/7, 126b/4, 129a/1, 130a/5, 130a/13, 138a/16, 141b/8, 141b/15, 143a/11, 143b/5, 147b/8, 149b/2, 152a/17, 155a/2, 155a/3, 159b/8, 162b/9, 162b/11, 163a/13, 168b/8, 170b/13, 175b/8, 176b/5, 176b/8, 176b/11, 177a/12, 178b/11, 178b/13, 179a/10, 185a/11, 189a/9, 189b/4, 191a/5, 195a/1, 195b/6, 196a/6, 196b/3

[=135]

yād anma, hatırlama

y. 008b/7, 011a/9, 094b/2, 146a/8, 147b/2, 147b/12, 148a/1, 186a/7

y.+ı 009a/4, 011a/11

y.+ıdın 127b/3

y.+ım 040b/13

[=16]

Yāfes̱ bin Nūḥ özel ad

Y. 179b/10

[=1]

yafraḳ yaprak, bk. yafurġaġ

y.+ını 179b/17

y.+ça 190a/7

[=2]

yafurġaġ yaprak, bk. yafraḳ

y.+ı 009a/5

[=1]

yaġ- (yağmur, kar ve dolu) gökten yere düşmek

y.-dı 071b/2

y.-ḳıl 071b/2

y.-madı 054a/14

y.-maḳ 150b/6

[=4]

yaġ zeytin, ay çiçeği, mısır, susam, pamuk çekirdeği, haşhaş tohumu gibi bitki meyvelerinden veya çekirdeklerinden elde edilen ve genellikle besin olarak kullanılan, yüksek enerji veren madde

y. 166a/10, 168b/14, 168b/16

y.+dın 168b/15

y.+ı 070b/10, 143b/4, 166a/9, 168b/12

y.+nı 143b/5

y.+nıŋ 059a/6

y.+nıŋ 166a/8

[=12]

yaġdur- yağdırmak

y.-ġay 181b/9

[=1]

yağı düşman

y. 105a/14

y.+m 105a/17

[=2]

yaġla- yağ sürmek

y.-dı 168b/16

[=1]

Yaḫyā özel ad

Y. 022a/11, 022a/12, 089b/5, 089b/8, 089b/9, 089b/10, 089b/11, 149a/1

[=9]

yaḫşı iyi, güzel

y. ėrdi 070b/11

y. turur 006b/9

y. 003a/7, 004a/14, 005a/14, 006b/8, 006b/9, 008a/17, 014b/8, 018b/2, 018b/4, 018b/10, 020b/16, 022a/9, 024b/5, 044b/12, 049a/12, 059a/15, 068a/13, 068a/17, 071a/13, 080b/18, 082b/5, 083b/17, 084b/1, 085a/1, 086b/12, 090b/12, 091b/17, 092a/17, 094a/17, 096a/11, 096a/13, 097a/12, 097b/1, 098a/17, 102b/7, 108b/6, 108b/7, 109a/14, 113a/2, 113a/5, 114b/7, 120a/15, 121a/3, 121a/10, 121b/12, 122b/9, 123b/13, 125a/14, 128b/1, 158a/2, 164a/4, 164b/5, 169b/6, 171b/2

y.+lar 120b/11

y.+raḳ ėrdi 054a/9

y.+raḳ turur 023a/2, 029b/1, 045b/1, 049a/11, 055b/4, 061b/11, 063b/9, 078a/5, 079b/4, 082a/12, 083a/11, 084a/15, 085a/13, 087b/3, 088a/1, 092a/6, 165a/9, 176a/12, 177b/10, 177b/12

y.+raḳ 013a/17, 023a/1, 051b/16, 051b/17, 092a/2, 092a/8, 095b/1, 095b/2, 095b/3, 095b/4, 095b/6, 095b/7, 097a/10, 103b/1, 117b/14, 120a/14, 128a/10, 135a/17, 168a/9, 175b/9

y.+raḳı 026b/16, 027b/3, 027b/4, 092a/14, 092a/17, 092b/13, 093a/13, 106a/12, 155b/16, 155b/17, 164a/17, 166a/1, 166a/10

y.+raḳı 122b/10

y.+sı 067b/3

y.+sıdın 068a/9

[=116]

yaḫşılıḳ iyilik, güzellik

y. 011a/3, 015a/11, 016b/8, 021a/8, 043b/6, 047a/9, 057b/17, 059a/6, 069a/9, 076a/17, 076b/11, 084b/9, 086a/8, 089a/14, 091b/12, 103a/15, 108b/2, 108b/4, 115b/11, 116a/14, 116a/15, 118a/2, 145a/9, 155b/11, 161a/10, 161b/10, 164a/8, 183b/8, 194a/8

y.+ını 101a/4

y.+lar 013b/2, 043b/11, 116a/12, 176a/15

y.+ları 168a/17

y.+larıġa 168b/1

y.+larnı 108b/4

y.+nı 058b/14

[=37]

yaḳa kıyı, sahil

y.+sıda 071a/7, 092a/4, 138a/17

y.+sıġa 084b/3, 084b/4, 129a/6

[=6]

yaḳın arada az mesafe bulunan

y. turur 117b/1, 129a/14

y. 006a/9, 006b/7, 014a/14, 024b/8, 026b/15, 026b/16, 027b/16, 028a/6, 047a/13, 078b/15, 084a/12, 086a/4, 090a/9, 111b/8, 113b/2, 118b/4, 124a/2, 135a/5, 138b/1, 138b/10, 139b/17, 149a/10, 150a/6, 154a/7, 154b/8, 154b/14, 163a/14, 168a/1, 171b/8, 176a/15, 177a/14, 178a/3, 181a/17, 188b/16, 196b/12, 196b/17

y.+raḳ turur 105b/15

y.+raḳ 021b/14, 084a/3

[=42]

yaḳınlıḳ yakın olma durumu

y. 088b/16, 149a/16

[=2]

yāḳūt en meşhuru kırmızı renklisi olan, pembe, erguvan vb. renklerde, sadece elmasın çizebildiği çok değerli taş, billurlaşmış alüminyum oksit

y. 017b/2

y.+dın 034a/15, 064a/8, 194b/5

[=4]

yala- bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek

y.-p 071a/6

y.-sa 080a/15, 080a/16, 080a/17, 147a/13

[=6]

yalaŋ yalın ayak

y. 025a/4, 035a/12, 035a/14, 053a/11, 127b/5, 131a/10, 175a/13

[=7]

yalġan yalan

y. 021b/4, 041a/3, 041a/7, 041a/9, 063a/1, 067a/12, 067a/13, 075a/14, 075a/15, 075b/4, 075b/5, 075b/10, 096b/5, 097b/4, 097b/7, 097b/10, 097b/12, 097b/14, 097b/15, 098a/2, 098a/10, 098a/11, 098a/16, 098b/4, 098b/7, 098b/10, 098b/11, 101a/5, 102a/9, 107a/16, 109b/12, 116a/15, 119a/5, 124b/9, 161b/11, 162a/8, 162b/3, 162b/12, 163a/2, 173b/11, 181a/13, 181b/4

y.+dın 097b/11

[=46]

yalġançı yalancı

y. 056a/16, 094b/5

y.+nı 056a/15

y.+nıŋ 173b/11

[=4]

yalġançılıḳ yalancılık

y. 003a/2, 096a/2

y.+nı 096a/16

y.+nıŋ 003a/4, 097b/3

[=5]

yalġuz yalnız, sade, tek

y. 012b/14, 024b/3, 028b/2, 029b/14, 039b/13, 046a/2, 059a/3, 077b/2, 078b/4, 080b/9, 138b/5, 184b/6

[=12]

yalıŋ çıplak

y.+ġa 194a/7

y.+lar 176b/9

y.+larġa 068a/15

[=3]

yamaġ yama, parça

y. 168a/6

y.+ları 070b/1

[=2]

yaman kötü, fena

y. ėrdim 013a/2

y. turur 094b/3

y. 006b/7, 020b/2, 024b/8, 026b/6, 041a/7, 046b/11, 047a/8, 047a/9, 077a/9, 077b/15, 092a/10, 092a/12, 092a/17, 093b/2, 094a/16, 094b/5, 102b/6, 103a/7, 108b/6, 110a/2, 111b/4, 112b/7, 116a/4, 117a/2, 118a/14, 131a/13, 144b/15, 161b/15, 162b/7

y.+ıdın 122a/1

y.+ını 099b/13, 101a/13, 101b/14

y.+ları 016b/12

y.+raḳ turur 099a/5

y.+raḳ 046b/2, 065b/1, 073a/14

y.+raḳı 027b/3, 027b/4, 077b/2, 078b/17, 080b/9, 092a/15, 092a/17, 092b/3, 094b/6, 106a/13

[=51]

yamanlıḳ kötülük

y. 011a/4, 013b/2, 015a/11, 057b/17, 086a/8, 101a/5, 103a/16, 108b/5, 145a/9, 164a/9

y.+larġa 110b/16

y.+ları 168b/1

y.+larıġa 168a/17

y.+larını 100b/14, 108b/2, 200b/12

y.+nı 059a/7, 101a/3

[=18]

yamġur yağmur

y. 017b/7, 031a/6, 049b/3, 054a/14, 129b/9, 143a/2, 146a/7, 150b/6, 181b/9

y.+nı 112a/6

[=10]

yan- dönmek, yönelmek

y.-dı ėrse 097a/12

y.-dı 085b/2, 106b/16, 122b/2, 131b/6

y.-dılar 068a/1, 074a/5, 158b/15

y.-dıŋ ėrse 104a/11

y.-ġıl 106b/7

y.-ġuça 198b/8

y.-ıp 008b/12, 036b/5, 051a/10, 052a/11, 068b/8, 073a/16, 073a/17,

073b/6, 073b/11, 085b/6, 103b/9, 111b/5, 114a/6, 134a/16, 136a/5, 142b/1, 145b/12, 152b/12, 180b/12

y.-madı 076a/15

y.-maḳ 163a/6

y.-mış 023a/12

y.-sa 011b/2, 131b/16, 178b/10

y.-sam 086a/17

[=36]

yan- pişmek, yanmak

y.-arlar 179b/11

y.-ġay 022b/2

y.-ıŋızlar 142a/16

[=3]

yan yan, ṭaraf, yaḳın, cihet, yön

y. 022a/12, 124b/7

y.+ıdın 044b/5, 155a/7

y.+ıġa 044b/5, 155a/7

y.+ımda 092a/10, 118a/5

y.+ıŋdın 120b/8

y.+ıŋġa 120b/9

[=12]

yaŋaḳ bazı nesnelerin yan tarafı için kullanılır

y.+ıġa 163a/4

[=1]

yandur- döndürmek, geri çevirmek

y.-ġay 077b/3, 097a/6

y.-ġaylar 180b/7, 181a/17

y.-ġıl 097a/3

y.-maġıl 070a/2

y.-maḳ 162a/10

y.-maŋlar 066b/5

y.-sa 077a/16

y.-salar 063a/7

y.-uŋlar 005a/16

y.-up 023a/11, 064b/2, 097a/10, 097a/12, 101a/11, 173a/11, 201b/9

[=18]

yandur- yandırmak, yakmak

y.-up turur 020a/9

[=1]

yandurul- yandırılmak, yakılmak

y.-up turur 089b/15

[=1]

yaŋlıġ gibi, benzer

y. 017b/4, 018a/12, 116a/17, 153a/8

[=4]

yap- örtmek, gizlemek

y.-ar 072a/9, 094b/12, 094b/13

y.-ıp 073b/6

y.-ḳay 178b/13

y.-ḳaylar 002a/10

y.-madı 170a/10

y.-sa 016b/4

y.-tı 118b/3, 170a/12

[=10]

yapınçı battaniye, örtü

y. 179a/1

[=1]

yapuş- yapışmak

y.-up 109b/9

[=1]

yār sevgili

y. ėrdi 067b/6

y. 001b/14, 047b/2, 076b/7, 090b/9, 193b/9

y.+i 069a/1, 099a/10

y.+imġa 029b/7

y.+iŋ 029b/5

y.+nıŋ 145b/3

[=11]

yar- ortadan ayırmak, bölmek

y.-ıp 027a/1, 027b/6

[=2]

yara- yarar sağlamak, faydalı olmak, kendisinden faydalanılmak

y.-mas 200b/2, 200b/3, 200b/4

[=5]

yārān dostlar

y.+lar 072b/2

y.+larım 138b/3

[=2]

yaraş- uymak, uygun düşmek, yakışmak

y.-u bėrür 028a/1, 028a/9

[=2]

yaraş barış

y.+da 098a/13

[=1]

yaraştur- uygun düşürmek, uygun görmek, yakıştırmak

y.-sa 113b/6, 114a/1

y.-ur 098b/8

[=3]

yarat- yoktan var etmek, halketmek

y.-ıp turur 006a/17, 006b/3, 020b/17, 039a/13, 039a/15

y.-ıp 056b/11

y.-ḳan turur 047a/16

y.-ḳan 020b/16, 034b/16, 034b/17

y.-ḳanı 103b/1

y.-ḳay 013a/12, 058b/7, 189a/9

y.-ḳuçı 105a/9

y.-madı 022a/13

y.-maġay ėrdi 095b/2

y.-tı 001b/8, 075b/16, 076a/1, 170b/15, 186a/16

y.-tım ėrse 095b/4

y.-tım 091a/1

y.-tıŋ ėrse 095b/3

y.-tıŋ 075b/17, 076a/1

[=28]

yarġuçaḳ el değirmeni

y.+da 069b/2, 069b/6, 069b/9

y.+ını 122a/14

[=4]

yarı yardım

y. 115a/11

[=2]

yarıl- üzerinde yarık açılmak

y.-dı 116b/4

y.-ıp 087a/11

[=2]

yarım bir bütünün ayrıldığı iki eşit parçadan her biri, bir bütünün yarısı

y. 065a/8, 071a/13, 182a/12,

197b/12, 197b/16

y.+ı 050a/1, 153b/11

y.+ıda 026a/7, 129b/2, 144a/8

y.+ıdın 114a/13, 114b/3, 129b/3, 196b/16, 200b/3

y.+nı 124a/7

[=17]

yarlıġ ferman

y. 194a/13

[=1]

yarlıḳa- bağışlamak, affetmek

y.-dı 005b/16, 011b/14, 012a/1, 012b/6, 012b/11, 014b/16, 027b/13, 040b/7, 057a/3, 057a/8, 152b/8, 157a/16, 169b/17, 170b/11, 174a/3

y.-dım 004b/5, 012b/7, 016a/1, 018a/7, 025a/3, 152a/9, 174a/10, 189b/9

y.-duḳ 092b/3

y.-ġay 005b/12, 007b/6, 011a/6, 011b/2, 011b/3, 013a/18, 013b/9, 017a/11, 027a/9, 034b/13, 036b/7, 040a/4, 040a/8, 043b/4, 043b/11, 044b/5, 045a/5, 047b/12, 048a/16, 048b/11, 048b/13, 048b/15, 049a/2, 051b/4, 052b/2, 052b/8, 057b/3, 061b/15, 061b/16, 062a/14, 063a/15, 063a/17, 063b/1, 063b/3, 064a/2, 082a/14, 083a/3, 084a/17, 088a/4, 088a/5, 107a/1, 119b/11, 134a/3, 138a/11, 149a/12, 155b/11, 156a/4, 156a/8, 156b/3, 158a/1, 172a/11, 182b/12, 182b/18, 183a/6, 184a/11, 184a/14, 184b/1, 186a/2, 187b/6, 189a/11, 190a/7, 190a/13, 190a/15, 197a/12, 197b/9, 198b/11, 200a/1

y.-maġay 018a/6

y.-maḳġa 011a/13, 040b/15

y.-masam 190b/2

y.-masaŋ 006b/5

y.-mış 083a/4

y.-r 007b/1, 011a/13, 012a/2, 021a/3, 024a/4, 025b/5, 046b/11, 053a/9, 059b/14, 089b/7, 096b/2, 097a/17, 108a/3, 110b/15, 127b/16, 129b/14, 133a/13, 148a/14, 178b/12, 190a/16, 190b/2

y.-r 024b/6, 066a/17

y.-saŋ 189b/8

y.-y 012a/4, 036b/8

y.-yur 149b/13

[=125]

yaruġluġ parlaklık; bk. yaruġluḳ, yaruḳluḳ

y.+ı 017b/1

[=1]

yaruġluḳ parlaklık, bk. yaruġluġ, yaruḳluḳ

y. 042a/2

y.+ı 146a/6

y.+nı 096a/16

[=3]

yaruḳ parlak

y. 002a/2, 009a/15, 009a/16

[=3]

yaruḳluḳ parlaklık; bk. yaruġluġ, yaruġluḳ

y.+da 059a/8

y.+ı 004b/17

[=2]

yaru- ışımak, parlamak

y.-p 043a/1

[=1]

yas keder, acı

y.+ını 139a/2

[=1]

yasa- yapmak, inşa etmek

y.-ġıl 131b/2

y.-p ėrdi 015b/15

y.-p 168b/5

[=3]

Yasin Yasin suresi

Y. 145a/16

[=1]

yastuḳ yastık

y.+ı 144b/3

y.+ıda 046b/5

[=2]

yaş ömür, insan yaşı

y. 087b/11

y.+da ėrdi 123b/6, 192b/3

y.+da ėrkende 022a/11

y.+ġa 121b/12, 121b/13

y.+ġına 046a/13

y.+ḳa 016b/10

[=8]

yaş çocuk, genç

y. 047a/1, 066b/12, 117b/6, 117b/7, 139a/15, 144a/16, 144b/1

[=7]

yaş ıslak, göz yaşı

y.+ı 095a/11

y.+ıdın 060a/13

y. turur 171a/17

y. 129b/15, 158a/6, 193b/14

[=6]

yaşa- sağ olmak, hayatta bulunmak

y.-p turur 084a/14

[=1]

yaşıl yeşil

y. 017b/2, 034a/16, 049b/9, 049b/12, 064a/8, 132b/15

[=6]

yaşın yıldırım

y. 138a/15, 138a/16

[=2]

yaşlıġ yaşlı, yaşında, bk. yaşlıḳ

y. 085b/11, 136a/11, 191a/1, 191a/2

[=4]

yaşlıḳ yaşlı, yaşında, bk. yaşlıġ

y. 087b/12

[=1]

yaşna- parlamak, parıldamak

y.-ġay 180b/2

[=1]

yaşun- saklanmak, gizlenmek

y.-ġaylar 181b/17

[=1]

yat- uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek

y.-ar 044b/16, 045a/10, 045b/12, 045b/16, 045b/18, 046a/1, 046a/6, 135b/15, 136a/1, 145b/6

y.-arda 045b/8, 144b/17

y.-ġıl 034a/12

y.-ıp ėrdi 014b/5, 018b/11, 137b/6

y.-ıp 120b/7, 181b/16

y.-ḳanda 044b/4, 132a/11

y.-ḳay 174a/5

y.-ḳaylar 178b/6

y.-maġay 044b/14

y.-maġaylar 018b/5

y.-maḳ 163b/11

y.-masdın 199b/11

y.-sa 008b/4, 008b/7, 045b/18, 046b/5, 046b/14, 077b/10, 090a/1, 132a/12, 132a/16, 135b/15, 136a/1, 144b/17

y.-salar 179a/1

y.-sam 169a/4, 169a/5

y.-saŋ 045a/7

y.-tı ėrse 031a/9

y.-tı 077b/12

y.-tılar 069b/6, 069b/9, 069b/12

y.-uben 092b/16

y.-ur 044b/6

y.-urlar 179b/11

[=50]

yatḳış yatılacak yer

y. 008a/17

[=1]

yaz- açmak, çözülmek, gevşetmek

y.-ıp 142b/16

[=1]

Ye‘cūc özel ad

Y. 178b/15, 179a/3, 179a/15, 179b/7, 179b/9, 180b/13

Y.+niŋ 179b/2

[=7]

yed el

y. 078a/8

[=1]

yegāne tek, eşsiz

y. 007a/8

[=1]

yektā tek, eşsiz, benzersiz

y. 001b/13

[=1]

yektā-yı bī-hemtā eşsiz, benzersiz

y. turur 181b/5

[=1]

Yemliḫā özel ad

Y. 141a/17

[=1]

yeŋ yeni, bk. yeŋi

y. 007b/6

[=1]

yeŋ elbise kolu, yen

y.+din 070b/17

y.+idin 070b/16

y.+leridin 023b/2

[=3]

yeŋi yeni, bk. yeŋ

y. 036b/1, 064a/16, 078a/6, 086b/4, 129b/8, 144b/1, 170a/2, 172a/1, 172a/3, 172a/9, 182b/6, 182b/14, 182b/16

[=13]

yeŋil kolay, hafif

y. turur 013a/15

y. 076a/17

[=2]

yeŋilıḳ tazelik

y. 121b/6

[=1]

yeraḳān sarılık

y. 143b/7, 164a/13

[=2]

yeşert- yeşertmek

y.-ti 170b/16

[=1]

yetim babasız

y. turur 069b/8

y. 030b/3

y.+ge 069b/8

y.+ī 069b/7

y.+ini 030a/15

y.+ler 090b/11, 113a/4, 113a/5

y.+lerniŋ 109a/6

y.+niŋ 185a/17

[=10]

Yez̲īd özel ad

Y. 041a/17

[=1]

Yez̲īd bin Harūn özel ad

Y. 152b/6

[=1]

yė- ağızda çiğneyerek yutmak, yemek

y.- 197a/3, 197a/4

y.-di ėrse 064a/13

y.-di 166a/6, 166a/8, 171b/14, 176a/5

y.-diler 174b/17

y.-dim 034b/3, 083a/1, 105a/16, 111a/13, 111a/15

y.-diŋ 034b/12, 102b/12, 102b/16

y.-dük 073a/11, 074b/15

y.-dür 072b/13

y.-geli 099a/16

y.-gen 083a/11, 102b/16, 129a/7

y.-gendin 080a/14, 080a/18, 082a/16, 111a/13

y.-gey 034b/13, 072b/15, 077b/2, 079b/10, 080b/9, 081b/4, 083a/6, 121a/9, 161b/7, 182a/8

y.-geyler 070a/11, 139b/14

y.-gil 019a/2, 087a/6, 087a/9, 099a/15, 129a/4, 164a/4, 165b/12

y.-güçidin 164b/6

y.-güçiler turur 109a/6

y.-medi 035a/2

y.-megey 035a/5, 051b/13, 078b/4, 078b/11

y.-megeyler 177a/16

yėdür- yedirmek
y.-ür 082b/10
y. düŋ 119a/2
[=2]
yėgirme yirmi
y. 012a/15, 035b/10, 041a/13, 044a/6, 063b/16, 064b/13, 065a/7, 079b/4, 080b/12, 111a/16, 149a/9, 176a/12, 188a/16, 191b/15, 192a/5, 196a/17, 196b/1
[=17]
yėgirme bėş sayı grubu
y. 038a/8, 047b/15, 051a/16, 149a/11, 167a/12, 167a/13, 185a/1, 191a/7
y.+i 063b/16, 196b/4
y.+ide 190b/7
[=13]
yėgirme bėş miŋ sayı grubu
y. 058a/11
[=1]
yėgirme bėşinçi yirmi beşinci
y. 004a/6, 182b/4
[=2]
yėgirme bir sayı grubu
y. 008a/3, 008b/16, 063b/16, 193b/9
y.+i 196b/3
[=5]
yėgirme birinç yirmi birinci, bk. yėgirme birinçi
y. 158b/19, 194a/7
[=2]
yėgirme birinçi yirmi birinci, bk. yėgirme birinç
y. 004a/1, 019b/7
[=2]
yėgirme ėkinç yirmi ikinci, bk. yėgirme ėkinçi
y. 163b/12
[=1]
yėgirme ėkinçi yirmi ikinci, bk. yėgirme ėkinç
y. 004a/4, 019b/7
[=2]
yėgirme sėkiz sayı grubu
[=1]
y.+i 185a/6
yėgirme toḳḳuz sayı grubu
y.+ıda 063b/16
[=1]
yėgirme toḳuz sayı grubu
y.+ı 196b/4
[=1]
yėgirme tört sayı grubu
y. 019a/10, 032b/15, 048b/10
y.+i 190b/7
[=4]
yėgirme törtünçi yirmi dördüncü
y. 004a/6, 019b/8
[=2]
yėgirme üç sayı grubu
y. turur 079b/7
y.+i 063b/16, 190b/6, 196b/3

[=4]

yėgirme üçünç yirmi üçüncü, bk. yėgirme üçünçi

y. 167a/5

[=1]

yėgirme üçünçi yirmi üçüncü, bk. yėgirme üçünç

y. 004a/5, 019b/8

[=2]

yėgirme yėtte sayı grubu, bk. yėgirme yėtti

y. 191b/12

[=1]

yėgirme yėtti sayı grubu, bk. yėgirme yėtte

y.+si 196b/4

[=1]

yėgirmenç yirminci, bk. yėgirmençi

y. 194a/7

[=1]

yėgirmençi yirminci, bk. yėgirmenç

y. 003b/12, 019b/6, 149b/14

[=3]

yėl rüzgar, yel

y.+de 068b/8

[=1]

yėme yine, bk. yėne

y. 007a/10, 181a/1

[=2]

yėmeg yiyecek, yemek

y.+i turur 082a/3, 082a/4

y.+iŋ 107b/2

y.+ke 028b/15, 081a/12

y.+niŋ 196b/9

[=7]

yėmeklik yemek yeme durumu

y. 081b/5

[=1]

yėne tekrar, yine; bk. yėme

y. 001b/5, 002a/6, 005a/14, 007a/11, 011b/2, 015a/6, 015a/15, 016a/7, 016a/8, 016b/7, 018a/1, 018a/3, 018a/13, 018b/3, 018b/4, 018b/5, 018b/17, 023a/3, 024b/5, 025a/3, 025b/10, 025b/11, 025b/16, 026a/7, 030a/7, 030a/12, 034a/16, 034b/14, 035a/13, 035b/2, 039b/4, 040a/10, 043b/2, 047b/10, 047b/11, 048b/3, 049a/1, 051b/5, 052a/10, 055a/15, 056b/14, 056b/17, 058b/7, 058b/12, 059a/5, 059a/11, 060a/7, 060b/2, 062a/18, 064a/5, 064b/16, 069b/6, 069b/7, 069b/9, 069b/11, 069b/12, 071b/5, 075a/10, 075a/11, 076a/10, 079b/11, 080a/14, 080b/18, 081a/15, 081b/2, 084b/6, 086a/5, 086a/10, 086a/14, 088a/2, 089b/7, 092b/8, 094a/16, 094b/2, 095a/6, 095b/10, 098a/7, 099b/4, 099b/5, 100a/8, 103a/5, 103a/13, 105b/11, 107b/7, 109a/3, 109a/5, 109a/6, 109a/9, 109a/10, 109a/12, 109a/14, 109a/17, 109b/2, 109b/4, 109b/7, 109b/11, 110a/17, 111b/1, 112a/11,

y.+lerde 039a/15

y.+lerdin 032b/9, 048b/8, 180a/12

y.+lerge 023b/15, 073b/6, 076a/10

y.+ni 023b/1, 054a/11, 054a/12, 106b/8, 106b/9, 106b/10, 108a/1, 181b/8

y.+niŋ 177b/10

y.+niŋ 177b/10, 177b/12

[=93]

yėt- kaybolmak, yitmek

y.-ġay 077b/1

y.-ken 003b/10, 054a/2, 054b/16, 141b/5, 145a/11, 145a/15

[=7]

yėt- ulaşmak, erişmek, varmak

y.-edür 195a/13

y.-e almadım 029b/8

y.-ip 017b/4, 053b/17, 097a/16

y.-ip ėrdi 072b/1, 131b/7

y.-keç 100a/2

y.-ken 004b/9, 004b/12

y.-kende 150a/6

y.-keni 168a/9

y.-kenim 087b/13

y.-key 007a/2, 017b/1, 018a/5, 024b/15, 025a/2, 025b/15, 056b/15, 180a/14, 180b/9

y.-kil 118a/5

y.-künçe 134a/17

y.-medi 154a/11

y.-megen 083a/3, 182a/13, 194b/8, 194b/10

y.-megey 005b/7, 112a/10

y.-se 045a/1, 053a/8, 053a/10, 053b/5, 065b/6, 095a/9, 099b/14, 121b/13, 140a/15, 180b/6

y.-seler 179a/5, 179b/16

y.-sem 015a/17

y.-ti ėrse 074a/3, 090a/9, 151a/16

y.-ti 060a/6, 126a/5, 152a/9, 174b/17, 175a/12

y.-tim 035b/10, 073b/7

y.-tiŋ 073b/6

[=55]

yėtelegüçi destek olan, iten kişi

y. 028a/14

[=1]

yėtküçi yiyici, tüketici

y.+ge 111b/13

[=1]

yėtkür- ulaştırmak

y.-düŋ 052a/6

y.-e bėrgil 150b/15

y.-gey 015b/10, 032b/9, 048b/8, 100a/13, 159b/6, 170b/7, 194b/13

y.-geyler 191b/2

y.-gil 119a/14, 127b/14, 157b/13

y.-megey 182a/5

y.-megey 019b/8

y.-sem 095b/7

y.-sen 115a/12

y.-üp 062b/7, 070a/11

y.-ür 072a/9, 145a/1

[=21]

yėtmiş yetmiş

y. 009b/12, 011a/9, 014a/3, 016b/17, 017a/13, 017b/1, 018a/17, 019a/12, 032a/10, 032a/11, 034b/3, 034b/4, 036a/2, 038a/9, 040a/8, 040b/6, 041a/14, 043b/7, 044a/2, 047b/5, 047b/6, 047b/15, 048b/13, 050b/6, 051a/17, 052a/10, 052a/14, 052a/15, 052a/16, 067a/10, 069b/15, 080a/6, 106a/16, 109b/15, 109b/16, 117a/6, 135b/14, 138b/13, 141a/2, 141a/4, 143b/4, 159b/14, 159b/17, 165a/6, 165a/17, 166a/17, 175b/6, 184a/9, 185a/16, 189b/13, 189b/14, 189b/15, 189b/16, 190b/10, 190b/12, 190b/13, 191b/9, 193a/15, 194b/4, 197b/2, 200a/4, 201b/12

[=65]

yėtmiş miŋ sayı grubu

y. 021b/12, 021b/13, 021b/14, 032b/15, 045b/13, 049a/2, 052b/3, 058b/14, 059a/10, 059a/12, 067b/2, 070b/13, 072b/8, 098b/10, 136a/4, 164a/8, 164a/9, 180b/5, 181b/14, 187a/1, 189a/1, 191b/2, 192a/14, 194b/2, 194b/5

[=28]

yėtte yedi, bk. yėtti

y. 004a/9, 077a/16, 078b/1

[=3]

yėtti yedi, bk. yėtte

y. 003a/11, 004a/12, 006b/3, 013a/4, 018a/4, 025a/15, 025b/1, 030a/17, 033a/1, 034a/6, 034a/7, 035a/13, 039a/15, 040a/7, 041b/9, 048b/2, 048b/3, 048b/12, 051a/14, 056a/4, 056a/11, 081b/17, 092a/7, 096b/6, 115a/1, 121a/4, 121b/12, 123b/6, 125b/12, 131a/4, 131a/5, 134a/11, 135b/10, 137b/5, 137b/6, 140a/15, 145a/1, 145a/8, 145a/9, 145a/17, 147a/12, 147b/2, 154b/8, 157b/11, 157b/12, 165a/17, 183a/12, 183b/1, 184b/12, 186a/3, 189a/16, 191b/13, 195b/8, 196b/1, 198a/13, 200b/1

y.+rer 035a/13, 132a/7, 132a/15

y.+si 063b/16, 192a/5, 196a/17

[=62]

yėtti yüz sayı grubu

y. 011b/7, 061a/7, 177a/6, 186a/9, 190a/8, 196a/6

[=6]

yėtti yüz miŋ sayı grubu

y. 009a/17

[=1]

yėtti yüz seksen sayı grubu

y. 177a/7

[=1]

yėtti yüz yėgirme sayı grubu

y. 197b/15

[=1]

yėttinç yedinci, bk. yėttinçi

y. 121a/12, 130a/10, 132a/16, 140b/6, 141a/13, 154b/13, 161a/12, 191a/5, 193b/15, 195a/15, 197b/10, 198b/4, 200a/9

[=13]

yėttinçi yedinci, bk. yėttinçi

y. 002b/5, 002b/15, 003b/8, 004a/15, 016b/4, 019a/14, 024a/8, 030b/3, 033a/3, 037a/12, 054b/17, 063a/3, 085a/2, 115a/6, 120a/9, 120b/11, 132a/8, 151a/9

[=17]

Yevāḳāt eser adı

Y.+de 036a/8

[=1]

yıd koku

y.+ı 015b/13, 016b/5, 061b/11, 063b/9, 109a/9, 110a/8, 167a/2, 172b/2, 195b/17

y.+ıdın 166b/1, 167a/3

y.+ını 067b/8

[=12]

yıd- koklamak

y.-amaġay 015b/13

[=1]

yıdla- koklamak

y.-dı ėrse 166b/11

y.-dı 164b/15

y.-ġıl 166b/11

[=3]

yıdlamaḳlıḳ koklama

y. 081b/2

[=1]

yıfar misk

y.+dın 061b/11

[=1]

yıġ- engel olmak, men etmek

y.-ar 024b/9

y.-dılar 152a/10

y.-ıŋlar 024b/16, 152a/9

y.-ıp 059b/16, 066a/13

y.-ḳan 163a/5

y.-ḳay 161b/11

y.-ḳaylar 006b/11, 024b/17

y.-ḳıl 118b/16

y.-maġaylar 177a/17

y.-maḳ 066a/1

y.-mas ėrdi 103a/4

y.-mas 024b/9

y.-masa 080b/11, 112b/15

y.-sa 064a/6, 080b/13, 103b/5, 112b/13

y.-san 102a/4

y.-sun 193b/13

[=24]

yıġaç ağaç

y. 162b/9

y.+ı 080b/1

y.+ınıŋ 143b/13

y.+lar 019b/9

y.+larnıŋ 162b/10

[=6]

yıġı ağlama, göz yaşı dökme

y. 095b/14

y.+m 169b/2, 169b/3

[=3]

yıġla- ağlamak, göz yaşı dökmek

y.-dı 012a/1, 012b/3, 060a/13, 105a/12, 105a/13, 126a/13, 168a/4, 169b/1

y.-dılar 160b/15, 195a/3

y.-p 052a/8, 053b/12, 171b/16

y.-p 074b/6

y.-pdur 195a/12

y.-r ėrdi 031a/1, 067a/4

y.-r 067a/5, 095b/14, 169b/2

y.-saŋ 102a/5

y.-y turur 117b/8

[=23]

yıġlamaġlıḳ ağlamaklı

y. 185b/3

[=1]

yıġlaş- ağlaşmak

y.-ıp 102b/10

[=1]

yıġlat- ağlatmak

y.-ḳay 030a/15

[=1]

yıġmaḳlıḳ ağlamaklık

y. 185a/11

[=1]

yıḳıl- 1. devrilmek

y.-dı 090a/9, 167b/10

y.-urlar 109a/8

2. harap olmak, mahvolmak perişan olmak

y.-dı 167b/10

[=4]

yıl sene

y. ėrdi 073b/6

y. turur 074a/11, 118a/7, 118a/11

y. 007b/4, 009b/8, 009b/11, 009b/12, 010a/3, 012a/1, 014b/5, 017a/5, 017a/12, 018a/1, 021b/11, 022a/4, 027b/9, 040a/17, 043a/16, 047b/12, 052a/3, 054a/14, 056a/4, 056a/6, 056a/11, 058b/5, 060b/11, 063a/3, 073b/13, 074a/8, 074a/10, 074a/17, 079a/15, 084b/16, 094a/5, 105a/12, 108b/2, 108b/5, 113a/14, 116a/2, 152b/10, 161a/1, 178a/3, 182a/11, 182a/16, 183a/9, 183b/9, 183b/11, 186a/9, 186a/12, 188b/15, 188b/17, 189a/15, 192b/5, 193a/13, 193a/16, 193b/1, 194a/17, 196a/15, 196a/16, 197b/9, 197b/10, 198a/4, 198a/7, 198a/8, 198b/7, 198b/9

y.+ça 182a/12

y.+da 010a/2, 044a/3, 120b/4, 195b/3, 195b/7, 201b/6

y.+dın 169b/13, 177a/6, 177a/8, 187a/17

y.+dur 074a/15

y.+ġa 074a/16, 182a/10, 189a/1

y.+ġaça 034b/14, 158b/17, 183b/2, 185b/9, 194a/15, 199a/13

y.+ı turur 170b/7

y.+ı 167b/4

y.+ıça 021b/12

y.+ḳı 007a/9, 047b/11, 048b/13, 050b/3, 050b/4, 050b/5, 055b/18, 107a/10, 109b/15, 149a/11, 155b/10, 170b/7, 183a/9, 184a/13, 193b/1, 193b/7

y.+lar 182a/11

y.+lardur 074b/7

y.+nı 183a/8

y.+nıŋ 183a/2

[=116]

yılan yılan

y. 066a/2, 072a/3, 110a/10, 136b/10, 136b/12, 144b/10, 182a/5

y.+lar 109b/8

[=8]

yılçılıḳ yıl kadar, yıl süresiyle

y. 010a/16, 038a/9, 041a/14, 059b/1, 078b/2

[=5]

yıldız yıldız, gök cismi

y.+ı 153a/10

[=1]

yılıt- ılıtmak

y.-maġunça 072a/15

[=1]

yılḳı yaban atı

y. 145a/10

[=1]

yıllıḳ üzerinden … yıl geçmiş

y. 040a/4, 040a/8, 050b/1, 170a/4

[=4]

yıpar misk, güzel koku

y.+dın 196a/1

[=1]

yıra- uzaklaşmak

y.-ġay 187a/2

[=1]

yıraḳ uzak

y. ėrdi 027b/16, 028a/5

y. turur 046a/12, 072a/5, 117a/17

y. 006b/7, 010a/16, 028a/8, 029b/14, 047a/13, 051a/9, 064b/14, 068b/5, 085b/9, 093b/17, 094a/1, 099a/4, 117a/17, 120b/6, 122b/10, 137b/4, 145b/1, 181b/2

y.+dın 117a/10

[=25]

yırat- uzaklaştırmak

y.-ḳay 024b/11, 058b/12, 080a/14, 088a/16, 113b/1, 123a/15

y.-ḳıl 136a/1

y.-maḳ 066a/1, 066a/2, 066a/7

y.-sa 038a/3

y.-tı 160a/17

y.-ur 097b/12, 113b/2

[=14]

yırt- (kağıt, kumaş vb.ni) elle iki tarafından tutarak parçalara ayırmak

y.-maḳdın 124b/5

[=1]

yiber- göndermek, kovmak, yollamak, uzaklaştırmak

y.-di 089b/6, 104a/16, 121a/16
y.-gey 135b/15
y.-ip ėrdi 090b/3
y.-ip turur 047b/7
y.-megey 045a/17
y.-mes 020a/14
y.-se 129a/11, 147a/7
y.-sem 020a/13
y.-seŋizler 076a/6
y.-ür 124a/17, 125a/5
[=15]

yidi keskin, şiddetli
y. 088b/7
[=1]

yigit bahadır, yiğit
y. 012b/16, 012b/17, 015a/2, 015a/3, 015a/6, 063a/16, 086a/1, 086a/2, 086a/9, 086a/14, 086a/17, 086b/1, 086b/3, 093b/10, 119a/6
y.+ler 010a/12, 035a/11, 082a/8, 082a/9, 082a/10, 082a/11
y.+lerġa 041a/4
y.+lerniŋ 082a/11
y.+ni 086b/2
[=25]

yigitlıḳ yiğitlik
y.+dın 023a/14
[=1]

yinçige ince
y. 137b/11
[=1]

yinçil- bir şeyin yere vurulması, ezilmek, koparılmak
y.-geyler 092b/6
[=1]

yiŋne iğne
y. 111b/15
[=1]

yiriŋ irin, cerahat
y. 092b/7, 109b/6
[=2]

yoġsuz yağsız
y. 162b/17
[=1]

yoġun kalın, şişman
y. 099a/17
[=1]

yoġunluġ kalınlık, en
y.+ı 019b/11
[=1]

yoḳ karşıtı var, yok
y. ėrdi 018b/14, 027b/9, 035b/11, 059a/1, 068a/2, 074a/13, 074b/12, 082a/17, 122a/13, 125a/12, 161a/1, 168b/14, 171a/7
y. turur 007a/7, 008a/10, 008a/12, 008b/5, 011b/5, 013a/8, 020b/4, 024b/17, 025a/1, 029b/4, 031a/13, 037a/17, 041a/8, 042b/17, 043a/17, 054a/17, 056b/6, 067a/16, 069b/4, 076a/5, 077b/13, 079a/9, 082a/12, 083b/14, 087a/9, 087b/3, 088b/9, 091a/14, 100b/15, 104a/8, 107b/13, 107b/15, 110a/15, 114a/10,

119a/3, 125a/15, 126b/13, 129b/14, 154b/3, 170b/9, 172a/3, 172b/1, 173a/4, 173a/15

y. 005a/17, 020b/8, 021a/4, 025b/3, 027a/2, 028a/15, 029b/6, 030a/11, 056b/15, 063b/8, 064b/4, 068a/3, 068a/16, 074a/10, 074a/11, 074b/4, 074b/5, 074b/10, 087b/13, 098a/2, 100a/6, 100a/14, 102b/3, 103b/1, 104a/13, 105b/3, 106b/10, 109b/10, 114a/10, 114b/6, 116a/7, 117b/13, 120b/7, 120b/8, 123a/15, 123b/1, 123b/2, 130a/9, 167a/9, 171b/7, 172a/2, 172a/9, 172b/11, 173a/6, 175b/13, 191a/1

[=106]

yol 1. bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer

y. turur 078b/16

y. 046a/12, 046a/14, 057b/13, 065b/17, 074a/13, 074a/17, 081a/13, 083a/6, 084a/3, 084b/3, 085b/10, 093a/7, 095a/3, 101b/16, 127b/4, 144b/11, 161a/12, 180b/7, 185b/5

y.+da 009a/17, 028a/14, 081b/4, 082b/15, 084a/18, 086b/10, 086b/12, 125a/13, 142a/13

y.+da 097b/16

y.+dın 038a/3, 066a/1, 066a/7, 125a/13

y.+ġa 096b/17

y.+ı 179a/11

y.+ıda 056b/4, 085a/11

y.+ında 095a/3

y.+lar 031a/6, 175b/13

y.+nı 066a/10

y.+umda turur 018a/9

y.+uŋ 042b/2

2. bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir

y. 005b/6, 088a/11

y.+dın 173a/14

y.+ı turur 018a/13

y.+ıdın 024a/3

y.+ıġa 002a/3

y.+ında 068a/10,

3. usul, tarz, sistem

y. 051a/10

4. fırsat, şans

y. 084b/4

[=57]

yol- kuvvetle çekip koparmak, yerinden çıkarmak

y.-maḳdın 124b/5

[=1]

yola- yaklaşmak, yakınlaşmak

y.-ap 006a/6, 006a/7, 006a/8, 031a/3

[=4]

yolġun ılgın ağacı

y. 080b/1

[=1]

yörge- sarmak, katlamak

117a/4, 117a/5, 167b/3, 186b/1

Y.+nı 102b/11, 102b/12

Y.+umnı 102b/16

[=10]

yut- yutmak

y.-ḳan 126a/8

y.-maġlıḳ 090b/8

y.-maġunça 080b/18

y.-masa 080b/2

[=4]

yuta kol, sıra, düzen

y.+sıġa 141a/11, 141a/14, 142b/12, 142b/17

[=4]

yük 1. bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü

y.+i 120b/6

y.+ini 066a/6

y.+üŋni 116a/1

2. insana baskı yapan ağır durum veya görev

y.+idin 142b/12, 142b/15, 143a/1

y.+ige 112a/12

[=7]

yükle- taşıma işini yapacak taşıta yerleştirmek

y.-se 066a/6

y.-ye almasa 066a/6

[=2]

yümn uğur, bereket

y.+ni 121b/4

[=1]

yüŋ yün

y. 077a/4, 077a/5

y.+i 200b/4

y.+ni 077a/6

[=4]

yür- yürümek, dolaşmak

y. 153b/17

y.-de 081a/9, 082a/8

y.-gey 018a/5

y.-geyler 019a/17, 177a/9

y.-ir ėrdi 104a/5

y.-ir ėrdiler 167a/17

y.-mek 162b/15

y.-meseŋ 102a/5

y.-se 132b/17, 141a/3

[=13]

yürek kalp, gönül

y. 141b/8, 141b/9, 141b/10, 164a/11

y.+iŋ 074b/12

y.+leri 064b/3

[=6]

yüri- yürümek, bk. yürü-

y.-geyler 177b/6, 182a/5

y.-se 028b/9, 141a/11

[=4]

yürü- yürümek, bk. yüri-

y.-p 058b/15, 081a/13, 093a/6, 180b/6, 181b/16

y.-r ėrdi 013a/1, 071a/6, 102a/11, 119b/4, 167b/7

y.-r 031a/6, 032a/2, 099b/1,

175a/17

y.-rde 085b/10

y.-ydür 086b/13

[=16]

yürük hassas, arzulayan, isteyen, aş ermek gibi

y. 074b/3

[=2]

yürüt- yürütmek, sürmek

y.-key 018b/14

[=1]

yüttür- yitirmek, kaybetmek; bk. yütür-

y.-gen 065b/17, 185b/5

y.-mek 144b/11

[=3]

yütür- yitirmek, kaybetmek; bk. yüttür-

y.-gen 015a/13

[=1]

yüz 1. başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre

y. 013a/7, 172b/9,

y.+i 024a/2, 044b/8, 080b/11, 180a/8, 180a/9, 193b/2

y.+ide 019a/15

y.+idin 098b/12

y.+ige 014a/12, 022b/13, 023a/12, 053b/2, 095b/11, 122a/7, 122a/10, 127a/17, 157b/15, 164b/16

y.+inde 017b/17

y.+ini 081a/2, 081a/3, 099a/13, 111b/15, 134b/11, 134b/12, 180a/7, 180a/8

y.+iniŋ 110a/3, 155b/3, 191b/1

y.+leri 060b/8, 109a/8

y.+lerini 034b/1, 041a/9

y.+ni 141b/7, 162b/13

y.+üm 036b/13, 037a/7, 050b/16

y.+ümde 122a/8

y.+ümge 064b/2

y.+üŋni 131b/3, 160b/6

2. yüzey, satıh

y.+i 177b/10

y.+ide197b/7

y.+ideki 021a/3, 034b/9, 163a/17

y.+idin 177b/12, 178a/15

y.+ige 179b/12, 179b/15

y.+inde 028b/9, 179a/14, 180a/1

3. ön taraf, ön cephe

y. 034a/12

[=60]

yüz yüz (sayı)

y. 007a/9, 011a/15, 013a/10, 013a/16, 013a/18, 013a/19, 013b/1, 013b/2, 013b/5, 015a/12, 015b/6, 018a/1, 032a/16, 037b/6, 038a/9, 038a/10, 040a/3, 041a/14, 043a/2, 043b/5, 043b/6, 043b/9, 047a/11, 048b/9, 048b/10, 048b/14, 049b/1, 051b/11, 055a/14, 066b/10, 076a/4, 111a/16, 111a/17, 111b/1, 123b/8, 124b/1, 130b/12, 130b/13, 130b/14, 130b/15, 131b/16, 139a/4, 139b/13, 149a/11, 149a/12, 152a/2, 157b/7,

157b/17, 159b/7, 159b/13, 160a/9, 167a/12, 170b/5, 176a/7, 183a/11, 184a/1, 184a/8, 184a/17, 190a/10, 190a/14, 192a/2, 192a/3, 192a/8, 192a/9, 192b/5, 193a/5, 194a/9, 197a/14, 198b/14, 198b/15, 198b/17, 199a/1, 199a/3, 199b/2, 199b/12, 201b/7

y.+ge 176a/6

[=85]

yüzidin sebebinden

y. 100b/7

[=1]

yüz miŋ sayı grubu

y. 051a/3, 060b/11, 119b/10, 198a/9

[=4]

yüz seksen sayı grubu

y. 197b/13

[=1]

yüz tört sayı grubu

y. 054a/14

[=1]

yüzük parmağa takılan, genellikle altın, gümüş vb. madeni halka

y.+üz 124b/5

[=1]

yüz yėgirme sayı grubu

y. 016b/10

[=1]

yüz yėgirme tört miŋ sayı grubu

y. 006a/13

[=1]

yüzlen- yönelmek, gelmek

y.-miş 067a/1

y.-seler 010b/17

[=2]

yüzlük yüzlü, taraflı, yönlü

y. 132a/15, 145b/15

[=2]

yüzük yüzük

y. 161a/14

y.+ige 073a/17, 176a/11

y.+ini 073b/1

y.+niŋ 004b/3

[=5]

-Z - Ż - Ẓ-

ża‘af irade zayıflığı, dayanamama

ż. 056b/16

[=1]

za‘ferān safran

z. 058b/6, 135a/4, 141b/7, 141b/10, 141b/13, 143a/2, 144a/5, 144a/8, 144a/12, 144a/17, 144b/9, 146a/5, 147a/15, 147b/1, 147b/5

z.+dın 058b/6

[=16]

ża‘īf güçsüz kuvvetsiz

ż. turur 189a/13

ż. 001b/17, 009a/14, 014a/13, 154a/14, 160b/14, 189a/13

ż.+ġa 082a/17

ż.+i 066a/6
ż.+īni 117b/4
ż.+lerġa 057b/15
ż.+leri 090b/11
[=12]

ża'īfe zayıf, güçsüz
ż. 066b/13, 066b/14, 092a/5, 092a/10, 104a/12, 105b/16, 117b/11, 122a/13, 144a/9
ż.+din 112b/4
ż.+ġa 071a/10
ż.+ler 104a/6
ż.+lerġa 151a/7, 165a/2
ż.+lerni 010a/13
ż.+ŋġa 074b/16
ż.+ni 098b/16, 122b/11
ż.+niŋ 066b/12, 082b/3, 142b/12, 142b/17, 149b/3
ż.+si 019a/5, 044a/17
ż.+siġa 082b/1, 082b/2
Ż.+sini 021a/15
ż.+sini 044a/17
[=30]

ża'īflıḳ zayıflık, güçsüzlük
ż.+ıŋ 120b/3
ż.+ıŋızlarġa 010a/14
[=2]

zād doğmuş, kişi
z. 138b/12
[=1]

Zāde'l-Āḫire eser adı
z.+de 050a/5
[=1]

Zāde'l-Ervāḥ eser adı
Z.+da 010b/4
[=1]

ẓafer galibiyet, zafer
ẓ. 003b/3, 003b/7, 135a/11, 139b/11, 141a/16, 148b/14, 171a/1
[=7]

zaġīr keten tohumu
z. 143b/4
[=1]

zāhid dünyayı terkedip dinin emirlerine çok titizlikle riayet eden, züht ve takva sahibi, dindar
z. 114a/3, 114a/6, 136a/10, 136a/16, 136b/1, 136b/2, 173a/6
z.+din 136a/11, 136a/12
z.+ġa 136a/17
z.+i 084a/17
z.+lerdin 103a/9, 176a/17
z.+niŋ 136a/17
[=14]

ẓāhir meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey)
ẓ. 014a/9, 019b/5, 037a/18, 063a/15, 064b/16, 070b/5, 112a/3, 116a/3, 148b/4
[=10]

Zāḥitü'l-Ḳulūb eser adı
Z.+da 039a/5
[=1]

zaḥmet hastalık, sıkıntı, güçlük, sorun

z. 014b/5, 069a/3, 119a/7, 122a/9, 138b/7, 141a/3, 141b/14, 143b/7, 143b/9, 143b/10, 143b/11, 147b/9, 165a/4, 166a/12, 166b/7, 182a/5, 188a/10, 188a/11

z.+din 014b/9, 131b/12, 141a/4, 141b/9, 144a/1, 165a/17

z.+i turur 094a/11, 094a/12

z.+i 014b/4, 031a/3, 031b/6, 041b/3, 045a/17, 077a/1, 093b/3, 093b/8, 112a/14, 118b/11, 122b/6, 131b/9, 132b/9, 132b/10, 137a/2, 141b/8, 142a/12, 142b/5, 142b/16, 143a/13, 143a/17, 143b/8, 143b/12, 144a/5, 160a/5, 165a/5, 166b/10

z.+idin 143b/6

z.+iġa 143b/11

z.+ḳa 017a/13, 080a/7, 080b/8

z.+ler 003b/9, 080b/4, 141b/4, 143a/5, 165a/16

z.+lerdin 039b/7, 141b/11

z.+lerge 139a/4

z.+leridin 049a/8

z.+lerige 017a/7

z.+lıġı 143b/12

z.+ni 031b/6

[=71]

zaḥmet-i ḳuyan kasırga felaketi

z. 143b/5

[=1]

zaḥmet-i teb-lerze sıtma hastalığı

z. 143a/11

[=1]

zaḥmetlıġ zahmetli, bk. zaḥmetlıḳ

z. 142a/16, 142b/2

z.+ı 143b/14

[=3]

zaḥmetlıḳ zahmetli, bk. zaḥmetlıġ

z. 141b/7, 141b/8, 143b/7

[=3]

zaḫīre gerektiğinde kullanılmak üzere saklanan hububat, erzak

z. 128b/4

z.+si 036b/2, 072a/18

[=3]

zāīl devamlı ve kalıcı olmayan, sona eren, yok olan, ortadan kalkan

z. 019a/16

[=1]

ẕākir anan, zikreden (kimse)

ẕ. 044b/1

ẕ.+lerniŋ 009a/4

[=2]

ẓālim zulüm ve haksızlık yapan (kimse)

ẓ. 098a/12, 105b/13, 108b/10, 108b/11, 177b/10

ẓ.+din 131b/5

ẓ.+ġa 108b/10

ẓ.+īġa 088b/16

ẓ.+īniŋ 105b/12

ẓ.+īdin 134b/10

ẓ.+ler turur 111a/7

ẓ.+lerniŋ 139a/13

ẓ.+ni 108b/9

ẓ.+niŋ 098a/12, 134b/12
[=15]

zamān vakit, an, devir, mevsim
z. 018a/7, 059a/11, 062a/1, 062b/9, 068a/12, 068b/5, 071a/9, 072a/11, 075b/16, 076a/1, 087a/11, 092a/5, 105a/15, 105a/17, 105b/5, 109a/7, 117b/9, 120a/9, 123a/15, 127a/13, 136a/15, 155a/11, 158b/14, 167b/8, 167b/15, 171b/13
z.+da 021a/17, 031a/11, 031a/12, 064b/4, 090a/3, 095a/15, 137b/16, 179b/5, 181a/4, 190b/16, 190b/18, 195b/17
z.+dağı 064a/15
z.+dın 010b/14, 087b/13
z.+ġa 050a/10, 167b/14, 179b/4
z.+ġaça 079b/11
z.+ı 045b/4, 117b/14, 169a/3
z.+ı 136b/9
z.+ıda 029b/2, 054a/14, 084b/14, 087a/9, 119a/6, 122a/6, 122a/13, 168b/3, 168b/4, 179b/2
z.+ıdağı 103a/9
z.+ıdaḳı 182a/7
z.+ıdın 170a/12
z.+ıŋ 054a/15
z.+larda 172b/9
z.+nıŋ 172a/1
[=65]

zamāne vakit, an, devir, mevsim
z. 093b/9, 102b/7, 104b/13, 126a/2, 176b/12, 176b/14, 176b/16, 177a/1, 177a/8, 177a/10, 178a/1, 178a/3, 178a/5, 187b/2
z.+de 090b/7, 129a/5
z.+din 102b/6
z.+ġa 104b/16
z.+ni 102b/6
z.+niŋ 084b/16, 093b/6
[=21]

żāmin tazmin eden, kefil
ż. turur 051b/2, 056b/2, 082b/12
ż. 046a/7, 082b/9, 082b/10, 138a/16, 140a/5
[=8]

zānū diz
z. 170a/2
z.+nı 173b/14
[=2]

zānū-bend diz bağı
z. 170a/2, 170a/4
[=2]

żarar bir kimse veya şeyin sebep olduğu kayıp, kötü sonuç, ziyan
ż. 003b/9, 038a/3, 066a/1, 072a/15, 080b/16, 089a/16, 114b/15, 115b/4, 115b/6, 136b/3, 136b/7, 138b/7, 138b/17, 139a/11, 141a/3, 141b/4, 182a/5
ż.+ı 027a/5, 077a/5
ż.+lar 112b/4
[=19]

zārī ağlama, inleme

z. 054a/15, 101a/17, 127b/6, 127b/8, 168b/1

[=5]

żarūret mecburiyet, zorunluluk

ż. 098b/1

[=1]

żarūrī zorunlu

ż. 081a/16

[=1]

ẕāt kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse

ẕ.+ı 007a/8

[=1]

ẕātü'l-cenb akciğer iltihabı

ẕ. 049a/8

[=1]

żāyi' kayıp, yok olmuş, elden çıkmış (şey)

ż. 022b/11, 059a/3

[=2]

zebān dil

z. 112b/14, 148a/13

[=2]

zeberced zümrüd cinsinden ve onun kadar kıymetli olmayan, sarımtırak yeşil, cam parlaklığında kıymetli taş

z. 017b/2

z.+din 064a/8

[=2]

ẕebḥ boğazlamak, kesmek

ẕ. 200b/6

ẕ.+ni 200a/12

[=3]

Zebūr Davut peygambere indirilen ve münacatları ihtiva eden ilahi kitap

Z. 028b/9, 044b/12, 051b/7

[=3]

zehir girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan veya yok ederek ölüme sebep olan madde, ağu, sem

z. 107a/1, 136a/16, 136b/1, 136b/3, 136b/7, 173a/12, 173a/14, 173a/15

z.+ini 182a/4

z.+ni 136a/15

[=10]

zehirdār zehir sahibi

z. 182a/4

[=1]

Zehrā özel ad

Z. 049b/17

[=1]

zehre çiçek

z.+si 168b/14

[=1]

zehr-i ālūd zehre bulaşmış

z. 080b/16, 136b/7

[=2]

zehr-i helāhil zehir

z. 136a/14

[=1]

Ẕekeriyā özel ad

Ẕ. 128b/14, 148b/17

[=2]

zekᵛat İslam dininin beş şartından biri olarak, sahip olunan ve belli bir miktarı aşan mal ve paranın yoksullara dağıtılması gereken kırkta biri ve bunun yoksullara dağıtılması işi

z. turur 065b/5

z. 020b/1, 020b/6, 029b/16, 064b/12, 064b/14, 065a/3, 065a/11, 065a/13, 065b/1, 066b/17, 073a/2, 124a/12, 124a/13, 130b/4

z.+ı 048a/11, 065b/5, 065b/6, 079a/8

z.+ını 109b/14, 111b/14

z.+ı turur 016b/17

z.+nı 064b/15, 177a/12

z.+nıŋ 002b/11, 002b/12, 064b/8, 064b/10

[=30]

zekᵛāt-ı ḥaḳīḳat gerçeğin zekatı

z. 065b/2, 065b/3

[=2]

zekᵛāt-ı şerīʿat şeriatın zekatı

z. 065b/1, 065b/2

[=2]

zekᵛāt-ı ṭarīḳat tarikatın zekatı

z. 065b/2, 065b/3

[=2]

ẕelil aşağılanan, hor görülen (kimse), hakir

ẕ. 002a/9

[=1]

zelle küçük günah, yanılma, hata

ẕ. 079b/2, 079b/3

[=2]

zelzele deprem

z. 107b/16

[=1]

Zemzem kabe yanındaki meşhur kuyudan çıkan kutsal su

Z. 135a/3

[=1]

zenbīl hasırdan veya hurma liflerinden örülmüş kulplu torba

z. 167b/1

[=1]

Zenderūd özel ad

Z. 175a/3, 175b/2

Z.+nıŋ 174b/17

[=3]

zengār pas

z.+ını 105b/8

[=1]

zengī zenci

z. 067b/1, 068b/2, 068b/3

z.+ġa 067b/1

z.+niŋ 068b/7, 068b/12

[=6]

zengūle çıngırak

z. 063a/2

[=1]

zenkār pas, kir

z.+ını 002a/2

[=1]

zerdāb irin

z. 109b/6

[=1]

ẕerde bir tür rahatsızlık

ẕ.+ni 165a/6

[=1]

zerḫarīd kul, köle, satın alınmış

z. 120a/10

z.+iŋ turur 068b/10

[=2]

ẕerre çok küçük parçacık

ẕ. 076b/17, 116a/6, 136a/16

ẕ.+leri 151a/14

[=5]

ẕerre-yi kem az zerre

ẕ. 029a/7

[=1]

zerrīn altından yapılmış

z. 196b/6

[=1]

zevāl yok olma, yok edilme, ortadan kalkma

z. 043a/3, 094a/11, 150a/9, 150a/12, 157a/6

z.+dın 048b/15

z.+ini 093b/1, 094a/7

[=8]

zevāl-i imān imanın yok olması

z.+dın 031b/8

z.+dın 031b/10, 038a/13, 151b/12, 157a/1, 157a/9

[=6]

Zeyd bin Ḥasib özel ad

Z. 095a/1

[=1]

Zeyd bin S̱ābit özel ad

Z. 051a/7, 052a/4, 095b/18

[=3]

Zeyneb özel ad

Z. 179b/3, 179b/5

[=2]

Zeyneb binti Caḥş özel ad

Z. 179a/15

[=1]

zeyt zeytin

z. 070b/10, 168b/12

[=2]

żıd nitelikleri, özellikleri ve durumları birbirine aykırı olan (şey), bir şeyin aksi, tersi, karşıt

ż.+ı turur 093b/1

[=1]

Ẕi'l-Ḥicce özel ad

Ẕ. 061a/7, 183a/7, 183a/11, 185a/6, 198b/6, 199a/14

[=6]

zīb süs, bezek

z. 124b/15

[=1]

zibālıġ güzellik

z.+ı 194b/6

[=1]

zihī ne güzel, bravo

z. 014a/15, 039a/3, 095b/17

[=3]

ẕikir Allah'ın isimlerini (esma-yı hüsnayı) söylemek suretiyle yapılan ibadet

ẕ. kelimeyi turur 007b/15

ẕ. 002a/13, 004a/10, 007a/17, 007b/3, 007b/4, 008a/8, 009a/15, 013a/12, 014a/2, 014a/8, 014b/16, 014b/17, 033b/13, 035b/9, 040b/10, 040b/14, 055b/7, 064a/6, 091b/5, 099b/15, 100b/13, 130a/10, 137b/2, 161b/16, 173a/7, 193b/17, 195a/11

ẕ.+i turur 007b/14

ẕ.+i 007b/13, 007b/17, 036a/1, 036a/13, 054b/17, 103b/10, 103b/13, 188b/3

ẕ.+idin 123a/15

ẕ.+iġa 008a/8, 131b/11

ẕ.+ini 006a/17, 007b/16, 008a/2, 008a/3, 009b/3, 084a/13, 089a/17, 093a/4

ẕ.+im 007b/2, 040b/13

ẕ.+ni 006b/1, 008a/5, 008a/6, 008a/7

[=53]

ẕikr-i bülend yüksek sesle zikretme

ẕ. 055b/1

[=1]

ẕikr-i fażīlet-i ġusl guslün faziletini zikretme

ẕ. 048b/16

[=1]

ẕikr-i ġaflet gafleti zikretme

ẕ. 022b/14

[=1]

ẕikr-i Ḫudāyi te'ālā Tanrı'yı anma

ẕ. 007b/11

[=1]

ẕikr-i İḫlāṣ İhlas'ı okuma

ẕ. 025b/5

[=1]

ẕikr-i taḥiyyet-i mescid mescidi selamlama sözü

ẕ. 054b/1

[=1]

zillet aşağı olma, hakirlik, horluk

z. 053a/2

[=1]

zillu'l-lah Tanrı'nın gölgesi

z. 101b/8

[=1]

ẕimme alacak, borç

ẕ.+side 130a/14

[=1]

zinā evlilik bağı ile bağlı olmayan kadınla erkek arasındaki cinsel ilişki

z. 007a/2, 037a/14, 041a/6, 063a/3, 089b/12, 097b/16, 107a/17, 109b/16, 112a/3, 162a/5

z.+da 077b/7, 110a/1

z.+dın 030a/15, 099a/5, 104a/1, 110a/1, 124b/10

z.+dın 097b/14

z.+ġa 195a/2

z.+nı 098a/3

z.+nı 161b/12

z.+sı 104a/1, 104a/2, 104a/3

[=24]

zinākār zina yapan

z.+lar turur 109a/10

[=1]

zincīr birbirine geçmiş madeni halkalardan meydana gelen bağ

z. 174a/13

z.+de 174a/16

[=2]

zindān içine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer

z.+da 076b/6, 076b/7, 134a/10

z.+dın 076b/7, 076b/10, 134a/6, 186b/1

[=7]

zindānī tutuklu, hükümlü

z. 132a/10, 139a/9

z.+ler 003b/1, 134a/4

[=4]

zinde-dil kalbi diri olan, uyanık

z. 031b/14

[=1]

zinde diri, canlı

z. 195a/8

[=1]

zindegānlıḳ zinde olmaklık, dirilik, canlılık

z. 077a/14, 096a/11

z.+ı 156b/9

z.+ları 148b/5

[=4]

zindelik dirilik, canlılık

z.+ı 192b/9

[=1]

zīnet kadınların süs olarak taktıkları yüzük, küpe, gerdanlık, iğne gibi altın, gümüş ve kıymetli taşlarla yapılmış kuyumculuk işleri

z.+ni 124b/15

[=1]

zinhār sakın, aman, asla

z. 169b/11

[=1]

zīrā çünkü, şundan dolayı

z. 015b/4, 195a/8

[=2]

zirā'at bitki yetiştirmek amacıyle toprak üzerinde yapılan çalışmaların bütünü, çiftçilik

z. 020b/12, 020b/14, 071b/3, 125a/11, 125a/12, 161a/14, 162b/10, 167b/6

z.+ġa 167b/6, 182a/10

z.+ı 070a/9

z.+ıġa 071b/2

z.+ımnı 125a/12

z.+ḳa 141a/11, 141a/12

z.+larıdın 112a/4

z.+nı 125a/12

z.+nıŋ 141a/12

[=20]

zīrek uyanık

z. 164b/2

z.+raḳ turur 011a/11

[=2]

zīr-i dest el altına olan, sahip olunan

z. 018b/9

[=1]

ziyāde fazla, çok

z. turur 088b/3

z. 013a/17, 013b/4, 017a/7, 019b/14, 063a/6, 082b/11, 096b/14, 097a/3, 097a/5, 109a/16, 124b/14, 145b/12, 146a/2, 162b/15, 164a/6, 193a/15, 198a/10

z.+ġa 111b/3

z.+ge 100a/14

z.+raḳ ėrdük 138b/13

z.+raḳ 138b/9

[=23]

ziyādet ziyadeler

z.+i 093b/11

[=1]

żiyāfet misafir davet edip özenli biçimde ağırlama, yedirip içirme, şölen

ż.+niŋ 002b/12

[=1]

ziyān bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar

z. 019b/8, 066a/7, 072b/13, 073a/15, 081a/10, 096b/7, 136b/7, 141a/12, 144b/17

[=9]

ziyānkār sürekli zarar veren, zarar vermek huyunda olan

z. turur 159b/10

z. 037a/6

[=2]

ziyāret bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme

z. 117a/9, 155b/4, 156a/3, 156a/6, 185b/5

z.+idin 156a/1

z.+iġa 155a/17

z.+ini 155b/16

z.+ḳa 156a/1

z.+lerniŋ 155b/16

[=10]

ziyāretgāh ziyaret edilen yer

z.+ı 139a/17

[=1]

ziyāret-i ḳubūr kabir ziyareti

z. 155b/6

z.+ġa 155a/16

z.+nıŋ 003b/16, 155a/14

[=4]

ẓulumāt zulümler

ẓ.+dın 126a/7

ẓ.+ıdın 126a/7, 126a/8

ẓ.+larıdın 126a/9

[=4]

ẓulüm adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik, cefa

ẓ. turur 107b/13

ẓ. 016a/13, 041a/4, 084a/16, 088a/8, 088a/14, 101a/5, 106b/3, 108a/9, 130a/6, 173a/5, 175a/5, 176a/1, 176a/4

ẓ.+ı 098a/12

ẓ.+idin 139a/13

[=17]

Zübeyde özel ad

Z. 057a/2

[=1]

zühd-i taḳvā dünyaya rağbet etmeyip kendini ibadete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibadet yolunu seçme

z. 111b/5, 177b/14

[=2]

Ẕü'l-ḳa'de özel ad

Ẕ. 129b/9

[=1]

zümürrüd zümrüt

z. 161a/14

z.+din 034a/16

[=3]

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TIPKI BASIM

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على رسوله محمد

[illegible]

وقراءت وجهر نماز نینک وقتی دا اوتوبتورغان وردلار نینک ودعالار نینک جمعه کوننینک جمعه کیجه سی نینک
بومسجد نینک وبانگ نماز نینک فضیلتی دا بو باب اون تورت فصل کا شامل اولکی فصل نماز بامداد نینک
فضیلتی دا ایکنجی فصل نماز اول نینک فضیلتی دا اوچونجی فصل نماز نماز جماعت بیله اوتاکان نینک فضیلتی دا
تورتونجی فصل نماز بامداد نینک سنتی دین کیین یکی ورد نینک فضیلتی دا بشنجی فصل نماز بامداد نینک فرض دین
کیین یکی وردلار نینک فضیلتی دا التنجی فصل نماز اشراق نینک فضیلتی دا یتنجی فصل نماز چاشت نینک بیانیدا
سکزنجی فصل نماز پیشین نینک وردی نینک بیانیدا توقزنجی فصل نماز دیگر نینک وردی نینک بیانیدا اونونجی فصل نماز
شام نینک وردی نینک بیانیدا اون برنجی فصل نماز خفتن نینک وردی نینک بیانیدا اون ایکنجی فصل جمعه کیجه سی نینک
فضیلتی دا اون اوچونجی فصل جمعه کوننینک فضیلتی دا اون تورتونجی فصل مسجد نینک فضیلتی دا وبانگ نماز نینک فضیلتی دا
تورتنجی باب روزهٔ نفل نینک روزهٔ ایام بیض نینک روزهٔ ماه رمضان نینک فضیلتی دا
بو باب اوچ فصل کا شامل اولکی فصل روزهٔ نفل نینک فضیلتی دا ایکنجی فصل ایام بیض روزه نینک فضیلتی
اوچونجی فصل روزهٔ ماه رمضان نینک فضیلتی دا بشنجی باب زکوة نینک صدقه نینک
جود سخا نینک وبخیل نینک ضیافت نینک فضیلتی دا بو باب بش فصل کا شامل اولکی فصل زکوة نینک
فضیلتی دا ایکنجی فصل صدقه نینک فضیلتی دا اوچونجی فصل جود سخاوت نینک فضیلتی دا تورتنجی
فصل بخیل لیق نینک بیانیدا بشنجی فصل ضیافت قیلماق نینک فضیلتی دا التنجی باب
[illegible] نینک نیتی نینک توانیک بیانیدا یتنجی باب ادب نینک فضیلتی دا سکزنجی
باب حلم وغضب وعفو وتکبر وتواضع وحسد وحرص نینک بیانیدا وبو باب بش فصل ترور
اولکی فصل حلم وغضب وعفو نینک بیانیدا ایکنجی فصل تکبر نینک بیانیدا اوچونجی فصل تواضع

نینک بیانیدا تورتونجی فصل حرص نینک بیانیدا بشنجی فصل حسد نینک بیانیدا توقوزونجی
باب حیا یعنی شرم توتماق نینک بیانیدا اونونجی باب راستلیق ویالغانچی
لیق وتیل نی ساقلاماق وغیبت ومعصیت وریا نینک بیانیدا وبو باب التی فصل ترور اولکی
فصل راستلیق نینک بیانیدا ایکنجی فصل یالغانچی لیق نینک مذمتی نینک بیانیدا اوچونجی فصل غیبت نینک
مذمتی نینک بیانیدا تورتونجی فصل تیلنی ساقلاماق نینک بیانیدا بشنجی فصل فسق ومعصیت نینک مذمتی
وشوملوقی نینک بیانیدا التنجی فصل ربوا نینک یعنی سود خور نینک بیانیدا اون برنجی باب صلهٔ رحم
وا اتا انا نینک حقی نی ساقلاماق نینک وبخشی خلق ورفق نینک فضیلتی بیانیدا بو باب اوچ فصل ترور اولکی
فصل صلهٔ رحم نینک بیانیدا ایکنجی فصل اتا انا نینک حقلاری واولار نینک خشنودلوقی نینک بیانیدا اوچونجی
فصل خوش خلق بولماق نینک فضیلتی نینک بیانیدا اون ایکنجی باب شکر نینک فضیلتی نینک بیانیدا
اون اوچونجی باب صبر ورضا نینک بیانیدا اون تورتونجی باب مناجات ودعا مستجاب
بولور وقتلار وادب نینک بیانیدا بو باب بش فصل ترور اولکی فصل مناجات نینک بیانیدا
ایکنجی فصل دعا قیلماق نینک فضیلتی نینک بیانیدا اوچونجی فصل دعا نینک آدابی نینک بیانیدا تورتونجی
فصل دعا مستجاب بولماق نینک شرطلاری نینک بیانیدا بشنجی فصل دعا مستجاب بولور وقت نینک بیانیدا
التنجی فصل دعاسی مستجاب کشی لار نینک بیانیدا اون بشنجی باب حاجت لار روا بولماق
ومهم لار کفایت بولماق اوچون اوتار نمازلار واوقر دعالار نینک بیانیدا بو باب بش فصل ترور
اولکی فصل حاجت لار روا بولور نمازلار نینک بیانیدا ایکنجی فصل حاجت لار روا بولور اوچون
اوقیر دعالار نینک بیانیدا اوچونجی فصل غم وغصه دا اندوه دین خلاص لیق بیرور دعالار بیانیدا

3b-4a

تورتونچی فصل حبوس و زندانلار حبسیدین خلاص بولماق اوچون اوقیر دعالارنینگ بیانیدا

بشنچی فصل پادشاه‌لار و بزرگلار قاتیغه بارور دا اوقیر دعالارنینگ بیانیدا اون آلتنچی باب

دوشمن‌لارکا ظفر تاپماق اوچون حق سبحانه و تعالی جمیع بلالاردین اوز پناهیدا سلامت توتماق اوچون اوقیر

1 دعالارنینگ بیانیدا بو باب سکز فصل تورور اوّلغی فصل هر کون ایرته و اخشام اوقور دعالارنینگ بیانیدا

ایکنچی فصل اوز بیلاکه توتار دعا و طومار و تعویذ نینگ بیانیدا اوچونچی فصل آتلانور و اولاغه مینار دا

اوقور دعالارنینگ بیانیدا تورتونچی فصل سفر و حضر دا هر وقت اوقور دعالارنینگ بیانیدا بشنچی فصل

دوشمن‌لارکا ظفر و نصرت تاپار اوچون اوقور دعالارنینگ بیانیدا آلتنچی فصل کیچه کییور ده اوقور دعا

لارنینگ بیانیدا یتنچی فصل رخت و قماش نینگ‌ارا اسنلا قویار دعالارنینگ بیانیدا سکزنچی فصل اصحاب کهف

نینگ آتلاری نینگ بیانیدا اون یتنچی باب رحمت‌لار و علت‌لار و ضرر ییکورور نمرسه‌لار دفعی اوچون

دعالارنینگ بیانیدا بو باب اون بر فصل تورور اوّلغی فصل درد دفع

و تیکان نمرسه‌لار تاپیلور اوچون اوقور

دردها فصل ... سکزنچی باب خطانی زیاده قیلور و حفظ غه نقصان قیلور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا

اون توقوزنچی باب فضیلت بیک و خاصیت بیک منفعت‌لیغ نمرسه‌لارنینگ بیانیدا یگرمنچی باب

سبب زوال ایمان عذاب گور و تموغدین امان بر ور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا و بو باب آلته فصل تورور

اوّلغی فصل عذاب گوردین امان بر ور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا ایکنچی فصل منکر و نکیر نینگ عذابی و عقوبتی

نینگ سببی و اولارنینگ عذابیدین امان بر ور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا اوچونچی فصل سکرات موت نینگ آسان

بولماقی و عزرائیل نینگ کلماکی نینگ صفتی دا تورتونچی فصل زیارت قبور نینگ کیفیتی و ثوابی نینگ بیانیدا

بشنچی فصل ایمان نی سلامت توتار نمرسه‌لارنینگ و مسلمان اولماک نینگ علامتی نینگ بیانیدا آلتنچی فصل

کفن دا بتور و میت بیله همراه قیلور دعالارنینگ بیانیدا ... باب توانگرلیک و فقیرلیق

کلتورور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا بو باب اوچ فصل تورور اوّلغی فصل توانگرلیک کلتورور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا

ایکنچی فصل فقیرلیق کلتورور نمرسه‌لارنینگ بیانیدا اوچونچی فصل قرض دارلیق دین خلاص لیق بر ور نمرسه

لارنینگ بیانیدا یگرمه ایکنچی باب بعضی طعام‌لارنینگ و بعضی میوه‌لارنینگ و شربت‌لارنینگ ثوابی

و فضیلتی نینگ بیانیدا یگرمه اوچونچی باب بعضی خلفا و اوتکان پادشاه‌لارنینگ حکایتی دا

و احوال‌لاری نینگ بیانیدا یگرمه تورتونچی باب علامات قیامت نینگ بیانیدا یگرمه بشنچی باب

بعضی متبرک آیلارنینگ و بعضی کون‌لاردا اوقور دعالارنینگ بیانیدا محرم آیی نینگ فصل تورور صفر آیی

تورت فصل تورور ... آیی توقوز فصل تورور رجب آیی آلته فصل تورور ... آیی بش فصل تورور

... آیی ... فصل تورور ... باب اوّل کلمهٔ تهلیل یعنی لا اله الا الله محمد رسول الله ایماق

و ذکر و استغفار و درود و هر کون ایرته و اخشام اوقور دعالارنینگ ثوابی و فضیلتی نینگ بیانیدا

بو باب بش فصل تورور فصل اوّل کلمهٔ تهلیل نینگ بیانیدا حدیث دا انداغ کلیب‌دورکیم هر بندهٔ مؤمن کیم

ایرته و اخشام بسم الله الرحمن الرحیم لا اله الا الله محمد رسول الله دیسا حق سبحانه و تعالی یتی تورلوک

فضیلت و دولت عطا قیلغای اوّل اولکم آخر دم دا ایمان نصیب قیلغای ایکنچی جان بیرماکلیک نینگ آسان

بولغای اوچونچی اینگ گوری نی پر نور قیلغای تورتونچی منکر و نکیر بیلان یخشی معامله قیلغای بشنچی قیامت کونی نامهٔ

اعمالینی اونگ قولیغه بیرکایلار آلتنچی ترازوی اعمال دا یلته حسنات و طاعتی اغیر کلگای یتنچی بلی صراط دین

آسان کچکای [illegible] حذیفه بن یمان رضی الله عنه دین انداغ روایت تورورکیم قیامت کونی

آمنا و صدقنا موسی علیه السلام نینگ قومیدین بیرکیشی کلتورکای‌لار حق سبحانه و تعالی دین ندا کلکای فرشته‌لارغه کیم

5b-6a

اینتب سوک تورسا وکناه دین خلاص بولماغا مکر وقتی کیم منع قیلسا ای تیلی هرلاو ایسا
خاموش بولغیل وی معنی ایاغیل دیسا واکر ایتیا الماکو نکلیدا انکار منکر بولسا ورضا
بولماسا واکر مونداغ قیلماساکه کاربولغای واکر تیلی بیلان منع قیلسا وکونکلی کاکوی
کیلسا اول منافق لارنینک ایشی تورور وکناه دین چیقماغای مادام کیم کونکلی کا ناخوشی
کیلماکای انکا اول غیبت تنشروبیدا کیلتوروب تورورکیم اگر فاسق کیم فسق نی آشکارا قیلغو
بولسا وی باک بولسا انینک عیبینی ایماق غیبت ایرماس رسول صلی الله علیه وسلم
ایدی هرکیم جادر حیانی یوز بیدین کوترکان بولسا هرنه کیم دیسا انینک حقیدا غیبت ایرماس
واکر فاسق فسق نی پوشیده قیلور بولسا بس انینک غیبتی غیبت تورور اگر براکونی براکو بیلدور مالک
اوچون ایسا فلان کالتا ویا فلان اوزون ویا فلان اخساق ویا فلان قراغو
بو غیبت ایرماس انداغ کیم بیان احادیث قیلورکینی لارنینک ایتیدا بار تورور کیم حمید طویل
وکمال اعرج وحاتم واصم واکر سرزنش وطعنه وجهی بیلان ایتور بولسا اول غیبت
تورور ساوای برای داکیلتوروب تورور کیم هرکیشیکم بر شهر اهلینی ویا برکنت اهلینی
غیبت قیلور بولسا غیبت ایرماس یا جماعتینی تعیین قیلماب نی بیلان ذکر قیلماغای اگر برار کیم
برادر مسلمان نینک یامانلیق لارینی اهتمام وجهی بیلان شفقت قیلو ایتور بولسا باکی
یوقتور اول غیبت ایرماس واکر غرض انینک عیبی ونقصانینی ایل آلیدا اظهار قیلماق
بو غیبت تورور احیاء العلوم داکیلتوروب تورور کیم واجب تورور غیبت قیلغوچی بر تحت
ذکر کیم توبه قیلسا [illegible] ولیشمان بولسا اول قیلغان غیبتی دین تا حق الله دین خلاص

بولغای آندین سونک بحیل لیق تیلاسا اول کیشی دین کم انی غیبت قیلیب تورور رسول صلی الله
وسلم ایدی کیم آنی غیبت قیلیبسین انکا تنکری تعالی دین آمرزش تیلاکیل وبعضی ایتور لار
غیبت نینک کفارتی اول تورورکم غیبت قیلغان کیشی نینک نیچوکیکم عیبی ویامانلیقی نی ایتیب تورور اگر کم
مدح وثناسی ویخشی لیغی نی هم ایسا انینک حقیدا دعای خیر قیلسا وبعضی ایتیب تورور لار
کراکم اول کیشی نینک قاتیکا باریبا وایسا کم یالغان ایتیب تورورمین وظلم ویامان قیلیب
تورورمین اگر تیلاسانک منیدین حقینکنی الغیل واگر تیلاسانک عفو قیلغیل واگر اول کیشی
غایب بولیبا ویا اولکان بولسا کراکم انکا تنکری تعالی دین آمرزش تیلاسا ودعا
قیلسا فوایدالفواد کیلتوروب تورور کم خواجه علیه الرحمه ایدی توبه اوچ قسم تورور حال وماضی
ومستقبل اما حال اول تورورکیم بنده مسلمان یعنی قیلغان معصیتی دین ندامت کیلتورسا
اما ماضی اول تورورکیم خصم لارینی خشنود قیلسا اگر براکو براکو دین اوندرم غصب قیلغان بولسا
برنجه ایسا توبه توبه اول توبه ایرماس وتوبه اول تورورکیم انینک اوندین تنکه سینی یاندوروب
بریبا وانی خشنود قیلسا آندین سونک انداغ تعلیدین توبه قیلسا اول توبه توبه تورور واگر
کیشی نینک یمانینی ایغان بولسا بارسا وآندین عذر قولیبا وبحیل لیق تیلاسا وانی خشنود
قیلسا واگر براکو براکونی اولتورمیش بولیبا وآندین وارث بولماساکیم اولارنی خشنود
قیلغای تدبیر اول تورور بنده آزاد قیلغای اول سبب دین کیم هر کیشیکم بنده آزاد قیلور گویا اولوکنی
تیریکوزور واگر کیشی براکونینک خاتونی ویا دختری بیلان زنا قیلمیش بولیبا انینک اریدین
ویا خواجه سیدین عذر خواه لیق تیلاکان بیرلا بولماس جز خدای عزوجل کا زاری ونالیش

کوشت دین بورون بیرا ایردیلار و سیزلار کوشت نی مان دین بورون ییسیزلار
کیلتوروب تردورکیم اکرکینی براکوکا برعیب طعنه قیلور بولسا کراکیم
اندیشه قیلساکیم اول عیب اوزیدا باریا یوق اکر اول عیب اوزیدا بولسا
با وجود اویلکیم اوزی اول عیبی برلا مبتلا تردور کراککیم بیناغ طعنه قیلماسا
کیلتوروب تردورکیم اکر سیزلارکا تا مکروهی واقع
بولسا زمانه نی یمان دیمانک لار و زمانه دین بیلمانک لارکیم هرنه قیلسا خدای
تعالی قیلور بس زمانه ورروزکارنی سوکماک بخشی ایرماس
کیلتوروب تردورکیم حدیث ملب تردورجون یوسف پیغامبر علیه السلام نی اغا
لاری املنب قودوغ قه سالیب بر بورینی تتوب آغزینی قانغه بولغاب و
کونکلاکینی پاره پاره قلیب وقانغه بولغاب پیغلاشیب اتالاری یعقوب علیه السلام
قاتیغا کیلدیلار وایدیلارکیم یوسف نی اوشبو بوری یب تردور الحالاری برکتت
ایکی کرت سوردیلارکیم ای بوری بنیرنیک قارنیدا شیمنر یوسف نی ناغوبدینک بورت
هیج جواب برمادی مهتر یعقوب صلواة الله علیه بوریکا ایدی نه اوجون جواب
برماس سن بوری ایدی اولار عاصی لار تردور و منکاوشن کیلماسی کیم عاصی
لارغه سوز ایغایمن بس یعقوب علیه السلام سوردیکیم منیک فرزندیم و نور دیدم و
دلبند یوسفوم نی ناغوبدینک بوری ایدی مین بیکان ایرماس مین یعقوب
علیه السلام ایدی اول قایدا تردور و حالی نه تردور بوری ایدی اول سینک فرزندینک

بیغامبر خدای تردور و خدای تعالی بیزکا حرام قلب تردور بیغامبرلارنیک کوشتینی ولیکن مین
اینک حالیدین خبرا یماس مین کیم مینک تیلیم بیلان بر مسلمان نی فضیحت و رسوا بولغای
حکایت تردورکیم براکو طالب العلم ایردی و تحصیل برلا مشغول اما تیلینی فحش و برینشان
سوزلاردین ییغماس ایردی برکون توشیدا کوردیکیم اکی فرشته اینک قاتیغا کیلدیلار
بری نینک ایلکیدا برطبق برجانبیدا مشک و بیه برجانبیدا سرکین بس اول فرشته لار بری بریکا ایدیلارکیم
نه خوب ایردیکیم بو سرکین نجسی بو مشک قاتیدا بولماسا ایردی بو طالب علم فهم قیلدیکیم اولارنه
دیدورلار یعنی نه یمان و قبیح تردور بو علم برلان بو فحش و برینشان سوزلاماک اول طالب علم
جون فعلی دین اکاه بولدی ایرسا اول فحش و برینشان سوزلاماک دین و جمیع معصیت لار
دین توبه قیلدی و اوز زمانیداغی مشهور زاهدلاردین بولدی کلتوروب
روایت تردورکیم هرکنی اولوکنی سوکسا انداغ بولغایکیم بارچه پیغمبرلارنی سوکمش بولغای
تردورکیم صحابه رضی الله عنهم سوردیلارکیم یا رسول الله مسلمان لیق نینک نشانه سی نه تردور
رسول صلی الله علیه وسلم ایدی مسلمان لیق نینک نشانه سی اول کیشی دا تردورکیم اوزکا مسلمان
لار اینک تیلی و ایلکی دین سلامت بولغایلار قیلدیلارکیم محبین نینک نشانه سی
نه تردور رسول صلی الله علیه وسلم ایدی محبین نینک اوج نشانه سی بار تردور طاعت لاردا
ال دین بورون قدم قویسا و حرام لاردین پرهیز قیلسا و یخشی لیق قیلسا اول کیشیکاکیم
اینک عقیدا یمانلیق قیلب تردور هرکشیدا کیم بو بش خصلت بولسا اینک بیلا مسلمانلیقی
اوستوار و محکم تردور کیلتوروب تردورکیم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی

باعلی حق سبحانه وتعالی یرانقانی یوق آدمیدا تیل دین یخشیراق نرسا کیم انینک بیرلا هم آدمی
اوجماقغه بارور و هم تموغ قه بس بند قیلغیل آنی بدرستی کیم اول توتقاق ایت ترور
فقیه ابو اللیث رحمة الله علیه تنبیه آتلیغ کتابیدا اکیلتوروب ترورکیم رسول صلی الله
علیه وسلم ایدی هرکشی کیم تیلینی نی گناه بیر طیباغیچه اورسا انینک کفارتی اول ترورکیم اول قیلنی
آزاد قیلغای وهرکشیکیم تیلینی مسلمانلارنینک ایزاسیدین و فحش و مالایعنی دین ییغسا
خدای تعالی آنی گور عذابی دین ساقلاغای وهرکشی کیم عورتینی پوشیده توتسا حق سبحانه
وتعالی قیامت کونی فضیحت بولوردین پناه برگای وهرکشی کیم [illegible]نی وغضبی کلکاندا
آچیغینی باسسا حق سبحانه وتعالی انکا تموغ عذابیدین امان برگای هرکشی کیم حق سبحانه
وتعالی نینک درگاهیغه یا نیب عذر تقاضا قیلسا حق سبحانه وتعالی انینک عذرینی قبول
قیلغای حبیبی صلوات الله علیه ایتورلار هرسوزی کیم خدای تبارک وتعالی نینک ذکری اندا
بولماسا اول لغو ترور و هراندیشه کیم اول آخرت اندیشه سی بولماسا اول غفلت
ترور و هرنظر کیم آندین عبرت حاصل بولماسا اول اویون ترور ای خوش اول کشی
لارکیم اولارنینک سوزی الله تعالی نینک ذکری بولغای وخاموشلوق لاری آخرت فکری
وهرنرساکا باقماق لیق لاری عبرت آلماق بولغای امام اوزاعی رحمة الله علیه ایتور
مومن اول کشی ترورکیم سوزی کم بولسا وعملی کوپ ومنافق اول کشی ترورکیم عملی
کم بولسا وسوزی کوپ خالصة الحقایق دا کیلتوروب ترورکیم ابوسلمه رضی الله
عنه روایت قیلورلار ابوهریره رضی الله عنه دین کیم ایدی منی رسول صلی الله علیه وسلم

ایشیتیم کیم هرعضو ییغه زنادین نصیبی بار ترور کوزنینک زناسی اول ترورکیم نامحرم غه باقسا
وتیل نینک زناسی اول ترورکیم نامحرم غه سوز ایسا وایلیک نینک زناسی اول ترورکیم نامحرم نی
توتسا وایاغ نینک زناسی اول ترورکیم نامحرم ساری بارسا وقولاق نینک زناسی اول
ترورکیم نامحرم نینک سوزینی ایشیتسا حکایت قیلورلارکیم ربیع بن خثیم رحمة الله علیه
همیشه کوزنی باغلاب یوریرایردی تا ایل ایتور ایردیلارکیم تحقیق اول نابینا ترور
وضعیفه لار ایتورایردیلارکیم بو کشی نه صاحب حسن کشی ایکاندورکه اگرقراغو بولماسا
حکایت قیلورلارکیم براکو سفرکا بارور ایردی خاتونی وسینگلی انکا ایدیلارکیم بنزنی هم
اوزونکا همراه قیلیب آلیب بارغیل اول کشی ایدی امکانی یوق ترورکیم سیلارنی همراه
قیلیب بولغای مین ایدیلار بس سفرداا اوزونگنی حرام دین ییا قلاغیل تا بنزنی حق سبحانه
وتعالی اوی دا فضیحت ورسوا بولوردین ساقلاغای حکایت قیلورلارکیم حسان بن
ابی سفیان نینک خاتونی حسنا نغه ایدیکیم چون نماز عیددین یاندینک ایرسا کلکونچه
نچه صاحب جمال خاتون کوردونک ایدی ای ضعیفه مینک حقیم دا گمان بد قیلماغیل والله کر
منی بار دب کلکونچه کوزوم نی قدم کا هم دین کوترکانیم یوق حکیمی دین سوردیلار فاسق
کیم ترور ایدی اول کشی کیم ایل نینک حرم لاری نینک ایشیکی طرفیکا کوز سالسا خالصة الحقایق
دا کیلتوروب ترورکیم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی بدرستی کیم حق سبحانه وتعالی موسی
علیه السلام غه توریت نی بیاردی بو کلمه بیرلا تمام قیلدی وایدیکیم اگر بو بیش کلمه بیرلا
عمل قیلسانک بدرستی کیم تمام توریت بیرلا عمل قیلغان بولغای سین واگر بو بیش کلمه بیرلا عمل

بلور

قلماسانکیز بس کونکل توریت نی نقراق آلتین اول اولکیم [illegible] پادشاه لیقا انعندین زایل
دیماکونچه [illegible] بس تورقاغل دنیا پادشاه لاریدین ایکنچی اولکیم مادام کیم مینک خزانم غه خللی
بلماکونچه طمع قلماغای سین ایل دین اوچونچی اولکیم مادام کیم اوز عیبنک دین فارغ بولماغونچه
یانینک عیبی نینک ملاحظه سیدا بولماغای سن تورتنچی اولکیم مادام کیم شیطان نی اولوب تورور
دیماکای سین انینک مکریدین غافل بولماغای سین بشنچی اولکیم مادام کیم ایکی ایاغینک نی
اوچماقدا تو یا غونچه ایمن بولماغای سین خدای تعالی نینک قهری وغضبی دین [illegible]
فصل فسق ومعصیت نینک مذمتی ونوملوتی نینک بیانیدا حدیث کیلیب تورور کیم
هرکشی کیم مجلس کا حاضر بولسا اندا فسق ومعصیت انکا خوش کیلماسا اندا غ بولغای کیم
اول مجلس دا حاضر ایرماس وهرکشی کیم اول مجلس دا حاضر ایرماس اما خاطر نشین تورور
منع قیلماس اول فسق ومعصیت نی دوست توتار کویا اندا غ تورور کیم اول مجلس دا حاضر
تورور روایت تورور کیم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی سازلار نینک اونینی ایشتماک
دا اول مجلس دا اولتورماق فسق ومعصیت تورور واولاردین لذت قیلماق کفر تورور یعنی
اگر حلال ومباح بیلسا حدیث دا کیلیب تورور مسلمان لارغه زمانه کیلکا یکیم زنده کانلیق
قلب بولماغای ایل برلا مگر معصیت برلا یعنی ایل دین منفعت کوزیب بولماغای
مگر اولارنینک کوتاکنچه معصیت لاردا رسول صلی الله علیه وسلم ایدی کا پس چون مونداغ
زمانه غه کشی یتیشی کیلکای حلال تورور اول ایل کا کیم که خدا بولماغایلار روایت تورور
کیم سلیمان بن علی حمید طویل رضی الله عنه غه کیم مینکا پندی برگیل حمید ایدی مین سینکا وعظ

ایشای آیا مختصر سلیمان ایدی ایتیل حمید ایدی اگر خلوت دا گناه ومعصیت قیلسانک
وکا بینک اول بولساکیم حق سبحانه وتعالی سینی کورا تورور پس سن دلیر لیک قیلماغیل
وقیلغان بولغای سین حق سبحانه وتعالی غه واگر کامینک اول بولساکیم حق سبحانه وتعالی
سنی کورماس پس کافر بولغای سین تفسیر میرودا کیلتوروب تورور حدیث دا
کیلیب تورور کیم چون قیامت کونی بولسا آمنا به وصدقنا حق سبحانه وتعالی عاصی لارینغه ایتقای
کیم منی بار جا کورارکیلی لاردین قوارکور دینکیز لارکناه قیلور حالدا همسایه لاردین
شرم توتتو نکوز لار واولار کورار دب احتراز قیلدینکیز لار وقول ددک خدمتکار
لارینکیز دین شرم توتتو نکوز لار واولاردین احتراز قیلدینکیز لار ومنکم سیلارنی
یراتقوچی برورد کار تورورمین ایما دینکیز لارکیم اول کورار وبیلور بیز نچوک بوکناه
نی قیلالی دب عاصی بنده لار حیران ومضطر بولوب جواب دین عاجز بولغایلار
روایت دا کیلیب تورور کیم چون آدم صفی صلوات الله علیه دنیاغه کیلدی ایرسا
اوچ یوز ییل ییغلادی وانکا بشارت کیلدی حق سبحانه وتعالی سینک گناهینکنی عفو
قیلدی وتوبه نکنی قبول بولدی وتوبه قبول بولغاندین کیین هنوز تا مدتی ییغلادی چون
حق سبحانه وتعالی دین وحی کیلدی ای آدم ایمدی بو ییغی نه اوچون تورور آدم صلوات الله
علیه ایدی یارب اگرچه مینک گناهیم درگاه دا عفو بولدی بین اول زمان کیم گناه غه
قدم قویدوم وسن منع قیلغان درخت دین آلب یدیم وسین کورار ایردینک
مینک بو یغیم اول شرمنده لیک دین تورور حدیث دا کیلیب تورور کیم اول زمان کیم

شب برات اتا بدورلار که نیکبخت لارغه بهشت دین بدبخت لارغه دوزخ دین برات بربدورلار
دورلار ویه جبرئیل ایدی علیه السلام بو کیچه داکتاده بولور لوح المحفوظ اسرافیل صلوات الله
نظر قیلور لوح المحفوظغه نسخه قیلور آندین اول بیلدا نیمه که واقع بولادور بو دنیادا اوّل دین آخرغه
بنده لارنینک رزقی بیلا نسخه سینی میکائیل علیه السلام غه بیرور که صاحب آسمان دنیا اول دور
بنده لارنینک اعمالی نینک نسخه سینی اسماعیل علیه السلام غه بیرور که اول خازن بهشت دور ارواح
لارنینک نسخه سینی ملک الموت علیه السلام غه بیرور که یعنی آتی عزرائیل دور علیه السلام اول
نسخه دا بیتکلیک بولغایکه اول بیلدا اناسیدین کیم توغولادور و کیم وجودغه کیلادور و کیم
دنیادین نقل قیلادور کیم سعید و کیم شقی والله اعلم ماه شریف رمضان نینک فصل
تردور فصل اوّل اوتار نماز و کیچه اوقیر دعالار و افطار دعاسی نینک و تراویح
نینک فضیلتی نینک بیانیدا یَا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا کُتِبَ علیکم الصیام کما کتب علی الذین
من قبلکم لعلکم تتقون ایاما معدودات پروردگار عالم انداغ ایتیب تردور کیم اول
کیشیلار کیم منکا ایمان کیلتوروب دورلار فرض قیلدیم اولارغه روزه نی انداغ کیم
بورونقی لارغه فرض قیلیب ایردیم ایکنچی فصل روزه توتماق نینک فضیلتی نینک بیانیدا
رسول صلی الله علیه وسلم ایدی هر عملی کیم آدم اوغلی قیلیب تردور بر کا اول ثواب بیشیلور انداغ کیم
الصَّومُ لِی وَ اَنَا اَجزِی روایت دا کیلیب تردور کیم روزه دارغه ایکی شادمانلیق تردور اوّل
اول کیم نماز شام دا افطار قیلور حالدا ایکنچی اول کیم حق سبحانه و تعالی بیچون و بیچگونه دیدارینه مشرف
بولور زماندا رسول صلی الله علیه وسلم ایدیلا روزه دارنینک آغزی نینک ییدی الله تعالی نینک

قاتیدا ییپاردین بویلوغراق تردور و روزه دارنینک اویقوسی عبادة تردور و تینیشی
تسبیح تردور بلماک کراک کیم رمضان آیی آیی تردور کیم اوّلی دا رحمت تردور و اورتاسیدا
آمرزش تردور آخری تاموغ اوتیدین آزادلیغ تردور و ینا رسول صلی الله علیه وسلم ایدیلا
هر کیشیکیم رمضاندا کیچه نینک اوّل یدا آغیز آچسا انداغ بولغایکیم مینک رکعت نماز نافله
اوتاکاندیک بولغای رمضان آیی بزرگ تردور خبردا ایتیب تردور کیم رمضان آیی برکت
آیی تردور و رحمت آیی تردور یعنی هر عملی کیم بو آیدا قیلسا بو آی نینک برکاتیدین برکا ییتی یوز
عوض برکای و سنت تردور کیم توزبرلان آغیز آچقای کراک کیم آغیز آچاردا بو دعانی اوقیماق
کراک اللهم لک صمت و بک آمنت و علیک توکلت و علی رزقک افطرت اکر تیلاساکیم
تانکلاقی کون نینک نیتی نی قیلای دیسا مونی ایسون وَبِصَومِ غَدٍ نَوَیتُ
رسول صلی الله علیه وسلم دین منقول تردور کیم خدای تعالی ایتیب تردور هر آخشام نماز شام
اوتاسا هر بنده مؤمین افطار قیلغاندا نیت قیلسا کیم خدای تعالی اوتوز مینک عاصی
و جانی و فاسق و گناهکارنی تاموغ اوتیدین آزاد قیلور عیدایرناسینه تنکری عیدایرناسی
بارور خدای تعالی نینک رحمت دریاسی قاینار و موج اورار چندانکه رمضان آیی کیچه سی نینک برابرچه
آزاد قیلورا و فضلی و کرمی برلا اوچونچی فصل قدر کیچه سی نینک بیانیدا روایت تردور کیم
عبد الله بن عباس رضی الله عنه ایدی طلب قیلینک لار قدر کیچه سینی هر ییل و عبد الله بن مسعود
رضی الله عنه ایدی قدر کیچه سی مخفی تردور ییل ارا سیدا علمالار اکثر ایتیب تردورلار کیم رمضان آیی نینک
یکرمه یتی سی کیچه سی تردور و مونکا دلیل و بسوره انا انزلناه تردور کیم قدر کیچه سی نازل بولوب تردور

انا انزلناه سوره سی یکرمه یتی کلمه تورور بو سوره دا اوچ یردا لیلة القدر دین تورور
عبد الله بن مسعود رضی الله عنه ایدی رسول صلی الله علیه وسلم دین ایشتیم کم ایدی تیلانکلار
شب قدرنی رمضان نینک دهه آخری نینک طاق لاریدا یعنی یکرمه بری کیچه سی و یکرمه اوچی کیچه سی
و یکرمه بشی کیچه سی و یکرمه یتّه سی کیچه سی و یکرمه توقوزی کیچه سی خاتمة الحقایق دا کیلتوروب تورورکم
شب قدر کیچه بولغای روشن و ساکن نه اسیغ و نه ساووق بولغای و ایرتاسی آفتاب طشت
دین دک طلوع قیلغای و کوب شعاعی بولماغای ابن عباس رضی الله عنه ایدی هر کشی کم شب قدرنی تاپسا
اول نیکبخت لاردین بولغای کم هرگز بدبخت بولماغای هر کشی کیم نماز شام و نماز خفتن و نماز بامدادنی
اول کیچه جماعت بیرلا اوتاکای بولسا بدرستیکم شب قدر نینک تمام فضیلتی و ثوابینی
تاپقان بولغای سحر یماک نینک فضیلتی نینک بیانیدا رسول صلی الله علیه
وسلم ایدی هر کشی سحور یسا بدرستی کم اول جهودلار و ترسالار ردینی دین بیزار بولمیش بولغای
کیلتوروب دورکم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی سحورنینک لار بدرستی کم
سحوردا برکت تورور و سحور یماک نی تاخیر قیلماق و صبح غم یقین یماک مستحب تورور
و رسول صلی الله علیه وسلم ایدی اوچ نیرسا تورورکم مرسل پیغمبرلارنینک سنت لاریدین تورور
افطارنی تعجیل قیلماق و سحورنی تاخیر قیلماق و مسواک قیلماق
کیلتوروب دورکم مستحب تورور سحور یماک اگرچه بر لقمه طعام و یا بر جرعه سو بولسا و سحور
نون یایمی دین سونکقی درلار تا صبح صادق غم تنکرو و سحورنی هر چند تاخیر قیلسا افضل
تورور تا مادام کیم یقین بولسا تانگ آتماغای و اگر صبح دا شک بولسا کیم هوا ابر بولسا یا مهتاب

بولسا سحور ترک قیلماق افضل تورور بلکیم سحور یماک مکروه تورور ... دا کیلتوروب
تورورکم انس بن مالک رضی الله عنه روایت قیلور رسول صلی الله علیه وسلم دین کیم ایدی
تورت نفقه تورورکم حق سبحانه و تعالی آنی حساب قیلماس نیرسا یکم کیشی انانا سیغه
نفقه بیرکای و نیرسا یکم کیم خدای نینک نفقه سیغه بیرکای و طعام یکم روزه دار اینیک
بیرلا آغیز آچقای و طعام یکم سحوری قیلغای ... رمضان نینک آخری کیچه سی
اوتا و نماز و اوقیر دعالارنینک بیانیدا هر کشی کیم رمضان نینک آخری کیچه سی اون رکعت نماز
اوتاسا بیش سلام بیرلا هر نیلاسا قرآن دین اوقیسا و سلام بیرکان دین سونک مینک قتا
استغفار ایسا ایس باشی سجده غا قیوب بو دعانی اوقیسا یا حی یا قیوم یا ذا الجلال
والاکرام یا رحمن الدنیا والآخرة یا ارحم الراحمین یا اله الاولین والآخرین اغفر لی ذنوبی
وتقبل صلوتی وصیامی رسول صلی الله علیه وسلم ایدی بحق اول خدای یکم مینی راست لیق بیرلا
خلق اوستونه پیغمبر ایبار یب تورورکم هنوز باشنی سجده دین کوتارمیش بولماغایکم حق سبحانه
و تعالی آنی یارلقاغای ... دا کیلتوروب تورورکم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی رمضان
نینک آخری کیچه سی تورت رکعت نماز اوتامیش کراک هر رکعتی دا بر فاتحه و اون اخلاص حق سبحانه
و تعالی انگا یوز فرشته ایبارکای کم اوتوزی انگا بشارت بیرکایلار اوجماق بیرلا و اوتوزی
امان تیلاکایلار انگا تاموغ دین و اوتوزی ساقلاغایلار آنی گناه و خطادین و
اونی انگ دوشمن لاریکا قصد قیلغایلار تا هیچ دوشمن انگا ظفر تاپماغای
عید فطر کیچه سی و کوندوزی اوتا رنماز لارنینک بیانیدا عید فطر کیچه سی تورت رکعت نماز

او تامنش کراک هر رکعتی دا فاتحه دین سونکرا اخلاص و معوذتین برقتا و نمازدین فارغ بولوب
بیمنش قتا سبحان الله و بیمنش قتا الحمد لله ایتمنش کراک سلمان فارسی رضی الله عنه ایدی رسول صلی الله علیه
وسلم ایدی هر کشی عید فطر و عید قربان کونی خطیب خطبه دین فارغ بولغاندین سونک تورت رکعت نماز اوتاسا
اوقیسا اولقی رکعت دا فاتحه دین سونک سبح اسم ربک الاعلی الذی و ایکنچی رکعت دا فاتحه دین سونک
والشمس اوچونچی رکعت دا فاتحه سونک والضحی تورتنچی رکعت دا فاتحه دین سونک قل هو الله احد حق سبحانه
و تعالی اولقی رکعت غه پیغامبرلار ینغان بارکان کتاب لارنی تمام اوقیغان نینک ثوابینی عطا قیلغای
و ایکنچی رکعتی غه هرنه کیم دنیا یوزیدا آفتاب طلوع قیلغان نمرسا نینک سانیچه ثواب بولغای و اوچونچی رکعت
اول مقدار ثواب بولغایکیم دنیا داغی جمیع آچ غه آش برمیش دک و تشنه غه سو برمیش دک و برهنه غه
لباس برمیش دک بولغای و تورتونچی رکعت غه حق سبحانه و تعالی یارلقاغای انینک آلتمیش ییل کیلورکنالارینی و آلتمیش
ییل کیچکان گناه لارینی فصل صدقه فطر نینک بیانیدا شرح اوراد دا و مضمرات دا
کیلتوروب تورور کیم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی ادا قیلینک لار صدقه فطرنی هر آزاد و بنده دین کیچیک
و اولوغ دین ایر و خاتون یاریم کیفجی بغدای و یا برکیفجی خورما و یا برکیفجی آرپا و یا برکیفجی قروغ اوزوم
اما بیلمنش کراک کیم کیفجی پیمانه تورور کیم شرع نینک تورت پیمانی انکا سیغار و شرع پیمانی یوز سکسان
مثقال تورور پس اگر بغدای برسا کراک کیم کفی باشیغه اوچ یوز التمیش مثقال بغدای برسا و اگر آرپا و یا خورما
و یا قروغ اوزوم برسا کراک کیم یتی یوز یگرمه مثقال برسا و اگر بغدای و آرپا قاتیلمش بولسا اعتبار
غالبی غه تورور اگر بغدای غالب بولسا یارم کیفجی و اگر آرپا غالب بولسا برکیفجی و ینه بیلمنش کراک کیم
اون بغدای دین افضل تورور و درم اون دین اینکا اوچون کیم فقیر نینک هر نوع غرضی درم دین

حاصل بولور بو مسئله محیط وی کفایه شعبی دا مذکور تورور شوال آییدا آلتی کون روزه توتماق نینک فضیلتی
نینک بیانیدا ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت قیلور رسول صلی الله علیه وسلم دین کیم ایدی هر کشی کیم رمضان
آیی نی روزه توتوب انینک سونکیدا شوال آییدین آلتی کون روزه توتسا حرام قیلغای حق سبحانه و تعالی انینک بدنینی
تاموغ اوتیغه و تمام ییل روزه توتقاندیک بولغای و برکای حق سبحانه و تعالی شوال آییدا هر بر کون روزه توتقانیغه
قرق مینک کون روزه توتقان نینک ثوابینی و کوتارکای حق سبحانه و تعالی آندین عذاب کورمه و قیامت دشوارلی
لارینی و عبد الرحمن عمر رضی الله عنه روایت قیلور رسول صلی الله علیه وسلم دین کیم ایدی هر کشی کیم روزه توتسا
آلتی کون شوال آییدین و رمضان آیی نینک اوتکانیکا تا وقف قیلسا نا قسلراق تورور آلتی مینک ییل
عبادت قیلغاندین و افضل تورور آلتی یوز مینک ییل تیوه قربانلیق قیلغاندین بعضی نینک قاتیدا
شوال آییدین آلتی کون پیوسته روزه توتماق افضل تورور آلتی یوز مینک بنده آزاد قیلغاندین
مکروه تورور کیم کتابی لارغه اوزینی تشبیه قیلغان بولغای و حق سبحانه و تعالی تعیین قیلغان فرض غه نمرسا زیاده
قیلمنش بولغای اما مکروه وقتی بولور کیم عید کونینی روزه توتسا اوچون عید کونی آراده فاصله تورور رمضان غه
متصل بولماغای پس کراهیت هم برطرف بولغای و آلتی کون پیوسته روزه توتماق مکروه بولماغای
فصل ذی الحجه نینک ... تورور فصل اول شیخ الاسلام فرید الحق والدین قدس سره دین
منقول تورور رسول صلی الله علیه وسلم دین کیم ایدی هر کشی عشره ذی الحجه دا ایکی رکعت نماز اوتاسا
و اوقیسا هر رکعتی دا فاتحه دین سونکرا اوچ آیت سوره انعام نینک اولیدین و برقتا سوره اخلاص
سلام برکاندین کین باشنی سجده غه قیوب هرنه حاجتی بولسه تیلاسون کیم حق سبحانه و تعالی انینک حاجت
قیلغای البته فصل دهه ذی الحجه نی روزه توتقان نینک بیانیدا روضة العلما دا کیلتوروب

هر کشیکم دهه ذی الحجه نی روزه توتسا حق سبحانه وتعالی انکا اون نیرسا کرامت قیلغای برلا دلکیم اینک عمرینا
برکت قیلغای ایکنچ مالینی زیاده قیلغای اوچونچ اینک اهل عیالینی اوزرا ما نیدا تو تعالی تورتنچ
کناه لارینی عفو قیلغای بشنچ حسناتینی دو صد چندان قیلغای آلتنچ سکرات موت نی انکا آسان قیلغای
یتنچ کورینی پرنور قیلغای سکزنچی بلاء حسناتی آغیر کیلکای توقوزونچ درکات دوزخ دین نجات برکای اونونچ
اینک درجاتینی اوجماقدا بلند قیلغای ابوذر غفاری رضی الله عنه روایت قیلور رسول صلی الله علیه
وسلم دین کم ایدی هر کشیکم ذو الحجه آیی نینک سکزی کونی روزه توتسا حق سبحانه وتعالی انکا غه عبادة قیلغان
بولغای اون ایکی ییل و هر کشی کم عرفه کونی روزه توتسا حق سبحانه وتعالی انکا حاجی لارنینک ثوابینی عطا
قیلغای وطاعتی قبول بولغای و هر کشی کم قربان عید کونی عید نمازیدین بانوچه روزه توتسا انداغ
بولغای کیم حق سبحانه وتعالی غه عبادة قیلغان بولغای آلتمش مینک ییل اوچونج فصل دهه ذی الحجه دا
اوتار نمازلارنینک بیانیدا نصیر خسرو کیلتوروب تورورکیم رسول صلی الله علیه وسلم ایدی هر کشیکم
دهه ذی الحجه دا سوره والفجرنی اوقیسا حق سبحانه وتعالی اول بنده نی یرلقاغای تا موغ اوتیدین نجات
برکای شیخ شهاب الدین سهروردی قدس سره العزیز نینک عوارف آتلیغ کتابیدا کیلتوروبدورکیم بو کلماتنی
دهه ذی الحجه دا نماز بامداددین سونک نماز اشراق دین بورون بو ترتیب بیلان ایمنش کراک
اول کونی یوز قتا لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ
لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ایکنچی کونی یوز قتا ایسا اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ اِلٰهًا وَاحِدًا اَحَدًا صَمَدًا فَرْدًا لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا اوچونج
کونی یوز قتا ایسا اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ اِلٰهًا وَاحِدًا اَحَدًا

صَمَدًا لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ تورتونج کونی یوز قتا ایسا اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بشنچ کونی یوز قتا ایسا حَسْبِيَ اللّٰهُ وَكَفَى سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ دَعَا لَيْسَ
وَرَاءَ اللّٰهِ الْمُنْتَهَى سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ لَمْ يَزَلْ وَلَا يَزَالُ آلتنچ کونی بیله اوقلیدین شروع
قیلیب و شبو ترتیب بیلان اوقیمش کراک تورتونج فصل دهه ذی الحجه نینک کونده زلاری
اوتار نمازلارنینک بیانیدا شیخ الاسلام فرید الحق والدین قدس سره العزیز ایدی هر کشی کم دهه ذی الحجه دا
نماز وتر اوتاکاندین سونک اویوماسدین بورون ایکی رکعت نماز اوتاسا هر رکعت دا فاتحه دین سونک
انا اعطینا بر قتا و اخلاص بر قتا انکا اول مقدار ثواب بولغایکیم جز خدای عالم جل جلاله دین اوزکا
کشی اینک حسابینی بیلماکای و بو نمازنی اوتاکوچی دنیادین بارماغای تا اوزینی اوجماقدا کورماکای
دنیا شیخ الاسلام مبارک لفظیدین انداغ ایدی هر کشی کیم دهه ذی الحجه دا اوقلغ آدینه کیچه سی آلتی رکعت
نماز اوتاسا هر رکعتی دا فاتحه دین سونک اون بش قتا اخلاص اوقیسا و سلام برکاندین سونک اون قتا
دوردا ایسا اندین سونک بو کلمه نی ایساکیم لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ حق سبحانه وتعالی انکا اول
مقدار ثواب عطا قیلغایکیم اینک حدی و نهایتی بولماغای ینه بیل غه انکا هیچ کشی بیلماکای روایت رسول
صلی الله علیه وسلم دین کیم ایدی هر کشی کیم ذی الحجه آیی نینک سکزی کونی آلتی رکعت نماز اوتاسا هر رکعت دا فاتحه
دین سونک والعصر بر قتا و ایکنچ رکعت دا فاتحه دین سونک لایلاف قریش بر قتا اوچونج رکعت دا فاتحه
دین سونک قل یا ایها الکافرون بر قتا تورتونج رکعت دا فاتحه دین سونک اذا جاء نصر الله بر قتا
و بو نمازدین سونک ینه ایکی رکعت نماز اوتاسا اوقیسا هر رکعت دا فاتحه دین سونک اوچ اخلاص

199b-200a

KAYNAKÇA

Abihan, T. (1985). *Hazirki Zaman Uygur Tili Asasliri*. Kaşgar.

Argunşah, M. (2010). *Harezm Dönemi Metinlerinde e/i Sorunu.* Dil Araştırmaları, 47-60.

Argunşah, M. (2013). *Çağatay Türkçesi*. İstanbul: Kesit.

Argunşah, Mustafa. (2010). *Türk Dünyasında Mevlit Geleneği ve Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Bir Mevlidü'n-Nebi*. Türk Dil Kurumu-Erciyes Üniversitesi (Dü.), Uluslararası Türk Dilinin ve Edebiyatının Yayılma Alanları Bilgi Şöleni içinde (s. 75-91). Kayseri: TDK.

Bahavudun, M., Gayurani, N., Kadir, İ., Ehet, A. (2002). Çaġatay Tiliniŋ İzāhlıḳ Lūġatı. Şincan Halk Neşriyatı.

Baskakov, N. A. (1988). *İstoriko-tipologiceskaya fonologiya Tyurkskih yazıkov*. Moskva: Akademiya Nauk SSSR.

Bodrogligeti, A. J. (2001). *A Grammar of Chagatay*. Muenchen: Lincom Europa.

Ceylan, E. Y. (1991). *Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü*. Türk Dilleri Araştırmaları, 151-165.

Clauson, S. G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre~Thirteenth Century Turkish*. Oxford: Oxford Press.

Clauson. S. G. (1960). *Sanglax*. (Mu?ammed Mehdi Han). London: Mess Rs. Luzac and Co., Lt D.

Çelikbay, A. (2006). *Yeni Uygur Türkçesindeki Ses Hadiselerine Art Zamanlı Bir Bakış*. Sosyal Bilimler Dergisi, 108-129.

Çimen, F. (2022). *Çağatayca pūye urmak fiili üzerine etimolojik bir deneme*. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 51-58.

Duman, M. (1999). *Klâsik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair*. İlmi Araştırmalar, 65-103.

Duğlat, M. H. (2006). *Tarih-i Reşidi / Geride Bıraktıklarımızın Hikâyesi* (çev. Osman Karatay). İstanbul: Selenge.

Eckmann, J. (2017). *Çağatayca El Kitabı* (Günay Karaağaç). Ankara: TDK.

Eckmann, J. (2017). *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (Osman Fikri Sertkaya). Ankara: TDK.

Efendi, Ş. S. (1880). *Luġat-ı Çaġatay ve Türkī-yi ‘O<u>s</u>mānī*. İstanbul: Mihrān Matbaası.

Eker, U. (2019). *Son Dönem Çağatay Türkçesinde "-AdUrGAn" Yapısının Mahiyeti ve İşlevleri*. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1667-1687.

Emet, E. (2015). *Doğu Türkistan Uygur Ağızları*. Ankara: TDK.

Eraslan, K. (1970). *Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair*. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi. 113 - 124.

Eraslan, K. (1986). *"XV. Yüzyıl Çağatay Edebiyatı",* Büyük Türk Klasikleri, Cilt 3. İstanbul: Ötüken.

Erbay, F. (2008). *W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi*. Selçuk Üniiversitesi Türk Dili Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya.

Ercilasun, A. B. (2006). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdal, M. (2004). *A Grammar Of Old Turkic*. Leiden: Brill.

Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yay.

Gabain, A. V. (2000). *Eski Türkçenin Grameri* (Mehmet Akalın). Ankara: TDK.

Gapuri, G. (1986). *Uygur Şiviliri Sözligi*. Pekin.

Gülen, B. (2020). Türkçede -mak ve -maklık Eylemlikleri Üzerine İşlevsel Bir İnceleme

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Hadi, H. (2005). *Arin – Cığatay- Azərbaycan***.** Tebriz.

Hacıeminoğlu, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: MEB.

https://acikkuran.com/

https://islamansiklopedisi.org.tr/

https://www.kamusiturki.com/

https://www.osmanlicasozlukler.com/

https://www.lexiqamus.com/

http://www.lugatim.com/

https://pauctle.com/

https://sozluk.gov.tr/

https://tr.wikipedia.org/wiki/Bistam adresinden alındı. Vikipedi. (2022, 9 23).

Kanar, M. Çağatay Türkçesi Sözlüğü.

Karaman, A. (2016). *Yeni Uygur Türkçesinde "Kin" Edatı*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 135-144.

Kılıç, R. (2022). *Tahir Kahhar ve Şiirleri*. Uşak Üniversitesi Lissansüstü Eğitim Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kocaoğlu, T. (2004). *Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı É / İ Meselesi*. Türk Kültürü, 266-281.

Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi.* Ankara: TDK.

Köprülü, F. (1945). *"Çağatay Edebiyatı",* İslâm Ansiklopedisi, C III. İstanbul: TDV.

Mahmud, K. (1998). *Divan-ı Lügati't-Türk C 1* (Besim Atalay). Ankara: TDK.

Mahmud, K. (1999). *Divan-ı Lügati't Türk Dizini C 4* (Besim Atalay). Ankara: TDK.

Malov, s. E. (2005). *Doğu Türkistan'da Konuşulan Uygur Ağızları Üzerine Malzemeler*. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 129-139.

Necip, E. N. (2013). *Yeni Uygur Türkçesi* (İklil Kurban). Ankara: TDK.

Ölmez, T. (1999). *Türk Dilleri - Giriş*. İstanbul: Simurg.

Özkan, N. (1996). *Gagauz Türkçesi Grameri.* Ankara: TDK.

Özkan, N. (2015). *20. Yüzyılın Başlarına Kadar Çağatay Türkçesinin Yayılma ve Kullanılma Alanları*. VII. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri C1 (s. 287-302). Elazığ: VII. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu.

Özkan, N. (2017). *Türk Dilinin Yurtları*. Ankara: Akçağ.

Öztürk, R. (1997). *Uygur ve Özbek Türkçelerinde Fiil*. Ankara: TDK.

Öztürk, R. (2011). *Özbek Türkçesi El Kitabı*. Konya: Çizgi.

Öztürk, R. (2020). *Yeni Uygur Türkçesi Grameri*. Ankara: TDK.

Öztopçu, K. (1993). *Uygurca'nın Yazı Dili Olarak Gelişmesi ve Uygurca Sözlükler*. Türk Dilleri Araştırmaları, 167-174.

Öztuna, Y. (2005). *Devletler Ve Hanedanlar İslam Devletleri Cilt: 1*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Pritsak, O. (1959). *Das Neu Uigurische C1*. Wiesbaden: PhTF.

Rahimi, F. (2021). *Ferağî'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: TDK.

Сафиуллина, Р. (2003). *Арабская книга в духовной культуре татарского народа.* Казань: Издательство «Алма-Лит».

Salipur, C. (1950). Ferhengi Came Farsi Be Türkiye Istanbuli. Tebriz: Lāleh.

Steingass, F. (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Shaw, R. B. (2014). *Kaşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü* (Fikret Yıldırım). Ankara: TDK.

Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri*. İstanbul: Kitap Matbaası.

Tezcan, s. (1994). *Süheyl ü Nev-bahar Üzerine Notlar*. İstanbul: Simurg.

Thomsen, V. (1896). *Inscriptions de l'orkhon Déchiffrées*. V, Helsingfors:: Memoires de la Societe Finno-Ougrienne.

Thomsen, V. (2002). *Orhon Yazıtları Araştırmaları*. Ankara: TDK.

Tolkun, s. (2015). *Doğu Türkçesi Metinlerinde Başlangıcından Günümüze Saygı Ve Nezaket İfadesi Sorunu.* Dil Araştırmaları, 135-157.

Tolkun, s. (2018). *Klasik Doğu Türk Şiirinde +GInA Ekinin Ahenk Unsuru Olarak Kullanılması.* International Journal of Humanities and Education, 208-231.

Turan, F. (2019). *Kelimetulah Hace Padişah Çağatayca Manzum Sözlük Nisāb-ı Kutbiyye. Ankara: TDK.*

Uçar, F. M. (2011). *Çağatay Türkçesinde Eski Türkçenin İzleri*. Turkish Studies, 1891-1898.

Uygun, M. (2021). *Çağatayca Kabusname Tercümesi*. Konya: Palet Yayınları.

Ünlü, S. (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Yusupova, N. (2018). *Türkçe-Özbekçe Sözlük*. Ankara: TDK.

Yüce, N. (1993). *Mukaddimetü'l- Edeb Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks (Hvarizm Türkçesi İle Tercümeli Şuşter Nüshası).* Ankara: TDK.

